

ספר הזוהר

על חמשה חומשי תורה

שמות

זוהר חלק ב דף ב/א

פרשת שמות:

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו, (דניאל יב ג) והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע, ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד, והמשכילים, אלין אינון דמסתכלי ברזא דחכמתא, (נ"א, יזהירו, דנצצין ברזא דחכמתא), יזהירו, נהרין ונצצין בזיוא דחכמתא עלאה, כזהר, נהירו ונציצו דנהרא דנפיק מעדן, ודא איהו רזא סתימא דאקרי הרקיע, ביה קיימין כוכביא ומזלי שמשא וסיהרא, וכל אינון בוצינין דנהורא:

זהר דהאי רקיע, נהיר בנהירו על גנתא, ואילנא דחיי קיים במציעות גנתא, דענפוי חפיין (ד"א עליה) (נ"א על) כל אינון דיוקנין ואילנין ובוסמין דבגנתא, במאנין דכשרן, ומטללין תחותיה כל חיות ברא, וכל צפרי שמיא ידורון תחות אינון ענפין:

זהר, איבא דאילנא יהיב חיין לכלא, קיומיה לעלם ולעלמי עלמין, סטרא אחרא לא שריא ביה אלא סטרא דקדושה, זכאה חולקיהון אינון דטעמין מניה, אינון קיימין לעלם ולעלמי עלמין, אלין אקרון משכילים וזכאן, חיין בהאי עלמא וחיין בעלמא דאתי:

זהר, אילנא דא זקפא לעילא לעילא, חמש מאה פרסי הלוכיה, שתין רבוא איהו בפשיטותיה, בהאי אילנא קיימא חד זהרא. (זהר), דכל גוונין קיימין ביה, ואינון גוונין סלקין ונחתין, ולא מתישבין בדוכתא אחרא בר בההוא אילנא, כד נפקי מניה לאתחזאה בגו זהר דלא נהרא, מתישבין ולא מתישבין, קיימן ולא קיימן, בגין דלא מתישבין באתר אחרא. מאילנא דא נפקי תריסר שבטין דמתחמן ביה, ואינון נחתו בהאי זהר דלא נהרא לגו גלותא דמצרים בכמה משיריין עלאין, הדא הוא דכתיב ואלה שמות בני ישראל וגו':

רבי שמעון פתח (יחזקאל א ג), היה היה דבר ה', היה היה תרי

זוהר חלק ב דף ב/ב

זמני אמאי, ותו אית לשאלא, אי יחזקאל נביאה מהימנא הוה, אמאי גלי כל מה דחמא, מאן דמלכא אעיל ליה בהיכליה אית ליה לגלאה רזין דחמי, אלא ודאי יחזקאל נביאה מהימנא הוה,

וכל מה דחמא במהימנותא איהו, וברשותא דקב"ה גלי כל מה דגלי וכלא אצטריך. אמר רבי שמעון, מאן דרגיל למסבל צערא, אף על גב דאתי לפום שעתא צערא, סביל מטלנוי ולא חייש, אבל מאן דלא רגיל בצער, והוה כל יומי בתפנוקין ועידונין, ואתי ליה צערא, דא איהו צערא שלימ, ועל דא אצטריך למבכי. כך ישראל כד נחתו למצרים רגילין בצערא הו, דהא כל יומי דההוא זכאה אבוהון בצערא הוה, ועל דא סבלו גלותא כדקא יאות, אבל גלותא דבבל ההוא הוה צערא שלימ, ההוא הוה צערא דעלאין ותתאין בכאן עליה, עלאין דכתיב (ישעיה לג ז) הן אראלם צעקו חוצה וגו', תתאין דכתיב (תהלים קלז א) על נהרות בבל שם ישבנו וגו', כלהון בכו על גלותא דבבל, מאי טעמא, בגין דהו בתפנוקי מלכין, דכתיב (איכה ד ב) בני ציון היקרים וגו'. (דתנן אמר רבי יצחק, מאי דכתיב (ירמיה ט ט) על ההרים אשא בכי ונהי, אלא אלין אינון טוריא רמיא דעלמין, ומאן אינון טוריא רמיא, אינון בני ציון היקרים המסולאים בפז), והשתא הו נחתין בגלותא, בריחיא על קדליהון וידיהון מהדקן לאחורא, וכד עאלו בגלותא בבבל חשיבו דהא לית להו קיומא לעלמין, דהא קב"ה שביק לון, ולא ישגח בהון לעלמין. ותנינן אמר רבי שמעון, בההיא שעתא קרא קב"ה לכל פמליא דיליה, וכל רתיכין קדישין, וכל חיליה ומשרייתיה ורברבנוי, וכל חילא דשמיא, ואמר לון מה אתון עבדין הכא, ומה בני רחמיאי בגלותא דבבל ואתון הכא, קומו חותו כלכון לבבל, ואנא עמכון, הדא הוא דכתיב (ישעיה מג יד) כה אמר ה' למענכם שלחתי בבלה וגו', למענכם שלחתי בבלה דא קב"ה, והורדתי בריחים כולם, אלין כל רתיכין ומשריין עלאין. כד נחתו לבבל אתפתחו שמיא ושראת רוח נבואה קדישא על יחזקאל, וחמא כל מה דחמא, ואמר לון לישראל, הא מאריכון הכא, וכל חילי שמיא ורתיכווי דאתו למידר ביניכון, לא הימנוהו, עד דאצטריך לגלאה כל מה דחמא, וארא כך וארא כך, ואי גלי יתיר ממה דגלי כלא אצטריך, כיון דחמו ישראל כך חדו, וכד שמעו מלין מפומיה דיחזקאל לא חיישו על גלותהון כלל, דהא ידעו דקב"ה לא שביק לון, וכל מה דגלי ברשותא גלי. ותנינן בכל אתר דישראל גלו תמן שכינתא גלתה עמהון, והכא בגלותא דמצרים מה כתיב, ואלה שמות בני ישראל וגו', כיון דכתיב בני ישראל, מהו את יעקב, הבאים אתו אצטריך למימר, אלא אלה שמות בני ישראל, אינון רתיכין ומשריין עלאין, דנחתו עם יעקב בהדי שכינתא בגלותא דמצרים:

לישנא אחרינא:

ואמר רבי שמעון, בה שעתא חדו ישראל חדוותא שלימתא בסיעתא דמאריהון דהוה עמהון, וכל חד מניהו עאל רעותא דלביה ברחימותא סגיא למימסר נפשיה על קדושתא דמאריהון, ובגין כך גלי יחזקאל כל מה דגלי:

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו, רבי חייא פתח (שיר ד ח), אתי מלבנון כלה, אתי מלבנון תבואי, תשורי מראש אמנה, מראש שניר וחרמון, ממעונות אריות מהררי נמרים, האי קרא על כנסת ישראל אתמר, בשעתא דנפקו ישראל ממצרים, וקריבו לטורא דסיני לקבלא אורייתא, אמר לה קב"ה אתי מלבנון, מן ההוא עדונא עלאה קא אתאת, כלה שלימתא כהאי סיהרא דאשתלימת מן שמשא, בכל נהורא ונציצו,

זוהר חלק ב דף ג/א

אתי מלבנון תבואי, בגין לקבלא בניך אורייתא. תשורי מראש אמנה, תשורי כמה דאת אמר (ש"א ט טו) ותשורה אין להביא, תקביל (נ"א תקבלי) תקרובתא על בניך, מראש אמנה מראשיתא דעאלו במהימנותא עלאה, ואמרו (שמות כד ז) כל אשר דבר יהו"ה נעשה ונשמע, והו במתקלא חדא כמלאכין עלאין, דהכי כתיב בהו (תהלים קג כ) ברכו יהו"ה מלאכיו גבורי

כח עושי דברו לשמוע בקול דברו, כדין קבילת כנסת ישראל תשורה. מראש שניר וחרמון, דא טורא דסיני, דקריבו לגביה ואתעתדו תחותיה, דכתיב (שמות יט יז) ויציצבו בתחתית ההר, ממעונות אריות, אלין בני שעיר, דקב"ה זמין לון באורייתא ולא בעו לקבלה, מהררי נמרים, אלין בני ישמעאל, דכתיב (דברים לג ב) יהו"ה מסיני בא, וזרח משעיר למו, הופיע מהר פארן. ואתה מרבבות קדש, מאי ואתה מרבבות קדש, דתנינן, כד בעא קב"ה למיהב אורייתא לישראל, אתו משריין דמלאכין עלאין, פתחו ואמרו (תהלים ח ב) יהו"ה אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים, בעאן דיתיהיב לון אורייתא, אמר לון קב"ה וכי אית בכון מותא, דכתיב (במדבר יט יד) אדם כי ימות באהל, (דברים כא כב) וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת, חטא אית בינייכו, וכי אתון בעאן לדינין, אית בינייכו גזל או גנבה, דכתיב (שמות כ יג) לא תגנב, אית בינייכו נשין, דכתיב (שם) לא תנאף, אית בינייכו שקרא, דכתיב (שם) לא תענה ברעך עד שקר, אית בינייכו חמדה, דכתיב (שם יד) לא תחמד, מה אתון בעאן אורייתא, מיד פתחו ואמרו (תהלים ח י) יהו"ה אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ, ואלו אשר תנה הודך על השמים לא כתיב, ועל דא ואתה מרבבות קדש, כדין מימינו אש דת למו. רבי יוסי אוקים להאי קרא, כד נחתת שכינתא בגלותא דמצרים, ורבי שמעון אמר, האי קרא על רזא דיחודא דמהימנותא אתמר, אתי מלבנון כלה, קול אמר לדבור, אתי, בגין דהא קול אתי לדבור ומדבר לה בהדיה, למהוי כחדא בלא פרודא כלל, בגין דקול איהו כלל, דבור איהו פרט, ועל דא כלל אצטריך לפרט, ופרט אצטריך לכלל, דהא לית קול בלא דבור, ולית דבור בלא קול, ועל דא אתי מלבנון כלה וגו', דעקרא דתרוייהו מלבנון קא אתיין. תשורי מראש אמנה, דא איהו גרון, דמתמן נפקא רוחא לאשלמא כלא, מרזא דלבנון סתים וגניז, מראש שניר וחרמון, דא איהו לישראל, רישא ואמצעייתא דמחטכא לדבור, ממעונות אריות, אלין אינון שינים, מהררי נמרים אלין אינון שפון, שלימו דאשתלים בהו דבור:

ואלה שמות בני ישראל, רבי חייא פתח, (משלי כג ו) אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאו למטעמתיו, אל תלחם את לחם רע עין, בגין דנהמא או הנאה דההוא בר נש דהוי רע עין, לאו איהו כדאי למיכל ולאיתהני מניה, דאי כד נחתו ישראל למצרים לא יטעמון נהמא דמצראי, לא אשתבקו בגלותא, ולא יעיקון לון מצראי. אמר ליה רבי יצחק, והא גזרא אתגזר, אמר ליה כלא איהו כדקא יאות, דהא לא אתגזר במצרים דווקא, דהא לא כתיב (בראשית טו יג) כי גר יהיה זרעך בארץ מצרים, אלא בארץ לא להם, ואפילו בארעא אחרא. אמר רבי יצחק, מאן דאיהו בעל נפש (ס"א לא ייכול עם בר נש) דמיכליה יתיר משאר בני נשא, או מאן דהוא אזיל בתר מעוי, אי אערע בההוא רע עין, יכוס גרמיה ולא ייכול מנהמא דיליה, דלית נהמא בישראל בעלמא בר מההוא לחם רע עין, מה כתיב (שם מג לב) כי לא יוכלון המצרים לאכל את העברים לחם כי תועבה היא למצרים, הא לך לחם רע עין:

תלתא אינון דדחיין שכינתא מעלמא, וגרמין דדיוריה דקודשא בריך הוא לא הוי בעלמא, ובני נשא צווחין ולא אשתמע קליהון, ואלין אינון, מאן

זוהר חלק ב דף ג/ב

דשכיב בנדה, בגין דלית מסאבו תקיף בעלמא בר מסאבו דנדה, מסאבו דנדה קשיא מכל מסאבו דעלמא, אסתאב איהו וכל דמתקרבין בהדיה יסתאבון עמיה, בכל אתר דאזלין אתדחייא שכינתא מן קמייהו, ולא עוד אלא דגרים מרעין בישין על גרמיה, ועל ההוא זרעא דיוליד, דכיון דיקרב בר נש לגבי נדה, ההוא מסאבו דליג עלוי, וישתאר בכל שייפין דיליה, זרעא דיוליד בההוא שעתא משכין עלוי רוח מסאבו, וכל יומי יהא במסאבו, דהא בנינא ויסודא דיליה איהו במסאבו

רב ותקיף מכל מסאבא דעלמא, דמיד דקריב בר נש לגבי נדה ההוא מסאבו דליג עלוי, דכתיב (ויקרא טו כד) ותהי נדתה עליו. מאן דשכיב בבת אל נכר, דאעיל ברית קודש ואת קיימא ברשו אחרא, דכתיב (מלאכי ב יא) ובעל בת אל נכר, ותנינן לית קנאה קמי קב"ה בר קנאה דברית קדישא, דאיהו קיומא דשמא קדישא ורזא דמהימנותא. מה כתיב (במדבר כה א) ויחל העם לזנות אל בנות מואב, מיד ויחר אף יהו"ה בישראל, רישי עמא דידעו ולא מחו בידיהו אתענשו בקדמיתא, דכתיב (שם ד) קח את כל ראשי העם והוקע אותם ליהו"ה נגד השמש. רבי אבא אמר, מאי נגד השמש, נגד הברית דאקרי שמש, ועליה אתמר (תהלים פד יב) כי שמש ומגן יהו"ה אלהי"ם, שמש ומגן דא ברית קדישא, מה שמש זרח ואנהיר על עלמא, אוף הכי ברית קדישא זרח ואנהיר גופא דבר נש, מגן מה מגן איהו לאגנא עליה דבר נש, אוף הכי ברית קדישא מגן עליה דבר נש, ומאן דנטיר ליה לית נזקא בעלמא דיכיל למקרב בהדיה, ודא הוא נגד השמש. רישי עמא יתפסון בכל דרא ודרא בחובא דא, אי ידעין ולא מקנאין ליה, בגין דחובא דא עלייהו לקנאה ליה לקדושא בריך הוא בהאי ברית. מאן דאעיל קדושה דא ברשותא אחרא, עליה כתיב (שמות כ ג) לא יהיה לך אלהי"ם אחרים על פני, לא תשתחוה להם ולא תעבדם, כי אנכי יהו"ה אלהיך אל קנא, וכלא קנאה חדא, ועל דא אתדחייא שכינתא מקמיה, מאן דמשקר בברית קדישא דחתים בבשריה דבר נש, כאילו משקר בשמא דקב"ה, מאן דמשקר חותמא דמלכא, משקר ביה במלכא, לית ליה חולקא באלהא דישראל, אי לא בחילא דתיובתא תדיר (ס"א יתיר). רבי יוסי פתח ואמר, (ש"א יב ט) וישכחו את יהו"ה אלהיהם וגו', מאי וישכחו, דדחו מנייהו ברית קיימא קדישא, דהוו גזרין ולא פרעין, עד דאתת דבורה ונדיבת בהאי לכל ישראל, כמה דכתיב (שופטים ה ב) בפרוע פרעות בישראל, בהתנדב עם ברכו יהו"ה. מאן דקטיל בנוי, ההוא עוברא דמתעברא אתתיה, וגרים לקטלא ליה במעהא, דסתיר בנינא דקב"ה ואומנותא דיליה, אית מאן דקטיל בר נש, והאי קטיל בנוי, תלתא בישין עביד דכל עלמא לא יכיל למסבל, ועל דא עלמא מתמוגגא זעיר זעיר ולא ידיע, וקב"ה אסתלק מעלמא, וחרבא וכפנא ומותנא אתיין על עלמא, ואלין אינון, קטיל בנוי, סתיר בנינא דמלכא, דחיא שכינתא דאזלא ומשטטא בעלמא ולא אשכחא נייחא, ועל אלין רוחא דקודשא בכיה, ועלמא אתדן בכל הני דינין, ווי לההוא בר נש ווי ליה, טב ליה דלא יתברי בעלמא. זכאין אינון ישראל, דאף על גב דהוו בגלותא דמצרים אסתמרו מכל הני תלתא, מנדה ומבת אל נכר ומקטול זרעא, ואשתדלו בפרהסיא בפריה ורביה, דאף על גב דגזרה אתגזרת, כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, לא אשתכח ביניהון מאן דקטיל עוברא במעהא דאתתא כל שכן לבתר, ובזכותא דא נפקו ישראל מן גלותא. מנדה דתני רבי חייא מאי

זוהר חלק ב דף ד/א

דכתיב (שמות לח ח) ויעש את הכיור נחשת ואת כנו נחשת במראות הצובאות, מפני מה זכו נשין להאי, בגין דאסתמרו גרמייהו בגלותא דמצרים, דלבתר דאתדכיין הוו אתיין מתקשטן, ומסתכלן במראה בבעליהון, ומעוררן לון בפריה ורביה. מבת אל נכר, דכתיב (שם יב מא) יצאו כל צבאות יהו"ה וגו', וכתיב (תהלים קכב ד) שבטי יה עדות לישראל, עדות לישראל ודאי, ואלה שמות בני ישראל, שבטי בני ישראל, דבר אל בני ישראל, ואי תימא והא כתיב והוא בן איש מצרי, הא ודאי חד הוה ופרסמו קרא, דכתיב (ויקרא כד י) והוא בן איש מצרי וגו' ושם אמו שלומית בת דברי למטה דן. פריה ורביה, דכתיב (שמות א ז) ובני ישראל פרו וישרצו וירבו וגו', ומכל הני אסתמרו ישראל, בני ישראל עאלו, בני ישראל נפקו, הדא הוא דכתיב ואלה שמות בני ישראל וגו':

ואלה שמות בני ישראל, רבי אלעזר ורבי יוסי הוו אזלי באורחא, עד דהוו אזלי, אמר רבי אלעזר לרבי יוסי, אפתח פומך וינהרון מילך, אמר ליה אי ניחא קמיה דמר דאשאל מלה חדא דקשיא

לי, הא שמענא מבוצינא קדישא, דהוה אמר ואלה שמות בני ישראל, ישראל סבא, כל אינון חילין ומשריין דהוו נחתין לגלותא בהדי יעקב, דכתיב את יעקב, מהו דכתיב איש וביתו באו, אמר ליה ודאי הכי הוא, אלא הא תנינן, כל דמקבל מאחרא איהו ביתא מההוא דיהיב, ועל דא איש וביתו באו. פתח רבי אלעזר ואמר, (מ"א ט א) ויהי ככלות שלמה לבנות את בית יהו"ה ואת בית המלך וגו', וכי כיון דאמר את בית יהו"ה, מהו ואת בית המלך, אי בגין שלמה אתמר, לאו הכי. אלא את בית יהו"ה, דא בית המקדש, ואת בית המלך דא קדש הקדשים, בית יהו"ה דאיהו בית המקדש, כגון עזרות ולשכות ובית האולם והדביר דא בית המקדש, ודא אקרי בית יהו"ה, בית המלך, דא קדש הקדשים דאיהו פנימאה דכלא, המלך סתם, מלך דא אף על גב דאיהו מלך עלאה, איהו נוקבא לגבי נקודה עלאה סתימא דכלא, ואף על גב דאיהו נוקבא, איהו דכורא לגבי מלך דלתתא, ובגין כך כלא כגוונא דא, ועל דא תתאי ברזא דא כתיב בהו איש וביתו באו:

ואלה שמות רבי (אלעזר) יוסי פתח ואמר (שיר ד יב) גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום, גן נעול דא כנסת ישראל, שהיא גן נעול, דאמר רבי אלעזר, מה הגן הזה צריך לשמור לעדור ולהשקות ולזמור, כך כנסת ישראל צריכה לעדור ולשמור ולהשקות ולזמור. ונקראת גן, ונקראת כרם, מה הכרם הזה צריך לעדור ולהשקות ולזמור ולחפור, כך ישראל, הדא הוא דכתיב (ישעיה ה ז) כי כרם יהו"ה צבאות בית ישראל, וכתיב (שם ב) ויעזקהו ויסקלהו וגו':

תוספתא:

מתניתין, אמר רבי שמעון, אנן פתחין עיננא, חמאן גלגלי רתיכתא קדישתא, נטלין במטלנוי, וקל שירתא בסימא לאודנין יאה ללבא, סלקא ונחתא אזלא ולא נטלא. מזדעזעין אלף אלפין ורבוא רבבן, ופתחין שירתא מלרע לעילא, לקל נעימותא ההוא, קיימין מאן דקיימין, ומתכנפין בכנופיא לסטרא דימינא, ארבע מאה וחמשין אלפין מארי דעיינין, חמאן ולא חמאן, קיימין בקיומיהון, תרין סטרין אחרנין אתחוורו (ס"א אתחזרו) בגיניהון. ולסטרא דשמאלא מאתן וחמשין אלפין, אינון מאריהון דיבבא, מיבבין ומיללין מאתן בית מותביהון, פתחין בדינא ומסיימין דינא, מיבבין תניינות, ודינא יתיב וספרין פתיחו. ביה שעתא סליק מאריה דדינא דקאים עליהון, ויתיב בכורסייא דדינא, ושירתא אשתכך, עד לא תסתיים דינא, סחרן מארי דעיינין דלסטרא ימינא, ועמהון

זוהר חלק ב דף ד/ב

זהר:

אמר רבי שמעון, כד נחתת שכינתא למצרים, נחתת חיה חדא דשמה ישראל, בדיוקנא דההוא סבא, וארבעין ותרין שמשין קדישין עמיה, וכל חד וחד את קדישא עמיה משמא קדישא, וכלהו נחתן עם יעקב למצרים, הדא הוא דכתיב ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב, אמר רבי יצחק, ממשמע דקאמר בני ישראל, ואחר כך את יעקב, ולא נאמר אתו. שאל רבי יהודה לרבי אלעזר ברבי שמעון, (אמר ליה) כיון דשמעת מאבוך פרשת ואלה שמות ברזא עלאה, מאי קאמר איש וביתו באו, אמר ליה ההוא מלה דהוה אמר אבא, אינון הוו מלאכין עלאין, דאינון לעילא על תתאי מנהון, היינו דכתיב איש וביתו באו, והכי אמר אבא, כל אינון מלאכין דבדרגא עלאה אקרון גוברין דוכרין, ואינון דבדרגא תתאה מנהון אתקרון (נוקבתא) בית, דאתתא נוקבא דמקבלא מן דכורא. רבי יצחק הוה קאים קמיה דרבי אלעזר בר רבי שמעון, אמר ליה שכינתא נחתת למצרים עם יעקב, אמר ליה ולא, והא כתיב (בראשית מו ד) אנכי ארד עמך,

אמר ליה תא חזי, שכינתא נחתת למצרים את יעקב, ושית מאה אלפין רתיכין קדישין (אחרנין) עמה, והיינו דכתיב כשש מאות אלף רגלי, דתנינן, שית מאה אלפין רתיכין קדישין נחתו עם יעקב למצרים, וכלהו סליקו מתמן כד נפקו ישראל ממצרים, הדא הוא דכתיב (שמות יב לו) ויסעו בני ישראל מרעמסס סכותה כשש מאות אלף רגלי וגו', שש מאות לא נאמר אלא כשש מאות, כגוונא דנפקו אלין כך נפקו אלין. ותא חזי רזא דמלה, בעדנא דנפקו אלין רתיכין קדישין משיירייתא קדישתא, חמו ישראל, וידעו דהוו מתעכבין בגיניהון, וכלהו בהילו דעבדו ישראל בגיניהון הוה, והיינו דכתיב ולא יכלו להתמהמה, הוה ליה למימר ולא רצו להתמהמה, אבל לא כתיב אלא ולא יכלו, ואתיידעו (ס"י ואי תנדע) ממש דכלהו בני ישראל הוו, בני ישראל דרקיעא, והיינו דכתיב בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב, ועל דא לא נאמר ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה אתו, אלא ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב, הבאים מצרימה בקדמיתא, ועם מי, את יעקב. אמר רבי יהודה (נ"א רבי יצחק נ"א רבי יוסי) קל וחומר, ומה כד אשתזיב יעקב מלבן, כתיב (בראשית לב ב) ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהי"ם, כד נחת (למיפק) בגלותא וקודשא בריך הוא אמר אנכי ארד עםך מצרימה:

תוספתא:

תמניסר אלפין אחרנין, תקעין, ולא מיבבין ולא מיללין, (ס"א לא מיללין ולא מיבבין) פתחין שירתא, מזדעזען מאתן וחמשיין אלפין מארי דיבבא, תקע תניינות ולא מיבבין (ס"א ולא מיבבין ולא מיללין). נטיל פטרונא מההוא כורסיא, ויתיב בכורסיא דוותרנותא, ביה זמנא הוה (נ"א הוא) מדכר שמא קדישא עלאה רבא, דבההוא שמא חיים לכלא, [פתח ואמר זמנא חדא], יו"ד ה"א וי"ו ה"א (ס"א יו"ד ה"א וא"ו ה"א), כמה דאת אמר (שמות לד ה) ויקרא בשם יהו"ה. פתחין כקדמיתא מארי גלגלי קדישין ואלף אלפין ורבוא רבבן ואמרי שירתא, משבחין ואמריין בריך יקרא דיהו"ה מאתר בית שכינתיה, אתיא ההוא גנתא דהות (נ"א דאיהי) טמירא במאתן וחמשיין עלמין, הוא שכינתא יקרא בזיוה, דנפיק מזיוא לזיוא, וזיוה נגיד מניה לד' סטרין רישין לקדמאי (ס"א לקיימא), מההוא זיוא נפק (ס"א אתמשך) לכלהו דאינון לתתא, וההיא אקרי גנתא דעדן. פתח תניינות ההוא סבא פטרונא דכלא, ומדכר שמיה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וכלהו פתחי בתליסר מכילן דרחמי, מאן חמי כל אלין תקיפין, ראמין דראמין, תקיפין דתקיפין, רתיכין קדישין, ושמיא וכל חיליהון, מזדעזעין ומתחלחלן, באימתא סגיא משבחן שמא קדישא ואמריין שירתא, זכאין אינון נשמתהון דצדיקייא דאינון בההוא עדונא, וידעין דא, על האי אתמר (ירמיה י ז) מי לא ייראך מלך הגוים כי לך יאתה וגו'. (ע"כ):

זוהר חלק ב דף ה/א

לאו דינא הואיל ופטרונא נחתא, דייחתון שמשוי עמיה, היינו דכתיב הבאים מצרימה את יעקב. רבי יעקב דכפר חנן אמר משמיה דרבי אבא, מאן אינון בני ישראל דהכא, אינון דאתקרון בני ישראל ממש. רבי אבא פתח ואמר, (תהלים מו ט) לכו חזו מפעלות יהו"ה אשר שם שמות בארץ, אל תקרי שמות אלא שמות. ואזלא הא, כהא דאמר רבי חייא, כגוונא דרקיעא עבד קב"ה בארעא, ברקיעא אית שמיה קדישין, בארעא אית שמיה קדישין. אמר רבי יהודה (נ"א רבי יוסי), בההוא יומא דנחת יעקב למצרים, נחתו עמיה שתין רבוא דמלאכי עלאי. רבי יהודה פתח, (שיר ג ז) הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב וגו', קוזמיטין דגליפין בקנדיטא (ס"א בקלדיטא) סחרן בדוכתיה, קוזמיטין בשביעאה, גליפין בשתיתאה, הדא הוא דכתיב (שם) ששים גבורים סביב לה, הנה מטתו דא איהי שכינתא, שלשלמה מלכא דשלמא דיליה, ששים גבורים סביב לה, אלין אינון שתין רבוא דמלאכי עלאי דאינון מחילא דשכינתא, דנחתת עם יעקב למצרים, מגבורי

ישראל, ישראל דלעילא, הדא הוא דכתיב ואלה שמות בני ישראל וגו', איש וביתו באו, אינון ונימוסיהון. רבי חייא הוה אזיל מאושא ללוד, והוה רכיב על חמרא, והוה רבי יוסי עמיה, נחית רבי חייא, ושקליה בידוי לרבי יוסי, אמר ליה אי בני עלמא ידעין יקרא סגיאה דיעקב, בשעתא דאמר ליה קב"ה אנכי ארד עמך מצרימה, הוה מלחכי עפרא תלת פרסי קריב לקבריה. דהכי מפרשי מרנא רברבי עלמא מאריהון דמתניתא, כתיב (שמות יח ז) ויצא משה לקראת חותנו, אהרן חמא למשה דנפק ונפק עמיה, ואלעזר ונשיאי וסבי נפקו עמיה, ראשי אבהו ומערעי כנשתא וכל ישראל נפקו עמהון, אשתכח דכל ישראל כלהו נפקו לקבליה דיתרו, מאן חמא למשה דנפיק ולא יפוק, לאהרן ולרברבי דנפקי ולא יפוק, אשתכח דבגין משה נפקו כולהון, ומה אי בגין משה כך, בגין קב"ה כד אמר אנכי ארד עמך מצרימה על אחת כמה וכמה. עד דהוה אזלי פגע בהו רבי אבא, אמר רבי יוסי הא שכינתא הכא, דחד ממאריהון דמתניתין עמנא, אמר רבי אבא במאי עסקיתו, אמר רבי יוסי בהאי קרא, דכתיב אנכי ארד עמך מצרימה וגו', כד נחת יעקב למצרים, דכתיב ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה, את אוליף דכלהו נחתו עם יעקב למצרים. אמר ליה רבי אבא, ודא לחוד הות, פתח ואמר, (יחזקאל א ג) היה היה דבר יהו"ה אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדים על נהר כבר, תלת פלוגתן הכא, חדא דתנינן אין שכינה שורה בחוצה לארץ, וחדא דלא הוה מהימן כמשה, דכתיב ביה (במדבר יב ז) בכל ביתי נאמן הוא, והוא גלי ופרסם כל גנזייה דמלכא, וחדא דאתחזי כמאן דלא שלים בדעתיה. אלא הכי אסיקנא במתניתא דילן, חס ושלום דהא יחזקאל נביאה שלימא הוה, וברשותא דקב"ה גלי כל מה דגלי, וכלהו אצטריך דיגלי ויפרסם על חד תרין ממה דגלי, דהכי תנן מאן דרגיל למסבל צערא וכו' (ההמשך מובא לעיל דף ב ע"ב), וכלא אצטריך, ומעלמין לא שביק קב"ה לישראל בגלותא, עד דהוה אתי למידר דיוריה עמהון, כל שכן ביעקב דהוה נחית בגלותא, וקב"ה ושכינתיה וקדישין עלאין (ותתאין) ורתיכין דנחתו כלהו עם יעקב, הדא הוא דכתיב הבאים מצרימה את יעקב. רבי אבא פתח ואמר, (שיר ד ח) אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבאי, תא חזי, ווי לון לבני נשא דלא ידעין ולא משגיחין בפולחנא דמאריהון, דתניא אמר רבי יצחק, בכל יומא ויומא בת קול נפקת מטורא דחורב ואמר, ווי לון לבני נשא מפולחנא דמאריהון, ווי לון לבני נשא מעלבונה

זוהר חלק ב דף ה/ב

דאורייתא. דאמר רבי יהודה כל מאן דאשתדל באורייתא בהאי עלמא ומסגל עובדין טבין, ירית עלמא שלימא, וכל מאן דלא אשתדל באורייתא בהאי עלמא, ולא עביד עובדין טבין, לא ירית לא האי ולא האי, והא תנן אית מאן דירית עלמיה כפום אתריה, וכפום מה דחזי ליה. אמר רבי יצחק, לא תנן אלא מאן דלית ליה עובדין טבין כלל. אמר רבי יהודה, אלמלי הוה ידעין בני נשא רחמימותא דרחים קב"ה לישראל, הוה שאגין ככפיריא למרדף אבתריה, דתניא בשעתא דנחת יעקב למצרים, קרא קב"ה לפמליא דיליה, אמר להון, כלכון חותו למצרים ואנא איחות עמכון, אמרה שכינתא רבונא דעלמא, אית צבאות בלא מלכא, אמר לה אתי מלבנון כלה, מלבנון, מאתרא דעדן דמלובן בכל עובדוי, כלה, דא שכינתא דהיא כלה בחופה, ואזלא הא כהא דתניא, אמר רבי יהודה, מאי דכתיב (במדבר ז א) ויהי ביום כלת משה, כלת כתיב, ביומא דעאלת כלה לחופה, ושכינתא דא היא כלה. אתי מלבנון תבאי, מאתר בי מקדשא דלעילא, תשורי מראש אמנה, מרישא דמאן, מראשיהון דבני מהימנותא, ומאן נינהו יעקב ובנוי, מראש שניר וחרמון, דאינון עתידין לקבלא אורייתא דילי מטורא דחרמון, ולאגנא עלייהו בגלותהון, ממעונות אריות, אלין אינון עמין עעכו"ם (נ"א בני נשא דמהימנותא) דדמיין לאריוותא, ונמרין, דמענין להון בכל פולחנא דקשיו. רבי אבא אמר, אתי מלבנון כלה וגו', וכי מלבנון אתת, והלא ללבנון עולה, אלא אמר רבי אבא, בשעתא דנחתת שכינתא למצרים, נחתו בהדה שתין רבוא של מלאכי השרת, וקב"ה בקדמיתא, הדא הוא דכתיב (מיכה ב יג) ויעבור מלכם לפנייהם ויהו"ה בראשם. רבי יצחק

אמר, אתי מלבנון כלה, דא איהי שכינתא, אתי מלבנון תבאי, מאתר בי מקדשא דלעילא, תשורי מראש אמנה מאתר בי מקדשא דלעילא ומאתר בי מקדשא דלתתא, דאמר רבי יהודה, מעולם לא זזה שכינתא מכותלי דמערבא דבי מקדשא, דכתיב (שיר ב ט) הנה זה עומד אחר כתלנו, והוא ראש אמנה לכל עלמא, מראש שניר וחרמון, מאתרא דאורייתא נפקת לעלמא, ולמה לאגנא על ישראל, ממעונות אריות, אלין עמין עעכו"ם, רבי יודן אומר, ממעונות אריות, אלין אינון תלמידי חכמים דעסקי באורייתא, במעונות המדרשות ובבתי כנסיות, דאינון אריון ונמרים באורייתא. רבי חייא הוה יתיב קמיה דרבי שמעון, אמר ליה מה חמת אורייתא לממני בנוי דיעקב דאינון תריסר בקדמיתא, ולבתר כן שבעים, דכתיב (בראשית מז כז) כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים, ומאי טעמא שבעים ולא יתיר, אמר ליה לקביל שבעין אומין דאינון בעלמא, ואינון הוו אומה יחידאה לקביל כלהון. ותו אמר ליה, תא חזי, קלדיטין דנהרין (גוברין), ענפין יתבין במטלניהון (נ"א במטוליהון), ממנן על שבעין עממין, נפקין מתריסר גליפין קטורין, דאסתחרן במטלניהון, למתקלן לארבע רוחי עלמא, הדא הוא דכתיב (דברים לב ח) יצב גבולות עמים למספר בני ישראל. והיינו דכתיב (זכריה ב ו) כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם, לאחזאה דאינון קיימין בגין ישראל, בארבע לא נאמר, אלא כארבע, כמה דאי אפשר לעלמא בלא ארבע רוחות, כך אי אפשר לעלמא בלא ישראל:

ויקם מלך חדש, רבי אבא פתח, (ישעיה לב כ) אשריכם זורעי על כל מים, משלחי רגל השור והחמור, זכאין אינון ישראל דקב"ה אתרעי בהו מכל שאר עמין, וקריב לון לגביה, דכתיב (דברים יד ב) ובך בחר יהו"ה להיות לו לעם סגולה וגו', וכתיב (שם לב ט) כי חלק יהו"ה עמו יעקב חבל נחלתו, ישראל מתדבקין ביה בקב"ה, דכתיב (שם ד) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם חיים כולכם

זוהר חלק ב דף ו/א

היום. ועל דא זכאין אינון קמיה, בגין דאינון זרעין על כל מים, מאי על כל מים, דזרעין לצדקה, ומאן דזרע לצדקה כתיב ביה (תהלים נז יא) (כי גדול עד שמים, על כל מים הדא הוא דכתיב) (שם קח ה) כי גדול מעל שמים חסדך, מעל שמים, על כל מים איהו הוי, ומאן איהו מעל שמים, דא עלמא דאתי, וישראל זרעי זרעא על כל מים:

בספרא דרב ייבא סבא הכי אמר, כתיב (דניאל ד יד) בגזרת עירין פתגמא, ומאמר קדישין שאלתא, כל דינין דהאי עלמא וכל גזרין וכל שאלתין, כלהו קיימי בחד היכלא דתמן ע"ב סנהדרין מעיינין בדינין דעלמא, וההוא היכלא אקרי היכל זכותא, בגין דכד דיינין דינא מהפכין בזכותא דבר נש בקדמיתא, מה דלאו הכי בדרגא דההוא סטרא אחרא, דתמן איהו אתר דאקרי חובה, בגין דכל עובדוי דההוא אתר דנחש אשת זנונים, לא איהו אלא למהפכא בחובה דבר נש, ולמלשן עבדא למאריה. אינון דהיכלא דזכותא אקרון מים מתוקים מים צלולין, אינון דהיכלא דחובא אקרון מיין מרירין, (במדבר ה כב) מי המרים המאררים, בההוא היכלא דזכותא לא קיימי אלין תלת בני חיי ומזוני, ולא בההוא אתר דחובה, לא במים מתיקן וצלילן, ולא במים מרירין מלטיין. ועל דא ישראל זרעי על כל מים, זרעא קדישא דאולידו על כל מים איהו, דהא לאו נכון זרעא דילהון אלא לעילא, ועל דא אוקמוה מארי מתניתין, בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא קדישא תליא מלתא, ואתר דא על כל מים איהו. משלחי רגל השור והחמור, דלא אית לון בההוא סטרא בישא כלום, ומשדרן מנייהו כל חולקין בישין, ומתדבקין בההוא סטרא טבא דכל קדושין עלאין. [שור וחמור כד מזדווגן כחדא, תרין פגעין בישין אינון לעלמא], שור סטרא דדינא קשיא איהו, ואתדבקותא דסטרא קדישא איהו, [חמור כד אזדווג בהדיה דאיהו מסטרא

אחרא, תרין פגעין בישינ אינון לעלמא], ועל דא שמעון תוקפא דדינא קשיא הוה ביה, וכד מזדווג בלוי כחדא לא יכיל עלמא למסבל. ובגין כך (דברים כב ז) לא תחרוש בשור ובחמור יחדו, ועל דא שדר יעקב לעשו מלה דא, דכתיב (בראשית לב ז) ויהי לי שור וחמור, ואי לאו דמאיך יעקב גרמיה, דחילו סגיא נפל ביה בעשו:

ויקם מלך חדש על מצרים, בספרא דרב המנונא סבא הכי אתמר, מאי דכתיב ויקם מלך חדש על מצרים, תא חזי כל עמין דעלמא וכל מלכין דעלמא, לא אתתקפו בשולטניהון אלא בגינייהו דישראל. מצרים לא הוה שלטין על כל עלמא עד דאתו ישראל ועאלו תמן בגלותא, כדין אתתקפו על שאר עמין דעלמא, בבל לא אתתקפו על כל עמין דעלמא, אלא בגין דישראל דלהויין בגלותהון, אדום לא אתתקפו על כל עמין דעלמא, אלא בגינייהון דישראל דלהויין בגלותהון, דהא עמין אלין בשפלותא הוה בשאר עמין, ומאיכין הוה מכלהו, ובגין ישראל אתתקפו, מצרים דכתיב (שמות כב) מבית עבדים, עבדים אקרון ממש, דהא מצרים בשפלותא דשאר עמין הוה, בבל דכתיב (ישעיה כג יג) הן ארץ כשדים זה העם לא היה, אדום דכתיב (עובדיה א ב) הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד. וכלהו לא נטלו תוקפא אלא בגינייהון דישראל, דכד ישראל בגלותהון מיד מתתקפי על כל שאר עמין דעלמא, מאי טעמא, בגין דישראל אינון בלחודייהו לקבל כל עמין דעלמא, כד עאלו ישראל בגלותא דמצרים מיד הוה קימה למצרים, ואתתקפו שולטנותא דלהון לעילא על כל שאר עמין, דכתיב ויקם מלך חדש על מצרים, ויקם, קימה הוה לון, דאתתקפו וקם ההוא ממנא שולטנא דמצרים, ואתייהב ליה תוקפא ושולטנותא על כל ממנן דשאר עמין, דהא בקדמיתא אית שולטנותא לההוא ממנא דלעילא, ולבתר לעמא דיליה

זוהר חלק ב דף ו/ב

דלתתא, ובגין כך ויקם מלך חדש על מצרים, דא הוא ממנא דלהון, חדש הוה, דעד יומא הדין לא הוה ליה שולטנא על שאר עמין, והשתא אתקם לשלטאה על כל שאר עמין דעלמא, וכדין אתקיים, (משלי ל כא) תחת שלש רגזה ארץ תחת עבד כי ימלוך. רבי חייא אמר, תלתין יומין עד לא ייתי תוקפא לעמא בארעא, או עד לא תיתי תבירו לעמא בארעא, מכרזי בעלמא ההוא מלה, ולזמנין דאתמסר ההוא מלא בפומא דרביי, ולזימנין לאינון בני נשא דלית בהו דעתא, ולזמנין דההוא מלה אתמסר בפומא דעופי, ומכרזי בעלמא ולית מאן דישגח בהו, כד עמא זכאין, אתמסר ההוא מלה לאינון רישין זכאין דעלמא, בגין דיודיעו לון ויתובון למאריהון, וכד לאו אינון זכאין הוי כדקאמרן. רבי אלעזר הוה יתיב יומא חד אתרעא דלוד, והוה יתיב עמיה רבי אבא ורבי יהודה ורבי יוסי, אמר רבי יוסי, אימא לכו מה דחמית יומא דא בצפרא, קמית בנהורא, חמית חד עופא דהוה טאיס, זקף לעילא תלת זמני ומאיך חד, והוה אמר עלאי עלאי, ביומא דא, טסי (ס"א דקיקים) רקיעין (לימינא), תלת ממנן זקפין שלטנין על ארעא, חד יתיב דלא יתיב, אעברו ליה בנורא דדליק, מעברין קיימיה מעברין שלטניה, תלת סמכין שליטין עלאין קיימין על עלמא. רמינא לההוא עופא קלא, אמינא ליה עופא עופא אימא לי תלת דקיימין ממנן וחד דמעברין שולטניה מאן אינון, רמא לי תלת גירין אלין מגדפא ימינא, ודין חד משמאלא (ס"א ומגדפא שמאלא חד), ולא ידענא מאי רמיזא. נסיב להו רבי אלעזר, נחית להו לנחירו, נפק דמא מנחירו, אמר ודאי תלת שלטני עממין קיימין ברומי בארעא, וזמינן למעבד גזרין בישינ לישראל מסטרא דרומאי, נסיב ההוא גיראי דמגדפא שמאלא, ארח ונפק אשתא אוכמא מניה, אמר שלטנא דמצראי אעדיעו, וזמין חד מלכא דרומאי לאעברא בכל ארעא (ס"א דמצרים), ולמנאה במצרים רברבי תריסין, וסתיר בנין, ובני סתירין, (ס"א וזמין חד מלכא מאינון תלת דקאמרן למשלט בה, וסתיר בה בנינא ובני ביה בנינא), רמא לון רבי אלעזר לארעא, נפלו אלין תלת על חד דמסטרא שמאלא. עד דהוה יתבי, אעבר חד ינוקא והוה קארי, (ישעיה יט א) משא

מצרים הנה יהו"ה רוכב על עב קל ובא מצרים, אעבר תניינא חבריה ואמר, וארץ מצרים תהיה שממה, אעבר תליתאה חבריה ואמר, ואבדה חכמת מצרים, חמו ההוא גירא דגדפא שמאלא דאתוקד, ותלת אחרנין דהוו עליה לא אתוקדן. אמר רבי אלעזר האי דעופא והאי דדרדקי כלא הוא חד, וכלא נבואה עלאה הוא, (ס"א כלא איהו ברזא דחכמתא), ובעא קב"ה לאחזאה לן סתרי עלאי דהוא עביד, הדא הוא דכתיב (עמוס ג ו) כי לא יעשה יהו"ה אלהי"ם דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים, וחכימי עדיפי מנביאי בכל זמן, דהא לנביאי לזמנין שרת עלייהו רוח קודשא ולזמנין לא, וחכימין לא אעדי מנהון רוח קודשא אפילו רגעא חדא (זעיר), דידעין מה די לעילא ותתא, ולא בעו לגלאה, אמר רבי יוסי (יהודה) כלא חכמתא, וחכמתא דרבי אלעזר תיר מכלהו. רבי אבא אמר, אלמלא לא הוו חכימין, לא הוו ידעין בני נשא מהו אורייתא, ומהו פקודי דמארי עלמא, ולא אתפרשא רוחא דבני נשא מרוחא דבעירא. אמר רבי יצחק, כד אייתי קב"ה דינא על עמא, בקדמיתא עביד דינא בההוא ממנא דמנא עלייהו לעילא, דכתיב (ישעיה כד כא) יפקוד יהו"ה על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה, במאי דינא אתדן ההוא ממנא דלעילא, מעברין ליה בההוא נהר דינור דנגיד ונפיק, וכדין אעדיו ההוא שולטנותא דיליה, ומיד מכריזי עליה ברקיעא, שולטנותא דממנא פלניא אעדיו מניה,

זוהר חלק ב דף ז/א

עד דמטי ההוא קלא בכל אינון רקיעין, עד דמטי באינון דשלטין בהאי עלמא, ונפיק קלא ואכריז בכל עלמא, עד דמטי לעופי ולינוקי ולאינון טפשין דבני נשא דלא ידעין:

ויקם מלך חדש, רבי חייא אמר, מלך חדש חדש ממש הוה, רבי יוסי אמר, דהוה מחדש גזירין דלא חדש מלכא אחרא מקדמת דנא, אשר לא ידע את יוסף, כל ההוא טיבו דעבד יוסף בארעא דמצרים, דכתיב (בראשית מז יד) ויבא יוסף את כל הכסף ביתה פרעה, וקיים לון בשני כפנא, כל האי לא דכיר, ועבד גרמיה דלא ידע ביה. רבי יוסי ורבי יהודה, הוו יתבי ולעאן באורייתא קמיה דרבי שמעון, אמר רבי יהודה האי דכתיב ויקם מלך חדש על מצרים, ותנינן דאיהו קם מגרמיה, מה דהוה שפל קם, ולא אתחזי למלכא ובעותרא קם, אמר רבי שמעון כלא הכי הוא, כגוונא דאחשורוש דלא אתחזי למלכא, וקם מגרמיה וקם בעותרא, ובעא לאובדא לישראל מעלמא, אוף הכא האי לא אתחזי למלכא, וקם מגרמיה ובעא לאובדא לישראל מעלמא, דכתיב ויאמר אל עמו וגו', הבה נתחכמה לו וגו', וכד הוה קם מלכא לעילא קם מלכא לתתא:

רבי אלעזר ורבי אבא ורבי יוסי הוו אזלי מטבריא לצפורי, עד דהוו אזלי פגע בהו חד יודאי, פתח ואמר (ישעיה יט א) משא מצרים, הנה יהו"ה רוכב על עב קל ובא מצרים, ונעו אלילי מצרים מפניו, תא חזי כל מלכין דעלמא, וכל עמין דעלמא, לא חשיבי כלום קמי קב"ה, דכתיב (דניאל ד לב) וכל דיירי ארעא כלא חשיבין, וכמצביה עביד בחיל שמיא, והכא במצרים, אף על גב דכל אינון גבוראן ודרעא מרממא גלי קודשא בריך הוא במצרים, מה כתיב הנה יהו"ה רוכב על עב קל ובא מצרים, מאי שנא בכל עמין דעלמא דלא הוה הכי, דהא קב"ה גזר גזרה ואתעביד, והכא איהו אתא דכתיב ובא מצרים, וכתביב (שמות יב יב) ועברתי בארץ מצרים וגו' אני יהו"ה. אלא בגין דמלכא הוה אתי לאפקא למטרוניתא דהוות תמן, ובגין יקרא דמטרוניתא הוה אתי, ועל דא הוה קב"ה בעי ביקרה ואתי לגבה לאקמא לה, ולמיהב לה ידא ולזקפא לה, כמה דזמין קב"ה למעבד בסוף גלותא דאדום. אמר רבי ייסא, אי הכי דבגין דמטרוניתא הוה, הא בגלותא דבבל מטרוניתא תמן הוה, אמאי לא הוה כך, אמר ליה, הא תנינן דחטאה גרם, דנטלו נשים נכריות, ואעילו ברית קיימא קדישא ברשותא אחרא, ובגין כך אתאבידו מנהון נסין ואתוון דאתחזי למעבד להו, מה דלא הוה הכי בגלותא דמצרים, דכלהו הוו שבטי יה, בני ישראל עאלו

בני ישראל נפקו. בגלותא דאדום בעי קב"ה לאתיקרא בעלמא, ולמיתי איהו לאקמא למטרוניתא ולנערא לה מעפרא, ווי למאן דיערע תמן קמיה, בשעתא דיימא (ישעיה נב ב) התנערי מעפר, קומי שבי ירושלם, התפתחי מוסרי צוארך, מאן הוא מלכא ועמא דיקום קמיה, (שם יט א) ונעו אלילי מצרים מפניו, אלילי מצרים לאו על אבנין ואעין אתמר, אלא על כל אינון דרגין ממנן עלאין, ועל אינון פולחנין תתאין דלהון. ובכל אתר דגלו ישראל, קב"ה בעי עלייהו ואתקביל מאינון עמין, תא חזי מה כתיב, (שם נב ד) כה אמר יהו"ה מצרים ירד עמי בראשונה לגור שם, ואשור באפס עשקו, תורעמא דאתרעם קב"ה על אשור, ואמר חמו מה עבד לי אשור, דהא מצרים דאנא עבדית בהו כל אינון דינין, ועמי (אינון) נחתו תמן לדיירא ביניהון, וקבלום מצראי ביניהון, ויהבון לון שפר ארעא ארץ גושן, ואף על גב דאעיקו לון בגלותא, לא אעדו ארעא מנהון, דכתיב (שמות ט כז) רק בארץ גושן אשר שם בני ישראל וגו', ומיטב ארעא דמצרים הוה, דכתיב (בראשית מז יג) במיטב הארץ בארץ רעמסס, ותו דלא אעדו מדילהון כלום, דכתיב (שמות ט ז) וממקנה בני ישראל וגו', ועם כל דא אתדנו בכמה דינין. אבל אשור באפס עשקו, אטיל

זוהר חלק ב דף ז/ב

לון בארעא דסייפי עלמא, ונטל לון ארעא דלהון, ומה מצראי דעבדי כל הני טבאן לישראל אתדנו בכל אינון דינין, אשור ואדום ושאר עמין דמעיקין לון וקטלין לון ונטלין לון ממנוניהון, על אחת כמה וכמה דקב"ה בעי ליקרא שמיה עלייהו, דכתיב (יחזקאל לח כג) והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי, התם במצרים במלכא חד, והכא בכל מלכין דעלמא. רבי שמעון זקף ידוי, ובכה ואמר, ווי מאן דיזדמן בההוא זמנא, וזכאה חולקיה מאן דיזדמן וישתכח בההוא זמנא, ווי מאן דיזדמן בההוא זמנא, בגין דכד ייתי קב"ה לפקדא לאיילתא, יסתכל מאן אינון דקיימין בהדה, בכל אינון דמשתכחי עמה, בכל עובדוי דכל חד וחד, ולא ישתכח זכאי, דכתיב (ישעיה סג ה) ואביט ואין עוזר, וכמה עקתי על עקתי לישראל, זכאה מאן דיזדמן וישתכח בההוא זמנא, בגין דההוא דיתקיים בההוא זמנא במהימנותא, יזכה לההוא נהירו דחדוה דמלכא, ועל ההוא זמנא כתיב, (זכריה יג ט) וצרפתים כצרוף את הכסף ובחנתים כבחון את הזהב וגו'. לבתר דאינון עקתי מתערי על ישראל, וכל עמין ומלכיהון יתייעטון כחדא עלייהו, ומתערי כמה גזירין בישין, כלהו סלקי בעיטא חדא עלייהו, וייתון עקתא על עקתא, בתרייתא משכחן קמייתא, כדין יתחזי חד עמודא דאשא קאים מעילא לתתא ארבעין יומין, וכל עמין דעלמא חמאן ליה. בההוא זמנא יתער מלכא משיחא לנפקא מגו גנתא דעדן, מההוא אתר דאתקרי קן צפור, ויתער בארעא דגליל, וההוא יומא דיפוק לתמן יתרגז כל עלמא, וכל בני עלמא מתחבאין גו מערתי וטנרי, דלא יחשבון לאשתזבא, ועל ההוא זמנא כתיב, (ישעיה ב יט) ובאו במערות צורים ובמחילות עפר מפני פחד יהו"ה ומהדר גאונו בקומו לערוץ הארץ, מפני פחד יהו"ה, דא ההוא רגיו דכל עלמא, ומהדר גאונו דא משיח, בקומו לערוץ הארץ, כד יקום ויתגלי בארעא דגליל, בגין דאיהו הוא אתר קדמא דאתחרבא בארעא קדישא, ובגין כך יתגלי תמן קדמא לכל אתר, ומתמן יתער קרבין לכל עלמא. לבתר ארבעין יומין דעמודא יקום מארעא לשמיא, לעיניהון דכל עלמא, ומשיח יתגלי, יקום מסטר מזרח חד כוכבא מלהטא בכל גווינין, ושבעה כוכבין אחרנין דסחרן לההוא כוכבא, ויגיון ביה קרבא בכל סטרין, תלת זמנין ביזמא, עד שבעין יומין, וכל בני עלמא חמאן. וההוא כוכבא יגיה בהו קרבא בטיסין דנורא מלהטין מנצצין לכל עבר, ובטש בהו, עד דבלע לון בכל רמשא ורמשא, וביומא אפיק לון, ויגיון קרבא לעיניהון דכל עלמא, וכן בכל יומא עד שבעין יומין, לבתר שבעין יומין יתגניז ההוא כוכבא, ויתגניז משיח עד תריסר ירחין, ויתהדר ההוא עמודא דאשא כמלקדמין, וביה יתגניז משיח, וההוא עמודא לא יתחזי. לבתר תריסר ירחין יסלקון ליה למשיח בההוא עמודא לגו רקיעא, ותמן יקבל תוקפא ועטרא דמלכותא, וכד נחית,

יתחזי שהוא עמודא דאשא כמלקדמין לעיניהון דכל עלמא, ויתגלי לבתר משיח, ויתכונשון לגביה עמין סגיאין, ויתער קרבין בכל עלמא, ובההוא זמנא יתער קב"ה גבורתיה לכל עמין דעלמא, ומלכא משיחא יתידע בכל עלמא. וכל מלכין דעלמא יתערו לאתחברא לאגחא קרבא ביה, וכמה (עמין) מפריצי יהודאין יתהפכו לאהדרא לגבייהו, וייתון עמהון לאגחא קרבא על מלכא משיחא, כדין יתחשך כל עלמא חמש עשרה יומין, וסגיאין מעמא דישראל יהון מתין בההוא חשוכא, ועל דא כתיב (ישעיה ס ב) כי הנה החשך יכסה ארץ וערפל לאומים:

פתח ואמר (דברים כב ו) כי

זוהר חלק ב דף ח/א

יקרא קן צפור לפניך בדרך בכל עץ או על הארץ, אפרוחים או ביצים והאם רובצת וגו' שלח תשלח את האם וגו', האי קרא אוקימנא ליה, ואיהו חד מפקודי אורייתא גניזין, ואנן אית לן ביה רזי דאורייתא גניזין, שבילין וארחין ידיען לחברייא, באינן תלתין ותריין שבילין דאורייתא. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה, אלעזר, בזמנא דיתער מלכא משיחא, כמה אתין ונסין אחרנין יתערו בעלמא. תא חזי, בגנתא דעדן דלתתא אית אתר חד גניזי וטמיר דלא אתידע, ואיהו מרקמא בכמה גוונין, וביה גניזין אלף היכלין דכסופין, ולית מאן דעייל בהו בר משיח, דאיהו קאים תדיר בגנתא דעדן. וכל גנתא מסחרא ברתוכין סגיאין דצדיקיא, ומשיח קאים עלייהו, ועל כמה חילין ומשיריין דנשמתין דצדיקיא תמן, ובראשי ירחי ובזמני ובשבתי משיח עאל בההוא אתר, לאשתעשעא בכל אינן היכלין. לגו לגו מכל אינן היכלין אית אתר אחרא טמיר וגניזי דלא אתידע כלל ואקרי עדן, ולית מאן דיכיל למנדע ביה, ומשיחא אגניז (ס"א אתגלי) לבר סחרניה דההוא אתר, עד דאתגלי ליה חד אתר דאקרי קן צפור, ואיהו אתר דכריז עליה ההוא צפור דאתער בגנתא דעדן בכל יומא. ובההוא אתר מרקמן דיוקנין דכל שאר עמין, דאתכנשו עלייהו דישראל לאבאשא לון, עאל בההוא אתר, זקיף עינוי וחזי אבהן דעאלין בחרבן בית אלהא, עד דחמי לרחל דדמעהא באנפאה, וקב"ה מנחם לה, ולא צביאת לקבלא תנחומין, כמה דאת אמר (ירמיה לא יד) מאנה להנחם על בניה, כדין משיח ארים קליה ובכי, ואזדעזע כל גנתא דעדן, וכל אינן צדיקיא דתמן געו ובכו עמיה, געי ובכי זמנא תניינא, ואזדעזע ההוא רקיע דעל גבי גנתא, אלף וחמש מאה רבוא משריין עלאין, עד דמטי לגו כרסייא עלאה, כדין קב"ה רמיז לההוא צפרא, ועאל לההוא קן דילה, ויתבא לגבי משיח וקרי מה דקרי, ואתער מה דאתער. עד דמגו כרסייא קדישא, אתקרי תלת זמנין ההוא קן צפור ומשיח, וכלא סלקין לעילא, ואומי לון קב"ה לאעברא מלכו חייבא מן עלמא על ידא דמשיח, ולנקמא נקמין דישראל, וכל אינן טבוון דזמין קודשא בריך הוא למעבד לעמיה, ותב ההוא קן צפור ומשיח לדוכתיה, ותב משיח ואתגניז גו ההוא אתר כמלקדמין. ובזמנא דיתער קב"ה לאתקנא עלמין, ואתנהירו אתוון דשמיה בשלימו, יו"ד בה"א, (לאתקנא) וא"ו בה"א, למהוי כלא בשלימו חד. כדין יתער חד ככבא דחילא באמצע רקיעא כגוון ארגוונא, להיט ונציץ ביממא לעיניהון דכל עלמא, ויקום חד שלהובא דאשא מסטרא דצפון גו רקיעא, ויקום דא לקבל דא ארבעין יומין, ויתבהלון כל בני עלמא, לסוף ארבעין יומין יגיחון קרבא ככבא ושלהובא לעיניהון דכלא, ויתפשט ההוא שלהובא ביקידו דאשא מסטרא דצפון גו רקיעא, ויחשוב למבלע ההוא ככבא, וכמה שליטין ומלכין ואומיא ועממיא יתבהלון מהאי. כדין יסתלק ההוא ככבא לסטר דרום, וישלוט על ההוא שלהובא, וההוא שלהובא יתבלע זעיר זעיר ברקיעא מקמי ההוא ככבא, עד דלא יתחזי כלל, כדין ההוא ככבא יעביד אורחין ברקיע בתריסר תחומין, וקיימין אינן נהורין ברקיעא תריסר יומין אחרנין, לבתר תריסר יומין אחרנין, יזדעזעון כל בני עלמא, ויתחשך שמשא בפלגות יומא כמה דאתחשך יומא דאתחבר בי מקדשא, עד דלא יתחזון שמיא וארעא, ויתער חד קלא ברעם וזיקין, ואתחלחלא ארעא מההוא קלא, וכמה חילין

ומשיריין ימותון מניה. וההוא יומא (ממש) יתער בקרתא דרומי רבתא חד שלהובא דאשא, בההוא קלא דיתער בכל

זוהר חלק ב דף ח/ב

עלמא, ויוקיד כמה מגדלין וכמה היכלין, וכמה מגדלין יפלון, וכמה פרדשכי ורברבי יפלון בההוא יומא, וכלהו יתכנשוון עלה לביש, וכל בני עלמא לא יכלין (ס"א ולא יחשבון) לאשתזבא. מההוא יומא עד תריסר ירחין, יתיעטון כל מלכין ויגזרון כמה גזרות וכמה שמדות על ישראל, ויצלחון ביה (נ"א בהון) כמה דאתמר, זכאה איהו מאן דיערע תמן וזכאה איהו מאן דלא יערע תמן, וכל עלמא יהא בערבוביא סגיא. לסוף תריסר ירחי, יקום שבט מישראל, דא מלכא משיחא דיתער גו גנתא דעדן, וכל אינון צדיקיא יעטרון ליה תמן, ויחגרון ליה מאני זיינא באתוון רשימן דמאני דשמא קדישא. וקלא יתפוצץ בענפי אילנין דגנתא, קרי בחיל ואמר, אתערו קדישי עלינון, קומו מקמי משיחא, הא עדנא לאתחברא איתתא בבעלה, ובעלה בעי לנקמא לה נוקמין דעלמא, ולאקמא לה ולאנערא לה מעפרא, כדין יקומון כלהו, ויחגרון ליה כמלקדמין מאני זייניה, אברהם מימיניה, יצחק משמאליה, יעקב קמיה, משה רעיא מהימנא על כל אלין צדיקיא אזיל ורקיד גו גנתא דעדן. כיון דאתתקן משיח על ידא דצדיקיא בגנתא דעדן, יעול בההוא דוכתא דאקרי ק"ן צפו"ר כמלקדמין, וחמי תמן ההוא דיוקנא דחרבן בית מקדשא וכלהו צדיקיא דאתקטלו ביה, כדין נטיל מתמן עשר לבושין, ואינון (נ"א ואקרונ) עשר לבושי קנאה, ויתגניז תמן ארבעין יומין דלא אתגליא כלל. לסוף ארבעין יומין קלא חד יתער ויתקרי מגו כורסייא עלאה, ההוא ק"ן צפו"ר במלכא משיחא דאתגניז ביה, וכדין סלקין ליה לעילא, וקודשא בריך הוא חמי ליה למלכא משיחא מתלבש בלבושא נוקמא וחגיר מאני זייני, נטיל ליה ונשיק ליה על רישיה. כדין מזדעזען תלת מאה ותשעין רקיעין, וארמיז קב"ה לחד רקיעא מאינון דהוה גניז מששת ימי בראשית, ואפיק מחד היכלא דבההוא רקיעא חד כתרא גליפא מחקקא בשמהן קדישין, בההוא עטרא אתעטר קב"ה כד עברו ישראל ית ימא, למיטל נוקמין מכל רתיכי פרעה ופרשוי, ואעטר ליה למלכא משיחא. כיון דאתעטר ואתתקן בכל הני תקונין, נטיל ליה קב"ה ונשיק ליה כמלקדמין, מאן חמי רתיכין קדישין ומשריין עלאין דסחרין ליה, ויהבין ליה מתנן ונבזבזן סגיאין, ויתעטר מכלהו. עאל תמן בחד היכלא, וחמי כל אינון מלאכי עלאי דאקרונ אבלי ציון, אינון דבכו על חרבן בי מקדשא ובכאן תדיר, ואינון יהבין ליה חד פורפירא סומקא למעבד נוקמין, כדין קב"ה גניז ליה בההוא קן צפור, ואתכסי תמן תלתין יומין, לבתר תלתין יומין בההוא קן צפור, יחות מעטר בכל אינון תקונין מעילא ומתתא, וכמה משריין קדישין סחרניה, ויחמון כל עלמא חד נהירו תלי מרקיעא לארעא, ויקום שבעה יומין, וכל בני עלמא יתמהון ויתבהלון, ולא ינדעון כלל בר אינון חכימין דידעין ברזין אלין, זכאה חולקהון. וכל אינון שבעה יומין יתעתד (ס"א יתעטר) בארעא בההוא ק"ן צפו"ר, באן אתר בדרך, דא קבורת רחל דאיהי קיימא בפרשת אורחין, ויבשר לה וינחם לה, וכדין תקבל תנחומין, ותקים ותנשיק ליה. לבתר יקום ההוא נהירו מההוא אתר, ושרי ביריחו קרתא דאילני, בכל עץ, דא יריחו, או על הארץ דא ירושלם, ויהא גניז בההוא נהירו דק"ן צפו"ר תריסר ירחי, בתר תריסר ירחי יזדקף ההוא נהירו בין שמיא וארעא, ושרי בארעא דגליל, דתמן הוה שרותא דגלותא דישראל, ותמן יתגלי מההוא נהירו דקן צפור, ותב לאתריה. וההוא יומא יזדעזע כל ארעא כמלקדמין, מסייפי שמיא עד

זוהר חלק ב דף ט/א

סייפי שמיא, וכדין יחזון (ינדעון) כל עלמא דהא אתגלי מלכא משיחא בארעא דגליל, ויתכנסון ליה כל אינון דלעאן באורייתא, ואינון זעירין בעלמא, ובזכות ינוקי דבי רב יתתקף חיליה לאתגברא, ורזא דא אפרוחים, ואי לא ישתכחון אלין, הא ינוקי דיתבין בתוקפא דאמהון וינקי, כמה דאת אמר (ישעיה כח ט) גמולי מחלב עתיקי משדים, והיינו או בצים, דבגין אלין שריא שכינתא עמהון דישראל בגלותא, דהא חכימין זעירין אינון דישתכחון בההוא זמנא, והיינו (דברים כב ו) והאם רובצת על האפרוחים או על הבצים. לא תקח האם על הבנים, (דהא ביה לא קיימא מלה לאפקא לה מן גלותא, אלא במלכא עלאה, דכיון דאינון רביין וינוקין יהבין תוקפא למלכא משיחא, כדין אימא עלאה דהיא רביעא עלייהו, תתער לגבי בעלה) ויתעכב (הכי) עד תריסר ירחין אחרנין, לבתר ייתי בעלה ויוקים לה מעפרא כמה דאת אמר (עמוס ט יא) אקים את סוכת דוד הנופלת. בההוא יומא מלכא משיחא שארי ויכנוש גלותא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא, כמה דאת אמר (דברים ל ד) אם יהיה נדחך בקצה השמים וגו', מההוא יומא כל אתין ונסין וגבוראן דעבד קב"ה במצרים יעביד לון לישראל, כמה דאת אמר (מיכה ז טו) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות:

אמר רבי שמעון, אלעזר ברי, כל אלין מלין תשכח ברזא דתלתין ותרין שבילין דבשמא קדישא, ועד דנסין אלין לא יתערוון בעלמא, לא ישתלם רזא דשמא קדישא, ולא תתער לאהבה, כמה דאת אמר (שיר ב ז) השבעתי אתכם בנות ירושלם בצבאות, בצבאות דא מלכא (נ"א משיחא) דאקרי צבאות, או באילות השדה, שאר חילין ומשריין דלתתא, אם תעירו ואם תעוררו את האהבה, דא ימינא דקב"ה דאקרי אהב"ה, עד שתחפץ, ההיא דשכיבת לעפרא, ויהא רעותא דמלכא בה, זכאה איהו מאן דיזכי לההוא דרא, זכאה איהו בעלמא דין וזכאה איהו בעלמא דאתי. רבי שמעון ארים ידוי בצלו לקב"ה וצלי צלותיה, לבתר דצלי צלותיה אתו רבי אלעזר בריה ורבי אבא ויתבו קמיה, עד דהוו יתבי קמיה, חמו חד נהירו דיממא דאתחשך, ואשתקע חד צנורא (ס"א צנורא) דשלהובא דאשא גו ימא דטבריה, ואזדעזע כל ההוא אתר. אמר רבי שמעון, ודאי השתא הוא עדנא דקב"ה אדכר לבנוי, ואחית תרין דמעין לגו ימא רבא, וכד נחתין, פוגעין בהאי צנורא דשלהובא דאשא, וישתקעו דא בדא בימא, בכה רבי שמעון ובכו חברייא. אמר רבי שמעון, הא אתערנא ברזי דאתון דשמא קדישא, בסתרא דאתערותא דיליה לגבי בנוי, אבל השתא אית לי לגלאה מה דלא אתיהיב רשו לבר נש אחרא לגלאה, אלא זכו דדרא דא יקיים עלמא עד דייתי מלכא משיחא, אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה ולרבי אבא, קומו בקיומייכו, קמו רבי אלעזר ורבי אבא, בכה רבי שמעון זמנא אחרא, אמר ווי מאן יקום במה דאמינא (נ"א דחמינא), גלותא יתמשך מאן יכיל למסבל. אוף איהו קם, ואמר (ישעיה כו יג) יהו"ה אלהינו בעלונו אדונים זולתך, לבד בך נזכיר שמך, האי קרא אוקמוה, אבל בהאי קרא אית רזא עלאה גו מהימנותא, יהו"ה אלהינו, דא הוא שירותא דרזין עלאין, אתר דמתמן נפקין כל נהירו דשרגין כלהו לאדלקא, ותמן תליא כל רזא דמהימנותא, ושמא דא שליט על כלא, בעלונו אדונים זולתך, דהא עמא דישראל לית מאן דשליט עליה בר שמא עלאה דא, והשתא בגלותא שליט עליה סטרא אחרא. לבד בך נזכיר שמך, רזא דשמא קדישא כללא דעשרין ותרין אתוון, וכנסת ישראל לא מתברכא אלא מגו שמא דא דאקרי בך, כמה דאת אמר (שמות לב יג) אשר נשבעת להם בך, (בראשית מח ב) בך יברך ישראל, (תהלים יח ל) כי בך ארוץ גדוד. ובזמנא דשלימו אשתכח, לא הוה מתפרש דא מן דא, ואסיר

זוהר חלק ב דף ט/ב

לאפרשא דא מן דא אתתא מבעלה, לאו ברעיוני ולאו בדכירו, בגין דלא לאחזאה פרודא, והשתא בגלותא פרודא אשתכח, דמגו עאקו דכל זמנא וזמנא, אנן עבדין פרודא לאדכרא ההוא שם בר

מבעלה, בגין דאיהי שכיבת לעפרא, והיינו לבד בך נזכיר שמך, בר מבעלה אנן דכרין להאי שם בפרודא, בגין דאנן רחיקין מינך, ושלטין אחרנין עלן, ושמך איהו בפרודא מן שמא דאקרי בך. והאי ביומי דגלותא, בגין דגלותא קדמאה הוה מבית ראשון, ובית ראשון הוא רזא דה' קדמאה, ולקבל שבעין שנין דילה, גלותא דבית ראשון הוה שבעין שנין, ואינון שבעין שנין לא אשתכחת אימא רביעא עלייהו, והוה פרודא מן שמא עלאה רזא דה' עלאה, וכדין יו"ד רזא עלאה אסתלק לעילא לעילא לאין סוף, ובית ראשון עלאה קדישא לא נביע נביעו דמיין חייך, דהא מקורא דילה אסתלק, ואיהי שבעין שנין בגלותא, בגין דאיהי שבע שנין אקרי, כמה דאת אמר (מ"א ו לח) ויבנהו שבע שנים. ואי תימא דשלטא מלכות בבל לעילא ברזא דשבעין שנין ח"ו, אלא בזמנא דהוה בי מקדשא קיים, נהורא ונביעו דאימא עלאה הוה נהיר ונחית לתתא, כיון דחטו ישראל ואתחרב מקדשא ושלטא מלכות בבל, הוה חפי ואחשיך ההוא נהירו, ותתאי קדישין לא הוו נהירין, כיון דתתאי לא הוו נהירין, בגין (מגו) שלטנו דמלכותא דבבל, אסתלק ההוא נהורא, וההוא מבוועא עלאה דהוה נביע רזא די' אסתלק לעילא לעילא באין סוף, כדין אינון שבעין שנין לא הוו נהירין, בגין ההוא נהירו דאתמנע ודא הוה ודאי גלותא דשבעין שנין. כיון דאעדיאו שלטנו דבבל, ושריאת ה"א תתאה לאנהרא, ישראל כלהו לא אהדרו לאדכאה (נ"א לשלטאה), למהוי סגולה שלימתא כמלקדמין, אלא זעיר זעיר (בערבוביא), וכיון דשלימו לא אשתכח, (ושריאת ה"א תתאה לשלטאה), כדין י' נביעו עלאה לא נחית כל כך לאנהרא כמה דהוה כמלקדמין, אלא זעיר זעיר בערבוביא, דלא הוה דכין כמלקדמין כמה דאתחזי, ועל כך נביעו עלאה לא נביע ולא נהיר, אלא דאהדר לאנהרא זעיר זעיר מגו דחקא (דשמאלא) דשמא (נ"א דגלותא ודינא), ועל דא אתגרו בהו בישראל קרבין סגיאין, עד דהחשך יכסה ארץ, וה' תתאה אתחשך ונפלת לארעא, ונביעו עלאה אסתלק כמלקדמין, בגין דמלכות אדום אתתקף, וישראל אהדרו לסרחנייהו, ועל דא ה' בית שני אתחרב. וכל אינון תריסר שבטין דילה, כחושבן משריין דלהון, אינון בגלותא דמלכות אדום, ונביעו עלאה אסתלק מההוא נביעו דקיימא עלה, כמה דאת אמר (ישעיה נז א) הצדיק אבד, אבד ההוא נביעו דמקורא עלאה דהוה נגיד ומשיך מלעילא, (נ"א קרבין סגיאין, ומלכות יון שלטא עלייהו, לבתר דאהדרו בתיובתא אתתקפו עלייהו ואתכפיאו לון, ובגין דישראל אהדרו לסרחנייהו, מלכות אדום אתתקף, ובית שני אתחרב, וה"א תתאה אתחשכת ונפלת לארעא, ונביעו עלאה אסתלק מההוא מבוועא דקיימא עלה, כמה דאת אמר, הצדיק אבד, אבד ההוא נביעו דמקורא עלאה דהוה נגיד ומשיך עליה מלעילא, מאי טעמא, בגין דהחשך יכסה ארץ), וכדין הוה פרודא בה"א בית שני, ואיהי בגלותא דאדום, בכל אינון תריסר שבטין (נ"א דילה), ומשריין דילהון תריסר שבטין סלקין לחושבן סג, ועל דרזא (נ"א ועל דא רזא) דה' הוה בהו, בכל ההוא (נ"א ועל דא רזא דה' בכל ההוא) חושבנא, (נ"א חשוכא) גלותא אתמשך. רזא דרזין לחכימי לבא אתמסר, עשר שבטין אלף שנין, תרין שבטין מאתן שנין, שארו דמעין למנפל, פתח ואמר (איכה א ב) בכה תבכה בלילה ודמעתה על לחיה, לסוף תריסר שבטין דגלותא, ליליא יתחשך לישראל, עד דיתער וא"ו, לזמן שתין ושית שנין, לבתר תריסר שבטין דאינון אלף ומאתן שנין דגלותא. ולבתר (עד) שתין ושית שנין בחשוכא דליליא, כדין (ויקרא כו מב) וזכרתי את בריתי יעקב, דא אתערותא דאת ו' דאיהו נפש דבית יעקב, ורזא דא (בראשית מו כז) כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה וגו' ששים ושש, ואיהו ו' נפש דבית שני, רזא דה' תתאה, ודא ו' רזא דששים ושש, ששים לאתערותא דיעקב, ושש לאתערותא דיוסף, ועל דא איהו ו' דאינון תרין בחבורא דא רזא דא. מתמן ולהלאה יתער קב"ה לאינון נסין ואתין

זוהר חלק ב דף י/א

דקאמרן, ויתערן על ישראל אינון עקתיין דקאמרן, וכדין (ס"א ורזא דא) ואף את בריתי יצחק, ולבותר כד יגיח מלכא משיחא קרבין בכל עלמא בימינא דקודשא בריך הוא, כמה דאת אמר

(שמות טו ז) ימינך יהו"ה נאדרי בכח, כדין ואף את בריתי אברהם אזכור, ולבחר והארץ אזכור, דא ה' בתראה, בההוא זמנא כתיב, (זכריה יד ט) והיה יהו"ה למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד. לסוף שתין ושית שנין אחרנין, דאינון מאה ותלתין ותריין שנין, יתחזון אתוון דשמא קדישא גליפן בשלימו עילא ותתא כדקא יאות, ורזא דא ה"ה עלאה ותתאה, וכל אינון שבילין דאינון תלתין ותריין שנין דכלילן ברזא דאת ו' הו"ה (נ"א יו"ד וה"ה), רזא דשלימו דמאה ותלתין ותריין, לסוף מאה ותלתין ותריין שנין אחרנין, יתקיים לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה, ויתדכי ארעא קדישא, וקודשא בריך הוא יתער מתייא דארעא קדישא, ויקומון חיילין חיילין בארעא דגליל. וכדין יתער סתימו דנביעו עלאה את י', ויתקיימון תלתין ותריין שבילין בשלימו לנגדא לתתא, ויתקיימון אתוון דשמא קדישא כלהו בקיומיהו יהו"ה, דעד כען לא יהון בשלימו, עד זמן דינגיד ויתמשך ההוא נביעו עלאה, בחבורא דאתוון גו ה' (נ"א וה') בתראה, ודא איהו לסוף תשלום מאה וארבעין וארבעה שנין אחרנין דישתלמון, ויתערון שאר מתי ישראל דבשאר ארעאן. דישתכח כל דא בחשבון חי"ת, דאתיישיב עלמא ויתבסם, ויתעבר סטרא אחרא (נ"א חויא בישא) מעלמא, וה"א תתאה תתמלי מגו נביעו עלאה, ותתעטר ותתנהיר בשלימו, וכדין כתיב (ישעיה ל כו) והיה אור הלבנה כאור החמה, ואור החמה יהיה שבעתים, עד דיהא שבת ליהו"ה, לאלקטא נפשין בתענוגי קדושא, (דא ה' בתרא) כל ההוא אלף שביעאה, ודא איהו אתערותא דרוחין קדישין דעמא דישראל, לאתלבשא לבתר שבת בגופין אחרנין קדישין לאתקרי קדישין, דכתיב (שם ד ג) והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו, עד כאן מלין דרזין סתימין:

ויקם מלך חדש, רבי יוסי אמר, בכל יומא קודשא בריך הוא עביד מלאכין שליחן על עלמא, דכתיב (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות, עשה לא כתיב, אלא עושה, בגין דכל יומא ויומא עושה, ובההוא זמנא אתמנא ממנא חד על מצרים, ודא איהו דכתיב ויקם מלך חדש, חדש ודאי. אשר לא ידע את יוסף, דהא מאתר דפרודא הוה, כמה דאת אמר (בראשית ב י) ומשם יפרד, וקדמאה מההוא פרודא, נהרא דמצרים איהו, ובגין כך אשר לא ידע את יוסף, אתר דכל יחודא שריא ביה דאקרי צדיק:

רבי אלעזר ורבי יוסי הוו אזלי באורחא, ואקדימו בנהורא למיזל, חמו חד כוכבא דהוה רהיט מסטרא דא וכוכבא אחרא מסטרא דא, אמר רבי אלעזר, השתא מטא זמנא דכוכבי בקר לשבחא למאריהון, ורהטי מדחילו ואימתא דמאריהון לשבחא ולזמרא ליה, הדא הוא דכתיב (איוב לח ז) ברן יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלהי"ם, בגין דכלהו ביחודא חדא קא משבחן ליה. פתח ואמר (תהלים כב א) למנצח על אילת השחר מזמור לדוד, אילת השחר, דכד נהירו אנפוי דמזרח, ואתפרשא חשוכא דליליא, חד ממנא אית לסטר מזרח, ומשיך חד חוטא דנהירו דסטר דרום, עד דאתי ונפיק שמשא ובקע באינון כוי רקיעא ואנהיר עלמא, וההוא חוטא אפריש חשוכא דליליא, כדין אילתא דשחרא אתי, ואתי נהירו אוכמא בקדרו לאתחברא ביממא, ונהירו דיממא כליל ושאיב בגויה לההוא אילתא, ועל האי אילתא כד אתפרש מיומא לבתר דכליל לה, אמר דוד שירתא, דכתיב למנצח על אילת השחר, ומאי קא אמר,

זוהר חלק ב דף י/ב

אלי אלי למה עזבתני, דהא אתפרש אילתא דשחרא מנהירו דיממא. עד דהוו אזלי נהיר יממא, ומטא עידן צלותא, אמר רבי אלעזר נצלי צלותא וניזיל, יתבו וצלו, לבתר קמו ואזלו. פתח רבי אלעזר ואמר, (קהלת ח יד) יש הבל אשר נעשה על הארץ, אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים וגו' אמרתי שגם זה הבל, האי קרא אוקמוה ואתמר. אבל יש הבל, שלמה מלכא

עבד ספרא דא ואוקים ליה על שבעה הבלים דעלמא קיימא עלייהו, ואינון שבעה עמודין סמכין דעלמא, לקבל שבעה רקיעים, ואלין אינון, וילו"ן, רקי"ע, שחקי"ם, זבו"ל, מעו"ן, מכו"ן, ערבו"ת, ולקבלייהו, הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל, וכמה דאינון שבעה רקיעין, אית אחרנין דדבקי בהו, ומתפשטי ונפקי מנייהו, הכי נמי אית הבלים אחרנין דמתפשטי ונפקי מאלין, וכלהו אמר שלמה. והכא רזא דחכמתא אית ביה, יש הבל דנפקא מאינון הבלים עלאין דעלמא קיימא עלייהו, ודא נעשה על הארץ, ואתקיים בקיומיה ואתתקף בתוקפיה, בעובדי ארעא, ובסליקו דסלקא מארעא. ודא אתמנא על ארעא, וכל תוקפא וקיומא דיליה, באינון נשמתין דצדיקא דאתלקיטו מארעא כד אינון זכאין, עד לא סרחו בעוד דיהבי ריחא טב, כגון חנוך דכתיב ביה (בראשית ה כד) ואינון כי לקח אותו אלהי"ם, ונטל ליה עד לא מטא זמניה ואשתעשע ביה, וכן שאר זכאין דעלמא. דתנינן, על תרין מלין צדיקא מסתלקי מעלמא עד לא ימטי זמנייהו, חד על חובי דרא, דכד אסגיא חייביא בעלמא אינון זכאין דמשתכחי בנייהו אתפסון בחוביהון, וחד כד אתגלי קמי קודשא בריך הוא דיסרחון לבתר, סליק לון מעלמא עד לא מטא זמנייהו, הדא הוא דכתיב (קהלת ח יד) אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים, מטי עלייהו דינא דלעילא כאילו עבדו חובין ועובדין דרשיעייא. דהא זמנא חדא שאיל רבי יוסי ב"ר יעקב איש כפר אונז בזמנא דרבי עקיבא וחברוי אסתלקו מעלמא ומיתו בההוא גוונא לרבי מאיר, אמר ליה וכי כתיב דא בכל אורייתא כלה, אמר ליה, ולא, והא אמר שלמה אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים, מטי עלייהו דינא דלעילא כאילו עבדו חובין ועובדין דרשיעייא, ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים, יתבי בשקט ושלם בהאי עלמא, ודינא לא מטא עלייהו, כאילו עבדו עובדין דצדיקיא, אמאי, אי בגין דאתגלי קמי קודשא בריך הוא דיתובון בתיובתא, או דיפוק מנייהו זרעא דיהא קשוט בעלמא, כגון תרח דנפק מניה זרעא דקשוט אברהם, אחז דנפק מניה חזקיהו, ושאר חייבין דעלמא, ובגין כך בסטרא דא ובסטרא דא, הבל דקאמרן נעשה ואתתקף על הארץ כדאמרן. דבר אחר, יש הבל אשר נעשה על הארץ, כדקאמרן דאתתקף (ואתתקף) על עלמא, במאי, בגין דיש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים, מטאן לידייהו כאינון עובדין דחייביא, כגון בת עובד ע"ז, או חד מאינון עובדין דאינון ממעשה הרשעים, ואינון קיימי בקיומיהו מדחילו דמאריהון, ולא בעאן לאסתאבא, כגון כמה זכאי קשוט דמטו לידייהו כעובדין אלין, ואינון גבורי כח דעבדי רעותא דמאריהון ולא חטאו, ועל דא הבל נעשה על הארץ, ואתתקף בתוקפיה. ויש רשעים אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים, מטי לידייהו חד מצוה דאיהו עובדא דצדיקא, וזכאן בה ועבדין יתה, כגון לסטים מקפחא דהוה משתכח בטוריא, בהדי אינון לסטים עובדי ע"ז, וכד הוה יודאי אעבר תמן הוה משזיב ליה, ונטר ליה מנייהו, והוה קרי עליה רבי עקיבא יש רשעים אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים. וכגון ההוא חייבא דהוה

זוהר חלק ב דף יא/א

בשבכותיה דרבי חייא, דליליא חד פגע בה בההיא אתתא דהות אזלת לבי ברתה, בעא למתקף בה, אמרה ליה במטו מינך אוקיר למרך ולא תחטי גבאי, שבקה ולא חב בה, הוי אומר ויש רשעים אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים, אמרתי שגם זה הבל, כמה דאתתקף ההוא הבל בהדי אינון צדיקא דמטו לידייהו עובדי דחייביא ולא חטאן, אוף הכי אתתקף בהדי אינון חייביא דמטי לידייהו עובדי דאינון צדיקא ועבדי להו. דתנינן עבד קודשא בריך הוא צדיקים ורשעים בעלמא, וכמה דאתיקר איהו בעלמא בעובדי דצדיקא, הכי נמי אתיקר איהו ברשיעייא כד עבדי עובדא טבא בעלמא, כמה דאת אמר (קהלת ג יא) את הכל עשה יפה בעתו, ווי לחייבא כד עביד גרמיה רע ואתתקף בחוביה, כמה דאת אמר (ישעיה ג יא) אוי לרשע רע וגו'. תו פתח ואמר, את הכל ראיתי בימי הבלי וגו', האי קרא אוף הכי אוקמוה חבריא, אבל כד אתיהיב חכמה

לשלמה, חמא כולא בזמנא דשלטא סיהרא, יש צדיק, דא עמודא דעלמא, אובד, כמה דאת אמר (שם נז א) הצדיק אבד, בזמנא דגלותא, בצדקו, בגין דהיא שכיבת לעפרא, צדק דא כל זמנא דישאל בגלותא איהי עמהון בגלותא, ובגין כך (קהלת ז טו) צדיק אובד בצדקו, דהא לא מטאן לגביה אינון ברכאן עלאין. ויש רשע מאריך ברעתו, דא סמא"ל דאוריך שקט ושלוח לאדום, במאי ברעתו, בההיא רעה אתתיה (נ"א אשה רעה אשת זנונים), נחש תקיפא, דהא לא מטא עליהו שקט ושלוח אלא בגין דאתדבק בההיא נוקבא, כגוונא דא לשאר מלכוון, עד דקודשא בריך הוא יקים מעפרא לההיא סוכת דוד הנופלת, דכתיב (עמוס ט יא) אקים את סוכת דוד הנופלת:

וילך איש מבית לוי, רבי יוסי פתח (שיר ו ב) דודי ירד לגנו לערוגות הבושם וגו', לגנו דא כנסת ישראל, בגין דהיא ערוגת הבושם, דאיהי כלילא מכל סטרי (נ"א זיני) בוסמין וריחין דעלמא דאתי, בשעתא דקודשא בריך הוא נחית לגנתא דא (נ"א דעדן), כל אינון נשמתהון דצדיקיא דמתעטרן תמן, כלהו יהבי ריחא, כמה דאת אמר וריח שמניך מכל בשמים, (נ"א וריח אפך כתפוחים), אלין אינון נשמתהון דצדיקיא. דאמר רבי יצחק, כל אינון נשמתין דצדיקיא דהוון בהאי עלמא, וכל אינון נשמתין דזמינין לנחתא להאי עלמא, כלהו בגנתא (דא קיימין בגנתא) די בארעא (כלהו) קיימין בדיוקנא וצירא דהוון קיימין בהאי עלמא, וסתר א ורזא דא אתמסר לחכימי, רוחא דנחית לבני נשא, דאיהו מסטרא דנוקבא, מתגלפא תדיר בגלופא כהאי חותם. צירא דגופא דבר נש בהאי עלמא בליט לבר, ורוחא אתגליף לגו, כד אתפשט רוחא מן גופא, ההוא רוח בליט בגנתא דארעא בצירא ודיוקנא דגופיה ממש דבהאי עלמא, בגין דהוה תדיר כחותם. ועל דא אמרה איהי (שם ח י) שימני כחותם, מה חותם גליף בגלופא לגו ואתצייר בצירא בליטא לבר. אוף הכי איהי רוחא דהוה מסטרא דילה כהאי גוונא ממש, בהאי עלמא גליף בגלופא לגו, וכד אתפשט מן גופא ועאל בגנתא דארעא, אורא דתמן בליט ההוא גלופא לאתציירא לבר, ואתצייר בצירא בליטא לבר, כגוונא דצירא דגופא בהאי עלמא, לעילא נשמתא דאיהי מאילנא דחיי, אתצייר תמן לעילא בההוא צרורא דחיי, לאתענגא בנועם יהו"ה, כמה דאת אמר (תהלים כז ד) לחזות בנועם יהו"ה ולבקר בהיכלו:

וילך איש מבית לוי, דא גבריאל, כמה דאת אמר (דניאל ט כא) והאיש גבריאל אשר ראיתי בחזון וגו', מבית לוי, דא כנסת ישראל דאתיא מסטרא דשמאלא, ויקח את בת לוי, דא נשמתא, דתנינן בשעתא דאתייליד גופא דצדיק בהאי עלמא,

זוהר חלק ב דף יא/ב

קודשא בריך הוא קרי ליה לגבריאל, ונטיל ההיא נשמתא (דצדיק) די בגנתא, ונחתא לה להאי גופא דצדיקא דאתייליד בהאי עלמא, ואיהו אתפקד עלה ונטיר לה. ואי תימא ההוא מלאכא דאתמנא על רוחיהון דצדיקיא לילה שמיה, ואת אמרת דאיהו גבריאל, הכי הוא ודאי, בגין דאתי מסטרא דשמאלא, וכל מאן דאתי מסטרא דשמאלא הכי אקרי. וילך איש, דא עמרם, ויקח את בת לוי, דא יוכבד, ובת קול נחתת ואמרת ליה לאזדווגא בה, דהא קריב זמנא דפורקנא דישאל על ידא דברא דאתייליד מנייהו, וקודשא בריך הוא סייע ביה, דתנינן שכינתא שריא על ערסייהו, ורעותא דלהון בדבקתא חדא הוה בה בשכינתא, ועל דא לא אתעדי שכינתא מההוא ברא דאולידו, לקיימא דכתיב (ויקרא יא מד) והתקדשתם והייתם קדושים, בר נש דמקדש גרמיה מלרע, קודשא בריך הוא מקדש ליה לעילא, כמה דרעותא דלהון הוה בדבקתא דשכינתא, הכי אתדבקא שכינתא בההוא עובדא ממש דעבדו. אמר רבי יצחק, זכאין אינון צדיקיא דרעותא דלהון בדבקתא דקודשא בריך הוא תדיר, וכמה דאינון מתדבקין ביה תדיר, הכי נמי איהו

אתדבק בהו, ולא שביק לון לעלמין, ווי לרשיעייא דרעותא דלהון ודבקותא דלהון מתרחקא מניה, ולא די להו דמתרחקן מניה, אלא דמתדבקן בסטרא אחרא, תא חזי עמרם דאתדבק ביה בקודשא בריך הוא, נפיק מניה משה, דקודשא בריך הוא לא אעדי מניה לעלמין, ושכינתא אתדבקת בהדיה תדיד, זכאה חולקיה:

ותהר האשה ותלד בן, ותרא אותו כי טוב הוא, מאי כי טוב הוא, אמר רבי חייא דאתיליד מהול, בגין דרזא דברית טוב אקרי, דכתיב (ישעיה ג י) אמרו צדיק כי טוב, רבי יוסי אמר, נהירו דשכינתא דנהיר ביה חמאת, דבשעתא דאתיליד אתמליא כל ביתא נהורא, כתיב ותרא אותו כי טוב הוא, וכתיב (בראשית א ד) וירא אלהי"ם את האור כי טוב, ועל דא כי טוב הוא כתיב, וכלא הוה. ותצפנהו שלשה ירחים, תלת ירחי מאי קא מיירי, אמר רבי יהודה, רמז הוא דקא רמז, (עד) דלא אשתמודע משה בזהרא עלאה עד תלת ירחים, דכתיב (שמות יט א) בחדש השלישי, דהא כדין אתיהיבת תורה על ידוי, ושכינתא אתגליא ושריא עלוי לעיניהון דכלא, דכתיב (שם ג) ומשה עלה אל האלהי"ם ויקרא אליו יהו"ה:

ולא יכלה עוד הצפינו, דעד ההוא שעתא לא אשתמודע מלוליה בקודשא בריך הוא, וכתיב משה ידבר והאלהי"ם יעננו בקול. ותקח לו תבת גומא, רמז על הארון דלוחות קיימא עאלין בגויה, תיבת גומא ארון הברית איהו, ותחמרה בחמר ובזפת, (דהיא תיבה דאיהו) דהא הארון הוה מחופה מלגו ומלבר, רבי יהודה אמר, דא היא אורייתא דהחמירה קודשא בריך הוא במצות עשה ובמצות לא תעשה, ותשם בה את הילד, אלו ישראל, כמה דאת אמר (הושע יא א) כי נער ישראל ואהבהו, ותשם בסוף, דלא הוה פקודי אורייתא חומרא למעבד, עד סוף דעאלו ישראל לארעא לסוף ארבעין שנין, על שפת היאור, על מימרא דאינון דמורים אורייתא וחוקה לישראל. (נ"א רבי חזקיה אמר הכי אוליפנא):

דבר אחר, וילך איש דא קודשא בריך הוא, דכתיב (שמות טו ג) יהו"ה איש מלחמה, מבית לוי, דא קודשא בריך הוא, אתר דחכמה עלאה וההוא נהר מתחברין כחדא, ולא מתפרשין לעלמין, מבית לוי, דאשרי לויתן (נ"א כל חידו) לחידו בעלמא, הדא הוא דכתיב (תהלים קד כו) לויתן זה יצרת לשחק בו, ויקח את בת לוי, דא קודשא בריך הוא, אתר דנהירו דסיהרא נהיר:

ותהר האשה ותלד בן, האשה ודאי, כמה דאת אמר (בראשית ב כג) לזאת יקרא אשה, בקדמיתא בת לוי, והכי הוא ודאי, וכי בת לוי בקדמיתא

זוהר חלק ב דף יב/א

והשתא אשה, אלא הכי הוא ודאי, והכי אוליפנא, אתתא עד לא אזדווגת אתקריאת בת פלוני, בתר דאזדווגת אתקריאת אשה, והכא בת ואשה וכלא חד דרגא איהו:

ותצפנהו שלשה ירחים, אלין תלת ירחין דדינא קשיא שריא בעלמא, ומאי נינהו תמוז אב טבת (נ"א שבט), מאי משמע, דעד לא נחת משה לעלמא שכיח הוה איהו לעילא, ועל דא אזדווגת ביה שכינתא מיומא דאתיליד, מכאן אמר רבי שמעון, רוחיהון דצדיקיא שכיחין אינון לעילא עד לא יחתון לעלמא:

ולא יכלה עוד הצפינו וגו', מאי ותקח לו תבת גומא, דחפת ליה בסימנהא, למהוי נטיר מאינון נוני ימא דשאטין בימא רבא, דכתיב (תהלים קד כה) שם רמש ואין מספר, והיא חפת ליה למהוי

נטיר מנייהו, בחפו (דסטרא דיובלא) (נ"א דטיסת רוכלא ונ"א דטיס רובילא) יקירא, דתרין גוונין חוור ואוכם, ואנח ליה למשה (בינייהו) דישתמודע עמהון, בגין דזמין לסלקא בינייהו זמנא אחרא לקבלא אורייתא:

ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור, דא איהי דאתיא מסטרא דשמאלא דדינא קשיא, כמה דאת אמר לרחוץ על היאור, על היאור דייקא, ולא על הים, ואי תימא והא כתיב (שמות יז ה) ומטך אשר הכית בו את היאור, ומשה לא מחא אלא ימא וקרייה יאור, אלא יאור הוה דמחא אהרן על ידא דמשה, ושוויה קרא דאיהו עביד, כהאי גוונא (שם ז כה) וימלא שבעת ימים אחרי הכות יהו"ה את היאור, ואהרן הכהן, אלא על דאתא מסטרא דקודשא בריך הוא קרייה קרא אחרי הכות יהו"ה, לבתר קרייה בשמא דמשה, ונערותיה הולכות על יד היאור, אלן שאר משריין דאתיין מסטרא דא:

ותפתח ותראהו את הילד, ותראהו, ותרם מבעי ליה, מאי ותראהו, אמר רבי שמעון, לית לך מלה באורייתא דליה בה רזין עלאין ויקירין, אלא הכי אוליפנא, רשימא דמלכא ומטרוניתא אשתכח ביה, ואיהו רשימא דוא"ו ה"א, ומיד ותחמול עליו וגו', עד כאן לעילא, מכאן ולהלאה לתתא. בר מהאי קרא:

ותתצב אחותו מרחוק וגו', ותתצב אחותו, אחותו דמאן, אחותיה דהוא דקרא לכנסת ישראל אחותי, כמה דאת אמר (שיר ה ב) פתחי לי אחותי רעיתי, מרחוק, כמה דאת אמר (ירמיה לא ג) מרחוק יהו"ה נראה לי. מאי משמע, דאינון זכאין עד לא נחתו לעלמא אשתמודעאן אינון לעילא לגבי כלא, וכל שכן משה, ומשמע נמי דנשמתייהו דצדיקיא אתמשכו מאתר עלאה כמה דאוקימנא, ורזא דמלה אוליפנא, דמשמע דאב ואם אית לנשמתייהו, כמה דאית אב ואם לגופא בארעא, ומשמע דבכל סטריין בין לעילא בין לתתא מדכר ונוקבא אתיין כלא ומשתכחי, והא אוקמוה רזא, דכתיב תוצא הארץ נפש חיה, הארץ דא כנסת ישראל, נפש חיה, נפשא דאדם קדמאה עלאה, כמה דאתמר, אתא רבי אבא ונשקיה, אמר ודאי שפיר קאמרת, והכי הוא ודאי, זכאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא על כל שאר נביאי עלמא. דבר אחר, ותתצב אחותו, דא היא חכמה, כמה דאת אמר (משלי ז ד) אמור לחכמה אחותי את, אמר רבי יצחק, מעולם לא אתעדיאת (נ"א אתער) גזרת דינא מעלמא, דהא בכל שעתא דהווי ישראל חטאן הוה דינא מקטרגא עמהון, וכדין ותתצב אחותו מרחוק (דבר אחר מרחוק) כמה דאת אמר מרחוק יהו"ה נראה לי:

ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור, בשעתא דהווי פסקי ישראל מאורייתא, מיד ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור, הות נחתת מדת הדין

זוהר חלק ב דף יב/ב

זהר:

לאסתחאה מדמא דישראל על עלבונא דאורייתא, ונערותיה הולכות על יד היאור, אלן אומיא דאינון אזלין ורדפין אבתרייהו, על יד היאור, על סבת עלבונא דאורייתא, ואינון דמורים (נ"א דמיכין) בה דרפו ידייהו מינה. אמר רבי יהודה, כל מלין דעלמא תליין בתשובה ובצלוחתא דצלי בר נש לקודשא בריך הוא, וכל שכן מאן דאושיד דמעין בצלותיה, דלית לך תרעא דלא עאלין אינון דמעין, מה כתיב ותפתח ותראהו את הילד, ותפתח, דא שכונתא דקיימא עלייהו דישראל כאימא על בנין, והיא פתחה תדיר בזכותיהון דישראל, כיון שפתחה, ותראהו את הילד, ילד

שעשועים דאינון ישראל, דמתחטאן קמי מלכיהון (נ"א מאריהון) בכלא, ומיד דמתחננן קמי קודשא בריך הוא הדרי בתשובה, ובכאן קמיה כבא דבכי קמי אבוי, מה כתיב והנה נער בוכה, כיון דבכי, אתעדו (ס"א מתתברי) כל גזרין בישין דעלמא, מה כתיב ותחמול עליו, אתער עלוי ברחמים ומרחם ליה. ותאמר מילדי העברים זה, דאינון רכי לבא, ולא מילדי העכו"ם דאינון קשי קדל וקשי לבא, מילדי העברים, רכי לבא מאבהן ומאמהן לאתבא קמי מאריהון, ותקרא את אם הילד, שהיתה בוכה, הדא הוא דכתיב (שם יד) קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וגו', הוא בוכה, ואם הילד היא בוכה. אמר רבי יהודה, לזמנא דאתי מה כתיב (שם ח) בבכי יבואו ובתחנונים וגו', מהו בבכי יבואו, בזכות בכי דאם הילד שהיא רחל, יבואו ויתכנסון מן גלותא, ואמר רבי יצחק, פורקנא דישאל לא תליא אלא בבכי, כד ישתלמון ויכלון בכי דמעו דבכה עשו קמי אבוי, דכתיב (בראשית כז לח) וישא עשו קולו ויבך, (אמר רבי יוסי אותו בכי דבכה עשו) ואינון דמעין אחיתו לישאל בגלותיה, כיון דיכלון אינון דמעין בבכיה דישאל, יפקון מגלותיה, הדא הוא דכתיב (ירמיה לא ח) בבכי יבואו ובתחנונים אובילם:

ויפן כה וכה, חמא באלין נ' אתוון דמיחדין ליה ישראל בכל יומא שמע ישראל פעמים דאית בהון כ"ה כ"ה תרי זמני ולא חמא ביה:

ויפן כה וכה וגו', כה וכה, אמר רבי אבא, כה, חמא אי הוו ביה עובדין דכשרין, וכה, אי זמין לנפקא מניה ברא מעליא, מיד וירא כי אין איש, חמא ברוח קודשא דלא זמין לנפקא מניה ברא מעליא, דאמר רבי אבא כמה חייבין אינון בעלמא דמפקי בני מעליא יתיר מאינון זכאין, וההוא ברא מעליא דנפק מן חייבא איהו מעליא יתיר, למהוי טהור מטמא, נהורא מגו חשוכא, חכמתא מגו טפשותא, ודא איהו מעליא מכלא. וירא וירא דהכא, כלא ברוח קודשא אסתכל וחמא, ובגין כך אסתכל ביה וקטל ליה. וקודשא בריך הוא סבב כלא למהך לההוא בירא, כמה דאזל יעקב לגבי ההוא בירא, דכתיב וישב על הבאר, ביעקב כתיב (בראשית כט ג) וירא והנה באר, במשה כתיב וישב בארץ מדין וישב על הבאר, בגין דמשה ויעקב אף על גב דבדרגא חדא הוו, אסתלק משה בהאי יתיר מניה:

רבי יוסי ורבי יצחק הוו אזלי באורחא, אמר רבי יוסי, ההוא באר דחמא יעקב וחמא משה, אי דא הוה ההוא בירא דחפר אברהם ויצחק, אמר ליה לאו, אלא בשעתא דאתברי עלמא אתברי האי בירא, ובערב שבת בין השמשות אתברי פומא דיליה, והאי איהו באר דחמו יעקב ומשה:

תוספתא:

מתניתין, אינון דרדפי קשוט, אינון דתבעי רזא דמהימנותא, אינון דאתדבקו בקשורא מהימנא, אינון דידעין אורחוי דמלכא עלאה, קריבו שמעו. כד סליקו תרין, ונפקו לקדמות חד, מקבלין ליה בין תרין דרועין, תרין נחתי לתלתא (נ"א לתתא), תרין אינון, חד בינייהו חקלא דתפוחין קדישין איהו, מהאי בירא יתבי, (תרין יתבי) מותבא דנביאי (ס"א בנוי) ינקין בהו, חד בינייהו, חבורא איהו דכלא, איהו נטיל לכלא.

זוהר חלק ב דף יג/א

תוספתא:

ההוא בירא קדישא קאים תחותייהו, חקלא דתפוחין (קדישין) איהו, מהאי בירא אתשקיין עדרייא דרעי משה במדברא, מהאי בירא אתשקיין עדרייא דבריר יעקב, כד בריר לון לגו חולקיה, כל אינון רתיכין, כל אינון מארי דגדפין. תלת קיימין רביעין על האי בירא, האי בירא מנייהו אתמלי, אדנ"י אתקרי, על דא כתיב (דברים ג כד) אדנ"י יהו"ה אתה החלות וגו', וכתב (דניאל ט יז) והאר פניך על מקדשך השמש למען אדנ"י, אדון כל הארץ, הדא הוא דכתיב (יהושע ג יא) הגה ארון הברית אדון כל הארץ, ביה גניז חד מקורא קדישא, דנביע ביה תדיר ואמלי ליה, יהו"ה צבאות אקרי, בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין. (ע"כ):

זהר:

ולכהן מדין שבע בנות ותבאנה ותדלנה וגו', אמר רבי יהודה, אי בירא דא איהו בירא דיעקב, הא כתיב ביה (בראשית כט ג) ונאספו שמה כל העדרים וגללו וגו', והכא בנות יתרו לא אצטריכו להאי, אלא ותבאנה ותדלנה בלא טורח אחרא. אמר רבי חייא, יעקב אעדי לה מן בירא, דהא כתיב כד מתכנשי תמן כל עדרייא, והשיבו את האבן, וביעקב לא כתיב וישב את האבן, דהא לא אצטריך לבתר כן, דהא בקדמיתא מיא לא הוו סלקין, כיון דאתא יעקב סליקו מיא לגביה, ומשה אוף הכי סליקו מיא לגביה, וההוא אבנא לא הוה על פום בירא, ובגין כך ותבאנה ותדלנה. רבי אלעזר ורבי אבא הוו אזלי מטבריא לצפורי, עד דהוו אזלי פגע בהו חד יודאי, אתחבר בהדייהו, אמר רבי אלעזר כל חד לימא מלה דאורייתא, פתח איהו ואמר (יחזקאל לז ח) ויאמר אלי הנבא אל הרוח הנבא בן אדם ואמרת אל הרוח וגו', מהאי קרא ידענא אתר דהרוח נפקא מניה, וכי יכיל הוה יחזקאל לנבאה על הרוח, והא כתיב (קהלת ח ח) אין אדם שליט ברוח לכלוא את הרוח, אלא בר נש לא יכיל לשלטאה ברוח, אבל קודשא בריך הוא איהו שליט בכלא, ועל מימריה הוה מתנבי יחזקאל. ותו דהא רוח הוה בגופא בהאי עלמא, ובגין כך אתנבי עליה מארבע רוחות בואי הרוח, מההוא אתר דאתחם בסמכוי בארבע סטרין דעלמא. דליג ההוא יודאי קמיה, אמר ליה רבי אלעזר מאי חמית, אמר מלה חמינא, אמר ליה מאי היא, אמר ליה, רוח בני אדם אי אתלבש בגן עדן בלבושא דדיוקנא דגופא דהאי עלמא, הוה ליה למכתב כה אמר יהו"ה מגן עדן בואי הרוח, מהו מארבע רוחות, אמר ליה רוחא לא נחתא להאי עלמא עד דסלקא מגנתא דארעא לגו כורסייא דקיימא על ארבע סמכין, כיון דסלקא תמן, אשתאבא מגו ההוא כורסייא דמלכא ונחתא להאי עלמא, גופא אתנטיל מארבע סטרי עלמא, רוח אוף הכי אתנטיל מארבע סטרי דכורסייא דמתקנא עלייהו. אמר ליה ההוא בר נש, דליגא דקא דליגנא קמייכו, מלה חמינא מהאי סטרא, בגין דיומא חדא הוינא אזיל במדברא, וחמינא אילנא חד דמרגג למחזי, וחד מערתא תחותיה, קריבנא גביה וחמינא ההיא מערתא דסלקא ריחין מכל זיני ריחין דעלמא, אתתקפנא בגרמאי ואעילנא בההיא מערתא, ונחיתנא בדרגין ידיען בגו דוכתא חדא, דהוו ביה אילנין סגיין וריחין ובוסמין דלא יכילנא למסבל, ותמן חמינא חד בר נש ושרביטא חד בידיה, והוה קאים בחז פתחא. כיון דחמא לי, תוה וקם לגבאי, אמר לי מה את הכא ומאן את, אנא דחילנא סגיא, אמינא ליה מארי מן חברייא אנא, כך וכך חמינא במדברא ועאלנא בהאי מערתא ונחיתנא הכא, אמר לי הואיל ומן חברייא אנת, טול האי קוטרא דכתבא והב ליה לחברייא, אינון דידעין רזין דרוחיהון דצדיקיא.

זוהר חלק ב דף יג/ב

בטש בי בההוא שרביטא ודמיכנא, אדהכי חמיינא כמה חילין ומשיריין גו שינתא, דהוו אתיין באורחא לההוא דוכתא, וההוא גברא בטש בההוא שרביטא, ואמר באורחא דאילני זילו, אדהכי דהוו אזלי, פרחי באוירא וסלקי, ולא ידענא לאן אתר, ושמענא קלין דמשיריין סגיין, ולא

ידענא מאן (ס"א לאן אתר) איהו, אתערנא ולא חמינא מידי, ודחילנא בההוא אתר. אדהכי חמינא לההוא בר נש, אמר לי חמית מידי, אמינא ליה חמינא גו שינתא כך וכך, אמר בההוא אורחא אזלי רוחיהון דצדיקיא גו גנתא דעדן לאעלא תמן, ומה דשמעת מנייהו, הוא דקיימי בגנתא בדיוקנא דהאי עלמא, וחדאן ברוחיהון דצדיקיא דעאלין תמן. וכמה דגופא אתבני בהאי עלמא מקטורא דארבע יסודי ואתצייר בהאי עלמא, אוף הכי רוחא אתצייר בגנתא מקטורא דארבע רוחין דקיימא בגנתא, וההוא רוחא אתלבשת תמן ומתציירא מנייהו בציורא דדיוקנא דגופא דאתצייר בהאי עלמא, ואלמלא אינון ארבע רוחין דאינון אוירין דגנתא, רוחא לא מתציירא בציורא כלל ולא אתלבשא בהו. אינון ארבע רוחין קטירין אלין באלין כחדא, וההוא רוח אתצייר ואתלבש בהו, כגוונא דגופא אתצייר בקטורי דארבע יסודי עלמא, ובגין כך מארבע רוחות בואי הרוח, מאינון ארבע רוחין דגן עדן דאתלבש ואתצייר בהו, והשתא טול האי קיטרא דכתבא וזיל לאורחך והב ליה לחברייא. אתא רבי אלעזר ואינון חברייא ונשקוהו ברישיה, אמר רבי אלעזר בריך רחמנא דשדרך הכא, דודאי דא הוא ברירא דמלה, וקודשא בריך הוא אזמין לפומי האי קרא, יב לון ההוא קוטרא דכתבא, כיון דנטל ליה רבי אלעזר ופתח ליה, נפק אפותא דאשא ואסחר ליה, חמא ביה מה דחמא, ופרח מן יודי, בכה רבי אלעזר, אמר מאן יכול לקיימא בגנזייתא דמלכא, (תהלים טו א) יהו"ה מי יגור באהלך מי ישכון בהר קדשך, זכאה האי אורחא וההיא שעתא דאערענא כך, ומההוא יומא הוה חדי רבי אלעזר, ולא אמר כלום לחברייא, עד דהוה אזלי פגעו בחד בירא דמיא, קיימו עליה ושתו מן מיא. אמר רבי אלעזר, זכאה חולקהון דצדיקיא, יעקב ערק מקמי אחוי ואזדמן ליה בירא, כיון דבירא חמא ליה מיא אשתמודעו למאריהון וסלקין לגביה וחדו בהדיה, ותמן אזדוגת ליה בת זוגיה, משה ערק מקמי פרעה ואזדמן ליה ההוא בירא, ומיין חמו ליה ואשתמודעו למאריהון וסלקו לגביה, ותמן אזדוגת ליה בת זוגיה. מה בין משה ליעקב, יעקב כתיב ביה (בראשית כט י) ויהי כאשר ראה יעקב את רחל וגו', ויגש יעקב ויגל את האבן וגו', משה מה כתיב ביה ויבואו הרועים ויגרשום, ויקם משה ויושיען וגו', בודאי ידע הוה משה כיון דחמא מיא דסלקין לגביה דתמן תזדמן ליה בת זוגיה, ותו דהא רוח קודשא לא אתעדי מניה לעלמין, וביה הוה ידע דצפורה תהוי בת זוגיה, אמר משה, ודאי יעקב אתא להכא ומיא סליקו לגביה, אזדמן ליה בר נש דאכניש ליה לביתיה ויהב ליה כל מה דאצטריך, אנא אוף הכי. אמר ההוא בר נש, הכי אוליפנא דיתרו כומר לע"ז הוה, כיון דחמא דע"ז לית בה ממשו, אתפרש מפולחנא דילה, קמו עמא ונדוהו, כיון דחמו בנתיה הוה מתרכן לון, דהא בקדמיתא אינון הוה רעאן עאניה, כיון דחמא משה ברוח קודשא דעל מלה דע"ז הוה עבדי, מיד ויקם משה ויושיען וישק את צאנם, ואתעביד קנאה לקודשא בריך הוא בכלא. אמר ליה רבי אלעזר, אנת לגבן ולא ידענא

זוהר חלק ב דף יד/א

שמך, אמר אנא יועזר בן יעקב, אתו חברייא ונשקוהו, אמרו ומה אנת לגבן ולא הוינן ידעין כך, אזלו כחדא כל ההוא יומא, ליומא אחרא אוזפוהו תלת מילין ואזל לאורחיה:

ותאמרן איש מצרי הצילנו, רבי חייא אמר, הא אוקמוה חברייא, דנצנצא בהו רוח קודשא, ואמרו ולא ידעו מה אמרו, לבר נש דהוה יתיב במדברא, והוה יומין דלא אכל בשרא, יומא חד אתא דובא לנטלא חד אימרא, ערק אימרא ודובא אבתריה, עד דמטו לגבי ההוא בר נש למדברא, חמא אימרא ואתקיף ביה ושחטיה, ואכל בשרא:

דבר אחר, ואלה שמות בני ישראל, רבי יהודה פתח ואמר, (שיר א ה) שחורה אני ונאווה וגו', שחורה אני ונאווה, דא כנסת ישראל דהיא שחורה מן גלותא, ונאווה, דהיא נאווה באורייתא

ובפקודין ובעובדין דכשרן, בנות ירושלם, דעל דא זכאין לירתאה ירושלם דלעילא, כאהלי קדר, אף על גב דהיא קודרת בגלותא, בעובדין היא כיריעות שלמה, כיריעות דמלכא דשלמא כלא דיליה:

רבי חייא רבא הוה אזיל לגבי מאריהון דמתניתא למילף מנייהו, אזיל לגבי דרבי שמעון בן יוחאי, וחמא פרגוד חד דהוה פסיק בביתא, תוה רבי חייא, אמר אשמע מלה מפומיה מהכא, שמע דהוה אמר (שם ח יד) ברח דודי ודמה לך לצבי או לעופר האילים, כל כסופא דכסיפו ישראל (מקמיה) מקודשא בריך הוא הוא. דאמר רבי שמעון, תאותם של ישראל שיהיה הקדוש ברוך הוא לא הולך ולא מתרחק, אלא בורח כצבי או כעופר האילים, מאי טעמא, אמר רבי שמעון, אין חיה בעולם עושה כמו הצבי או כעופר האילים, בזמן שהוא בורח הולך מעט מעט ומחזיר את ראשו למקום שיצא ממנו, ולעולם תמיד הוא מחזיר את ראשו לאחוריו, כך אמרו ישראל, רבונו של עולם אם אנו גורמים שתסתלק מבינינו, יהי רצון שתברח כמו הצבי או כמו עופר האילים, שהוא בורח ומחזיר את ראשו למקום שהניח, הדא הוא דכתיב (ויקרא כו מד) ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם, דבר אחר, הצבי כשהוא ישן, הוא ישן בעין אחת, והאחרת הוא נעור, כך אמרו ישראל להקדוש ברוך הוא עשה כמו הצבי, הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל. שמע רבי חייא ואמר, אי, עלאין (פסקין) עסקין בביתא, ואנא יתיב אבראי, בכה, שמע רבי שמעון ואמר, ודאי שכינתא לברא, מאן יפוק, אמר רבי אלעזר בריה, אי אנא קלינא (כחולא) לא קלינא, דהא שכינתא ברא מננא, ליעול שכינתא ותיהוי אשתא שלימתא. שמע קלא דאמר עד לא סמכין אסתמכו, ותרעין לא אתתקנו, ומזוטרי (נ"א ומטוטרי) דבוסמיא דעדן דכען הוא, לא נפיק רבי אלעזר. יתיב רבי חייא בכה ואתגנח, פתח ואמר (שיר ב יז) טוב דמה לך דודי לצבי או לעפר האילים, אתפתח תרעא דפרגודא, ולא עייל רבי חייא, זקיף רבי שמעון עינוי ואמר שמע מינה אתיהיב רשותא למאן דאיהו אבראי, ואנן לגו, קם רבי שמעון, אזל אשא מדוכתיה עד דוכתא דרבי חייא, אמר רבי שמעון קוזטיפא דנהורא דקליטרא (ס"א דקלדיטא) לבר, ואנא הכא לגו, אתאלם פומיה דרבי חייא. כיון דעאל לגו מאיך עינוי ולא זקיף רישיה, אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה, קום אעבר ידך אפומיה, דלא ידע בהאי דלא רגיל ביה, קם רבי אלעזר אעבר ידיה אפומיה דרבי חייא. פתח פומיה רבי חייא ואמר, חמא עינא מה דלא חמינא, אזדקף דלא חשיבנא, טב למימת באשא דדהבא טבא דליק, באתר דשביבין זרקין לכל עיבר. וכל שביבא ושביבא סליק לתלת מאה

זוהר חלק ב דף יד/ב

ושבעין רתיכין, וכל רתיכא אתפרש לאלף אלפין ורבוא רבוון, עד דמטו לעתיק יומין דיתבי על כרסייא, וכרסייא מזדעזעא מניה למאתן ושתיין עלמין, עד דמטא לאתר עדונא דצדיקיא, עד דאשתמע בכל רקיעין. וכל עלאין ותתאין, וכלהו בזמנא חדא תוהין ואמרין, הדין הוא רבי שמעון בן יוחאי דהוא מרעיש כלא, מאן יכיל למיקם קמיה, דין הוא רבי שמעון בן יוחאי דבשעתא דפתח פומיה למשרי למלעי באורייתא, צייתין לקליה כל כרסוון, וכל רקיעין, וכל רתיכין, וכל אינון דמשבחי למריהון, לית דפתחין ולית דמסיימין, כלהו משתככין, עד דלא אשתמע (נ"א דלשתמע) בכל רקיעיא דלעילא ותתא פטרא. כד מסיים רבי שמעון למלעי באורייתא, מאן חמי שירין, מאן חמי חדותא דמשבחי למריהון, מאן חמי קלין דאזלין בכלהו רקיעין, אתיין כלהו בגיניה דרבי שמעון, וכרעין וסגדין קמי דמריהון, סלקין ריחין דבוסמין דעדן עד עתיק יומין, וכל האי בגיניה דרבי שמעון:

פתח רבי שמעון פומיה ואמר, שית דרגין נחתו עמיה דיעקב למצרים, וכל חד וחד עשרה אלף רבוא, ולקבליהון שית דרגין לישראל, ולקבליהון שית דרגין לכרסייא דלעילא, ולקבליהון שית דרגין לכרסייא דלתתא, דכתיב (מ"א י יט) שש מעלות לכסא, הדא הוא דכתיב (יחזקאל טז ז) רבבה כצמח השדה נתתיך וגו', הרי שית, ולקבליהון כתיב ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו וגו'. תא חזי, כל חד וחד סליק לעשרה, והווי שתי, ואינון שתי גברין דבסחרני שכינתא, ואינון שתי רבבן דנפקו עם ישראל מגלותא, ודעאלו עם יעקב בגלותא. אמר ליה רבי חייא, והא הווי (ס"א חמינא) שבעה, וסלקין לשבעין, אמר ליה רבי שמעון, שבעין לאו מהכא, ואי סלקא דעתך שבעה, הא כתיב (שמות כה לב) וששה קנים יוצאים מצדיה, שלשה קני מנורה וגו', וקנה האחד האמצעי לאו בחשבנא, דכתיב (במדבר ח ב) אל מול פני המנורה יאירו וגו'. עד דהווי יתבי, אמר רבי אלעזר לרבי שמעון אבוי, מה חמא קודשא בריך הוא לנחתא ישראל למצרים בגלותא, אמר ליה, חדא שאלתא את שאיל, או תרין, אמר ליה תרין, גלותא למה, ולמצרים למה, אמר ליה, תרין אינון, ואתחזרו לחד, אמר ליה, קום בקיומך, בגינך יתקיים לעילא משמך האי מלה, אימא ברי אימא. פתח ואמר, (שיר ו ח) ששים המה מלכות ושמונים פילגשים, ששים המה מלכות, אינון גבריא דלעילא, מחילא דגבורא, דאתאחדן בקליפין (נ"א בגליפין). דחיותא קדישא דישראל, ושמונים פילגשים, ממנן בגליפוי דתחותוי, בחזרא (ס"א בחד) חד ממאה, ועלמות אין מספר, כמה דאת אמר (איוב כה ג) היש מספר לגדודיו, ועם כל דא, כתיב (שיר ו ט) אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה, דא היא יונתי תמתי אחת היא לאמה, דא היא שכינת דזהרא, דנהיר לכלא, ואיהי אתקרי אימא. כגוונא דא עביד קודשא בריך הוא בארעא, זריק לכל עמין לכל עיבר, ומני עליהון רברבי, הדא הוא דכתיב (דברים ד יט) אשר חלק יהו"ה אלהיך אותם לכל העמים, והוא נסיב לחולקיה כנישתא דישראל, הדא הוא דכתיב (שם לב ט) כי חלק יהו"ה עמו יעקב חבל נחלתו, וקרא לה אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה, דא היא שכינת יקריה דאשרי ביניהון, אחת היא ומיוחדת ליה, ראוה בנות ויאשרוה, כמה דאת אמר (משלי לא כט) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה, מלכות ופילגשים ויהללוה, אלין רברבי עמין דאתפקדן עלייהו. ועוד רזא דמלה היא, דתנן בעשרה מאמרות נברא העולם, וכד תסתכל תלתא אינון, ועלמא בהו אתברי, (שמות לא ג) בחכמה ובתבונה ובדעת, ועלמא לא אתברי אלא בגיניהון דישראל, כד בעא לקיימא עלמא, עבד לאברהם ברזא דחכמה, ליצחק ברזא דתבונה, ליעקב ברזא דדעת, ובהאי אתקרי (משלי כד ד) ובדעת חדרים ימלאו, ובהאיא שעתא אשתכלל כל עלמא. ומדאתילידו

זוהר חלק ב דף טו/א

ליעקב תריסר שבטין, אשתכלל כלא כגוונא דלעילא, כד חמא קודשא בריך הוא חדוותא סגיאה דהאי עלמא תתאה דאשתכלל כגוונא דלעילא, אמר דילמא ח"ו יתערבון בשאר עממין וישתאר פגימותא בכלהו עלמין. מה עבד קודשא בריך הוא, טלטל לכלהו מהכא להכא, עד דנחתו למצרים למידר דיוריהון, בעם קשי קדל דמבזין נמוסיהון, ומבזין להון לאתחנתא בהו ולא תערבא בהדייהו, וחשיבו להון עבדין, גוברין געלן בהון נוקבתא געלן בהון, עד דאשתכלל כלא בזרעא קדישא, ובין כך ובין כך שלים חובא דשאר עמין, דכתיב (בראשית טו יז) כי לא שלם עון האמורי עד הנה, וכד נפקו, נפקו זכאין קדישין, דכתיב (תהלים קכב ד) שבטי יה עדות לישראל. אתא רבי שמעון ונשקיה ברישיה, אמר ליה, קאים ברי בקיומך דשעתא קיימא לך, יתיב רבי שמעון, ורבי אלעזר בריה קאים ומפרש מלי דרוזי דחכמתא, והווי אנפוי נהירין כשמשא, ומלין מתבדרין וטאסין ברקיעא, יתבו תרין יומין דלא אכלו ולא שתו, ולא הווי ידעין אי הוה יממא או ליליא, כד נפקו ידעו דהווי תרין יומין דלא טעמו מידי, קרא על דא רבי שמעון, (שמות לד כח) ויהי שם עם יהו"ה ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל וגו', ומה אי אנן בשעתא חדא כך,

משה דקרא אסהיד ביה ויהי שם עם יהו"ה ארבעים יום וגו' על אחת כמה וכמה. כד אתא רבי חייא קמיה דרבי, וסח ליה עובדא, תוה רבי, ואמר ליה רבי שמעון בן גמליאל אבוי, ברי רבי שמעון בן יוחאי אריא, ורבי אלעזר בריה אריא, ולא רבי שמעון כשאר אריוותא, עליה כתיב (עמוס ג ח) אריה שאג מי לא יירא וגו', ומה עלמין דלעילא מזדעזעין מיניה, אנן על אחת כמה וכמה, גברא דלא גזר תעניתא לעלמין על מה דשאל ובעי, אלא הוא גוזר וקודשא בריך הוא מקיים, קודשא בריך הוא גוזר ואיהו מבטל, והיינו דתנן, מאי דכתיב (ש"ב כג ג) מושל באדם, צדיק מושל יראת אלהי"ם, הקדוש ברוך הוא מושל באדם, ומי מושל בהקדוש ברוך הוא, צדיק, דאיהו גוזר גזרה והצדיק מבטלה:

תנן אמר רבי יהודה, אין לך דבר בחביבותא קמי קודשא בריך הוא כמו תפלתן של צדיקים, ואף על גב דניחא ליה, זמנין דעביד בעותהון זמנין דלא עביד. תנו רבנן, זמנא חדא הוה עלמא צריכא למטרא, אתא רבי אליעזר וגזר ארבעין תעניתא ולא אתא מטרא, צלי צלותא ולא אתא מטרא, אתא רבי עקיבא וקם וצלי, אמר משיב הרוח ונשב זיקא, אמר ומוריד הגשם ואתא מטרא, חלש דעתיה דרבי אליעזר, אסתכל רבי עקיבא באנפוי, קם רבי עקיבא קמי עמא ואמר, אמשול לכם משל למה הדבר דומה, רבי אליעזר דמי לרחימא דמלכא דרחים ליה יתיר, וכד עאל קמי מלכא ניחא ליה ולא בעי למתן ליה בעותיה בבהילו כי היכי דלא ליתפרש מניה, דניחא ליה דלישתעי בהדיה, ואנא דמי לעבדא דמלכא דבעא בעותיה קמיה, ולא בעי מלכא דליעול לתרעי פלטרין, וכל שכן דלישתעי בהדיה, אמר מלכא, הבו ליה בעותיה בבהילו ולא ליעול הכא. כך רבי אליעזר איהו רחימא דמלכא, ואנא עבדא, ובעי מלכא לאשתעי בהדיה כל יומא, ולא יתפרש מניה, ואנא לא בעי מלכא דאיעול תרעי דפלטרין, נח דעתיה דרבי אליעזר. אמר ליה, עקיבא, תא ואימא לך מלתא דאתחזיא לי בחלמא, האי פסוקא דכתיב (ירמיה ז טז) ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע בי, תא חזי, תריסר טורי אפרסמונא (דכיא), עאל ההוא דלביש חושנא ואפודא, ובעא מן קודשא בריך הוא למיחס על עלמא, ועד האידינא תלי איהו, אי הכי אמאי חלש דעתיה דרבי אליעזר, משום בני נשא דלא ידעין בהאי. אמר רבי אליעזר, תמני טורי אפרסמונא (דכיא) עלאין, עאלין נשמתהון דצדיקיא, וארבעין ותשעה ריחין סלקין

זוהר חלק ב דף טו/ב

בכל יומא עד ההוא אתר דאתקרי עדן, די לקבל דא אתיהבת אורייתא במ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור. מ"ט אתוון בשמהן דשבטין, מ"ט יומין לקבלא אורייתא, מ"ט יומין קדישין עלאין, (יתבין) קיימין למיטל רשותא בכל יומא, מאבנין זהירין דגליפאן בההוא חושנא, וההוא דלביש חושנא יתיב בכרסייא קדישא יקירא דארבע סמכין קיימין, מסתכלין בחושנא, על מימריה עאלין ועל מימריה נפקין. זקפן עינין ומסתכלין לעילא, חמאן ציצא דלהיט בשית מאה ועשרין עיבר, ושמא קדישא עלאה גליף עלוי, מזדעזען ומתחלחלן, קטירי בסטרוי דימינא קדישא דשמאלא, נטיל בידוי סמכי שמיא, עליל לון וגלי לון, הדא הא דכתיב (ישעיה לד ד) ונגולו כספר השמים. אמר ליה רבי עקיבא, מהו דכתיב (שיר ו יא) אל גנת אגוז ירדתי, אמר ליה, תא חזי ההוא גנתא נפקא מעדן, ודא היא שכינתא, אגוז דא היא רתיכא עלאה קדישא, דאינון ארבע רישין דנהרין דמתפרשן מן גנתא, כהאי אגוזא דאינון ארבע רישין קדישין לגו, ומאי דאמר ירדתי, כמה דתנן ירד פלוני למרכבה. אמר ליה רבי עקיבא, אי הכי הוה ליה למימר לאגוז ירדתי, מהו אל גנת אגוז ירדתי, אמר ליה, משום דהיא שבחא דאגוזא, מה אגוזא טמירא וסתימא מכל סטרוי, כך רתיכא דנפקא מגנתא סתימא מכל סטרוי, מה אינון ארבע קרישין די באגוזא מתחברן בהאי גיסא, ומתפרשן מהאי גיסא, כך רתיכא מתחברן באחזותא בחזותא בשלימותא (בשלימו), ומתפרש כל חד בעברוי על מה דאתמני, הדא הוא דכתיב (בראשית ב יג) הוא הסובב את כל

ארץ החוילה, הוא ההולך קדמת אשור, וכן כולם. אמר רבי עקיבא, האי לכלוכא דהיא בקליפוי דאגוזא למאי רמיזא, אמר ליה, אף על גב דאורייתא לא גלי ליה, בהאי גלי, תא חזי (ס"א שקדים) מנהון מרירן ומנהון מתיקון, ורמיזא אית לון, אית מארי דדינא קשיא, ואית מארי דשירותא, אבל כל רמיזא דגלי באורייתא חזינא דדינא הוי, והכי הוה לירמיהו דאחזו ליה בדינא, דכתיב (ירמיה א יא) מקל שקד אני רואה, מאי שקד, שקדים ממש, וכן במטה אהרן (במדבר יז כג) ויגמול שקדים, ומן תיבותא ממש אשתמע דהוא דינא קשיא, דכתיב (דניאל ט יד) וישקוד יהו"ה על הרעה, וכן (ירמיה שם) שוקד אני על דברי, וכן כולם. אמר ליה רבי עקיבא, משמע כל מה דעבד קודשא בריך הוא למילף מניה חכמתא סגיא, דכתיב (משלי טו ד) כל פעל יהו"ה למענהו, רבי אלעזר אמר מהכא, דכתיב (בראשית א לא) וירא אלהי"ם את כל אשר עשה והנה טוב מאד, מהו מאד, למילף מניה חכמתא עלאה:

אמר רבי יהודה, מאי דכתיב (קהלת ז יד) גם את זה לעמת זה עשה האלהי"ם, כגוונא דרקיעא עבד קודשא בריך הוא בארעא, וכלהו רמיזא למה דלעילא, דכד הוה חמי רבי אבא חד אילנא דאביה אתעביד עופא דפרח מניה, הוה בכי ואמר, אי הוה בני נשא ידעי למאי רמיזאן, הוה מבזען מלבושיהון עד טבוריהון למאי דאתנשי חכמה מנהון, כל שכן בשאר מה דעבד קודשא בריך הוא בארעא. כדאמר רבי יוסי, אלנין אינון דאתחזי מנהון חכמתא, כגון חרובא דקל פסתוקא וכדומה לון, כלהו בחד רכיבא (נ"א רתיכא) אתרכבו, כל אינון דעבדין פירין בר מתפוחין, רזא חדא אינון, בר שבילין דאתפרשן. כל אינון דלא עבדין פירין ואינון רברבין, בר מערבין דנחלא דאית להו רזא בלחודוי כגוונא דלעילא, מחד יניקא יניקו, וכל חד מאינון דאינהו זוטרי, בר מאזובא, מאימא חדא אתילידו. כל עשבין דארעא דאתמני עליהון רברבין תקיפין בשמיא, כל חד וחד רזא בלחודוי כגוונא דלעילא, ובגין כך כתיב (ויקרא יט יט) שדך לא תזרע כלאים, דכל חד וחד עאל בלחודוי ונפיק בלחודוי, הדא הוא דכתיב (איוב לח לג) הידעת חקות שמים אם תשים משטרו בארץ, וכתיב

זוהר חלק ב דף טז/א

(ישעיה מ כו) לכלם בשם יקרא. ומה די בכל מה דבעלמא רזא בלחודוי, ולא בעא קודשא בריך הוא לגלאה לון, ולערבבא לון, וקראן בשמהון, בני יעקב דאינון שבטין קדישין, דאינון קיומא דעלמא, על אחת כמה וכמה, הדא הוא דכתיב ואלה שמות בני ישראל. רבי יוסי ברבי יהודה אמר, אילו נאמר אלה שמות, משמע דהכי הוא, השתא דכתיב ואלה שמות, משמע דעל הראשונים מוסיף, מה הראשונים בני יעקב, אף כאן בני יעקב. אמר רבי יהודה, חס ושלום, בשעתא דאמר קודשא בריך הוא (בראשית מו ג) אנכי ארד עמך מצרימה, סלקא דעתך דשכינתא תיחות עמיה בההיא שעתא (אמר ליה והא כתיב אנכי ארד עמך מצרימה עמך) ממש, אלא בשעתא דהות ירידה לבנוהי, נחתת שכינתא, הדא הוא דכתיב אנכי ארד עמך מצרימה, ואנכי אעלך גם עלה, כל זמנא דיהוי לך עלייה, כביכול עלייה אית לי, ובשעתא דיהוי לך ירידה, כביכול אנכי ארד עמך, ועד דמית יוסף וכל אחוי והות לון ירידה, קמת שכינתא ונחתת עמהון, כמה דנחתו אלין כך נחתו אלין. אמר (ס"א רבי יוסי ברבי יהודה) רבי יהודה, מה כתיב לעיל מניה (שם נ כו) וימת יוסף בן מאה ועשר שנים וגו', בההיא שעתא דמית יוסף וכלהו שבטין והוה לון ירידה, נחתו בני ישראל בגלותא, ושכינתא ומלאכי עלאי נחתו עמהון, הדא הוא דכתיב ואלה שמות בני ישראל, דאינון אתוספו על קדמאי למיחת בגלותא. אמר ליה, אי הכי יעקב הוה מית, או לא, אמר ליה מית, אמר ליה ומהו דכתיב הבאים מצרימה את יעקב, אי בחיי אימא את יעקב, ואי בתר דמית יפיק מתמן את יעקב, אלא תא חזי, לא אמר קרא היורדים מצרימה את יעקב, דעד כען לא הות ירידה ליעקב, אלא הבאים, אוליפנא דאתו עמיה דיעקב ואזלו להון, עד

דנחתו אלין בגלותא נחתו אלין עמהון, הדא הוא דכתיב ואלה שמות וגו'. רבי דוסתאי אמר, בכל יומא ויומא הוו אתיין ואזלין לון, הדא הוא דכתיב הבאים מצרימה, ולא כתיב אשר באו, והיינו דכתיב הבאים מצרימה בקדמיתא את יעקב, ולבתר כד הות לון ירידה, איש וביתו באו. ותא חזי בני יעקב כלהו הוו מתין בההוא זמנא, ונחתו אלין ואלין, רבי יוסי ורבי אלעזר אמרו, האי פרשתא מלין עלאין אית בה, דתנן בשעתא דנחתו אלין רתיכין ומשריין קדישין, דיוקניהון דשבטין דגליפין לעילא, כלהו עאלן למידר עמהון, הדא הוא דכתיב איש וביתו באו, וכתיב ראובן שמעון לוי:

דבר אחר, ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב וגו', אתחזר פרשתא דא למה דאמר רבי יוסי ברבי יהודה, וכלא הוה. ותא חזי, רבי אלעזר בן ערך כד הוה מטי להאי פסוקא הוה בכי, דתניא אמר רבי אלעזר בן ערך, בשעתא דאזלי ישראל בגלותא, אתכנשו כלהו נשמתהון דשבטין למערתא דכפלתא, צווחו ואמרו, סבא סבא כאבא דבנין, לאו בלאותא (נ"א בגלותא) דעלמא דין, בניך כלהו משתעבדין בקשיו, עם אחרן עבדין בהו נוקמין דעלמא. בההיא שעתא אתער רוחיה דההוא סבא, רשותא שאיל ונחית, קרא קודשא בריך הוא לכל רתיכו ומשריייתה ומלכיהון בראשיהון, ונחתו כלהו עם יעקב ועם שבטוהי, שבטין נחתו חיינ עם אבוהון, ושבטין נחתו מתים עם אבוהון, הדא הוא דכתיב ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה וגו', וכתיב ראובן שמעון לוי וגו', ותא חזי, מתים הוו ונחתו, וכתיב ויוסף היה במצרים, אמר רבי אבא, בהאי אתקרי (תהלים קג יג) כרחם אב על בנים. רבי יהודה בר שלום הוה אזיל באורחא, ורבי אבא הוה עמיה, עאלו לחד אתרא ובתו תמן, אכלו, כד בעו למשכב, שוו רישיהון בההוא תלא דארעא, דהוה חד קברא תמן, עד לא דמיכו, קרא חד קלא מן קברא, אמר זרעא לארעא אזלא, תריסר שנין הוה

זוהר חלק ב דף טז/ב

דלא אתערית, בר האידינא דפרצופא דברי חמינא הכא. אמר רבי יהודה, מאן את, אמר ליה יודאי אנא, ואנא יתיב נזיפא, דאנא לא יכילנא למיעל בגין ההוא צערא דברי, דגנביה ההוא עכו"ם כד איהו הוה זעירא, ואלקי ליה כל יומא, וצערא דיליה דחי לי למיעאל בדוכתאי, ובהאי אתרא לא אתערית בר האידינא. אמר ליה, ואתון ידעין בצערא דחיי, אמר ליה, שרי קברי, אי לאו בעותא דילן על חיי, לא יתקיימון פלגות יומא (נ"א בעלמא), והאידינא אתערית הכא, דהוו אמרין לי כל יומא דלעגלא ייתי ברי הכא, ולא ידענא אי בחיי אי במותא, אמר ליה רבי יהודה, מאי עבידתייכו בההוא עלמא, אתרגיש קברא ואמר, אזילו קומו, דהאידינא ילקון לברי, תוהו, וערקו מתמן כפלגות מיל. יתבו עד דנהיר צפרא, קמו למיזל, חמו חד בר נש דהוה רהיט וערק, והוה שתית דמא אכתפוי, אחדו ביה, וסח להו עובדא, אמרו ליה מה שמך, אמר להו לחמא בר ליואי, אמרו, ומה (בר) ליואי בר לחמא הוה ההוא מיתא, ומסתפינא לאשתעווי יתיר בהדיה, לא אהדרו. אמר רבי אבא, האי דאמרו דצלותהון דמתייא מגינן על חיי, מנלן, דכתיב (במדבר יג כב) ויעלו בנגב ויבא עד חברון. אמר רבי יהודה, תא חזי, תרין נדרין נדר קודשא בריך הוא ליעקב, חד דייחות עמיה למידר עמיה בגלותא, וחד דיסקיניה מקבריה למחמי חדוותא דסייעתא קדישא דדיירי עם בנוהי, הדא הוא דכתיב (בראשית מז ד) אנכי ארד עמך מצרימה, אנכי ארד עמך בגלותא, ואנכי אעלך גם עלה, כמה דאת אמר (יחזקאל לז יב) והעליתי אתכם מקברותיכם עמי, וכתיב (תהלים קכב ד) ששם עלו שבטים וגו':

דבר אחר, ויקם מלך חדש על מצרים וגו', אמר רבי שמעון, בההוא יומא אתיהיב ליה רשותא לשרו של מצרים על כל שאר עמין, דתנא עד דלא מית יוסף לא אתיהיב שלטנו לשלטנא דמצרים

על ישראל, כיון דמית יוסף כדין ויקם מלך חדש על מצרים, ויקם, כמאן דהוה מאיך וקם. (ויקם מלך חדש וכו'), רבי יצחק פתח, (שיר א) עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו, עד שהמלך, דא קודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב (ישעיה מד ו) כה אמר יהו"ה מלך ישראל, וכתוב (דברים לג ה) ויהי בישורון מלך, במסבו, בין כנפי הכרובים, נרדי נתן ריחו, דגרמו לאסתלקא מביניהון. דבר אחר, (שיר א יב) עד שהמלך במסבו, בעוד דקודשא בריך הוא הוה יהיב אורייתא לישראל, דכתיב (שמות לד כח) ויהי שם עם יהו"ה ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל וגו', בעוד דהוה כתיב אורייתא לישראל, שבקו ריחיהון טב, ואמרו אלה אלהיך ישראל. דבר אחר, עד שהמלך במסבו, בעוד דהוה קודשא בריך הוא נחית על טורא דסיני למיהב אורייתא לישראל, נרדי נתן ריחו, דכתיב (שם כד ז) נעשה ונשמע. רבי תנחום אמר, כל אומה ואומה אית לה שר לעילא, וכד קודשא בריך הוא יהיב שלטנותא לדין, אנחית לדין, וכד יהיב שלטנותא להווא שר, לית ליה שלטנותא אלא בגין ישראל, הדא הוא דכתיב (איכה א ה) היו צריה לראש, רבי יצחק אמר, ישראל אינון לקבל שאר עמין, מה שאר עמין אינון שבעין, אוף ישראל אינון שבעין, הדא הוא דכתיב (בראשית מו כז) כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים, ומאן דשליט על ישראל כאילו שליט על כל עלמא. רבי אבא אמר מהכא, ובני ישראל פרו וישרצו וגו' הא שבעה, וכל דרגא (נ"א סלקא) לעשרה, הא שבעים, מה כתיב בתריה ויקם מלך חדש על מצרים. אמר רב הונא, אמאי אשתעבידו ישראל בכל האומין, בגין דישתאר בהון עלמא, דאינון לקביל כל עלמא, וכתוב (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד, ומה הוא חד, אוף ישראל חד, דכתיב (ש"ב ז כג) גוי אחד בארץ, מה שמיה חד ונתפרש בשבעין, אוף ישראל חד ונתפרש בשבעין. רבי יהודה פתח, (משלי ל כא) תחת שלש רגזה ארץ וגו' תחת עבד כי ימלוך, דתניא

זוהר חלק ב דף יז/א

לית לך אומא מכיכא וקלילא ונבזית קמי קודשא בריך הוא כוותייהו דמצראי, ויהיב לון קודשא בריך הוא שלטנותא בגינייהו דישראל, ושפחה כי תירש גבירתה, דא הגר דאולידת לישמעאל, שעשה כמה רעות לישראל, ושלט בהם ועינה אותם בכל מיני ענויין, וגזר עליהם כמה שמדות, ועד היום הם שולטים עליהם, ואינם מניחים להם לעמוד בתם, ואין לך גלות קשה לישראל כמו גלות ישמעאל. רבי יהושע הוה סליק לירושלם, והוה אזיל באורחא, חמא חד ערבאה דהוה אזיל באורחא ובריה עמיה, פגעו ביודאי חד, אמר לבריה האי יודאי געלא דמאיס ביה מריה, נוול ליה ורקיך ליה בדיקניה שבע זמנין, דאיהו מזרעא דראמין, דאנא ידענא דמשעבדן בהו שבעין עמין, אזל בריה ואחיד בדיקניה, אמר רבי יהושע, ראמין ראמין, גוזרנא על עלאין דיחתון לתתא, עד לא סיים אתבלעו באתריהון. רבי יצחק פתח, (שיר ב יז) עד שיפוח היום ונסו הצללים וגו', עד שיפוח היום, האי קרא על גלותא דישראל אתמר, דאינון ישתעבדון בגלותא עד שיסתיים ההוא יומא דשולטנותא דאומין, דתנן אמר רבי יצחק, אלף שנין הוא שלטנותא דכל אומין כחדא עלייהו דישראל, ולית לך אומה דלא ישתעבד בהון, ויומא חדא הוא לקבליה, דכתיב (זכריה יד ו) והיה יום אחד הוא יודע ליהו"ה וגו'. דבר אחר, עד שיפוח היום, קדם דיפוח ההוא יומא דאומין, ונסו הצללים, אינון שולטנין דשלטו עלייהו, אלך לי אל הר המור, אמר קודשא בריך הוא, אלך לי לנערא האומות מירושלם, דהוא הר המור כמה דכתיב בהר המוריה אשר בירושלם, ואל גבעת הלבונה, דא בי מקדשא די בציון, דכתיב ביה (תהלים מח ג) יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון וגו', (אמר רבי יהודה) כמה דאת אמר (איוב לח יג) לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה, כהאי דאחיד בטלית לנערא טנופא מנה. אמר רבי יוסי, עתיד קודשא בריך הוא לאתגלייא בירושלם דלתתא, ולדכאה יתה מטנופי עממיה, עד דלא תשתלים ההוא יומא דאומין, דאמר רבי חייא, לית שולטנו לאומין עלייהו דישראל אלא יומא חדא לחוד, דהוא יומו של הקדוש ברוך הוא, והוא אלף שנים, הדא הוא דכתיב (איכה א יג) נתנני שוממה כל היום דוה, יומא חד לחוד

ולא יתיר. אמר רבי יוסי, אי יתיר ישתעבדון, לא על פום גזרת מלכא הוא, אלא על דלא בעיין למיהדר לקבליה, וכתוב (דברים ל א) והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה וגו', וכתוב (שם ד) אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וגו':

ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל, אמר רבי שמעון, תא חזי, דהא על כל פנים מלאכא שלטונא דממנא על מצראי הוה, והכי הוא, דרובא דפרשתא לא אתמר אלא מלך מצרים סתם, והיינו ממנא רברבא על מצראי, פרעה מלך מצרים, פרעה ממש. אמר רבי שמעון, לפיכך כתיב ויאמר, כלומר אכניס בלבהון מלתא דא, כמה דאת אמר (ש"ב טז י) כי יהו"ה אמר לו קלל את דוד, מחשבת הלב בלבד, וכן (אסתר ו ו) ויאמר המן בלבו, וכן (בראשית יז יז) ויאמר בלבו הלבן מאה שנה, אופי הכא נמי, אכניס מחשבתא בלבהון דאמרו רב ועצום ממנו, מאי ממנו, רצונו לומר ממנא דילהון, אינון אמרו בלביהו, דחילא ותוקפא דילהון רברבא ותקיפא ממנו, משולטנא דילהון. רבי יצחק אמר, כל אומין דעלמא (בר ישראל) משכין תוקפא משריהון, וישראל נגדין חיליהון מקודשא בריך הוא, ואינון אתקרון עמא דיהו"ה ולא עמא דשולטניא, רבי יהודה אמר, הכא אתקרון עמו, דכתיב ויאמר אל עמו, והתם כתיב (שמות ג ז) ראה ראיתי את עני עמי, עמי ממש, ישראל אקרון עם יהו"ה, ושאר אומין אקרון עמו דשולטנא דילהון, דכתיב (מיכה ד ט) כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו, ואנחנו נלך בשם יהו"ה אלהינו לעולם ועד. אמר רבי אבא, האי פסוקא הוה ליה למימר (הנה עם ישראל או) בני ישראל רב ועצום ממנו (אלא) מהו עם בני, אלא עם בני ישראל ממש, מההוא ישראל דלעילא, דחשיבו דעם בני ישראל הו, ולא עם יהו"ה, וכתוב ויקוצו מפני בני ישראל, ולא כתיב מפני

זוהר חלק ב דף יז/ב

עם בני ישראל, אלא מפני בני ישראל ממש. רבי יוחנן הוה קאים קמיה דרבי יצחק, אמר מה חמא בלק למימר (במדבר כב יא) הנה עם יצא ממצרים, ולא אמר הנה עם בני ישראל, (אלא) אמר ליה רבי יצחק, בלק מכשף גדול הוה, וכן דרך המכשפים לקחת הדבר שאין בו חשדא, וכן אין מזכירין לעולם שם אביו של אדם, אלא שם אמו דבר שאין בו חשדא, דכן דרך השדים דמעיינים בההוא מלה דקאמרי להו, אי איהו כדיבא מודיעין ליה מלין כדיבין, ואי הוא קשוט כל מה דאמרין לזמנא זעירא קושטא הוא, כל שכן למעבד עבידתא, רבי אחא אמר, בלק אורחא דקלנא נקט, הנה עם יצא ממצרים, כלומר דלית אנן ידעין ממאן אינון. אמר רבי יוחנן, מפני מה עמא דרברבין נטירין, ועמא דקודשא בריך הוא לא נטירין, אמר רבי יצחק, לא דמי מסכנא לעתירא, מסכנא בעי לנטרא דיליה, עתירא לא נטיר דיליה, וכל שכן דישראל אינון ממלכא דרחים קשוט ודינא, ודינא קדמאה עביד בגוברין דביתיה, דבעי דאינון להוון נטירין מחטאה יתיר מכלהו, הדא הוא דכתיב (עמוס ג ב) רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה וגו'. רבי יוסי נפק לאורחא, והוה רבי אחא בר יעקב אזיל עמיה, עד דהו אזיל, שתיק רבי יוסי והרהר במלי דעלמא, ורבי אחא הרהר במלי דאורייתא, (עד דהו אזיל) חמא רבי יוסי חד חויה דהוה רהיט אבתריה, אמר רבי יוסי לרבי אחא, חזית האי חויה דרהיט אבתראי, אמר ליה רבי אחא אנא לא חמינא ליה, רהט רבי יוסי וחויא אבתרוי, נפל רבי יוסי ודמא שתת ונחת מחוטמוי, שמע דהו אמרין, רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה וגו', אמר רבי יוסי, ומה על שעתא חדא כך, מאן דמתייאש מנה על אחת כמה וכמה. פתח ואמר, (דברים ב ז) כי יהו"ה אלהיך ברכך בכל מעשה ידך ידע לכתך וגו', המוליכך וגו' נחש שרף ועקרב וגו', נחש שרף למה הכא, אלא לקחת עונשן מישראל כל זמן שמתפרשין מן עץ החיים, דכתיב (שם ל ב) כי הוא חייך ואורך ימך. תא חזי אמר רבי חייא, כתיב (משלי יג כד) חושך שבטו שונא בנו וגו', וכתוב (מלאכי א ב) אהבתי אתכם אמר יהו"ה, וכתוב (שם ג) ואת עשו שנאתי, מהו שנאתי, דכתיב חושך שבטו שונא בנו,

כלומר שנאתי אותו, ועל כן חשכתי שבט מהם, כל שכן וכל שכן תלמידי חכמים, דלא בעי קודשא בריך הוא דיתפרשון מעץ החיים אפילו רגעא חדא:

ויאמר אל עמו, יהב להון עיטא למעבד עמהון בישא, אמר רבי תנחום, ידעון הוו מצראי באצטגנינות דלהון שסופן למלקי בגין ישראל, ולכך אקדים שולטנא דלהון למעבד עמהון ביש. רבי יצחק פגע בההוא טורא, וחמא חד בר נש דהוה נאים תחות חד אילן, יתיב תמן, אדהוה יתיב, חמא ארעא דמתחלחלא, ואתבר ההוא אילנא ונפל, וחמא בקיעין גומין בארעא, וארעא סלקא ונחתא, אתער ההוא גברא, צווח לקבליה דרבי יצחק, ואמר ליה יודאי יודאי בכי ונהים, דהאידינא מקימין ברקיעא חד רברבא ממנא שלטנא עלאה, והוא זמין למעבד עמכון ביש סגי, והאי רגשא דארעא בגיניכון הוה, דכל זמנא דרגשא ארעא, כד קם ממנא דייעביד עמכון בישא, תווה רבי יצחק ואמר, ודאי כתיב (משלי ל כא) תחת שלש רגזא ארץ, וכתיב תחת עבד כי ימלוך, ממנא דהוה (ממנא) תחות שלטנא אחרא, ומליך ויהבין ליה שלטנא, וכל שכן כד שליט בישראל. אמר רבי חמא בר גוריא, כד אנח לישראל תחות שלטנותא דאומין, יתיב וגעי ובכי, הדא הוא דכתיב (ירמיה יג יז) במסתרם תבכה נפשי, אמר רבי יוסי במסתרם דווקא. רבי יהודה עאל לגביה דרבי אלעזר, אשכחיה דהוה יתיב וידיה בפומיה והוה עציב, אמר ליה במאי

זוהר חלק ב דף יח/א

קא עסיק מר, אמר ליה דכתיב (משלי טז טו) באור פני מלך חיים, אי טרנא עציב, וכל שכן דגעי ובכי, שמשוי מאי עבדי, הדא הוא דכתיב (ישעיה לג ז) הן אראלם צעקו חוצה, מאי חוצה, מריהון בגו ואינון לבר, מריהון בבתי גואי ואינון בבתי בראי, בתי גואי מאי אינון, אמר רבי יצחק, אינון מעשרה כתרי מלכא. מלאכי שלום מר יבכיון, וכי יש מלאכים שאינם של שלום, אמר ליה אין, תא חזי, אית מארי דדינא קשיא, ואית מארי דדינא דלא קשיא, ואית מארי דינא (ורפיא) ורחמנותא, ואית מארי דרחמנותא דלית בהו דינא כלל, ואלין אתקרון מלאכי שלום, על אינון דלתתא כתיב (שם נ ג) אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם, וכתיב (שם לד ד) ונמקו כל צבא השמים. אי הכי, כל אינון שולטנין דממנן על שאר עמין, כד חמאן למריהון עציב, למאי עבדין פרוכא לבנוהי, אמר רבי אלעזר, לא עבדי אלא מאי דאתפקדו, ורעותא דמריהון עבדין. רבי דוסתאי אמר, בעדנא דאתמסרן בנוי דקודשא בריך הוא לשלטני עמין, מתכנפין תריסר בתי דינין, ומשתקען גו תהומא רבא, געי טרנא געין ורהיטן (נ"א תריסין), ונחתין תרין דמעין לשקיעא דימא רבא, הדא הוא דכתיב (תהלים לו ז) משפטיך תהום רבה, ומתגלגלן עלאין לתתא, אתבקען תתאין, ונחתין מאתן וארבעין דרגין, הדא הוא דכתיב (עמוס ג ח) אריה שאג מי לא יירא. תנא בשעתא דמסר קודשא בריך הוא לישראל לשרא דמצראי, גזר עלייהו שבע גזרות שישעבדו בהון מצראי, הדא הוא דכתיב, וימררו את חייהם, בעבודה קשה, בחומר, ובלבנים וגו', ולקבליהון שבעה לטב, ובני ישראל פרו, וישרצו, וירבו, ויעצמו, במאד, מאד, ותמלא הארץ אותם:

הבה נתחכמה לו, רבי יוסי אמר, אין הבה אלא לשון הזמנה למעבד דינא, כמה דאת אמר (בראשית יא ז) הבה נרדה, (ש"א יד מא) הבה תמים, אמר רבי יוחנן, הבה כולם לשון הסכמה והזמנה, כמו (בראשית יא ד) הבה נבנה לנו עיר, (שופטים כ ז) הבו לכם דבר ועצה, (תהלים כט א) הבו ליהו"ה בני אלים, רבי יצחק אמר, הבה נתחכמה לו, נהוי בהסכמת דינא לגביה. פן ירבה, ורוח הקדש אומרת כן ירבה וכן יפרוץ, ומלאכי השרת הוו להו לשכים ולצנינים, הדא הוא דכתיב ויקוצו מפני בני ישראל, דהוו מתעקצי ממלאכי השרת, כהני קוצי דמתעקצי בהו אינשי. אמר רבי יודאי אמר רבי יצחק, מה הוה מחשבתהון דמצראי לממנע מישראל פריה

ורביה, ושלטנא דממנא עליהון דאעיל בלבהון כך, אלא אמר להון, הוו ידעין דזמין ברא חדא למיפק מישראל, דיתעביד דינא באלהיהון על ידיה, דאמר רבי יוחנן, בשעה שאמר משה (שמות יב יב) ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים, הלך דומה שרו של מצרים ארבע מאות פרסה, אמר ליה קודשא בריך הוא גזרה נגזרה לפני, דכתיב (ישעיה כד ב) יפקד יהו"ה על צבא המרום במרום וגו', באותה שעה נטלה השררה ממנו, ונתמנה דומה שר של גיהנם, לידון שם נפשות הרשעים, ורבי יהודה אומר, על המתים נתמנה. אמר רבי חנינא, כתיב (במדבר לג ד) ובאלהיהם עשה יהו"ה שפטים, וכי באלוה של כסף ושל זהב ושל עץ ושל אבן יש שפטים, אלא אמר רבי יוסי, של כסף ושל זהב היו נתכים מאליהם, ושל עץ מתרקבין. אמר רבי אלעזר, אלוה של מצרים שה היה, וצוה הקדוש ברוך הוא לעשות בו שפטים, לשרוף אותו באש, כמה דאת אמר (דברים ז כה) פסילי אלהיהם תשרפון באש, כדי שיהא ריחו נודף, ועוד (שמות יב ט) ראשו על כרעיו ועל קרבו, ועוד שעצמותיו מושלכים בשוק, וזאת היתה למצרים קשה מכולן, הדא הוא דכתיב שפטים, אמר רבי יהודה, באלהיהם ממש, וזהו שר שלהם, לקיים יפקוד יהו"ה על צבא המרום במרום, ועל מלכי האדמה על האדמה, וכל זה היו יודעים החכמים שבהם, וכל שכן שר שלהם, על כן כתיב הבה נתחכמה לו. רבי יוחנן אמר הרבה ע"ז היו במצרים, ונילוס אלוה

זוהר חלק ב דף יח/ב

שלהם היה, ובכלל אלהיהם היה הוא, ובכולם עשה יהו"ה שפטים, אמר רבי אבא, הא דרבי יוחנן דייקא ופשיטא, משום דאלהיהם נלקים בתחלה, ואחר כך האומה, וכן נילוס נלקה בתחלה והעצים והאבנים, הדא הוא דכתיב (שמות ז יט) ויהי הדם בכל ארץ מצרים ובעצים ובאבנים, שהיו להם אלהות ממש, ואמר רבי יצחק, על צבא המרום במרום כתיב, ונילוס לא היה במרום, אמר רבי יוחנן, רוב מימיו כדוגמתן במרום, אמר רבי יצחק, שר שלהם נלקה בתחלה, ואח"כ שאר אלהיהם. רבי שמעון ברבי יוסי אומר, לקות אומה של מצרים ממש לא היה אלא בים, דכתיב (שם יד כח) לא נשאר בהם עד אחד, וקודם זה נעשה שפטים באלהיהם, ועל דא כתיב הבה נתחכמה לו פן ירבה, והיה כי תקראנה, ונתנבאו על העתיד כפי מה שאירע להם, ונוסף גם הוא על שונאינו, נבאו על מחנות עליונים שיהיו שרויים בתוכם, ונלחם בנו, נבאו על מה דכתיב יהו"ה ילחם לכם וגו', ועלה מן הארץ, כמה דאת אמר ובני ישראל יוצאים ביד רמה:

וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי, רבי אלעזר פתח, (שיר א א) שיר השירים אשר לשלמה, תנא כשברא הקדוש ברוך הוא את עולמו, עלה בחפץ לפניו וברא את השמים בימינו, והארץ בשמאלו, ועלה בחפץ לפניו לנהוג היום והלילה, וברא המלאכים הממונים בחסדו ביום, (נ"א לומר שירה ביום זמן החסד), וברא המלאכים הממונים לומר שירה בלילה, הדא הוא דכתיב (תהלים מב ט) יומם יצוה יהו"ה חסדו ובלילה שירה עמי, אלו מימין ואלו משמאל, אלו מקשיבים שירת היום, ואלו מקשיבים שירת הלילה, שירתם של ישראל קדוש. רבי יצחק אמר, אותם שאומרים שירה בלילה, מקשיבים שירתם של ישראל ביום, הדא הוא דכתיב (שיר ח יג) חברים מקשיבים לקולך. אמר רבי שמעון, כת אחת כלולה משלש כתות, אומרת שירה בלילה, הדא הוא דכתיב (משלי לא טו) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה. אמר רבי אלעזר, עשרה דברים נבראו ביום ראשון, מהם מדת לילה ומהם מדת יום, ועל מדת לילה כתיב ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה, כמה דאת אמר (איוב טז) אפו טרף, וכתיב (מיכה ה ח) וטרף ואין מציל, וחק לנערותיה, כמה דאת אמר (שמות טו כה) חק ומשפט, (תהלים קמז יט) חקיו ומשפטיו, (שם פא ה) כי חק לישראל הוא משפט וגו', מכאן שמדת הדין שולטת בלילה. ותנא, אלו האומרים שירה בלילה, אלו הם שרים על כל בעלי שיר, וכשפותחין החיים שירה, מוסיפין העליונים כח לדעת ולהכיר ולהשיג מה שלא השיגו, שמים וארץ מוסיפין כח בהאי שירה. אמר רבי נחמיה, אשרי

הזוכה לדעת באותו שיר, דתניא הזוכה באותו שיר, ידע בענייני התורה והחכמה, ויאזין ויחקור ויוסיף כח וגבורה, במה שהיה ובמה שעתיד להיות, ובזה זכה שלמה לדעת. דתני רבי שמעון, דוד ע"ה ידע בזה, ותקן שירים ותושבחות הרבה, ורמז בהם העתידות לבוא, והוסיף כח וגבורה ברוח הקודש, ידע בענייני התורה והחכמה, ואזן וחקר והוסיף כח וגבורה בלשון הקודש, ושלמה זכה יותר באותו השיר, וידע החכמה, ואזן וחקר ותקן משלים הרבה, ועשה ספר מאותו השיר ממש, והיינו דכתיב (קהלת ב ח) עשיתי לי שרים ושרות, כלומר קניתי לי לדעת שיר מאותן השרים העליונים, ואשר תחתם, והיינו דכתיב שיר השירים, כלומר שיר של אותם שרים של מעלה, שיר שכולל כל ענייני התורה והחכמה, וכח וגבורה, במה שהיה ועתיד להיות, שיר שהשרים של מעלה משוררים. אמר רבי אלעזר, אלו השרים עמדו עד שנולד לוי, אבל משנולד לוי ואילך אמרו שיר, כיון שנולד משה, ונמשח אהרן, ונתקדשו הלויים, נשלם השיר ועמדו על משמרותם. ואמר רבי אלעזר, באותה שעה שנולד לוי, פתחו למעלה ואמרו (שיר ח א) מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי

זוהר חלק ב דף יט/א

אמצאך בחוץ אשקך גם לא יבוזו לי, כיון שיצאו משבט לוי המשוררים של מטה, ונתקדשו כולם, ועמדו על משמרותם, ונתקדשו אלה לנוכח אלה חברים כאחד, והעולמות אחד, ומלך אחד שוכן עליהם, בא שלמה ועשה ספר מאותו שיר של אותם שרים, ונסתם החכמה בו. אמר רבי יהודה, למה נקראו השרים של מטה לויים, על שנלויים ונחברים למעלה כאחד, והשומע נלוה ונדבק נפשו למעלה, ועל כן אמרה לאה, (בראשית כט לד) ילוה אישי אלי, רבי תנחום אמר, שבכל נלוה זרע לוי עם השכינה, במשה ואהרן ומרים, ובכל זרעו אחריו, והם הנלויים אל יהו"ה לשרתו. תא חזי, בשעה שעמדו המשוררים למעלה, לא עמדו על משמרתם עד שנולדו שלשה האחים משה אהרן ומרים, תינח משה ואהרן, מרים למה, אמר רבי יוסי, הדא הוא דכתיב (קהלת ב ח) ושרות, כמה דאת אמר (שמות טו כא) ותען להם מרים. תאנא, באותה שעה שנולד לוי, נטלו הקדוש ברוך הוא, ובחרו מכל אחיו, והושיבו בארץ, והוליד לקהת, וקהת הוליד לעמרם, והוא הוליד לאהרן ומרים, פירש מאשתו, והחזירה, באותה שעה היו המשוררים של מעלה עומדים ומשוררים, גער בהם הקדוש ברוך הוא ונשתכך השיר, עד שנטה קו ימינו והושיט לעמרם. מאי טעמא נקרא עמרם, שיצא ממנו עם רם על כל רמים, ולא נזכר שמו, מאי טעמא לא נזכר שמו, רבי יהודה אמר בשם רבי אבהו, מפני שבצנעא הלך, ובצנעא חזר לאשתו כדי שלא יכירו בו, הדא הוא דכתיב וילך איש, ולא נאמר וילך עמרם בפרהסיא, ויקח את בת לוי, אף היא בצנעא חזרה, ולא נזכר שמה:

וילך איש, רבי אבהו אמר, וילך איש זה גבריאל, דכתיב (דניאל ט כא) והאיש גבריאל, שהלך הוא והחזירה לעמרם, רבי יהודה אמר, עמרם ממש היה, ולא נזכר שמו, מפני שהליכה זו לא היתה ממנו להזדווג לאשתו, אלא מלמעלה. רבי יצחק אמר, באהרן ומרים לא נאמר זיווג אבותם בתורה, ובמשה כתיב ויקח את בת לוי, להורות שהשכינה נקראת על שם לוי, ולא היה עמרם ראוי להוליד למשה, עד שננטל חלק בשכינה והוליד למשה, הדא הוא דכתיב ויקח את בת לוי, ולפיכך כתיב ותרא אותו כי טוב הוא. רבי אלעזר אמר, זכה עמרם שיצא ממנו בן שזכה לקול גדול, דכתיב (שמות יט יט) והאלהים יעננו בקול, ועמרם זכה לבת קול, דכתיב ויקח את בת לוי, כלומר בת קול, ולפיכך כתיב וילך, כלומר שהלך למדרגה זו, תאנא, כשנולד משה ייחד הקדוש ברוך הוא שמו עליו, דכתיב ותרא אותו כי טוב הוא, וכתוב (תהלים קמה ט) טוב יהו"ה לכל, וכתוב (שם לד ט) טעמו וראו כי טוב יהו"ה:

ויהי בימים הרבים ההם, רבי יהושע דסכנין אמר, ויהי בימים הרבים ההם, סוף גלותם היה, שהיו ישראל משועבדים בכל עבודה, בימים הרבים ההם, שהיו רבים לישראל במצרים, וכיון שנשתלם קץ גלותם, מה כתיב וימת מלך מצרים, מאי טעמא שהורד שר מצרים ממעלתו ונפל מגאותו, וכיון שנפל מלך מצרים שהוא שר שלהן, זכר הקדוש ברוך הוא לישראל ושמע תפלתם. אמר רבי יהודה, בא וראה שכך הוא, שכל זמן שהשר שלהם נתנה לו שררה על ישראל, לא נשמע צעקתם של ישראל, כיון שנפל השר שלהם, כתיב וימת מלך מצרים, ומיד ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו, ותעל שועתם אל האלהים, שעד אותה שעה לא נענו בצעקתם. אמר רבי אלעזר, בא וראה רחמנותו של הקדוש ברוך הוא, כשהוא מרחם על ישראל, כופה למדת הדין ומורידה ומרחם עליהם, והיינו דתנן שהקדוש ברוך הוא מוריד שתי דמעות לים הגדול, מאן אינון שתי דמעות, אמר רבי יוסי לאו

זוהר חלק ב דף יט/ב

מלה ברירא היא, דהא אמר ליה לאובא טמיא, דהוא כדיב ומליה כדיבן. אמר רבי אלעזר, לאו בתר אובא טמיא אזלינן, דברירא דמלה הוא, דתנן בעשרה כתרי מלכא, אית תרין דמעין לקודשא בריך הוא, והן שתי מדות דין שהדין בא משתייהן, כמה דאת אמר (ישעיה נא יט) שתי הנה קוראותיך, וכשהקדוש ברוך הוא זוכר את בניו, הוא מוריד אותם לים הגדול שהוא ים החכמה להמתיקן, והופך מדת הדין למדת רחמים, ומרחם עלייהו, אמר רבי יהודה, שתי דמעות, שמהם באים הדמעות, מהם בא הדין. אמר רבי יהודה, כתיב (שמות יד י) והנה מצרים נוסע אחריהם, ואמר רבי יוסי זה שר של מצרים הוא, ואת אמרת וימת מלך מצרים, זה שר של מצרים, אמר רבי יצחק, האי מלה קא מסייע לההוא דלעילא, כתיב הכא והנה מצרים, וכתוב התם וימת מלך מצרים, מלמד דעכשיו לא היה מלך, דהורידוהו מגדולתו, ולפיכך כתיב והנה מצרים, ולא כתיב מלך מצרים, ומה דאמר וימת, כמה דאת אמר (שם ד יט) כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך. אמר רבי יצחק אמר רבי יהושע, בא וראה כל מלכי מצרים פרעה שמם, ובכאן לא נאמר אלא מלך מצרים סתם, ובמקומו פרעה, והוא פרעה ממש, תא חזי, בעוד דאית שולטנותא דלעילא, אית שולטנותא בעמא דלתתא, אתעדי שולטנותא דלעילא, אתעדי שולטנותא דלתתא. אמר רבי יוסי, כתיב (זכריה יד א) הנה יום בא ליהו"ה וגו', והיה יום אחד הוא יודע ליהו"ה וגו', וכי שאר יומין לאו אינון דיליה, אלא אמר רבי אבא, מלמד ששאר הימים ניתנים לשרים, ואותו יום אינו של השרים אלא של הקדוש ברוך הוא, כדי לעשות דין בעכו"ם, מפני שבאותו יום יפלו כל השרים ממעלתם, ועל דא כתיב (ישעיה ב יא) ונשגב יהו"ה לבדו ביום ההוא, שאותו יום לא יהיה מעלה לשרים. אמר רבי אבא, כשהקדוש ברוך הוא עושה דין בשרים של מעלה, מה כתיב (שם לד ה) כי רותה בשמים חרבי, וכי חרב אית ליהו"ה, אלא אמר רבי יצחק, חרב אית ליה, דכתיב (שם ו) חרב ליהו"ה מלאה דם, וכתיב (שם סו טז) ובחרבו את כל בשר. אמר רבי אבא, החרב הזה הוא הדין שעושה, דכתיב (ד"ה א כא טז) וירא (דוד) את מלאך יהו"ה עומד בין הארץ ובין השמים, וחרבו שלופה בידו, וכי חרב שלופה היתה ביד המלאך, אלא שהיתה הרשות נתונה בידו לעשות דין. והא אמר רבי יהושע בן לוי, אמר לי מלאך המות, אי לאו דחייסנא ליקרא דברייתא, פרענא להו בית השחיטה כבהמה, אמר רבי אבא, כלא משום דאתייהיב רשותא בידיה למעבד גמר דינא, דהא הוא דכתיב (יהושע ה יב) וחרבו שלופה בידו, הרשות נתונה בידו לעשות דין, אי הכי מאי (ד"ה א כא כז) וישב חרבו אל נדנה, אמר רבי אבא, שנחזר הדין לבעל הדין, והרשות למי שהרשות שלו. ויאנחו בני ישראל, ויתאנחו לא כתיב אלא ויאנחו, כלומר נתאנחו (ס"א האניחו) לו למעלה, (ס"א כלומר נאנחו למטה) שהאנחה היתה בשבילם למעלה, רבי ברכיה אמר, בני ישראל דלעילא הוו, ומאן אינון בני ישראל, אינון דאתקרון בני פולחנא, כלומר אותם שהם מן העבודה של מעלה, ותעל שועתם אל האלהים,

שעד אותה שעה לא עלתה שועתם לפניו. אמר רבי יצחק, כד עביד קודשא בריך הוא דינא בפמלייא של מעלה, ההוא דינא מאי הוי, אמר רבי אלעזר, מעבר להו בההוא נהר דינור, ואעבר לון משלטניהון, ומני שולטנין אחרנין דשאר עמין, אמר ליה, והא כתיב (תהלים קד ד) משרתיו אש לזהט, אמר ליה אית אשא קשיא מאשא, ואית אשא דדחיא אשא. אמר רבי יצחק, תלת ענייני הכא, אנחה, שועה, צעקה, וכל חד מתפרשא מאחרא, אנחה, כתיב ויאנחו בני ישראל, צעקה, דכתיב ויצעקו, שועה, דכתיב ותעל שועתם, וכל חד בלחודוי מתפרשא, וכלהו עבדו ישראל, אמר רבי יהודה, צעקה ושועה עבדו, אנחה לא עבדו, משמע מדכתיב ויאנחו, ולמעלה היתה האנחה בשבילם. צעקה ושועה במאי אתפרשן, אמר רבי יצחק, אין לך שועה אלא בתפלה, שנאמר (שם לט יג) שמעה תפלתי יהו"ה ושועתי האזינה, (שם פח יד) אליך יהו"ה שועתי, (שם ל ג) שועתי אליך ותרפאני, צעקה, שצועק ואינו אומר כלום, אמר רבי

זוהר חלק ב דף כ/א

יהודה, הלכך גדולה צעקה מכולן, שצעקה היא בלב, הדא הוא דכתיב (איכה ב יח) צעק לבם אל יהו"ה, צעקה וזעקה דבר אחד הוא, וזו קרובה להקדוש ברוך הוא יותר מתפלה ואנחה, דכתיב (שמות כב כג) כי אם צעוק יצעק אלי שמע אשמע צעקתו. אמר רבי ברכיה, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא לשמואל, (ש"א טו יא) נחמתי כי המלכתי את שאול למלך, מה כתיב, ויחר לשמואל ויצעק אל יהו"ה כל הלילה, הניח הכל ולקח צעקה, משום דהיא קרובה לקודשא בריך הוא יתיר מכלהו, הדא הוא דכתיב ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי. תנו רבנן, האי מאן דצלי ובכי וצעיק עד לא יכיל למרחש בשפוותיה, האי צלותא שלימתא דהיא בלבא, ולעולם לא הדרא ריקניא. אמר רבי יהודה, גדולה צעקה שקורע גזר דינו של אדם מכל ימיו. רבי יצחק אמר, גדולה צעקה שמושלת על מדת הדין של מעלה, רבי יוסי אמר, גדולה צעקה שמושלת בעולם הזה ובעולם הבא, בשביל צעקה נוחל האדם העולם הזה והעולם הבא, דכתיב (תהלים קז ו) ויצעקו אל ה' בצר להם ממצוקותיהם יצילם:

ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו כהן מדין, רבי שמעון פתח, (שיר ב יז) דודי לי ואני לו הרועה בשושנים, אמר רבי שמעון, אוי להם לבריות שאינם משגיחים ואינם יודעים, בשעה שעלה במחשבה לפני הקדוש ברוך הוא לברא עולמו, כל העולמות עלו במחשבה אחת, ובמחשבה זו נבראו כולם, הדא הוא דכתיב (תהלים קד כד) כלם בחכמה עשית, ובמחשבה זו שהיא החכמה נברא העולם הזה והעולם של מעלה, נטה ימינו וברא העולם שלמעלה, נטה שמאלו וברא העולם הזה, הדא הוא דכתיב (ישעיה מח יג) אף ידי יסדה ארץ, וימיני טפחה שמים, קורא אני אליהם יעמדו יחדו, וכלם ברגע אחד (ובשעה אחת נבראו). ועשה עולם הזה כנגד העולם של מעלה, וכל מה שיש למעלה כדוגמתו למטה, וכל מה שיש למטה כדוגמתו בים, והכל אחד, ברא בעליונים המלאכים, ברא בעולם הזה בני אדם ברא בים לויתן כמה דאת אמר (שמות לו יח) לחבר את האהל להיות אחד. כתיב באדם (בראשית ט ו) כי בצלם אלהי"ם עשה את האדם, וכתיב (תהלים ח ו) ותחסרהו מעט מאלהי"ם, אי בני נשא יקירין (נ"א בעובדוי) בעובדיהו כל האי, ואינן מתעבדין (מטפה) מעפר דבירא, במה אתיין לשאבא מניה, ובחר בעליונים ובחר בישראל, לעליונים לא קרא בנים, לתחתונים קרא בנים, הדא הוא דכתיב (דברים יד א) בנים אתם לה' אלהיכם, הוא קרא להם בנים, והם קראו לו אב, דכתיב (ישעיה סג טז) כי אתה אבינו, וכתיב דודי לי ואני לו, הוא בחר בי, ואני בחרתי בו. הרועה בשושנים, הוא רועה בשושנים אף על פי שהקוצים סביב להם, ואין אחר יכול לרעות בשושנים כמותו, דבר אחר הרועה בשושנים, מה שושן זה הוא אדום ומימו לבנים, כך הקדוש ברוך הוא מנהיג עולמו ממת הדין למדת הרחמים, וכתיב (שם א יח) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו. רבי

אבא הוה אזיל באורחא, והוה עמיה רבי יצחק, אדהו אזלי פגע באינון ורדים, נטל חד רבי אבא בידוי והוה אזיל, פגע בהו רבי יוסי, אמר ודאי שכינתא הכא, ואנא חמינא בידוי דרבי אבא למילף חכמתא סגיא, דהא ידענא דרבי אבא לא נטל האי אלא לאחזאה חכמתא. אמר רבי אבא, תיב ברי תיב, יתבו, ארע רבי אבא בההוא ורדא, אמר ודאי אין העולם מתקיים אלא על הריח, דהא חזינא דלית נפשא מתקיימא אלא על ריחא, ועל דא הדס במוצאי שבת. פתח ואמר, דודי לי ואני לו הרועה בשושנים, מי גרם לי שאני לדודי ודודי לי, מפני שהוא מנהיג עולמו בשושנים, מה שושן יש בו ריח והוא אדום, מוצקין אותו והוא מתהפך ללבן, ולעולם ריחו לא זז, כך הקדוש ברוך הוא מנהיג עולמו בדרך זה, שאלמלא כן לא יתקיים העולם בשביל האדם החוטא, והחטא נקרא אדום, כמה דאת אמר (שם) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג

זוהר חלק ב דף כ/ב

ילבינו, מקריב קרבנו לאש שהוא אדום, זורק הדם סביב למזבח שהוא אדום, מדת הדין אדום, מוצקין אותו (הריח) ועולה העשן כלו לבן, ואז האדום נהפך ללבן, נהפך מדת הדין למדת הרחמים. ותא חזי כל מדת הדין אין צריך הריח שלו אלא מצד אודם, והיינו דאמר רבי יהודה, מה דכתיב (מ"א יח כח) ויתגודדו כמשפטם וגו' עד שפך דם עליהם, אלא היו יודעים שלא ישיגו ממדת הדין כרצונם זולתו באודם. אמר רבי יצחק, ועוד אודם ולבן נקרב לעולם, והריח עולה משתיהן, מה השושן אדום ולבן, כך ריח הקרבן, והקרבן מאדום ולבן, בא וראה מריח הקטורת, שהסמנים מהם אדומים ומהם לבנים, כגון הלבונה שהוא לבן, מר דרור אדום, והריח עולה מאדום ולבן, ועל כן מנהיג עולמו בשושנים שהוא אדום ולבן, וכתיב (יחזקאל מד טו) להקריב לי חלב ודם. כנגד זה אדם מקריב חלבו ודמו ומתכפר לו, זה אדום וזה לבן, מה השושן שהוא אדום והוא לבן, אין מוצקין אותו לחזור כלו לבן באש, כך הקרבן אין מוצקין אותו לחזור כלו לבן באש. עכשיו מי שיושב בתעניתו ומקריב חלבו ודמו, אינו נצמק לחזור כלו לבן אלא באש, דאמר רבי יהודה, מתוך תעניתו של אדם מחלישין אבריו וגובר עליו האש, ובאותה שעה צריך להקריב חלבו ודמו באותו האש, והוא הנקרא מזבח כפרה. והיינו דרבי אלעזר, כד הוה יתיב בתעניתא, הוה מצלי ואמר, גלוי וידוע לפניך יהו"ה אלה"י ואלה"י אבותי, שהקרבתי לפניך חלבי ודמי, והרתחתי אותם בחמימות חולשת גופי, יהי רצון מלפניך שיהא הריח העולה מפי בשעה זו כריח העולה מהקרבן באש המזבח, ותרצני. נמצא שאדם הוא מקריב בתעניתו החלב והדם, (והאש) והריח שעולה מפיו הוא מזבח כפרה, ולפיכך תקנו התפלה במקום הקרבן, ובלבד שיתכוין למה דאמרן. אמר רבי יצחק, מכאן ולהלאה כתיב (במדבר לא כב) כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש וטהר. אמר רבי יוסי, כשהיה בית המקדש קיים אדם מקריב קרבנו בענין זה ומתכפר לו, עכשיו תפלתו של אדם מכפר לו במקום הקרבן, כי האי גוונא. דבר אחר, דודי לי ואני לו הרועה בשושנים, מה השושנים קוצין מצויין בתוכם, אף הקדוש ברוך הוא מנהיג עולמו בצדיקים ורשעים, מה השושנים אלמלא הקוצים אין השושנים מתקיימין, כך אלמלא הרשעים אין הצדיקים ניכרים, דאמר רבי יהודה, במה הצדיקים ניכרים מתוך שיש רשעים, דאלמלא רשעים אין הצדיקים ניכרים. דבר אחר, הרועה בשושנים, המנהיג עולמו בששנים, והשביעית שבת לה'. דבר אחר בשושנים, באותם ששונים בתורה:

ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו כהן מדין, רבי חייא פתח ואמר, (תהלים כג א) מזמור לדוד יהו"ה רועי לא אחסר, כלומר יהו"ה רועי, יהו"ה הרועה שלי, מה הרועה מנהיג את הצאן, ומוליכם למרעה טוב למרעה שמן, במקום נחלי מים, מישר הליכתן בצדק ובמשפט, אף הקדוש ברוך הוא כתיב בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני נפשי ישובב. אמר רבי יוסי, דרך הרועה לנהוג בצדק את צאנו, להרחיקם מן הגזל, להנהיגם במישור והשבט בידו שלא יטו ימין

ושמאל, כך הקדוש ברוך הוא הוא רועה את ישראל להנהיגם במישור, ובכל עת השבט בידו שלא יטו ימין ושמאל. דבר אחר ומשה היה רועה, אמר רבי יוסי, תדע לך שכל זמן שהרועה חכם לנהל את צאנו, הוא מוכן לקבל עול מלכות שמים, אם הרועה שוטה, עליו נקרא (משלי כו יג) תקוה לכסיל ממנו. אמר רבי יהודה, משה חכם היה ובקי לנהוג את צאנו, בא וראה מדוד, שנאמר (ש"א טז יא) והנה רועה בצאן, ללמדך שדוד

זוהר חלק ב דף כא/א

חכם גדול היה, והיה רועה צאנו כדין וכשורה, לפיכך עשהו הקדוש ברוך הוא מלך על כל ישראל, ולמה צאן ולא בקר, אמר רבי יהודה, ישראל נקראים צאן, שנאמר (יחזקאל לד ל) ואתן צאני צאן מרעייתי אדם אתם, וכתיב (שם לו לח) כצאן קדשים כצאן ירושלים. מה הצאן כשיקריבו על המזבח בשבילם זוכה לחיי העולם הבא, כך המנהיג לישראל כדין וכשורה בשבילם זוכה לחיי העולם הבא, ועוד הרועה את הצאן, כשהצאן יולדת הרועה נוטל אותם טלאים בחיקו כדי שלא ילאו ויגעו, ומוליכם אחרי אמותם ומרחם עליהם, כך המנהיג לישראל צריך להנהילם ברחמים ולא באכזריות, וכן אמר משה (במדבר יא יב) כי תאמר אלי שאהו בחיקך וגו', מה הרועה את הצאן כשהוא רועה טוב מציל את הצאן מן הזאבים ומן האריות, כך המנהיג לישראל אם הוא טוב מצילן מן העכו"ם, ומדין של מטה ומדין של מעלה, ומדריך לחיי העולם הבא. כך משה רועה נאמן היה, וראה הקדוש ברוך הוא שכדאי הוא לרעות את ישראל, באותו הדין ממש שהיה רועה את הצאן, לכשבים כפי הראוי להם, והנקבות כפי הראוי להן, ולפיכך כתיב ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו, ולא שלו, דאמר רבי יוסי, וכי מי שנתן את צפורה בתו למשה, לא נתן לו צאן ובקר, והלא יתרו עשיר היה, אלא משה לא היה רועה את צאנו, כדי שלא יאמרו בשביל שהיה צאנו עמו היה רועה אותן בטוב, ולכן כתיב את צאן יתרו חותנו ולא את שלו. כהן מדין, רבי תנחום אמר אף על גב שהיה עובד כו"ם, בשביל שעשה עמו חסד היה רועה צאנו כדין וכשורה, במרעה טוב שמן ודשן:

וינהג את הצאן אחר המדבר, רבי יוסי אמר, משה מיום שנולד לא זזה ממנו רוח הקודש, ראה ברוח הקודש שאותו מדבר היה קדוש, ומוכן לקבל עול מלכות שמים עליו, מה עשה, הנהיג את הצאן אחר המדבר, רבי יצחק אמר, אחר המדבר על כל פנים ולא במדבר, שלא רצה שיכנסו בתוכו, אלא הרחיקם אחר המדבר:

ויבא אל הר האלהי"ם חרבה, הוא לבדו בלא צאן. אמר רבי יהודה, האי אבנא דמקבלא פרזלא, כד חמי ליה (מחטא) מדלגא עילוי, כך משה והר סיני כשנראו זה עם זה דלג עליו, הדא הוא דכתיב ויבא אל הר האלהי"ם חרבה, אמר רבי אבא, מוכנים היו מששת ימי בראשית זה עם זה, ואותו היום נתרגש ההר למול משה, וכיון שראהו שנכנס לתוכו ודלג בו, עמד ההר, מלמד ששמחים היו זה עם זה. אמר רבי ינאי (נ"א רבי יוסי), יודע היה משה שאותו הר האלהי"ם הוא, דכתיב ויבא אל הר האלהי"ם, דתנן מה ראה משה באותו הר, ראה עופות שהיו פורחים ופורשים כנפיהם ולא היו נכנסים בו, רבי יצחק אומר (נ"א אמר רבי יצחק), ראה העופות פורחים וטסים משם ונופלים לרגליו של משה, מיד הרגיש בענין, והעמיד את הצאן אחר המדבר, והוא נכנס לבדו:

וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה, רבי תנחום אומר, שעת המנחה היתה שמדת הדין שולטת בו, רבי יוחנן אמר, והא כתיב (תהלים מב ט) יומם יצוה יהו"ה חסדו, מדת חסד קאמר ולא מדת הדין, אמר רבי יצחק, משיוצא האור עד שנוטה לרדת נקרא יום, והוא מדת חסד,

משנוטה לרדת נקרא ערב, והוא מדת הדין, והיינו דכתיב (בראשית א ג) ויקרא אלהי"ם לאור יום. אמר רבי יוחנן, שעת המנחה הוא משש שעות ולמטה, דתניא רבי יצחק אמר, מאי דכתיב (שמות טז יב) בין הערבים תאכלו בשר, ובבקר תשבועו לחם, בין הערבים דהוא שעתא

זוהר חלק ב דף כא/ב

דדינא תאכלו בשר, וכתיב (במדבר יא לג) הבשר עודנו בין שניהם ואף יהו"ה חרה בעם, משום דבין הערבים דינא דמלכותא שליט, ובבקר תשבועו לחם, משום דאקרי חסד ההיא שעתא, וכתיב (תהלים נב ג) חסד אל כל היום, וכתיב (בראשית א ה) ויקרא אלהי"ם לאור יום, דאיהו מצפרא. רבי תנחום אמר, דא סומק ודא חוור, סומק בין הערבים, דכתיב (שמות טז יב) בין הערבים תאכלו בשר, וחוורא בצפרא דכתיב ובבקר תשבועו לחם, רבי יצחק אמר, כתיב (שם יב ו) ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים וגו', דהוא שעתא למעבד דינא. רבי יהודה אמר, ילפינן משני כבשים שבכל יום, האחד מתקרב כנגד מדת החסד, והשני כנגד מדת הדין, ואמר רבי יהודה, מאי דכתיב (במדבר כח ד) את הכבש האחד תעשה בבקר, ולא כתיב את הכבש הראשון, אלא את הכבש האחד, מיוחד כנגד מדת החסד, דבכל מקום שני לא נאמר בו כי טוב. רבי תנחום אמר, לפיכך יצחק תקן תפלת המנחה שהוא כנגד מדת הדין, אמר רבי יצחק, מכאן (ירמיה ו ד) אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב, כי פנה היום זה מדת החסד, כי ינטו צללי ערב שכבר גבר מדת הדין, אברהם תקן תפלת שחרית כנגד מדת החסד. תנו רבנן, בההיא שעתא דעאל משה לטורא דסיני, מאי טעמא אתגלי ליה בשלהובי אשתא דהוא דינא, אמר רבי יעקב, כעין שעתא הוה (שעתא) גרים, רבי יוסי אמר, כלא לחד גזעא אשתרשא, כתיב ויבא אל הר האלהי"ם חרבה, וכתיב (דברים ט ח) ובחרב הקצפתם את יהו"ה, וכתיב וירא מלאך יהו"ה אליו בלבת אש מתוך הסנה, מתוך שהם עתידים להיות כסנה, כהאי דכתיב (ישעיה לג יב) קוצים כסוחים באש יצתו. אמר רבי יהודה, מכאן למדנו רחמנותו של מקום על הרשעים, דכתיב והנה הסנה בוער באש, לעשות בהם דין ברשעים, והסנה איננו אוכל, (לעשות) אין להם כליה, בוער באש עכ"פ רמז לאש של גיהנם אבל הסנה איננו אוכל, להיות להם כליה:

דבר אחר, וירא מלאך יהו"ה אליו בלבת אש, מאי טעמא למשה בלבת אש, ולשאר נביאים לא, אמר רבי יהודה, לאו משה כשאר נביאים, דתנן מאן דקריב לאשא ביה אתוקד, ומשה קריב לאשא ולא אתוקד, דכתיב (שמות כ יח) ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהי"ם, וכתיב וירא מלאך יהו"ה אליו בלבת אש מתוך הסנה. רבי אבא אמר, האי דמשה אית לאסתכלא ביה בחכמתא עלאה, על מה כתיב כי מן המים משיתיהו, מאן דאתמשך מן מיא (דינא עלאה) לא דחיל מנורא, דתניא אמר רבי יהודה, מאתר דאתגזר משה לא אתגזר בר נש אחרא, אמר רבי יוחנן, בעשרה דרגין אשתכלל, דכתיב (במדבר יב ז) בכל ביתי נאמן הוא, ולא נאמן ביתי, זכאה חולקיה דבר נש דמריה אסהיד כדין עלוי. אמר רב דימי, והא כתיב (דברים לד י) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, ואמר רבי יהושע בן לוי, בישראל לא קם אבל באומות העולם קם, ומנו בלעם, אמר ליה ודאי שפיר קאמרת, אשתיק, כד אתא רבי שמעון בר יוחאי, אתו שאילו קמיה האי מלה, פתח ואמר קוטיפא דקרנטי אתערבא באפרסמונא טבא חס ושלום. אלא ודאי כך הוא, באומות העולם קם, ומנו בלעם, משה עובדוי לעילא, ובלעם לתתא, משה אשתמש בכתרא קדישא דמלכא עלאה לעילא, ובלעם אשתמש בכתרין תתאין דלא קדישין לתתא, ובההוא גוונא ממש כתיב, (יהושע יג כב) ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בני ישראל בחרב, ואי סלקא דעתך תיר, זיל שאיל לאתניה. אתא רבי יוסי ונשק ידוי, אמר הא חמידיא (נ"א חמרא) דלבאי נפק לבר, דהכא משמע דאית עלאין ותתאין, ימינא ושמאלא, רחמי ודינא, ישראל ועכו"ם, ישראל משתמשין בכתרין עלאין קדישין, עכו"ם בכתרין תתאין דלא קדישין, אלין דימינא ואלין דשמאלא, ועל כל פנים

מתפרשין נביאי עלאי מנביאי תתאי, נביאי דקודשא מנביאי דלאו דקודשא. אמר רבי יהודה,
כגוונא דהוה

זוהר חלק ב דף כב/א

משה פריש מכל נביאי בנבואה קדישא עלאה, כך הוה בלעם פריש משאר נביאי וחרשי בנבואה
דלאו קדישא לתתא, ועל כל פנים משה הוה לעילא, ובלעם לתתא, וכמה דרגין ודרגין מתפרשין
בינייהו. אמר רבי יוחנן אמר רבי יצחק, משה הוה מהרהר ואומר שמא חס ושלום ישראל יכלו
בהאי עבודה קשה, הדא הוא דכתיב וירא בסבלותם, לפיכך וירא מלאך יהו"ה אליו בלבת אש
וגו', וירא והנה הסנה בוער באש וגו', כלומר משועבדים הם בעבודה קשה, אבל והסנה איננו
אוכל, זכאין איננו ישראל דקודשא בריך הוא פריש לון מכל עמין, וקרא לון בנין, דכתיב (דברים
יד א) בנים אתם לה' אלקיכם:

פרשת וארא:

וידבר אלהי"ם אל משה ויאמר אליו אני יהו"ה, וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי
וגו', רבי אבא פתח, (ישעיה כו ד) בטחו ביהו"ה עדי עד, כי ב"ה יהו"ה צור עולמים, בטחו
ביהו"ה, כל בני עלמא בעיין לאתתקפא ביה בקודשא בריך הוא, ולמהוי רחצנו דלהון ביה, אי
הכי מהו עדי עד, אלא בגין דיהא תוקפא דבר נש באתר דאיהו קיומא וקשורא דכלא, ואקרי עד,
והא אוקמוה, כמה דאת אמר (בראשית מט כז) בבקר יאכל עד. והאי עד אתר דאחיד לכל סטרין,
לסטרא דא ולסטרא דא, לאתקיימא ולא תקשרא קשרא די לא תעדי, והאי עד תיאובתא דכלא
ביה, כמה דאת אמר (שם כו) עד תאות גבעות עולם, מאן אינון גבעות עולם, אלין אינון תרין
אמהן, נוקבי, יובל ושמטה, דאקרון גבעות עולם, כמה דאת אמר (תהלים קו מח) מן העולם ועד
העולם (יובל ושמטה כל חד מנהון אקרי עולם, ואלין אקרון גבעות עולם). ותיאובתא דילהון
בהאי עד, דאיהו קיומא דכל סטרין, תיאובתא דיובלא לגבי דעד לאעטרא ליה, ולנגדא עליה
ברכאן, ולארקא עליה מבויעין מתיקין, הדא הוא דכתיב (שיר ג יא) צאינה וראינה בנות ציון
במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו, תיאובתא דשמטה לאתברכא מניה, ולא תנהרא מניה, ודאי
האי עד תאות גבעות עולם איהו. בגין כך בטחו ביהו"ה עדי עד, דהא מתמן ולעילא אתר טמיר
(הוא) וגניז איהו, דלא יכיל לאתדבקא, אתר הוא דמניה נפקו ואצטיירו עלמין, הדא הוא דכתיב
כי ב"ה יהו"ה צור עולמים, והוא אתר גניז וסתים, ועל דא בטחו ביהו"ה עדי עד, עד הכא אית
רשו לכל בר נש לאסתכלא ביה, מכאן ולהלאה לית ליה רשו לבר נש לאסתכלא ביה, דהא איהו
גניז מכלא, ומאן איהו, י"ה יהו"ה, דמתמן אצטיירו עלמין כלהו, ולית מאן דקאים על ההוא
אתר. אמר רבי יהודה, קרא אוכח עליה, דכתיב (דברים ד לב) כי שאל נא לימים ראשונים וגו',
עד הכא אית רשו לבר נש לאסתכלא, מכאן ולהלאה לית מאן דיכיל למיקם עליה. דבר אחר,
בטחו ביהו"ה עדי עד, כל יומי דבר נש בעי לאתתקפא ביה בקודשא בריך הוא, (דהכי אמר דוד
(תהלים כה ב) אלהי בך בטחתי אל אבושה אל יעלצו אויבי לי), ומאן דשוי ביה בטחונה
ותוקפיה כדקא יאות, לא יכלין לאבאשא ליה כל בני עלמא, (דהכי אמר דוד, אלהי בך בטחתי
אל אבושה אל יעלצו אויבי לי). דכל מאן דשוי תוקפיה בשמא קדישא, אתקיים בעלמא, מאי
טעמא, בגין דעלמא בשמיה קדישא אתקיים, הדא הוא דכתיב כי ב"ה יהו"ה

זוהר חלק ב דף כב/ב

צור עולמים. צייר עלמין, דהא בתרין אתוון אתברון עלמין, עלמא דין ועלמא דאתי, עלמא דא בדינא אתברי, ועל דינא קיימא, הדא הוא דכתיב בראשית ברא אלהי"ם, מאי טעמא, בגין דיתנהגון בני נשא בדינא, ולא יפקון מאורחא לבר. תא חזי, כתיב וידבר אלהי"ם אל משה, גזירת דינא דקיימא עליה, מה כתיב לעילא (שמות ה כב) וישב משה אל ה', ויאמר אדנ"י באל"ף דלי"ת נו"ן יו"ד, חמי תוקפא דמשה, בשירותא דנביאותיה לא נח רוחיה בהאי אתר, אמר (שם) אדנ"י למה הרעתה לעם הזה וגו', ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה, והצל לא הצלת את עמך, מאן הוא דיימא כדין, אלא משה דידע דהא דרגא אחרא עלאה זמין ליה. אמר רבי יצחק, בשירותא דאתיהיב ליה ביתא, פקיד לה, כבר נש דפקיד לביתה, ואמר כל מאן דבעי בלא דחילו, אוף הכי משה לביתה קאמר ולא דחיל. דבר אחר, וידבר אלהי"ם, גזרת דינא, (בגין כך) ויאמר אליו אני יהו"ה, דרגא אחרא דרחמי, והכא אתקשר כולא כחדא דינא ורחמי, הדא הוא דכתיב ויאמר אליו אני יהו"ה. אמר רבי שמעון, (נ"א רבי יוסי) אי כתיב וידבר אלהי"ם אל משה אני יהו"ה, הוינא אמר הכי, אלא לא כתיב אלא וידבר אלהים אל משה בקדמיתא, ולבתר ויאמר אליו אני יהו"ה, דמשמע דרגא בתר דרגא. ואמר רבי יוסי, משה אלמלא דהוה מאריה דביתא איש האלהי"ם, אתענש על מה דאמר, אבל בגיני האי לא אתענש, לבר נש דנפל ליה קטטה בדביתהו, ואמר לה מלין, שראת היא לאתרעמא, כיון דשארית מלה הוה תמן מלכא, נטל מלכא מלה, והיא שתקת ופסקת למללא, אמר ליה מלכא, וכי לא ידעת דאנא הוא מלכא, ומקמאי מלילת מלין אלין, כביכול אוף הכי משה, וישב משה אל יהו"ה ויאמר אדנ"י למה הרעותה וגו', מיד וידבר אלהי"ם אל משה, שארי לאתרעמא, מיד נטל מלכא מלה, ויאמר אליו אני יהו"ה, ולא ידעת דאנא הוא מלכא, ומקמאי מלילת מלין אלין:

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי, אמאי שני שמא הכא מלין דלעילא, אלא למלכא דהוה ליה ברתא דלא אתנסיבת, והוה ליה רחימא, כד בעי מלכא למללא בההוא רחימא, משדר לברתיה למללא עמיה, והוה מלכא על ידא דברתיה ממליל עמיה, אתא זמנא דברתיה לאתנסבא, ההוא יומא דאתנסיבת אמר מלכא קרון לה לברתא קרסופינא מטרוניתא, ואמר לה, עד הכא מלילנא על ידך למאן דמלילנא, מכאן ולהלאה אנא אימא לבעליך, והוא יימא למאן דאצטרך. ליומין אמר לה בעלה מלין קמי מלכא, עד דהיא שראת למללא נטל מלכא מלה, אמר ליה ולא אנא מלכא, דעד יומא דא לא מליל אינש עמי אלא על ידא דברתי (עד לא אתנסיבת), ואנא יהיבנא לך ברת, ומלילנא עמך באתגליא, מה דלא עבידנא לאחרא. כך ווארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי, כד איהי בביתי ולא אתנסיבת, ולא מלילו עמי אנפין באנפין כמה דעבידנא לך, ואת בשירותא דמלוך מלילת לברתי קמאי מלין אלין, בגיני כך ווארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי, ושמי יהו"ה לא נודעתי להם, למללא עמהון בדרגא דא דעמך מלילנא. רבי יוסי (נ"א רבי ייסא) פתח (תהלים כד א) לדוד מזמור ליהו"ה הארץ ומלוואה תבל ויושבי בה, הארץ דא ארעא קדישא דישראל, דאיהי קיימא לאתשקייא מניה ולאבתרכא מניה בקדמיתא, ולבתר מניה אתשקייא עלמא כלא, תבל ויושבי בה, דא שאר ארעאן דשתאן מינה, מנא לן דכתיב (שם ט ט) והוא ישפוט תבל בצדק. כי הוא על ימים יסדה, אלין

זוהר חלק ב דף כג/א

שבעה עמודים דארעא סמיכא עליהו, ואינון שבעה ימים, וים כנרת שלטא עליהו, אמר רבי יהודה, לא תימא דשלטא עליהו, אלא דאתמלייא מנייהו. ועל נהרות יכוננה, מאן אינון נהרות, אלא כמה דאת אמר (תהלים צג ג) נשאו נהרות קולם ישאו נהרות דכים, אינון נהרות, כמה דאת אמר (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, ובגין כך ועל נהרות יכוננה. תא חזי, האי ארץ אקרי ארץ ישראל, יעקב דאיהו ישראל אמאי לא שליט על דא כמשה, דהא כתיב ווארא אל

אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ולא יתיר, אלא יעקב הא אוקימנא נטל ביתא דלתתא, ואשתביק מניה ביתא דלעילא, ועם ביתא דלתתא אתקין ביתא דלעילא, בתריסר שבטין בשבעין ענפין, והא אוקמוה. משה נטל ביתא דלעילא, ושביק ביתא דלתתא, ועל דא כתיב ביעקב באל שדי, באל שדי מליל עמיה קודשא בריך הוא ולא יתיר, ושמי יהו"ה לא נודעתי להם, למללא עמהון בדרגא דאאיהו עלאה:

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב, אמר רבי חייא, תושבחן דאבהן יעקב הוה, דהוא שלימו דכלא, בכלהו כתיב אל אברהם אל יצחק, וביה אתוסף את חז, דכתיב ואל יעקב, אתוסף ביה ו', לאחזאה דאיהו שלימא יתיר מכלהו, ועם כל דא לא זכה לאשתמשא ביה כמשה. וגם הקימותי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען, בגין דאתגזרו, דכל מאן דאתגזר ירית ארעא, דהא לא ירית ארעא אלא צדיק, וכל מאן דאתגזר אקרי צדיק, דכתיב (ישעיה ס כא) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ, כל מאן דאתגזר ונטיר האי את קיימא אקרי צדיק, תא חזי מן יוסף, דכל יומי לא אקרי צדיק, עד דנטיר ההוא ברית את קיימא קדישא, כיון דנטר ליה, אקרי צדיק, יוסף הצדיק:

רבי שמעון הוה יתיב יומא חז, ורבי אלעזר בריה (עמיה) ורבי אבא עמיה, אמר רבי אלעזר, האי קרא דכתיב וראא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב וגו', מהו וראא, ואדבר מבעי ליה, אמר ליה, אלעזר ברי, רזא עלאה איהו, תא חזי אית גוונין דמתחזיין, ואית גוונין דלא מתחזיין, ואלין ואלין אינון רזא עלאה דמהימנותא, ובני נשא לא ידעין ליה ולא מסתכלין ביה. ואלין דמתחזיין לא זכה בהו בר נש, עד דאתו אבהן וקיימו עלייהו, ועל דא כתיב וראא, דחמו אינון גוונין דאתגליין, ומאן גוונין דאתגליין, אינון דאל שדי, דאינון גוונין בחיזו עלאה (נ"א חיזו דגוונין עלאין), ואלין אתחזיין. וגוונין דלעילא סתימין דלא אתחזיין, לא קאים איניש עלייהו בר ממשה, ועל דא כתיב ושמי יהו"ה לא נודעתי להם, לא אתגליתי לון בגוונין עלאין, ואי תימא דאבהן לא הוה ידעי בהו, אלא הוה ידעי מגו אינון דאתגליין. כתיב (דניאל יב ג) והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע, ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד, והמשכילים יזהירו, מאן אינון משכילים, אלא דא הוה ההוא חכם דיסתכל מגרמיה מלין, דלא יכילין בני נשא למללא בפומא, ואלין אקרון משכילים. יזהירו כזהר הרקיע, מאן (זהר) הוה הרקיע, דא הוה רקיע דמשה דקיימא באמצעיתא, והאי זהר דיליה איהו סתים ולא אתגלייא מגוון דיליה, וקיימא על ההוא רקיעא דלא נהיר דאתחזיין ביה גוונין, ואינון גוונין אף על גב דאתחזיין ביה, לא זהרי כזהרא בגין דאינון גוונין סתימין. תא חזי, ארבע נהורין אינון, תלת מנייהו סתימין וחד דאתגלייא, נהורא דנהיר, נהורא דזהרא, (ואינון) ואיהו נהיר כזהירו דשמיא בדכיו, נהורא דארגוונא דנטיל כל נהורין, נהורא דלא נהיר אסתכל לגבי אלין ונטיל לון, ואתחזיין אינון נהורין ביה, כעששיתא לקבל שמשא, ואלין תלת דקאמרן סתימין, וקיימין על האי

זוהר חלק ב דף כג/ב

דאתגלייא, ורזא דא עינא. תא חזי בעינא אית תלת גוונין דאתגליין רשימין ביה, וכלהו לא מזדהרי בגין דקיימי בנהורא דלא נהיר, ואלין אינון כגוונא דאינון סתימין דקיימי עלייהו, ואלין אינון דאתחזיין לאבהן, למנדע אינון סתימין דמזדהרין, מגו אלין דלא מזדהרי. ואינון דמזדהרי ואינון סתימין, אתגליין ליה למשה בההוא רקיעא דיליה, ואלין קיימי על אינון גוונין דאתחזיין ביה בעינא. ורזא דא סתים עינך ואסחר גלגלך, ויתגליין אינון גוונין דנהרין דמזדהרי, ולא אתייהיב רשו למיחמי אלא בעיינין סתימין, בגין דאינון סתימין עלאין, קיימי על אינון גוונין דאתחזיין דלא מזדהרי. ועל דא קרינן משה זכה באספקלריא דנהרא, דקיימא על ההוא דלא

נהרא, שאר בני עלמא בההוא אספקלריא דלא נהרא, ואבהן הוו חמאן מגו אלין גוונין דאתגליין, אינון סתימין דקיימי עלייהו דאינון דלא נהרין, ועל דא כתיב וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי, באינון גוונין דאתחזיין, ושמי יהו"ה לא נודעתי להם, אלין גוונין עלאין סתימין דזהרין, דזכה בהו משה לאסתכלא בהון. ורזא דא דעינא סתים וגליא, סתים חמי אספקלריא דנהרא, אתגלייא חמי אספקלריא דלא נהרא, ועל דא וארא באספקלריא דלא נהרא דאיהו באתגלייא, ביה כתיב ראיה, באספקלריא דנהרא דאיהו בסתימו כתיב ביה ידיעה, דכתיב לא נודעתי, אתו רבי אלעזר ורבי אבא ונשקו ידוי, בכה רבי אבא ואמר, ווי כד תסתלק מעלמא וישתאר עלמא יתום מינד, מאן יכיל לאנהרא מלין דאורייתא. פתח רבי אבא ואמר (ש"א כה ו) ואמרתם כה לחי ואתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום, ואמרתם כה לחי, וכי דוד לא הוה ידע ביה כנבל דאיהו אמר בגיניה ואמרתם כה לחי, אלא ההוא יומא, יומא טבא דראש השנה הוה, וקודשא בריך הוא יתיב בדינא על עלמא, ובגין קודשא בריך הוא קאמר ואמרתם כה לחי, לקשרא כה לחי, דכל חיינ ביה תליין, ואתה שלום, מאי ואתה, אתה מבעי ליה, אלא ואתה, כלא לקודשא בריך הוא קאמר, בגין לקשרא קשרא דמהימנותא כדקא יאות. מכאן אוליפנא, דהא לבר נש חייבא אסור לאקדמא ליה שלם, ואי אצטריך יקדים ליה כדוד, דברין ליה לקודשא בריך הוא, ואתחזי דבגיניה קאמר, ואי תימא דרמאות הוה, לאו, דהא כל מאן דסליק ליה לקודשא בריך הוא, ואתחזי דבגיניה קאמר, לאו רמאות הוא, ומאן דאקדים שלם לזכאה כאילו אקדים ליה לקודשא בריך הוא, כל שכן מר דאיהו שלמא לעילא ותתא:

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי, ושמי יהו"ה לא נודעתי להם, רבי חזקיה פתח (תהלים לב ב) אשרי אדם לא יחשב יהו"ה לו עון וגו', כמה אינון בני נשא אטימין, דלא ידעין ולא מסתכלן על מה קיימין בעלמא, דהא קודשא בריך הוא כד ברא עלמא, עבד ליה לבר נש בדיוקנא דיליה, ואתקין ליה בתקונוי, בגין דישתדל באורייתא ויהך באורחוי. דהא כד אתברי אדם, מעפרא דמקדשא דלתתא אתתקן, וארבע סטרי דעלמא אתחברו בההוא אתר דאקרי בי מקדשא, ואינון ארבע סטרי דעלמא, אתחברו בארבע סטרי, דאינון יסודין דעלמא תתאה, אש ורוח מים ועפר, ואתחברו ארבע סטרי אליו, בארבע סטרי (נ"א יסודין) דעלמא, ואתקין מנייהו קודשא בריך הוא חד גופא בתקונא עלאה, והאי גופא אתחבר מתרין עלמין, מעלמא דא תתאה ומעלמא דלעילא. אמר רבי שמעון, תא חזי ארבע קדמאי אינון רזא דמהימנותא, ואינון אבהן דכלהו עלמין, ורזא דרתיכא עלאה קדישא, ואינון ארבע יסודין אש ורוח ומים ועפר, אלין אינון רזא עלאה (ואלין אינון אבהן דכלהו עלמין אבהן דכלא), ומאינון נפקין זהב וכסף ונחשת וברזל, ותחות

זוהר חלק ב דף כד/א

אלין מתכאן אחרנין דדמיין לון, (כגוונא דאלין). תא חזי אש רוח ומים ועפר, אלין אינון קדמאי ושרשין דלעילא ותתא, ותתאין ועלאין עלייהו קיימין, ואלין אינון ארבע לארבע סטרי עלמא, וקיימין בארבע אלין, צפון ודרום ומזרח ומערב, אלין אינון ארבע סטרי דעלמא וקיימין בארבע אלין. אש לסטר צפון, רוח לסטר מזרח, מים לסטר דרום, בגין דדרום איהו חם ויבש מים קרים ולחים, עפר לסטר מערב, וארבע אלין בארבע אלין קטירין, וכלהו חד, ואלין עבדי ארבע מתכאן, דאינון זהב וכסף ונחשת וברזל, הא אינון תריסר, וכלהו חד. תא חזי, אש הוא בשמאלא לסטר צפון, דהא אש תוקפא דחמימותא ביה, ויבישו דיליה תקיף, וצפון בהפוכא דיליה הוא, ואתמזיג חד בחד ואיהו חד, מים לימינא והוא לסטר דרום. וקודשא בריך הוא לחברא (נ"א לאחזרא) לון כחדא, עביד מזגא דא כמזגא דא, צפון איהו קר ולח, אשא חם ויבש, אחלף לון לסטר דרום, דרום איהו חם ויבש, מים קרים ולחים, וקודשא בריך הוא מזיג לון כחד, דנפקי מיא מדרום

ועאלין בגו צפון, ומצפון נגדי מיא, נפיק אשא מצפון, ועאל בתוקפא דדרום, ומדרום נפיק תוקפא דחמימותא לעלמא, בגין דקודשא בריך הוא אוזיף דא בדא, וכל חד וחד אוזיף לחבריה מדיליה כדקא חזי ליה, כגוונא דא רוח ומזרח, בגין דיוזיף כל חד לחבריה, ואתכליל דא בדא לאתחברא כחד. תא חזי, אשא מסטרא דא, מים מסטרא דא, ואינון מחלוקת, עאל רוח בינייהו ואחיד לתרין סטרין, הדא הוא דכתיב (בראשית א ב) ורוח אלהי"ם מרחפת על פני המים, דהא אשא קאים לעילא בסטרא דא, ומים קיימי על אפי ארעא, רוחא אעיל בינייהו ואחיד לתרין סטרין, ואפריש מחלוקת. עפר מיא קיימי עליה ורוחא ואשא, ומקבלא מכלהו, בחילא דתלתא אלין דקיימי עלה. תא חזי רוח ומזרח, מזרח חם ולח, רוח (קר ויבש, סטרא דאיהו יבישא) חם ולח איהו, ובגיני כך אחיד לתרין סטרין, דהא אש חם ויבש, ומים קרים ולחים, רוח איהו חם ולח, סטרא דאיהו חם אחיד באשא, סטרא דאיהו לח אחיד במיא, ועל דא אסכים בינייהו, ואפריש מחלוקת דאשא ומיא. עפר איהו קר ויבש, ועל דא מקבל עליה כלהו, וכלהו עבדי ביה עבידתיהו, ומקבלא מכלהו לאפקא בחיליהו מזוונא לעלמא, בגין דבמערב אתאחיד עפרא דאיהו קר ויבש, וסטרא דאיהו קר אחיד בצפון דאיהו קר ולח, דהא קריא אתאחיד בקריא, בגין כך צפון אתאחיד במערב בסטרא דא. דרום דאיהו חם ויבש, בההוא יבישותא דיליה אחיד ליבשותא דמערב בסטרא אחרא, ואתאחיד מערב בתרין סטרין. וכן אתאחיד דרום במזרח, דהא חמימותא דדרום אתאחיד ביה בחמימותא דמזרח, ומזרח אתאחיד בצפון, דהא לחותא דיליה אתאחיד בלחותא דצפון, השתא אשתכח דרומי"ת מזרחי"ת, מזרחי"ת צפוני"ת, צפוני"ת מערבי"ת, מערבי"ת דרומי"ת, וכלהו כלילין דא בדא לאשתלשלא חד בחד. כגוונא דא צפון עביד דהבא, דמסטרא דתוקפא דאשא אתעביד דהבא, והיינו דכתיב (איוב לז כה) מצפון זהב יאתה, דאש אתאחיד בעפר ואתעביד דהבא, והיינו דכתיב (שם כח ו) ועפרות זהב לו, ורזא דא (שמות כה יח) שנים כרובים זהב, מים אתאחיד בעפר, וקרירותא בלחותא עביד כסף, השתא הא עפר אתאחיד בתרין סטרין בזהב ובכסף, ואתיהיב בינייהו. רוחא אחיד למים, ואחיד

זוהר חלק ב דף כד/ב

לאש, ואפיק תרין כחד דאיהו (יחזקאל א ז) עין נחשת קלל, ועפר דקאמרן כד איהו בלחודוי, ביבישו וקרירו דיליה נפיק ברזל, וסימניך (קהלת י י) אם קהה הברזל וגו', והאי עפר אתאחיד בכלהו, וכלהו עבדין ביה כגוונא דלהון. תא חזי, בלא עפר לית זהב וכסף ונחשת, דהא כל חד וחד אוזיף לחבריה מדיליה, לאתקשרא דא בדא, ואתאחיד עפר בכלהו, בגין דתרין סטרין אחידן ליה אשא ומיא, ורוחא אתקריב ביה בגין אלין תרין, ועביד ביה עבידתא, אשתכח דכד אתחבר עפרא בהדייהו, עביד ואוליד עפרא אחרנין כגוונא דלהון. כגוונא דזהב אוליד עפרא סוספיתא ירוקא, דאיהו כגוונא דדהבא ממש, כגוונא דכסף אוליד עופרת, כגוונא דנחשת עילאה אוליד קסיטרא דאיהו נחשת זוטא, כגוונא דברזל אוליד ברזל, וסימניך (משלי כז טז) ברזל בברזל יחד. תא חזי, אש רוח מים ועפר, כלהו אחידן דא בדא ואתקשרן דא בדא ולא הוי בהו פרודא, ועפר דא כד איהו אוליד לבתר, לא מתקשרן דא בדא כאינון עלאי, כמה דאת אמר (בראשית ב י) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים, באלין הוי פרודא. בגין דהא עפר כד איהו אוליד בחילא דתלת עלאי, אפיק ארבעה נהרין, דתמן משתכחי אבני יקר, ובאתר חד אינון, דכתיב (שם יב) שם הבדלח ואבן השהם, ואלין אבני יקר אינון תריסר, ואינון לארבע סטרי עלמא, לקביל תריסר שבטין, דכתיב (שמות כח כא) והאבנים תהיין על שמות בני ישראל שתים עשרה על שמותם, ואלין תריסר בקר דאינון תחות ימא. תא חזי, כל ארבעה סטרין עלאין דקאמרן, אף על גב דמתקשרן דא בדא, ואינון קיומא דלעילא ותתא, קיומא דעלמא יתיר רוח, בגין דכלא קיימא בגיניה, ונפש לא קיימא אלא ברוחא, דאי גרע רוחא אפילו רגעא חדא, נפש לא יכילת לאתקיימא, ורזא דא כתיב (משלי יט ב) גם בלא דעת נפש לא טוב, נפש בלא רוחא לאו איהו

טוב, ולא יכלא לאתקיימא. ותא חזי, אינון תריסר דקאמרן, דאינון תריסר אבנין, אינון תריסר בקר דתחות ימא, בגין כך נטלו אינון תריסר נשיאים, (במדבר ז פז) כל הבקר לעלה שנים עשר פרים וגו', וכלא רזא עלאה הוא, ומאן דישגח במלין אליו, ישגח ברזא דחכמתא עלאה דעיקרא דכלא ביה. אמר רבי שמעון, הא דאמר רבי חזקיה, דכד ברא קודשא בריך הוא לאדם מעפרא דמקדשא דלתתא אתברי, מעפרא דמקדשא דלעילא אתייהיב ביה נשמתא, כמה דכד אתברי מעפרא דלתתא, אתחברו ביה תלת סטרי יסודי עלמא, הכי נמי כד אתברי מעפרא דלעילא, אתחברו ביה תלת סטרי יסודי עלמא, ואשתלים אדם, והיינו דכתיב (תהלים לב ב) אשרי אדם לא יחשב יהו"ה לו עון ואין ברוחו רמיה, אימתי לא יחשב יהו"ה לו עון, בזמן דאין ברוחו רמיה. תא חזי, משה אשתלים יתיר מאבהן, בגין דמליל עמיה קודשא בריך הוא מדרגא עלאה יתיר מכלהו, ומשה פנימאה דבי מלכא עלאה הוה, ועל דא כתיב וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב וגו', והא אוקימנא מלי:

לכן אמר לבני ישראל אני יהו"ה והוצאתי אתכם, רבי יהודה אמר, האי קרא אפכא הוא, דכתיב והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים בקדמיתא, ולבתר והצלתי אתכם מעבודתם, ולבתר וגאלתי אתכם, הוה ליה למימר מעיקרא וגאלתי אתכם, ולבתר והוצאתי אתכם, אלא עקרא דכלא, בקדמיתא דבעא קודשא בריך הוא לבשרא לון בשבחא דכלא בקדמיתא. אמר רבי יוסי, והא שבחא דכלא ולקחתי אתכם לי לעם, והייתי

זוהר חלק ב דף כה/א

לכם לאלהי"ם, ואמר ליה לבתר, אמר ליה, בההוא זמנא לית להו שבחא אלא יציאה, דחשיבו דלא יפקון מעבודתהון לעלמין, בגין דהו חמאן תמן דכל אסירי דהו בינייהו מקשרי לון בקשרא דחרשי, ולא יכלין לנפקא מבינייהו לעלמין, ובגין כך מה דחביב עלייהו מכלא אתבשרו ביה, ואי תימא אף על גב דנפקו, הא דילמא יזלון בתרייהו לאבאשא לון, כתיב והצלתי אתכם מעבודתם, ואי תימא הא יפקון וישתזבון, ולא יהא לון פרוקא תלמוד לומר וגאלתי אתכם בזרוע נטויה, ואי תימא לא יקבלם, הא כתיב ולקחתי, ואי תימא כשיקבלם לא יביאם לארץ, הא כתיב והבאתי אתכם וגו':

רעיא מהימנא:

ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלהים וידעתם כי אני יהו"ה אלהיכם וגו', פקודא דא קדמאה דכל פקודין, ראשיתא קדמאה דכל פקודין למנדע ליה לקודשא בריך הוא בכללא, מאי בכללא, למנדע דאית שליטא עלאה דאיהו רבון עלמא, וברא עלמין כלהו שמיא וארעא וכל חיליהון, ודא איהו בכללא, וסופא דכלא בפרט, למנדע ליה בפרט. וכלל ופרט איהו רישא וסופא, רזא דכר ונוקבא כחדא, ואשתכח בר נש בהאי עלמא דאתעסק בכלל ופרט, בר נש בהאי עלמא איהו כלל ופרט, תקונא דהאי עלמא איהו כלל ופרט, בגין כך ראשיתא דכלא למנדע דאית שליט ודיין על עלמא, ואיהו רבון כל עלמין, וברא ליה לבר נש מעפרא, ונפח באפוי נשמתא דחיי, ודא איהו באורח כלל. כד נפקו ישראל ממצרים, לא הו ידעי ליה לקודשא בריך הוא, כיון דאתא משה לגבייהו, פקודא קדמאה דא אוליף לון, דכתיב וידעתם כי אני יהו"ה אלהיכם המוציא אתכם וגו', ואלמלא פקודא דא, לא הו ישראל מהימנין בכל אינון נסין וגבורין דעבד לון במצרים, כיון דידעו פקודא דא באורח כלל, אתעבידו להון נסין וגבורין. ולסוף ארבעין שנין דקא אשתדלו בכל אינון פקודין דאורייתא דאוליף לון משה, בין אינון דמתנהגי בארעא בין אינון דמתנהגי לבר מארעא, כדן אוליף לון באורח פרט, הדא הוא דכתיב (דברים ד ט) וידעת היום והשבות אל לבבך,

היום דייקא, מה דלא הוה רשו מקדמת דנא, כי יהו"ה הוא האלהים, דא באורח פרט, במלה דא כמה רזין וסתרין אית בה, ודא והוא דקדמיתא כלא מלה חדא, דא בכלל ודא בפרט. ואי תימא הא כתיב (משלי א ז) יראת יהו"ה ראשית דעת, תירוצא, דא באורח פרט למנדע מאן איהו יראת יהו"ה, ואף על גב דאית ליה לבר נש לדחלא מניה עד לא ינדע, אבל הכא כתיב ראשית דעת למנדע ליה, דהא איהו ראשיתא למנדע ליה באורח פרט, בגין כך פקודא קדמאה למנדע ליה לקודשא בריך הוא בכלל ופרט ברישא ובסופא, ורזא דא (ישעיה מד ו) אני ראשון ואני אחרון, אני ראשון בכלל, ואני אחרון בפרט, וכלא בכללא חדא ורזא חדא. כיון דינדע דא בכלל, ישלים כל שייפוי, ומאן אינון רמ"ח פקודין, דאינון רמ"ח שייפין דבר נש. כיון דאשתלים בהו על האי בכלל, כדין ינדע באורח פרט, דדא איהו אסוותא לכלהו, וינדע כל יומי שתא דמתחברין למיהב אסוותא לכל שייפין. ואי תימא כל יומי שתא היך יהבין אסוותא לכל שייפין, ודאי הכי הוא עילא ותתא, שתא ויומי דיליה יהבין אסוותא לכל שייפין עילא ותתא, (בזמנא) דשייפין אריקו ברכאן ליומי שתא, כדין אסוותא וחיין תליין עלן מלעילא, ואתמליין מכלא, מאן גרים לון, יומי שתא. אוף הכי נמי לתתא, כד בר נש ישלים גופיה באינון פקודין דאורייתא, לית לך כל יומא דלא אתייתא לאתברכא מניה, וכד אינון אתברכאן מניה כדין חיין ואסוותא תליין עליה מלעילא, מאן גרים ליה, אינון יומי שתא, יומי שתא כמה דאתברכאן מלעילא מרזא

זוהר חלק ב דף כה/ב

דאדם, הכי נמי אתברכאן מתתא מרזא דאדם. זכאין אינון ישראל בהאי עלמא באלין פקודין דאורייתא, דאקרון אדם, דכתיב (יחזקאל לד לא) אדם אתם, אתם קרויים אדם, ועכו"ם לא אקרון אדם, ובגין דישראל אקרי אדם, אית לון לאשתדלא באינון פקודין דאורייתא, למהוי כלא חד ברזא דאדם. כד יהב קודשא בריך הוא אורייתא לישראל על טורא דסיני, מלה קדמאה איהו אנכי, אנכי סלקא לרזין (עלאין) סגיאין, והכא איהו רזא דפקודא קדמאה למנדע ליה בכללא, בגין דכתיב אנכי, הא קא רמיז דאית אלהא שליטא עלאה דאיהו על עלמא, כמה דאת אמר (דברים ד כד) כי יהו"ה אלהיך אש אוכלה הוא, פקודא קדמאה בכלל, בפרט, בגין דכתיב יהו"ה אלהיך דא פרט, ודא כלל ופרט, פקודא קדמאה דאצטריך למנדע ברישא ובסופא כמה דאוקימנא. (ע"כ הרעיא מהימנא):

וידבר משה כן אל בני ישראל, ולא שמעו אל משה מקוצר רוח, מאי מקוצר רוח, אמר רבי יהודה, דלא הוה נפיש, ולא הוה לקיטי רוחא, אמר רבי שמעון, מקוצר רוח, דעד לא נפק יובלא למיהב לון נפישו, ורוח בתראה עד לא שלטא למעבד נמוסוי, וכדין הוה עאקו דרוחא, ומאן איהו, רוח בתראה דקאמרן, (נ"א דעד לא יהב ליה יובלא ברכה על האי רוחא, לאתקיימא נפש תתאה, ולא שלטא האי רוח על נפש אלא כד אתברכא מיובלא, כדין יהא רוחא, ומאן איהו רוח, דא יעקב דכתיב ותחי רוח וגו'). תא חזי, כתיב הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתים, מאי ואני ערל שפתים, והא בקדמיתא כתיב (שמות ד י) לא איש דברים אנכי וגו', כי כבד פה וכבד לשון אנכי, וקודשא בריך הוא הא אותיב ליה מי שם פה לאדם וגו', והוא אמר ואנכי אהיה עם פיך, סלקא דעתך דלא הוה כן, והשתא אמר ואני ערל שפתים, אי הכי אן הוא מלה דאבטח ליה קודשא בריך הוא בקדמיתא. אלא רזא איהו, משה קלא, ודבור דאיהו מלה דיליה הוה בגלותא, והוה איהו אטים לפרשא מלין, ובגין דא אמר ואיך ישמעני פרעה, בעוד דמלה דילי איהו בגלותא דיליה, דהא לית לי מלה, הא אנא קלא מלה גרע דאיהו בגלותא, ועל דא שתף קודשא בריך הוא לאהרן בהדיה. תא חזי, כל זמנא דדבור הוה בגלותא קלא אסתלק מניה, ומלה הוה אטים בלא קול, כד אתא משה אתא קול, ומשה הוה קול בלא מלה בגין דהוה בגלותא, וכל זמנא דדבור הוה בגלותא משה אזיל קלא בלא דבור. והכי אזיל עד דקריבו לטורא

דסיני ואתיהיבת אורייתא, ובההוא זמנא אתחבר קלא בדבור, וכדין מלה מליל, הדא הוא דכתיב (שמות כ א) וידבר אלהים את כל הדברים האלה, וכדין משה אשתכח שלים במלה כדקא יאות, קול ודבור כחדא בשלימו, ועל דא משה אתרעים דמלה גרע מניה, בר ההוא זמנא דמלילת לאתרעמא עלוי, בזמנא דכתיב ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך, מיד וידבר אלהים אל משה. תא חזי דהכי הוא, דשרא מלה למללא ופסק לה, בגין דעד לא מטא זמנא, דכתיב וידבר אלהים וגו' ופסק, ואשלים קלא, הדא הוא דכתיב ויאמר אליו אני יהו"ה, בגין דדבור הוה בגלותא ולא מטא זמנא למללא, (ותא חזי) בגיני כך משה לא הוה שלים מלה בקדמיתא (דהכי אתחזי) דאיהו קול, ואתי בגין דבור לאפקא ליה מן גלותא, כיון דנפק מן גלותא ואתחברו קול ודבור כחדא בטורא דסיני, אשתלים משה ואתסי, ואשתכח כדין קול ודבור כחדא בשלימו. תא חזי, כל יומין דהוה משה במצרים, דבעא לאפקא מלה מן גלותא, לא מליל מלה דאיהו דבור, כיון דנפיק מן גלותא ואתחבר קול בדבור, ההוא מלה דאיהו דבור אנהיג דובר לון לישראל, אבל לא מליל עד דקריבו לטורא דסיני ופתח באורייתא דהכי אתחזי, ואי תימא (שם יג יז) כי אמר אלהים פן ינחם העם, לא כתיב כי דבר, אלא כי אמר, דאיהו רעותא דלבא בחשאי, והא אוקימנא:

זוהר חלק ב דף כו/א

וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני יהו"ה, רבי יהודה פתח, (שיר ה ה) קמתי אני לפתוח לדודי ודודי חמק עבר וגו', קמתי אני לפתוח לדודי דא קלא, תא חזי כנסת ישראל כד איהי בגלותא, קלא אסתלק מינה ומלה אשתכך מינה, כמה דאת אמר (תהלים לט ג) נאלמתי דומיה, ואי אתער מלתא, מה כתיב ודודי חמק עבר, דהא קלא אסתלק מינה ופסקא מלה, (כד"א) ועל דא וידבר אלהים אל משה, שריאת למללא ופסק ושתיק, לבתר אשלים קלא ואמר, ויאמר אליו אני יהו"ה. וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב, ביעקב תוספת וא"ו דאיהו שלימו דאבהו, כמה דאת אמר אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב, ביעקב תוספת וא"ו. אמר רבי יוסי, אי הכי הא כתיב אני יהו"ה אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק, הא ביצחק תוספת וא"ו, אמר ליה שפיר הוה, בגין דיעקב הוה קיים, ואכליל ליה ליעקב ביצחק, (דהוה מית) דאתחשכו עינוי והוה כמת, דהא בעוד דבר נש איהו קיים בהאי עלמא, לא אדכר עלוי שמא קדישא, ועל דא אכליל ליה ביצחק, השתא דמית יעקב אתא מלה באתריה, הדא הוא דכתיב וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב בתוספת ו'. באל שדי, אתחזינא להו מגו אספקלריא דלא נהרא, ולא אתחזינא מגו אספקלריא דנהרא, ואי תימא דהא אשתמשו בנוקבא בלחוד ולא יתיר, תא חזי דלא אתפרשן לעלמין, הדא הוא דכתיב וגם הקימותי את בריתי אתם, דהא ברית אתחבר עמה, מקודשא בריך הוא אית ליה לבר נש למילף, דהא איהו קאמר דלא פריש לון, דכתיב באל שדי, וכתיב וגם הקימותי את בריתי אתם, בגין לקיימא קיומא ביחודא חד, וגם הקימותי את בריתי אתם וגו', הא אתמר מאן דזכי לברית ירית לארעא:

רבי חייא ורבי יוסי הוו שכיחי יומא חד קמיה דרבי שמעון, פתח רבי שמעון ואמר, (איוב יט כט) גורו לכם מפני חרב, כי חמה עונות חרב, למען תדעון שדון, שדין כתיב, גורו לכם מפני חרב, מאן חרב, דא חרב (ויקרא כו כה) נוקמת נקם ברית, דהא האי חרב קאים לאסתכלא מאן דמשקר בברית, דכל מאן דמשקר בברית נוקמא דנקמין מניה האי חרב הוא, הדא הוא דכתיב (איוב יט כט) כי חמה עונות חרב, מאי טעמא, בגין דמאן דמשקר בברית פריש תיאובתא, ולא נטיל מאן דנטיל, ולא יהיב לאתריה, דהא לא אתער לגבי אתריה. וכל מאן דנטיר ליה להאי ברית, איהו גרים לאתערא להאי ברית לאתריה, ואתברכאן עלאין ותתאין, מאן אתער האי ברית לאתריה, כד אשתכחו זכאין בעלמא, מנא לן, מהכא דכתיב וגם הקימותי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען את ארץ מגוריהם, מאי מגוריהם, כמה דאת אמר גורו לכם מפני חרב, בגין

דאיהו אתר דאשרי מגור בעלמא, ועל דא גורו לכם מפני חרב. אשר גרו בה, מיומא דאתקריבו לגבי קודשא בריך הוא דחילו בה דחילו, ודחילו (נ"א ודחילו דחילו) עלאה בה למיטר פקודוי, דאי בהאי לא ישרי (נ"א דהא אי לא ישרי) דחילו על רישיה דבר נש, לא דחיל ליה לקודשא בריך הוא לעלמין בשאר פקודוי. תא חזי באתערותא דלתתא כד אתערו ישראל לגבי קודשא בריך הוא וצווחו לקבליה, מה כתיב ואזכור את בריתי, דהא בברית הוי זכור, וכדין אתער תיאובתא לאתקשרא כלא בקשורא חד, כיון דהאי ברית אתער, הא קשורא דכלא אתער, ואזכור את בריתי לאזדווגא ליה באתריה, ועל דא לכן אמור לבני ישראל אני יהו"ה:

וידבר יהו"ה אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים, רבי יוסי אמר, אל בני ישראל, לדברא לון בנחת כדקא חזי,

זוהר חלק ב דף כו/ב

ואל פרעה, לאנהגא ביה יקר ואוקמוה. אמר רבי ייסא, אמאי סמיך הכא אלה ראשי בית אבותם, אלא אמר ליה קודשא בריך הוא, דברו לון לבני ישראל בנחת, דאף על גב דאינון יתבי בפולחנא קשיא, מלכין בני מלכין אינון, ובגין כך כתיב אלה ראשי בית אבותם, אלין דאת חמי רישי בית אבהן אינון. אמר רבי חייא, דכלהו לא שקרו נימוסיהון, ולא אתערבו בעמא אחרא, אלין אינון דקיימו בדוכתייהו קדישא, ולא שקרו לאתערבא בהו במצראי. אמר רבי אחא, בגין לאייתאה למשה ולאהרן, דאינון אתחזון לאפקא להו לישראל, ולמלא לפרעה ולרדאה ליה בחוטרא, בגין דבכל רישיהון דישראל לא אשתכח כוותייהו. תא חזי, ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פינחס, אלה ראשי אבות הלויים, וכי אלה ראשי, והא הוא בלחודוי הוה, אלא בגין דפינחס קיים כמה אלפין ורבוון מישראל, והוא קיים לראשי אבהן (ליואי), כתיב ביה אלה. תו ותלד לו את פינחס, אלה ראשי, אובדא דרישי דליואי אשתכח ביה, ומה דאינון גרעו ואתוקדו, הוא אשלים ורווח כהונתא דילהון, ושריא ביה טסטוקא דתרווייהו, אובדא דרישי דליואי אשתכח ביה, ומאן נינהו נדב ואביהו, אינון פרישו את קיימא מאתריה, והוא אתא וחבר לון, בגין כך אתייהיב ליה ירותא ורוחא דתרווייהו, ואדכר הכא על מה דלהוי לבתר. ואי תימא אמאי אדכר הכא פינחס, אלא חמא קודשא בריך הוא לאהרן בשעתא דאמר ואזכור את בריתי, דזמינן תרין בנוהי דאהרן לאפגמא ליה להאי ברית, והשתא דקא משדר ליה למצרים, בעא לאעברא ליה לאהרן דלא למיהך בשליחותא דא, כיון דחמא קודשא בריך הוא דקאים פינחס וקיים ליה להאי ברית באתריה, ואתקין עקימא דילהון, מיד הוא אהרן ומשה, אמר קודשא בריך הוא, השתא הוא אהרן, איהו אהרן דקדמיתא. הוא אהרן ומשה אשר אמר יהו"ה להם הוציאו את בני ישראל מארץ מצרים וגו', הוא אהרן ומשה, הם אהרן ומשה מבעי ליה, אלא לאכללא דא בדא רוחא במיא, הוא משה ואהרן לאכללא מיא ברוחא, ועל דא כתיב הוא ולא הם. רבי אלעזר ורבי אבא הוו שכיחי ליליא חד בבי אושפיזייהו בלוד, קמו לאשתדלא באורייתא, פתח רבי אלעזר ואמר, (דברים ד לט) וידעת היום והשבות אל לבבך כי יהו"ה הוא האלהים, האי קרא הכי מיבעי ליה, וידעת היום כי יהו"ה הוא האלהים, והשבות אל לבבך, (אלא זכאה הוא מאן דישתדל באורייתא), תו (תא חזי) והשבות אל לבך מבעי ליה. אלא אמר משה, אי את בעי למיקם על דא ולמנדע כי יהו"ה הוא האלהים, והשבות אל לבבך וכדין תנדע ליה, לבבך, יצר טוב ויצר רע דאתכליל דא בדא ואיהו חד, כדין תשכח כי יהו"ה הוא האלהים, דהא אתכליל דא בדא ואיהו חד, ועל דא והשבות אל לבבך למנדע מלה. תו אמר רבי אלעזר, חייבין עבדין פגימותא לעילא, מאי פגימותא, דשמאלא לא אתכליל בימינא, דיצר רע לא אתכליל ביצר טוב, בגין חובייהו דבני נשא. ופגימו לא עבדי אלא לון ממש, הדא הוא דכתיב (שם לב ה) שחת לו לא בניו מומם, כביכול עבדי ולא עבדי, עבדי דלא יתמשך עלייהו ברכאן דלעילא, כמה דאת

אמר (שם יא יז) ועצר את השמים ולא יהיה מטר, ולא עבדי, דהא שמיא נטלי לון לגרמייהו ברכאן מה דאצטריך, ולא נטלי לאמשכא לתתא, ודאי מומם דאינון חייבין איהו. תו לו בו', דלא אתכליל ימינא בשמאלא, בגין דלא יתמשכון ברכאן לתתא, לא באל"ף, דהא לא נטלי לאתמשכא לתתא, מאן גרים דא, בגין דחייבין מפרישין יצר רע מיצר טוב, ומתדבקין ביצר רע. תא חזי יהודה אתי

זוהר חלק ב דף כז/א

מסטרא דשמאלא, ואתדבק בימינא, בגין לנצחא עמין ולתברא חיליהון, דאי לא אתדבק בימינא לא יתבר חיליהון. ואי תימא אמאי בימינא, והא שמאלא אתער דינין בעלמא, אלא רזא דא בשעתא דקודשא בריך הוא דן להו לישראל, לא דן להו אלא מסטרא דשמאלא, בגין דיהא דחי לון בשמאלא ומקרב בימינא, אבל לשאר עמין דחי לון בימינא ומקרב לון בשמאלא, וסימניך גר צדק, דחי לון בימינא, כמה דכתיב (שמות טו ו) ימינך יהו"ה נאדרי בכח ימינך יהו"ה תרעץ אויב, מקרב לון בשמאלא כמה דאמרן. בגיני כך יהודה דאיהו מסטר שמאלא אתדבק בימינא, ומטלנוי לימינא, ואינון דעמיה אתחברו כלהו לימינא, יששכר דלעי באורייתא דאיהי ימינא, דכתיב (דברים לג ב) מימינו אש דת למו, זבולון דאיהו תמיך אורייתא, ימינא, כמה דאת אמר שוק הימין, ועל דא יהודה אתקשר מסטרא דא ודא, צפון במים שמאלא בימינא. ראובן דחטא לגבי אבוי שרא בימינא, ואתקשר בשמאלא ואתדבק ביה, ועל דא אינון דאשתכחו עמיה אינון שמאלא, שמעון דאיהו שמאלא מסטרא דשור, דכתיב (יחזקאל א י) ופני שור מהשמאל, גד שוקא שמאלא דכתיב (בראשית מט יט) גד גדוד יגודנו והוא יגוד עקב, הכא אתדבק דרום באשא ימינא בשמאלא. ועל דא הא דאמרן והשבות אל לבבך, לאכללא לון כחדא שמאלא בימינא, כדין תדע (דברים ד לח) כי יהו"ה הוא האלהים, אמר רבי אבא, ודאי הכי הוא, והשתא ידיעא הוא אהרן ומשה, הוא משה ואהרן, רוחא במיא ומיא ברוחא למהוי חד, ועל דא כתיב הוא. רבי אבא פתח ואמר, (שם ו ה) ואהבת את יהו"ה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, כהאי גוונא הכא אתרמיז יחודא קדישא, ואזהרה הוא לבר נש ליחדא שמא קדישא כדקא יאות ברחימו עלאה, בכל לבבך דא ימינא ושמאלא (נ"א קדישא) דאקרי יצר טוב ויצר רע, ובכל נפשך דא נפש דוד דאתיהיבת בינייהו, ובכל מאדך לאכללא לון לעילא באתר דלית ביה שעורא, הכא הוא יחודא שלים למרחם ליה לקודשא בריך הוא כדקא יאות. תו ובכל מאדך דא יעקב, דאיהו אחיד לכל סטרין, וכלא הוא יחודא שלים כדקא יאות, בגיני כך הוא אהרן ומשה הוא משה ואהרן, כלא הוא חד בלא פרודא. כי ידבר אליכם פרעה לאמר, רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים קיט צז) מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי, וכתיב (שם סב) חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך, תא חזי דוד איהו מלכא דישראל, ואצטריך למידן עמא, לדברא לון לישראל כרעיא דמדבר עאניה, דלא יסטון מאורחא דקשוט, הא בלילה כתיב חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך, ואיהו אתעסק באורייתא ובתושבחן דקודשא בריך הוא עד דאתי צפרא, ואיהו אתער צפרא, כמה דכתיב (שם נז ט) עורה כבודי עורה הנבל וכנור אעירה שחר. כד אתי יממא אמר האי קרא, מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי, מאי כל היום היא שיחתי, אלא מכאן אוליפנא, דכל מאן דישתדל באורייתא לאשלמא דינא על בורייה, כאילו קיים אורייתא כלא, בגין כך כל היום היא שיחתי. תא חזי, ביומא אשתדל באורייתא לאשלמא דינין, בליליא אשתדל בשירין ותושבחן עד דאתי יממא, מאי טעמא כל יומא אתעסק לאשלמא דינין, בגין לאכללא שמאלא בימינא, בליליא בגין לאכללא דרגא דליליא ביממא. ותא חזי, ביומי דדוד מלכא הוה מקרב כל אינון חיתו שדי לגבי ימא, כיון דאתא שלמה נפק ימא ואתמלי ואשקי להו, הי מנייהו אתשקיין בקדמיתא, הא אוקמוה אלין תנייניא רברבין עלאין, דכתיב בהו (בראשית א כב) ומלאו את המים בימים. אמר רבי

זוהר חלק ב דף כז/ב

אלעזר, בסטרא ימינא עלאה נפקין תליסר מבויעין עלאין נהרין עמיקין, אלין סלקין ואלין נחתין, עייל כל חד בחבריה, חד אפיק רישיה, ואעיל ליה בתרין גופין. חד גופא דנהרא, נטיל מימין לעילא, אפריש לתתא, אלף יאורין נפקין לארבע סטרין. מאינון נהרין מבויעין תליסר, מתפרשן תליסר יאורין, עאלין ונטלי מיא ארבע מאה ותשעין ותשעה יאורין ופלגא מסטרא דא, וארבע מאה ותשעין ותשעה יאורין ופלגא מסטרא דא בשמאלא, אשתאר פלגא מכאן ופלגא מכאן ואתעביד חד, דא אעיל בין אינון יאורין ואתעביד חויה, רישא סומקא כורדא, קשקשוי תקיפין כפרזלא, גדפוי גדפין שטאן ואתפרשן לכל אינון יאורין. כד סליק זנביה (נ"א לגביה) מחי ובטש לשאר נוגין לית מאן דיקום קמיה, פומיה מלהטא אשא, כד נטיל בכל אינון יאורין, מזדעזען שאר תנייניא וערקין ועאלין בימא, חד לשבעין שנין רביץ לסטרא דא, וחד לשבעין שנין רביץ לסטרא דא, אלף יאורין חסר חד אתמליין מניה, דא תנינא רביץ בין אינון יאורין. כד נטיל, נפק חד פסותא דאשא בקליפין, כלהו קיימין וזעפין בזעפוי (נ"א וזקפין בענפוי), מתערבין אינון יאורין לעין (נ"א העין) תכלא אוכמא, וגלגלין נטלין לארבע סטרי דעלמא, זקיף זנביה מחי לעילא מחי לתתא, כלא ערקין קמיה. עד דלסטר צפון קם חד שלהובא דאשא, וכרוזא קרי אזדקפו סבתין, אתבדרו לארבע זויין, הא אתער מאן דשוי קדלא על אנפוי דתנינא, כמה דאתמר (יחזקאל כט ד) ונתתי חחים בלחיך וגו', כדין כלהו אתבדרון, ונקטין ליה לתנינא ונקבי אנפוי בסטר עלעוי, ועאלין ליה לנוקבא דתהומא רבא, עד דאתבר חיליה, כדין אהדרו ליה לנהרוי (נ"א לנחרוי), חד לשבעין שנין עבדין ליה כדין, בגין דלא יטשטש אתרין דרקיעין וסמכיהו, ועלייהו כלא אודן ומברכן ואמרין (תהלים צה ג) בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני יהו"ה עושנו. תנייניא עאלין (ס"א עלאין) לעילא קיימין, אינון דמתברכאן כמה דאת אמר (בראשית א כח) ויברך אותם אלהים, אלין שלטין על כל שאר נוגין, דכתיב ומלאו את המים בימים, ועל דא כתיב (תהלים קד יד) מה רבו מעשיך יהו"ה כלם בחכמה עשית:

תוספתא:

אשכול הכופר דודי לי (שיר א יד), אשכול דא אימא עלאה, מה אשכול מתקשט בכמה עלין בכמה זמורות לישראל דאכלין ליה, הכי שכינתא עלאה מתקשטת בכמה קשוטין דשמנה כלים, מכמה קרבנין, מכמה מיני תכשיטין דכפרה לבנהא, ואיהי קמת בהון קמי מלכא, ומיד (בראשית ט טז) וראיתיה לזכור ברית עולם, ויהיבת (ס"א לון שאלתין דלהון) לון שאלתין דילה, באלין ברכאן דתקינן רבנן בצלותא למשאל קמי מלכא. בההוא זמנא כל דינין דשכינתא תתאה דאיהי הוה"י אדנ"י מתהפכן לרחמי, כגוונא דא יהו"ה לקיים (ישעיה א יח) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו יהו"ה, אם יאדימו כתולע הוה"י, כצמר יהיו יהו"ה. בכל דינין דא (נ"א כל דינין דדא) מתלבנין משכינתא עלאה, ואיהי שכינתא הוה"י, (בראשית ג כד) להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים, ואוקמוה רבנן, דמתהפכא זמנין רחמי זמנין דינא, פעמים אנשים פעמים נשים, זמנין דינא כגוונא דא הוה"י זמנין רחמי כגוונא דא יהו"ה. דהא איהו מסטרא דאילנא דחיי כל דינין מתהפכין לרחמי, ומסטרא דעץ הדעת טוב ורע כל רחמי מתהפכין לדינא, למידן בהו לאינון דעברי על פתגמי אורייתא. ועץ דא בעלמא דאתי דאיהו בינה, כל שמקן דדינא מתהפכין בה (לדינא) רחמי, ובגין דא אוקמוה רבנן, לא כהעולם הזה העולם הבא. ובגין דא בינה איהי להט החרב המתהפכת, דמתהפכת מדינא לרחמי לצדיקים, למיהב לון אגרא בעלמא דאתי, מלכות להט החרב המתהפכת מרחמי לדינא, למידן בה לרשיעייא

זוהר חלק ב דף כח/א

בעלמא דין. אבל מעץ הדעת טוב ורע דאיהו כגוונא דמטה, זמנין דמהפכין הנשים לשדות, אנשים לשדים, ובגין דא (בראשית כט יב) ויגד יעקב לרחל, ובגין דא אוקמוה רבנן, דלית ליה לבר נש לשמשא עם אתתיה עד דמספר עמה, שמא נתחלפה לו בשידה, בגין דלהט בעץ הדעת טוב ורע מתהפכת מטוב לרע. ואי תימא דמכשפי פרעה, דכתיב ויעשו כן החרטומים בלטיהם, הוו מהפכין אינון מטות דלהון לנחשין, ומסטר אדלין הפוכן יכלין לאתהפכא. עד כאן התוספתא:

ואמרת אל אהרן קח את מטך, מאי טעמא מטה אהרן ולא מטה משה, אלא ההוא דמשה איהו קדישא יתיר, דאתגליף בגנתא עלאה בשמא קדישא, ולא בעי קודשא בריך הוא לסאבא ליה באינון חוטרין דחרשיא, ולא עוד אלא לאכפייא לון לכל אינון דאתיין מסטרא דשמאלא, בגין דאהרן אתא מימינא ושמאלא אתכפייא בימינא. רבי חייא שאיל לרבי יוסי, הא גלי קמי קודשא בריך הוא דאינון חרשין יעבדון תנייניא, מאי גבורתא איהו למעבד קמי פרעה תנייניא, אמר ליה בגין דמתמן הוא שירותא לאלקאה, ומשירותא דתנינא שארי שולטניה, (נ"א לשולטניה ומשירותא דשולטניה שארי לאלקאה), כדין חדו כולהו חרשי, דהא ריש חכמתא דנחש דילהון הכי הוה, מיד אתהדר ההוא תנינא דאהרן לאעא יבישא ובלע לון, ועל דא תוהו, וידעו דשולטנא עלאה אית בארעא, דאינון חשיבו דהא לתתא (נ"א לעילא) בר מנייהו לא אית שלטנא למעבד מידי, כדין ויבלע מטה אהרן, מטה אהרן דייקא, דאתהדר לאעא ובלע לון. ועל דא עבד אהרן תרין אתין, חד לעילא וחד לתתא, חד לעילא תנינא עלאה דשלטא על אינון דלהון, חד לתתא דשליטא על תנינא דילהון, ופרעה חכים הוה מכל חרשוי, ואסתכל דשלטנא עלאה שליט על ארעא שליט לעילא שליט לתתא. אמר רבי יוסי, אי תימא חרשיא כל מה דעבדין לאו איהו אלא בחיזו דעינא, דהכי אתחזי ולא יתיר, קא משמע לן ויהיו דייקא, דכתיב ויהיו לתנינים, ואמר רבי יוסי, אפילו אינון תניניא דילהון אהדרו למהוי אעין, ואעא דאהרן בלע לון. כתיב (יחזקאל כט ג) הנני עליך פרעה מלך מצרים, התנים הגדול הרובץ בתוך יאוריו, מתמן שרותא לתתא בשולטנא דילהון, אבל חכמתא דילהון לתתא מכלהו דרגין איהו (אינון), תא חזי, חכמתא דילהון בדרגין תתאין, לאכפייין לון לאלין דרגין בדרגין עלאין, רישי שולטנותהון ועקרא דילהון לתתא מההוא תנינא, ומשתלשלן בתנינא, דהא מתמן נטיל חילא דרגא עלאה דילהון, משמע דכתיב (שמות יא ה) אשר אחר הרחים. רבי חייא הוה יתיב יומא חדא אבבא דתרעא דאושא, חמא ליה לרבי אלעזר חד קטפירא טאסא גביה, אמר ליה לרבי אלעזר משמע דאפילו באורחך כלא תאיבין למהך אבתרך, אהדר רישא וחמא ליה, אמר ודאי שליחותא אית גביה, דהא קודשא בריך הוא בכלא עביד שליחותיה, וכמה שליחין אית ליה לקודשא בריך הוא, דלא תימא מלין דאית בהו רוחא בלחודיהו, אלא אפילו אינון מלין דלית בהו רוחא. פתח ואמר, (חבקוק ב יא) כי אבן מקיר תזעק וכפיס מעץ יעננה, כמה אית ליה לבר נש לאזדהרא מחובוי, דלא יחטא קמי קודשא בריך הוא, ואי ימא מאן יסהיד ביה, הא אבני ביתיה ואעי ביתיה יסהידו ביה, ולזמנין דקודשא בריך הוא עביד בהו שליחותא. תא חזי, חוטר אדלין דאיהו אעא יבישא, קודשא בריך הוא שירותא דנסין עבד ביה, ותרי שליחותי ביה אתעבידו, חד דאיהו אעא יבישא ובלע לאינון תנייניא דילהון, וחד דהא לשעתא אתהדר ברוחא ואתעביד בריה. אמר רבי אלעזר, תפח

זוהר חלק ב דף כח/ב

רוחיהון דאינון דאמרין דלא זמין קודשא בריך הוא לאחייא מתייא, והיך יתעביד מנייהו בריה חדתא, ייתון ויחמון אינון טפשאין חייביא רחיקין מאורייתא רחיקין מניה, בידיה דאהרן הוה חוטר אעא יבישא, וקודשא בריך הוא לפום שעתא אהדר ליה בריה משניא ברוחא וגופא, אינון

גופין דהוּו רוחין ונשמתינ קדישין, ונטרו פקודי אורייתא ואשתדלו באורייתא יממא וליילי, וקודשא בריך הוא טמיר לון בעפרא, לבתר בזמנא דיחדי עלמא, על אחת כמה וכמה דיעבד להו בריה חדתא. אמר רבי חייא, ולא עוד אלא דההוא גופא דהוּו יקום, משמע דכתיב (ישעיה כו יט) יחיו מתיך, ולא כתיב יברא, משמע דבריין אינון אבל יחיו, דהא גרמא חד ישתאר מן גופא תחות ארעא, וההוא לא אתרקב ולא אתבלי בעפרא לעלמין, ובההוא זמנא קודשא בריך הוא ירכך ליה, ויעביד ליה כחמירא בעיסה, ויסתלק ויתפשט לארבע זויין, ומניה ישתכלל גופא וכל שייפוי, וקודשא בריך הוא יהיב ביה רוחא לבתר, אמר ליה רבי אלעזר, הכי הוא, ותא חזי, ההוא גרמא במה אתרכך, בטל דכתיב (שם) כי טל אורות טלך וגו':

ויאמר יהו"ה אל משה, אמור אל אהרן קח (את) מטך ונטה ירך על מימי מצרים על נהרותם על יאוריהם ועל אגמיהם, ועל כל מקוה מימיהם ויהיו דם וגו', אמר רבי יהודה, האי קרא אית לאסתכלא ביה, והיך יכיל למהך לכל הני אתרי, (ולא עוד אלא) ותו דהא כתיב וימלא שבעת ימים אחרי הכות יהו"ה את היאור, את היאור כתיב, ואת אמרת על מימי מצרים על נהרותם על יאוריהם ועל אגמיהם. אלא מימי מצרים נילוס הוה, ומתמן אתמליין כל אינון שאר אגמין ויאורין ומבועין וכל מימין דילהון, ועל דא אהרן לא נטה למחאה אלא לנילוס בלחודוי, ותא חזי דהכי הוא דכתיב ולא יכלו מצרים לשתות מים מן היאור. אמר רבי אבא, תא חזי, מיין תתאין מתפרשאן לכמה סטריין (נ"א ומיין עלאין עאכ"ו) (עלאין, דהא) ומיין עלאין מתכנשי בבי כנישו מיא, דכתיב (בראשית א ט) ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד, וכתיב ולמקוה המים קרא ימים, האי קרא אוקמוה. ותא חזי ההוא רקיעא דאית ביה שמשא וסיהרא כוכבייא ומזלי, דא איהו בי כנישות מיא רבא, דהוא נטיל כל מיין ואשקי לארעא, דהיא עלמא תתאה, כיון דנטלי מיא, בדר לון ופליג לון לכל עיבר, ומתמן אתשקיין כלא. ובזמנא דדינא שריא, עלמא תתאה לא ינקא מן ההוא רקיעא, וינקא מסטר שמאלא, וכדין אקרי (ישעיה לד ו) חרב ליהו"ה מלאה דם, ווי לאינון דינקין כדין מינה, ואתשקיין מינה, דבההוא זמנא ימא ינקא מתרין סטריין, והוא אתפלג לתרין חולקין, חוור וסומק, וכדין שדי ליאורא חולקא דמצרים, ואלקי לעילא ואלקי לתתא, ועל דא שתאן ישראל מיא, ומצראי דמא. אי תימא בגין גיעולא הוה ולא יתיר, תא חזי, שתאן דמא ועאל למעייהו ואסתלק ובקע, עד דהוּו מזבנין לון ישראל מיא בממונא, וכדין שתאן מיא, בגיני כך שירותא לאלקאה לון הוה דמא. רבי יצחק פתח, האי קרא (תהלים קמה א) ארוממך אלהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד, תא חזי, דוד לקביל דרגא דיליה קאמר, דכתיב אלהי דידי, בגין דבעא לסלקא שבחיה, ולאעלא ליה לנהורא עלאה, לאתערבא דא בדא למהוי כלא חד, בגיני כך ארוממך אלהי המלך וגו', דתנינן כל יומי דדוד, אשתדל לאתקנא כורסיא, ולאנהרא אנפאה, בגין דיגין עליה ויתנהיר תדיר נהורא תתאה

זוהר חלק ב דף כט/א

בנהורא עלאה, למהוי כלא חד, וכד אתא שלמה אשכח עלמא שלים, וסיהרא דאתמליא, ולא אצטריך לאטרחה עלה לאנהרא. (ע"כ) תא חזי, בשעתא דבעי קודשא בריך הוא למיסב נוקמין מעמין עובדי ע"ז, אתער שמאלא ואתמליא סיהרא מההוא סטרא דמא, וכדין נבעין מבועין ונחלין דלתתא כל אינון דלסטור שמאלא דמא, ועל דא דינא דילהון דמא. תא חזי כד האי דמא אתער (נ"א כד דינא אתער על עלמא בגין ההוא דמא דקטולין קודשא בריך הוא יתער) על עמא, ההוא דמא דקטולין איהו, דיתער עלייהו עמא אחרא וקטיל לון, אבל (השתא) במצרים לא בעא קודשא בריך הוא לאייתאה עלייהו עמא אחרא, לאתערא עלייהו דמא, בגין דישראל הוּו בינייהו ולא יצטערו, בגין דדיירין בארעא דלהון, אבל קודשא בריך הוא מחא לון בדמא בנהרין דלהון, דלא הוּו יכלין למשתי, ובגין דשולטנותא דלהון שלטא בההוא נהרא, פקיד קודשא בריך הוא

לשולטנותא דלהון בקדמיתא, בגין דילקי דחלא דלהון בקדמיתא, בגין דנילוס חד דחלא דלהון הוה, וכן שאר דחלין דלהון נבעין דמא, הדא הוא דכתיב והיה דם בכל ארץ מצרים ובעצים ובאבנים. רבי חייא קם ליליא חד למלעי באורייתא, והוה עמיה רבי יוסי זוטא דהוה רביא, פתח רבי חייא ואמר, (קהלת ט ז) לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך, כי כבר רצה האלהים את מעשיך, מאי קא חמא שלמה דאמר האי קרא, אלא שלמה כל מלוי בחכמה הוה, והאי דאמר לך אכול בשמחה לחמך, בשעתא דבר נש אזיל באורחוי דקודשא בריך הוא, קודשא בריך הוא מקרב ליה לגביה, ויהיב ליה שלוה ונייחא, כדין נהמא וחמרא דאכיל ושתי בחזוה דלבא, בגין דקודשא בריך הוא אתרעי בעובדוי. אמר ליה ההוא רביא, אי הכי הא אמרת דכל מלוי דשלמה בחכמתא הוה, אן הוא חכמתא הכא, אמר ליה ברי תבשל בשולך ותחמי האי קרא, אמר ליה עד לא בשילנא ידענא, אמר ליה מנא לך, אמר ליה קלא חד שמענא מאבא דהוה אמר בהאי קרא. דשלמה קא אזהר ליה לבר נש לאעטרא לה לכנסת ישראל בשמחה דאיהו סטרא דימינא, ואיהו נהמא, דיתעטר בחזוה, ולבתר דיתעטר בחמרא דאיהו שמאלא, בגין דישתכח במהימנותא דכלא, חזוהו שלימתא בימינא ושמאלא, וכד תהוי בין תרווייהו, כדין כל ברכאן שראן בעלמא, וכל דא כד אתרעי קודשא בריך הוא בעובדיהון דבני נשא, הדא הוא דכתיב כי כבר רצה האלהים את מעשיך. אתא רבי חייא ונשקיה, אמר חייך ברי, האי מלה שבקנא בגינך, והשתא ידענא דקודשא בריך הוא בעי לאעטרא לך באורייתא. תו פתח רבי חייא ואמר, אמור אל אהרן קח מטך ונטה ידך על מימי מצרים, מאי טעמא אהרן ולא משה, אלא אמר קודשא בריך הוא אהרן מיין קיימין בדוכתיה, ושמאלא בעי לנגדא מיין מתמן, אהרן דאתי מההוא סטרא יתער ליה, וכד שמאלא נקיט לון אינון יתהדרון דמא. תא חזי, תתאה דכל דרגין מחא בקדמיתא, אמר רבי שמעון, מתתאה שרא קודשא בריך הוא, וידא דיליה מחא בכל אצבעא ואצבעא, וכד מטא לדרגא עלאה דכל דרגין, עבד איהו דיליה, ועבר בארעא דמצרים וקטל כלא, ובגיני כך קטל כל בוכרין בארעא דמצרים, בגין דאיהו דרגא עלאה ובוכרא דכלא. ותא חזי פרעה הוה שולטניה במיא, (נ"א בקדמיתא ומתתאה שרא קודשא בריך הוא וכד מטא לדרגא עלאה דלהון דאיהו בוכרא דכל דרגין דלהון קטל כל בוכרא בארעא דמצרים בגין ההוא דרגא עלאה ובוכרא דכולא, ותא חזי פרעה הוה בוכרא ושולטניה במיא), דכתיב (יחזקאל כט ג) התנים הגדול הרובץ בתוך יאוריו, בגין כך אתהפך נהריה בדמא בקדמיתא, לבתר צפרדעים דמשמטי לון בקלין טסירין, מקרקרין בגו מעייהו, (נ"א מקרקרין בגו יאורא) ונפקי מגו יאורא וסלקי ביבשתא, וראמין קלין בכל סטרין, עד דאינון נפלין כמתין בגו ביתא. ורזא דמלה, כל אינון עשר אתין דעבד קודשא בריך הוא, כלהו הוה מגו ידא תקיפא, וההוא ידא אתתקף על אינון דרגין

זוהר חלק ב דף כט/ב

כולהו שלטנותא דלהון, בגין לבלבלא דעתייהו, ולא הוה ידעי למעבד מידי, תא חזי, כל אינון דרגין דלהון כיון דנפקי למעבד מידי דאתחזי לכלא, לא יכלין (לבתר) למעבד מידי, אימתי כד (נ"א בגין ההוא) ידא תקיפא (ס"א שריא) דשריא עלייהו. (דכתיב) ושרץ היאור צפרדעים ועלו ובאו בביתך, רבי שמעון פתח ואמר, (ירמיה לא טו) קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וגו', תא חזי, האי קרא אוקמוה בכמה אתרי, והאי קרא קשיא, רחל מבכה על בניה, בנהא דרחל יוסף ובנימין הוה ולא יתיר, ולא (כלהו) שית שבטין הוה דילה, אמאי בכת רחל ולא לאה. אלא הכי אמרו, כתיב (בראשית כט יז) ועיני לאה רכות, אמאי רכות, בגין דכל יומא נפקת לפרשת ארחין ושאלת על עשו, והוה אמרין לה עובדוי דההוא רשע, ודחילת למנפל בגו עדביה, והות בכת כל יומא עד דאתרככו עינאה, וקודשא בריך הוא אמר, אנת בכת בגין ההוא צדיקא, דלא תהוי בעדביה דההוא רשע, חייך אחתך תקום בפרשת ארחין ותבכי על גלותהון דישראל, ואת תקום לגו ולא תבכי עלייהו, ורחל איהי בכת על גלותהון דישראל. אבל

האי קרא איהו על מה דאמרן, אבל רזא דמלה דרחל ולאה תרי עלמין נינהו, חד עלמא דאתכסיא, וחד עלמא דאתגליא, ועל דא דא אתקברת ואתחפיות לגו במערתא ואתכסיות, ודא קיימא בפרשת ארחין באתגליא, וכלא כגוונא עלאה, ובגין כך לא אעיל לה יעקב במערתא, ולא באתר אחרא, דהא כתיב (שם מח ז) בעוד כברת ארץ לבוא אפרתה, ולא אעיל לה למתא, בגין דהוה ידע דאתרה הוה באתרא דאתגליא. תא חזי, כנסת ישראל הכי אקרי רחל, כמה דאת אמר (ישעיה נג ז) וכרחל לפני גוזזיה נאלמה, אמאי נאלמה, דכד שלטין שאר עמין, קלא אתפסק מינה והיא אתאלמת, ודא הוא דכתיב קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים, קול ברמה נשמע דא ירושלם לעילא, רחל מבכה על בניה, כל זמנא דישאל אינון בגלותא איהי מבכה עלייהו, דאיהי אימא דלהון, מאנה להנחם על בניה, מאי טעמא, כי אינון, כי אינם מבעי ליה, אלא בגין דבעלה דאיהו קול אסתלק מינה, ולא אתחבר בהדה. ותא חזי, לאו שעתא חדא איהי דבכת עלייהו דישאל, אלא בכל זמנא וזמנא דאינון בגלותא, ובגיני כך קודשא בריך הוא גרם לון קלא למצראי, דכתיב (שמות יא ו) והיתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים אשר כמוהו לא נהיתה וגו', וזמין לון קלין אחרין באינון עורדענין, דרמאן קלין במעייהו, והוון נפלי בשוקי כמתים. ותעל הצפרדע חדא הות, ואולידת, ואתמליית ארעא מינייהו, והוון כלהו מסרין גרמייהו לאשא, דכתיב ובתנוריד ובמשארותיך, ומאי הוון אמרי (תהלים סו יב) באנו באש ובמים ותוציאנו לרויה. ואי תימא, אי הכי מאי איכפת להו למצראי דעאלין לאשא כל אינון עורדענין, אלא כלהו עאלין לאשא ואזלין בתנורא ולא מתים, ואינון דמתים מאי קא עבדי, נהמא הוה בתנורא, ועאלין בגו נהמא ומתבקעין, ונפקי מנייהו אחרין ואשתאבין בנהמא, אתו למיכל מינה ההוא פתא אתהדר עורדעניא במעייהו, ורקדן ורמאן קלין עד דהוון מתים, ודא קשיא לון מכלא. תא חזי, כתיב ושרץ היאור צפרדעים ועלו ובאו בביתך ובחדר משכבך ועל מטתך, פרעה איהו אלקי קדמאה מכלהו ויתיר מכלהו, להוי שמיה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא, דהוא פקיד עובדין דבני נשא בכל מה דעבדי, כתיב (בראשית יב טו) ויראו אותה שרי פרעה ויהללו אותה אל פרעה, ותקח האשה בית פרעה, האי קרא לדרשא הוא דאתא, תלת פרעה

זוהר חלק ב דף ל/א

הכא, חד בההוא זמנא, וחד ביומוי דיוסף, וחד ביומוי דמשה דאלקי בקולפויו. (ס"א הא קרא כלא אתקיים ב) פרעה קדמאה, (אבל) בשעתא דאתנסיבת שרה לגביה, רמז לאומנין וציריו ההוא דיוקנא באדריה על ערסיה בכותלא, לא נחה דעתיה עד דעבדו דיוקנא דשרה בנסירו, וכד סליק לערסיה סליק לה עמיה, כל מלכא דאתא אבתריה הוה חמי ההוא דיוקנא מציריא ציורא, והוון עאלין קמיה בדיחין, כד סליק לערסיה הוה אתהני בההוא ציור, בגין כך מלכא אלקי הכא יתיר מכלא, (תא חזי) היינו דכתיב ובחדר משכבך ועל מטתך, ולבתר ובבית עבדיך ובעמך, ובכלהו לא כתיב על מטתם, אלא ליה בלחודיה. רבי אבא פתח, (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים והים אינו מלא, אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת, האי קרא אתמר ואמרי ליה חברי, אבל תא חזי, כד אינון נחלין עאלין לגו ימא, וימא נקיט לון ושאיב לון בגויה, בגין דקפאן מיא בגו ימא, וההוא גלידו שאיב כל מיא דעאלין ביה, ולבתר נפקין מיא בתוקפא דדרום, ואשקי ית כל חיות ברא, כמה דאת אמר (תהלים קד יא) ישקו כל חיתו שדי. (זהו הנ"א) ותא חזי ימא דקפא שאיב כל מיא, ואשתרי בתוקפא דדרום כמה דאתמר, ובגין כך אינון מלא. ואתמר והא אתעררו ביה חברי, אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת, מאי טעמא הם שבים, בגין דההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן לא פסיק לעלמין, והוא אפיק תדיר מיא לימא, ועל דא מיינ שבין ללכת, ותבין ואזלין ותבין ולא פסקין לעלמין. וכד איהו תב ללכת, בגין למהך לאשקאה לכלא, ואתי רוח צפון וקפי מיא, ורוחא דדרום דאיהו חמימא שרי לון למהך לכל סטר, ועל דא האי ימא יתיב בין תרי סטרי אלין, ובגינייהו קיימא, וארבין אזלין ונטלין לכל סטר. תא חזי, כד

מלכא אתי לערסיה בשעתא דאתפלג ליליא, רוחא דצפון אתער, דאיהו אתער חביבותא לגבי מטרוניתא, דאלמלא אתערותא דצפון לא אתחבר מלכא בהדה, בגין דצפון שארי חביבותא, כמה דאתמר (שיר ב ו) שמאלו תחת לראשי, ודרום חביק ברחימו, דכתיב וימינו תחבקני, כדין כמה בדיחין מתערין שירתא עד דאתי צפרא, דכתיב (איוב לח ז) ברן יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים. וכד אתי צפרא, כלהו עלאי ותתאי אמרי שירתא, וישראל כגוונא דא לתתא, דכתיב (ישעיה סב ו) המזכירים את יהו"ה אל דמי לכם, אל דמי לכם לתתא דייקא. (בלילה) כד אתפליג ליליא, אינון דתיאובתא דילהון לאדכרא תדיר לקודשא בריך הוא, לא יהבי שכיכו ללבא, וקיימין לאדכרא ליה לקודשא בריך הוא, כד סליק צפרא מקדימין לבי כנישתא, ומשבחאן ליה לקודשא בריך הוא, וכן בתר פלגות יומא, וכן בליליא כד אתחשך, ואתדבק ליליא בחשוכא ובת שמשא, על אלין כתיב המזכירים את יהו"ה אל דמי לכם, ודא עמא קדישא דישראל. ועל דא אדכר לון קודשא בריך הוא במצרים, וסליק על פרעה אלין דלא משתככי יממא ולייליא, ומאן אינון עורדעניא, דקלהון לא משתכך תדיר, בגין דאתקיף בעמא קדישא דלא משתככי יממא ולייליא לשבחא ליה לקודשא בריך הוא, ולא הוה בר נש במצרים דיכיל למשתעי בהדי הדדי, ומנייהו אתחבלת ארעא, ומקלהון הוו ינוקין ורביין מתין, ואי תימא היך לא יכלין לקטלא לון, אלא אי ארים בר נש חוטרא או אבנא לקטלא חדא, אתבקעת ונפקין שית מינה מגו מעהא, ואזלי וטרטשי בארעא, עד דהוי מתמנע למקרב בהו. תא חזי כמה נהרין כמה יאורין נפקא מגו ימא עלאה, כד אתמשכן ומשתרן מיא, ומתפלגין

זוהר חלק ב דף ל/ב

כמה נחלין לכמה סטרין, לכמה יאורין לכמה נהרין, וחולקא דממנא דסטרא דמצרים אינון מיין מרחשן אלין, דלית לך מיין דנפקין מגו ימא דלא מפקי נונין לזינין, מאן אינון נונין, אינון שליחן בעלמא ממנן למעבד רעותא דמאריהון, ממנן ברוחא דחכמתא, ועל דא תנינן אית מיין מגדלין חכימין, ואית מיין מגדלין טפשיין, לפום אינון נהרין דמתחלקין לכל סטרין. והכא נהרי דמצראי מגדלין מארי דחרשין, נונין בסיטין קפיטין בעשר דרגין דחרשין, דכתיב (דברים יח יא יב) קוסם, קסמים, מעונן, ומנחש, ומכשף, וחובר חבר, ושואל אוב, וידעוני, ודורש אל המתים, הא עשר זינין דחכמתא דחרשיא, ובההוא זמנא אושיט קודשא בריך הוא אצבעא דידיה, ובלבל אינון נחלין נהרין דמצראי, ואתמנעו אינון נוני דחכמתא דילהון, חד אתהפך לדמא, וחד דסליקו נוני קלין, (ס"א דכלהו נונין תליין) בלא תועלתא, ולא אתי עלייהו רוחא דאינון חכמתן. ערוב כי האי גוונא, דערבב לון זיני דחכמתא דילהון ולא יכלין לאתדבקה, ולא עוד אלא אפילו דהני דאשתכחו בארעא מחבלן לון בארעא ומחבלן אורחיהו, ערוב, מאי ערוב, ערבוביא, כמה דאת אמר (ויקרא יט יט) ובגד כלאים, ערובין, (שם) שדך לא תזרע כלאים, זינין סגיאין בארמות ידא. תא חזי, כמה חילין אתערו לעילא כחד, ובלבל לון קודשא בריך הוא כחדא, בגין לבלבלא חילייהו תקיפא לעילא, וכל אינון גבורן דעבד קודשא בריך הוא במצרים, בידיא חדא הוה, דארים ידיה עלייהו לעילא ותתא, ומתמן אתאבידת חכמתא דמצרים, דכתיב (ישעיה כט יד) ואבדה חכמת חכמיו ובינת נבוניו תסתתר. ותא חזי, כתיב (שם יט ב) וסכסכתי מצרים במצרים, מצרים לעילא במצרים לתתא, בגין דאינון חילין לעילא ממנן על חילין דלתתא, ואתערבו כלהו, אתערבו לעילא, דלא הוו מצראי יכלי לאתקשרא בחרשייהו באינון דוכתי דהוו מתקשרי בקדמייתא, דהא אתבלבלו, ועל דא אייתי עלייהו ערוב, חיוון דהוו מתערבי דא בדא. כנים דסלקא עפרא דארעא, ותא חזי כל איבא דאתילידת בארעא, מחילא דלעילא ממנא דאזדרע עלה איהו, וכלא הוה כגוונא דלעילא. ותא חזי שבעה רקיעין עבד קודשא בריך הוא, כגוונא דא שבע ארעאן, ואינון תחומין דמתפרשן בדוכתייהו, שבעה רקיעין לעילא שבעה תחומי ארעא לעילא, כהאי גוונא לתתא מתפרשן דרגין, שבעה רקיעין ושבעה תחומי ארעא, והא אוקמוהו חברייא בשבע ארעין כסופטא

דא על דא. ואינון שבעה תחומי ארעא לעילא, כל חד וחד (ס"א מתפרשאן לשבעין ממנן) מתפרשן לעשר, ואינון מתפלגאן לשבעין ממנן דממנן על שבעין עמין, וההוא ארעא תחומא דכל עמא ועמא, סחרא לארעא קדישא דישראל, כמה דאת אמר (שיר ג ז) הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל, ועשרה בגווייהו טמירין, ואינון שבעין דסחרן ארעא קדישא, ודא הוא לעילא, כגוונא דא לתתא. ותא חזי ההוא ארעא תחומא דחולקא דמצראי, בההוא זמנא אושיט קודשא בריך הוא אצבעא דיליה, ואתילידו טפסירין בההוא תחומא, ואתיבשו כל אינון תחומין דרכיכו מיא, וכל ירוקא דמיין דנבעין, כדין לתתא אתחזיאו קלמין מעפרא דארעא. והא אתמר דאהרן הוה מחי, אבל בגין דא אהרן הוה מחי, לאחזאה דימינא דקודשא בריך הוא תבר לשנאין, כמה דאת אמר (שמות טו ו) ימינך יהו"ה תרעץ אויב, כגוונא דא זמין קודשא בריך הוא לאייתאה על קרתא דרומי רבתא, דכתיב (ישעיה לד ט) ונהפכו נחליה לזפת ועפרה לגפרית, ועל דא כל עפר הארץ היה כנים בכל ארץ מצרים. רבי יהודה ורבי חייא הוו אזלי באורחא, אמר רבי חייא חברייא כד אינון באורחא,

זוהר חלק ב דף לא/א

בעיין למהך בלבא חד, ואי איערעו או אזלי בגווייהו חייבי עלמא, או בני נשא דלאו אינון מהיכלא דמלכא, בעו לאתפרשא מנייהו, מנא לן מכלב, דכתיב (במדבר יד כד) ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אחריו, מאי רוח אחרת, דאתפרש מאינון מאללין דכתיב (שם יג כב) ויעלו בנגב ויבא עד חברון, דאתפרש מאינון מאללין ואתא איהו בלחודוי לחברון לאשתתחא על קברי אבהן. וחברון אתיהיב ליה חולק אחסנא לאתתקפא ביה, כמה דאת אמר (דברים א לו) ולו אתן את הארץ אשר דרך בה, אמאי יהיבו ליה חברון, אי בגין דאשתתח בקברי אבהן לאשתזבא מההוא עיטא דילהון דאשתזיב, לא, אלא רזא דמלה שמענא. כגוונא דא כתיב (ש"ב ב א) וישאל דוד ביהו"ה לאמר האעלה באחת ערי יהודה ויאמר יהו"ה אליו עלה, ויאמר דוד אנה אעלה ויאמר חברונה, הכא אית לאסתכלא, כיון דהא מית שאול ודוד ביומי דשאול אתמשח לקבלא מלכו, כיון דמית שאול אמאי לא אמליכו ליה לדוד ולא קביל מלכו על כל ישראל, ואתא לחברון ומלכו קביל על יהודה בלחודוי שבע שנים, ואתעכב תמן כל הני שבע שנים, ולבתר דמית איש בושת קביל מלכו על כל ישראל בירושלים, אלא כלא הוא רזא קמי קודשא בריך הוא. תא חזי מלכותא קדישא לא קביל מלכו שלימתא עד דאתחבר באבהן, וכד אתחבר בהו אתבני בבניינא שלימו מעלמא עלאה, ועלמא עלאה אקרי שבע שנים, בגין דכלהו ביה, וסימינך (מ"א ו לח) ויבנהו שבע שנים, דא עלמא עלאה, ולא כתיב ויבנהו בשבע שנים, כמה דאת אמר (שמות לא יז) כי ששת ימים עשה יהו"ה את השמים ואת הארץ, מאן ששת ימים, דא אברהם, דכתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, באברהם, ואברהם ששת ימים אקרי, ובגין (נ"א וביה) דאיהו ששת ימים ביה אתבני עלמא, בההוא (נ"א בהאי) גוונא ויבנהו שבע שנים. ותא חזי, דוד בעא לאתבנאה במלכו שלימתא לתתא כגוונא דלעילא, ולא אתבני עד דאתא ואתחבר באבהן, וקאים שבע שנים לאתבנאה בגווייהו, לבתר שבע שנים אתבני בכלא, ואתמשכא מלכותיה די לא תעדי לעלמין, ואי לאו דאתעתד בחברון לאתחברא בדוכתיה, לא אתבני מלכותיה לאתמשכא כדקא יאות. כהאי גוונא כלב אתנהיר ביה רוחא דחכמתא, ואתא לחברון לאתחברא באבהן, ולדוכתיה אזל, ולבתר דוכתיה הוה וירית ליה. המאמר הבא נדפס בפ' מקץ דף קצז ע"ב רבי ייסא ורבי חזקיה הוו אזלי מקפוטקיא ללוד, והוה עמהון חד יודאי במטול דקטפירא דחמרא, עד דהוו אזלי אמר רבי ייסא לרבי חזקיה, אפתח פומך ואימא חד מלה מאינון מלי מעלייתא דאורייתא דאת אמרת בכל יומא קמי בוצינא קדישא, פתח ואמר (משלי ג יז) דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום, דרכיה דרכי נעם, אלין אורחין דאורייתא, דמאן דאזיל באורחי דאורייתא, קודשא בריך הוא אשרי עליה נעימותא דשכינתא דלא תעדי מניה לעלמין,

וכל נתיבותיה שלום, דכל שבילין דאורייתא כולהון שלום, שלם ליה לעילא, שלם ליה לתתא, שלם ליה בעלמא דין, שלם ליה בעלמא דאתי. אמר ההוא יודאי, איסורא בקיסטרא בהאי קרא אשתכח, אמר ליה מניין לך, אמר ליה מאבא שמענא, ואוליפנא הכא בהאי קרא מלה טבא. פתח ואמר, האי קרא בתרין גוונין איהו, ובתרין סטרין, קרי ביה דרכים וקרי ביה נתיבות, קרי ביה נועם וקרי ביה שלום, מאן דרכים ומאן נתיבות, מאן נעם ומאן שלום. אלא דרכיה דרכי נעם, היינו דכתיב (ישעיה מג טז) הנותן בים דרך, דהא כל אתר דאקרי באורייתא דרך, הוא אורחא פתיחא לכלא, כהאי אורחא דהוא פתיחא לכל בר נש, כך דרכיה אלין דרכים דאינון פתיחן מאבהו, דכראן בימא

זוהר חלק ב דף לא/ב

רבא ועאלין בגויה, ואינון אורחין מתפתחין לכל עיבר ולכל סטרי עלמא. והאי נעם הוא נעימו דנפיק מעלמא דאתי, (נ"א ומעלמא דאתי נהרין כל בוצינין) ונהיר לכל בוצינין, ומתפרשין נהורין לכל עיבר, וההוא טיבו ונהורא דעלמא דאתי דינקין אבהו אקרי נעם. דבר אחר, עלמא דאתי אקרי נעם, וכד אתער עלמא דאתי, כל טיבו וכל חידו וכל נהורין וכל חירו דעלמא אתער, ובגיני כך אקרי נעם. ועל דא תנינו, חייבין דגיהנם בשעתא דעאל שבתא כלהו נייחין, ואית להו (ס"א חירו) חידו ונייחא בשבתא, כיון דנפיק שבתא אית לן לאתערא חידו עלאה עלנא, דנשתזיב מההוא עונשא דחייביא דאתדנו מההיא שעתא ולהלאה, ואית לן לאתערא ולימא, (תהלים צ יז) ויהי נעם יהו"ה אלהינו עלינו, דא הוא נעם עלאה (ס"א חירו) חידו דכלא, ועל דא דרכיה דרכי נעם. וכל נתיבותיה שלום, מאן נתיבותיה, אלין אינון נתיבות ושבילין דנפקי מעלילא, וכלהו נקיט לון ברית יחידאי, דאיהו אקרי שלום, שלמא דביתא, ועאיל לון לימא רבא, כד איהו בתוקפיה, וכדין יהיב ליה שלום, דהא הוא דכתיב וכל נתיבותיה שלום. (ע"כ בפ' מקץ). אתו רבי ייסא ורבי חזקיה ונשקו ליה, אמרו ומה כל הני מלין עלאין טמירין גבך ולא ידענא, אזלו, כד מטו חז בי חקל, חמו בעירי דבי חקל מתין, אמרו ודאי דבר דבעירי אית באתר דא. אמר ההוא יודאי, הא דאמריתו דקודשא בריך הוא קטל במצרים כל אינון עאני וכל אינון בעירי, תלת מותני הוו בבעירי, חז דבר, וחד אינון דקטיל ברד, וחד אינון בוכרי דבעירי. ומה הוה מותנא דילהון, אלא הא כתיב בקדמיתא הנה יד יהו"ה הויה במקנך אשר בשדה, אמאי בכלהו לא כתיב יד יהו"ה אלא הכא (נ"א לא כתיב יד אלהים אלא יד יהו"ה) (ס"א אלא יד יהו"ה) איהו ידא בחמשה אצבעאן, דהא בקדמיתא כתיב אצבע אלהים היא, והכא כלהו חמש אצבעאן, וכל אצבעא ואצבעא קטל זינא חדא, וחמשה זינין הוו, דכתיב בסוסים בחמורים בגמלים בבקר ובצאן, הא חמשה זינין לחמשה אצבעאן דאקרון יד, בגיני כך הנה יד יהו"ה הויה וגו' דבר כבד מאד, דהוו מתין מגרמייהו ואשתכחו מתין. בתר דלא אהדרו מצראי, אינון אתוון ממש אהדרו וקטלו כל אינון דאשתארו, ודבר אהדר ברד, מה בין האי להאי, אלא דא בניחותא ודא בתקיפו דרוגזא, ותרין אלין הוו באתר חז בחמש אצבעאן. תא חזי, דבר אתוון דהוו בניחותא, מותנא בנייחא דהוו מתין מגרמייהו, ברד דאתהדרו אתוון בתקופ רוגזא וקטל כלא, יתבו בההוא חקל, חמו עאני דאתיין לאתר חז ומתין תמן, קם ההוא יודאי לגבי ההוא אתר, וחמא תרין קטפירי דמליין אקוסטרא. פתח ואמר, כתיב (בראשית יב ב) ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה, האי מלה דרבי אלעזר, דאמר ואעשך לגוי גדול לקבל לך לך, ואברכך לקבל מארצך, ואגדלה שמך לקבל וממולדתך, והיה ברכה לקבל ומבית אביך, ודא לקבל דא. רבי שמעון אמר, רזא דחכמתא הכא, ואעשך לגוי גדול לקבל סטר ימינא, ואברכך לקבל סטר שמאלא, ואגדלה שמך לקבל סטר אמצעיתא, והיה ברכה לקבל סטר ארעא דישראל, וכלא רזא דרתיכא קדישא. תא חזי, באתערותא דלתתא אתער לעילא, ועד לא יתער לתתא לא יתער לעילא לאשראה עליה, מה כתיב באברהם, (שם יא לא) ויצאו אתם מאור כשדים, ויצאו אתם, ויצאו אתו מבעי ליה, דהא

כתיב ויקח תרח את אברם בנו וגו', מהו ויצאו אתם, אלא תרח ולוט נפקו עם אברהם ושרה, כיון דאשתזיב אברהם מן נורא, אתהדר תרח למעבד רעותיה, ובגין

זוהר חלק ב דף לב/א

כך ויצאו אתם, כיון דאינון אתערו בקדמיתא, אמר ליה קודשא בריך הוא לך לך. רבי שמעון אמר, לך לך לתקונך לגרמך, מארצך מההוא סטרא דישובא דאת תקיל דאתלידת ביה, וממולדתך מההוא תולדה דילך, ומבית אביך דאת אשגח בשרשא דלהון, אל הארץ אשר אראך, תמן אתגלי לך מה דאת בעי, ההוא חילא דממנא עלה דאיהו עמיק וסתים, מיד וילך אברם כאשר דבר אליו יהו"ה, ואנן קא בעינן למהך מהכא למנדע רזא דחכמתא (חסר), (פתח רבי אבא ואמר (צפניה ג ט) כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם יהו"ה לעבדו שכם אחד, וכתיב (זכריה יד ט) והיה יהו"ה למלך וגו' ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד). רבי יוסי ורבי חייא הוו אזלי באורחא, אמר רבי יוסי לרבי חייא, אמאי את שתיק, הא אורחא לא אתתקן אלא במלי דאורייתא, אתנגיד רבי חייא ובכה, פתח ואמר (בראשית יא ל) ותהי שרי עקרה אין לה ולד, ווי על דא, ווי על ההוא זמנא דאולידת הגר לישמעאל. אמר ליה רבי יוסי, אמאי, והא אולידת לבתר, והוה לה ברא גזעא קדישא, אמר ליה את חמי ואנא חמינא והכי שמענא מפומי דרבי שמעון מלה ובכינא, (ס"א אמר ליה מה היא אמר ליה ווי וכו'), ווי על ההוא זמנא, דבגין דשרה אתעכבת, כתיב (שם טז ב) ותאמר שרי אל אברם וגו' בא נא אל שפחתי וגו', ועל דא קיימא שעתא להגר למירת לשרה גבירתה, והוה לה ברא מאברהם, ואברהם אמר, לו ישמעאל יחיה לפניך, ואף על גב דקודשא בריך הוא הוה מבשר ליה על יצחק, אתדבק אברהם בישמעאל, עד דקודשא בריך הוא אתיב ליה ולישמעאל שמעתין וגו', לבתר אתגזר ועאל בקיימא קדישא, עד לא יפוק יצחק לעלמא. ותא חזי, ארבע מאה שנין קיימא ההוא ממנא דבני ישמעאל, ובעא קמי קודשא בריך הוא, אמר ליה מאן דאתגזר אית ליה חולקא בשמך, אמר ליה אין, אמר ליה והא ישמעאל דאתגזר (ולא עוד אלא דאתגזר בר תליסר שנין) אמאי לית ליה חולקא בך כמו יצחק, אמר ליה דא אתגזר כדקא יאות וכתיקוני ודא לאו הכי, ולא עוד אלא דאלין מתדבקין בי כדקא יאות לתמינא יומין, ואלין רחיקין מני עד כמה ימים, אמר ליה ועם כל דא כיון דאתגזר לא יהא ליה אגר טב בגיניה. ווי על ההוא זמנא דאתיליד ישמעאל בעלמא ואתגזר, מה עבד קודשא בריך הוא, ארחיק להו לבני ישמעאל מדבקותא דלעילא, ויהב להו חולקא לתתא בארעא קדישא, בגין ההוא גזירו דבהון, וזמינין בני ישמעאל למשלט בארעא קדישא כד איהי ריקניא מכלא זמנא סגי, כמה דגזירו דלהון בריקניא בלא שלימו, ואינון יעכבון להון לבני ישראל לאתבא לדוכתייהו, עד דישתלים ההוא זכותא דבני ישמעאל. וזמינין בני ישמעאל לאתערא קרבין תקיפין בעלמא, ולא תכנשא בני אדום עלייהו, ויתערון קרבא בהו, חד על ימא וחד על יבשתא וחד סמוך לירושלם, וישלטון אלין באלין, וארעא קדישא לא יתמסר לבני אדום. בההוא זמנא יתער עמא חד מסייפי עלמא על רומי חייבא, ויגח בה קרבא תלת ירחין, ויתכנשון תמן עממיא ויפלו בדייהו, עד דיתכנשון כל בני אדום עלה מכל סייפי עלמא, וכדין יתער קודשא בריך הוא עלייהו, הדא הוא דכתיב (ישעיה לד ו) כי זבח ליהו"ה בבצרה וגו'. ולבית דא מה כתיב, לאחוז בכנפות הארץ וגו' וישצי לבני ישמעאל מינה, ויתבר כל חילין דלעילא, ולא ישתאר חילא לעילא על עמא דעלמא, אלא חילא דישראל בלחודו, הדא הוא דכתיב (תהלים קכא ח) יהו"ה צלך על יד ימינך, בגין דשמא קדישא בימינא, ואורייתא בימינא, ועל דא בימינא תליא כלא, ותנין דבעי לזקפא ימינא על שמאלא, כמה דאוקמוה דכתיב (דברים לג ב) מימינו אש דת למו, ובזמנא דאתי (תהלים ס ז) הושיעה ימינך וענני, ובההוא זמנא כתיב, (צפניה ג ט) כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם יהו"ה ולעבדו שכם אחד, וכתיב (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד:

ברוך יהו"ה לעולם אמן ואמן:

זוהר חלק ב דף לב/ב

פרשת בא:

ויאמר יהו"ה אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו וגו', רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים פט טז) אשרי העם יודעי תרועה יהו"ה באור פניך יהלכון, כמה אצטריכו בני נשא למהך בארחי דקודשא בריך הוא, ולמטר פקודי אורייתא, בגין דיזכון בה לעלמא דאתי, ולשזבא לון מכל קטרוגין דלעילא ותתא, בגין דהא כמה דאשתכחו מקטרגין בעלמא לתתא, הכי נמי אשתכחו מקטרגין לעילא דקיימי עלייהו דבני נשא. אינון דעבדין פקודי אורייתא ואזלי בארח מישר בדחלא דמאריהון, כמה אינון סניגורין דקיימין עלייהו לעילא, כמה דאת אמר (איוב לג כג) אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף וגו', וכתוב ויחננו ויאמר פדעהו מרדת שחת מצאתי כפר, בגין כך זכאה איהו מאן דנטיר פקודי אורייתא. אמר ליה רבי חייא, אי הכי אמאי אצטריך הכא מלאך דליהוי סניגורא עליה דבר נש, והא כתיב (משלי ג כו) כי יהו"ה יהיה בכסלך ושמר רגלך מלכד, וכתוב (תהלים קכא ז) יהו"ה ישמרך מכל רע, דהא חמי קודשא בריך הוא כל מה דבר נש עביד בעלמא הן טב הן ביש, וכן הוא אומר (ירמיה כג כד) אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יהו"ה. אמר ליה רבי יהודה, כלא הכי הוא ודאי, אבל הא כתיב (איוב ב ה) וגע אל עצמו ואל בשרו, וכתוב (שם ג) ותסיתני בו לבלעו חנם, לאחזאה דהא רשו אתמסר לסטרא אחרא לקטרגא (ורשו אתמסר) על מלין דעלמא, (למאן דלא אצטריך) ולא תמסר בידוי. וכל אלין ארזין טמירין קמי קודשא בריך הוא, ולית אנת כדאי למהך אבתרייהו, בגין דאינון נמוסין דקודשא בריך הוא, ובני נשא לאו אינון רשאיין לדקדקא אבתרייהו, בר אינון זכאי קשוט דידין רזי אורייתא, ואזלין בארחא דחכמתא, למנדע אינון מלין סתימין דאורייתא:

רבי אלעזר פתח, (שם א ו) ויהי היום ויבאו בני האלהי"ם להתיצב על יהו"ה, ויבא גם השטן בתוכם, ויהי היום, דא ראש השנה, דקודשא בריך הוא קאים למידן עלמא, כגוונא דא (מ"ב ד יא) ויהי היום ויבא שמה, ההוא יומא יום טוב דראש השנה הוה, ויבאו בני האלהי"ם, אלין רברבין ממנן שליחן בעלמא, לאשגחא בעובדין דבני נשא, להתיצב על יהו"ה, כמה דאת אמר (מ"א כב יט) וכל צבא השמים עומדים עליו מימינו ומשמאלו. אבל להתיצב על יהו"ה, בהאי קרא אשכחנא רחמותא דקודשא בריך הוא עלייהו דישראל, בגין דהני שליחן דאינון ממנן לאשגחא על עובדין דבני נשא, אזלין ושאטין, ונטלין אינון עובדין כלהו, וביומא דקאי דינא למיקם למידן עלמא, אתעבידו קטיגורין למיקם עלייהו דבני נשא. ותא חזי, מכל עמין דעלמא לא קיימין לאשגחא בעובדיהון בר בישראל בלחודייהו, בגין דאלין בנין לקודשא בריך הוא, וכד לא אשתכחו עובדין דישראל כדקא יאות, כביכו"ל אינון ממנן שליחן כד בעאן לקיימא על אינון עובדין דישראל, על יהו"ה ודאי קיימין. דהא כד ישראל עבדין עובדין דלא כשרן, כביכו"ל מתישין חילא דקודשא בריך הוא, וכד עבדין עובדין דכשרן, יהבין תוקפא וחילא לקודשא בריך הוא, ועל דא כתיב (תהלים סח לה) תנו עז לאלהי"ם, במה בעובדין דכשרן, ועל דא, בההוא יומא כלהו רברבן ממנן אתכנשו על יהו"ה, על יהו"ה ודאי, דהא כיון דעל ישראל אתכנשו עליה אתכנשו. ויבא גם השטן בתוכם, גם לאסגאה עלייהו, דכלהו אתיין למהוי קטיגורין עלייהו דישראל,

ודא אתוסף עליהו, בגין דאיהו דלטורא רברבא מכלהו, קטיגורא מכלהו, כיון דחמא קודשא בריך הוא דכלהו אתיין לקטרגא, מיד ויאמר יהו"ה אל השטן מאין תבא, וכי לא הוה ידע קודשא בריך הוא מאן הוה אתי, אלא לאייתאה עובדא לרעותיה. ויאמר יהו"ה אל השטן וגו', ויען השטן את יהו"ה ויאמר משוט בארץ, מכאן אוליפנא דישובא דארעא אתמסר לסטרין אחרנין, בר ארעא דישראל בלחודהא, כיון דאמר משוט בארץ, אשגח קודשא בריך הוא דבעי למהוי דלטורא עלייהו דישראל, מיד ויאמר יהו"ה אל השטן, השמת לבך על עבדי איוב כי אין כמוהו בארץ, חמא שעתא למיהב ליה חולקא במה דיתעסק, ויתפרש מנייהו דישראל. והא אוקמוה, לרעיא דבעא למעבר אעניה בחד נהרא וכו', מיד אתעסק ביה ההוא שטן, ולא קטרג עליהו דישראל. ויען השטן את יהו"ה ויאמר, החנם ירא איוב אליהם, לאו תוהא לעבדא דמאריה עביד ליה כל רעותיה דיהא דחיל ליה, אעדי אשגחותך מניה ותחמי אי דחיל לך ואם לאו. תא חזי, בשעתא דעאקו, כד אתייהב חולקא חדא להאי סטר לאתעסקא ביה, אתפריש לבתר מכלא, כגוונא דא שעיר בראש חדש, שעיר ביומא דכפורי, בגין דיתעסק ביה, וישבוק להו לישראל במלכיהון, והכא מטא זמנא למיטל חולקא דא מכל זרעא דאברהם בסטרא אחרא, כמה דאת אמר (בראשית כב כ) הנה ילדה מלכה גם היא וגו' את עוץ בכורו וגו'. ותא חזי, בשעתא דאמר משוט בארץ, בעא מיניה למעבד דינא בישראל, דהא דינא הוה ליה על אברהם למתבע מקודשא בריך הוא, בגין דלא אתעביד דינא ביצחק כד אתקריב על גבי מדבחא, דהא לא הוה ליה לאחלפא קרבנא דאזמין על מדבחא באחרא, (וכן בכל סטרא דיליה), כמה דאת אמר (ויקרא כז י) לא יחליפנו, והכא קאים יצחק על גבי מדבחא, ולא אשתלים מניה קרבנא, ולא אתעביד ביה דינא, ובעא דא מעם קודשא בריך הוא. כמה דבעא דיניה דיוסף לכמה דרין, וכל מה דבעא, באורח דינא בעא, ומהווא זמנא דאשתזיב יצחק ואתחלף קרבניה, זמין ליה קודשא בריך הוא להווא מקטרגא, האי לחולקיה, כמה דאת אמר הנה ילדה מלכה גם היא וגו' את עוץ בכורו, והכא מטא למיטל חולקיה עליה מכל זרעיה דאברהם, ולא יקרב ביה סטרא אחרא, וכלא בדינא אתא (ס"א לגביה). כמה דאיהו דן, הכי אתדן, בגין דאיוב מקריבי עיטא דפרעה הוה, וכד קם פרעה עלייהו דישראל בעא לקטלא לון, אמר ליה לא, אלא טול ממונהון, ושליט על גופיהון בפולחנא קשיא, ולא תקטול לון, אמר ליה קודשא בריך הוא, חייך בהווא דינא ממש תהא דאין, מה כתיב (איוב ב ה) אולם שלח נא ידך וגע אל עצמו ואל בשרו וגו', במה דאיהו דן ביה אתדן, ואף על גב דבכל שאר הוה דחיל לקודשא בריך הוא. תא חזי, מה כתיב אך את נפשו שמור, ואתייהב ליה רשו למשלט על בשרא, בגין רזא דכתיב (בראשית ו יג) קץ כל בשר בא לפני, ואוקמוה בא לפני ודאי, ודא איהו קץ כל בשר ולא רוחא, ואתמר דאיהו קץ דאתי מסטרא דחשך, כמה דאת אמר (איוב כח ג) קץ שם לחשך ולכל תכלית הוא חוקר, ולכל בשרא, בגין דאית קץ אחרא ואקרי (דניאל יב יג) קץ הימין, ודא איהו קץ אחרא מסטרא דשמאלא דאיהו חשך, ועל דא אתייהב ליה רשו בעצמו ובשרו. ותסיתני בו לבלעו, אי הכי לאו בדינא הוה, אלא במימר ההוא מקטרגא דאסית ליה ואסתי ליה, אלא כלא בדינא הוה, והכי אמר לו אליהו, (איוב לד יא) כי פעל אדם ישלם לו וכארח איש ימציאנו, והכי הוה כמה דאתמר, כמה דאיהו גזר הכי אתגזר עליה, והאי דאמר ותסיתני בו לבלעו חנם, ותסיתני לבלעו חנם לא כתיב, אלא ותסיתני בו, ביה קיימא בדעתיה, דאיהו חשיב דהא תסיתני, כמה דאמר (שם י ג) ועל עצת רשעים הופעת, (אמר איוב התפתית על מימר דהווא מקטרגא). כגוונא דא (תהלים עח לו) ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו, ויפתוהו ויכזבו לו לא כתיב, אלא ויפתוהו בפיהם, בפיהם קיימא מלה דא דהא אתפתה.

אמר רבי אבא, כלא הוא שפיר, אבל הכי אוליפנא דשטן סליק ואסטין, וכי איהו יכיל לאסטנא, אין, דהא איהו מלך זקן וכסיל, דכתיב (קהלת ד יב) טוב ילד מסכן וחכם ממלך זקן וכסיל, ועל דא יכיל לאסטנא לבר נש, מאי טעמא בגין דאיהו מהימן על עובדוי דבני נשא. תא חזי האי בדינא דיחיד, אבל בדינא דעלמא כתיב (בראשית יא ה) וירד יהו"ה לראות, (שם יח כא) ארדה נא ואראה, דלא אתייהיב מהימנותא אלא בידיה בלחודוי, דהא לא בעא לאובדא עלמא על מימר דההוא מקטרגא, דתיאובתיה איהו תדיר לשיצאה, מנלן דכתיב (איוב כח ג) קץ שם לחשך ולכל תכלית הוא חוקר, לשיצאה כלא הוא חוקר, ודא איהו קץ כל בשר בא לפני ודאי, בגין לשיצאה. ותא חזי, ויהי היום ויבואו בני האלהי"ם להתיצב על יהו"ה כמה דאתמר, וההוא יומא קיימין תרין סטרין לקבלא בני עלמא, כל אינון דאתיין קמי קודשא בריך הוא בתיובתא ובעובדין טבין, אינון זכין למהוי כתיבין לגביה דההוא סטרא דאיהו חיים, ואפיק תוצאות חיים, ומאן דאיהו מסטריה אכתיב לחיים, וכל אינון דאתיין בעובדין בישין, אינון כתיבין לההוא סטרא אחרא דאיהו מותא, ואקרי מות וביה שריא מותא, ובההוא יומא קיימין אלין תרין סטרין חיים ומות, אית מאן דאכתיב לסטרא דחיים, ואית מאן דאכתיב לסטרא דמות. ולזמנין דעלמא שריא באמצעיתא, אי קיימא חד זכאה בעלמא דאכרע עלייהו, כלהו קיימין ואכתיבו לחיים, ואי חד חייבא אכרע עלמא, כלהו אכתיבו למיתה, וההוא זמנא עלמא הוה קיים באמצעיתא, וההוא מקטרגא בעא לאסטנא. מיד מה כתיב השמת לבך על עבדי איוב כי אין כמוהו בארץ וגו', כיון דאשתמודע איהו בלחודוי, מיד אתקיף ביה מקטרגא, ועל דא תנינן, דלא אצטריך ליה לבר נש לאתפרשא מכללא דסגיאין, בגין דלא יתרשים איהו בלחודוי, ולא יקטרגון עליה לעילא. דכתיב בשונמית, (מ"ב ד יג) ותאמר בתוך עמי אנכי יושבת, לא בעינא לאפקא גרמי מכללא דסגיאין, בתוך עמי יתיבנא עד יומא דא, ובתוך עמי בכללא דא אשתמודענא לעילא. והכא איוב כיון דאשתמודע לעילא ואתרשים, מיד אתקיף ביה מקטרגא, ואמר החנם ירא איוב אלהי"ם, כל מה דדחיל לך ואתתקף לאו למגנא עביד, הלא אתה שכת בעדו ובעד וגו', אבל טול כל האי טבא דאנת עבד ליה, ומיד אם לא על פניך יברכך, ישבוק לך ויתדבק בסטרא אחרא, דהא השתא בפתורך איהו אכיל, סליק פתורך מניה ונחזי ממאן איהו, ובאן סטרא יתדבק, מיד ויאמר יהו"ה אל השטן הנה כל אשר לו בידך, לאחזאה דדחילו דאיוב לגביה דקודשא בריך הוא הוה לנטרא עותריה. ומהכא אוליפנא, דכל אינון דדחלין ליה לקודשא ברוך הוא על עותריה או על בנייהו, לאו איהו דחילו כדקא יאות, ועל דא קטרגא ההוא מקטרגא ואמר, החנם ירא איוב אלהי"ם, הלא אתה שכת בעדו וגו', מעשה ידיו ברכת, ועל דא איהו דחיל לך, ואתייהיב ליה רשו לקטרגא ביה, ולאחזאה דלא פלח איוב לקודשא בריך הוא ברחימו, דכיון דאתנסי נפק מאורחא ולא קאים בקיומיה, מה כתיב בכל זאת לא חטא איוב בשפתיו, לא חטא בשפתיו, אבל ברעותיה חטא, ולבתר חטא בכלא. ואי תימא דלא אתנסי בר נש, הא כתיב (תהלים יא ה) יהו"ה צדיק יבחן וגו', ובגין כך אתנסי איוב, ואף על גב דלא קאים בקיומיה כדקא יאות, לא נפק מתחות רשותא דמריה לאתדבקא בסטרא אחרא. וכמה הוה ההוא נסותא דיליה, תריסר ירחי, שולטנותא דההוא סטרא אחרא, כמה דתנינן דינא דחייביא בגיהנם י"ב ירחי, ובגין דלא אתדבק בסטרא אחרא, כתיב (איוב מב יב) ויהו"ה ברך את

זוהר חלק ב דף לד/א

אחרית איוב מראשיתו. רבי שמעון אמר, האי דאיוב לאו נסותא איהו דקודשא בריך הוא, כנסותא דשאר צדיקיא, דהא לא כתיב והאלהי"ם נסה את איוב, כמה דכתיב (בראשית כב א) והאלהי"ם נסה את אברהם, דאברהם איהו בידיה אקריב לבריה יחידיא דיליה לגבי קודשא בריך הוא, ואיוב לא יהיב כלום ולא מסר ליה לקודשא בריך הוא כלום, ולא אתמר ליה, דהא גלי קמיה דלא יכיל לקיימא ביה, אבל אתמסר בידא דמקטרגא, ובדינא דקודשא בריך הוא אתעביד,

וקודשא בריך הוא אתער דינא (בדינא) דא לההוא מקטרגא לגביה, הדא הוא דכתיב (איוב א ח) השמת לבך על עבדי איוב וגו'. פתח ואמר, (בראשית ד ג) ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה, מקץ ימים ולא מקץ ימין, איהו דחה לקץ ימין, ואתקריב לקץ ימים. והא אוקימנא (דניאל יב יג) ואתה לך לקץ, ואמר דניאל לאן קץ, לקץ הימין או לקץ הימים, עד דאמר ליה לקץ הימין. ועל דא דוד דחיל ואמר (תהלים לט ה) הודיעני יהו"ה קצי ומדת ימי מה היא, או לקץ הימים או לקץ הימין. והכא מה כתיב, ויהי מקץ ימים ולא מקץ ימין, ובגין כך לא אתקבל קרבניה דהא מסטרא אחרא הוה (כלא). תא חזי מה כתיב, והבל הביא גם הוא, מאי גם הוא, לאסגאה דא בדא, קרבניה לקודשא בריך הוא הוה כלא, ועקרא דקרבנא לקודשא בריך הוא, ויהב חולקא לסטרא אחרא, כמה דאת אמר ומחלביהו, וקין עקרא עבד מקץ ימים, רזא דסטרא אחרא, ויהיב חולקא לקודשא בריך הוא ועל דא לא אתקבל. באיוב מה כתיב (איוב א ד) והלכו בניו ועשו משתה וגו' ושלחו וקראו לשלשת אחיותיהם לאכל ולשתות עמהם, ויהי כי הקיפו ימי המשתה וגו', ובמשתה בכל יומא מקטרגא שכיח, ולא יכיל ליה, מנא לן, דכתיב (שם י) הלא אתה שכת בעדו ובעד ביתו ובעד כל אשר לו מסביב, ולעולם לא יהיב חולקא כלל לגביה, דהא (נ"א מה) כתיב (שם ה) והעלה עולות מספר כולם, עולה סלקא לעילא לעילא, ולא יהיב חולקא לסטרא אחרא, דאלמלא יהב ליה חולקא, לא יכיל ליה לבתר, וכל מה דנטל מדיליה נטל. ואי תימא אמאי אבאיש ליה קודשא בריך הוא, אלא דאלמלא יהב ליה חולקא, יפני ארחא ויסתלק מעל מקדשא, וסטרא דקדושה אסתליק לעילא לעילא, ואיהו לא עבד כן, ועל דא קודשא בריך הוא תבע בדינא. תא חזי, כמה דאיהו אתפרש ולא אכליל טוב ורע, איהו דן ליה בההוא גוונא, יהיב ליה טוב, ולבתר רע, ולבתר אהדריה לטוב, דהכי אתחזי לבר נש למנדע טוב ולמנדע רע, ולאהדרא גרמיה לטוב, ודא איהו רזא דמהימנותא. תא חזי איוב מעבדי פרעה הוה, ודא הוא דכתיב ביה (שמות ט כ) הירא את דבר יהו"ה מעבדי פרעה, תא חזי דלא בעא קודשא בריך הוא לאעקרא איוב מאתריה, דאיהו הוה מכסי (נ"א כולא בעא קודשא בריך הוא לאעקרא מאתריהו, איוב הוה מכסה) (נ"א איוב חכים הוה) על פרעה, כיון דאתחלש, עבד נוקמין לפרעה. אמר רבי שמעון, השתא אית לגלאה רזין, דאינון מתדבקין לעילא ותתא, מה כתיב בא אל פרעה, לך אל פרעה מבעי ליה, מאי בא, אלא דעייל ליה קודשא בריך הוא אדרין בתר אדרין, לגבי תנינא חדא עלאה תקיפא, דכמה דרגין משתלשלין מניה, ומאן איהו, רזא דתנין הגדול. ומשה דחיל מניה, ולא קריב אלא לגבי אינון יאורין ואינון דרגין דיליה, אבל לגביה דחיל ולא קריב, בגין דחמא ליה משתרש בשרשין עלאין. כיון דחמא קודשא בריך הוא דדחיל משה, ושליחן ממנן אחרנין לעילא לא יכלין לקרבא לגביה, אמר קודשא בריך הוא, (יחזקאל כט ג) הנני עליך פרעה מלך מצרים, התנים הגדול הרובץ בתוך יאוריו, וקודשא בריך הוא אצטריך לאגחא ביה קרבא ולא אחרא, כמה דאת אמר אני יהו"ה, ואוקמוה רזא דחכמתא דהתנים הגדול הרובץ בתוך יאוריו, לאינון מארי מדין, דידעין ברזין דמאריהון. פתח רבי שמעון ואמר, (בראשית א כא) ויברא אלהי"ם את התנינים הגדולים ואת כל נפש החיה הרומשת אשר שרצו המים למיניהם, האי קרא אוקמוה ליה, אבל ויברא אלהי"ם את התנינים הוא רזא, דא

זוהר חלק ב דף לד/ב

לוינתן ובת זוגו, תנינים חסר כתיב, בגין דקטל לנוקבא, וסלקה קודשא בריך הוא לצדיקיא ואוקמוה. התנים הגדול, תשע יאורין אינון דאיהו רביץ בינייהו, וחד יאורא איהו דמימיו שכיכין, וברכאן דמימין דגנתא נפלין ביה תלת זמנין בשתא, וכד תרין זמנין מתברך ההוא יאורא ולא כל כך, וכד חד לאו הכי. והאי תנינא עאל בההוא יאורא, אתתקיף ואזיל ושאט, עאל גו ימא ובלע נונין לכמה זינין, ושליט ותב לההוא יאורא, אלין תשעה יאורין אזלין וסלקין, וסחרניה כמה אילנין ועשבין לזנייהו. יאורא קדמאה, נפקא מסטרא שמאלא בחד צנורא דנגיד ונפיק תלת טפין,

וכל טפה וטפה אתפרש לתלת טפין, וכל טפה וטפה אתעביד מניה יאורא חד, ואלין אינון תשעה יאורין דמתתקפין ואזלין, ושאטן וסחרן בכל אינון רקיעין. ממה דאשתאר מאינון טפין כד סיימין למיפק, אשתאר טפה חדא דנפקא בשכיכו, נפל בינייהו, ואתעביד מניה יאורא חדא, האי יאורא איהו ההוא דאמרן דאזלא בשכיכו. האי יאורא, כד ההוא נהר דנגיד ונפיק, אפיק טפין אחרנין רברבאן (ס"א דברכאן) מסטרא דימינא, מה דאשתאר מאינון טפין, אשתאר טפה חדא בשכיכו מאינון ברכאן, ונפל בההוא יאורא דאיהו שכיך, והאי איהו יאורא דעדיף מכלהו. כד נפקין ומתפרשן אינון ארבע נהרין דנפקין מגנתא דעדן, ההוא דאקרי פישון נפיל בההוא יאורא ואתכליל ביה, ועל דא מלכות בבל אתכליל בהאי, ופישון איהו מלכות בבל, מיאורא דא אתזנו ואתמליין כל אינון יאורין אחרנין. בכל יאורא ויאורא אזלא ושאטן חד תנינא, ואינון תשע, וכל חד וחד נקיב נוקבא ברישיה, כמה דאת אמר (תהלים עד יג) שברת ראשי תנינים וגו', ואפילו האי התנין הגדול הכי הוא, בגין דכלהו נפחין רוחין לגבי עילא ולא לתתא. כתיב בראשית ברא אלהים, וכתוב ויברא אלהים את התנינים הגדולים, בכל עובדא דאינון עשר אמירן, קיימין לקבלייהו אינון עשר יאורין, וחד תנינא מתפרפרא (ס"א מתפרשא) (ס"א מתפרפרא) ברוחא לקבל כל חד וחד, ועל דא חד לשבעין שנין מזדעזע עלמא, בגין דהאי התנין הגדול כד הוא סליק סנפירוי ואזדעזע, כדין כלהו מזדעזען באינון יאורין, וכל עלמא מזדעזעא וארעא מתחלחלת, וכלהו כלילן בהאי תנין הגדול. והארץ היתה תוהו וגו', אמר רבי שמעון, עובדא דבראשית חבריא לעאן ביה וידעין ביה, אבל זעירין אינון דידעין לרמזא עובדא דבראשית ברזא דתנין הגדול, ועל דא תנינן דכל עלמא לא משתלשלא אלא על סנפירוי דדא. תא חזי, והארץ היתה תוהו ובהו וגו', תנינן היתה ואוקימנא, בגין דבהאי יאורא קדמאה דקאמרן, כד האי התנין הגדול עאל ביה, כדין אתמלייא ושטיף ודעידן ניצוצין דאתלקטו באינון עלמין דאתחרבו בקדמיתא. אינון תנינן אחרנין דקאמרן הוה ולא הוה, אמאי, בגין דאתחלש חילייהו, דלא יטשטשון עלמא, בר חד זמנא לשבעין שנין, ואינון אתתקפו בחילא דההוא תנין הגדול, והאי איהו בלחודוי לאתתקפא, ואלמלא נוקביה קיימת לגביה, לא יכיל עלמא למסבל לון. (ובגין כך) עד לא קטל קודשא בריך הוא לנוקבא, הארץ היתה תוהו (ובהו), תהו היתה, ולבתר דקטל לה, הוה בהו, שראת לאתקיימא, וחשך על, עד לא הות נהירא עובדא דעבד, מה עבד קודשא בריך הוא, מחץ רישיה דדכורא לעילא ואתכפיא. בגין דהא תהומא לתתא לא הוה נהיר, מאי טעמא לא הוה נהיר, בגין דהאי התנין הגדול הוה נשיב רוחא על תהומא ואחשיך ליה, ולא מרפרפא לתתא, ועבר (נ"א ועכ"ד) רוחא אחרא דלעילא, ונשב (נ"א דנשב) ובטש בההוא רוחא ושכיך ליה, הדא הוא דכתיב ורוח אלהים מרחפת על פני המים, והיינו דתנינן דקודשא בריך הוא בטש רוחא ברוחא וברא עלמא. ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור, נהיר נהירו דלעילא, ובטש

זוהר חלק ב דף לה/א

על גבי רוחא דנשיב, ואסתלק מעל תהומא, ולא חפא ליה, כיון דתהומא אתנהיר ואיהו אסתלק, כדין הוה נהירו, דא נהיר על רישיה, ומיא הוה נפקי מגו אפותיה, ורוחא נשיב לעילא ונהיר מנהירו דא, עד דהוה נחית נהוריה מנצנצא לשבעין ותרין נהורין דשמשא. כיון דאינון נהורין אתרשימו בגו שמשא לתתא, הוה חייביא דעלמא ידעין בהו, והוה פלחין לשמשא, כיון דאסתכל קודשא בריך הוא באינון חייביא, סליק נהוריה וגניז ליה, אמאי גניז ליה, בגין דההוא תנין הוה סליק ונחית ובטש באינון יאורין, עד דגנו ליה ולא אתגליא, וזרע ליה זרועא בחד צדיק, דאיהו גננא דגנתא, וזרועא דזרע בגנתא בגניזו בטמירן, (ס"א האי) דהאי אור איהו. כד האי התנין הגדול חמי, דצמח בגנתא זרועא דאור דא, כדין אתער לסטרא אחרא, לההוא נהר דאקרי גיחון, ואתפלגו מימיו דהאי גיחון, חד שבילא דיליה איהו אזיל גו ההוא זרועא דאצמחא גו גנתא, ואנהיר ביה ברבו דזרועא דא, ואקרי גיחון. ומגו ההוא רבו דזרועא דא, אסתלק לרבו שלמה

מלכא כד אסתלק למלכו, דכתיב (מ"א א לג) והורדתם אותו אל גיחון, וכתיב ומשח אותו שם, שם ולא באתר אחרא, בגין דהוה ידע דוד מלכא דא, ומימיו אחרנין אסתלקו למלכו אחרא, ודא איהו מלכא דאיהו תקיפא. והאי התנין הגדול אתער ליה, ואסתלק סנפירו דהאי תנין בההוא נהר לאתתקפא ביה, וכל אינון שאר יאורין כלהו סלקין ונחתין בתוקפא דהאי התנין הגדול, ותב ועאל לההוא יאורא שכיכא ואשתכך ביה. וכדין כד ההוא אור אתגניז, (ס"א לנטלא) לעיולא ליה ההוא גננא דקאמרן, כדין נפק חשך קדמאה, ובטש על רישיה בההוא נוקבא דאתמתחא ביה, ואתפרש חד חוטא בין ההוא נהירו דאור דא דאתגניז, ובין ההוא חשוכא דחשך דא, דכתיב (בראשית א ד) ויבדל אלהי"ם בין האור ובין החשך. האי תנין תב בההוא פרישו דהאי חוטא דאפריש, ואפריש לאינון (נ"א בין אינון) יאורין גו חשוכא, ואתפרשו נונין לזנייהו אלין מאלין בההוא פרישו, וכד אתפרשו מיין עלאין קדישין, כל אינון יאורין אתפרשו, ועאלו לגו ההוא יאורא שכיכא דאתבריר מכלהו, ונפקין ועאלין ביה תלת זמנין ביומא. וכל אינון נונין דמגדלן גו אינון יאורין פרישו אלין מאלין, ואקרין לילות, ואלין אינון ראשין לכל אינון נונין דנפקין לבר, ואלין שלטין על כלהו, ואלין אקרון בכורי מצרים, ומהכא אתבדרו לבר בוכרין, וכלהו אתזנו משקיו דאינון יאורין. והאי התנין הגדול שלטא על כלהו, וכלא בפרישו דמיין עלאין, דכתיב ויהי מבדיל בין מים למים, ואתרשימו מיין קדישין עלאין ואתפרשו לעילא, ומיין תתאין אתפרשו כלהו אלין מאלין, קדישין ודלא קדישין, ועל דא אקרון מלאכין עלאין פרישו, בגין דאתפרשו אלין מאלין לזנייהו. ויאמר אלהי"ם תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע, רזא דא, כד האי התנין הגדול הוה נשיב רוחא בההוא נוקבא, ומרפרפא לגבי עילא, כל אינון עשבין הוה מהפך לון ליבישו, עד דרוחא אחרא נשיב בההוא רוחא ושכיך ליה לתתא, ועשבין צמחו כמלקדמין ושלטין ומשבחו ואודן קמי קודשא בריך הוא. מסטר שמאלא, לגו יאורא שכיכא נפקין בעירין לזנייהו, ואזלין למקרב לגבי דאינון עשבין ולא יכלין, ותבין לאתרייהו, כל אלין יאורין אזלין ושאטין עם ההוא תנינא דשליט בהו, וסחרין לאינון עשבין ולא יכלין, בר לזמנין דרוחא עלאה לא נשיב, ואיהו מרפרפא רוחא בההוא נוקבא דלעילא כמה דאוקימנא, כדין שליט ההוא רוחא על אינון עשבין, ויאורא שכיכא תב לאתריה, וסלקא ונחתא, ובגין דמימיו שכיכין אזיל בשכיכו. והאי התנים הגדול סלקא לגבי אינון יאורין, ועשבין כלהו מגדלן סחרניה דההוא יאורא שכיכא, ואלין (נ"א ואינון) מגדלין בכל עיבר, כדין סלקא ההוא תנינא ואתרבי בינייהו, ותב לכל אינון יאורין. ויאמר אלהי"ם יהי מארת ברקיע השמים, דא איהו נחש בריח, אמאי בריח, בגין דסגיר לתרין סטרין, ולא נפיק לעלמין אלא חד זמנא ליובלא. ובספרי קדמאי, דא נחש עקלתון דאיהו בעקימו תדיר, ואייתין לווטין על עלמא, כד האי קם אתבר תוקפיה

זוהר חלק ב דף לה/ב

דההוא תנינא, ולא יכיל למיקם עד דאביד גשמיה. בגין דקודשא בריך הוא כפיף ליה גו ימא כד עאל לגביה, ואיהו דרך על תקפיה דימא, ותקפיה דימא דא איהו תנינא, כמה דאת אמר (איוב ט ח) ודורך על במתי ים, וכד האי נחש קם, כדין מה כתיב (ישעיה כז א) והרג את התנין אשר בים, דא איהו התנין הגדול, ועל דא כתיב (יחזקאל כט ג) הנני עליך. ודא נחש איהו מארת, בלווטין לכלא, בגין דאיהו תקיפא עליה, בתוקפיה דההוא נהר רברבא דאקרי חדקל, והא אוקימנא. ההוא נחש איהו ביבשתא, כד נפקין דא בדא, דא דביבשתא אתתקף תדיר, בגין דכל אורחוי ותקפוי ביבשתא איהו, ואכיל ארעא ועפרא תדיר, כמה דאת אמר (בראשית ג יד) ועפר תאכל כל ימי חיך, דא גדיל בעפרא ודא גדיל במיא, נחש דאתגדיל במיא לאו תקיפא כהאי דאתגדיל ביבשתא, ועל דא כתיב (שם א יד) מארת חסר, דדא אזדמן לגבי ההוא דימא, ואף על גב (ודא לא) דאזדמן לגביה, לא אגח לגביה אלא קודשא בריך הוא בלחודוי, דקטיל ליה מגו

ימא, כמה דאוקימנא, בגין גסות רוחא דביה, כמה דאת אמר (יחזקאל כט ג) אשר אמר לי יארי וגו':

ועבר יהו"ה לנגוף את מצרים וגו', תנא אמר רבי יוסי, האי קרא קשיא, וכי וראה את הדם ואחר כך ופסח, דמשמע דסימנא הוא דעביד, ואי תימא בגין דמא דאיהו מצוה, אמאי לבר, ואמאי בתלת דוכתי דפתחא, והא כתיב (דניאל ב כב) הוא גלי עמיקתא וגו', ומאי טעמא בעא דאתגליא דמא על המשקוף ועל שתי המזוזות. אלא תנא, כתיב (דברים לב יט) וירא יהו"ה וינאץ, וכתיב (בראשית ו ה) וירא יהו"ה כי רבה רעת האדם בארץ, ותנינן לא אתחזי אשגחותא דלעילא, אלא כד אתחזי לתתא עובדא, דאתעבידו עובדא מניה, ועל דא (נ"א ועד דעבדין עובדא לתתא) לא משגיחין לאבאשא בר הרהורא דע"ז, דכתיב (דברים יא טז) השמרו לכם פן יפה לבבכם, ומדאתעביד עובדא אשגחותא דלעילא אתער, ובגין כך כלא בין לטב בין לביש בעובדא תליא מלתא. אמר רבי יוסי, כל שוקי מצרים מליין טעוון הו, ועוד דבכל ביתא וביתא הו שכיחי זינין, דמתקטרי בחרשייהו באינן כתרין תתאין דלתתא, ומתערין רוח מסאבא בגווייהו, ורזא דמלה תנא, כתיב ולקחתם אגדת אזור וטבלתם בדם אשר בסף, והגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות, אגודת אזור למה, בגין לבערא רוח מסאבא מבינייהו, (נ"א האי קרא קשיא, וכי ראה את הדם ואח"כ ופסח, דמשמע דסימנא הוא דעביד, אמאי, והא כלא גליא קמי קודשא בריך הוא, וכתיב הוא גלי עמיקתא ומסרתא, אלא תנא כתיב וירא יהו"ה וינאץ וגו', וכתיב וירא יהו"ה כי רבה רעת וגו', ותנינן לא אתחזי אשגחותא לעילא אלא כד אתחזי לתתא עובדא, ומדאתעבד עובדא אשגחותא לעילא אתער, ובגין כך כולא בין לטב בין לביש בעובדא תליא מלתא, ולקחתם אגודת אזור וגו', אגודת אזור למה, ומאי טעמא בעא דאתגלייא דמא על המשקוף ועל שתי המזוזות, אמר רבי יוסי, כל שוקי מצרים מליין טעוון הו, ובכל ביתא וביתא הו שכיחי זינין, דמתקטריין בחרשייהו באינן כתרין תתאין דלתתא, ומתערין רוח מסאבא בגווייהו, ועל דא אגודת אזור, בגין לבערא רוחי מבינייהו), ולאחזאה בפתחיהו בהני תלת דוכתי מהימנותא שלימתא, חד הכא וחד הכא וחד בגווייהו, ובגין כך ופסח יהו"ה על הפתח, ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגוף, משום דחמי שמא קדישא רשים על פתחא. אמר רבי יהודה, אי הכי אמאי דמא, דהא תנינן חוור וסומק וחד דכליל ביני גווני, אמר ליה, תרי דמי הו, חד דמילה וחד דפסחא, דמילה רחמי, דפסחא דינא, אמר רבי יהודה, לאו הכי, אלא כמה דאוליפנא, דקודשא בריך הוא אחזר ההוא דמא לרחמי, כאילו הו חוור בגו גווני, דהא הוא דכתיב (יחזקאל טז ו) ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך ואומר לך בדמיך חיי וגו', ואף על גב דהוה סומקא אתחזר לרחמי, דכתיב בדמיך חיי, ובגין כך רשים פתחא בתלת סטריין חד הכא וחד הכא וחד בינייהו. תאני רבי חזקיה, תרין דמי אתחזו, לקבל תרי כתרין דאתחזו (נ"א דאתער) לעילא בההיא שעתא, אמר רבי יוסי, חד כתרא דכלילא בתרין סטריין טמירין

זוהר חלק ב דף לו/א

ברחמי ודינא. אמר רבי אבא, בכמה אתרין חס קודשא בריך הוא על בנוי, עבד בר נש ביתא, וקודשא בריך הוא אמר ליה כתוב שמי ושוי לפתחך, ואת שרי לגו ביתא, ואנא אותיב לבר בפתחך לנטרא לך, והכא אמר, רשים על פתחא רזא דמהימנותא דילי, ואת שרי לגו ביתך ואנא נטיר לך לבר, דכתיב ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר, וכתיב וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות ופסח יהו"ה על הפתח ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגוף. תו אמר רבי אבא, כגוונא דשמא קדישא ה' עבדו בההוא שעתא, מה שמא קדישא אתחזר בהאי שעתא דינא, אוף הכי אתחזר האי דמא בהאי שעתא דינא, דכתיב וראה את הדם על המשקוף, ועל שתי המזוזות, רשימא דכלהו סומקא, לאתחזאה דהא אתחזר בדינא למעבד נוקמין. ורזא דמלה,

כגוונא דהוי לעילא בההוא שעתא, כך בעי לאתחזאה לתנא, אי רחמי רחמי ואי דינא דינא, הדא הוא דכתיב וטבלתם בדם אשר בסף והגעתם וגו', ולזמנא דאתי כתיב, (ישעיה סג א) מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה, דזמין לאחזאה (נ"א לאתחזאה) כלהו דינא למעבד נוקמין. ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר, מאי טעמא, משום דתנינן אמר רבי יצחק (אמר רבי ירמיה), לא ליבעי ליה לאיניש למיזל בשוקא, ולאשתכחא בשוקא, בזמנא דדינא תליא במתא, דכיון דרשותא אתייהיב למחבלא, מאן דפגע ביה אתזק, והכא משום דדינא אשתכח, לא בעיא לנפקא לבר. תניא אמר רבי יוסי, בההוא ממש דאשתכח דינא למצראי, בההוא ממש אשתכח רחמי לישראל, הדא הוא דכתיב וראיתי את הדם ופסחתי עליכם, וכן תנא, בכל אינון כתרין קדישין דלעילא, כמה דאשתכח דינא אשתכח רחמי, וכלא בשעתא חדא. תנא רבי חזקיה, כתיב (שם יט כב) ונגף יהו"ה את מצרים, נגוף ורפא, נגוף למצרים ורפא לישראל, מאי ורפא, ממאי שנימולו צריכים רפואה, ותנא באותה שעה שנגפו מצראי, באותה שעה נתרפאו ישראל, דתניא אמר רבי יוסי (אמר רבי חזקיה), מאי דכתיב (שמות יב כג) ופסח יהו"ה על הפתח, מאי על הפתח, ופסח יהו"ה עליכם מבעי ליה, אבל על הפתח, על הפתח ממש, זהו פתח הגוף, ואי זהו פתח הגוף, הוי אומר זו מילה. רבי שמעון אמר, בשעתא דאתפלג ליליא, וכתרא קדישא אתער לגבה (נ"א אתערב בה) דכורא, ומאן דכורא, חסד עלאה, דמשמע דדא בלא דא לא סלקא, ובגין דא, דא מחי ודא מסי, וכלא בשעתא חדא, וכתיב ופסח יהו"ה על הפתח, על הפתח הידוע, מאי הפתח, משום דאיהו פתחא ומשיכא דרוחא וגופא. ותא חזי, עד לא אתגזר אברהם, הוה אטיס וסתיס מכל סטרוי, מדאתגזר אתפתח מכלא, ולא הוי אטיס וסתיס כקדמיתא, והיינו רזא דתנינן, (בראשית יח א) והוא יושב פתח האהל, משום דאתגלייא יו"ד, מאי קא מיירי, אלא אמר רבי יצחק, דהוא אשרי בגלויא דא חסד בצדק, ודא הוא פתחא דמשכנא עלאה קדישא, משמע דכתיב האהל, האהל הידוע. אמר רבי אלעזר, כד אתגלייא האי יו"ד, אתבשר (נ"א אתבסם) ואתברך בפתח האהל דהיא צדק, לאתבסמא בחסד, הדא הוא דכתיב כחום היום, דהוא שעתא דשלטא חסד חולקא דאברהם, ומנא לן דהאי פתח האהל אתבסם לקבליה דאברהם, דכתיב (שם כד א) ויהו"ה ברך את אברהם בכל, דאתבסם בחס"ד מדאתגלייא יו"ד. אמר רבי אבא, והוא יושב פתח האהל, כמה דכתיב ויהו"ה ברך את אברהם בכל, דדא הוא פתחא קדישא כתרא עשיראה, כחום היום, כמה דאתייהיב ליה כתרא דחסד, הדא הוא דכתיב כחום היום, כמה דיתיב בהאי כך יתיב בהאי, דלא סליק האי בלא האי. דבר אחר

זוהר חלק ב דף לו/ב

ועבר יהו"ה לנגוף את מצרים (שמות יב כג), מאי ועבר, דעבר על שורי דינא דכתרין (נ"א דקטרין), דהוו מתקשרי בכתרין אחרנין דלעילא, ושרא להו מקיומיהון, ועבר על אורחוי, בגין למעבד בהו דינא ולנטרא להו לישראל, וכדין הוא כל ועבר ועברתי ויעבר, דקודשא בריך הוא אעבר על כל אורחוי, או לדינא או לרחמי, הכא ועבר בגין למעבד דינא, התם ויעבר בגין לרחמא:

ויהי בחצי הלילה ויהו"ה הכה כל בכור וגו', (כתיב (תהלים סט יד) ואני תפלתי לך יהו"ה עת רצון וגו'), רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי מאושא ללוד, והוה רבי חייא רכיב בחמרא, אמר רבי יוסי, נתיב הכא ונצלי, דהא מטא זמנא דצלותא דמנחה, ותנינן לעולם יהא אדם זהיר בצלותא דמנחה, אמאי יהא זהיר, משום דהיא שעתא דתלייא דינא, ובעי בר נש לכוונא דעתיה, נחת רבי חייא וצלי. עד דהוו אזלי נטה שמשא למיעל, אמר רבי חייא לרבי יוסי, אמאי את שתיק, אמר רבי יוסי, מסתכל הוינא בדעתאי, דלית עלמא מתקיימא אלא על רישיהון דעמא, אי רישי עמא זכאין טב לעלמא טב לעמא, ואי לא זכאין ווי לעלמא ווי לעמא. אמר רבי חייא ודאי כך הוא, מנלן, דכתיב (דה"ב יח טז) ראיתי את כל ישראל נפוצים על ההרים כצאן אשר אין להם רועה,

ויאמר יהו"ה לא אדונים לאלה, ישובו איש לביתו בשלום, ישובו, ישובו מבעי ליה, לביתו, בביתו מבעי ליה, דהא באתרייהו קיימי. אלא הכי תנינן, אי רישא דעמא לא זכי, עמא מתפסן בחוביה, מנלן דכתיב (ש"ב כד יז) ויאמר דוד וגו' הנה אנכי חטאתי ואנכי העויתי ואלה הצאן מה עשו, (ס"א וכתוב (דה"א כא יז) ואני הוא אשר חטאתי וגו'), דוד חב וישראל סבלו, ואי רישא דעמא מתפס בחוביה, עמא משתזבן, דהא דינא לא שריא עליהו, דכתיב ויאמר יהו"ה לא אדונים לאלה, כלומר (ס"א אם אלו) אלו לא הוו רישין לעמא, מהאי ארחא ישובו איש לביתו בשלום, כלהו משתזבן אי רישיהון מתפסן, ואפילו יהושפט אתגזר עליה לאתענשא משום דאתחבר באחאב, אי לאו ההוא צווחא דכתיב (מ"א כב לב) ויזעק יהושפט. עד דהוו אזלי רמש ליליא, אמרו מה נעביד אי ניזיל חשך ליליא, אי ניתיב דחלא הוא, סטו מאורחא יתבו תחות אילנא חד, ויתבו והוו אמרי מלי דאורייתא ולא דמיכו. בפלגות ליליא חמו חד אילתא דעברא קמיהו, והות צוחת ורמיאת קלין, שמעו, וקמו רבי חייא ורבי יוסי ואזדעזעו, שמעו חד קלא דמכרזא ואמר, מתערין קומו, ניימין אתערן, עלמין אזדמנו לקדמות מריכון, (דהא קלא נפק דכאיב אילתא דלעילא ותתא, דכתיב (תהלים כט ט) קול יהו"ה יחולל אילות ויחשוף יערות) דהא מריכון נפיק לגן עדן דאיהו היכליה, לאשתעשעא עם צדיקיא, דכתיב ובהיכלו כלו אומר כבוד. אמר רבי חייא, השתא פלגו דליליא ממש, וקלא דא הוא קלא דנפק וכאיב אילתא דלעילא ותתא, דכתיב קול יהו"ה יחולל אילות, זכאה חולקנא דזכינא למשמע דא. ותא חזי רזא דמלה, בשעתא דקודשא בריך הוא אתחזי על גנתא, כל גנתא אתכנש, ולא מתפרש מעדן, ומהאי עדן מבעי נפקין לכמה אורחין ושבילין, והאי גנתא אתקרי צרורא דחיי, דתמן מתעדנין צדיקיא מנהירו דעלמא דאתי, ובהאי שעתא קודשא בריך הוא אתגלי עליהו, (ס"א בשעתא דקודשא בריך הוא אתער בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא, כרוזא נפיק וקרי (שיר ד טז) עורי צפון ובאי תמן הפיחי גני יזלו בשמיו יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו, מאי ויאכל פרי מגדיו, אלין קרבנין דאתקרבו קמיה מנשמתייהו דצדיקיא, האי בפלגות ליליא, בשעתא אחרא שאר קרבנין ממש), יתבו רבי חייא ורבי יוסי. אמר רבי יוסי, בכמה זמנין שאילנא, האי דכתיב ויהי בחצי הלילה ויהו"ה הכה כל בכור בארץ מצרים, אמאי לא הוה ביממא דיתגלי לכל פרסומי ניסא, ואמאי מיתו כל אינון חלשי דבתר רחייא, ואינון טלייא דבני עאנא, ולא מיתו מלכי ופרדשכי וגוברי מגיחי קרבא, כמה דהוה בסנחריב, דכתיב (מ"ב יט לה) ויצא מלאך יהו"ה ויך במחנה אשור וגו', ותנינן כלהו מלכין בני מלכין רופינוס ופרדשכי, התם

זוהר חלק ב דף לז/א

אתחזי גבורתא דחד שליחא דיליה יתיר מהאי דהוה יאות למהוי דיליה יתיר. אמר ליה יאות שאלת, ואנא לא שמענא מידי בהאי, ולא אימא, אבל הא זכינא לכל האי וארחא אתתקן קמן, אנא שמענא דרבי שמעון בר יוחאי מדכי שוקין דטבריא, ניזיל גביה, יתבו עד דהוה נהיר יממא, כד סליק נהורא קמו ואזלו, כד מטו גביה, אשכחוהו דהוה יתיב וספרא דאגדתא בידיה. פתח ואמר (ישעיה מ יז) כל הגוים כאין נגדו מאפס ותהו נחשבו לו, כיון דאמר כל הגוים כאין נגדו, למה כתיב מאפס ותהו נחשבו לו, אלא אוליפנא, דעתייהו דכל עמין דעלמא, דמהימנותא דלהון הוא כאין, דלא אדבקו עלאין ותתאין, ושוין לקבלייהו מהימנותא דשטותא, אבל מאפס ותהו נחשבו לו, כהאי עלעולא דסחרא (ס"א דפרחא) ברוחא, ומתגלגלא בקיטא בריקניא, הדא הוא דכתיב (דניאל ד ז) וכל דיירי ארעא כלא חשיבין. עוד פתח ואמר, בראשית ברא אלהי"ם את השמים ואת הארץ, את דא ימינא דקודשא בריך הוא, ואת דא שמאלא, אוליפנא דסטא קודשא בריך הוא ימיניה וברא ית שמיא, וסטא שמאלא וברא ית ארעא, הדא הוא דכתיב (ישעיה מח יג) אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים, קורא אני אליהם יעמדו יחדו, מהו יעמדו יחדו, סלקא דעתך שמיא וארעא, לאו הכי, (נ"א מהשמים קורא אני אליהם והארץ לאו הכי), אלא ימינא

ושמאלא דאינון א"ת וא"ת, והיאך יעמדו יחדו, בזאת, ההיא דשלטא בפלגות ליליא, דכלילא א"ת בזאת. ותנינן כתיב (קהלת ג יא) את הכל עשה יפה בעתו, א"ת הא דאמרן, הכל, כמה דאת אמר (בראשית כד א) ויהו"ה ברכך את אברהם בכל, ותאנא דהיא כתרא דאתקרי זא"ת, דכלילא מא"ת וא"ת, ושלטא בפלגות ליליא בתרין סטרוי ברחמי ודינא, רחמי לישראל, ודינא לעמין עכו"ם. פתח רבי חייא ואמר, אי ניחא קמיה דמר דנימא חד מלה על מה דאתינא, כתיב, ויהי בחצי הלילה ויהו"ה הכה כל בכור בארץ מצרים, ומהאי דאמר מר, אשתמע דהאי פסוקא בההוא מלה אתא, ואנן אורחא אתתקנא קמן למיתי למשאל קמך. פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים קיג ה) מי כיהו"ה אלהינו המגביהי לשבת וגו', מי כיהו"ה אלהינו, דסליק ואתעטר לאתישבא בכתרא עלאה קדישא, נהירו על כל בוציני דנהירו, כתרין ועטרין, המשפילי לראות, דנחית בכתרוי, מכתרא לכתרא, מנזרא לנזרא, מנהירו לנהירו, מבוצינא לבוצינא, לאשגחא בעלאין ותתאין, הדא הוא דכתיב (שם יד ב) יהו"ה משמים השקיף על בני אדם וגו'. תא חזי, כתיב ויהי בחצי הלילה, כחצי מבעי ליה, או כחצות כגוונא דאמר משה, ואי כמה דאמרי חברנא, דלא יימרון אצטגנוני פרעה משה בדאי הוא, הא קושיא באתריה קיימא בתלת גווני, דאפילו ישראל יימרון הכי. חד, דאי הכי הוה ליה למימר ויאמר משה כחצות הלילה, אמאי קאמר כה אמר יהו"ה וגו', כמה דלא אתכוון שעתא, דהא לא יתפסון במשה אלא בפטרונא, בגין דאמר כה אמר יהו"ה וגו', תרי, דהא משה אמר עד בכור השפחה אשר אחר הרחים, ולא הוה הכי אלא עד בכור השבי אשר בבית הבור, על כל פנים אפילו ישראל נמי יימרון הכי, דהא לא אתבררון מלי, תלת, דאיהו אמר משמא דפטרונא כחצות, וכתיב ויהי בחצי הלילה. ועוד שאלתא דילכוך יתיר על מטול דלא יכיל בעירא למסבל, אמאי הוה בפלגות ליליא ולא ביממא, ואמאי מיתו כל אינון חלשין דבתר רחיא, אלא כלא רזא עלאה הוא בין מחצדי חקלא. וכלא אתכשר (נ"א אתבשר) בנביאה מהימנא, זכאה חולקיה דמשה, דעליה כתיב (שם מה ג) יפיפית מבני אדם הוצק חן בשפתותיך, על כן ברכך אלהי"ם לעולם, (שם ח) אהבת צדק ותשנא רשע, על כן משחך אלהי"ם אלהי"ך שמן

זוהר חלק ב דף לז/ב

ששון מחבריך. יפיפית מבני אדם משת וחנוך, הוצק חן בשפתותיך מנח ובניו, על כן משחך אלהי"ם אלהי"ך מאברהם ויצחק, שמן ששון מיעקב, מחבריך משאר נביאי, וכי גבר דסליק בדרגין עלאין דלא סליק בר נש אחרא לא ידע מה דאמר. אלא הכי תנינן, האי כתרא דאקרי זא"ת אתקרי אש"ה, כמה דאת אמר (בראשית ב כג) לזאת יקרא אשה, אמאי, משום כי מאיש לקחה זאת, מאן הוא איש, ההוא דאקרי זה, ודא הוא איש דכר, כמה דאת אמר (שמות לב א) כי זה משה האיש, האיש הזה, ואקרי איש זה, וזה איש. וזאת אתנסיבת מזה דאקרי זכר, ובגין דא איהי תמר, דכר ונוקבא, דלא סליק דא בלא דא, תמר, כמה דאת אמר (שיר ג ו) כתמרות עשן, מה עשן סליק חוור ואוכם, אוף הכא כלא כליל בה בפלגות ליליא למעבד נימוסוי בחד שעתא, חוור לישראל ואוכם לעעכו"ם, ובעוד דהאי ליליא לא אתפלג לא עביד נימוסוי. מנא לן מאברהם, דכתיב (בראשית יד טו) ויחלק עליהם לילה, דאתפלג למעבד נימוסוי, אוף הכא משה אמר כחצות, (מהו כחצות, כמה דאת אמר (מ"א יח לו) כעלות המנחה, (איוב ה כו) כעלות גדיש, אוף הכא כחצות) כמפלג, דמשה ידע דלא יעביד נימוסוי עד דאתפלג, והכי הוה דלא עביד ליליא נימוסוי עד דאתפלג, בפלגות בתראה עבד נימוסוי, הדא הוא דכתיב ויהי בחצי הלילה, מאי בחצי, בפלגות בתראה, בזמנא דאיהי שלטא ואשתכח האי זאת למעבד נימוסין תדירא, וכל נימוסא דאתעביד בליליא בפלגותא בתראה אתעביד. ויהו"ה הכה כל בכור, ויהו"ה הוא ובית דינו, ויהו"ה הוא ונימוסוי, הכה כל בכור, הכה, משה לא אמר אלא ומת וגו', מהו הכה, אלא דאתער כה כמה דאגזים משה, דכתיב והנה לא שמעת עד כה. ותאנא פרעה חכים הוה מכל חרשו, ואסתכל בהאי זאת דיעביד ביה דינא, וזמין לחרבא ארעיה, כמה דאמר משה, בזאת תדע כי אני

יהו"ה, וביה מה כתיב, ויפן פרעה, מהו ויפן, דאפני לביה מהרהורא דא, כמה דאת אמר (במדבר יב י) ויפן אהרן, ויבוא אל ביתו ולא שת לבו גם לזאת, גם לרבות האי דזמינא לחרבא ארעיה, ולא שוי לביה לקבליה דזא"ת. כל בכור, אפילו דרגין עלאין ותתאין אתברו משולטנהון (ס"א משלשוליהון), כל אינון דשלטין בחכמתא דלהון, דכתיב בארץ מצרים, וכלהו דרגין עלאין ותתאין דאתברו משולטנהון (ס"א משלשוליהון), כלהו בפסוקא אתחזון (נ"א אתרמיזו), דכתיב מבכור פרעה היושב על כסאו, עד בכור השפחה אשר אחר הרחים, וכל בכור בהמה, הא כלהו אתחזון בפסוקא. סתמא דמלה מבכור פרעה היושב על כסאו, כתרא תתאה דקוזמיטא דמלכותא (נ"א ממלכותא) דלעילא, עד בכור השפחה, כתרא שמאלא, תתאה מינה דקוזמיטא, מבתר ארבע (נ"א מכתרי אחר) רחין, ארבע משיריין, (משמע) משום דכתיב אחר הרחים, (ולא מן הרחים). וכל בכור בהמה, תתאין מתתאין נוקבא מנוקבתא, דאשתכחו באתני בבעירי וחמרי ברברבי בזוטרי, ומקבלין מנהון גוברין ונוקבין. עד בכור השבי אשר בבית הבור, אינון דנפקין משפחה, די בהון עבדין לאסירי דישתעבדון בהון לעלמין, ולא יפקון לחירו, וברוחצנותא דאלין דרגין סריבו מצראי, די בהון עבדו קשרא לישראל דלא יפקון מן עבדותהון לעלמין. ובהאי אתחזי גבורתא ושלטנותא דקודשא בריך הוא, ודוכרנא דא לא ישתצי מישראל לדרי

זוהר חלק ב דף לח/א

דרין, דאי לא הוה חילא וגבורתא דקודשא בריך הוא, כל מלכי עמין וכל חרשי עלמין וחכימי עלמין, לא יפקון לישראל מן עבדותא, דשרא קטרין דלהון, ותבר כל אינון כתרין בגין לאפקא לון, על דא כתיב (ירמיה י ז) מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאתה, כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך. בכה רבי שמעון, ארים קליה ואתנח, אמר קנטורא דקיטפא אשתכח, חשבתון דשבה קודשא בריך הוא כמה זמנין, (דברים ה ו) אשר הוצאתיך מארץ מצרים, (שם טז א) הוציאך יהו"ה אלהיך ממצרים, (שם ה טו) ויוציאך יהו"ה אלהיך משם, (שמות יב יז) הוצאתי את צבאותיכם, (שם יג ג) זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים, (דברים ד לז) ויוציאך בפניו בכחו הגדול ממצרים, (שמות יג ג) הוציא יהו"ה אתכם מזה. אלא תאנא עשר כתרין אינון לתתא כגוונא דלעילא, וכלהו סתימין בתלתא אלין דאמרן, ותלת קשרין קשירו בהו על תלת דרגין אלין, דבהו עבדו דישאל לא יפקון משעבודהון לעלמין. זכאין אתון אברהם יצחק ויעקב, דבזכותכון שריאו קטרין, וקודשא בריך הוא דכר תלת קטרי מהימנותא דלכון, הדא הוא דכתיב (שם ב כד) ויזכר אלהי"ם את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב, את אברהם הא קשרא חדא דאברהם, את יצחק הא קשרא תניינא דיצחק, ואת יעקב הא קשרא תליתאה שלימתא דיעקב. תנא כל זמנין וחגיגין ושבתין, כלהו דוכרנא להאי, ועל האי אתקיימו כלהו, דאלמלא האי לא הוה נטורא דזמנין וחגיגין ושבתין, ובגיני כך לא אשתצי דכרנא דמצרים מכל זמנין וחגיגין ושבתין. תא חזי, דינא (ס"א דא) הוא יסודא ושרשא דאורייתא וכל פקודוי, וכל מהימנותא שלימתא דישאל. ועוד אמאי לא הוה ביממא דשאלתו, תנינן, כתיב היום אתם יוצאים, וכתיב הוציאך יהו"ה אלהיך ממצרים לילה, אלא תאנא דפורקנא דישאל לא הוה אלא בלילה, דליליא שרא קטרין ועבד נוקמין, ויומא אפיק לון בריש גלי, הדא הוא דכתיב (במדבר לג ג) יצאו בני ישראל ביד רמה לעיני כל מצרים, (נ"א הוא ועוד לילה שארי קטרין ועבד נוקמין ודינין, ויומא גלי ופרסם ניסא ונוקמא דאתעביד, הדא הוא דכתיב יצאו בני ישראל ביד רמה וגו'), וכתיב ומצרים מקברים את אשר הכה יהו"ה בהם כל בכור, דא הוא פרסומי ניסא. אתו רבי חייא ורבי יוסי אשתטחו קמיה ונשקו ידוי, ובכו ואמרו, גליפין עלאין ותתאין, זקפן רישא בגינך. עבד קודשא בריך הוא ירושלים לתתא כגוונא דלעילא, עבד (רבי שמעון בר יוחאי) שורי קרתא קדישא ותרעוי, מאן דעייל לא עייל עד דיפתחון תרעין, מאן דסליק לא סליק עד דיתתקנון דרגין דשורי, מאן יכיל למפתח תרעין דקרתא קדישא, ומאן יכיל לאתקנא דרגין

דשורי, דא רבי שמעון בר יוחאי דאיהו פתח תרעין דרזי דחכמתא, ואיהו אתקין דרגין עלאין, וכתוב (שמות לד כג) יראה כל זכורך את פני האדון יהו"ה, מאן פני האדון יהו"ה, דא רבי שמעון בר יוחאי, דמאן דאיהו דכורא מן דכורייא בעי לאתחזאה קמיה. אמר לון עד השתא לא סיימנא מלה דשאלתא דילכון, דהא תנינן ויהו"ה הכה כל בכור, כל בכור סתם כדקאמרן, וכלא הוה, כמה דאינון דמיתו, אינון קטורי קטרין דהוו משתמשי בחרשייהו באינון כתרין, מנהון משתמשי בעלאי ומנהון בתתאי, ואף על גב דכלהו תתאין אינון. וכל ארעא דמצרים מליא חרשין הות, וכתוב כי אין בית אשר אין שם מת, ואתעביד דינא בכלא, בשעתא דאתכנשו כלהו בבתיהון, ולא הוו מתפזרי במדברא ובחקלא, אלא כלהו אשתכחו בבתיהון, (ואור הנר יפה לבדיקה מבחוץ) ועבד ליליא דינוי בכלא בההיא שעתא. ותנא הוה נהיר ליליא כיומא דתקופה דתמוז, וחמא כל עמא דינוי דקודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב (תהלים קלט יב) ולילה כיום יאיר כחשכה כאורה. ובשעתא דנפקו אשתכחו כלהון מתין בשוקין לעיניהון דכלא, בעיין לאקרבא להו ולא אשכחו, ודא אקשי להו מכלא, חמו לישראל נפקין

זוהר חלק ב דף לח/ב

לעיניהון בחד גיסא, וחמו למיתיהון באידך גיסא, ובכלא הוה פרסומי ניסא, דלא הוה כהאי מיומא דאתברי עלמא. ותא חזי כתיב, ליל שמורים הוא ליהו"ה להוציאם וגו', הוא הלילה הזה ליהו"ה שמורים לכל בני ישראל וגו', האי פסוקא קשיא, כיון דאמר ליל, מהו שמורים, ולא שמור, שמור מבעי ליה, וכתוב הוא הלילה הזה, ליל קאמר בקדמיתא ובתר לילה. אלא הכי תנינן, כתיב (דברים כב כג) כי יהיה נערה בתולה, נער כתיב, מאי טעמא, משום דכל זמן דלא קבילת דכר אתקרי נער, מדקבילת דכר אתקרי נערה, אוף הכא ליל עד לא קבילת דכר, ואף על גב דכתיב ביה שמורים, דכר הוה זמין לאתחברא עמה, ובשעתא דאתחבר עמה דכר כתיב הוא הלילה הזה ליהו"ה שמורים, שמורים דכר ונוקבא, ובגיני כך כתיב הלילה הזה. ובאתר דאשתכחו דכר ונוקבא, לית שבחא אלא לדכורא, והכי שבחו ישראל בתושבתתייהו לדכורא ולא לנוקבא, הדא הוא דכתיב (שמות טו ב) זה אלי ואנוהו, דלית שבחא באתר דדכורא ונוקבא אשתכחו אלא לדכורא, ועל דא (נ"א ולדא) מחכאן ישראל, דכתיב (ישעיה כה ט) זה יהו"ה קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו, משום דהכי זמין למעבד להו, דכתיב (מיכה ז טו) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. ורזא דא הכי הוא, כגוונא דהכא ליל ולילה, כך זמין קודשא בריך הוא למעבד להו, דכתיב (ישעיה כא יב) שומר מה מלילה שומר מה מליל. מה להלן שמירה וליל, אוף כאן שמירה וליל, מה להלן שמירה ולילה, אוף כאן שמירה ולילה, ולילה אתקרי אגב דכורא, הדא הוא דכתיב (שם) אתא בקר וגם לילה, בקר כמה דאת אמר (בראשית יט כז) וישכם אברהם בבקר, דהוא מדתו ממש, וכתוב (תהלים ה ד) יהו"ה בקר תשמע קולי, בקר ממש. יתבו רבי חייא ורבי יוסי, ואוליף להו רזא דתורת כהנים, והוו מהדרי בכל יומא ויתבי קמיה, חד יומא נפק רבי שמעון לבר, אזלו בהדיה, מטו לחד חקלא יתבו. פתח רבי שמעון ואמר, תא חזי כתיב (קהלת ז טו) את הכל ראיתי בימי הבלי, יש צדיק אובד בצדקו ויש רשע מאריך ברעתו, שלמה דהות חכמתיה יתירה (נ"א יקירא) על כלא, מאי קאמר בהאי קרא, אלא שלמה רמז דחכמתא קא רמז, דהא חזינן אורחוי דקודשא בריך הוא דלאו הכי, דהא כתיב (ירמיה לב יט) ולתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו. אלא תרי ענייני נינהו דקא רמז הכא, דתנינן כד עינוי דקודשא בריך הוא בעאן לאשגחא בעלמא ולעינא ביה, כמה דכתיב (ס"א עיני יהו"ה המה משוטטות בכל הארץ (זכריה ד י), וכתוב כי וגו') (דהי"ב טז ט) כי יהו"ה עינוי משוטטות בכל הארץ, ואשכחן חייבין בעלמא, ההוא צדיקא דאשתכח בדרא אתפס בחובייהו, וחייביא מאריך קודשא בריך הוא רוגזיה עמהון עד דיתובון, ואי לאו, לא ישתכח מאן דיתבע רחמי עליהון, הדא הוא דכתיב יש צדיק אובד בצדקו, משום דההוא זכאה אסתלק מעלמא, בגיני כך תנינן לעולם אל ידור אדם אלא

במקום שאנשי מעשה דרים בתוכו, מאי טעמא משום דווי לההוא דמדוריה בין חייביא, דהוא אתפס בחובייהו, ואי דיוריה בין זכאין אוטיבין ליה בגיניהון. (דהא רב חסדא הוה דיוריה בקדמיתא ביני קפוטקאי, והוה דחיקא ליה שעתא, ומרעין רדפין אבתרוי, נטל ושוי מדוריה בין מארי תריסין דצפורי, וסליק וזכה לכמה טבין לכמה עותרא לכמה אורייתא, ואמר כל האי זכינא על דעאלית בין אינון דקודשא בריך הוא אשגח לאוטבא להו). דבר אחר את הכל ראיתי בימי הבלי, וכי שלמה דדרגין עלאין דחכמתא הוה ביה על כל בני דרא, דכתיב (מ"א ה יא) ויחכם מכל האדם, (ואשתדלותיה באורייתא למעבד טיבו וקשוט) דכתיב (דה"א כט נג) וישב שלמה על כסא יהו"ה למלך אמר בימי הבלי, וכתיב (קהלת א ב) הבל הבלים אמר קהלת. ותנא שבעה שמות נקרא, שלמה, ידיי"ה, אגור, בן יק"א, איתיא"ל, למואל, קהלת, קהלת כנגד כלם, וכלם נקרא

זוהר חלק ב דף לט/א

כעין של מעלה, קהלת כנופיא קדישא דבי עשרה, בגין כך קהל אין פחות מעשרה, וקהל אפילו מאה, וקהלת כללא דכלא, כמה דאת אמר (דברים לג ד) קהלת יעקב. ותנא שמותיו על שם החכמה אתקרון, ובגין כך תלת ספרין עבד, שיר השירים, קהלת, משלי, וכלהו לאשלמא חכמתא, שיר השירים לקבל דחסד, קהלת לקבל דדינא, משלי לקבל דרחמי, בגין לאשלמא חכמתא, והוא עבד כל מה דעבד בגין לאחזאה חכמתא, ולקבל דרגא (נ"א ולקבלי דרזא) עלאה, והוא אמר בימי הבלי, הבל הבלים. אלא רזא דהבל יקירא הוא, והוא הבל דנפיק מפומא, ורזא דהבל דנפיק מפומא קלא אתעביד מניה, ותנא אין העולם מתקיים אלא בהבל פיהם של תינוקות של בית רבן שלא חטאו, שלא חטאו ממש, (וקלא) והבל אתעביד ברוחא ומיא, וכל מה דאתעביד בעלמא בהבל אתעביד, ורזא (דמלה) דהאי הבל של תינוקות, אתעביד קלא ואתפשט בעלמא ואינון נטורי עלמא ונטורי קרתא דהא הוא דכתיב (תהלים קכז א) אם יהו"ה לא ישמר עיר וגו'. ותא חזי, הוא הבל הוא קלא, מה בין האי להאי, הבל (הוא קלא) קאים בחילא למיפק קלא, קלא ממש קאים בקיומה (דלא) לאפקא (אחרא) מלה, וההוא הבל דהוה אחסנתיה דאבוי קרייה הבל, ומניה חזא כל מה דחזא, ואף על גב דסיועין סגיאין מעילא אחרנין הוה ליה, ולאשתמודעא מלה אמר בימי הבלי, דמלה דא מתמן אתא. ורזא דמלה, הכל הבל, את הכל ראיתי בימי הבלי, יש צדיק אובד בצדקו, דא הוא רזא דמלה דגלי ופרסם, דכלא תליא בימי הבלי, כלומר בזמנא דהאי הבל ינקא מן דינא בגין למעבד דינא, צדיק אובד בצדקו, ובזמנא דהאי הבל ינקא מרחמי, רשע מאריך ברעתו, ותריוייהו תליין בהאי הבל, ובגין כך כתיב בימי, ולא כתיב ביום, וכלא תליין בימי הבל דא, מאן דאערע בדינא בדינא, מאן דאערע ברחמי ברחמי. ואי תימא יש צדיק אובד, ולא קאמר אבוד, הכי הוא אובד ממש, דההוא דינא אובד לצדיק מעלמא ומדרא, ויש רשע מאריך ברעתו, מאריך ממש, דההוא דינא (ס"א הבל) כד ינקא מרחמי עביד רחמי לההוא רשע ומאריך ליה. עד דהוה יתבי חמו קטורא דהוה סליק לעילא ונחית לתתא, אמר אתעטרותא אתעטר בטינתא (נ"א בעניותא) דארעא, מגו לעילא, אדהכי סליק ההוא חקלא ריחא מכל בוסמין, אמר נתיב הכא דשכינתא גבן אתקיים, בגין כך כריח שדה אשר ברכו יהו"ה. פתח ואמר, (בראשית כז כד) וירח את ריח בגדיו ויברכהו, ויאמר ראה ריח בני וגו', וירח את ריח בגדיו, משמע דאינון לבושין הוה סלקין ריחא טבא (ס"א דלא אתעדי), ולבתר אתעדי מנהון ההוא ריחא, השתא אית לאסתכלא, כתיב ריח בגדיו, וכתיב ריח בני, ולא אמר ריח הבגדים אלא ריח בני. אלא תנא, כיון שנכנס יעקב נכנס עמו גן עדן, ותנא אותן הבגדים היו של אדם הראשון, דכתיב (שם ג כא) ויעש יהו"ה אלהי"ם לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם, והוציאם מגן עדן, ואי תימא דכתיב ויתפרו עלה תאנה, דאינון הוה, אי הכי אמאי כתיב ויעש יהו"ה אלהי"ם, וכתיב כתנות עור, הא לא הוה אלא עלה תאנה, אלא כתרגומו לבושין דיקר, והוה סלקין ריחין מבוסמא דעדן. ותניא בשם מלא

אתעבידו, דכתיב ויעש יהו"ה אלהי"ם, מה דלא אתעבידו ביה שמיא וארעא, ולא, והא כתיב (שם ב ד) ביום עשות יהו"ה אלהי"ם ארץ ושמים, לא קשיא, האי כד אתעבידו לא אתעבידו בשם מלא, בר כד אתקיימו בשם מלא אתקיימו. ומה דאמרו דאינון לבושין אתו להווא רשע דעשו, דנסיב לון מן נמרוד, הכי אוקימנא, וקשיא מלה, דאי הכי הא כתיב לאדם ולאשתו, לבושין לאדם, ולבושין לחוה, לבושין דחוה מה אתעבידו, ותו דאי הכי

זוהר חלק ב דף לט/ב

במאי אתקברו, סלקא דעתך דאינון שבקו וראמו מנהון זהרא עלאה דיהיב לון קודשא בריך הוא. אלא אינון לבושין דאתלבשו בהו אדם ואתתיה לא אתלבש בהו בר נש אחרא, דבאינון לבושין דמו כגוונא דלעילא, ואי סלקא דעתך דאינון אתלבשו מגרמיהון בהו, תא חזי כתיב וילבישם, דקודשא בריך הוא אלביש לון, זכאה חולקהון. כתיב (תהלים קד א) יהו"ה אלהי"י גדלת מאד הוד והדר לבשת, וכתיב (שם צו ו) הוד והדר לפניו, וכתיב (שם קד א) עוטה אור כשלמה וגו', כיון דאתלבש (מה דאתלבש) עבד מה דעבד, מלמד שנתעטף קודשא בריך הוא באור וברא ית שמיא, אלא במאי אוקימנא החמודות אשר אתה בבית. החמודות, בגדי מלכות במשי וזהב, וארחא דעלמא דגנזי לון בבוסמין וריחין ליקרא דלבושיהון, תא חזי וירח את ריח בגדיו בתחלה, וכד ארגיש, אמר ראה ריח בני, דידע דביה הוה תליא מלתא, דבגיניה סליק ריחא, כריח שדה אשר ברכו יהו"ה. וכי מניין הוה ידע יצחק ריח שדה אשר ברכו יהו"ה, אלא תרין מלין אינון, וכלא הוא חד, דכתיב (בראשית כד סג) ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב, וכי לא הוה ליה ביתא או מקום אחר להתפלל, אלא אותו השדה היה אשר קנה אברהם סמוך למערה, דכתיב (שם מט ל) השדה אשר קנה אברהם מאת בני חת, ובשעתא דהוה יצחק עאל גביה, חמא שכנתא עליה, וסליק ריחין עלאין קדישין, ובגיני כך הוה מצלי תמן, וקבעיה לצלותיה. ואברהם אמאי לא הוה מצלי תמן, משום דקביעותא דאתרא אחרא הוה ליה בקדמיתא, ומלה אחרא ריחא דחמא בהר המוריה, ולמה נקרא מוריה, על שם המר הטוב דהוה תמן. וכלא הוה, וגן עדן דעאל עמיה וברכיה, ובגין כך לא תלה מלה בלבושין אלא ביעקב ממש, דחמא דביה הוה תליא מלה (ס"א ויאות הוה לאתברכא) ואתחזי, וזכותיה סליק לאתברכא, ועאל עמיה גן עדן, ובגין כך כד אתרעם עשו, אמר גם ברוך יהיה. אמר רבי יצחק, לא אצטריך אורייתא למכתב אלא מהחדש הזה לכם ראש חדשים, מאי טעמא, משום דשירותא דסיהרא הוי, ועל דא אורייתא הוה אצטריך למכתב מהכא, דהא בקודשא בריך הוא אתקשר מלה, ולא קשיא, דלא כתיב זאת החדש הזאת, דהא זה וזאת כחד מתקשרין, ובאתר דאית ביה דכר ונוקבא כחדא, לית שבחא אלא לדכורא. ועל דא ראשון הוא לכם לחדשי השנה, לחדשי השנה ודאי, אמר רבי יהודה, לכם תרי זמני למה, אמר רבי יצחק מנייהו אשתמע יתיר, כמה דכתיב (דברים לב ט) כי חלק יהו"ה עמו, אתקשרותא דא לכם ולא לשאר עמין:

דברו אל כל עדת ישראל לאמר, בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שה וגו' בעשור אמאי בעשור, אמר רבי אבא, בזמנא דאנהיר יובלא לסיהרא, דכתיב ביובלא בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפורים הוא. ויקחו להם איש שה לבית אבות, אמאי, בגין דבזמנא דא אצטריך למיגד ליה, דהא תנינן במלתא דא אתבר כתרא (חדא) תתאה דמתאחדין ביה כל שאר כתרין תתאין, ועל דא פריש משה ואמר, משכו וקחו לכם צאן, כמה דכתיב צאן ועבד ושפחה, אמר קודשא בריך הוא, עבידו אתון עובדא לתתא, ואנא אתבר תקפיהון לעילא, וכמה דתעבדון בנורא אתון, דכתיב כי אם צלי אש, אנא אוף הכי אעביר אותו באש בנהר דינור. אמאי אתנגיד בעשרה ואתנכיס בארבעה עשר, אמר רבי אבא, בדא אתקשרו ישראל ארבע מאה שנין, ואף על גב דארבע מאה שנין לא אשתעבידו בהו, מכל מקום הואיל והוה זמין לאתקשרא בהו, אתחשיב

עליה כאילו אשתעבידו בהו כל ארבע מאה שנין, בגין כך מעכבין ליה ארבע יומין קטירא ברשותיהו דישראל, ולבתר ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל. בין הערבים, אמאי בין הערבים, בשעתא דינא תליא, ובשעתא דאתמסר

זוהר חלק ב דף מ/א

מלה דא ליה על ידוי דאברהם, דכתיב (בראשית טו יז) ויהי השמש לבוא ותרדמה נפלה על אברם, והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו, אימה כתרא חדא, חשכה כתרא אחרא, גדולה האי דהיא רברבא מכלא, ואף על גב דאוקימנא קרא דא על שאר שעבודיהו דישראל, וכלא הוה. כגוונא דא (שמות יז יד) כי מזה אמחה, אתון מתתא, ואנא מעילא. תנא לא נפקו ישראל ממצרים עד דאתברו כלהו שלטונין דלעילא (משלשולהון) משולטניהון, ונפקו ישראל מרשותהון, ואעלו לרשותא קדישא עלאה דקודשא בריך הוא, ואתקטירו ביה, הדא הוא דכתיב (ויקרא כה נה) כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם, מאי טעמא עבדי הם, אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים, דאפקית להו מרשותא אחרא, ועאלית לון ברשותי. והיינו דאמר רבי שמעון, מאי דכתיב אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם, כי כל אוכל מחמצת, אלא הכי אוקימנא, האי שאור והאי מחמצת דרגא חד אינון, וכלהו חד רשו אוחרי, אינון שלטנין דממנן על שאר עמין, וקרין להו יצר הרע, רשותא אחרא, אל נכר, אלהים אחרים, אוף הכי שאור ומחמצת וחמץ וכלא חד, אמר קודשא בריך הוא, כל הני שני קיימיתו ברשותא אחרא עבדין לעם אחרא, מכאן ולהלאה דאתון בני חורין, אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם, כל מחמצת לא תאכלו, ולא יראה לך חמץ. אמר רבי יהודה, אי הכי כל ימי שתא נמי, אמאי שבעת יומין, דכתיב שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם, שבעת ימים ולא יתיר, אמר ליה, כל זמנא דאתחייב בר נש לאתחזאה גרמיה בן חורין הכי אצטריך, כל זמנא דלא אתחייב לא אצטריך. למלכא דעבד לחד בר נש רופינוס, כל אינון יומין דסליק להאי דרגא, חדי ולביש לבושי יקר, לבתר לא אצטריך, לשתא אחרא נטיר אינון יומין דסליק ליקירו דא, ולבש אינון לבושיין וכן בכל שתא ושתא. כהאי גוונא דישראל, כתיב שבעת ימים שאור לא ימצא, דאינון יומי חדוותא יומין דסליקו ליקרא דא ונפקו משעבודא אחרא, ובגין כך נטרין בכל שתא ושתא יומין דסליקו להאי יקר, ונפקו מרשותא אחרא ועאלו ברשותא קדישא, ועל דא כתיב שבעת ימים מצות תאכלו. אמר רבי שמעון, מצת כתיב כמה דאת אמר (יחזקאל א א) מראת אלהי"ם, ולמה אתקרי מצת דינא, דינא קדישא, דינא דאתאחדא בשמא קדישא, דינא דלא הוה תקיפא כל ההוא זמנא בגווייהו דישראל, דהא קיימא סיהרא בפגימותא, ועל דקיימא סיהרא בפגימותא (דברים טז ג) לחם עני כתיב, מאי טעמא קיימא בפגימותא, בגין דלא אתפרעו ולא אתגליא האי את קדישא, גזירין הוה ולא אתפרעו. אימתי אתפרעו, בשעתא דכתיב (שמות טו כה) שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו, ואף על גב דאוקימנא האי קרא במלה אחרא, כלא הוה ויאות, ואי תימא דבימי יהושע אתפרעו, לאו הכי, אלא אינון דכתיב (יהושע ה ה) וכל העם הילודים במדבר בדרך וגו'. בתר דאתפרעו אמר קודשא בריך הוא, בקדמיתא אכלתון מצות, דקיימא סיהרא בפגימותא, ואקרי לחם עני, מכאן ולהלאה האי לחם מאתר אחרא להוי, מאי הוא, דכתיב (שמות טז ד) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, לא מן סיהרא כההוא זמנא, אלא מן השמים ממש, כמה דכתיב (בראשית כז כח) ויתן לך האלהי"ם מטל השמים. וישראל קדישין נטרין אינון יומין דעאלו תחות גדפוי דשכינתא, ונטרין ההוא נהמא דאתיא מסטרהא, ועל דא כתיב (שמות כג טו) את חג המצות תשמר וגו', וכתיב ושמרתם את המצות, מהו ושמרתם את המצות, כמה דאת אמר (שם יט ה) ושמרתם את בריתי, וכלא בחד דרגא סלקא ואתאחד. ואי תימא משה היך לא פרע להו, אלא בגין דלא יתעכבון ישראל תמן עד דיתסיו, ועל דא כתיב (דברים טז ג) שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני, מאי טעמא לחם

זוהר חלק ב דף מ/ב

עני, משום כי בחפזון יצאת וגו', וכתוב ולא יכלו להתמהמה. תא חזי, כד עאלו ישראל לארעא, עאלו גזירין ואתפרעו, ומה כתיב (דברים ח ט) ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם, מאי במסכנות, לחם עני, אמאי אקרי לחם עני, משום דקיימא סיהרא בפגימותא, ולא מתברכא משמשא ולא מתנהרא מן שמשא, כמה דאת אמר (ד"ה א כט יא) כי כל בשמים ובארץ, ולא אתנהרא (מכל) מיובלא, מאי טעמא משום דלא אתפרעו, אבל הכא דאתגזרו ישראל ואתפרעו, לא תחסר כל בה כתיב, ועל דא לא במסכנות תאכל בה לחם, מאי טעמא, משום דלא תחסר כ"ל בה, כמה דחסרו ליה במצרים. ובכל שתא ושתא דוכרנא דמצרים קא עבדי ישראל ואכלי, ולא אשתעי מדרי דרין, ובגין דלא אתפרעו הכא במצרים, חסרו ליה להאי כל, וקיימא סיהרא בפגימותא, ואקרי לחם עני, עני, כתרגומו מסכנות, ומאי דאכלו ליה תמן בארעא, בגין דוכרנא דמצרים הוה, והאי לדרי דרין, ולזמנא דאתי כתיב (ישעיה ס כ) לא יבא עוד שמשך וירחך וגו'. תנא אמר רבי שמעון, כתיב בעשור לחדש הזה ויקחו להם וגו', וכתוב (ויקרא כג כז) אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפורים הוא, אשתמע כמה דאתמר, דכתיב בעשור לחדש הזה, מאי קא מיירי, אלא בעשור, מלה דא בעשור תליא, לחדש הזה בחדש הזה מבעי ליה, אלא כד אתא נימוסא להאי דרגא, כתיב לחדש הזה דיקא:

ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית, תנא תלת קשרין אינון, בכור בהמה בכור השבי בכור השפחה (דתלת קשרין), דכל שאר מתקשרי בהו באלין תלת גווני דלעילא, ובהאי דאתקרי צאן אתקשר כלא, וכלא כליל בצאן, אתקשר צאן בצאן, ולא יכיל לאתפרשא מקטלוי. ובהאי כלהו אתקשרו, ועל דא כתיב והיה לכם למשמרת, קטירו ליה בקטירותא, ויהא אתמסר בידיכון ברשותכון, עד דתנכסון ליה ותעבדון ביה דינא. ולזמנא דאתי כתיב (ישעיה סג א) מי זה בא מאדום, וכתוב (שם לד ו) כי זבח ליהו"ה בבצרה, וכתוב (זכריה יד ט) והיה יהו"ה למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד:

רעיא מהימנא כ"ה:

וישא העם את בצקו טרם יחמץ וגו', פקודא דא לבער חמץ, דהא פקודא דא אתמסר להו לישראל, וישא העם את בצקו טרם יחמץ, וכתוב שאור לא ימצא בבתיכם, והא אוקמוה חבריא, ורזא אוקימנא בין חמץ ומצה בכמה דוכתי, דא יצר רע ודא יצר טוב:

רעיא מהימנא כ"ו:

פקודא בתר דא לספר בשבחה דיציאת מצרים, דאיהו חיובא על בר נש לאשתעי בהאי שבחה לעלמין, והכי אוקימנא, כל בר נש דאשתעי ביציאת מצרים, ובההוא ספור חדי בחדוה, זמין איהו למחדי בשכינתא לעלמא דאתי, דהוא חדו מכלא, דהאי איהו בר נש דחדי במריה. וקודשא בריך הוא חדי בההוא ספור, ביה שעתא כניש קודשא בריך הוא לכל פמלייא דיליה, ואמר לון זילו ושמעו ספורה דשבחה דילי דקא משתעו בני וחדאן בפורקני, כדין כלהו מתכנשין ואתיין ומתחברין בהדייהו דישראל, ושמעין ספורה דשבחה דקא חדאן בחדוה דפורקנא דמריהון, כדין אתיין ואודן ליה לקודשא בריך הוא, על כל אינון נסין וגבורן, ואודאן ליה על עמא קדישא דאית ליה בארעא, דחדאן בחדוה דפורקנא דמאריהון. כדין אתוסף ליה חילא וגבורתא לעילא, וישאל בההוא ספורה יהבי חילא למאריהון, כמלכא דאתוסף חילא וגבורתא כד משבחין גבורתיה ואודן ליה, וכלהו דחלין מקמיה, ואסתלק יקריה על כלהו, ובגין כך אית לשבחה ולאשתעי בספור דא

זוהר חלק ב דף מא/א

כמה דאתמר. כגוונא דא חובה איהו על בר נש לאשתעי תדיר קמי קודשא בריך הוא, ולפרסומי ניסא בכל אינון ניסין דעבד, ואי תימא אמאי איהו חובתא, והא קודשא בריך הוא ידע כלא, כל מה דהוה ויהוי לבתר דנא, אמאי פרסומא דא קמיה על מה דאיהו עבד ואיהו ידע, אלא ודאי אצטריך בר נש לפרסומי ניסא ולאשתעי קמיה בכל מה דאיהו עבד, בגין דאינון מלין סלקין וכל פמליא דלעילא מתכנשין וחמאן לון, ואודאן כלהו לקודשא בריך הוא, ואסתלק יקריה עלייהו עילא ותתא. כגוונא דא מאן דאשתעי ומפרט חטאוי על כל מה דעבד, ואי תימא למאי אצטריך, אלא מקטרגא קאים תדיר קמי קודשא בריך הוא, בגין לאשתעי ולמתבע חובי בני נשא ולמתבע עליהון דינא, וכיון דאקדים בר נש ומפרט חטאוי כל חד וחד, לא אשאר פטרא דפומא לההוא מקטרגא, ולא יכיל למתבע עליה דינא. דהא תדיר תבע דינא בקדמיתא ולבתר משתעי ומקטרג פלוני עבד כך, ועל דא אצטריך ליה לבר נש לאקדמא ולפרט חטאוי, כיון דמקטרגא חמי דא, לית ליה פטרא דפומא עליה, וכדין אתפרש מניה מכל וכל. אי תב בתיובתא יאות, ואי לאו הא מקטרגא אשתכח עליה, ואמר פלוני דאתא לקמך בתוקפא דאפין בעיט במריה, חובוי כך וכך, על דא יאות לאזדהרא בר נש בכל הני, בגין דישתכח עבדא מהימנא קמי קודשא בריך הוא:

כ"ז:

פקודא בתר דא לאכול מצה בפסח, בגין דאיהו דוכרנא לדרי דרין על רזא דמהימנותא, והא אוקמוה, דישראל נפקו בההוא זמנא מרזא דטעוון אחרן, ועאלו ברזא דמהימנותא, והא אוקמוה רזא דנא בכמה דוכתי:

כ"ח:

ויאמר יהו"ה אל משה ואהרן זאת חקת הפסח וגו'. פקודא דא למשחט פסח בין הערבים בי"ד בניסן, דוכרנא דההוא פסח דמצרים, ודא איהו חובתא על כלא, כמה דאת אמר ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים. פסח דא אצטריך למהוי נטיר מעשרה יומין ולהלאה, דכתיב בעשור לחדש הזה ויקחו להם וגו', מאי טעמא, בגין דהא כדין שריאת סיהרא לאנהרא מעשרה יומין והלאה, עד דאשתלים בחמיסר, ובארביסר דליהוי נכיס בשעתא דדינא תליא על עלמא. רזא דא לאעברא זוהמא מקמי ברית קדישא, ולאיתהנאה בההוא ריחא דנדיף טוי נור, ועל דא לא אתיא אלא על שבעא, ועל דא וכל ערל לא יאכל בו, מאן דאית ביה ברית קדישא ייכול ביה, מאן דלא אית ביה ברית קדישא לא ייכול ביה, דהאי מבני ברית איהו לתברא תוקפא דחילא אחרא לאעברא ערלה מקמי ברית, בגין כך האי בבני ברית איהו למעבד ולא בבני ערלה. כד אתא קודשא בריך הוא למצרים, חמא דמא דההוא פסח דהוה רשים על פתחא, ודמא דברית היך הוו קיימין על פתחא, דכתיב ולקחתם אגדת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף והגעתם וגו', אזובא הא אוקימנא דאיהו מעבר רוחין בישין, וכל סטר רוח בישא מעבר באתערותא דיליה, בפורקנא עלאה דישראל לזמנא דאתי, ייתי קודשא בריך הוא ליצר הרע ויכוס ליה, והשתא בפורקנא דא כתיב ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל וגו', דוכרנא דזמנא דאתי בההוא פורקנא עלאה. על שתי המזוזות ועל המשקוף, בהאי רשימו דאת יו"ד, ובהאי רשימו דאת יו"ד, לאחזאה רשימו דברית קדישא, ואתבר ערלה מקמי דמא דברית רשים על כלא, ואתא דמא על דמא, כד עבר ההוא משחית הוה חמי דמא ואזדקיף מביתא, כמה דאת אמר ולא יתן המשחית וגו'. אי קודשא בריך הוא בלחודוי קטיל אמאי כתיב ולא יתן המשחית, דמשמע דמשחית הוה אזיל ולא קודשא בריך הוא, אלא ודאי קודשא בריך הוא הוה קטיל, ומשחית הוה אזיל

זוהר חלק ב דף מא/ב

לאשכחא עילה לישראל, כיון דהוה חמי ההוא תבירו דערלה בתרין סטרין, הוה ערק ואתפרש מנייהו, ועל דקטל קודשא בריך הוא כל אינון בוכרין דההוא סטרא, יהיב בוכרין דישראל לפורקנא, דלא ישכח עלייהו סטרא אחרא עילה כלל, ובכלא נטיר לון לישראל כאבא על בנין:

כ"ט:

בבית אחד יאכל לא תוציא מן הבית וגו', פקודא דא למיכל האי פסח על מצות ומרורין, מצות, מצת כתיב, מאי האי לקבל האי, אלא לאחזאה גלותא דשכינתא עמהון דישראל בההוא מרירו דלהון, דכתיב וימררו את חייהם בעבודה קשה וגו', וכד אכלין להאי פסח, לאחזאה כל האי דעבדו לון במצרים בההוא גלותא ובההוא שעבודא. מה כתיב ועצם לא תשברו בו, לאחזאה ביה קלנא, ובכל אינון טעוון דמצראי, דהא גרמין הו רמאן בשוקא, ואתו כלבי והו גררי לון מאתר לאתר, ודא קשיא לון מכלא, דהא גרמי אינון תקונא דגופא ודמי לגוונא אחרא, וישראל רמאן לון בשוקא אורח קלנא, ועל דא כתיב ועצם לא תשברו בו, אתון לא תשברון, אבל כלבי הו אתיין ומתברין ליה. תו, מצראי הו אתיין לבתר, והו חמאן אינון גרמי דהו נטלי כלבי מאתר לאתר ומדקן לון, והו מצראי טמני לון גו עפרא, בגין כלבי דלא ישכחון לון, ודא איהו בטולא דעכו"ם יתיר מסטרא דלהון, ובדא קודשא בריך הוא אסתלק ביקריה, ואתכפיין כל חילין אחרנין, דהא כדין אתכפיין יתיר כד בטילו אשתכח מסטרא דלהון, ועל דא ישראל לא מבטלי לון, דכתיב ועצם לא תשברו בו:

קדש לי כל בכור פטר כל רחם וגו', פקודא דא לקדש בכור בהמה, ועם הארץ צריך תרין מילין, חד דיהא פדוי מתחות שלטנותא דיצר הרע דאיהי אדון דיליה, כגוונא דאמר יעקב לעשו (בראשית לג יד) יעבר נא אדני לפני עבדו. בהאי עלמא אדון מצד חובין דנפישין על גופא, כמה דאוקמוה חייבא יצר הרע שופטו, זכאה יצר הטוב שופטו, בינוני זה וזה שופטו, בינוני היינו אח דיצר הרע ואח דיצר הטוב, אחי יהי לך אשר לך. וכד זכוון נפישין, רוחא תבר תרין משמרות דחמור נוער כלבים צועקים, וסליק למשמרת דשחר דביה אדם, ואתהדר בר נש אדון, הדא הוא דכתיב (שם לב ו) ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה, וסליק לדרגא דאדם, דאתמר ביה (שם א כח) ורדו בדגת הים ובעוף השמים וגו', (שם ט ב) ומוראכם וחתכם וגו'. וכד זכוון בינונים, (שם לב כה) ויאבק איש עמו, זכוון וחובין מתחבקן לאגחא קרבא, מסטרא דזכוון, (שם כו) וירא כי לא יכול לו, מסטרא דחובין, ויגע בכף ירכו בגיד הנשה, נשה לשון (שם מא נא) כי נשני אלהים את כל עמלי, ואיהו לשון נשיה, חד מדורא מאינון שבעה ארעאן, מאן דנחית תמן אתנשי מניה אורייתא. וקדם דייתי בר נש בהאי עלמא ויפוק מרחם אמיה, ויאבק איש עמו, דא גבריאל בההוא אבק דעפר, דאתמר (שם ב ז) וייצר יהו"ה אלהים את האדם עפר מן האדמה, ואוליף ליה שבעים לשון, ובגין דא וייצר, חד יצר הטוב דאוליף ליה שבעים לשון, וחד יצר הרע דאביק עמיה, דאתמר כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה, ואשכח מניה שבעין לשון דאוליף ליה יצר הטוב. וקדם כל דא נחתין עמיה ארבעה מלאכין, דאתמר בהון (תהלים צא יא) כי מלאכיו יצוה לך, אי אית ליה זכות אבות, חד מיכאל בזכות אברהם, ותניינא גבריאל בזכות יצחק, ותליתאה דנחית עמיה נוריאל בזכותא דיעקב, ורביעאה רפאל בזכותא דאדם קדמאה, ויצר הטוב לעילא מניה. ואי לית ליה זכות, אזלי עמיה ארבע, עון משחית אף וחימה, ויצר הרע לעילא מנייהו, למידן ליה לעלמא דאתי, ובגין דא אוקמוה, רשע יצר הרע שופטו, צדיק יצר הטוב שופטו, בינוני זה וזה שופטו, ובגין דא אי איהו בינוני, גבריאל דאיהו יצר הטוב,

זוהר חלק ב דף מב/א

וסמא"ל דאיהו יצר הרע, זה וזה שופטו. דלכל בר נש דאית ביה ארבע יסודין, ארבע מלאכים נחתין עמיה מימינא, וארבע משמאלא, ארבע מימינא מיכא"ל גבריא"ל רפא"ל נוריא"ל, וארבע משמאלא עו"ן משחית"א"ף וחמ"ה, מסטרא דגופא מטטרו"ן נחית עליה מימינא, וסמא"ל משמאלא. ולית בר נש דלית ביה ארבע יסודין, אבל כפום יסודא דאקדים ביה, הכי מתחילין אלין ארבע, אי מזל דיליה ארי"ה, אקדים מיכא"ל ואבתריה גבריא"ל ואבתריה נוריא"ל ואבתריה רפא"ל, ואי מזליה שור, אקדים גבריא"ל ואבתריה מיכא"ל ואבתריה נוריא"ל ואבתריה רפא"ל, ואי מזליה נשר, אקדים נוריא"ל ואבתריה מיכא"ל ואבתריה גבריא"ל ואבתריה רפא"ל, ואי מזליה אד"ם, אקדים רפא"ל ואבתריה מיכא"ל ואבתריה גבריא"ל ואבתריה נוריא"ל. ואינון מסטרא דימינא, מסטרא דמיכאל, כלהו אנפין דיליה אינון רחמי, בעל גמילות חסדים, אנפוי חורין, והאי בר נש גמיל חסד, חסיד וחכם אי אשתדל באורייתא, ואי לאו בהפוך, מסטרא דיצר הרע, גולן טפש, לית ביה חסד, דלא עם הארץ חסיד. מסטרא דגבריא"ל, ארבע אנפין דיליה דינא, מדת הדין על רשיעיא, ומתגרה בהו, כמה דאוקמוה מותר להתגרות ברשעים בעולם הזה, גבור ביצריה, ירא חטא, דייך היא אי יתעסק באורייתא וגבור בתלמודיה, בהפוכא מסטרא דיצר הרע, מתגרה בצדיקיא דינא קשה לון, גבור בעבירה למעבד ליה, לאו דחיל חטאה הוא, וגוונין דאנפוי סומקין, עשו שופך דמים. מאן דמזליה נש"ר, לאו רחמן סגי ולא מדת הדין סגי, אלא בינוני ביצר טוב במדות טבין דיליה, ובינוני ביצר רע במדות בישין, וליה אנפין חורין וסומקין. מאן דמזליה אדם, מסטרא דטוב כליל מכל מדות טובות, חסיד וחכם וגבור בתורה ירא חטא, ממולא בכל מדות טבין, וגוון אנפוי אוכמין, ומסטרא דיצר הרע ממולא מכל מדות בישין. ואי חובוי דבר נש נפישין, שלטין עליה כל משריין דיצר הרע, עד דיסתלקו מניה כלהו משריין דיצר הטוב, ואמליך על אברין דיליה סמא"ל וכל משרייתיה, ואי נפישין זכווי, שלטין משריין דיצר הטוב, עד דיסתלקו מניה כל משריין דיצר הרע, ואמליך על כל אברין דיליה משריין דיצר הטוב, בההוא זמנא שליט עליה שם יהו"ה. ואם הוא בינוני, צבא השמים עומדים עליו מימינו ומשמאלו, אלין מיימינים לזכות, ואלין משמאילים לחובה, ומאן דאליה גבר, ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, לעולם יראה אדם עצמו כאילו כל העולם כולו תלוי בו. ומסטרא דמיכאל אתקרי בכור, דדרגיה כסף חוורו, ובגין דא פדיון הבכור כסף ה' סלעים כחושבן ה' דאברהם. דאי יחכים בתורה יתוסף עליה י' דאיהו קדש, דבי' צריך לקדש בכור בהמה, דהיינו (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליהו"ה, וביה צריך לעשר ולדות, דכל ולד איהו מסטרא דבן י"ה, ואיהו ו'. דכל חיון דאינון חיות הקודש, באתוון דשמא קדישא אתקריאו, הדא הוא דכתיב (ישעיה מג ז) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו, אפילו כל בריין דאתבריאו בהון. ולית בריאה דלא אתרשים בהאי שמא, בגין לאשתמודעא למאן דברא ליה, והאי יו"ד איהו דיוקנא דרישא דכל בריין, ה' ה' דיוקנא דה' אצבעאן דימינא וה' דשמאלא, ו' דיוקנא דגופא. ובגין דא אמר (שם מ כה) ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש, לית בכל בריה דאשוה כוונתי, ואף על גב דבראתי לה כדמות אתוון דילי, דאנא יכיל למחאה ההיא צורה, ולמעבד לה כמה זמנין, ולית אלוה אחרא עלי דיכיל לממחי

זוהר חלק ב דף מב/ב

דיוקני, ובגין דא (דברים לב לא) כי לא כצורנו צורם ואויבינו פלילים. ואי יקשה בר נש דהא כתיב (שם ד טו) כי לא ראיתם כל תמונה, איהו יתרץ ליה, האי תמונה חזינא, דהא כתיב (במדבר

יב ח) ותמונת ה' ביט, ולא בכל תמונה אחרא (ס"א דברא ויצר באתווי) דבר נש דיצר באתווי, ובגין דא אמר (ישעיה מ כה) ואל מי תדמיוני ואשוה. ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו, ואפילו האי תמונה לית ליה באתריה, אלא כד נחית לאמלכא על בריין ויתפשט עליהו, יתחזי לון לכל חד כפום מראה וחזיון ודמיון דלהון, והאי איהו (הושע יב יא) וביד הנביאים אדמה, ובגין דא יימא איהו, אף על גב דאנא אדמה לכו בדיוקניכו, אל מי תדמיוני ואשוה. דהא קדם דברא קודשא בריך הוא דיוקנא בעלמא וצייר צורה, הוה הוא יחידאי בלא צורה ודמיון, ומאן (נ"א ואית) דאשתמודע ליה קדם בריאה דאיהו לבר מדיוקנא, אסור למעבד ליה צורה ודיוקנא בעלמא, לא באות ה' ולא באות י', ואפילו בשמא קדישא, ולא בשום אות ונקודה בעלמא, והאי איהו כי לא ראיתם כל תמונה, מכל דבר דאית ביה תמונה ודמיון לא ראיתם. אבל בתר דעבד האי דיוקנא דמרכבה דאדם עלאה, נחית תמן ואתקרי בההוא דיוקנא יהו"ה, בגין דישתמודעון ליה במדות דיליה בכל מדה ומדה. וקרא אל אלהים שדי צבאות אהי"ה, בגין דישתמודעון ליה בכל מדה ומדה, איך יתנהג עלמא בחס"ד ובדינא, כפום עובדיהון דבני נשא, דאי לא יתפשט נהוריה על כל בריין איך ישתמודעון ליה, ואיך יתקיים (ישעיה ו ג) מלא כל הארץ כבודו. ווי ליה מאן דישוה ליה לשום מדה, ואפילו מאלין מדות דיליה, כל שכן לבני האדם (איוב ד יט) אשר בעפר יסודם דכלים ונפסדים, אלא דמיונא דיליה כפום שלטנותיה על ההיא מדה, ואפילו על כל בריין, ולעילא מההיא מדה, וכד אסתליק מינה לית ליה מדה ולא דמיון ולא צורה. כגוונא דימא, דלית דימא דנפקי מיניה תפיסו כלל ולא צורה, אלא באתפשטותא דימא דימא על מאנא דאיהו ארעא אתעביד דמיון, ויכילנא למעבד חושבן תמן, כגון המקור דימא הא חד, נפיק מיניה מעין, כפום אתפשטותא דיליה בההוא מאנא כעגולא דאיהי י', הא מקור חד, ומעין דנפיק מיניה הא תרין, לבתר עבד מאנא רברבא, כגון מאן דעבד (נ"א דחפר) חפירא רברבא, ואתמלי מן מיא דנפיק מן מעיין, ההיא מאנא אתקרי ים, והוא מאנא תליתאה. וההוא מאנא רברבא אתפליג לשבע נחלין (נ"א מאנין), וכפום מאנין אריכין, הכי אתפשט מיא מן ימא לשבעה נחלין, והא מקור ומעיין וימא ושבע נחלין אינון עשרה, ואי יתבר אומנא אלין מאנין דתקין, יהדרון מיא למקור, וישתארו מאנין תבירין יבשין בלא מיא. הכי עלת העלות עביד עשר ספירות, וקרא לכתר מקור, וביה לית סוף לנביעו דנהוריה, ובגין דא קרא לגרמיה אין סוף, ולית ליה דמות וצורה, ותמן לית מאנא למתפס ליה למנדע ביה ידיעא כלל, ובגין דא אמרו ביה, במופלא ממך אל תדרוש, ובמכוסה ממך אל תחקור. לבתר עבד מאנא זעירא ודא י', ואתמליא מניה, וקרא ליה מעין נובע חכמה, וקרא גרמיה בה חכם, ולההוא מאנא קרא ליה חכמ"ה, ולבתר עבד מאנא רברבא, וקרא ליה ים, וקרא ליה בינה, והוא קרא לגרמיה מבין בה. חכם מעצמו ומבין מעצמו, כי חכמה, איהי לא אתקריאת חכמה מגרמה, אלא בגין ההוא חכם דאמלי לה מנביעו דיליה, ואיהי לא אתקריאת בינה מגרמה, אלא על שם (נ"א בגין) ההוא מבין דאמלי לה מניה, דאי הוה מסתלק מנה, אשתארת יבשה, הדא הוא דכתיב (שם יד יא) אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש. לבתר (ישעיה יא טו) והכהו לשבעה נחלים, ועבד ליה לשבעה מאנין יקירין, וקרא לון גדול"ה, גבור"ה, תפאר"ת, נצ"ח, הו"ד, יסו"ד, מלכו"ת, וקרא גרמיה גדול בגדול"ה וחסי"ד, גבור בגבור"ה, מפואר בתפאר"ת, מארי נצחון קרבין בנצ"ח נצחים, ובהו"ד קרא שמיה הוד יוצרנו, וביסו"ד קרא שמיה צדיק, ויסו"ד כלא סמיך ביה כל מאנין וכל עלמין,

זוהר חלק ב דף מג/א

ובמלכות קרא שמיה מלך. ולו הגדול"ה והגבור"ה והתפאר"ת והנצ"ח וההו"ד, כי כ"ל בשמים דאיהו צדי"ק, ולו הממלכה דאיהו מלכו"ת, כלא ברשותיה למחסר במאנין, ולאוספא בהון נביעו, ולמחסר כפום רעותיה (ס"א בהון) ביה, ולית עליה אלהא דיוסיף ביה או יגרע ביה. לבתר עבד משמשין לאלין מאנין, כרסייא בארבע סמכין, ושית דרגין לכרסייא, הא עשר, וכלא איהו

כרסייא, כגון כוס דברכה דתקיננו ביה עשרה דברים, בגין תורה דאתייהבת בעשרה דברן, בגין
עלמא דאיהו מעשה בראשית, דאתברי בעשרה מאמרות. ותקין לכרסייא כתות לשמשא ליה,
דאינון, מלאכים, אראלים, שרפים, חיות, אופנים, חשמלים, אלים, אלהים, בני אלהים,
איש"ם. ולאלין עביד שמשין, סמא"ל וכל כתות דיליה, דאינון כעננים למרכב בהון לנחתא
בארעא, ואינון כסוסין לון. ומנלן דעננים אקרונ מרכב, הדא הוא דכתיב (ישעיה יט א) הנה
יהו"ה רוכב על עב קל ובא מצרים, ודא ממנא דמצרים, ומיד דחזו (ממנא) דאלהא די הוא
(אלהא) ממנא דלהון, חזו ליה כסוסיא תחות מרכבתיה דקודשא בריך הוא, מיד ונעו אלילי
מצרים מפניו, ולבב מצרים ימס, נעו מאמונה דלהון, ולב דלהון נמס כדונג מההיא אמונה, ואמרי
וכי עד כען אמונה ממנא דילן כסוסיא הוה, נע לבהון מאמונה דלהון ונמס כדונג, ומנלן דימס
לשון נמס כדונג איהו, כמה דאת אמר (תהלים כב טו) היה לבי כדונג נמס בתוך מעי:

וכל פטר חמור תפדה בשה וגו', פקודא דא לפדות פטר חמור, ולערופ פטר חמור אם לא יפדה
ליה, הדא הוא דכתיב ואם לא תפדה וערפתו, ורזא דא יצר הרע יכול לאחזרא בתיובתא, ולבתר
לאחזרא יצר הטוב, כמה דאוקמוה אם זכה עזר, אם לא זכה כנגדו, בגין דאינון דיוקנא חד דשה,
וחד דחמור, ואי זכה לאחזרא בתיובתא, אף על גב דאיהו חמור עם הארץ, תפדה מן גלותא בשה,
דאיהו (ירמיה נ יז) שה פזורה ישראל, ואי לא הדר בתיובתא, וערפתו, שוי ליה עם קשה קדל,
דעתידין לאתמחאה מן ספר חיים, דעלייהו אתמר (שמות לב לג) מי אשר חטא לי אמחנו מספרי:

ח':

והיה לאות על ידכה ולטוטפות בין עיניך וגו', פקודא דא פקודא דאקרי בגוונא אחרא, דלא אקרי
מצוה אלא קדושה, ואלין אינון תפלין, תפלה של יד ותפלה של ראש, תקונא פארא, שפירו
דגוונין עלאין, ועל דא אקרונ טוטפות, כמה דאת אמר (ישעיה מט ג) ישראל אשר בך אתפאר,
וכתיב (הושע יא א) כי נער ישראל ואהבהו, ישראל זוטא, שמע ישראל, ישראל סבא שפירו
דגוונין, עילא ותתא. יוסף סליק ואתעטר בתרין גוונין (נ"א דרגין), בקדמיתא נע"ר ובסופא
צדי"ק, כמה יאן ביה גוונין למחזי, ורזא דא (בראשית לט ו) ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה,
שפירא בתרין סטרין, בתרין דרגין בתרין גוונין עילא ותתא. כתיב (דברים ו יח) ועשית הישר
והטוב, הישר דא תפלה של יד, לאמשכא (ס"א לאסמכא) ליה בתפלין של ראש, לאתיחדא
כחדא, ותפלה של יד אקדים לשל ראש, ואצטריך דלא יהא פרודא ביניהו כלל. מאן דמתעטר
בתפלין, קאים ברזא דגוונא עלאה, וקאים באינון תרין רזין דקאמרון, כיוסף דאקרי נער ואקרי
צדיק, ברזא דעבד נאמן, וברזא דבן יחידאי, ואלין אינון תפלה של יד ותפלה של ראש, ואינון
כללא חדא בלא פרודא. ארבע פרשיין דתפלין בארבע בתים, באינון תפלין של ראש, וכמה
דאינון ארבע פרשיין באינון תפלין של ראש, אוף הכי כלהו בתפלין של יד בבית אחד, דהא
בתפלה של יד לית לה מגרמה כלום, אלא מה דנקטא מלעילא. ורזא דא (קהלת א ז) כל הנחלים
הולכים אל הים, ומגו דנקטא לון מלעילא אקרי תפלה, ואתקדשת בקדושתהון, (וכלא) אקרי
קדושה ואקרי תפלה, וכדין אקרי מלכות, מלכות שמים שלימה. ארבע פרשיין, הא אוקימנא
רזא דלהון בכמה דוכתי, אבל פרשה קדמאה קדש לי כל בכור, דא איהו רזא

זוהר חלק ב דף מג/ב

עלאה דכליל כל ארבע בתים, ברזא דנהירו עלאה דנפקא מאין, וכל אינון ארבע אתרמיזו הכא.
קדש דא קדושה עלאה, רזא דחכמתא עלאה, דמתמן כלא אתקדש, ברזא דגניזו עלאה דיתקרי
קדש. לי, דא בינה, רזא דעלמא עלאה, היכלא פנימאה, (ורזא דא (ויקרא כה נה) כי לי בני

ישראל עבדים, (במדבר ג יג) כי לי כל בכור (שמות יט ה) והייתם לי סגולה). כ"ל, רזא דחסד בכל דוכתא, בין לעילא בין לתתא. בכור, דא בן בכור, דכתיב (שם ד כה) בני בכורי ישראל, והאי בן בכור כליל כל סטרין וכל גוונין, ובגין כך קרא כליל כלהו ארבע ברזא דחכמתא עלאה, אבל דא באורח כלל למנדע דכלא כליל בהאי, אבל באורח פרט כל חד בלחודוי, דא איהי פרשתא קדמאה דכליל כל שאר פרשיין. פרשה תניינא והיה כי יביאך וגו', דא בינה, דהא בפרשתא דא איהי יציאת מצרים, דהוה מסטרא דיובלא, ועל דא שירותא דילה והי"ה, דהא מלה דא איהי ביובלא, ובגין כך שמא דילה והי"ה, דלית והיה (נ"א הויה) אלא באתר דא, דאיהו זמין לאתמשכא לתתא, ולאנהרא בוצינין, ולאשתכחא בדרגא תתאה, (נ"א והיה כמאן דאמר על מלכא דאי הוי (נ"א דיהוי), זמין לאתמשכא לתתא ולאנהרא בוצינין), וכלא ברזא חדא, ובגין דאיהו באורח טמיר, לא אקרי באתגלייא בשמא דא, אלא אתמסר לחכימין למנדע, ועל דא אתרשים בשמא קדישא במלה דא. פרשה תליתאה שמע, דא איהו רזא דימינא, דאקרי חסד עלאה, דאיהו קא מייחד יחודא דכלא לארבע סטרין, וקודשא בריך הוא מסדר ביה סדורא דכל עלמא, ודא איהו דקא מתפשט בכל סטרין אפילו גו תהומי תתאי, בדא קודשא בריך הוא ברא עלמא, כד אתעטף קודשא בריך הוא בעטופא דזהרא, ודא דקא מייחד יחודא, ובגין כך שמע סמיך ליהי"ה. יחודא דכל יומא, איהו יחודא למנדע ולשואה רעותא, יחודא דא הא אמרן בכמה דוכתי, יחודא דכל יומא איהו יחודא דקרא, (דברים ו ד) שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה, הא כלהו חד, ועל דא אקרי אחד. הא תלת שמהן אינון, היך אינון חד, ואף על גב דקרינן אחד, היך אינון חד, אלא בחזיונא דרוח קדשא אתיידע, ואינון בחיזו דעינא סתימא, למנדע דתלתא אלין אחד. ודא איהו רזא דקול דאשתמע, קול איהו חד, ואיהו תלתא גוונין אשא ורוחא ומיא, וכלהו חד ברזא דקול (ולאו אינון אלא חד), אוף הכא יהו"ה אלהינו יהו"ה אינון חד, תלתא גוונין ואינון חד, ודא איהו קול דעביד בר נש ביחודא, ולשוואה רעותיה ביחודא דכלא מאין סוף עד סופא דכלא, בהאי קול דקא עביד בהני תלתא דאינון חד, ודא איהו יחודא דכל יומא דאתגלי ברזא דרוח קודשא. וכמה גוונין דיחודא אתערו וכלהו קשוט, מאן דעביד האי עביד, ומאן דעביד האי עביד, אבל האי יחודא דקא אנן מתערי מתתא ברזא דקול דאיהו חד, דא הוא ברירא דמלה, האי בכללא, לבתר פרט כדקאמרן. פרשה רביעאה הוא רזא דדינא קשיא, (שם יא טז) השמר לך, אלן אינון תפלין דרישא, ותפלין דדרועא כגוונא דא בחד ביתא, והא אתערנא בהו, וכלהו רזא חדא. קשרא דתפלין דרישא איהו דל"ת, ועל דא כתיב (שמות לג כג) וראית את אחורי, ועל דא איהו לאחורא, ותמן אתקשר כלא בקשרא חדא, ואיהי כד מנחת אלן תפלין דדרועא, לאתקשרא (ס"א אית קשרא) אחרא רזא דברית קדישא, רזא דא כמה דאתער בכמה דוכתי, וכלא רזא חדא. זכאין אינון ישראל דידיעין רזא דא, ואצטריך בר נש לאנחא לון כל יומא, למהוי בדיוקנא עלאה, ועליה כתיב (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם יהו"ה נקרא עליך ויראו ממך. (ע"כ):

ברוך יהו"ה לעולם אמן ואמן:

זוהר חלק ב דף מד/א

פרשת בשלח:

ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהי"ם דרך ארץ פלשתים וגו', רבי שמעון פתח (חבקוק ג ב) תפלה לחבקוק הנביא על שגיונות, האי קרא קשיא ואית לאסתכלא ביה, מאי שנא תפלה לחבקוק הנביא יתיר מכל שאר נביאי עלמא, דלא כתיב בהו תפלה לישעיה הנביא, או לירמיה, או ליחזקאל, או להושע, או לשאר נביאי עלמא אלא הכי תנינן, אלישע זכה בהאי עלמא מה דלא זכה נביאה אחרא בר ממשא, (ועם כל דא לא בעא לאטרחא למריה). תא חזי מאי דכתיב, (מ"ב

ד ח) ויהי היום ויעבור אלישע אל שונם, ושם אשה גדולה, מאי אשה גדולה, אלא גדולה בעובדהא, דכל בני (ס"א דרא) ביתא משתבחין בה, והיא עקרא דביתא, ובגין דבעלה לא הוה שכיח בביתא למהוי עקרא, לא הוה אדכר הוא אלא היא. ותו, ושם אשה גדולה, גדולה על כל שאר נשי עלמא, דהא שאר נשי עלמא כד חמאן אושפיזא בביתא מצטערין ביה ודחקן ביה, כל שכן לאפקא עליה ממונא, והאי חדת ביה באושפיזא, ולאפקא עליה ממונא, כל שכן כיון דחמת ליה לאלישע חדת ביה לחדא, ועל דא שבחא דכלא דאתתא היא, דהא אושפיזא דביתא דאתתא היא, ובגין כך ושם אשה גדולה, גדולה על שאר נשין. ותאמר אל אישה, הנה נא ידעתי כי איש אלהי"ם קדוש הוא, במה ידעה, אלא הא אוקמוה חבריא, דשושיפא חוורא זריקת ליה בערסיה, ולא חמת ביה קרי מעולם, ולא אעבר זבובא בפתוריה. הני מילי קשיין, אי תימא דלא חמת ביה קרי, הא סגיאינ אינון בני נשא הכי בעלמא, מה שנויא הכא, ואי תימא דלא עבר זבובא בפתוריה, אמאי כתיב הנה נא ידעתי, וכי היא ידעת ולא אחרא, והא כל אינון דחמו ליה אכיל בפתוריה הו ידעי. אלא שפיר קאמרת, אבל הנה נא ידעתי, היא ידעה ולא אחרא, בגין דהיא מתקנת ערסיה בשעתא דשכיב בליליא, ובשעתא דקאים בצפרא, והאי דקאמרי דשושיפא חוורא זריקת ליה בערסיה, הכי הוה, ובה ידעה, דארחא דעלמא כיון דקאים בר נש מערסיה סליק שושיפא דנאים בה ריחא מנוולא, והאי בשעתא דסלקת ההוא שושיפא מערסיה, הוה סליק ריחין כריחין דגנתא דעדן, אמרה אי לאו דקדישא הוא, וקדושה דמריה עליה, לא סליק ריחא קדישא הכי. בגיני כך בעי לאתפרשא מן ביתא, דלא אזדהר בר נש כל כך בביתא, אבל אמרת (שם י) נעשה נא עליית קיר קטנה, ונשים לו שם מטה ושלחן וכסא ומנורה, ארבע אלין למה, אלא בגין דאינון תקווא דכנסת ישראל, דאתקריאת עליית קיר, והכי אתקריא, כמה דכתיב (ישעיה לח ב) ויסב חזקיהו פניו אל הקיר. מטה ושלחן וכסא ומנורה, לאו אינון כתיקווא דשמושא, דהא כסא קא בעי בקדמיתא, ולבתר שלחן, לבתר מנורה, לבתר מטה, אמאי אקדימת מטה, בגין דהיא חביבה עליה יתיר מכלא, ואקדים בר נש מה דחביב עליה. ויהי היום ויבוא שמה (מ"ב ד יא), ויהי היום, מאן הוא יומא דא, אלא כמה דאוקמוה, ותא חזי ההוא יומא יומא טבא דראש השנה הוה, דאתפקדו ביה עקרות דעלמא, ואתפקדן ביה בני עלמא, קרא לשונמית ואמר, (שם יג) הנה חרדת אלינו את כל החרדה הזאת, בגיני כך אצטריכנא לעיינא יומא דא בדיני דעלמא, דקודשא בריך הוא דאין ביומא דא

זוהר חלק ב דף מד/ב

לעלמא, ובגין דאתפרשנא בלחודאי באתר דא, אצטריכנא לאסתכלא ברגיזו דעלמא, (שם יג) ומה לעשות לך, היש לדבר לך אל המלך או אל שר הצבא. וכי מלה דא למה אצטריכא לגבי אתתא, דלא נפקת ולא אזלת ולא עאלת בהיכלא דמלכא, אלא יומא דא הוה גרים, דכל בני עלמא יתבין (נ"א קיימין) בדינא, ובההוא יומא אקרי קודשא בריך הוא מלך, המלך המשפט, אמר לה אי את אצטריך לך לגבי מלכא עלאה על עובדין די בידך:

ותאמר בתוך עמי אנכי יושבת, מאי קאמרת, אלא בשעתא (נ"א בזמנא) דדינא תליא בעלמא, לא יתפרש בר נש בלחודוי, ולא יתרשים לעילא ולא ישתמודען ביה בלחודוי, דהא בזמנא (אחרא) דדינא תליא בעלמא, אינון דאשתמודעון ורשימין בלחודייהו, אף על גב דזכאינ אינון, אינון אתפסן בקדמיתא, ועל דא לא לבעי ליה לאיניש לאתפרשא מבין עמא לעלם, דבכל זמנא רחמי דקודשא בריך הוא על עמא כלהו כחד, (ולא ליבעי ליה לאיניש לאתפרשא מן עמא לעלם), ובגיני כך אמרה בתוך עמי אנכי יושבת, ולא בעינא לאתפרשא מנייהו, כמה דעבדנא עד יומא דין. ויאמר גחזי, אבל בן אין לה וגו', אמר לה אלישע, הא ודאי שעתא קיימא, דהא יומא גרים, ויאמר למועד הזה כעת חיה את חובקת בן, ותהר האשה ותלד בן למועד הזה כעת חיה אשר דבר

אליה אלישע, למועד ודאי. לבתר מית, מאי טעמא מית, אלא בגין דאתייהיב לה ולא לבעלה, ומאתר דנוקבא אתקשר, ומאן דאתקשר בנוקבא מיתה אזדמנת קמיה, מנא לן דלה אתייהיב דכתיב את חובקת בן. תא חזי, באברהם כתיב (בראשית יח י) שוב אשוב אליך, ולא אליה, אליך ודאי, כך אתקשר ולא בנוקבא, מאן דאתי מסטרא דנוקבא מותא אקדים לרגלוי. ותעל ותשכיבהו על מטת איש האלהי"ם, בגין דתמן חמת קדושה עלאה מכלא, ויאמר לה השלום לך השלום לאישך השלום לילד, מכאן דהיא עקרא דביתא, ולא עוד אלא דאיהי אזלת אבתריה ולא בעלה, ויגש גחזי להדפה, הא אוקמוה. ויאמר איש האלהי"ם הרפה לה, מאי שנא הכא דאמר איש האלהי"ם, וכד הוה במתא אלישע, אלא הכא ודאי איש האלהי"ם, דהכא (ס"א הוא) חזא דוכתיה ולא במתא, ולא בשעתא דהווי בני נביאי קמיה. ויהו"ה העלים ממני וגו', כמה דאת אמר (שם יט כד) ויהו"ה המטיר על סדום ועל עמורה, דא בי דינא דלתתא, ולא הגיד לי, מאי טעמא לא ידע אלישע, אלא אמר קודשא בריך הוא, ומה אנא קטיל להאי, אי אימא ליה לא ימות, דהא נבזבזא דייליה הוא, ודאי אית ליה למימת, דהא אתמר, דכתיב את חובקת בן, ומאתר דנוקבא גרים מותא, ובגיני כך לא אמר ליה. ויאמר לגחזי, חגור מתניך וקח משענתי בידך ולך, והא אוקמוה ואסתלק ניסא מניה, חי יהו"ה וחי נפשך אם אעזבך, אמאי, כיון דגיחזי הוה אזיל, אלא היא ידעת ארחוי דההוא רשע דגיחזי, דלאו איהו כדאי דישתכח ניסא על ידוי. וישם פיו על פיו ועיניו על עיניו וגו', אמאי, אלא דאשגח אלישע וידע דאתרא (נ"א דאתתא הוא) דא הוא דגרים דאתקשר ביה השתא, וישם פיו על פיו ועיניו על עיניו, לקשרא ליה באתרא אחרא עלאה, אתר דחיין אשתכחו ביה, ולא יכיל לאעקרא ליה מאתר דאתקשר ביה בקדמיתא, אלא אתער רוחא חדא מלעילא, ואתקשר בהאי אתר, ואתיב ליה נפשיה, דאי לאו הכי לא הוה קאים לעלמין, ויזורר הנער עד שבע פעמים, ולא סליק יתיר, כמה דאת אמר (תהלים צ י) ימי שנותינו בהם שבעים שנה. ודא הוא חבוקק נביאה, כמה דאת אמר את חובקת בן, אי הכי חבוקק מבעי ליה, אמאי חבוקק תרי, אלא חד

זוהר חלק ב דף מה/א

דאמיה, וחד דאלישע דאתחבק עמיה, דבר אחר, תרי חבוקין הוו ביה, בין להאי סטרא בין להאי סטרא, חבוקא חדא ההוא אתר דהוה תלי ביה בקדמיתא, חבוקא אחרתא דסליק ליה לדרגין עלאין יתיר, ובגין כך חבוקק תרי. תפלה לחבוקק הנביא (חבוקק ג ב), מאי תפלה, אלא דא הוא אתר דהוה קשיר ביה בקדמיתא, ודא הוא תפלה של יד, על שגיונות, דההוא יומא דאתקשר ביה, שגיונות דעלמא הוו תליין קמי קודשא בריך הוא, וגבורה הוה שליט, ועל דא אתקשר ביה האי תפלה (נ"א בהאי תפלה). דבר אחר, תפלה לחבוקק הנביא, תפלה לחבוקק, בגין חבוקק דאיהו עביד בגיניה, יהו"ה שמעתי שמעך יראתי וגו', תא חזי, כד הוה אתער עליה רוחא דנבואה, על אתר דא דהוה תפלה הוה אתי, והוה דחיל ומזדעזע, מתלא אמרי מאן דנשיך מכלבא מקליה אזדעזע. יהו"ה פעלך בקרב שנים חייהו, מאן פעלך, אלא עליה קאמר, דאיהו פעל דייליה, בקרב שנים חייהו, הב ליה חיין להאי פעלך, בקרב שנים עלאין, דבר אחר חייהו, דלא ימות כד בקדמיתא. על שגיונות, מאי על שגיונות, על שגיאנות מבעי ליה, כמה דאת אמר (תהלים יט יג) שגיאנות מי יבין, אלא (כלא הוא, אבל) שגיונות, כמה דאת אמר (שם ז א) שגיון לדוד, זיני תושבחן הוו קמיהו דנביאי למישרי עלייהו רוח נבואה, כמה דאת אמר (ש"א י) ופגעת חבל נביאים יורדים מהבמה, ולפניהם נבל ותוף וחליל וגו', וכתיב (מ"ב ג טו) ועתה קחו לי מנגן וגו', וכל שכן חבוקק דאצטריך ליה יתיר מכלהון לנייחא דרוחא, ולבסמא להווא אתר, לאמשכא עליה רוח נבואה, וכן כלהו נביאי כהאי גוונא, בר ממשא דסליק על כל שאר נביאי דעלמא, זכאה חולקיה. תא חזי כד נפקו ישראל ממצרים רוחיהון הוה תביר בגווייהו, והווי שמעין אינון תושבחן ולא יכלין למחדי, ובשעתא דכלהו אוכלסין ורתיכין נפקו בשכינתא, כלהו ארימו

תושבחן ושירין קמי קודשא בריך הוא, ואתער קודשא בריך הוא רוחיהון דישראל, והווי שמעין אינון תושבחן, וקאים רוחיהון בגווייהו דלא פרחן. בר נש כד איהו שביק פולחנא כדין ידע תבירו דגרמוי תבירו דרוחיה, כך ישראל כד נפקו ממצרים כדין טעימו טעמא דמותא, וקודשא בריך הוא אסי לון, דכתיב (שמות יג כא) ויהו"ה הולך לפניהם יומם וגו', וכל אורחין הוו סלקין ריחין דאסותא, ועאלין לגופייהו ואתסיין, ומקל תושבחן דהוו שמעין הוו חדאן וניחין ברוחיהון. ופרעה וכל אינון אוכלוסין דיליה הוו אזלי בתרייהו לאוזפא לון עד דנפקו מארעא דמצרים, וכן כל אינון רברבין דממנן עליהון ועל שאר עמין, אוזיפו לה לשכינתא ולישראל כלהו, עד דשאר באיתם בקצה המדבר, הדא הוא דכתיב ויהי בשלח פרעה את העם וגו'. כי קרוב הוא, כי קרוב הוא ההוא אומאה דאומי אבימלך לאבהן, על ההוא טיבו דעבדו פלשתים לאבהן, דכתיב (בראשית כא כג) כחסד אשר עשיתי עמך תעשה עמדי ועם הארץ אשר גרתה בה:

ויהי בשלח פרעה את העם, מה כתיב לעילא, ויקם פרעה לילה הוא וכל עבדיו, תא חזי נוקמא עלאה דעבד קוב"ה במצרים, תלת מותני הוו, חד דעבדו בוכרין במצרים, דקטילו כל אינון דאשכחו, וחד דקטל קוב"ה בפלגות ליליא, וחד כד חמא פרעה מותנא בביתיה בבנוי ובעבדוי, קם וזריז גרמיה וקטיל אפרכין וסרכין וכל דאמליכו ליה לסרבא בעמא, עד דאורייתא אסהידת עליה דאיהו קם בליליא ממש. כמה (דקודשא בריך הוא בפלגות) דליליא קטל בוכרין ועבד נוקמין, הכי קם פרעה בארעא דמצרים וקטל ועבד נוקמין בסרכוי ואפרכוי ואמרכלוי ובכל אינון רברבין,

זוהר חלק ב דף מה/ב

הדא הוא דכתיב (שמות יב ל) ויקם פרעה לילה (לילה ממש), דקם לקטלא ולשיצאה, אורחוי דכלבא כד מחיין ליה באבנא איהו אתי ונשיך לחבריה, כך פרעה. לבתר איהו הוה אזיל בשוקי והוה מכריז ואמר, קומו צאו מתוך עמי, אתון קטלתון לכל בני מתא, אתון קטלתון סרכי ואפרכי וכל בני ביתי, הדא הוא דכתיב ויקרא למשה ולאהרן לילה, כיון דבידכון הוה כלא, וברכתם גם אותי, דלא תקטלון לי, ולבחר איהו בגרמיה אוזיף לון ואפיך לון מארעא, הדא הוא דכתיב ויהי בשלח פרעה את העם וגו':

ויסב אלהי"ם את העם דרך המדבר ים סוף, לתקנא ארחא לאתריה, רבי יהודה אמר, מאי שנא כד הוו ישראל במצרים, דכתיב (שם ה א) שלח את עמי, (שם ט ב) כי אם מאן אתה לשלח את עמי, (שם ד כב) בני בכורי ישראל, ובההוא זמנא לא הוו גזירין ולא אתקשרו ביה כדקא יאות, והכא דהוו גזירין ועבדו פסחא ואתקשרו ביה, קרי לון את העם, אלא בגין ההוא ערב רב דאתדבקו בהו ואתערבו בהדיהו, קרי לון את העם סתם, כמה דאת אמר (שם לב לה) ויגוף יהו"ה את העם על אשר עשו את העגל, (שם א) ויקהל העם על אהרן, וירא העם כי בשש משה, וכן כלהו. רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי מאושא ללוד, והוה עמהון יוסי טייעא, בקטירא דגמלי עטופירא בכתפייהו, עד דהוו אזלי אשכח ההוא יוסי טייעא אנתו חדא דשאר עמין, דקטירא בירוקי חקלא, אשתמיט מנייהו ואתקיף בה ואתא עלה, תוהו רבי יצחק ורבי יהודה, אמרו ניתוב מארחא דא, דהא קודשא בריך הוא בעא לאחזאה לן דלא נתחבר בהדיה, תבו מארחא, בדקו בתריה ואשכחו דבריה דבת אל נכר הוה, ואבוה פסיל זרעא הוה, אמרו בריך רחמנא דשזיב לן. פתח רבי יצחק ואמר, (תהלים לז א) אל תתחר במרעים, מאן אינון מרעים, דלא כתיב חטאים או רשעים, אלא מרעים דאבאישיין לגרמייהו ולהני דמתחברן בהדיהו, רבי יהודה אמר, מרעים ארחיק גרמך ממרעים, דלא תהוון רעים וחברים כחדא, דלא יבאישו לך עובדוי ותתפס בחטאוי. תא חזי אי לא הוו אינון ערב רב דאתחברו בהון בישראל, לא אתעביד ההוא עובדא, ולא מיתו

מישראל כל אינון דמיתו, ולא גרים לון לישראל כל מה דגרים, ותא חזי ההוא עובדא וההוא חובה ממש גרים גלותהון דישראל. דתנינן בעא קודשא בריך הוא דישתכחון ישראל בההוא שעתא כמלאכי עלאי, ולמעבד להון חירין מכלא, חירין ממותא, ולמהוי חירין מן שעבודא דשאר עמין, כמה דאת אמר (שמות לב טז) חרות על הלוחות, אל תקרי חרות אלא חירות, כיון דאתעביד ההוא עובדא גרימו כלא, גרימו מותא, גרימו שעבוד מלכוון, גרימו דאתברו אינון לוחי קדמאי, גרימו דמיתו מישראל כמה אלפין מנייהו, וכל דא בגין אתחברותא דאינון ערב רב דאתחברו בהו. אוף הכא, בגיניהון לא אתקרון בני ישראל, ולא ישראל, ולא עמי, אלא העם סתם, ואי תימא וחמושים עלו בני ישראל, כד הו סלקין ממצרים ולא אתחברו בהדיהו אינון ערב רב קרי לון בני ישראל, כיון דאתחברו בהדיהו, דכתיב וגם ערב רב עלה אתם, קרי לון העם. רבי יוסי אקשי ואמר, כתיב כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם, אי הכי כל יומא הו חמאן לההוא ערב רב, אמר רבי יהודה, ערב רב כתיב ולא מצרים, דהא כמה שאר עמין הו דיירי במצרים, ולא עוד אלא דכלהו אתגזרו, וכיון דאתגזרו לא אקרון מצראי, ועל פומא דמשה קבילו לון, והיינו מה

זוהר חלק ב דף מו/א

דאמר הכתוב (שמות לב ז) לך רד כי שחת עמך, סרו מהר מן הדרך אשר צייתם, צייתם כתיב. וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים, חד מחמשה הו, ורבי יוסי אומר, חמשה מישראל וחד מנייהו, רבי יהודה אומר, וחמושים אחד מחמשים. אמר רבי שמעון, בגין דההוא יובלא סליק לון ממצרים, בגין כך וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים, ואי לאו לא סליקו, ועל דא אתעכבו חמשין יומין לקבלא אורייתא, ומההוא אתר נפקת אורייתא ואתיהיבת, ועל דא וחמושים חסר, דבגין דא עלו בני ישראל מארץ מצרים:

ויקח משה את עצמות יוסף וגו', אמאי סליק גרמוי, אלא בגין דהוה רישא לנחתא לגלותא, ולא עוד אלא דאיהו סימנא דגאולה הוה ליה, ואומי להו לישראל על דא, הדא הוא דכתיב כי השבע השביע את בני ישראל, והא אתמר. זכאה חולקא דמשה, דישראל הו עסקי למשאל ממונא ממצראי, ומשה הוה עסיק באומאה דיוסף. ואית דאמרי ארונא בנילוס הוה, ובשמא קדישא סליק ליה, ועוד אמר משה, יוסף הגיע זמן פורקנא דישראל, ואמר עלה שור וסליק, ואית דאמרי בין מלכי מצראי הוה, ומתמן סליק (ס"א ליה), ואית דאמרי בגין דלא יעבדון ליה ע"ז שו בנילוס, וסרח בת אשר חויאת ליה למשה:

ויהו"ה הולך לפניהם יומם, רבי יוסי פתח, (תהלים כב א) למנצח על אילת השחר מזמור לדוד, כמה חביבה אורייתא קמיה דקודשא בריך הוא, דכל מאן דאשתדל באורייתא רחים הוא לעילא רחים הוא לתתא, קודשא בריך הוא אצית ליה למלווי, לא שביק ליה בהאי עלמא, ולא שביק ליה בעלמא דאתי, ואורייתא בעי למלעי בה ביממא ובליליא, דכתיב (יהושע א ח) והגית בו יומם ולילה, וכתיב (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה וגו'. תינח ביממא, בליליא אמאי, בגין דיהא שכיח לגביה שמא קדישא שלים, כמה דלית יומם בלא ליליא, ולא איהו שלים אלא דא עם דא, כך בעי אורייתא לאשתכחא עמיה דבר נש יומא ולילה, למהוי שלימותא לגבי דבר נש יומם ולילה. והא אתמר דעקרא דליליא מפלגותא ואילך, ואף על גב דפלגו קדמיתא בכללא דליליא הוא, אבל בפלגות ליליא קודשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא, וכדין בעי ליה לבר נש למיקם ולמלעי באורייתא, והא אתמר דקודשא בריך הוא וכל צדיקיא דבגנתא דעדן כלהו צייתין לקליה, הדא הוא דכתיב (שיר ח יג) היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני. והא אוקמוה היושבת בגנים דא כנסת ישראל, דאיהי משבחת ליה לקודשא

ברוך הוא בשבחה דאורייתא בליליא, זכאה חולקיה מאן דאשתתף בהדה, לשבחה ליה לקודשא ברוך הוא בשבחה דאורייתא. וכד אתי צפרא, כנסת ישראל אתת ומשתעשעא ביה בקודשא ברוך הוא, ואושיט לה לגבה שרביטא דחסד, ולא עלה בלחודהא, אלא עלה ועל אינון דמשתתפין בהדה, והא אתמר דכתיב (תהלים מב ט) יומם יצוה יהו"ה חסדו ובלילה וגו', ועל דא אילת השחר אקרי. ואמר רבי שמעון, בשעתא דבעי לאתנהרא צפרא, אתחשך ואתקדר נהורא וקדרותא אשתכח, כדין אתחברת אתתא בבעלה, דתנינן אשה מספרת עם בעלה, לאשתעי בהדיה ועאלת להיכליה. לבתר כד בעי שמשא למיעל אתנהיר, ואתת ליליא ונטיל ליה, כדין כל תרעין סתימין, וחמרינן נערינן וכלבין נבחין, כד אתפלג ליליא שארי מלכא (למקרי) למיקם, ומטרוניתא לזמרא, ואתי מלכא ואקיש לתרעא דהיכלא, ואמר (שיר ה ו) פתחי לי אחותי רעיתי וגו', וכדין משתעשע בנשמתהון דצדיקיא. זכאה חולקיה דההוא דאתער ההוא זמנא במלי דאורייתא, בגין דא כל אינון דבני היכלא דמטרוניתא כלהו בעיין למיקם בההוא זמנא לשבחה למלכא, וכלהו משבחן קמיה, ושבחה דסליק מהאי עלמא דאיהו רחיק (יתיר), דא ניחא ליה לקודשא ברוך הוא מכלא, כד אסתליק ליליא ואתי צפרא (נ"א ואתחשך) ואתקדר, כדין מלכא ומטרוניתא ברזא בחדוה, ויהיב לה מתנן ולכל בני היכלא, זכאה חולקיה מאן דאיהו במניינא. ויהו"ה הולך לפנייהם יומם, קודשא ברוך הוא ובית דיניה,

זוהר חלק ב דף מו/ב

אמר רבי יצחק, היינו דתנינן שכינתא באבהתא נטלא, הולך לפנייהם יומם דא אברהם, בעמוד ענן דא יצחק, לנחותם הדרך דא יעקב, דכתיב ביה (בראשית לב ב) ויעקב הלך לדרכו, ולילה בעמוד אש להאיר להם דא דוד מלכא, וכלהו רתיכא עלאה קדישא, למהך ישראל בשלימותא דכלא, בגין דיחזון אבהן פורקנא (ס"א דבנייהו) דלהון, דכתיב (בראשית מו ד) ואנכי אעלך גם עלה עם המרכבה. וכתיב ויהו"ה הולך וגו' ללכת יומם ולילה, וכי אמאי הוּו אזלי יומם ולילה, יהכון ביממא ולא יהכון בליליא, כבני אנשא דערקין, דכיון דקודשא ברוך הוא נטיר לון אמאי אזלין ביממא ובליליא. אלא לאשתכחא בהו שלימותא דכלא, דלית שלימו אלא יומם ולילה. אמר רבי אבא, הכי אוקימנא ויהו"ה הולך לפנייהם יומם בעמוד ענן דא אברהם, ולילה בעמוד אש דא יצחק, ואי הכי יעקב אן הוא, אלא במלה קדמאה אתמר ותמן שארי כמה דכתיב ויהו"ה, ולילה בעמוד אש, הוה נהיר בסטרא דא ובדא. בגין דירדפון מצראי בתריהון, לאתייקרא שמא דקודשא ברוך הוא ברתוכי ופרשוי, בגין למיזל יממא וליליא, אספקלריא דנהרא ודלא נהרא, ותו בגין לאטעאה למצראי דימרון מקרה הוא, דכתיב (ישעיה יט יג) נואלו שרי צוען, וכתיב (שם מד כה) משיב חכמים אחר, ועל דא אזלי ביממא ובליליא. רבי אבא אמר, זכאה חולקיהון דישראל דקודשא ברוך הוא אפיק לון ממצרים למהוי חולקיה ואחסנתיה, ותא חזי בסטרא דיובלא אשתכח חירו לישראל, וכן לזמנא דאתי, דכתיב (שם כז יג) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וגו', ובגין ההוא יובלא עלאה אתעכבו חמשינן יומין לקבלא אורייתא ולמקרב לטורא דסיני, וכיון דאזלי ביממא אזלי בליליא, למהוי כלא חד יומא בין יממא וליליא, ולא אשתכח פרישו, ולא עוד אלא דכלהו בניחא אזלין לרעותא דנפשייהו. ביומא דקבילו אורייתא הוּו חמשינן יומין שלמין יומי ולילי כדקא יאות, דלית יום בלא לילה ולית לילה בלא יום, ולילה ויום אקרי יום אחד, וכיון דאזלו חמשינן יומין שלימין, כדין (לקבל נ' דיובלא וכמו) שארו עלייהו אינון חמשינן יומין דיובלא, ומסטרא דיובלא אתייהיב להו אורייתא, ובגין כך אזלין יומא וליליא. ואמר רבי אבא, כתיב (בראשית כז א) ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו, אמאי, הא אוקימנא מאן דרחים לחייבא הכי הוא, ותא חזי ביצחק אתכליל ליליא, וליליא לא בהיר, ועל דא ותכהין עיניו וכלא חד:

רבי יצחק פתח ואמר, ויגד למלך מצרים כי ברח העם, ויגד, מאן קאמר ליה, אלא הא אוקמוה, אבל חכמוי וחרשוי אתכנשו לגביה ואודעוהו כי ברח העם, ואמאי קאמרו דא, אלא חמו בחכמתא דלהון דהו אולי ימא ולייליא, אמרו ודאי ערקין אינון, ולא עוד אלא דחמו דלא הו אולי באורח מישר, כמה דכתיב וישבו ויחננו לפני פי החירות:

ויקח שש מאות וגו', שש מאות אמאי, אמר רבי יוסי לקבל מניינא דישראל דכתיב כשש מאות אלף רגלי, בחור, לקבל הגברים דאינון עקרא דכל ישראל, וכל רכב מצרים, שאר רתיכין דאינון טפלין לאחורי (נ"א לאחרינין), לקבל הטף דכתיב לבד מטף, וכלא עביד בעיטא דחרשוי וחכמוי. ושלישים על כלו, כלא בחכמתא לקבל דרגין עלאין תרין וחד, רבי יצחק אמר כתרנומו ומזרזין, זריזין הו בכלא. ויקח שש מאות רכב בחור, רבי חייא אמר, כתיב (ישעיה כד כא) יפקוד יהו"ה על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה, בזמנא דקודשא בריך הוא יהיב שלטנותא לרברבי עמין לעילא, יהיב להו לעמא דלהון לתתא, ובשעתא דנחית לון מדרגיהון דלעילא, נחית לון לעמא לתתא, ויקח שש מאות רכב בחור, הא ממנא דלהון, ואוקמוה דדבר רתיכין דשאר עמין, וכלהו נפלו במשריתא דסיסרא לבתר, והיינו בחור, (נ"א ולבחר) וכל רכב מצרים. כתיב (שיר א ט) לססתי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי, תא חזי כדוגמת סוסיא נוקבא אתחזי להון לסוסייהון דפרעה ואוקמוה, אלא לסוסיי ברכבי פרעה,

זוהר חלק ב דף מז/א

תא חזי פרעה בשעתא דהוה רדיף אבתרייהו דישראל מה עבד, נטל סושוון נוקבן וכפת לון ברתיוכי בקדמיתא, וסוסיין דוכראי כפת לון לאחוריהון, והו מזיינין דוכרי לקבל נוקבי, ונוקבי לא בעאן, ואוחן למיזל, כיון דקריב (נ"א וכד אדביק) לגבייהו דישראל, נטל נוקבי ושוי לון לאחורי, וסושוון דוכרין לקדמין, לאבאשא לישראל ולאגחא בהו קרבא. כגוונא דא ויהו"ה הולך לפנייהם יומם, לבתר חזרה שכינתא לאחוריהו דישראל, דכתיב ויסע מלאך האלהי"ם וגו', בגיני כך דמיתך רעיתי. והאי קרא הא אוקמוה, דאקריב לכל חילוי ורתיכווי לאגחא קרבא, ותו ופרעה הקריב, רבי יוסי אמר הא אתמר דקריב לון לתשובה. ופרעה הקריב, כתיב (ישעיה כו יז) יהו"ה בצר פקדוך צקון לחש וגו', בצר פקדוך, לא פקדין ישראל לקודשא בריך הוא בשעתא דנייחא, אלא בשעתא דעקין להו, וכדין כלהו פקדין ליה, צקון לחש, וכלהו צלאן בצלותין ובבעותין ואריקו קמיה צלותין, אימתי, (שם) מוסרך למו, בשעתא דפקיד לון קודשא בריך הוא ברצועוי, כדין קודשא בריך הוא קאים עלייהו ברחמי, וניחא קמיה ההוא קלא דלהון, בגין לאתפרעא מן שנאיהון, ואתמלי עלייהו ברחמי. כמה דאוקימנא מתל ליונה עם הנץ וכו', כך ישראל הו קריבין לימא, והו חמאן לימא קמיהו אזיל וסעיר וגלגלוי זקפין לעילא הו דחילין, זקפו עינייהו וחמו לפרעה ולמשיירייתהו ואבני גירין ובלסטרין, כדין וייראו מאד, מה עבדו, ויצעקו בני ישראל, מאן גרים האי דקריבו ישראל לגבי אבוהון דלעילא, פרעה, הדא הוא דכתיב ופרעה הקריב, והא אתמר:

ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת יהו"ה, אמר רבי שמעון, זכאה חולקיהון דישראל דהא רעיא כמשה אזיל בגווייהו, כתיב (שם סג יא) ויזכור ימי עולם משה עמו, ויזכור ימי עולם, דא קודשא בריך הוא, משה עמו, (מכאן אוליפנא) שקיל הוה משה ככל ישראל, ואוליפנא מהא, כי רעיא דעמא הוא ממש עמא כלהו, אי איהו זכי, עמא כלהו זכאין, ואי איהו לא זכי, עמא כלהו לא זכאן ואתענשו בגיניה, והא אוקמוה. התיצבו וראו, לית לכו לאגחא קרבא, דהא קודשא בריך הוא יגיח קרבא בגיניכון, כמה דאת אמר יהו"ה ילחם לכם ואתם תחרישון, תא חזי, ההוא ליליא כנש קודשא בריך הוא לפמליא דיליה ודאין דינייהו דישראל, ואלמלא

דאקדימו אבהן עלייהו דישראל, לא אשתזיבו מן דינא, רבי יהודה אמר, זכותא דיעקב אגין עלייהו דישראל, הדא הוא דכתיב (תהלים קכד א) לולי יהו"ה שהיה לנו יאמר נא ישראל, ישראל סבא:

יהו"ה ילחם לכם ואתם תחרישון, רבי אבא פתח, (ישעיה נח יב) אם תשיב משבת רגליך עשות חפצך ביום קדש, זכאין אינון ישראל דקודשא בריך הוא אתרעי בהון לאתדבקא בהו מכל שאר עמין דעלמא, ומגו רחילותא דלהון קריב לון לגביה, ויהב לון אורייתא, ויהב לון שבת, דאיהו קדישא מכל שאר יומין, ונייחא מכלא, וחדוה דכלא, ושקיל שבת לקבל אורייתא כולה, ומאן דנטיר שבת כאילו נטיר אורייתא כולה. וקראת לשבת ענג, ענוגא דכלא, ענוגא דנפשא וגופא, ענוגא דעלאין ותתאין. וקראת לשבת, מאי וקראת, דיזמין ליה, כמה דאת אמר (ויקרא כג ב) מקראי קדש, כלומר זמינין, כמה דמזמין אושפיזא לביתיה, ועל דא וקראת לשבת ענג, דיזמין ליה כמה דמזמין אושפיזא, בפתורא מתקנא בביתא מתקנא כדקא יאות, במיכלא ובמשתיא כדקא יאות, תיר על שאר יומין. וקראת לשבת מבעוד יום, לקדוש יהו"ה מכובד, דא יום כפורים, תרי דאינון חד, וכבדתו מעשות

זוהר חלק ב דף מז/ב

דרכיך כמה דאוקימנא. ממצוא חפצך ודבר דבר, והא אתמר בגין דההיא מלה סלקא ואתער מלה דחול לעילא, מאן דמזמין אושפיזא ביה בעי לאשתדלא ולא באחרא. תא חזי ההוא מלה דנפיק מפומיה דבר נש, סלקא ואתער אתערותא לעילא, אי לטב אי לביש, ומאן דיתיב בענוגא דשבתא, אסיר ליה לאתערא מלה דחול, דהא פגים פגימו ביומא קדישא, מאן דיתיב בהילולא דמלכא, לא יתחזי למשבק למלכא ויתעסק באחרא, ובכל יומא בעי לאחזאה עובדא, ולא אתערא אתערותא ממה דאצטריך, ובשבת במלי דשמיא ובקדושא דיומא בעי לאתערא ולא במלה אחרא. תא חזי, הכא כד אתקריב פרעה לאגחא קרבא בהו בישראל, בההוא זמנא לא בעי קודשא בריך הוא דיתערוון ישראל אתערותא לתתא כלל, דהא אתערותא לעילא הוא, דהא אבהן אקדימו ואתערו אתערותא דא לעילא, וזכותא דלהון קאים קמיה, (ואתערו אתערותא דא), ולא בעא קודשא בריך הוא דישראל יתערוון לתתא כלל, (דהא אתערותא לעילא הוה), הדא הוא דכתיב יהו"ה ילחם לכם ואתם תחרישון, תחרישון ודאי, ולא תתערוון מלה דלא אצטריך לכו, והכא אתכליל שמא קדישא באתוון רשימן, והא אתערו ביה חברייא. רבי יוסי ורבי יהודה הוו אזלי בארשא, אמר רבי יוסי לרבי יהודה, ודאי תנינא יהו"ה בכל אתר רחמי, ואף על גב דאגח קרבא ועביד דינא, ההוא דינא ברחימותא הוא. והכא חמינא דכתיב יהו"ה ילחם לכם, ולא אתחזי בההוא דינא רחמי כלל, דהא כתיב לא נשאר בהם עד אחד, אמר ליה מלה דא שמענא מרבי שמעון דאמר, דאפילו הכא דינא ברחמי הוה, דחפא עליהון ימא ומיתו, ולבתר אפיק לון ימא, וקודשא בריך הוא בעא ביקריהון ואתקברו בארעא, ולא בעאת ארעא לקבלא לון, עד דאושיט לה קודשא בריך הוא ימיניה וקבילת לון, הדא הוא דכתיב נטית ימינך תבלעמו ארץ, ובגין דא (הוה) האי דינא ברחמי הוה. ועל דא לא בעא קודשא בריך הוא דיתערוון ישראל מלה בעלמא, דאי יתערוון ישראל מלה, לא יתערוון שמא דרחמי, ולא יתעביד דינא ברחמי, הדא הוא דכתיב יהו"ה ילחם לכם, ואתם תחרישון, דלא תתערוון מידי, דהא שמא דרחמי בעי לאתערא עלייהו למעבד דינא ברחמי, ועל דא בעי דלא תעבדון פגימו ותתערוון מלה אחרא. אמר ליה, והא כתיב (זכריה יד ג) ויצא יהו"ה ונלחם בגוים ההם, אי הכי דא דינא ברחמי הוה, אמר ליה, הכי הוה ודאי דינא הוה ברחמי, דמותא דלהון לא אשתכח כמותנא דשאר בני עלמא, אלא חס עלייהו קודשא בריך הוא דלא יהון כמותנא דשאר בני עלמא דקטילו לון, אלא בנחת בלא צערא, הא דינא ברחמי איהו. ובכל אתר שמא דא דינא ברחמי איהו, בר אתר חד דכתיב (ישעיה מב יג) יהו"ה כגבור יצא וגו', וכי כגבור

ולא גבור, אלא ישני לבושוי וילבש לבושין אחרנין, כאיש מלחמות, ישני זיניה, ועם כל דא דינא הוא יתיר, אבל רחמי ביה, כמה דכתיב כגבור ולא גבור, כאיש מלחמות ולא איש מלחמות, דודאי אף על גב דעביד דינא חס על עובדוי, ועל דא יהו"ה ילחם לכם ודאי ואתם תחרישון, זכאה חולקיהון דישראל דקודשא בריך הוא בריר לון לחולקיה ואחסנתיה דכתיב (דברים לב ט) כי חלק יהו"ה עמו יעקב חבל נחלתו:

ויאמר יהו"ה אל משה מה תצעק אלי, מלה דא הא אוקמוה בספרא דצניעותא, ותמן הוא רזא דיליה. ויאמר יהו"ה אל משה, רבי יהודה פתח ואמר, (יונה ב כה) ויתפלל יונה אל יהו"ה אלהיו ממעי הדגה, מה כתיב לעילא וימן יהו"ה דג גדול, וימן כמה דאת אמר (דניאל א ה) וימן להם המלך דבר יום ביומו, אשר מנה את מאכלכם, אבל האי קרא הכי

זוהר חלק ב דף מח/א

מבעי ליה, וימן יהו"ה את יונה לדג, דהא מנה הוא דמשדר ליה, אלא ודאי ההוא דג הוא הוה מנה ליונה, לנטרא ליה מן שאר נוני ימא ויהוי גניז בגויה. וכיון דאעליה בגויה, חמא יונה במעוי פותיא דאתר ימא (נ"א פותיא דאתר דמעוי) כמו היכלא רברבא, ותרין עיניו דההוא נונא דנהרין כשמשא, ואבן טבא הוה במעוי דנהיר ליה, והוה חמי כל מה די בימא ובתהומי. ואי תימא, אי הכי מאי דכתיב, (יונה ב ג) קראתי מצרה לי, הא לא אתחזי דכל האי רווחא הוה ליה, אלא ודאי כיון דאחמי ליה ההוא נונא כל מה די בימא ובתהומי מית, דלא יכיל תלת יומין למסבל, כדין עקת ליה ליונה, דאמר רבי אלעזר, כיון דחמא יונה כל ההוא רווחא הוה חדי, אמר קודשא בריך הוא ומה תבעי יתיר, להא אעילנא לך הכא, מה עבד קטל לההוא נונא ומית, וכל שאר נוני ימא הוו סחרי סחרניה דההוא נונא, דא נשיך ליה מהאי גיסא ודא נשיך ליה מהאי גיסא, כדין חמא יונה גרמוי בעקו, מיד ויתפלל יונה אל יהו"ה. בקדמיתא דג והשתא דגה, כמה דאת אמר (שמות ז יח) והדגה אשר ביאור מתה, וכדין כתיב קראתי מצרה לי, ולא כתיב הייתי בצרה או ישבתי בצרה, אלא קראתי, מההוא עקו דעאקון לי נוני ימא, מבטן שאול שועתי דהא מית, ולא כתיב מבטן חי או מבטן דג, אלא דודאי הוה מית. כיון דצלי צלותיה קביל ליה קודשא בריך הוא, ואחייה ליה להאי נונא, ואפיק ליה ליבשתא לעיניהון דכלא, דכתיב ויאמר יהו"ה לדג ויקא את יונה, וחמו כלהו עבידתא דקודשא בריך הוא, מה כתיב ויתפלל יונה אל יהו"ה אלהיו ממעי הדגה, לאתר דהוה קשיר ביה, משמע דכתיב יהו"ה אלהיו, ולא כתיב ויתפלל אל יהו"ה ולא יתיר, אלא יהו"ה אלהיו. אוף הכא ויאמר יהו"ה אל משה מה תצעק אלי, אלי דייקא, דבר אל בני ישראל ויסעו, ויסעו מלאסגאה מלין, לאו עידנא דצלותא השתא, ויסעו, וכי לאן אתר פקד לון דינטלון, דהא על ימא הוו שראן, אלא אהדר לעילא, דכתיב מה תצעק אלי, דהא כלהו באתר דא קיימי, ועל דא ויסעו, ינטלון מן דא, דלאו עדנא הוא, אלא בעתיקא תליא מלתא:

ואתה הרם את מטך וגו', הרם את מטך, די ביה רשים שמא קדישא, ארכין ירך בסטרא דשמא קדישא, וכיון דיחמון מיא שמא קדישא, יערקון מניה ומקמיה (נ"א קמיה), ועל דא ונטה את ירך בסטרא חדא, דסטרין אחרנין דההוא מטה אצטריך לך למיין (נ"א למלין) אחרנין. אמר רבי אלעזר, חמינא דזמנין אתקרי האי מטה מטה האלהי"ם, ולזמנין אתקרי מטה דמשה, אמר רבי שמעון, (תרי הוה והכי אוקימנא) בספרא דרב המנונא סבא שפיר קאמר, דכלא חד, בין תימא דקודשא בריך הוא ובין תימא דמשה, והאי מטה לאתערא סטרא דגבורה, ועל דא ונטה את ירך, ידא דשמאלא דאיהו בסטרא דגבורה. אמר רבי שמעון, ווי לאינן דלא חמאן ולא מסתכלין באורייתא, ואורייתא קארי קמייהו בכל יומא, (ס"א ולא ידעין) ולא משגיחין, תא חזי בסטרא דגבורה מתערי מיא בעלמא, ונפקי מיא, והשתא בעי קודשא בריך הוא לנגבא מיא, אמאי ונטה

את ידך דאיהו שמאלא, אלא הרם את מטך לנגבא מיא, ונטה את ידך לאתבא מיא, לאתערא סטרא דגבורא, ולאבא מיא על מצרים, ובגין כך תרין מלין הכא, דכתיב הרם את מטך, ונטה את ידך על הים. ובקעהו, והא תהומי הוו, אלא קודשא בריך הוא עבד ניסא גו ניסא, כמה דאת אמר קפאו תהומות בלב ים, והוו אזלין ביבשתא בגו ימא, הדא הוא דכתיב ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה:

זוהר חלק ב דף מח/ב

ויסר את אופן מרכבותיו, רבי שמעון פתח, (יחזקאל א טו) וארא החיות והנה אופן אחד בארץ אצל החיות, האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל תא חזי קודשא בריך הוא בכלוא אתחזי שלטנותא דיליה, ושלטניה די לא תעדי לעלם ולעלמי עלמין. ועביד שולטנותא באבהו, נטל לאברהם וקיים ביה עלמא, דכתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ואוקמוה, נטל יצחק ושתיל ביה עלמא, דאיהו קיים לעלמין, הדא הוא דכתיב (שם יז כא) ואת בריתי אקים את יצחק, נטל יעקב ואותביה קמיה ואשתעשע בהדיה ואתפאר ביה, הדא הוא דכתיב (ישעיה מט ג) ישראל אשר בך אתפאר. ותא חזי יעקב אחיד באילנא דחיי, דלית ביה מותא לעלמין, דכל חייך בההוא אילנא אשתכללו, ויהב חייך לכל אינון דאחידן ביה, ובגין כך יעקב לא מית, ואימתי מית, בשעתא דכתיב (בראשית מט לג) ויאסוף רגליו אל המטה, המטה, כמה דאת אמר (שיר ג ז) הנה מטתו שלשלמה, בגין דבהאי מטה כתיב (משלי ה ה) רגליה יורדות מות, ובגין כך ויאסוף רגליו אל המטה כתיב, כדין ויגוע ויאסף אל עמיו, ועבד קודשא בריך הוא ליעקב שלימו דאבהו, הדא הוא דכתיב (ישעיה מא ח) יעקב אשר בחרתיך. תא חזי, כל משריין דלעילא, וכל אינון רתיכין, כלהו אחידן אלין באלין דרגין בדרגין, אלין עלאין ואלין תתאין, וחיוותא קדישא עלייהו, וכלהו אוכלוסין ומשריין כלהו נטלין תחות ידהא, על מימרהא נטלין ועל מימרהא שראן, ודא הוא חיותא (ס"א עלאה קדישא) דכל שאר חיותא אחידן בה, ואשתלשלו (ס"א ואשתכללו) בגינה כמה חיון לחיון, (נ"א אלין סלקין ואלין נחתין), ואתאחדן דרגין בדרגין, וכלהו עלאין ותתאין אזלין ושאטין בימא, הדא הוא דכתיב (תהלים קד כה) זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר וגו'. וכד סליק ימא גלגלוי, כלהו ארבין סלקין ונחתין, וזעפא אשתכח, ורוחא תקיפא אזלא עליה בתקיפו, ונוני ימא מתבדרין לכל סטר, אלין למזרחא ואלין למערב אלין לצפון ואלין לדרום, וכל אינון בני עלמא דחמאן רשימא עלייהו, נטלין לון ובלעין לון בקפטירי עפרא. וכל ארבין לא נטלין מאתרייהו, ולא סלקין ונחתין, בר מההוא שעתא דאתי חד דברא בימא, וידע לאשלמא רוחא דזעפא דימא, כיון דסליק דא עליה דימא, שכיך מרוגזא, ונייחא אשתכח, וכדין כלהו ארבין אזלין בארמא מישר, ולא סטאן לימינא ושמאלא, הדא הוא דכתיב (שם כו) שם אניות יהלכון לויתן זה יצרת לשחק בו, זה דייקא. וכל נוני ימא מתכנשין לאתרייהו, וכל אינון חיוון חדאן עלה, וחיוון חקלא עלאה חדאן, הדא הוא דכתיב (איוב מ כ) וכל חית השדה ישחקו שם. תא חזי כגוונא דלעילא אית לתתא, כגוונא דלתתא אית בימא, כגוונא דלעילא אית לעילא בימא עלאה, כגוונא דלעילא אית לתתא, כגוונא דלתתא אית בימא תתאה. גופא דההוא ימא, הא אתערנא לחברנא, אורכא ופותיא רישא ודרועין ושערי גופא, כלא כמה דאצטרין, וכלא בשמיה אתקרי, וכגוונא דא לתתא לימא דלתתא, הכי נמי רישא דימא ודרועין דימא וגופא דימא. כתיב (בראשית מט יג) זבולון לחוף ימים ישכון, והא ימא חד הוה בעדביה, אלא מאי לחוף ימים, ודאי אוקמוה חברייא ברזא עלאה, וירכתו על צידון, כמה דאת אמר (שמות א ה) יוצאי ירך יעקב, זבולון שוקא דימינא דגופא הוה, וים כנרת הוה בעדביה, ומחכא אשתכח חלזון לתכלתא. תא חזי כמה רתיכין על רתיכין אשתכחו, וגלגלוי דרתיכא רהטין בבהילו, ולא מתעכבי אינון סמכי רתיכא לנטלא עליהון, וכן כלהו (נ"א והכא וינהגהו בכבודות בבהילו). תא חזי רתיכא די ממנא על מצראי, (אי תימא) אוקמוה רתיכא שלימתא לא אשתכח, דהא כתיב ויסר את אופן מרכבותיו,

כמה רתיכין הוו דהוו נטלין על חד סמיך גלגלא דאתפקדא (אתעדו) עלייהו, כיון דאתעבר האי משולטנותא דיליה, כלהו רתיכין אתעברו משולטניהון, ולא נטלו, כדין כלהו דלתתא אתעברו משולטנותא, דכתיב (ירמיהו מו כה) על מצרים ועל פרעה ועל הבוטחים

זוהר חלק ב דף מט/א

בו. ובהוא זמנא שלטנותא דמצרים שליט על כל שאר עמין, כיון דאתבר חילא דמצרים, אתבר חילא דשאר עמין, מנלן, דכתיב אז נבהלו אלופי אדום וגו', וכתיב שמעו עמים ירגזון וגו', בגין דכלהו הוו אחידן בפולחנא דמצרים, ואחידן במצרים לסיועא דלהון, ובהוא זמנא כלהו בעאן לסיועא דמצרים לאתתקפא. ועל דא כיון דשמעו גבורן דעבד קודשא בריך הוא במצרים, רפו ידיהון ולא יכילו למיקם, ואזדעזעו כלהו ואתברו (משלשוליהון) משולטנתהון, ודאי כד אתבר חילא דלהון לעילא, אתבר חילא דכל אינון דאחידן ביה, כיון דאתבר חילא דכלהו לעילא, כל הני דלתתא אתברו, בגין (ההוא) האי חילא דאתבר בקדמיתא, ובגין כך ויסר את אפן מרכבותיו כתיב, וינהגהו בכבודות, דהא כד דא אתבר לא הוו אזלין. תא חזי דהכי הוא, דלא כתיב ויסר את אופני מרכבותיו, או אופן מרכבתו, אלא ויסר את אופן מרכבותיו, בגין האי חילא דכלהו הוו מתדבקן ביה (הכי אקרי). ותו ויסר את אופן מרכבותיו, תא חזי (ויסר את אופן מרכבותיו) זכאה חולקהון דישאל דקודשא בריך הוא אתרעי בהו, לאתדבקא בהו ולמהוי להו חולק, ולמהוי (אינון) חולקיה, הדא הוא דכתיב (דברים יג ה) ובו תדבקון, וכתיב (שם ד ד) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם, ביהו"ה ממש, וכתיב (תהלים קלה ד) כי יעקב בחר לו י"ה, וכתיב (דברים לב ט) כי חלק יהו"ה עמו יעקב חבל נחלתו, דאפיק לון מזרעא קדישא למהוי חולקיה, ועל דא יתב לון אורייתא קדישא עלאה גניזא תרי אלפין שנין עד לא יתברי עלמא והא אתמר, ובגין רחימותא דיליה יתבה לישאל, למהך אבתרה ולאנתדבקא בה. תא חזי כל משיריין דלעילא וכל אינון רתיכין, כלהו אחידן אלין באלין דרגין בדרגין, אלין עלאין ואלין תתאין, והא אוקמוה דכתיב (תהלים קד כה) זה הים גדול, וחיותא קדישא עליה, וכלהו אוכלוסין ומשריין כלהו נטלין תחות ידה, על מימרה נטלין ועל מימרה שראן, בעדנא דהיא נטלא כלהו נטלין, בגין דכלהו אחידן בה. (אמר רבי יצחק), ותא חזי בשעתא דבעי קודשא בריך הוא לאעברא לאוכלוסין דפרעה לתתא, אעבר בקדמיתא לההוא חילא דלהון כמה דאוקימנא, מה עבד, אעבר וסליק ההוא אתר קדישא עלאה דהוה מדבר (פי' מנהיג) לכל אינון רתיכין, כיון דהאי אסתליק, הנהו כלהו משיריין לא יכילו לדברא, כיון דאינון לא יכילו, ההוא ממנא דמצראי אעברו ליה משולטניה, ואעבר בנורא דדליק, וכדין שלטנותא דמצראי אתעדי, ועל דא אנוסה מפני ישראל, מאי טעמא, בגין דחמו ממנא דמצרים אתוקד בנורא. רבי יצחק אמר, בשעתא דקריבו ישראל לימא, קרא קודשא בריך הוא לממנא רברבא דעל ימא, אמר ליה בשעתא דעבדית אנא עלמא מניתי לך על ימא, ותנאי אית לי על ימא די יבזע מימוי מקמי בני, השתא מטא עדנא דיעברון בני בגו ימא, לבתר מה כתיב וישב הים לפנות בקר לאיתנו, מאי לאיתנו, לתנאו דהוה ליה בקודשא בריך הוא כד ברא עלמא. והווי ישראל שראן על ימא, והווי ישראל חמאן גלגלי ימא סלקין ונחתין, זקפו עינייהו וחמו לפרעה ולאוכלוסין דיליה, דחילו וצעקו. והא איתמר, הים ראה, מה חמא ימא, ארונא דיוסף קא חמא וערק מקמיה, מאי טעמא, (בגין) דכתיב (בראשית לט יב) וינס ויצא החוצה, ועל דא הים ראה וינס. וכתיב ויסר את אופן מרכבותיו וגו' אנוסה מפני ישראל, מאי טעמא, בגין דחמו ארעא דמצרים כאלו אתוקד בנורא, כדין אמרו אנוסה מפני ישראל. רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי במדברא, אמר רבי חייא לרבי יוסי, תא ואימא לך, דכד קודשא בריך הוא בעי לאעברא שולטנותא דארעא, לא עביד עד דאעבר שלטנותא דלהון ברקיעא, ולא אעבר שלטנא דלהון עד דמני אחרא באתריה, בגין דלא יגרע (שלטנותא) שמושא דלהון

זוהר חלק ב דף מט/ב

ברקיעא, בגין לקיימא מה דכתיב (דניאל ד יד) ולמן די יצבא יתננה, אמר רבי יוסי ודאי הכי הוא. פתח רבי יוסי ואמר, (תהלים ח ב) יהו"ה אדנינו מה אדיר שמך בכל הארץ, יהו"ה אדונינו, כד בעי קודשא בריך הוא לתברא חילא דעמין עעכו"ם, אתקיף דיניה עלייהו ותבר לון, ואעבר מקמיה שולטנותא דלהון. אשר תנה הודך על השמים, אשר נתת מבעי ליה, או תנה הודך, מהו אשר תנה הודך, אלא דא הוא רזא דנהרא עמיקא דכלא, ודוד בעא בעותיה למנגד מניה על השמים, ודא הוא אשר, כמה דאת אמר (שמות ג יד) אהיה אשר אהיה. בשעתא דהאי נהרא עמיקתא דכלא נגיד ונפיק על השמים, כדין כלא בחידו, ומטרוניתא אתעטרת במלכא, וכל עלמין כלהו בחידו, ושולטנותא דעמין עעכו"ם אתעבר מקמי מטרוניתא, וכדין זקפין רישא כל מאן דאחידו בה. אדהכי חמו חד בר נש דהוה אתי וחד מטולא קמיה, אמר רבי חייא, נויל דלמא האי בר נש עעכו"ם הוא או עם הארץ הוא, ואסיר לאשתתפא בהדיה בארחה, אמר רבי יוסי, ניתיב הכא ונחמי דלמא גברא רבא הוא, אדהכי אעבר קמיהו, אמר לון בדוקפא דמעברא, דקוטיפא דהאי חברותא אבעי, ואנא ידענא ארחה אחרא ונסטי מהאי, ואנא בעינא דאימא לכו ולא אתחייבנא בכו, ולא אעבר על מה דכתיב (ויקרא יט יד) ולפני עור לא תתן מכשול, ואתון כסומין בארחה דא ולא תסתכנו בנפשייכו, אמר רבי יוסי בריך רחמנא דאוריכנא הכא. אתחברו בהדיה, אמר לון לא תשתעו מידי הכא עד דנעבר בהאי, סטו בארחה אחרא, בתר דנפקו מההוא אתר, אמר לון בההוא ארחה אחרא הו אזלי זמנא חדא חד כהן חכם וחד כהן עם הארץ בהדיה, קם ההוא עם הארץ בההוא אתר עליה וקטליה, מההוא יומא כל מאן דאעבר בההוא אתר מסתכן בנפשיה, והא מתחברין תמן משדדי טוריא וקטלין וקפחין לבני נשא, ואינון דידעי לא עברי תמן, ובעי קודשא בריך הוא דמא דההוא כהנא כל יומא. פתח ואמר, (ישעיה י לב) עוד היום בנוב לעמוד וגו', הא אוקמוה אינון מארי מתיבתא, אבל אנא לא אמינא לכו הכי, אלא דרזא דמלה אוליפנא. עוד היום, מאן יומא דין, אלא הכי כתיב, (שמות ו כג) ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב, ורזא הוא על כנסת ישראל, דאהרן הוא שושבינא דילה, לתקנא ביתה, ולשמשא לה, ולמיעל לה למלכא לאזדוגא כחדא, מכאן ולהלאה כל כהן דמשמש במקדשא כגוונא דאהרן. אחימלך כהנא רבא עלאה הוה, וכל אינון כהני בהדיה כלהו הו שושבינין דמטרוניתא, כיון דאתקטילו אשתארת מטרוניתא בלחודהא, ואתאביד שושבינא דילה, ולא אשתכח מאן דמשמש קמה, ויתקן ביתה, ויחדי לה לאזדוגא עם מלכא, כדין מההוא יומא אתעברא לשמאלא, וקיימא על עלמא כמין על כלא, קטיל לשאול ולבנוי, ואתאביד מינייהו מלכו, מיתו מישראל כמה אלפין וכמה רבוון, ועד כען ההוא חובה הוה תלי. עד דאתא סנחריב וארגיז כלא, ודא הוא עוד היום בנוב, דא הוא יומא עלאה, ומאן איהו דא כנסת ישראל, דאבדת שושבינין דילה, ההיא דאשתארת בלא ימינא, (דהוה לה) לאתדבקא בשמאלא, דכהנא ימינא הוא, (ובגין כך הוה ליה לאתדבקא בשמאלא), ובגין כך עוד היום בנוב לעמוד. תא חזי, כתיב (שם ל) גבעת שאול נסה, שאול אמאי הכא, אלא בגין דהוא קטיל לכהני, וגרים דרועא ימינא לאתעקרא מעלמא, אוף הכא מההוא יומא לא אעבר בר נש בההוא דוכתא, בגין דלא יסתכן בנפשיה, אמר ליה רבי יוסי לרבי חייא, ולא אמרית לך דלמא גברא רבא הוא. פתח ואמר (משלי ג יג) אשרי אדם מצא חכמה, אשרי אדם

זוהר חלק ב דף נא

זהר:

כגון אנן דאשכחנא לך, וידענא מינך מלה דחכמתא, ואדם יפיק תבונה, כגון אנן דאוריכנא לך לאתחברא בהדך, ודא הוא בר נש דזמין ליה קודשא בריך הוא נבזבזא בארשא, אנפוי דשכינתא, ועל דא כתיב (משלי ד יח) וארח צדיקים כאור נגה, אזלו. פתח ההוא גברא ואמר, (תהלים כד א) לדוד מזמור ליהו"ה הארץ ומלואה וגו', לדוד מזמור באתר חד, ובאתר אחרא מזמור לדוד, מה בין האי להאי, אלא לדוד מזמור שירתא דקאמר דוד על כנסת ישראל, מזמור לדוד שירתא דקאמר דוד על גרמיה. ליהו"ה הארץ ומלואה, ליהו"ה דא קודשא בריך הוא, הארץ ומלואה דא כנסת ישראל וכל אוכלוסין דילה דמתחברין בהדה, ואקרון מלואה ודאי, כמה דאת אמר (ישעיה ו ד) מלא כל הארץ כבודו. תבל ויושבי בה, דא הוא ארעא דלתתא דאקרי תבל, ואחידת בדינא (דעלמא) דלעילא, הדא הוא דכתיב (תהלים ט ט) והוא ישפוט תבל בצדק, בין לחד, בין לעמא חד, בין לכל עלמא, מהאי דינא הוא אתדן. תא חזי פרעה מהאי דינא יניק, עד דאתאבידו הוא וכל עמיה, כיון דהאי דינא אתער עליה, ההוא ממנא דאתמנא עלייהו בשלטנותא אתעדי ואתעבר, וכדין כלהו דלתתא אתאבידו, דכתיב ויסר את אופן מרכבותיו, מאי אופן מרכבותיו, מרכבותיו דפרעה, ומאן איהו ההוא אופן דלהון, ההוא ממנא דשליט עלייהו, ועל דא מיתו כלהו בימא, אמאי בימא, אלא ימא עלאה אתער עלייהו ואתמחו (נ"א ואתמסרו) בידהא, ובגין כך טבעו בים סוף כתיב, אמר רבי יוסי ודאי הכי הוא, ועל דא כתיב טבעו בים סוף, סופא דדרגין. רבי חייא אמר, וינהגהו בכבודות, מהו בכבודות, אלא מכאן אוליפנא דבההוא דברותא דאתדבר ביה בר נש, מדברין ליה, בפרעה כתיב (שמות ט ז) ויכבד לב פרעה, בההוא מלה דבר ליה קודשא בריך הוא בכבודות ממש, אמר ליה קודשא בריך הוא, רשע, את אוקיר לבך, אנא אדבר לך בהאי, על דא וינהגהו בכבודות. ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל וגו', ויאמר מצרים, דא ממנא דאתמני על מצראי, אמר רבי יוסי, האי מלה קשיא, כיון דאעברו ליה משולטנותיה, היך יכול הוא למרדף אבתרייהו דישראל, אלא ודאי הכי הוא, אבל דא ויאמר מצרים, מצרים דלתתא, כי יהו"ה נלחם להם במצרים, מצרים דלעילא, דכיון דאתבר חיליהון מלעילא, כדין אתבר חילא ותוקפא דלהון לתתא, הדא הוא דכתיב כי יהו"ה נלחם להם במצרים, במצרים דיקא, דא הוא תוקפא דלהון דלעילא, ודא הוא דאוקמוה, מלך מצרים סתם, הכא ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל, דחמו דהא אתבר חיליהון ותוקפא דלהון דלעילא. תא חזי כד אתערת האי כנסת ישראל, אתערו כל אינון דאחידן בה, וכלהו אחרנין דלתתא, וישראל לעילא מכלהו, דהא אינון נטלי לה בגופא דאילנא, והא אוקמוה, ובגיני כך ישראל אחידן בה יתיר מכל עובדי עכו"ם, וכד אינון מתערין, (כל עמין עכו"ם) אתבר תוקפיהון מאינון דשליט עלייהו. תא חזי האי ממנא שלטנא דמצראי דחיק לון לישראל בכמה שעבודין כמה דאוקמוה, לבתר דאתבר הוא בקדמיתא, אתברו אינון מלכותא (ס"א מלתתא), הדא הוא דכתיב כי יהו"ה נלחם להם במצרים, נלחם להם ודאי:

תוספתא:

ויסע מלאך האלהים וגו', (מתניתין), עד לא (ס"א אשתקע) אשתכח אוריא דכיא, ולא נהיר, אבנין נקיבן הוו סתימאן, תלת רוחין דכלילן בתלת הוו שקיען, ומיין סתימן תחות נוקבי, בשבעין ותרין אתוון אתהדרו לאתרייהו.

זוהר חלק ב דף נ/ב

זהר:

רבי חייא פתח, (משלי לא יד) היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה, היתה כאניות סוחר דא כנסת ישראל, ממרחק תביא לחמה, כמה דאת אמר (ישעיה ל כז) הנה שם יהו"ה בא ממרחק,

תביא לחמה, בחד דרגא דשאר עילה, וביה אתמשכו כל אלן נחלין ומבועין דאזלין בימא, כמה דאת אמר (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים וגו'. אל מקום שהנחלים הולכים, אף על גב דכלהו נחלין אתמשכן בההוא דרגא, וההוא דרגא נחית (נ"א נגיד) לון לההוא ימא, לא תימא דהא אריק לון, והא לא שריין ביה אחרנין, ולא נגדין ביה כמלקדמין, אהדר ואמר אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים, אל מקום דההוא דרגא דנחלין אזלין זמנא חדא, שם הם שבים ללכת, תמן אינון תייבין מההוא אתר עלאה, ולא פסקין לעלמין, ומתכנשי כלהו בההוא אתר, ולמה, ללכת, למהך לההוא אתר דימא כמה דאתמר, מה שמיה דההוא דרגא, צדיק אקרי. רבי יהודה אמר, כתיב (תהלים קד כו) שם אניות יהלכון לויתן זה יצרת לשחק בו, שם אניות יהלכון, בההוא ימא דאזלין ושאטין עד דאתיין לאתחברא בההוא דרגא, כדין כתיב לויתן זה יצרת לשחק בו. רבי יצחק אמר, לעילא לעילא יתיר, אית זוגא אחרא, דשאר בחביבותא, ולא מתפרש לעלמין, אמר רבי יהודה מאן זכי לההוא זוגא, אמר ליה, מאן דאית ליה חולקא בעלמא דאתי, בעלמא דאתי דיקא. אמר ליה והא מהכא אוליפנא, דכתיב (שם) לויתן זה יצרת לשחק בו, משמע דקאמר זה, וזה וזאת ידיען אינון, אמר רבי אבא, תרווייכו שפיר קאמרייתו, והא דרבי יהודה שפיר דיקא, וכלא זמין קודשא בריך הוא לאתענגא בהו לצדיקיא, הדא הוא דכתיב (ישעיה נח יד) אז תתענג על יהו"ה. אמר רבי אבא, כמה אלפין כמה רבבן דמשיריין קדישין אית ליה לקודשא בריך הוא, מארי דאנפין עלאין, מארי דעיינין, מארי דזיינין, מארי דיללה, מארי דיבבא, מארי דרחמי, מארי דדינא, ועילא מנייהו אפקד למטרוניתא לשמשא בהיכלא קמיה. לקביל אלן אית לה למטרוניתא משיריין מזיינין, בשתיין (נ"א בשתא) אנפין משתכחו משיריין מזיינין, וכלהו חגירן חרבא, קיימאן בסחרנהא, קמה נפקין קמה עיילין, בשית גדיפין טאסין כל עלמא, קמי כל חד וחד גומריין דנור דליק, לבושו מתלהטא אשא בגבוי, שנא דחרבא מתלהטא בכל עלמא, לנטרא:

תוספתא:

אינון אבנין (ס"א דרין) בתר שבעין ותרין דרגין, וכן תלת זמנין, אתבקעו, ואתנקיבו אבני תחות צרורא דהוה חקיק, ואתכנפו דרגין ואתעבידו כנופיא חדא, (ס"א אתפלג ואתעבידו כנופיא חד). לבתר אתפלגו, ואתעבידו תרין דרגין, פלגותא מיא אגלידו, ופלגותא אשתקעו, אלן סליקו ואלין נחתו, מהכא שרא עלמא לאתפלגא. צרורא אחרא (נ"א חדא) אית לעילא (לעילא), והוא גליפא בע"ב חתימן דגושפנקא תקיפא, ובהו שקיען גלגלוי דימא, כד נטלין אתפלגו לארבע זויין, פלגו חדא סליק, ופלגו חדא נחית, פלגו חדא לסטר צפון, ופלגו חדא לסטר דרום, כד מתחברן כחדא, גומריין דלהטין קיימין בלהט שנא דחרבא דמתהפכא. חד קיימא נעיץ בגו ימא, דרגא שליחא דאפרכא עלאה, סליק בההוא קיימא לעילא לעילא, אשתכלל (נ"א אשתכלל), אסתליק למרחיק, קטורא דארבין דשאטין בימא, מאן חמי גלגלין דסלקין ונחתין, ורוחא דנשיב בהו, ונוני ימא נגדין כל אינון ארבין לכל סטרי עלמא. ההוא דרגא כד נחית מההוא קיימא, אלף מימיניה ואלף משמאליה, הוה תב ויתב באתריה כמלכא בכורסיה ההוא דרגא, דכד שאטי ימא לארבע סטרי עלמא, עמיה נפקת, ביה תבת, הוא תב בקיומא דמלכא. כדין כרוזין נפקין, מאן מארי דעיינין, יזדקפאן לון לעילא לעילא, מאריהון דגדיפין יקומון בקיומיהו, מארי דאנפין חפיין לון, עד דנטיל במטלנוי, כדין ויסא מלאך האלהי"ם:

זוהר חלק ב דף נא/א

קמה, הדא הוא דכתיב (בראשית ג כד) ואת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים. מאן דרך עץ החיים, דא היא מטרוניתא רבתא, דהיא ארחא לההוא אילנא רברבא תקיף, אילנא

דחיי, דכתיב (שיר ג ז) הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל, ישראל דלעילא, כלם אחוזי חרב, כד נטלא מטרוניתא כלהו נטלין בהדה, הדא הוא דכתיב ויסע מלאך האלהי"ם. וכי מלאך האלהי"ם אתקרי, אמר רבי אבא אין, תא חזי הכי אמר רבי שמעון, אתקין קודשא בריך הוא קמיה היכלא קדישא, היכלא עלאה (קדישא), קרתא קדישא, קרתא עלאה, ירושלם עיר הקדש אקרי, מאן דעאל למלכא, לא עאל אלא מההיא קרתא קדישא, נטיל ארחא למלכא, דארחא מהכא אתתקן, הדא הוא דכתיב (תהלים קיח כ) זה השער ליהו"ה צדיקים יבואו בו. כל שליחותא דבעי מלכא, מבי מטרוניתא נפקא, וכל שליחותא מתתא למלכא (נ"א דבעי מלכא), לבי מטרוניתא עייל בקדמיתא, ומתמן למלכא, אשתכח דמטרוניתא איהי שליחא דכלא, מעילא לתתא ומתתא לעילא, ועל דא איהי שליחא דכלא, הדא הוא דכתיב ויסע מלאך האלהי"ם ההולך לפני מחנה ישראל, ישראל דלעילא, מלאך האלהי"ם, הדא הוא דכתיב ביה, ויהו"ה הולך לפנייהם וגו', והאי ללכת יומם ולילה כמה דאוקמוה. וכי יקרא הוא דמלכא דמטרוניתא תזיל והיא תגח קרבא, והיא אזלת שליחא, אלא למלכא דאזדווג במטרוניתא עלאה, חמא מלכא יקירו דילה על כל שאר מטרוניתא דעלמא, אמר כלהו משתכחין לחינתא (נ"א לחופתא) לקבל האי מטרוניתא דילי, היא סלקא על כלא, מה אעביד לה, אלא כל ביתא דילי יהא בידהא, אפיק מלכא כרוזא, מהכא כל מלין דמלכא בידא דמטרוניתא יתמסרון, מה עבד, אפקיד מלכא בידהא כל זיינין דיליה, כל אינון מארי מגיחין קרבא, כל אינון אבנין יקירין דמלכא, כל גנזייה דמלכא, אמר, מהכא כל מאן דיצטרך למללא עמי, לא יכיל למללא עמי עד דאודע לה למטרוניתא. כך קודשא בריך הוא, מסגיאות חביבותא ורחימותא דיליה בכנסת ישראל, אפקיד כלא ברשותה, אמר הא כל שאר לא משתכחי כלום לגבהא, אמר (שיר ו ח) ששים המה מלכות וגו', אחת היא יונתי תמתי, מה אעביד לה, אלא הא כל ביתא דילי בידהא, אפיק מלכא כרוזא, מהכא כל מלין דמלכא בידא דמטרוניתא יתמסרון, אפקיד בידהא כל זיינין דיליה, רומחין וסייפין קשתין חצין וחרבין בלסטריין קסטיראין אעין אבנין, כל אינון מארי (נ"א מאני) מגיחי קרבא, הדא הוא דכתיב הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים וגו' כלם אחוזי חרב מלומדי וגו', אמר מלכא, מכאן ולהלאה קרבא דילי אתמסר בידך, זיינין דילי מארי מגיחי קרבא בידך, מכאן ולהלאה את הוי נטרא לי, הדא הוא דכתיב (תהלים קכא ד) שומר ישראל, מכאן ולהלאה מאן דאצטרך לי לא יכיל למללא עמי עד דאודע למטרוניתא, הדא הוא דכתיב (ויקרא טז א) בזאת יבא אהרן אל הקדש, שליחא דמלכא בכלא כמה דאוקימנא, אשתכח דכלא בידהא, ודא הוא יקרא דמטרוניתא, הדא הוא דכתיב ויסע מלאך האלהי"ם וגו' כמה דאתמר. וילך מאחריהם, מאי טעמא מאחריהם, בגין דישתכחו לקמהא (נ"א לגבהא) מארי מגיחי קרבא, מארי בלסטראות, מארי רומחין וסייפין, ויתגלון קמהא, דהא הוּוּ אתיין משיריין אחרנין לאגחא קרבא בישראל מלעילא, ועל דא וילך מאחריהם. ותאנא בההיא שעתא אתא רברבא שלטנא דממנא על מצראי, וכנש שית מאה (רבוון) רתיכין מקטרגין, ועל כל רתיכא ורתיכא שית מאה שלטנין ממנן קטיגורין, הדא הוא דכתיב ויקח שש מאות רכב בחור וגו', וכי שש מאות רכב בחור לא הוּוּ רכבי מצרים, מאי טעמא וכל רכב מצרים, אלא הכי תאנא, הוּוּ סמא"ל אוזיף ליה שית מאה רתיכין מקטרגין לסייעא ליה, הדא הוא דכתיב ויקח שש מאות רכב

זוהר חלק ב דף נא/ב

בחור. אימתי אשלים ליה קודשא בריך הוא לסמא"ל, בקרבא דסיסרא, דעקר קודשא בריך הוא לכל אינון רתיכין, ואתמסרו בידא דמטרוניתא, הדא הוא דכתיב (שופטים ה כא) נחל קישון גרפם נחל קדומים וגו', ולזמנא דאתי יתמסרו כלהו, הדא הוא דכתיב (ישעיה סג א) מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה וגו', ועל דא וילך מאחריהם, דזמינא שכינתא בסוף יומיא לאעקרא לון מן עלמא. ויסע עמוד הענן מפניהם, מאן עמוד הענן דא, רבי יוסי אמר, דא הוא עננא דאתחזי

תדיר עם שכינתא, ודא הוא עננא דעאל משה בגויה. רבי אבא אמר, כתיב ויהו"ה הולך לפנייהם יומם, אלא סיועא דצדיק הוא, ופרישו דרשימו דיליה, ועל דא אזיל האי ענן יומם, וכתיב (תהלים מב ט) יומם יצוה יהו"ה חסדו, ומסטרא דחס"ד אתא עננא דא, ודא חסד אתקרי, ועננא אחרא אזיל בליליא, ואתקרי עמוד אש. רבי שמעון אמר, עמוד הענן יומם דא אברהם, ועמוד האש לילה דא יצחק, ותרומיהו אשתכחו בשכינתא, ומה דאמר רבי אבא הכי הוא ודאי, דעל ידא דהאי (נ"א דבהאי) דרגא אשתכחו, והאי ויסע מלאך האלהי"ם ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם, ויסע, דנטיל מסטרא דחסד, ואתדבק בסטרא דגבורה, בגין דהא מטא שעתא לאתלבשא בדינא. תא חזי, בהאיא שעתא אשתלים סיהרא מכלא, וירתא שבעין ותרין שמהן קדישין בתלת סטרין, סטרא חדא אתלבשא בעטרוי דחסד עלאה, בשבעין גליפין דנהירו דאבא עלאה דאנהיר לה, סטרא תניינא אתלבשת ברומחי דגבורה, בשתיין פולסי דנורא, ועשרה דילה, דנחתו מסטרא דאמא עלאה, בנימוסי גליפין, סטרא תליתאה אתלבשת בלבושי ארגונא דלביש מלכא עלאה קדישא, דאקרון תפארת, דירית ברא קדישא בשבעין עטרין עלאין מסטרא דאבא ואמא, והוא כליל להאי סטרא ולהאי סטרא, (ס"א ותרין עטרין מסטרא דאבא ואמא, ואינון שבעין ותרין שמהן). ותנינן, מסטרא דחסד שבעין ותרין סהדין, מסטרא דגבורה שבעין ותרין סופרין, מסטרא דת"ת שבעין ותרין גווינין לאתפארא. ובהאי אתר אתגליף חד בחד, ואסתליק שמא קדישא, רזא דרתיכא, והכא אתגליפו אבהתא לאתחברא בחד, והוא שמא קדישא גליפא באתווי. צרופא דאתוון אלין, אתוון קדמאי רשימין כסדרן בארז מישר, בגין דכלהו אתוון קדמאי אשתכחו בחסד, למהך בארז מישר, בסדורא מתתקן. אתוון תנייני רשימין בגלגולא למפרע, בגין דכלהו אתוון תנייני משתכחי בגבורה (ס"א מגבורה), לגלאה דינין וזינין דאתיין מסטרא דשמאלא. אתוון תליתאי אינון אתוון רשימן, לאחזאה גווינין לאתעטרא במלכא קדישא, וכלא ביה מתחברן ומתקשרן, והוא אתעטר בעטרוי בארז מישר, ורשים להאי סטרא ולהאי סטרא, כמלכא דאתעטר בכלא, הכא אתרשים שמא קדישא גליפא בע"ב תיבין, דמתעטרי באבהתא רתיכא קדישא עלאה. ואי תימא הני אתוון תליתאי מאי טעמא לאו אינון כתיבין מנהון בארז מישר כסדרן ומנהון למפרע, לישראל להאי סטרא ולהאי סטרא, דהא תנינן (שם צט ד) אתה כוננת מישרים, קודשא בריך הוא עביד מישרים לתרי סטרי, וכתיב (שמות כו כח) והבריה התיכון בתוך הקרשים וגו', דא קודשא בריך הוא, רבי יצחק אמר דא יעקב, וכלא חד. אלא למלכא דאיהו שלים מכלא, דעתיה שלים מכלא, מה ארחה דההוא מלכא, אנפוי נהירין כשמשא תדיר, בגין דאיהו שלים, וכד דאין, דאין לטב ודאין לביש, ועל דא בעי לאסתמרא מיניה, מאן דאיהו טפשא חמי אנפוי דמלכא נהירין וחיכין ולא אסתמר מיניה, ומאן דאיהו חכימא אף על גב דחמי אנפוי דמלכא נהירין, אמר מלכא ודאי שלים הוא, שלים הוא מכלא, דעתיה שלים, אנא חמי דבההוא נהירו דינא יתיב

זוהר חלק ב דף נב/א

ואתכסיא, אף על גב דלא אתחזיא, דאי לאו הכי לא יהא מלכא שלים, ועל דא בעי לאסתמרא. כך קודשא בריך הוא שלים תדיר בהאי גוונא ובהאי גוונא, אבל לא אתחזיא אלא בנהירו דאנפין, ובגין כך אינון טפשיין חייבין לא אסתמרן מיניה, אינון חכימין זכאין אמרין מלכא שלים הוא, אף על גב דאנפוי אתחזיין נהירין דינא אתכסיא בגויה, בגין כך בעי לאסתמרא מיניה. אמר רבי יהודה מהכא, (מלאכי ג ו) אני יהו"ה לא שניתי, לא דליגנא לאתר אחרא, בי אתכליל כלא, הני תרי גוויני בי אתכלילין, בגין כך כלא בארז מישר אתחזיא, ואף על גב דאתוון אחידן להאי סטרא ולהאי סטרא, כסדרן כתיבין:

ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם, ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמד מאחריהם, עד כאן סטרא חד חסד לאברהם, אמר רבי שמעון, אלעזר ברי, תא חזי רזא דא, כד עתיקא קדישא אנהיר למלכא, אנהיר ליה (ס"א ועטר ליה ואחסין ליה בכתרין וכו') ועטרין ליה בכתרין קדישין עלאין, כד מטאן לגביה מתעטרי אבהתא, בשעתא דמתעטרי אבהתא, כדין הוא שלימו דכלא, כדין מטרוניתא נטלא במטלנהא, בההוא (נ"א בשולטנותא בהאי) שלימו דאבהתא, וכד מתעטרא מכלהון, כדין אתברכא ורשותא דכלא בידהא, ואסתים ביה, כגוונא דא שמא קדישא גליפא באתווי, רשימין ברתיכא עלאה קדישא עטורא דאבהן:

אמרו המגיהים, כאן מצאנו כתוב פסוק ויסע כסדר כל אות ואות בבית אחד במרובע, עם זה הלשון. עד כאן אתתקנו טורין כסדרן ברזא דחסד, לא סטאן לימינא ושמאלא. אחר כך מצאנו פסוק ויבא למפרע, כמו כן כל אות ואות בבית אחד במרובע, עם זה הלשון. עד כאן אתתקנו טורין למפרע ברזא דגבורה, כלהו שמאלא כלילן בימינא. אחר כך מצאנו פסוק ויט כסדר כמו כן כל אות ואות בבית אחד במרובע, עם זה הלשון. עד כאן כלילן טורין דשמא קדישא בתפארת, לבתר מתחברן אבהן ואתעבידו שמא קדישא. ואחר כך מצאנו הע"ב שמות היוצאים משלשה פסוקים אלו במרובע, כל שם ושם משלש אותיות היוצאים משלשה פסוקים אלו, ישר הפוך ישר, והסימן יה"י אור, עם זה הלשון הא כגוונא דא שמא קדישא גליפא באתווי, רשימין ברתיכא עלאה קדישא עטורא דאבהן, ולא הדפסנו אותו כאן מפני יקר תפארת גדולתו (ר"ל שהם טבלאות גדולות ואין העמוד מכילו), והודפס בסוף הספר:

(אמר רבי ייסא, אשכחנא ברזא דא בתקיעותא (ס"א דרב בבל) דרב המנונא סבא, תלת ובכן ובכן ובכן לקבלי הני תלת, וכך הוא סדורא. אמר רבי יוסי, כלא אתכליל בהאי שמא (נ"א שליחא) קדישא ואסתים ביה, אשתכח דשלימו דרתיכא קדישא אית ביה). אמר רבי שמעון, האי הוא שמא קדישא עטורא דאבהן, דמתעטרא בגלופייהו בחבורא כחדא, שלימו דרתיכא קדישא, ואתכליל בארבעין ותמניא תיבותא, דאיהו שלימו דכלא ועקרא דשרשין. תא חזי, גופא דאילנא אנ"י אל"ף נו"ן יו"ד, רישא דכל ענפי אילנא וה"ו (וה"ו), והא אתערו חבריא, כללא דענפין וגופא ושרשא בארבעין ותמניא תיבין, והא אתרשים בתלת עלמין עלאין, ובתלת עלמין תתאין, לקבליה קדוש קדוש קדוש ה' צבאות, קדוש לעילא, קדוש באמצעיתא, קדוש לתתא, קדוש חסד, קדוש גבורה, קדוש תפארת, וכלהו בשבעין ותרין אתגליפו כמה דאתמר, בריך הוא בריך שמיא לעלם ולעלמי עלמין אמן. אמר רבי יצחק, בשעתא דשרו ישראל על ימא, חמו לכמה

זוהר חלק ב דף נב/ב

אכלוסין לכמה חיילין לכמה משיריין מעילא ותתא, וכלהו בכנופיא עלייהו דישראל, שריאו בצלו מגו עאקו דלהון, ביה שעתא חמו ישראל עאקו מכל סטריין, ימא בגלוהי דזקפן קמייהו, בתרייהו כל אינון אכלוסין כל אינון משיריין דמצרים, לעילא עלייהו כמה קטיגורין, שריאו צווחין לקודשא בריך הוא, כדין כתיב ויאמר יהו"ה אל משה מה תצעק אלי, ותאנא בספרא דצניעותא, אלי דייקא, בעתיקא תליא כלא, ביה שעתא אתגלי עתיקא קדישא, ואשתכח רעוא בכלהו עלמין עלאין, כדין נהירו דכלא אתנהיר. אמר רבי יצחק, כדין כד אתנהיר כלא כחדא, ועבד ימא נימוסין עלאין, ואתמסרו בידוי עלאין ותתאין, ובגיני כך קשיא קמי קודשא בריך הוא כלא כקריעת ים סוף, וכלא הכי אוקמוה, מאי טעמא, בגין דקריעת ים סוף בעתיקא תלייא. אמר רבי שמעון, חד איילתא אית בארעא, וקודשא בריך הוא עביד סגיא בגינה, בשעתא דהיא צווחת קודשא בריך הוא שמע עאקו דילה וקביל קלה, וכד אצטריך עלמא לרחמי למיא, היא יהבת קלין, וקודשא בריך הוא שמע קלה, וכדין חייס על עלמא, הדא הוא דכתיב (תהלים מב ב) כאיל

תערוג על אפיקי מים. וכד בעיא לאולדא, היא סתימא מכל סטרין, כדין אתייתא ושויתא רישה בין ברכהא וצווחת ורמת קלין, וקודשא בריך הוא חייס עלה, וזמין לקבלה חד נחש, ונשיך בערייתא דילה ופתח לה וקרע לה ההוא אתר, ואולידת מיד, אמר רבי שמעון בהאי מלה לא תשאל ולא תנסה את יהו"ה, והכי דייקא:

ויושע יהו"ה ביום ההוא את ישראל וגו', וירא ישראל את מצרים מת, ההוא שלטנא ממנא דמצראי אחמי לון קודשא בריך הוא דאעבר ליה בנהר דינור דהוה בשפתא דימא רבא, מת, מאי טעמא מת, כמה דאוקמוה דאעברו ליה מההוא שלטנותא דיליה:

וירא ישראל את היד הגדולה וגו', רבי חייא אמר, הכא אשתלים ידא וכלהו אצבען, ואשתלים ידא דאתכליל ביה בימינא, דהכי תנינן כלא בימינא אתכליל, ובימינא תליא, הדא הוא דכתיב ימינך יהו"ה נאדרי בכח ימינך יהו"ה תרעץ אויב. ואמר רבי יצחק, לא אשכחנא מאן דאתקיף לביה לגבי קודשא בריך הוא כפרעה, אמר רבי יוסי, סיחון ועוג הכי נמי, אמר ליה לאו הכי, אינון לגבי ישראל אתתקפו, אבל לגביה דקודשא בריך הוא לא, כמה דאתקף פרעה רוחיה לקבליה, והוה חמי כל יומא גבוראן דיליה ולא הוה תב. אמר רבי יהודה אמר רבי יצחק, פרעה חכים מכל חרשוי הוה, ובכל אינון כתרין ובכל אינון ידיען אסתכל, ובכל סטרא דלהון לא חמא פורקנא דלהון דישראל, ולא הוה תלי בחד מנייהו, ועוד דהא בכלהו קשירו קשרא עלייהו דישראל, ופרעה לא סבר דאית קשרא אחרא דמהימנותא דאיהו שליט על כלא, ועל דא הוה אתקיף לביה. רבי אבא אמר, לא אתקיף לבא דפרעה אלא שמא דא, דכד הוה אמר משה כה אמר יהו"ה, דא מלה ממש אתקיף לביה, הדא הוא דכתיב (שמות ט יב) ויחזק יהו"ה את לב פרעה, דהא בכל חכמתא דיליה לא אשתכח דשמא דא שליט בארעא, ועל דא אמר מי יהו"ה, ולבתר אמר יהו"ה הצדיק, אמר רבי יוסי, לבתר אמר (שם י ז) חטאתי ליהו"ה, ההוא פומא דאמר דא אמר דא. רבי חזקיה פתח ואמר, (איוב ט כב) אחת היא על כן אמרתי תם ורשע הוא מכלה, האי קרא אוקמוה ברזא דחכמתא, אחת היא, מאי אחת היא, הדא הוא דכתיב (שיר ו ט) אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה, ובהאי קודשא בריך הוא דאין דינוי לתתא, ודאין דינוי לעילא בכלא, וכד קודשא בריך הוא אתער דינוי, דאין דינוי בהאי כתר, כדין כתיב תם ורשע הוא מכלה,

זוהר חלק ב דף נג/א

בגין דאינון צדיקייא מתפסאן בחוביהון דרשיעיא, דכתיב (ש"ב כד טז) ויאמר יהו"ה למלאך המשחית בעם רב וגו', ועל דא אמר (רבי יוסי) איוב מלה דא, (אמר) ולא אגמר מלה, ואוקמוה טול הרב. רבי ייסא אמר, אחת היא דא כנסת ישראל בגלותא דמצרים, דבגינה קטל קודשא בריך הוא במצראי, ועבד בהו נוקמין, הדא הוא דכתיב תם ורשע הוא מכלה. רבי חייא אמר, איוב לא אלקי אלא בזמנא דנפקו ישראל ממצרים, אמר איוב אי הכי כל אפייתא שוין, תם ורשע הוא מכלה, פרעה אתקיף בהו בישראל ואמר (שמות ה ב) מי יהו"ה אשר אשמע בקולו, ואנא לא אתקיפנא בהו, ולא עבידנא מידי, תם ורשע הוא מכלה, הדא הוא דכתיב (שם ט ב) הירא את דבר יהו"ה מעבדי פרעה, זה איוב. רבי יהודה אמר, אינון אבני ברדא דהו נחתין אתעכבו על ידוי דמשה, לבתר עבדו נוקמין ביומוי דיהושע, ולזמנא דאתי זמינין לאחתא אינון דאשתארו על אדום ובנותיה, אמר רבי יוסי, הדא הוא דכתיב (מיכה ז טו) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. דבר אחר, וירא ישראל את היד הגדולה וגו', האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה רישיה, בקדמיתא וירא ישראל, ובתר וייראו העם את יהו"ה, אלא אמר רבי יהודה, ההוא סבא דנחת עם בנוי בגלותא, וסביל עליה גלותא, ואעיל לבנוי בגלותא, הוא ממש חמא כל אינון נוקמין

וכל גבוראן דעבד קודשא בריך הוא במצרים, הדא הוא דכתיב וירא ישראל, ישראל ממש. ואמר רבי יהודה, סליק קודשא בריך הוא להאי סבא, ואמר ליה קום חמי בניך דנפקין מגו עמא תקיפא, קום חמי גבורן דעבדית בגין בניך במצרים, והיינו דאמר רבי ייסא, בשעתא דנטל ישראל לנחתא בגלותא דמצרים, דחילו ואימתא תקיפא נפל עלוי, אמר ליה קודשא בריך הוא ליעקב, אמאי את דחיל, (בראשית מו ב) אל תירא מרדה מצרימה, ממה דכתיב אל תירא, משמע דדחילו הוה דחיל, אמר ליה כי לגוי גדול אשימך שם, אמר ליה דחילנא די ישיצון בני, אמר ליה אנכי ארד עמך מצרימה, אמר ליה תו דחילנא דלא אזכי לאתקברא ביני אבהתי, ולא אחמי פורקנא דבני וגבוראן דתעביד להו, אמר ליה ואנכי אעלך גם עלה, אעלך לאתקברא בקברי אבהתך, גם עלה למחמי פורקנא דברך וגבוראן דאעביד להו. וההוא יומא דנפקו ישראל ממצרים, סליק ליה קודשא בריך הוא ליעקב, ואמר ליה קום חמי בפורקנא דברך, דכמה חילין וגבוראן עבדית להו, ויעקב הוה תמן וחמא כלא, הדא הוא דכתיב וירא ישראל את היד הגדולה, רבי יצחק אמר מהכא, (דברים ד לז) ויוציאך בפניו בכחו הגדול ממצרים, מאי בפניו, בפניו דא יעקב דאעיל לכלהו תמן. רבי חזקיה אמר, ויוציאך בפניו, בפניו דא אברהם, דכתיב (בראשית יז יז) ויפל אברם על פניו, תא חזי אברהם אמר (שם ג) הלבן מאה שנה יולד וגו', אמר ליה קודשא בריך הוא, חייך את תחמי כמה אכלוסין וכמה חיילין דיפקון ממך, בשעתא דנפקו ישראל ממצרים, כל אינון שבטין כל אינון רבוון, סליק קודשא בריך הוא לאברהם וחמא לון, הדא הוא דכתיב ויוציאך בפניו. רבי אבא אמר, כלהו אבהתא אזדמנו תמן בכל ההוא פורקנא, הדא הוא דכתיב ויוציאך בפניו, מאי בפניו אלין אבהתא, רבי אלעזר אמר ויוציאך בפניו דא יעקב, בכחו דא יצחק, הגדול דא אברהם. אמר רבי שמעון, וכן בגיניהון דאבהתא אזדמן פורקנא תדיר לישראל, דכתיב (ויקרא כו מב) וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור, אבהתא תינח, מהו והארץ אזכור, אלא לאכללא עמהון דוד מלכא, דאיהו רתיכא באבהתא,

זוהר חלק ב דף נג/ב

ואינון מתערין פורקנא תדיר לישראל. וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה יהו"ה במצרים, וכי השתא עשה, והא מקדמת דנא אתעביד, מאי את היד הגדולה אשר עשה יהו"ה, אלא יד לא אקרי פחות מחמש אצבעאן, הגדולה, דכלילין בה חמש אצבעאן אחרנין, ואתקרון כדין גדולה, וכל אצבעא ואצבעא סליק לחושבנא רבא, וקודשא בריך הוא עביד בהו (ס"א השתא ניסין) ניסין וגבורן, ובהאי אתעקרו כלהו דרגין משלשוליהון. מכאן אוליפנא דא, דבחמש אצבעאן קמאי כתיב ויחזק לב פרעה, כיון דאשתלמו אינון חמש, תו לא הוה מלה ברשותיה דפרעה, כדין כתיב ויחזק יהו"ה את לב פרעה, ועל דא וירא ישראל את היד הגדולה וגו'. ויאמינו ביהו"ה, וכי עד השתא לא האמינו ביהו"ה, והא כתיב (שמות ד לא) ויאמן העם וישמעו וגו', והא חמו כל אינון גבוראן דעבד להו קודשא בריך הוא במצרים, אלא מאי ויאמינו, ההוא מלה דאמר ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו וגו'. רבי ייסא שאיל ואמר, כתיב וירא ישראל את מצרים מת, וכתיב לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם, אמר רבי יוסי מתין חמו להו, אמר ליה, אי כתיב לא תוסיפו לראותם חיים הוה אמינא הכי, אמר ליה רבי אבא, יאות שאילתא. אלא תא חזי כתיב (דה"א טז לו) מן העולם ועד העולם, ותנינן עולם לעילא ועולם לתתא, עולם דלעילא מתמן הוא שירותא לאדלקא בוצינין, עולם דלתתא תמן הוא סיומא, ואתכליל מכלא, ומהאי עולם דלתתא מתערן גבורן לתתאי. ובהאי עולם עביד קודשא בריך הוא אתין לישראל, ורחיש לון ניסא, וכד אתער האי עולם למעבד ניסין, כלהו מצראי אשתקעו בימא על ידא דהאי עולם, ואתרחיש לון לישראל ניסא בהאי עולם, ועל דא כתיב לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם, עד דיתער ההוא עולם, ויתמסרון בדינוי, וכיון דאתמסרו ביה למתדן, כדין כתיב וירא ישראל את מצרים מת על

שפת הים, הדא הוא דכתיב מן העולם ועד העולם, עד העולם דיקא, כדין כתיב ויאמינו ביהו"ה ובמשה עבדו:

אז ישיר משה, רבי יהודה פתח, (ירמיה א ה) בטרם אצרך בבטן ידעתך וגו', זכאה חולקהון דישראל דקודשא בריך הוא אתרעי בהו יתיר מכל שאר עמין, ומסגיאות רחמותא דרחים להו אוקים עליהו נביאה דקשוט, ורעיא מהימנא, ואתער עליה רוחא קדישא יתיר מכל שאר נביאי מהימני. ואפיק ליה מחולקיה ממש, ממה דאפריש יעקב מבנוי לקודשא בריך הוא שבטא דלוי, וכיון דהוה לוי דיליה, נטל ליה קודשא בריך הוא, ואעטר ליה בכמה עטרין, ומשח ליה במשח רבות קדישא דלעילא, וכדין אפיק מבנוי רוחא קדישא לעלמא, וזריו ליה בהימנויי קדישי, מהימנותא רבא. תנא בההיא שעתא דמטא זמניה דמשה נביאה מהימנא לאחתא לעלמא, אפיק קודשא בריך הוא רוחא קדישא מגזרא דספירו דאבן טבא, דהוה גניז במאתן וארבעין ותמניא (נהורין ואתנהיר עליה ואעטריה בשס"ה) עטרין, וקיימי קמיה, ואפקיד ליה בכל דיליה (נ"א ביתיה), ויהב ליה מאה ושבעין ותלת מפתחין, (נ"א גניז תמן, ואעטריה בתלת מאה ושתיין וחמש עטרי, ואנהיר עליה מאתן וארבעין ותמניא נהורין, וקאים קמיה, ואפקיד ליה בכל ביתא דיליה, ויהב ליה מאה ושבעין ותלת מפתחין, נ"א מאתן ושבעין וחמש). ואעטר ליה בחמש עטרין, וכל עטרא ועטרא סליק ואנהיר באלף עלמין דנהרין ובוצינין, דגניזין בגניזי דמלכא קדישא עלאה. כדין אעבריה בכל בוצינין (נ"א בוסמין) דבגנתא דעדן, ואעליה בהיכליה, ואעבריה בכל חיילין וגייסין דיליה, כדין אזדעזעו כלהו, פתחו ואמרו אסתלקו מסחרניה (סטרא דסטרין), דהא קודשא בריך הוא אתער רוחא לשלטאה למרגז עלמין, קלא נפק ואמר, מאן הוא דין דכל מפתחין אלין

זוהר חלק ב דף נד/א

בידוי. פתח קלא אחרא ואמר, קבילו ליה בגווייכו, דא הוא דזמין לנחתא בין בני נשא, וזמינא אורייתא גניזא דגניזא לאתמסרא בידוי, ולארעשא עלמין דלעילא ותתא על ידא דדין, ביה שעתא אתרגישו כלהו ונטלו אבתריה, פתחו ואמרו, (תהלים סו יב) הרכבת אנוש לראשנו באנו באש ובמים. כדין סלקא ההוא רוחא וקיימא קמי מלכא. מ פתיחא סליק ואתער בעטרוי, ואעטריה בתלת מאה ועשרין וחמש עטרין, ואפקיד מפתחוי בידוי. ש דאבהתא, אעטרו ליה בתלת עטרין קדישין, ואפקידו כל מפתחין דמלכא בידיה, ואפקידו ליה בהימנותא מהימנא דביתא. ה סלקא ואתערטרא בעטרוי, וקבילת ליה מן מלכא, כדין נחת ההוא רוחא בארביין דשאטן בההוא ימא רבא, וקבילת ליה לגדלא ליה למלכא, והיא יהבת ליה מתנן זיונין לאלקאה לפרעה ולכל ארעיה, ובשבתא וברישי ירחי סלקת ליה למלכא, כדין אקרי שמיה באלין אתוון רשימיין. ובההיא שעתא דנפק לנחתא לארעא בזרעא דלוי, אתתקנו ארבע מאה ועשרין וחמש בוצינין למלכא, וארבע מאה ועשרין וחמש גליפין ממנן אוזפוהו לההוא רוחא לאתריה, כד נפק לעלמא, אתנהרא ה' באנפוי, וביתא אתמלייא מזיותיה, ביה שעתא קרא עליה קודשא בריך הוא, בטרם אצרך בבטן ידעתך ובטרם תצא מרחם הקדשתך נביא לגוים נתתיך. רבי יצחק אמר, ביה שעתא קטל (נ"א אפיל) קודשא בריך הוא לרברבא ממנא דמצראי, וחמו ליה משה ובני ישראל, כדין אמרו שירה, הדא הוא דכתיב וירא ישראל את מצרים מת, אז ישיר משה ובני ישראל:

אז ישיר משה ובני ישראל וגו', רבי אבא פתח ואמר, אסתכלנא בכל תושבחין דשבחו לקודשא בריך הוא, וכולם פתחו באז, (מ"א ח יב) אז אמר שלמה, (יהושע י יב) אז ידבר יהושע, (במדבר כא יח) אז ישיר ישראל, מאי טעמא, אלא הכי תאנא, כל נסין וכל גבורין דאתעבידו להו לישראל, כד אתנהיר נהירו דעתיקא קדישא בעטרוי גליפין, רשימין באז בא' וא' בז', אנקיב בחשוכי ונהיר לכל עיבר, וכד אתחבר נהירו דאל"ף ומטי לזי"ן, מאן זי"ן, דא (ישעיה לד ו) חרב ליהו"ה

מלאה דם, כדין עביד נסין וגבוראן, בגין דאתחבר א' עם ז', ודא הוא שירתא, שירתא היא דכל סטריין, ודא הוא אז ישיר. ישיר, שר מבעי ליה, אלא מלה דא תליא ואשלים לההוא זמנא, ואשלים לזמנא דאתי, דזמינין ישראל לשבחה שירתא דא. משה ובני ישראל, מכאן אוליפנא, דצדיקייא קדמאי אף על גב דאסתלקו בדרגין עלאין דלעילא, ואתקשרו בקשורא דצורא דחיי, זמינין כלהו לאחייא בגופא, ולמחמי אתין וגבורן דקא עביד קודשא בריך הוא לישראל, ולמימר שירתא דא, הדא הוא דכתיב אז ישיר משה ובני ישראל. רבי שמעון אמר מהכא, (שם יא יא) יוסיף יהו"ה שנית ידו לקנות את שאר עמו, לקנות, כמה דאת אמר (משלי ח כב) יהו"ה קנני ראשית דרכו, את שאר עמו, אלין אינון צדיקייא דבהון דאקרון שאר, כמה דאת אמר (במדבר יא כו) וישארו שני אנשים במחנה, ותנינן לית עלמא מתקיימא אלא על אינון דעבדי גרמייהו שיריים. ואי תימא הואיל ואתקשרו בצורא דחיי, ומתענגי בענוגא עלאה, אמאי יחית לון קודשא בריך הוא לארעא, פוק ואוליף מזמנא קדמאה, דכל אינון רוחין ונשמתיין דהוון בדרגא עלאה דלעילא, וקודשא בריך הוא אחית להו לארעא לתתא, כל שכן השתא דבעי קודשא בריך הוא לישראל לעקימא, כמה דאת אמר (קהלת ז כ) כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. ואי תימא אינון דמיתו בעטיו דנחש, אפילו אינון יקומו, ויהון מארי דעיטא למלכא משיחא, ועל דא תנינן משה זמין למימר שירתא לזמנא דאתי, מאי טעמא, בגין דכתיב (מיכה ז טו) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, אראנו, אראך מבעי ליה, אלא אראנו ממש, למאן דחמא בקדמיתא יחמי ליה תניינות, ודא הוא אראנו, וכתוב (תהלים נ כג) אראנו בישע אלהי"ם, (שם צא טז) ואראהו בישועתי,

זוהר חלק ב דף נד/ב

וכדין אז ישיר משה ובני ישראל. את השירה הזאת ליהו"ה, שירתא דמטרוניתא לקודשא בריך הוא, תנינן, כל בר נש דאמר שירתא דא בכל יומא ומכוון בה, זכי למימרה לזמנא דאתי, דהא אית בה עלמא דעבר, ואית בה עלמא דאתי, ואית בה קשרי מהימנותא, ואית בה יומי דמלכא משיחא, ותלי עלה (נ"א את לאעלא) כל אינון תושבחהו אחרנין דקאמרי עלאי ותתאי. השירה, שיר זה מבעי ליה, אלא שירתא דקא משבחת מטרוניתא למלכא, ומשה מתתא לעילא קאמר והא אוקמוה. ליהו"ה, בגין דאנהיר לה מלכא אנפאה (נ"א דנהיר אנפוי מלכא לקבלה), רבי יוסי אמר, דכל אינון משחין דהוון נגדין, משיך מלכא קדישא לקבלה, בגיני כך משבחה ליה מטרוניתא. אמר רבי יהודה, אי הכי אמאי כתיב משה ובני ישראל, והא מטרוניתא בעיא לשבחה, אלא זכאה חולקהון דמשה וישראל, דאינון הוון ידעין לשבחה למלכא בגין מטרוניתא כדקא יאות, בגין דכל ההוא חילא וגבורה דילה ירתא מן מלכא. רבי חייא פתח ואמר, (איכה ב יט) קומי רני בלילה לראש אשמורות, קומי רני, דא כנסת ישראל, בלילה, בגלותא, רבי יוסי אמר, בלילה, בזמנא דהיא שלטא ומתערא. לראש אשמורות, בראש מבעי ליה, אלא לראש, כמה דכתיב (בראשית מז לא) על ראש המטה, ואוקימנא ראש המטה דא יסוד, אוף הכא לראש דא יסוד, דמטרוניתא מתברכא ביה, ראש אשמורות, דא הוא רישא דנצח והוד. רבי יוסי אמר דא הוא רישא דכתיבי מלכא וסיומא. רבי אבא אמר, לראש אשמורות כתיב חסר, ודא הוא רישא, ראש המטה, וכלא במלכא קדישא עלאה אתמר, ודא הוא ליהו"ה. רבי ייסא אמר, השירה הזאת ליהו"ה, דא הוא נהרא דנפיק מעדן, דכל משחא ורבו נפיק מניה לאדלקא בוצינין, ומשמע לבתר דכתיב אשירה ליהו"ה, דא הוא מלכא קדישא עלאה, ועל דא לא כתיב אשירה לו. ויאמרו לאמר, (דא הוא) לדרי דרין, בגין דלא יתנשי מנייהו לעלמין, דכל מאן דזכי להאי שירתא בהאי עלמא, זכי לה בעלמא דאתי, וזכי לשבחה בה ביומוי דמלכא משיחא, בחדוותא דכנסת ישראל בקודשא בריך הוא, דכתיב לאמר, לאמר בההוא זמנא, לאמר בארעא קדישא בזמנא דשרו ישראל בארעא, לאמר בגלותא, לאמר בפורקנא דלהון דישראל, לאמר לעלמא דאתי. אשירה ליהו"ה, נשיר

מבעי ליה, מאי אשירה, אלא בגין דהוו משבחן תושבחתא דמטרוניתא (בעו לשבחא), ליהו"ה דא מלכא קדישא, כי גאה גאה, (כמה) דסליק ואתעטר בעטרוי, לאפקא ברכאן וחילין וגבוראן לאסקא בכלא, כי גאה גאה, גאה בהאי עלמא, גאה בעלמא דאתי, כי גאה בהווא זמנא, גאה בגין דיתעטר בעטרוי בחדוותא שלימתא. סוס ורוכבו רמה בים, שולטנותא דלתתא ושולטנותא דלעילא דאחידן בהו, אתמסרו בהווא ימא רבא, ושולטנותא רבא למעבד בהו נוקמין, ותנינן לא עביד קודשא בריך הוא דינא לתתא עד דיעביד בשולטניהון לעילא, הדא הוא דכתיב (ישעיה כד כא) יפקוד יהו"ה על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה. רמה בים, אמר רבי יהודה, ביה בליליא אתער גבורה תקיפא, דכתיב ביה ויולך יהו"ה את הים ברוח קדים עזה כל הלילה, (ס"א דאתער בה גבורה תקיפא), בהווא זמנא בעאת מטרוניתא מן מלכא כל אינון אכלוסין דלתתא, וכל אינון שולטנין דלעילא דיתמסרון בידהא, וכלהו אתמסרו בידהא למעבד בהו נוקמין, הדא הוא דכתיב סוס ורוכבו רמה בים, בים סתם, לעילא ותתא:

עזי וזמרת יה, רבי חייא פתח ואמר, (תהלים קלט ה) אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה, כמה אצטריכו בני נשא ליקרא לקודשא בריך הוא, בגין דקודשא בריך הוא כד ברא עלמא,

זוהר חלק ב דף נה/א

אסתכל ביה באדם למהוי שליט על כלא, (נ"א למהוי שלים בכולא, ואתברי דו פרצופין), והוה דמי לעלאין ותתאין, נחת ליה בדמות יקרא, וחמו ליה בריין, כדין אתכנשו לגביה וסגידו לקבליה. ואימתא ודחלא נפלת עלייהו מדחלתיה, הדא הוא דכתיב (בראשית ט ב) ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים, עייליה לגנתיה דנטע לנטריה, למהוי ליה חדו על חדו, ולאשתעשע ביה, עבד ליה טרוצטבולין מחפיין באבני יקר, ומלאכין עלאין חדאן קמיה, לבתר פקיד ליה על אילנא חד, ולא קאים בפקודא דמאריה:

אשכחנא בספרא דחנוך, דלבתר דסליק ליה קודשא בריך הוא, ואחמי ליה כל גנזיאי דמלכא עלאי ותתאי, אחמי ליה אילנא דחיי, ואילנא דאתפקד עליה אדם, ואחמי ליה דוכתיה דאדם בגנתא דעדן, וחמא דאלמלי נטיר אדם פקודא דא, יכיל לקיימא תדירא, ולמהוי תדירא תמן, הוא לא נטר פקודא דמאריה, נפק בדימוס ואתענש. רבי יצחק אמר, אדם דו פרצופין אתברי, והא אוקימנא, (בראשית ב כא) ויקח אחת מצלעותיו, נסרו הקדוש ברוך הוא, ואתעבידו תרין ממזרח וממערב, הדא הוא דכתיב (תהלים קלט ה) אחור וקדם צרתני, אחור דא מערב, וקדם דא מזרח. רבי חייא אמר, מה עביד קודשא בריך הוא, תקין לההיא נוקבא, ושכליל שפירותה על כלא, ועיילה לאדם, הדא הוא דכתיב ויבן יהו"ה אלהי"ם את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה. תא חזי מה כתיב לעילא, ויקח אחת מצלעותיו, מאי אחת, כמה דאת אמר (שיר ו ט) אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה, מצלעותיו, מסטרוי, כמה דאת אמר (שמות כו כ) ולצלע המשכן. רבי יהודה אמר, קודשא בריך הוא נשמתא עלאה יהב ביה באדם, וכליל ביה חכמתא וסכלתנו למנדע כלא, מאן אתר יהב ביה נשמתא, רבי יצחק אמר, מאתר דשאר נשמתין קדישין קא אתיין, רבי יהודה אמר מהכא, דכתיב (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה, מאן הארץ, מהווא אתר דמקדשא אשתכח ביה, נפש חיה, נפש חיה סתם, דא נפשא דאדם קדמאה דכלא. רבי חייא אמר, אדם הוה ידע חכמתא עלאה יתיר ממלאכי עלאי, והוה מסתכל בכלא, וידע ואשתמודע למאריה יתיר מכל שאר בני עלמא, בתר דחב אסתומו מניה מבועי דחכמתא, מה כתיב (נ"א ממה דכתיב) (שם ג כג) וישלחו יהו"ה אלהי"ם מגן עדן, לעבוד את האדמה. רבי אבא אמר, אדם הראשון מדכר ונוקבא אשתכח, הדא הוא דכתיב (שם א כו) ויאמר אלהי"ם נעשה אדם בצלמנו כדמותינו, ועל דא דכר ונוקבא אתעבידו כחדא, ואתפרשו לבתר, ואי תימא הא דאמר האדמה אשר לקח

משם, הכי הוא ודאי, ודא היא נוקבא, וקודשא בריך הוא אשתתף עמה, ודא הוא דכר ונוקבא, וכלא הוא מלה חדא. רבי יוסי אמר, עזי וזמרת יה, אינון דכלילן דא בדא, ולא אתפרשאן דא מן דא, ולעלמין אינון בחביבותא ברעותא חדא, דמתמן אשתכחו (נ"א אתמשכו), משיכן דנחלין ומבוועין, לאסתפקא כלא ולברכא כלא, לא כדיבי מימי מבוועין, כמה דאת אמר (ישעיה נח יא) וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו, ועל דא ויהי לי לישועה, דבגיני כך מלכא קדישא משיך ואחסין לתתא, ואתער ימינא למעבד נסין. זה אלי ואנוהו, דא צדיק, דמניה נפקין ברכאן בזווג, ואנוהו, בההוא אתר דחביבותא אשתכח ביה, והא הוא מקדשא. אלה"י אבי וארוממנהו, משה קאמר דא לגבי אתר דלואי אתיין מההוא סטרא, ועל דא (הוה) שלימותא דכלא הוא בההוא אתר (נ"א בהאי קרא). רבי יצחק אמר, ויהי לי לישועה, דא מלכא קדישא, והכי הוא, ומנלן, מקרא אחרנא אשכחנא ליה, דכתיב (ישעיה יב ב) כי עזי וזמרת יה יהו"ה ויהי לי לישועה, ממשמע דקאמר יהו"ה ויהי לי לישועה,

זוהר חלק ב דף נה/ב

דא מלכא קדישא:

עזי וזמרת יה וגו', רבי חזקיה פתח ואמר, בהאי קרא דכתיב (משלי יז יז) בכל עת אוהב הרע ואח לצרה יולד, בכל עת אוהב הרע, דא קודשא בריך הוא דכתיב ביה (שם כז י) רעך ורע אביך אל תעזוב, ואח לצרה יולד, בשעתא דייעיקון לך שנאך, קודשא בריך הוא מה אמר, (תהלים קכב ח) למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, דישאל אקרון אחים ורעים לקודשא בריך הוא, יולד מהו, וכי השתא יולד, אלא בשעתא דעקתא יולד בעלמא, אח יהא לקבלך לשזבא לך מכל אינון דעקין לך. רבי יהודה אמר, יולד, דמלכא קדישא יתער בהאי עז לנקמא לך מאומין, לינקא לך מאימא בההוא סטרא, כמה דאת אמר עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה, לאתערא גבוראן לקבל אומין עכו"ם. רבי ייסא פתח ואמר, כמה אית ליה לבר נש לרחמא ליה לקודשא בריך הוא, דהא לית ליה פולחנא לקודשא בריך הוא (אלא) כמה רחמיותא, וכל מאן דרחים ליה ועביד פולחנא ברחמיותא, קארי ליה קודשא בריך הוא רחמא, אי הכי במאי אוקימנא הני קראי, רעך ורע אביך אל תעזוב, וכתיב (משלי כה יז) הוקר רגלך מבית רעך, אלא הא אוקמוה חבריאי, האי קרא בעולות ושלמים, והאי בחטאות ואשמות, וכתיב השתא רעך ורע אביך אל תעזוב, למפלח ליה ולא תדבקא ביה ולמעבד פקודוי, אל תעזוב ודאי. והא דאתמר הוקר רגלך מבית רעך, כלומר הוקר יצרך דלא ירתח לקבלך, ולא ישלוט בך, ולא תעביד הרהורא אחרא, מבית רעך, מאן בית רעך, דא נשמתא קדישא דאעיל בך רעך ויהבה בגוך, ועל דא פולחנא דקודשא בריך הוא לרחמא ליה בכלא, כמה דכתיב (דברים ו ה) ואהבת את יהו"ה אלהיך. זה אלי ואנוהו, דכל ישראל חמו על ימא מה דלא חמא יחזקאל נביאה, ואפילו אינון עוברי דבמעיי אמהון הוו חמאן, ומשבחן לקודשא בריך הוא, וכלהו הוו אמרין זה אלי ואנוהו. אלה"י אבי וארוממנהו, כמה דאת אמר אלה"י אברהם, אמר רבי יוסי, אי הכי אמאי וארוממנהו, דהא אלה"י אברהם לעילא הוא, אמר ליה אפילו הכי אצטריך, וכלא חד מלה, וארוממנהו בכלא, לאכללא מאן די דע ליחדא שמא קדישא רבא, דהא הוא פלחנא עלאה דקודשא בריך הוא. רבי יהודה הוה יתיב קמיה דרבי שמעון, והוה קארי כתיב (ישעיה נב ח) קול צופיך נשאו קול יחדיו ירננו, קול צופיך, מאן אינון צופיך, אלא אלין אינון דמצפאן אימתי ירחם קודשא בריך הוא למבני ביתיה, נשאו קול, ישאו קול מבעי ליה, מאי נשאו קול, אלא כל בר נש דבכי וארים קליה על חרבן ביתיה דקודשא בריך הוא, זכי למה דכתיב לבתר, יחדיו ירננו, וזכי למחמי ליה בישובא בחזוותא. בשוב יהו"ה ציון, (א"ל) בשוב יהו"ה אל ציון מבעי ליה, מאי בשוב יהו"ה ציון, אלא בשוב יהו"ה ציון ודאי, תא חזי בשעתא דאתחריב ירושלם לתתא, וכנסת ישראל אתתרכת, סליק מלכא קדישא לציון ואנגיד

ליה לקבליה, בגין דכנסת ישראל אתתרכת, (השתא דאתגליא כנסת ישראל סליק ליה לגביה), וכד תתהדר כנסת ישראל לאתרה, כדין יתוב מלכא קדישא לציון לאתריה לאזדווגא חד בחד, ודא הוא בשוב יהו"ה ציון, וכדין זמינין ישראל למימר זה אלי ואנוהו, וכתיב זה יהו"ה קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו, בישועתו ודאי:

יהו"ה איש מלחמה יהו"ה שמו, רבי אבא פתח, (במדבר כא יד) על כן יאמר בספר מלחמות יהו"ה את והב בסופה ואת הנחלים ארנון, כמה אית לן לאסתכלא בפתגמי אורייתא, כמה אית לן לעיינא בכל מלהא, דלית לך מלה באורייתא דלא אתרמיזא בשמא קדישא עלאה, ולית לך מלה באורייתא דלית בה כמה רזין, כמה טעמין, כמה שרשין, כמה ענפין.

זוהר חלק ב דף נו/א

הכא אית לאסתכלא, על כן יאמר בספר מלחמות יהו"ה, וכי ספר מלחמות יהו"ה אן הוא, אלא הכי אתערו חברייא, כל מאן דאגח קרבא באורייתא, זכי לאסגאה שלמא בסוף מלוי, כל קרבין דעלמא קטטה וחרבנא, וכל קרבין דאורייתא שלמא ורחימותא, הדא הוא דכתיב על כן יאמר בספר מלחמות יהו"ה את והב בסופה, כלומר אהבה בסופה, דלית לך אהבה ושלמא בר מהאי. תו קשיא באתריה, על כן יאמר בספר מלחמות יהו"ה, בתורת מלחמות יהו"ה מבעי ליה, מאי בספר, אלא רזא עלאה הוא, אתר אית ליה לקודשא בריך הוא דאקרי ספר, (נ"א ומספר) כמה דאת אמר (ישעיה לד טז) דרשו מעל ספר יהו"ה וקראו, דכל חילין וגבורין דעביד קודשא בריך הוא בההוא ספר תליין ומתמן נפקין. את והב בסופה, מאן והב, אלא כל אינון חילין וכל אינון גבורין דעביד קודשא בריך הוא בההוא ספר תליין, (נ"א ומתמן נפקן, את והב בסופה, וביה) וכד אגח קודשא בריך הוא קרבו, בחד אתר דאיהו בסופה דדרגין ואקרי והב, כמה דאת אמר (משלי ל טו) לעלוקה שתי בנות הב הב, בסופה, בסוף דרגין אשתכח, בסופה, ים סוף אתקרי, ים דאיהו סוף לכל דרגין. ואת הנחלים ארנון, ועם נחלייא דאשתכחו ואתנגידו לגביה, מההוא אתר עלאה דאקרי ארנון, מאי ארנון, זווגא עלאה דחביבותא דלא מתפרשאן לעלמין, כמה דאת אמר (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן, ובדא משתרשן שרשוי ואתרביאו ענפיה, לאושטא קרבו בכל אתר, לאושטא חילין וגבורין, ולאחזאה שולטנא רבא ויקירא דכלא. תא חזי, כד מתערין גבורין וקרביין דקודשא בריך הוא, כמה גרדיני טהירין מתערין לכל עיבר, כדין שנגן רומחין וסייפין, ומתערין גבורין, וימא אתרגישת, וגלגלוי סלקין ונחתין, וארביין דאזלין ושאטן בימא לכל עיבר מסתלקין, שנא קרבא (נ"א חרבא) באבני בלסטראות, מארי דרומחין וסייפין, כדין (תהלים מה ו) חציץ שנונים (נ"א מתערין לאושטא קרבין בכל אתר, ולאושטא חילין וגבורין לכל עיבר, כדין ימא אתרגישת וגלגלוי סלקין, וארביין דאזלין ושאטין נחתין וסלקין, וזעפא אשתכח, כדין מתערין מגיחי קרבא באבני בלסטראין, מארי דרומחין וסייפין גירין וקשתין, כמה דאת אמר חציץ שנונים), וקודשא בריך הוא אתתקיף בחילוי לאתערא קרבא, ווי לאינון דמלכא קדישא יתער עלייהו קרבא, כדין כתיב יהו"ה איש מלחמה. ומהכא, ומאינון אתוון, ומהאי קרא, נפקין טורי קרבא לאינון חייביא, לאילין מארי דבבו, דחבו לקודשא בריך הוא, ואתוון אתגליין לאינון מארי קשוט, והא אתפרשן מלין והא אתמר. יהו"ה איש מלחמה יהו"ה שמו, כיון דכתיב יהו"ה איש מלחמה, לא ידענא דיהו"ה שמו, אלא כמה דכתיב (בראשית יט כד) ויהו"ה המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש מאת יהו"ה מן השמים, וכלא בהאי ספר תליין, כמה דאת אמר (איוב כ כז) יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו. (ועל דא) תא חזי, בשעתא דקודשא בריך הוא אתער קרבא בעלמא, עלאי ותתאי אתעקרו מאתרייהו כמה דאוקימנא, הדא הוא דכתיב מרכבות פרעה וחילו ירה בים, ולזמנא דאתי זמין קודשא בריך הוא לאגחא קרבא עלאה ותקיפא בעממיא,

בגין לאוקרא שמייה, הדא הוא דכתיב (זכריה יד ג) ויצא יהו"ה ונלחם בגוים ההם כיום הלחמו ביום קרב, וכתיב (יחזקאל לח כג) והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי וגו':

(מרכבות פרעה וחילו ירה בים, כד אתער קודשא בריך הוא קרבא, כדין (ס"א אתברו) אתערו דרגין עלאין ודרגין תתאין דלתתא, וכדין מרכבות פרעה וחילו ירה בים):

רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים עז יז) ראוך מים אלהי"ם ראוך מים יחילו וגו', בשעתא דעברו ישראל ית ימא, אמר קודשא בריך הוא למלאכא די ממנא על ימא, פליג מימד, אמר ליה למה, אמר ליה בגין דבני יעברון בגווד, אמר ליה פורקנא טסקא דקינטא קשוט, מאי שנא אלין מאלין, אמר ליה על תנאי דא עבדית לימא כד בראתי עלמא. מה עביד קודשא בריך הוא אתער גבורתא דיליה ואתקמטו מיא, הדא הוא דכתיב ראוך מים אלהי"ם ראוך מים יחילו, אמר ליה קודשא בריך הוא, קטול כל אינון אוכלוסין, לבתר ארמי לון לבר, לבתר חפי ימא עלייהו, הדא הוא דכתיב מרכבות פרעה וחילו ירה בים. אמר רבי אלעזר, פוק חמי כמה רתיכין עבד קודשא בריך הוא לעילא, כמה אוכלוסין, כמה חיילין, וכלהו

זוהר חלק ב דף נו/ב

קשירין אלין באלין, (והא אוליפנא) כלהו רתיכין אלין לאלין, דרגין על דרגין, ומסטר דשמאלא מתערין רתיכין (נ"א דלא) קדישין שליטין, וכלהו דרגין ידיען לעילא. והא אתערנא בבכור פרעה, דהוא דרגא חד דקטל קודשא בריך הוא, (דרגא דיליה נ"א חיליה), ותבר ליה משלשוליה תקיפא (ודרגא דיליה), תחות שולטניה כמה רתיכין וכמה חיילין דקוזמיטין מסטר שמאלא, מנהון אחידן באתר עלאה דשולטנותא דלהון, ומנהון אחידן במלכותא דלעילא, מנהון אחידן בתר ארבע כרסוון (ס"א חיון) (נ"א דחיון) כמה דאתמר, וכלהו אתמסרו בידיה בדינא דמלכותא דאקרי ימא רבא, לתברא לון מדרגיהון, וכד אינון אתברו לעילא, כל אינון דלתתא אתברו ואתאבידו בימא תתאה, הדא הוא דכתיב מרכבות פרעה וחילו ירה בים, בים סתם. ומבחר שלישי טבעו בים סוף, ומבחר שלישי הא אתמר, ושלישים על כלו, כלהו דרגין תרין וחד, אלין על אלין, כגוונא עלאה הכי אתעבידו, וכלהו אתמסרו בידהא לאתברא משולטניהון אלין ואלין. תא חזי, הא אתמר דכלהו עשר מחאן דעבד קודשא בריך הוא במצרים, כלא הוה ידא חדא, דשמאלא אכליל בימינא, דעשר אצבען כלילין דא בדא, לקבל עשר אמירן דקודשא בריך הוא אתקרי בהו, לבתר לקבליה דכלא האי דימא, תקיף ורב ושליטא, כמה דאת אמר (ישעיה ח כג) והאחרון הכביד, הדא הוא דכתיב מרכבות פרעה וחילו ירה בים וגו'. ולזמנא דאתי, זמין קודשא בריך הוא לקטלא אוכלוסין, וקוזתורנטין וקונטיריסין וקלטירולסין דאדום, הדא הוא דכתיב (שם סג א) מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה:

מרכבת פרעה וחילו ירה בים, רבי יצחק פתח, (ירמיה י ג) לקול תתו המון מים בשמים, ויעלה נשיאים מקצה הארץ, ברקים למטר עשה, ויוצא רוח מאוצרותיו, הא תנינן שבעה רקיעין עבד קודשא בריך הוא, ובכל רקיעא ורקיעא ככבין קביעין, ורהטין בכל רקיעא ורקיעא, ולעילא מכלהו ערבות, וכל רקיעא ורקיעא בהלוכו מאתן שנין, ורומיה חמש מאה שנין, ובין רקיעא ורקיעא חמש מאה שנין, והאי ערבות הלוכו באורכיה אלף וחמש מאה שנין, ופותיה אלף וחמש מאה שנין, ומזיוא דיליה נהרין כל אינון רקיעין. והא תנינן, לעילא מערבות רקיע דחיות, פרסות דחיות קדישין ורומהון ככלהו, לעילא מנהון קרסולין דחיות ככלהו, שוקי דחיות ככלהו, ארכובין דחיות ככלהו, ירכין דחיות ככלהו, עגבי דחיות ככלהו, וגופא דחיות ככלהו, גדיפיהו ככלהו, וצואריהו ככלהו, ראשי דחיות ככלהו, מאי ככלהו, קקבלי כלהו. וכל שייפא ושייפא דבחיות,

לקבל שבעה תהומין, ולקבל שבעה היכלין, ולקבל מארעא לרקיע, ולקבל מרקיע לרקיע, ושיעורא דכלהו ורומהון חד מעשרין וחמש אלפין חולקין, משיעורא דקודשא בריך הוא כמה דאוקימנא. ועוד רקיעא חד לעילא מן קרני החיות, דכתיב (יחזקאל א כב) ודמות על ראשי החיה רקיע, מלרע כמה רתיכין בימינא ושמאלא, מתחות ימא שראן כלהו נוני ימא ושטאן, אתכנפו בזוהון ארבע, נחתין בדרגייהו, וכלהו רתיכין אקרון בשמהן. מתחות אלין אזלין ושטיין אינון זעירין, דרגין על דרגין, דכתיב (תהלים קד כה) זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות, והא אוקימנא מלי. מסטר שמאלא תתאה קוזמיטא סטרא אחרא, ואחידן מאינון דלעילא, ונחתו לאתברא מחילא תקיפא קדישא, כמה דאוקימנא מרכבת פרעה וחילו וגו':

ימינך יהו"ה נאדרי בכח, אמר רבי שמעון, בשעתא דצפרא נהיר, ואילתא קיימא בקיומה, אתעברת בסטרהא, ועאלת במאתן היכלין דמלכא, בר נש דאשתדל

זוהר חלק ב דף נז/א

בפלגות ליליא באורייתא בשעתא דאתער רוחא דצפון, (ס"א ותיאובתא דאילתא), וכאיבת אילתא דא לאתערא בעלמא, אתי עמה לקיימא קדם מלכא. בשעתא דנהיר צפרא (ס"א וההוא בר נש צלי צלותיה ומייחד שמא קדישא כדקא יאות), משכין עליה חד חוטא דחסד, מסתכל ברקיעא שריא עליה נהירו דסכלתנו דדעתא קדישא, ומתעטר ביה בר נש, ודחלין מניה כלא, כדין האי בר נש אקרי ברא לקודשא בריך הוא, בר היכלא דמלכא, עאל בכל תרעוי, לית דימחי בידיה, בשעתא דקרי להיכלא דמלכא, עליה כתיב (תהלים קמה יח) קרוב יהו"ה לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת. מאי באמת, כמה דאוקימנא (מיכה ז כ) תתן אמת ליעקב, דידע ליחדא שמא קדישא בצלותיה (נ"א בעלמא) כדקא יאות, ודא פולחנא דמלכא (נ"א דשמא) קדישא, ומאן דידע ליחדא שמא קדישא כדקא יאות, אוקים אומה יחידא בעלמא, דכתיב (ש"ב ז כג) ומי כעמד ישראל גוי אחד בארץ. ועל דא אוקימנא, כל כהן דלא ידע ליחדא שמא קדישא כדקא יאות, לאו פולחניה פולחנא, דהא כלא ביה תליא, פולחנא עלאה ופולחנא תתאה, ובעי לכוונא לבא ורעותא בגין דיתברכון עלאי ותתאי. כתיב (ישעיה א יב) כי תבאו לראות פני, כל בר נש דאתי ליחדא שמא קדישא, ולא אתכוון ביה בלבא ורעותא ודחילו, בגין דיתברכון ביה עלאי ותתאי, רמאן ליה צלותיה לבר, וכלא מכריזי עליה לביש, וקודשא בריך הוא קרי עליה כי תבאו לראות פני, כי תבאו לראות מבעי ליה, מאי לראות. אלא כל אינון אנפין דמלכא, טמירין בעמקא (ס"א באתר) לבתר חשוכא, (נ"א דכתיב ישת חשך סתרו וכל וכו'), וכל אינון דידעין ליחדא שמא קדישא כדקא יאות, מבקעין כל אינון כותלי חשוכא, ואנפין דמלכא אתחזיין ונהרין לכלא, וכד אינון אתחזיין ונהרין, מתברכין כלא עלאין ותתאין, וכדין ברכאן אשתכחו בכלהו עלמין, וכדין כתיב לראות פני. מי בקש זאת מידכם, מאי קא מיירי, אלא מאן דאתי ליחדא שמא קדישא עלאה, בעי ליחדא מסטרא דזאת, כמה דכתיב (ויקרא טז) בזאת יבא אהרן אל הקדש, בגין דיזדווגון כחזא אינון תרין, צדיק וצדק בזווגא חזא, בגין דיתברכון כלא מנייהו, ואלין אקרון חצריך, כמה דכתיב (תהלים סה ה) אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריך. ואי איהו אתי ליחדא שמא קדישא, ולא יתכוון ביה ברעותא דלבא בדחילו ורחימו, קודשא בריך הוא אמר, מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי, זאת ודאי, דהא לא אשתכחו בהו ברכאן, ולא די דלא אשתכחו בהו ברכאן, אלא דשריא בהו דינא, ואשתכח דינא בכלא. תא חזי, ימינא דקודשא בריך הוא מניה מתערין כל נהירו כל ברכאן וכל חזו, ביה כליל שמאלא, כמה דאית בבר נש ימינא ושמאלא, ושמאלא אתכליל בימינא, וימינא הוא כליל כלא, וכד אתער ימינא, שמאלא אתער עמיה, דהא ביה אחיד ואתכליל. ותא חזי, בשעתא דארים בר נש ידיה בצלותא, מכוון באצבען דיליה לעילא, כמה דכתיב (שמות יז יא) והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל, דהא בימינא תליא כלא, וכתיב

(ויקרא ט כב) וישא אהרן את ידו כתיב חסר, וכדין אתכוון לברכא לעילא. וקודשא בריך הוא לאו הכי, בשעתא דארים ימינא לעילא ווי להו לתתאי, דהא כל סייעתא וכל ברכאן אסתליקו מנייהו, מנלן, דכתיב נטית ימינך תבלעמו ארץ, מאי נטית ימינך, כתרגומו ארימת ימינך, מיד תבלעמו ארץ, וכד ימינא אשתכח, שמאלא אשתכח עמיה, וכדין לא שלטין דינין בעלמא, מאי טעמא, בגין דימינא אשתכח עמיה, ואי ימינא אסתלקת, הא שמאלא אזדמנת, וכדין דינין מתערין בעלמא, ודינא שריא בכלא. רבי שמעון כד הוה מטי להאי קרא הוה בכי, דכתיב (איכה ב ג) השיב אחור ימינו, וכי אפשר דהשיב אחור ימינו, אלא בגין דאקדים שמאלא לנחתא בעלמא, וימינא אשתארת באתר אחרא. אמר רבי שמעון, כתיב (ישעיה נז א) הצדיק אבד, והא אוקימנא מלי, הצדיק נאבד לא

זוהר חלק ב דף נז/ב

כתיב, אלא הצדיק אבד, מכל אינון אנפי מלכא לא אשתכח דאבד אלא צדיק, אבד בתרי סטרי, חד דלא שראן ביה ברכאן כד בקדמיתא, וחד דאתרחיקת מניה בת זוגיה דהיא כנסת ישראל, אשתכח דצדיק אבד יתיר מכלא, ולזמנא דאתי כתיב (זכריה ט ט) גילי מאד בת ציון הריעי בת ירושלם, הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע הוא, צדיק ומושיע לא כתיב, אלא צדיק ונושע הוא, הוא נושע ודאי, והא אתמר:

ימינך יהו"ה נאדרי בכח, מאי נאדרי, נאדר מבעי ליה, אלא בשעתא דשמאלא אתיא לאזדווגא בימינא, כדין כתיב נאדרי (ס"א בכח תרי ולעולם וכו') תרעץ, ולעולם הכי הוא, בגין דשמאלא אשתכח בימינא ואתכליל ביה. אמר רבי שמעון, כמה דאוקימנא הכי הוא, דבר נש אשתכח דאתפלג, מאי טעמא, בגין לקבלא עמיה בת זוגיה, דיתעבידו חד גופא ממש, כך ימינך אשתכח דאתפלג, מאי טעמא, בגין לקבלא עמיה שמאלא, והכי הוא כלא חד בחד, ועל דא בחד מחי ומסי, הדא הוא דכתיב ימינך יהו"ה תרעץ אויב. תא חזי, שירתא דא אתמר על ההוא זמנא, ועל זמנא דאתי ביומי דיתער מלכא משיחא, דכתיב ימינך יהו"ה תרעץ אויב, רעצת לא כתיב, אלא תרעץ, מה כתיב בקדמיתא, (איכא א ג) השיב אחור ימינו מפני אויב בההוא זמנא, היא תרעץ אויב לזמנא דאתי, וכלא הכי הוא, תהרוס קמיך, הרסת לא כתיב אלא תהרוס, תשלח חרוניך יאכלמו כקש, כלא לזמנא דאתי. ימינך יהו"ה נאדרי בכח בזמנא דא בעלמא דין, ימינך יהו"ה תרעץ אויב, בזמנא דמלכא משיחא, וברוב גאוניך תהרוס קמיך, לביאת גוג ומגוג, תשלח חרוניך יאכלמו כקש, לתחיית המתים, דכתיב (דניאל יב ב) ורבים מיישיני אדמת עפר יקיצו, אלה לחיי עולם ואלה לחרפות לדראון עולם. אמר רבי שמעון, זכאין אינון דישתארוון בעלמא בההוא זמנא, ומאן אינון, תא חזי לא ישתאר מבני עלמא בר אינון גזירין, דקבילו את קיימא קדישא ועאלו בקיימא קדישא, באינון תרין חולקין כמה דאוקימנא, והוא נטיר ליה לההוא קיים, ולא עייליה באתר דלא אצטריך, אלין אינון דישתארוון ויכתבוון לחיי עלמא. מנלן, דכתיב (ישעיהו ד ג) והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלם, משמע הנשאר בציון והנותר בירושלם, דכל מאן דאתגזר, באלין תרין דרגין עאל, ואי נטיר לההוא קיים כדקא חזי ויזדהר ביה, עליה כתיב הנשאר בציון והנותר בירושלם, אלין ישתארוון בההוא זמנא, ובהו זמין קודשא בריך הוא לחדתא עלמא, ולמחדי בהו, על ההוא זמנא כתיב, (תהלים קד לא) יהי כבוד יהו"ה לעולם ישמח יהו"ה במעשיו. רבי חייא הוה אזיל לגבי רבי אלעזר, אשכחיה דהוה יתיב לגבי דרבי יוסי ברבי שמעון בן לקונייא חמוי, עד דזקיף רישיה, חמא ליה לרבי חייא, אמר (ישעיה יט כד) ביום ההוא יהיה ישראל שלישיה למצרים ולאשור, ברכה בקרב הארץ, אשר ברכו יהו"ה צבאות, לאמר, ברוך עמי מצרים ומעשה ידי אשור ונחלתי ישראל, וכי אשור ומצרים קריבין אינון לקודשא בריך הוא, אלא על גלותא דיסקון ממצרים ומאשור אתמר, ואי אתמר על מצרים

ועל אשור, על אינון חסידין דלהון דאהדרו בתיובתא, וישתארון למפלח לישראל ולמלכא משיחא, דכתיב (תהלים עב יא) וישתחוו לו כל מלכים, וכתיב (ישעיה מט כג) והיו מלכים אומניך וגו'. אמר ליה, מאי דכתיב (משלי ג יז) דרכיה דרכי נעם, אמר ליה כמה טפשין בני עלמא, דלא ידעין ולא משגיחין במלוי דאורייתא, דהא מלין דאורייתא כמה רזין עלאין אית בהו, ואינון ארחא למזכי בההוא נעם יהו"ה, דכתיב דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום, דרכי נעם ודאי, מאי נעם, כמה דכתיב (תהלים כז ד) לחזות בנעם יהו"ה והא אוקמוה, בגין (נ"א כך) דאורייתא וארחוי מההוא נעם אתיין, ואינון ארחין פרישן ביה, ועל דא דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום. אמר רבי חייא, תנינן בשעתא דקודשא בריך הוא יהב אורייתא לישראל, נפק נהורא מההוא נעם, ואתעטר ביה קודשא בריך הוא, ומההוא נעם אבהיקו זיוון דכלהו עלמין,

זוהר חלק ב דף נח/א

דכלהו רקיעין, דכלהו כתרין, על ההיא שעתא כתיב (שיר ג יא) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו'. וההיא שעתא דאתבני מקדשא, אתעטר קודשא בריך הוא בההוא עטרא, ויתיב בכרסייא דיליה, ואתעטר בעטרוי, ומההוא זמנא דאתחרב בי מקדשא לא אתעטר קודשא בריך הוא בעטרוי, וההוא נעם אתטמר ואתגניז. אמר רבי אלעזר, בשעתא דעאל משה בגו עננא, כמה דכתיב (שמות כד יח) ויבא משה בתוך הענן, כבר נש דהוה אזיל באתר דרוחא, איערע ביה חד מלאכא רברבא, ותאנא קמוא"ל שמיא, והוא ממנא על תריסר אלפין ממנן שליחן, בעא לאזדווגא ביה במשה, פתח משה פומיה בתריסר אתוון גליפן דשמא קדישא, דאוליף ליה קודשא בריך הוא בסנה, ואתרחק מניה תריסר אלפין פרסין, והוה אזיל משה בעננא, ועינוי מלהטן כגומרין דאשא. עד דאיערע ביה חד מלאכא רברבא ויקרא מן קדמאה, ותאנא הדרניא"ל שמיא, והוא עלאה על שאר מלאכין אלף ושתין רבוא פרסין, וקליה אזיל במאתן אלף רקיעין דמסתחראן באשא חיורא. כיון דחמא ליה משה לא יכיל למלא, בעא למשדי גרמיה מגו עננא, אמר ליה קודשא בריך הוא, משה, וכי אנת הוא דאסגית מלין עמי בסנה, דבעית למנדע רזא דשמא קדישא ולא דחלת, והשתא את דחיל מחד משמשי, כיון דשמע משה קליה דקודשא בריך הוא אתתקף, פתח פומיה בע"ב אתוון דשמא עלאה, כיון דשמע הדרניא"ל אתוון דשמא קדישא מפומיה דמשה אזדעזע, קריב לגביה, אמר ליה, זכאה חולקך משה, דאתגלי לך מה דלא אתגלי למלאכי עלאי. והוה אזיל עמיה עד דמטו לאשא תקיפא דחד מלאכא די שמיא סנדלפו"ן, ותאנא סנדלפו"ן עלאה הוא על שאר חברוי חמש מאה שנין, והוא קאים בתר פרגודא דמאריה, וקשר ליה כתרין מבעותיהון דצלותא דישראל, ובשעתא דמטי האי כתר לרישיה דמלכא קדישא, הוא מקבל צלותהון דישראל, וכלהו חיילין ואכלוסין מזדעזעין ונהמין, ואמרין בריך יקרא דיהו"ה מאתר בית שכינתיה. אמר ליה הדרניא"ל למשה משה לית אנא יכיל למהך עמך, דלא יוקיד לי אשא תקיפא דסנדלפו"ן, ביה שעתא אזדעזע משה, עד דאתקיף ביה קודשא בריך הוא במשה, ואותביה קמיה, ואוליף ליה אורייתא, וחפא ליה למשה בההוא נהורא וזיוא דההוא נעם, והוה אנפוי דמשה נהירין בכל אינון רקיעין, וכל חילא דשמיא הוו מזדעזעין מקמיה בשעתא דהוה נחית באורייתא. כיון דחבו ישראל לתתא, נטל קודשא בריך הוא חמשה (נ"א משה) אל"ף חולקין מההוא זיוא, ביה שעתא בעו מלאכין עלאין וכל אינון אכלוסין לאוקדא למשה, בשעתא דאמר ליה קודשא בריך הוא (שמות לב ז) לך רד כי שחת עמך, אזדעזע משה ולא יכיל למלא, עד דאסגי בצלותין ובעותין קמי קודשא בריך הוא, אמר ליה קודשא בריך הוא, משה, אתקיף בכורסייא דילי, עד דגער קודשא בריך הוא בכל אינון אכלוסין בכל אינון חיילין, ואתקיף משה בתרין לוחין דאבנין ואחית לון לתתא. ודא הוא דכתיב (משלי כא כב) עיר גבורים עלה חכם, ויורד עז מבטחה, ומההוא זיוא דאשתאר ביה הוו מבהיקין אנפוי דמשה, ומה בהאי דאשתאר ביה לא הוו יכלין לאסתכלא באנפוי, בההוא דאסתלק מיניה על אחת כמה וכמה. רבי חייא אמר, ימינך יהו"ה

נאדרי בכח, דא אורייתא, ועל דא ימינך יהו"ה תרעץ אויב, דלית מלה בעלמא דיתבר חיליהון דעמין עכו"ם, בר בשעתא דישראל מתעסקין באורייתא, דכל זמן דישראל מתעסקין באורייתא, ימינא אתתקף ואתבר חילא ותוקפא דעעכו"ם, ובגיני כך אורייתא אקריאת עז, כמה דאת אמר (תהלים כט יא) יהו"ה עז לעמו יתן. ובשעתא דישראל לא מתעסקין באורייתא, שמאלא אתתקף, ואתתקף חיליהון דעעכו"ם, ושלטין עלייהו וגזרין עלייהו גזרין דלא יכלין למיקם בהו, ועל דא אתגליאו בני ישראל ואתבדרו ביני עממיא, הדא הוא דכתיב

זוהר חלק ב דף נח/ב

(ירמיה ט יא) על מה אבדה הארץ וגו', ויאמר יהו"ה על עזבם את תורת, דהא כל זמנא דישראל ישתדלון באורייתא, אתבר חילא ותוקפא דכל עע"ז, הדא הוא דכתיב ימינך יהו"ה תרעץ אויב. אמר רבי אלעזר, ודאי הכי הוא, דכל זמנא דקליהון דישראל אשתמע בבתי כנסיות ובבתי מדרשות וכו', כמה דתנינא (בראשית כז כב) הקול קול יעקב, ואי לאו הידים ידי עשו, והא אוקימנא:

וברב גאונך תהרוס קמיך, רבי חזקיה פתח ואמר, (תהלים י א) למה יהו"ה תעמוד ברחוק תעלים לעתות בצרה, בשעתא דחובי עלמא גרמו, קודשא בריך הוא סליק לעילא לעילא, ובני נשא צווחין ונחתין דמעין ולית מאן דישגח עלייהו, מאי טעמא, בגין דאיהו סליק לעילא לעילא, ותשובה אתמנע מנייהו, כדין כתיב וברב גאונך תהרוס קמיך. רבי יצחק אמר, האי קרא בשעתא דיתלבש קודשא בריך הוא גאותא על עממיא דיתכנשון עליה, כמה דכתיב (שם ב ב) ורוזנים נוסדו יחד על יהו"ה ועל משיחו, ותאנא זמינין אינון שבעין קסטורין מכל עיבר (נ"א עמין), לאתכנשא בההוא זמנא באוכלוסין דכל עלמא, ולמעבד קרבא על ירושלם קרתא קדישא, ולאחדא עיטין עליה דקודשא בריך הוא, ומאי אמרי, נוקים על פטרונא בקדמיתא, ולבתר על עמיה ועל היכליה. כדין זמין קודשא בריך הוא לחייכא עלייהו, דכתיב (שם ד) יושב בשמים ישחק יהו"ה ילעג למו, בההוא זמנא ילבש קודשא בריך הוא גאותא עלייהו, וישיציון מן עלמא, כמה דכתיב (זכריה יד יב) וזאת תהיה המגפה אשר יגף יהו"ה את כל העמים אשר צבאו על ירושלם, המק בשרו והוא עומד על רגליו. רבי אבא אמר משמיה דרב ייסא סבא, והכי אמר רבי שמעון, זמין קודשא בריך הוא לאחייא לכל אינון מלכין דעקו לישראל ולירושלם, לאנדריאנוס ללופינוס ונבוכדנצר ולסנחריב, ולכל שאר מלכי עמין דחריבו ביתיה, ולשלטאה לון כקדמיתא, ויתכנשון עמהון שאר עמין, וזמין קודשא בריך הוא לאתפרעא מנייהו באתגלייא סחרני ירושלם, הדא הוא דכתיב וזאת תהיה המגפה אשר יגף יהו"ה את כל העמים אשר צבאו על ירושלם, אשר יצבאו לא כתיב, אלא אשר צבאו, כדין כתיב וברב גאונך תהרוס קמיך, ודא לזמנא דאתא משיחא כתיב, ושירתא דא שירתא דעלמין היא:

וברוח אפיך נערמו מים, בההוא זמנא, ובגין כך אית בההוא זמנא, ולזמנא דמלכא משיחא, ולזמנא דגוג ומגוג, נצבו כמו נד, לזמנא דעלמא דאתי, דאיהו חדוותא דכל עלמין:

אמר אויב ארדוף אשיג אחלק שלל, אמר אויב, דא ההוא ממנא רברבא על מצראי, בשעתא דאתיהיב ליה שלטנותא על ישראל, חשיב דיישיציון תחות שלטניה, אלא דדכר קודשא בריך הוא טורי עלמא דהוו מגינין עלייהו. ולא תימא דא בלחודוי, אלא כל אינון רברבין דממנן על כל עעכו"ם, כד אתיהיב להו רשותא ושלטנותא על ישראל, כולהו בעאן דיישיציון ישראל תחותיהו, ועל דא אינון עמין דתחות שולטניהון דאינון ממנן, כלהו גזרין גזירין לשיצאה לון, אלא דקודשא בריך הוא דכר טורי עלמא ואגין עלייהו, וכד חמא משה דא, שרא לשבחא לקודשא בריך הוא,

ואמר מי כמוכה באלים יהו"ה. אמר רבי שמעון, אילנא חד רברבא עלאה תקיפא, ביה אתזנו עלאין ותתאין, והא אתחם בתריסר תחומין, אתתקף בארבע סטרי עלמא, דאסתחרן (נ"א דאתחברן) בדוכתייהו. שבעין ענפין סלקין בגויה, ואתזנו מניה, בעיקר שרשוי ינקין אינון סחרניה, ואינון ענפין דמשתכחין באילנא, כד מטי עידן שלטניה דכל ענפא וענפא, כלהו בעאן לשיצאה כלא גופא דאילנא, דאיהו עקרא דכלהו ענפין, ההוא דשליט עלייהו, וישראל אחידן ביה. כד מטא עלייהו שלטנותא דההוא

זוהר חלק ב דף נט/א

גופא דאילנא חולקא דישראל, בעי לנטרא לון ולמיהב שלמא בכלהו, ועל דא שבעים פרי החג למיהב שלמא לשבעין ענפין דבגו אילנא. ועל דא מי כמוכה באלים יהו"ה, (מאי באלים אילנא, כמה דאת אמר (ישעיה א כט) כי יבושו מאילים אשר חמדתם, דהוא אילנא דהו פלחין לחד דופסא דמחקין בגויה, ואקרי אלים אילנא), מי כמוכה דיעביד כעובדך וירחם על כלא, מי כמוכה בכל ההוא סחרניה דאילנא, דאף על גב דאיהו שלטא, נטיר לכלא נטיר לכל שאר, ולא בעיא למעבד עמהון גמירא. מי כמוכה נאדר בקדש, בההוא חילא עלאה דאקרי קדש, נאדר בקדש ממש, ואקרי כח יהו"ה, נעם יהו"ה, והא אוקימנא מילי:

מי כמוכה באלים יהו"ה, רבי יוסי פתח, (קהלת א יד) ראיתי את כל המעשים שנעשו תחת השמש, והנה הכל הבל ורעות רוח, שלמה מלכא דאסתלק בחכמתא יתירא על כל בני עלמא, היך אמר דכל עובדין הבל ורעות רוח, יכול אף מעשה הצדקה, והא כתיב (ישעיה לב יז) והיה מעשה הצדקה שלום, אלא הא אוקמוה, כל המעשים אשר נעשו תחת השמש כתיב, שאני מעשה הצדקה דאיהי לעילא מן שמשא. והנה הכל הבל ורעות רוח, מאי קא מיירי, אי תימא הכל הבל, כמה דאוקימנא דאיהו ברזא דחכמתא, כמה דאת אמר הבל הבלים אמר קהלת, ואינון הבלים קיומא דעלמא דלעילא ותתא, מאי תימא בהאי דכתיב הכא הכל הבל ורעות רוח, (והא מלתא דא תחת השמש כתיב), אלא הכי אוקמוה והכי הוא. תא חזי, בשעתא דעובדין מתכשרן לתתא, ובר נש אשתדל בפולחנא דמלכא קדישא, ההוא מלה דעביד הבל אתעביד מיניה לעילא, ולית לך הבל דלית ליה קלא, דסליק ואתעטר לעילא, ואתעביד סניגורא קמי קודשא בריך הוא. וכל אינון עובדין דאשתדל בהו בר נש, דלאו אינון פולחנא דקודשא בריך הוא, ההוא מלה דעביד, הבל יתעביד מיניה, ואזלא ושאטט בעלמא, וכד נפקת נשמתיה דבר נש, ההוא הבל מגלגלא ליה בעלמא כאבנא בקוספיתא, כמה דכתיב (ש"א כה כט) ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע, מאי יקלענה, ההוא הבל דמגלגל ליה סחרניה בעלמא, כדין כל מלין דמתעבדין (ואינון תחות שמשא) דלאו אינון פולחנא דקודשא בריך הוא, הבל יתעביד מנייהו, איהו תבירא דרוחא, דמתבר לרוחא דסליק ונחית ומתגלגל בעלמא, הדא הוא דכתיב הבל ורעות רוח. אבל ההיא מלה דאיהי פולחנא דמריה, דא סליק (אקרי) לעילא מן שמשא, ואתעביד מניה הבל קדישא, ודא הוא זרעא דזרע בר נש בההוא עלמא, ומה שמיה, צדקה, דכתיב (הושע י יב) זרעו לכם לצדקה, האי מדבר ליה לבר נש כד תפוק נשמתיה מיניה, וסלקא לה באתרא דכבוד דלעילא אשתכח, לאתצורא בצרורא דחיי, הדא הוא דכתיב (ישעיה נח ח) והלך לפניך צדקך, בגין לדברא לך לסלקא לך (מן אתר) לאתר דאקרי כבוד יהו"ה, דכתיב (שם) כבוד יהו"ה יאספך. כל אינון נשמתין דההוא הבל קדישא מדבר להו, ההוא דאקרי כבוד יהו"ה כניש לון בגויה ואתצירין ביה, (הדא הוא דכתיב כבוד ה' יאספך), ודא אקרי נייחא דרוחא, אבל אחרא ורעות רוח אקרי, זכאין אינון צדיקייא דכל עובדיהון לעילא מן שמשא, וזרעין זרעא דצדקה למזכי לון לעלמא דאתי, ועל דא כתיב (מלאכי ג כ) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה. אמר רבי שמעון, תא חזי בקדמיתא כד אתבני בי מקדשא לתתא, לא אתבני אלא בדינא ורוגזא, כמה דכתיב (ירמיה לב לא) כי על

אפי ועל חמתי וגו', בגין דבאתר דדינא שריא, לזמנא דאתי זמין קודשא בריך הוא למבני ליה, ולא תקנא ליה בדרגא אחרא עלאה דאקרי צדקה, דכתיב (ישעיה נד י) בצדקה תכונני, בגין כך אתקיים (ביה), ושמיה

זוהר חלק ב דף נט/ב

זהר:

ממש צדקה יתקרי, מנלן, דכתיב (ירמיה כג ו) וזה שמו אשר יקראו יהו"ה צדקנו:

נטית ימינך תבלעמו ארץ, הא אתמר ארימת ימינך, אמר רבי יצחק, הא אתערו ביה חברייא, דכד אפיק קודשא בריך הוא למצראי מתין מתחות מיא, אמר לארעא כניש לון בגוון, ולא בעאת, עד דאושיט קודשא בריך הוא ימינא לקבלה ואומי לה, כדין בלעתינון ארעא, הדא הוא דכתיב תבלעמו ארץ. אמר רבי אלעזר, נטית ימינך לאפרשא לה משמאלא, וכדין אתעביד בהו דינא:

נחית בחסדך עם זו גאלת, כמה דכתיב (תהלים מד ד) כי ימינך וזרועך ואור פניך כי רציתם, כי ימינך, דא גדולה, נהלת בעזך דא דכתיב וזרועך, דא גבורה, אל נוה קדשך, דא דכתיב ואור פניך כי רציתם, דא צדיק, וכלהו משתכחי בקרא:

תפול עליהם אימתה ופחד, אימתה, אימה מבעי ליה, מאי אימתה, דהא לית לך את או מלה חדא באורייתא דלא אית בה רזין עלאין, מאי אימתה, אמר רבי שמעון, כלומר דחילו דשכינתא. כהאי גוונא:

תביאמו ותטעמו בהר נחלתך וגו', תביאמו ותטעמו, תביאם ותטעם מבעי ליה, מאי תביאמו, אלא רוחא דקודשא אמר על אינון דרא בתראה דגור יהושע, ואתגליא בהו גלויא דרשימא קדישא דשמיה דקודשא בריך הוא, דאלין אחידן ביה בו', ואלין אתחזיאו למירת ארעא, כמה דכתיב (ישעיה ס כא) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ, דכל מאן דאתגזר ואתגליא ביה רשימא קדישא ונטיר ליה אקרי צדיק, בגין כך לעולם יירשו ארץ, ועל דא תביאמו ו' יתירה, תביאמו לאינון דאחידן בו':

ותטעמו, כמה דאת אמר נצר מטעי מעשה ידי להתפאר, לאינון דאחידן בו', ולאינון בתראי אתער מלה, ולית לך מלה באורייתא, או את זעירא באורייתא, דלית בה רזין עלאין וטעמין קדישין, זכאה חולקהון דידיעין בהו:

רעיא מהימנא:

פקודא (יט) למבני מקדשא לתתא, כגונא דבי מקדשא דלעילא, כמה דאת אמר מכוון לשבתך פעלת יהו"ה, דאצטריך למבני בי מקדשא לתתא, ולצלאה בגויה צלותא בכל יומא, למפלח ליה לקודשא בריך הוא, דהא צלותא אקרי עבודה, וההוא בי כנישתא, אצטריך למבני ליה בשפירו סגיא, ולא תקנא ליה בכל תקונין, דהא בי כנישתא דלתתא, קיימא לקבל בי כנישתא דלעילא. בית המקדש לתתא איהו קאים כגוונא דבית המקדש דלעילא, דקאים דא לקבל דא, וההוא בי מקדשא כל תקוני, וכל פולחוני, וכל אינון מאנין ושמשין, כלהו אינון כגוונא דלעילא. משכנא דקא עבד משה במדברא, כלא הוה כגוונא דלעילא, בי מקדשא דבנה שלמה מלכא, הוא בי נייחא כגוונא עלאה, בכל אינון תקונין, למהוי בתקונא דלעילא, בי נייחא ואחסנתא. הכי בי כנישתא

אצטרך בכל תקוני שפירו, למהוי כגוונא עלאה, למהוי בית צלותא, לאתקנא תקוני בצלותא כמה דאוקימנא, וההוא בי מקדשא דליהוי ביה חלונות, דכתיב (דניאל ו יא) וכין פתיחן, כגוונא דלעילא, ועל דא (שיר ב ט) משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים. ואי תימא אפילו בחקלא, בגין דרוחא להוי סליק, לאו הכי, דהא אנן צריכין בית וליכא, לאשתכחא בית לתתא, כגוונא דבית עלאה, לנחתא דירא עלאה לדירא תתאה. ותו דההוא צלותא וההוא רוחא אצטרך לסלקא ולנפקא מגו עאקו בארח מישר לקבל ירושלם,

זוהר חלק ב דף ס/א

זהר:

תניא אמר רבי אבא, זכאה חולקהון דאינון דזכאן למימר שירתא דא בהאי עלמא, דזכאן למימר לה בעלמא דאתי, ושירתא דא אתבני בעשרין ותרין אתוון קדישין גליפן, ובעשר אמירן, וכלא אתרשים בשמא קדישא, וכלא שלימותא דשמא קדישא, והא אתערנא מלי. אמר רבי שמעון, בההיא שעתא דהו קיימין ישראל על ימא והו אמרי שירתא, אתגלי קודשא בריך הוא עלייהו וכל רתיכו וחיילוי, בגין דינדעון למלכיהון דעבד לון כל אינון נסין וגבוראן, וכל חד וחד ידע ואסתכל מה דלא ידעו ואסתכלו שאר נביאי עלמא. דאי תימא דלא ידעו ולא אדבקו חכמתא עלאה, מן שירתא דא תחמי דכלהו בחכמתא אסתכלו, וידעו מלין ואמרו, דאי לאו הכי איך אמרו כלהו מלין אחידן דלא סטו אלין מאלין, ומה דאמר דא אמר דא, ולא אקדים מלה דא למלה דא, אלא כלהו בשקולא חדא, ורוחא דקדושא בפומא דכל חד וחד, ומלין אתמרו כלהו כאלו נפקין מפומא חד, אלא ודאי כולהו בחכמתא עלאה אסתכלו, וידעו מלין עלאין, ורוחא דקודשא בפום כל חד וחד. ואפילו אינון דבמעי אמהון הו אמרי שירתא כלהו כחדא, והו חמאן כלהו מה דלא חמא יחזקאל נביאה, ועל כך הו כלהו מסתכלי כאלו חמאן עינא בעינא, וכד סיימו מלין כלהו מתבסמן בנפשייהו, ותאבין למחמי ולאסתכלא, ולא הו בעאן לנטלא מתמן מסגיאות תיאובתא. בההיא שעתא אמר משה לקודשא בריך הוא, בניך מסגיאות תיאובתא לאסתכלא כך לא בעאן לנטלא מן ימא, מה עבד קודשא בריך הוא, אסתים יקריה לבר למדברא, ותמן אתגלי ולא אתגלי, אמר לון משה לישראל כמה (ס"א זמנין לנטלא מתמן ולא בעו) זמנין אמינא לנטלא מתמן ולא בעיתון, עד די אחזי לון זיו יקרא דקודשא בריך הוא במדברא, ומיד הו תאבין, ולא נטלו עד דאחיד בהו משה ואחמי לון זיו יקרא דקודשא בריך הוא במדברא, כדין מסגיאות תיאובתא ורעותא לאסתכלא אנטיל לון משה, הדא הוא דכתיב ויסע משה את ישראל מים סוף, ויצאו אל מדבר שור, מאי מדבר שור, מדברא דהו בעאן לאסתכלא ביה זיו יקרא דמלכא קדישא, ועל דא אקרי מדבר שור, אסתכלותא שם:

וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים, ואין מים אלא תורה, שנאמר (ישעיה נה א) הוי כל צמא לכו למים, אמר רבי ייסא, וכי מאן יהב להו אורייתא הכא, והא עד כען לא אתיהיבת לון אורייתא, אמר רבי אלעזר, אינון נפקו למדברא לאסתכלא, קודשא בריך הוא נטל זיוא יקרא דיליה מתמן, ואינון אזלו לאסתכלא (לקב"ה) ביה ולא אשכחוהו, ואוליפנא דקודשא בריך הוא תורה אקרי, ואין מים אלא תורה, ואין תורה אלא קודשא בריך הוא. אמר רבי שמעון, עד דהו אזלי במדברא, אתגלי עלייהו רשותא אחרא דשאר עמין, ההוא דשליט במדברא, ואערעו בהו תמן, חמו ישראל דלא הוה ההוא זיוא יקרא דמלכיהון, הדא הוא דכתיב ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה, מאי טעמא, כי מרים הם, לא אתבסם נפשייהו כקדמיתא, ולא עוד אלא דאתי לקטרגא עלייהו. מה כתיב ויצעק אל יהו"ה ויורהו יהו"ה עץ:

רעיא מהימנא:

ועל דא כתיב (תהלים קיח) מן המצר קראתי יה, דאצטריך אתר דחיק בעאקו לשדרא בגויה ההוא רוחא דלא יסטי לימינא ולשמאלא. ובחקלא לא יכיל קלא לשדרא ליה הכי, דהא כגוונא דא קלא דשופר. אתדחייא לבר בארז מישר מגו אתר דחיק ואזיל ובקע רקיעין וסליק בסליקו לאתערא רוחא לעילא. ואי תימא הא כתיב (בראשית כד) ויצא יצחק לשוה בשדה, שאני יצחק דמלה אחרא הוה ביה מה דלא הוה בכל עלמא. ותו דהאי קרא לאו להכי אתא דודאי בשדה אחר הוה מצלי והא אוקימנא. ע"כ:

זוהר חלק ב דף ס/ב

ואין עץ אלא תורה, דכתיב (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה, ואין תורה אלא קודשא בריך הוא, רבי אבא אמר אין עץ אלא קודשא בריך הוא, דכתיב (דברים כ יט) כי האדם עץ השדה עץ השדה ודאי, דא עץ שדה דתפוחין קדישין, וכד אתגלי זיו יקרא דמלכיהון עליהו, כדין וישלך אל המים וימתקו המים, מאי וימתקו המים, דקטיגורא אתעביד סניגורא. אמר רבי אבא, תא חזי בקדמיתא כד עאלו ישראל בקיימא דקודשא בריך הוא, לא עאלו כדקא יאות, מאי טעמא, בגין דאתגזרו ולא אתפרעו, ולא אתגלייא רשימא קדישא, כיון דמטו הכא מה כתיב, שם שם לו חק ומשפט, תמן עאלו ישראל בתרין חולקין קדישין, בההוא גלויא דאתגליא רשימא דלהון, ואקרון חק ומשפט, חק כמה דאת אמר (משלי לא טו) ותתן טרף לביתה וחק לנעורותיה, ומשפט כמה דאת אמר (תהלים פא ה) משפט לאלה"י יעקב, ושם נסוהו, בההוא את קדישא, כמה דאת אמר כי חק לישראל הוא, בספרא דרב ייבא סבא, אמר מלה על ההוא חוטרא קדישא:

ויאמר אם שמוע תשמע לקול יהו"ה אלהי"ך, ויאמר מאי ויאמר, לא כתיב מאן קאמר דא, אלא קודשא בריך הוא אמר, רבי חזקיה אמר, שמעינן (נ"א משמע) אמירה סתם, (מאי) מאמירה סתם, דכתיב (שמות כד א) ואל משה אמר עלה אל יהו"ה, אמר, ולא כתיב מאן קאמר, אופ הכא ויאמר סתם, ולא כתיב מאן קאמר, אמר רבי יוסי, משמע דכתיב ויצעק אל יהו"ה ויורהו יהו"ה עץ, מהכא משמע ויאמר, ומשמע מאן אמר מלה, לקול יהו"ה אלהי"ך, לקולי מבעי ליה, אלא לההוא קול דעאלו ביה. אמר רבי אבא, בתר דאתגליא בהו רשימא קדישא, עאלו בתרין חולקין קדישין כמה דאתמר, וכיון דעאלו באלין תרין, עאלו באלין תרין חולקין אחרנין, דכד יסתלקון באלין תרין אחרנין, יתחברון באלין, ולא ממנעי ברכאן, ובגין כך באלין מטון ברכאן, (ובגיני כך באלין מטון) עד מלכא קדישא. ומאתריה דקרא אשתמע מלה, דכתיב ויאמר אם שמוע תשמע, ויאמר דא מלכא קדישא, ומאי קאמר, אם שמע תשמע לקול יהו"ה אלהי"ך, כמה דאת אמר (דברים ד כד) כי יהו"ה אלהי"ך אש אוכלה הוא, דא כנסת ישראל. והישר בעיניו תעשה דא צדיק, והאזנת למצותיו דא נצח, ושמרת כל חקיו דא הוד, כיון דעאלו באלין, הא מטו למלכא קדישא, לבתר מה כתיב כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני יהו"ה רופאך, כי אני יהו"ה, דא מלכא קדישא. אשתמע דכל מאן דנטיר להאי רשימא קדישא, מניה סליק עד מלכא קדישא עלאה, מאי משמע, משמע אינון תרין דאתכנש בהו זרעא, ומשח רבות קודשא, דשדיין ליה בפום אמה, (ועל דא) אתקשרו כחדא, ומלכא עלאה עליהו ואתקשרו ביה, ועל כך מאן דעאל באלין תרין ונטיר לון, אתקשר בתרין אחרנין ועאל בהו, וכדין מטי למלכא קדישא. אמר רבי יצחק, ודאי מאן דזכי בצדיק, זכי בנצח והוד, ואלין אנון תלתא דאתברכא בהו כנסת ישראל, ומאן דזכי בהו זכי במלכא קדישא, ועאל בכלהו ארבעה. ולקבל ארבעה אלין, נטירא להאי רשימא קדישא מארבע מלין, נטירו דכנסת ישראל אסתמרותא דנדה, נטירו דצדיק אסתמרותא דשפחה, נטירו דנצח אסתמרותא דבת עכו"ם, נטירו דהוד אסתמרותא דזונה, ועל

דא לקול יהו"ה אלהי"ך דא כנסת ישראל, במה זכאן ישראל לקבלא אפי שכינתא, באסתמרותא מן נדה, ועל דא כתיב (ויקרא יח יט) ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב לגלות ערותה, מאי לגלות ערותה, דא כנסת ישראל, ובהאי אחידן ומתקשרן מלין אחרנין דכנסת ישראל אתקשרת בהו, והא אוקמוה מלי. והישר בעיניו תעשה דא צדיק, כמה דכתיב (תהלים לד טז) עיני יהו"ה אל צדיקים, לאסתמרא משפחה,

זוהר חלק ב דף סא/א

והא אוקימנא מלי, דכתיב (משלי ל כג) ושפחה כי תירש גבירתה, דגרים לצדיק דאתדבק בשפחה, והאזנת למצותיו דא נצח לאסתמרא (דלא ישקר ביה), דלא יעול רשימא דא בבת אל נכר, ולא ישקר ביה בנצח, דכתיב (ש"א טו כט) וגם נצח ישראל לא ישקר, ומאן דנטיר האי, קיים מצותיו, דכתיב (שמות לד יד) כי לא תשתחוה לאל אחר, ושמרת כל חקיו דא הוד, לאסתמרא מן זונה. ואזלא הא כמה דתנינן, אמר רבי יהודה, מאי דכתיב (תהלים מה ד) חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך, אלא כל מאן דמזרז גרמיה ושוי דחילו דחרבא שננא תקיפא לקבליה, על ירך, מאי על ירך, דא רשימא קדישא, כמה דאת אמר (בראשית כד ב) שים נא ירך תחת ירכי, דבר אחר, חגור חרבך, כלומר זרז ואתקיף יצרך בישא דאיהו חרבך, על ירך, על ההוא רשימא קדישא לנטרא ליה. ואי נטר ליה, כדין אקרי גבור, וקודשא בריך הוא אלביש ליה בלבשו, ומאן לבשושי דקודשא בריך הוא הוד ונצח (נ"א והדר), דכתיב (תהלים קד א) הוד והדר לבשת, אופי הכא הודך והדרך, וכדין אתדבק בר נש במלכא קדישא כדקא יאות, מכאן ולהלאה, כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני יהו"ה רופאך, דא מלכא קדישא. ועל דא אזוהר לון על ההוא מלה ממש דיהב ורשים בהו ולא יתיר, ועד כען לא אתייהבת להו אורייתא, אלא כיון דכתיב שם שם לו חק ומשפט, מיד ויאמר אם שמוע תשמע וגו'. תא חזי, כד בעא קודשא בריך הוא לאזהרא לישראל על אורייתא, בכמה מלין משיך להו, בכמה משיכן דחביבותא, כבר נש דמשיך בריה לבי רב. ותא חזי, לא בעא קודשא בריך הוא למיהב להו אורייתא עד דקריבו בהדיה, ובמה קריבו בהדיה, בגלויא דרשימא דא כמה דאתמר, אמר רבי יהודה, לא קריבו ישראל לטורא דסיני עד דעאלו בחולקא דצדיק וזכו ביה, מנלן, דכתיב (שמות יט א) ביום הזה באו מדבר סיני, ביום הזה ממש דייקא, וכתיב (ישעיהו כה ט) ואמר ביום ההוא הנה אלהיננו זה קוינו לו וגו'.

פרשת המן:

ויאמר ה' אל משה, הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים מא א) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה', האי קרא אוקימנא ליה, בשעתא דבר נש שכיב בבי מרעיה, הא אתפס באטרונא דמלכא, רישיה בקולרא, רגלוי בכופסירין (ס"א בטפסרא), כמה חילין נטרין ליה מהאי גיסא ומהאי גיסא, שייפוי כלהו בדוחקא, מגיחין אלין באלין, מיכלא אתעדי מניה. בההוא זמנא פקדין עליה אפוטרופא למילף עליה זכות קמי מלכא, דכתיב (איוב לג כג) אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף, בההיא שעתא זכאה חולקיה דבר נש דעאל עליה, ואוליף ליה ארחא לשיזבותיה מן דינא, הה"ד אשרי משכיל אל דל, והיך יכיל לשזבא ליה, למילף ליה אורחוי דחיי, לאתבא לקמי מאריה, כדין אתעביד אפוטרופוסא עליה לעילא, מאי אגריה, ביום רעה ימלטהו ה'. דבר אחר, אשרי משכיל אל דל, כמה תקיפא אגרא דמסכנא קמי קודשא בריך הוא, אמר רבי חייא תוהנא על האי קרא, דכתיב (שם סט לד) כי שומע אל אביונים ה', וכי אל אביונים שומע ולא לאחרא, אמר רבי שמעון, בגין דאינון קריבין יתיר למלכא, דכתיב (שם נא יט) לב נשבר ונדכה אלהים לא תבוה, ולית לך בעלמא דאיהו תביר לבא כמסכנא. תו

אמר רבי שמעון, תא חזי כל אינון בני עלמא אתחזיין קמי קודשא בריך הוא בגופא ונפשא, ומסכנא לא אתחזי אלא בנפשא בלחודוי, וקודשא בריך הוא קריב לנפשא יתיר מגופא. מסכנא חד הוה בשיבכותיה דרבי ייסא, ולא הוה מאן דאשגח ביה, והוא הוה אכסיף ולא תקיף בבני נשא,

זוהר חלק ב דף סא/ב

יומא חד חלש, עאל עליה רבי ייסא, שמע חד קלא דאמר, טילקא טילקא, הא נפשא פרחא גבאי ולא מטו יומוי, ווי לבני מתיה דלא אשתכח בהו דיתבי נפשיה לגביה, קם רבי ייסא שדי בפומיה מיא דגרגרין, אפותא דקונטא, (ס"א דקופתא), אתבזע זיעא באנפוי ותב רוחיה לגביה. לבתר אתא ושאיל ליה, אמר חייך רבי, נפשא נפקת מנאי ומטו לה קמי כורסייא דמלכא, ובעת לאשתארא תמן, אלא דבעא קודשא בריך הוא לזכאה לך, ואכריזו עלך, זמין הוא רבי ייסא לסלקא רוחיה, ולא תקשרא בחד אדרא קדישא, דזמינין חברייא לאתערא בארעא, והא אתקיננו תלת כורסיין דקימין לך ולחברך, מההוא יומא הוו משגיחין ביה בני מתיה. תו מסכנא אחרא אעבר קמיה דרבי יצחק, והוה בידיה פלג מעה דכסף, אמר ליה לרבי יצחק אשלים לי ולבני ולבנתי נפשאן, אמר ליה והיך אשלים נפשייכו, דהא לא אשתכח גבאי בר פלג מעה, אמר ליה בדא אשלימנא בפלג אחרא דאית גבאי, אפקיה ויהביה ליה, אחזיאו ליה בחלמיה דהוה אעבר בשפתא דימא רבא, ובעאן למשדייה בגויה, חמא לרבי שמעון דהוה אושיט ידוי לקבליה, ואתי ההוא מסכנא ואפקיה ויהביה בידי דרבי שמעון ואשתזיב, כד אתער נפל בפומיה האי קרא (תהלים מא ב) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה'. ותא חזי, כל יומא ויומא נטיף טלא מעתיקא קדישא לזעיר אנפין, ומתברכאן כל חקל תפוחין קדישין, ומההוא טלא אנגיד לאינון דלתתא, ומלאכין קדישין אתזנו מניה כל חד וחד כפום מיכליה, הדא הוא דכתיב (שם עח כה) לחם אבירים אכל איש, ומההוא מזונא אכלו ישראל במדברא. אמר רבי שמעון, כמה בני נשא מתזנין בהאי זמנא מניה, ומאן אינון אלין חברייא דמשתדלי באורייתא יומי ולילי, וכי סלקא דעתך מההוא מזונא ממש, לא, אלא כעין ההוא מזונא ממש דשקיל על חד תרין. תא חזי, ישראל כד עאלו ואתדבקו במלכא קדישא, בגין גלויא דרשימא קדישא, כדין זכו למיכל נהמא אחרא עלאה יתיר ממה דהוה בקדמיתא, בקדמיתא כד נפקו ישראל ממצרים עאלו בנהמא דאקרי מצה, והשתא זכו ועאלו למיכל נהמא אחרא עלאה יתיר מאתר עלאה, דכתיב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, מן השמים ממש, ובההוא זמנא אשתכח להו לישראל מאתר דא, חברייא דמשתדלי באורייתא מאתר עלאה יתיר אתזנו, מאי הוא, כמה דכתיב (קהלת ז יב) החכמה תחיה בעליה, אתר עלאה יתיר. אמר ליה רבי אלעזר, אי הכי אמאי חלשא נפשייהו יתיר משאר בני עלמא, דהא שאר בני נשא בחילא ותוקפא יתיר אתחזון ומשתכחן, אמר ליה יאות שאילתא, תא חזי, כל מזוני דבני עלמא מלעילא קא אתיין, דההוא מזונא דאתי מן שמיא וארעא, דא מזונא דכל עלמא, והוא מזונא דכולא והוא מזונא גס ועב, וההוא מזונא דאתי יתיר מעילא הוא מזונא יתיר דקיק, דקא אתייתא מאתר דדינא אשתכח, ודא הוא מזונא דאכלו ישראל כד נפקו ממצרים (יתיר דקיקא), מזונא דאשתכח להו לישראל בההוא זמנא במדברא, מאתר עלאה דאקרי שמים, הוא מזונא יתיר דקיקא דעייל יתיר לנפשא מכלא, ומתפרש יתיר מגופא ואקרי לחם אבירים. מזונא עלאה יתיר מכלא, הוא מזונא דחברייא אינון דמשתדלי באורייתא, דאכלי מזונא דרוחא ונשמתא, ולא אכלי מזונא דגופא כלל, והיינו מאתר עלאה יקירא על כלא ואקרי חכמה, בגיני כך חליש גופא דחברייא יתיר מבני עלמא, דהא לא אכלי מזונא דגופא כלל, ואכלי מזונא דרוחא ונשמתא, מאתר רחיקא עלאה

זוהר חלק ב דף סב/א

יקירא מכלא, ובגיני כך ההוא מזונא דקיק מן דקיקא יתיר מכלא, זכאה חולקהון הדא הוא דכתיב החכמה תחיה בעליה, זכאה חולקא דגופא דיכיל לאתזנא במזונא דנפשא. אמר ליה רבי אלעזר, ודאי הכי הוא, אבל בהאי זמנא איך משתכחי מזוני אלין, אמר ליה ודאי יאות שאילתא, תא חזי ודא הוא ברירו דמלה, מזונא קדמאה הוא מזונא דכל עלמא, ההוא דאתיא מן שמיא וארעא, והוא מזונא דגופא (ס"א דכולא), מזונא דהוא עלאה מניה, ההוא דאיהו דקיקא יתיר ואתא מאתר דדינא שריא דאקרי צדק, ודא הוא מזונא דמסכני. ורזא דמלה מאן דאשלים למסכנא, אשלים ליה את חז ואתעביד צדקה, ורזא דא (משלי יא יז) גומל נפשו איש חסד, גמילות חסדים משמע, דהא בדינא שריא, ואשלים ליה חסד כדין הוא רחמי. מזונא עלאה יתיר מאלין, הוא מזונא עלאה ויקירא מאתר דאקרי שמים, והוא דקיק מכלהו, והוא מזונא דבני מרעי, הדא הוא דכתיב (תהלים מא ג) יהו"ה יסעדנו על ערש דוי כל משכבו הפכת בחליו, יהו"ה דייקא, מאי טעמא, בגין דהני בני מרעי לא אתזנו אלא בההוא דקודשא בריך הוא ממש, (ומאי איהו חלב ודם הה"ד (יחזקאל מד טו) להקריב לי חלב ודם, ודא הוא מזונא מאתר דאקרי שמים, והוא יקירא ועלאה דקיק מכלא). מזונא עלאה קדישא ויקירא, דא הוא מזונא דרוחין ונשמתין, והוא מזונא דאתר רחיקא עלאה (ס"א מההוא אתר דאקרי נועם יהו"ה) ויקירא מכלא, הוא מזונא דחברייא דמשתדלי באורייתא, והוא מזונא דאתי מחכמה עלאה, מאי טעמא מאתר דא, בגין דאורייתא נפקת מחכמה עלאה, ואינון דמשתדלי באורייתא עיילי בעקרא דשרשהא, ועל דא מזונא דלהון מההוא אתר עלאה קדישא קא אתיא. אתא רבי אלעזר ונשיק ידוי, אמר זכאה חולקי דקאימנא במלין אלין, זכאה חולקהון דצדיקייא דמשתדלי באורייתא ימא ולילי, דזכי לון בהאי עלמא ובעלמא דאתי דכתיב (דברים ל כ) כי הוא חייך ואורך ימיך:

הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, רבי יוסי פתח, (תהלים קמה טז) פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון, מה כתיב לעילא, עיני כל אליך ישברו, כל אינון בני עלמא מצפאן וזקפאן עיינין לקודשא בריך הוא, בגין כך (ס"א אבל) כל אינון בני מהימנותא בעאן (ס"א אצטריכן למבעי) בכל יומא ויומא לשאלא מזונייהו מקודשא בריך הוא, ולצלאה צלותהון עליה, מאי טעמא, בגין דכל מאן דמצלי צלותיה לגבי קודשא בריך הוא על מזוניה, גרים דיתברך כל יומא על ידוי ההוא אילנא דמזון דכלא ביה, (וטעמא דמלה (שם סח כ) ברוך יהו"ה יום יום). ואף על גב דאשתכח עמיה, בעי למשאל קמי קודשא בריך הוא, ולצלאה צלותא על מזונא כל יומא, בגין דישתכחו על ידוי ברכאן כל יומא ויומא לעילא, ודא הוא ברוך יהו"ה יום יום. ועל דא לא לבעי ליה לאיניש לבשלא מזונא מן יומא ויומא אחרנא, ולא לעכב מיומא ליומא אחרא, הדא הוא דכתיב ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו, יום ביומו דייקא, בר מערב שבת לשבת כמה דאוקימנא. וכדין אשתכח קודשא בריך הוא מלא ברכאן בכל יומא, וכדין כתיב פותח את ידך וגו', מאי רצון, ההוא רצון דאשתכח מעתיקא קדישא, ונפיק מניה רצון לאשתכחא מזוני לכלא, ומאן דשאל מזוני בכל יומא ויומא, ההוא אקרי ברא מהימנא, ברא דבגיניה משתכח ברכאן לעילא. רבי אבא פתח ואמר, (שם קמז יא) רוצה יהו"ה את יראיו את המיחלים לחסדו, כמה אית להו לבני נשא למהך בארחוי דמלכא קדישא, ולמהך בארחוי דאורייתא, בגין דישתכחו ברכאן לכלא לעלאי ולתתאי, דתניא מאי דכתיב, (ישעיה מט ג) ישראל אשר בך אתפאר, אתפאר ודאי, מאי משמע, דבגין

זוהר חלק ב דף סב/ב

ישראל לתתא קודשא בריך הוא מתפאר לעילא, ומאי פארא דיליה, דאתחבש בתפילין, דמתחברא גווני לאתפארא. תאנא רוצה יהו"ה את יראיו, רוצה יהו"ה ביראיו מבעי ליה, מאי

רוצה יהו"ה את יראיו, אלא רוצה יהו"ה את יראיו, כלומר אפיק האי רצון ומתרעי (נ"א ואתידע) בהו קודשא בריך הוא ליראיו, דדחלין ליה, ומאן אינון יראיו דאפיק לון האי רצון, הדר ואמר את המיחלים לחסדו, אינון דמצפאן ומחכאן בכל יומא ויומא למבעי מזונייהו מן קודשא בריך הוא, משמע דכתיב את המיחלים לחסדו. רבי ייסא סבא לא אתקין סעודתא בכל יומא, עד דבעא בעותיה קמי קודשא בריך הוא על מזוני, אמר לא נתקין סעודתא עד דתתיהיב מבי מלכא, לבתר דבעי בעותיה קמי קודשא בריך הוא, הוה מחכה שעתא חדא, אמר הא עידן דתתיהיב מבי מלכא, מכאן ולהלאה אתקינו סעודתא, ודא הוא ארחא דאינון דחלי קודשא בריך הוא דחלי חטאה. אינון חייביא דאזלין עקימין בארחי אורייתא, מה כתיב בהו, (ישעיה ה יא) הוי משכימי בבקר שחר ירדפו, ועל דא רוצה יהו"ה את יראיו את המיחלים לחסדו, לחסדו דייקא, (ס"א ובהא) אשתמודען אינון בני מהימנותא בכל יומא ויומא, הדא הוא דכתיב ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו, יום ביומו קאמר, ולא דבר יום ליום אחר, וכל כך למה, למען אנסנו הילך בתורתי אם לא, בכאן אשתמודען אינון בני מהימנותא, דכל יומא ויומא אינון אזלי בארחה מישר באורייתא. רבי יצחק אמר מהכא, (משלי יג כה) צדיק אוכל לשובע נפשו, בתר דשבע נפשיה מלצלי ולמקרי באורייתא. רבי שמעון אמר, תא חזי עד לא יהב קודשא בריך הוא אורייתא לישראל, אבחיין בין אינון בני מהימנותא, ובין אינון חייביא דלאו אינון בני מהימנותא ולא קיימין באורייתא, ובמה אבחיין לון, במן, כמה דאתמר אנסנו, וכל אינון דאשתכחו דאינון בני מהימנותא, רשים להו קודשא בריך הוא ברשימו דכתרא דחסד, כמה דאת אמר המיחלים לחסדו, ועל דא למען אנסנו, וכל אינון דלא משתכחי בני מהימנותא, אעדי מנייהו כתרא עלאה דא, ומנא אכריז ואמר (שם כה) ובטן רשעים תחסר, ועם כל דא לא העדיף המרבה והממעט לא החסיר:

תאנא בההיא שעתא אשתלימו ישראל לתתא כגוונא דלעילא כמה דאוקימנא, דכתיב ויבואו אלימה ושם שתיים עשרה עינות מים ושבעים תמרים וגו', ואתתקף אילנא קדישא בתריסר תחומין, בארבע סטרי עלמא, ואתתקף בשבעין ענפין, וכלא כגוונא דלעילא. בההיא שעתא נטיף טלא קדישא מעתיקא סתימאה, ומליא לרישיה דזעיר אנפין, אתר דאקרי שמים, ומהווא טלא דנהורא עלאה קדישא, הוה נגיד ונחית מנא לתתא, וכד הוה נחית, הוה מתפרש גלידין גלידין ואקריש לתתא, הדא הוא דכתיב דק ככפור על הארץ. כל אינון בני מהימנותא נפקי ולקטי, ומברכין שמא קדישא עליה, וההוא מנא הוה סליק ריחין דכל בוסמין דגנתא דעדן, דהא ביה אתמשך ונחית לתתא, שויה לקמיה בכל טעמא דאיהו בעי הכי טעים ליה. ומברך למלכא קדישא עלאה, וכדין מתברך במעווי, והוה מסתכל וידע לעילא, ואסתכי בחכמה עלאה, ועל דא אקרון דור דעה, ואלין הוו בני מהימנותא, ולהון אתיהיבת אורייתא לאסתכלא בה ולמנדע ארחאה. ואינון דלא אשתכחו בני מהימנותא, מה כתיב בהו (במדבר יא ח) שטו העם ולקטו, מאי שטו, שטותא הוה נסבי לגרמייהו, בגין דלא הוו בני מהימנותא, מה כתיב בהו, וטחנו ברחים או דכו במדוכה וגו', מאן אטרח

זוהר חלק ב דף סג/א

לון כל האי, אלא דאינון לא הוו בני מהימנותא. כגוונא דא, אינון דלא מהימני ביה בקודשא בריך הוא, לא בעאן לאסתכלא בארחוי, ואינון בעאן לאטרחא גרמייהו כל יומא בתר מזונא יממא ולילי, דלמא לא סליק בידייהו פתא דנהמא, מאן גרים לון האי, בגין דלאו אינון בני מהימנותא. אוף הכא, שטו העם ולקטו, שטו בשטותא דגרמייהו, ובעאן לאטרחא עלייהו, הדא הוא דכתיב וטחנו ברחים, בתר כל טרחא דא לא סליק בידייהו אלא כמה דכתיב והיה טעמו כטעם לשד השמן, ולא יתיר, מאן גרים לון האי, בגין דלא הוו בני מהימנותא. אמר רבי יוסי, מאי לשד השמן, איכא דאמרי דליש במשחא כתרגומו, ואיכא דאמרי מה השד אתחזר לכמה גוונין, אוף

מנא אתחזר לכמה גוונים, רבי יהודה אמר לשד השמן יניקא דמשחא. רבי יצחק אמר, איש לפי אכלו לקטו, וכי מאן דאכיל קמעא לקיט קמעא ומאן דאכיל יתיר לקיט יתיר, והא כתיב ולא העדיף המרבה והממעט לא החסיר, אלא לפום אינון דאכלין לקטין, משמע אכלו, מאן דהוה אכיל ליה, ובגיני כך לא כתיב אכילתו. מאי קא מיירי, אחיד בר נש בעבדא או באמתא ואמר דהוה דיליה, אתא חבריה ואמר האי עבדא דילי הוא, קריבו לקמיה דמשה לדינא, אמר לון כמה נפשאן בביתך, וכמה נפשאן בביתיה דדין, אמר כך וכך, והוהו שעתא אמר לון משה לקטו מחר וכל חד מנייכו ייתי לגבאי, למחר נפקו ולקטו, ואתיין קמי משה, שויין קמיה מנא הוה מדיד ליה, אי ההוה עבדא דדין, אשכח ההוה עומרא דעבדא בההוה מנא, דהא חד עומרא לכל נפש ונפש מביתיה, מדיד לדין ואשתכח חסרא ההוה מיכלא דעבדא בההוה מנא דיליה, וחד עומרא לכל נפש ונפש מביתיה, אמר עבדא דדין הוא, הדא הוא דכתיב איש לפי אכלו לקטו וכתיב עמר לגלגלת מספר נפשתיכם:

אמר רבי (נ"א ייסא) חייא, כתיב ערב וידעתם כי יהו"ה הוציא אתכם מארץ מצרים, ובקר וראיתם את כבוד יהו"ה, ערב וידעתם, במאי ינדעון, אלא הכי תאנא, בכל יומא ויומא אשתכחו נימוסי קודשא בריך הוא, בצפרא אתער חסד בעלמא, בההוה זמנא דאקרי ערב, תליא דינא בעלמא, והא אוקמוה, דבגיני כך יצחק תקן תפלה מנחה, (מאי קא מיירי), ועל דא, ערב וידעתם, כד אתער דינא בעלמא, תנדעון דבההוה דינא אפיק יהו"ה יתכון ממצרים, ובקר וראיתם את כבוד יהו"ה, דהא בההוה זמנא אתער חסד בעלמא, ויתן לכו למיכל. רבי חייא אמר איפכא, מה כתיב לעילא, בשבתנו על סיר הבשר וגו', ביה שעתא אתער ערב, דההוה זמנא דאתער דינא אתער נמי חסד בעלמא, הדא הוא דכתיב וידעתם כי יהו"ה הוציא אתכם מארץ מצרים, תנדעון ההוה חסד דעבד עמכון בזמנא דדינא, ואפיק יתכון מארעא דמצרים, ובקר וראיתם את כבוד יהו"ה, כבוד יהו"ה הא ידיע, וכל כך למה, בשמוע יהו"ה את תלנותיכם וגו'. אמר רבי ייסא, לא שני קודשא בריך הוא נימוסוי, בר דאינון חייבי עלמא שניין לון, ומהפכי רחמי לדינא כמה דאתמר. תאני רבי אלעזר, מהאי מנא זמינין צדיקייא למיכל לעלמא דאתי, ואי תימא בהאי גוונא, לא, אלא יתיר, דלא הוה כן לעלמין, ומאי איהו, כמה דאוקימנא, דכתיב (תהלים כז ד) לחזות בנעם יהו"ה ולבקר בהיכלו, וכתיב (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהי"ם זולתך וגו':

ראו כי יהו"ה נתן לכם השבת, רבי חזקיה פתח, (תהלים קל א) שיר המעלות ממעמקים קראתיך יהו"ה, שיר המעלות סתם, ולא פריש מאן אמרו, אלא שיר המעלות, דזמינין

זוהר חלק ב דף סג/ב

כל בני עלמא למימר, דזמין האי שיר למימריה לדרי עלמא, ומאי הוא, ממעמקים קראתיך, והכי תאנא כל מאן דמצלי צלותא קמי מלכא קדישא, בעי למבעי בעותיה ולצלאה מעמקא דלכא, בגין דישתכח לביה שלים בקודשא בריך הוא, ויכוין לבא ורעותא. ומי אמר דוד הכי, והא כתיב (תהלים קיט י) בכל לבי דרשתיך, ודא קרא סגי, מאי בעי ממעמקים, אלא הכי תאנא, כל בר נש דבעי בעותיה קמי מלכא, בעי לכוונא דעתא (נ"א לבא) ורעותא מעיקרא דכל עקרין, (נ"א מעומקא דכל עומקין), לאמשכא ברכאן מעמקא דבירא (נ"א דכלא), בגין דינגיד ברכאן ממבועא דכלא, ומאי הוא, ההוה אתר דנפיק מניה ואשתכח מניה ההוה נהר, דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן, וכתיב (תהלים מו ה) נהר פלגיו ישמחו עיר אלהי"ם, ודא אקרי ממעמקים, עמקא דכלא עמקא דבירא, דמבועין נפקין ונגדין לברכא כלא, ודא הוא שרותא לאמשכא ברכאן מעילא לתתא. אמר רבי חזקיה, כד עתיקא סתימאה דכל סתימין בעי לזמנא ברכאן לעלמין, אשרי כלא ואכליל כלא בהאי עמיקא עלאה, ומהכא שאיב ואתנגיד בירא (נ"א נהרא), דנחלין ומבועין

אתנגידו מניה ומתשקיין מניה כלהו, ומאן דמצלי צלותיה, בעי לכוונא לבא ורעותא לאמשכא ברכאן מההוא עמיקא דכלא, בגין דיתקבל צלותיה ויתעביד רעותיה. ויאמר משה אליהם, איש אל יותר ממנו עד בקר, אמר רבי יהודה, בכל יומא ויומא מתברך עלמא מההוא יומא עלאה, דהא כל שיתא יומין מתברכאן מיומא שביעאה, וכל יומא יהיב מההיא ברכה דקביל, בההוא יומא דביה, ועל דא משה אמר איש אל יותר ממנו עד בקר, מאי טעמא, בגין דלא יהיב ולא יוזיף יומא דא לחבריה, אלא כל חד וחד שליט בלחודוי, בההוא יומא דיליה, דהא לא שליט יומא ביומא דחבריה. בגיני כך כל אינון (נ"א אמר רבי יהודה, כל יומא ויומא מתברך מההוא יומא עלאה יומא שביעאה, ומתברכן כל שיתא יומין כל חד וחד בלחודוי, וכל יומא יהיב ביומא דיליה, מההוא ברכה דקביל מההוא יומא עלאה, ועל דא משה אמר איש אל יותר ממנו עד בקר, דהא לא שליט יומא דלאו דיליה, וכל אינון) חמשה יומין שליטין ביומייהו, ואשתכח ביה מה דקבילו, ויומא שיתאה אשתכח ביה יתיר. ואזלא הא, כהא דאמר רבי אלעזר, מאי דכתיב יום הששי, ולא אתמר הכי בכל שאר יומין, אלא הכי אוקמוה, הששי דאזדווגא (נ"א דאזדמנא) ביה מטרוניתא, לאתקנא פתורא למלכא, ובגין כך אשתכחו ביה תרין חולקין, חד ליומיה, וחד לתקונא בחוותא דמלכא במטרוניתא, וההוא ליליא חוותא דמטרוניתא במלכא וזווגא דלהון, ומתברכאן כל שיתא יומין כל חד וחד בלחודוי, בגין כך בעי בר נש לסדרא פתוריה בליליא דשבתא, בגין דישרי עליה ברכאן מלעילא, וברכתא לא אשתכח על פתורא ריקניא, (וההוא ליליא חוותא דמטרוניתא במלכא וזווגא דלהון). בגין כך תלמידי חכמים דידיעין רזא דא, זווגא דלהון מערב שבת לערב שבת. ראו כי יהו"ה נתן לכם השבת, מאי שבת יומא דביה נייחין שאר יומין, והוא כללא דכל אינון שיתא אחרנין, ומניה מתברכין, רבי ייסא אמר, וכן נמי כנסת ישראל אקרי שבת, בגין דאיהי בת זוגו, ודא היא כלה, דכתיב (שמות לא יד) ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם, ולא לשאר עמין, הדא הוא דכתיב (שם יז) ביני ובין בני ישראל, ודא היא אחסנת ירותת עלמין לישראל, ועל דא כתיב (ישעיה נח יג) אם תשיב משבת רגלך וגו', ובאתריה אוקימנא מלי:

כתיב אל יצא איש ממקומו ביום השביעי, ממקומו, תנינן מההוא מקום דאתחזי למהך, ורזא דמלה, דכתיב (יחזקאל ג יב) ברוך כבוד יהו"ה ממקומו, ודא איהו מקום, ודא איהו רזא דכתיב (שמות ג ה) כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא, אתר ידיעא קרינן ליה מקום, דאשתמודעא יקרא עלאה. ובגין כך אזהרותא לבר נש דקא מתעטרא בעטורא קדישא דלעילא, דלא יפוק מניה, בגין דאי בפומיה מלולא דחול, יפוק מניה, קא

זוהר חלק ב דף סד/א

מחלל יומא דשבתא, בידוי בעובדתא, ברגלוי למהך לבר מתרין אלפין אמין, כל אלין חלולא דשבתא אינון. אל יצא איש ממקומו, דא איהו אתר יקירא דקדושה, דהא לבר מניה אלהים אחרים נינהו, ברוך כבוד יהו"ה, דא כבוד דלעילא, ממקומו, דא כבוד דלתתא, דא איהו רזא דעטרא דשבת, בגין כך אל יצא איש ממקומו, זכאה חולקיה מאן דזכי ליקרא דשבתא, זכאה איהו בעלמא דין ובעלמא דאתי:

ויאמר יהו"ה אל משה עבור לפני העם וגו', רבי חייא פתח (תהלים לד ח) חונה מלאך יהו"ה סביב ליראיו ויחלצם, זכאין אינון צדיקייא דקודשא בריך הוא אתרעבי ביקריהון יתיר על דיליה, תא חזי כמה אינון בני עלמא דמחרפי ומגדפי לעילא, כגון סנחריב חרף וגדף, ואמר (מ"ב יח לה) מי בכל אלהי הארצות וגו', וקודשא בריך הוא מחיל ולא תבע מניה, כיון דאוישטי ידיה על חזקיה, מה כתיב (ישעיה לז לו) ויצא מלאך יהו"ה ויך במחנה אשור וגו'. ירבעם בן נבט הוה

פלה לע"ז ומקטר לה ומזבח לה, וקודשא בריך הוא לא תבע מניה, וכד אתא עדו נביאה ואתנבי עליה, ואושיט ירבעם ידא לקבליה, מה כתיב (מ"א יג ד) ותיבש ידו וגו', ולא יכל להשיבה אליו, (ועל דפלה לע"ז לא תבע ליה קודשא בריך הוא), פרעה חרף וגדף, ואמר (שמות ה ב) מי יהו"ה וגו', וקודשא בריך הוא לא תבע מניה, עד דסריב בהו בישראל, דכתיב (שם ט יז) עודך מסתולל בעמי, (שם ג) הנה יד יהו"ה הויה במקנך וגו', וכן בכל אתר קודשא בריך הוא תבע עלבונא דצדיקייא יתיר על דיליה, הכא משה אמר עוד מעט וסקלוני, אמר ליה קודשא בריך הוא, משה, לאו עידן הוא למתבע עלבונך, אלא עבור לפני העם ואחמי מאן יושיט ידוי לקבלך, וכי ברשותיהו את קאים או ברשותי. ומטך אשר הכית בו את היאור קח בידך והלכת, מאי טעמא, משום דמחקק בנסין הוה, ושמא קדישא עלאה רשימא ביה. בקדמיתא נחש, כמה דאתמר (משלי ל יט) דרך נחש עלי צור, נחש הא אתידע דאתער צור, (נ"א ואתמר צור), באן אתר אתגלי, הכא אתגלי, דכתיב הנני עומד לפניך שם על הצור, ומאן צור, כמה דאת אמר (דברים לב ד) הצור תמים פעלו, ותמן ידע משה היך קאים נחש עלי צור, והא אוקימנא מלי. אמר רבי יהודה, אי לישתיק קרא יאות שאילתא, אלא הא כתיב והכית בצור ויצאו ממנו מים, אמר ליה ודאי הכי הוא, דלית לך כל שמא ושמא מאינון שמהן קדישין דקודשא בריך הוא, דלא עבד נסין וגבוראן, ואפיק כל מה דאצטריך לעלמא, כל שכן לאפקא הכא מיא. אמר ליה, אי הכי הא כתיב (תהלים עח כ) הן הכה צור ויזובו מים, מאן מחי לשמיה, אמר ליה פטישא חריפא בקטרוי ידיע, ואת שאיל דא, אלא תא חזי, בכל אתר צור גבורה, וכד בעי קודשא בריך הוא למחאה או לאלקאה אתער גבורה דא, וההוא גבורה מחי ולקי, ודא הוא דכתיב הן הכה צור ויזובו מים, ואי לאו דאתער האי צור ולקי באתר דאצטריך, לא נביעין מיא. אמר ליה, אי הכי הא כתיב (דברים לב יח) צור ילדך תשי, ותנינן מאי תשי, כלומר חלשת ליה, אמר ליה ודאי הכי הוא, דאלמלי ינדעון חייביא דהאי צור זמינא לאתערא לקבליהו ולאקאה לון, ימנעון מלמיהב קמיה, אלא חלשא איהי בעינייהו, הואיל ולא מסתכלי בה, ולא מסתכלי בארחייהו (ס"א בכרסיהו), ועל דא צור ילדך תשי. רבי אבא אמר, אית צור ואית צור, מסטרא דצור עלאה נפק צור אחרא, ומאי צור עלאה, צור דכל צורים, ומאי איהו, ההוא דאולית לישראל, דכתיב צור ילדך תשי, דהא מסטרא דצור עלאה דלעילא נפקא צור אחרא, מסטרא דאימא נפקא גבורה. ואזלא הא, כהא דאמר רבי אלעזר, כתיב (תהלים קו ב) מי ימלל גבורות יהו"ה, מאי גבורות יהו"ה, לאכללא אימא עלאה דכלא, דאף על גב דלאו איהי דינא, מסטרהא אשתכח, דהא מסטרהא

זוהר חלק ב דף סד/ב

גבורה אשתכח, ובגיני כך צור עלאה אקרי. ותשכח אל מחוללך (דברים לב יח) דא נהירו דאבא, מאי ניהו, חסד עלאה דאיהו נהירו דאבא. תו אמר רבי אבא, מים בכל מקום הא ידיעא, וקודשא בריך הוא בהאי צור אתער לארקא מיא, דהא לא אתחזי (אלא מגדולה), ודא הוא את וניסא דקודשא בריך הוא. ועל דא שבח דוד, ואמר (תהלים קיד ח) ההפכי הצור אגם מים וגו', ומשמע ההפכי, דהא לאו ארחוי דצור בכך, ועל דא בצור עלאה אפיק מיא מאתר דלתתא, ומה שמיה דההוא דלתתא, סלע, דכתיב (במדבר כ ח) והוצאת להם מים מן הסלע, ובמה אפיק האי סלע מיא, בחילא דצור דלעילא. רבי שמעון אמר, (דברים לב ד) הצור תמים פעלו, מאי משמע הצור תמים פעלו, דאתהפך צור למעבד פעלו דתמים, ומאי איהו, אברהם דכתיב ביה (בראשית יז א) התהלך לפני והיה תמים, ודא הוא ההפכי הצור אגם מים, ומשמע תמים פעלו, ודא אברהם. בשעתא דא אתהדר הצור תמים, בשעתא אחרא תנינא כד (אתענש) בעא משה לאפקא מיא מהאי צור, בחובייהו דישראל לא אתהדר תמים כקדמיתא, ביה זמנא אתרעם משה, ואמר צור ילדך תשי, כלומר חלשת ליה ממה דהוה בקדמיתא, דבגינך לא אשתכח תמים השתא, ואתעביד (ביה) דינא, מה דלא הוה ביומי ילדך, כלומר עולימך. אמר רבי אבא, מאי דכתיב היש יהו"ה

בקרבנו אם אין, וכי טפשין הוּו ישראל דלא ידעי מלה דא, והא חמו שכינתא קמייהו, וענני כבוד עלייהו דסחרן לון, ואינון אמרו היש יהו"ה בקרבנו אם אין, גוברין דחמו זיו יקרא דמלכיהון על ימא, ותנינן ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל, אינון אשתכחו טפשין ואמרו היש יהו"ה בקרבנו אם אין. אלא הכי קאמר רבי שמעון, בעו למנדע בין עתיקא סתימאה דכל סתימין דאקרי אין, ובין זעיר אנפין דאקרי יהו"ה, ועל דא לא כתיב היש יהו"ה בקרבנו אם לא, כמה דכתיב הילך בתורתא אם לא, אלא היש יהו"ה בקרבנו אם אין, אי הכי אמאי אתענשו, אלא על דעבידו פרודא, ועבידו בנסיונא, דכתיב ועל נסותם את יהו"ה, אמרו ישראל אי האי נשאל בגוונא חד, ואי האי נשאל בגוונא אחרא, ועל דא מיד ויבא עמלק:

ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים, רבי יוסי פתח, (ישעיה לב כ) אשריכם זורעי על כל מים, משלחי רגל השור והחמור, אשריכם זורעי על כל מים, תמן תנינן, כמה מים וכמה מים משתכחין, זכאין אינון ישראל דלית זרעא להו אלא על המים, דכתיב ויחנו שם על המים, אינון דהוו תחות ענפי אילנא דקודשא בריך הוא. דתניא אילנא אית לקודשא בריך הוא, והוא אילנא רברבא ותקיפא, וביה אשתכח מזונא לכלא, והוא אתחם בתריסר תחומין במתקלא, ואתתקף בארבע רוחי עלמא, ושבעין ענפין אחידן ביה, וישראל משתכחי בגופא דההוא אילנא, ואינון שבעין ענפין סחרנא דלהון, והיינו דכתיב ויבאו אלימה ושם שתיים עשרה עינות מים ושבעים תמרים, והא אוקמוה ואתמר בכמה אתר. מאי ויחנו שם על המים, אלא בההוא זמנא שליטו ישראל על אינון מיא, דאינון תחות ענפין דאילנא, דאקרון (תהלים קכד ה) המים הזידונים, ועל דא אשריכם זורעי על כל מים. משלחי רגל השור והחמור, אינון תרין כתרי שמאלא, דאחידן בהו עמין עכו"ם, דאקרון שור וחמור, והיינו דכתיב (בראשית לב ו) ויהי לי שור וחמור, בגין דלבן חכים הוה בחרשין ובאינון כתרי תתאין, ובאינון בעא לאובדא ליעקב, כמה דכתיב (דברים כו ה) ארמי אובד אבי, והא אתמר. וכשישראל זכאין משלחי להו ולא יכלי לשלטאה עלייהו, הדא הוא דכתיב משלחי רגל השור והחמור, דלא שלטי בהו. אמר רבי אבא, כד מזדווגי כחדא, לא יכלי בני עלמא למיקם בהו, ועל דא

זוהר חלק ב דף סה/א

כתיב (דברים כב י) לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו, יחדיו דייקא, ותנינן לא יהיב איניש דוכתא לזנין בישין, דהא בעובדא דבני נשא (לתתא) אתער מה דלא אצטריך, וכד מזדווגי כחדא לא יכלין למיקם בהו. (מבין סטרא דלהון נפיק) מתקיפותא דלהון דאקרי כלב, ודא חציפא מכלהו, הדא הוא דכתיב (שמות יא ז) ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו, (נ"א מתקיפותא דלהון נפיק ההוא דאקרי כלב, ודא חציפא מכלהו), אמר קודשא בריך הוא, אתון אמרתון היש יהו"ה בקרבנו אם אין, הרי אני מוסר אתכם לכלב, מיד ויבא עמלק. רבי יהודה אמר, (במדבר כד כ) ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אובד, וכי ראשית גוים עמלק, והלא כמה לישנין ועמין ואומין הוו בעלמא עד לא אתא עמלק, אלא כד נפקו ישראל ממצרים, דחילו ואימתא נפלה על כל עמין דעלמא מישראל, הדא הוא דכתיב (שמות טו יד) שמעו עמים ירגזון חיל אחז יושבי פלשת, ולא הוה עמא דלא הוה דחיל מגבוראן עלאין דקודשא בריך הוא, ועמלק לא הוה דחיל, הדא הוא דכתיב ולא ירא אלהי"ם, לא דחיל למקרב לגבך, ועל דא ראשית גוים (עמלק הוה קדמאה) דאתו לאגחא קרבא בישראל עמלק הוה, ובגיני כך ואחריתו עדי אובד, דכתיב כי מחה אמחה את זכר עמלק, וכתביב (דברים כה יט) תמחה את זכר עמלק, הדא הוא דכתיב ואחריתו עדי אובד, עדי אבדו מבעי ליה, אלא עד דייתי קודשא בריך הוא ויאבד ליה, (כלומר עד דקודשא בריך הוא יהא אובד ליה), דכתיב כי מחה אמחה וגו'. אמר רבי אלעזר, תא חזי אף על גב (דברים לב ד) דהצור תמים פעלו, ועבד עמהון חסד לאפקא לון מיא, לא שבק דידיה, דהא כתיב ויבא עמלק.

רבי אבא פתח ואמר, (קהלת ה יב) יש רעה חולה ראיתי תחת השמש, כמה בני נשא אטימין לבא בגין דלא משתדלי באורייתא, יש רעה חולה, וכי יש רעה דהיא חולה ויש רעה דלאו היא חולה, אלא ודאי יש רעה חולה, דתנינן מסטרא דשמאלא נפקי כמה גרדיני נימוסין דבקען באוירא, וכד בעיין למיפק, אזלין ואשתאבין בנוקבא דתהומא רבה, לבתר נפקין ומתחברן כחדא, ובקעין אוירין ושאטין בעלמא, ומתקרבין לגבייהו דבני נשא, וכל חד אקרי רעה, כמה דאת אמר (תהלים צא י) לא תאונה אליך רעה, מאי לא תאונה, בגין דאתיא בתסקופא על בני נשא. חולה, אמאי היא חולה, כד שריא האי על בני נשא עביד לון קמצנין מממוניהון, אתיין גבאי צדקה גביה, היא מחאת בידיה, ואמרה ליה לא תפוק מדידך, אתיין מסכני, היא מחאת בידיה, אתי הוא למיכל מממוניה, מחאת בידיה בגין לנטרא ליה לאחרא, ומן יומא דשריא עליה דבר נש היא חולה, כהאי שכיב מרע דלא אכיל ולא שתי, ועל דא היא רעה חולה. ושלמה מלכא צווח בחכמתא ואמר, (קהלת ו ב) איש אשר יתן לו האלהי"ם עושר ונכסים וכבוד וגו', האי קרא לאו רישיה סיפיה, ולאו סיפיה רישיה, כתיב איש אשר יתן לו האלהי"ם עושר ונכסים וכבוד וגו', מאי ולא ישליטנו האלהי"ם לאכול ממנו, אי הכי לאו ברשותיה הוא דבר נש. אלא אי כתיב ולא יעזבנו האלהי"ם לאכול ממנו הוינא אמר הכי, אלא ולא ישליטנו, דבגין דהוא הימניה להיא רעה ואחיד ביה, קודשא בריך הוא לא שלטיה עליה לאתבראה תחותיה, על דהוא אתרעי בה ואחיד ביה, וכל ארחוי כשכיב מרע דלא אכיל ולא שתי, ולא קריב לממוניה ולא אפיק מיניה, ונטיר ליה עד דהוא יפוק מעלמא, וייתי אחרא ויטול ליה דהוא בעליו. ושלמה מלכא צווח ואמר, (שם ה ב) עשר שמור לבעליו לרעתו, מאן בעליו, דא אחרא דירית ליה, ולמה זכה האי אחרא למהוי בעליו דההוא עותרא, בגין דהאי הימין להיא רעה ואתרעי בה, (הדא הוא דכתיב לרעתו, בשביל ההיא רעה), ואתדבק בה, בגין כך האי אחרא דלא אתדבק בה היא רעה זכה (האי) למהוי בעליו דההוא עותרא, הדא הוא דכתיב לרעתו, כלומר בגין רעתו דהוא מתדבק בה, רווח ליה האי. דבר אחר, יש רעה חולה, האי מאן דיתיב בחולקא טבא בבית אבוי, והוא אזיל לקבל אבוי

זוהר חלק ב דף סה/ב

בתסקופי מלין, הא אתדבק בההוא רעה חולה, כבר נש שכיב מרע דכל ארחוי בתסקופא, דא בעינא ודא לא בעינא, ובגין האי עותרא אתדבק בר נש ברעה חולה, ואתענש בהאי עלמא ובעלמא דאתי, ודא הוא עושר שמור לבעליו לרעתו. כך ישראל, קודשא בריך הוא נטיל לון על גדפי נשרין, אסחר לון בענני יקרא, שכינתיה נטיל קמיהו, נחת לון מנא למיכל, אפיק לון מייא מתוקין, ואינן הוו אזלין עמיה בתסקופין, מיד ויבא עמלק:

ויבא עמלק, אמר רבי שמעון, רזא דחכמתא הכא, מגזרת דינא קשיא קא אתיא קרבא דא, וקרבא דא אשתכח לעילא ותתא, ולית לך מלה באורייתא דלא אית בה רזין עלאין דחכמתא דמתקשרין בשמא קדישא. כביכול אמר קודשא בריך הוא, כד ישראל אינון זכאין לתתא, אתגבר חילא דיילי על כלא, וכד לא אשתכחו זכאין, כביכול מתישין חילא דלעילא, ואתגבר חילא דדינא קשיא. תא חזי, בשעתא דחבו ישראל לתתא, מה כתיב ויבא עמלק וילחם עם ישראל, אתא לקטרגא דינא ברחמי, וכלא אשתכח לעילא ותתא. ברפידים, ברפוי ידים, דרפו ידיהון מאורייתא דקודשא בריך הוא כמה דאוקימנא. אמר רבי יהודה, תרי זמני אגח קרבא עמלק בישראל, חד הכא, וחד דכתיב (במדבר יד מה) וירד העמלקי והכנעני וגו'. אמר רבי שמעון, לעילא ותתא קטרוגא דקודשא בריך הוא הוה, לעילא כמה דאתמר, לתתא בקודשא בריך הוא הוה, דהו נסבי לגברי וגזרי לון ערלתא (ס"א אתא) דרשימא קדישא, ונטילי להו וארמו לון לעילא, ואמרי טול לך מה דאתרעית, ועל כל פנים דקודשא בריך הוא הוה כלא (ס"א קבלא):

ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק, וכי מה חמא משה דסליק גרמיה מהאי קרבא קדמאה דקודשא בריך הוא פקיד, אלא משה זכאה חולקיה, דאסתכל וידע עקרא דמלה, אמר משה אנא אזמין גרמי לההוא קרבא דלעילא, ואנת יהושע זמין גרמך לקרבא דלתתא, והיינו דכתיב והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל, ישראל דלעילא, ובגין כך סליק משה גרמיה מקרבא דלתתא, בגין לאזדרזא בקרבא דלעילא, ויתנצח על ידוי. אמר רבי שמעון, וכי קלה היא בעיניך קרבא דא דעמלק, תא חזי מן יומא דאתברי עלמא עד ההוא זמנא, ומההוא זמנא עד דייתי מלכא משיחא, ואפילו ביומוי דגוג ומגוג לא ישתכח כוותיה, לאו בגין חיילין תקיפין וסגיאין, אלא בגין דבכל סטרין דקודשא בריך הוא הוה. ויאמר משה אל יהושע, אמאי ליהושע ולא לאחרא, והא בההוא זמנא רביא הוה, דכתיב (שמות לג יא) ויהושע בן נון נער, וכמה הוה בישראל תקיפין מניה, אלא משה בחכמתא אסתכל וידע, מאי חמא, חמא לסמא"ל דהוה נחית מסטרא דלעילא לסייעא לעמלק לתתא, אמר משה ודאי הכא קרבא תקיפא אתחזי. יהושע בההוא זמנא בדרגא עלאה יתיר אשתכח, אי תימא דבשכינתא אשתכח בההוא זמנא, לאו הכי, דהא במשה אתנסיבת ואתאחדת, אשתכח יהושע דאתאחד לתתא מינה, ובמה, אמר רבי שמעון, בההוא אתר דאתקרי נע"ר. והיינו דאמר רבי יהודה, מאי דכתיב (ישעיה לג כ) עיניך תראינה ירושלם נוה שאנן, אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח, ירושלם, ירושלם דלעילא, דאקרי אהל בל יצען, דלא ישתכח יתיר למהך בגלותא. ודא הוא רזא דכתיב ויהושע בן נון נער, נער ודאי, לא ימיש מתוך האהל, ההוא דאקרי אהל בל יצען, מלמד דבכל יומא ויומא הוה יניק משכינתא, כמה דההוא נער דלעילא לא ימיש מתוך האהל ויניק מינה תדירא, כך האי נער

זוהר חלק ב דף סו/א

דלתתא לא ימיש מתוך האהל ויניק מנה תדירא. בגין כך כד חמא משה לסמא"ל נחית לסייעא לעמלק, אמר משה ודאי האי נער יקום לקבליה וישלוט עליה לנצחא ליה, מיד ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק, דילך היא האי קרבא דלתתא ואנא אזדרז לקרבא דלעילא, בחר לנו אנשים זכאין בני זכאין, דיתחזון למהך עמך. אמר רבי שמעון, בשעתא דנפק יהושע נער, אתער נער דלעילא, ואתתקן בכמה תיקונין בכמה זיינין, דאתקינת ליה אמיה לקרבא דא לנקמא נוקמא דברית, והיינו דכתיב (ויקרא כו כה) חרב נוקמת נקם ברית, ודא הוא רזא דכתיב (שמות יז יג) ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב, לפי חרב ודאי, ולא לפום רומחין וזיינין, אלא בחרב ודאי, האי היא דאקרי חרב נוקמת נקם ברית, ומשה אתתקן לקרבא דלעילא. וידי משה כבדים, כבדים ממש, יקירין קדישין דלא אסתאבו לעלמין, יקירין דאתחזון לאגחא בהו קרבא דלעילא, ויקחו אבן וישימו תחתיו וישב עליה, בגין דישראל שריין בצערא ויהא עמהון בצעריהון. ואהרן וחור תמכו בידי מזה אחד ומזה אחד, ויהי ידיו אמונה וגו', מאי תמכו בידי, אמונה (אמונה מהימנותא ודאי), וכי על דאהרן וחור תמיכו לידי הוה ידוי אמונה, אלא משה כלא בחכמתא עביד מה דעביד, אהרן וחור דא מסטרא דיליה, ודא מסטרא דיליה, וידוי באמצעיתא, ועל דא ויהי ידיו אמונה, מהימנותא, אהרן בגין דיתער סטרא דיליה, וחור בגין דיתער סטרא דיליה, והוה אחידן בידי מכאן ומכאן לאשתכחא סיועא דלעילא:

והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל, כאשר ירים, דזקיף ימינא על שמאלא, ואתכוון בפרישו דידי, וגבר ישראל, ישראל דלעילא, וכאשר יניח ידו וגבר עמלק, בשעתא דישראל לתתא משתכחין מצלותא, לא יכלין ידי משה למיקם בזקיפו, וגבר עמלק. מכאן אוליפנא, אף על גב דכהנא פריש ידוי בקרבנא לתקנא גרמיה בכלא, ישראל בעיין לאשתכחא בצלותהון עמיה. תאנא, בקרבא דא דעמלק אשתכחו עלאין ותתאין, ועל דא ויהי ידיו אמונה, בהימנותא כדקא

חזי, ויהי ידיו אמונה, ויהיו ידיו מבעי ליה, אלא בגין דתליא כלא בימינא כתיב ויהי, וכתיב ידיו, בגין דהוא עקרא דכלא, וכתיב (שמות טו ו) ימינך יהו"ה נאדרי בכח ימינך יהו"ה תרעץ אויב:

ויאמר יהו"ה אל משה כתב זאת זכרון בספר וגו', תא חזי מה כתיב לעילא, ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב, ויחלוש, ויהרוג מבעי ליה, אלא ויחלוש, כמה דאתמר (ישעיה יד יב) חולש על גוים, יהושע הוה חולש עליהו, וההוא חרב נוקמת נקם ברית קטיל לון, דכתיב לפי חרב, כמה דאתמר. כתב זאת זכרון, זאת דיקא, ושים באזני יהושע, דהא הוא זמין לקטלא מלכין אחרנין, כי מחה אמחה, מחה לעילא, אמחה לתתא, זכר דזכרנא דלעילא ותתא. אמר רבי יצחק, כתיב כי מחה אמחה, וכתיב (דברים כה יט) תמחה את זכר עמלק, אלא אמר קודשא בריך הוא, אתון מחון דזכרניה לתתא, ואנא אמחה דזכרניה לעילא. אמר רבי יוסי, עמלק עמין אחרנין אייתי עמיה, וכלהו דחילו לקרבא בהו בישראל בר איהו, ובגין כך יהושע הוה חולש עליהו, רבי ייסא אמר, ויחלוש יהושע, דתבר חילא דלהון מלעילא:

ויבן משה מזבח ויקרא שמו יהו"ה נסי, ויבן משה מזבח, לקבל ההוא דלעילא, ויקרא שמו דההוא מזבח יהו"ה נסי, מאי יהו"ה נסי, בגין דאנקים נקמתא דההוא רשימא

זוהר חלק ב דף סו/ב

קדישא דישראל, ומההוא זמנא אתקרי חרב נוקמת נקם ברית. רבי יוסי אמר, ויבן משה מזבח, מזבח לכפרא עליהו, ויקרא שמו, שמו דמאן, אמר רבי חייא, שמיה דמדבחה ההוא, יהו"ה נסי, כמה דאת אמר ושם נסהו, וכלא מלה חד, על דאתפרעו ישראל ואתגלייא ההוא את קיימא רשימא קדישא. מכאן אוליפנא, דכיון דאתגזר בריה דבר נש, ואתגלייא ביה את רשימא קדישא קיימא, ההוא אקרי מזבח לכפרא עליה, ומה שמיה יהו"ה נסי. כגוונא דא יעקב בנה מדבחה, דכתיב (בראשית לג כ) ויצב שם מזבח ויקרא לו אל אלה"י ישראל, למאן, לההוא אתר דאקרי מזבח, ומאן שמיה אל אלה"י ישראל. אמר רבי יוסי, מאי דכתיב (שמות כד י) ויראו את אלה"י ישראל וגו', וכי מאן יכיל למחמי ליה לקודשא בריך הוא, והא כתיב (שם לג כ) כי לא יראני האדם וחי, והכא אמר ויראו, אלא דאתגלייא קשת עליהו בגוונין נהירין, והכי תנינן, כל מאן דאסתכל בקשת כמאן דמסתכל בשכינתא, ולאסתכלא בשכינתא אסיר, ועל דא אסיר ליה לאיניש לאסתכלא באצבעיהו דכהני בשעתא דפרסי ידיהו. ואסור לאסתכלא בקשת, מאן קשת, אמר רבי אבא בקשת סתם, אמר ליה מאי בקשת סתם, אמר ליה בקשת דלעילא ובקשת דלתתא, בקשת דלעילא בגוונין, דכל מאן דיסתכל בגוונין כאילו אסתכל באתר דלעילא, ואסיר לאסתכלא ביה דלא יעביד קלנא בשכינתא, קשת דלתתא מאי היא, ההוא את קיימא דאתרשים ביה בבר נש, דכל מאן דאסתכל ביה עביד קלנא לעילא. אמר רבי יצחק, אי הכי והכתיב (בראשית כד ב) שים נא ירך תחת ירכי, דהוה אומי ליה בהאי את, אמר ליה אנח להו לאבהן דעלמא דלית אינון כשאר בני עלמא, ועוד שים נא ירך תחת ירכי כתיב, ולא כתיב ראה תחת ירכי, בגין כך אסיר לאסתכלא בקשת סתם כמה דתנינן. תאנא ויראו את אלה"י ישראל דאתגלייא קשת עליהו בגוונין שפירין נהירין מלהטן לכל עיבר, משמע דכתיב את אלה"י ישראל, ולא כתיב ויראו אלה"י ישראל, אמר רבי יוסי, נהורא דבוצינא דשכינתא, ומאי ניהו, ההוא דאקרי נער דמשמש לשכינתא במקדשא, ובגין כך את דייקא. ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, דאתרשים ביה תחות דוכתיה חד לבינתא, מאינון לבנין דהוה בנין במצרים, דתנינן אתתא חדא אולידת במצרים, והוה אתיין סרכי פרעה ועאלת ליה בחד לבינתא, ואתא פס ידא ואחיד ליה, ואתרשים תחות רגליו דשכינתא, וקיימא קמיה עד דאתוקד בי מקדשא דלתתא, דכתיב (איכה ב א) ולא זכר הזדום רגליו. רבי חייא אמר, לבנת הספיר, נהירותא דספיר, קלדיטי בקנדיטי גליפין עלאין דלעילא, דמתלהטן לשבעין ותריין

עברי, הדא הוא דכתיב (ישעיה נד יא) ויסדתיך בספירים. וכעצם השמים (שמות כד י), מאי עצם השמים, אמר רבי אבא, מה עצם השמים גליפא בשבעין ותריין ענפין פרחין מלהטן בכל עיבר, אוף הכא חיזו דההוא עצם השמים כחיזו שמיא ממש. רבי יהודה אמר, כלא אתרשים בההוא נהירו דחיזו דמתגלפא מסטרא דשכינתא. אמר רבי חזקיה, אי הכי והא שתיין אינון בסחרניה דשכינתא, דכתיב (שיר ג ז) ששים גבורים סביב לה, אמר ליה הכי הוא ודאי, אלא אינון שתיין אתנהירו בתריסר תחומין, ולא אעדיאו מסחרנותה לעלמין. דתנינן דתריסר תחומין גליפין עלאין במתקלא, סליקו באילנא קדישא רבא ותקיף, וכלהו נהירין במטרוניתא כד אתחברת במלכא, ודא הוא עצם השמים, עצם השמים ממש, וכל אינון נהירין שבילין מנהירין ביה בנהירו דמטרוניתא. ותאנא, נהירו דאלין שתיין דסחרנהא רשימין ביה בההוא נע"ר, וקרינן להו שתיין פולסי דנורא, דאתלבש בהו מסטרא דשכינתא, מתלהטן בדינא, הדא הוא דכתיב

זוהר חלק ב דף סז/א

ששים גבורים סביב לה. תאנא ויבן משה מזבח, כמה דאמינא, ויקרא שמו יהו"ה נסי, יהו"ה נסי ממש, אמאי, בגין דעמלק נטל כל אינון דהוו גזירין ולא אתפרעו, וגזר לון ושדי להו לעילא, ואמר טול מה דאתרעית ביה. ביה שעתא מה כתיב, ויאמר כי יד על כס יה מלחמה ליהו"ה בעמלק מדר דר חסרין, מדיוורין דלעילא ומדיוורין דלתתא, אמר רבי יהודה, בכל דרא ודרא בכל דרין דאתיין לעלמא, לית לך דר דלית בהו מההוא זרעא בישא, וקודשא בריך הוא אגח בהו קרבא, רבי יצחק אמר (מדיוורא דלתתא לדיוורא דלעילא), ועלייהו כתיב (תהלים קד לה) יתמו חטאים מן הארץ וגו', מן הארץ, בעלמא דין ובעלמא דאתי, ביה זמנא כתיב ברכי נפשי את יהו"ה הללויה:

פרשת יתרו:

וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה וגו', רבי חזקיה (נ"א רבי אלעזר) פתח ואמר, (ויקרא ט כב) וישא אהרן את ידו, כתיב ידו, חד, בגין דבעי לארמא ימינא על שמאלא, והא אוקימנא רזא. אשכחנא בספרא דשלמה מלכא, דכל מאן דארים ידוי לעילא, ולא אינון בצלותין ובעותין, האי איהו בר נש דאתלטייא מעשרה שולטנין ממנן, ואינון (קהלת ז יט) עשרה שליטים אשר היו בעיר, אלין אינון עשרה די ממנן על פרישו דידין לעילא, לנטלא ההוא צלותא או ההיא ברכתא, ויהבי ביה חילא לאתיקרא שמא קדישא ואתברך מתתא, כיון דמתתא אתברך מההוא פרישו דידין לעילא, כדין אתברכא מעילא ואתיקר מכל סטריין. ואלין עשרה ממנן זמינין לנטלא מאינון ברכאן דלעילא ולארכא לתתא, ולברכא לההוא דמברך ליה, דכתיב (במדבר ו כז) ואני אברכם. בגין כך יסתמר בר נש בשעתא דירים ידוי לעילא, למהוי בצלו או בברכאן או בבעותא, ולא ירים ידוי למגנא, בגין דאלין עשרה אינון זמינין ומתערין לגבי ההוא פרישו דידין, ואי הוא למגנא אינון עשרה לטיין ליה במאתן וארבעין ותמניא לווטין, והאי איהו דכתיב ביה (תהלים קט יז) ויאהב קללה ותבואהו, וכדין רוח מסאבא שריא על אינון ידן, דאיהו ארחיה למשרי על אתר ריקניא, וברכתא לא שריא באתר ריקניא, ועל דא (נ"א דמברך ליה), ואי אינון מתערין לגבי ההוא פרישו דידין ואיהו למגנא, אינון לטיין ליה במאתן וארבעין ותמניא לווטין, וכדין רוח מסאבא שריא על אינון ידן, דאיהו ארחיה למשרי על אתר ריקניא, בגין כך יסתמר בר נש בשעתא דארים ידוי לעילא, למהוי בצלו או בברכאן ובצלותא, ולא ירים ידוי למגנא, ועל דא) כתיב (בראשית יד כב) הרימותי ידי אל יהו"ה אל עליון, דמתרגמינן בצלו. ובהאי פרישו דידין אית רזין עלאין, בשעתא דאתפרישו ואזדקפו לעילא, אוקיר בר נש לקודשא בריך הוא בכמה רזין עלאין, אחזי ליחדא רזא דעשר אמירן, בגין ליחדא כלא, ולא אתברכא שמא קדישא כדקא

חזי, ואחזי ליחדא רזא דרתיכין פנימאין, ורתיכין דלבר, בגין דיתברך שמא קדישא בכל סטריין, ויתיחד כלא כחדא עילא ותתא. פתח ואמר, (שמות כג טו) ולא יראו פני ריקם, דא איהו רזא דזקיפו דאצבען כד זקיף לון בר נש לעילא, דבעי דלא לאזדקפא בריקניא, אלא בצלו ובבעותין ובברכאן (או בחד מנייהו), ועל דא ולא יראו פני ריקם, ולא יראו לפני לא כתיב, אלא פני, רזא דזקיפו דאצבען, דלא אצטריכו לזקפא למגנא כמה דאתמר. עשרה שליטין דקאמרן, אינון עשר אמירן לתתא, ברזא (נ"א עשרה שליטין ממנן דקאמרן, אינון ממנן לתתא ברזא) דאתון רשימין, כגוונא דלעילא, ואלין קיימין בקדמיתא על ההוא זקיפו דאצבעאן,

זוהר חלק ב דף סז/ב

ובהא כל סטרא דקדושה אתאחד לעילא לארמא, כדין כל סטריין אחרנין אתכפיין כלהו, ואודן למלכא קדישא. תא חזי ברזא דקדושה (נ"א דשמא קדישא) איהו מלך וכהן דמשמש תחותיה, (ברזא דקדושה) בין לעילא בין לתתא, אית מלך לעילא דאיהו רזא דקדש הקדשים, ואיהו מלך עלאה, ותחותיה אית כהן רזא דאור קדמאה דקא משמש קמיה, ודא איהו כהן דאקרי גדול, סטרא דימינא. אית מלך לתתא דאיהו כגוונא דההוא מלך עלאה, ואיהו מלך על כל מה דלתתא, ותחותיה אית כהן דמשמש ליה רזא דמיכאל כהנא רבא דאיהו לימינא, (ודאי בסטרא דקדושה אית מלך וכהן), ודא איהו רזא דמהימנותא שלימתא סטרא דקדושה. בסטרא אחרא דלאו איהו סטרא דקדושה אית רזא דאיהו מלך, והא אוקימנא דאקרי (קהלת ד יג) מלך זקן וכסיל, ותחותיה אית כהן און, ודא הוא רזא דכתיב (הושע יב ט) ויאמר אפרים אך עשרתי מצאתי און לי, בגין דחילא דא שלטא על ההוא עובדא דעבד ירבעם, ואלמלא דאשכח חילא דא לא יכיל לאצלחא בההוא עובדא. רזא דמלה, בשעתא דהאי מלך והאי כהן אתכפיין ואתברו, כדין כל סטריין אחרנין אתכפיין ואודן ליה לקודשא בריך הוא, כדין קודשא בריך הוא שליט בלחודוי עילא ותתא, כמה דאת אמר (ישעיה ב יא) ונשגב יהו"ה לבדו ביום ההוא. כגוונא דא ורזא דא ממש, עבד קודשא בריך הוא בארעא, דתבר מלך זקן וכסיל ודא הוא פרעה, בשעתא דאתא משה לפרעה ואמר (שמות ה ג) אלה"י העברים נקרא עלינו, פתח ואמר לא ידעתי את יהו"ה, ובעא קודשא בריך הוא דיתיקר שמיה בארעא כמה דאיהו יקירא לעילא, כיון דאלקי ליה ולעמיה, אתא ואודי ליה לקודשא בריך הוא. לבתר אתבר ואתכפיין ההוא כהן און, יתרו דמשמש תחותיה, עד דאתא ואודי ליה לקודשא בריך הוא, ואמר ברוך יהו"ה אשר הציל אתכם וגו', עתה ידעתי כי גדול יהו"ה וגו', ודא הוא כהן און סטרא אחרא דאיהו סטר שמאלא. ודא איהו רזא דאמרה רחל כד חמאת דמיתת, כמה דכתיב (בראשית לה יח) בן אוני, ובגין דא אוחי (נ"א אודי) יעקב ואמר בן ימין ולא בן אוני, סטר ימינא ולא שמאלא. וכיון דההוא מלך וכהן אודו לקודשא בריך הוא ואתברו קמיה, כדין אסתלק קודשא בריך הוא ביקריה על כלא עילא ותתא, ועד דאסתלק קודשא בריך הוא ביקריה כד אודו אלין קמיה, לא אתייהיבת אורייתא, עד לבתר דאתא יתרו ואודי ואמר עתה ידעתי כי גדול יהו"ה מכל האלה"ם, ברוך יהו"ה אשר הציל אתכם וגו', כדין אסתלק קודשא בריך הוא ביקריה עילא ותתא, ולבתר יהב אורייתא בשלימו דשלטנו על כלא. רבי אלעזר פתח ואמר, (תהלים סז ד) יודוך עמים אלה"ם יודוך עמים כלם, תא חזי דוד מלכא קם ושבח ואודי למלכא קדישא, והוה משתדל באורייתא בההיא שעתא, כד רוח צפון אתער והוה בטש באינון נימין דכנורא, וכנורא הוה מנגן ואמר שירה וכו'. ומה שירה הוה קאמר, תא חזי בשעתא דקודשא בריך הוא אתער לגבי כל אינון רתיכין למיהב לון טרפא כמה דאוקימנא, דכתיב (משלי לא טו) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה, כדין כלהו בחדו פתחי ואמרי, (תהלים סז ב) אלה"ם יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה, כד רוח צפון אתער ונחית לעלמא, נשיב ואמר לדעת בארץ דרכך בכל גוים ישועתך, כנור בשעתא דאיהו מנגנא ביה בההוא רוחא, פתח ואמר יודוך עמים כלם (חסר). דוד כד הוה קם ואתער עליה רוח קודשא, פתח ואמר ארץ

נתנה יכולה יברכנו אלהי"ם אלהינו, יברכנו אלהי"ם וייראו אותו כל אפסי ארץ, בגין לאמשכא טיבו דקודשא בריך הוא מעילא לתתא, לבתר אתא דוד ברוח קודשא וסדר לון כחדא, ואסתכל בכלא בהאי קרא דכנורא, (בגין) דשלימו דיקרא דקודשא בריך הוא עילא ותתא, בשעתא דשאר עמין אתכפיין ואתיין ואודאן ליה לקודשא בריך הוא, כיון דאינון אתכפיין ואודן ליה, כדין אשתלים יקרא דקודשא בריך הוא עילא ותתא. בשעתא דאתא משה

זוהר חלק ב דף סח/א

לפרעה ואמר ליה יהו"ה אלהי העברים נקרא עלינו וגו', פתח איהו ואמר לא ידעתי את יהו"ה, ובעא קודשא בריך הוא דיתייקר שמייה בארעא כמה דאיהו יקירא לעילא, כיון דאלקי ליה ולעמיה, אתא ואודי ליה לקודשא בריך הוא, דכתיב (שמות ט כז) יהו"ה הצדיק, איהו דהוה מלכא קרופינוס דכל עלמא, כיון דאיהו אודי כל שאר מלכין אודון, דכתיב (שם טו טו) אז נבהלו אלופי אדום. אתא יתרו כומרא עלאה ורברבא, רב ממנא (דכל ממנא) דכל טעוון אחרנין, ואודי ליה לקודשא בריך הוא, ואמר עתה ידעתי כי גדול יהו"ה מכל האלהי"ם, כדין אסתלק ואתייקר קודשא בריך הוא ביקריה עילא ותתא, ולבתר יהב אורייתא בשלימו דשלטנו על כלא. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה, על דא כתיב (תהלים סז ד) יודוך עמים אלהי"ם יודוך עמים כולם, אתא רבי אלעזר ונשיק ידוי, בכה רבי אבא ואמר, (שם קג יג) כרחם אב על בנים, מאן ירחם על רבי אלעזר לאשלמא מלוי, בר רחמינו דמר, זכאה חולקנא דזכינא למשמע מלין אלין קמיה, דלא נכסוף בהו לעלמא דאתי. אמר רבי אבא, הא כהן און לא כתיב ביתרו, כהן מדין כתיב, אמר ליה, כלא איהו חד, בקדמיתא חמוי דיוסף כהן און אקרי, ולבתר חמוי דמשה כהן מדין, וכלא רזא חדא, דהא אלין תרין משה ויוסף בדרגא דרזא חדא קיימין, ברזא דאת ו"ו תרין ווין כחדא, ומה דאתמר כהן מדין, רזא דא אשת מדינים (משה ויוסף ברזא חדא קיימי, רזא דא ו"ו תרין כחדא). ארים ידוי על רישיה רבי אבא ובכה, אמר נהירו דאורייתא סלקא השתא עד רום רקיעא דכרסייא עלאה, לבתר דיסתלק מר מעלמא מאן ינהיר נהירו דאורייתא, ווי לעלמא דישתאר יתום מינך, אבל מלין דמר יתנהירו בעלמא עד דייתי מלכא משיחא, וכדין כתיב (ישעיה יא ט) ומלאה הארץ דעה את יהו"ה וגו':

וישמע יתרו כהן וגו', רבי חייא אמר, האי קרא אית לאסתכלא ביה, בקדמיתא כתיב את כל אשר עשה אלהי"ם למשה, ולבתר כתיב כי הוציא יהו"ה, אלא רזא דא את כל אשר עשה אלהי"ם, דא שמא דאגין על משה ועל ישראל, ולא אתעדי מנייהו בגלותא, ולבתר שמא עלאה אפיק לון ממצרים, דהא שמא קדישא דאפיק לון ברזא דיובלא הוה. דבר אחר, את כל אשר עשה אלהי"ם למשה, כד אתרמי לנהרא וכד שזיב ליה מחרבא דפרעה, ולישראל עמו, דכתיב (שמות ב כד) וישמע אלהי"ם את נאקתם, וכתיב (שם א יב) וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ:

וישמע יתרו כהן מדין, רבי יוסי פתח, (תהלים קיא ט) פדות שלח לעמו צוה לעולם בריתו קדוש ונורא שמו, מאי שנא בכל שאר קראי דבכלהו תרין תיבין מאלפא ביתא, ובהאי קרא ובקרא דאבתריה תלת תלת, אלא בגין לאשלמא שית סטרין בהאי אלפא ביתא. האי לקבל תלת פורקנין דישראל, בר פורקנא קדמאה, קרא אחרא לקבל תורה נביאים וכתובים, וכלא תליא בהאי חכמה. פדות שלח לעמו, כד פריק קודשא בריך הוא לישראל מגלותא דמצרים, ועבד לון נסין וגבורין, צוה לעולם בריתו, כד אתא יתרו וקביל ליה קודשא בריך הוא, וקריב ליה לפולחניה, ומתמן אתקריבו כל אינון גיורין תחות גדפוי דשכינתא, מתמן ולהלאה קדוש ונורא שמו, דהא כדין אתקדש שמייה דקודשא בריך הוא, דהא (מסטרא אחרא) יתקדש שמא קדישא כד אתבר ואתכפיא סטרא אחרא כמה דהוה ביתרו:

וישמע יתרו וגו', וכי יתרו שמע וכל עלמא לא שמעו, והא כתיב (שמות טו יד) שמעו עמים וירגזון, אלא כל עלמא שמעו ולא אתברו, והאי שמע ואתבר

זוהר חלק ב דף סח/ב

זהר:

ואתכפיא מקמיה דקודשא בריך הוא, ואתקרב לדחלתיה. רבי אבא אמר, בכמה אתר תנינן דקודשא בריך הוא כל מה דעבד לעילא ותתא, כלא איהו קשוט ועובדא דקשוט, ולית לך מלה בעלמא דבעי בר נש לדחיא ליה מניה ולאנהגא ביה קלנא, דהא כלהו עובדא דקשוט אינון, וכלא אצטריך בעלמא. דהא זמנא חדא הוה רבי אלעזר אזיל בארחא, והוה אזיל עמיה רבי חזקיה, חמו חד חויה, קם רבי חזקיה למקטליה, אמר ליה רבי אלעזר שביק ליה לא תקטליניה, אמר ליה והא מלה בישא איהו דקטיל בני נשא, אמר ליה לרבי חזקיה, והא כתיב (קהלת י יא) אם ישוך הנחש בלא לחש, לא נשיך חויה לבר נש עד דלחשין ליה מלעילא, ואמרי ליה זיל קטיל ליה לפלניא. ולזמנין כמה דעביד האי, הכי נמי שזיב לבר נש ממלין אחרנין, ועל ידוי ארחיש קודשא בריך הוא ניסא לבני נשא, וכלא בידא דקודשא בריך הוא תליא, וכלא איהו עובדי ידוי, ואצטריך עלמא להו, ואי לאו דאצטריך לון עלמא, לא עבד לון קודשא בריך הוא, ועל דא לא בעי בר נש לאנהגא בהו קלנא במלי דעלמא, במלוי ובעובדוי דקודשא בריך הוא על אחת כמה וכמה. פתח ואמר (בראשית א לא) וירא אלהי"ם את כל אשר עשה והנה טוב מאד, וירא אלהי"ם, דא אלהי"ם חיים, וירא, דאסתכל לאנהרא לון ולאשגחא לון, את כל אשר עשה, כלא בכללא חדא עילא ותתא, והנה טוב, דא סטרא דימינא, מאד, דא סטרא דשמאלא, והא אוקמוה, טוב, דא מלאך חיים, מאד, דא מלאך המות, וכלא רזא חדא. רזא הוא לאינון דמסתכלי ברזא דחכמתא, וירא אלהי"ם את כל אשר עשה, בכל עובדא דבראשית כתיב וירא אלהי"ם כי טוב, והכא וירא אלהי"ם את כל אשר עשה, אלהי"ם לתתא שליט על תתאי, אלהי"ם לעילא שליט על עלאי, דא איהו רזא דאלהי"ם חיים, (נ"א כלא איהו אלהי"ם חיים), דאנהיר ואדליק כל אינון בוצינין עלאין ותתאין, ומתמן נפקין כל אינון נהורין לאנהרא:

תא חזי, יתרו הוא דיהב עיטא למשה על תקונא דדינין, הכי אצטריך, ורזא דא דאודי ליה לקודשא בריך הוא, וסדר קמיה תקונא דדינוי, לאחזאה מה דכתיב (דברים א יז) כי המשפט לאלהי"ם הוא, ולא לסטרא אחרא, ודינין לישראל אתייהבו ולא לאחרא, דכתיב (תהלים קמז יט) חקיו ומשפטיו לישראל. ותא חזי לא ינהיג בר נש קלנא באחרא, ומלה דהדיוטא מלה:

תוספתא:

בטמירו דטמירין, אתרשים רשימו חד, דלא אתחזי ולא אתגליא, ההוא רשימו רשים ולא רשים, מארי דסכלתנו ופקחין דעיינין לא יכלין למיקם ביה, איהו קיומא דכלא, ההוא רשימו איהו זעיר דלא אתחזיא ולא אתגליא, קיימא ברעותא לקיימא כלא, לנטלא מה דנטלא, ממה דלית ביה רשימו ולא רעותא דלא אתחזי. ההוא רשימו בעא לאחפיה גרמיה, ועבד ליה לגרמיה לאתטמרא ביה חד היכלא, ההוא היכלא אפיק ליה מגרמיה, ומתח ליה במתיחו רב וסגיא לכל סטרין, אוקיר ליה בלבושי יקר, פתח ליה חמשין תרעין, לגו בגו אתטמר ואתגניז ההוא רשימו, כיון דאתגניז ביה ועאל בגויה, אתמליא נהורא, מההוא נהירו נבעין נהורין, וניצוצין נפקין מאינון תרעין, ונהרין כלא. ההוא היכלא אתחפייא בשית יריען, אינון שית יריען אינון חמש, לגו בגו אינון יריען קיימא חד יריעה מרקמא, בההוא יריעה אתחפייא ההוא היכלא, מניה אשגח וחמא לכלא,

האי היכלא איהו פקיחא דעיינין דלא ניים, איהו אשגח תדיר לאנהרא לתתא, מגו נהירו דההוא רשימו, ההוא סכלתנו חכמתא טמירתא, רעו דרעותין (ס"א בעו דבעותין), הוי גניז וטמיר ולא אתגליא, קיימא ולא קיימא, בריך הוא מטמיר דטמירו, בריך הוא לעלם ולעלמי עד אמן. (ע"כ):

זוהר חלק ב דף סט/א

איהו, דהא במשה כתיב וישמע משה לקול חותנו וגו'. וישמע יתרו וגו', פתח ואמר (תהלים יח נ) על כן אודך בגוים יהו"ה ולשמך אזמרה, דוד מלכא אמר דא ברוח קודשא, בשעתא דחמא דהא יקרא דקודשא בריך הוא לא אסתליק בסליקו ולא אתייקר בעלמא אלא מסטרא דשאר עמין. ואי תימא הא קודשא בריך הוא לא אתייקר בעלמא אלא בגיניהון דישראל, הכי הוא ודאי, דהא ישראל אינון הווי יסודא דשרגא לאנהרא, אבל כד שאר עמין אתאן ואודן ליה בשעבודא דיקרא דקודשא בריך הוא, כדין אתוסף יסודא דשרגא ואתתקף על כל עובדוי, בחבורא חדא, ושליט קודשא בריך הוא בלחודוי עילא ותתא. כגוונא דא כל עלמא דחילו ואימתא נפל עלייהו מקמי קודשא בריך הוא, וכיון דאתא יתרו דאיהו כומרא עלאה דכל טעוון אחרנין, כדין אתתקף ושליט יקרא דקודשא בריך הוא על כלא, בגין דכל עלמא כד שמעו שמע גבורתיה דקודשא בריך הוא זעו, וכלהו הווי מסתכלן ביתרו דאיהו חכים ורב ממנא דכל טעוון דעלמא, כיון דחמו דאיהו אתא ופלח ליה לקודשא בריך הוא, ואמר עתה ידעתי כי גדול יהו"ה מכל האלהים, כדין כלהו אתרחקו מפולחניהון, וידעו דלית בהון ממשו, כדין אתייקר יקרא דשמא קדישא דקודשא בריך הוא בכל סטרין, ועל דא אתרשים פרשתא דא באורייתא, ושירותא דפרשתא הווי ביה ביתרו. יתרו חד מחכימין דפרעה הווי, תלת חכימין הווי ליה לפרעה, חד יתרו וחד איוב וחד בלעם, חד יתרו דלא הווי פולחנא וממנא ושמשא וככבא דשליט על שולטניה דלא הווי ידע פולחנא דאתחזי ליה, וההוא שמושא דיליה, בלעם הווי חרשא בכל מיני חרשין בין בעובדא בין במלה, איוב הווי דחיל בדחילו, ובההוא דחילו הווי עקרא דיליה. בגין דמלה דלעילא בין דקדושה בין דסטרא אחרא, לא יכיל בר נש לאמשכא רוחא דלעילא לתתא ולמקרב גביה אלא בדחילו, דיכוין לביה ורעותיה בדחילו ותבירו דלבא, וכדין ימשיך לתתא רוחא דלעילא ורעותא דאצטריך, ואי לא ישוי לביה ורעותיה בדחילו לההוא סטרא, לא יכיל לאתדבקה ביה רעותיה, בר להני טופסי דקיקין ולא בכלהו, בגין דאית בהו שלטנין דאצטריך לגבייהו רעותא דלבא ודחילו, כל שכן אינון מלין עלאין, דאצטריך דחילו ואימתא ורעותא יתיר. יתרו אצטריך פולחניה דההוא סטרא תדיר, בין בזמנא דאצטריך ליה לבר נש, בין בזמנא דלא אצטריך ליה, בגין דההוא סטרא יהא דביק לגביה בשעתא דאצטריך ליה, בלעם אתדבק באינון חרשין כמה דאתמר, איוב בסגיא דההוא דחילו דיליה, אהדר במצרים למדחל מקמי קודשא בריך הוא, כד חמא אינון גבורן ונסין דעבד קודשא בריך הוא במצרים, יתרו לא אהדר בכל דא, עד דנפקו ישראל ממצרים, וכל אינון קשרין וטפסין דקשירו מצראי לא הווי כלום ונפקו, ולבתר דטבע לון בימא, כדין תב ואהדר לפולחנא דקודשא בריך הוא. בלעם לא תב ולא אהדר דטנופא (ס"א דטפסא) דסטרא אחרא הווי מתדבק ביה, ועם כל דא אסתכלותא דמרחיק הווי מסתכל בגו ההוא טנופא (ס"א טפסא) ואתדבקותא דסטרא אחרא, דהא בסטרא אחרא אית נהירו דקיק חד דנהיר סחרניה, כמה דאת אמר (יחזקאל א ד) ונגה לו סביב, ובדא אסתכלותא זעיר (ועל דא) הווי מסתכל מרחיק, ולא בכלהו מלין, וכד הווי מסתכל מלה זעיר מההוא נהירו כבתר כותלא, הווי אמר ולא ידע מאי קאמר, והווי מסתכל בההוא נהירו בסתימו דעינא, דאתגלגל עינא וחזי בר נש נהורא סתימא ולא חזי, ורזא דא (במדבר כד ג) שתום העין, ואוקמוה שתום, סתום, וכלא חד. דהא לית סטרא אחרא דלית ביה

זוהר חלק ב דף ט/ב

נהירו דקיק זעיר מסטרא דקדושה, כגוונא דרוב חלמין דבסגיאנות תבנא אית חד גרעינא דחטין, בר אלין טפסי דקיקין חציפין, דכלהו מסאבי יתיר, ובהו הוה בלעם יודע. זכאה חולקיה דמשה דאיהו לעילא בכל קדושין עלאין, ואסתכל במה דלא אתייהב רשו לבר נש אחרא בעלמא לאסתכלא, וכמה דבלעם הוה חמי נהירו זעיר דקיק כמבתר כותלא מגו ההוא סטרא אחרא, אוף הכי משה מגו נהירו עלאה רב וסגי, הוה חמי לתתא כמבתר כותלא חד חשוכא דקיק דאתחזי ליה, ולא בכל זמנא, כמה דבלעם לא הוה מסתכל ההוא נהירו בכל זמנא. זכאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא, מה כתיב ביה (שמות ג ב) וירא מלאך יהו"ה אליו בלבת אש מתוך הסנה, הסנה ודאי הוה בגו ההוא קדושה ואתדבק ביה, דכלא אתדבק דא בדא טהור וטמא, לית טהור אלא מגו טמא. ורזא דא (איוב יד ד) מי יתן טהור מטמא, קליפה ומוחא דא בדא סלקא, ודא קליפה לא יתעדי ולא יתבר, עד זמנא דיקומון מתין מעפרא, כדין יתבר קליפה, ונהירו ינהיר בעלמא בלא סתימו, מגו מוחא, זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי:

ואת שני בניה, אמר רבי חייא, וכי בניה ולא בניו של משה, אלא בגין דאיהי אשתדלת אבתרייהו בלא בעלה, קרא לון אורייתא בניה ולא בניו, אמר רבי יוסי, אף על גב דבנוי דמשה הוו, מלה דקשוט בניה ודאי. רבי אלעזר אמר, הא משה הוה מזדווג באתר אחרא קדישא עלאה, ולא הוה יקרא דיליה למקרי לון בניו, השתא אף על גב דבנוי הוו, בגין יקרא דההוא אתר דאזדווג ביה, קרא לון בניה הכא, לבתר קרא לון בניו, מאי טעמא, בגין דההיא שעתא דמטו הוה משה ממלל בשכינתא, לבתר דאתפרש ונפק לגבי חמוי, כדין כתיב:

ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו וגו'. אמר רבי שמעון, אלעזר אלעזר, אנא חמינא בפרשתא דא דאת שארי מלה כדקא יאות, וסיומא לאו הכי, ודאי בגין יקרא דשכינתא אזדווגותא עלאה דאזדווג ביה במשה, כתיב בניה, ואי תימא והא כתיב ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה, כלא איהו כללא חדא, ובניו, בניו דיתרו. דהא לבתר דאתא משה לגביה הוה ליה בנין, והכי הוה ביעקב דכיון דאתא לגביה דלבן ושוי דיוריה ביה, הוה ליה בנין, אוף הכא משה כיון דשוי דיוריה ביתרו, הוה ליה ליתרו בנין, וכל ביתיה אייתי עמיה למיעל לון תחות גדפי דשכינתא, ויתרו אמר למשה אני חותנך יתרו בא אליך ואשתך ושני בניה עמה, ושני בניה כתיב, ולא כתיב ושני בניך, (ס"א ויבא יתרו חתן משה ובניו) בנין הוה ליה ליתרו, דכתיב (שופטים א טז) ובני קני חתן משה עלו מעיר התמרים, ובנוי שבק עם משה. ויבא יתרו חתן משה, פתח ואמר (ישעיה ב ג) והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר יהו"ה וגו', האי קרא אוקמוה בכמה אתר, אבל זמינן שאר עמין למהך ולכתתא רגליהו, למיעל תחות גדפי דשכינתא, לכו ונעלה, כל טעוון דעלמא אית לון ירידה, וקודשא בריך הוא מאן דאתדבק ביה אית עלייה. אל הר יהו"ה, דא אברהם, דכתיב (בראשית כב יד) אשר יאמר היום בהר יהו"ה יראה, דהא אברהם קרי ליה הר, מה הר הפקירא לכל מאן דבעי בעלמא, אוף אתר דא קדישא הפקירא לקבלא לכל מאן דבעי בעלמא. אל בית, דא יעקב דקרא להאי אתר בית, דכתיב (שם כח יז) אין זה כי אם בית אלהי"ם, דבר אחר, הר ובית אף על גב דכלא חד דרגא

זוהר חלק ב דף ע/א

זוהר:

סליקו לדא מן דא, הר לשאר עמין כד אתאן לאעלא תחות גדפוי, בית לישראל, למהוי עמהון כאתתא בבעלה בדירורא חד בחדוה, ורביעא עלייהו כאימא על בנין. תא חזי מה כתיב הכא ביתרו, ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה וגו', כיון דכתיב אל משה אמאי כתיב אל המדבר, אלא עקרא דכלא למה דהוה אתי, אל המדבר, ומאן איהו, הר האלהי"ם, דדא איהו אתר לגיורי לאתגיירא, ועל דא כתיב אל משה אל המדבר, למשה לגיירא לון ולאעלא לון תחות גדפי שכינתא, אל המדבר הוה אתיין דאיהו הר האלהי"ם למעבד נפשייהו, ובגין כך קיימא ההוא אתר ברזא דהר, דכל מאן דאתי זכי ביה, ואקרי גר צדק, והא אוקימנא, גר אף על גב דאתדבק באתר דא עלאה קדישא, כיון דשבק עמיה ואבהותי (ואתדבק בכריתו) גר (צדק) אקרי, כמאן דשוי מדוריה באתר דלא ידע מקדמת דנא:

רבי יצחק ורבי יוסי הוה יתבי יומא חד ולעאן באורייתא בטבריא, אעבר רבי שמעון, אמר לון במאי עסקיתו, אמרו ליה בהאי קרא דאוליפנא מניה דמר, אמר לון מאי איהו, אמרו ליה האי דכתיב (בראשית ה א) זה ספר תולדות אדם, ביום ברוא אלהי"ם אדם, בדמות אלהי"ם עשה אותו, והא אתמר, דאחמי קב"ה לאדם הראשון כל אינון דרין דהוה זמינן למיתי לעלמא, וכל אינון פרנסין וכל אינון חכימין דהוה זמינן בכל דרא ודרא. ורזא אוליפנא זה ספר, אית ספר ואית ספר, ספר לעילא ספר לתתא, ספר לתתא אקרי ספר הזכרון, ספר דההוא זכרון, ודא חד צדיק ואקרי זה, ובגין דלא לאפרשא לון דאינון תדיר כחדא ביחדא חדא, כתיב זה ספר, תרין דרגין דאינון חד, כללא דכר ונוקבא, ודא איהו כללא חדא. דכל אינון נשמתין ורוחין דפרחין בבני נשא, כללא דכל תולדות, אינון ברזא תולדות אדם ודאי, דהא מההוא צדיק דקאמר, פרחין אינון נשמתין, בתיאובתא חדא, ודא איהו שקיו דגנתא, דאשקי ההוא נהר דנפיק מעדן, דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. ודא איהו רזא דאדם, דכתיב תולדות אדם, לבתר ביום ברוא אלהי"ם אדם, דא אדם דלתתא, דהא תרין אדם כתיבי בהאי:

רזא דרזין:

ואתה תחזה מכל העם, (בראשית ה א) זה ספר תולדות אדם, דא ספר מאינון ספרין סתימין ועמיקין, (נ"א דא ספרא מאינון סתימין ועמיקין). אמר רבי שמעון, ארימית ידי בצלו למאן דברא עלמא, דאף על גב דבהאי קרא גלו קדמאי סתימין עלאין, אית לאסתכלא ולעינא ברזין דספרא דאדם קדמאה, דמתמן אתמשכא ספרא גניזא דשלמה מלכא. זה דתליא ביה כלא, זה אילנא דחיי, זה ולא אחרא דגלי, (מאי) זה כמה דאת אמר (שמות יב ב) החדש הזה לכם ראש חדשים, זה ניסן ולא אחרא. זה ספר, לאשגחא ולגלאה תולדות אדם, אילנא דגלי תולדות אדם, ועביד איבין לאפקא לעלמא, זה ספר, למנדע חכמתא סתימא ועמיקא דאתמסר לאדם קדמאה בדיוקנא דבני נשא, חכמתא דא אתמסר לשלמה מלכא, וירית לה וכתב בספריה. אוליפנא דמשה אתקשי בדא, עד דאתת שכינתא ואוליפת ליה, והיא חמאת וברירת לכל אינון גוברין דאתחזון בפרצופא, ותמן אוליף משה חכמתא דא ועייל בגויה, הה"ד ואתה תחזה מכל העם, ההוא דכתיב ביה (תהלים קב כח) ואתה הוא ושנותיך לא יתמו, (נחמיה ט ו) ואתה מחיה את כלם, (תהלים ג ד) ואתה יהו"ה מגן בעדי. ואתה תחזה, ותסתכל בהא, אנת ולא אחרא, למנדע ולאסתכלא בשתין רבוא. בשית סטרין אית לאסתכלא בדיוקנא דבני נשא, ולמנדע חכמתא על בורייה, ואלין אינון, בשערא, בעיינין, בחוטמא, בשפון

זוהר חלק ב דף ע/ב

זהר:

קרא, חד רזא דלעילא, וחד רזא דלתתא, אדם דאיהו רזא דלעילא, איהו בגניזו דגניז קרא בדכר ונוקבא ברזא חדא, דכתיב זה ספר, דא כללא דכר ונוקבא כחדא, כיון דעבדו תולדות כחדא קרא לון אדם, דכתיב תולדות אדם, לבתר דאתגלייא מלתא מגו סתימו עלאה קדמאה דקרא, ברא אדם לתתא, דכתיב ביום ברוא אלהי"ם אדם. בדמות אלהי"ם עשה אותו, בדמות דא איהו כהאי חיזו דאתחזי דיוקנין ביה, ואינון דיוקנין לא קיימין בההוא חיזו בדיוקנא בקיומא, אלא מתעברן מיניה, אוף הכי בדמות אלהי"ם. דבר אחר, בדמות אלהי"ם, דיוקנא דשייפין דכר ונוקבא, ברזא (תהלים קלט ה) דאחור וקדם, אחור ברזא דשמור, וקדם ברזא דזכור, ובאלין תליין כל פקודי אורייתא, שית מאה ותליסר פקודי אורייתא כללא דכלא. ותנינן אחור לעובדא דבראשית, וקדם לעובדא דמרכבה, וכלא דא בדא תליא, בדמות אלהי"ם, בההוא דיוקנא ממש, והא אוקים ליה מר. תו, זה ספר תולדות אדם, לדיוקנין, ברזי דדיוקנין דבר נש, לאשתמודעא באינון תולדות דבר נש, דיוקנא דרזין דבר נש, בשערא, במצחא, בעיינין, באנפין, בשפון, ובשרטוטי ידין, ובאודנין, באלין שבע בני נשא אשתמודען:

בשערא, האי מאן דשעריה קמיט וסליק לעילא על רישיה, מאריה דרגיזו, לביה קמיט כטופסא, לאו כשראן עובדוי, בשותפו אתרחק מניה. שערא שעיע יתיר ותלי לתתא, טב איהו לשותפו, ורווחא אשתכח ביה, ואיהו בלחודוי לאו הכי, מארי דרזין איהו באינון רזין עלאין, ברזין זעירין לא:

רזי דרזין:

באפין, בידין, באינון שרטוטין דידין, ובשית סטרין אלין כתיב ואתה תחזה. ואתה תחזה, בשערא, בקמיטיין דמצחא, באינון קריצין דעל עיינין. מכל העם, בעיינין, בדוקין, ובעינא, ובקמיטיין דתחות עינא. אנשי חיל, דבהו חילא למיקם בהיכלין דמלכא, בצהיבו דאפין, באפין, בקמיטו דאפין, ברשימו דבהו בדיוקנא. שנאי בצע, בידין, בשרטוטי ידין, רשימין דבהו, וכלהו שית סטרין רמיזין הכא, דאתמסרו למשה לאסתכלא ולמנדע חכמתא סתימאה, וחכמתא דא ירתן זכאי קשוט כדקא יאות זכאה חולקיהון. כתיב (איוב י יא) עור ובשר תלבישני וגו', כגוונא דא עבד קב"ה לעילא דרגין על דרגין אלין על אלין, סתימין גו סתימין, וחיילין ורתיכין אלין על אלין, הכי עביד בכל אינון ערקין וגידין, ואלין אינון גרמין, וקיימין בקיומא דדרגין עלאין. ואלין אקרון בשר, דרגין ושלטנותא דקן כל בשר, וכל אינון דאתהנון מתננא דבשר דריחין דקרבינין, ואחרנין דשלטין בבשר, ועילא מכלהו עור משכא (דאתפשטותא דרקיעא ואיהו עור דמשכא) דחפי על כלא. כגוונא דעבד קב"ה כוכבים ומזלות במשכא דרקיעא לאסתכלא בהו, ואינון אותות השמים, ולמנדע בהו חכמתא, הכי עבד קב"ה בבני נשא רשימין וקמיטיין בההוא פרצופא דאדם, כאינון כוכבים ומזלות, למנדע ולאסתכלא בהו חכמתא סגיא, ולאנתהגא בהו גופא, כמה דמתחלפי במשכא דרקיעא חיזו דכוכביא ומזלי לפום עובדין דעלמא, הכי מתחלפין חיזו דרשימין וקמיטיין במשכא דבר נש לפום עובדוי מזמן לזמן, ומלין אלין לא אתמסרו אלא לזכאי קשוט, למנדע ולא לפא חכמתא סגיא. זה ספר תולדות אדם מזמן לזמן, לפום עובדוי דאדם הכי אתילידו ואתרשימו ואתחלפו ביה רשימין מזמן לזמן, דהא בזמנא דרוחא קודשא שריא בגויה, הכי עביד תולדות ואחזי רשימין ההוא רוח לבר, ובזמנא דמתעברא וזו מניה רוח קודשא, ואתיא רוח מסאבא, ההוא רוח מסאבא הוה מכשכשא בגויה, ואחזי לבר חיזו ורשימין ידיעאן, דאשתמודען ביה בקמיטיין במשכא לבר, (ואע"ג

זוהר חלק ב דף עא/א

זהר:

קיימא בהו, עובדוי כשראן ולא כשראן. ואי תלי לתתא ולא שעיע, לביה לא דחיל, מאריה דזדונא איהו, כסיף בעובדין דכשרן ויאן קמיה ולא עביד, וכד איהו סיב אהדר למהוי דחיל, ויאן עובדוי, והני מילי במילי דעלמא, אבל במילי דשמיא יצלח מאן דיקרב ביה, לא יתגלון ליה רזין עלאין, אבל רזין זעירין טב איהו לנטרא לון, ממלה זעירא עביד רב, ומלוי אשתמעו, ורזא דא זי"ן באינן אתוון דשיעורא דמר. שיערא אוכמא יתיר צהיב, אצלח בכל עובדוי במילי דעלמא, ובסחורא ובדדמי לון, ותרן איהו, דא אצלח בלחודוי, מאן דמתחבר בהדיה לא אצלח ליומין סגיאין, אלא אצלח מיד, וההיא אצלחותא פרחא מניה, ורזא דא י' דאיהי בכללא דאת ז'. שיערא אוכמא דלא צהיב, לזמנין אצלח לזמנין לא אצלח, דא איהו לשותפו ולאשתדלא בהדיה טב לזמן קריב ולא לזמן רחיק, דהא לזמן רחיק יחשוב מחשבין, ובגין דלא יתפרשון מניה הוי טב לזמן קריב, דא יצלח באורייתא אי ישתדל אבתרהא, ויצלחון ביה אחרנין, לית ליה רזא לזמן רחיק, דחיק לבא איהו, יחמי בשנאוי, לא יכלין ליה שנאוי, ואיהו דחיק לבא, ואיהו ברזא דאת י', דלא קיימא בכללא דאת ז' אלא י' בלחודוי, ברזא דאתוון דקיקין. שיערא דמריט, יצלח בעובדוי, ורמאה איהו, כפין בביתיה, אתחזי דחיל חטאה לבר, לאו הכי לגו, דא עד לא סיב, אי שעריה מריט לבתר דסיב, אתהפך מכמה דהוה בקדמיתא הן לטב הן לביש. והני מילי שיערא דמריט בין עיניו על גבי מוחא באתר דאנח תפלין, ואי באתר אחרא דרישא לאו הכי, ולא איהו:

רזי דרזין:

דשיערא ומצחא וחוטמא ועיינין, וכל אינון סימנין קיימין על קיומיהו). זר"ה פס"ן, את דא דמתחלפא תדיר בהא חכמתא באת זי"ן, מלה דקיימא בשיערא הוה, וסימנין זי"ן ומאני קרבא דשמשון בשיערא, ודא הוא נזרא דאלהי"ם עליה, שיערא דקיימא לאשתמודעא ותליא, דא קיימא באת ז' ואתחבר ביה את צ', דא עאל ואפיק ס'. אי שיערא דא תליא ואוכס, ובמצחא תלתא שרטוטין מסטרא דימינא, ותרין משמאלא, ולא מתחברן אלין באלין, בסטר ימינא אית תלתא רשימין דקיקין דעברין עלייהו, ואינון שבילין למעבר על אינון שרטוטין אחרנין, ובסטר שמאלא חמש וחד מניה זעיר בארכיה, דא קיימא בגו את ז' ואת ק', כדין תשכח קריצין תקיפין דעל חורי עינוי דמתחברן דא בדא. דא איהו בר נש מאריה דרוגזא ולא בבהילו, וניחא דיליה בעכובא, חשיב בגרמיה דאיהו חכים ולא הכי, זקיף רישא לאסתכלא תדיר, מארי מצותא לבר, בביתיה לאו הכי, אורייתא לא חשיב לאסתכלא בה, מלין דבני נשא חשיבין עליה כמטול, ואתיב מלין תקיפין עלייהו. ואי מתפרשן קריצין דא מן דא, מוט ולא מוט, כדין תשכח במצחא לסטרא דימינא תרין שרטוטין רברבין וחד זעירא, ותרין רשימין זעירין דעאלין בינייהו לפותיא, ולסטר שמאלא תרין, חד רברבא וחד זעירא, וחד רשימו זעיר דעאל בחד ולא מטי לתנינא. דא איהו מאריה דרוגזא, לפום שעתא אתמלי רוגזא, ולפום שעתא שכיך רוגזיה, ומארי קטטא בביתיה, ולא ברוח נייחא, זמנא חדא בעלמא (נ"א ביומוי) אתיב תוקפין לבני נשא, אסתכל לתתא, מצחיה קמיט ברוגזיה, ודמי ככלבא, ומיד שכיך ואתיב רכיכין, דא איהו בר נש דרוחא דיליה ורעותא דיליה לאשתדלא בסחורתא, (עזרא ד יג) ומנדה בלו והלך, ובאשתדלותיה סליק לממונא, דהא אתחלף את ק' באת ס'. ואי מתפרשן קריצין דא מן דא, ושערין אחרנין עיילין בין דא לדא זעירין, דא נטיר דבבו סגי תדיר, טב איהו בביתיה וחד,

זוהר חלק ב דף עא/ב

זהר:

רמאה, אלא מאריה דלישנא בישא בלחישו בלא ארמות קלא, לזמנין דחיל חטאה איהו, לזמנין לא, ודא איהו ברזא דאת ז' כד כליל את י', עד הכא רזין דשערא למרי מדין, דידיעי ארחי ורזי דאורייתא, לאשתמודעא טמירו דבני נשא דאינון בצלם אלהי"ם סתום, שמא דאתפרש לכמה ארחין:

ברזא דמצחא, באת נ' דאיהו שלימו דאת זי"ן, לזמנין אתכלילת ברזא דאת ז', ולזמנין איהי בלחודהא. מצחא דאיהו דקיק וחד בלא עגולא, דא הוא בר נש דלא מתישבא בדעתיה, חשיב דאיהו חכים ולא ידע, אתבהיל ברוחיה, חייך (ס"א נשיך) בלישניה כחויא. קמיטין דמצחיה רברבן, ולא אינון בזווגא, בשעתא דמליל אתעבידו אינון קמיטין במצחיה ולא בזווגא, רשימין אחרנין די במצחיה כלהו בזווגא, דא בעי דלא לאזדווגא ליה אלא זמנא זעירא ולא זמנא סגי, כל מה דעבד וחשב איהו לתועלתיה, ולא חייש לתועלתא דאחרנין, לאו איהו מארי דרזין כלל, דא איהו (משלי יא יג) הולך רכיל מגלה סוד, ולא חשיב מלוי כלל, דא איהו ברזא דאת נ' דכלילא באת ז', ולא אקרי נאמן רוח בקיומא. מצחא דקיק בעגולא, דא איהו בר נש חכימא במה דאסתכל, לזמנין אתבהיל ברוחיה, רחימו דיליה בחדוה, רחמן איהו על כלא, אסתכל במלין סגיאין, אי ישתדל באורייתא ליהוי חכים יתיר. תלת קמיטין עלאין רברבין במצחיה בשעתא דאיהו מליל, תלת קמיטין קריב לעינא חד, ותלת קמיטין על עינא אחרא, בכי בשעתא דארגיז, דא איהו טב יתיר מכמה דאתחזי, ארמי בתר כתפוי כל מלין דעלמא, בין בעובדוי בין במלין אחרנין ולא חייש, אצלח באורייתא כל בר נש:

רזי דרזין:

ועציב בבני נשא, דא קיימא בין ק' ובין ס', טמיר ממוניה, לא בעי לאגלויי ולאגלוי בעובדוי, קמצן איהו, ושעריה גביל דא עם דא ותלייא, לא חשיב גרמיה למלבש כדקא יאות, מה דלביש לא אתתקן ביה. מצחיה רברבא, תלת שרטוטין בימינא, וארבע בשמאלא, תרין רשימין עיילין בינייהו, דא כד מליל פשיט משכא דמצחא, ואינון שרטוטין לא אתחזון כל כך, כפיף רישיה אזיל, ימינא מניה שמאלא, שמאלא מניה ימינא, עציב תדיר, אנינא איהו, מאריה דלישנא בישא, חשיב גרמיה חכים בכל עובדוי, מארי דבבו בכל אינון דמשתדלן באורייתא, בדרועא שמאלא אית ליה רשימא אוכמא, וארבע שערין זעירין בה, ותרין רברבין דתליין ביה סומקין. שערא שעיע ותלי ואיהו לאו סומק ולא אוכם, מצחא דיליה לא רב ולא זעיר, דא קיימא בין את ס' ובין את ק' כלילא באת ז', חד שרטוטא רב במצחיה דאזלא בפותיא מסטרא דא לסטרא דא, תרין שרטוטין אחרנין אבל לא רשימין כל כך, דהא לא קיימין מסטרא דא לסטרא דא כהאי, ארבע קמיטין זעירין קיימין בין תרין קריצין על רישא דחוטמא לעילא, דא איהו מאריה דחדוה, חכים פקיה, וותרן בממוניה, בכל מה דאשתדל למנדע איהו חכים, לפום שעתא רגז, ולפום שעתא נח רוגזיה, לא נטיר דבבו לעלמין, לזמנא טב ולזמנא לאו הכי כל כך, קאים במתקלא. כד תב למאריה, מאריה אחיד בידיה, וסליק ליקר סגיא, כלא צריכין ליה, את ס' אזלא לדידיה תדיר יתיר מאת ק', כל אינון דיעטין עליה עיטא בישא לא מצליחין, ולא אתקיים ההוא עיטא ולא יכלין לאבאשא ליה, אתחזי רמאה ולא הכי הוא, את ס' ואת ק' מגיחין עליה, ובגין כך סליק ונחית, כד תב למאריה את ס' נצח, ואתעביד רעותיה בכלא, רחמן איהו, ובכי כד אתמלי רחמין, חד רשומא אית ליה בדרועא ימינא וקיימא פרצופא, ולית עליה שערין כלל. ואי שערא קמיטא ולא תלי תחות אודנין, ואיהו קמיט לעילא מאודנין,

זוהר חלק ב דף עב/א

זהר:

דישתדל בהדיה, יתיר ממלין אחרנין דעלמא, לזמנין אתדבק רעותיה בקודשא בריך הוא ולזמנין לא, בדינא לא אצלח, אתרחק איהו מן דינא, ורזא דא את נ' בלחודוי דלא אתכלילת באת ז', ובגין דלא אתכלילת באת ז', אתרחק מן דינא ולא קאים ביה, ורחימותא איהו סטרא דיליה. מצחא דאיהי בלא עגולא ואיהי רברבא, האי איהו בר נש דכל זמנין כד קאים וכד אזיל כפיף רישיה, האי אתפליג לתרין סטרין, ואינון סטרי שגעונא, סטרא חדא איהו שגעונא דאתחזי, ובני נשא אחרנין ידעין שגעוניה דאשתמודעא קמי כלא, ואיהו טפשא. במצחיה אית ד' קמיטין רברבין, לזמנין בשעתא דמליל קמיט לון במצחיה, ולזמנין דאתפשט מצחיה במשכיה ולא אתחזון אינון קמיטין, אתחזון קמיטין אחרנין רברבין בסטרא דעינוי. חייד למגנא, פומיה רברבא, לאו איהו בר נש לתועלתא. סטרא אחרא, איהו שגעונא דאתכסי ביה, ובני נשא לא מסתכלן ביה, ואיהו אתחכם במה דאשתדל ואפילו באורייתא, אבל לא לשמה אלא בגין לאתגאה בפני עמא, וכלא בלחישו ובגאות לבא, לאחזאה דאיהו זכאה ולא הכי, כל מלוי לאו אינון לשמא דקב"ה, אלא בגין בני נשא, וחשיב מחשבין ואנהיג גרמיה כמנהגא דלבר דיסתכלון ביה, האי איהו ברזא דאת נ' די בכללא דאת ז'. מצחא דאיהי בעגולא רברבא, פקיחא איהו, דברנו (ס"א דכרנו) דכלא ביה, ידע בכל מה דאשתדל אפילו בלא אומנא דיוליף ליה, אצלח בכל מה דאשתדל, ובממונא לזמנין אצלח לזמנין לא, ממלה זעירא אסתכל במלין סגיאין, נבון אקרי, לא חייש למלין דעלמא, ואפילו דינדע דיתכסיף:

רזי דרזין:

דא קיימא במלוויה, מצחיה רב ולא כל כך, שרטוטין דיליה חמש, תלת עברין מסטרא דא לסטרא דא, ותרין לא עברין, מארי קטטה איהו ובביתיה יתיר, כל עובדוי בבהילו, אתחזי טב ולא הכי, שבח גרמיה במה דלא אית ביה, דא קאים באת ז' לחוד, וסליק למרחיק באת צ' לחוד, מטי ולא מטי, את ס' לית ביה כלל, וותרן במלוויה ולא יתיר, אעיל גרמיה במה דלא אתחזי ליה, מאן דאשתתף בהדיה אצטריך לאסתמרא מחמידו דיליה, אבל אצלח איהו בהדיה. שער דתלי ולא שעיע ושעריה רב, חמש שרטוטין ביה דמטו ולא מטו דא לדא, עיינין דיליה צהיבין פקחין, דא כפיף רישיה, אתחזי טב וזכאה ולא הכי, שבח גרמיה אי אשתדל באורייתא כבר נש רב, תקיף ביצריה, כד מליל אקמיט חוטמיה ופשיט משכא דמצחיה, כל עובדוי לחיזו דבני נשא, אצלח בממונא, רמאה איהו בכל עובדוי, מארי דלישנא בישא, ידע לאסתמרא מבני נשא בכלא, שגעונא ביה ואתכסי במה דאיהו עביד, אעיל קטטין בלחישו. אודנוי רברבן קיימין בקיומיהו תחות שער, דא קיימא באת ז' ואת ז', ובגין כך עובדוי לחיזו בני נשא, בין כתפוי תליין תלת שערין בלא רשימא כלל, מאן דאשתתף בהדיה לא אצלח, ואיהו אצלח ברמאותא דיליה, ואתחזי זכאה לאחרא, וחשיב דעבד לקבליה עובדוי קשוט. שער אקמיט ותלי תחות אודנין, אי איהו רווק, חד שרטוטא במצחיה, ותלת קמיטין על רישא דחוטמיה בין קריצין דיליה, מאריה דחודה איהו, פקיחא בכלא, רמאה, וותרן איהו, עביד וותרנותא לאינון דמקרבין בהדיה, דא קיימא באת ס' ואת ז'. וכד הוי סיב מתחלפן (ס"א ציורא דאתון) אתון את ז' ברישא ואת ס' בהדיה, לאו איהו וותרן אלא בביתיה, אצלח בממוניה, רמאה, לא הוי אעדי גרמיה מההוא ארחא. על קריצא שמאלא אית חד רשימא זעיר, דמחא ליה בר נש ביומי עולימוי, אטיס עינא ימינא, חמש קמיטין על רישא דחוטמיה בפותייה בין קריצי עינוי, שער אקמיטא זעיר על

זוהר חלק ב דף עב/ב

זהר:

בהו לא חייש לון, ולא שוי על לביה, רכיך לבא איהו. תרין קמיטין עלאין רברבין במצחיה, חד קמיטא על עינא חד, וחד קמיטא על עינא אחרא, ואשתכחו תלת קמיטין רברבין במצחיה באלין דעיינין, בר קמיטא תתאה דאיהו אתפלג על עיינין, דא חשיב מחשבין לגו ולא לבר, בגין דלא חשיב לבני נשא בעובדוי, ודחיל איהו לפום שעתא ולא יתיר, לפיוסא אתפייס, בעובדוי דלבר מקמי בני נשא לאו אינון אלא לזמנין כרביא ולזמנין בחכמה, דא איהו ברזא דאת נ' דאיהו בלחודוי, דלא אתכליל באת ז', וחלשא איהו, דלא אתכליל באלין אתוון קדמאי, אלא אסתמיך לאת ס' לאתכללא ביה, ולא באתוון קדמאי, עד הכא רזין דחכמתא דמצחא:

ברזא דעיינין, ברזא דאת ס', בההוא גוונא דסחרא לבר, וכמה דיתבא, עינא דיתבא על שלימו דלא שקיע, האי לאו רמאה איהו, ורחיק מרמאותא דלא אית ביה כלל. גווני דעיינין אינון ארבע, חוורו לבר דסחרא עינא כגוונא דכל בר נש, לגו מניה אוכמא דסחרא, ואתכליל חוורו ואוכמו כחדא, לגו מניה ירוקא ואתכליל באוכמא, לגו מניה ההוא בת עינא נקודה אוכמא. דא איהו בר נש דחייך תדיר וחדוי בחדו, וחשיב מחשבין לטב, ולא אשתלימו אינון מחשבין, בגין דסליק לון מיד מרעותיה, אשתדל במילי דעלמא, וכד אשתדל במילי דשמיא אצלח, האי אצטריך לאתתקפא ביה לאשתדלא באורייתא דהא יצלח בה. גביני עינוי רברבין וכסיין לתתא, באינון גוונין דעינא אית רשימין סומקין דקיקין בארכא, אינון רשימין אקרון אתוון זעירין דעינא, בגין דאינון גוונין דעינא אי:

רזי דרזין:

רישיה, קמיט דעיינין, דא איהו באת ז' בלחודוי, בלא סכלתנו, שגעונא בלביה, בהיל בעובדוי. חד שרטוטא על מצחיה, וארבע אחרנין זעירין, לית ביה מהימנותא, לא ישתתף בר נש בהדיה דלא יצלח, חייבא איהו למאריה בכל עובדוי, חד תולדתא זעירא אית ליה על ירכא שמאלא, לזמנין אתמחי ולזמנין אתייליד, ואי ארבע שרטוטין על מצחיה, כל הני אית ביה, אבל לית ביה תולדתא. ואי תלת רברבין ותלת זעירין, שפירו דשערא איהו, ואיהו באמצעיתא, עד כאן רזא דשערא. מצחא מתפרשא בשערא, ומצחא מתפרשא בעיינין, עינא מתפרשא בשערא לד' סטרין, בבת עינא, בגוונין דעינא, בחוורו דעינא, באוכמו דעינא. כל אסתכלותא לאסתכלא בכל אינון סימנין דשית דקאמרן, לית להו אלא מי"ג שנין ולעילא, דאתפרשא רוח קודשא מרוח מסאבא, בר בשרטוטי בלחודוי, דשרטוטין בין זעירא ובין רב, מתחלפי תדיר וכן בכלהו:

כתיב ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל וגו', דאילו על אינון סימנין אחרנין בעא ולא אשכח, וכן (דברים א יג) הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וידועים לשבטיכם, מאי ידועים, דאשתמודעאן באינון סימנין, ואשכח, בר נבונים דלא אשכח. עינא ברזא דאת ר' ואת פ', דגבינין חוורין ושערא סומקא, אי גבינין דעינוי חוורין, דא הוא בר נש דאצטריכו בני נשא לאסתמרא מניה, כל מלוי ברמאותא, פקיחא איהו, נטיר דבבו, דא איהו באת ר' בלחודוי ולא אתחבר בהדיה את פ', את דא אזלא ושאט עליה ולא אתישבא ביה, עינוי דדא שקיעין, בהיל בעובדוי, וכן כל מאן דעינוי שקיעין אצטריך לאסתמרא מניה, בכל עובדין רמאה איהו, וברמאותיה יהיב טעמא למלוי. מצחא דיליה רב ולא עגולא, תרין רשימין רברבין אזלין בפותיא דמצחיה מסטר לסטר וארבע זעירין, שערא דיליה תליא, קריר מוחא איהו, ועל דא פקיחא הוי, אודנוי זעירין, בדרועוי שערא רב, נקיד איהו בנקודין

זהר:

נהירין בנהירו, ההוא נהירו סליק אתוון, לאתחזאה לאינון מארי דמדין, באינון רשימין אחרנין דקיקין, והאי איהו באת ס' וכלילא באת ה'. עיינין ירוקין, דסחרין (נ"א דמסחרא) בחוורו, ומתערבין אינון ירוקין בההוא חוורו, רחמנא איהו, ואיהו חשיב תדיר לתועלתיה, ולא חשיב לנזקא דאחרנין כלום, גוונא אוכמא לא אתחזי ביה, חמיד איהו, ולא מסטרא בישא, ואי סלקא בידיה מסטרא בישא לא יתוב מניה, מהימנא איהו במה דאשתמודעא, ובמה דלא אשתמודעא לאו מהימנא איהו, מאריה דרזין איהו במלה דאיהו רזא, עד דישמע לההוא רזא באתר אחרא, כיון דשמע ליה גלי כלא, ולא עמיה רזא כלל, דכל מלוי לאו אינון בשלימו, גווני עיניו סחרן בחוורו ובירוקא, דא איהו ברזא דאת ה', ואתכליל באת ז' ובאת ס'. עיינין צהיבין ירוקין, שגעונא אית ביה, ובגין שגעוניה איהו פום ממלל ברברן, ועביד גרמיה כבר נש רב ברברבנו, ומאן דאתתקף ביה נצח ליה, לא אתחזי לרזין דאורייתא, דהא לא שכיך בלביה באינון רזין, דעביד גרמיה רב בהו, דא איהו ברזא דאת ה', ואתכליל באת ז' בלחודוי, ואתרחק מאת ס', ובגין דאיהו עבד גרמיה ברברבנו, אתרחק מניה מאת ס' ולא אתקריב בהדיה, דא כד איהו מליל עביד קמיטין סגיאין במצחיה. עיינין חוורין דסחרן זעיר בירוקא, מאריה דרוגזא, ורחמנא איהו לרוב זמנין, וכד אתמלי רוגזא לית ביה רחימו כלל ואתהפך לאכזריות, לאו איהו מאריה דרזין, דא איהו ברזא דאת ה' דאתכליל באת ס'. עיינין ירוקין וחוורין כחדא, וזעיר מגוון אוכמ בהו, דא איהו מאריה דרזין ואצלח בהו, ואי שארי:

רזי דרזין:

דרשימין אוכמין, ואי רשימין סומקין, תב לזמנין למעבד טיבו, ואתקיים ביה זמנא זעירא, ולזמנין תב לקלקוליה, חמדן איהו. זרעא דדוד בהפוכא, דוד מלכא ירית דא, סומקא שפירא, למעבד דינא ולמעבד שפירו דעובדוי. עינוי עיינין דרחמי, יתבין על שלימו, סלקין חנא וחסדא, חד חוטא ירוקא אזיל בגוייהו, בשעתא דאגח קרבא ההוא חוטא אתהפך ואתחזי סומקא כוורדא, נח רוגזיה בקרבא, תב ההוא חוטא כמלקדמין, נסין (ס"א כסין) רברבין הוו בעינוי, הוו חדאן, תאיבין למחמי, נקודין בתלת גוונין, חדו דלבא הוו בלב כלא, חייביא דמסתכלין בהו הוו זעין ודחלין, סלקין בלבייהו אימתא ודחילו. מצחא דיליה רב עגולא, בשפירו, וכל אתוון אתחזון וסלקין ביה, אלין סלקין ואלין נחתין, אינון דנחתין סלקין, יהבין דוכתא אלין לאלין, בגין כך רשימין דיליה סלקין בארכא לעילא. גבינין דעינוי, רחמין לרחמנותא, לא אוכמין ולא סומקין, אלא בין תרין גוונין, בת עינא דלגו אחזי כל דיוקנין דעלמא, חוטא סומקא סחרא ליה, וחדוה סחור סחור כלא. שירותא דחייבין מקרבין למחמי, אינון חייביא חמאן לון חייכין, רחמי חנא וחסדא, לבתר תוקפא ודחילו ואמתנו ורוגזא, ועינוי יונים לגבייהו, מאי יונים, דעבדין לון אונאה לחייביא, כמה דאת אמר (ויקרא כה יז) ולא תונו איש את עמיתו, וכתוב (שיר א טו) עיניך יונים, מקרבן ומרחקן. כל דיוקנין דעלמא כלהו כלילן באנפוי. שערא דרישיה הוה רשים בגוויי שבעה זיני דהבא, חמינא בספרא דאדם קדמאה דאמר הכי, דיוקנין דמשיחא קדמאה לסיהרא, גוון דיליה זהב ירקרק באנפוי, גוון דיליה זהב אופיר בדיקניה, גוון דיליה זהב שבא בגבינוי, גוון דיליה (דה"ב ג ו) זהב אפרוים בקריצין דעל עינוי, גוון דיליה זהב סגור בשערא דרישיה, גוון דיליה זהב מופז על חדוי בלוחא דעל לביה, גוון דיליה זהב תרשיש על תרין דרועין, כל שבעה גוונין אלין הוו

זהר:

באצלחותא, אצלח וסליק, שנאוי לא יכלין ליה, ואיהו שליט עליהו בשולטנו ואתכפיין קמיה, דא איהו ברזא דאת כ' דאתכליל ברזא דאת ס', ועל דא איהו שליט אי שארי ביה, עד הכא רזין דעינין לאינן מארי דחכמתא:

רזא דאנפין לאינן מארי דחכמתא פנימאה, דיוקנין דאנפין לאו אינן ברשימין דלבר, אלא בגו רשימא דרזין פנימאן, דדיוקנין דאנפין, מתהפכן מגו דיוקנין דרשימו דאנפין סתימין ברוחא דשריא לגו, ומגו ההוא רוחא אתחזי לבר דיוקנין דאנפין, דאשתמודען לגבי אינן חכימין. דיוקנין דאנפין אשתמודען מגו רוחא, רוחא אית בבר נש דרזין דאתוון חקיקין ביה, וכלהו אתוון סתימין גו ההוא רוחא, ולפום שעתא סלקין רשימין דאינן אתוון לגו אנפין, וכמה דאינן אתוון סלקין, הכי אתחזון אנפין בדיוקנין רשימין לפום שעתא בחיזו דלא קיימא, בר אינן מארי דחכמתא דאתקיימן בהו ולא אתנשי מנייהו. ההוא אתר דאקרי עלמא דאתי, (איהו רזא דאורייתא), ומתמן נפקא רזא דאורייתא, בכלהו אתוון דאינן כ"ב אתוון כללא דכלא, וההוא נהרא דנפיק מעדן נטיל כלא, וכד פרחן מניה אינן רוחין ונשמתי, כלהו מצטיירן בציורא דאינן אתוון, והכי נפקי כלהו, ובגין כך רוחא דבר נש דמצטיירא בציורא דאתוון, עביד ציורא באנפין. אמר להו רבי שמעון, אי הכי ציורא דאימא לא מצטיירא גו ההוא רוחא, אמרו הכי שמענא מניה דמר, דציורא דאתוון מסטרא דלעילא, וציורא דאימא מצטיירא בההוא רוחא לתתא, ציורא דאתוון אתגניזו לגו, וציורא דאימא בליט לבר, ציורא דאימא פני אד"ם פני ארי"ה פני שו"ר פני נש"ר, ורוחא עביד ציורא דכלהו לבר לפום שעתא, בגין דכל מה דאיהו מסטרא:

רזי דרזין:

רשימין על כל אינן דוכתי דשערוי. בדרועא ימינא הוה חקיק ורשים רשומא חדא סתים מבני נשא, מגדל חקיק באריה, ואל"ף זעירא רשים בגויה, וסימנא דא (שיר ד ד) אלף המגן תלוי עליו, כל זמנא דאגח קרבא ההוא רשימא סלקא ובלטא, ועל מגדל מכשכשא האי אל"ף, וכדין אתתקף לאגחא קרבא. כד עאל בקרבא מכשכשא ההוא אריה, וכדין אתגבר כאריה ונצח קרבין, וההוא מגדל אתרהיט, וסימניה (משלי יח י) בו ירוץ צדיק ונשגב, ונשגב דוד משנאוי דלא יכלין לגביה, ומן סימנין אלין ורשימין אלין הוו רשימין בדרעיה שמאלא, רשומא דבר נש אחרא לאו כהאי. עיינין צהיבין פקיעין, שגעונא בלביה, מצחא רב, שערוי סגיין תליין רחיקין ממשכא דרישא, פקיהא איהו, פום ממלל רברבן, שפון דיליה עתיקין, מאריה דלישנא בישא, במצחיה תלת שרטוטין, אי בעיניה תרין שורייקי סומקי, דא הוה באת ר' בלחודוי, ושורייקא זהיר לגביהו, עבירה אודמנת לגביה ואשתזיב מינה. ואי שורייקא חדא סומקא לגו בעינא קיימא בארכא, ותרין זעירין תחותיה, וחד דאעבר בעינוי דדין, אית ליה עיטא בישא באתתא אסורה, ועדין עיטא קיימא, כדין תשתכח במצחיה חד שרטוטא לארכא, מקריצא ימינא חד שערא וארבע זעירין תחותיה, וחד דאעבר בינייהו לפותייה, ואי יתפרש מההוא חטאה, תשכח בעיניה תרין שורייקי דקיקין אזלין בפותייה דעינא, ולא אעבר חד בינייהו, וכן במצחא, ומזמן דאתפרש מההוא חובה הוא מזמן תשעה יומין, דהא מתמן ולהלאה יתמחון רשימין אלין ויתילדו אחרנין. עיינין דקיקין, ומתהפכן זעיר בסומקא, דא איהו פקיהא, כל מלוי בחיובא, במצחוי תשכח רשימין תלת, חד רב דאעבר מסטרא דא לסטרא דא, ותרין אחרנין דלא עברין, קריצין דעינוי רברבין, מריה דקשיו איהו, כד מליל קמיט בחוטמיה ברוגזיה, אי בקשיו דלביה, זקיף שום ביש עליה, ביש בעיני דכלא, כלא שנאין ליה, אצלח לזמנין ולזמנין לא, תלת שעירין רברבין

זהר:

דרוחא בלטה לבר, ואתחזי ואתגניז, וכל הני דיוקנין אתחזיין מתציירן בציורא דאתוון, אף על גב דאינון גניזין, אלין ארבע דיוקנין אתחזיין לפום שעתא לאינון מארי דעינין, דידעין ברזין דחכמתא לאסתכלא בהו. ציורא קדמאה, כד אזיל בר נש בארע קשוט, אינון דידעין ברזין דמריהון מסתכלן ביה, בגין דההוא רוחא דלגו מתתקנא ביה, ובליט לבר ציורא דכלא, וההוא ציורא איהו ציורא דאדם, ודא איהו ציורא שלים יתיר מכל ציורין, ודא איהו ציורא דאעבר לפום שעתא קמי עינייהו דחכימי לבא, האי כד מסתכלן באנפוי לבר, אינון אנפין דקיימן קמיה עיינין דלבה רחים לון. ארבע סימנין דאתוון אית בהו, שורייקא חד בליט בשכיבו מסטרא דימינא, ושורייקא חד דכליל תרין אחרנין דאחידן ביה בסטרא דשמאלא, אלין ארבע סימנין אינון ארבע אתוון דאקרון עדות, וסימנא דא ע' ההוא שורייקא דסטר ימינא דבליט בשכיבו, ד' ואינון תרין אתוון דמתחברן ביה ו"ת, אינון ההוא שורייקא דכליל תרין אחרנין, ודא איהו רזא דכתיב (תהלים פא ו) עדות ביהוסף שמו, דכל מאן דחמא ליה הוה רחים ליה בלבו, וברחזמו אשתלים. זרעא דדוד מתהפכן ביה חיזו דגוונין, ובגין כך טעה שמואל דכתיב (ש"א טז ז) אל תבט אל מראהו, בגין דסטרא אחרא הוה ביה באליאב, דלא הוה הכי בדוד, דיוקנין דדוד טמירין אינון, דהא דיוקנא דסטרא אחרא אתכליל גו דיוקנין, וההוא דיוקנא דסטר אחרא אתחזי ביה בקדמיתא, דאעבר על עיינין לפום שעתא, ובהיל לבא ודחיל, ולבתר (שם יב) וטוב רואי, (שם יח) ויהו"ה עמו, ודא איהו עדות לגביה. דיוקנא דא דאדם כליל כל דיוקנין, וכלהו כלילן ביה, האי לא בהיל ברוחיה, בשעתא דרוגזיה איהו בנייחא, ומלוי בנייחא, ומיד אתפייס:

רזי דרזין:

בחדוי על לביה, שפוון דיליה עתיקין, מארי גאותא בשגעונא, לישנא בישא. שערוי שעיעין רברבין וסגיאין, אנפוי אנפין אריכין זעיר, ועגולין זעיר, לזמנין אתחרט מכל מה דעבד, ותב לקלקוליה, בעיניה תשכח שורייקי, תרין בעינא דימינא, וחד בעינא דשמאלא, אודנוי זעירין, קיימין בקיומא. זרעא דדוד בהפוכא, זרעא דדוד כל סימנין אלין לטב ולמעבד טיבו, בר שפוון רברבין, דכל מאן דשפוותיה רברבין, מאריה דלישנא בישא איהו, בין זכאה בין חייבא, בר אי צדיק גמור הוא, ובזכוי דיליה נצח ונטיר גרמיה. עיינין ירוקין, זעיר מגוון סומק אזיל בינייהו, במצחיה תרין רשומין מסטרא דא לסטרא דא, וחד לעילא זעירא, וחד לתתא, איהו באת פ' ואת ר', דא מצחיה רב בעגולא, איהו טב לכלא, יהיב מכל מה דאית ליה לכל בר נש, וותרן איהו, שערוי שעיע ותלי, בסטר ימינא אית ליה חוורו דשערי מיומא דאתברי:

מתניתין, בני עלמא מאריהון דסכלתנו, פקיחי עיינין, מאריהון דמהימנותא, די הוה גניזא בכו, מאן מנכון דסליק ונחית, מאן די רוח אלהי"ן קדישין ביה, ליקום ולינדע. בשעתא דסליק ברעותא דרישא חוורא, למברי אדם, בטש בגו בוצינא חדא, ובטש בוצינא בפטישא דנהיר, וההוא פטישא דבוצינא אפיק נשמתין, אוף הכי בטש גו טנרא חדא תקיפא, ואפיק ההוא טינרא שלהובא חדא מלהטא, מרקמא בכמה גוונין, וההוא שלהובא סלקא ונחתא, עד דההוא פשיטו (נ"א פטישו) בטש ביה, ותב ואתישב בדוכתיה, ואתעביד רוחא דחייא. וההוא רוחא אתתחם, ונטיל גוון חד משמשא, נחית לתתא נטיל גוון חד מסיהרא, סטא לימינא נטל גוון מייא כליל בפומא דאריה חדא, סטא לשמאלא נטל גוון אשא כליל בפומא דחד שור סומקא כוורדא, סטא לקמיה נטל גוון רוחא כליל בפומא דחד נשר רברבא רב גדפין מאריה דנוצה, כל גוונין ביה מתחמן, סטא לאחורא נטל גוון עפרא כליל מארבע סטרי עלמא בפומא דאדם, וכל דיוקנין מסתכלן לגביה.

זוהר חלק ב דף עד/ב

זהר:

זרעא דדוד דאתחזי ביה ההוא דיוקנא בקדמיתא, דאעבר לפום שעתא על עיינין ברוגזיה, בנייחא מיד אתפייס, אבל נטיר דבבו כנחש לסופא, בגין דההוא סטרא גרמא ליה, דסחרא בכל סטרין, אבל מוחא דבגו קליפה ולבא מתישרא, ויציבא דא לאינון זכאין, אבל חייבין לא מתעברן מההוא דיוקנא קדמאה בישא, ואתחברן (ס"א ואסתאבן) ביה בכלא. ציורא תניינא, אי ההוא בר נש לא אזיל כל כך בארחא בישא, ואסטי מההוא ארחא ותב למאריה, לא דהוא רגילא בארחוי דמתקנן, אלא איהו דהוה באינון אורחי, מתעדי וסטי מנייהו ותב למאריה, האי איהו רוחא טבא דשארי למשרי עלוי, ולא תתקפא על זוהמא קדמאה דהוה ביה, ובלית לבר באסתכלותא דעיינין לפום שעתא כחד דיוקנא דאריה דאתגבר, האי בשעתא דחמי ליה, ההוא חיזו גרים ליה לאעברא בלביה אריה דמתגברא לפום שעתא, האי מסתכלן באנפוי לבתר, אינון אנפין דלבא לא רחים לון לפום שעתא, ומיד תב לביה ורחים ליה, כד מסתכלן ביה אכסיף, וחשיב דכלא ידעין ביה, אנפוי חפיינ דמא, לפום שעתא מתהפכן לחוורא או לירוקא. תלת שורייקן אית באנפוי, חד לימינא, דדא אתפשט באנפוי, ואתאחיד ביה חד דסלקא לחוטמיה לעילא, ותרין לשמאלא, וחד דאתפשט לתתא מאינון תרין, ואחיד בהאי ובהאי, ואלין אינון אתוון דמתחקקן באנפוי, ואינון בלטין בבהילו דלא שכבין, וכד מתישבא וארגיל בארח קשוט שכיבין. ורזא דאינון אתוון איהו קרוב, דא הוה רחיק, והשתא אינון אתוון בלטין באנפוי וסהדין ביה בבהילו, וסימנא דא ק' (ד"א ה') מסטר ימינא, אתוון אחרנין מסטר:

רזי דרזין:

אתיישב ההוא רוחא בההוא עפרא ואתלבש ביה, כדין ההוא עפרא מכשכשא ונחת לתתא, ובטש סטרא מארבע סטרין דעלמא, ואתעביד דיוקנא חדא ופרצופא, וההוא רוחא אתטמר מגו לגו, וההוא עפרא דאתכניש מארבע סטרין, בטש לגביה נפש כלילא בעפרא (ס"א ברוחא), וההוא נפש איהו יסודא לעובדי גופא, כפום עובדין דההוא נפש בגופא, הכי אתחזי במשכא לבר. רוחא דא אתטמר לגו, וההוא אתחזי לבר, סליק ונחית, ובטש באנפוי ואחזי דיוקנין ורשימין, בטש במצחיה אחזי דיוקנין ורשימין, בטש בעינוי ואחזי דיוקנין ורשימין, הדא הוא דכתיב (ישעיה ג ט) הכרת פניהם ענתה במ. בוצינא דאתמשך מניה מדידו דחד חוטא ירוקא, שלהובתא דתהו, בטש בידוי בשעתא דבר נש נאים, ורשים רשימין ושרטוטין בידיה, וכפום עובדין דבר נש הכי אתרשים, ואלין אתוון מתהפכן מתתא לעילא, וידעי לון חברי קשוט ברשימו דאתוון דבוצינא, וכל אלין חילין דלגו בבר נש עבדין רשומין ושרטוטין אתוון מתהפכן, מאן דרקים דא, רקים בשפולי משכנא, כמה דאת אמר (תהלים קלט טו) רקמתי בתחתיות ארץ, בריך הוא בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין. עיינין חוורין, ואברין סומקין באתריה דנפיק מיניה, דא איהו באת פ' ואת ר' כלילא כחדא, מצחיה רב, תלת שרטוטין סלקין במצחיה, שית זעירין אחרנין, סומק הוא ולא סומק קיימא בין תרין גוונין, שעריה אוף הכי, אנפוי רברבן, שעריה קמיט ולא כל כך, תלי זעיר תחות אודנוי, טב איהו, מארי דמהימנותא, מארי דרוגזא תקיף, בשעתא דאתרגזי ההוא סומקא דתחות עינא אתפשט בעיניה, רוגזיה ביש, בשעתא דמליל ברוגזיה סתים פומיה ונפיק תננא מנחירוי, ולזמן זעיר נח רוגזיה ולא כל רוגזיה, עד יומא אחרא או תרין יומין, דא אצלח לזמנין ולזמנין לא, אבל קאים תדיר באצלחותא בין זעיר ובין רב. ואי סומקא דפום עינא זעיר כחוטא, ולא אתפשט בשעתא דרוגזיה בעינא, ואית ביה כל הני סימנין, חלשא בלבא, ואיהו דחיל מכלא

זוהר חלק ב דף עה/א

זהר:

שמאלא, ואף על גב דשורייקי אחרנין אתחזון באנפוי, לא בלטיין לבר כהני, בר בזמנא דהוא אזיל בעקימו. האי איהו זרעא דדוד, אתהפך מחיזו דא, בקדמיתא אתחזי בדיוקנא דאדם, ולבתר קיימא בדיוקנא דאריה, ואתפרש בדיוקנא דסטרא אחרא, ובכלא מתהפכא משאר בני נשא. ציורא תליתאה, אי ההוא בר נש אזיל בארחא דלא מתתקנא, וסטי אורחוי מארחי דאורייתא, ההוא רוחא קדישא אסתלק מניה, ורוחא אחרא אתחזי ביה ודיוקנא אחרא, ובלטי לבר באסתכלותא דעינין דחכימי לבא לפום שעתא דיוקנא דשור, בשעתא דחמאן ליה מעברן בלבייהו ההוא דיוקנא ואסתכלן ביה, תלת קורטמי סומקי באנפוי בסטרא דימינא, ואינון שורייקי סומקין דקייקין, ותלת בשמאלא, ואלין אינון אתוון דבלטיין ביה, חד איהו שורייקא דקיק בעגולא, ותרין דקייקין אחרנין עליה, וכלהו בעגולא, וכדין שקיעין עינוי. ורזא דאינון אתוון, חד איהו כ', תרין אחרנין ר"ת אינון, וכן לסטר שמאלא, וסימנא דא, ההוא דכתיב (ישעיה ג ט) הכרת פניהם ענתה בם, ואלין אתוון אינון בלטיין באנפין על כל שאר שורייקין, ואי תב משמאלא לימינא, אתכפיא ההוא רוחא, ואתתקף רוחא דקודשא, ואלין שורייקין שכיבי, ואחרנין בלטיין לבר כמה דאתמר. זרעא דדוד איהו בהפוכא, אתחזיא בדיוקנא דאריה בקדמיתא, ולבתר אתהדר בדיוקנא דשור, תרין שורייקין אוכמין באנפוי, חד מימינא וחד משמאלא, ואלין אינון אתוון, חד אקרי ד', וחד אקרי ע', וכלא מתהפכא משאר בני נשא. ציורא רביעאה, דא איהו ציורא דבר נש דקיימא תדיר לאתתקנא על רזא דמלקדמין, האי איהו חיזו לחכימי לבא בדיוקנא דנשר, ההוא רוחא דיליה איהו רוחא חלשא, האי לא אחזי באנפין אתוון דבלטיין לבר, דהא אתאבידו מניה ואשתקעו, בזמנא אחרא דמלקדמין דאסתלקו מניה, ועל דא לא בלטיין ביה. ורזא דיליה עינוי לא נהירין בנציצו כד איהו בחדוה, ובזמנא דספר שער רישיה ודיקניה, בגין דרוחיה לא נהיר ליה באתוון, ואשתקע נציצו דיליה דהוה בקדמיתא, לא קיימא באסתכלותא דאנפין לאסתכלא, ורזא דהאי (קהלת ד ב) ושבח אני את המתים שכבר מתו, מן החיים אשר המה חיים עדנה. זרעא דדוד (תהלים כה יד) סוד יהו"ה ליראיו ובריתו להודיעם. ברוחא דבר נש אצטיירו אתוון כמה דאתמר, דאיהו בליט לון לבר, ואתמסר חכמתא דא לחכימי לבא למנדע ולאשתמודעא, רוחא קיימא ברזא (בראשית ה א) דזה ספר, וכלא ברזא דא קיימא, בר חיזו דאנפין דאתדן בגוונא אחרא, כפום שולטנו:

רזי דרזין:

שינתיה לא אתיישב ביה, חשיב תדיר מחשבין ודחיל מכלהו, ואצלח לכלא, מאריה דגריעי (ס"א דגייפי) לא חש לגיפא. לזמנין תב בתויבתא ודחיל, ומגו דחילו כדין תשכח בעיניה ימינא ההוא סומקא דפום עינא בסופא בשפולי עינא, וחד שורייקא דקיק סומק בעיניה שמאלא, ואי מתחלפי מה דימינא לשמאלא ומה דשמאלא לימינא כדין איהו בקלקוליה, ותב ותבר גזיזא דברדא בגין לאעברא עבירה. תרין קמיטין על רישא דעינא, ותלת לתתא, וברגליה שמאלא באצבעא דאמצעיתא שית שערין, ובזמנא אחרא חמש, והשתא שית חד זעירא בינייהו. עיינין אוכמין, וקריצין דעל עינוי רברבין, סגיאין שערין אלין על אלין, ואינון עיינין אוכמין, ירוקא אזיל בגווייהו, וההוא ירוקא אטבע יתיר, האי אית ליה חמש שרטוטין במצחא, תרין דעברין מסטר לסטר, ותלת דלא עברין וכו', (עד כאן מצאתי):

זוהר חלק ב דף עה/ב

דרוחא או מאריה דרוחא, זכאין אינון חכימין דכלא אתמסר לון למנדע, עד הכא רזא דאנפין. מכאן ולהלאה ברזא דשפון, באת פ' דכליל ברזא דאת ס', שפון רברבן, דא איהו בר נש מליל בלישנא בישא, ולא אכסיף ולא דחיל, מארי דמחלוקת, רכילא איהו בין האי להאי, (משלי ו יט) ומשלח מדנים בין אחים, לאו איהו מאריה דרזין, וכד אשתדל באורייתא מכסה רזין, אבל מאריה דלישנא בישא, ולא שוי דחילו בלביה, וסימנא דא את פ' דכליל באת ר' ולא אתכליל באת ס', האי איהו דאתחזי דאיהו זכאה ולא דחיל חטאה איהו, ולא בעי לאשתדלא אבתריה, בגין דכל מלוי אינון בפומא ולא בגופא. שפון עתיקין בעתיקו ולא דקיקין, האי איהו בר נש מאריה דרוגזא יתיר, מאריה דזדונא, לא יכיל למסבל מלה, מארי דלישנא בישא בפרהסיא בלא כסופא כלל, לזמנין אשתדל בליצנותא, האי איהו בר נש דבעי לאתרחקא מניה. אתמלי דיקניה בשערא, ההוא לישנא בישא אורי עליה בפרהסיא, לית ליה כסופא, אשתדל במחלוקת, אצלח במלי דעלמא, חמי בשנאוי, דא איהו (שם יג) קורץ בעיניו, על דא אתמר (שם כא כט) העז איש רשע בפניו, דא איהו ברזא דאת פ' בלחודוי דלא אתכליל באת ס' כלל, ולזמנין אתחבר באת ר'. בהאי את ר' אתכליל ברזא דאודנין, מאן דאודני רברבין טפשא בלביה ושגעונא ברוחיה, מאן דאודניו זעירין וקיימין על קיומא, פקחא דלכא באתערותא איהו, צבי לאשתדלא בכלא, ורזא דא את י' דאתכליל בכל שאר אתוון, עד הכא רזין דדיוקנין דבר נש. מכאן ולהלאה רזין אחרנין באתוון דמר, דלא קיימין גו פרצופא, אלא למנדע רזין דהאי פסוקא גו דרגין עלאין, בזמנין ותקופין דהאי עלמא, ולא זכינן בהו. אמר רבי שמעון, בני זכאין אתון בעלמא דין ובעלמא דאתי, וזכאין עיני דיזכון למיחמי דא כד איעול לההוא עלמא דאתי, בגין נשמתו קרי לעתיק יומין האי קרא, (תהלים כג ה) תערוך לפני שלחן נגד צוררי דשנת בשמן ראשי כוסי רויה, וקב"ה קרי עלן (ישעיה כו ב) פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים:

אוף אינון פתחו ואמרו, כתיב (יחזקאל א ח) וידי אדם מתחת כנפיהם, האי קרא אוקמוה חברייא, דאינון ידין לקבלא מאריהון דתיובתא דתבאן לגבי (נ"א לקבל) קב"ה, אבל ידי אדם, אלין אינון דיוקנין ורזין עלאין דשוי קב"ה בבר נש, וסידר לון באצבען לבר ולגו, ובההוא כ"ף. וקב"ה כד ברא ליה לבר נש סידר ביה כל דיוקנין דרזין עלאין דעלמא דלעילא, וכל דיוקנין דרזין תתאין דעלמא דלתתא, וכלא מתחקקא בבר נש דאיהו קאים בצלם אלהי"ם, בגין דאקרי יציר כ"ף. ורזא דכ"ף, דאת דא דאקרי כ"ף, דכתיב (בראשית א כז) ויברא אלהי"ם את האדם בצלמו, דא איהו רזא דאת כ"ף, את דא אית ביה רזין עלאין ודיוקנין עלאין, בהאי כ"ף תליין עשר אמירן מימינא ומשמאלא, חמש מימינא וחמש משמאלא, ואינון חד ברזא חדא. (תנינן, כתיב (יחזקאל כא יז) וגם אני אכה כפי אל כפי, דלהו דא עם דא בפלוגתא, ויסתלקו ברכאן מעלמא, הואיל וגאותא דישראל אתיהיבת לעמין, כד מתחברן כחדא, כתיב (במדבר ז יד) כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת, רמז לחבורא חדא). וכד הו בחבורא חדא, כתיב ויברא אלהי"ם את האדם בצלמו וגו', ויברא אלהי"ם (את האדם), דא סליקו דמחשבה ברזא פנימאה, את האדם, רזא דכר ונוקבא כחדא, בצלם אלהי"ם רזא דכף (אחרא). כד אתברי אדם מה כתיב ביה, (איוב י יא) עור ובשר תלבישני

זוהר חלק ב דף עו/א

וגו', אי הכי האדם מהו, אי תימא דאינו אלא עור ובשר ועצמות וגידיים, לאו הכי, דהא ודאי האדם לאו איהו אלא נשמתא, ואלין דקאמר עור ובשר ועצמות וגידיים, כלהו לא הו אלא מלבושא בלחודוי, מאנין אינון דבר נש ולא אינון אדם, וכד האי אדם אסתלק אתפשט מאינון

מאנין דקא לביש. עור דאתלבש ביה בר נש, וכל אינון עצמות וגידים, כלהו ברזא דחכמתא עלאה כגוונא דלעילא, עור כגוונא דלעילא, כמה דאוליף מר באינון יריעות, דכתיב (תהלים קד ב) נוטה שמים כיריעה, (שמות כה ה) עורות אלים מאדמים ועורות תחשים, אינון מלבושין דלעילא דמסככי למלבושא, אתפשטותא דשמים דאיהו מלבושא דלבר, יריעות אינון מלבושא דלגו, ואיהו קרומא דסכיך על בשרא. עצמות וגידים אינון רתיכין וכל אינון חיילין דקיימין לגו, וכלהו מלבושין לפנימאה, רזא דאדם עילאה דאיהו לפנימאה. אוף הכי רזא לתתא, אדם איהו לפנימאה לגו, מלבושין דיליה כגוונא דלעילא, עצמות וגידין כגוונא דקאמרן באינון רתיכין ומשיריין, בשר איהו סכיך על אינון משיריין ורתיכין, וקיימא לבר, ודא רזא דאתמשכא בסטרא (לסטרא) אחרא, עור דסכיך על כלא, דא איהו כגוונא דאינון רקיעין דסכיכו על כלא, וכלהו מלבושין לאתלבשא בהו לפנימאה דלגו רזא דאדם, וכלא רזא לתתא כגוונא דלעילא. ועל דא ויברא אלהי"ם את האדם בצלמו, בצלם אלהי"ם (תרי אלהי"ם הכא, חד כלפי דכר וחד כלפי נוקבא). ורזא דאדם לתתא כלא איהו ברזא דלעילא, בהאי רקיעא דלעילא דמסכך על כלא, אתרשימו ביה רשימין לאתחזאה ולמנדע באינון רשימין, דאתקביעו ביה מלין ורזין סתימין, ואינון רשימין דככביא ומזלי, דאתרשימו ואתקביעו בהאי רקיעא דסכיך לבר. אוף הכי עור דאיהו סכוכא לבר בבר נש, דאיהו רקיעא דסכיך על כלא, אית ביה רשימין ושרטוטין, ואינון ככביא ומזלי דהאי עור, לאתחזאה בהו ולמנדע בהו מלין ורזין סתימין, בכוכביא ומזליא לעיינא בהו חכימי לבא, ולאסתכלא בהו למנדע. אסתכלותא באנפין ברזין דקאמרן, ורזא דא (ישעיה מז יג) הוברי שמים החוזים בככבים, ודא איהו כד אינון נהירין וקיימין בלא רוגזא, בזמנא דרוגזא שלטא עליה דבר נש, דינא אחרא אתמסר למנדע ביה, במה דלא אתייהיב לשלטאה למנדע בזמנא דעינא (נ"א דדינא) שלטא ברקיעא, אבל אסתכלותא דאנפין על ארח קשוט, בשעתא דאנפין נהירין וקיימא בר נש על קיומא, ואינון רשימין אתחזון בארח קשוט, דכדין בההוא אסתכלותא יכיל לאתדנא על בורייה יתיר, ואף על גב דבכלא כל אינון חכימין יכלין לאסתכלא:

שרטוטי ידין ושרטוטי אצבען לגו, כלהו קיימין ברזין אחרנין, למנדע במלין סתימין, ואלין אינון כוכביא דנהירין, לאסתכלא גו מזלי בטסירין עלאין. אצבען קיימי ברזין עלאין, טופרי אצבעאן דקיימין דחפין לבר, הא אוקמוה באינון רזין דהוו פנים דלבר, ובהו אית רזין לאינון חרשין, דמסתכלי בטופרי בנהירו דמלה אחרא דשלטא בהו, ואינון חרשין קא מסאבי לההוא אתר. בטופריין אית זמנין דנהירין בהו כוכבין חוורין דקיקין, ואלין אינון כתולדה דטלופחין, ואינון שקיעין כהאי מסמרא על לוחא, ולאן אינון כאינון חוורן אחרנין דלא שקיעין אלא דקיימין לעילא, בהני דלא שקיעין לית בהו ממשא, אבל הני דשקיעין חוורין כתולדה דטלופחין אית בהו ממשא, ואית סימנא טבא ליה לבר נש בחדו (נ"א בהו), ויצלח בההוא זמנא, או גזרה אתגזר עליה ואשתזיב מינה. שרטוטי ידין ברזין עלאין,

זוהר חלק ב דף עו/ב

(שרטוטיין) באצבען לגו, בידין שרטוטיין רברבין, שרטוטיין זעירין דקיקין עלאין בימינא, באינון אצבען דבהו שרטוטיין זעירין, באצבעא זעירא דימינא אית רשימין דקיקין, אצבעא דא קיימא תדיר על עובדין דבסטר אחרא. בהאי אצבעא קיימין שרטוטיין, אינון דאצבעא אתכפיל בהו, הני לאן אינון לאסתכלא, אלא אי אתוספן ביה, אי אתוספן תרין אוחרנין על ההוא שרטוטיא דאתכפל בהו, ארחא לא אזדמן ליה, ואי יעבד לא יצלח, בר אי קיימן בארכא בין רשימא לרשימא, בזמנא דיתמשך משכא לאחורא ואשתארו אינון רשימין דאשתמודען, האי יצלח בארחא, וסימן דא תלת תלת בפותיא, וארבע בארכא, ורזא דא ז' מאתוון זעירין. רשימא חד בארכא ותריין תרין בפותיא,

מארחא ישמע מלין בזמן קריב, ולית ליה בהו תועלתא. ארבע רשימין בארכא, וארבע רשימין בפותיא, ארחה אזדמן ליה בטורח באורח סגי ולסופא לתועלתיה, ורזא דא ז' מאתוןן אמצעיין דבין זעירין ורברבין. חמש זעירין רשימין בפותיא לתתא, וארבע בפותיא לעילא, וארבע בארכא, נייחא ליה בביתיה, ועצלא איהו, וארחה הות מתקנא קמיה ולא בעי למעבד, ואי יעבד יצלח בההוא ארחה, אבל לא עביד ליה ועצלא הוי, ורזא דא ז' דאיהי פשוטא. באצבעא דאמצעייתא, האי אצבעא קיימא למעבד עובדא ההוא דחשיב, אי שרטוטא חדא קיימא בארכא בין שרטוטי דפותיא, האי חשב מחשבין ואסתלקן מניה, ודחיל ולא עביד, וההיא מחשבה לא אתעביד כלל. אי תרין שרטוטין בארכא, דקיימין כד אתפשט משכא לאחורא, האי לאו ביה מחשבין, וחשיב מחשבין לפום שעתא ואתעביד, ולא מחשבה דהרהר ביה כלל, אלא מחשבה דאיהו בבהילו וזעירא, אבל הרהורא ומחשבה לא. ואי תלת רשימין בארכא, ובפותיא תרין או תלת, כד אתפשט משכא לאחורא, האי איהו בר נש דאיהו פקיהא וחשיב מחשבין, וכל אינון מחשבין דאינון לסטר קב"ה אתקיימן בידיה, ומחשבין אחרנין לאו הכי. אי ארבע או חמשה בארכא, באתפשטו דמשכא כדקאמרן, (דא איהו) כד שראן על פותיא בתלת או בארבע או מתרין ולהלאה, דא בר נש דמחשבוי לאבאשא ואשתבח בהו, ודיקניה וגביני עינוי סומקין, מחשב לביש ואשתבח בהו, קצרא דיומין איהו, פקיהא איהו ואכנע תדיר למכילן דביש, אצלח, ולסופא דיומין זעירין אסתלק מעלמא. אסוותא להאי תיובתא, כדין אשתכחו תלת רשימין או ארבע ושריין על תרין, תלת רשימין או ארבע בארכא ושריין על תרין בפותיא, דהא כפום מנהגא דבר נש הכי מתחלפי שרטוטין מזמן לזמן. ורזא דא (ישעיה מ כו) המוציא במספר צבאם וגו' מרב אונים ואמיץ כח וגו', כמה דקב"ה אחלף חיילין וזמנין בכוכבי שמיא, יומא דא כך וליומא אחרא כך, (ודא איהו דאמרין בצלותא דערבית, ומחליף את הזמנים ומסדר את הכוכבים, כפום דחלופא דזמנים כך איהו מסדר כוכבים), כפום דאדם דלגו, כל עובדוי הכי אתחזון בהאי רקיעא, והכי אתחזי בהאי משכא דהאי אדם תתאה, דאיהו רקיעא, עור דחפאי על כלא. וכלא כפום גוונא דאדם דלגו, דהאי לזמנין קאים בדינא לזמנין ברחמי, כההוא גוונא ממש אחזי לבר, לזמנין כהאי גוונא ולזמנין כהאי גוונא, כגוונא דא לתתא בהאי אדם כמה דאמרן, לזמנין כהאי גוונא ולזמנין כהאי גוונא, ורזא דא ז' ואתכליל ביה את י', ורזין אלין באצבען

זוהר חלק ב דף עז/א

דימינא בזעירא וברברבא, וסימן (דברים א יז) כקטן כגדול תשמעון, אלין תרין אצבען ברזין אלין, והכי אינון ברזין דאוליפנא מניה דמר (ולאו אינון) ברזי דרב ייסא סבא. מכאן ולהלאה שרטוטין אחרנין דאקרון כלהו תולדות, ואינון תולדות אדם, כמה דכתיב (בראשית ב ד) תולדות השמים, והא אתמר דכלא רזא דא כגוונא דא, תולדות אדם בכל אינון דיוקנין דאנפין ובכל אינון דקאמרן, ובאלין תולדות דשרטוטי ידין דאתחזיין ברזין פנימאין כמה דאתחזי:

זה ספר תולדות אדם לשרטוטין, סימן זר"ה פס"ק, רזין לחכימי לבא, רזהס"ף, חמש אתוןן בחמש תרעין, למנדע חכמה בסכלתנו:

תרעא קדמאה ר', בידא אית שרטוטין דקיקין ושרטוטין רברבין, וכלהו מתערבי דא עם דא, שרטוטין רברבין דאית בידא, כד אינון תרין בארכא, ותרין בפותיא, ואחידו דא בדא, דא איהו ברזא דאת ה', וברזא דאת ר', ודחי לאת ז', ונטיל אלין תרין אתוןן, בפותיא נטיל ה', בארכא נטיל ר', וסימן דיליה ה"ר. דא אית ליה בידא שמאלא כהאי גוונא, באלין שרטוטין רברבין, אבל אינון שרטוטין זעירין דנטלא ימינא לא נטלא שמאלא. דימינא נטלא חד שרטוטא דקיק לעילא בארכא, וחד שרטוטא דקיק לתתא, דאחיד בין אינון תרין שרטוטין רברבין, בפותיא אית חד

שרטוטא דקיק דאחיד לתתא, באינן תרין דשריין עליה, ובשמאלא לאו הכי, ורזא דיליה איהו בימינא ולא בשמאלא. האי איהו בר נש דלזמנין תאיב בביתא, ולזמנין בארחא, דא לא שכיך לביה בהאי ובהאי, כד איהו בביתא תאיב בארחא, וכד איהו בארחא תאיב בביתא, אצלח תדיר בארחא, ולזמנין בביתא, דא אצלח באורייתא, וברזי דאורייתא אי אשתדל בהו, האי חמי בשנאוי, תועלתא לסגיאין ביה, עצלא איהו במלי דעלמא, אי אתער, אתערון לאוטבא ליה מלעילא, זכי במלוי, דא איהו חמידא ומפזר ממונא, טב עינא איהו, צלותיה אשתמע, נחית וסליק בממונא, דא איהו דלזמנין מתבר לביה לגבי מאריה, וכדין אשתכחו תלת שרטוטין זעירין, דמעברן בההוא שרטוטא דקיק דאתוסף על אינן תרין דפותיא, ורזא דא ה' דמתחברא עם ר'. דא ארחא דא ביתא, דא חזוה דא עציבו, דא תועלתא דא עצלא, דא טב עינא דא חמידא ומפזר ממונא, דא מתבר לביה ותב למאריה:

תרעא תניינא ז', בימינא בקסטירו דקולטא רשימין שכיחי, כד אשתכחו תלת שרטוטין רברבין בפותיא, ותרין רברבין בארכא, וחד מאינן דארכא אחיד באינן תרין דפותיא, וחד אחרא לא אחיד בהו, האי אית פסלו בזרעיה מסטרא דאבוי, או מסטרא דאמיה, וכדין משתכחי לתתא מאינן תלת שרטוטין דפותיא, תרין שרטוטין דקיקין דאחידן בהו לתתא, האי איהו בר נש מתקן עובדוי קמי בני נשא, ולביה לא קשוט. ולזמנא דסיב אהדר לאתקנא, כדין אשתכחו אינן תרין שרטוטין בארכא, אחידן באינן דפותיא דא עם דא, ותרין אחרנין עמהון באמצעיתא דקיקין ודא בארכא, ותלת דקיקין בפותיא, ורזא דא ז' דמתחברא באת ר', וכד איהו סיב ותב כדקאמרן, אתתקן איהו ברזא דאת ר' ואתחבר באת ז' לבתר, כד האי אתתקן, איהו תדיר בלחישו וכל עובדוי בלחישו, אבל לאו איהו בקיומא כדקא חזי, בגין דההוא פסילו עד לא אתיאיאשא ביה. מכאן אוליפנא, מאן דפסיל זרעיה, עד תלת דרין לא אתיאיאשא ההוא פסילו

זוהר חלק ב דף עז/ב

מלכשכשא, בגין כך תנינן ווי ליה לההוא בר נש דפסל זרעיה, ולא חייש ליקרא דמאריה, פסיל זרעיה ודאי. ולבתר דאתיאיאשא ההוא פסילו, כדין אשתכחו שרטוטין בידא ימינא ארבע וחמש, ארבע בארכא, חמש בפותיא, ורזא דא ז' ואתחבר באת ה', האי לזמנין אצלח לזמנין לא אצלח, אצלח באורייתא, ולסוף יומי אצלח אפילו בממונא:

תרעא תליתאה ה', בימינא, כד אשתכחו חמש שרטוטין בפותיא ותלת בארכא, ואשתכח ההוא שרטוטא דאמצעיתא מאינן תלת, דא איהו ברזא דאת ה' ואסתמיך באות ס', בזמנא דאשתכח ההוא שרטוטא דאמצעיתא, דעאל ואחיד גו אינן חמש שרטוטין דפותיא, דא איהו בר נש עציב ורגיז גו ביתיה, ובגו בני נשא לאו הכי, קמצן איהו בביתיה, ורגיז וכפין, ולזמנין לא, לבר מביתיה לאו הכי, אצלח בעובדי עלמא, כד אשתדל באורייתא אסתכל זעיר ואתהדר בה, מהימנא איהו, אבל לאו כל זמנא, וההוא זמנא דלאו מהימנא אחזי גוון קשוט, ולא קשוט בשלימו, בדינא יצלח, מהימנא איהו ברזין דאורייתא, דא איהו ברזא דאת ה' ואתחבר באת ס'. ואי ארבע שרטוטין בפותיא וחמש בארכא, תרין מאינן דארכא עאלין גו אינן ארבע, דא איהו בר נש חזי בביתיה, ואתחזי עציב לבא לבר, ולא הכי, דכיון דמליל עם בני נשא אחזי חזו ואתכוון במלוי. תלת שרטוטין זעירין עאלין גו אינן דארכא, דא אית ליה חד רשימו אוכם בגופיה, ותלת שערין תליין בההוא רשימו, וההוא רשימו איהו כעגולא, וחד תבירא (נ"א חבורא) ברישיה, ולהאי רשימא קראן ליה חכימי לבא דידעין רזין אלין, ריש נשרא, רשימו דא אתחזי לזמנין בין כתפוי, ולזמנין בדרועא ימינא, ולזמנין על ידא ימינא באצבעוי. אי רשימא דא ריש נשרא איהו בארח מישר בתיקוני, יסתלק לעותרא וליקרא, ואי ההוא ריש נשרא אתהפך לאחורא, יזכה לבנין לזמנין,

אבל כד איהו סיב יזכה לעותרא יתיר וליקר סגיא, יתיר מעולמוי, ויצלח באורייתא אי אשתדל בה. ריש נשרא דא אתחזי לזמנין אוכמא, ולזמנין גוון דלא סומק זעיר, דלא אצטבע כל כך, לזמנין בשערין, לזמנין שעיע, וכלא חד סימנא איהו, ובחד דינא אתדן. ואי ההוא גוון סומק אצטבע יתיר, וקאים בגווינה, זמן זעיר הוא דאצטבע, בגין דאלין גווינין לזמנין קיימין נהירין, ולזמנין חשוכין, ואי אצטבע ההוא סומק ונהיר, כדין אית בידא שמאלא תלת שרטוטין בארכא ותלת בפותיא, וחד דקיק על אינון דפותיא, וחד דקיק על אינון דארכא, ובידא ימינא אתוסף חד בפותיא בלחודוי, האי בר נש שכיב בנדה ולא תב מינה למאריה, וכד תב בתיובתא, אשתארו אינון שרטוטין בידא שמאלא, וההוא דאתוסף בימינא אתעדי מניה, ואתעדי ההוא סומקא דלא אתחזי נהיר כל כך מניה, ולזמנין דאף על גב דתב, לא אעדיו מניה ההוא סומקא עד זמן. האי איהו ברזא דאת ה', ואתעדי את ס', ועאל תחותיו את ק', ואתחבר את ה' באת ק', האי בעי תקונא לנפשיה בבהילו, חכימא דלבא דחמי ליה, חובתא אית עליה לומר ליה זיל אסי לנפשך. ואי תלת שרטוטין בארכא וחד בפותיא, דא איהו ברזא דאת ה' בלחודוי, ולזמנין אתחבר ברזא דאת ז', האי איהו בר נש תאיב בתר בצעין דעלמא, ואי לאו רדיף בתר נשין ותיאובתיה לנאופים, ואף על גב דתאיב לבצעין דעלמא, האי לא אעדיו מניה ולא אכסיף, עינוי שקיעין ומליל בהו, אי תב למאריה מתחלפי שרטוטין, תלת בפותיא וחד לארכא, ואינון תרין דקיקין

זוהר חלק ב דף עח/א

קיימין בקיומא, כדין רעו דיליה יתיר באתתיה ואתדבק בה, חד דקיק יתיר עאל בין אינון תרין דקיקין, כדין אתחבר את ה' באת ז'. ואי שרטוטא חד בארכא וארבע בפותיא, ותלת דקיקין קיימין על ההוא חד, וחד על אינון ארבע, על דרועא שמאלא אית ליה תלת קסטרין דקיקין, דאתילידו ביה מיומין זעירין, וחד שערא תליא בההוא חד דרישא, האי איהו רדיף בתר נאופא דאשת חבריה, מאריה דזדונא איהו, אגזים בעינא שמאלא בלא מלולא כלל ואשלים, ובגין דאיהו מאריה זדונא לא חייש ליקרא דמאריה, לאתבא קמיה, לבתר קטיל חויה ליה או בר נש סומקא. ואי ארבע בארכא ותלת בפותיא, ואינון דסלקין לעילא אעדיו מניה, האי תבר לביה לגבי מאריה ותב בתיובתא, כדין איהו ברזא דאת פ' ואתחבר באת ה', על אלין ועל אינון דכוותיה כתיב, (ישעיה נז יט) שלום שלום לרחוק ולקרוב. עד הכא כל אינון רזין דתולדות אדם, דאינון תולדות דאתילידו ביה מזמן לזמן, כפום ארחוי דבר נש, זכאה חולקיהון דאינון דיתבין קמיה דמר, וזכו למשמע מפומיה רזין דאורייתא, זכאין אינון בהאי עלמא וזכאין אינון לעלמא דאתי. אמר רבי שמעון, זכאין אתון חבריא דכל רזין לא אניס לכו, כמה דוכתינן עלאין אזדמנן לכו לעלמא דאתי:

פתח ואמר, ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהי"ם אנשי אמת שונאי בצע, האי קרא אוקמוה, אבל ואתה תחזה, תבחר לא כתיב, אלא תחזה, לפום חיזו דעיינין, במאי, בדיוקנא דבר נש, באלין שית סטרין דקאמרתון, וכלא בהאי קרא:

ואתה תחזה חד בשערא, מכל העם תרין במצחא, אנשי חיל תלת באנפין, יראי אלהי"ם ארבע בעיינין, אנשי אמת חמש בשפון, שונאי בצע שית בידין בשרטוטיהון, דאלין אינון סימנין לאשתמודעא בהו בני נשא, לאינון דרוח חכמתא שריא עלייהו. ועם כל דא משה לא אצטרין דא, אלא מה כתיב, ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל, בגין דרוחא קודשא הוה אתי לגביה ואודע ליה, וביה הוה חמי כלא, מנא לן, דכתיב כי יהיה להם דבר בא אלי, באים אלי לא כתיב, אלא בא אלי, דא רוח קודשא דהוה אתי לגביה, וביה הוה ידע, ולא אצטרין לכל דא לאסתכלא ולעיינא, אלא לפום שעתא הוה ידע משה. כהאי גוונא ידע שלמה מלכא, ידע בכורסייה, דרוח קודשא שריא עליה, דכל מאן דקריב לכורסייה דחילו ואימתא נפיל עליה, וביה הוה דאין דינא

בלא סהדין, בגין דדיוקנין הוּו בכורסייה, וכל מאן דמקרב בשקרא מכשכשא ההוא דיוקנא, והוה ידע שלמה מלכא דבשקרא קאתי, בגין כך אימתא דכורסיה הוה נפיל על כלא, וכלהו אשתכחו זכאין קמיה. מלכא משיחא בריחא, כמה דאת אמר (שם יא ג) והריחו ביראת יהו"ה, ולא למראה עיניו ישפוט וגו'. ותלת אלין דנו עלמא בלא סהדין והתראה, שאר בני עלמא על פום סהדין, על מימר אורייתא. חכימין דאשתמודען באינון דיוקנין, עליהו לאזהרא לבני עלמא, ולמיהב אסוותא לבני נשא, ולאסי נפשיהו, זכאין אינון בהאי עלמא, וזכאין אינון בעלמא דאתי:

בחדש השלישי לצאת בני ישראל וגו', דשליט ביה אוריאל רב ממנא, ותלת מאה ושתינ וחמש רבוא משריין עמיה, כחושבן יומי שתא, וכלהו אית לון תלת מאה ושתינ וחמש מפתחן נהורין, מההוא נהורא דנפקא מגו חשמל עלאה פנימאה גניז וסתים, די רזין דאתוון קדישין עלאין דשמא קדישא

זוהר חלק ב דף עח/ב

תליין ביה. ואיהו רזא דאיש תם, מאריה דביתא איש האלהי"ם, תם, דתמן סיומא וקשרא דתפילין, ויעקב איש תם הוה. ובדיוקניה קיימא רזא דחשמל פנימאה עלאה טמיר וגניז, וכל נהורין סתימין עלאין נקיט איהו, ונפקי מניה, וכלהו משריין נקטי אינון מפתחן דההוא נהורא דנפיק מגו חשמל. וההוא נהורא כליל בתרין נהורין, ואינון חד, נהורא קדמאה איהו נהורא חוורא דלא שלטא ביה עינא, ודא איהו נהורא דגניז לצדיקיא, כמה דאת אמר (תהלים צז יא) אור זרוע לצדיק וגו', נהורא תניינא איהו נהורא מנצצא מלהטא כגוון סומק, ואתכלילו תרין נהורין כחד, והוון חד. והאי אוריאל רב ממנא, וכל אינון משריין, נטלי ההוא נהורא, ובגין דכליל בתרין אקרי תאומי"ם, ועל דא שלטא ביה ההוא מזלא דאקרי ברזא דיליה תאומים, וביה אתיהיבת אורייתא, ומכאן אתמשכאן דרגין לתתא, עד דסלקין בשמהן (ס"א לאנהגא) לאנהרא עלמא. כל שאר מזלי לית לון פה ולשון, והאי אית ליה פה ולשון כלילן כחדא, ועל דא באורייתא (יהושע א ח) והגית בו יומם ולילה כתיב, יומם לקבל לשון, לילה לקבל פה, וכלא כליל כחדא, ובכלא סליק תאומים, תומים כתיב. ועל רזא דא כתיב תומים, (בראשית כה כד) והנה תומים בבטנה, אי תימא דבגין תרווייהו קאמר, לאו הכי, דהא עשו לא סליק ברזא דא, אלא בגין יעקב קאמר, ושבחא דא דהוה במעשה דההיא צדקת קא משבח קרא, ובגין דהוה תמן ההוא רשע אסתלק מתמן אל"ף וכלא רזא חדא. יעקב נטיל ברזא דיליה תרין ירחין ניסן ואייר, ואתכליל איהו ברזא דסיון דאיהו תאומים, עשו נטיל ברזא דיליה תרין ירחין תמוז אב, ואיהו לא אשתכח ואתאביד, דהא אלול לאו דיליה הוא, ואפילו אב ט' יומין אינון דיליה ולא יתיר, ואתאביד ולא אשתכח, ולא איהו ברזא דתאומים, אלא אתפרש לחודיה וסטא לסטרא אחרא באפיסה ושממו, כמה דאת אמר (תהלים ט ז) האויב תמו חרבות לנצח. ובגין דיעקב איהו תאומים, אתיהיבת אורייתא לבנוי בחדש תאומים, ואורייתא ברזא דתאומים, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, בחדש תליתאי, לעם תליתאי, בדרגין תליתאין, תורה תליתאי תורה נביאים וכתובים, וכלא חד:

בחדש השלישי וגו', פרשתא דא בהאי קרא אוקמוה ליה לעילא, תאני רבי חייא, בההוא זמנא דמטו ישראל לטורא דסיני, כניש להו קב"ה לזרעיין דישראל, ואשגח ליה בכלהו, ולא אשכח בכלהו זרעא דישראל פסילו, אלא כלהו זרעא קדישא, כלהו בני קשוט. בההוא זמנא אמר קב"ה למשה, השתא אנא בעי למיהב אורייתא לישראל, משיך להו ברחימותא דאבהן, ברחימותא דרחימנא להו, ובאתוון דעבדית להו, ואת הוי לי שליחא, ואתיב מלין אלין. אמר רבי יוסי אמר רבי יהודה, כך אמר קב"ה למשה, במלה דא הוי לי שליחא מהימנא, לאמשכא ישראל אבתראי:

ומשה עלה אל האלהי"ם, ויקרא אליו יהו"ה מן ההר וגו', ומשה עלה אל האלהי"ם, לאתרא דפרישן גדפוי דשכינתא, כמה דאת אמר (שם יח י) ויט שמים וירד וגו'. תאנא אמר רבי יהודה, כל זמנא דגלופי מלכא עלאה מתישרן באתרייהו, עלמין כלהו בחידו, וכל עובדין מתישרן בקיומייהו, (מאן כל עובדין מתישרן בקיומייהו), כמה דאת אמר (שמות לד י) את מעשה יהו"ה כי נורא הוא, מאי כי נורא הוא, אמר רבי אלעזר, שלימו דכלא, כמה דאת אמר (דברים י יז) האל הגדול הגבור והנורא, מאי

זוהר חלק ב דף עט/א

והנורא, דא יעקב, וכתוב (בראשית כה כז) ויעקב איש תם, כתרגומו גבר שלים, שלים בכלא, כך כל עובדין דקב"ה שלימין בשלימו, בקיומא שלים. תניא רבי יוסי אומר, יומא חד הוה קאימנא קמיה דרבי יהודה סבא, שאילנא ליה מאי דכתיב (שם כח יז) ויירא ויאמר מה נורא וגו', מאי קא חמא דקאמר דאיהו נורא, אמר לי, חמא שלימו דמהימנותא קדישא דהוה שכיח בההוא אתר כגוונא דלעילא, ובכל אתר דהוי שלימותא שכיח אקרי נורא. אמינא ליה, אי הכי אמאי תרגומו דחילו ולא שלים, אמר לי, לית דחילו אלא באתר דהוי שלימותא שכיח, ובכל אתר דהוי שלימותא שכיח אתקרי נורא, דכתיב (תהלים לד י) יראו את יהו"ה קדושיו כי אין מחסור ליראיו, ממשמע דקאמר כי אין מחסור, באתר דלית מחסור שלימותא שכיח. תאנא (משלי ל ד) מי עלה שמים וירד, אמר רבי יוסי, דא הוא משה, דכתיב ומשה עלה אל האלהי"ם, מי אסף רוח בחפניו, דא הוא אהרן, דכתיב (ויקרא טז יב) ומלא חפניו קטרת סמים דקה, מי צרר מים בשמלה, דא אליהו, דכתיב (מ"א יז א) אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי, מי הקים כל אפסי ארץ, דא הוא אברהם, דכתיב ביה (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, אל תקרי בהבראם אלא באברהם. הוא תני האי, והוא אמר, מי עלה שמים דא קב"ה, דכתיב ביה (תהלים מז ו) עלה אלהי"ם בתרועה, (מי עלה, תקון בסוד את האור, אמנם בתרועה וירד, בסוד ויבדל, הבדילו לו אלהי"ם בתרועה), מי אסף רוח בחפניו דא קב"ה, דכתיב (איוב יב י) אשר בידו נפש כל חי וגו'. מי צרר מים בשמלה דא קב"ה, דכתיב ביה (שם כו ח) צורר מים בעביו, מי הקים כל אפסי ארץ דא קב"ה, דכתיב ביה (בראשית ב ד) ביום עשות יהו"ה אלהי"ם ארץ ושמים. תו אמר, מי עלה שמים וירד וגו', אלין אינון ארבע קטירי עלמא, אש רוח מים ועפר. אמר רבי ייסא, אתחזון מלוי דרבי יוסי דלא מתקיימאן, כד מטו מלין אלין לגביה דרבי שמעון, אנח ידוי ברישיה דרבי יוסי וברכיה, ואמר שפיר קא אמרת והכי הוא, אמר ליה מנא לך, אמר ליה הכי אוליפנא מאבא, דהוה אמר משמיה דרב המנונא סבא. יומא חד הוה יתיב רבי שמעון בתרעא דצפורי, אמר ליה רבי ייסא, האי דאמר רבי יוסי, מי עלה שמים וירד וגו', זמנא חדא אמר דא משה, לבתר אמר דא קב"ה, לבתר אמר אלין ארבע קטירין אש רוח מים ועפר, וחמינא ליה למר דברכיה. אמר ליה ודאי שפיר קא אמר, והכי הוא, וכלא חד מלה, וכלהו מלי אתקיימו בקב"ה, וכלהו בחד מתקלא סלקא, אתרגיש רבי ייסא במלוי דרבי שמעון, ואמר, ודאי האי הכי הוא, והכי אוליפנא מקמיה דמר זמנא אחרא, (אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, אל תקרי בהבראם אלא באברהם, דכתיב (תהלים פט ג) כי אמרתי עולם חסד יבנה, אבל) וכלא שפיר. אבל סופא דקרא מאי קא מיירי, דכתיב (משלי ל ד) מה שמו ומה שם בנו כי תדע, מה שמו תינח, מה שם בנו מהו, אמר ליה, רזא דמלה הא אוליפנא לרבי אלעזר ברי, אמר ליה לימא לי מר, דהא בחלמי שאילנא קמיה דמר האי מלה ואמר לי, ואנשינא לה, אמר ליה אי אימא תדכר, אמר ליה ודאי, דהא מה דאוליפנא קמיה דמר יומא דא אדכרנא. אמר ליה רזא דמלא, היינו דכתיב (שמות ד יב) בני בכורי ישראל, וכתוב (ישעיה מט ג) ישראל אשר בך אתפאר, וברזא עלאה והאי אקרי בנו, אמר ינוח דעתיה דמר דהא רזא דא ידענא. אדהכי לא אדכר רבי ייסא, חלש דעתיה, אזל לביתיה, אדמוך, אחזיאו ליה בחלמיה חד ספרא דאגדתא, דהוה כתיב ביה חכמה

ותפארת במקדשו, אתער, אזיל לגביה דרבי שמעון, נשק ידוי, אמר הכי חמינא בחלמא, זמנא
אחרא חמינא בחלמא, חד

זוהר חלק ב דף עט/ב

ספרא דאגדתא, דאחזיו קמאי, והוה כתיב ביה חכמה ותפארת במקדשו, חכמה לעילא, תפארת
לתתא, במקדשו לגביהו, והכי חמינא בחלמא זמנא חדא, והכי אשכחנא בפומאי, אמר ליה רבי
שמעון, עד כען רביא אנת למיעל בין מחצדי חקלא, והא כלא אחזיאו לך, ודא הוא דכתיב מה
שמו ומה שם בנו כי תדע, חכמה שמו, תפארת בנו:

(תנא) ומשה עלה אל האלהי"ם, זכאה חולקיה דמשה דזכי ליקרא דא, דאורייתא אסהיד בגיניה
כך, (תאני רבי יהודה) תא חזי מה בין משה לשאר בני עלמא, שאר בני עלמא כד סלקין, סלקין
לעותרא, סלקין לרבו, סלקין למלכו, אבל משה כד סליק, מה כתיב ביה, ומשה עלה אל
האלהי"ם, זכאה חולקיה. רבי יוסי אמר, מכאן אמרו חברייא, הבא ליטהר מסייעין אותו, דכתיב
ומשה עלה אל האלהי"ם, מה כתיב בתריה, ויקרא אליו יהו"ה, דמאן דבעי לאתקרבא מקרבין
ליה. ויקרא אליו יהו"ה מן ההר לאמר, כה תאמר לבית יעקב וגו', רבי יצחק פתח (תהלים סה
ה) אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך, זכאה חולקיה דההוא בר נש דקודשא בריך הוא אתרעי
ביה, וקריב ליה למשרי בגו היכלא קדישא, דכל מאן דאיהו אתרעי ביה לפולחניה, רשים הוא
מרשימין דלעילא, למנדע דהא הוא אתבחר מקמיה דמלכא קדישא עלאה למשרי במדורוי, וכל
מאן דאשתכח ביה ההוא רשימא, אעבר בכל תרעין דלעילא, ולית דימחי בידוי. רבי יהודה אמר,
זכאה חולקיה דמשה, דעליה כתיב אשרי תבחר ותקרב, וכתיב ביה (שמות כ יח) ומשה נגש אל
הערפל, (שם כד ב) ונגש משה לבדו אל יהו"ה והם לא יגשו. כה תאמר לבית יעקב, אלין נוקבי,
ותגייד לבני ישראל אלין דכורין, רבי שמעון אמר, כה תאמר כמה דאת אמר (במדבר ו כג) כה
תברכו, וכתיב (תהלים קמה י) וחסידיך יברכוכה, כלומר יברכו כה. כה תאמר לבית יעקב,
באמירה, והיינו מסטרא דדינא, ותגייד לבני ישראל, כמה דאת אמר (דברים ד יג) ויגד לכם את
בריתו, וכתיב (שם כו ג) הגדתי היום ליהו"ה אלהי"ך, לבני ישראל, דכורין דאתו מסטרא
דרחמי. אמר רבי יוסי (נ"א יצחק) הואיל ואתינא להאי, מה הוא הגדתי היום ליהו"ה אלהי"ך,
ליהו"ה אלהינ"ו מבעי ליה, אמר ליה רבי שמעון, וכי האי בלחודוי הוא, והא כתיב (שם ח ז) כי
יהו"ה אלהי"ך מביאך אל ארץ טובה וגו', (שם ז טז) אשר יהו"ה אלהי"ך נותן לך, (שם ד כד)
כי יהו"ה אלהי"ך אש אוכלה הוא, וכלהו הכי, אלא הכי תנינן, כל הדר בארץ ישראל דומה כמי
שיש לו אלוה, וכל הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה, מאי טעמא, משום דזרעא קדישא
לארעא קדישא סלקא, ושכינתא באתרה יתבא, והאי בהאי תליא. ומשה לא קאמר אלהי"ך אלא
לאינון דהוו זמינין למיעאל לארעא קדישא, ולקבלא אפי שכינתא, ומה דלא אמר אלהינ"ו, משום
דהא משה לא זכה למיעאל לארעא, ובגיני כך אלהי"ך ודאי בכל אתר, משום דאינון הוו זמינין
למיעאל תמן. אמר ליה ודאי הכי הוא, אבל הכא כתיב (שם כו ג) ובאת אל הכהן אשר יהיה
בימים ההם, ואמרת אליו הגדתי היום ליהו"ה אלהי"ך, והא אינון בארעא שריין, מאי טעמא
אלהי"ך ולא אלהינ"ו, אלא אינון בעיין לאחזאה ולאודאה, דבגיניה דחסד עלאה זכאן לכל האי
ושריין בארעא, ועאלן לההיא ארעא, ועבד עמהון כל אינון טבאן, ובגיני כך הוו אמרין מלין
אלין לכהן, (ולא לבר נש אחרא) דכתיב הגדתי היום ליהו"ה אלהי"ך, (והכי הוא ודאי), משום
דאתי מסטרא דחסד. כה תאמר לבית יעקב, לכהו אתר דאתחזי להו, ותגייד לבני ישראל, בההוא
אתר שלים דאתחזי להו, דהא יעקב וישראל תרין דרגין אסתלקו, ובדרגא חד סלקין, אלא ישראל
שלימותא דכלא

זוהר חלק ב דף פ/א

אקרי, ותגיד לבני ישראל, לאחזאה חכמתא ולאשתעי ברוח חכמתא, טיבו וקשוט דעבד לון קודשא בריך הוא, דכתיב ויגד לכם את בריתו. תניא אמר רבי יוסי, זמנא חדא הוינא אזיל בארחה, והוה רבי חייא ברי עמי, עד דהוינא אזלין אשכחנא חד גבר דהוה לקיט בחקלא עשבין לאסוותא, קריבנא לגביה, אמינא ליה בר נש קוטר אדקוטרי דעשבין למה, לא זקיף רישיה ולא אמר מידי, אהדרנא זמנא אחרא ואמינא האי, ולא אמר מידי, אמינא ליה לרבי חייא ברי, או האי בר נש אטיס אודנין או שטיא או חכימא, יתיבנא גבוי, לבתר לקיט אינון עשבין ואחיד לון, וחפא עליהון טרפי גופנין. אמר לן, אנא חמינא דיודאין אתון, ויודאין אמרי עלייהו דאינון חכימין, אי לא דחייסנא עלייכו השתא, תהוון רחיקן מבני נשא, כסגירא דא דמרחקין ליה מכלא, דהא אנא חמינא דריחא דחד עשבא דהוה קריב גביכון עאל בגופייכו, ותהוון רחיקין תלתא יומין, אלא אכילו אלין תומי ברא ותתסון, אכלנא מנייהו דהוון שכיחין קמן ואדמכנא, ואתקטרנא בזיעא עד עידן סגי, לבתר אתערנא, אמר לן ההוא גברא, השתא אלהכון עמכון דאשכחון לך, דהא אסוותא דגופיכון על ידי אשתלים. עד דהוינא אזלין, אמר לן, כל בר נש בעי לאשתעי בבר נש אחרא כפום ארחוי, דהא לנוקבא כפום ארחוי, לגברא כפום ארחוי, לגברא דגברי כפום ארחוי, אמינא לרבי חייא ברי, היינו דכתיב כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל, (ס"א כה תאמר לבית יעקב, בההוא אתר דאתחזי להו, ותגיד לבני ישראל בההוא אתר שלים דאתחזי להו, דהא יעקב וישראל תרין דרגין אינון, ובדרגא חד סלקין, אלא ישראל שלמותא דכלא אקרי). אמר לן, חמיתון דלא זקיפנא רישאי ולא אשתעינא בהדייכו, משום דאבא חכימא בעשבין מכל בני דרא הוה, ואוליפנא מאבא ארחוי דכל עשבין דבהון קשוט, ואנא בכל שתא מדוראי בינייהו, והאי עשבא דחמיתון דחפינא ליה בטרפי דגופנין אלין, בביתאי אית אתר חד והוא לסטר צפון, ובההוא אתר נעיץ חד ריחיא, ומעינא דההוא ריחיא נפיק חד גבר בתרין רישין, וחרבא שיננא בידיה, ובכל יומא קא מצער לן, ואנא לקיטנא האי עשבא, וזילו אבתראי ותחמון חיליה דהאי עשבא, ומה די אלהא עלאה גלי בעלמא, ולית מאן דידע ארחוי בכלא. אזילנא אבתריה, עד דהוינא אזלי בארחה, מאיך לחד נוקבא בעפרא, ושוי מההוא עשבא בנוקבא, נפק חד חויא ורישא דיליה סגי, נטל חד סנטירא (נ"א סודרא), וקטיר ליה כחד גדיא, דחילנא, אמר לן זילו אבתראי. עד דמטינא לביתיה, חמינא ההוא אתר בחשוכא בתר חד כותלא, נטל חד שרגא, ודליק דליקא סחרניה דההוא אתר דרחיאי, אמר לן ממה דתחמון לא תדחלון ולא תשתעון מידי, אדהכי שרי חויא מקטרוי, וכתש בקיסטא מההוא עשבא ושוי ברישיה דחויא, עאל חויא בההוא עינא דרחיאי, ושמענא קלא דכל אתר מזדעזעא, בעינן למיפק, אחיד בידנא ההוא גברא, אמר לא תדחלון קריבו גבאי. אדהכי נפק חויא שתית דמא, נקט ההוא גברא מההוא עשבא ושוי ברישיה כבקדמיתא, עאל בההוא עינא דרחיאי, לשעתא זעירא חמינא דנפק מההוא עינא חד גברא בתרין רישין, וחויא שרייא סחרניה דקדלוי, עאל בההוא עינא דרחיאי ונפק תלת זמני, הוה אמר זקיטא זקיטא, ווי לאימיה דלההוא אתר אוביל ליה. אדהכי אתעקר רחיאי מאתריה, ונפקו גברא וחויא, ונפלו ומיתו תרווייהו, ואנן דחילנא סגי, אמר לן ההוא גברא, דא הוא חילא דעשבא דאנא לקיטנא קמייכו, ובגיני כך לא אשתעינא בהדייכו, ולא זקיפנא רישאי בשעתא דקריבתון גבאי. אמר לן אילו

זוהר חלק ב דף פ/ב

ידעין בני נשא חכמתא דכל מה דנטע קודשא בריך הוא בארעא, וחילא דכל מה דאשתכח בעלמא, ישתמודעון חילא דמאריהון בחכמתיה סגיא, אבל לא טמיר קודשא בריך הוא חכמתא דא מבני

נשא, אלא בגין דלא יסטון מארחוי, ולא יתרחיצו בההיא חכמתא וינשון ליה. כד אתינא ואמינא הני מלי קמיה דרבי שמעון, אמר ודאי חכימא הוה, ותא חזי, לית עשבא ועשבא דאתייליד בארעא, דלא אית ביה חכמתא סגיא, וחיליה בשמיא סגיא. תא חזי מן אזובא, דבכל אתר דבעי קודשא בריך הוא לדכאה לבר נש, באזובא מתדכי, מאי טעמא, משום דיתער חיליה דלעילא דאתפקדא עלוי, דהא ההוא חילא דאתפקדא עלוי כד אתערא, מבערא רוח מסאבא ואתדכי בר נש, ועלך אמינא בריך רחמנא דשזבך:

אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים, מאי כנפי נשרים, אמר רבי יהודה, ברחמי, דכתיב (דברים לב יא) כנשר יעיר קנו וגו', והיינו רזא דאמר רבי שמעון, (משלי ל יט) דרך הנשר בשמים, מאי בשמים, ברחמי, מה נשר אשתכח ברחמי על בנוי ודינא לגבי אחרנין, כך קודשא בריך הוא אשתכח ברחמי לגבי ישראל ודינא לגבי עמין עעכו"ם. רבי אלעזר הוה אזיל מקפוטקיא ללוד, והוה אזיל רבי יוסי ורבי חייא עמיה, קמו בנהורא כד נהיר יממא והוה אזלי, אמר רבי חייא, חמינא האי קרא דכתיב (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין לארבעתם, ופני שור מהשמאל לארבעתן, ופני נשר לארבעתן, הא אריה בימינא שור משמאלא, נשר באן אתר דוכתיה. אמר ליה רבי אלעזר, באתרא (נ"א דיעקב) דיניקא שריא, מאי טעמא, משום דנשר בכלא אשתכח רחמי לבנוי דינא לגבי אחרנין, כך קודשא בריך הוא אוביל לון לישראל ברחמי, ובדינא לגבי אחרנין, דכתיב ואשא אתכם על כנפי נשרים, וכתיב כנשר יעיר קנו. מנלן דנשר רחמי אקרי, דכתיב דרך הנשר בשמים, בשמים ממש, ובגיני כך אריה לימינא, שור לשמאלא, נשר בינייהו ואחיד לון, אדם כליל כלהו, וכלא אתכלילן ביה, דכתיב ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה:

ויהי ביום השלישי וגו', רבי אבא פתח (שיר ח ח) אחות לנו קטנה ושדים אין לה, מה נעשה לאחותנו ביום שידובר בה, אחות לנו קטנה, דא כנסת ישראל דאקרי אחות לקודשא בריך הוא, ושדים אין לה, היינו דתנינן בשעתא דקריבו ישראל לטורא דסיני, לא הוה בהון זכוון ועובדין טבין לאגנא עלייהו, דכתיב ושדים אין לה, דהא אינון תקוונא ושפירו דאתתא, ולית שפירו דאתתא אלא אינון, מה נעשה לאחותנו, מה יתעביד מינה בשעתא דקודשא בריך הוא יתגלי בטורא דסיני למללא בפתגמי אורייתא ויפרח נשמתהון מנייהו. אמר רבי יוסי, בההיא שעתא דקריבו ישראל לטורא דסיני, בההוא ליליא ונגהי תלתא יומין דלא אזדווגו לאנתתייהו, אתי מלאכין עלאין וקבילו לישראל באחותא, אינון מלאכין לעילא, וישראל מלאכין לתתא, אינון מקדשין שמא עלאה לעילא, וישראל מקדשין שמא עלאה לתתא, ואתעטרו ישראל בשבעין כתרין בההוא ליליא. ומלאכי עלאי הוה אמרי, אחות לנו קטנה ושדים אין לה, דלית להו זכוון ועובדין טבין, מה נעשה לאחותנו, כלומר מה יקר ורבו נעביד לאחתנא דא, ביומא דקודשא בריך הוא יתגלי בטורא דסיני למיהב להו אורייתא:

(ויהי ביום השלישי) כתיב היו נכונים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה, והיינו ביום השלישי. רבי שמעון אמר, בשעתא דקודשא בריך הוא בעא לאתגלאה

זוהר חלק ב דף פא/א

בטורא דסיני, קרא קודשא בריך הוא לכל פמלייא דיליה, אמר לון, השתא ישראל רביין, דלא ידעין נימוסי, ואנא בעיא לאתגלי עלייהו, אי אתגלי עלייהו בחילא דגבורה לא יכלין למסבל, אבל אתגלי עלייהו ברחמי ויקבלון נימוסי, דהא הוא דכתיב ויהי ביום השלישי, ביום השלישי ודאי, דאיהו רחמי. מנלן, דכתיב (ש"ב כב י) ויט שמים וירד, ובהאי אתגלי קודשא בריך הוא

לישראל, אקדים להו רחמי בקדמיתא, ולבתר אתייהיב להו אורייתא מסטרא דגבורה, ביום השלישי, דהכי אתחזי להו, דבגיני כך ישראל אקרונ. בהיות הבקר, דכתיב (שם ב כג ד) בקר לא עבות, הא אי הוה עבות קדרותא אשתכח ולא אתגלייא חס"ד, ואימתי אתגלייא חס"ד, בבקר, כמה דאת אמר (בראשית מד ג) הבקר אור, דכד נהיר צפרא חס"ד אשתכח בעלמא ודינין מתעברן, ובזמנא דלא נהיר בקר, דינין עד כען לא מתעברן, דכתיב (איוב לח ז) ברן יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלהי"ם, כיון דאתעברן אינון כוכביא ונהיר שמשא, ביה שעתא כתיב בקר לא עבות, וחס"ד אתער בעלמא תתאה, בההיא שעתא כתיב בהיות הבקר, וכיון דמתעברן כוכביא, בקר אשתכח, (נ"א דאתער בקר דינין לא אשתכחו). אמר רבי יוסי, בהיות הבקר, שארי קודשא בריך הוא לאתגלאה בטורא דסיני, תאנא בהיות הבקר, כד אתער זכותיה דאברהם, דכתיב ביה (בראשית יט כז) וישכם אברהם בבקר. ויהי קלת וברקים, אמר רבי אבא, קלת כתיב חסר, תרין קלין דאהדרו לחז, דא נפקא מן דא, רוחא ממיא, ומיא מרוחא, תרין דאינון חז, וחז דאיהו תרי. אמר רבי יוסי, קלת חז, ואיהו קלא רברבא תקיפא דלא פסקת לעלמין, ההוא דכתיב ביה (דברים ה יט) קול גדול ולא יסף, דהא שאר קלין אתפסקו. דתניא בארבעה תקופין בשתא קלא אתפסקת, וכדין דינין מתערין בעלמא, והאי קלא דכליל שאר קלין ביה לא אתפסק לעלמין, ולא אתעבר מקיומא שלים ותוקפא דיליה. תאנא, האי קלא דקלין, קלא דכליל כל שאר קלין. אמר רבי יהודה, לית קלא אלא מסטרא דרוחא ומיא ואשא, ובקלא (ד"א וכלא) עביד קלא, ואתכליל דא בדא, ועל דא כתיב קלת. וברקים, אמר רבי יוסי היינו דכתיב (תהלים קלה ז) ברקים למטר עשה, שלהובא בעוטרי קטירא דרחמי, בחיבתא דלא (שקיע) שכיחי. תנא רבי יהודה אמר, בסטר גבורה אורייתא אתייהיבת, אמר רבי יוסי, אי הכי בסטר שמאלא הוי, אמר ליה, אתהדר לימינא, דכתיב (דברים לג ב) מימינו אש דת למו, וכתיב (שמות טו ו) ימינך יהו"ה נאדרי בכח וגו', אשכחן שמאלא דאתחזר לימינא, וימינא לשמאלא, הא גבורה לשמאלא (ד"א לימינא). וענן כבד על ההר וגו', עננא תקיף דשקיע באתריה דלא נטיל, וקול שפר חזק מאד, מגו דעננא תקיף הוה נפיק ההוא קלא, כמה דאת אמר (דברים ה כ) ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך. אמר רבי יהודה, תלת חשוכי הוו, דכתיב חשך ענן וערפל, וההוא קלא הוה נפיק פנימאה מכלהו, אמר רבי יוסי, פנימאה דכלא הוה, דביה כתיב קול גדול ולא יסף:

אמר רבי אבא, כתיב וכל העם ראים את הקולות, ראים, שמעים מבעי ליה, אלא הכי תנינן, אינון קלין הוו מתגלפי בההוא חשוכא ועננא וקבלא, ומתחזיין בהו כמה דאתחזי גופא, וחמאן מה דחמאן ושמעין מה דשמעין, מגו ההוא חשוכא וקבלא ועננא, ומגו ההוא חיזו דהוו חמאן, הוו נהירין בנהירו עלאה, וידעין מה דלא ידעו דרין אחרנין דאתו בתרייהו, וכלהו הוו חמאן אפיין באפיין, הדא הוא דכתיב (שם ד) פנים בפנים דבר יהו"ה עמכם. ומאן הוו חמאן, תאני רבי יוסי, מנהירו דאינון קלן, דלא הוה קול דלא הוה נהיר בנהירו, דמסתכלי ביה כל גניזין וכל טמירין וכל דרין דייתון עד מלכא משיחא, ובגיני כך כתיב וכל העם ראים את הקולות, ראים

זוהר חלק ב דף פא/ב

ראיה ממש, אמר רבי אלעזר, וכל העם ראים, ראים כמה דאמינא, דחמו מנהירו דאינון קלן מה דלא חמו דרין בתראין אחרנין. את הקולות, כמה דאת אמר (ישעיה ו א) וארא את יהו"ה, וארא יהו"ה לא כתיב אלא את יהו"ה, אוף הכא וכל העם ראים הקולות לא נאמר אלא את הקולות. כגוונא דא את השמים ואת הארץ, דהא אתין דבאורייתא לאסתכלא באורייתא (נ"א בחכמתא) אתייהיבו, כבד את אביך ואת אמך, (משלי ג ט) כבד את יהו"ה מהונך, וכלהו לאתכללא בהו מלה אחרא, אוף הכא את הקולות, לאסגאה ההוא קלא אחרא לתתא, דכניש לון לגביה מה דנפיק מנייהו, דביה חמאן ומסתכלן בחכמתא עלאה כל גניזין עלאין, וכל רזין טמירין וסתימין, מה דלא

אתגלייא לדרין בתראין דאתו בתריהון, ולא לדרין דייטון לעלמין עד זמנא דייתי מלכא משיחא, דכתיב (ישעיה נב ח) כי עין בעין יראו בשוב יהו"ה ציון. ואת הלפידים, בקדמיתא ברקים, והשתא לפידים, כלא חד, אבל מדאתתקנו בתקונו לאתחזאה אתקרון הכי. ואת קול השופר, תאני רבי יצחק, כתיב (תהלים סב יב) אחת דבר אלהי"ם שתיים זו שמעתי, כמה דאת אמר אנכי ולא יהיה לך. אמר רבי יהודה, קול בשפר מבעי ליה, השפר למה, אלא ההוא קול דאקרי שופר, דכתיב (ויקרא כה ט) והעברת שופר תרועה בחדש השביעי בעשור לחדש ביום הכפורים, בדא אתברי שופר. אמר רבי יוסי, מה שופר אפיק קלא, אשא ורוחא ומיא, אוף הכא כלא אתכליל בהאי, ומדא נפקין קלין אחרנין. אמר רבי אלעזר, קול דנפיק משופר, דמשמע דשופר חד וקול נפיק מניה, ושופר בקיומיה שכיח, ובגיני כך כתיב קול השפר. רבי יהודה אמר הכי, קול השפר, השפר כתיב חסר, כמה דאת אמר (דניאל ו ב) שפר קדם דריוש, (שם ד כז) מלכי ישפר עלך, (שם ג לב) שפר קדמי להחויא. רבי שמעון אמר, קול השפר, אתרא דקלא נפיק מניה אקרי שופר. תו אמר רבי שמעון, תא חזי קול השופר אתרא דקלא, היינו דכתיב (דברים ח ג) כי על כל מוצא פי יהו"ה יחיה האדם, מאי מוצא פי יהו"ה, דא קול (ס"א דנפיק משופר והאי קול) השופר, הוא רב מכל שאר קלי תתאי, ותקיפא מכלהו, דכתיב וקול שפר חזק מאד, ועל כל שאר קלין לא אתמר חזק מאד, (נ"א אמר רבי שמעון) בהאי קול השופר תליא כלא, ודא הוא דאקרי קול גדול, דכתיב קול גדול ולא יסף, ואקרי (מ"א יט יב) קול דממה דקה, נהירו דבוציני, דהוא זך ודקיק וזכיר ונהיר לכלא. דממה, מהו דממה, אמר רבי שמעון דבעי בר נש למשתוקא מניה ולמחסם פומיה, כמה דאת אמר (תהלים לט ב) אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום, דממה איהי שתוקא דלא אשתמע לבר, וירא העם וינעו ויעמדו מרחק, דחמו מה דחמו, וינעו, כמה דאת אמר (ישעיה ו ה) וינעו אמות הספים מקול הקורא. תאנא, מה כתיב ביה ביחזקאל, כד חמא גבורן נימוסי קודשא בריך הוא, דכתיב (יחזקאל א ג) וארא והנה רוח סערה באה וגו', רוח סערה אמאי, אמר רבי יוסי, לתברא ארבע מלכוון. אמר רבי יהודה, תנינא רוחא רבא דאתער בנימוסי גבורה דלעילא, באה מן הצפון, מצפון לא כתיב, אלא מן הצפון, ההוא דאשתמודע לעילא, ההוא דטמיר וגניז לעילא. ענן גדול, ואש מתלקחת, דהוה אחיד ביה, (ס"א ולא אחיד אחיד בסטרוי וכו') ולא הוה אחיד בסטרוי לאתערא דינא, דתנינן תלת זמנין ביומא, ינקא ההוא דינא קשיא בקרדיטי גליפין מסטרא דגבורה, הדא הוא דכתיב ואש מתלקחת, בגין לאתערא בעלמא, ומה מבסם ליה, ההוא דכתיב ביה ונגה לו סביב, דההוא זיהרא דאסחר ליה מכל סטרוי מבסם ליה ומתקין ליה, בגין דלא להוי דינא קשיא וייכלון בני נשא למסבליה. ומתוכה כעין החשמל (שם ד), ומתוכה, ומגוה, כעין החשמל, מאי חשמל, אמר רבי יהודה חיות אשא ממללא. תאנא אמר רבי יוסי, חשמל, מה דהוה לבא לאשא, דכתיב מתוך האש כעין החשמל, ולא החשמל, מתוך האש, מגו אשא, דאיהי לגו באשא, כעין החשמל, דאיהו בתר ארבע דרגין, דכתיב רוח סערה ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו

זוהר חלק ב דף פב/א

סביב, ומתוכה כעין החשמל מתוך האש, ההוא דכתיב ביה ואש מתלקחת. תניא רבי יוסי בר רבי יהודה אמר, חמו ישראל הכא מה דלא חמא יחזקאל בן בוזי, וכלהו אתדבקו בחכמתא עלאה יקירא, חמשה דרגין דקלין חמו ישראל בטורא דסיני, ובחמשה דרגין אלין אתייהבת אורייתא, דרגא חמישאה הוא דכתיב קול השפר, יחזקאל לקבליהון חמא חמשה דרגין דאינון לבר מאלין, דאינון רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת, ונגה לו סביב, ועין החשמל. אמר רבי אלעזר, בישראל כתיב (דברים ה ד) פנים בפנים דבר יהו"ה וגו', ביחזקאל כתיב, כעין, ודמות, כמאן דחמי בתר כותלין סגיאין, כמאן דחמי בר נש בתר כותלא. אמר רבי יהודה, מה דחמו ישראל לא חמא נביאה אחרא, כל שכן מה דחמא משה דלא חמא נביאה אחרא, (ס"א כ"ש בר נש

אחרא), זכאה חולקיה, דכתיב ביה (שמות לד כח) ויהי שם עם יהו"ה, ולא בחיזו אחרא, כמה דכתיב (במדבר יב ח) ומראה ולא בחידות. אמר רבי יוסי, תא חזי כתיב (יחזקאל א ג) היה היה דבר יהו"ה, נבואה לשעתא היתה. רבי יהודה אמר, לקיומא הוא דאתא, דאצטריך למהוי בגיניהון דישראל, לאשתמודעא דהא לא שביק לון קודשא בריך הוא, ובכל אתר דמתפזרין ישראל בגלותא עמהון הוא שריא. אמר רבי אלעזר, היה היה, דחמא ולא חמא, דקאים באינון מלין ולא קאים, הדא הוא דכתיב וארא כעין חשמל, ולא חשמל, אבל ישראל מה כתיב בהו, וכל העם ראים את הקולת, כל חד וחד חמא כדקא חזי ליה, דתניא כל חד וחד הוו קיימין שורין שורין, תחומין תחומין, וכדקא אתחזי להו חמו כל חד וחד. אמר רבי שמעון, רישי דעמא בלחודדיהו, רישי דשבטין בלחודדיהו, נוקבי בלחודדיהו, חמש דרגין לימינא, וחמש דרגין לשמאלא, הדא הוא דכתיב (דברים כט ט) אתם נצבים היום כלכם לפני יהו"ה אלהיכם, ראשיכם, שבטיכם, זקניכם, ושוטריכם, כל איש וגו', הא חמש דרגין לימינא. וחמש דרגין לשמאלא מאן אינון, היינו דכתיב (שם י), טפכם, נשיכם, וגרך אשר בקרב מחניך, מחטב עצריך, עד שאב מימך, הא חמש דרגין לשמאלא, כלהו דרגין אתתקנו כגוונא דלעילא, לקבליהון ירתו ישראל אחסנת עלמין עשר אמירן, דבהו תליין כל פקודין, וכל זכוון, וכל ירותת אחסנא, דאינון חולקא טבא דישראל. תאנא, בההיא שעתא דקודשא בריך הוא אתגלי בטורא דסיני, הוו חמאן כל ישראל כמאן דחמי נהורא בעשישתא, ומההוא נהורא הוה חמי כל חד וחד מה דלא חמא יחזקאל נביאה, מאי טעמא, משום דאינון קלין עלאין אתגליאו (נ"א אתגליפו) בחד כמה דאמינא, דכתיב וכל העם רואים את הקולת, אבל ביחזקאל שכינתא אתגלי ברתוכי ולא יתיר, והוה חמי כמאן דחמי בתר כותלין סגיאין. אמר רבי יהודה, זכאה חולקא דמשה דכתיב ביה וירד יהו"ה על הר סיני ויקרא יהו"ה למשה, זכאה דרא דכתיב ביה וירד יהו"ה לעיני כל העם על הר סיני. תא חזי, כתיב (דברים לג ב) מימינו אש דת למו, דהא מימינא אתגלי מה דאתגלי. מה בין האי להאי, אמר רבי יוסי, הכא בסני רישא וגופא דמלכא, דכתיב (ש"ב כב י) ויט שמים וירד, ובאתר דאית רישא אית גופא, אבל ביחזקאל כתיב, (יחזקאל א ג) ותהי עליו שם יד יהו"ה, דאתגלי ידא ולא גופא, ותנינן אפילו בידא יד יהו"ה עלאה, יד יהו"ה תתאה. תא חזי כתיב נפתחו השמים ואראה מראת אלהי"ם, מראת כתיב חסר, לאחזאה דבגין שכינתא קאמר, דהא ואראה מראת חסר, מראה חד, אמר רבי ייסא וכי שכינתא לאו כלא, אמר רבי יוסי לא דמי רישא דמלכא לרגלוי דמלכא, אף על גב דכלא הוי בגופא דמלכא. תא חזי בישעיהו כתיב, (ישעיהו ו א) ואראה את יהו"ה, ביחזקאל כתיב ואראה מראת אלהי"ם, הכא את התם מראת, מה דחמא דא חמא דא, זכאה חולקיה דמשה דלא הוה נביאה מהימנא שלימא כוותיה. וארא את יהו"ה, את דייקא, ואראה מראת אלהי"ם, מראת דייקא, ובדרגא חד הוו, אי

זוהר חלק ב דף פב/ב

הכי אמאי לא פריש ישעיה כולי האי, אמר רבי יוסי, דא כליל דא פריש, מאי טעמא פריש כולי האי יחזקאל, אלא כלא אצטריך בגיניהון דישראל, דינדעון חביבותא דחביב להו קודשא בריך הוא, דשכינתיה ורתוכי אתיין לדיירא בינייהו בגלותא. אמר רבי חייא, בארץ כשדים, והא כתיב (ישעיה כג יג) הן ארץ כשדים זה העם לא היה, אמאי אתגלי שכינתא תמן, אי תימא בגיניהון דישראל, הוה טב דתשרי שכינתא בגווייהו ולא יתגלייא. אלא הכי תאנא, אי לאו דאתגלייא לא הוו ידעין, והא דאתגלייא, מה כתיב על נהר כבר, על מייא באתר דלא יסתאב ולא שריא מסאבותא, וההוא נהרא הוה חד מארבע נהרין דנפקין מגנתא דעדן, דכתיב על נהר כבר, מאי כבר, דכבר הוה מאתר דשכינתא שריא עלוי, וכתיב ותהי עליו שם יד יהו"ה, שם ולא באתר אחרא. אמר רבי חייא, כתיב ומתוכה דמות ארבע חיות, וזה מראיהן, דמות אדם להנה, תאנא ברזא עלאה, ארבע חיוון אית דאינהו לגו בגו היכלא קדישא, ואינון קדמאי עתיקין דעתיקא

קדישא, כללא דשמא עלאה, ויחזקאל חמא דמות דרתיכין עלאין, דהא הוא חמא מאתר דלא הוה נהיר כל כך, תאנא כגוונא דלעילא אית לתתא מינייהו, וכן בכלהו עלמין, כלהו אחידן דא בדא ודא בדא. ואי תימא לעילא יתיר חמא, תנינן משה חמא מאספקלריא דנהרא, וכלהו נביאי לא חמו אלא מגו אספקלריא דלא נהרא, דכתיב ואראה מראת אלהי"ם וכתיב (במדבר יב ו) אם יהיה נביאכם, יהו"ה במראה אליו אתודע וגו', לא כן עבדי משה וגו', וכתיב פה אל פה אדבר בו. אמר רבי יוסי תא חזי, דנביאין כלהו לגביה כנוקבא לגבי דכורא, דכתיב פה אל פה אדבר בו ומראה, ולשאר נביאים (כתיב במראות ולמשה כתיב) במראה אליו אתודע, במראה ולא מראה, כל שכן יחזקאל דאפילו מראה לא כתיב ביה, אלא מראת חסר, וכל שכן דכתיב במשה ולא בחידות, אלא כל מלה על בורייה, זכאה איהו דרא דנביאה דא שרי בגווייהו. אמר רבי יוסי ברבי יהודה, אפין באפין חמו ישראל זיו יקרא דמלכיהון, (נ"א דמאריהון) ולא הוה בהון סומין וחגרין וקטיעין וחרשין, סומין, דכתיב וכל העם ראים, חגרין, דכתיב ויתצבו בתחתית ההר, קטיעין וחרשין, דכתיב נעשה ונשמע, ולזמנא דאתי כתיב, (ישעיה לה ו) אז ידלג כאיל פסח ותרון לשון אלם. וידבר אלהי"ם את כל הדברים האלה לאמר, רבי יהודה פתח, (תהלים קו ב) מי ימלל גבורות יהו"ה ישמיע כל תהלתו, בכמה ארחין אורייתא אסהידת בבר נש דלא יחוב קמי מאריה, בכמה ארחין יהיב ליה עיטא דלא יסטי מארחוי לימינא ולשמאלא, בכמה ארחין יהיב ליה עיטא היך יתוב קמי מאריה וימחול ליה. דתנן שית מאת ותלת עשר זיני עיטא יהיב אורייתא לבר נש למהוי שלים במאריה, בגין דמאריה בעא לאוטבא ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי, ויתיר בעלמא דאתי. דהא תנינן כל מה דקודשא בריך הוא אשלים ליה לבר נש מאינן טבאן דזכי בהו, לעלמא דאתי אשתלים בהו, מאי טעמא משום דעלמא דאתי דקודשא בריך הוא הוי, (ואי תימא דהאי עלמא לאו דידיה הוא, אלא), והכי תנינן האי עלמא לקבליה דעלמא דאתי לא הוי אלא כפרוזדור לגבי טרקלין, (בגין כך עלמא דאתי דקודשא בריך הוא הוי), וכד זכי ההוא זכאה בדידיה זכי. דתניא כתיב (דברים יח ב) ונחלה לא יהיה לו בקרב אחיו, מאי טעמא, משום דיהו"ה הוא נחלתו, זכאה חולקיה דמאן דזכי לאחסנא אחסנתא עלאה דא, וזכי בה בעלמא דא ובביתא דהאי עלמא, זכי בעלמא דאתי ובביתא עלאה קדישא, דכתיב (ישעיה נו ה) ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם,

זוהר חלק ב דף פג/א

זכאה חולקיה דההוא זכאה דמדוריה עם מלכא בביתיה. רבי שמעון אמר, זכאה חולקיה דההוא זכאה דזכי להאי דכתיב, (ישעיה נח יד) אז תתענג על יהו"ה, עם יהו"ה לא כתיב אלא על יהו"ה, מאי על יהו"ה, אתר דעלאין ותתאין אתמשכן מיניה ותאבין לההוא אתר, דכתיב (תהלים קכא א) מאין יבא עזרי, וכתיב (דניאל ז יג) ועד עתיק יומיא מטה וקדמוהי הקרבוהי, ותיאובתא וענוגא דצדיקיא לאסתכלא לההוא זיוא דכל זיוא מיניה נפקא, ואתמשכן מניה כל אינון כתרין. תו אמר רבי שמעון, תנינן בהאי קרא אז תתענג על יהו"ה, סיפיה דקרא מה כתיב, והרכבתוך על במתי ארץ, על ההוא אתר דאקרי במתי ארץ, איהו לעילא מהאי ארץ, וההוא אתר דאקרי במתי ארץ היינו שמים, והיינו דכתיב על במתי ארץ. על יהו"ה, אמר רבי אבא אז תשב לא כתיב, אלא אז תתענג על יהו"ה, היינו שמים, דכתיב (תהלים נו ו) רומה על השמים אלהי"ם, והרכבתוך על במתי ארץ, היינו ארץ החיים, ממשמע דכתיב על במתי, לאכללא ציון וירושלם דאקרון במתי ארץ, והיינו שמים דלעילא וארץ דלעילא, ומלה דאמר רבי שמעון הכי הוא, וכלא חד, דכתיב ועד עתיק יומיא מטה וגו', וכל הני מילי לאתר חד סלקין. אמר רבי אבא לרבי שמעון, לימא לי מר האי קרא כוליה במאי אוקימנא ליה, דכתיב אז תתענג על יהו"ה, והרכבתוך על במתי ארץ, והאכלתוך נחלת יעקב אביך, אמר ליה, הא כלא אתמר, דתפנוקא ועדונא על יהו"ה כתיב, אתר דאיהו לעילא, וכתיב ועד עתיק יומיא מטה וגו', על במתי ארץ, כמה דאתמר.

והאכלתיך נחלת יעקב אביך, כמה דכתיב (בראשית כז כח) ויתן לך האלהים מטל השמים וגו', והיינו נחלת יעקב, וברכתא דברייך יצחק ליעקב על האי שמים קאמר, וברכיה בברכתא דזמינין בנוי דיעקב לאחיא בהווא טלא לזמנא דאתי, דכתיב ויתן לך האלהים, לך ולא לאחרא, מטל השמים, דביה זמינין מתיא לאחיא לזמנא דאתי, דנפיק מעתיקא לזעיר אנפין, ושריא בהאי שמים, אסתכל רבי אבא ואמר, השתא אשתמע כלא, ואשתכח דברכתא דיצחק עלאה ממאי דחשיבנא. תאנא (תהלים קו ב) מי ימלל גבורות יהו"ה, מי ימלל, מי ידבר מבעי ליה, אמר רבי חייא, כמה דאת אמר (דברים כג כו) וקטפת מלילות בידך, גבורות יהו"ה, דסגיאין אינון, ונפקין מגבורה חד, ותאנא חד גבורה עלאה עטרא דעטרין, מתעטרא, ונפקין מינה חמשין תרעין, מנהון ימינא ומנהון שמאלא, וכל חד וחד גבורה אתקרי, וכל חד וחד מתעטרא בקרדיטי גליפין נהורין, וכלהו אקרון גבורת יהו"ה. אמר רבי חייא, גבורת יהו"ה חסר כתיב, דהא כלהו כלילן בדא, ישמיע כל תהלתו, דא הוא שכינת זיו יקריה דקודשא בריך הוא, דכתיב (חבקוק ג ג) ותהלתו מלאה הארץ. אמר רבי שמעון, כתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו', שם האחד פישון וגו', הא אלין בשמהן אקרון, והני ארבע מהווא נהר דנפיק אתמשכן, מה שמיה דהווא נהרא דנפיק, אמר רבי שמעון יובל שמיה, דכתיב (ירמיה יז ח) ועל יובל ישלח שרשיו, וכתיב ולא ימיש מעשות פרי, מאי טעמא לא ימיש, משום דעל יובל ישלח שרשיו, ועל דא כתיב (ישעיה נח יא) וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו, ובגין כך כתיב יוצא, יוצא ואינו פוסק:

תאנא אמר רבי שמעון, כתיב וידבר אלהים את כל הדברים וגו', וידבר, בגין לאכרזא מילין, דתאנא בשעתא דקודשא בריך הוא אתגלי ושאר ליללא, עלאין ותתאין אתחלחלו, ונפקו נשמתהון דישראל, ותאנא ההוא מלה הוה טאס מלעילא לתתא, ומתגלפא בארבע רוחי עלמא, וסלקא ונחתא, כד סלקא אשתאבא מטורי דאפרסמונא

זוהר חלק ב דף פג/ב

דכיא, ואשתאבא בהווא טלא דלעילא, ואסחר בסחרניהון דישראל, ותבת בהון נשמתהון, ואסחר ומתגלפא באתריה בלוחי אבנא, וכן כל מלה ומלה. אמר רבי שמעון, כל מלה ומלה הוה מליא בכל אינון טעמין, בכל אינון מלין גזרין אגרין ועונשין, רזין וסתרין כאסקופא (נ"א כאספוקא) דא דאיהי מליא מכלא. ובשעתא דהוה נפיק ההוא מלה אתחזי חד, וכד הוה מתגלפא באתרוי אתחזון בהווא מלה שבעין ענפין דסלקין בגוה, וחמשין כתרין (נ"א רתיכין) חסר חד מהאי גיסא, וחמשין חסר חד מגיסא אחרא, כפטישא דא בזמנא דאיהו בטש בטנרא, כמה דאת אמר (ירמיה כג כט) וכפטיש יפוצץ סלע, והוה חמאן כל ישראל עינא בעינא, והוה חדאן. וכלהו דרין בתראין כלהו אזדמנו לתמן, וכלהו קבילו אורייתא בטורא דסיני, דכתיב (דברים כט יד) כי את אשר ישנו פה וגו', ואת אשר אינונו פה עמנו היום, וכלהו כל חד וחד כדקא חזי ליה, וכלהו חמאן ומקבלין מלין. אלהים, דא גבורה, את, דאתכליל בימינא, כמה דתנינן, את השמים, דאיהו ימינא, ואת הארץ, דאיהו שמאלא, דכתיב (ישעיה מח יג) אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים, וימינא דא הוא את, כל, לאכללא כל שאר כתרין, הדברים, מתקשרן דא בדא, האלה, כל אינון טעמין כל אינון רזין כל אינון סתרין גזרין ועונשין. לאמר, למהוי ירותא לכלא, דכתיב (דברים לג ד) תורה צוה לנו משה מורשה וגו', דאי תימא לגלאה מה דלא אצטריך לגלאה לכל בר נש, כתיב אנכי יהו"ה אלהיך, כמה דאנא טמירא וסתים, כך יהיו מלין אלין טמירין וסתים בלבך. דבר אחר, וידבר אלהים, חד, את, כל, הדברים, האלה, לאמר, הא חמש דרגין אחרנין, רבי יהודה אמר, וידבר אלהים, גבורה, את, ימינא, כל, דא ודא, (האלה, אינון דאתגליין, דכתיב וכל העם ראים את הקולת). (דבר אחר כל), אמר רבי יצחק, לאכללא אברהם, דכתיב (בראשית כד א) ויהו"ה ברך את אברהם בכל, הדברים, לאכללא שאר כתרין דאתכסיין, האלה אינון

דאתגליין, וכתוב וכל העם ראים את הקולת, לאמר, דא הוא דכתיב (משלי יב ד) אשת חיל עטרת בעלה, וכתוב (ירמיה ג א) לאמר הן ישלח איש את אשתו. אמר רבי יצחק, אמאי אתיהיבת אורייתא באשא וחשוכא, דכתיב (דברים ד יא) וההר בוער באש עד לב השמים חשך ענן וערפל, דכל מאן דישתדל באורייתא אשתזיב מאשא אחרא דגיהנם, ומחשוכא דמחשכין כל שאר עמין לישראל, דבזכותיה דאברהם אשתזיבו ישראל מאשא דגיהנם דתניא אמר ליה קודשא בריך הוא לאברהם, כל זמנא דבניך ישתדלון באורייתא ישתזבון מאלין, ואי לא הא נורא דגיהנם דשלטא בהו, וישתעבדון ביני עממיא, אמר ליה בתרי קטורי לא מזדקפן מלין, אלא אי ניחא קמך ישתזבון מנורא דגיהנם, וישתעבדון ביני עממיא, עד דיתובון גבך, אמר ליה, יאות הוא ודאי, הדא הוא דכתיב (דברים לב ל) אם לא כי צורם מכרם, מאן הוא צורם, דא הוא אברהם, דכתיב (ישעיה נא א) הביטו אל צור חצבתם, ויהו"ה הסגירם, דא קודשא בריך הוא דאסתכם על ידוי. אמר רבי יהודה, מיומא דנפקו ישראל ממצרים, עד יומא דאתיהיבת אורייתא, חמשין יומין הוו, מאי טעמא, אמר רבי יהודה, משום אינון שני דיובלא, דכתיב (ויקרא כה י) וקדשתם את שנת החמשים שנה. תאנא אמר רבי שמעון, ההוא יובלא אפיק לון לישראל ממצרים, ואי תימא דיובלא ממש, אלא מסטרא דיובלא הוה, ומסטרא דיובלא אתער דינא על מצראי, ובגיני כך חמשין יומין אלין דיובלא הוו. תאנא לקבל דא חמשין זמנין אתמר ואזכר באורייתא נמוסין דמצרים, ושבחי אינון כלהו, אשר

זוהר חלק ב דף פד/א

הוצאתיך, (דברים ה טו) ויוציאך, (שמות יג ט) כי ביד חזקה הוציאך, וכלהו זמני חמשין אינון ולא יתיר, משום דכלא ביובלא אתער, ומסטרא דיובלא אתא כלא. ובגיני כך אורייתא דאתי מגבורה אתעררת בימינא, דכתיב (דברים לג ב) מימינו אש דת למו, ותניא חמשה קלין הוו, וכלהו אתחזיאו בהו ואתכלילו בהו, ואתערטו בדא. אמר רבי שמעון, בההוא זמנא דקבילו ישראל אורייתא, יובלא דא אעטר בעטרוי לקודשא בריך הוא, כמלאך דאתערט בגו חיליה, דכתיב (שיר ג יא) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה, בעטרה שעטרה לו אמו, מאן אמו דא יובלא, ויובלא אתערט בחזוהו ברחימו בשלימו, דכתיב (תהלים קיג ט) אם הבנים שמחה, מאן אם הבנים, אמר רבי שמעון, דא יובלא, אמר רבי יהודה, על דא כתיב (משלי כג כה) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך, מאן אביך ואמך, אמר רבי יהודה, כמה דאוקמוה בספרא דצניעותא, דכתיב (ויקרא יח ז) ערות אביך וערות אמך לא תגלה, ווי למאן דגלי ערייתהון. תאנא אמר רבי יצחק, בשעתא דקודשא בריך הוא אתגלי בטורא דסיני, אזדעזע טורא, ובשעתא דסיני אזדעזע, כל שאר טורי עלמא אזדעזעו, והוו סלקין ונחתין, עד דאוישט קודשא בריך הוא ידוי עלייהו ואתישבו, וקלא נפקא ומכרזא (תהלים קיד ה) מה לך הים כי תנוס, הירדן תסוב לאחור, ההרים תרקדו כאילים וגו', ואינון תבאן ואמרין מלפני אדון חולי ארץ. אמר רבי יצחק, מלפני אדון דא אימא, דכתיב אם הבנים שמחה, חולי ארץ דא אימא תתאה, מלפני אלו"ה יעקב דא הוא אבא, דכתיב (שמות ד כב) בני בכורי ישראל, ועל האי כתיב בעטרה שעטרה לו אמו, מהו בעטרה, אמר רבי יצחק כמה דכתיב (ש"א כג כו) ושאוול ואנשיו עוטרים את דוד, משום דמתערט בחוורא בסומקא ובירוקא, בכל גוונין, דכלהו כלילין ביה ואסתחרן ביה. אמר רבי יהודה, בעטרה שעטרה לו אמו, מאן עטרה, דכתיב (ישעיה מט ג) ישראל אשר בך אתפאר, וכתוב (שם ס ז) ובית תפארתי אפאר. אמר רבי יצחק, אורייתא אתיהיבת באשא אוכמא על גבי אשא חוורא, לאכללא ימינא בשמאלא, ושמאלא דאתחזר ימינא, דכתיב מימינו אש דת למו. אמר רבי אבא, בשעתא דתננא דסיני הוה נפיק, סליק אשא ואתערט בההוא תננא באתגלייא, כאתכלא דא, וסליק ונחית, וכל ריחין ובוסמין דבגנתא דעדן הוה סליק ההוא תננא, בחיזו דחוור וסומק ואוכם, הדא הוא דכתיב (שיר ג ו) מקטרת מר ולבונה מכל אבקת רוכל. ההוא תננא מאן הוה, אמר רבי יצחק שכינתא

דאתגלי לתמן, כמה דאת אמר (שיר שם) מי זאת עולה מן המדבר כתימרות עשן, אמר רבי יהודה, למה לך כולי האי, הא קרא שלים הוא דכתיב והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו יהו"ה באש ויעל עשנו כעשן הכבשן, זכאה עמא דחמאן דא וידעין דא. אמר רבי חייא, כד אתגליפו אתוון בלוחי אבנא, הוון מתחזיין בתרין סטרין, מסטרא דא ומסטרא דא, ולוחין מאבן סנפירינן הוון, ואתגליפו, ואתחפיין באשא חוורא, ואתוון הוון מאשא אוכמא, ומתגלפן בתרין סטרין מסטרא דא ומסטרא דא. אמר רבי אבא לוחין הוון בעינייהו, ואתוון הוון טאסין ומתחזיין בתרין אשין, אשא חוורא ואשא אוכמא, לאתחזאה כחדא ימינא ושמאלא, דכתיב (משלי ג טז) ארך ימים בימינה בשמאלה וגו', והא כתיב מימינו אש דת למו, אלא מסטרא דגבורה הוה, ואתכלילת בימינא, ובגין כך אשא חוורא ואשא אוכמא. תאנא, כתיב (שמות לב טז) והלחת מעשה אלהי"ם המה וגו', (מעשה אלהי"ם ודאי), אמר רבי יהודה, והלחת כתיב חד, תרי הוון ומתחזיין חד, ועשר אמירן מתגלפי בהו, חמש כלילן בחמש, למהוי כלא ימינא, מעשה אלהי"ם המה ודאי. רבי יצחק אמר, של סנפירינן הוון,

זוהר חלק ב דף פד/ב

ותרין אבנין הוון, ואבנין הוון סתימאן, נשיב קודשא בריך הוא ברוחא ואתפשטו, ואתגליפו תרין לוחין. רבי יהודה אמר, כעין סנפירינן הוון, (דהוה אבן טבא) משמע דכתיב מעשה אלהי"ם המה, אמר ליה, אי הכי סנפירינן דא דהוה אבנא טבא יקירא משאר אבנין, לאו עובדא דקודשא בריך הוא אינון, אמר ליה במאי אוקימנא מעשה אלהי"ם המה, המה דייקא. אלא תא חזי, כתיב והלחת מעשה אלהי"ם, הלחת כתיב, ולא כתיב והאבנים מעשה אלהי"ם המה. אמר רבי שמעון, כלא חד הוא, אבל אלין תרין לוחין עד לא אתברי עלמא הוון, ואסתלקו מערב שבת, ועבד לון קודשא בריך הוא, ועובדוי הוון. ממה אתעבידו, תאנא, מההוא טלא עלאה דנגיד מעתיקא קדישא, וכד נגיד ואתמשך לחקל דתפוחין קדישין, נטל קודשא בריך הוא תרין כפורי מנייהו, ואתגלידו, ואתעבידו תרין אבנין יקירין, נשב בהו, ואתפשטו לתרין לוחין, הדא הוא דכתיב מעשה אלהי"ם המה, והמכתב מכתב אלהי"ם הוא, כמה דכתיב (דברים ט י) כתובים באצבע אלהי"ם. תאנא אצבע אלהי"ם, ההוא אצבע סליק לעשרה, כמה דאתמר אצבע אלהי"ם היא, וכל אצבע ואצבע סליק לעשרה, עד דאתעבידא ידא שלימתא, דכתיב (שמות יד לא) וירא ישראל את היד הגדולה. אמר רבי יהודה, חרות על הלחת, נקיבן הוון אבנין, ואתחזיאו לתרין סטרין, חרות, גלופא דגליפין. אמר רבי אבא, מהאי סטרא אתחזי סטרא אחרא, ואתקרי מהכא מה דכתיב בסטרא אחרא. רבי אלעזר אמר, בנס הוון כתיבין, דכל בני נשא הוון אמרין וסהדין, דהא מכתב אלהי"ם הוא ודאי, דהא כל בני עלמא לא יכלין למנדע לון כמה דהוון, לדעתייהו דאינון דאמרין נקיבין הוון, מי כתיב חרות בלחת, על הלחת כתיב. אלא הכי תאנא, חמשא קלין אינון לימינא, וחמשא לשמאלא, ואינון דשמאלא כלילן בימינא, ומן ימינא אתחזון אינון דשמאלא, והכא כלא איהו ימינא, ואתכלילן אלין באלין, מאן דהוה בסטרא דא חמי לסטרא אחרא, וקרי לון לאינון אתוון, דהא תנינן שמאלא אתחזר ימינא, דכתיב מימינו אש דת למו, ובגין כך מכתב אלהי"ם הוא ודאי. הא כיצד, מאן דהוה מסטרא דא הוה קרי בדא אנכי יהו"ה אלהי"ך, ומאלין אתוון הוה חמי וקרי לא תרצח, הוה קרי לא יהיה לך, והוה חמי וקרי לא תנאף, והוה קרי לא תשא את שם יהו"ה אלהי"ך לשוא, והוה חמי וקרי לא תגנב, וכלא מסטרא דא, וכך לכלהו, וכדין מסטרא אחרא, וכלהו כלילן דא בדא כהאי גוונא, הדא הוא דכתיב (שם לב טז) מכתב אלהי"ם הוא, מכתב אלהי"ם הוא ודאי. וירד משה אל העם ויאמר אליהם, רבי יוסי אמר, מאי אמירא דא דכתיב ויאמר אליהם, ולא כתיב מאי קאמר, אמר רבי יצחק, תא חזי, ארחה דעלמא הוא כד אתי חדוותא לבר נש או כד אתי צערא, עד לא ידע מניה לא יכיל למסבל, דהא לבא אתפרח לשעתא, וכד ידע מניה קאים בקיומיה ויכיל למסבל, כל שכן הכא (נ"א והכא לאו הכי) דהא משה אמר לון כל מה

דהוה לבתר, ואתקיף לבייהו במלין, ולא יכילו למסבל, כל שכן אי לא אמר לון מידי, ובגין כך ויאמר אליהם בקדמיתא, ואתתקף לבייהו, ולבתר וידבר אלהי"ם, ועם כל דא לא יכילו למסבל. דהא תנינן, אמר רבי יהודה אמר רבי חייא אמר רבי יוסי, כד שמעו מלה דקודשא בריך הוא, פרוחת נשמתיהו, וסלקת נשמתיהו דישראל עד כורסי יקרא דיליה, לאתדבא תמן, אמרת אורייתא קמיה דקודשא בריך הוא, וכי למגנא הוינא מתרי אלפי שנין עד לא אתברי עלמא, למגנא כתיב בה (ויקרא יז י) ואיש

זוהר חלק ב דף פה/א

איש מבני ישראל ומן הגר הגר בתוכם, (ויקרא כד טו) ואל בני ישראל תדבר לאמר, (שם כה נה) כי לי בני ישראל עבדים, אן אינון בני ישראל, בה שעתא אהדרת אורייתא נשמתיהו דישראל כל חד וחד לאתריה, אורייתא אתקיפת ואחידת בהו בנשמתיהו לאהדרא להו לישראל, הדא הוא דכתיב (תהלים יט ח) תורת יהו"ה תמימה משיבת נפש, משיבת נפש ממש. תאנא כתיב (דה"א כט כג) וישב שלמה על כסא יהו"ה למלך, כמה דכתיב (מ"א י יט) שש מעלות לכסא, רבי אבא אמר, דקיימא סיהרא באשלמותא. דתנינן ביומוי דשלמה קיימא סיהרא באשלמותא, אימתי באשלמותא (נ"א תנא כתיב (שם ה יא) ותרב חכמת שלמה וגו', מאי ותרב, אמר רבי אבא, דקיימא סיהרא באשלמותא, מאי באשלמותא), דקיימא בחמשה עשר, כמה דתנינן, אברהם, יצחק, יעקב, יהודה, פרץ, חצרון, רם, עמינדב, נחשון, שלמון, בועז, עובד, ישי, דוד, שלמה, כד אתא שלמה קיימא סיהרא באשלמותא, הדא הוא דכתיב וישב שלמה על כסא יהו"ה למלך, וכתיב שש מעלות לכסא, כלא כגוונא דלעילא. ביומוי דצדקיה קיימא סיהרא בפגימותא ואתפגים, כמה דאת אמר (ישעיה יג י) וירח לא יגיה אורו, דתנינן ביומוי דצדקיה אתפגים סיהרא, ואתחשכו אנפיהו דישראל, פוק וחשוב, רחבעם, אביה, אסא, יהושפט, יהורם, אחזיהו, יואש, אמציהו, עוזיה, יותם, אחז, יחזקיהו, מנשה, אמון, יאשיהו, צדקיהו, וכד אתא צדקיהו אתפגים סיהרא וקיימא על פגימותא, דכתיב (ירמיה נב יא) ואת עיני צדקיהו עור, ביה זמנא (איכה ב א) השליך משמים ארץ, האי ארץ אתעברא מקמי שמים ואתרחקת מניה, ואתחשכא האי ארץ, (כלומר דקיימא סיהרא פגימותא). תאנא בשעתא דקיימו ישראל על טורא דסיני, שארי סיהרא לאנהרא, דכתיב (תהלים יח י) ויט שמים וירד, מהו וירד, דקריב שמשא לגבי סיהרא, ושרי לאנהרא סיהרא, דכתיב (במדבר ב ג) דגל מחנה יהודה מזרחה, בטורא דסיני אתמנא יהודה רופינוס במלכותא, דכתיב (הושע יב א) ויהודה עוד רד עם אל ועם קדושים נאמן, (נ"א רבי יצחק אמר מהכא, ויהודה עוד רד עם אל, הוה שולטניה בשעתא דהאי אל שליט מלכותיה על טורא דסיני, בהאי שעתא שליט מלכותיה דיהודה), מהו ועם קדושים נאמן, כד אמר קודשא בריך הוא לישראל ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, נאמן הוה יהודה לקבלא מלכותא, ושארי סיהרא לאנהרא:

אנכי יהו"ה אלהי"ך אשר הוצאתיך וגו', רבי אלעזר פתח, (משלי א ח) שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך, שמע בני מוסר אביך דא קודשא בריך הוא, ואל תטוש תורת אמך דא כנסת ישראל, מאן כנסת ישראל, דא בינה, כמה דכתיב (שם ב) להבין אמרי בינה. רבי יהודה אמר, מוסר אביך דא היא חכמה, ואל תטוש תורת אמך דא היא בינה. רבי יצחק אמר, הא והא חד מלה אתפרשו, דתנינן אורייתא מחכמה דלעילא נפקת. רבי יוסי אמר, מבינה נפקת, דכתיב להבין אמרי בינה, וכתיב ואל תטוש תורת אמך. אמר רבי יהודה, אורייתא מחכמה ובינה אתכלילת, דכתיב שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך. רבי אבא אמר בכלא אתכלילת, דכיון דבאלין תרין אתכלילת, אתכלילת בכלא, בחסד, בדינא, ברחמי, בכלהו שלימותא דאצטריך מלה, אי מלכא ומטרוניתא מסתכמין, כלא מסתכמין, באתר דאלין משתכחין, כלא

משכתחין. רבי יוסי אמר, אנכי דא שכינתא, כמה דכתיב (בראשית מו ד) אנכי ארד עמך מצרימה, יהו"ה אלהי"ך (נ"א כלא סליק לעילא למהוי כלא חד), (דא כנסת ישראל, דכתיב ואל תטוש תורת אמך). רבי יצחק אמר, אנכי דא שכינתא, ופסקא טעמא, כמה דאת אמר (שם כז יט) אנכי עשו בכורך, יהו"ה אלהי"ך דא קודשא בריך הוא, כמה דכתיב (דברים ד לו) מן השמים השמיעך את קולו, וכתוב אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם, מן השמים, (מן השמים ממש, דא קודשא בריך הוא). אשר הוצאתיך מארץ מצרים, אשר, אתר דכלא מאשרין ליה,

זוהר חלק ב דף פה/ב

הוצאתיך מארץ מצרים, דא יובלא, כמה דתנינן מסטרא דיובלא נפקו ישראל ממצרים, ובגין כך חמשין זמנין אדכר יציאת מצרים באורייתא, חמשין יומין לקבלא אורייתא, חמשין שנין לחירו דעבדין. מבית עבדים, כמה דכתיב (שמות יב כט) הכה כל בכור בארץ מצרים, ותנינן אלין כתרין תתאין דאתרחיצו בהו מצראי. כמה דאית ביתא לעילא, אית ביתא לתתא, ביתא קדישא לעילא, דכתיב (משלי כד ג) בחכמה יבנה בית, ביתא תתאה לתתא דלא קדישא, כמה דכתיב מבית עבדים. תאנא, בשעתא דאתמר אנכי, כל אינון פקודי אורייתא דמתאחדן במלכא קדישא עלאה בסטרא (ס"א דא), כלהו הוּו כליין בהאי מלה, כמה דתנינן כל פקודי אורייתא מתאחדן בגופא דמלכא, (ד"א במלכא קדישא עלאה), מנהון ברישא דמלכא, ומנהון בגופא, ומנהון בידי מלכא, ומנהון ברגלוי, ולית מאן דנפיק מן גופא דמלכא לבר. ובגין כך, מאן דפשע בחד מפקודי אורייתא, כמאן דפשע בגופא דמלכא, כמה דכתיב (ישעיה סו כד) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי, בי ממש, ווי לחייביא דעברין על פתגמי אורייתא, ולא ידעין מאי קא עבדין, דאמר רבי שמעון, ההוא אתר דאיהו חב לגביה, ההוא אתר ממש גלי חוביה, (ואמר רבי שמעון, קודשא בריך הוא ממש גלי חוביה) חב בקודשא בריך הוא, קודשא בריך הוא גלי חוביה, דכתיב (איוב כ כז) יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו, יגלו שמים עונו, דא קודשא בריך הוא, וארץ מתקוממה לו, דא קודשא בריך הוא, (נ"א דא כנסת ישראל). תניא שמים גליין חוביה דבר נש, ובשעתא דאיהו גלי חוביה, ארץ עביד דינא בבר נש, דכתיב וארץ מתקוממה לו, למעבד דינא ביה. אמר רבי יוסי, תנינן משמיה דרבי שמעון, בשעתא דאתיהבת אורייתא, אימא ובנין בשלימותא אשתכחו, דכתיב (תהלים קיג ט) אם הבנים שמחה:

אנכי יהו"ה אלהי"ך, אנכי, כמה דתנינן בת היתה לו לאברהם אבינו היא שכינתא, ודא בת, יהו"ה אלהי"ך, דכתיב (שמות ד כב) בני בכורי ישראל, וכתוב (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה, הא בן. אשר הוצאתיך מארץ מצרים, דכתיב (ויקרא כה י) יובל היא קדש תהיה לכם, וכתוב אם הבנים שמחה. וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרוּר, הא אימא ובנין, יתבא אימא יתבין בנין, (ועלמין) כלהו בחדוה בשלימותא, ועל דא כתיב אם הבנים שמחה, מתעברא אימא כלהו מתעברן מדוכתייהו, וכתוב (דברים כב ו) לא תקח האם על הבנים, ותנינן, לא יעביד בר נש חובי לתתא, בגין דאתעבר אימא מעל בנין. אמר רבי יצחק, כלא קודשא בריך הוא, כלא הוא, כלא חד, ומלין אלין למחצדי חקלא אתגליין, זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי. תאני אמר רבי אלעזר, כתיב בראשית ברא אלהי"ם את השמים ואת הארץ, וכתוב (בראשית ב ד) ביום עשות יהו"ה אלהי"ם ארץ ושמים, במאי אוקימנא הני קראי, הא תנינן דתרווייהו כחדא אתבריאו, מלמד שנטה הקדוש ברוך הוא קו ימינו וברא השמים, ונטה קו שמאלו וברא את הארץ, בקדמיתא את השמים ואת הארץ, ולבתר ארץ ושמים. תנן, כתיב (הושע ב כג) ביום ההוא אענה נאם יהו"ה אענה את השמים והם יענו את הארץ, אענה את השמים, שמים ממש, דכתיב (ישעיה סו א) השמים כסאי, והם יענו את הארץ, הארץ ממש, דכתיב והארץ הדום רגלי, שמים שמים עלאין, וארץ ארץ עלאה:

דתניא, כד אתקן שמים דא בתיקוני, (אתקן) לקבליה דהאי ארץ, ותיאובתיה לקבלה בחד דרגא דאקרי צדיק, כמה דכתיב (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם, ואתדבק בהאי ארץ, ומרישא דמלכא עד ההוא אתר דשארר האי צדיק, אתי חד נהרא

זוהר חלק ב דף פו/א

קדישא משחא דרבות, ואטיל בסגיאנות תיאובתא בהאי ארץ קדישא, ונטל כלא האי ארץ, ולבתר מהאי ארץ אתון כלא עילאי ותתאי. כדכורא דא כד תיאובתיה לאתדבקא בנוקבא, דאפיק זרעא דרבות מרישא דמוחא בההוא אמה, ואטיל בנוקבא ומניה מתעברא נוקבא, אשתכח דכלהו שייפין דגופא כלהו מתדבקן בנוקבא, ונוקבא אחידא כלא. כדוגמא דא תנינן, כל דאשלים לעשרה קדמאי דבי כנישתא, נוטל אגר כלהו, רבי יוסי אומר, לקבלי דכלהו. רבי יצחק אומר, כתיב (תהלים יח י) ויט שמים וירד, וכתיב וירד יהו"ה לעיני כל העם על הר סיני, (ד"א ל"ג תנא) ויט שמים וירד, לאן נחת, אי תימא דנחת לסיני, על הר סיני כתיב, ולא כתיב בהר סיני, אלא ויט שמים וירד, לאן נחת. אמר רבי יוסי, (אמר רבי יהודה אמר רבי חייא), נחית בדרגוי, מדרגא לדרגא ומכתרא לכתרא, עד דאתדבק בהאי ארץ, וכדין אתנהר סיהרא וקיימא באשלמותא, הדא הוא דכתיב ויט שמים וירד להאי ארץ, וכדין כתיב על הר סיני, מה קיימא על הר סיני, הוי אימא דא שכינתא. רבי אבא אמר מהכא, (שמות יט יח) מפני אשר ירד עליו יהו"ה באש, וכתיב (דברים ד כד) כי יהו"ה אלהיך אש אוכלה הוא, וכתיב (בראשית יט כד) ויהו"ה המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש מאת יהו"ה מן השמים, ויהו"ה המטיר, דא הוא ארץ, מאן אתר נטיל האי, סיפיה דקרא מוכח דכתיב מאת יהו"ה מן השמים, מן השמים ממש. רבי חייא אמר מהכא, וידבר אלהי"ם את כל, כל כללא דכלא, דהא בהאי תליא כלא:

לא יהיה לך אלהי"ם אחרים על פני, רבי יצחק אומר, אלהי"ם אחרים, לאפקא שכינתא, על פני, לאפקא אפי מלכא, דבהו אתחזי מלכא קדישא, ואינון שמיה, והוא אינון, הוא שמיה דכתיב (ישעיה מב ח) אני יהו"ה הוא שמי, הוא ושמיה חד הוא, בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמיא. תאני רבי שמעון, זכאין אינון ישראל דקודשא בריך הוא קרא לון אדם, דכתיב (יחזקאל לד ל) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם, (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם, מאי טעמא קרא לון אדם, משום דכתיב (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם, אתם ולא שאר עמין, ובגין כך אדם אתם, אתם קרויין אדם ואין אומות העולם קרויין אדם. דתניא אמר רבי שמעון, כיון דבר נש ישראל אתגזר, עאל בברית דגזר קודשא בריך הוא באברהם, דכתיב (בראשית כד א) ויהו"ה ברך את אברהם בכל, וכתיב (מיכה ז כ) חסד לאברהם, ושאר למיעאל בהאי אתר (נ"א אדם), כיון דזכה לקיימא פקודי אורייתא, עאל ביה בהאי אדם (נ"א אתר), ואתדבק בגופא דמלכא, וכדין אקרי אדם, וזרעא דישאל אקרון אדם. תא חזי, כתיב ביה בישמעאל (בראשית טז יב) והוא יהיה פרא אדם, פרא אדם, ולא אדם, פרא אדם משום דאתגזר, ושירותא דאדם הוה ביה, דכתיב (שם יז כה) וישמעאל בנו בן שלש עשרה שנה בהמולו את בשר ערלתו, כיון דאתגזר עאל בהאי שירותא דאקרי כל, הדא הוא דכתיב (שם טז יב) והוא יהיה פרא אדם, ולא אדם, ידו בכל, ידו בכל ודאי ולא יתיר, משום דלא קביל פקודי אורייתא, שירותא הוה ביה בגין דאתגזר, ולא אשתלים בפקודי אורייתא, אבל זרעא דישאל דאשתלימו בכלא, אקרון אדם ממש, וכתיב (דברים לב ט) כי חלק יהו"ה עמו יעקב חבל נחלתו. אמר רבי יוסי, בגין דא, כל פרצופין שרו, בר מפרצופא דאדם, רבי יצחק אומר, כד אתעבד אתחזי דגליפא גו גליפין דאשלמותא, אמר רבי יהודה, היינו דאמרי אינשי, קיטרוי בזיקא, בטפסא שכיחי. רבי יהודה הוה אזיל מקפוטקיא ללוד למחמי לרבי שמעון דהוה תמן, והוה רבי חזקיה אזיל עמיה, אמר רבי יהודה לרבי חזקיה, הא דתנינן קמי רבי שמעון, והוא יהיה

זוהר חלק ב דף פו/ב

פרא אדם, ודאי כך הוא, ודא הוא ברירא דמלה, סיפיה דקרא דכתיב ועל פני כל אחיו ישכון, מהו ועל פני כל אחיו ישכון, אמר ליה לא שמענא ולא אימא, דהא אוליפנא, כתיב (דברים ד מד) וזאת התורה אשר שם משה, אשר שם משה אתה יכול לומר, דלא שם משה אי אתה יכול לומר. פתח רבי יהודה ואמר, (שם ל כ) כי הוא חייך וארך ימך, מאן דזכי באורייתא ולא אתפרש מינה, זכי לתרין חייך, חד בעלמא דין וחד בעלמא דאתי, דכתיב חייך, תרי, וכל מאן דיתפרש מינה כמאן דמתפרש מן חיי, ומאן דמתפרש מרבי שמעון כאילו מתפרש מכלא, ומה בהאי קרא דאיהו פתח פתחא לא יכילנא למיעאל בה, פתגמי אורייתא דסתימין על אחת כמה וכמה, ווי לדרא דרבי שמעון בן יוחאי יסתליק מניה, דכד אנן קיימין קמיה דרבי שמעון, מבוועין דלבא פתיחין לכל עיבר וכלא מתגליא, וכד אתפרשנא מניה לא ידענא מידי וכל מבוועין סתימין. אמר רבי חזקיה, היינו דכתיב (במדבר יא כה) ויאצל מן הרוח אשר עליו, ויתן על שבעים איש הזקנים, כבוצינא דא דנהרין מניה כמה בוצינן, והוא בקיומיה שכיח, כך רבי שמעון בן יוחאי מארי דבוצינן, הוא נהיר לכלא ונהורא לא אעדי מניה ואשתכח בקיומיה. אזלו עד דמטו לגביה, כד מטו גביה אשכחוהו דהוה יתיב ולעי באורייתא, והוה אמר (תהלים קב א) תפלה לעני כי יעטף ולפני יהו"ה ישפוך שיחו, כל צלותא דישראל צלותא, וצלותא דעני עלאה מכלהו, מאי טעמא משום דהאי סלקא עד כורסי יקרא דמלכא, ואתעטר ברישיה, וקודשא בריך הוא משתבח (נ"א מתעטף) בההיא צלותא, ודאי תפלה דעני תפלה אקרי. כי יעטף, עטופא דא לאו עטופא דכסו הוא, דהא לית ליה, אלא כתיב הכא כי יעטף, וכתיב התם (איכה ב יט) העטופים ברעב, ולפני יהו"ה ישפך שיחו, דיקבל קמי מאריה, ודא ניחא ליה קמי קודשא בריך הוא, משום דעלמא מתקיימא ביה, כד לא אשתכחו שאר קיימי עלמא בעלמא, ווי למאן דההוא מסכנא יקבל עלוי למאריה, משום דמסכנא קריב למלכא יתיר מכלהו, דכתיב (שמות כב כו) והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני, ולשאר בני עלמא זמנין דשמע זמנין דלא שמע. מאי טעמא, משום דדיריה דמלכא בהני מאני תבירי, דכתיב (ישעיה נז טז) ואת דכא ושפל רוח, וכתיב (תהלים לד יט) קרוב יהו"ה לנשברי לב, (שם נא יט) לב נשבר ונדכה אלהי"ם לא תבזה, מכאן תנינן, מאן דנזיף במסכנא נזיף בשכינתא, דכתיב ואת דכא ושפל רוח, וכתיב (משלי כב כג) כי יהו"ה יריב ריבם וגו', בגין דאפוטרופא דלהון תקיפא ושליטא על כלא, דלא אצטריך סהדי, ולא אצטריך לדיינא אחרא, ולא נטיל משכונא כשאר דיינא, ומה משכונא נטיל, נשמתין דבר נש, דכתיב וקבע את קובעיהם נפש. תו אמר, תפלה לעני, כל אתר דאקרי תפלה מלה עלאה היא, דהיא סלקא לאתר (דקב"ה אחיד) עלאה, תפלה דרישא, דאינון תפלי דמלכא דאנח להו. רבי שמעון אסחר רישיה וחמא לרבי יהודה ולרבי חזקיה דמטו גביה, בתר דסיים אסתכל בהו, אמר להו סימא הוה לכו ואתאביד מנייכו, אמרו ליה ודאי, דפתחא עלאה פתח מר ולא יכילנא למיעאל בה, אמר מאי הוא, אמרו ליה (בראשית טז יב) והוא יהיה פרא אדם, וסופיה דקרא בעינא למנדע, דכתיב ועל פני כל אחיו ישכון, מהו על פני כל אחיו, דהא ברירא דכוליה קרא ידענא, והאי לא ידענא, דסיפיה דקרא לא אתחזי כרישיה, אמר לון, חייכון כלא חד מלה הוא, ובחד דרגא סלקא. תאנא, כמה פנים לפנים אית ליה לקודשא בריך הוא, פנים דנהרין, פנים דלא נהרין, פנים תתאין, פנים

זוהר חלק ב דף פז/א

רחיקין, פנים קריבין, פנים דלגו, פנים דלבר, פנים דימינא, פנים דשמאלא:

תא חזי, זכאין אינון ישראל קמיה דקודשא בריך הוא, דאחידן באנפין עלאין דמלכא, באינון פנים דהוא ושמיה אחידן בהו, ואינון ושמיה חז הוא. ושאר עמין אחידן באינון פנים רחיקין באינון פנים תתאין, ובגיני כך אינון רחיקין מגופא דמלכא, דהא חמינא כל אינון דמצרים קריבוי דישמעאל, כמה אחין וקריבין הוו ליה, וכלהו הוו באנפין תתאין באינון פנים רחיקין. ובגיניה דאברהם כד אתגזר ישמעאל, זכה דשוי מדוריה וחולקיה באתר דשליטא על כל אינון פנים רחיקין ותתאין, על כל אינון פנים דשאר עמין, הדא הוא דכתיב ידו בכל, ובגיני כך על פני כל אחיו ישכון, כלומר ישוי מדוריה וחולקיה לעילא מכלהו, דכתיב ידו בכל, דשליטא על כל שאר פנים דלתתא, ובגין כך על פני כל אחיו ודאי דלא זכו כוותיה. אתו רבי יהודה ורבי חזקיה ונשקו ידוי, אמר רבי יהודה, היינו דאמרי אינשי, חמרא בדורדיא, ונביעא דבירא בקטירא דקיזרא אתער, ווי לעלמא כד יסתלק מר מניה, ווי לדרא דיתערע בההוא זמנא, זכאה דרא דאשתמודעון ליה למר, זכאה דרא דאיהו שרי בגויה. אמר רבי חזקיה, הא תנינן גיורא כד אתגזר אקרי גר צדק ולא יתיר, והכא אמר מר ידו בכל, אמר רבי שמעון, כלא אתקשר בחד, אבל גיורא תנינן, שאני ישמעאל דלאו גיורא הוא, בריה דאברהם הוה בריה דקדישא הוה, וכתיב ביה בישמעאל (בראשית יז כ) הנה ברכתי אותו, כתיב הכא ברכתי אותו, וכתיב התם (שם כד א) ויהו"ה ברך את אברהם בכל, ועל כך כתיב ידו בכל, ובגיני כך כתיב על פני כל אחיו ישכון, דאי שאר קריבוי אתגזרו (ס"א אתגירו) אקרון גירי צדק ולא יתיר, והוא יתיר ועלאה מכלהו, כל שכן אינון דלא אתגזרו, דקיימין באינון אפין רחיקין באינון אפין תתאין, ואיהו מדוריה לעילא מכל פנים דידהו, ומכל פנים דעמין עעכו"ם, הדא הוא דכתיב על פני כל אחיו ישכון. אמר רבי יהודה, קודשא בריך הוא בגין כך אכריז ואמר, לא יהיה לך אלהי"ם אחרים על פני, דדא הוא מהימנותא דיליה:

לא תעשה לך פסל וכל תמונה, הא אתמר, ואמר רבי יוסי, כל פרצופין שרי בר מפרצופא דאדם, דהא האי פרצופא שליט בכלא. דבר אחר, לא תעשה לך פסל וכל תמונה, רבי יצחק פתח, (קהלת ה ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך, כמה אית ליה לבר נש לאזדהרא על פתגמי אורייתא, כמה אית ליה לאזדהרא דלא יטעי בהו, ולא יפיק מאורייתא מה דלא ידע ולא קביל מרביה, דכל מאן דאמר במלי דאורייתא מה דלא ידע ולא קביל מרביה, עליה כתיב לא תעשה לך פסל וכל תמונה, וקודשא בריך הוא זמין לאתפרעא מניה בעלמא דאתי, בזמנא דנשמתיא בעיא למיעאל לדוכתה דחין לה לבר, ותשתצי מההוא אתר דצריא בצרורא דחיי דשאר נשמתין. (רבי יהודה אמר מהכא) כמה דתנינן (שם) למה יקצף האלהי"ם על קולך, קולך, דא היא נשמתיה דבר נש, אמר רבי חייא, על דא כתיב כי יהו"ה אלהי"ך אל קנא, מאי טעמא, משום דקני לשמיה בכלא, אי בגין פרצופין מקני לשמיה משום דמשקר בשמיה, אי משום אורייתא. תנינן אורייתא כלא שמא קדישא היא, דלית לך מלה באורייתא דלא כליל בשמא קדישא, ובגיני כך בעי לאזדהרא, בגין דלא יטעי בשמיה קדישא ולא ישקר ביה, ומאן דמשקר במלכא עלאה לא עאלין ליה לפלטריו דמלכא, וישתצי מעלמא דאתי. אמר רבי אבא, כתיב הכא לא תעשה לך פסל וכל תמונה, וכתיב התם

זוהר חלק ב דף פז/ב

(שמות לד א) פסל לך שני לחת אבנים, כלומר לא תעשה לך פסל, לא תעבד לך אורייתא אחרא דלא ידעת ולא אמר לך רבך, מאי טעמא, כי אנכי יהו"ה אלהי"ך אל קנא, אנא הוא דזמין לאתפרעא מינך בעלמא דאתי, בשעתא דנשמתיא בעיא למיעאל קמאי, כמה זמינן לשקרא בה ולעיילא לה גו גיהנם. תניא אמר רבי יצחק, לא תעשה לך וגו', דבעי בר נש דלא לשקרא בשמא דקודשא בריך הוא, (ס"א דבר אחר, לא תעשה לך פסל וגו', דבעי בר נש דלא לשקרא בשמא דקודשא בריך הוא, ומאי איהו, דא ברית את קיימא קדישא, דמאן דמשקר בהאי ברית, משקר

בשמה דקודשא בריך הוא), דקשרא קדמאה דאתקשרו ישראל בקודשא בריך הוא כד אתגזרו, ודא הוא קיומא קדמאה דכלא למיעאל בברית דאברהם, דהוא קשרא דשכינתא, ובעי בר נש דלא לשקרא בהאי ברית, דמאן דמשקר בהאי ברית, משקר בקודשא בריך הוא, מאי שקרא הוא, דלא ייעול האי ברית ברשותא אחרא, כמה דאת אמר (מלאכי ב יא) ובעל בת אל נכר. רבי יהודה אמר מהכא, (הושע ה ז) ביהו"ה בגדו כי בנים זרים ילדו, מאן דמשקר בהאי ברית משקר בקודשא בריך הוא, משום דהאי ברית בקודשא בריך הוא אחידא, וכתוב לא תעשה לך פסל וכל תמונה אשר בשמים ממעל וגו':

לא תשתחוה להם ולא תעבדם. רבי אלעזר הוה אזיל בארחה, והוה רבי חייא עמיה, אמר רבי חייא, כתיב (דברים כא יא) וראית בשביה אשת יפת תאר וגו', מאי טעמא, והא כתיב לא תתחתן בהם, אמר ליה, בעוד דברשותיהו קיימי. ותא חזי, לית לך אנתו בעמין עעכו"ם כשרה כדקא חזי, דתנינן אמאי אסמך פרשתא דא לבן סורר ומורה, אלא בודאי מאן דנסיב האי אתתא, בן סורר ומורה ירית מינה, מאי טעמא, משום דקשה למעבר זוהמא מינה, וכל שכן ההיא דאתנסיבת בקדמיתא, דדינא בדינא אתדבק, ואסתאב בה, וקשיא למעבר זוהמא מינה, והיינו דאמר משה בנשי מדין, (במדבר לא יז) וכל אשה יודעת איש למשכב זכר הרוגו. זכאה חולקיה דההוא בר נש דירית אחסנתא דא ונטיר לה, דבההוא אחסנא קדישא אתדבק בר נש בקודשא בריך הוא, כל שכן אי זכי בפקודי אורייתא, דהא פשיט מלכא ימיניה לקבליה, ואתדבק בגופא קדישא, ועל דא כתיב בהו בישראל, (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם, וכתוב (שם יד א) בנים אתם ליהו"ה, בנים אתם ממש, דכתיב (שמות ד כב) בני בכורי ישראל, וכתוב (ישעיה מט ג) ישראל אשר בך אתפאר:

לא תשא את שם וגו', רבי שמעון פתח, (מ"ב ד ב) ויאמר אליה אלישע מה אעשה לך, הגידי לי מה יש לך בבית, אמר לה אלישע, כלום אית לך על מה דתשרי ברכתא דקודשא בריך הוא, דתנינן אסיר ליה לבר נש לברכא על פתורא ריקניא, מאי טעמא, משום דברכתא דלעילא לא שריא באתר ריקניא, ובגיני כך, בעי בר נש לסדרא על פתוריה חד נהמא או יתיר לברכא עלוי, ואי לא יכיל בעי לשיירא מההוא מזונא דאכל על מה דיברך, ולא ישתכח דיברך בריקניא. כיון דאמרה אין לשפחתך כל בבית כי אם אסוך שמן, אמר ודאי הא ברכתא שלימתא בהאי, דכתיב (קהלת ז א) טוב שם משמן טוב, דשמא קדישא משמן נפקא, לאתברכא לאדלקא בוצינין קדישין, מאי שמן דא, (כמה דאת אמר (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן), רבי יצחק אמר, כמה דאת אמר (תהלים קלג ב) כשמן הטוב על הראש וגו', רבי אלעזר אמר, אלין טורי דאפרסמונא דכיא. אמר רבי שמעון, טוב שם, כמה טבא שמא עלאה, דבוצינין עלאין קדישין, כד כלהו נהרין משמן טוב כמה דאמינא. ואסיר ליה לבר נש לאדכרא שמיה דקודשא בריך הוא בריקניא, דכל מאן דאדכר שמא דקודשא בריך הוא בריקניא, טב ליה דלא אתברי, רבי אלעזר אמר לא אצטריך למדכר שמא קדישא אלא בתר מלה, (כלומר על מלה),

זוהר חלק ב דף פח/א

דהא שמא קדישא לא אדכר באורייתא אלא בתר תרין מלין, דכתיב בראשית ברא אלהי"ם, רבי שמעון אמר, לא אדכר שמא קדישא אלא על עולם שלם, דכתיב (בראשית ב ד) ביום עשות יהו"ה אלהי"ם ארץ ושמים. מכאן דלא לאדכרא שמא קדישא בריקניא, וכתוב לא תשא את שם יהו"ה אלהי"ך לשוא, (ס"א כתיב לא תשא את שם יהו"ה אלהי"ך לשוא, דלא לאדכרא שמא קדישא בריקניא, אלא בברכתא או בצלותא, ומאן דאדכר שמא קדישא בריקניא דלא בברכתא או בצלותא, כד נשמתי נפקת מיניה זמינין לאתפרעא מניה ולנקמא מיניה נוקמין, דכתיב כי לא

ינקה יהו"ה את אשר ישא את שמו לשוא). ותנינן אמר רבי יוסי, מהו ברכה, שמא קדישא, בגין דמיניה משתכח ברכתא לכל עלמא, וברכתא לא אשתכח על אתר ריקניא, ולא שרייא עלוי, הדא הוא דכתיב לא תשא את שם יהו"ה אלהיך לשוא:

זכור את יום השבת לקדשו, רבי יצחק אמר, כתיב (שם ב ג) ויברך אלהי"ם את יום השביעי, וכתיב במן (שמות טז כו) ששת ימים תלקטוהו וביום השביעי שבת לא יהיה בו, כיון דלא משתכח ביה מזוני מה ברכתא אשתכח ביה. אלא הכי תאנא, כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין, ותאנא אמאי לא אשתכח מנא ביומא שביעאה, משום דההוא יומא מתברכאן מיניה כל שיתא יומין עלאין, וכל חד וחד יהיב מזוניה לתתא כל חד ביומוי, מההיא ברכה דמתברכאן ביומא שביעאה. ובגיני כך מאן דאיהו בדרגא דמהימנותא, בעי לסדרא פתורא, ולא תקנא סעודתא בליליא דשבתא, בגין דיתברך פתוריה כל אינון שיתא יומין, דהא בההוא זמנא אזדמן ברכה לאתברכא כל שיתא יומין דשבתא, וברכתא לא אשתכח בפתורא ריקניא, ועל כך בעי לסדרא פתוריה בליליא דשבתא בנהמי ובמזוני. רבי יצחק אמר, אפילו ביומא דשבתא נמי. רבי יהודה אמר, בעי לאתענגא בהאי יומא, ולמיכל תלת סעודתי בשבתא, בגין דישתכח שבעא ועונגא בהאי יומא בעלמא. רבי אבא אמר, לאזדמנא ברכתא באינון יומין דלעילא, דמתברכאן מהאי יומא, והאי יומא מליא רישיה דזעיר אנפין, מטלא דנחית מעתיקא קדישא סתימא דכלא, ואטיל לחקלא דתפוחין קדישין, תלת זמני מכד עייל שבתא, בגין דיתברכון כלהו כחדא. ועל דא בעי בר נש לאתענגא תלת זמנין אלין, דהא בהא תליא מהימנותא דלעילא, בעתיקא קדישא, ובזעיר אנפין, ובחקלא דתפוחין. ובעי בר נש לאתענגא בהו ולמחדי בהו, ומאן דגרע סעודתא מנייהו, אחזי פגימותא לעילא, ועונשיה דההוא בר נש סגי, בגיני כך בעי לסדרא פתוריה תלת זמני מכד עייל שבתא, ולא ישתכח פתוריה ריקניא, ותשרי ברכתא עליה כל שאר יומי דשבתא, ובהאי מלה אחזי ותלי מהימנותא לעילא. רבי שמעון אמר, האי מאן דאשלים תלת סעודתי בשבתא, קלא נפיק ומכרזא עליה, (ישעיה נח יד) אז תתענג על יהו"ה, דא סעודתא חדא לקבל עתיקא קדישא דכל קדישין, והרכבתיך על במתי ארץ, דא סעודתא תניינא לקבל חקלא דתפוחין קדישין, והאכלתיך נחלת יעקב אביך, דא הוא שלימו דאשתלים בזעיר אנפין, ולקבלייהו בעי לאשלמא סעודתיה. ובעי לאתענגא בכלהו סעודתי, ולמחדי בכל חד וחד מנייהו, משום דאיהו מהימנותא שלימתא, ובגין כך שבתא אתיקר מכל שאר זמנין וחגי, משום דכלא ביה אשתכח, ולא אשתכח הכי בכלהו זמני וחגי. אמר רבי חייא, בגין כך משום דאשתכח כלא ביה, אידכר תלת זמנין, דכתיב (בראשית ב ב) ויכל אלהי"ם ביום השביעי, וישבות ביום השביעי, ויברך אלהי"ם את יום השביעי. רבי אבא (נ"א רב המנונא סבא), כד הוה יתיב בסעודתא דשבתא, הוי חדי בכל חד וחד, והוה אמר דא היא סעודתא קדישא דעתיקא קדישא סתימא דכלא, בסעודתא אחרא הוה אמר דא היא סעודתא דקודשא בריך הוא, וכן בכלהו סעודתי, והוה חדי בכל חד וחד, כד הוה

זוהר חלק ב דף פח/ב

אשלים סעודתי, הוה אמר אשלימו סעודתי דמהימנותא. רבי שמעון כד הוה אתי לסעודתא הוה אמר הכי, אתקיננו סעודתא דמהימנותא עלאה, אתקיננו סעודתא דמלכא, והוה יתיב וחד, כד אשלים סעודתא תליתאה, הוה מכרזי עליה, אז תתענג על יהו"ה, והרכבתיך על במתי ארץ, והאכלתיך נחלת יעקב אביך. אמר רבי אלעזר לאבוי, אלין סעודתי היך מתתקנן, אמר ליה ליליא דשבתא כתיב והרכבתיך על במתי ארץ, ביה בליליא מתברכא מטרוניתא, וכלהו חקל תפוחין, ומתברכא פתוריה דבר נש, ונשמתא אתוספת, וההוא ליליא חדוה דמטרוניתא הוי, ובעי בר נש למחדי בחדוותא, ולמיכל סעודתא דמטרוניתא. ביומא דשבתא, בסעודתא תניינא כתיב, (ישעיה

נח יד) אז תתענג על יהו"ה, על יהו"ה ודאי, דההיא שעתא אתגליא עתיקא קדישא, וכלהו עלמין בחדוותא ושלימו, וחדוותא דעתיקא עבדינו, וסעודתא דיליה היא ודאי. בסעודתא תליתא דשבתא כתיב, והאכלתיך נחלת יעקב אביך, דא היא סעודתא דזעיר אנפין דהוי בשלימותא, וכלהו שיתא יומין מההוא שלימו מתברכן, ובעי בר נש למחדי בסעודתיה, ולאשלמא אלין סעודתי, דאינון סעודתי מהימנותא שלימתא דזרעא קדישא דישראל, די מהימנותא עלאה דא דילהון היא, ולא דעמין עעכו"ם, ובגיני כך אמר (שמות לא יז) ביני ובין בני ישראל. תא חזי, בסעודתי אלין אשתמודעון ישראל דאינון בני מלכא, דאינון מהיכלא דמלכא, דאינון בני מהימנותא, ומאן דפגים חד סעודתא מנייהו, אחזי פגימותא לעילא, ואחזי גרמיה דלאו מבני מלכא עלאה הוא, דלאו מבני היכלא דמלכא הוא, דלאו מזרעא קדישא דישראל הוא, ויהבין עליה חומרא דתלת מלין דינא דגיהנם וגו'. ותא חזי, בכלהו שאר זמנין וחגיגין בעי בר נש לחדי ולמחדי למסכני, ואי הוא חדי בלחודוי ולא יהיב למסכני, עונשיה סגי, דהא בלחודוי חדי ולא יהיב חידו לאחרא, עליה כתיב (מלאכי ב ג) וזריתי פרש על פניכם, פרש חגיכם, ואי איהו בשבתא חדי, אף על גב דלא יהיב לאחרא, לא יהבין עליה עונשא כשאר זמנין וחגיגין, דכתיב פרש חגיכם, פרש חגיכם קאמר, ולא פרש שבתכם, וכתיב (ישעיה א יד) חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי, ואלו שבת לא קאמר, ובגיני כך כתיב ביני ובין בני ישראל. ומשום דכל מהימנותא אשתכח בשבתא, יהבין ליה לבר נש נשמתא אחרא, נשמתא עלאה, נשמתא דכל שלימו בה כדוגמא דעלמא דאתי. ובגיני כך אקרי שבת, מהו שבת, שמא דקודשא בריך הוא, שמא דאיהו שלימין מכל סטרוי. אמר רבי יוסי ודאי כך הוא, ווי ליה לבר נש דלא אשלים חדוותא דמלכא קדישא, ומאן חדוותא דיליה, אלין תלת סעודתי מהימנותא, סעודתי דאברהם יצחק ויעקב כלילין בהו, וכלהו חידו על חידו, מהימנותא שלימותא מכל סטרוי. תאנא בהדין יומא מתעטרין אבהו, וכל בנין ינקין, מה דלאו הכי בכל שאר חגיגין וזמנין, בהדין יומא חייביא דגיהנם נייחין, בהדין יומא כל דינין אתכפיין ולא מתערין בעלמא, בהדין יומא אורייתא מתעטרא בעטרין שלימין, בהדין יומא חדוותא ותפנוקא אשתמע במאתן וחמשין עלמין. תא חזי, בכל שיתא יומי דשבתא כד מטא שעתא דצלותא דמנחה, דינא תקיפא שלטא וכל דינין מתערין, אבל ביומא דשבתא כד מטא עידן דצלותא דמנחה, רעוא דרעוין אשתכח, ועתיקא קדישא גליא רצון דיליה, וכל דינין מתכפיין, ומשתכח רעותא וחידו בכלא. ובהאי רצון אסתלק משה נביאה מהימנא קדישא מעלמא, בגין למנדע דלא בדינא אסתלק, וההיא שעתא

זוהר חלק ב דף פט/א

ברצון דעתיקא קדישא נפק נשמתיה ואתמר ביה, בגין כך (דברים לד ו) ולא ידע איש את קברתו כתיב, מה עתיקא קדישא טמירא מכל טמירין ולא ידעין עלאין ותתאין, אוף הכא האי נשמתא דאתמר בהאי רצון דאתגליא בשעתא דצלותא דמנחה דשבתא, כתיב ולא ידע איש את קברתו, והוא טמיר מכל טמירין דעלמא, ודינא לא שלטא ביה, זכאה חולקיה דמשה. תאנא בהאי יומא דאורייתא מתעטרא ביה, מתעטרא בכלא, בכל אינון פקודין, בכל אינון גזרין ועונשין, בשבעין ענפין דנהורא דזהרין מכל סטרא וסטרא, מאן חמי ענפין דנפקין מכל ענפא וענפא, חמשה קיימין בגו אילנא, כלהו ענפין בהו אחידין, מאן חמי אינון תרעין דמתפתחן בכל סטר וסטר, כלהו מזדהרין ונהרין בההוא נהורא דנפיק ולא פסק. קל כרוזא נפיק, אתערו קדישי עליונין, אתערו עמא קדישא דאתבחרו לעילא ותתא, אתערו חדוותא לקדמות מאריכון, אתערו בחדוותא שלימתא, אזדמנו בתלת חדוון דתלת אבהו, אזדמנו לקדמות מהימנותא דחדוון דכל חדוותא, זכאה חולקכון ישראל קדישין בעלמא דין ובעלמא דאתי, דא הוא ירותא לכון מכל עמים עעכו"ם, ועל דא כתיב ביני ובין בני ישראל. אמר רבי יהודה הכי הוא ודאי, ועל דא כתיב זכור את יום השבת לקדשו, וכתיב (ויקרא יט ב) קדושים תהיו כי קדוש אני יהו"ה, וכתיב

(ישעיה נח יג) וקראת לשבת ענג לקדוש יהו"ה מכובד. תאנא, בהאי יומא כל נשמתיהון דצדיקייא מתעדנין בתפנוקי עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין, ורוחא חדא מענוגא דההוא עתיקא קדישא מתפשטא (נ"א ההוא מתפשט) בכלהו עלמין, וסלקא ונחתא ומתפשטא לכלהו בני קדישין, לכלהו נטורי אורייתא, ונייחין בנייחא שלים, ומתנשי מכלהו כל רוגזין כל דינין וכל פולחנין קשין, הדא הוא דכתיב (שם יד ג) ביום הניח יהו"ה לך מעצבך ומרגזך ומן העבודה הקשה, בגיני כך שקיל שבתא לקבל אורייתא, וכל דנטיר שבתא כאילו נטיר אורייתא כולה, וכתיב (שם נו ב) אשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יחזיק בה, שומר שבת מחללו, ושומר ידו מעשות כל רע, אשתמע דמאן דנטיר שבת כמאן דנטיר אורייתא כולה. רבי יודאי שאיל ליה לרבי שמעון, יומא חד דאערע עמיה בארחה, אמר ליה, רבי, הא כתיב בפרשתא דשבת דאמר ישעיה, דכתיב (שם ד) כה אמר יהו"ה לסריסים אשר ישמרו את שבתותי וגו', ונתתי להם בביתי ובחומותי וגו', מאי קא מיירי, אמר ליה קפוטקאה חמרך קטיר בטיפסא ונחית, דמלה דאורייתא בעיא צחותא, או אפכי לאחורך וזיל אבתראי, ותכוון לבך, אמר ליה בגיניה דמר עבידנא ארחה, ובתריה דמר אסתכל בשכינתא. אמר ליה תא חזי, מלה דא הא אוקמוה חברייא, ולא פרישו מלה, כה אמר יהו"ה לסריסים, מאן סריסים, אלין אינון חברייא דמשתדלי באורייתא ומסרסי גרמייהו כל שיתא יומין דשבתא ולעאן באורייתא, ובליילא דשבתא מזרזי גרמייהו בזווגא דלהון, משום דידעי רזא עלאה, בשעתא דמטרוניתא אזווגת במלכא, ואינון חברייא דידעיין רזא דא, מכוונין לבייהו למהימנותא דמאריהון, ומתברכאן באיבא דמעיהון בההוא ליליא. ודא הוא דכתיב אשר ישמרו, כמה דאת אמר (בראשית לו יא) ואביו שמר את הדבר, ואקרון סריסים ודאי, בגין לחכאה לשבתא, לאשכחא רעוא דמאריהון, דכתיב ובחרו באשר חפצתי, מאי באשר חפצתי, דא זווגא דמטרוניתא, ומחזיקים בבריתי, כלא חד, בבריתי סתם, זכאה חולקיה דמאן דאתקדש בקדושה דא וידע רזא דא. תא חזי, כתיב ששת ימים תעבד ועשית כל

זוהר חלק ב דף פט/ב

מלאכתך, ויום השביעי שבת ליהו"ה אלהיך וגו', כל מלאכתך באינון שיתא יומי עבידתייהו דבני נשא, ובגין האי מלה לא מזדווגי חברייא בר בזמנא דלא ישתכח מעבידתייהו דבני נשא, אלא עבידתייהו דקודשא בריך הוא, ומאי עבידתייהו, זווגא דמטרוניתא, לאפקא נשמתיין קדישין לעלמא, ובגין כך בהאי ליליא חברייא מתקדשי בקדושה דמאריהון ומכווני לבייהו, ונפקי בני מעלי בנין קדישין דלא סטאן לימינא ולשמאלא, בנין דמלכא ומטרוניתא, ועל אלין כתיב (דברים יד א) בנים אתם ליהו"ה אלהיכם, ליהו"ה אלהיכם ודאי, בגין דאלין אקרון בנין דיליה, בנין למלכא ולמטרוניתא. והא דעתייהו דחברייא דידעיין רזא דא, בדא מתדבקן, ובגין כך אקרון בנין לקודשא בריך הוא, והני אינון דעלמא מתקיימא בגינייהו, וכד סליק עלמא בדינא, אסתכל קודשא בריך הוא באינון בנוי, ומרחם על עלמא. ועל דא כתיב (ירמיה ב כא) כלה זרע אמת, זרע אמת ודאי, מהו אמת, עזקא קדישא שלימתא, כמה דאת אמר (מיכה ז כ) תתן אמת ליעקב, (אמת דא קודשא בריך הוא), וכלא חד, ובגיני כך זרע אמת ודאי. אמר ליה רבי יודאי, בריך רחמנא דשדרני הכא, בריך רחמנא דהא מלה דא שמענא מפומך, בכה רבי יודאי, אמר ליה רבי שמעון אמאי קא בכית, אמר ליה בכינא, דאמינא דווי לאינון בני עלמא דארחהון כבעירי, ולא ידעי ולא מסתכלי, דטב לון דלא אתבריאן, ווי לעלמא כד יפוק מר מניה, דמאן יכיל לגלאה רזין, ומאן ינדע לון, ומאן יסתכל בארחי אורייתא. אמר ליה, חייך, לית עלמא אלא לאינון חברייא דמשתדלי באורייתא, וידעיין סתימי אורייתא, ודאי בקשוט גזרו חברייא על עמא דארעא, דמחבלין ארחהו ולא ידעיין בין ימינא לשמאלא, דהא אינון כבעירי, דיאות למעבד בהו דינא אפילו ביום הכפורים, ועל בנייהו כתיב (הושע ב ו) כי בני זנונים המה, בני זנונים ממש. אמר ליה, רבי, האי קרא בעי לאתישבא בארחי, כתיב (ישעיה נו ה) ונתתי להם בביתי ובחומותי יד

ושם טוב מבנים ומבנות שם עולם אתן לו, אתן להם מבעי ליה, מהו אתן לו. אמר ליה, תא חזי ונתתי להם בביתי, מהו ביתי, כמה דאת אמר (במדבר יב ז) בכל ביתי נאמן הוא, (שמא דקודשא בריך הוא אקרי בית), ובחומותי, כמה דאת אמר (ישעיה סב ו) על חומותיך ירושלם הפקדתי שומרים, יד ושם, כלומר דישלפון נשמתין קדישין מדוכתא דא, וההוא יד חולק באשלמותא טב, מליא מבנין ומבנות, שם עולם אתן לו, לההוא חולק שלים, אשר לא יכרת לדרי דרין, דבר אחר, אתן לו, לההוא דידע רזא דמלה, ויתכוון במה דבעי לכוונא. תו אמר רבי שמעון, כתיב (שמות לה ג) לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת, מאי טעמא, בגין דלא אתחזי דינא בהאי יומא, ואי תימא הא לגבוה סלקא, בכל מושבותיכם קאמר, ולא לגבוה, וההוא דסלקא לגבוה, לאכפיא לדינא אחרא סלקא. דתנינן אית אשא אכלא אשא, ואשא דמדבחה אכלא אשא אחרא, ובגיני כך אתגליא עתיקא קדישא בהאי יומא מכל שאר יומין, ובזמנא דאתגליא עתיקא לא אתחזי דינא כלל, וכל עלאין ותתאין משתכחין בחדוותא שלימתא, ודינא לא שלטא. תאנא, כתיב (שמות לא יז) כי ששת ימים עשה יהו"ה את השמים ואת הארץ, ששת ימים ודאי, ולא בששת, והני יומין קדישין עלאין אקרון יומי, דשמא קדישא אתכליל בהו, ואינון אתכלילן ביה, זכאה חולקהון דישראל מכל עמין עעכו"ם, עלייהו כתיב (דברים ד י) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם חיים כולכם היום:

זוהר חלק ב דף צ/א

כבד את אביך ואת אמך, רבי חייא פתח (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן וגו', ונהר דא נביעו דמבועא דנפיק תדיר ולא פסיק, ומנהרא דמבועא דא אתשקיא כל גנתא דעדן, וההוא נהרא דמבועא קדישא אקרי אב, מאי טעמא, משום דאיהו נביעא לאתזנא לגנתא. רבי אבא אמר, עדן ממש אקרי אב, משום דהאי עדן משתכח מההוא אתר דאקרי אין, ובגיני כך אקרי אב, והא אוקימנא מאתר דשאר ל' לאתמשכא כלא אקרי אתה, ואקרי אב, כמה דאת אמר (ישעיה סג טז) כי אתה אבינו. רבי אלעזר אמר, כבד את אביך דא קודשא בריך הוא, ואת אמך דא כנסת ישראל, את אביך, את דייקא, לאכללא שכינתא (ד"א עלאה). רבי יהודה אמר, כבד את אביך סתם, ואת אמך סתם, דהא כלא הוה במנינא, את, לרבות כל מה דלעילא ותתא. רבי יוסי אמר, האי דאמר רבי אבא, מאתר דשאר ל' לאתמשכא כלא אקרי אתה, שפיר, דהא אוליפנא, ההוא דטמיר ולא אית ביה שירותא קרינן הוא, מאתר דשירותא אשתכח קרינן אתה, ואקרי אב, וכלא חד, בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמאי אמן. רבי חזקיה אמר, ודאי כלא חד, כבד את אביך, דא קודשא בריך הוא, ואת אמך דא כנסת ישראל, דהא תנן, אמר רבי שמעון, כתיב (דברים יד א) בנים אתם ליהו"ה אלהיכם, ההוא אתר דאקרי בנים, ובגיני כך סתימא דמלה, כבד את אביך ואת אמך, לאכללא כלא דלעילא ותתא. רבי יצחק אמר, לאכללא ביה רביה, דהוא אעיל ליה לעלמא דאתי, אמר רבי יהודה בכללא דקודשא בריך הוא הוי. תאנא, בהני חמש אמירן כליל כלא, בהני חמש אמירן אתגליפו חמש אחרנין, ודאי חמש גו חמש. הא כיצד, אנכי יהו"ה אלהי"ך, לקבל לא תרצח, דתנינן (אמר רבי יצחק אמר רבי יהודה), תרין אלין בכללא חדא אתכלילן, דמאן דקטיל אזעיר דמותא וצלמא דמאריה, דכתיב (בראשית ט ו) כי בצלם אלהי"ם עשה את האדם, וכתיב (יחזקאל א כו) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם. אמר רבי חייא, כתיב (בראשית ט ו) שפך דם האדם דמו ישפך וגו' (שפך דם האדם), מאן דשפיך דמא כאלו אזעיר דמותא וצלמא דלעילא, כלומר לא אזעיר דמותא דא אלא דמותא אחרא, משמע דכתיב שפך דם האדם באדם דמו ישפך, באדם עלאה מטי האי פגימותא מההוא דמא דאושיד, מאי טעמא, משום כי בצלם אלהי"ם עשה את האדם, ובגין כך הא בהא תליא. לא יהיה לך, לקבל לא תנאף, דא משקר בשמא דקודשא בריך הוא דאתרשים ביה בבר נש, ובדא כמה וכמה חובין וגזרין ועונשין תליין, ומאן דמשקר בהאי משקר ביה במלכא, דכתיב (הושע ה ז) ביהו"ה בגדו כי בנים זרים ילדו,

וכתיב לא תשתחוה להם ולא תעבדם, והא בהא תליא. לא תשא לקבל לא תגנב, וכתיב (משלי כט כז) חולק עם גנב שונא נפשו, אלה ישמע ולא יגיד, ודאי הא בהא תליא, דהא גנבא לדא אזדמן לאומאה בשקרא, מאן דעביד דא עביד דא. זכור את יום השבת, לקבל לא תענה ברעך עד שקר, דאמר רבי יוסי, שבת סהדותא אקרי, ובעי בר נש לסהדא על הא, דכתיב כי ששת ימים עשה יהו"ה וגו', ושבת כללא (נ"א סהדותא) דכלא. ואמר רבי יוסי, מאי דכתיב (מיכה ז כ) תתן אמת ליעקב, כמה דאת אמר (שמות לא טז) ושמרו בני ישראל את השבת, ומאן דאסהיד שקרא משקר בשבת דהיא סהדותא דקשוט, ומאן דמשקר בשבת, משקר באורייתא כולה, בגיני כך הא בהא תליא. כבד את אביך, לקבל לא תחמד אשת רעך, ואמר רבי יצחק, כבד את אביך, אביך ממש, דהא מאן דחמיד אתתא דחבריה ואוליד בר, ההוא אוקיר לאחרא דלא

זוהר חלק ב דף צ/ב

אבוי, וכתיב כבד את אביך וגו', לא תחמד בית רעך, שדהו, וכתיב הכא על האדמה אשר יהו"ה אלהי"ך נותן לך, ההוא דיהב לך יהא דילך ולא תחמד אחרא, ודאי הא בהא תליא. ואלין חמש קדמאי כלילין חמש אחרנין, ובגיני כך (דברים לג ב) מימינו אש דת למו, דכלא אתעביד ימינא, ועל דא בחמשה קלין אורייתא אתייהיבת. אמר רבי יהודה, כלהו הוה חמש גו חמש, לקבליהון חמשה חומשי תורה. תאני רבי אלעזר, באלין עשר אמירן אתגליפו כל פקודי אורייתא, גזירין ועונשין, דכיי ומסאבן, ענפין ושרשין, אילנין ונטיעין, שמיא וארעא, ימא ותהומי. דהא אורייתא שמא דקודשא בריך הוא הוי, מה שמא דקודשא בריך הוא אתגליף בעשר אמירן, אוף אורייתא אתגליפא בעשר אמירן. אלין עשר אמירן אינון שמא דקודשא בריך הוא ואורייתא כלא שמא חד הוי, שמא קדישא דקודשא בריך הוא ממש, זכאה חולקיה דמאן דזכי בה, מאן דזכי באורייתא זכי בשמא קדישא (דקודשא בריך הוא ממש), רבי יוסי אמר בקודשא בריך הוא ממש זכי, (ס"א וכנסת ישראל) דהא הוא ושמיה חד הוא, בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין אמן:

לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב, אמר רבי יוסי, מאי טעמא, משום דכתיב (חגי ב ח) לי הכסף ולי הזהב, אף על גב דלי הכסף ולי הזהב לא תעשון אתי, אתי כלומר אותי. אמר רבי יצחק, כתיב (ירמיה י ו) מאין כמוך יהו"ה גדול אתה וגדול שמך בגבורה וגו' (גדול אתה וגדול שמך), גדול אתה היינו לי הכסף, וגדול שמך בגבורה, היינו ולי הזהב, אלין תרין גוונין לא מתחזיין ולא מתפארן בר כד אינון גליפין באתר חד, באן אתר אתגליפו, בישראל, כאן אתחזון גוונין לאתפארא, כמה דאת אמר (ישעיה מט ג) ישראל אשר בך אתפאר. רבי יהודה פתח, (שם סא י) שוש אשיש בה' תגל נפשי באלה"י וגו', זכאה חולקהון דישראל מעמין עעכו"ם, דחדוותא ותפנוקא דלהון בקודשא בריך הוא, דכתיב שוש אשיש ביהו"ה, כיון דאמר ביהו"ה, אמאי כתיב באלה"י, אלא הכי אמרו ישראל, אי ברחמי אתי עלנא שוש אשיש ביהו"ה, אי בדינא תגל נפשי באלה"י. מאי טעמא, משום דאלין ביה אתגליפו, דכתיב (שם) כי הלבישני בגדי ישע, מהו בגדי ישע, גוונין דאתגליפו לאסתכלא ביה, כמה דאת אמר (ש"ב כב מב) ישעו וגו' אל יהו"ה, ישע אסתכלותא הוא, מאן דבעי לאסתכלא בי בגוונין דילי יסתכל, מאי טעמא, משום דכתיב (ישעיה סא י) מעיל צדקה יעטני, צדקה ממש, דגוונין ביה אתגליפו, כחתן יכהן פאר, הא גוונא חד, וככלה תעדה כליה, הא גוונא אחרא, וכד גוונין מתחברן, ביה שעתא אתחזיין, וכלהו תאיבין לאחזאה ולאסתכלא ביה. רבי יוסי אמר, שוש אשיש ביהו"ה, תרין חדוון, ביהו"ה ברחמי, תגל נפשי, הא (נ"א חד חדוה) בדינא. אמר רבי יהודה, בכלא חדוה על חדוה, וחדוה דציון זמין קודשא בריך הוא לאחזאה לישראל בחדוותא יתיר מכלא, דכתיב (שם לה י) ופדויי יהו"ה ישובון ובאו ציון ברנה וגו', ופדויי יהו"ה ישובון הא חד, ובאו ציון ברנה הא תרי, ושמחת עולם

על ראשם הא תלת, ששון ושמחה ישיגו הא ארבע, לקבלהון דארבע זמנין דאתפזרו ישראל ביני עממיא, וכדין כתיב (שם יב ד) ואמרתם ביום ההוא הודו ליהו"ה קראו בשמו וגו':

וידבר אלהי"ם את כל הדברים האלה, כל הדברים, כלל דא הוא כלל דכלא, כלל דלעילא ותתא. אנכי רזא דעלמא עלאה, ברזא דשמא קדישא יה"ו. אנכי אתגליא ואתגניז, אתגליא ברזא קדישא דכרסייא, דסיהרא קיימא בשלימו כחדא, כד שמשא שלטא וסיהרא אתנהירת, ולית לה שבחא בר שבחא

זוהר חלק ב דף צא/א

דנהורא דנהיר עלה. אנכי, באשלמות רזין דשלימו דכורסייא לתתא, ואסתלקו חיון קדישין, ואיהי אתתקנת בתקונהא, וכד איהי שפירא בחיזו, ובעלה אתי לגבהא, כדין אקרי אנכי. אנכי, רזא דכלא כחדא, בכללא דכל אתוון, בשבילי אורייתא דנפקו מגו רזא עלאה, בהאי אנכי תליין רזין עלאין ותתאין. אנכי, רזא למיהב אגר טב לצדיקיא, דקא מחכך ליה, ונטרי פקודי אורייתא, בהאי אית לון בטחונא כדקא חזי לעלמא דאתי, וסימניך (בראשית מא מד) אני פרעה. אנכי ולא יהיה לך, אתמר ברזא דאורייתא, ודא איהו זכור ושמור. אנכי, רזא סתימא וגניז בכל אינון דרגין דעלמא עלאה, בכללא חדא, וכיון דאתמר אנכי, אתחבר כלא כחדא ברזא חדא. אנכי רזא דתרין כרסוון, אני י' דכורסייא אחרא, (נ"א אני כורסייא חדא, כ' כורסייא אחרא עלאה). אנכי, דקא אתדכי מקדשא, ונוכראה לא אתקרב בהדיה, ומקדשא נהיר בלחודוי, דקא אתבטל בההיא שעתא יצר הרע מעלמא, וקודשא בריך הוא אסתלק ביקריה בלחודוי, וכדין אתמר אנכי יהו"ה אלהי"ך, רזא שלים בשמא קדישא. א', ליחדא רזא דשמא קדישא בדרגוי למהוי חז, בגין דרזא דיליה איהו ו'. נ', רזא למדחל מקודשא בריך הוא, ולמנדע דאית דין ואית דיין, ואית אגר טב לצדיקיא, ופורענות לרשיעיא, בגין דרזא דיליה ה' תתאה. כ', לקדשא שמא קדישא בכל יומא, לאתקדשא בדרגין קדישין, ולצלאה צלותא לגביה בכל זמנא, לאסתלקא כתרא עלאה רזא דכורסייא עלאה על גבי חיוון עלאין כדקא יאות, ורזא דיליה ה' עלאה. י', לאשתדלא באורייתא יממא ולילי, ולמגזר גזירו ברזא לתמניא יומין, ולקדשא בוכרא. ולאנחא תפילין, וציצית, ומזוזה, ולממסר נפשא לגבי קודשא בריך הוא, ולאדתבקא ביה. אלין אינון תריסר פקודין עלאין, דכלילן רל"ו פקודין אחרנין, דאינון ברזא דאנכי כללא דזכור. ואת דא לא אתחלף באתר אחרא דא, בגין דאיהי י' רזא עלאה כללא דאורייתא, ובאלין תריסר אית תריסר מכילין דרחמי דתליין מנייהו, וחד דשלטא למהוי תליסר. לא יהיה לך רזא דשמור, בתלת מאה ושתין וחמש פקודי אורייתא. ל', רזא דלא למיהב יקר ורבו לאלהא אחרא, ל', מגדלא דפרח וסליק באוירא, דלא יסטי לבא למבני לה לאלהא אחרא, כמה דאית רזא דבונה מגדלא (לאלהא אחרא). ל', דלא למפני בדיוקנא דע"ז, דלא להרהרא אבתרהא, דלא לסגדא, ולא לאכפיא גרמיה לאלהא אחרא. א', דלא לחלפא יחודא דמריה בגין טעוון אחרנין, א', דלא להרהרא דאית אלהא אחרא בר מניה, א', דלא למסטי בתר בידין וזכורו ברזא דדיוקנא דאדם, ולא בדיוקנא אחרא, א', דלא למשאל מן מתייא, ולא למעבד חרשין, א', דלא יימי בפומי בשמא דאלהא אחרא. עד הכא תריסר אחרנין דאינון פקודי שמור, ובאלין תריסר תליין תלת מאה וחמשין ותלת פקודי דשמור אחרנין, דכלילן באלין תריסר, ורזא דא אנכי. אמר רבי שמעון, תו תנינו, אנכי כללא דעילא ותתא, כללא דעלאין ותתאין, כללא דחיון קדישין דכלילן ביה, כלא הוא ברזא דאנכי. לא יהיה לך לתתא, רזא דתריסר חיון תתאין. לא תעשה לך פסל, פסלו מההוא אתר עלאה מההוא אתר קדישא, פסל, פסולת דקדושה, דאיהו רזא דטעוא אחרא, ורזא דא כמה דאת אמר (יחזקאל א ד) וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון וגו', וכל תמונה, הדא הוא דכתיב (שם) ואש מתלקחת, כי אנכי יהו"ה אלהי"ך, בגין לאתערא לבא לגבי עילא ולא לנחתא לתתא, ולא למקרב לתרע ביתה. אל קנא, דקנאה

איהו בההוא אתר, ורזא דא (משלי ל כא) תחת שלש רגזה ארץ, ואיהו לא תעשה לך חז, פסל תרין, וכל תמונה תלת, וארץ דא, על דא אתרגיזת:

זוהר חלק ב דף צא/ב

זהר:

פקד עון אבות על בנים, על שלשים ועל רבעים, אילנא חדא דאינציב חדא ותרין זמנין ותלת זמנין וארבע זמנין, ואתפקד על חובוי קדמאי, אב ובן שלישי ורביעי חז הוא, כד לא אתתקן ולא חייש לאתתקנא. וכן בהפוכא דדא, לאילנא דאיהו אתתקן כדקא חזי, וקאים על קיומיה, (נ"א כדן) ועושה חסד וגו':

לא תשא, רזא דא הא אוקמוה חברייא, בגין דקודשא בריך הוא כד שתיל עלמא, אטבע גו תהומי צרורא חדא, חקיקא בשמא קדישא, ואטבע לה לגו תהומא, וכד מיא בעאן לסלקא, חמאן רזא דשמא קדישא חקיק על ההוא צרורא, ותייבין ומשתקעין והדרין לאחורא, ושמא דא קיימא עד יומא דא גו תהומא:

ובשעתא דאומין בני נשא על קשוט, בקיומא דקשוט, ההוא צרורא סלקא ומקבלא ההוא אומאה, ואהדר ואתקיים על תהומא, ועלמא אתקיים, וההוא אומאה דקשוט קיים עלמא:

ובשעתא דאומו בני נשא אומאה לשקרא, ההוא צרורא סלקא לקבלא לה לההיא אומאה, כיון דחזי דאיהו דשקרא, כדן ההוא צרורא דהוה סליק תב לאחורא, ומיין אזלין ושטין, ואתון דההוא צרורא פרחן גו תהומי ואתבדרן, ובעאן מיא לסלקא לחפייא עלמא, ולאהדרא ליה כמלקדמין. עד דזמין (נ"א דרמיז) קודשא בריך הוא לחז ממנא יעזריא"ל, די ממנא על שבעין מפתחן ברזא דשמא קדישא, ואעל לגביה דההוא צרורא, וחקיק ביה אתון כמלקדמין, וכדן אתקיים עלמא, ואהדרו מיין לדוכתייהו, (נ"א דההוא צרורא, ורגיש להו לאתון דשמא קדישא, וחקיק להו כמלקדמין, ואהדרו מיין לדוכתייהו, וכדן אתקיים עלמא), ועל דא כתיב לא תשא את שם יהו"ה אלהי"ך לשוא:

רעיא מהימנא:

פקודא י"ב, לאומאה בשמיה בארז קשוט, ומאן דאומי שבועה, הוא כליל גרמיה באינון שבע דרגין עלאין, דשמא דקודשא בריך הוא אתכליל בהו, והא שיתא אינון, ההוא בר נש דאומי אומאה דקשוט על פי בית דין, כליל גרמיה בהו והוא שביעאה, לקיימא שמא קדישא בדוכתיה, ועל דא כתיב (דברים ו יד) ובשמו תשבע, ומאן דאומי אומאה למגנא ולשקרא, גרים לההוא אתר דלא יתקיים בדוכתיה. אומאה לקיימא פקודא דמאריה, דא איהו שבועה דקשוט, כד ההוא יצר הרע מקטרג לבר נש, ומפתה ליה למעבר על פקודא דמאריה, דא איהו אומאה דמאריה אשתבח בה, ואצטריך ליה לבר נש לאומאה במאריה על דא, ואיהו שבחא דיליה, וקודשא בריך הוא משתבח ביה, כגון בועז דכתיב (רות ג יג) חי יהו"ה שכבי עד הבקר, דהא יצר הרע הוה מקטרג ביה, ואומי על דא. נדר איהו לעילא, ואינון חיי מלכא, רזא דרמ"ח שייפין ותרסר קטירין כחושבן ונד"ר, ועל דא חמיר משבועה. חיי דמלכא אלין, דיהיב חייין לכל אלין שייפין, ואקרונ הכי בגין דאינון חייין נחתין מעילא לתתא לההוא מקורא דחייין, ומההוא מקורא נחתין לתתא לכל אינון שייפין. שבועה, לקיימא דרגא דלתתא רזא דשמא קדישא, ודא אקרי מלך עצמו, דרוחא

עלאה, וגופא דיליה, למשרי בגויה ולדיירא ביה, כרוחא דשארי גו גופא, ועל דא אקרי מלך עצמו, דרוחא עילאה תאיבא דיליה למשרי בגויה, עצמו דההוא דסתיר לעילא, ובגין כך מאן דאומי בקשוט, הוא מקיים לההוא אתר, וכד קאי האי אתר מקויים, מקיים כל עלמא. נדר שריא על כלא, על מצוה ועל רשות, דלאו הכי בשבועה, והכי אוקמוה חברייא. ע"כ:

זוהר חלק ב דף צב/א

זהר:

זכור את יום השבת לקדשו, דא איהו רזא דברית קדישא, ובגין דבהאי ברית קיימין כל מקורין דשייפי גופא, ואיהו כלל כלא, כגוונא דא שבת איהו כללא דאורייתא, וכל רזין דאורייתא ביה תליין, וקיומא דשבת כקיומא דכל אורייתא, מאן דנטיר שבת כאילו נטיר אורייתא כולה:

רעיא מהימנא:

פקודא כ"ד, למהוי דכיר יום השבת, כמה דאת אמר זכור את יום השבת לקדשו, רזא דשבת הא אוקימנא בכל אינון דוכתי יומא דוכרנא דנייחא דעלמא, ואיהו כללא דאורייתא, ומאן דנטיר שבת כאילו נטיר אורייתא כולה. והא אתמר, דוכרנא דשבת לקדשא ליה בכל זיני קדישין, מאן דאדכר למלכא אצטריך לברכא ליה, ומאן דאדכר לשבת צריך לקדשא ליה והא אתמר. זכור לדכורא איהו, שמור איהו לנוקבא, (ודא ודא בלא פרודא), יום שבת רזא דכל מהימנותא, דתליא מרישא עלאה עד סופא דכל דרגין, שבת איהו כלא. תלת דרגין אינון, וכלהו אקרונ שבת, שבת עלאה, שבת דיומא, שבת דליליא, וכלהו חד, ואקרי כלא שבת, וכל חד כד איהו שלטא, נטיל לחברוי וזמין לון בהדיה בההוא שולטנו דיליה, וכד האי אתי לעלמא, כלהו אתיין וזמינין בהדיה. כד אתי ליליא, זמין בהדיה לשבת דיממא, וזמין ליה בהיכליה ואתמר בהדיה, כיון דהאי אתיא, שבת עלאה אתמשך עליה, וכלהו גניזין בהיכלא דליליא, ובגין דא סעודתא דליליא חמור מביממא (ס"א כדביממא). כד אתי יממא, זמין בהדיה לתרין אלין אחרנין, דרגא עלאה ודרגא תתאה, דא דאנהיר ליה, ודא דאתנהיר מניה, וכלא כחזא אקרי שבת, ושלטין ביומא דשבת, ואלין תלת דרגין אינון כללא ורזא דכל אורייתא, תורה שבכתב, נביאים, וכתובים, מאן דנטיר שבת נטיר אורייתא כולה:

תרין מרגלן אינון, וחד סיכתא בהדייהו, בגווייהו, דקאים בין האי ובין האי, מרגלא עלאה לית ביה גוון, לית ביה חיזו באתגלייא. האי מרגלא כד שארי לאתגלייא, נהרין שבע אתוון, גליפין, בלטין, ונצצין, ובקעין בקיעין, וקסטירין, ונהרין כל חד וחד, ואינון שבע אתוון אינון תרין שמהן מחקקין בההוא מרגלא:

וביומא דשבת נצצין ונהרין, ופתחין פתחין, ונפקי ושלטי ואינון אהי"ה יה"ו, מתנצצי אתוון, ובנציצו דלהון עאלין דא בדא, ונהרין דא בדא. וכד עאלין דא בדא, נהרין דא מגו דא בתרין גוונין, חד גוון חוור וחד גוון סומק, ומאינון תרין גוונין אתעבידו תרין שמהן אחרנין, עד דסלקין אתוון לשבע שמהן. א' נפיק ונציק, ועאל באת ו', ונהרין תרווייהו בתרין גוונין, ואינון תרין שמהן, חד אקרי יהו"ה, וחד אקרי א"ל, ונהרין כחזא. ה' נפיק ונציק ועאל באת ה', ונהרין תרווייהו בתרין גוונין, ואינון תרין שמהן, חד אקרי יהו"ה רזא דאלהי"ם, וחד אקרי אלהי"ם, ונהרין כחזא. י' עאל ב', ונהרין ונציצין כחזא, ועאלו דא בדא ונהרין תרווייהו, גליפין מחקקין כחזא, ואינון זקפן רישא, נהירין מנצצין. ענפין סלקין מהאי סטרא ומהאי סטרא, ואינון חד סרי

ענפין. ואלין תרין אתוון דנהרן, מתחבקן דא בדא, אינון יהו"ה יהו"ה, מצפץ מצפץ, ברזא דתליסר מכילן דרחמי. ואלין תרין אתוון כד עאלין דא בדא, וכד מתחבקן דא בדא, (וכד מתדבקן דא בדא), זקפין רישא, ונהרן ומנצצן על כלא, באינון חד סרי ענפין דנפקין בכל

זוהר חלק ב דף צב/ב

זהר:

זכור, רזא דדכורא איהו, רזא דדכורא דנקיט כל שייפי דעלמא עלאה, את יום השבת, לאסגאה מעלי שבתא דאיהו לילה, ודא איהו את, לקדשו, דאצטריך קדושה מגו עמא קדישא, ולא תעטרא בהו כדקא חזי. זכור אתר דלית ליה שכחה, ולא קיימא ביה שכחה, דהא לית שכחה באתר דברית עלאה, וכל שכן לעילא, ולתתא אית שכחה, אתר דאצטריך לאדכרא, ועל דא כתיב (תהלים קט יד) יזכר עון אבותיו וגו'. ואית תמן ממנן דאדכרן זכייין דבר נש וחובוי, ולית שכחה קמי כרסייא קדישא, מה דאיהו קמיה, ומאן איהו קמיה, זכור, וכל שכן לעילא, בגין דכלא רזא דדכורא איהו, ותמן אתגליף רזא דשמא קדישא יה"ו. ולתתא אצטריך לאתקדשא, ובמה אתקדש בזכור, דהא מניה נטיל כל קדושן וכל ברכאן, ודא כד מתעטרא מעלי שבתא על עמא קדישא כדקא יאות, בצלותין ובבעותין, ובסדורא דחדוה. ואי תימא זכור לא אצטריך לאתקדשא, דהא מניה נפקין כל קדושין דעלמא, לאו הכי, דהא דא אצטריך לאתקדשא ביממא, ודא אצטריך לאתקדשא בליליא, וכל קדושין נטלין לון ישראל לבתר, ואתקדשן בקדושי דקודשא בריך הוא:

רעיא מהימנא:

סטר. ה' דאשתאר, איהי סלקא בשמא חד לאתחברא בהדייהו ואיהי אדנ"י, וכל אלין שמהן בלטין ונצצין, ונפקי ושלטי בהאי יומא, כיון דאלין שלטי, נפק ההוא מרגלא עלאה בלטה מנצצא, ומגו נציצו דילה לא אתחזי בה גוון:

כד נפקא, בטש באלין שמהן, חד שמא מנייהו אדנ"י דאיהו שביעאה, מתעטרא, ועאל במרגלא תתאה, ואתיישב שמא אחרא תחותיה, ואיהו י"ה, ואסתחר ההוא מרגלא עלאה ביה, ומתעטר ההוא נציצו דנציען בהאי שמא:

לבתר דבטש בהני שמהן, נפקין מינייהו שבעין ענפין לכל סטר, ומתחברן כלהו כחדא, ואתעביד רתיכא וכרסייא חדא לההוא מרגלא עלאה, ושלטא בעטרוי מלכא בכרסייא ביומא דא, וחדוי כלא, כיון דחדוי כלא, יתיב מלכא על כרסייא, וסליק בשבעין ענפין כרסייא כדקאמרן:

ואינון תרין אתוון, סלקין ונחתין ונהרין, ומתעטרין בכ"ב אתוון כללא דאורייתא, בטשי בתרי אתוון קדמאי, וסלקי לחד לשית שבטין, ולחד בשית שבטין אחרנין, ואלין אינון י"ב שבטין דישאל עלאה:

תו אלין תרין אתוון (ס"א קדמאי) סלקין ונחתין, ובטשי בתרין אתוון דסופא דכ"ב אתוון, וסלקי חד בחמש דרגין וחד בחמש דרגין, ואלין עשר אמירן לאכללא לכ"ב אתוון, י"ב שבטין בתרין אתוון (ס"א קדמאי) כללא דאורייתא, ועשר אמירן דתרין אתוון דסופא, הא כ"ב אתוון דסופא דאורייתא, ורזא דא ירית מרגלא עלאה בההוא כרסייא דע"ב, ונהרין כ"ב אתוון:

מרגלא תתאה, בשעתא דיתיב מרגלא עלאה בההוא כורסייא דע"ב, ונהרין כ"ב אתוון, כדין ההוא מרגלא תתאה דהוה בחשוכא, מסתכל בההוא נהירו בחילא דתוקפא דאינון אתוון דאתרשים בהון דאקרון אדנ"י, וכדין אתנהיר וסליק ההוא נהורא, ונטיל כל אינון כ"ב אתוון עלאין, ושאיב לון ההוא מרגלא בגויה, ונהיר נהירו דנציץ לע"ב עיבר, כיון דהאי מרגלא נציץ ושאיב לאינון אתוון בהדה, כדין מרגלא עלאה אתמשך בהדייהו, ואתדבק מרגלא במרגלא והוי כלא חד, ודא איהו רזא חדא דתושבחתא והא אוקימנא:

אתוון כד נציץ מהאי סטרא ומהאי סטרא, דא איהו סיכתא די בגווייהו, בין מרגלא למרגלא, כדין אתעבידו רזא דשמא קדישא דמ"ב אתוון בכלא, רזא דשמא קדישא דע"ב אתוון דרתיכא עלאה, וכלא האי והאי אתקרי שבת, ודא איהו רזא דשבת. (ע"כ הרעיא מהימנא):

זוהר חלק ב דף צג/א

זהר:

כבד את אביך ואת אמך, בכל זיני יקר, למחדי לון בעובדי דכשראן, כמה דאת אמר (משלי כג כד) גיל יגיל אבי צדיק, ודא איהו יקרא דאבוי ודאמיה:

כבד את אביך, כמה דאת אמר כבד את יהו"ה מהונך, מהונך מממונך, מהונך מחנך בחדוה דנגונא למחדי לבא, דהא דא חדוה דלבא, כגוונא דא נגונא דכל עלמא, עובדין דכשראן דההוא ברא חדי לבא דאבוי ודאמיה. מהונך, מממונך, לכל מה דאצטריכו, כגוונא דבר נש אוקיר לקודשא בריך הוא, הכי אצטריך לאבא ולאמא, בגין דשותפותא חדא אית לון בקודשא בריך הוא עליה, וכמה דאצטריך למדחל לקודשא בריך הוא, הכי אצטריך למדחל לאבוב ולאמיה, ולאוקיר לון כחדא בכל זיני יקר. למען יאריכון ימך, בגין דאית יומין לעילא דתליין בהו חיי בר נש בהאי עלמא, ואוקימנא על אינון יומין דבר נש בההוא עלמא לעילא, וכלהו קיימין קמי קודשא בריך הוא, ובהו אשתמודען חיי דבר נש. על האדמה אשר יהו"ה אלהי"ך נותן לך, אבטחותא לאתהניא באספקלריא דנהרא, ורזא דא על האדמה, דא אספקלריא דנהרא, באינון יומין עלאין דנהרין מגו מבועא דכלא. מאי שנא באלין תרין פקודין דאורייתא, דכתיב בהו למען יאריכון ימך, בדא, ובשלוח הקן, אלא תרין פקודין אלין כלהו תליין לעילא, אבא ואמא, רזא דזכור ושמור כחדא, ובגין כך כתיב למען יאריכון ימך. ובשלוח הקן דכתיב (דברים כב ז) שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך וגו', רזא דעלמא עלאה, דלא אתייהיב ביה רשו לאסתכלא, ואצטריך לשלח מגו שאלתא ואסתכלותא ביה, ואת הבנים תקח לך, דכתיב (שם ד לב) כי שאל נא לימים ראשונים וגו', מקצה השמים ועד קצה השמים, אבל לעילא מקצה השמים שלח תשלח מרעיוניך למשאל. ובדא כתיב למען ייטב לך והארכת ימים, למען איטב לך לא כתיב, אלא למען ייטב לך, ויאריכון ימך לא כתיב, אלא והארכת ימים, למען ייטב לך, ההוא אתר דאוטיב לכלא, ואיהו עלמא דסתים וגניז, והארכת:

רעיא מהימנא:

כבד את אביך ואת אמך, כבדהו בכסות נקייה, דהיינו כנפי מצוה, (שם ג ט) כבד את יהו"ה מהונך, דא תורה ומצות, הדא הוא דכתיב (שם טז) אורך ימים בימינה בשמאלה וגו', דעני לאו איהו בר נש אלא מן התורה ומן המצות, אשתמודע דבתר דאוקמוה מארי מתניתין, אין עני אלא מן התורה ומן המצות, דעותרא דבר נש אורייתא ומצות. ובגין דא כבד את יהו"ה מהונך, ולא

תשתדל באורייתא כדי להתגדל בה, כמה דאוקמוה חברייא ואל תעשמ עטרה להתגדל בהם, ולא תאמר אקרא בעבור שיקראוני רבי, אלא (תהלים לד ד) גדלו ליהו"ה אתי. כבוד את יהו"ה מהונך, כבן דאיהו חייב ביקרא דאבוי ואמיה, בגין דאיהו משותף מתרין טפין דמנהון נוצר בר נש, מטפה דאבוה חוורו דעינין וגרמין ואברין, ומטפה דאמיה שחור די בעינין ושערא ומשכא ובשרא, ורביאו ליה באורייתא ועובדין טבין, דבר נש חייב ללמד בנו תורה, דכתיב (דברים ו ז) ושננתם לבניך. ואי לא אוליף ליה אורייתא ופקודין, כאילו עביד ליה פסל, ובגין דא לא תעשה לך פסל, ועתיד להיות בן סורר ומורה, ומבזה אבוי ואמיה, וגוזל מניה כמה ברכאן, דהואיל ואיהו עם הארץ, חשיד איהו על כלא, ואפילו על שפיכות דמים וגלוי עריות וע"ז, דמאן דאיהו עם הארץ ואזיל לאתר דלא אשתמודעון ליה, ולא ידע לברכא, חשדינן ליה דאיהו עובד ע"ז. ע"כ:

זוהר חלק ב דף צג/ב

ימים, כמה דכתיב תקח לך, ברשותא דבר נש איהו. ואי אזדמן ליה עובדא ויכוון ביה זכאה איהו, ואף על גב דלא מכוין ביה זכאה איהו, דעביד פקודא דמריה, אבל לא אתחשיב כמאן דעביד רעותא לשמה, ויכוין ביה ברעותא דאסתכלותא ביקרא דמריה, כמאן דלא ידע למסבר סברא, דהא ברעותא תליא מלה לשמה, ובעובדא דלתתא לשמה אסתלק עובדא לעילא, ואתתקן כדקא יאות. כגוונא דא בעובדא דגופא אתתקן עובדא דנפשא בההוא רעותא, דהא קודשא בריך הוא בעי לבא ורעותא דבר נש, ואפילו הכי אי לאו תמן רעותא דלכא דאיהו עקרא דכלא, על דא צלי דוד ואמר, (תהלים צ יז) ומעשה ידינו כוננה עלינו וגו', דהא לית כל בר נש חכים לשואה רעותא ולבא לתקנא כלא ויעביד עובדא דמצוה, ועל דא צלי צלותא דא. ומעשה ידינו כוננה עלינו, מאי כוננה עלינו, כוננה ואתקין תקונך לעילא כדקא יאות, עלינו, אף על גב דלית אנן ידעין לשואה רעותא אלא עובדא בלחודוי, ומעשה ידינו כוננהו, למאן, לההוא דרגא דאצטריך לאתתקנא, כוננהו בחבורא חדא באבהו, למהוי מתתקנא בהון בהאי עובדא כדקא יאות:

לא תרצח, לא תנאף, לא תגנב, לא, פסקא טעמא בכל הני תלת, ואי לאו דפסקא טעמא לא הוי תקונא לעלמין, ויהא אסיר לן לקטלא נפשא בעלמא, אף על גב דיעבור על אורייתא, אבל במה דפסקא טעמא אסיר ושרי:

לא תנאף, אי לאו דפסקא טעמא, אסיר אפילו לאולדא, או למחדי באתתיה חדוה דמצוה, ובמה דפסקא טעמא אסיר ושרי:

לא תגנב, אי לאו דפסקא טעמא, הוה אסיר אפילו למגנב דעתא דרביה באורייתא, או דעתא דחכם לאסתכלא ביה, או דיינא דדאין דינא לפום טענה, דאצטריך ליה למגנב דעתא דרמאה, ולמגנב דעתא דתרווייהו, לאפקא דינא לנהורא, ובמה דפסקא טעמא אסיר ושרי:

לא תענה ברעך עד שקר, הכא לא פסקא טעמא, בגין דאסיר הוא כלל כלל, ובכל מילי דאורייתא קודשא בריך הוא שוי רזין עלאין, ואוליף לבני נשא ארחא לאתתקנא בה ולמהך בה, כמה דאת אמר (ישעיה מח יז) אני יהו"ה אלהיך מלמדך להועיל, מדריכך בדרך תלך. אוף הכי:

לא תחמד לא פסיק טעמא כלל, ואי תימא אפילו חמודא דאורייתא אסיר כיון דלא פסקא, תא חזי, בכלהו עבדת אורייתא כלל, ובהאי עבדת פרט, בית רעך שדהו ועבדו וגו', בכל מילי דעלמא, אבל אורייתא איהי חמודה תדיר, שעשועים, גנזי דחיי ארכא דיומין בעלמא דין ובעלמא דאתי. הני עשר אמירן דאורייתא, אינון כללא דכל פקודי אורייתא, כללא דעילא ותתא, כללא דכל

עשר אמירן דבראשית, אלין אתחקקו על לוחי אבנין, וכל גנזין דהוו בהו אתחזון לעינייהון דכלא, למנדע ולאסתכלא ברזא דתרי"ג פקודין דאורייתא דכלילין בהו, כלא אתחזי לעיינין, כלא איהו בסכלתנו לאסתכלא בלבא דישראל כלהו. וכלא הוה נהיר לעינייהו בההיא שעתא, כל רזין דאורייתא וכל רזין עלאין ותתאין לא אעדי מינייהו, בגין דהוו

זוהר חלק ב דף צד/א

חמאן עינא בעינא זיו יקרא דמריהון, מה דלא הוה כההוא יומא מיומא דאתברי עלמא, דקודשא בריך הוא אתגלי ביקריה על טורא דסיני. ואי תימא, הא תנינן דחמאת שפחה על הים מה דלא חמא יחזקאל נביאה, יכול כההוא יומא דקאימו ישראל על טורא דסיני, לאו הכי, בגין דההוא יומא דקיימו ישראל על טורא דסיני, אעבר זוהמא מנייהו, וכל גופין הוו מצחצחון כצחצחא דמלאכין עלאין, כד מתלבשן בלבושי מצחצחון למעבד שליחותא דמריהון, ובההוא מלבושא מצחצחא עאלין לאשא ולא דחלין, כגוונא דההוא מלאכא דמנוח כד אתחזי ליה, ועאל בשלהובא וסליק לשמיא, דכתיב (שופטים יג כ) ויעל מלאך יהו"ה בלהב המזבח. וכד אעבר מינייהו ההוא זוהמא, אשתארו ישראל גופין מצוחצחין בלא טנופא כלל, ונשמתינ לגו כזוהרא דרקיעא לקבלא נהורא, הכי הוו ישראל, דהוו חמאן ומסתכלן גו יקרא דמריהון, מה דלא הוי הכי על ימא, דלא אתעבר זוהמא מנייהו בההוא זמנא. והכא בסיני דפסקא זוהמא מגופא, אפילו עוברין דבמעו אמן הוו חמאן ומסתכלן ביקרא דמריהון, וכלהו קבילו כל חד וחד כדקא חזי ליה, וההוא יומא הוה חדוה קמי קודשא בריך הוא יתיר מיומא דאתברי עלמא, בגין דיומא דאתברי עלמא לא הוה בקיומא עד דקבילו ישראל אורייתא, דכתיב (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי, כיון דקבילו ישראל אורייתא על טורא דסיני, כדין אתבסם עלמא ואתקיימו שמיא וארעא. ואשתמודע קודשא בריך הוא עילא ותתא, ואסתלק ביקריה על כלא, ועל ההוא יומא כתיב, (תהלים צג א) יהו"ה מלך גאות לבש, לבש יהו"ה עז התאזר, ואין עז אלא תורה, שנאמר (שם כט יא) יהו"ה עז לעמו יתן יהו"ה יברך את עמו בשלום:

ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

זוהר חלק ב דף צד/א

פרשת משפטים:

אמרו המגיהים, מתחלת הפרשה עד מעשה ידי להתפאר בדף קיד ע"א, הוא מן הסבא, ויגענו ומצאנו הנוסחא מדויקת, תודה לאל חי:

פתח רבי שמעון ואמר, ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, תרגום ואלין דיניא דתסדר קדמיהון, אלין אינון סדורין דגלגולא, דינין דנשמתינ דאתדנו כל חד וחד לקבל עונשיה:

כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד, ובשביעית יצא לחפשי חנם, חבריאי, עידן הכא לגלאה כמה רזין טמירין דגלגולא, כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד, כד נשמתינ אתחייבת בגלגולא. אם היא מסטרא דההוא עבד מטטרו"ן, דאיהו כליל שית סטרין, כתיב ביה שש שנים יעבד, גלגולין דילה לא מתחייבא אלא שית שנין, עד דאשלימת שש דרגין מההוא אתר דאתנטילת. אבל אם

נשמתא היא מסטרא דשכינתא, דאיהי שביעית, ודאי מה כתיב ובשביעית יצא לחפשי חנם, דצדיק ודאי לית ביה מלאכה, כיון דלית ביה מלאכה לית ביה שעבוד, ונשמתא דאיהי מתמן אתמר בה ובשביעית יצא לחפשי חנם, לית בה שעבודא. אדהכי הא

זוהר חלק ב דף צד/ב

סבא נחת לגביה, אמר ליה, אי הכי, רבי, מה תוספת לנשמתא דאיהי מנה, דאתמר בה (שמות כ י) לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך וגו'. אמר ליה, סבא סבא, ואת שאיל דא, דודאי האי על נשמתא דצדיק אתמר, דאף על גב דאתחייב לאחתא בגלגולא בכל אליו, אפילו בעבד ואמה, ובעירן דאינון אופנים, או בכל חיון, דמנהון נשמתין דבני נשא, כתיב בה לא תעשה כל מלאכה, והאי איהו (ויקרא כה לט) לא תעבד בו עבודת עבד, בצדיק דאיהו יום השבת, לא תעבד בו עבודת עבד, דאיהו יום דחול. אבל סבא סבא, שבת (ד"א נשמתא) דאיהי בת יחידה, ואיהי בת זוגיה דצדיק דאיהו שבת, מאי אם אחרת יקח לו, אמר ליה, הא ודאי הבדלה חולו של שבת, דאית אחרת דלא אתקריאת חולו של שבת, אלא חולו של טמאה שפחה, אמר ליה, והא חולו של שבת מאי היא, אמר ליה דא אמתא, דאיהי גופא דבת יחידה, דעלה אתמר אם אחרת יקח לו. תא חזי, אית נשמתא דאתקריאת אמה, ואית נשמתא דאתקריאת שפחה, ואית נשמתא דאתקריאת ברתא דמלכא, הכא אית איש דאתמר ביה (שמות טו ג) יהו"ה איש מלחמה, ואית איש דאתמר ביה (דניאל ט כא) והאיש גבריאל, ובגין דא נשמתא דאיהי מחייבא בגלגול, אם היא ברתא דקודשא בריך הוא, אי תימא דאזדבן בגופא נוכראה דתמן שלטנותא דיצר הרע, דאיהו מסטרא דסמא"ל, ח"ו, דהא כתיב (ישעיה מב ח) אני יהו"ה הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן, דאיהו יצר הרע. וההוא גופא דשריא ברתא דמלכא, אי תימא דאזדבן בכרתין תתאין דמסאבו, חלילה וחס, עלה אתמר (ויקרא כה כג) והארץ לא תמכר לצמיתות כי לי הארץ. מאן גופא דברתא דמלכא, דא מטטרוון, והאי גופא איהו אמה דשכינתא, אף על גב דאיהי נשמתא דאיהי ברתא דמלכא שבויה תמן, בגלגולא אתיא, דאתיין גלגולין בגין דאתית תמן:

מה כתיב בה, וכי ימכור איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים. ועוד וכי ימכור איש, דא קודשא בריך הוא, את בתו, אלו ישראל, דאינון מסטרא דבת יחידה אתקריאו בתו, ואי תימא דיפקון כגוונא דאינון דמסטרא דעבד דאיהו מטטרוון, דנפקו במנוסה ממצרים, לא תצא כצאת העבדים, הדא הוא דכתיב (ישעיה נב יב) כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו. תא חזי, בר נש כד אתיליד יהבין ליה נפשא, מסטרא דבעירא מסטרא דדכיו, מסטרא דאלין דאתקרוון אופני הקודש, זכה יתיר יהבין ליה רוחא מסטרא דחיות הקודש, זכה יתיר יהבין ליה נשמתא מסטרא דכרסיא, ותלת אלין אינון, אמה עבד ושפחה דברתא דמלכא. זכה יתיר יהבין ליה נפשא בארץ אצילות, מסטרא דבת יחידה, ואתקריאת איהי בת מלך, זכה יתיר יהבין ליה רוחא דאצילות מסטרא דעמודא דאמצעייתא, ואקרי בן לקודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב (דברים יד א) בנים אתם ליהו"ה אלהיכם, זכה יתיר יהבין ליה נשמתא מסטרא דאבא ואמא, הדא הוא דכתיב (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים, מאי חיים, אלא אינון י"ה, דעלייהו אתמר (תהלים קנ ו) כל הנשמה תהלל יה, ואשתלים ביה יהו"ה. זכה יתיר יהבין ליה יהו"ה בשלימו דאתוון יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דאיהו אדם בארץ אצילות דעילא, ואתקרי בדיוקנא דמאריה, ועליה אתמר (בראשית א כח) ורדו בדגת הים וגו', והאי איהו שולטנותיה בכל רקיעין, ובכל אופנים ושרפים וחיוון, ובכל חיילין ותוקפין דלעילא ותתא, ובגין דא כד בר נש זכי בנפש מסטרא דבת יחידה, אתמר ביה לא תצא כצאת העבדים:

רבי חייא ורבי יוסי אערעו חד ליליא במגדל דצור, אתארחו תמן, וחדו דא בדא, אמר רבי יוסי, כמה חדינא דחמינא אנפי שכינתא, דהשתא בכל ארחא דא אצטערנא בחדא סבא טייעא, דהוה שאיל לי

זוהר חלק ב דף צה/א

כל ארחא, מאן הוא נחשא דפרח באוירא, ואזיל בפירודא, ובין כך ובין כך אית נייחא לחד נמלה דשכיב בין שנוי, שרי בחבורא וסיים בפירודא. ומאי איהו נשרא דקא מקננא באילן דלא הוה, בנוי דאתגזלו ולא מן בריין, דאתבריאו באתר דלא אתבריא. כד סלקין נחתין, כד נחתין סלקין. תרין דאינון חד, וחד דאינון תלתא. מהו עולימתא שפירתא ולית לה עיינין, וגופא טמירתא ואתגליא, איהי נפקת בצפרא ואתכסיאת ביממא, אתקשטת בקשוטין דלא הוה. כל דא שאיל בארחא ואצטערנא, והשתא אית לי נייחא, דאילו הוינא כחדא אתעסקנא במלי דאורייתא, מה דהוינן במלין אחרנין דתהו, אמר רבי חייא, וההוא סבא טייעא ידעת ביה כלום, אמר ליה ידענא דלית ממשו במלוי, דאילו הוה ידע יפתח באורייתא, ולא הוה ארחא בריקנייא, אמר רבי חייא וההוא טייעא אית הכא, דהא לזמנין באינון ריקנין ישכח גבר זגין דדהבא, אמר ליה הא הכא איהו, ואתקין חמריה במיכלא, קרו ליה ואתא לקמייהו. אמר לון, השתא תרין אינון תלת, ותלת אינון כחד, אמר רבי יוסי, לא אמינא לך דכל מלוי ריקנין ואינון בריקנייא, יתיב קמייהו. אמר לון, רבנן, אנא טייעא אתעבידנא, ומיומין זעירין, דהא בקדמיתא לא הוינא טייעא, אבל ברא חד זעירא אית לי, ויהבית ליה בבי ספרא, ובעינא דישתדל באורייתא, וכד אנא אשכחנא חד מרבנן דאזיל בארחא, אנא טעין אבתריה, והאי יומא חשיבנא דאשמע מלין חדתין באורייתא, ולא שמענא מידי. אמר רבי יוסי, בכל מלין דשמענא דקאמרת לא תוהנא אלא מחד, או אנת בשטותא אמרת, או מלין ריקנין אינון, אמר ההוא סבא ומאן איהי, אמר עולימתא שפירתא וכו':

פתח ההוא סבא ואמר, (תהלים קיח ו) יהו"ה לי לא אירא מה יעשה לי אדם, יהו"ה לי בעזרי וגו', טוב לחסות ביהו"ה וגו', כמה טבין ונעימין ויקירין ועלאין מלין דאורייתא, ואנא היכי אימא קמי רבנן דלא שמענא מפומייהו עד השתא אפילו מלה חדא, אבל אית לי למימר, דהא לית כסופא כלל למימר מלי דאורייתא קמי כלא. אתעטף ההוא סבא, פתח ואמר (ויקרא כב יב) ובת כהן כי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל, האי קרא אקרא אחרא סמך, (שם יג) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה, ושבה אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל, וכל זר לא יאכל בו, הני קראי כמשמען, אבל מלין דאורייתא מלין סתימין אינון, וכמה אינון מלין דחכמתא דסתימין בכל מלה ומלה דאורייתא, ואשתמודען אינון לגבי חכימין דידעין ארחין דאורייתא, דהא אורייתא לאו מלין דחלמא אינון, דקא אתמסרן למאן דפשר לון ואתמשכן בתר פומא, ועם כל דא אצטריכו למפשר לון לפום ארחוי, ומה אי מלין דחלמא אצטריכו למפשר לון לפום ארחוי, מלין דאורייתא דאינון שעשועין דמלכא קדישא, על אחת כמה וכמה דאצטריכו למהך בארח קשוט בהו, דכתיב (הושע יד י) כי ישרים דרכי יהו"ה וגו'. השתא אית למימר, ובת כהן, דא נשמתא עלאה, ברתיא דאברהם אבינו, קדמאה לגיורין, ואיהו משיך לה להאי נשמתא מאתר עלאה. מה בין קרא דאמר (ויקרא כא ט) ובת איש כהן, ובין קרא דאמר ובת כהן, ולא כתיב איש, אלא אית כהן דאקרי איש כהן ולא כהן ממש, ועל ארחא דא הוה (איש) כהן, והוה סגן, והוה כהן גדול, והוה כהן דלאו איהו גדול, כהן סתם רב ועלאה יתיר מאיש כהן, ועל דא אית נשמתא,

זוהר חלק ב דף צה/ב

ואית רוחא, ואית נפש. ובת כהן כי תהיה לאיש זר, דא נשמתא קדישא דאתמשכת מאתר עלאה, ועאלת לגו סתימו דאילנא דחיי, וכד רוחא דכהנא עלאה נשבא, ויהיב נשמתין באילנא דא, פרחין מתמן אינון נשמתין, ועאלין באוצר חד. ווי לעלמא דלא ידעין בני נשא לאסתמרא, דקא משכין משיכו בהדי יצר הרע דאיהו איש זר, והאי בת כהן פרחת לתתא, ואשכחת בנינא באיש זר, ובגין דאיהו רעותא דמרה עאלת תמן, ואתכפיות ולא יכילת לשלטאה, ולא אשתלימת בהאי עלמא, כד נפקת מניה, היא בתרומת הקדשים לא תאכל, כשאר כל נשמתין דאשתלימו בהאי עלמא. תו אית בהאי קרא, ובת כהן כי תהיה לאיש זר, עלובתא איהי נשמתא קדישא כי תהיה לאיש זר, דקא אתמשכת על גיורא דאתגייר, ופרחת עליה מגן עדן בארז סתים, על בנינא דאתבני מערלה מסאבא, דא הות לאיש זר. (תו) ודא הוא רזא עלאה יתירא מכלא, בעמודא דקיימא לטקלין, גו אורא דנשבא, אית טיקלא חדא בהאי סטרא ואית טיקלא אחרא בהאי סטרא, בהאי סטרא מאזני צדק, ובהאי סטרא מאזני מרמה, והאי טקלא לא שכיך לעלמין, ונשמתין סלקין ונחתין, עאלין ותבין. ואית נשמתין עשיקין, כד שלטא אדם באדם, דכתיב (קהלת ח ט) עת אשר שלט האדם באדם לרע לו, לרע לו ודאי, אבל, האי נשמתא דהות לסטרא אחרא איש זר, ואתעשקת מניה, דא איהי לרע לו, לו לההוא איש זר, ואיהי בתרומת הקדשים לא תאכל, עד דעביד בה קודשא בריך הוא מה דעביד, אתא קרא ואמר, ובת כהן כי תהיה לאיש זר, הכי הוא. הכא אית רזא היך מתעשקן נשמתין, אלא האי עלמא אתנהג כלא באילנא דדעת טוב ורע, וכד אתנהגן בני עלמא בסטרא דטוב, טיקלא קיימא ואכרע לסטרא דטוב, וכד אתנהגן בסטרא דרע אכרע לההוא סטרא, וכל נשמתין דהוו בההיא שעתא בטיקלא, הוו עשיק לון ונטיל לון, אבל לרע לו, דאינון נשמתין כפיין (ס"א חפיין) לכל מה דאשכחן מסטרא בישא ושיצאן ליה, וסימנא לדא, ארונא קדישא דאתעשק גו פלשתים, ושליטו ביה לרע לון, אוף הכי הני נשמתין אתעשקן מסטרא אחרא לרע לון. מה אתעבידו מאינון נשמתין, חמינן בספרי קדמאי, דמנייהו הוו אינון חסידי אומות העולם, ואינון ממזרי תלמידי חכמים דקדמן לכהנא רבא עמא דארעא, וחשוב בעלמא, אף על גב דעאל לפני ולפנים, בכה האי סבא רגעא חדא, תוהו חברייא ולא אמרו מידי:

פתח ההוא סבא ואמר, (שמות כא ח) אם רעה בעיני אדניה אשר לא יעדה, והפדה, לעם נכרי וגו', האי פרשתא על רזא דא אתמר, (שם ז) וכי ימכר איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים אם רעה וגו', מאריה דעלמא מאן לא ידחל מינך, דאנת שליט על כל מלכין דעלמא, כמה דאת אמר (ירמיה י ז) מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאתה וגו'. כמה אינון בני נשא בעלמא דקא משתבשן בהאי קרא, וכלהו אמרין, אבל קרא דא לא אתיישר בפומייהו, וכי קודשא בריך הוא מלך הגוים איהו, והלא מלך ישראל איהו, והכי אקרי, דהא כתיב (דברים לב ח) בהנחל עליון גוים וגו', וכתיב (שם ט) כי חלק יהו"ה עמו, ועל דא אקרי מלך ישראל. ואי תימא דאיהו מלך הגוים אקרי, הא שבחא דלהון דקודשא בריך הוא מלך עלייהו, ולא כמה דאמרין דאתמסרו לשמשין ולממנן דיליה, ותו סיפא דקרא, דכתיב (ירמיה י ז) כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך, כל האי שבחא איהו לשאר עמין, ותוהו איהו היך לא מסתלקי בהאי קרא לרום

זוהר חלק ב דף צו/א

רקיעא, אלא דקודשא בריך הוא סמא עינייהו ולא ידעי ביה כלל. דהא מה דאנן אמרי דכלהו אין, ואפס, ותהו, דכתיב (ישעיה מ יז) כל הגוים כאין נגדו מאפס ותהו נחשבו לו, הא עקרא עלאה רבא ויקירא שוי לון קרא דא. אמר ליה רבי חייא, והא כתיב (תהלים מז ט) מלך אלהים על גוים וגו', אמר ליה, אנא חמינא דבתר כתלייהו הוית, ונפקת בהאי קרא לסייעא לון, הוה לי

לאתבא בקדמיתא על מה דאמינא, אבל כיון דאשכחנא לך בארחא, אעבר לך מתמן, ומתמן איהך לאעברא כלא. תא חזי, כל שמהן, וכל כנויין דשמהן, דאית ליה לקודשא בריך הוא, כלהו מתפשטן לארחייהו, וכלהו מתלבשין אלין באלין, וכלהו מתפלגין לארחין ושבילין ידיען, בר שמא יחידאה בריר מכל שאר שמהן, דאחסין לעמא יחידאה בריר מכל שאר עמין, ואיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דכתיב (דברים לב ט) כי חלק יהו"ה עמו, וכתיב (שם ד ד) ואתם הדבקים ביהו"ה, בשמא דא ממש, יתיר מכל שאר שמהן. ושמא חד מכל שאר שמהן דיליה, ההוא דאתפשט ואתפלג לכמה ארחין ושבילין, ואקרי אלהי"ם, ואחסין שמא דא ואתפלג לתתאי דהאי עלמא, ואתפלג שמא דא לשמשין ולממנן דמנהגי לשאר עמין, כמה דאת אמר (במדבר כב ט) ויבא אלהי"ם אל בלעם לילה, (בראשית כ ג) ויבא אלהי"ם אל אבימלך בחלום הלילה, וכן כל ממנא וממנא דאחסין לון קודשא בריך הוא לשאר עמין, בשמא דא כלילין, ואפילו ע"ז בשמא דא אקרי, ושמא דא מלך על גוים, ולא הוא שמא דא, ההוא דמלך על ישראל, דאיהו יחידאה לעמא יחידאה, לעמא דישאל עמא קדישא. ואי תימא על ארחא דא נוקים קרא דכתיב (ירמיה י ז) מי לא יראך מלך הגוים, דדא איהו שמא דקא מלך על גוים, אלהי"ם, דהא דחילו ביה שריא, ודינא ביה שריא, לאו הכי, ולא על דא אתמר, דאי הכי אפילו ע"ז בכללא דא איהו, אבל כיון דכותלא דהוית סמיך אבתריה אתנסח, קרא קאים על קיומיה באסתכלותא זעיר, מי לא יראך מלך הגוים, ואי תימא דמלך הגוים על קודשא בריך הוא אתמר, לאו הכי, אלא מאן הוא מלך הגוים דלא יראך, דלא דחיל מינך ולא יזדעזע מינך, מי מלך הגוים דלא יראך. כגוונא דא, (תהלים קיג א) הללויה הללו עבדי יהו"ה, הללו את שם יהו"ה, מאן דשמע ליה לא ידע מאי קאמר כיון דאמר הללויה, אוף הכי הללו עבדי יהו"ה, דהוה ליה למכתב עבדי יהו"ה הללו את שם יהו"ה, אוף הכא הוה ליה למכתב מי ממלך הגוים דלא יראך, אלא כלא על תקוניה אתמר. כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך, מהו מלה דאתפשט בינייהו בחכמתא דלהון, מאין כמוך, וכלהו אודאן על דא, כד חמאן בחכמתא דלהון עובדך וגבורתך, אתפשט מלה דא בינייהו ואמרי מאין כמוך, בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך אמרי ואתפשט בינייהו, חזו חברייא ובכו ולא אמרו מידי, אוף הכי בכה איהו כמלקדמין. פתח ואמר, (בראשית כא י) ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת ואת בנה וגו', חברייא אתערו, דבעאת שרה לפנאה ע"ז מביתא, ועל דא כתיב כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה. הכא כתיב, וכי ימכר איש את בתו, דא נשמתא, בגלגולי, על עובדין בישין דעלמא, לאמה, ההוא סטרא אחרא, בגלגולא בישא דטיקלא דאהדר, והא אתעשקת, לאפקא לה מתמן, ודאי לא תצא כצאת העבדים. כל אינון נשמתין דמתעשקן מאן אינון, הכא איהו רזא, אלין אינון נשמתין דינוקין זעירין, כד אינון ינקי מגו תוקפא דאמהון, וקודשא בריך הוא חמי דאי יתקיימון בעלמא יבאשון ריחיהון, ויחמצון כחומץ דא, לקיט לון זעירין בעוד דיהבי ריחא, מה עביד, שביק לון לאתעשקא בידא דההיא אמה, ודא איהי לילית, דכיון

זוהר חלק ב דף צו/ב

דאתייהבו ברשותה, חדאת (נ"א אחדת) בההוא ינוקא, ועשיקת ליה, ואפיקת ליה מעלמא, כד איהו יניק בתוקפא דאמיה. ואי תימא אינון נשמתין דיעבדון טב לעלמא, לאו הכי, דכתיב אם רעה בעיני אדניה, דיחמיץ ההוא גברא בה לבתר יומין, אי אתקיים בה, דא אתעשקת, ואחרא לא אתעשקת, ועל אלין כתיב (קהלת ד א) ואראה את כל העשוקים וגו', והיינו אם רעה בעיני אדניה. אשר לא יעדה, לא באלף כתיב, אי תימא דהא בההוא סטרא אחרא אזמין לה קודשא בריך הוא מיומא דהות, לא, והשתא בגלגולי טיקלא לו יעדה בוא"ו, מה דלא הות מקדמת דנא. והפדה, מאי והפדה, פריק לה קודשא בריך הוא השתא דסלקא ריחא עד לא תחמיץ, וסליק לה לרומי מרומים במתיבתא דיליה. ואי תימא כיון דאתעשקת מההוא סטרא אחרא, יהיב לה כמה

דאמרו לחסידי שאר עמין, ולא ינון ממזרי תלמידי חכמים, אתא קרא ואוכח לעם נכרי לא ימשול למכרה ודאי, בבגדו בה, דעשיק לה בעשיקו דגלגולא דטיקלא, אלא לישראל ודאי, ולא לאחרא, וכד נפקת מן טיקלא, לא תצא כצאת העבדים, אלא מתעטרא בעטרהא בארמא על רישה. ואי תימא דהאי סטרא אעילת לה בההוא ינוקא, לאו הכי, אלא נטלת לה וחדאת בהדה, ופרחת מן ידהא, ועאלת בההוא אתר, ואיהי פקידת לההוא ינוקא וחדאת ביה וחייכת ביה, ותאיבת לההוא בשר, עד דלבתר נטיל קודשא בריך הוא נשמתי, והיא לגופא, ולבתר כלא איהו ברשותא דקודשא בריך הוא:

תא חזי, לא תצא כצאת העבדים, מאי הוא, אלא בשעתא דנפקת מן טיקלא, וההוא סטרא בחדו, רשים לה קודשא בריך הוא, וחתיים לה בחד גושפנא, ופריש עלה לבוש יקר דיליה, ומאן איהו, שמא קדישא דאקרי אלו"ה, ודא הוא בבגדו בה, לבושא יקירא דמלכא פריש עלה, וכדין איהי נטירא, דלא אתמסרת לעם נכרי, אלא לישראל לחוד. ודא איהו דכתיב (איוב כט זב) כימי אלו"ה ישמרני, ועל רזא דא כתיב הכא, לעם נכרי לא ימשול למכרה בבגדו בה, בעוד דלבוש יקר דמלכא בה, כיון דבגדו בה, כתיב לעם נכרי לא ימשול למכרה. מה רשו אית לההוא סטרא בה, תא חזי, כל בני עלמא כלהו ברשותיה דמלכא קדישא, וכלהו אית לון זמנא בהאי עלמא, עד דאיהו בעי לסלקא לון מן עלמא, ודא לית ליה זמנא, ועל דא איהי חייכת בהו וחדאת בהו. תו אזהרותא לבני נשא (בהאי עלמא) אית בהני קראי, וכמה עיטין טבין עלאין אינון בכל מלי דאורייתא, וכלהו קשוט בארח קשוט, ואשתמודען לגבי חכימין דידיעי ואזלי בארח קשוט, בזמנא דבעא קודשא בריך הוא למברי עלמא, סליק ברעותא קמיה, וצייר כל נשמתי דאינון זמינין למיהב בבני נשא לבתר, וכלהו אתציירו קמיה בההוא ציורא ממש דזמינין למהוי בבני נשא לבתר, וחמא כל חד וחד, ואית מנהון דזמינין לאבאשא ארחייהו בעלמא. ובשעתא דמטא זמנייהו, קרי קודשא בריך הוא לההיא נשמתי, אמר לה, זילי עולי בדוך פלן בגוף פלן, אתיבת קמיה, מאריה דעלמא די לי בעלמא דא דאנא יתבא ביה, ולא איהך לעלמא אחרא דישתעבדון בי, ואהא מלוכלכא בינייהו. אמר לה קודשא בריך הוא, מן יומא דאתבריא, על דא אתבריא למהוי בההוא עלמא, כיון דחמאת נשמתי כך, בעל כרחה נחתת ועאלת תמן. אורייתא דיהבת עיטא לכל עלמא, חמאת הכי, אזהירת לבני עלמא ואמרת, חמו כמה חס קודשא בריך הוא עליכו, מרגליתא טבא דהות ליה זבין לכו למגנא, דתשתעבדון בה בהאי עלמא:

וכי ימכר איש, דא קודשא בריך הוא, את בתו, דא נשמתי קדישא, לאמה, למיהוי אמה משתעבדא ביניכו

זוהר חלק ב דף צז/א

בהאי עלמא, במטו מנייכו, בשעתא דמטי זמנא לנפקא מהאי עלמא, לא תצא כצאת העבדים, לא תפוק מתטנפא בחובין, תפוק בת חורין, ברירה נקיה, בגין דיחדי בה מארה וישתבח בה, ויהיב לה אגר טב בצחצוחי דגנתא דעדן, כמה דאת אמר (ישעיה נח יא) והשביע בצחצחות נפשך, ודאי כד תפוק ברירה נקיה כדקא יאות. אבל אם רעה בעיני אדניה, כד נפקת מלוכלכא בטנופי חובין, ולא אתחזיאת קמיה כדקא יאות, ווי לההוא גופא דאתאביד מההיא נשמתי לעלמין, בגין דכד נשמתי סלקין ברירן, ונפקין נקיין מהאי עלמא, כל נשמתי ונשמתי עאלת בספרא דאחמתיא דמלכא, וכלהו בשמהן, ואמר דא היא נשמתי דפלניא, זמינת תהא לההוא גופא דשבת, וכדין כתיב לו יעדה בו'. וכד נפקת רעה בעיני אדניה, דקא אסתאבת בחובין, ובטנופא דחטאין, כדין לא יעדה בא', ואתאביד ההוא גופא מינה, ואיהי לא אזדמנת לגביה, בר ההיא דמארה אתרעי, ותב בתיבתא דגופא בה. כדין כתיב והפדה, כמה דאת אמר (איוב לג כד) פדה נפשו מעבור

בשחת, והפדה, האי איהו בבר נש, דעיטא דיליה דיפרוק לה ויתוב בתיובתא, ולתרין סטרין קאמר קודשא בריך הוא, והפדה בתיובתא, לבתר דתב בתיובתא פדה לה מארחא דגיהנם. לעם נכרי לא ימשל למכרה, מאן עם נכרי, עלובתא איהי נשמתא דכד נפקת מעלמא ובר נש אסטי ארחיה בהדה, היא בעאת לסלקא לעילא גו משריין קדישין, בגין דמשריין קדישין קיימין בההוא ארחא דגן עדן, ומשריין נוכראין קיימין בההוא ארחא דגיהנם, זכתה נשמתא וההוא נטירו ופרישו דלבושא יקירא עלה, כמה משריין קדישין קא מתעתדן לה לאתחברא בהדה, ולמיעאל לה לגן עדן, לא זכתה, כמה משריין נוכראין מתעתדן למיעל לה בארחא דגיהנם, ואינון משריין דמלאכי חבלה זמינן למעבד בה נוקמין, אתא קרא ואוכח, לעם נכרי לא ימשל למכרה, אלן מלאכי חבלה, בבגדו בה, איהו נטירא, דקודשא בריך הוא עביד לה נטירא דלא ישלוט בה עם נכרי, בההוא פריסו דנטירו עלה:

ואם לבנו ייעדנה, תא חזי כמה אית ליה לבר נש לאזדהרא דלא יסטי ארחוי בהאי עלמא, דאי זכה בר נש בהאי עלמא, ונטיר לה לנשמתא כדקא יאות, האי איהו בר נש דקודשא בריך הוא אתרעי ביה, ואשתבח ביה בכל יומא בפמלייא דיליה, ואמר חמו ברא קדישא דאית לי בההוא עלמא כך וכך עביד, כך וכך עובדוי מתתקנן, וכד האי נשמתא נפקת מהאי עלמא זכייא נקייא ברירה, קודשא בריך הוא אנהיר לה בכמה נהורין, בכל יומא קארי עלה דא היא נשמתא דפלניא ברי, נטירא ליה ליההוא גופא דשבק, ודא הוא דכתיב ואם לבנו ייעדנה. כמשפט הבנות יעשה לה, מאי כמשפט הבנות, הכא אית רזא לחכימין, בגו טנרא תקיפא, רקיעא טמירא, אית היכלא חדא דאקרי היכל אהבה, ותמן אינון גנוזין טמירין, וכל נשיקין דרחימו דמלכא אינון תמן. ואינון נשמתין רחימאן דמלכא עאלין תמן, כיון דמלכא עאל בההוא היכלא דמלכא, תמן כתיב (בראשית כט יא) וישק יעקב לרחל, וקודשא בריך הוא אשכח תמן לההיא נשמתא קדישא, קדים מיד ונשיק לה וגפיף לה, וסליק לה בהדיה, ואשתעשע בה. ודא הוא כמשפט הבנות יעשה לה, כדינא דאבא עביד לברתיה דאיהי חביבא לגביה, דנשיק לה וגפיף לה ויהיב לה מתנן, כך קודשא בריך הוא עביד לנשמתא זכאה בכל יומא, כמה דכתיב כמשפט הבנות. יעשה לה, היינו דכתיב (ישעיה סד ג) יעשה למחכה לו, כמה דהאי ברתא אשלימת עשייה בהאי עלמא, אוף הכי קודשא בריך הוא אשלים לה עשייה אחרא בעלמא דאתי, דכתיב עין לא ראתה אלהי"ם זולתך יעשה למחכה לו, והכא כתיב

זוהר חלק ב דף צז/ב

יעשה לה, עד כאן, ההוא סבא אשתטח וצלי צלותא:

בכה כמלקדמין ואמר, אם אחרת יקח לו וגו', מאי אם אחרת, וכי נשמתא אחרא זמין קודשא בריך הוא לאתבא לצדיקייא בהאי עלמא, ולאן האי נשמתא דאשלימת בהאי עלמא רעותא דמארה, אי הכי לית אבטחותא לצדיקייא כלל, מאי אם אחרת יקח לו. פתח ההוא סבא ואמר, (קהלת יב ז) וישוב העפר על הארץ כשהיה, והרוח תשוב אל האלהי"ם אשר נתנה, האי קרא אוקמוה חברייא בחרבן בי מקדשא, (ותמן תנינן) וישוב העפר על הארץ כשהיה, הכא איהו מאי דכתיב (בראשית יב ו) והכנעני אז בארץ, כשהיה ודאי. והרוח תשוב אל האלהי"ם אשר נתנה, מאי והרוח תשוב, דא שכינתא דאיהי רוח קדישא, כד חמאת שכינתא באינון עשר מסעות דקא נטלא, ולא בעאן ישראל לאתבא בתיובתא קמי קודשא בריך הוא, ושלטא סטרא אחרא על ארעא קדישא, ואוקמוה חברייא. תא חזי, רוחא דבר נש זכאה אתעטר בדיוקנא בגן עדן דלתתא, ובכל שבת ומועדי ורישי ירחי, מתעטרן רוחי ומתפשטן וסלקין לעילא, וכמה דעביד קודשא בריך הוא בההיא נשמתא עלאה קדישא לעילא, הכי נמי עביד בהאי רוחא לתתא בגן עדן לתתא, דקא

סלקת קמיה, ואמר דא איהי רוחא דפלניא גופא, מיד מעטר לה קודשא בריך הוא להאי רוחא בכמה עטרין ואשתעשע בה. ואי תימא דהא בגין רוחא דא שביק קודשא בריך הוא מה דעביד לנשמתא, לאו הכי, אלא שארה כסותה וענתה לא יגרע, אלין אנון תלת שמהן עלאין, דעין לא ראתה אלהי"ם זולתך, וכלהו בעלמא דאתי, ואתמשכן מתמן. חד מנייהו שארה, משיכו דנציצו ונהירו דנהיר בארח סתים, מזונא (לן) דזן כלא, ואקרי יהו"ה בנקודת אלהי"ם, שארה בהפוך אתוון אשר ה', ודא (בראשית מט כ) מאשר שמנה לחמו, ודא הוא שארה. כסותה, פרישו דמלכא, דא משיכו אחרא דנהיר ונטיר לה תדיר, פרישו דלבושא דמלכא דפריש עלה אלו"ה, דא בבגדו בה תדיר, דלא אתעדי מינה, והאי איהו כסותה. וענתה, מאן איהו, דא משיכו דעלמא דאתי, דביה כלא, יהו"ה צבאות איהו, ודא איהו דנהיר בכל נהורין סתימין עלאין דאילנא דחיי, דביה עונה טמירא, דמתמן נפקת, וכל דא בעדונא וכסופא דעלמא דאתי. תלתא הני לא יגרע לה, כד איהי זכאת כדקא יאות, ואי לאו איהי כדקא יאות, הני תלתא גרעאן מנה, דלא יתעביד לה עטרה אפילו מחד מנייהו. תא חזי מה כתיב, ואם שלש אלה לא יעשה לה, דלא זכאת בהו, ויצאה חנם אין כסף, תפוק מקמיה ודחייין לה לבר, אין כסף, לית לה כסופא ולית לה עדונא כלל. עד כאן אוכיחת אורייתא דכל עיטין בה תליין, ויהיבת עיטא טבא לבני נשא, מכאן ולהלאה נהדר למלין קדמאין, בההוא נטירו עלאה דקא פריש עלה קודשא בריך הוא, בגין דלא תהא לעם נכרי, דהא בגדו בה, ונטירו איהו לה תדיר:

ואם לבנו ייעדנה כמשפט הבנות יעשה לה, אמר ההוא סבא, חברייא כד תהכון לגבי ההוא טינרא דעלמא סמיך עליה, אמרו ליה, דיזכר יומא דתלגא, דאזדרעו פולין לחמשין ותריין גוונין, והדר אקרינן האי קרא, והוא יימא לכוון, אמרו, במטו מינך, מאן דשארי מלה הוא יימא, אמר לון ודאי ידענא דזכאין אתון, ואית לרמזא לכוון רמזא דחכימין, ועל מה דאנא אימא, כד תדכרון ליה סימנא דא, הוא ישלים על דא. השתא אית לומר, מאן הוא דאקרי בן לקודשא בריך הוא, תא חזי כל

זוהר חלק ב דף צח/א

ההוא דזכי לתליסר שנין ולהלאה, אקרי בן לכנסת ישראל, וכל מאן דאיהו מבן עשרין שנין ולעילא וזכי בהו, אקרי בן לקודשא בריך הוא, ודאי (דברים יד א) בנים אתם ליהו"ה אלהיכם. כד מטא דוד לתליסר שנין, וזכה בההוא יומא דעאל לארביסר, כדין כתיב (תהלים ב ז) יהו"ה אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך, מאי טעמא, דהא מקדמת דנא לא הוה ליה ברא, ולא שראת עליה נשמתא עלאה, דהא בשני ערלה הוה, ובגין כך אני היום ילדתיך, היום ודאי ילדתיך, אני ולא סטרא אחרא כמה דהוה עד השתא, אני בלחודאי, בר עשרין שנין מה כתיב בשלמה, (משלי ד ג) כי בן הייתי לאבי, לאבי ממש ודאי. ואם לבנו ייעדנה, מבר תליסר שנין ולהלאה, דהא נפקת מרשו דסטרא אחרא דאזדמנת ליה. מה כתיב כמשפט הבנות יעשה לה, מהו כמשפט הבנות, תנינן, בכל יומא ויומא חמי קודשא בריך הוא לההוא ינוקא דקאי ברשו דערלה, ואיהו נפיק מינה, ואתמשך לבי ספרא ותבר לה, ואזיל לבי כנישתא ותבר לה, מה עביד קודשא בריך הוא לההיא נשמתא, אעיל לה לאדרא דיליה, ויהיב לה מתנן ונבזבזן סגיאין, וקשיט לה בקשוטין עלאין, עד זמנא דאעיל לה לחופה בההוא (נ"א גו ההוא) בר מתליסר שנין ולעילא. אם אחרת יקח לו, הכא אית רזא דרזין, לחכימין אתמסרו, ואית לאודעא בקדמיתא מלה חדא, תא חזי ביומא דשבתא בשעתא דאתקדש יומא, נפקי נשמתין מגו אילנא דחיי, ומנשבן אינון נשמתין קדישין לתתאי, ונייחין בהו כל יומא דשבתא, ולבתר דנפיק שבתא, סלקין כלהו נשמתין, ומתעטרן בעטרין קדישין לעילא, (וכד מתעטרן בההוא טבא אלין אינון בעליו דההוא טיבו ודאי). אוף הכי קודשא בריך הוא אזמין לההוא בר נש, ודא הוא נשמתא אחרת, ואף על גב דדא זמינא

ליה, נשמתא דהות ליה בקדמיתא, שארה דקדמיתא כסותה וענתה לא יגרע כמה דאתמר. בכה ההוא סבא כמלקדמין, ואמר איהו לנפשיה, סבא סבא כמה יגעת לאדבקא מלין קדישין אלין, והשתא תימא לון ברגעא חדא, אי תימא דתיחס עלייהו על אינון מלין ולא תימא לון, הא כתיב (שם ג כז) אל תמנע טוב מבעליו בהיות לאל ידך לעשות, מאי אל תמנע טוב מבעליו, אלא קודשא בריך הוא וכנסת ישראל אינון הכא, דהא בכל אתר דמלין דאורייתא אמרין קודשא בריך הוא וכנסת ישראל אינון תמן, וצייתי לון. וכדין ההוא אילנא דטוב ורע בשעתא דאזלין מתמן וצייתי אינון מלין, ההוא סטרא דטוב אתגבר ואסתלק לעילא, וקודשא בריך הוא וכנסת ישראל מתעטרן בההוא טוב, ואלין אינון בעליו דההוא טוב. סבא סבא את אמרת מלין אלין ולא ידעת אי קודשא בריך הוא הכא, ואי אלין דקיימי הכא זכאין למלין אלין, לא תדחל סבא, דהא הוית בכמה קרבין דגברין תקיפין ולא דחילת, והשתא אנת דחיל, אימא מילך, דהא ודאי הכא איהו קודשא בריך הוא וכנסת ישראל, וזכאין אינון אלין דהכא, ואי לאו הכי, לא אערענא בהו ולא שרינא באלין מלין, אימא מילך סבא אימא בלא דחילו. פתח ואמר (תהלים קד א) יהו"ה אלה"י גדלת מאד הוד והדר לבשת, יהו"ה אלה"י, דא שירותא דמהימנותא, סליקו דמחשבה, ועלמא דאתי, רזא חדא בלא פרודא. גדלת דא שירותא דיומא קדמאה, ואינון יומין עתיקין, סטרא דימינא, מאד דא הוא סטרא דשמאלא, הוד והדר לבשת, אלין תרין בדי ערבות, עד הכא. כיון דמטא לגו אילנא דחיי, אתטמר ולא אסתלק (ס"א ולא בעא) למהוי במנינא, בגין ההוא מאד, מאי מאד, שמאלא דכל ענפין דלתתא, ובכללא ענפא מרירא חדא, ועל דא אתטמר ההוא אילנא דחיי, ולא בעא למהוי במנינא דא. עד דאהדר כמלקדמין ושבח בגוונא אחרא, ואמר עטה אור כשלמה, דא שירותא (דאור)

זוהר חלק ב דף צח/ב

דיומא קדמאה, נוטה שמים, הכא אתכליל שמאלא, ולא אמר מאד, אתכליל שמאלא בימינא, למהוי נהיר בכללא דשמים. המקרה במים עליותיו, הכא נפיק בחזרה ההוא אילנא דחיי, נהר דנפיק מעדן, ואשתרשו ביה במימיו אינון תרי בדי ערבות, דאינון גדלין במימיו, הדא הוא דכתיב (נ"א ההוא אילנא דחיי, ואשתרשו ביה אינון תרי בדי ערבות דאינון גדלין במימיו דההוא נהר דנפיק מעדן, ודא הוא) המקרה במים עליותיו, מאן עליותיו, אלין בדי ערבות, ודא הוא דכתיב (ירמיה יז ח) ועל יובל ישלח שרשיו. ודא הוא רזא דכתיב (תהלים מו ה) נהר פלגיו ישמחו עיר אלה"ם, מאן פלגיו, אלין אינון שרשיו, והכי אקרון, עליותיו, שרשיו, פלגיו, כלהו אשתרשו באינון מיין דההוא נהר. השם עבים רכובו, דא מיכאל וגבריאל, אלין הם עבים, המהלך על כנפי רוח, למיהב אסוותא לעלמא, ודא איהו רפאל, מכאן ולהלאה עושה מלאכיו רוחות וגו'. סבא סבא אי כל הני ידעת, אימא ולא תדחל, אימא מילך וינהרון מלין דפומך, חדו חברייא והו צייתין בחזרה למלוי קדישין, אמר אי סבא אי סבא, במה עיילת גרמך, עאלת בימא רבא אית לך לשטטא ולנפקא מתמן:

אם אחרת יקח לו, כמה גלגולין עתיקין הכא, דלא אתגלון עד האידנא, וכלהו קשוט כדקא יאות, דלית לאסטאה מארח קשוט אפילו כמלא נימא. בקדמיתא (נ"א השתא) אית לאתערא, נשמתין דגירורין כלהו פרחן מגו גנתא דעדן בארח סתים, כד מסתלקן מהאי עלמא נשמתהון דקא רוחו מגו גנתא דעדן, לאן אתר תייבין. אלא תנינן, מאן דנטיל ואחיד בנכסי גירורין בקדמיתא זכי בהו, אוף הכי, כל אינון נשמתין קדישין עלאין, דקא זמין לון קודשא בריך הוא לתתא כדקאמרן, כלהו נפקין לזמנין ידיען (וסלקין) בגין לאשתעשעא בגן עדן (דלעילא), ופגען באינון נשמתין דגירורין, מאן דאחיד בהו מאלין נשמתין (דסלקין), אחיד בהו זכי בהו, ומתלבשן בהו וסלקין, וכלהו קיימי בהאי לבושא, ונחתי גו גנתא בלבושא דא, בגין דבגנתא דעדן לא קיימאן תמן אלא

בלבושא כל אינון דקיימי תמן. אי תימא דבגין האי לבושא גרעאן אינון נשמתין מכל ענוגא דהוה לון בקדמיתא, הא כתיב אם אחרת יקח לו, שארה כסותה ועונתה לא יגרע. בגנתא קיימי בלבושא דא דקדמן לאחזא בהו וזכי בהו, וכד סלקין לעילא מתפשטן מניה, דהא תמן לא קיימין בלבושא. בכה ההוא סבא כמלקדמין, ואמר לנפשיה, סבא סבא בודאי אית לך למבכי, בודאי אית לך לאושדא דמעין על כל מלה ומלה, אבל גלי קמי קודשא בריך הוא ושכינתיה קדישא, דאנא ברעו דלכא, ובפולחנא דלהון קאמינא, בגין דאינון בעליו דכל מלה, ומתערין בהו. כל אינון נשמתין קדישין כד נחתי להאי עלמא, בגין למשרי כל חד על דוכתייהו דאתחזון בהו לבני נשא, כלהו נחתי מתלבשן באינון נשמתין דקא אמרן, והכי עאלין בזרעא קדישא, ובמלבושא דא קיימי לאשתעבדא מנייהו בהאי עלמא. וכד אשתאבן אינון מלבושין ממלין דהאי עלמא, אינון נשמתין קדישין אתזנן (נ"א אתהנון) מריחא דקא אריחו מגו לבושיהון אלין. קודשא בריך הוא כל מלין סתימין דאיהו עביד עאל לון באורייתא קדישא, וכלא אשתכח באורייתא, וההיא מלה סתימא גלי לה אורייתא, ומיד אתלבשא בלבושא אחרא, ואתטמר תמן ולא אתגלי, וחכימין דאינון מליין עיינין, אף על גב דההיא מלה אסתים בלבושה (תמן), חמאן לה מגו לבושה, ובשעתא דאתגלי ההיא מלה עד לא תיעול בלבושה, רמאן בה פקיהו דעינא, ואף על גב דמיד אסתים, לא אתאביד מעינייהו (נ"א מינייהו). בכמה דוכתין אזהר קודשא בריך הוא על גיורא, (בגין) דזרעא קדישא יזהרון ביה, ולבתר נפיק מלה סתימא מנרתקה,

זוהר חלק ב דף צט/א

וכיון דאתגלי, אהדר לנרתקה מיד ואתלבש תמן, כיון דאזהר על גיורא בכל אינון דוכתין, נפק מלה מנרתקה ואתגלי, ואמר (שמות כג ט) ואתם ידעתם את נפש הגר, מיד עאלת לנרתקה ואהדרת בלבושה ואתטמרת, דכתיב כי גרים הייתם בארץ מצרים, דחשיב קרא דבגין דאתלבש מיד לא הוה מאן דאשגח בה, בהאי נפש הגר ידעת נשמתא קדישא במלין דהאי עלמא ואתהניאת (נ"א ואשתאבת) מנייהו. פתח ההוא סבא ואמר, (שם כד יח) ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר וגו', ענן דא מאי הוא, אלא דא הוא דכתיב, (בראשית ט יג) את קשתי נתתי בענן, תנינן דההוא קשת אשלחת לבושו ויהיב לון למשה, ובההוא לבושא סליק משה לטורא, ומניה חמא מה דחמא ואתהני מכלא עד ההוא אתר. אתו אינון חברייה ואשתטחו קמיה דההוא סבא, ובכו ואמרו אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע מלין אלין מפומך די לן, אמר ההוא סבא, (אם אחרת יקח לו) חברייה, לאו בגין דא בלחודוי שרינא מלה, דהא סבא כגיני לאו במלה חדא עביד קיש קיש ולא קרי. כמה בני עלמא בערבוביא בסכלתנו דלהון, ולא חמאן בארץ קשוט באורייתא, ואורייתא קרי בכל יומא בנהימו (נ"א ברחימו) לגבייהו (דבני נשא), ולא בעאן לאתבא רישא, ואף על גב דאמינא דהא אורייתא מלה נפקא מנרתקה ואתחזיאת זעיר ומיד אתטמרת, הכי הוא ודאי, ובזמנא דאתגליאת מגו נרתקה ואתטמרת מיד, לא עבדת דא אלא לאינון דידעין בה ואשתמודען בה. מתל למה הדבר דומה, לרחימתא דאיהי שפירתא בחיזו ושפירתא בריוא, ואיהי טמירתא בטמירו גו היכלא דילה, ואית לה רחימא יחידאה דלא ידעין ביה בני נשא, אלא איהו בטמירו, ההוא רחימא מגו רחימו דרחים לה, עבר לתרע ביתה תדיר, זקיף עינוי לכל סטר, איהי ידעת דהא רחימא אסחר תרע ביתה תדיר, מה עבדת, פתחת פתחא זעירא בההוא היכלא טמירא דאיהי תמן, וגליאת אנפיה לגבי רחימאה, ומיד אתהדרת ואתכסיאת, כל אינון דהוון לגבי רחימא לא חמו ולא אסתכלו, בר רחימא בלחודוי, ומעוי ולביה ונפשיה אזלו אבתרה, וידע דמגו רחימו דרחימת ליה אתגליאת לגביה רגעא חדא, לאתערא (ס"א לגביה רחימו) ליה. הכי הוא מלה דאורייתא, לא אתגליאת אלא לגבי רחימאה, ידעת אורייתא דההוא חכימא דלכא אסחר לתרע ביתה כל יומא, מה עבדת, גליאת אנפיה לגביה מגו היכלא, וארמיזת ליה רמיזא, ומיד אהדרת לאתרה ואתטמרת, כל אינון דתמן לא ידעי ולא מסתכלי, אלא איהו בלחודוי, ומעוי ולביה

ונפשיה אזיל אבתרה, ועל דא אורייתא אתגליאת ואתכסיאת, ואזלת ברחימו לגבי רחימהא לאתערא בהדיה רחימו. תא חזי, ארחא דאורייתא כך הוא, בקדמיתא כד שריא לאתגלאה לגבי בר נש, (ברגעא) ארמיזת ליה ברמיזו, אי ידע טב, ואי לא ידע שדרת לגביה וקראת ליה פתי, ואמרת אורייתא להווא דשדרת לגביה, אמרו להווא פתי דיקרב הכא, ואשתעי בהדיה, הדא הוא דכתיב (משלי ט ד) מי פתי יסור הנה חסר לב וגו', קריב לגבה, שריאת למללא עמיה מבתר פרוכתא דפרסא ליה, מלין לפום ארחוי, עד דיסתכל זעיר זעיר, ודא הוא דרשה. לבתר תשתעי בהדיה מבתר שושיפא דקיק מלין דחידה, ודא איהו אגדה, לבתר דאיהו רגיל לגבה אתגליאת לגביה אנפין באנפין, ומלילת בהדיה כל רוזין סתימין דילה, וכל ארחין סתימין דהווי בלבה טמירין מיומין קדמאין, כדין

זוהר חלק ב דף צט/ב

איהו בר נש שלים בעל תורה ודאי, מארי דביתא, דהא כל רוזין דילה גליאת ליה, ולא רחיקת ולא כסיאת מיניה כלום. אמרה ליה, חמית מלה דרמיזא דקא רמיזנא לך בקדמיתא, כך וכך רוזין הוו, כך וכך הוא, כדין חמי (ס"א דעלאין) דעל אינון מלין לאו לאוספא ולא למגרע מנייהו, וכדין פשטיה דקרא כמה דאיהו, דלאו לאוספא ולא למגרע אפילו את חד, ועל דא בני נשא אצטריכו לאזדהרא, ולמרדף אבתרא דאורייתא, למהוי רחימין דילה כמה דאתמר:

תא חזי, אם אחרת יקח לו, גלגולין דמתגלגלן בהאי קרא כמה רברבין ועלאין אינון, דהא כל נשמתין עאלין בגלגולא, ולא ידעין בני נשא ארחוי דקודשא בריך הוא, והיך קיימא טיקלא, והיך אתדנו בני נשא בכל יומא ובכל עידן, והיך נשמתין עאלין בדינא עד לא ייתון להאי עלמא, והיך עאלין בדינא לבתר דנפקי מהאי עלמא. כמה גלגולין וכמה עובדין סתימין עביד קודשא בריך הוא בהדי כמה נשמתין ערטילאין, וכמה רוחין ערטילאין אזלין בהווא עלמא דלא עאלין לפרגודא דמלכא, וכמה עלמין אתהפך בהו, ועלמא דאתהפך בכמה פליאן סתימין, ובני נשא לא ידעין ולא משגיחין, והיך מתגלגלן נשמתין כאבנא בקוספיתא, כמה דאת אמר (ש"א כה כט) ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע. (והואיל ושרינן לגלאה) השתא אית לגלאה, דהא כל נשמתין מאילנא רברבא ותקיפא, דהוא נהר דנפיק מעדן נפקי, וכל רוחין מאילנא אחרא זעירא נפקין, נשמה מלעילא רוח מלתתא, ומתחברן כחדא כגוונא דדכר ונוקבא, וכד מתחברן כחדא כדין נהרין נהירו עלאה, ובחבורא דתרוייהו אקרי נר, (משלי כ כז) נר יהו"ה נשמת אדם, מהו נ"ר, נשמה רוח, ועל חבורא דתרוייהו כחדא אקרי נר, דכתיב נר יהו"ה נשמת אדם. נשמה ורוח דכר ונוקבא לאנהרא כחדא, ודא בלא דא לא נהרין, ולא אקרי נר, וכד מתחברן כחדא אקרי כלא נר, וכדין אתעטף נשמה ברוח, לקיימא תמן לעילא בהיכלא טמירא, דכתיב (ישעיה נז יז) כי רוח מלפני יעטוף, יתעטף לא כתיב, אלא יעטוף, מאי טעמא, בגין דנשמות אני עשיתי. תמן בגנתא דלעילא בהיכלא טמירא אתעטף ואתלבש נשמה ברוח כמה דאתחזי, וכיון דבהווא היכלא לא הוי ולא אשתמש אלא ברוח, ונשמה נפש לא אתי לתמן (נ"א מתמן), אלא מתלבש בהווא רוח תמן, וכד נחתא לגו גן עדן דלתתא (בהאי עלמא), אתלבש בהווא רוחא אחרא דאמינא, ההוא דנפיק מתמן והוה מתמן, ובכלהו שריא בהאי עלמא ואתלבש בהו. ההוא רוח דנפיק מהאי עלמא, דלא אתרבי (ס"א דלא אתדכי) ולא אתפשט בהאי עלמא, אזלא בגלגולא ולא אשכח נייחא, אתי בגלגולא בעלמא כאבנא בקוספיתא, עד דישכח ההוא פרוקא דיפרוק ליה, ואייתי ליה בהווא מאנא ממש דהוה איהו אשתמש ביה, ודביק ביה תדיר רוחיה ונפשיה, והות בת זוגיה רוחא ברוחא, וההוא פרוקא בני ליה כמלקדמין. וההוא רוחא דשבק ואתדבק בהווא מאנא לא אתאביד, דהא לית מלה אפילו זעירא בעלמא דלא הוי ליה אתר ודוכתא, לאתטמרא ולאכתנשא תמן, ולא אתאביד לעלמין, ובגין כך ההוא רוחא דשבק בהווא מאנא תמן הוא, ודא רדיף בתר עקרא ויסודא

(נ"א דיליה) דקא נפיק מיניה, ואייתי ליה ובני ליה בדוכתיה, באתר דההוא רוח בת זוגיה דנפקת בהדיה, ואתבני תמן כמלקדמין, ודא איהו בריה חדתא השתא בעלמא, רוחא חדתא וגופא חדתא. ואי תימא, רוח דא, דא הוא מה דהוה, הכי הוא, אבל לא אתבני אלא בגין ההוא רוחא אחרא דקא שבק בההוא מאנא.

זוהר חלק ב דף ק/א

הכא אית רזא דרזין, (ס"א רזא דרזין בההוא מאנא):

בספרא דחנוך, בניינא דא דאתבני, לא אתבני אלא בההוא רוחא אחרא דשביק תמן בההוא מאנא, וכד שארי לאתבנאה, דא משיך אבתריה דההוא רוח דאזיל ערטילאה, ומשיך ליה לגביה, ותמן תרי רוחות דאינון חד. לבתר, דא איהו רוח, ודא איהו נשמה, ותררוייהו חד, אי זכה לאתרבאה ולמזכי כדקא יאות, תרווייהו אינון חד, לאתלבשא בהו נשמתא אחרא עלאה. כמה דאית לשאר בני עלמא, רוח דזכאן בהו נשמתין, אינון דקדמן ואחידן בהו, ורוחא אחרא מלעילא, ונשמתא קדישא אתלבשא בהו, אוף הכי נמי, מדיליה ממש אית תרין רוחין, בגין לאתלבשא בהו נשמה עלאה. יהא לדין גופא אחרא, דקא אתבני השתא חדתא, ההוא גופא קדמאה דשבק מה אתעביד מניה, או האי בריקנייא, או האי בריקנייא, לפום סכלתנו דבר נש אשתמע דהאי קדמאה דלא אשתלים בקדמיתא אתאביד, הואיל ולא זכה, אי הכי למגנא אשתדל בפקודי אורייתא, או אפילו בחד מנייהו, והא אנן ידעינן דאפילו ריקנין שבישראל כלהו מליין מצות כרמון, וגופא דא אף על גב דלא אשתלים לאתרבאה ולמזכי ולמסגי בעלמא, פקודין אחרנין דאורייתא נטר, דלא אתאבידו מניה, וכי למגנא הוו. חברייא חברייא, פקיחו עינייכו, דהא אנא ידענא דהכי אתון סברין וידעיין, (נ"א סלקין אדעתין), דכל אינון גופין ציונין אינון בריקנייא, דלא אית לון קיומא לעלמין, לאו הכי, וחס לן לאסתכלא באלין מלין. פתח סבא ואמר, (תהלים קו ב) מי ימלל גבורות יהו"ה ישמיע כל תהלתו, מאן הוא בעלמא דיכיל למללא גבורין דעביד קודשא בריך הוא בעלמא תדיר, ההוא גופא קדמאה דשבק לא אתאביד, וקיומא להוי ליה לזמנא דאתי, דהא עונשיה סבל בכמה זינין, וקודשא בריך הוא לא מקפח אגרא דשום בריין דברא, בר אינון דנפקו מגו מהימנותא דיליה, ולא הוה בהו טב לעלמין, ובר מאינון דלא כרעו במודים, דהני קודשא בריך הוא עביד מנייהו בריין אחרנין, בגין דלא יתבני ההוא גופא בדיוקנא דבר נש, ולא יקום לעלמין. אבל הני לאו הכי, מה עביד קודשא בריך הוא, אי ההוא רוח זכי לאתתקנא בהאי עלמא בההוא גופא אחרא, מה עביד קודשא בריך הוא, ההוא פרוקא דקא פריק ליה, ההוא רוח דיליה דקא אעיל תמן, ושתף וערב בההוא רוח דהוה בההוא מאנא, ודאי לא אתאביד, ומה אתעביד, דהא תלת רוחין תמן (ס"א בההוא גופא אחרא ביה יקום, ומה עביד קודשא בריך הוא, תא חזי, ההוא פרוקא דקא פריק ליה, רוח דיליה הא אעיל תמן, ושביק ושתף וערב בההוא מאנא, וההוא רוחא קדמאה דהוה בההוא מאנא ואתדבק ביה ודאי אשתאר תמן, ולא אתאביד, ובגין כך ההוא רוחא דשבק בההוא מאנא ואתדבק תמן, הוא רדיף בתר עקרא דיליה ויסודא דיליה דקא נפיק מניה, ואייתי ליה ובני ליה בדוכתיה, באתר דהות בת זוגיה, הא תלת רוחין תמן), חד דהוה בההוא מאנא ואשתאר תמן, וחד ההוא דאתמשך תמן דהוה ערטילאה, וחד ההוא דאעיל תמן ההוא פרוקא ואתערב בהו, למהוי בתלת רוחין אי אפשר, ומה אתעביד. אלא כך אינון גבורין עלאין דעביד קודשא בריך הוא, ההוא רוחא דעאל תמן ההוא פרוקא, ביה אתלבש ההיא נשמתא באתר דלבושא דגיורי, (והוא) וההוא רוחא ערטילאה דתב תמן לאתבנאה, להוי לבושא לנשמתא עלאה, וההוא רוח דהוה בקדמיתא דאשתאר בההוא מנא פרח מתמן, וקודשא בריך הוא אזמין ליה אתר בגו רזין כוין דטנרא דבתר כתפוי דגן עדן, ואתמר תמן, ואסתלק לההוא גופא קדמאה דהוה בקדמיתא, ובההוא רוח יקום ההוא גופא, ודא איהו חד דאינון תרין דקא אמינא (לעילא).

אבל ההוא גופא עד דלא יקום, עונשיה סגיא, דהא בגין דלא זכה לאתרבאה, נחתי ליה לגו אדמה דסמיד לארקא, ואתדן תמן, ולבתר סלקין ליה להאי תבל, השתא נחית והשתא סליק, הא סליק והא נחית, לית ליה שכיכו, בר בשבתי וביומין טבין וברישי ירחי. ואלין דמיכין באדמת עפר,

זוהר חלק ב דף ק/ב

אדמת מאדמה, עפר מתבל, ועל אלין כתיב (דניאל יב ב) ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו, אלה לחיי עולם, ואלה לחרפות ולדראון עולם, כל אלין דלא זכו לאתתקנא. אבל אי זכה ההוא רוחא ערטילאה דתב כמלקדמין לאתתקנא, זכאה איהו, דהא ההוא רוחא דאתמר ביה דאתמר בטנרא, יתתקן בההוא גופא קדמאה, ועל אלין כתיב אלה לחיי עולם, ואלה לחרפות וגו', כל אינון דלא זכו לאתתקנא. ואלין אינון גבורן עלאין דמלכא עלאה קדישא, ולא אתאביד כלום, אפילו הבל דפומא אתר ודוכתא אית ליה, וקודשא בריך הוא עביד מיניה מה דעביד, ואפילו מלה דבר נש, ואפילו קלא לא הוי בריקנייא, ואתר ודוכתא אית להו לכלא. האי דאתבני השתא ונפק לעלמא בריה חדתא, לית ליה בת זוג, ועל דא לא מכריזי עליה, דהא בת זוגיה אתאבידת מיניה, בת זוגיה דהות ליה אתעבידת אמיה, ואחווה אבוה. סבא סבא מה עבדת, טב הוה לך שתיקא, סבא סבא הא אמיא דעאלת בימא רבא בלא חבלין ובלא דגלא, מה תעביד, אי תימא דתסתלק לעילא, לא תיכול, אי תימא דתיחות לתתא, הא עמקא דתהומא רבא, מה תעביד. אי סבא אי סבא, לא אית לך לאהדרא לאחורא, בעדנין אלין לא הוית ולא אתרגילת לאתחלשא בתוקפך, דהא ידעת דבר נש אחרא בכל דרא דא לא עאל בארבא בעמיקא דא דאנת תמן, בריה דיוחאי ידע לאסתמרא ארחוי, ואי עאל בימא עמיקא, אשגח בקדמיתא היך יעבר בזמנא חדא וישוטט בימא עד לא ייעול, ואנת סבא לא אשגחת בקדמיתא. השתא סבא הואיל ואנת תמן, לא תחלש בתוקפך, לא תשבוק כל ארחך למשטטא לימינא ולשמאלא, לארכא ולפתייא, לעמקא ולרומא, לא תדחל, סבא סבא אתתקף בתקפך, כמה גברין תקיפין תברת בתקפיהון, וכמה קרבין נצחת, בכה. פתח ואמר (שיר ג יא) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה, בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו וביום שמחת לבו, האי קרא אוקמוה והכי הוא, אבל צאינה וראינה, וכי מאן יכיל למחמי במלך שלמה, דהוא מלכא דשלמא דיליה, והא סתים הוא מכל חילי מרומין דלעילא, בההוא אתר (ישעיה סד ג) דעין לא ראתה אלהי"ם זולתך, ואת אמרת צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה, ותו דהא כבוד דיליה, כלהו מלאכי עלאי שאלי ואמרי איה מקום כבודו. אלא מה דאמר צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה, בעטרה כתיב, ולא כתיב ובעטרה, דכל מאן דחמי ההיא עטרה, חמי נעם מלכא דשלמה דיליה. שעטרה לו אמו, הא תנינן קרי לה בת, קרי לה אחות, קרי לה אם, וכלא איהו וכלא הוי, מאן דיסתכל וינדע בהאי, ינדע חכמתא יקירא. השתא מה אעביד, אי אימא רזא סתימא דא לא אצטריך לגלאה, אי לא אימא ישתארוון זכאין אלין יתמין מהאי רזא, נפל ההוא סבא על אנפוי ואמר, (תהלים לא ו) בידך אפקיד רוחי פדיתה אותי יהו"ה אל אמת. מאנא דהות לתתא, היך יתעביד לעילא, בעלה דהוה לעילא היך יתהפך וליהווי לתתא, בת זוגיה אתעבידת אמיה, תוהא על תוהא, אחוה אבוה, אי אבוה דקדמיתא יפרוק ליה יאות, אבל אחוה דליהווי אבוה, וכי לאו תוהא איהו דא, עלמא בהפוכא איהו ודאי, עלאין לתתא ותתאין לעילא. אלא (דניאל ב כ) להוא שמיה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא די חכמתא וגבורתא דיליה היא, והוא מהשנא עדניא וזמניא וגו' ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שרא, תא חזי, מאן דשרי בנהורא לא יכיל לאסתכלא ולמחמי בחשוכא, אבל קודשא בריך הוא לאו הכי,

זוהר חלק ב דף קא/א

ידע מה בחשוכא אף על גב דנהורא עמיה שרא, מגו נהורא מסתכל בחשוכא וידע כל מה דתמן. הכא אית לאקדמא בקדמיתא מלה חדא, דאמרו קדמאי באינון חזוי ליליא, דתנן מאן דאתי על אמיה בחלמא יצפה לבינה, דכתיב (משלי ב ג) כי אם לבינה תקרא. הכא אית לאסתכלא, אי בגין דאיהי אם יאות, והוה ליה למכתב הכי, דמאן דחמא אמיה בחלמא יזכי לבינה, אבל מאן דאתי על אמיה אמאי, אלא רזא עלאה איהו, בגין דאתהפך וסליק מתתא לעילא, ברא הוה בקדמיתא, כיון דסליק לעילא, אתהפך אילנא ואתעביד איהו מעלמא עלאה, ושליט עלה וזכי לבינה. בקדמיתא כד סליק אינש לתליסר שנין, מה כתיב (תהלים ב ז) יהו"ה אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך, כדין איהו לתתא מינה, כיון דסליק עלה, האי איהו מעלמא עלאה, דהא אסתלק בדרגא דיוסף, ודא (ס"א ודאי) זכי לבינה. אוף הכי האי מאנא, בקדמיתא איהו הוה בדרגא דיוסף, בעל אילנא תתאה, קיימא ברעותיה ושליט עליה, דהא כל נוקבא בדיוקנא דנוקבא אילנא תתאה קיימא, כיון דאיהו לא בעא לקיימא בההוא דרגא דיוסף, ולא אתקיים לשמשא ביה ולאפשא בעלמא, ולמעבד תולדין, כדין נחית לתתא ואתעבידת איהי אמיה, וההוא פרוקא ירית ירותא דיוסף דהוה הוא בקדמיתא, ואיהו נחית לתתא. כיון דנחית לתתא, כדין אתקיים ביה יהו"ה אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך, אתהפך אילנא, מה דהוה תחותיה ואיהו שליט עליה, אתהדר ושליט ההוא אילנא עליה, ואיהו נחית לתתא, כיון דאיהו נחית לתתא, ההוא דירית ירותא אתר דיוסף, אבוי אקרי, ואבוי הוי ודאי, כלא איהו על תקוניה ודאי כדקא יאות. בקדמיתא הוה מעלמא דדכורא, והא אתעקר מתמן, והשתא איהו מעלמא דנוקבא, ומה דהוה איהו שליט עלה, שלטא איהי עליה, ואתהדר למהוי בעלמא דנוקבא, ועל דא לית ליה בת זוג כלל, ולא מכרזי עליה על נוקבא, דהא מעלמא דנוקבא אתהדר איהו. וההוא גופא קדמאה דשבק, אלמלא ינדעון ויסתכלון בני עלמא צערא דאית ליה, כד יתעקר מעלמא דדכורא ואתהדר לעלמא דנוקבא, ינדעון דהא לית צערא בעלמא כההוא צערא. בת זוג לית ליה, דהא לא קיימא באתר דדכורא, לא מכרזי עליה על נוקבא, דהא מעלמא דנוקבא איהו, ואי אית ליה בת זוג, הוי ברחמי, אערע בהדי (נ"א בחד) נוקבא דעד כען לא אית לה בר זוג, ועל דא תנינן דילמא יקדמנו אחר ברחמים, אחר תנן, וכלא איהו על תקוניה. ועל דא כתיב (ויקרא כב יג) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה כנעוריה, ובת כהן, הא אוקימנא מלה דא, אלמנה, מההוא גופא קדמאה, וגרושה, דלא עאלת לפרגודא דמלכא, דכל אינון דלא קיימי בעלמא דדכורא לא אית להו ביה חולקא, הוא אשתמיט ואעקר גרמיה מעלמא דדכורא לא אית ליה חולקא ביה, ועל דא איהי גרושה, וזרע אין לה, דאי הוה לה זרע לא אתעקר מניה, ולא הוה נחית לעלמא דנוקבא. ושבה אל בית אביה, מאן בית אביה, דא עלמא דנוקבא, דההוא עלמא בית אביה אקרי, וההוא מאנא דהוה אתתקן לאשתמשא ביה, אתהפך ואיהו נחית לתתא, וההוא מאנא סליק לעילא. כנעוריה, כההוא זמנא דכתיב אני היום ילדתיך, ילדתיך ודאי, ישוב לימי עלומיו, כמה דהוה (בקדמיתא) מתליסר שנין ולעילא, אי זכאת לאתתקנא. הואיל ושבה אל בית אביה מלחם אביה תאכל,

זוהר חלק ב דף קא/ב

תתענג מההוא ענוגא דעלמא דנוקבא, דאכיל מנהמא דאבירים דנחית מעלמא, אבל לאסתכלא ולאיתהני במה דאתהנון שאר צדיקייא לא יכלא, בגין דהוה זר לתמן, ועל דא לא אכיל קדש, אבל אכיל תרומה דאיהו יתיב בעלמא דנוקבא. ומגו דאיהו מעלמא דנוקבא לא אכיל ליה אלא בלילה, דכתיב (ויקרא כב ז) ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו הוא, דהא קדש דאיהו מעלמא דדכורא, לא אתאכיל אלא ביום, בגיני כך (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליהו"ה ראשית תבואתה, שירותא עלאה דכל עלמא דדכורא קדש איהו, ומה דסליק ביה בקדש ישראל הוה, ובגיני כך קדש ישראל ליהו"ה ראשית תבואתה. כד רוחין פקדאן באינון זמנין דפקדין לבי קברי, אינון לא פקדין, דהא לא זכאן לעלמא דקדש, דכתיב (ויקרא כב י) וכל זר לא יאכל קדש. ואי

לא זכה ההוא רוחא לאתתקנא כדקא יאות, כיון דאהדר בגלגולא, אפילו בההוא אתר בתרומה לא אכיל, וזר אקרי אפילו לעלמא תתאה, ולא אכיל בה, עד הכא ברזא דא. סבא סבא, כיון דשריאת לשטטא בימא רבא, זיל ברעותך לכל סטרין דימא, השתא אית לגלאה, דהא אמינא דהאי פרוקא, כד אתי על גבי ההוא מאנא דקא אמינא, אעיל תמן ודביק תמן רוחא (דעלמא) דיליה בההוא מאנא, ולא אתאביד כלום אפילו הבל דפומא, יאות הוא וכך הוא, סבא סבא אי תימא ותגלי, אימא בלא דחילו. שאר בני נשא דעלמא דקא מסתלקי מניה, והא ידענא דרוח דיליה שביק בההיא אתתא דהות ליה, ורוחא אעיל תמן, מה אתעביד מההוא רוח, ואי נסבא האי אתתא, אוף הכי מה אתעביד מההוא רוח דשבק בה בעלה קדמאה, דהא גבר אחרא אתי עלה, לאתקיימא רוח ברוח לא אפשר. דהא האי דאתי עלה השתא רוח אעיל בה, וכן ההוא קדמאה דאסתליק רוח אעיל בה, ההוא קדמאה דאסתלק בנין הווי ליה, ודא דהשתא לאו פרוקא איהו, רוח דשבק ההוא קדמאה בההוא מאנא, ואתא האי אחרא ואעיל בה רוח, ודאי לא יכלי תרוייהו לאתקיימא בההוא גופא דאתתא כחדא, אי נימא דאתאביד אי אפשר, מה אתעביד מניה, אוף הכי אי איהי לא אתנסיבת, ההוא רוחא דשבק בה בעלה מאי אתעביד מניה, אי נימא דאתאביד לאו הכי, כל דא צריך לגלאה השתא. סבא סבא חמי מה עבדת, ובמה אעילת גרמך, קום סבא ארים דגלך, קום סבא ואשפיל גרמך קמי מארך. פתח ההוא סבא ואמר, (תהלים קלא א) יהו"ה לא גבה לבי ולא רמו עיני וגו', דוד מלכא אמר דא, בגין דהוה מלכא עלאה ושליטא על כל מלכין עלאין ושליטין דאית ממזרח ועד מערב, ולא סליק על לביה לאסטאה מארחא, ותדיר שפיל לביה קמי מאריה, וכד הוה לעי באורייתא הוה מתגבר כאריא, ועינוי תדיר מאיכין בארעא מדחילו דמאריה, וכד הוה אזיל בין עמא לא הוה ביה גסות רוחא כלל. ועל דא כתיב יהו"ה לא גבה לבי וגו', לא גבה לבי, אף על גב דאנא מלכא שליטא על כל שאר מלכין דעלמא, ולא רמו עיני, בזמנא דאנא קיימא קמך לעי באורייתא, ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני, בשעתא דאנא אזיל בין עמא, ואי דוד מלכא אמר הכי, שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה, ואנא כמה אנא שפיל לבא ומאיך עינא קמי מלכא קדישא, וחס לי דבמלין קדישין דאורייתא ירום לבאי, בכה ודמעוי נפלין על דיקניה, אמר סבא לאי בחילא, כמה שפיראן דמעין על דיקנך, כמה דהוה שפיר משחא טבא כד הוה נחית על דיקנא דסבא טבא דאהרן, אימא מילך סבא

זוהר חלק ב דף קב/א

דהא מלכא קדישא הכא. שאר בני נשא דעלמא דקא אסתלקו מניה, ושבקו רוחא בההוא מאנא דהווי משתמשי ביה, ואתנסיבת, ואתא אחרא ואעיל בההוא מאנא רוחא אחרא, מה אתעביד מההוא קדמאה כמה דאתמר. תא חזי כמה עלאין גבוראן דמלכא קדישא דקא עביד, ומאן יכיל למללא לון, כד האי בעלה תניינא אתי, ואעיל רוחא בההוא מאנא, רוחא קדמאה מקטרגא בהאי רוח דעאל, ולא אתיישבן כחדא, ובגיני כך אתתא לא אתיישבת כדקא יאות בהדי בעלה תניינא, בגין דרוחא קדמאה מכשכשא בה, וכדין איהי דכירת ליה תדיר, ובכאת עליה או אתאנחת עליה, דהא רוחא דיליה מכשכשא במעהא כחויא, ומקטרגא בהדי רוח אחרא דעאל בה מבעלה תניינא, עד זמן סגי מקטרגין דא בדא. ואי אעבר דא דעאל לההוא (אתערו) דהוה קדמאה, (לבתר) דא קדמאה נפיק ואזיל ליה, ולזמנין דדחי דא קדמאה לההוא תניינא, ואתעביד ליה מקטרגא, עד דאפיק ליה מעלמא. ועל דא תנינן, דמתרין ולהלאה לא יסב בר נש להאי אתתא, דהא מלאך המות אתתקף בה, ובני עלמא לא ידעין, דהא רוחא כיון דאתתקף וקא נצח לההוא רוחא אחרא תניינא, מכאן ולהלאה לא יתערב בר נש אחרא בהדה. חברייא הא ידענא דבאתר דא אית לכו למקשי ולימא, אי הכי לא מית בדינא האי תניינא, ולא דיינין ליה מלעילא, תא חזי כלא איהו בדינא דינצח פלוני לפלוני, או דלא יקטרג עליה פלוני לפלוני, ומאן דנסיב ארמלתא, כמאן דעאל בימא ברוחין תקיפין בלא חבלין, ולא ידע אי יעבר בשלם אי יטבע גו תהומי. ואי דא דעאל ההוא

רוחא תניינא, אתתקיף ונצח לההוא קדמאה, ההוא קדמאה נפק מתמן ואזיל ליה, לאן אתר אזיל ליה, ומה אתעביד. סבא סבא מה עבדת, חשבת דתמלל זעיר ונפקת להאי, הא עאלת באתר דלא עאל בר נש אחרא, מן יומא דדואג ואחיתופל עבדו בעיין אלין, באינון ארבע מאה בעיי דהוו בעאן על מגדלא דפרח באורא, ולא אתיב עלייהו בר נש, עד דאתא שלמה מלכא ובירר לון כל חד וחד על תקוניה. סבא סבא רזא עלאה דהוה טמירא אתית לגלאה מה עבדית, סבא סבא בקדמיתא הוה לך לנטרא ארחך ותסתכל ברישך, אבל השתא לאו שעתא לאתטמרא, סבא אהדר בתקפך. ההוא רוח דנפק לאן אזל, בכה ואמר, חבריא, כל הני בכיין דקא בכינא לאו בגיניכו הוא, אלא דחילנא למארי עלמא דגלינא ארחין סתימין בלא רשו, אבל גלי קמי קודשא בריך הוא דלא ליקרא דילי עבידנא, ולא ליקרא דאבא, אבל רעותי לפולחנא דיליה, ואנא חמינא יקרא דחד מנייכו בההוא עלמא, ואחרא ידענא דהכי הוא, אבל לא גלי קמאי והשתא חמינא. תנינן דחיין גברא מקמי גברא, בכמה ארחין סתימין אתדחיין, ההוא רוחא קדמאה דאתדחי מקמי ההוא תניינא, לאן אזיל, ההוא רוחא נפיק ואזיל ומשטטא בעלמא ולא ידיע, ואזיל לגו קברא דההוא בר נש, ומתמן משטטא בעלמא, ואתחזי בחלמא לבני נשא, וחמאן בחלמא דיוקנא דההוא בר נש, ואודע לון מלין לפום ארחיה דההוא רוחא קדמאה דקא אתמשך מניה, כמה דאיהו בההוא עלמא, הכי משטטא האי ואודע בהאי עלמא. והכי אזיל ומשטטא בעלמא, ופקדת תדיר לההוא קברא, עד זמנא דרוחות פקדן לגבי קברייהו דגופין, כדין האי רוחא אתחבר בההוא רוח דיליה, ואתלבש ביה ואזיל ליה, כד עאל לדוכתיה אתפשט מניה, ודוכתא אית ליה (באינון רוחי בגן עדן)

זוהר חלק ב דף קב/ב

באינון היכלין דגן עדן או לבר, לפום ארחוי דכל חד וחד, ותמן אתטמר. וכד רוחין פקדן להאי עלמא, דמתין נזקקין לגבי חין, לא נזקקין אלא בההוא משיכו דרוחא, וביה אתלבש רוחא אחרא. ואי תימא אי הכי תועלתא איהו לרוחא, והאי אתתא תועלתא עבדת לכלא, לאו הכי, דאלמלא לא אתנסיבת לגבי אחרא, והאי רוחא קדמאה לא מתדחייא מקמי האי גברא אחרא, תועלתא אחרא הוה ליה בגוונא אחרא, ולא יהא לאי בעלמא כמה דהוי, ולא יזדקק לגבי חין דהאי עלמא, כמה דהוי משטטא הכא והכא. אי הכי זווגא תניינא דהאי אתתא לא הוי מלעילא, ואת אמרת דאתדחייא גבר מקמי גבר, ואמינא, דהאי בעלה תניינא דנסיב לאתתא דא, איהו בר זוגה ממש, וההוא קדמאה לאו בר זוגה ממש הוה, והאי תניינא דילה הוה, וכד מטא זמניה אתדחייא דא מקמיה, ודאי הכי הוא, דהא לא אתדחייא ההוא רוח קדמאה דהוה בהאי אתתא, אלא בגין דהאי תניינא דאיהו בר זוגה, (ד"א איהו בת זוגה). (האי תניינא) וכל אינון תניינן דאתדחייין מקמי קדמאין, קדמאין הוו בני זוגייהו, ולא הני, ובגין כך לא אית לון קיומא בהדייהו, ואתדחייא רוחא תניינא מקמי רוחא קדמאה. ובגין כך מאן דנסיב ארמלתא, קרינן עליה (משלי ז כג) ולא ידע כי בנפשו הוא, (שם א יז) כי חנם מזורה הרשת וגו', ולא ידיע אי היא בת זוגיה ממש אי לאו, ארמלתא דלא נסיבת, אף על גב דאתי בר זוגה ואיהי לא בעאת לאתנסבא, קודשא בריך הוא לא כייף לה מן דינא, וקודשא בריך הוא אזמין לההוא בר נש אתתא אחרא, ולא עאלת בדינא כהאי (ס"א ולית עלה בי דינא בהאי) בההוא עלמא, ואף על גב דלית לה בר, דהא אתתא לא אתפקדת אפריה ורביה כמה דאוקמוה. אתתא דא דלא אתנסיבת זמנא תניינא, ההוא רוח דשבק בה בעלה מה אתעביד מניה, יתיב תמן תריסר ירחי, ובכל ליליא וליליא נפיק ופקדא לנפשא ואתהדר לאתריה, לבתר תריסר ירחי, דקא אסתלק דינא דההוא גברא, דהא כל אינון תריסר ירחי הא רוחא אתכפייא בעציבו כל יומא, לבתר תריסר ירחי נפיק מתמן, ואזיל וקיימא לתרע גן עדן, ופקדא להאי עלמא לגבי ההוא מאנא דנפיק מניה, וכד האי אתתא אסתלקת מעלמא, ההוא רוח נפיק, ואתלבש בההוא רוח דילה, וזכאת ביה לגבי בעלה, ונהרין תרווייהו כדקא יאות בחבורא חדא. כיון דאתינא להאי אתר, השתא אית לגלאה ארחין סתימין דמארי עלמא, דלא ידיעין בהו

בני נשא, וכלהו אזלין בארח קשוט, כמה דאת אמר (הושע יד י) כי ישרים דרכי יהו"ה, וצדיקים ילכו בם, ופושעים יכשלו בם, ובני נשא לא ידעין ולא משגיחין כמה אינון עלאין עובדין דקודשא בריך הוא, וכמה משניין אינון, ובני עלמא לא ידעין, וכלהו בארח קשוט, דלא סטאן לימינא ולשמאלא. הני דמתגלגלין דקא אתתרכו בתרוכין מההוא עלמא, ולית לון בת זוג, בת זוג דקא מזדווגן בהאי עלמא מאן אינון, אינון נשין דקא מזדווגן בהדייהו בהאי עלמא, דהא (תריך לה, ולית ליה בת זוג, כאינון גברין דלא תריכו, וקא מזדווגן בהדי נשייהו) לכלהו בני נשא אית לון בת זוג, בר מהאי. חמו השתא כמה אינון רברבין ועלאין גבורין דיליה, תנינו, מאן דמתרך אתתיה קדמאה מדבחה אחית עלוי דמעין, מדבחה אמאי, אלא הא אמינא דכל נשין דעלמא בדיוקנא דהאי מזבח קיימי, ועל דא ירתאן אינון שבע ברכאן, דכלהו מכנסת ישראל אינון, ואי איהו

זוהר חלק ב דף קג/א

מתרך לה, אהדר אבנא (נ"א דמדבחה עלאה) לגרעונא, מאי טעמא בגין דמתחברן תרוכין בהדי הדדי. ורזא דא דכתיב, (דברים כד א) וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה וגו', ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר, ממשמע דאמר והלכה והיתה לאיש, לא ידענא דאיהי אזלא לגבי בעלה דתריך לה, (נ"א דלית ההוא דתריך לה), מאי אחר, אלא כמה דאתמר, אחר תנן, ואחר כתיב, ואחר קרינון ליה, דכתיב (איוב ח יט) ומעפר אחר יצמחו, ותרוכין מתחברן כחדא, תרוכין דההוא עלמא, ותרוכין דהאי עלמא, ומה דהות האי אתתא בדיוקנא עלאה, הא אשתעבדא לדיוקנא תתאה. קרינון ליה אחר, וקרינון ליה אחרון, אחרון מנלן, דכתיב (שם יט כה) ואחרון על עפר יקום, והכא כתיב ושנאה האיש האחרון, או כי ימות האיש האחרון, אחרון, שני מבעי ליה, ואי תימא דלא תזדווג אפילו לעשרה דא בתר דא, לאו הכי, וכי לבעלה דא תזדווג ולא לאחרא, מאי אחרון, אלא דא איהו האי אחר דקאמרן, ואיהו אחר ואיהו אחרון, השתא אבנא מתגלגלא בקוספיתא. אחר אמאי אקרי הכי, דהא כל בניינא נפל ואתהדר לעפרא, איהו הוה מה דהוה, ולא אחרא, אמאי קרינון ליה אחר, אוף הכי אמאי אקרי אחרון, וכי אחרון איהו, והא אי יתישר יאות, ואי לאו, יהדר ויתגלגל ויתנטע כמלקדמין, ואמאי אקרי אחרון. אבל תא חזי, כתיב (בראשית א לא) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, מאי טוב תנינון דא מלאך דטוב, מאד דא מלאך המות, ולכלא קודשא בריך הוא אומין תקונוי. תא חזי כתיב, (שם ב ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, נהר דא לא שכיך לעלמין מלאפשא ולמסגי ולמעבד פירין, ואל אחר אסתרס, ולית ליה תיאובתא לעלמין, ולא אפיש ולא עביד פירין, דאלמלי עביד פירין יטשטש לכל עלמא, ובגין כך בר נש דגרים לההוא סטר דיפוש בעלמא, אקרי רע, ולא חמי אפי שכינתא לעלמין, דכתיב (תהלים ה ה) לא יגורך רע. האי בר נש דמתגלגלא בגלגולא, אי איהו עבר, ואתדבק בההוא אל אחר דלא עביד פירין ולא אפיש בעלמא, בגין כך אקרי אחר, ושמא גרים ליה, איהו הוא ואחר אקרי. אחר ודאי, אחרון, מקדמאה ואילך אחרון קרינון ליה, ואחרון אקרי, תניינא איהו, ומיד אקרי אחרון, והכי קרי ליה קודשא בריך הוא אחרון, בגין דיתתקן למהוי אחרון, ולא יתוב כמלקדמין, תליתאה אוף הכי, וכן בכל זמנין מקדמאה ואילך הכי אקרי אחרון, והכי אצטריך למקרי אחרון, דאלמלא אתקרי מיד תניינא, הא פתיחו דפומא לאהדרא כמלקדמין, וההוא בניינא אסתתר. מנלן, מבית שני דאקרי אחרון, דכתיב (חגי ב ט) גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון, דהא מקדמאה ואילך אחרון אקרי, דהא לא יהא פתיחו דפומא, דההוא בניינא ינפול ויתהדר כמלקדמין, אוף הכי דא אחרון קרינון ליה. ובגין כך כתיב לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה, לא יוכל, לא יקחנה מבעי ליה, מאי לא יוכל, אלא כיון דהאי אתתא אתדבקה באחר, ונחתת לאשתעבדא בדרגא תתאה, לא בעי קודשא בריך הוא דאיהו יתוב מדרגא דיליה, למיהב איבא ולאדתבקה בההוא דרגא דלאו דיליה. ותא חזי, אי האי אתתא לא אתנסית, אפילו תזנה בכל גוברין דעלמא, אי בעי בעלה יתוב לגבה, אבל אי אתדבקה בנשואין

לאחר, (נ"א ואחר) דא (האי) לא יוכל לשוב לדרגא קדמאה דהוה בקדמיתא לגבה, לא יוכל ודאי לאתבא להווא דרגא לעלמין. אחרי אשר הטמאה, תנינן דהטמאה בלביה, אי הכי אפילו אי תתרחק ותזנה בלא נשואין, אלא כיון דאתדבקת לאחר, הא קבילת עלה חולקא דהווא סטרא, ובעלה

זוהר חלק ב דף קג/ב

דמאה דאיהו מסטרא אחרא טבא דטוב, לא יהא ליה בה חולקא לעלמין, ולא יפיש כלל להווא אתר, הא אם שלחה האיש האחרון, או כי ימות האיש האחרון, לקדמאה אסורה, אבל לשאר בני נשא תשתרי, דילמא תשכח אתרא כמלקדמין, ואחרון יקום דיזדווג בהדה. מאן דאית ליה בנין מאתתיה קדמיתא, ואעיל האי לגו ביתיה, ההוא יומא אתדבק בחרבא קשיא דמתהפכא, בגין תרין סטריין, חד דהא תרין דחת לון לבר, והשתא איהו תליתאה, ותו מאנא דאשתעבד (נ"א דאשתתף) ביה אחר, היך ייתי איהו למיהב ביה רוחא דיליה וישתתף בהדה ויתדבק בה, לאו דאיהי אסורה, אבל ודאי שתופא בישא איהו לגרמיה (כדאמרן). רבי לויטס איש כפר אונו, הוה חייך ומתלוצץ על אתתא דא, כד חמי מאן דאזדווג בהדה, והוה אמר (משלי לא כה) ותשחק ליום אחרון כתיב, מאן דאתדבקת ביה באיש אחרון חיוכא איהי לבתר. השתא אית לאהדרא ולעיינא, על אתר (נ"א אילנא) חד רב ועלאה דהוה בעלמא, וגזעא ושרשא דקשוט, ואיהו עובד אבי ישי אבי דוד, דהא אתמר דאחרון הוה, היך נפק שרשא דקשוט מגו אתר דא. אלא עובד אתתקן בתקונא עלאה, ואהדר שרשא דאילנא דקא אתהפך על תקוניה, ואסתלק ביה ואתתקן כדקא יאות, ועל דא אקרי עובד, מה דלא זכו הכי שאר בני עלמא, אתא איהו פלח ואעדר עקרא ושרשא דאילנא, ונפק מענפין מרירן, ואהדר (נ"א ואעדר) ואתקן בגופא דאילנא. אתא ישי בריה ואחסין ליה ותקין ליה, ואתאחד בענפוי דאילנא אחרא עלאה, וחרב אילנא באילנא, ואסתבכו דא בדא, כיון דאתא דוד, אשכח אילנין מסתבכין ומתאחדין דא בדא, כדין ירית שלטנו בארעא, ועובד גרים דא. בכה ההוא סבא ואמר, אי סבא סבא, ולא אמינא לך דעלת בימא רבא, השתא אנת הוא גו תהומי רברבין, אתתקן לסלקא, סבא סבא אנת גרמת דא, דאלמלא הוית שתיק בקדמיתא הוה יאות לך, אבל השתא לא יכילת, ולית מאן דאחיד בידך אלא אנת בלחודך, קום סבא ואסתלק בסליקן. עובד דא אתתקן, ונפק מגו חקל בישא דגובין בישין, אתא ישי בריה ואתקין ואעדר אילנא, ועם כל דא (ועובד) דא רזא דרזין, ולא ידענא אי אימא אי לא אימא, אימא מילך סבא, ודאי אימא, בדא ידיעאן כל שאר בני גלגולא. (נ"א עובד אילנא אתקין, ועם כל דא דאילנא אתקין), עובד עם כל דא אילנא אתקין, כד אתא דוד מלכא, באילנא תתאה דנוקבא אשתאר, ואצטרין לקבלא חיון מאחרא, ומה אי האי דאתתקן ואתקין כלא, הכי, שאה בני עלמא דאתין בגלגולא, דלא יכלין לאתתקנא הכי, על אחת כמה וכמה. דבכל סטרין אתהפך בגלגולא, פרץ הכי הוה, בעז הכי הוה, עובד הכי הוה, (נ"א ועם כל דא אילנא אתתקן), ובכלא נפק אילנא מסטרא דרע, ואתדבק לבתר בסטרא דטוב, בקדמיתא (בראשית לח ז) ויהי ער בכור יהודה רע, (נ"א אונן אוף הכי) מחלון אוף הכי, ולא כל כך, אבל בהני אתעכל רע ונפק טוב לבתר, (נפק) ההוא דכתיב ביה (ש"א טז יב) וטוב ראי, (שם יח) ויהו"ה עמו, הכא קיימא אילנא תתאה על תקוניה, ומלך אלהי"ם על גוים. בשירותא דכלא, מעקרא ויסודא עלאה, אשתרשו דרגין, ראובן שמעון לוי, יהודה מה כתיב ביה, (בראשית כט לה) הפעם אודה את יהו"ה, וכתיב ותעמוד מלדת, היינו (ישעיה נד א) רני עקרה לא ילדה, בגין דכד אתיליד יהודה, נפקת נוקבא מתדבקא בדכורא, ולא הות על תקוניהא אנפין באנפין, ולא אתכשרת לאולדא, כיון דנסר לה קודשא בריך הוא, ואתקין לה (ס"א אנפין באנפין), כדין אתכשרת לאתעברא ולאולדא. ובספרא דחנוך, ותעמוד מלדת לאו על לאה אתמר, אלא על רחל אתמר, ההיא דמבכה

זוהר חלק ב דף קד/א

על בניה, ההיא דאשתרשת ביהודה, יה"ו ד"ה, ותעמוד מלדת, דהא לא אתתקנת. בקדמיתא דיוקנא דלעילא הוה כלא, ראובן, או"ר ב"ן, (בראשית א ג) ויאמר אלהי"ם יהי אור, ימינא אור (בן), שמעון, שמאלא אור, בההוא סיגא דדהבא בהדיה שם עון, לוי, חבורא דכלא, לאתחברא מתרין סטרין. יהודה, נוקבא בהדי דכורא מתדבקת, יה"ו דא דכורא, ד"ה דא נוקבא דהות בהדיה, ד"ה, אמאי ד"ה, אלא ד' באתדבקותא דרע בהדה, איהי דל"ת מסכנא איהי, ואצטריך לאתבא בגלגולא, לאתעכלא ההוא רע ולמתבלי בעפרא, ולבתר לצמחא בסטרא דטוב, ולנפקא ממסכנו לעתירו, וכדין ה', ועל דא יה"ו ד"ה. פוק סבא מגו תהומי, לא תדחל, כמה ארבין זמינין לך בשעתא דתשוטט ימא בגין לנייחא בהו, בכה כמלקדמין ואמר, מארי דעלמא דילמא יימרון משריין עלאין דאנא סבא ובכי כינוקא, גלי קמך דעל יקרך אנא עביד, ולא עבידנא על יקרא דילי, דהא בקדמיתא הוה לי לאסתמרא דלא איעול בימא רבא, והשתא כיון דאנא ביה, אית לי לשטטא בכל סטרין ולנפקא מניה. יהודה אתה יודוך אחיך (שם מט ח), (ס"א כלהו אודן על שמא דא והיינו וכו') היינו דאנן אמרין ברוך אתה, איהו ברוך, ואיהי אתה, לכלהו בנוי לא אמר יעקב אתה, אלא לאתר דאצטריך, דא איהו אתה. שמא דא, (נ"א ודאי אתה) יודוך אחיך, כלהו אודן לך על שמא דא, ודאי אתה יודוך אחיך, על שמא דא אסתלק ואתכפיא סטרא אחרא, בגין דכד אתקרי ואדכר, הא נפקת סטרא אחרא בהדה, כיון דאמרי אתה, שלטנו ורברבנו אית לה, וסטרא אחרא אתכפייא ולא אתחזיאת תמן, ודאי בשמא דא אתרשים ואתבריר מסטרא אחרא, ודא אסתלקו ושלטנו דילה, ותבירו וביש לסטרא אחרא, כיון דיודוך אחיך על שמא דא אתה, כדין ידך בערף אויביך, מיד אתכפייין לגבך ושמא דא גרים. ידענא חברייא ידענא, דהא אתה שמא דא אתון אמרין לאתר אחרא עלאה, דכתיב (תהלים קי ד) אתה כהן לעולם, בימינא עלאה, שפיר איהו, דהא כיון דרבי שמעון אודן ליה עלאין ותתאין, וזכה לכלא, כל מה דאיהו אמר הכי איהו ושפיר. אבל כד תהוון מטאן לגביה, אמרו ליה ואדכרו ליה יומא דתלגא, כד זרענא פולין לחמשיין ותריין גוונים, דהא אתה כהן, הכא אתקשר כוס דברכה בימינא בלא פרודא כלל, ובגין כך אתה כהן לעולם, הכא אתקשר כוס בימינא כדקא יאות. ועל דא אמר קרא, יהודה אתה, להאי אתה יודוך אחיך, ולא כתיב יהודה יודוך אחיך ולא יתיר, אלא על שמא דאת"ה, אתה, אתר דא אצטריך לשמא דא ולא אחרא. יהודה אבא קדמאה ואבא תניינא, ולא הוה ביה חלופא לעלמין, ובגין כך פרץ אתתקף ביה בתוקפוי, מה דלא הוה הכי לכל בני עלמא, ועל דא בניינא דדוד שארי חשבונא מפרץ, ולא מבעז, דהוה ביה שנויא, חברייא, אי תשגחון לאו מלין בסתימו קא אמינא, ואף על גב דסתימין אינון. ועל דא יהודה רווח שמא דאאקרי אתה, קם על בורייה זמנא קדמאה וזמנא תניינא, ולא אשתני לעלם, ובנוי דיהודה וזרעא דיליה אודן ואמרין כי אתה אבינו, מה דלית הכי לשאר בני גלגולא לעלמין, שאר בני גלגולא, תרין אבהן תרין אמהן, אית לון גוון לבניינא, ורזין אלין בעמקי ימא, ובלבא דתהומי אינון, מאן יכיל לאפקא לון, קום סבא אתגבר ואתקף בתוקפך, אפיק מרגלן מגו תהומי. בעז אתחזי דהוה ביה שנויא כד אוליד לעובד, דהא עובד (ס"א עובדא) בשנויא הוא, לאו הכי, אבצן הוא בעז, הוא אבא קדמאה דלא עבד שנויא, ואי תימא איהו הוה, ודאי כד אתער לעובדא דא ביה הוה. מאן דהוא תקיף כאריא וכליתא ביה הוה, בגין דלא

זוהר חלק ב דף קד/ב

להוי שנויא ביה בדוד, ואתהדר מלה לעקרא קדמאה, בגין דיהא כלא מאבא חדא ושלשלא חדא וכלא חד, ולא הוה שנויא בגלגולא דזרעא דדוד, ועל דא אתה מרישא ועד סופא בלא שנויא כלל. השתא נפקת סבא מעמקי לבא דימא, יהודה אתה ודאי מרישא ועד סופא, ולא אתחזי לכל שאר בנין לאתקרי אתה אלא ליה בלחודוי, זכאה חולקיה דדוד דהכי אתבריר ואסתלק משאר עיקרא דבני נשא בארעא. יודוך אחיך, יודוך כל בני עלמא מבעי ליה, מאי טעמא אחיך, אלא ארח כל בני עלמא לא מתיבמין לגלגולא אלא סטרא דאחיך, ואחא אזדמן ליבומא, (ואתה בגרמך אזדמנת ליבומא), והכא כלהו אחיך יודוך, דלא ישתלשל מנייהו ולא מחד מנייהו שלשולא דמלכו אלא אתה בלחודך, אתה מרישא ועד סופא, אתה עבדת, ומינך נפק כל שלשולא וגזעא (ס"א דיוקנא וגופא) דאריה, בניך בני אריה, דלא אתעברו לשנויא דאחיך, לא אתחלפו לטלה ולא לשור ולא לגדי, ולא לשום דיוקנא אחרא, אלא אריה שארי למבני, ואריה סיים בניינא, כל שלשולך בני אריה נינהו, דאלמלא אתא גלגולא מסטרא דאחא, יתחלפון כל דיוקנין, ויתערבון אלין באלין. ועל דא יודוך אחיך, דלא הוה חד מנהון בגלגולא דשלשלאה דבנך, ידך זקיף, דלא הוה בך ערבוביא אחרא מנייהו, והיינו מטרף בני עלית, דלא הוה טרפא לאחרא על פתורך, כרע במיתת ער, רביץ במיתת אונן, לבתר אתגבר כארי לאקמא לפרץ, וכלביא לאקמא לזרח. מי יקימנו, דכתיב (בראשית לח כו) ולא יסף עוד לדעתה, ותרגום לא פסק, מי יקימנו, מאן הוא דיימא אסורה אתתא דא, מאן הוא דיימא הואיל ואשלימת ארחה לא אצטריכא לך יתיר, יבמה דא כיון דאשלימת ארחה לא אצטריכת לך יתיר, ואתחזיאת לאתפרשא מינה, אבל מי יקימנו, ודאי מתמן ולהלאה איהי דיליה, דהא אפיק מאן דמכשכש במעהא. רזא סתימא הכא, אחוה דבר נש אמאי, תו יהודה דהוה אבוי אמאי, אלא ההוא דמכשכש במעהא חמי דמאן דהוה נטיר ליה, מקטרג ליה קטרוגיין, בכל סטריין בעי לאפקא, כיון דנפיק, זמין לאחרא ההוא רוח אחרא, ואתיין לאעלא כמלקדמין, עד דאתבני כמלקדמין, בחילא דקטרוגא תקיף דקא מקטרג באחוה, מתמן ולהלאה שריאת אתתא דא ליה. זכאה חולקיה דיהודה, בקדמיתא הוה גור, לבתר אריה דקא אתגבר ואתפשט בחיליה, (ולבותר) אריה, וסיים בלביא, כל שאר בני עלמא לאו הכי, ועל דא יהודה כדקאמרן. ראובן שמעון לוי, הא תלתא כדקאמרן, יהודה אתחבר בהדייהו, וכלא כדקא יאות. יששכר זבולון תרין ירכין, אתר דינקי נביאי קשוט, יששכר ירכא ימינא, כתיב (דה"א יב לב) ומבני יששכר יודעי בינה לעתים, זבולון ירכא שמאלא, וכתיב (דברים לג יח) שמח זבולון בצאתך, ובשעורא רברבא כתיב (בראשית מט יג) זבולון לחוף ימים ישכן והוא לחוף אניות, מאי טעמא, בגין דוירכתו על צידון, שיעורא דידיה עד צידון. בנימין אשתאר לעילא בין ירכין, דהא יוסף הוה דיוקניה בארעא, ולאשתמשא בעלמא דא, ועמיה אשתמש משה, דכתיב (שמות יג יט) ויקח משה את עצמות יוסף עמו, בנימין אסתלק לעילא, בנימין צדיקו דעלמא. מברכין לתתא, דן ונפתלי גד ואשר, בירכא שמאלא, דן עד פרקא דרגלא. פרקא דרגלא נפתלי, ובגין כך נפתלי אילה שלוחה, קל ברגלוי. בירכא ימינא גד, והוא יגוד עקב, עד פרקא דעקב. אשר פרקא דעקב ימינא, (דברים לג כד) וטובל בשמן רגלו, וכתיב ברזל ונחשת מנעליך. כל אלין אינון דיוקנין עלאין, דיוקנא דלעילא, ובגין דהווי בריין ממש בהאי עלמא, אתתקנת בהו שכינתא.

זוהר חלק ב דף קה/א

באלין תריסר פרקין, תריסר מתיחין דאתמתחו מישראל ממש, דכתיב (בראשית מט כח) כל אלה שבטי ישראל שנים עשר, מתיחין דישאל אלה אקרונ, לאתמתחא שמא דמ"י, למהוי בניינא כדקא יאות, למהוי ישראל בכללא דשמא דאלהי"ם, אל"ה איהו ישראל בכלל, מ"י חבר (נ"א ברא) אלה בהדיה, והוה בניינא שלים על תקוניה, שמא חדא ממש. הדא הוא דאמר ליה ליעקב ההוא ממנא דעשו, דכתיב (שם לב כט) כי שרית עם אלהי"ם, (ועם אנשים ותוכל), לעילא בתקונא קדמאה בבניינא קדמאה, כל אלה ודאי בניינא קדמאה איהו, ועל דא לית שציאו

לישראל לעלם ולעלמי עלמין, וחס ושלום אלמלא ישתצייאו, שמא דא לא הוי, הדא הוא דכתיב (יהושע ז ט) והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול, שמא גדול, דא בניינא קדמאה שמא קדמאה אלהי"ם. והשתא דישראל אינון בגלותא, כביכול כל בניינא נפל, ולזמנא דאתי כד יפרוק קודשא בריך הוא לבנוי מגלותא, (אתחבר) מ"י ואל"ה דהוה בהו פרודא בגלותא יתחברון כחדא, ושמא דאלהי"ם יהא שלים על תקוניה, ועלמא יתבסם. הדא הוא דכתיב (ישעיה ס ח) מי אלה כעב תעופינה, וכיונים אל ארובותיהם, ובגין דאיהו שמא חדא, לא כתיב מי ואלה, אלא מי אלה, שמא חדא בלא פרודא, והוא אלהי"ם, דהשתא בגלותא אסתלק מי לעילא, כביכול אימא מעל בנין, ובנין נפלו, ושמא דהוה שלים דהוא שמא עלאה רברבא קדמאה נפל. ועל דא אנן מצלן ומקדשן בבתי כנסיות, על שמא דא דיתבני כמה דהוה, ואמרי יתגדל ויתקדש שמיה רבא, אמן יהא שמיה רבא מברך, מאן שמיה רבא, ההוא קדמאה דכלא, בגין דלית ליה בניינא אלא בהזון, מ"י לא יתבני לעולם אלא באלה. ועל דא בההוא זמנא, מי אלה כעב תעופינה, ויחמון כל עלמא דהא שמא עלאה אתתקן על תקוניה, ואי שמיה רבה דא אתתקן ואתבני על תקוניה, הא ישראל שליטין על כלא, וכל שאר שמהן יתהדרון על תקונייהו, וישראל שליטין על כלא, דהא כלהו תליין בשמיה רבא קדמאה לכל בניינין. רזא דא, כד ברא קודשא בריך הוא עלמין, קדמאה לכל בניינין שמא דא אתבני, דכתיב (ישעיה מ כו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, ברא שמיה על תקוניה, וכד ברא אלה, ברא (שמיה) ליה בכל חילין דיתחזון ליה, למהוי שמיה על תקוניה כדקא יאות, דכתיב (שם) המוציא במספר צבאם. מאי במספר, אלא ברא חד דנהיר מסייפי עלמא עד סייפי עלמא אית ליה לקודשא בריך הוא, והוא אילנא רבא ותקיף, רישיה מטי לצית שמיא, וסופיה מתחין שרשוי, ואשתרשן בעפר קדישא. ומספר שמיה, ותליא בשמים עלאין, וחמש רקיעין תליין מניה עד האי מספר, וכלהו נטלין שמא דא בגיניה, דכתיב (תהלים יט ב) השמים מספרים, בגין האי מספר כלהו (ד"א בגין האי שמא מספר) שמים רווחין שמא דא בגיניה, ועל דא המוציא במספר צבאם, דאלמלא מספר דא לא ישתכחון חיילין ותולדין לעלמין. ועל דא כתיב (במדבר כג י) מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל, תרין אינון דמנו עאנא, ועאלו בחושבנא על ידייהו, בגין דלא שלטא בהו עינא בישא, מי מנה עפר יעקב, הא חד דעביד חושבנא, ומספר את רבע ישראל, הא מונה אחרא, ועל תרין אלין לא שלטא בהו עינא בישא. דהא מי מנה לעפר יעקב, אלין אינון אבנין (ד"א דרגין) קדישין, אבנין מפולמין דמנהון נפקי מיין לעלמא, ועל דא כתיב (בראשית כח יד) והיה זרעך כעפר הארץ, מה ההוא עפר עלמא מתברך בגיניה, אוף הכי (שם כב יח) והתברכו בזרעך כל גויי הארץ, כעפר הארץ ממש. ומספר דאיהו מונה תניינא, מנה לרבע, כל אינון נוקבין מרגלן עלאין, דמטה דשכיב עליה ישראל. ומתמן

זוהר חלק ב דף קה/ב

ולהלאה איהו מונה לכלא, בגין דאיהו טוב עין, הדא הוא דכתיב מונה מספר לכוכבים, מאן הוא מונה לכוכבים, מספר, מונה מספר לכוכבים, על ידוי עברין כלהו בחושבנא. ולזמנא דאתי (ירמיה לג יג) עוד תעבורנה הצאן על ידי מונה, ולא ידעינן מאן הוא, אלא בגין דבההוא זמנא יהא כלא ביחודא, בלא פרודא, כלא ליהוי (וכלא ליהוי) מונה חד. קום סבא אתער ואתגבר בחילך ושוט ימא, פתח ואמר (במדבר כג י) מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל, בשעתא דיתער קודשא בריך הוא לאחייא מתיא, הני דאתהדרו בגלגולא תרין גופא ברוחא חדא, תרין אבהן תרין אמהן, כמה גלגולין מתגלגלן על (ידא) דא. אף על גב דאתמר והכי הוא, אבל מי מנה עפר יעקב, ואיהו יתקין כלא, ולא יתאביד כלום וכלא יקום, והא אתמר (דניאל יב ב) ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו, אדמת עפר, הני כמה דאתמר. בספרא דחנוך, כד חברייא אסתכלו באינון אתוון (דטסין) באוירא ביה, ואינון אע"ד פמת"ר, היינו אדמ"ת עפ"ר, היינו (קהלת ד א) ושבח אני את המתים

שכבר מתו. אדמת עפר איננו אתוון, וקלא אתער ואודע, והכי אמר בבניינא תניינא עפר, עפר קדמאה אדמת, תניינא דאתתקן עיקר, קדמאה פסולת לגביה, אדמת עפר כלהו יקיצו, אלה דאתקנו לחיי עולם, (ס"א יקיצו, כמה דאתמר בספרא דחנוך, חברייא אסתכלו באינון אתוון אדמ"ת עפ"ר, (ואינון אע"ד פמת"ר), אינון אתוון טסאן באוירא, וקלא אתער ואודע (ס"א ואכריז), הקיצו ורננו שוכני עפר, ודא איהו בניינא תניינא דאתתקן, והכי אמר בספרא דחנוך, בניינא תניינא עפר דאתתקן, קדמאה אדמת, וההוא קדמאה פסולת לגבי תניינא דאתתקן, והני ישני אדמת עפר כלהו יקיצו, אלה דאתתקנו לחיי עולם), מאן עולם, דא עולם דלתתא, דהא לא זכו למהוי בעולם דלעילא. ואלה דלא זכו, לחרפות ולדראון עולם, מאי לחרפות, אלא בגין דסטרא אחרא יתעבר מעלמא, וקודשא בריך הוא אלין דהוו מנביעו דההוא סטרא, ישאר לון לתוהא בהון כל בני עלמא, כל דא מאן גרים, ההוא דלא בעי לאפשא בעלמא, ולא בעי לקיימא (ס"א בדרגא דההוא נהר, דאיהו) ברית קדישא, על דא גרים כל מה דגרים, וכל הני גלגולין דקא אמינא עלה עד הכא, עד כאן סבא, שתיק רגעא חדא, וחברייא הוו תוהין ולא הוו ידעין אי הוה יממא אי הוה ליליא, אי קיימי תמן אי לא קיימי:

פתח ההוא סבא ואמר, כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית וגו', קרא דא אוכח על כל מה דאתמר, תא חזי, כל דכורא קאים בדיוקנא בעלמא דדכורא, וכל נוקבא קאים בדיוקנא בעלמא דנוקבא, בעוד דאיהו עבדא דקודשא בריך הוא, אתדבק ביה באינון שש שנים קדמוניות. ואי אעקר גרמיה מפולחניה, יעקר ליה קודשא בריך הוא מאינון שש שנים דעלמא דדכורא, ואתמסר לבר נש דאיהו משית סטרין, יפלח ליה שית שנין, ויתעקר משית שנין (קדמוניות) דלעילא, לבתר נחית מתמן ואתמסר בעלמא דנוקבא, הוא לא בעא לקיימא (בעלמא) בדכורא, נחית וקיימא בנוקבא, אתתא נוקבא דאיהי שביעית ונטלא ליה, הא מכאן ולהלאה מעלמא דנוקבא איהו. לא בעא לקיימא בה ובפירווקא דילה, נחית לתתא ואתדבק לתתא, ואתאחיד בסטרא אחרא, מכאן ולהלאה אתעקר מעלמא דדכורא ומעלמא דנוקבא, הא אתאחד באינון עבדים דאינון מסטרא אחרא, השתא כיון דהכי הוא, איצטריך פגם, ולמעבד ביה רשימו דפגם, דהא כל פגם דסטרא אחרא איהו. ומיובל ולהלאה אתהדר לגלגולא ותב לעלמא כמלקדמין, (ס"א אי זכה ואתתקן גרמיה אתדבק), ואתדבק בההוא עלמא דנוקבא ולא יתיר, זכה עביד תולדין בעלמא דנוקבא, וכלהו רזא דכתיב (תהלים מה טו) בתולות אחריה רעותיה מובאות לך, וזכאה איהו כד אתתקן וזכי לכך, ואי לא זכה אפילו בגלגולא דיובלא, הא איהו כלא הוה. אתהדר ולא אשלימו יומי, לאתנסבא בעלמא ולמעבד תולדין, מה כתיב אם בגפו יבא בגפו יצא, אי יחידאי יעול בההוא עלמא בלא

זוהר חלק ב דף קו/א

תולדין, ולא בעא לאשתדלא בהאי, ונפק מהאי עלמא יחידא בלא זרעא, אזיל כאבנא בקוספיתא, עד ההוא אתר דטנרא תקיפא, ועאל תמן, ומיד נשב רוחא דההוא יחידאי, דקא אשתביק מנוקביה ואזיל יחידאי, כחויא דלא אתחבר באחרא באורחא, ונשיב ביה, ומיד נפק מגו ההוא אתר דטנרא תקיפא הוא בלחודוי, ואזיל ומשטטא בעלמא עד דקא אשכח פרוקא לאתבא, והיינו אם בגפו יבא בגפו יצא, האי דלא בעא לאתנסבא למהוי ליה תולדין. אבל אם בעל אשה הוא, דקא אתנסביב ואשתדל באתתיה ולא יכיל, ההוא לא אתתרך כההוא אחרא, לא ייעול יחידאי ולא נפיק יחידאי, אלא אם בעל אשה הוא, קודשא בריך הוא לא מקפח אגר כל בריין, אף על גב דלא זכו בבני, מה כתיב ויצאה אשתו עמו, ותרווייהו אתיין בגלגולא, וזכיין לאתחברא כחדא כמלקדמין, והאי לא נסיב אתתא דתרוכין, אלא ההיא דאשתדל בה בקדמיתא ולא זכו, השתא יזכו כחדא אי יתקנון עובדין, ועל דא ויצאה אשתו עמו:

אם אדוניו יתן לו אשה וגו', (השתא) אהדר קרא למלין אחרנין (ס"א למלה קדמאה), לההוא דנפיק יחידי בלא נוקבא כלל, ויפרוק ליה ההוא דוכתא דאקרי שביעית, וההוא שביעית אקרי אדוניו, אדון כל הארץ איהו, אם דא אדוניו חס עליה, ואתיב ליה להאי עלמא יחידי כמה דהוה, ויהיב ליה אתתא, ההיא דמזבח אחיתת עלוי דמעין, ואתחברו כחדא, וילדה לו בנים או בנות, האשה וילדיה תהיה לאדניה כמה דאתמר. דהא אי תב ואתקין ההוא אתר דפגים, בחייו, אתקבל קמי מלכא קדישא, ונטיל ליה ואתקין ליה על תקונוי לבתר, ודא אקרי בעל תשובה, דהא ירית מותביה דההוא אתר דההוא נהר דנגיד ונפיק, ואתקין גרמיה ממה דהוה בקדמיתא, (ס"א ההוא אתר דפגים ואתקין ליה על תקונוי בחייו, אתקבל קמי מלכא קדישא, ונטיל ליה לבתר, ודא אקרי בעל תשובה, דהא אתקין גרמיה ממה דהוה בקדמיתא), כיון דאתקין ותב בתשובתא, הא סליק על תקוניה, דלית מלה בעלמא ולית מפתחא בעלמא דלא תבר ההוא דתב בתשובתא. מאי יצא בגפו, הא אתמר, אבל תו רזא אית ביה, יצא בגפו, כמה דאת אמר (משלי ט ג) על גפי מרומי קרת, מה להתם עלוייא וסליקו, אוף הכא עלוייא וסליקו, אתר דמריהון דתיובתא סלקין, אפילו צדיקים גמורים לא יכלין למיקם תמן, ובגין כך כיון דתב בתשובתא, קודשא בריך הוא מקבל ליה ודאי מיד. תנינן, לית מלה בעלמא דקיימא קמי תשובה, ולכלא קודשא בריך הוא מקבל ודאי, ואי תב בתשובתא הא אזדמן לקבליה ארח חיים, ואף על גב דפגים מה דפגים, כלא אתקין וכלא אתהדר על תקוניה, דהא אפילו במה דאית ביה אומאה (קמי קודשא בריך הוא, קרי ביה (ישעיה יד כז) כי יהו"ה צבאות יעץ ומי יפר, דא איהו רזא סתימא, ותו כד קודשא בריך הוא אומי אומאה, לא אומי אלא אם לא יעביד תיובתא, דהא לית פתגמא דקיימא קמי תיובתא, ועל כלא מכפר קודשא בריך הוא, כד עבדין תיובתא שלימתא), קודשא בריך הוא מקבל, דכתיב (ירמיה כב כד) חי אני נאם יהו"ה כי אם יהיה כניהו וגו', וכתיב (שם ל) כתבו את האיש הזה ערירי וגו', ובתר דתב בתשובתא, כתיב (ד"ה א ג יז) ובני יכניה אסיר שאלתיאל בנו, מכאן דתשובה מתבר כמה גזרין ודינין, וכמה שלשלאין דפרזלא, ולית מאן דקיימא קמי דתיובתא. ועל דא כתיב (ישעיה סו כד) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי, אשר פשעו בי לא כתיב, אלא הפושעים בי, דלא בעאן לאתבא ולאנתחמא על מה דעבדו, אבל כיון דאתנחמו, הא מקבל לון קודשא בריך הוא, בגין כך בר נש דא אף על גב דפשע ביה, ופגים באתרא דלא אצטריך, ותב לקמיה, מקבל ליה וחס עליה, דהא קודשא בריך הוא

זוהר חלק ב דף קו/ב

מלא רחמין איהו, ואתמלי רחמין על כל עובדוי, כמה דאת אמר (תהלים קמה ט) ורחמיו על כל מעשיו, אפילו על בעירי ועופי מאטון רחמוי, אי עליהו מאטון רחמוי, כל שכן על בני נשא דידעין ואשתמודעאן לשבחא למאריהון, דרחמוי מאטון עליהו ושראן עליהו, ועל דא אמר דוד, (שם קיט קנו) רחמך רבים יהו"ה כמשפטיך חייני. אי על חייבין מאטון רחמוי, כל שכן על זכאין, אלא מאן בעי אסוותא, אינון מארי כאבין, ומאן אינון מארי כאבין, אלין אינון חייבין, אינון בעאן אסוותא, ורחמי דקודשא בריך הוא (רחמין) עליהו, דלא יהון שביקין מניה, ואיהו דלא יסתלק מנייהו, ויתובון לקבליה, כד מקרב קודשא בריך הוא, בימינא מקרב, וכד דחי, בשמאלא דחי, ובשעתא דדחי, ימינא מקרב, מסטרא דא דחי ומסטרא דא מקרב, וקודשא בריך הוא לא שביק רחמוי מנייהו. תא חזי מה כתיב, (ישעיה נז יז) וילך שובב בדרך לבו, וכתיב בתריה, דרכיו ראיתי וארפאהו, ואנחהו, ואשלם נחומים לו ולאבליו, וילך שובב, אף על גב דחייבין עבדין כל מה דעבדין בזדון, דאזלין בארחא דלבייהו, ואחרנין עבדין בהו התראה, ולא בעאן לצייתא לון, בשעתא דתבין בתשובתא, ונטלין ארחא טבא דתיובתא, הא אסוותא זמינא לקבליהו. השתא אית לאסתכלא, אי על חייא אמר קרא, או על מתייא אמר קרא, דהא רישא קרא לאו איהו סיפא, וסיפא לאו איהו רישא, רישא דקרא אחזי על חייא, וסופיה אחזי על מתייא,

אלא קרא (ס"א רישא דקרא) אמר, בעוד דבר נש איהו בחייו, והכי הוא, וילך שובב בדרך לבו, בגין דיצר הרע דביה תקיף, ואתתקף ביה, ועל דא אזיל שובב ולא בעי לאתבא בתיובתא, קודשא בריך הוא חמי ארחוי דקא אזלין בביש בלא תועלתא, אמר קודשא בריך הוא אנא אצטריכנא לאתקפא בידיה, הדא הוא דכתיב דרכיו ראייתי (וארפאהו) דקא אזלין בחשוכא, אנא בעי למיהב ליה אסוותא, הדא הוא דכתיב וארפאהו, קודשא בריך הוא איהו אעיל בלביה ארחי דתיובתא, ואסוותא לנשמתי, ואנחהו, מאי ואנחהו, כמה דאת אמר (שמות לב לד) לך נחה את העם, אנהיג ליה קודשא בריך הוא בארץ מישר, כמאן דאתקיף בידא דאחרא ואפקיה מגו חשוכא. ואשלם נחומים לו ולאבליו, הא אתחזי דמיתא איהו, (אלא) אין ודאי מיתא איהו, וקיימא בחיין, דהואיל (ס"א אלא ודאי חי איהו וקיימא בחיין, והואיל) ואיהו רשע מית אקרי, מהו ואשלם נחומים לו ולאבליו, אלא קודשא בריך הוא עביד טיבו עם בני נשא, דכיון דעאל מ"ג שנין ולהלאה, פקיד עמיה תרין מלאכין נטורין דנטרי ליה, חד מימיניה וחד משמאליה, כד אזיל בר נש בארץ מישר אינון חדאן ביה, ואתקיפו עמיה בחדוה, ומכרון קמיה ואמרין הבו יקר לדיוקנא דמלכא, וכד אזיל בארץ עקימו, אינון מתאבלן עליה ומתעברן מניה, כיון דאתקיף ביה קודשא בריך הוא ואנהיג ליה בארץ מישר, כדין כתיב ואשלם נחומים לו ולאבליו, ואשלם נחומים לו בקדמיתא, דאיהו אתנחם על מה דעבד בקדמיתא, ועל מה דעבד השתא ותב בתיובתא, ובתר כן ולאבליו, אינון מלאכין דהוו מתאבלן עליה כד אתעברו מניה, והשתא דאתהדרו בהדיה הא ודאי נחומים לכל סטריין. והשתא איהו חי ודאי, חי בכל סטריין, אחיד באילנא דחיי, וכיון דאחיד באילנא דחיי כדין אקרי בעל תשובה, דהא כנסת ישראל תשובה אוף הכי אקרי, ואיהו בעל תשובה אקרי, וקדמאי אמרו בעל תשובה ממש, ועל דא אפילו צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד (בו) במקום שבעלי תשובה עומדים. דוד מלכא אמר, (תהלים נא ו) לך לבדך חטאתי והרע בעיניך עשיתי וגו', לך לבדך, מאי לך לבדך, אלא בגין דאית חובין דחטי בר נש לקודשא בריך הוא ולבני נשא, ואית חובין דחטא לבני נשא ולא לקודשא בריך הוא, ואית חובין דחטי לקודשא בריך הוא בלחודוי ולא לבני נשא (אחרא), דוד מלכא חב לקודשא בריך הוא בלחודוי ולא לבני נשא. ואי תימא הא

זוהר חלק ב דף קז/א

חב ההוא חובא דבת שבע, ותנינן מאן דאתי על ערוה (אתתא ברעותא) אסרה על בעלה, וחב לחבריה וחב לקודשא בריך הוא, לאו הכי הוא, דההוא דאת אמר בהיתרא הוה, ודוד דיליה נקט, וגט הוה לה מבעלה עד לא יהך לקרבא, דהכי הוה מנהגא דכל ישראל, דיהבין גט זמן לאתתיה כל דנפיק חילא, וכן עבד אוריה לבת שבע, ולבת דעבר זמן והות פטורה לכלא, נטל לה דוד, ובהיתרא עבד כל מה דעבד, דאלמלא לאו הכי ובאסורא הוה, לא שבקה קודשא בריך הוא לגביה, והיינו דכתיב לסהדותא, (ש"ב יב כד) וינחם דוד את בת שבע אשתו, סהדותא דאשתו היא, ודאי אשתו ובת זוגו הות, דאזדמנת לגביה מיומא דאתברי עלמא, (ורזא דמלתא, מלכותא דלעילא דאיהו אתעביד רגלא רביעאה למרכבתא עלאה, ואתקרי בת שבע, על אבן אחת שבעה עינים), הא סהדותא דלא חב דוד חובה דבת שבע כדקאמרן. ומה היא חובה דחב (אלא) לקודשא בריך הוא בלחודוי ולא לאחרא, דקטל לאוריה בחרב בני עמון, ולא קטליה איהו בשעתא דאמר ליה ואדני יואב, דהא דוד הוה רבון עליה (ועל יואב), וקרא אוכח דכתיב (שם ב כג ח) אלה שמות הגבורים אשר לדוד, ולא אשר ליואב, ולא קטליה ההיא שעתא, וקטליה בחרב בני עמון. וקרא אמר ולא נמצא אתו דבר (מ"א טו ה) רק בדבר אוריה החתי, רק למעוטי קא אתי, בדבר אוריה, ולא באוריה, וקודשא בריך הוא אמר, (ש"ב יב ט) ואותו הרגת בחרב בני עמון, וכל חרב בני עמון הוה חקיק ביה חויה עקים דיוקנא דדרקון, ואיהו ע"ז דלהון, אמר קודשא בריך הוא, יבת חילא לההוא שקוץ, (ד"א דכיון דחרב בני עמון אתגבר ההיא שעתא על אוריה, כמה

תוקפא תקיף ההוא חויא עקימא), בגין דבשעתא דקטלו בני עמון לאוריה, וסגיאין מבני ישראל עמיה, ואתגבר בההיא שעתא חרב בני עמון, כמה תוקפא אתתקף ההיא ע"ז שקוץ. ואי תימא אוריה לא הוה זכאי כיון דכתיב עליה אוריה החתי, לאו הכי, זכאה הוה, אלא דשמא דאתריה הוה חתי, כמה דאת אמר (שופטים יא א) ויפתח הגלעדי, על שום אתריה אתקרי הכי, ועל דא בדבר אוריה החתי, דשקוץ בני עמון אתגבר על מחנה אלהי"ם, דמשריתא דדוד דיוקנא ממש דלעילא הוה, ובההוא שעתא דפגים דוד משריתא דא, פגים לעילא משריתא אחרא, ועל דא אמר דוד (תהלים נא ו) לך לבדך חטאתי, לבדך, ולא לאחרא, דא הוה ההוא חובה דחב לגביה, ודא הוה בדבר אוריה, ודא הוה בחרב בני עמון. כתיב (ד"ה ב טז ט) כי יהו"ה עיניו משוטטות בכל הארץ, אליו נוקבין, וכתיב (זכריה ד י) עיני יהו"ה המה משוטטים, אליו דכורין, והא ידיען אינון, דוד אמר (תהלים נא ו) והרע בעיניך עשיתי, בעיניך, לפני עיניך מבעי ליה, אלא מאי בעיניך, אמר דוד בההוא אתר דחבנא בעיניך הוה, דהוינא ידע דהא עיניך הוה זמינין וקיימן קמאי, ולא חשבנא לון, הרי חובא דחבנא ועבדנא באן אתר הוה בעיניך. למען תצדק בדברך תזכה בשפטך, ולא יהא לי פתחון פה למימר קמך, תא חזי כל אומנא כד מליל, באומנותיה מליל, דוד בדיחא דמלכא הוה, ואף על גב דהוה בצערא, כיון דהוה קמי מלכא תב לבדיחותיה כמה דהוה, בגין לבדחא למלכא, אמר, מארי דעלמא, אנא אמינא (שם כו ב) בחנני יהו"ה ונסני, ואת אמרת דלא איכול לקיימא בנסיונך, הא חבנא למען תצדק בדברך, ויהא מילך קשוט, דאלמלא לא חבנא יהא מלה דילי קשוט, ויהא מילך בריקניא, השתא דחבנא בגין דלהוי מילך קשוט, יהיבנא אתר לצדקא מילך, בגין כך עבידנא למען תצדק בדברך תזכה בשפטך, אהדר דוד לאומנותיה, ואמר גו צעריה מלין דבדיחותא למלכא. תנינן, לאו דוד אתחזי לההוא עובדא, דהא איהו אמר (שם קט כב) ולבי חלל בקרבי, (אנקיד חלל, כבר הוה חלל

זוהר חלק ב דף קז/ב

בקרבי), הכי הוה, אבל אמר דוד, בלבא אית תרין היכלין, בחד דמא ובחד רוחא, ההוא חד דמלייא דמא, ביה דיורא ליצר הרע, ולבי לאו הכי, דהא ריקן איהו, ולא יהבית דיורא לדמא בישא לשכנא ביה יצר הרע, ולבי ודאי חלל איהו בלא דיורא (ד"א דמא) בישא, וכיון דהכי הוה לא אתחזי דוד לההוא חובא דחב, אלא בגין למיהב פתיחו דפומא לחייביא, דיימרון דוד מלכא חב ותב בתיובתא ומחל ליה קודשא בריך הוה, כל שכן שאר בני נשא, ועל דא אמר (תהלים נא טו) אלמדה פושעים דרכיך וחטאים אליך ישובו. וכתיב (ש"ב טו ל) ודוד עלה במעלה הזיתים, עולה ובוכה, וראש לו חפוי, והוא הולך יחף, ראש לו חפוי ויחף אמאי, אלא נזוף הוה, עבד גרמיה נזוף לקבלא עונשא, ועמא הוה רחיקין מניה ארבע אמות, זכאה עבדא דהכי פלח למאריה, ואשתמודע בחוביה לאתבא מניה בתיובתא שלימתא. תא חזי, יתיר הוה מה דעבד ליה שמעי בן גרא, מכל עקתין דעברו עליה עד ההוא יומא, ולא אתיב דוד לקבליה מלה, דהכי הוה יאות ליה, ובדא אתכפרו חובוי, השתא אית לאסתכלא, שמעי תלמיד חכם הוה, וחכמתא סגיאיה הוה ביה, אמאי נפיק לגבי דוד, ועבד ליה כל מה דעבד, אלא מאתר אחרא הוה מלה, ואעיל ליה בלביה מלה דא, וכל דא לתועלתא דדוד, דהא ההוא דעבד ליה שמעי, גרמא ליה למיתב בתיובתא שלימתא, ותבר לביה בתבירו סגי, ואושיד דמעין סגיאין מגו לביה קדם קודשא בריך הוה, ועל דא אמר (שם טז י) כי יהו"ה אמר לו קלל, ידע דהא מאתר עלאה אחרא נחת מלה. תרין פקודין פקיד דוד לשלמה בריה, חד דיואב וחד דשמעי, עם שאר פקודין דפקיד ליה, דיואב דכתיב (מ"א ב ה) וגם אתה ידעת את אשר עשה לי יואב בן צרויה, מלה סתימא הוה, דאפילו שלמה לא הוה ליה למנדע, (ולא ידע) אלא בגין דידעו (ליה) אחרנין אתגלי לשלמה, ועל דא אמר, וגם אתה ידעת וגו', מה דלא אתחזי לך למנדע. דשמעי כתיב (שם ח) והנה עמך שמעי בן גרא, מאי והנה עמך, זמין הוה עמך תדיר, רבו הוה, ובגין כך לא אמר על יואב והנה עמך יואב, אבל שמעי דא

דאשתכח עמיה תדיר, אמר והנה עמך. (שם לו) וישלח המלך ויקרא לשמע, ויאמר בנה לך בית בירושלם, אן הוא חכמתא דשלמה מלכא בהאי, אלא כלא בחכמתא עבד, ולכל סטרין אשגח, דהא חכים הוה שמעי, ואמר שלמה בעינא דיסגי אורייתא בארעא על ידוי דשמעי, ולא יפוק לבר. תו מלה אחרא אשגח שלמה בחכמתא, דכתיב (ש"ב טז ה) יוצא יצוא ומקלל, מאי יוצא יצוא תרי זמני, ויצא ויקלל סגי (ליה), אלא חד יציאה דנפק מבי מדרשא לגבי דוד, וחד יציאה דנפק מירושלם לגבי עבדוי דמית עלוי, יציאה חדא לגבי מלכא, ויציאה תניינא לגבי עבדין, וכל דא חמא שלמה ואשגח ברוח קודשא ההוא יציאה תניינא, ועל דא אמר (שם לז) והיה ביום צאתך, ידע דביציאה ימות. ועפר בעפר (ש"ב טז יג) מהו, אמר שלמה, לגבי אבא בעפר הוה, לגבי שמעי במיא, דכתיב (מ"א ב לז) והיה ביום צאתך ועברת את נחל קדרון, עפר התם, והכא מיא, תרווייהו דן שלמה למהוי עפר ומיא כסוטה, למאן דאסטין ארחא לגבי אבוי. כתיב (שם ח) והוא קללני קללה נמרצת, וכתיב (שם) ואשבע לו ביהו"ה לאמר אם אמיתך בחרב, מאי בחרב, וכי שמעי טפשא הוה, דאילו הכי אומי ליה, דלא יימא בחרב לא, אבל בחנית או בגירא אין. אלא תרין מלין הכא, חד אמר ינוקא בריה דנונא רבא, ההוא

זוהר חלק ב דף קח/א

דקשקשוי סלקין לרום עננין, אומאה דדוד מלכא, כד הוה בעי לאומאה אפיק חרבא דיליה דתמן הוה חקיק שמא גליפא, ותמן אומי, וכך עבד לשמע, דכתיב ואשבע לו ביהו"ה לאמר אם אמיתך בחרב, במאי הוה אומאה דא, בחרב, (ס"א בהאי חרב דשמא קדישא חקיק ביה אומי), בחרב אומי. ומלה אחרא דן שלמה, אמר בקללה אתא לגבי אבא, במלין, הא מלין לגביה, ובשם המפורש קטליה ולא בחרב, ובגין דא עבד שלמה הכי. השתא אית לאסתכלא, דכיון דאומי ליה דוד אמאי קטליה, דאתחזי דהא אומאה דא בעלילה הוה, דהא לבא ופומא לא הוו כחדא, אלא ודאי דוד לא קטליה, והא ידיעא כל שייפין דגופא מקבלין כלא, ולבא לא מקבלא אפילו כחוטא דנימא דשערא, דוד מלכא לבא הוה, וקביל מה דלא אתחזי ליה לקבלא, ובגין כך (מ"א ב ט) וידעת את אשר תעשה לו כתיב, ותו דהא אילנא גרים למהוי נטיר ונוקם כחויא. כתיב (תהלים נא יח) כי לא תחפוץ זבח ואתנה עולה לא תרצה, זבחי אלהי"ם רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהי"ם לא תבזה, כי לא תחפוץ זבח, וכי לא בעי קודשא בריך הוא דיקרבון קמיה קרבנא, והא איהו אתקין לגבי חייביא קרבנא דיקרבון ויתכפר להו חובייהו, אלא דוד לקמי שמא דאלהי"ם אמר, וקרבנא לא קרבין לשמא דאלהי"ם אלא לשמא דיו"ד ה"א וא"ו ה"א, דהא לגבי דינא קשיא מדת הדין לא מקרבין קרבנא, דכתיב (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם קרבן ליהו"ה, ליהו"ה ולא לשמא דאלהי"ם, וכי תקריב קרבן מנחה ליהו"ה, זבח תודה ליהו"ה, זבח שלמים ליהו"ה. ובגין כך כיון דדוד מלכא לגבי אלהי"ם אמר, אצטריך למכתב כי לא תחפוץ זבח ואתנה עולה לא תרצה, דהא לשמא דא לא מקרבין אלא רוח נשברה, דכתיב זבחי אלהי"ם רוח נשברה, קרבנא דאלהי"ם עציבו ותבירו דלבא. ובגין כך מאן דחלם חלמא בישא עציבו אצטריך לאחזאה, דהא במדת אלהי"ם קיימא, וזבח דמדת דינא עציבו אצטריך ורוח נשברה, וההוא עציבו מסתייה לחלמא בישא, ולא שלטא דינא עלוי, דהא זבח דאתחזי למדת דינא אקריב קמיה. לב נשבר ונדכה אלהי"ם לא תבזה, מאי לא תבזה, מכלל דאיכא לב דאיהו בזה, אין, היינו לב דאיהו גאה לב בגסות רוחא, היינו לב דאיהו בזה, אבל לב נשבר ונדכה אלהי"ם לא תבזה. היטיבה ברצונך את ציון תבנה חומות ירושלם, מאי היטיבה, אתחזי דהא טיבו אית בה, והשתא היטיבה על ההוא טיבו, ודאי הכי הוא, דהא מן יומא דקודשא בריך הוא אשתדל בבגין בי מקדשא לעילא, עד כען ההוא הטבה דרצון לא שרייא על ההוא בנין, ועל דא לא אשתכלל, דהא בשעתא דרצון דלעילא יתער, ייטיב וידליק נהורין דההוא בנין וההוא עבידתא, דאפילו מלאכין דלעילא לא ייכלון לאסתכלא בההוא בי מקדשא, ולא בההוא בנין, וכדין בי מקדשא וכל עובדא אשתכלל. תבנה

חומות ירושלים, וכי מן יומא דאשתדל בבנין בי מקדשא עד כען לא בנה לון, אי חומות ירושלים עד כען לא בנה, בי מקדשא על אחת כמה וכמה, אלא קודשא בריך הוא כל עובדוי לאו כעובדי דבני נשא, בני נשא כד בנו בי מקדשא לתתא בקדמיתא עבדו שורי קרתא, ולבסוף עבדו בי מקדשא, שורי קרתא בקדמיתא בגין לאגנא עליהו, ולבתר בנינא דביתא, קודשא בריך הוא לאו הכי, אלא בני בי מקדשא בקדמיתא, ולבסוף כד יחית ליה משמיא ויותיב ליה על אתריה, כדין יבנה חומות ירושלים, דאינון שורין דקרתא, ועל דא אמר דוד ע"ה (תהלים נא כ) היטיבה ברצונך את ציון בקדמיתא, ולבתר תבנה

זוהר חלק ב דף קח/ב

חומות ירושלים. הכא אית רזא, כל עובדין דעביד קודשא בריך הוא, בקדמיתא אקדים ההוא דלבר ולבתר מוחא דלגו, והכא לאו הכי, תא חזי כל אינון עובדין דעביד קודשא בריך הוא, ואקדים ההוא דלבר, מוחא אקדים במחשבה, ובעובדא ההוא דלבר, דהא כל קליפה מסטרא אחרא הוי, ומוחא מן מוחא, ותדיר סטרא אחרא אקדים ורבי ואגדיל ונטיר איבא, כיון דאתרבי זרקין ליה לבר, (איוב כז יז) ויכין רשע, וצדיק ילבש, וזרקין לההיא קליפה, ומברכין לצדיקא דעלמא. אבל הכא בבנינא דבי מקדשא, דסטרא בישא יתעבר מעלמא, לא אצטריך, דהא מוחא וקליפה דיליה הוי, אקדים מוחא דכתיב היטיבה ברצונך את ציון בקדמיתא, ולבתר תבנה חומות ירושלים, ההיא חומה דלבר דאיהי קליפה, דיליה היא ממש, דכתיב (זכריה ב ט) ואני אהיה לה נאם יהו"ה חומת אש סביב, אני ולא סטרא בישא. ישראל אינון מוחא עלאה דעלמא, ישראל סליקו במחשבה בקדמיתא, עמין עעכו"ם דאינון קליפה אקדימו, דכתיב (בראשית לו לא) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל, וזמין קודשא בריך הוא לאקדמא מוחא בלא קליפה, דכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליהו"ה ראשית תבואתה, מוחא אקדים לקליפה, ואף על גב דמוחא יקום בלא קליפה, מאן הוא דיושיט ידא למיכל מניה, בגין (שם) דכל אוכליו יאשמו, רעה תבא אליהם נאם יהו"ה. בההוא זמנא (תהלים נא כא) אז תחפץ זבחי צדק, בגין דהא כדין יתחבר כלא בחבורא חדא, ויהא שמא שלים בכל תקוניה, וכדין קרבנא להוי שלים ליהו"ה אלהי"ם, דהשתא אלהי"ם לא אתחבר לקרבנא, דאלמלא אתחבר ביה, כמה אלהי"ם יסלקון אודנין לאתחברא תמן, אבל בההוא זמנא (שם פו י) כי גדול אתה ועושה נפלאות אתה אלהי"ם לבדך, ואין אלהי"ם אחרא. ובההוא זמנא כתיב, (דברים לב לח) ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהי"ם עמדי, (ראו עתה) ראו כי אני אני הוא סגי, מאי עתה, אלא דלא הוה קדם לכן, וההוא זמנא ליהוי, אמר קודשא בריך הוא, עתה ראו מה דלא יכלתון למיחמי מקדמת דנא, כי אני אני תרי זמני אמאי, אלא לדייקא דהא לית תמן אלהי"ם אלא הוא, דהא כמה זמנין דאתמר אני זמנא חדא ולא יתיר והוה תמן סטרא אחרא, אבל השתא אני אני הוא ואין אלהי"ם עמדי, דהא כל סטרא אחרא אתעבר, ודייקא אני אני. אני אמית ואחיה, עד השתא מותא הות מסטרא אחרא, מכאן ולהלאה אני אמית ואחיה, מכאן דבההוא זמנא כל אינון דלא טעמי טעמא דמותא, מניה תהא לון מותא, ויקים לון (מיד), אמאי, בגין דלא ישתאר מההוא זוהמא בעלמא כלל, ויהא עלמא חדתא בעובדוי ידוי דקודשא בריך הוא:

(שייך לעיל דף קו ע"א):

ואם אמר יאמר וגו' לא אצא חפשי, כמה דאתמר, כדין פגים ליה פגימו. אם בגפו יבא, מהו בגפו, תנינן כתררגומו בלחודוי, יאות הוא, אבל הא תנינן, כל עלמא לא קאים אלא על גפא חדא דליותן, ורזא דא בשעתא דקיימא דכר ונוקבא, דדכר ונוקבא ברא לון קודשא בריך הוא, ובכל מה דאזלין עלמא מזדעזע, ואלמלא דסרס קודשא בריך הוא דכורא וצנן ית נוקבא, הווי מטשטשין עלמא,

ועל דא לא עבדין תולדין, (ד"א ומאן דלא עביד תולדין בגפו). אם בגפו יבא, תחות ההוא גפא דלא עביד תולדין עאל, והואיל וכן בגפו יצא, לתמן אתדחיא ולא עאל לפרגודא כלל, ואתדחיא ואתטריד מההוא עלמא, בגפו יצא, בגפו יצא ודאי. תא חזי מה כתיב, (ויקרא כ כ) ערירים ימותו, ערירים (כתיב) כלל דכר ונוקבא, ברזא דדכורא עאל, וברזא דנוקבא יפוק, עאל בהאי ויפוק בהאי, והאי איהו אתר דקא אתדבק ביה בההוא עלמא. דהא קודשא בריך הוא לא בעי דיעול קמיה מאן דמסרס גרמיה בהאי עלמא, תא חזי מן קרבנא, דלא

זוהר חלק ב דף קט"א

הוּוּ מקרבין קמיה סרוסא, ואפיקו ליה דלא יתקריב לקמיה, ופקיד ואמר (ויקרא כב כד) ובארצכם לא תעשו, וכן לדרי דרין אסיר לסרוסי בריין דברא קודשא בריך הוא בעלמא, דהא כל סרוסא דסטרא אחרא איהו. ואי איהו אשתדל ונסיב אתתא ולא עביד תולדין, ולא בעא, ואף על גב דאית ליה אתתא, או אי היא לא בעאת, ועאל לההוא עלמא בלא תולדין, מה כתיב אם בעל אשה הוא, ולא אשגחו לפעל ידוי דמאריהון, ויצאה אשתו עמו, איהו יעול בגפו דדכורא, ואיהי בנוקבא, בגפו יבא בגפו יצא כמה דאתמר כלא על תקוניה. אם אדניו יתן לו אשה כמה דאתמר, אם אדניו דא איהו אדון כל הארץ, יתן לו אשה, מהכא דלאו ברשותא דבר נש קיימא למיסב אתתא, אלא (כלא) (משלי טז יא) פלס ומאזני משפט ליהו"ה) כלא במאזנים לעלות, יתן לו אשה, דהא לאו ברשותיה איהו, ומאן איהי, ההיא דלאו דיליה, ולא אזדמנת לגביה, ומאן איהי ההיא דהות זמינא לאחרא, ואקדים האי ברחמי ונטיל לה, דא אתייהיבת ליה דלא אתחזיאת ליה. וקודשא בריך הוא חמי מרחיק, וחמי לההיא אתתא דזמינת לאפקא תולדין בעלמא, אקדים האי ברחמי ואתייהיבת ליה, ועביד איבין וזרע וזרעא באתתא (ס"א בגנתא) דלאו דיליה, בגין כך האשה וילדיה תהיה לאדניה והוא יצא בגפו, אי ענייא מסכנא, כמה אשתדל בריקניא, לאה ואשתדל למעבד פירין בגנתא דלאו איהי דיליה, ונפק בריקניא. סבא סבא בעדנין (ס"א בענינין) אלין לא הוית ברגליך דחי לתרעא, כמאן דשכיב בארעא בלא תוקפא דהא אתחלש, ומחלשא סגי דלא יכיל דחי ברגלוי, אתתקף סבא ולא תדחל, האי ענייא מסכנא דאשתדל בריקניא, אימא אמאי, אי בגין דזרע בגנתא אחרא דלאו דיליה, יאות, אי הכי (ס"א אבל הכא) קודשא בריך הוא יהיב ליה ההוא גנתא למזרע בה, דהא איהו לא נטיל לה. אלא תא חזי, כל מלין דקודשא בריך הוא עביד, כלהו בדינא אינון, ולא הוה מלה בריקניא, האי דקודשא בריך הוא יהיב ליה אתתא ועבד בה פירין ואיבין, לאו האי כשאר בני גלגולא, ולא דמי מאן דאשתדל בהאי עלמא לאסגאה אילנא (ס"א ולא יכיל), למאן דלא בעא לאסגאה ולאשתדלא, ואעקר ואפיל טרפין דאילנא, ואזער איבא דיליה. האי דאדניו יהיב ליה אתתא בגין למעבד איבין, הא אשתדל בקדמיתא בגין לאסגאה אילנא, ולא יכיל, זכייין כל כך לית ליה, (ס"א דבנין גם כן לית ליה), דאי הוה זכאה כדקא יאות, לא הוה תב בגלגולא (כאבנא בקוספיתא), דהא כתיב (ישעיה נו ה) ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם טוב מבנים ומבנות, והשתא דלא זכה, קודשא בריך הוא חמי דהא אשתדל ולא יכיל. האי אדוניו יתן לו אשה כמה דאתמר, וכיון דחס עליה קודשא בריך הוא ויהיב ליה ברחמי, קודשא בריך הוא גבי מדידיה בקדמיתא, ונטיל מה דגרע ההוא מבוועא, ובגין כך האשה וילדיה תהיה לאדניה, ולבתר ייתוב וישתדל על גרמיה, לאשלומי גרעוניה, עד הכא רזא דקרא. סבא סבא, את אמרת על דא דבריקניא אשתדל, ולא אשגחת עלך דבריקניא את אזיל במה דאמרת, דהא קרא רדיף אבתרך דסתיר כל בניינא דבנית עד השתא, ואת חשיב דאנת משטטא ימא לרעותך, ומאי איהו, דכתיב ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדוני את אשתי וגו'. אי סבא סבא לאי חילא, מה תעביד, חשבת דלא ליהוי מאן דרדיף אבתרך, והא האי קרא רדיף אבתרך, ונפיק מבתר כותלא כאילה בחקלא, מדלג דלוגין אבתרך, תליסר דילוגין דליג אבתרך

ואדביק לך, מה תעביד סבא, השתא אית לך לאתגברא בחילך, דהא גיבר תקיף הוית עד יומא, סבא סבא הוי דכיר יומא דתלגא, כד זרענא פולין, והווי כמה גיברין בני

זוהר חלק ב דף קט/ב

חילא לקבלך, ואנת בלחודך נצחת תליסר גברין תקיפין בני חילא, דכל חד מנייהו קטיל אריא עד לא ייכול, אי לאינן תליסר גוברין נצחת, הני תליסר דלית בהו חילא אלא מלין, על אחת כמה וכמה. אמר יאמר כתיב, אלא קודשא בריך הוא ארזיה למעבד דינא לכלא, כד מטא זמנא דהאי (אתתא) לאשכחא בר זוגה, מה עביד, קטיל לדין, ונטיל לה ההוא בר זוגא, ואיהו נפיק מהאי עלמא בלחודוי יחידאה. ואם אמר יאמר, הא אוקמוה חברייא כפשטיה דקרא, ואם אמר בשירותא דשית שנין, יאמר בסופא דשית שנין עד לא יעול שביעאה, דהא אי אמר כד איהו אפילו ביומא חד משביעאה, מלוי בטלין, מאי טעמא, העבד כתיב, בעוד דאיהו עבד בשתא שתיאתא, אמר בשירותא דשית שנין ולא אמר בסופא דשית שנין, לאו כלום הוא, ובגין כך תרי זמני אמר יאמר. והכא בעוד דאיהו בהאי אתתא, אסגי צלותין ובעותין בכל יומא לגבי מלכא קדישא, כמה דהוה שירותא ברחמי, הכי הוא סופא ברחמי, ודא הוא אמר יאמר, אמר בקדמיתא כד אקדים ברחמי, יאמר בסופא ויתקבל ברחמי. ומה יאמר, אהבתי את אדוני, דבגין דא ובסגיא דצלותין רחים ליה לקודשא בריך הוא, ואתקין עובדוי, ואמר אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי, קודשא בריך הוא קביל ליה בההוא תיובתא ובאינן סגיא דצלותין. מה עביד קודשא בריך הוא, מה דהוה זמין לאהדרא ליה בגלגולא, ולמסבל עונשין בהאי עלמא על מה דעבד, לא אהדר ליה להאי עלמא, ומה עביד, קריב ליה לבי דינא דמתיתתא דרקיעא, ודיינין ליה, ומסרין ליה לבי מלקיותא, וארשים ליה קודשא בריך הוא היך אתמסר לבי עונשא, ופגים ליה למהוי תחות שלטניה דערלה, (נ"א ופקיד ליה למהוי תחות שלטניה דיובלא), עד זמן ידיעא, ובתר פריק ליה. אי בההוא זמנא דקא עבדין ליה פגמו, אי מטא יובלא אפילו יומא חד ליובלא, אתחשב (ליה) כמה דאשכח זמנא עד יובלא, הכי אתענש ולא יתיר, אתא יובלא ואפרוק, ועאלין ליה גו פרגודא, עד הכא. אסתים עינוי ההוא סבא רגעא חדא, פתח ואמר (מיכה ו ב) שמעו הרים את ריב יהו"ה, והאיתנים מוסדי ארץ, כי ריב ליהו"ה עם עמו וגו', אי סבא, עד השתא הוית בעמקי ימא, והשתא דלגת בטורין תקיפין, למעבד עמהון קרבא, אלא ודאי עד כען בימא תקיפא אנת, אבל עד דאזלת בעמקי ימא פגעת באינן טורין תקיפין די בגו ימא ואערעת בהו, השתא אית לך לאגחא קרבא בעמקי ימא ובהנהו טורין. סבא לאי חילא, מאן יהבך בדא, הוית בשלם ובעית לכל האי, אנת עבדת אנת סבול, השתא לית לך אלא לאגחא קרבא ולנצחא כלא, ולא למהדר לאחורא, אתקף בחילך, חגור חרצך, ולא תדחל לתברא הני טורין דלא יתקפון לגבך, אימא לון, טורין רמאין טורין תקיפין, היך אתון מתתקפין. תרי קראי כתיבי, חד כתיב (שם א) קום ריב את ההרים ותשמענה הגבעות קולך, וחד כתיב שמעו הרים את ריב יהו"ה, אלא אית טורין, ואית טורין, אית טורין דאינן טורין רמאין לעילא לעילא, לאלין כתיב שמעו הרים את ריב יהו"ה, ואית הרים דאינן טורין תתאין לתתא מנייהו, לאלין כתיב קום ריב את ההרים, דהא רדיף מצותין אית לגבייהו, ועל דא אית טורין ואית טורין. ואי תימא סבא, הא כתיב ותשמענה הגבעות, אלין גבעות כל אינן דלתתא, והשתא אנת עביד לון הרים, אלא הכי הוא, לגבי אינן טורין רמאין אקרון גבעות, כד אינן בלחודייהו אינן הרים אקרון. תא חזי, כתיב והאיתנים מוסדי ארץ, כיון דכתיב שמעו הרים,

זוהר חלק ב דף קי/א

מאן אינון הרים, ומאן אינון איתנים, אלא הרים ואיתנים כלהו חד, אבל אלין תלת עלאין לעילא על רישייהו, ואינון תלת לתתא מנייהו, וכלהו חד, הרים לעילא, ועלייהו אמר דוד (תהלים קכא א) אשא עיני אל ההרים, ואלין אינון תלת קדמאי, והאיתנים מוסדי ארץ אלין אינון תלת בתראי לתתא מנייהו, תרי סמכי ביתא, וחד חדוה דביתא, ואלין אקרון מוסדי ארץ, איתנים אינון, ואיתנים אקרון. סבא סבא, הא ידעת מאן דאגח קרבא, אי לא ידע לאסתמרא לא ינצח קרבין, אצטריך למחאה בידיה, ולאסתמרא ברעיוניה, ומה דיהא חשיב אחרא דיהא חשיב איהו, ויד ימינא זמינא תדיר למחאה, ומחשבוי וידא שמאלית זמינא תדיר לקבלא ולאסתמרא, וימינא לכלא. השתא אמרת והאיתנים, איתנים אינון לתתא, והרים לעילא, אסתמר סבא, דהא רעיונא אחרא לקבלך, דכתיב (שם פט א) משכיל לאיתן האזרחי, ודא איהו אברהם סבא, ואקרי איתן, ואי אברהם איהו איתן, יצחק ויעקב איתנים אקרון. קום סבא, דהא ידעת רעיונא על דא, הוי מחי לרעיונך, (במדבר כד כא) וישא משלו ויאמר איתן מושבך ושים בסלע קנך, איתן דא בקר דאברהם, והיינו (בראשית מד ג) הבקר אור, דא עמודא דכל עלמא קיימא עליה, ונהירו דיליה מאברהם ירית, נהר היוצא מעדן אקרי. אי סבא סבא, הא רעיונא אחרא לקבלך, ולא ידעת לאסתמרא היכי מגיחין קרבא, סבא אן הוא תוקפא דילך, ודאי (קהלת ט יא) לא לגבורים המלחמה, כתיב משכיל לאיתן האזרחי, וכתיב משכיל לדוד, דא נהר היוצא מעדן, דאיהו תורגמן לדוד, לאודעא ליה מאינון מלין סתימין עלאין, אי משכיל איהו נהר דנפיק מעדן, איתן האזרחי אברהם איהו לעילא. ודאי הא ידענא, ואף על גב דאנא סבא על רעיונא דא מחינא, איתן האזרחי, תרין דרגין אינון, כמה דאת אמר בקר אור, אור הוא אברהם, בקר הוא נהר, אופי הכי איתן האזרחי, אזרח הוא אברהם, איתן כמה דאתמר דא ההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן. השתא סבא קום קאים על רתיכך, דהשתא תנפול ולא תיכול למיקם, הא שלמה מלכא אתי בחילוי ורתיכוי וגברוי ופרשו, ואתי לקבלך, קום פוק מן חקלא דלא ישכח לך תמן, כתיב (מ"א ח ב) ויקהלו אל המלך שלמה כל איש ישראל בירח האיתנים בחג וגו', ירח דאתילידו ביה האיתנים, ומאן אינון אבהן, ואינון איתני עולם, וירח דא איהו תשרי, דאלפא ביתא אהדר למפרע מתתא לעילא. ותו ממילך יאות דתפוק מן חקלא, ולא תשתכח תמן, אילו כתיב משכיל איתן האזרחי כדקאמרת, השתא דכתיב משכיל לאיתן האזרחי, לית קרבך כלום, ותפוק מן חקלא בעל כרחך ולא תתחזי תמן. אי סבא עניא מסכנא היכי תפוק, אי הכי ינצחון לך, ואי תערוק מן חקלא, כל בני עלמא ירדפון אבתרך, ולית לך אנפין לאתחזאה קמי בר נש לעלמין, הכא אומינא דלא אפוק מן חקלא, והכא אתחזי אנפין באנפין בשלמה מלכא וכל איש ישראל, וגוברין ופרשין ורתיכין דיליה, קודשא בריך הוא יסייע לך סבא, דהא לאי חילא אנת, קום סבא אתגבר בחילך ואתתקף, דעד יומא דא הוית גיבר תקיף בגוברין. פתח ואמר, משכיל לאיתן האזרחי, אלו כתיב משכיל לדוד כדקאמרת, אבל משכיל לאיתן, אית משכיל ואית משכיל, אית משכיל לעילא, ואית משכיל לתתא, משכיל לאיתן, בזמנא דההוא גבר (ס"א נהר) קם בתיובתא, כל שייפן חדאן ומתחברן לגביה, ואי הוא

זוהר חלק ב דף קי/ב

סליק עד דסליק, עד דמוחא עלאה אתפייס לגביה וחדוי לקבליה, וכדין משכיל לאיתן האזרחי, משכיל ליה ואודע ליה על ידא דאברהם (ס"א על ידוי לאברהם) רחימוי כל מה דאצטריך, וההוא מוחא עלאה משכיל לאיתן. וכד דוד מלכא אתתקן בתיאובתא לגביה, איהו משכיל לדוד, כמה דהוה מוחא עלאה משכיל ליה, ועל דא אית משכיל ואית משכיל. (אית משכיל), בירח האיתנים, דאתילידו בהאי ירח איתנים, בנינא לתתא איהו כגוונא דלעילא, ואתילידו ביה הרים ואיתנים, הרים סתימין, איתנים ירכין תקיפין כנחשא, וההוא איתן בינייהו. קום סבא הוי מחי לכל סטרין, בשעתא דסליק משה לקבלא אורייתא, מסר ליה קודשא בריך הוא שבעין מפתחן דאורייתא, כד

מטא לתשעה (ושתין) וחמשין, הוה חד מפתחא גניז וסתים דלא הוה מסר ליה, אתחנן לקמיה, אמר ליה, משה, כל מפתחן עלאין ותתאין בהאי מפתחא תליין, אמר לקמיה, מאריה דעלמא מה שמייה, אמר ליה איתן, וכל אינון איתנים ביה תליין וביה קיימן. לבר מתורה, מגופא דתורה שבכתב איהו, ואיהו עקרא דמפתחא דתורה שבכתב, אודע ליה ומשכיל ליה, ואיהו עקרא ומפתחא דתורה שבכתב, וכד אתתקנת תורה שבעל פה לגביה, הוא (עקרא דהיכלא) מפתחא דילה (לגביה) ודאי, כדין משכיל לדוד. ומגו דירתא תורה שבעל פה, (לגבי) אתוון למפרע, על דא אקרי תשר"י, תשר"ר איהו, אבל בגין דאיהו רזא דשמא קדישא, חתים ביה קודשא בריך הוא את דשמייה י', במזבח חתים ביה ה', ש(שמות כז ה) הרשת עד חצי המזבח, אתת דבורה וחתים ביה ו', והיינו דכתיב (שופטים ה א) ותשר דבורה, ובאתר דא חתימו דשמא קדישא דאחתים ביה. וההוא מפתחא כד פתחא בתורה שבעל פה, בעינן לאשתמודעא ליה, ודא איהו תניא, איתן מושבך, ברייתא לבר מגופא, איתנים אינון תנאים, עמודים סמכין לבר מגופא. השתא אית לאודעא מלה, בזמנא דאלין לגבי תורה שבכתב אקרון איתנים, לגבי תורה שבעל פה אקרון תנאים, איתן לגבי תורה שבכתב, תניא לגבי תורה שבעל פה וכלא כדקא יאות. חברייא, הא אנא בחקלא, שלמה מלכא וגוברין תקיפין דיליה, ייתי וישכח חד סבא לאי בחילא, תקיף גיבר נצח קרבין, הא ידענא דאתא וקיימא לבתר טינרא דחקלא, והוא אשגח בי, והיך גבורתי קיימא בחקלא בלחודוי, אשגח דאיהו איש שלום מאריה דשלמא ואזל ליה, השתא סבא גבורתך עלך ואנת בלחודך בחקלא תוב לאתרך, ושארין זינך מעלך, (ד"א כמאן דנפיק מן חקלא). שמעו הרים את ריב יהו"ה והאיתנים מוסדי ארץ (מיכה ו ב), שמעו הרים כדקאמרן, והאיתנים מוסדי ארץ, מוסדי ארץ ודאי, דהא מנייהו אתזן, ומנייהו קביל כל יומא, ואינון מוסדי ארץ. כי ריב לה' עם עמו (שם), מאן הוא דיכיל למיקם בריב דקודשא בריך הוא (כל שכן) בישראל, ועל דא אמר לאלין, שמעו הרים את ריב יהו"ה דא איהו מצותא חדא, קום ריב את ההרים מצותא תניינא, דנצח בהו קודשא בריך הוא כל אלין ריבות לישראל, וכל אינון תוכחות כלהו, כאבא דאוכח לבריה והא אוקמוה. ביעקב כתיב, בשעתא דבעא לנצחא בהדיה מה כתיב, (הושע יב ד) וריב ליהו"ה עם יהודה, ולפקוד על יעקב, מה ריב איהו, כמה דכתיב (שם) בבטן עקב את אחיו, על האי מלה אתא תוכחה וכל אינון ריבות, וכי לאו מלה רברבא איהו בבטן עקב את אחיו וגו'. האי לאו מלה זעירא איהו מאי דעביד בבטן, וכי עוקבא עביד בבטן, אין ודאי:

(נ"א והא איתמר) (אבל) האי קלא דאתתא, דיכלא קלא דחויא לאחדא בה ככלבא בכלבתא, מאן איהו:

ס"א:

בכלא דחה יעקב לעשו אחוי, בגין דלא יהא ליה חולקא כלל. עשו לא התרעם

זוהר חלק ב דף קיא/א

זהר:

אלא תא חזי, דלית בכל קלין דנשין דעלמא דיכלא קלא דחויא לאתדבקא בה ולאחאחדא בה ולאשתתפא בה, אלא תרין נשין אינון דיכלא קלא דחויא לאחאחדא בהון, חדא, האי דלא נטירת סואבות נדותה וימי לבונה כדקא יאות, או דאקדימת יומא חדא לטבול, וחדא האי אתתא דמאחרת לבעלה עונה דילה למעבד צערא לבעלה, בר אי איהו לא חייש ולא אשגח לדא, אלין אינון תרין נשין. דהא כמה דאקדימו הכי אנון מתאחרן לגבי קלא דנחש, עד דאדביק קלא בקלא, וכמה

דמתאחרן למעבד צערא לבעלה (ס"א בעבודה) בעכובא דמצוה, הכי אקדים קלא דנחש לאתדבקא בההיא קלא דאתתא, ואלין אינון תרין נשין דקלא דנחש אחיד בקלא דלהון ככלבא בכלבתא, סאובתא בטר סאובתא זינא בטר זיניה. ואם תאמר, מה איכפת לן אי אחיד קלא בקלא אי לא אחיד, ווי דהכי מתאבדן בני עלמא בלא דעתא, האי קלא דאתתא כד אתערב ואשתתף בהדי קלא דנחש, בשעתא דחייבת ומרשעת נפקת מגו איבה (נ"א איפה), ומשטטא בעלמא, אי ערעת בהני תרין קלין, קלא דנחש וקלא דאתתא, ואתתא אתחממת בהו ואינון בה, וכיון (ס"א דמתחממן מתעבדין רוחא ואזלין בהדה) דאתחממת, מתעבדין רוחא ואגלים בהדה, עד דמשטטא ועאל במעהא דהאי אתתא. והאי ינוקא דילידת, כד אתת ההיא חייבתא, פקידת ליה לההוא רוחא, דאיהו חבורא בישא, קלא דנחש דמכשכשא בה, ואיהו מחייכא בינוקא, עד דאתת ההיא חייבתא, כאתתא דפקידת ברא לאתתא אחרא, ומפטטא ליה וחיכת ליה בפטוטא עד דתייתא אמיה, כך עבדא האי רוחא, וזמנין סגיאין דאיהו שליחא דההיא חייבתא וקטלא ליה, הדא הוא דכתיב (קהלת ד א) ומיד עושקיהם כח, ולא:

ס"א:

אלא מחד דאינון תרין, דכתיב (בראשית כו לו) ויעקבני זה פעמים, פעמים מבעי ליה, מאי זה, אלא חד דאקיש לתרין, חד דנפק לתרין, ומאי ניהו בכרתי, אתהפכו אתוון והוה ברכתי, זה פעמים, חד דאתקש לתרין, ולא ידע עשו מה דעבד ליה בבטן. אבל רב ממנא דיליה ידע הוה, וקודשא בריך הוא ארגיש שמיא וחילייהו לקלא דא, דהא ברכה ובכורה לא תבע ממנא דיליה, ולא אמר, דהא ברכה הוה ליה למתבע ולא תבע, אחוה הא תבע ודאי, דכתיב (ישעיה נח ז) ומבשרך לא תתעלם, ולא בעא יעקב למייהב ליה למיכל, עד דנטל מניה בכורתא דיליה. מאי בכורה נטל מניה, הבכורה דלעילא ותתא, בכרה חסר ו'. כדין עקב את אחיו ודאי, דעבד ליה עוקבא, וארמי ליה לאחורא, מאי אחורא, אקדים ליה דיפוק בקדמיתא להאי עלמא, אמר יעקב לעשו, טול אתה האי עלמא בקדמיתא, ואנא לבתר. תא חזי מה כתיב, (בראשית כה כו) ואחרי כן יצא אחיו, וידו אחזת בעקב עשו, מאי בעקב עשו, וכי סלקא דעתך דהוה אחיד ידיה ברגליה, לאו הכי, אלא ידו אחזת, במאן דההוא דהוה עקב, ומנו עשו, דהא עשו עקב אקרי משעתא דעקב ליה לאחוי, ומיומא דאתברי עלמא עקב קרי ליה קודשא בריך הוא, דכתיב (שם ג טו) הוא ישופך ראש, ואתה תשופנו עקב, אנת דאקרי עקב, תשופנו בקדמיתא, ולבסוף הוא דימחי רישך מעלך, ומנו, סמא"ל, דאיהו רישא דחויא דמחי בהאי עלמא. ועל דא בבטן עקב את אחיו, שוי עליה למהוי עקב, ונטל עשו האי עלמא בקדמיתא, ודא רזא דכתיב (שם לו לא) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל, ודא איהו רזא דאמר שלמה מלכא, (משלי כ כא) נחלה מבוהלת בראשונה, ואחריתה לא תבורך, בסוף עלמא, ועל דא (הושע יב ד) בבטן עקב את אחיו. ובאונו שרה את אלהים, מאי באונו, הכי אמרו בחילא ותוקפא דיליה, יאות, אבל לאו הכי ברירו דמלה, יעקב דיוקנא עלאה הוה, וגופא קדישא, דלית גופא מיומא דהוה אדם הראשון כגופא דיעקב, ושופריה דאדם הראשון, ההוא שופריה ממש הוה ליה ליעקב, ודיוקניה

זוהר חלק ב דף קיא/ב

זהר:

כמה דאתון אמרין, אלא ההוא כח דההוא רוחא, ועל דא תרין זמנין כתיב בהאי קרא ואין להם מנחם, חד מלילית חייבתא, וחד מההוא רוחא. אי סבא, השתא אית לך רחימין, ואת משתעי כמאן דלא חמית אנון מגיחי קרבא, הא כלהו בשלמא עמך השתא, מכאן ולהלאה לא אעדי מנאי

מאני קרבא בדיל לאדכרא שמי. ההוא חטאת רובץ קאים על פתחא ככלבא, בזמנא דקלא בתרייתא דיהיבת אתתא נפיק, איהו דליג מעל פתחא ואתעבר מתמן, ואזיל אבתריה, מאי טעמא, בגין דקודשא בריך הוא שדר חד מפתחא דיליה, וקלא פרחא ומפתחא אתיא, וחויא אזל בתר קלא דהוא נפיק לעלמא. ועד טורא דבטנא אזיל ומכשכשא, עד עידן דאתנקיאת מההוא זוהמא דנשיכין דחויא בישא, וקודשא בריך הוא מסבב סבובין ועביד עובדין כדקא יאות. וכל דא בגין דההוא בטן אתדחיא, הא ודאי אתדחיא מההוא בטן, ולית ליה חולקא, ואתדחי מבטן דלתתא דשאר נשין דעלמא, דאף על גב דעביד צער, לא אתיהיב ליה רשו לשלטאה ביה, ומאן בטן אתיהיב ליה ואיהו שליט עליה, ההוא בטן דסוטה, דכתיב (במדבר ה כז) וצבתה בטנה, בגין דהאי בטן עביד ביה נוקמין לרעותיה, והאי בטן דיליה איהו, וקודשא בריך הוא יהיב ליה בגין דלא אתדחי מכלא. השתא רחימין דילי אציתו, לא חמינא לכו, ומלילנא לכו, (קהלת א ח) כל הדברים יגעים, לא יכיל איניש למללא, אפילו מלין דאורייתא יגעים אינון. כתיב (בראשית לב) ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו, וכתיב וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו, וההוא ירך רווח מיעקב, וההוא ירך הוה בחלישו דיליה עד דאתא שמואל, מאי בחלישו, דלא משיך נבואה, כד אתא שמואל, נטל ההוא ירך וסלקיה מההוא אתר וחטף ליה מניה, ומההוא זמנא אתעדי מניה, ולא הוה ליה חולקא בקדושה כלל. קודשא בריך הוא לא קפח ולא דחי ליה מכלא, בגין דנטל שמואל ירך דיליה, אלא יהיב ליה חולקא חדא, מאי איהו, יהיב ליה ההוא ירך ובטן דסוטה, חלף ההוא ירך ובטן דאעדי מניה, ועל דא תרווייהו יהיב ליה קודשא בריך הוא, למהוי אתרא דקודשא פנוי מכל סאבותא. ולנפיל ירך, מהו ולנפיל, ונפלה ירכה, ולצבות, וצבתה ירכה מבעי ליה, אלא כמאן דאשדי גרמא לכלבא, ואמר ליה טול האי לחולקך. ומכלא לא אבאיש קמיה אלא דגזלו (ס"א דאפיקו) מניה ירך, בגין דאיהו יגע ולא עליה, ורווח ליה ואפיקו ליה מניה, ועל דא קודשא בריך הוא אפיל ליה גרמא דא דסוטה, ואפיק ליה כדקאמרן, ובדא איהו רוי וחדי. וכל אינון רתיכין וסייעתא דיליה בעאן תדיר ירך, ואזלי בכסופא אבתריה, ובגין דא הני ברכי דרבנן דשלהי מן דא איהו, דכל כסופא דלהון בתר ירך איהו, וכל שכן ירך דרבנן, וכל מלה אהדר לאתריה, וקודשא בריך הוא לא גרע כלום מכל מה דאצטריך, ולא בעא דיקרב לקדושה בר עמיה ועדביה חולקיה ואחסנתיה. וכמה דעביד קודשא בריך הוא לעילא, הכי עבדי ישראל לתתא, והכי אצטריך למעבד, והכי תנינו, אסיר ליה לישראל למילף אורייתא לעכו"ם, דכתיב (תהלים קמז) יט) מגיד דבריו ליעקב וגו' לא עשה כן לכל גוי וגו', ועל דא דחי ליה יעקב ודחי ליה שמואל, דלא יהא ליה חולקא:

ס"א:

דיעקב דיוקנא דאדם הראשון ממש. אדם הראשון בשעתא דאתא חויא ואתפתה על ידוי, יכיל חויא ליה, מאי טעמא, בגין דלא הוה תוקפא לאדם הראשון, ועד כען לא אתייליד מאן דהוה תוקפא דיליה, ומנו תוקפא דאדם הראשון, דא שת דהוה בדיוקנא דאדם הראשון ממש, דכתיב (בראשית ה ג) ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת, מאי בדמותו כצלמו, דהוה מהול, וכד אתא ממנא דעשו לגבי דיעקב, כבר אתייליד תוקפא דיעקב דאיהו יוסף, וזהו ובאונו שרה את אלהי"ם:

(ע"כ מצאתי בס"א, ועתה תחזור לדף הקודם במקום שמתחיל האי קלא):

זוהר חלק ב דף קיב/א

בקודשא, ובגין דא כל נטירו דבבו לישראל על דא איהו. לכלבא דחטיף עופא דכיא מן שוקא ואייתי ליה, ועד לא אתבר אתא חד בר נש וחטפא מניה, לבתר יהיב ליה חד גרמא גרירא בלא תועלתא, כך לשרו של עשו אפיקו ליה מההוא בטן, חטיפו מניה ההוא ירך, לבתר יהבו ליה גרמא חד, ההוא בטן וההוא ירך דסוטה ולא אחרא, הא גרמא דקא יהבו ליה לחולקיה ועדביה וערב ליה. ובגין כך כל דינין דקודשא בריך הוא דינין דקשוט אינון, ובני נשא לא ידעין ולא משגיחין לקודשא בריך הוא, וכלהו בארח קשוט, היא אסטיאת גרמה מבעלה, כמה דאת אמר (משלי ב יז) העוזבת אלוף נעוריה וגו', אוף הכי אתתא כגוונא דילה בארעא. תא חזי, מאן דאשכח חברא כוותיה דעביד כעובדוי בעלמא, רחים ליה ואתדבק בהדיה ועביד עמיה טיבו, אבל סטרא אחרא לאו הכי, כיון דאשכח מאן דשבק סטרא דקדושה דקודשא בריך הוא, ועביד כעובדוי ואתדבק בה, כדין בעיא לשיצאה ולאפקא ליה מעלמא, האי אתתא עבדת כעובדהא ואתדבקת ביה, חזי מה דעבדת בה, וצבתה בטנה ונפלה ירכה, קודשא בריך הוא לאו הכי, מאן דשביק לסטרא אחרא ואתדבק ביה בקודשא בריך הוא, כדין רחים ליה ועביד ליה כל טיבו דעלמא, השתא סבא אתקין גרמך, דהא חויא אזיל ליה ובעא לאתגרא בהדך ולא יכיל. פתח ואמר (קהלת א ג) מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש, וכי לא אתא שלמה אלא לאולפא מלה דא, אלו אמר (ס"א וכי מה אתא שלמה מלכא לאלפא במלה דא, ותו ואילו אמר) בעמלו שיעמול, יאות, דהא אשתאר עמל דאית ביה יתרון, אלא כיון דכתיב בכל עמלו, הא כללא דכלא, דלא אשתאר כלום דאית ביה יתרון. אלא לאו לכל אדם אמר שלמה מלה דא, אלא אדם אית בעלמא, דאיהו משתדל תדיר בביש, ולאבאשא, ולא אשתדל בטב אפילו רגעא חדא, ועל דא כתיב עמלו, ולא כתיב יגיעו, עמלו, כמה דאת אמר (תהלים ז יז) ישוב עמלו בראשו, (במדבר כג כא) ולא ראה עמל בישראל, יגיעו, כמה דאת אמר (תהלים קכח ב) יגיע כפיך כי תאכל וגו', וכתיב (בראשית לא מב) ואת יגיע כפי ראה אלהי"ם, אבל עמלו כתיב, (תהלים י יד) עמל וכעס, אשתדלותיה הוא תדיר לביש, ועל דא איהו תחת השמש. בשעתא דהאי אדם אשתדל בביש, על האי כתיב (איוב יח יט) לא ניין לו ולא נכד בעמו וגו', דהא קודשא בריך הוא בעי דלא יעביד תולדין, דאלמלא יעביד תולדין הוה מטשטש עלמא, ועל דא כתיב מה יתרון לאדם בכל עמלו, ומאן דלא ישתדל למעבד תולדין, אתדבק בהאי סטרא דאדם בישא, ועאל תחות גדפוי. רות אמרה (רות ג ט) ופרשת כנפיך על אמתך, בגין לאזדווגא בהדיה דצדיק למעבד תולדין, וקודשא בריך הוא פריש גדפוי על בר נש בגין לאפשא בעלמא, מאן דלא בעי למעבד תולדין, בגפו יבא, בגפא דההוא ביש דאיהו אזיל ערירי כחויא דאזיל יחידאי, בגפו יצא, כמה דאתמר, (השתא) איהו דלא אשתדל למעבד תולדין, הא אתמר כל מה דאצטרך. (ס"א תא חזי, דאית לאהדרא סבא במלין קדמאין), ריב דעבד קודשא בריך הוא הא אתמר, ריב דכתיב (מיכה ו א) קום ריב את ההרים, מאי איהו, אלא אינון טורין דלתתא, אמאי ריב דא, בגין דבהו תליא כל חובא דעבדין ישראל לגבי אבוהון דבשמיא, מאי טעמא, בגין דישראל הוו ידעין שמושא דכל מלאכין עלאין דבשמיא, ולא אניס להו אפילו שמא דחד מנייהו, וכל שמושא דלהון, ובתרין סטרין הוו טעאן אבתרייהו, חד דהוו ידעין לאמשכא חילא דלהון דככביא ומזלי בארעא, וחד דהוו ידעי לאומאה לון בכל מה דאצטריכו, ועל דא בעא קודשא בריך הוא למעבד בהו ריב ודינא, וכיון דבהון להוי ריב ודינא, כל שלשולא נפל, דהא לא יהוי ביה תועלתא, ובגין כך קום ריב וגו'. ותשמענה הגבעות קולך,

זוהר חלק ב דף קיב/ב

מאן גבעות אלין, אינון אמהות, דרגין דאקרון (תהלים מה טו) בתולות אחריה וגו', ובגין כך ותשמענה הגבעות קולך. תא חזי, דאית לאהדרא סבא במלין קדמאין, דהכי הוו עבדי ישראל עד דאשתתפו בדרגין תתאין, ירך דקא אתמרן, סגי אתקיפו לון ישראל בההוא ירך. מרדכי הוה אחמי

לההוא רשע דהמן ההוא ירך דיליה, ועל דא הוה רגיו, מלה דאתחזי ליה, ואיהו ארגיו ליה בהדיה. חמו חברייא מה כתיב (בראשית כז טז) ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול החמדות וגו', באלין לבושין דיליה גזל דיליה, ואפיק ליה מכל ברכאן דיליה ומבכרותא, ובגין כך עילה דקא אשכחו רתיכין דיליה לרבנן איהו, דחופיא דלהון למאני דרבנן תדיר, לירכין דלהון. ולמאנין דלהון, ואלין תרין מלין דסטרא אחרא הוו, וכל דא בגין דגזלו לון מניה, לית להו עילה אלא לרבנן, ובגין כך הני מאני דרבנן דקא בלו מחופיא דלהון איהו, והני ברכי דשלהי מינייהו הוי ודאי, ומדלהון הוו, ומנהון נטלי עילה, וממה דהוו מנייהו בעאן לרבנן, דאינון כללא דההוא יושב אהלים, ועל דא לית עילה בלא עילה, ועל דא לית מלה בלא דינא, וכל מלה תב לאתריה. שלמה אמר (קהלת ד א) ושבתי אני ואראה את כל העשוקים אשר נעשו תחת השמש, והנה דמעת העשוקים ואין להם מנחם, ומיד עושקיהם כח, ואין להם מנחם, האי קרא ארמיזנא ביה ואתמר, אבל ושבתי אני, וכי מאן אתר תב שלמה, אי נימא לבתר דאמר מלה דא תב כמלקדמין ואמר מלה אחרא, יאות, אבל ושבתי ואראה, תמן תנינן, בכל יומא הוה אקדים שלמה בצפרא, והוי שוי אנפוי לסטר מזרח וחמי מה דחמי, ולבטר תב לסטר דרום וחמי מה דחמי, והדר תב לסטר צפון וקאים תמן, מאיך עינוי וזקיף רישיה. בהאי שעתא הא עמודא דאשא ועמודא דעננא הוו אתיין, ועל ההוא עמודא דעננא הוה אתי נשרא חדא, וההוא נשרא הוה רברבא ותקיף, וכן הוה אתי, גדפא ימינא על גבי עמודא דאשא, וגופא וגדפא שמאלא על גבי עמודא דעננא, וההוא נשרא הוי מייתי תרין טרפין בפומהא, אתא עמודא דעננא בתרי טרפין בפומהא, ועמודא דאשא וההוא נשרא עלייהו, וסגדין לקמיה דשלמה מלכא, אתא נשרא ומאיך לקמיה, ויהיב ליה אינון טרפין, נטיל לון שלמה מלכא והוה מריח בהו, והוה ידע בהון סימן, ואמר דא איהו דנופל ודא איהו דגלוי עינים, בשעתא דתרין טרפין הוו, הוה ידע דתרווייהו נופל וגלוי עינים בעאן לאודעא ליה מלין. מה עביד, חתים כרסייה בגושפנקא דהוה חקיק ביה שמא קדישא, ואיהו נטיל עזקא דחקיק עליה שמא קדישא, וסליק לאגרא ורכיב על ההוא נשרא ואזיל ליה, וההוא נשרא הוה מסתלק לרום עננין, ובכל אתר דאיהו עבר הוה אתחשך נהורא, חכימי דהוו בההוא אתר דאתחשך נהורא, הוו ידעי והוו אמרי שלמה מלכא הא אזיל ואעבר הכא, ולא ידעי לאן אתר הוה אזיל, טפשין דהוו תמן הוו אמרי עננין הוו אינון דקא אזלי וחשיך עלמא. גבה נשרא בהדיה, ופרח ארבע מאה פרסין, עד דמטא לטורי חשוך, ותמן איהו תרמוד במדבר בהרים, ואיהו נחית תמן, זקיף רישיה וחמי טורא חשוך, והוה ידע תמן כל מה דאצטריך, והוה ידע דתמן יעול. הוה רכיב על נשרא כמלקדמין, וטאס ועאל לגו טורין, עד ההוא אתר דזיתא תמן, קרא בחילא ואמר, (ישעיה כו יא) יהו"ה רמה ירך בל יחזיון וגו'. עאל תמן, עד דקריב לההוא אתר, שוי עזקא קמייהו וקריב, ותמן הוה ידע כל מה דבעי, מאינון חכמתן נוכראין דבעי למנדע, כיון דהוו אמרין ליה כל מה דבעי, כדין הוה רכיב על ההוא

זוהר חלק ב דף קיג/א

נשרא ותב לאתריה, כיון דהוה יתיב על כורסייה, אתיישב בדעתיה, והוה ממלל בדעתיה מלין דחכמתא יקירא, בההיא שעתא הוה אמר ושבתי אני ואראה, שבתי ודאי מההוא ארחא, שבתי מההיא חכמתא, ואתיישבית בלבאי ובדעתאי, וכדין ואראה את כל העשוקים. (וכי זעירין אינון בעלמא דאיהו אמר את כל העשוקים), (נ"א סלקא דעתך דכל עשיקין דהוו בעלמא הוה חמי שלמה מלכא), אלא מאי עשוקים אלין דהוא אמר, אינון ינוקין דמתין בתוקפא דאמהון, דקא עשוקים מכמה סטרין, עשוקים באתר עלאה דלעילא, ועשוקים לתתא, והא חברייא אתערו והכי הוה, אבל סגיאיין אינון. קום סבא אתער בחילך, סבא אימא מילך, דודאי בלא דחילו תימא, לית עשוק כאינון עשוקים דהוה איהו עשיק בקדמיתא, או מתלתא לאחרא, כמה דכתיב (שמות כ ה) פוקד עון אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים. היך הוה עשיק, שלמה מלכא

צווח ואמר, (משלי כח יז) אדם עשוק בדם נפש עד בור ינוס אל יתמכו בו, כיון שהוא עשוק בדם נפש, הוא או בנו או בן בנו יהון עשוקין בטיקלא, דכתיב עד בור ינוס אל יתמכו בו, עד שהוא בור רק ינוס מאתר קדישא, ואל יתמכו בו בהאי עלמא, כיון דאיהו עשוק בדם נפש, איהו או זרעיה ליהוו עשוקים מההוא סטרא אחרא. אית עשוק משאר עשוקים, כמה דאת אמר (ויקרא יט יג) לא תעשק את רעך, איהו עבר ועשק, איהו עשוק בבנוי מההוא סטרא אחרא, ובגין כך אמר את כל העשקים, אמר שלמה, קאימנא בכל אינון עשוקים בכל סטרין דעשק, ואמאי אינון עשוקים. אשר נעשו תחת השמש, אשר נעשו, אשר גרו מבעי ליה, מאי אשר נעשו, אי עשייה איהי לשבחא, לאו עשייה דלהון אלא לעילא מן שמשא, אבל ודאי נעשו, איך נעשו, אלא כיון דעשוקים מרוחיהון תמן, אמאי אתיין להאי עלמא. אלא רוחין ודאי נעשו, אתעבידו ברוחין ובגופא בהאי עלמא, כיון דאשתכלל גופא דלהון, ואתעביד ההוא רוחא בגופא זך ונקי בלא לכלוכא דחובין בהאי עלמא, כדין אתעשק גופא כמה דאתעשק רוחא, והאי איהו גופא דאתהני ביה יתיר מכלא, ועשוקין אחרנין אית בכמה זינין תמן מרוחין, ולא נעשו בגופין, אבל אלין אינון עשוקים אשר נעשו. אית אחרנין אשר נעשו, ואטרחו בני נשא למאריהון, ומאן איהו, מאן דעשיק אתתא דחבריה בטמירו או באתגלייא, וההוא ולדא דאתיליד מנייהו עשיק איהו בלא רעותא דמאריהון, ולא ידע בעלה דאתתא, אינון עובדין עשוקין אינון, ואטרחו לקודשא בריך הוא למעבד לון גופא ולציירא לון צורה, אלין עשוקים אשר נעשו, אשר נעשו ודאי גופין דלהון על כרחא, בגין כך שלמה מלכא אמר (קהלת ד א) ואראה את כל העשוקים, בכל זיני עשוקים קאימנא, אינון אשר נעשו ואתעבידו בעשייה. כמה דהני (ד"א, איהו בערלה איהו רבי ועביד, ולבתר עשקין ליה מניה, הכי) אינון עשוקין דכבר נעשו בערלה, רבי ונטיל וגדיל גופא ועביד ליה, ולבתר עשקין לון מניה ונטלין לון, הרי עשוקים אשר נעשו, ועל כלא קאים שלמה מלכא, ואמר קאימנא על כל העשוקים אשר נעשו. והנה דמעט העשוקים, כלא אושדין דמעין עם טענה קמי קודשא בריך הוא, הני אושדין דמעין, דהא ערלה רבי לון וגדיל לון עד י"ג שנין, ולבתר עשקין לון מערלה, ונטיל לון קודשא בריך הוא, הא לך עשוקין אשר נעשו כבר, עבר עבירה קטלין ליה, לון אית טענה וזמינין לומר, מארי דעלמא תינוק בר יומיה דחב דיינין ליה דינא, אנא בר יומא הוינא, דהא מההוא יומא קרי ליה קודשא בריך הוא בן, דכתיב (תהלים ב ז) יהו"ה אמר אלי בני אתה אני

זוהר חלק ב דף קיג/ב

היום ילדתיך, מאריה דעלמא יליד בר יומא דינא עבדין ליה, הרי דמעט אינון העשוקים ואין להם מנחם. ואית עשוק אחר, ההוא עשוק דאקרי ממזר, כד נפק מעלמא מיד מפרישין ליה מקהלתא דעמא קדישא, ההוא ממזר עניא מסכנא אושיד דמעין קמי קודשא בריך הוא ואטעין קמיה, מאריה דעלמא, אי אבהתי חאבו, אנא מה חובא עבידנא, הא עובדאי מתתקנן לקמך הו, והנה דמעט העשוקים ואין להם מנחם, וכן לכל אינון עשוקים אית לון טענה קמי קודשא בריך הוא, ואין להם מנחם, ומההיא טענה לית לון מנחם, ולית דיתבי מלה על לבהון. ומה דאמר (את כל העשוקים) והנה דמעט העשוקים, אלין אינון דמתין בתוקפא דאמהון, אלין עבדין לאושדא דמעין לכל בני עלמא, בגין דלית דמעין דנפקי מלבא כהני דמעין, דכל בני עלמא תווהין ואמרין, דינין דקודשא בריך הוא קשוט אינון, ועל ארח קשוט אזלי, הני מסכני ינוקי דלא חאבו אמאי מיתו, אן דינא דקשוט דעביד מארי עלמא, אי בחובי אבהתהון אסתלקי מעלמא, אמאי, ודאי אין להם מנחם. תו והנה דמעט העשוקים, ההוא דמעט דלהון בההוא עלמא דקא מגינין על חייא, דתנן אתר אית מתתקנא לון בההוא עלמא, דאפילו צדיקים גמורים לא יכלין לקיימא תמן, וקודשא בריך הוא רחים לון ואתדבק בהו, ואתקין בהו מתיבתא עלאה דיליה, ועלייהו כתיב

(תהלים ח ג) מפי עוללים ויונקים יסדת עז, ומאי תועלתא עבדין תמן, ואמאי סלקין תמן, דכתיב (שם) למען צורריך להשבית אויב ומתנקם, וכן אית אתר אחרא לבעלי תיובתא:

תנינן עשרה דברים אתבריאן בערב שבת וכו', הכתב והמכתב והלוחות, דכתיב (שמות לב טז) והלחת מעשה אלהי"ם המה, והמכתב מכתב אלהי"ם הוא, מאי איריא דהכא ערב שבת הוה, ודילמא אלף שנין לבתר, או בשעתא דקיימו ישראל על טורא דסיני. אלא ודאי הכי הוה, דבערב שבת הוה, תא חזי בכל עובדא דבראשית לא אתמר שם מלא, אלא אלהי"ם אלהי"ם בכל מה דאתברי, ובכלהו שם אלהי"ם, עד דכל עובדא אשתכלל בערב שבת, מדאשתכלל כל עובדא אקרי יהו"ה אלהי"ם שם מלא, ואף על גב דבשם אלהי"ם אתברי כלא, לא אשתכלל בעשיה כל מה דאתברי עד ערב שבת, דבהיא שעתא אשתכלל כלא בעשיה, דכתיב (בראשית ב ב) מלאכתו אשר עשה, מכל מלאכתו אשר עשה, וקיימא במעשה, ועל דא כתיב והלחת מעשה אלהי"ם, כד אשתכלל עלמא בשם אלהי"ם במעשה, ולא לבתר דכתיב יהו"ה אלהי"ם, ובדא אשתכלל עלמא וקיימא על קיומיה. תא חזי, בההיא שעתא דתבר משה הלוחות, דכתיב (שמות לב יט) וישבר אותם תחת ההר, צף אוקיינוס מאתריה, וסליק לשטפא עלמא, חמא משה דאוקיינוס סליק לגבייהו, והוה בעי לשטפא עלמא, מיד ויקח את העגל אשר עשו וישרוף באש וגו', ויזר על פני המים, קם משה על מי אוקיינוס ואמר מיא מיא מה אתון בעאן, אמרו וכי אתקיים עלמא אלא באורייתא דלוחות, ועל אורייתא דשקרו בה ישראל, (ד"א ועבדו עגלא דדהבא, אנן בעאן לשטפא עלמא), מיד אמר לון, הא כל מה דעבדו בחובא דעגלא הא מסיר לכון, ולא די כל אינון אלפין דנפלו מנייהו, מיד ויזר על פני המים, לא הוה משתככי מיא, עד דנטיל מיא מנייהו ואשקי לון, מיד אשתקע אוקיינוס באתריה. דהא בההוא מדבר לא הוה מיא, דכתיב (במדבר כ ד) לא מקום זרע וגו', ומים אין לשתות, ואי תימא לבירא דמרים ארמי ליה, ח"ו דתמן שדי משה דכרנא בישא דא למשתי לבתר, ותו דעד כען לא הוה להו בירא עד דאתו למדבר מתנה, דכתיב (שם כא יח) באר חפרוה שרים וגו', וממדבר מתנה, מתמן ירתו בירא, כתיב הכא על פני המים וכתוב התם (בראשי א ב) על פני תהום. חרות על הלחת, מאי חרות על הלחת, הכי אוקמוה חירות ממלאך המות, חירות משעבוד מלכיות

זוהר חלק ב דף קיד/א

חירות מכלא, הכי הוא, ומאי חירות, גושפנקא דעלמא דאתי, דביה הוה חירות בכל מיני חירות, ואלמלא לא אתברו, כל מה דאתא לעלמא לבתר לא אתא, והוה ישראל דיוקנא דמלאכין עלאין דלעילא. ועל דא אכריו קרא ואמר, והלוחת מעשה אלהי"ם וגו', לא תימא דלבתר דעלמא אשתכלל ואדכר שם מלא הוה, אלא בשעתא דאשתכלל בשם אלהי"ם עד לא ייעול שבת. המה, מאי המה, הפוך מה"ה הוה, מתרין סטרין הוה, חדא בעובדא וחדא דחירות לעילא, רשים לעילא לנטרא לכלא, ועל דא המ"ה. והמכתב מכתב אלהי"ם הוא, אשא אוכמא על גבי אשא חוורא, מכתב אלהי"ם הוא, היינו דכתיב (במדבר יח כג) ועבד הלוי הוא, חרות, כמה דאתמר, דהא יובל קרי חרות, ועביד חירות לכל עלמין, עד כאן חבריאי, מכאן ולהלאה תנדעון דהא סטרא בישא לא שלטא עלייכו, ואנא ייבא סבא קאימנא קמייכו לאתערא מלין אלין. קמו אינון כמאן דאתער משינתיה, ואשתטחו קמיה, ולא הוה יכלין למללא, לבתר שעתא בכו. פתח רבי חייא ואמר, (שיר ח ה) שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך וגו', שימני כחותם, בשעתא דאתדבקא כנסת ישראל בבעלה, איהי אמרת שימני כחותם, ארחא דחותם כיון דאתדבק בההוא אתר דאתדבק, שביק ביה כל דיוקניה, אף על גב דההוא חותם אזיל הכא והכא, ולא קיימא תמן והא אתעבר מניה, כל דיוקניה שביק תמן, ותמן קיימא, אוף הכי אמרת כנסת ישראל, כיון דאתדבקא בך, כל דיוקני ליהוי חקיק בך, דאף על גב דאיזיל הכא או הכא, תשכח דיוקני חקיק בך ותדכר לי.

וכחותם על זרועך, כמה דכתיב (שם ב ו) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, אוף הכי תהא דיוקני חקיק תמן, ובכן אהא בך מתדבקא לעלמין, ולא אתנשי מינך. כי עזה כמות אהבה, תקיפא כמות אהבה בתוקפא תקיף, כההוא אתר דשריא ביה מותא, אהבה, ההוא אתר דאקרי אהבת עולם, קשה כשאול קנאה, אוף הכי, דהא אלין שמהן מההוא סטרא אינון. רשפיה רשפי אש, מאן אינון רשפין, אלין אינון אבנין ומרגלן טבאן דאתילידו מההוא אש, שלהבת יה, מההוא שלהובא דנפקא מעלמא עלאה, ואתאחדא בכנסת ישראל, למהוי כלא חד יחודא. ואנן הא אהבה ורשפין דשלהובא דלבא אבתרך, יהא רעוא דדיוקנא דילן תהא חקוקה בלבך, כמה דדיוקנא דילך חקוק בלבן, נשק לון ובריך לון ואזלו. כד מטו לגבי דרבי שמעון, וסחו ליה כל מה דאירע לון, חדי ותווה, אמר זכאין אתון דזכיתון לכל האי, ומה הויתון בהדי אריא עלאה גיבר תקיף, דלא הוו כמה גיברין לגביה כלום, ולא ידעתון לאשתמודעא ליה מיד, תווהנא איך אשתזבתון מעונשא דיליה, אלא קודשא בריך הוא בעא לשזבא לכון, קרא עלייהו (משלי ד יח) וארח צדיקים כאור נגה, הולך ואור עד נכון היום, (שם יב) בלכתך לא יצר צעדך, ואם תרוץ לא תכשל, (ישעיה ס כא) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ, נצר מטעי מעשה ידי להתפאר, עד כאן מן רב ייבא סבא:

רעיא מהימנא:

כי ינצו אנשים, אלין מיכאל וסמא"ל, ונגפו אשה הרה, דא כנסת ישראל, ויצאו ילדיה, בגלותא, ענוש יענוש, דא סמא"ל, כאשר ישית עליו בעל האשה, דא קודשא בריך הוא:

פקודא בתר דא להשיב אבדה, ואבתריה להשיב הגזל, אמר בוצינא קדישא, קודשא בריך הוא עתיד לאהדרא לך אבדה דאבדת בגין ערב רב, ודא כלה דילך, דבזמנא דעבדו ערב רב ית עגלא נפלת כלה דילך, הדא הוא דכתיב (שמות לב יט) וישלך מידו את הלחת, ואתמר בך לך רד, התם קא רמיז נחיתו דילך בגלותא רביעאה. לך

זוהר חלק ב דף קיד/ב

רעיא מהימנא:

כגון (בראשית יב א) לך לך מארצך וגו', הכא ש' (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר, הכא קא רמיז לך תלת זמנין, (בגלגולא) בגלותא רביעאה, רד בגין בת יחידה כלה דילך דנפלת, הדא הוא דכתיב (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום, ומיד דאנת נחית בגיניה, תקום עלך, והאי (איהו השבת אבדה). (והאי אורייתא דאתגליא על ידך, האי) איהו השבת אבדה דילך, דלאו למגנא אתגליא לך אורייתא יתיר מכל ישראל, ואסתלקת לגבך, כמיא דבאר דאסתלקו לגבך ולא לאבהן ולא לבר נש, דהא באר מכרת אדוניה. ואורייתא דא אתמר עלה (במדבר כא יז) ומשם בארה היא הבאר וגו', הבאר היא מליא ולא נפקין מימיו לבר. ואיהו באר מיא דאורייתא, דאפיק כל מיין, וכל מיין דעלמא עאלין ביה, ולא נפקין מימיו לבר. ואיהו באר דאפילו כל בני עלמא שאבין מניה מיא, ואפילו כל ענני עלמא, לא חסרין מניה אפילו כחוט השערה, בגין דבאר דא לית ליה סוף, יתיר עמוק הוא מדאורייתא, דאתמר בה (איוב יא ט) ורחבה מני ים, ובכד דיליה מאן דשאבי מניה מיא, איהו בלע (ס"א כל מימין וכל חכמתין) כל חכמתין דעלמא, כל שכן באר עצמו. וכן עתיד קודשא בריך הוא לאהדרא לך גזל דילך דאיהו מטה, דאתמר ביה (ש"ב כג כא) ויגזול את החנית מיד המצרי, דעלך אתמר (שמות ב יט) איש

מצרי. ובגלותא דילך ובגלגולא דילך יפריש לך ערי מקלט, לשזבא מכמה דרדפין אבתרך דלית להון סוף. והאי איהו:

פקודא (חדא) להפריש ערי מקלט למאן דקטל, בגין ההוא מצרי דקטלת במצרים, דתמן הוה נחש הקדמוני וכל משרייתיה, דהו סחרין ליה, וקטלת ליה בלא זמניה, ולא דחלת מרודפין דיליה, דבכמה אתרין רדפו אבתרך כמה נשין בנערותך, דאינון נעמ"ה אגר"ת לילי"ת אוכמא, וקודשא בריך הוא יהיב לך ערי מקלט לאשתזבא מנהון, ואינון שערי תשובה. בגין דאת בן י"ה, ברא דאבא ודאמא, בטר דהדרת בה"א בתיובתא אסתלקת בבינה, יה"ו אילנא דחיי, ובגינה את זכי לאת ה', בגין דאעילת גרמך אבתרהא בתיובתא, לאהדרא לה למרך, ולסלקא לה מגלותא, ולא לקבלא אנת אגרא, וקודשא בריך הוא שוי שמיה בך, ובגין דמחשבה דילך הות לעלת העלות, שוי בך מחשבתיא דאיהי יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ועלת העלות איהו מיחד אלין אתוון בך, לאשתמודעא ליה באלין אתוון. ובגין דאת הוית גומל חסד עם שכינתא, דכל פקודין דילך לקיימא איזהו חסיד המתחסד עם קונו, יהב לך מדת חסד. ובגין דנטרת פקודין דלא תעשה, והוה לך לאתגברא על יצרך למקשר ליה תחות ידך, ולא אשתדלת בהאי פקודא אלא לקשרא סמא"ל תחות ידא דקודשא בריך הוא, ובת זוגיה דאיהי שפחתא בישא תחות יד גבירתה, לון ולכל ממנן ולכל משריין דלהון, קודשא בריך הוא יהב לך מדת גבורה דיליה למהוי בסיעתך, דיתחלחלון וידחלון מינד סמא"ל ובת זוגיה וכל ממנן ומשריין דלהון, ויהון קשורים בשלשלאי תחות ידך. ובגין דהדרת בתיובתא באות ברית, נחית בינה יה"ו לאתחברא לך בצדיק בגינד, קודשא בריך הוא יהיב לך אות ברית צדיק דיליה, ובגין דמחשבה טובה עבדת כלא, הכי נחית שמא מפרש (דמרך) עלך, ומתמן (ס"א רשומא דנחית) נחית עלך. ובגין דאנת משתדל בכל יומא בתרין שפוון דילך בצלותא, לשבחא למרך באדנ"י שפתי תפתח בתרין שפוון דילך, בנביאים וכתובים, ובכל מיני זמר ונגון בצלותא, קודשא בריך הוא נחית לון בשפוון דילך. כל שכן דדרגא דילך עמודא דאמצעייתא, וביה אשתדלת בכל יומין דילך בקשוט, קודשא בריך הוא יהביה לך, לסלקא לך ביה בתורת אמת, כלילא מכל מדות, ואתוון דשמא מפרש בד' אתוון. דקדם דחזרת בתיובתא,

זוהר חלק ב דף קטו/א

רעיא מהימנא:

לא הוית אלא באילנא דטוב ורע, עבד ונער הוה שמך, בקדמייתא (שמות ב ו) והנה נער בוכה, עבד נאמן, הדא הוא דכתיב (במדבר יב ז) לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא, וההוא רע שותפא דעבד גרם לך למחטי בסלע, בגין דמטה דאתמסר לך (נ"א בידך) הוה דאילנא דטוב ורע, מטטרו"ן טוב, סמא"ל רע. וכען דחזרת בתיובתא ואתדבקת באילנא דחיי, הא נפקת מעבד ואתהדרת בן לקודשא בריך הוא, ומטה דאתמסר בידך יהא עץ חיים, ו' דאיהו בן י"ה, ויעול (ד"א ותיעול) במ"ט אנפין דילך באורייתא, ויתעבד מו"ט, ויתקיים בך (תהלים נה כג) לא יתן לעולם מוט לצדיק. מ"ט אנפין, מ"ט אתוון דשמע ישראל וברוך שם, שית תיבין דיחודא עלאה ו' עלאה תפארת, שית תיבין תניינין דברוך שם ו' תניינא צדיק, מ"ט באמצעייתא א, וישאוהו במוט בשנים, בלא וא"ו באמצעייתא איהו מ"ט, (נ"א בלא א' דאמצעייתא דו"ו), (משלי כה כו) וצדיק מ"ט לפני רשע, ומאן גרם דא, א', אחד מחמשים, דחמשין תרעין אתיהיבו לך חסר חד, כמה דאוקמוה מארי מתניתין, חמשין שערי בינה נמסרו למשה חוץ מאחד, והאי איהו א' דחסר מחמשין ואשתאר מ"ט, ודא גרים לך צדיק מ"ט לפני רשע, מאי רשע דא סמא"ל. והאי איהו מ"ט מן מטה דילך, דאתמר ביה (שמות יז ט) ומטה האלהי"ם בידי, (דמטה אחרא אית לך), מטה דילך הוא מטה דמשה, ובגין דא א' מטה דילך דאיהי בינה חוזרת לך, כמה דאוקמוה במתניתין

אלף בינה, דחזרת לך בתיובתא, ותיעול בין ו"ו ואתעביד וא"ו, לקיים בך לישראל (ישעיה נד ו) וברחמים גדולים אקבצך (ירמיה לא ח) ובתחנונים אובילים) מתמן ואילך יתקיים בך לא יתן לעולם מוט לצדיק. בהוא זמנא יתקיימו בך תרין פקודין, חד (דברים כב ד) הקם תקים עמו, תניינא (שמות כג ה) עזוב תעזוב עמו, הקם עם ו' עלאה משיח ראשון, תקים עם ו' תניינא, עמו, דא בן עמרם דסליקת לבינה דאיהי א'. ולמאן הקם תקים, לאת ה' דנפלת באלף חמישאה, בתר ע"ב כמנין עז"ב תעזוב עמו, עזוב ע"ב ז"ו, ודא ע"ב שמען ויסע ויבא ויט, דא וא"ו מן וה"ו, תמן עזר ולא קימה, והאי איהו עזוב, תעזוב תמן (דברים יא יד) בעת"ו יורה ומלקוש, ואספת דגנך ותירשך ויצהרך, דאינון ישראל, לקט שכחה ופאה (ויקרא יט י) לעני ולגר תעזוב אותם. הכא אוליפנא:

פקודא תליתאה, וצריך לאחזרא עלייהו, דהא מסטרא צדיק עני, עזוב תעזוב צדיק, עמו, דא בן עמרם, והאי איהו לעני ולגר תעזוב אותם, גר אנת, כגוונא דאתמר בך בקדמיתא עם עני, (שמות יח ג) גר הייתי בארץ נכריה, אבל הקמה בדרגא דילך, הקם ו' תתאה, תקים עמו, עם בן עמרם, בדרגא עלאה דילך תפארת, במ"ה דילך שמא מפרש בשלימו. בתר ק' ק' דהקם תקים, (ובגין דא הקם תקים) אשתאר תים, מאי קא אחזי, (בראשית כה כז) יעקב איש תם, עמו, עם בן עמרם יוקים, הקם צדיק, תקים תם:

פקודא בתר דא לפדות עבד עברי ואמה העבריה, ליעד אמה העבריה, לדון בקנין עבד עברי, הענק תעניק לו, הדא הוא דכתיב כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד, מאי שש שנים יעבד, ומאי קנין דיליה, אלא בסתרי תורה, מטטרו"ן עבד יהו"ה, כליל שית סטרין, כחושבן שית אתוון דיליה, שית סדרי משנה, ובהון אית ליה לבר נש למפלח למאריה, למהוי ליה עבד (ס"א נמכר), למעבד קנין כספו, דכסף ימינא דאברהם, חסד דרגא דיליה, אורייתא מתמן אתיהיבת. ומאן דאשתדל בה בגין לזכאה (בה) לעלמא דאתי, אקרי קנין כספו, עלמא דכסופא, קנין על שם (שם יד יט) אל עליון קונה שמים וארץ, (משלי ד ה) קנה חכמה קנה בינה, קנה לו דברי תורה. רבו בתר דקנה לו, גאולה תהיה לו, אית דאיהו קנוי (ליה) לעולם, ואית דאיהו קנוי ליה שית שנין, מאן דאיהו קנוי ליה לעולם, כתיב ביה ורצע אדוניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם, לית עולם אלא עולמו

זוהר חלק ב דף קט"ו/ב

של יובל, דאינון חמשין, ודא קריאת שמע, דתמן כ"ה כ"ה אתוון ערבית ושחרית, חמשין תרעין דבינה. בתר דמיחד בהון בר נש לקודשא בריך הוא, דאיהו עבד דיליה בעול תפלין על רישיה, ואזן דיליה רציעא פתיחא למשמע קריאת שמע, דשמע בכל לשון שאתה שומע, דהיינו משמעות, דמאן דפדיון דיליה תלויה בקריאת שמע דאיהו רזא דחמשין, לית ליה פדיון על יד אחרא בגלגולא, דמרוצע הוא למאריה, והכא לא אתמר (ויקרא כה מט) או דודו או בן דודו יגאלנו. דבצלותא דבר נש איהו כעבד, דאתמר ביה שש שנים יעבד, ואין עבודה אלא תפלה, שש שנים יעבד, שלש ראשונות ושלש אחרונות, דשליח צבור אפיק ליה לבר נש ידי חובתו, למאן דלא ידע לצלאה בהו, דצדיק חי עלמין אתקרי בהו, על שמיה בעז, צדיק, גואל, קרוב, ונאמן. (נ"א ותמן) (תהלים קמה יח) קרוב יהו"ה לכל קוראיו, וטב ליה לבר נש, (משלי כז י) שכן קרוב מאח רחוק, דהיינו עמודא דאמצעיתא, דאיהו בן יח, דאסתלק לעילא דאיהו בינה, דעולם דא עולמו של יובל, דאיהו חמשין אתוון דיחודא. דבעלמא דין יכיל בר נש למהוי ליה פדיון בצדיק, שית שנין, דכליל תלת קדמאין ותלת בתראין דצלותא, ו' זעירא, אינון (נ"א איהו) שית שנין יעבוד. אבל בעלמא דאתי דאיהו עולמו של יובל, דתמן חמשין אתוון דק"ש, לית שליח צבור

אפיק ליה מחובה, בגין דלית ליה פדיון על ידי אחרים, ובגין דא שמע בכל לשון שאתה שומע, ובגין דא קא רמיז, אם אין אני לי מי לי, מ"י ודאי עולמו של יובל. מיד דשמעו מלין אלין מארי מתיבתאן דהוו נחתי עם בוצינא קדישא, פתחו ואמרו רעיא מהימנא פיך שכינתא עלאה ותתאה, דבתרווייהו קודשא בריך הוא אל פה מליל עמך בק"ש, דאתמר ביה (תהלים קמט ו) רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם, דהא ודאי י' רישא דחרבא דאסחר שפה דילך, ו' לישנא דחרבא דילך, ה' ה' תרין פיפיות בתרין שפון דילך, והא ודאי שמא דמרך ממלל בפומך, יו"ד ה"א וא"ו ה"א איהו במחשבתך דאפיק אלין חמשין מפומך. בודאי בגין מלין אלין אליהו אתעכב לעילא, דתפיס איהו דלא נחית לגבך, דהא בכמה עותרא הוה נחית לגבך, ואיהו תפיס לעילא דלא נחית לגבך, בגין דעניותא דילך איהו פרוקא לישראל, ובגין דא משיח אמר עד דייתי עני, והאי איהו דכתיב (ישעיה נג ה) ובחבורתו נרפא לנו. אמר לון אי הכי נעבד ליה התרה ויהא נחית לגבאי, דחשיב הוא גבאי מכל ממונא דעלמא, והא אנא מחיל ושרי ליה ומתיר ליה אומא, ואתון אוף הכי שרו ליה, ואי צריך התרה יתיר נשתדל בהתרתיה, דיהא נחית גבאי. אמר ליה בוצינא קדישא, שבועת יהו"ה איהי שכינתא בת יחידה, ולא למגנא תקינו תלת בני נשא למפטר ליה, אלא ש' דשבת תלת ענפי אבהן, בת יחידה, שבועה דאשתתפת (ס"א בה כורסייא ודאי) בהו. בודאי שבועה לא חלה אלא על דבר שיש בו ממש, נדר חל אפילו על דבר שאין בו ממש, והא אוקמוה במתניתין, ולא עוד אלא יתיר אמרו, נדרים על גבי שבועות עולין, וכל הנשבע כאלו נשבע במלך עצמו, וכל הנודר כאילו נודר בחיי המלך. אמר לון רעיא מהימנא, מארי דמתיבתאן ידענא בכו דאתון ידעין, אבל ההוא דמחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, יחדש לן חדושין, דהא ודאי אמר קהלת, (קהלת א ט) אין כל חדש תחת השמש, אבל למעלה מן השמש יש לו. ובסתרי תורה אנא בעינא למימר, (תהלים פד יב) שמש ומגן יהו"ה אלהי"ם צבאות, בעלמא דיליה ולא בעלמא דהדיוט, אף על גב דזה לעומת זה עשה האלהי"ם, מגו חשוכא נפיק נהורא. ובודאי עלמא דאתי בינה, איהי למעלה מהשמש דאיהו עמודא דאמצעיתא, נדרים מתמן על גבי שבועה עולים, וחלין על דבר שאין בו ממש, בגין דשבועה איהו עלמא דין, דלית ליה קיומא אלא על יסוד, הדא הוא דכתיב (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם.

זוהר חלק ב דף קטז/א

וביה אומא, דכתיב (רות ג יג) חי יהו"ה שכבי עד הבקר, דשכינתא תתאה כותל מערבי דיורא דיליה, על שם דאיהו תל שהכל פונים בו, כ"ו ת"ל, יהו"ה כ"ו, ודאי שכינתא איהו תל דיליה, על שם (שיר ה יא) קווצותיו תלתלים שחורות כעורב, ואוקמוה על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות. (קוץ) ד' מן אחד תל שהכל פונים בו, והאי קוץ הוא אחיד בין א"ח ובין ד', הדא הוא דכתיב (ד"ה א כט יא) כי כל בשמים ובארץ, ותרגם יונתן, דאחיד בשמיא ובארעא, ועליה אוקמוה מארי מתניתין בחגיגה, על מה העולם עומד, על עמוד אחד ששמו צדיק, שנאמר (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם, ובודאי איהו ברית דשבועה, דעליה קיימין א"ח ד', דאינון שמיא וארעא, דכתיב (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי, א"ח שמים, הדא הוא דכתיב (מ"א ח ל) ואתה תשמע השמים, ד' הארץ, הדא הוא דכתיב (ישעיה סו א) והארץ הדום רגלי. ובגין דברית אחיד בין שמיא וארעא, וביה שבועה, הדא הוא דכתיב חי יהו"ה שכבי עד הבקר, מאן דאומי בשמיה לשקרא, כאילו הרס בניינא דשמיא וארעא, ואהדר עלמא לתהו ובהו, דאי בר נש יעדי קוצא דד' מן אחד, ישתאר אחר סמא"ל באתריה שקר, וכאלו ההוא בר נש בני שמיא וארעא על שקר, וקושטא קאי, שקרא לא קאי, הרס בניינא, ונפלו שמיא וארעא. והאי איהו כאילו (איכה ב א) השליך משמים ארץ תפארת ישראל, דמאן יהיב ארץ בשמים, דקאמר השליך משמים ארץ, אלא ודאי דא שכינתא ותפארת עמה, דלא אתפרש מינה בנפילו דילה, לקיים בה (ישעיה מב ח) אני יהו"ה הוא שמי, וכבודי לא אחר לא אתן, ומנלן דאמת נפל

עמה, דכתיב (דניאל ח יב) ותשלך אמת ארצה. ומאן דאומי בקושטא, הוא מקיים (תהלים פה יב) א'מת מ'ארץ ת'צמח, דאיהו עמודא דאמצעייתא, דביה איהו קיימא בניינא, הדא הוא דכתיב ברא' אלהי'ם' את', ולבתר השמים ואת הארץ. ובגין דשבועה איהו בניינא דעלמא דא, לית ליה קיומא בלא יסוד, דבר שיש בו ממש, נדר דאיהו עלמא דאתי, על גבי שבועה סליקת, ואיהי חלה על דבר שאין בו ממש, דלא צריכה יסוד לקיימא עליה, דאיהו ברית דביה תשמיש המטה, ובגין דא ביום הכפורים עלמא דאתי, דביה תקינו כל נדרי, אסור בתשמיש המטה. תמן אות ברית י' איהי תגא על ספר תורה צדיק, כמה דאוקמוה העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה ולא תשמיש המטה, אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם, ובגין דלית (ס"א דאית) שמוש בעלמא דין בתגא, אוקמוה מארי מתניתין כל המשתמש בתגא חלף, דתגא לתתא בעלמא דין איהו, נקודה שמושא דאתוון, אבל בעלמא דאתי לית שמושא באתוון. ובגין דא ספר תורה לית ביה נקודה באתווי, אלא תגין, ובגין דא מאן דמשתמש בספר תורה חלף, והכי מאן דמשתמש במי ששונה הלכות, עליה אוקמוה רבנן, דאשתמש בתגא חלף:

אתו כלהו מארי מתיבתאן ואשתטחו קמיה, ואמרו ודאי קודשא בריך הוא מליל בפומך, וליה אנן סגדין, ואנן אשתמודעין במלין אלין, דלית ילוד אשה אחר בר מינך יכיל למללא לון, ודאי מלין אלין קא סהדין בך, דאנת הוא דאתמר ביה (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו, לית לעכבא לאליהו גבך, אלא לפייסא ליה לקודשא בריך הוא לנחתא ליה לגבך, מליא עותרא מלייא סגולות לגבך. רעיא מהימנא עבד נאמן לגבך, עבד עברי, (דברים טו יד) הענק תעניק לו, הענק ליה, תעניק לבנוי, במלין גניזין אלין, (שם) מגרנך, גרנה של תורה דילך, מיקבך, בגרן ויקב קרא ממלל, כמה דאוקמוה מארי מתניתין, בגרן ויקב הכתוב מדבר. יק"ב, י'חוד, ק'דושה, ב'רכה דקודשא בריך הוא, ודא שכינתא, דאיהי ברכה דקודשא בריך הוא מימיניה, ואיהי קדושה משמאליה, ואיהי יחודיה באמצעייתא, וקודשא בריך הוא הכי סלקין אתווי דיליה יב"ק, כגוונא

זוהר חלק ב דף קטז/ב

דא הקב"ה בחושבן יב"ק. ומאן דאיהו בק"י בהלכה דיליה, דאיהי שכינתא, קודשא בריך הוא עמיה דבגינה לא יזוז מניה לעלם. דאית הלכה דאיהי נערה דילה, מסטרא דנער, ובגינה אתמר הלכה כפלוגי, אבל הלכה דילך רעיא מהימנא, איהי דאתמר בה הלכה למשה מסיני, מפי הגבורה יהיב לך קודשא בריך הוא ברתא דיליה. ובגין דא על הלכות אחרנין אתמר, (משלי לא כט) רבות בנות עשו חיל, על הלכה דילך אתמר, ואת עלית על כלנה, דאתגברת על כלהו בגבורה, (שופטים ו יב) יהו"ה עמך גבור החיל, אתקין (ס"א אתתקף) בך ואשלים בניינא דמלכא, ואיהו בני בנייניה על פומך ועל ירך, זכאה חולקך:

פתח רעיא מהימנא ואמר, (בראשית מח יד) המלאך הגואל אותי מכל רע, דאיהי שכינתא, דאתמר בה (שמות יד יט) ויסע מלאך האלהי'ם, יברך לכו בעלמא דאתי, וידגו לרב בקרב הארץ בעלמא דין, למהוי שלטנותכון בתרין עלמין דאתון חיין, דמאן דאיהו מעלמא דא חי אתקרי, כמה דכתיב (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה. חיים תמן חיים הכא, מה דלאו הכי מאן דאיהו מלובש באלין קליפין דעור ובשר ועצמות וגידים דגופא שפלא, דרוחא הוא מית תמן, מה מיתא לא חמי ולא שמע ולא ממלל, ולית ליה תנועה בכל אברין דיליה, הכי רוחא לא חזא דלעיל מניה, דאתמר באורייתא עלייהו, דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים. דכמה מלאכין אזלין עמיה, דאתמר בהון (תהלים צא יא) כי מלאכיו יצוה לך, ולית ליה רשו בהאי גופא לאסתכלא בהון, ולמשמע בקליהון, דאינון חיון דאשא ממללן, ומקדשן ומברכן ומיחדן לקודשא בריך הוא עם ישראל כחדא, כל שכן לשכינתא דאיהי עלייהו, כל שכן קודשא

ברוך הוא דאיהו לעילא מן שכינתיה, דבה מקבל צלותין דישראל. ובגין חובין הוו מתלבשין באלין קליפין, כגוונא דאדם, דחובי אבהתהון בידיהון, והאי איהו דאוקמוה מארי מתניתין, כשאוחזין מעשה אבותיהם בידיהם, ובגין אלין קליפין דחובין אמר קרא, (ישעיה נט ב) כי אם עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלהיכם, ובגין אלין קליפין, קודשא בריך הוא מתכסיא בכמה גדפין, דאתמר בהון (שם ו ב) בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו וגו', לעתיד לבא (שם ל כ) ולא יכנף עוד מוריד, והיו עיניך רואות את מורידך. דאתון בהאי עלמא דלית לכוון קליפין ועורין, אית לכוון רשו לאסתכלא בבני עלמא, ובני עלמא (ס"א לית) אית לון רשו לאסתכלא בכו, ובגין דא עלייכו אתמר דאתון חיינן, ועלמא דלכוון עולם החיים, אבל עלמא שפלא דא עולם המתים, דכל אלהות דאומין דעלמא מבלעדי יהו"ה כלהון מתים:

אמר ליה רבי שמעון בוצינא קדישא, (נ"א רעיא מהימנא), עם כל דא דאנת לא יכיל לאסתכלא בבני עלמא דאתי בעיינין, ולא במלאכיא, כל שכן בקודשא בריך הוא ובשכינתיה, אבל בעין השכל דלבך את חזי בכלא, בבני עלמא דאתי ובמלאכין, ובקודשא בריך הוא ושכינתיה דסחרין לך, ובגין דא אמר שלמה, דכתיב ביה (מ"א ה יא) ויחכם מכל האדם, (קהלת א טז) ולבי ראה הרבה חכמה ודעת. אבל בנבואה לית ליה רשו לאסתכלא ביה, (כ"ש) נביא בעין השכל, אלא בעיינין, דאיהי מראה וחזיון דעיינין, הדא הוא דכתיב (במדבר יב ו) במראה אליו אתודע, ועוד בחזיון לילה, מראה ביממא, חזיון בליליא, וכלא בעיינין, ולא בעין השכל דלבא. ועיינין אינון תרי סרסורי דלבא, ומשמשין דיליה, ואיהו מלכא בינייהו (ד"א לגבייהו), ובגין דא חכם עדיף מנביא, והכי הוא תרין אודנין, תרין שמשי דלבא, ובגין דא אוקמוה רבנן, הלב רואה והלב שומע, ולא עוד אלא דאתמר בלב הלב מבין הלב יודע, (שמות לא ו) ובלב כל חכם לב נתתי חכמה, הרי חכמה ותבונה ודעת בלבא, דבהון אתעבידו שמיא וארעא ותהומין, ובהון אתעביד משכנא,

זוהר חלק ב דף קיז/א

הדא הוא דכתיב, (שם לא ג) ואמלא אותו רוח אלהי"ם בחכמה בתבונה ובדעת, מה דלית כולי האי בעיינין. ורעיא מהימנא מאן דכולי האי בלביה, יתיר חזי מן נביא, כל שכן מחשבתא דילך דלית לה סוף, ובה תסתכל בההוא דלית ביה סוף, מה דלא הוה לך רשו בקדמיתא לאסתכלא בעיינין, הדא הוא דכתיב (שם לג כג) וראית את אחורי ופני לא יראו. אלין טפשי דלבא, אינון מתין וסומין באלין קליפין, אבל לגבך לאו אינון חשיבין כלום, ולא מפסיקין בינך לבין קודשא בריך הוא ושכינתיה, וכל בני עלמא דאתי ומלאכין, דהכי ייעול לגבך באינון חלונין דעיינין ואודנין ונוקבי חוטמא ופומא, כמלכא דייעול באתכסייא לחדרי חדרים למללא עם בריה, ובגין דא מצלין ישראל ביה בצלותא דלהון, אתה חופש כל חדרי בטן רואה כליות ולב אין כל דבר נעלם ממך. והיינו דאמר שלמה, (שיר ב ט) משגיח מן החלונות וגו', ואלין אינון חלונות דעיינין ואודנין ונוקבי חוטמא ופומא, באלין שבעה נוקבין נשמתא סליקת בשבעה מיני בוסמין, והכי צלותא סליקת באלין שבעה בוסמין, דאינון (שם ד יד) גרד וכרכם קנה וקנמון עם כל עצי לבונה מר ואהלות עם כל ראשי בשמים, בההוא זמנא דצלותא הכי סליקת, מקטרת מר וכו', הקדוש ברוך הוא שאיל עלה, (שם ג ו) מי זאת עולה מן המדבר וגו' מקטרת מר ולבנה וגו', מי זאת ודאי, מסטרא דמ"י איהו ודאי בינה, כלילא משבעה מיני בוסמין. ודא קריאת שמע כלילא מחמשין תרעין, דאינון כ"ה כ"ה, כלילא משבעה ברכאן, בשחר שתים לפניה ואחת לאחריה, ובערב שתים לפניה ושתים לאחריה, ואינון (ד"ה א כט יא) הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד, עד לך יהו"ה הממלכה דאיהי מלכות, דאיהי כלילא מתלת בוסמין, מקטרת מר דא כתר, ולבונה דא חכמה, מכל אבקת רוכל דא בינה, קום אשלים פקודין דמרך:

לא תהיה אחרי רבים לרעות וגו', אחרי רבים להטות, אחרי רבים להטות, לית רבים פחות משלשה, ואי לית בית דין בשלשה לית להטות בתר דיניה, בית דין שכינתא, בשלשה, תלת חיון דמרכבתא דילה, ואיהי דין תורה דין אמת עמודא דאמצעייתא, וכל דיין דלא דן דין אמת לאמתו, דא איהו כאילו אשליט סמא"ל בעלמא, (דניאל ח יב) ותשלך אמת ארצה, ואפיל שכינתא עמיה, ויקים גיהנם בת זוגיה דסמא"ל עם סמא"ל, באתר דדין אמת יוקים שפת שקר, דין אמת עמודא דאמצעייתא, שפת שקר גיהנם וסמא"ל. ובגין דא כד דיין דן דין, גיהנם פתוח משמאלו, בת זוגיה דסמא"ל, וחרב על צוארו מלאך המות סמא"ל מאחורוי מעל צואריה, וגן עדן פתוח לימיניה, ועץ החיים פתוח לקמיה על רישיה. אי דן דינא דשקרא, שליט עליה מלאך המות ושחיט ליה, ולבתר אוקיד ליה בגיהנם, ואי דן דין אמת, קודשא בריך הוא ייעול ליה לגן עדן, ואטעים ליה מאילנא דחיי, דכתיב עליה (בראשית ג כב) ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם, דאתברי באוריייתא, דאתמר בה (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה, עץ החיים תפארת, חיים דיליה חכמה ובינה, חיי המלך ודאי. ולעולם דינא דמלכותא דינא, ודינא בלב, ואתמר ביה הלב רואה, ובגין דא אין לו לדיין אלא מה שעניו רואות. והכא לית דיין אלא קודשא בריך הוא, מה שעניו רואות, (ד"ה ב טז ט) כי יהו"ה עיניו משוטטות, (איוב לד כא) עיניו על דרכי איש, ובהון (שיר ב ט) משגיח מן החלונות, בשבע נוקבין דבר נש, בתרין עייניו ותריין אודניו ותריין נוקבין דחוטמא ופומא, הא שבע דאמא עלאה. והכי בעובדוי אסתכל בשבע מסטרא דשכינתא תתאה, בתרין ידין וצואר תלת, וגוף וברית תרין, הא חמש, תרין רגלין הא שבע. י"ה יו"ד ה"א, בשבע אתוון דיליה אסתכל בשבע נוקבין דרישא,

זוהר חלק ב דף קיז/ב

נקבים, על שם נקבה דנקביה פתוחות לקבל, ו"ה וא"ו ה"א, בשבע אתוון דיליה אסתכל בשבעה אברין דלתתא, דאינון תקונא דגופא, דבהון עשיית המצות, אשתו כגופו דמיא, ועל שם פקודין אתקריאו אברים, על שם שכינתא, גופא. דמסטרא אחרא לבושא דאינון עור ובשר, הזא הוא דכתיב (איוב י יא) עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסוככני, באתר דלית שכינתא, ההוא גופא לא אתקרי אלא לבושא דאדם, דאיהו תורה, (במדבר יט יד) זאת התורה אדם כי ימות באהל, (ישעיה מד יג) כתפארת אדם לשבת בית, ובאתר דתמן מצוה אתקרי גופא דאדם, כגון גופי הלכות ופסקי דינין. קודשא בריך הוא שופט, עמודא דאמצעייתא, מסטרא דבינה דאיהו יהו"ה, דיין מסטרא דמלכות, שוטר הוא שליט, (ומסטרא דיוסף הצדיק מתמן) (בראשית מב ו) ויוסף הוא השליט, וכל ספירן אינון שופטים מסטרא דאמא עלאה, דתפארת שופט, ואינון שוטרים מסטרא דמלכות, דצדיק מתמן שוטר ומושל. ובפקודא בתר דא מני שופטים וכו', (תמצאנו בריש פרשת שופטים דף רעד ע"ב):

מדבר שקר תרחק ונקי וצדיק אל תהרוג וגו', פקודא להשוות הבעלי דינין, ולהתרחק מדבר שקר, דלא יימרון משוא פנים (יש בדבר), דקודשא בריך הוא אתמר ביה, (דברים י יז) אשר לא ישא פנים, ולא יקח' שחד', בסופי תיבות אח"ד, האי דיין צריך למהוי כגוונא דאחד, דאיהו יהו"ה אחד, דלא יקח' שחד, דיהא איהו בדיוקניה, ובדינא להשוות תרווייהו כאחד, ולא יטה דינא לדא יתיר מן דא, אלא בתקלא חד, עד דיקבלון דינא, ולבתר כל חד אתדן כפום עובדוי. ואוקמוה מארי מתניתין, צדיק יצר הטוב שופטו, רשע יצר הרע שופטו, בינוני זה וזה שופטו, מאן דאיהו מאילנא דחיי לית ליה דינא כלל, לית ליה יצר הרע, ודא צדיק גמור, ודא צדיק וטוב לו, ולית טוב אלא תורה, הדא הוא דכתיב (משלי ד ב) כי לקח טוב נתתי לכם תורת אל תעזבו. וצדיק ורע לו, מסטרא דעץ הדעת טוב ורע, ואמאי אתקרי צדיק בתר דרע לו דאיהו יצר הרע, אלא בגין דטוב שליט עליה אתקרי צדיק ורע לו, דההוא רע איהו תחות רשותיה, (ס"א כעבדא תחות

רביה). רשע וטוב לו, אמאי אתקרי רשע, בגין דאיהו אסתלק למהוי רישא יצר הרע דיליה, וטוב איהו תחות רשותיה, כעבדא תחות רביה. ואף על גב דרשע איהו מכתיר את הצדיק, ויכיל צדיק גמור לאענשא ליה, (משלי יז כו) גם ענוש לצדיק לא טוב, בגין ההוא טוב דאיהו תחות רגלוי דרשע, לית לאענשא ליה, דאולי יחזור בתשובה ויתגבר על יצריה, ויהא עפר תחות רגלוי. דמסטרא דרשע וטוב לו, (נ"א שכינתא) שכיבת, (רות ג ז) ותגל מרגלותיו ותשכב, האי איהו (משלי ל כג) ושפחה כי תירש גבירתה (ד"א ומסטרא דצדיק גמור), שפחה יצר הרע נוקבא, דיצר הרע דכר בגיניה אתמר (ישעיה מב ח) וכבודי לאחר לא אתן, (במדבר א נא) והזר הקרב יומת. ומסטרא דצדיק ורע לו, שכינתא איהי עטרה על רישא דבר נש, ושפחה יצר הרע אתכפייא תחות גבירתה, ומסטרא דצדיק גמור, לית זר ולית יצר הרע, ומסטרא דרשע גמור לית ליה חולקא בשכינתא, דלית חולקא לבר נש בשכינתא אלא מסטרא טוב. ולית כל שכינתא שקילין, דהא שכינתא דאילנא דטוב ורע איהו כרסייא, אבל שכינתא דאילנא דחיי, עלה אתמר (תהלים ה ה) לא יגורך רע, אבל (ד"א אלא) בגין דאתמר בה (שם קג יט) ומלכותו בכל משלה, מאן דפגים אתר דילה, אתחשיב כאילו עביד במטרוניתא קלנא, דקלנא דמטרוניתא איהו מאן דמזלזל באתרהא, וקלנא דמטרוניתא דמלכא איהו, כל שכן מאן דאעבר לה מאתרהא, ושוי שפחה באתרהא, דבכל אתר דאיהו פגים מטרוניתא לא שריא תמן, אלא שפחה דאיהי פגימא שריא באתר פגים, ופגימו דבר נש דחובוי, פגים בכל אברין דיליה, עד דלא אשכח מטרוניתא אתר לשריא תמן, ולית ליה תקונא

זוהר חלק ב דף קיה/א

עד דיחזיר לה על כל אברין דיליה. אמר בוצינא קדישא, רעיא מהימנא בגין דא אנת מתקן בחבורא דא דרמ"ח פקודין, לאמלכא לקודשא בריך הוא על כל אברים דשכינתא בכל פקודא ופקודא, ולית אנת חייש ליקרך, זכאה חולקך, דכגוונא דאנת אמליך לקודשא בריך הוא בכל אברים דשכינתא, דאינון בעלי מדות דכל ישראל, מארי מדות אינון אברים דשכינתא, הכי עביד קודשא בריך הוא לשריא שמיה עלך, וימלכינך על כל משריין עלאין ותתאין:

קום רעיא מהימנא, לסדרא דינין בהלכות נזיקין, בסדורא דשמא דא הוי"ה, דאיהו (תהלים סח יח) רכב אלהי"ם רבותים אלפי שנאן, דאינון שור נשר אריה אדם, דהא מסטרא דימינא דתמן יהו"ה, ארבע חיוון הכי איהו סדורא דלהון, אדם אריה נשר שור, וכפום שנויין דהויין הכי איהו תנועה וסדורא דחיוון. וחיוון דסטרא אחרא דאינון נזיקין דשמאלא, הכי סדורייהו שנאן, ובגין דא התחלה דלהון השור, קשיר בד' אבות נזיקין, השור והבור והמבעה וההבער, וסיומא דלהון אדם מועד:

קום אתער בדינין, פתח רעיא מהימנא ואמר, (שם נא יז) אדנ"י שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך, אדנ"י בהפוך אתוון דינ"א, ובגין דא אמרו מארי מתניתין, דינ"א דמלכותא דינא, כל דינין בהאי שמא אתדנו, (ס"א בה' בד' וכו'), בד' בג', בד' שכינתא (ס"א בית דין בג', בית דין שכינתא, בג') לקבל תלת אבהן, עמודא דאמצעייתא דיין אמת, והוא דיין לדון מסטרא דאדנ"י, דתמן איהו דיין אמת ומסטרא דשם אלהי"ם שופט, הדא הוא דכתיב (שם עה ח) כי אלהי"ם שופט. ומה דינין אינון, חד לדון בנזקי שור, תניינא לדון בנזקי בור, תליתאה לדון בנזקי אש, רביעאה לדון בנזקי אדם, ואבתרייהו לדון בדיני ארבע שומרים, שומר חנם, ושומר שכר, והשואל, ונושא שכר, (ס"א והשוכר), לקבלייהו דינין ארבעה, דין חלוקת השותפים, דין חלוקת קרקעות, דיני עבדים ושפחות, דיני תובע ונתבע, בכמה מיני תביעות דחייב ממון, וגזל ואבדה, או שמזיק לחברו והורגו באחד מארבע מיתות בית דין. אדון איהו קודשא בריך הוא באדנ"י, לדון בכל מיני דינין

לשפחה בישא כי תירש גבירתה, דמינה כל נזיקין אשתכחו, דאינון (כל) מלאכי חבלה, דמנייהו נשמתהון של רשעים, כמה דאוקמוה מארי מתניתין, נשמות הרשעים הן הן המזיקים בעולם, אל אחר מזיק גזלן רשע, ובת זוגיה סם המות, נזק שבת ובשת ורפוי לשכינתא ובנהא. שבת דבטולא דאורייתא דבטילת לבנהא, ורפוי דגרמת לון דמתרפין מדברי תורה, נזק בכמה נזקין דמלאכי חבלה, מארי משחית אף וחמה, ובשת דהוון מבזין לשכינתא בע"ז שקרא דלהון, והוון אמרין איה אלהי"ך. וכמה גזלות מן שפחה בישא דאתמר בה (ישעיה ג יד) גזלת העני בבתיכם, כמה ברכאן גזלת לשכינתא שפחה בישא, בכובד המס, ובכובד כמה דינין משונים על בנהא, וכמה קרבנין דבי מקדשא דבטילת למטרוניתא, ובשת דמטרוניתא דאשתארת ערומה מד' בגדי זהב, דנהרין מד' טורי אבן בי"ב אבנין מרגלן, מעיל בכמה זגין ורמונים, וארבע בגדי לבן, דבהון הות מטרוניתא מתקשטא קדם מלכא, הדא הוא דכתיב (בראשית ט טז) וראיתיה לזכר ברית עולם, וגזלת לה לגבירתה כמה מאכלין דקרבנין. שור מועד בעלה, עאל לבי מלכא רבוניה, בארבע אבות נזיקין דיליה, (דאינון (יחזקאל א י) ופני שור מהשמאל לארבעתן), דאינון עון ומשחית אף וחמה, דכלהו מועדין לקלקל, בגופא דיליה הרביץ על הכלים, מזבח מנורה שלחן, ושאר מאנין רביץ עלייהו ושברתן, ובשן דיליה אכיל כל קרבנין, דמאכלים דפתורא, ושאר ברגלוי רפסא, (ומדקא כלא, ושאר דאינון אמורין ופדרין ושירי מנחות ברגלוי רפסא), ובקרן דיליה קטל כהני וליואי, הרס כלא, (איכה ב ב) חלל

זוהר חלק ב דף קיה/ב

רעיא מהימנא:

ממלכה ושריה. הבור נוקבא בישא לילי"ת, בבית דילה דאיהי בית הסהר, תפיסת למטרוניתא ובנהא, שפחה בישא בגלותא דילה, ושויין לון בכמה שלשלאין ואסירין לבנהא, ידייהו מהדקן לאחורא, (איכה א ג) היא ישבה בגוים לא מצאה מנוח, ולא עוד אלא (שם ח) כל מכבדיה הזילוה כי ראו ערותה גם היא נאנחה ותשב אחר. ולא עוד אלא זונה דאיהי הבער דהיינו אש, (שם ד יא) ויצת אש בציון, לבתר קם אדם בליעל רשע, רביעי לאבות נזיקין, דאתמר ביה אדם מועד לעולם בין ער בין ישן, ושלח את בעירו, ואכיל ושצי וגדע כרמים ופרדסים דירושלם, ושצי כלא. רבון עלמא, אנת קשוט ואורייתך קשוט, יהבת לן מצות תפילין, לצדיקים גמורים איהו אגרא כפום עובדייהו, פאר על רישייהו, ומשמשין לאבוהון ואמהון, כגוונא דגופא דכל אברים דיליה משמשין לרישא, הכי אתתא משמשא לבעלה. ואית מלאכין דאינון משמשין לגופא, ומלאכין דמשמשין לנשמתא, וכגוונא דאית אפרשותא בין גופא לנשמתא, הכי אית אפרשותא בין מלאכין דגופא למלאכין דנשמתא, ואית נשמתא לנשמתא, ומלאכין למלאכין, (קהלת ה ז) כי גבוה מעל גבוה שמר וגבוהים עליהם. ואלין דאינון נשמתא לנשמתא כלהו חד, ואף על גב דארח מתלא אינון כגופא אצל נשמתא אלין לאלין, בגין דמקבלין אלין מאלין, הכי שכינתא (נשמתא) אף על גב דאיהי לקבל שאר נהורין דבריאה כנשמתא אצל גופא, לקבל קודשא בריך הוא חשיבא כגופא, אבל כלא חד, הכא גופא ונשמתא כלא חד, מה דלאו הכי בבר נש, דגופיה ונשמתיה בפרודא, דא חומר ודא שכל, דא חיי ודא מותא, אבל קודשא בריך הוא חיים ושכינתיה חיים, הדא הוא דכתיב (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה. וכל אינון דרשימין בסימנין דקודשא בריך הוא ושכינתיה, אינון רשימין ביומין דחול באות דתפלין ובאות דמילה, ורשימין בזכור ושמור בשבת, ורשימין בתורה שבכתב דאתיהיבת מימינא, ובתורה שבעל פה דאתיהיבת משמאלא, וקודשא בריך הוא זכור מימינא ושמור משמאלא, ושכינתא זכירה מימינא ושמירה משמאלא. אינון תפילין דרישא דבר נש ותפלין דיד, והכי שכינתא (תהלים יט ח) תורת יהו"ה תמימה, ומצוה דיליה, והאי מסטרא דעמודא דאמצעיתא דאיהו כליל דינא ורחמי זכור ושמור,

אתקריאת איהי זכירה שמירה, ובכל פקודין איהי שקיל לגביה במדרגה. אבל מסטרא דחסד, קודשא בריך הוא זכור ושכינתיה שמור, כמה דאוקמוה מארי מתניתין זכור לזכר ושמור לכלה, בגין דבימנא ובשמאלא ענפין מתפרדין, כגוונא דכנפי ריאה דאינון פרודות מלמעלה, לקבלייהו חיון (יחזקאל א יא) ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה, ולקבל פתוחות דספר תורה, לתתא תרווייהו ביחודא חדא, כגון סתומות דספר תורה דלית תמן פרודא, ובגין דא באתר דיחודא דאיהו גופא, דומה לשדרה דלולב, אם נפרצו או נפרדו עליו פסול. בכמה רשימין רשים קודשא בריך הוא לישראל, לאשתמודעא לגבי מלאכין, אלין דימנא דתליין מקודשא בריך הוא, או אלין דשמאלא דתליין משכינתא, או אלין דתליין מקודשא בריך הוא ושכינתיה ביחודא חדא. ודאי אלין דאית בהון תורה רשימין בחסד, ואלין דאית בהון מצוה רשימין בגבורה, ואלין מארי דתפלין ואות שבת ואות ברית רשימין בצדיק, ובעירן עמי הארץ אינון רשימין באעברו דערלה ופריעה. עופין בזפק ובקרקבן נקלף, באעברו דזפק וקלופה דקרקבן, אינון רשימין עופין למיכל, ובעירן בתרי סימנין, מעלת גרה ומפרסת פרסה, כלהו רשימין בתרי סימנין, כגוונא דערלה ופריעה דמתעברן מעמא קדישא. אבל תלמידי חכמים כלהון רשימין, מנהון בכרסייא, ומנהון במלאכי, בארבע חיון דכרסייא, מנהון בככביא

זוהר חלק ב דף קיט/א

רעיא מהימנא:

ובמזלי. ומנהון רשימין במדות, דקודשא בריך הוא אשתמודעין, ואינון דמתעסקין באורייתא ובמצות לשמא דקודשא בריך הוא ושכינתיה, שלא על מנת לקבל פרס, אלא כברא דאיהו מחוייב ביקרא דאבוי ואמיה, דא אתקשר ודאי ואתרשים בעמודא דאמצעייתא ושכינתיה, כאילו ביה הו חד, ומאן דאית ביה תורה בלא מצוה, או מצוה בלא תורה, כביכול כאילו הו ביה בפרודא, אבל בדא ודא, כאילנא דענפוי מתפרדין לימנא ולשמאלא, ואילנא יחודא דתרווייהו באמצעייתא. רשימין אינון רשימין בלא סימנין דטהרה, אינון דלית להון תפלין על רישא ודרועא, ואינון דלא רשימין בתורה ובמצות, ואלין דלא נטרין זכור ושמור, ולא רשימין בתכלת ולבן דציצית, ואלין דלא רשימין באלין סימנין שקץ הם לכם, לאו אינון ישראל אלא עמי הארץ, מה אלין שקץ ושרץ, אוף אינון (נ"א כן) שקץ ושרץ, כמה דאוקמוה מארי מתניתין, עמי הארץ הם שרץ ונשותיהם שקץ, ועל בנותיהם אתמר (דברים כז כא) ארור שוכב עם כל בהמה. ומיתתהון מיתה באתגליא, ולית מיתה אלא עניותא, ומיתה דעניותא דלהון לא יהא באתכסיא, כעופין דדמיין למארי פקודין, אלא באתגלייא לעיני עמא, דעני חשוב כמת. ואית עניותא באתכסיא מעיני בני נשא, ואית עניותא לעיני כלא, כזריקו דדם דבהמה, וזריקתה לעיני כלא, דשפכין דמא קמי כלא, הכי עניין שפכין דמוי באנפיהו לעיני בני נשא, ואתהדרין ירוקין כמתין. ואי הדרין בתיובתא, ולא פתחין פומהון להטיח דברים כלפי מעלה, ומיתה דלהון בסתימו דפומא, כבעירא דאיהי מתה, ולית לה קול ודבור, ובוידוי הכי יימא איהו, אין לי פה להשיב ולא מצח להרים ראש. ומתודה ומייחד לקודשא בריך הוא בכל יומא, למהוי מיתתיה באחד, כגוונא דשחיטת בהמה בתריסר בדיקות דסכין, ובסכין דאינון אח"ד, ומברך ומקדש לקודשא בריך הוא בכל יומא בברכו ובקדושה, ובכל אכילה ושתייה דיליה, כגוונא דמברך כהנא, ברוך אתה, הא ברכה, אשר קדשנו, הא קדושה. כד רוחא מברך לקודשא בריך הוא בכל יומא בברוך, ומקדש ליה בקדושה דיליה, ומיחד ליה ביחודא דאיהו ושכינתיה, קודשא בריך הוא נחית על ההוא רוחא בכמה משריין. אליהו ודאי בר נש דמברך ומקדש ומיחד למטרוניתא, כמה משריין דמטרוניתא סלקין עמיה, ומשריין דמלכא נחתיין לגביה, וכלהו לנטרא ליה, ולאודעא ליה לההוא רוחא כמה חידושין ועתידות בחלמין דנבואה, וכמה סתרים, כגוונא דיעקב דאתמר ביה, (בראשית כח יא) והנה

מלאכי אלהים עולים ויורדים בו, ועל משריין דמלכא ומטרוניתא אתמר, (שם לב ג) ויקרא שם המקום ההוא מחנים, אבל מלכא ומטרוניתא לא נחתין תמן:

אמר אליהו, רעיא מהימנא, הכי הוא ודאי, אבל בגין דבכל פקודא ופקודא הוה אשתדלותא דילך ליחדא קודשא בריך הוא ושכינתיה בכל משריין דעילא ותתא, הכי קודשא בריך הוא ושכינתיה וכל משרייתיה עילא ותתא, מתיחדין ברוחא דילך בכל פקודא ופקודא. כברא דמלכא דאבא ואימא רחמין ליה ונשקין ליה, ובחביבו דיליה לא המנין ליה במשריין דלהון, אלא אינון גופייהו נטרין ליה, בגין דההוא רוחא דילך מסטרא דעמודא דאמצעייתא איהו, דאיהו ו' כליל אבא ואימא דאינון י"ה, נפש דילך בת יחידה מסטרא דאת ה', שכינתא תתאה לא זזת מינך, וכגוונא דאבא ואימא נטרין ברא, הכי נטרין ברתא במשריין עלאין דאינון מחנים. ובמחשבה עלאה סלקין לרוחא דילך, כמה דאוקמוה, ישראל עלה במחשבה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ואימתי רוחא דילך סליקת במחשבה, כד איהי שלימא, ואתמר בה (תהלים קנ ו) כל הנשמה תהלל יה,

זוהר חלק ב דף קיט/ב

רעיא מהימנא:

ובנפשא דאיהי ה'. רוח יהו"ה אתמר ביה (יחזקאל לו ט) כה אמר יהו"ה מארבע רוחות באי הרוח, ואינון (ישעיה יא ב) רוח יהו"ה, רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה וגו', שלים בארבע אתוון סליק במחשבה, ועלת העלות מעטר ליה בכתר בכל האי יקר. רוחא דילך סליק ונחית בכל ליליא, וכל מלין דאתגליין לך. בחסד, ועלייהו אתמר (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביהו"ה, אתם ולא אומין עכו"ם, ובגין דא (שמות כב יט) זבח לאלהי"ם יחרם, אלהי"ם אחרים, בלתי ליהו"ה לבדו. זכאה עמא קדישא דאתקריאו עאנא דקודשא בריך הוא, למקרב גרמייהו קרבנין קמיה, כמה דאתמר (תהלים מד כג) כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה, וקרבין גרמייהו כעאנין בתענייתא, דמעוט חלבא ודמא דתענייתא איהו חשיב יתיר מקרבנא דבעירן דהוה מתמעט דמא וחלבא, וכל אינון אמורין ופדרין דמתאכלין כל ליליא. זכאין אינון (ס"א ישראל) דמקרבין רוחין דלהון קרבנין קדם ה' בכל ליליא ויליא, דרוחא דלהון היא העולה לגביה, אי סליק לה בתורה ומצוה. בתורה דאיהי עשר אמירן דאתייהבו מאת י', דבעשר דברן מאתוון ה"ה, בו' בשית חומשי תורה, בספר בראשית, חמשה אינון דאתקריאו חמשה חומשי תורה, שתיתאה ספר בראשית אקרי. ובמחשבה דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דאתמר ביה ישראל עלה במחשבה, ולאן אתר סליק, לגבי כתר, דתמן עלת העלות מופלא ומכוסה. זכאה מאן דסליק ליה במצוה, דאיהי מצות תפילין, דבהון ארבע פרשיות דבהון שם יהו"ה, י' קדש לי, ה' והיה כי יביאך, ו' שמע ישראל, ה' והיה אם שמוע, במחשבה, לקשרא לה ביד דשכינתא. איהי י"ה, כלילא ממעשה דאיהי ה', ודבור דאיהי בינה כלילא ו' ספיראן, ובמחשבה דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א יהו"ה, י"ד אתוון כחושבן יד. ואתרמיזו בארבע פרשיין, וביתא דתפלין א', ותריין רצועי דרישא (נ"א ודידא) שבע, דתריין שינין תשע, וקשר דרצועה עשר, וד' פרשיין דיד (ס"א הרי י"ד), יד דשכינתא, יד יהו"ה, בגינה אתמר (תהלים לא ו) בידך אפקיד רוחי וגו', רוח אתפקד ליהו"ה, וקודשא בריך הוא נחית לגביה לקבלא ליה לגבי שכינתא, ונטרי ליה קודשא בריך הוא ושכינתיה, ומאן גרים דא, מאן דבכל מצוה ומצוה סליק שכינתא לגבי קודשא בריך הוא. ושבעין תיבין דיענך יהו"ה ביום צרה, ובמאי צווחת, אלא ודאי ישראל אית בהון מארי תורה, מלאכים מסטרא דאילת השחר דאיהי שכינתא. ותריין דרגין אינון בקר ושחר, ועלייהו אתמר (שם טז יא) נעימות בימינך נצח. בקר דאברהם דאיהו חסד, דא סליק יתיר ביומא דפורקנא, אבל שחר אקדים ליומא דפורקנא, ומאי איהו, נצח דשכינתא, מסטריה אתקריאת אילת השחר. ובגין דא למנצ"ח, תמן נצ"ח תמן

ל"מ, דאינון שבעין קלין צווחת אילת השחר על בנהא, דאתקף עליהו קדרותא בגלותא, שחרות השחר, בשבעין שנין בתראין, (בשבעין) בההוא זמנא יתקיים בישראל, (ישעיה כו יז) כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה, כן היינו מפניך יהו"ה, ועל כן נקוה לך יהו"ה אלהינו". ובהון אילת אעילת רישהא בין ברכהא, רישהא איהו צדיק יסוד עולם, בין ברכהא דאינון נצח והוד, ואומי לה ביה למפרק לבנהא בבקר, דאיהו אריה, בקר ימינא דאברהם, משיח בן דוד דנפיק מיהודה, דאתמר ביה (בראשית מט ט) גור אריה יהודה, ובגין דא (רות ג יג) חי יהו"ה שכבי עד הבקר. בה (ישעיה סג יב) מוליך לימין משה זרוע תפארתו בוקע מים וגו', בגין דתפארת דרגא דמשה, גופא, וחסד דרועא דיליה, ומשה אתקשר בע"ב דאיהו חסד דרגא דאברהם, דהכי סליק בחושבן ח"י ו"ו מן ויסע ויבא ויט, תלת ענפי אבהן ש' דאתקשר בש' של משה, דאתמר בהון (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין לארבעתם, ופני שור מהשמאל וגו', ופני נשר לארבעתן, מ"ה מן משה, ודמות פניהם פני אדם. דרועא שמאלא אתמר ביה שמאל דוחה וימין מקרבת, דאף על גב

זוהר חלק ב דף קכ/א

רעיא מהימנא:

דאקדים בתשרי, דאוקמוה ביה מארי מתניתין, בתשרי עתידין להגאל, תהא דוחה בגין דלא ימות משיח בן אפרים, דוחה מרומי דאיהי שמאל, עד דיקרב ימין:

פסח דרועא ימינא, לקיים בה (מיכה ז טו) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, והאי איהו בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל, לקיים בהון (ישעיה נד ח) ובחסד עולם רחמתיך אמר גאלך יהו"ה. ולבתר נטלי כלהו מגבורה, דמניה משיח בן אפרים, לנטלא נוקמא משנאוי, דהכי בעי לנקאה עבורא דאינון ישראל בימינא, ולבתר לאוקדא קש בשמאלא, הדא הוא דכתיב (עובדיה א יח) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ודלקו בהם ואכלום. וכנישו דעבורא דא עמודא דאמצעיתא, ביה (בראשית מט לג) ויאסף (אל עמיו), לאן אתר, לביתא, דא שכינתא. אבל בדרגא דמשיח בן יוסף איהו דקא רמיז, (במדבר כב ד) עתה ילחכו הקהל את כל סביבתינו כלחוד השור את ירק השדה, דעליהו אתמר (תהלים צב ח) בפרח רשעים כמו עשב וגו'. מפסח ועד תשרי יהא פורקנא, דאיהו עד, ומתמן ואילך יהא השמדה דלהון, (שם) להשמדם (פרקנא) עדי עד, (נ"א ולא עד בכלל, אלא עד דמטי לעד, מתמן ואילך להשמדם עדי עד), כד מטו לתשרי דאיהו שור, ביה כלחוד השור. וסמיכו (ס"א דישראל, ומטו דלהון בימינא וכו') דלהון דישראל בימינא דאיהו אריה, אבל קימה דלהון בגופא דאילנא, והאי איהו כל הכורע כורע בברוך, צדיק, דאתמר ביה ביוסף הצדיק, (בראשית לו ז) והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחוין לאלמתי, והאי איהו (רות ג יג) חי יהו"ה שכבי עד הבקר. וכל הזוקף זוקף בשם, דרגא דמשה רבינו לעילא, (ס"א ובמשה) ומשה לתתא, ביה יקומון כל ישראל, כאברין דגופא דביה כלהו זקיפין בעמידה, ובהאי איהו כל הזוקף זוקף בשם, בגין דעליה אתמר (שמות לג יז) ואדעך בשם. יהון משיח בן דוד דאיהו אריה מימיניה, ומשיח בן יוסף דאיהו שור משמאליה, מימינא אברהם, משמאלא יצחק, ואיהו נשר באמצעיתא, שלשלת דלהון מסטרא דיעקב. ש' דמשה, קדושה לך ישלשו, מסטרא דאריה תלת אנפין דאבהן אתקריאו אריות, בקר, מסטרא דשמאלא אתקריאו פרים מנגחים, ומסטרא דאמצעיתא אתקריאו נשרים, ועליהו אתמר (שם יט ד) ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי, הא אינון תשעה, עשיראה ורביעאה (אדם, מה שמו) דמשה, דרכיב על תלת חיוון. ואתמר בישראל (בראשית א כו) וירדו בדגת הים, ממנן דימא, מסטרא דנחש דהוה שרא דמצרים, דאתפשט בגלותא בתראה מים עד ים, ובעוף השמים, ערבוביא בישא,

עמלקים נפילים תערובת דכל אומין, בכל סטרא בגלותא בתראה, בין בישראל, בין בישמעאל, בין בעשו (באומות העולם), ובבהמה אלין בני עשו, דשולטנתהון בכל הארץ, ויתקיים במשיח (תהלים עב ח) וירד מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ, והכי בתרין משיחין, והכי בישראל, וכלא בזכות מ"ה (שמו) דמשה. וייתון נס דמשיח בן דוד מיהודה אריה רשים עליה, ונס דמשיח בן יוסף שור רשים עליה, ונס דשילה אריה לימינא שור לשמאלא נשר באמצעיתא, ואדם על כלהו, וארבע אנפין לכל חד, ארבע שבטין דשלש חיון י"ב, ולגבי אדם דאיהו מה שמו, בני משה, דבההוא זמנא יתקיים במשה, (במדבר יד יב) ואעשה אותך לגוי גדול ועצום ממנו, בההוא זמנא (קהלת א ט) מ"ה ש"היה ה"וא שיהיה, (שם ג טו) ואשר להיות כבר היה. והאלהי"ם יבקש את נרדף, ישראל דאתמר בהון (יחזקאל לד לא) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם, דהו נרדפים קדם ערב רב זאבים בישין, הא (בראשית מט כז) בנימין זאב יטרף לגביהו, דטרף לון, ויתקיים בההוא זמנא (שם) בבקר יאכל עד, דהיינו עד כי יבא שילה, ודא בקר דאברהם, ולערב יחלק שלל, דא ערב דיצחק, דתמן תרין משיחין, בחד ייכול (ס"א ממונא) ממנא דאומין דעלמא, ובחד יחלק לון לישראל. ישראל דאינון אילת, נרדפין קדם רשיעיא אריות, ויתער נפתלי דאיהו (שם כ"א) אילה שלוחה הנותן אמרי שפר, יתער בימינא

זוהר חלק ב דף קכ/ב

רעיא מהימנא:

דאיהו אריה משיח בן דוד, דאתמר ביה (שם ט) גור אריה יהודה מטרף בני עלית, ויחזקון (ד"א ויחזור) על אומין דעלמא, כרע שכב עליהו למטרף לון, מי יקימנו, בההוא זמנא נחזי מאן הוא אלה אחרא, דיקים ליה מלטרופ עליהו, או אומה ולישן. וישראל דהו כיונה, נרדפין קדם נשר מסטרא דעופין דאומין דעלמא, בההוא זמנא יתער נשר, ויתפרש גדפהא על ערבוביאי דאומין ועשו וישמעאל דאינון עמלקים, וערבוביאי בישא דישראל, וטרף לון דלא ישתאר חד מנייהו, לקיים מה שנאמר בישראל (דברים לב יב) יהו"ה בדד ינחנו ואין עמו אל נכר. ומתמן ואילך אין מקבלים גרים, כמה דאוקמוה מארי מתניתין, אין מקבלים גרים לימות המשיח, ואומין עכו"ם דעלמא דישתארו, יתער קב"ה חיה דאדם לשלטאה עליהו, לקיימא בהון (ישעיה ס יב) כי הגוי והממלכה אשר לא יעבדוך יאבדו, לקיים בישראל (בראשית א כו) וירדו בדגת הים וגו', (שם ט ב) ומוראכם וחתכם וגו'. ומסטרא דתבואות ה' מיני נהמא, תבירין מכלהו, ואינון חטה ושעורה וכסמת ושבלת שועל ושיפון, אמתיל לון לישראל, הדא הוא דכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליהו"ה ראשית תבואתה בה'. כד יפקון מגלותא הכי יהון תבירין, עד דיתבריר אוכל מתוך פסולת, דהיינו קש ערב רב, עד דיתבררו וישתמודעו ישראל בנייהו, כבר דאתבריר מגו מוץ ותבן, ועד דיתברירו מנייהו, י' דאיהו מעשר לא שריא על ה' דאיהו נהמא דה' מינין, לקיימא אומאה (שמות יז יז) כי יד על כס י"ה. ובגין דא מוץ ותבן אינו מחוייב במעשר עד דיתבריר, לבתר דיתבריר מתכנשין לההוא אתר דאקרי ירושלם, כמה דחטה דבתר דאתבריר קש ותבן מכניסין לה לאוצר, הכי יתכנשון ישראל דאינון בר לירושלם, דאיהו בנויה על הר יהו"ה, דאתמר בה (תהלים כד ג) מי יעלה בהר יהו"ה ומי יקום במקום קדשו, נקי כפים ובר לבב, נקי כבר דאיהו עבורא, כד אתבריר מגו פסולת, בההוא זמנא נשקו בר כדבקדמיתא, דאתמר ביה (שיר א ב) ישקני מנשיקות פיהו, בר תרגום בן, בההוא זמנא דיהון נקיים כבר מגו קש ותבן, שריא שמיה עלייהו, וקרא לון (שמות ד כב) בני בכורי ישראל. והכי מכל אילנין לית תביר כגפן, בנטיעו דיליה תביר, בענבים דיליה תביר, דאינון כתישין בין רגלין, והכי זית, זיתים דילה כתישין, בגלותא אמתילו ישראל בהון, הדא הוא דכתיב (תהלים פ ט) גפן מצרים תסיע, וכן בגלותא רביעאה בתראה (ישעיה ה ז) כי כרם יהו"ה צבאות בית ישראל. וכגוונא דא משולים

ישראל לזית, (ירמיה יא יז) זית רענן יפה פרי תאר, ובגין דא (תהלים קכח ג) אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך, בניך כשתלי זיתים, סמיך דא לדא, בגין דאינון תבירין בגלותא. ולבתר דיהון נקיים מגו פסולת, יתקדשון לבי מקדשא, כיון לנסכא על גבי מדבחא, וזיתים לאדלקא בוצינא שרגין למנרתא, ומאן זכה להאי, יין דלא יתנסך לכו"ם, דערב רב אינון יין דנתנסך לכו"ם, ומנהון משומדים מינים אפיקורסים, משומדים לעבירות שבכל התורה כלה, וישראל דאתמר בהון, (שם קו לה) ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם, עד דיהון דרוכין בין רגליהו בגלותא, לא אתברירו מנייהו, ובגיניהו אמר דוד ע"ה (שם מט ו) למה אירא בימי רע עון עקבי יסבני. ועלייהו אמר שלמה, (שיר א ח) צאי לך בעקב"י הצאן, ביעק"ב, דעליה אתמר לגבי נחש הקדמוני דפתי לחוה, (בראשית ג טו) הוא ישופך ראש, ואתה תשופנו עקב, בתר דיפקון מן גלותא, נמשלים לתפוחים ולכל ריחין טבין, כגוונא דמפקנו דמצרים, דכתיב ביה (שיר ח ה) תחת התפוח עוררתיך:

פקודא בתר דא להביא בכורים, ואבתריה להתודות על הבכורים, ואבתריה להתודות על המעשר, ומארי מתניתין מקשים על המעשר, דאי יהא קדם לקיטתו, או אחר לקיטתו עשורו, כגון אתרוג דאתמר ביה באילן הלך אחר חנטה, אית מאן דאמר אחר בשול הפירות, ואתרוג מקצתו דומה לאילן ומקצתו לתבואה, דאינון זרעים דאתמר בהון דלאחר לקיטתו עשורו, דאילן לאו איהו אלא עד אחר גמר בשולו. ובגין דא תקינו המוציא

זוהר חלק ב דף קכא/א

זהר:

אמרו המגיהים, מצאנו ראינו הפקודים האלה בהעתקות הנמצאות עמנו היום מוטעים, לכן אל נא ישייתו המעיינים עלינו חטאת, ועם העתקות מדויקות יתקנו המעוות, וישימו העקוב למישור, וכעת הגהנום כיד ה' הטובה עלינו:

ואנשי קדש תהיון לי וגו', רבי יהודה פתח (איוב כח יב) והחכמה מאין תמצא, ואיזה מקום בינה, זכאין אינון ישראל דקב"ה בעי ליקרא לון, יתיר (נ"א ביקרא דלהון) על כל שאר בני עלמא, בקדמיתא אמר לון (שמות יט ו) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים, לא אעדי רחימותא סגיא מנהון עד דקרא לון וגוי קדוש, דאיהו יתיר, לא אעדי רחימותא מנהון עד דקרא לון (דברים יד ב) כי עם קדוש אתה, לא אעדי רחימותא מנהון עד דקרא לון ואנשי קדש תהיון לי, דאיהו יתיר מכלא. כתיב והחכמה מאין תמצא, אורייתא מחכמה נפקת, מאתר דאקרי קדש, והחכמה נפקת מאתר דאקרי קדש הקדשים, רבי יצחק אמר, וכן יובלא אתקרי קדש, דכתיב (ויקרא כה יב) יובל היא קדש תהיה לכם, וישראל כלילן מנייהו, הדא הוא דכתיב ואנשי קדש תהיון לי. בקדמיתא קדוש והשתא קדש, מה בין האי להאי, אמר רבי יוסי, דא לעילא לעילא, ודא לאו הכי, דכתיב (ישעיה ד ג) והיה הנשאר בציון והנוותר בירושלם קדוש יאמר לו, בהאי אתר אקרי:

רעיא מהימנא:

מאתר דבשולו יפה, לאפקא פת שרוף, אלא ממקום שהוא מוטעם, והכי תבואה בתר לקיטתו איהו כבישול פירות. וישראל אינון משולים לאילן ולתבואה, דאתמר בהון (שמות כג יט) ראשית בכורי אדמתך תביא בית יהו"ה אלהי"ך, והכי (דברים יח ד) ראשית גז צאנך תתן לו, דאינון ישראל דאתמר בהון (יחזקאל לד לא) ואתן צאני, והכי ישראל (ירמיה ב ג) קדש, (ד"א קדש

ישראל) ליהו"ה ראשית תבואתה, לאחר לקיטתו מן גלותא עשורו, ואתקריאו קדש ליהו"ה. וישראל אתקריאו אילנא רבא ותקיף, ומזון לכלא ביה, ביה אורייתא דאיהי מזונא לעילא, ביה צלותא דאיהי מזונא לתתא (נ"א לעילא), ואפילו מלאכין לית לון מזונא אלא בישראל, דאי לאו דישראל יתעסקון באורייתא, לא הוה נחית לון מזונא מסטרא דאורייתא דאמתילא לעץ, הדא הוא דכתיב (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה, ולא יבא דאיהי מצוה, והכי אורייתא אמתילא למיא, והכי לאשא, ולא הוה נחית מיא מלעילא, וחמה דאיהי אשא לא הוה נחית (ס"א מלעילא) לבשלא פירות האילן, אלא בגין ישראל. ובגין דא אתמר בישראל (שיר ב יג) התאנה חנטה פגיה, אלן מארי מצות, והגפנים סמדר נתנו ריח, כד פתחין בתיובתא, ומיד אתמר בישראל, קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך, מן גלותא. ובגין דא באילן דאיהו עץ החיים, באורייתא, באילן דמשתדלין בה, אזלין בתר חנטה, ומעשרין ליה, דשריא יו"ד עלייהו דאיהי חכמה, אחד מעשרה, ובה מתכנשין ה' ה' דאינון פירות האילן, ומאן אילן ו'. אבל שאר עמא, אחר לקיטתו מן גלותא עשורו, אינון צדיקים דאתמר בהון (ויקרא כג מ) ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר, הדר בעובדיהון, דאחידאן במארי תורה ומצות, אחר לקיטה אזלין, לגבייהו (ד"א ולגבי זרעים דתבואה, ואחר חנטה אזלין לגבייהו) כאילן, ובגין דא אוקמוה במסכת קדושין, קמ"ל דאתרוג כירק, מה ירק דרכו ליגדל על כל מים, ובשעת לקיטתו עשורו, אוף אתרוג נמי דרכו ליגדל וכו', ומסטרא דחכמה אין מים אלא תורה, ובאתר אחרא לעילא, והא דתנן אתרוג שוה לאילן בשלשה דרכים, הא אתרוג אחיד תרין סטרין. ואתרוג איהו דיוקנא דלבא, דאחיד לעילא ואחיד לתתא, אחיד לעילא הלב רואה, אחיד לתתא בדעת, כמה דאוקמוה הלב יודע, דעת איהי אילנא, תורה איבא דיליה, עיינין דאינון פקודין דבהון הלב רואה. עד כאן הרעיא מהימנא:

זוהר חלק ב דף קכא/ב

קדוש, ולעילא לעילא קדש. רבי אבא הוה אזיל בארחא, והוה אזלי עמיה רבי יוסי ורבי חייא, אמר רבי חייא, (ס"א הא דתנינן) ואנשי קדש תהיון לי מנלן, אמר ליה, הא רבי יוסי וכלהו חברייא שפיר קאמרו, והכי הוא, מנלן, דכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליהו"ה ראשית תבואתה, ראשית ודאי, חכמה אקרי ראשית, דכתיב (תהלים קיא י) ראשית חכמה יראת יהו"ה, ומשום דישראל אקרון קדש, (ישראל) בשלימו דכלא, כתיב ובשר בשדה טרפה לא תאכלו, דהא ישראל דאינון שלמין על כלא, לא ינקין מסטרא דדינא קשיא. לכלב תשליכון אותו, לכלב ודאי, דהוה דינא חציפא תקיפא על כלא, דכיון דדינא תקיפא שריא עלוי ואטיל זוהמא ביה, אסיר להו לאינון דאקרון קדש, אלא לכלב תשליכון אותו ודאי, דאיהו דינא חציפא, דינא תקיפא יתיר מכלא, דכתיב (ישעיה נו יא) והכלבים עזי נפש. תא חזי, כד אדכר נבלה באורייתא, כתיב בישראל קדוש ולא קדש, הכא כתיב ואנשי קדש תהיון לי, ובשר בשדה טרפה לא תאכלו, והתם בנבלה כתיב, (דברים יד כא) לא תאכלו כל נבלה, לגר אשר בשעריך תתננה וגו', כי עם קדוש אתה, קדוש ולא קדש, דהא נבלה מסטרא דישראל אתעביד, דלא פסיל האי אלא ישראל, וסגיאיין גוונין אית בה בנבלה כמה דאוקימנא. אמר רבי שמעון, כתיב הכא ואנשי קדש תהיון לי, וכתיב התם כי עם קדוש אתה ליהו"ה אלהיך, ליהו"ה אלהיך, לי מבעי ליה, אלא התם (ס"א הכא) לעילא לעילא, והכא (ס"א והתם) שכינתא, וכתיב (ישעיה ד ב) והיה הנשאר בציון והגותר בירושלם קדוש יאמר לו, ולא קדש, בכאן קדוש, ולעילא קדש, כתיב קדש ישראל ליהו"ה ראשית תבואתה בה"א, כמה דאוקימנא, ועל דא ואנשי קדש תהיון לי ודאי. רבי יצחק הוה יתיב קמיה דרבי שמעון, אמר ליה, הא כתיב קדש ישראל ליהו"ה, סופיה דקרא כתיב כל אכליו יאשמו, מאי קא מיירי, אמר ליה רבי שמעון, שפיר קא אמר, כל אכליו יאשמו, היינו דכתיב (ויקרא כב יד) ואיש כי יאכל קדש בשגגה וגו', וכתיב וכל זר לא יאכל קדש, ומשום דישראל אקרון קדש, כתיב כל אכליו יאשמו, אתא רבי יצחק ונשיק ידוי, אמר אי לא אתינא הכא אלא

למשמע מלה דא סגי. אמר ליה, רבי, הא תנינן דקדש יתיר לעילא מן קדוש, אי הכי הא כתיב (ישעיה ו ג) קדוש קדוש קדוש יהו"ה צבאות, ודא שלימו דכלא, אמר ליה, תא חזי, כד מתחברן כחדא כלהו אתעבידו חד ביתא, והאי ביתא אקרי קדש, כללא דכלהו קדוש, ובגיני כך קדש הוא כללא, דכלא אתכליל ביה, וישראל כד אתכלל בהו מהימנותא שלימתא, קדש אקרון, כללא דכלא, דכתיב קדש ישראל ליהו"ה, ובגיני כך ואנשי קדש תהיון לי. לגיון חד שאיל לרבי אבא, אמר ליה, הא כתיב ובשר בשדה טרפה לא תאכלו, אי הכי מאי דכתיב (תהלים קיא ה) טרף נתן ליראיו, טרף נתן לכלבים מבעי ליה, אמאי נתן ליראיו, אמר ליה ריקא, מי כתיב טרפה נתן ליראיו, טרף כתיב. ואי תימא טרף כטרפה, נתן ליראיו ודאי, דמלה דא לא יהביה לאזדהרא ביה, אלא לאינון דחלי שמיה ודחלין ליה, בגין כך האי מלה לא יהיב לכו, דהא ידע דאתון לא דחלין ליה, ולא נטרין פקודוי, ובגין דהאי מלה חומרא דאורייתא ובעי לאזדהרא בה, נתן ליראיו, ליראיו ודאי, ולא לאחרי, וכל חומרי דאורייתא לא יהיב לון קב"ה אלא לאינון דחלי חטאה, לאינון דחלי פקודוי ולא לכו. תאני רבי אלעזר, כתיב (ס"א קדש ישראל, וכתיב ואנשי וגו') ואנשי קדש תהיון לי, מהו ואנשי, ולבתר קדש, אלא ואנשי קדש ודאי, דתנינן, לא נפקו ישראל לחירו אלא מסטרא דיובלא, בתר דנפקו לחירו, נקיט לון האי יובלא בגדפוי, ואקרון גוברין דיליה, בנין דיליה, וכתיב ביה ביובלא, (ויקרא כה יב) יובל היא קדש תהיה לכם, קדש ודאי, לכם ודאי, ובגיני כך ואנשי קדש תהיון לי, אנשי קדש ודאי, גוברין דיליה ממש, וקב"ה אמר דא.

זוהר חלק ב דף קכב/א

ועל דא זכו ישראל לאתקרי אחים לקב"ה, דכתיב (תהלים קכב ח) למען אחי ורעי וגו', לבתר אקרון קדש ממש, דכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליהו"ה ראשית תבואתה, קדש ולא אנשי קדש, בגיני כך כל אכליו יאשמו, וכתיב (ויקרא כב י) וכל זר לא יאכל קדש, (שם יד) ואיש כי יאכל קדש בשגגה. תאנא, ישראל אקרון קדש, ובגין דאינון קדש, אסיר ליה לאינש למקרי לחבריה בשמא דגנאי, ולא לכנאה שמא לחבריה, וענשיה סגי, וכל שכן במלין אחרנין, תאנא כתיב (תהלים לד יד) נצור לשונך מרע וגו', מהו מרע, דבגין לישנא בישא מרעין נחתין לעלמא. אמר רבי יוסי, כל מאן דקרי לחבריה בשמא דלית ביה, וגני ליה, אתפס במה דלית ביה, דאמר רבי חייא אמר רבי חזקיה, כל מאן דקרי לחבריה רשע, נחתין ליה לגיהנם, ונחתין ליה לעלעווי, בר אינון חציפין דאורייתא, דשרי ליה לאיניש למקרי להו רשע. ההוא גברא דלייט לחבריה, אעבר רבי ייסא, אמר ליה כרשע עבדת, אתייה לקמיה דרבי יהודה, אמר ליה רשע לא קאמינא ליה, אלא כרשע, דאחזי מלוי כרשע, ולא אמינא דאיהו רשע, אתא רבי יהודה ושאיל לעובדא קמיה דרבי אלעזר, אמר ליה ודאי לא אתחייב, מנלן, דכתיב (איכה ב ה) היה יהו"ה כאויב, ולא אויב, דאי לאו הכי, לא אשתאר מישראל גזעין בעלמא, כגוונא דא (שם א א) היתה כאלמנה, ולא אלמנה, כאלמנה דאזיל בעלה לעברא דימא ומחכאת ליה. אמר רבי חייא, ומהכא משמע, מהתם משמע, דהוא עקרא דכלא, דכתיב (יחזקאל א כו) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם, כמראה אדם, ולא מראה אדם, אמר רבי יצחק, כתיב (שיר ב ג) כתפוח בעצי היער וגו', כתפוח ולא תפוח, כתפוח דמתפרשא בגונוי, ובגונוי אתאחדא מלה, אמר רבי יהודה, אלו לא אתינא הכא אלא למשמע מלין אלין די. תאנא, כתיב (זכריה יב ח) והיה הנכשל בהם ביום ההוא כדוד, כדוד ולא דוד, כדוד דאמר (ד"ה א כב יד) והנה בעניי הכינותי לבית יהו"ה, וכתיב (תהלים פו א) כי עני ואביון אני, והוא מלכא על מלכין הוה, והוה קרי לגרמיה הכי, אמר רבי אבא, זכאין אינון ישראל דקב"ה לא קרא לון כקדש, אלא קדש ממש, דכתיב קדש ישראל ליהו"ה, ובגין כך כל אכליו יאשמו וגו'. תאנא, אמר רבי יוסי, מאי קא חמא קב"ה למיהב דינין לישראל בתר עשר אמירן, אלא הכי תנינן, מסטרא דגבורה אתייהיבת אורייתא לישראל, בגיני כך בעא למיתן

שלמא בינייהו, בגין דאורייתא תהא נטירא מכל סטרוי, דאמר רבי אבא אמר רבי יצחק, לית עלמא מתקיימא אלא על דינא, דאלמלא דינא לא מתקיימא, ובגין כך עלמא בדינא אתברי ואתקיים. תאנא רבי אבא, כתיב (ירמיה כא יב) דינו לבקר משפט, וכי לבקר ולא כל יומא, אלא לבקר, עד לא ייכלון דיינין ולא ישתון, דכל מאן דדאין דינא בטר דאכל ושתה, לאו דיינא דקשוט הוא, דכתיב (ויקרא יט כו) לא תאכלו על הדם, מאי על הדם, אזהרה לדייני דלא ייכלון עד דדייני דינא, דכל מאן דדאין דינא בטר דאכיל ושותי, כאלו חייב דמא דחבריה לאחרא, דהא דמיה ממש יהיב לאחרא, האי בממונא, כל שכן בדיני נפשו, דבעו דייני לאסתמרא, דלא למידן דינא אלא קדם דאכלו ושתו, ועל דא כתיב דינו לבקר משפט, וכתיב (ירמיה ט כג) אני יהו"ה עושה חסד משפט וצדקה בארץ, כי באלה חפצתי נאם יהו"ה. תניא אמר רבי יהודה, מאן דמשקר בדינא, משקר בתקוני מלכא, מאן תקוני מלכא, אינון דאתמר, דכתיב עושה חסד משפט וצדקה בארץ, וכתיב כי באלה חפצתי נאם יהו"ה, וכלא האי בהאי תליא, (ד"א והלא בהאי תליא), רבי יוסי אמר, אלין אינון תקוני כרסייא, דכתיב (תהלים פט טו) צדק ומשפט מכוון כסאך, וכתיב (ישעיה טז ה) והוכן בחסד

זוהר חלק ב דף קכב/ב

כסא. כאן מתחיל אידרא דמשכנא תניא ברזא דרזין, רישא דמלכא אתתקן בחסד ובגבורה. בהאי רישא תליין שערי נימין על נימין, דאינון כל משיכותא, דמתאחדן בהו עלאי ותתאי. מארי דמאריין, מארי דקשוט, מארי דמתקלא, מארי דיבבא מארי דיללה, מארי דדינא מארי דרחמי, וטעמי אורייתא, ורזי אורייתא, דכיינ מסאבן, כלהו אקרון שערי דמלכא, כלומר משיכותא דאתמשך ממלכא קדישא, וכלא נחית מעתיקא סתימאה (קדישא). מצחא דמלכא, פקידותא דחייביא, כד אתפקדן בעובדייהו, וכד אתגליין חובייהו, כדין אקרי מצחא דמלכא, כלומר גבורה אתתקף בדינו ואתפשט בסטרוי, ודא אשתני ממצחא דעתיקא קדישא דאקרי רצון. עיינין דמלכא, אשגחותא דכלא, אשגחותא דעלאין ותתאין, וכל אינון מארי אשגחותא הכי אקרון. בעיינין גווינין אתאחדן, ואינון גווינין אקרון כל אינון מארי אשגחותא דמלכא, כל חד כפום ארחה, וכלהו גווינין דעינא אקרון, כמה דאתחזי אשגחותא דמלכא הכי גווינין מתערין. גביני דעיינין אקרון אתר דיהבין אשגחותא לכלהו גווינין, מארי אשגחותא, הני גבינין לגבי דלתתא, גבינין לאשגחותא מההוא נהרא דנגיד ונפיק, אתר לאתמשכא מההוא נהרא, לאסתחאה בחוורא דעתיקא, מחלבא דנגיד מאמא. דכד גבורה מתפשטא, ועיינין מלהטן בגוון סומקא, נהיר עתיקא קדישא חוורא דיליה, ולהטא באמא, ואתמלייא מחלבא, וינקא להני (לכלא), ואסתחן כלהו עיינין בההוא חלבא דאמא, דאתנגיד ונפיק תדיר, הדא הוא דכתיב (שיר ה יב) רוחצות בחלב, בחלב דאמא, דנגיד תדירא ולא פסיק. חוטמא דמלכא קדישא תקונא דפרצופא, כד מתפשטן גבורן ומתאחדן כחדא, אינון חוטמא דמלכא קדישא, ואינון גבורן מחד גבורה אחידן ונפקין. וכד דינין מתערין ונפקין מסטרייהו, לא מתבסמן אלא בתנא דמדבחה, וכדין כתיב (בראשית ח כא) וירח יהו"ה את ריח הניחוח. שאני חוטמא דעתיקא דלא אצטריך, דחוטמא דעתיקא ארך אפים בכלא אקרי, וההוא נהירו דחכמתא סתימאה אקרי חוטמא דיליה, והיינו תהלה, דכתיב (תהלה לדוד (תהלים קמה א), (וכתיב) (ישעיה מח ט) ותהלתי אחטם לך, ועל דא אתער דוד מלכא תהלה לדוד וגו'. אודנין דמלכא, כד רעוא אשתכח, ואמא ינקא, ונהירו דעתיקא קדישא אתנהיר, מתערין נהירו דתרין מוחין, ונהירו דאבא ואמא, כל אינון דאקרון מוחי דמלכא, ומתלהטין כחדא, וכד מתלהטן כחדא אקרון אזני יהו"ה, דהא אתקבילת צלותהון דישראל, וכדין אתערותא לטב ולביש, ובאתערותא דא מתערין מארי דגדפין, דנטלין קלין דעלמא, וכלהו אקרון אזני יהו"ה. אנפוי דמלכא, נהירו דאבא ואמא, ואתפשטותא דלהון, דנהרין וסחרין ולהטין, בהאי רישא דמלכא, וכדין סהדותא אסתהד במלכא (נ"א במלכא דמלכא) מנייהו. דיוקנא דמלכא יקירותא

מכלא, מרישא שארי, חסד עלאה וגבורה, ונהירו דאבא ואמא, אתפלג נהירו דאבא בתלת נהורין, ואמא בתרין הא חמשה, חסד וגבורה בחד נהורא הא שיתא, לבתר אתעטר חסד, ואתלהיט (ואתנהיר) בתרין נהורין דאתנהיר, ואינון תמנייא, (נ"א לבתר אתעטר) וגבורה אתנהיר בחד הא תשעה, וכד מתחברן כלהו נהורין כחדא, אקרון דיוקנא דמלכא, וכדין כתיב (ישעיה מב יג) יהו"ה כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה וגו'. שפוון דמלכא, הכי תאנא, כד אתנהיר נהירו דאבא, נהיר בתלת נהורין, מחד נהורא נהיר חסד עלאה, ומחד נהורא אתנהיר נהירו דאקרי מוחא דמלכא, וחד נהורא הוה תלי, עד דאתנהיר נהירו דאמא, וכד אתנהיר, אתנהיר בחמש נהורין, במאי אתנהיר, מחד שבילא דטמיר וגניז,

זוהר חלק ב דף קכג/א

דאתדבק ביה אבא, דכתיב (איוב כח ז) נתיב לא ידעו עיט וגו', כמה דאתדבק דכורא בנוקבא, ואתעברת ואולידת, ואפיקת חמש נהורין, (ד"א מאינון חמש), ומאינון חמש נהורין, אתגליפו חמשין תרעין דנהורין סגיאין, חמשין אינון, לקבליהון מ"ט פנים טהור מ"ט פנים טמא באורייתא. אשתאר חד, והאי חד אתנהיר בכלא, וההוא דאבא הוה תלי, כד מתחברן כחדא ומתישבן במלכא, אקרון שפוון דמלכא, ובגיני כך גזר מלין דקשוט. ופומא בהו תלייא, פתיחותא דפומא, מאי פומא, אלא דעת גניז בפומא דמלכא, דאקרי פשיטותא דתפארת, דכל אוצרין וכל גוונין אתאחדן ביה, דכתיב (משלי כד ד) ובדעת חדרים ימלאו, וההוא דעת הוא גניז באימא ומלכא, ומלייא כל אדרין ואכסדראין, וכד אתער נהירו דביה ונפיק, כדין אקרי פה יהו"ה. ושפוון, דאינון תרין נהורין מאבא ומאימא, בשעתא דאתערען בההוא נהירו דדעת, מתחברן כחדא, ומלין אתגזרו בקשוט, בחכמה בתבונה ובדעת, וכדין כל מלין דקב"ה באלין אתגזרו. נהרין תלת אלין, ועיילין בגו לגו, ואתעטרו בחד, וכד מתחברן בעטורא חד, כדין (ס"א וכד מתחברן תלת אלין בעטורא חד, ועיילין בגו לגו, ואתעטרו בחד, כדין) אקרון (שיר ה טז) חכו ממתקים, ואינון חיך דמלכא, ואקרון מתיקא דמלכא, ועל האי כתיב (תהלים לד ט) טעמו וראו כי טוב יהו"ה. ובהאי חיך תליין כל אינון שליטין והורמנין דמלכא, דכתיב (שם לג ז) וברוח פיו כל צבאם, בהאי חיך שלימותא דכלא אשתכח, ובגין כך כל אתוון דאינון בהאי אתר, שלימותא אתחזייא בהו. אחה"ע, א' נהירו דעתיקא קדישא סתימאה דכל סתימין, ח' נהירו דחכמתא, דלא אשתכח ולא אתדבק, דכתיב (איוב כח יג) לא ידע אנוש ערכה. ה' נהירו דאימא, דנהיר ונגיד ונפיק ומשקי לכלא, וינקא לבנין, עד דמטי ההוא רבות ומלי לצדיק, ואיהו אתקטר בנוקבא תתאה, ואתברכא מניה, ולא מתפרשין דא מן דא, חוור מגו סומק, דכתיב (שיר ד ו) הר המור גבעת הלבונה. ע', נהירו דע' ענפין, דאתזנו מהאי רוחא דנפיק מן פומא, כדין ע' שמהן דקב"ה, לקבלהון בארעא (בראשית מו כז) כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים, דהא יעקב אילנא בארעא, ואינון ע' נפש, ע' ענפין. מאלין אתוון נהירין ארבע אחרנין, מא' נהיר גימ"ל, דאיהו אגר טב לצדיקייא דאקרי גמול, ועל דא כתיב (ישעיה נח יד) אז תתענג על יהו"ה, מח' נהיר יו"ד דהיא חכמה, כלא אסתים ביו"ד דאיהי סתימא מכל סטרוי, ובגין כך לא אשתכח, דכתיב (איוב כח יג) ולא תמצא בארץ החיים. מה' נהיר כ"ף, דאיהו נהירו ומשח רבות, דאתרק מאימא לההוא אתר דאתקרי קרן, ואקרי קרן היובל, ודא מלכות דוד, ובגין כך לית משיחא אלא ברזא דכ"ף. ק', מע' נהיר ק', כמה דע' שבעין, כך ק' מאה, דאינון שלימו, והכי הוא, ובגין כך בהאי חיך שלימו דכלא, (ד"א שלמא דכלא), וכל מאן דידע רזא דא ואזדהר ביה, זכאה חולקיה. גופא דמלכא, אתפשטותא דתפארת, דגוונין ביה מתחברן. דרועין דמלכא, נהירו דחסד וגבורה, ובגין כך ימין ושמאל. מעוי בדעת אתתקנו, עייל ברישא אתתקן, ואתפשט לגו, ובגו גופא. שוקין אתאחדן בתרין נהורין, ואינון תרין נהורין ממש, שוקין ותרין כליין, כלהו (ס"א תליין ומתחברן) מתחברן באתר חד, דתמן אתכנש כל רבות וכל משחא דגופא, ומתמן שריין כל ההוא רבות,

לאתר דאתקרי יסוד עולם, יסוד מההוא אתר דאקרי עולם, ומאן איהו נצח והוד, ועל כן יהו"ה צבאות שמו, ברוך הוא, בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין. כל הני תקונין אתיין לאתחברא בחד, עד דכל רבות קודשא נטיל כלא האי יסוד, ואשדי לנוקבא, ומתברכא מניה, אימתי מתברכא

זוהר חלק ב דף קכג/ב

מניה, בשעתא דאתקנו דינין דלתתא, וכד דינין מתקנין לתתא מתקנין לעילא, וכל תקונין דמלכא בחדוותא בשלימו, דאינון שמא קדישא, והוה כלא חד, וכדין הוא שארי בגווייהו, דכתיב (תהלים פב א) אלהי"ם נצב בעדת אל בקרב אלהי"ם ישפוט. וכד דינין לא מתקנו לתתא, כביכול הכי לעילא, דכל תקונין לא מתישרן הכי, דהא אימא אסתלקת מעל בנין, ובנין לא ינקי, דהא יסוד לא אשרי בנוקבא, וכל דינין מתערין, וחויא תקיפא שלטא, כביכול תקוני מלכא על דינא אסתלקו, דכיון דהאי נוקבא לא מתברכא, וצדיק לא נטיל, וחויא תקיפא שלטא, ווי לעלמא דינא מנייהו. אמר רבי אלעזר, כל הני תקונין אבא גלי לון, בגין דלא ייעול בכסופא לעלמא דאתי, השתא אמאי אצטריכו לאתגלאה, אמר ליה רבי אבא, ההוא דאנא כתבנא מבוצינא קדישא, אמיןא (כתבוהו) לגבי חבריא, דהא אינון ידעין מלין, והא אצטריך למנדע, דכתיב (שמות י ב) וידעתם כי אני יהו"ה, וכתיב (שם כט מו) וידעו כי אני יהו"ה, בגין דאתיישבן מלין בלבנא, ומכאן ולהלאה סתימין מלין בגוון, זכאה חולקנא בהאי עלמא ובעלמא דאתי, דהא עד כען בוצינא קדישא אתעטר במלין דבגוון. תא חזי, אנא חזינא ליה בחלמא, ושאלנא קמיה דרבי שמעון, הא אוליפנא קמיה דמר, י' דאיהי חכמה והכי הוא ודאי, ה' אמאי איהו בינה, אמר לי תא חזי, הא כתיב (בראשית בי) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, מאן הוא נהר דיוצא מעדן, דא בינה, ובגין כך ההוא נהר י' סתים בגויה, ויו"ד פשיט נהרא דא מכל סטרוי, ודא היא ה', בגין כך הוא י"ה. לבתר אפיקת בן תחותיה דאיהו ו', כגוונא דא ה', לבתר אולידת ואפיקת האי בן ושוייה לקמה, ובגין כך יה"ו, דהא ו' לקמה יתיב לינקא ליה, ועל כך תנינן במתניתא דילן, ה' ד' הות, מדאתחבר דכורא עמה אתעברת מחד בן ואקרי ה', לבתר אולידת ואפיקת ו' ההוא בן וקאים לקמה, ועל האי כתיב ונהר יוצא מעדן, מניה נפיק ודאי, להשקות את הגן, לינקא ליה. הוינא אחיד בידיה (נ"א ביה) ונשיק בידי, אנא בהאי עדונא אתערנא, בכי וחייד, והווי תלתא יומין דלא אכילנא מידי, חד מחדוותא, וחד דלא זכינא למחמי ליה זמנא אחרא, ועם כל דא ביה אתקשרנא תדירא, דהא כד נהירא לי שמעתתא, חמיניה דיוקניה דאתער קמאי, זכאין אינון צדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב (תהלים קמ יד) אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך. (ע"כ האידרא):

ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו וגו', מאי תשמרו, תשמרו מבעי ליה, אלא תשמרו ודאי, מאי אשר אמרתי אליכם, כלומר דאגזימית לכוון על מימר פולחני, תשמרו, דלא ימטי עליכון שום ביש. תשמרו, מההיא שמירה ונטורא דיילי בלבד, ושם אלהים אחרים לא תזכירו, לא תזכירו כמה דאוקימנא. דבר אחר ושם אלהים אחרים לא תזכירו, כלומר לא תסבבון דתפלון ביני עממיא בארעא אחרא, ויקוים בכו מה דכתיב (דברים כח סד) ועבדת שם אלהים אחרים וגו'. דבר אחר ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו, רבי יהודה פתח (תהלים פא ט) שמע עמי ואעידה בך וגו', לא יהיה בך אל זר וגו', אנכי יהו"ה אלהי"ך המעלך מארץ מצרים וגו', הני קראי אמרן דוד ברוח קודשא, ואית לאסתכלא בהו, שמע עמי, בכמה אתרין אזהרת אורייתא לבר נש, בכמה אתרין קב"ה אזהיר ביה בבר נש, וכלא לתועלתא דבר נש, בגין דינטר פקודי אורייתא, דכל מאן

זוהר חלק ב דף קכד/א

דינטר ארזי דאורייתא ואשתדל בה, כמאן דאשתדל בשמא קדישא. דתנינן אורייתא כלא שמא דקודשא בריך הוא, ומאן דמשתדל בה, כמאן דמשתדל בשמא קדישא, בגין דאורייתא כלא חד שמא קדישא הוא, שמא עלאה, שמא דכליל כל שמהן, ומאן דגרע אות חד מינה, כאילו עביד פגימותא בשמא קדישא, תאנא ושם אלהים אחרים לא תזכירו, לא תוסיף על אורייתא ולא תגרע מינה. רבי חייא אמר, ושם אלהים אחרים, דא מאן דיתעסק בספרין אחרנין דלא מסטרא דאורייתא, לא ישמע על פיד, דאסור אפילו לאדכרא לון ולמילף מנייהו טעמא, כל שכן על אורייתא. רבי יהודה מתני הכי, מאי טעמא כתיב ושם אלהים אחרים, וסמך ליה את חג המצות תשמר, אלא מאן דלא נטיר האי, כמאן דלא נטיר מהימנותא דקודשא בריך הוא, מאי טעמא, משום דביה אחידא מלה. אמר רבי יצחק, וכן בכל שאר זמנין וחגי, דהא כלהו אחידן בשמא קדישא עלאה, ועל דא תנינן, מאי דכתיב שלש פעמים בשנה, משום דבהו תליא מהימנותא. יראה כל זכורך, אמאי כל זכורך, אמר רבי אלעזר, כל זכורך ממש, בגין דנטלין ברכתא ממבועא דנחלא, מכאן תנינן, כל בר ישראל דאתגזר, בעי לאתחזאה קמי מלכא קדישא, בגין דיטול ברכתא ממבועי דנחלא, דהא הוא דכתיב (דברים טז יז) כברכת יהו"ה אלהי"ך אשר נתן לך, וכתיב אל פני האדון יהו"ה, כמה דאוקימנא דמתמן מריקן ברכאן ונטלין ברכתא, זכאה חולקיהון דישראל מכל שאר עמין. זמנא חדא סליקו ישראל למחג חגא, ואתערבו עעכו"ם בהדיהו, וההוא שתא לא אשתכח ברכתא בעלמא, אתו שאילו לרב המנונא סבא, אמר להו חמיתון סימנא בקדמיתא בהאי, אמר ליה סימנא חמינן, דכד תבנא מהתם כל ארזין אסתימו ממיא, ועננא וחשוכא אשתכח, דלא יכלין למהך כל אינון דסליקו לתמן, ועוד בשעתא דעאלנא לאתחזאה, אפי שמיא אתחשכו ואתרגיזו, (אתרגיש וחמא), אמר להו, ודאי או אית ביניכו בני נשא דלא אתגזרו, או עעכו"ם סליקו בהדיכו, דהא לא אתברכאן בההיא שעתא בר אינון ישראל דאתגזרו, ובהאי את קדישא מסתכל קב"ה וברוך לון. לשתא אחרא סליקו, וסליקו אינון עעכו"ם דאתערבו בהדיהו, כד הוה אכלין קרבנייא והוה חדאן, וחמו לאינון עעכו"ם דטפסאן בקוטרדיהו, לקוטרא דכותלא, אשגחו בהו דכלא מברכין ואינון לא בריכו, אתו ואמרו מלה לבי דינא, אתו ושאלו לון, אמרו האי דאכלתון חולקא דלכון מאן קורבנא הוה, לא הוה בידיהו, בדקו ואשכחו דאינון עעכו"ם וקטלו לון, אמרו בריך רחמנא דשזיב לעמיה, דודאי לית ברכתא שריא אלא בישראל, זרעא קדישא בני מהימנותא בני קשוט, וההיא שתא אשתכח ברכתא בעלמא בשלימו, פתחו ואמרו (תהלים קמ"ד) אך צדיקים יודו לשמך וגו'. רבי חייא אמר, בזכות ישראל גזירין אתכנעו שנאיהון תחותיהון, וירתי אחסנתיהון, תא חזי מה כתיב, (שמות לד כג) יראה כל זכורך, וכתיב בתריה כי אורישי גוים מפניך והרחבתי את גבולך, דקב"ה עקר דיורין מאתריהו ואתיב דיורין לאתריהו, ובגיני כך יראה כל זכורך את פני האדון יהו"ה. רבי יהודה אמר, האדון, כמה דכתיב (ישעיה י לג) הנה האדון יהו"ה צבאות מסעף פוארה וגו', (שם יא א) ויצא חוטר וגו', וכלא חד מעקר דיורין ואתיב דיורין. רבי יצחק אמר, אית אדון ואית אדון, וכלא בחד תליא. רבי יהודה אמר, אדנ"י אלף דלית נון יו"ד, קב"ה אקרי,

זוהר חלק ב דף קכד/ב

ההוא דאקרי כמה דאיהו כתיב, ומאן הוא. רבי יוסי אומר, (יחזקאל א א) מראת אלהי"ם, מראת כתיב, ומהו מראת, שלימו דכלא, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, מראת איהו אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, האי אקרי ככתבו, והאי לא אקרי ככתבו, ובגיני כך אקרי בהאי, ועל כך מראת אלהי"ם כתיב. רבי יהודה אמר, לזמנין עלאין אקרון בשמא דתתאין, ולזמנא תתאין אקרון בשמא דעלאין, האדון

יהו"ה בשמא עלאה, אדנ"י הוא, והא אוקימנא מלי, ובגוונין סגי אין אתפרשן מלי וכלא חד, בריך רחמנא בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין:

הנה אנכי שולח מלאך לפניך וגו', (שמות כג כ) רבי יצחק פתח, (שיר א ב) ישקני מנשיקות פיהו וגו', אמרה כנסת ישראל, ישקני מנשיקות פיהו, מאי טעמא ישקני, יאהבני מבעי ליה, אמאי ישקני, אלא הכי תנינן, מאי נשיקות, אדבקותא דרוחא ברוחא, דבגיני כך נשיקה בפה, דהא פומא אפקותא ומקורא דרוחא הוא, ועל דא נשיקין בפומא בחביבותא, ודבקיין רוחא ברוחא, דלא מתפרשן דא מן דא. ועל דא מאן דנפיק נשמתיא בנשיקה, מתדבק ברוחא אחרא, ברוחא דלא מתפרש מניה, והיינו אקרי נשיקה, ועל דא אמרה כנסת ישראל, ישקני מנשיקות פיהו לאדבקא רוחא ברוחא, דלא יתפריש דא מן דא. כי טובים דודיך מיין, מאי בעי הכי יין, והא כתיב (ישעיה כח ז) וגם אלה ביין שגו וגו', וכתוב (ויקרא י ט) יין ושכר אל תשת אתה ובניך, מאי טעמא הכא יין, רבי חייא אמר, מיינה דאורייתא, רבי חזקיה אמר, דא דכתיב (תהלים קד טו) ויין ישמח לבב אנוש, ועל דא כתיב כי טובים דודיך מיין, לחדוותא דלבא, מיין דחדי לי יתיר מכלא. רבי יהודה אמר, כתיב (בראשית כט יא) וישק יעקב לרחל וישא את קולו ויבך, אמאי קא בכה, אלא באתדבקותא דרוחא בה, לא יכיל לבא למסבל ובכה, ואי תימא הא כתיב (שם לג ד) וישקהו ויבכו, תנינן אמאי נקוד וישקהו, אלא דלא אתדבק ביה רוחא כלל, ועל דא כתיב (משלי כו ו) ונעתרות נשיקות שונא, מאי ונעתרות נשיקות שונא, אלא מאן דנשיק בחביבותא מתדבק רוחיה ברוחיה, בדביקותא דחביבותא, ומאן דלא נשיק בחביבותא, לאו בדביקותא הוא אלא ונעתרות, מאי נעתרות, גסותא, דלא דביק רוחיה בהווא נשיקה, ולא אתדבק ביה כלל, ובגיני כך כתיב ישקני מנשיקות פיהו, דהוא דבקותא רוחא ברוחא. תנא, כל זמנא דקודשא בריך הוא אזיל בישראל, כביכול אתדבק רוחא ברוחא, ועל דא כתיב (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביהו"ה, בכל אינון גווני דביקותא, ולא מתפרשא דא מן דא, בשעתא דאתמר, הנה אנכי שלח מלאך לפניך, ידע משה דפרישותא הוא, אמר (שמות לג טו) אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה. רבי אבא אמר, מה כתיב לעילא מן דא, (שם לד כו) ראשית בכורי אדמתך תביא בית יהו"ה אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו, מאי קא מיירי, אלא דלא לערבא מלה תתאה בעלאה, דלא ינקא סטרא דלבר מסטרא פנימאה, מה בין האי להאי, דא דלבר מסטרא דמסאבא, ודא דלגו בסטרא קדישא. מאן אמו, דא כנסת ישראל דאתקרי אם, בחלב אמו, דלא ינק מהאי סטרא מאן דלא אצטריך, והכא כתיב הנה אנכי שלח מלאך לפניך, אמר משה, הא קבילנא בטחונא מינך דלא תתפרש מינן ודאי, אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה, ובמה יודע איפוא וגו'. אמר רבי אלעזר, מלה דא לא קאמר קודשא בריך הוא אלא ברחימותא דישראל, ולא תפייסא בהדיהו, למלכא דהוה בעי למיזל עם בריה, ולא בעי לשבא ליה, אתא בריה

זוהר חלק ב דף קכה/א

ומסתפי למבעי ליה למלכא דייזיל בהדיה, אקדים מלכא ואמר, הא לגיון פלן יזיל בהדך למנטר לך בארחא, לבתר אמר, אסתמר לך מניה (בארחא), דהא לא גבר שלים הוא, אמר בריה אי הכי, או אנא אותיב הכא, או את תזיל עמי ולא אתפרש מינך, כך קודשא בריך הוא, בקדמיתא אמר הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך, ולבתר אמר השמר מפניו וגו', ביה שעתא אמר משה אם אין פניך הולכים וגו'. אתא רבי שמעון אשכח להו בהאי, אמר, אלעזר ברי שפיר קאמרת, אבל תא חזי, באתר דא לא אמר משה מדי, ולא אתיב מלה לקבליה, מאי טעמא, משום דהכא לא אשתכח פרישותא מניה, והא אוקימנא מלה דא לגבי חברייה. ואית דמתני איפכא, ולא הכי פירשוה קדמאי, וכד יסתכלון מלי דחד, כלא שפיר וכלא בחד מלה אמרי טעמייהו. אימתי אתיב משה, בזמנא דאמר (שמות לג ב) ושלחתי לפניך מלאך, וכתוב כי ילך מלאכי לפניך סתם, ולא

פריש מלה, ועל דא כתיב הכא, כי אם שמוע תשמע בקולו ועשית כל אשר אדבר, אשר אדבר דיקא, וכתיב ואיבתי את אויביך וצרתי את צורריך, וכלא ביה תליא. רבי יהודה אמר, אי תימא דתרווייהו מלאך ממש, משה לא אתיב עליהו, דלא חמא דוכתא, אימתי אתיב, בזמנא דכתיב אם אין פניך הלכים וגו', אמר רבי שמעון, כלל דכלא, משה לא בעא מלאכא, דהא כתיב (שם לד ט) ויאמר אם נא מצאתי חן בעיניך אדנ"י, ילך נא אדנ"י בקרבנו. אמר רבי יהודה, האי דאמר רבי אבא, דכתיב לא תבשל גדי בחלב אמו, בחלב האם מבעי ליה, מאי אמו, דאי תימא כנסת ישראל אמו דסטרא דמסאבא, לאו הכי, דהא שמענא דאמר רבי שמעון, כנסת ישראל אימא קדישא, בחלקיה דישאל אתאחדא, דכתיב (דברים לב ט) כי חלק יהו"ה עמו. אמר רבי שמעון שפיר קאמרת, והא דרבי אבא שפיר, וכלא דא בדא תליא, תא חזי, אמא אתאחדא להו לעילא, לסטרא דא ולסטרא דא, ותרין אינון, חדא לימינא וחדא לשמאלא, ובגיני כך מנהון לימינא ומנהון לשמאלא, וכלהו תליין בהאי אם, אמא קדישא, ואתאחדון בה, אימתי אתאחדון בה, בשעתא דהאי אם ינקא מסטרא אחרא, ומקדשא אסתאב, וחויא תקיפא שארי לאתגלאה, כדין גדיא ינקא מחלבא דאמיה, ודינין מתערין. ועל דא ישראל קדמין ומייתן בכורים, ובשעתא דמייתן להו, בעיין למימר ולמפתח ביה בלבן, דבעא בחרשוי אלין לשלטאה ביעקב ובזרעא קדישא, ולא אתייהבו בידיה, ולא אתמסרן ישראל לסטרא דא, ועל דא כתיב ראשית בכורי אדמתך וגו', לא תבשל גדי בחלב אמו, ולא ינקא ההוא סטרא מחלבא דאמיה, דהא לא יסתאב מקדשא, ודינין לא מתערין. בגיני כך לא ייכול בשרא בחלבא כל זרעא קדישא, וכל מאן דאתי מסטרא דא, דלא יהיב דוכתא למאן דלא אצטריך, דהא בעובדא תליא מלתא, בעובדא דלתתא לאתערא לעילא, זכאין אינון ישראל מכל עמין עעכו"ם, דמאריהון קרי עליהו, (שם יד ב) ובך בחר יהו"ה להיות לו לעם סגלה, וכתיב (שם א) כי עם קדוש אתה ליהו"ה אלהי"ך (וכלא חד מלה), וכתיב (שם) בנים אתם ליהו"ה אלהי"כם וגו'. תא חזי, בשעתא דישאל לא אתכשרו עובדיהו, מה כתיב (ישעיה ג יב) עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו, משלו בו דייקא, והא אוקימנא מלי ברזא דספרא דשלמה מלכא, והכי אשכחן ביה. תו אשכחן, דכל מאן דאכיל האי מיכלא דאתחבר כחדא, או בשעתא חדא או בסעודתא חדא, ארבעין יומין אתחזיא גדיא מקלסא בקלפוי, לגבי אינון דלעילא, וסיעתא מסאבא

זוהר חלק ב דף קכה/ב

מתקרבין בהדיה, וגרים לאתערא דינין בעלמא, דינין דלא קדישין. ואי אוליד בר באינון יומין, אוזפין ליה נשמתא מסטרא אחרא דלא אצטריכא, וכתיב (ויקרא יא מד) והתקדשתם והייתם קדושים וגו', אתי לאסתאבא מסאבין ליה ודאי, דכתיב (שם מג) ונטמתם במ חסר א', מסאבותא אטימא מכלא, דלית רשו לאתדכאה הכי, כשאר זיני דמסאבותא דמתדכין. ותו דמספתי מחיון בישן, דהא בעינייהו גדיא אשתכח, ויכיל לאתזקא, דהא צולמא דבר נש אתעבר מניה. רבי ייסא שאיל אי שרי למיכל לתרנגולא בגבינה או בחלבא, אמר רבי שמעון אסיר לך, דלא יהיב איניש פתחא לזינין בישין, לך לך אמרין נזירא סחור סחור, לכרמא לא תקרב, ודאי אסיר לך הוא, דחומרא אית ביה כבעירא לשחיטה, ומאן דשרי האי מה כתיב, (עמוס ב יב) ותשקו את הנזירים יין, מאן דשרי האי כמאן דשרי האי, וכתיב (דברים יד ג) לא תאכל כל תועבה, כל, לאכללא כלא. תאנא, במה זכו דניאל חנניה מישאל ועזריה, דאשתזיבו מאינון נסיוני, אלא בגין דלא אסתאבו במיכליהון, אמר רבי יהודה, כתיב (דניאל א ח) וישם דניאל על לבו אשר לא יתגאל בפני המלך וגו', ותאנא בסתימא דמתניתין, מיכלא דההוא רשע בשרא בחלבא הוה, וגבינה עם בשרא, בר מיכלן אחרנין, ודא סליק ליה בפתוריה בכל יומא. ודניאל דאסתמר מהאי, כד רמו יתיה לגובא דארייוותא, אשתלים בצולמא דמאריה, ולא שני צולמיה לצולמא אחרא, ועל דא דחלו ארייוותא מניה, ולא חבלוהו. וההוא רשע בשעתא דמלכותא אתעדי מניה, (עי' דניאל

ד (כט) ועם חיות ברא הוה מדוריה, אעדי צולמא דאנפוי מניה, ומהווא יומא לא אתחזי צולמיה צולמא דבר נש, וכל בעירא דאתי אתחזי ליה צולמא דזיניה, ונוקביה, והווי אתיין עליה כלהו, ובכמה זמנין הווי אכלין ליה חיות ברא, בר דאתגזר האי עונשא עליה, בגין דכתיב (חבקוק א י) והוא במלכים יתקלס, בגין כך כלא יתקלסו ביה כל ההוא זמנא. תא חזי מה כתיב, (דניאל א טו) ולמקצת ימים עשרה נראה מראיהם טוב מכל הילדים האוכלים את פת בג המלך, נראה מראיהם טוב, דצולמא דמאריהון לא אעדיאו מנהון, ומאחרני אעדיאו, מאן גרים האי, בגין דלא אתגעלו בגיעולי מיכליהון, זכאה חולקהון דישראל, דכתיב בהו ואנשי קדש תהיון לי:

ואל משה אמר עלה אל יהו"ה וגו', ואל משה אמר, מאן אמר, דא שכינתא, עלה אל יהו"ה, כמה דכתיב (שמות יט ג) ומשה עלה אל האלהים וגו', (ס"א ויקרא אליו ה'), אמאי כל דא, לקיימא עמהון קיים, בגין דהא אתפרעו, מה דלא נפקו הכי ממצרים, דאתגזרו ולא אתפרעו, והכא הא אתפרעו, ועאלו בברית קיימא, דכתיב (שם טו כד) שם שם לו חק ומשפט דייקא, ושם נסהו, בהאי את קדישא דאתגלייא בהו, והכא אתקיים בהו על ידא דמשה גזירא דקיימא, דכתיב ויקח משה את הדם ויזרק על העם וגו'. אמר רבי יצחק, מאי דכתיב וחצי הדם זרק על המזבח, במזבח לא כתיב, אלא על המזבח דייקא, והשתחוייתם מרחק, מהו מרחק, כמה דאת אמר (ירמיה לא ב) מרחוק יהו"ה נראה לי, וכתיב (שמות ב ד) ותתצב אחרת מרחק. תאני רבי אבא, דקיימא סיהרא בפגימותא, וביה שעתא זכו ישראל יתיר בחולקא קדישא, וגזרו קיימא קדישא בקודשא בריך הוא. ואל משה אמר עלה אל יהו"ה, מאי טעמא אמרה ליה שכינתא אסתליק לעילא, דהא אנא וישראל נשתתף כחדא בשלימותא על ידך, מה דלא הוה עד הכא, מה כתיב, ויקח משה חצי הדם וגו', פלג ליה לתרין, חצי הדם זרק על העם, וחצי הדם זרק

זוהר חלק ב דף קכו/א

על המזבח כמה דאוקימנא, וכתיב הנה דם הברית אשר כרת יהו"ה עמכם. וישם באגנת, באגנת כתיב חסר וא"ו, כמה דכתיב (שיר ז ג) שררך אגן הסהר אל יחסר המזג:

ונגש משה לבדו אל יהו"ה, זכאה חולקיה דמשה, דהוא בלחודוי זכה למה דלא זכה בר נש אחרא, ישראל זכו השתא מה דלא זכו עד ההיא שעתא, וההיא שעתא אתקיימו בקיומא עלאה קדישא, ובהיא שעתא אתבשרו למהווי בינייהו מקדשא, כמה דאת אמר (שמות כה ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם:

ויראו את אלה"י ישראל, ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וגו', רבי יהודה פתח, (שיר ז ח) זאת קומתך דמתה לתמר וגו', כמה חביבה כנסת ישראל קמי קודשא בריך הוא, דלא מתפרשא מניה, כהאי תמר דלא פריש דכר מן נוקבא לעלמין, ולא סליק דא בלא דא, כך כנסת ישראל לא מתפרשא מקודשא בריך הוא. תא חזי, בשעתא דנדב ואביהו ושבעין סבין חמו, מה כתיב בהו, ויראו את אלה"י ישראל, דאתגלי עלייהו שכינתא, רבי יהודה ורבי יוסי אמרי, את דייקא, ודא את הוא מרחוק, את לאכללא מה די בגויה. רבי יצחק אמר, והא כתיב (יחזקאל י כ) היא החיה אשר ראיתי תחת אלה"י ישראל בנהר כבר, מאן חיה דא, אמר רבי יוסי אמר רבי חייא, חיה זוטרתי, וכי אית חיה זוטרתי, אין, חיה זוטרתי וחיה עלאה, וחיה זוטרתי דזוטרתי, ויראו את אלה"י ישראל דייקא, כמה דאמינא. ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, כחיוזו אבן טבא דזמין קודשא בריך הוא למבני מקדשא, דכתיב (ישעיה נד יא) ויסדתיך בספירים:

ואל אצילי בני ישראל, דא נדב ואביהוא, לא שלח ידו, דסליק לון לבתר זמנא, ולא אתענשו הכא, רבי יוסי אמר, מלה דא לשבחא דלהון, דכתיב ויאכלו וישתו, דזנו עיניהון מנהירו דא, רבי יהודה אמר, אכילה ודאית אכלו, וזנו גרמייהו, והכא אתקשרו לעילא, אי לא דסטו אורחייהו לבתר, כמה דאוקימנא. אמר רבי אלעזר, ואפילו ישראל בההיא שעתא אתקשרו, ואתקשרת בהו שכינתא, ודא קיימא, ואורייתא כלא בחד זמנא הוה, וישראל כההיא שעתא לא חמו לעלמין, ולזמנא דאתי, זמין קודשא בריך הוא לאתגלאה על בנוי, ולמחמי כלא יקרא דיליה עינא בעינא, דכתיב (שם נב ח) כי עין בעין יראו בשוב יהו"ה ציון, וכתיב (שם מ ד) ונגלה כבוד יהו"ה, וראו כל בשר יחדו וגו':

ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

פרשת תרומה:

וידבר יהו"ה אל משה לאמר, דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגו', רבי חייא פתח, (תהלים קלה ד) כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו, כמה חביבין ישראל קמי קודשא בריך הוא דאתרעי בהו, ובעא לאתדבקא בהו ולא תקשרא עמהון, ועבד להון עמא יחידאה בעלמא, דכתיב (ש"ב ז כג) ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ, ואינון אתרעו ביה ואתקשרו ביה, הדא הוא דכתיב כי יעקב בחר לו יה, וכתיב (דברים לב ט)

זוהר חלק ב דף קכו/ב

כי חלק יהו"ה עמו, ויהב לשאר עמין שולטנין רברבן ממנן עליהו, והוא נטיל לחולקיה ישראל. רבי שמעון פתח, (שיר ו י) מי זאת הנשקפה כמו שחר, יפה כלבנה ברה כחמה איומה כנדגלות, מי זאת, רזא דתרין עלמין מתחברן כחדא, ודא הוא עולם ועולם, מ"י הא אוקימנא דרגא עלאה לעילא, שירותא דקיימא בשאלתא ואקרי מ"י, כמה דאת אמר (ישעיה מ כו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. זא"ת דרגא תתאה לתתא, עלמא תתאה, ותרווייהו תרין עלמין, בחבורא חדא, בקשורא חדא כחדא. הנשקפה, כד מתחברן תרווייהו כחדא, כמו שחר, כד בעיית שחרותא לאנהרא, ולבתר אתנהיר כסיהרא, כד (כניש) בטש בה נהירו דשמשא, ולבתר כשמשא, כד קיימא סיהרא בשלימו. איומה, תקיפא לאגנא על כלא, דהא כדן אית לה שלימו ותקיפו למעבד חילא, ונטלא חילא מעלמא עלאה, על ידא דיעקב שלימא דחבר לון כחדא, חבר לון כחדא לעילא, וחבר לון כחדא לתתא, ומתמן נפקו תריסר שבטין קדישין כגוונא דלעילא. יעקב דהוה שלים, אעיל רחילו בתרין עלמין כמה דאוקימנא, שאר בני נשא דעבדין כדן, מגלין עריין לעילא ותתא, גרים דבבו בתרין עלמין, וגרים פרודא, הדא הוא דכתיב (ויקרא יח יח) ואשה אל אחותה לא תקח לצרור, דאתעבידו מארי דבבו דא לדא. ואי תימא (בראשית ל א) ותקנא רחל באחותה, הכי הוא ודאי, דהא עלמא תתאה כל תיאובתה לאו איהו, אלא בגין למיהוי כגוונא דעלמא עלאה, ולמירת דוכתאה, בדוכתא אחרא, קנאת סופרים אסגיא חכמתא, והכא קנאת סופריין, בגין דאית ספר וספר, אסגיא משיכו דחכמתא (עלאה) לגבייהו, (נ"א ועל דא יעקב אשלים כו). ועם כל דא אפילו יעקב לא אשלים לגבייהו כדקא חזי, שאר בני עלמא גרמין דבבו, וגרמין פרודא, ומגלין עריין דכלא, עריין דעילא ותתא. וברזא דא אית רזא דעריין, עריין דאימא וברתא, וכלא ברזא חדא, מי זאת אתקרון אחתן, בגין דאינון באחיהו וברחיו ובחבורא דרעותא, ואקרון אמא וברתא, מאן דגלי ערייתהון לית ליה חולקא לעלמא דאתי, ולית ליה חולקא במהימנותא. תא חזי, כי יעקב בחר לו יה, רזא עלאה לעילא, כיון דאשלים ואקרי ישראל, כדן לסגולתו, נטיל כלא בכל סטריין, ונטיל לעילא ונטיל לתתא, ואשתלים בכלא. אמר רבי שמעון, הא תנינן, דכד

ברא קודשא בריך הוא עלמא, גליף בגליפי דרזי מהימנותא, גו טהירין, ברזין עלאין, וגליף לעילא וגליף לתתא, וכלא ברזא חדא, ברזא דגלופי דשמא קדישא יהו"ה, דשליט באתווי עילא ותתא, וברזא דא אשתכללו עלמין, עלמא עלאה ועלמא תתאה. עלמא עלאה אשתכלל ברזא דאת י', נקודה עלאה קדמאה, דנפקא מגו דסתים וגניז דלא ידיע, ולא קיימא למנדע, ולא אתיידע כלל, סליקו דרזא דאין סוף, ומגו סתימו דא, נהיר נהירו חד דקיק וסתים, כליל בגויה כללא דכל נהורין, ובההוא נהירו סתים, בטש ביה מאן דלא בטש, נהיר ביה מאן דלא נהיר. וכדין אפיק חד נהירו, דאיהו עדונא לעדונא, לאשתעשעא, לאתגנזא נהירו דקיק וסתים בגו ההוא נהירו. והוא נהירו דאיהו עדונא לעדונא סתים, אתקיימו (ס"א אתרקומו) ואשתכללו ביה שית רשימין דלא ידיען, בר לההוא נהורא דקיק, כד עאל לאתגנזא עדונא בעדונא, נהיר בנהירו, והאי נהירו דנפק מגו נהירו דקיק, איהו דחילא ואמתני ותקיפא יתירא. ואתפשט האי, ואתעביד עלמא חדא, דנהיר לכל עלמין, עלמא סתימא דלא ידיע כלל, ובגויה דיירין שית רבוא אלף, דאינון דיורין וחילין ומשיריין עלאין. וכיון דאפיק לון ואשתכללו כחדא, כדין

זוהר חלק ב דף קכז/א

איהו חבורא חדא, ואינון רזא דאת וי"ו, דאתחבר בההוא עלמא סתימא (כאן חסר), וכדין כתיב (תהלים קלה ד) כי יעקב בחר לו יה, כד נפיק וי"ו ואשתכלל מגו י"ה, כדין ישראל לסגלתו. שאר בני עלמא לא אתיהיב לון רשו לסלקא הכי, אלא לסגלתו, אתר דנטיל וכניש כלא, ודא איהו דרגא לתתא, ומגו דא נטלין לעילא בסתימו דרעו, אבל לא באתגליא כמה דנטיל יעקב, הדא הוא דכתיב ויקחו לי תרומה:

ויקחו לי תרומה, רבי יהודה פתח, (שם לא כ) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, פעלת לחוסים כך נגד בני אדם, האי קרא הא אוקמוה ואתמר, אבל רזא דא הא אוקמיה בוצינא קדישא גו רזין עלאין, דרגא עלאה דאיהו רזא דעלמא עלאה אקרי מ"י, דרגא תתאה דאיהו רזא דעלמא תתאה אקרי מ"ה, ותנינן אל תקרי מ"ה אלא מאה, בגין דכל דרגין עלאין באשלמותהון, הכא אינון. תו אמאי אקרי מ"ה, אלא אף על גב דמשיכו עלאה אתמשך, לא אתגליא, עד דאשתלים הכא, דאיהו אתר סופא דכל דרגין, סופא דאמשכותא דכלא, וקיימא באתגליא, ואף על גב דאתגליא יתיר מכלא, קיימא לשאלתא מ"ה, מה חמית מה ידעת, כמה דאת אמר (דברים ד טז) כי לא ראיתם כל תמונה, ובגין כך מה. רב טובך, דא איהו יסודא דעלמא דאקרי רב טוב, כמה דאת אמר (ישעיה סג ז) ורב טוב לבית ישראל, בגין דהאי איהו רב טוב, אור קדמאה אקרי טוב סתם, והכא כלילין דכר ונוקבא כחדא, אשר צפנת, דהאי אתגניז, כגוונא דאור קדמאה דאתגניז ואתמר. פעלת, דהכא איהו אומנותא דכלא, אומנותא דכל עלמא, אומנותא דנשמתין ורוחין, ברזא דא עביד קודשא בריך הוא אומנותא דכל עלמא, ורזא דא (בראשית א א) בראשית ברא אלהי"ם את השמים ואת הארץ, ברזא דא אתעביד משכנא ואתבני, דאיהו בדיוקנא דעלמא דלעילא, ובדיוקנא דעלמא תתאה, הדא הוא דכתיב ויקחו לי תרומה, לי תרומה, תרין דרגין דאינון חד, דמתחברן כחדא:

ויקחו לי תרומה וגו', רבי שמעון ורבי אלעזר ורבי אבא ורבי יוסי, הוו יתבי יומא חד תחות אילני, בבקעתא גבי ימא דגנוסר, אמר רבי שמעון, כמה יאה צלא דא דחפיא עלן מגו אילני, ואנן צריכין לאעטרא האי אתר במלי דאורייתא. פתח רבי שמעון ואמר, (שיר ג ט) אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון, האי קרא הא אוקימנא ליה ואתמר, אבל אפריון, דא היכלא דלתתא, דאיהו כגוונא דהיכלא עלאה, וקודשא בריך הוא קרא ליה גנתא דעדן, דאיהו נטע ליה להנאתיה, וכסופא דיליה לאשתעשעא ביה, גו אינון נשמתין דצדיקייא דתמן כלהו קיימין, ורשימין בגויה

אינון נשמתין דלית לון גופא בהאי עלמא. כלהו סלקין ומתעטרין תמן, ואית לון דוכתין למחמי לאתענגא גו ענוגא עלאה דאקרי נעם יהו"ה, ותמן אתמליין מכל כסופין דנהרי דאפרסמונא דכיא. אפרסמון, דא היכלא עלאה טמירא גניזא, אפריון, דא היכלא דלתתא, דלית ביה סמך עד דאסתמיך (נ"א דאתמשך) מגו היכלא עלאה, ובגין כך, את סמך איהו סתים בכל סטרוי, כגוונא דא את ס' (ס"א מ"ם) סתימא. מה בין האי להאי, אלא בשעתא דסתים ואתגניז בגויה גו (נ"א נקודא) נהורא עלאה לעילא, כדין איהי קיימא בדיוקנא (נ"א דא) דאת סמ"ך, סתים בגויה ואתגניז ביה, לסלקא לעילא. ובשעתא דהדרא ויתבא רביעא על בנין לתתא לינקא לון, כדין איהי קיימא בדיוקנא דאת ס' רביעא, סתימא לגו ארבע סטרין דעלמא. ועל דא, דא איהו

זוהר חלק ב דף קכז/ב

אפרסמון, ודא הוא אפריון. ובאתר תרין אתוון ס"מ קיימא י', ברזא דברית, (ס"א רזא דברית דאתגניז בגויה), דאיהו זמין לנטלא כלא, רזא דאינון מאה ברכאן, שתין וארבעין, שתין לקבל שית סטרין דנפקי מאת ס', ארבעין לקבל ארבע סטרי עלמא, וכלא אשלימו למאה, ואת יו"ד איהו אשלים לרזא דמאה כגוונא דלעילא, ועל דא, דא אפרסמון ודא אפריון. אינון נהרי נפקין מאפרסמון דא, ונשמתין עלאין דלית לון גופא בהאי עלמא, ינקין מההוא נהירו דנפיק מאינון אפרסמונא דכיא, ומתענגי בענוגא דא עלאה. ונשמתין דסלקין ונחתין, דאית לון גופא בהאי עלמא, סלקין וינקין מההוא נהירו דאפריון דא, ונחתין, ואלין יהבי ונטלי, יהבי ריחא מאינון עובדין דכשראן דמשתדלי בהו בהאי עלמא, ונטלי מההוא ריחא דאשתאר ביה בגנתא, כמה דאת אמר (בראשית כז כז) כריח שדה אשר ברכו יהו"ה, ריחא דאשתאר ביה בההוא חקלא. וכלהו קיימי בההיא גנתא, אלין מתענגי לעילא, ואלין מתענגי לתתא. עשה לו המלך שלמה, עשה לו לגרמיה, אי תימא הא נשמתין דצדיקיא משתעשען ביה, ואת אמרת עשה לו, הכא הוא ודאי, בגין דהאי אפריון וכל אינון נשמתין דצדיקיא, כלהו קיימי לאשתעשעא בהו קודשא בריך הוא. המלך שלמה, מלכא דשלמא דיליה, ודא איהו מלכא עלאה, (והא אוקמוה) המלך סתם, דא מלכא משיחא, דא עלמא דדכורא, ודא עלמא דנוקבא. מעצי הלבנון, אינון אילנין נטיען, דעקר לון קודשא בריך הוא, ושתיל לון באתר אחרא, ואלין אקרון ארזי לבנון אשר נטע, ולא אתבני האי אפריון, ולא אשתכלל אלא בהו. תו מעצי הלבנון, אלין שית יומין דבראשית, דכל יומא ויומא מסדר בהאי אפריון סדורא דאתחזי ליה:

סדורא קדמאה, אתנגיד מסטרא דימינא, אור קדמאה דאתגניז, ואתנטיל מסטרא דימינא, ועאל בהאי אפריון, על ידא דיסודא חד, ועביד ביה שמושא, לבתר אפיק ההוא אפריון חד דיוקנא כגוונא דהאי אור. ודא הוא רזא דכתיב, (בראשית א ג) יהי אור ויהי אור, כיון דאמר יהי אור, אמאי כתיב ויהי אור, לא אצטריך קרא למכתב אלא ויהי כן, מהו ויהי אור, אלא דההוא אור אפיק אור אחרא דאתחזי ליה, ודא איהו יומא קדמאה מאינון עצי הלבנון:

סדורא תניינא, אתנגיד מסטרא דשמאלא, פרישו דמיא בנגידו דאשא תקיפא, ואתנטיל מסטרא דשמאלא, ועאל בהאי אפריון, ועביד ביה שמושא, ואפריש בין מיין דבסטר ימינא, ובין אינון מיין, (דבסטר שמאלא), לבתר אפיק ההוא אפריון חד דיוקנא כגוונא דיליה, ודא איהו רזא דכתיב, (שם ז) בין המים אשר מתחת לרקיע, ובין המים אשר מעל לרקיע, ויהי כן, ודא איהו יומא תניינא מאינון עצי הלבנון:

סדורא תליתאה, אתנגיד מסטרא דאמצעיתא, ומסטרא דימינא (נ"א ומסטרא דשמאלא), חד יומא תליתאה דעביד שלמא בעלמא, ומתמן אתמשיכו איבין לכלא, ודא עביד שמושא בהאי אפריון,

ואפיק זינא לזיניה, זינא לעובדין סגיאין, זינא דאתחזי ליה, וכל דשאין ועשבין ואילנין בכמה חילין, ואשתאר דיוקניה תמן, ואפיק זינא ההוא אפריון, כההוא גוונא ממש, ודא איהו יומא תליתאה דאתכליל מתרין סטרין, מאינון עצי הלבנון:

סדורא רביעאה אתנגיד, ואתנהיר נהירו דשמשא, לאנהרא להאי אפריון גו חשוך דיליה, ועאל ביה לאנהרא, ולא עביד ביה שמושא, עד יומא חמישאה, דאפיק האי אפריון ההוא שמושא דנהירו דעאל ביה ביומא רביעאה, ואפיק ההוא אפריון בההוא גוונא ממש דההוא נהירו, ודא איהו יומא רביעאה, חד מאינון עצי הלבנון:

סדורא חמישאה, אתנגיד חד משיכו דרחישו

זוהר חלק ב דף קכח/א

דמא, ועביד שמושא לאפקא ההוא נהירו דסדורא דיומא רביעאה, ועביד בהאי אפריון שמושא, ואפיק זינין לזיניה, אינון דאתחזי כההוא גוונא ממש, והאי יומא שימש ההוא שמושא יתיר מכל שאר יומין, וכלא תליא עד יומא שתיתאה, דאפיק אפריון כל מה דהוה גניז ביה דכתיב (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה למינה וגו', ודא איהו יומא חמישאה, חד מאינון עצי הלבנון:

סדורא שתיתאה, דא איהו יומא דאתקין כל האי אפריון, ולית ליה תקונא ולית ליה תוקפא בר מהאי יומא, כד אתא האי יומא, אתתקן האי אפריון בכמה רוחין בכמה נשמתין בכמה עולימתן שפירן בחיזו, אינון דאתחזון למיתב בהיכלא דמלכא, אוף איהו אתתקן בשפירו כל שאר יומין דהוו בקדמיתא, ואתקין לון, בתיאובתא חדא ברעותא בחדוה, תקונא דלעילא ותתא. כדין אתקדש האי אפריון בקדושין עלאין, ואתעטר בעטרוי, עד דסליק בסליקו דעטרא דנייחא, ואקרי שמא עלאה שמא קדישא דאיהו שבת, נייחא דכלא, תיאובתא דכלא, דבקותא דכלא, דעילא ותתא כחדא, וכדין כתיב (שיר ג ט) אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון. אמר רבי שמעון, מאן דזכי בההוא אפריון, זכי בכלא, זכי למיתב בנייחא בצלא דקודשא בריך הוא, כמה דאת אמר (שם ב ג) בצלו חמדתי וישבתי, והשתא דיתיבנא בצלא דנייחא דא, אית לן לאסתכלא דלא יתבינן אלא בצלא דקודשא בריך הוא, גו ההוא אפריון, ואית לן לאעטרא האי אתר בעטרין עלאין, עד דיתערון אילני דההוא אפריון, למיתי עלן בצלא אחרא:

פתח רבי שמעון ברישא ואמר, ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, ויקחו לי, האי מאן דבעי לאשתדלא במצוה, ולאשתדלא ביה בקודשא בריך הוא, אצטריך דלא ישתדל ביה בריקנייא ובמגנא, אלא אצטריך ליה לבר נש לאשתדלא ביה כדקא יאות כפום חיליה, והא אוקימנא מלה דא בכמה אתרי, יאות למיסב בר נש ההוא אשתדלותא דקודשא בריך הוא, כמה דאת אמר (דברים טז יז) איש כמתנת ידו וגו'. ואי תימא הא כתיב (ישעיה נה א) לכו שברו ואכלו, ולכו שברו בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב, דהא איהו במגנא, (ואשתדלותא בלא כסף), ואיהו אשתדלותא דקודשא בריך הוא, אלא אשתדלותא דאורייתא כל מאן דבעי זכי בה, אשתדלותא דקודשא בריך הוא למנדע ליה, כל מאן דבעי זכי ביה בלא אגרא כלל. אבל אשתדלותא דקודשא בריך הוא דקיימא בעובדא, אסיר לנטלא ליה למגנא ובריקנייא, בגין דלא זכי בההוא עובדא כלל לאמשכא עליה רוחא דקודשא, אלא באגר שלים. בספרא דחרשי דאוליף אשמדאי לשלמה מלכא, כל מאן דבעי לאשתדלא לאעברא מניה רוח מסאבא, ולאכפייא רוחא אחרא, ההוא עובדא דבעי לאשתדלא ביה, בעי למקני ליה באגר שלים, בכל מה דיבעון מניה בין זעיר בין רב, בגין דרוח מסאבא איהו אזדמן תדיר במגנא ובריקנייא, ואזדבן בלא אגרא,

ואניס לבני נשא למשרי עלייהו, ומפתי לון לדיירא עמהון בכמה פתויין, בכמה ארחין סטי לון לשוואה דיוריה עמהון. ורוח קודשא לאו הכי, אלא באגר שלים, ובאשתדלותא רב סגי, ובאתדכאותא דגרמיה ובאתדכאותא דמשכניה, וברעותא דלביה ונפשיה, ולואי דיכיל למרווח ליה דישיי מדוריה עמיה, ועם כל דא דיהך בארח מישר, דלא יסטי לימינא ולשמאלא, ואי לאו מיד אסתלק מניה ואתרחק מניה, ולא יכיל למרווח ליה כדבקדמיתא. ועל דא כתיב ויקחו לי תרומה, מאת כל איש, מההוא דאקרי איש, דאתגבר על יצריה, וכל מאן דאתגבר על יצריה אקרי איש. אשר ידבנו לבו, מאי אשר ידבנו לבו, אלא

זוהר חלק ב דף קכח/ב

דיתרעי ביה קודשא בריך הוא, כמה דאת אמר (תהלים כז ח) לך אמר לבי, (שם עג כו) צור לבבי, (משלי טו טו) וטוב לב, (רות ג ז) וייטב לבו, כלהו בקודשא בריך הוא קאמר, אוף הכא אשר ידבנו לבו, מניה תקחו את תרומתי, דהא תמן אשתכח ולאן באתר אחרא. ומנא ידעינן דהא קודשא בריך הוא אתרעי ביה ושיי מדוריה ביה, כד חמינן דרעותא דההוא בר נש (בחזוה ברעותא דלכא) למרדף ולאשתדלא אבתריה דקודשא בריך הוא, בלביה ובנפשיה וברעותיה, ודאי תמן ידעינן דשריא ביה שכינתא, כדין בעינן למקני ההוא בר נש בכסף שלים, (ולאשתדלא אבתריה), לאתחברא בהדיה ולמילף מניה, ועל דא קדמאי הוו אמרי וקנה לך חבר, באגר שלים בעי למקני ליה, בגין למזכי בשכינתא, עד הכא בעי למרדף בתר זכאה ולמקני ליה. אוף הכי ההוא זכאה בעי למרדף בתר חייבא, ולמקני ליה באגר שלים, בגין דיעבר מניה ההוא זוהמא, ויתכפיא סטרא אחרא, ויעביד לנפשיה, בגין דיתחשב עליה כאילו הוא ברא ליה, ודא איהו שבחא דיסתלק ביה יקרא דקודשא בריך הוא יתיר משבחא אחרא, ואסתלקותא דא יתיר מכלא, מאי טעמא, בגין דאיהו גרים לאכפיא סטרא אחרא, ולאסתלקא יקרא דקודשא בריך הוא, ועל דא כתיב באהרן, (מלאכי ב ו) ורבים השיב מעון, וכתיב (שם ה) בריתי היתה אתו. תא חזי, כל מאן דאחיד בידא דחייבא (ותב לגביה), ואשתדל ביה למשבק ארחא בישא, איהו אסתלק בתלת סלוקין, מה דלא אסתלק הכי בר נש אחרא, גרים לאכפייא סטרא אחרא, וגרים דיסתלק קודשא בריך הוא ביקריה, וגרים לקיימא כל עלמא בקיומיה לעילא ותתא, ועל האי בר נש כתיב, בריתי היתה אתו החיים והשלום, וזכי למחמי בנין לבנוי, וזכי בהאי עלמא, וזכי לעלמא דאתי, כל מארי דינין לא יכלין למידן ליה בהאי עלמא, ובעלמא דאתי עאל בתריסר תרעי ולית מאן דימחי בידיה, ועל דא כתיב (תהלים קיב ג) גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יבורך, הון ועשר בביתו וצדקתו עומדת לעד, זרח בחשך אור לישרים וגו'. באדרא עלאה קיימין תלת (סטרי) גוונין, ואינון להטין גו שלהובא חדא, וההוא שלהובא נפקא מסטרא דדרום דאיהו ימינא, ואינון גוונין מתפרשן לתלת סטריין, חד סליק לעילא, וחד נחית לתתא, וחד דאתחזי, וגניז בשעתא דשמשא נהיר:

גוונא חדא ההוא דסליק לעילא, נפקא, וההוא גוונא איהו גוון חוור, יתיר מחוורו אחרא, ועאל בההוא שלהובא, ואצטבע זעיר, ולא אצטבע, וקיימא ההוא גוון לעילא על רישא דההוא אדרא. ובשעתא דישראל עאלין לבי כנשתא ומצלן צלותהון, כד מטאן לגאל ישראל, וסמכין גאולה לתפלה, כדין האי גוון חוור אסתלק על רישא דאדרא, ואתעביד ליה כתרא (דקיימא), וכרוזא נפיק ואמר, זכאין אתון עמא קדישא דעבדי טוב קמיה דקודשא בריך הוא, ורזא דא (ישעיה לח ג) והטוב בעיניך עשיתי, דסמיך גאולה לתפלה. בגין דהא בההיא שעתא דמטו לתהלות לאל עליון, דסליק האי גוון על רישא דההוא אדרא, אתער האי צדיק לאתחברא באתר דאצטריך, ברחימו בחביבו בחזוה ברעותא, וכל שייפין כלהו מתחברן בתיאובתא חדא אלין באלין, עלאין בתתאין, ובוצינין כלהו נהרין ומתלהטין, וכלהון קיימא בחבורא חדא בהאי צדיק דאקרי טוב, כמה דאת אמר (שם ג י) אמרו צדיק כי טוב, ודא מחבר לכלהו בחבורא חדא. כדין כלא בלחישו

עילא, ותתא בנשיקין דרעותא, וקיימא מלה בחבורא דבי אדרא, כיון דמטו לשים שלום, כדין עביד שמושא ההוא נהר דנפיק מעדן באדרא דא. וכדין בעיין כלא לנפקא מקמי מלכא, ולא אצטריך בר נש ולא אחרא לאשתכחא תמן, ולא למשאל שאלתין,

זוהר חלק ב דף קכט/א

אלא אצטריך למנפל על אנפין, מאי טעמא, בגין דההיא שעתא שעתא דשמושא הוי, ובעי כל בר נש למכספ מקמי מאריה, ולחפיא אנפוי בכסופא סגי, ולאכללא נפשיה בההוא שמושא דנפשין, דאתכליל ההוא אדרא מעילא ומתתא, בנפשין ורוחין, כדין גוון אחרא דנחית לתתא, קאים ואחיד בשפולי דהאי אדרא. וכרוזא נפיק וקארי ואמר, עלאין ותתאין אסהידו סהדותא, מאן איהו דעביד נפשאן וזכי לחייביא, ההוא דעטרא (ס"א דאתחזי לאעטרא ליה בעטרא) דמלכותא על רישיה, ההוא דאתחזי לאעלא השתא קמי מלכא ומטרוניתא, דהא מלכא ומטרוניתא שאלי עליה. כדין אזדמן תרין סהדין, מאינון עיני יהו"ה דמשטטי בכל עלמא, וקיימין בתר פרגודא, וסהדן סהדותא דא, ואמרי הא אנן סהדין על פלניא בר פלניא, זכאה חולקיה דהא אבוי יזכר בגיניה לטב, דא איהו עביד נפשן לתתא, נפשאן דחייביא דהוו מסטרא אחרא, כדין אתיקר קודשא בריך הוא בחדוה שלימותא. ביה שעתא אזדמן חד ממנא דאיהו גזברא על דיוקנין דצדיקיא, ברזא דשמושא דאתון, דאתקרי ברזא יהודיע"ם, בכתרא דשמושא דשמא קדישא, ורמיז קודשא בריך הוא לההוא ממנא, ואייתי דיוקניה דההוא בר נש דעביד נפשאן דחייביא, וקאים ליה קמיה מלכא ומטרוניתא. ואנא אסהדנא עלי שמיא וארעא, דבההיא שעתא מסרין ליה ההוא דיוקנא, דהא לית לך כל צדיקא בהאי עלמא דלא חקיק דיוקניה לעילא תחות ידא דההוא ממנא, ומסרין בידיה שבעין מפתחון, דכל גנזיא דמאריה בהו, כדין מלכא בריך לההוא דיוקנא, בכל ברכאן דברוך לאברהם כד עבד נפשאן דחייביא. וקודשא בריך הוא רמיז לארבע משריין עלאין, ונטלין לההוא דיוקנא, ואזלין עמיה, ואיהו עאל לשבעין עלמין גניזין דלא זכי בהו בר נש אחרא, בר אינון גניזין לאינון דעבדי נפשיהון דחייביא, ואלמלי הוו ידעי בני נשא כמה תועלתא וזכו (גרמי לצדיקיא) זכאן בגינייהו כד זכו להון, הוו אזלו אבתרייהו ורדפי לון כמאן דרדיף בתר חיינ. מסכנא זכי לבני נשא בכמה טבאן בכמה גניזין עלאין, ולא איהו כמאן דזכי בחייביא, מה בין האי להאי, אלא מאן דאשתדל בתר מסכנא, איהו אשלים חיינ לנפשיה וגרים ליה לאתקיימא, וזכי בגיניה לכמה טבאן לההוא עלמא, ומאן דאשתדל בתר חייביא, איהו אשלים יתיר, עביד לסטרא אחרא דאלהים אחרים דאתכפיא ולא שלטא, ואעבר ליה משלטנותיה, עביד דאסתלק קודשא בריך הוא על כורסי יקריה, עביד לההוא חייבא נפשא אחרא, זכאה חולקיה:

גוונא אחרא דאתחזי ולא אתחזי, בשעתא דמטאן ישראל לקדושה דסידרא, כדין האי גוונא דגניז נפיק, בגין דהאי איהו קדושתא דקא מקדשי ישראל יתיר על מלאכי עלאי דאינון חברים בהדייהו, והאי גוונא נהיר ואתחזי, בשעתא דישאל דישאל מקדשי קדושתא דא, (נ"א דהא מסיימין ישראל עד לא ישגחון וכו') עד דמסיימי ישראל, בגין דלא ישגחון מלאכים עלאין ויענישו לון לעילא, ולא יקטרגון עלייהו. כדין כרוזא נפיק ואמר, עלאין ותתאין אציתו, מאן איהו גס רוחא במלי דאורייתא, מאן איהו דכל מלוי בגין למגבה במלי דאורייתא, בגין דתנינן, דבר נש בעי למהוי שפיל בהאי עלמא במלי דאורייתא, דהא לית גבהו באורייתא אלא בעלמא דאתי. בקדושתא דא בעינן לאסתמרא ולאגנזא לה ביננא, בגין דנתקדש גו קדושה ברישא ובסופא, יתיר מאינון קדושן דאמרי בהדן מלאכי עלאי, קדושה דאנן מקדשי בשבחה דאנן משבחן למלאכי עלאי, ובגין שבחה דא שבקין לן למעאל גו תרעי עלאי, ועל דא אנן אמרין קדושה דא

זוהר חלק ב דף קכט/ב

בלשון הקדש, ושבקין לן ברחימו למיעל תרעין דלעילא, מגו דאנן משבחין לון בסדורא דלהון (ס"א דילן), ובגין כך אנן נטלין קדושן יתיר, ועאלן תרעין עלאין. ואי תימא רמאותא היא, לאו הכי, אלא מלאכי עלאי אינון קדישין יתיר מינן, ואינון נטלי קדושא יתיר, ואלמלא דאנן נטלין ומשכין עלן קדושאן אלין, לא ניכול למיהוי חברים בהדייהו, ויקרא דקודשא בריך הוא לא ישתלים עילא ותתא בזמנא חדא, ועל דא אנן משתדלין למהוי עמהון חברים, ויסתלק יקרא דקודשא בריך הוא עילא ותתא בזמנא חדא. קדושה די בסופא איהי תרגום כמה דאוקימנא, ודא אפילו יחיד יכול לומר לה אינון מלי דתרגום, אבל מלין דלשון הקדש דקדושה לאו אינון אלא בעשרה, בגין דלשון הקדש שכינתא מתחברא בהדיה, ובכל קדושה דשכינתא אתיא לאו איהי אלא בעשרה, דכתיב (ויקרא כב לב) ונקדשתי בתוך בני ישראל וגו', בני ישראל אינון לשון הקדש ודאי, ולא שאר עמין דאית לון לישן אחרא. ואי תימא הא קדושא דקדיש דאיהו תרגום אמאי לאו איהו ביחיד, תא חזי, קדושא דא לאו איהו כשאר קדושאן דאינון משלשין, אבל קדושא דא איהי סלקא בכל סטרין, לעילא ותתא ובכל סטרי מהימנותא, ותברא מנעולין וגושפנקן דפרזלא וקליפין בישין, (ס"א ודא איהו שבחא דאסתלק ביה יקרא דקודשא בריך הוא יתיר משבחא אחרא, ואסתלקותא דא יתיר מכלא, מאי טעמא בגין דאיהו לאתכפייא סטרא אחרא, ולאסתלקא) לאסתלקא יקרא דקודשא בריך הוא על כלא. ואנן בעינן למימר לה בלישנא דסטרא אחרא, ולאסתלקא בחילא תקיף אמן יהא שמייה רבא מברך, בגין דיתבר חילא דסטרא אחרא, ויסתלק קודשא בריך הוא ביקריה על כלא, וכד אתבר בקדושא דא חילא דסטרא אחרא, קודשא בריך הוא אסתלק ביקריה, ואדכר לבנוי, ואדכר לשמייה, ובגין דקודשא בריך הוא אסתלק ביקריה בקדושא דא, לאו איהי אלא בעשרה. ובלישנא דא על כרחיה דסטרא אחרא אתכפייא ואתתבר חיליה, ואסתלק יקרא דקודשא בריך הוא, ותבר מנעולין וגושפנקן ושלשלאן תקיפין וקליפין בישין, ואדכר קודשא בריך הוא לשמייה ולבנוי, זכאין אינון עמא קדישא דקודשא בריך הוא יהב לן אורייתא קדישא, למזכי בה לעלמא דאתי. אמר רבי שמעון לחברייא, זכאין אתון לעלמא דאתי, וכיון דשרינן מלין דכתרא דמלכותא עלאה, אימא אנא בגיניכו (נ"א בגוייכו), וקודשא בריך הוא יהיב לכו אגרא בההוא עלמא, וההוא הבל דפומייכו יסתלק לעילא, כאילו אתון מתערין מלין אלין:

פתח ואמר, וזאת התרומה אשר תקחו מאתם, זהב וכסף ונחשת, האי קרא איהו לסטרא עלאה ואיהו לסטרא תתאה, איהו לסטרא עלאה בסטרא דקדושה, ואיהו לסטרא תתאה בסטרא אחרא. תא חזי, כד ברא קודשא בריך הוא עלמא, שארי למברי מסטרא דכספא דאיהו ימינא, בגין דההוא כספא הוה מלעילא, ובעובדא דמשכנא דאיהו כגוונא דיליה, שארי מסטרא דשמאלא, ולבתר מסטרא דימינא, בגין דמשכנא מסטרא דשמאלא הוה, ועל דא שארי הכא מסטרא דשמאלא, והתם מסטרא דימינא. וזאת התרומה וגו', וכתיב (תהלים נה יח) ערב ובקר וצהרים וגו', האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל הכא עדן עדנין הוא דצלותא דכל יומא, וחברייא אתערו בהני תלת זמנין, ערב, דא היא אספקלריאה דלא נהרא, ובקר, דא היא אספקלריאה דנהרא, וצהרים (ולאו האי אתר דאקרי חשך, אלא אתר איהו דקיימא בין האי להאי, אבל זמנא דצלותא דמנחה) אתר דאתקרי חשך, איהו דאחיד בערב, וקיימא דא עם דא. מה דאתמר צהרים, דאיהו תוקפא דשמשא, לישנא מעליא נקט, והכי איהו ארחא, לבר נש אוכם

זוהר חלק ב דף קל/א

קראן ליה חוור, ולישנא מעליא נקט, ולזמנין לחוור קראן ליה אוכם, דכתיב (במדבר יב א) כי אשה כושית לקח, (עמוס ט ז) הלא כבני כושיים אתם לי וגו'. ערב, דא צלותא דערבית, ובגין דבערב דא אתערב ביה סטרא אחרא, דחשיך נהוריה ושלטא בליליא, שוו ליה רשות, ולית ליה זמן קבע. אמורין ופדרין מתאכלין בהאי זמנא, ומכאן אתזנו כמה חבילי טהירין, דנפקין ושלטין בליליא. ואי תימא אי הכי, הא תנינן דכל אינון מארי סטרא אחרא דרוח מסאבא לא שלטי בארעא קדישא, והא מתערי לון ישראל בהאי, ואסיר לאתערא לון לשריא על ארעא קדישא. אלא בליליא, ההוא תננא סליק, ולא סליק כגוונא דקרבנא אחרא, דהוה סליק תננא בארעא מישר, והכא הוה סליק ההוא תננא לחד נוקבא דצפון, דתמן כל מדורין דרוחין בישין, וכיון דההוא תננא סליק ועקים ארעא לההוא סטרא, כלהו הוו מתזנין, וקיימין ועאלין בדוכתייהו, ולא הוו נפקין ושלטין בעלמא. חד ממנא קיימא לההוא סטרא, על ההוא נוקבא דצפון, בכל אינון חבילי טהירין, סנגירי"א שמיה, ובשעתא דההוא תננא עקים ארעא וסליק, האי ממנא ושתיין אלף רבוא משריין אחרנין, כלהו מתעתדן לקבלא ליה ולא תזנא מניה, וקיימין בההוא נוקבא, ועאלין בחד פתחא דאקרי קרי, ודא איהו רזא דכתיב (ויקרא כו כח) ואם תלכו עמי קרי וגו', וכתוב והלכתי עמכם בחמת קרי, בההוא רוגזא דנפיק מפתחא דקרי, ואלין אינון דמשטטי בליליא. ובשעתא דנשמתיין נפקין מפתחא לאתחזאה לעילא, אינון נפקין ומקטרגן לון, ולא יכלין לסלקא ולא תחזאה לעילא, בר אינון חסידי קדישין עליונים, דאינון בקעין רקיעים ואוירים וסלקין. ואלין חבילי טהירין נפקין, ומודיעין מלין כדיבין לבני נשא, ואתחזיין לון בדיוקנין אחרנין, וחייכאן בהו עד דאושדין זרעא, ואקרון מאריהון דקרי, בגין דאינון דנפקין מפתחא דקרי גרמי לון. ובשעתא דמתאכלי אמורין ופדרין, ההוא תננא הוי רוי לון וזן לון, כפום יקרא דלהון הכי מזונא דלהון מה דאתחזי לון, ובהאי לא נפקן ולא משטטי בארעא קדישא. ערב, כמה דאת אמר (שמות יב לח) וגם ערב רב עלה אתם, דכל אינון חבילי טהירין אינון מתערבי בשולטנו דליליא, ועל דא לא שויהא חובא לצלותא דערבית, דלית מאן דיכיל לאתקנא לה כיעקב, דאיהו הוה מארי (מדכי) משכנא, ומתקן ליה כדקא יאות. ואף על גב דאיהו רשו, צלותא דא איהו לאגנא עלן מגו פחד בלילות, מגו פחד דכמה סטריין דגיהנם, דהא בההיא שעתא טרדי לחייביא בגיהנם על חד תרין מביממא, ובגין כך מקדמי ישראל למימר והוא רחום, דאיהו בגין פחד דגיהנם, ובשבת דלא אשתכח פחד דינא דגיהנם ולא דינא אחרא, אסיר לאתערא ליה, דאתחזי דהא לית רשו לשבת לאעברא דינא מעלמא. ופחד דקטרוגא דנשמתיין, כד בעאן לסלקא לעילא לאתחזאה קמי מאריהון, ובגין כך אנן מקדימים שומר את עמו ישראל לעד אמן. פחד דכמה מזיקין וקטרוגין דמשתכחי בליליא, ואית לון רשו לנזקא למאן דנפיק מתרע ביתיה לבר, ובגין כך אנן מקדימים ושומר צאתנו ובואנו. ועם כל דא, מגו דחילו דכל דא, אנן מפקדינן גופין רוחין ונשמתיין למלכותא עלאה, די שולטנו דכלא בידהא, ועל דא צלותא דערבית בכל ליליא ולייליא, השתא דקרבינן ומדבחן לא אשתכחו, אנן עבדינן כל תקונין דאנן עבדין על רזא דנא. בפלגו ליליא כד רוח צפון אתער, בטש בכל אינון מדורין דרוחין בישין, ותבר חד (טינרא תקיפא) סטרא אחרא, ועאל ושאט לעילא ותתא, וכל אינון

זוהר חלק ב דף קל/ב

חבילי טהירין עיילין לדוכתייהו, ואתבר חילייהו ולא שלטין, וכדין קודשא בריך הוא עאל לאשתעשעא עם צדיקיא בגנתא דעדן, והא אתמר. כד אתי צפרא, נהורא דשרגא דשלטא בליליא, אתגניז מקמי נהורא דיממא, כדין בקר שלטא, ואתעבר שולטנו דערב, (וכדין) האי בקר איהו בקר דאור קדמאה, האי בקר אשלים טיבו לעלמין כלהו, מניה אתזנו עלאין ותתאין, האי אשקי לגנתא, האי איהו נטירו דכל עלמא. הכא רזא לידעי מדין, מאן דבעי למיפק לארעא, יקום בנגהא, וישגח באסתכלותא לפום שעתא לסטר מזרח, ויחמי כחיזו דאתון דבטשי ברקיעא, דא סליק

ודא נחית, ואלין אינון נציצו דאתוון דאתברון בהו שמיא וארעא. אי איהו ידע ברזא דאינון אתוון, דאינון רזא דשמא קדישא דארבעין ותריין אתוון, וידכר לון כדקא חזי ברעותא דלבא, יחמי גו נהירו דנגהא דרקיעא, שית יודיין, תלת לסטר ימינא ותלת לסטר שמאלא, ותלת ווי"ן דסלקין ונחתין ונציצי ברקיעא, ואינון אתוון דברכת כהנים, וכדין יצלי צלותיה, ויפוק לארחא ודאי, שכינתא אקדימת עמיה זכאה חולקיה. כד אתי האי בקר, עמודא חד נעיץ בסטר דרום, לגו מתיחו דרקיעא דעל גנתא, בר מההוא עמודא דאיהו נעיץ באמצעו דגנתא, ועמודא דא איהו נהיר בנהירו דתלת גווינין, מרקמא דארגוונא. בההוא עמודא קיימא ענפא חדא, בההוא ענפא אתעתדו תלת צפרין, מתערין צפצופא לשבחה, פתח חד ואמר (תהלים קיג א) הללויה הללו עבדי יהו"ה הללו את שם יהו"ה, פתח תניינא ואמר יהי שם יהו"ה מבורך מעתה ועד עולם, פתח תליתאה ואמר ממזרח שמש עד מבואו מהולל שם יהו"ה. כדין כרוזא קדים וקרי, אתעתדו קדישי עליונין, אינון דמשבחין למאריהון, אתתקנו בשבחה דיממא, כדין אתפרשון יממא מן ליליא, זכאה חולקיה מאן דקם בצפרא מגו תושבחתא דאורייתא דלעי בליליא, ובההוא זמנא צלותא דצפרא. כתיב (ישעיה כא יב) אמר שומר אתא בקר וגם לילה, אם תבעיון בעיו שובו אתיו, האי קרא אוקמוה ליה על גלותא דישראל דיתבי גו בני שעיר, וישראל אמרי לקודשא בריך הוא, שומר מה מלילה, מה תהא עלן מן גלותא דא דדמי לחשוכא דליליא, מה כתיב, אמר שומר דא קודשא בריך הוא, אתא בקר, כבר נהינא לכו בגלותא דמצרים, ואסיקנא לכו, וקריבת יתכון לפולחני, ואורייתא יהיבת לכו, בגין דתזכון לחיי עלמא, שבקתון אורייתי, וגם לילה, אעילנא לכו בגלותא (ס"א דבבל, ואסיקנא לכו, שבקתון אורייתי כמלקדמין, אעילנא לכו בגלותא) כמלקדמין. אם תבעיון בעיו, כמה דאת אמר (שם לד טז) דרשו מעל ספר יהו"ה וקראו, ותמן תשכחון במה תליא גלותא דלכו וגאולה דלכו, וכד תבעיון בה, היא תימא ותכריז קמייכו, שובו אתיו, שובו בתשובה שלימתא, ומיד אתיו ואקריבו לגבאי. (נ"א וברזא דהאי קרא), ובהאי קרא כתיב משא דומה, ורזא דא בשית דרגין (בחמשה ארחין) דנבואה אתמר לנביאי, במחז"ה, בחזו"ן, בחזיו"ן, בחזו"ת, בדב"ר, במש"א. וכלהו (חמשה כלהו) כמאן דחמי בתר כותלא ההוא נהירו דנהורא, ומנהון כמאן דחמי נהורא דשמשא מגו עששיתא, אבל משא הוי כד מטי ההוא נהורא בטורח סגי, ואיטרח מלה עלוי דלא יכיל לאתגלייא ליה, כמה דאת אמר (במדבר יא יא) לשום את משא כל העם הזה עלי, ובגין כך משא, והכא משא דומה, טורח סגיא דלא יכיל לאתגלייא, ואיהו נבואה בלחישו, וקיימא בלחישו. אלי קורא משעיר, הכא לא אתגלייא מאן אמר אלי קורא משעיר, אי קודשא בריך הוא, אי נביאה מהימנא, אבל נבואה דא ודאי קיימא בלחישו, גו רזא דמהימנותא עלאה, ומגו רזא סתימאה נביאה מהימנא אמר, דליה הוה קרי קלא דרזא דמהימנותא, ואמר אלי קורא משעיר,

זוהר חלק ב דף קלא/א

כמה דאת אמר (דברים לג ב) וזרח משעיר למו, ולא כתיב וזרח לשעיר, בגין דרזא דמהימנותא הכי איהו, דרגין מגו דרגין, אלין פנימאין מאלין, קליפה גו קליפה, ומוחא גו מוחא. והא אוקימנא, דכתיב (יחזקאל א ד) והנה רוח סערה באה מן הצפון הא דרגא חד, ענן גדול הא דרגא אחרא, ואש מתלקחת הא דרגא תליתאה, ונוגה לו סביב הא דרגא רביעאה, ולבתר ומתוכה כעין החשמל, ולבתר ומתוכה דמות ארבע חיות, הא דרגין גו מדרגין (דרגין). אוף הכא כד אתגלייא קודשא בריך הוא לישראל, לא אתגלי אלא מגו דרגין אלין, מסיני בא, דרגא דהוה טמירא יתיר, ולבתר אצטריך לאתגלייא, ואמר וזרח משעיר, הא דרגא אחרא דאיהו באתגלייא יתיר, קליפה דשריא על גב מוחא, ולבתר הופיע מהר פארן, הא דרגא אחרא, ולבתר ואתה מרבכת קדש, דא שבחא דכלא, דאף על גב דאתגלייא מכל אלין דרגין, מההוא אתר דהוא עקרא דכלא שרי לאתגלאה מניה, מאן אתר איהו, מרבבות קדש איהו, אינון דרגין עלאין לעילא (לעילא). אוף

הכא אלי קורא משעיר, מההוא דרגא דקאמרן דאתדבק לעילא, שומר מה מלילה שומר מה מליל, שומר דא מטטרו"ן, (שומר ישראל), וכתוב (משלי כז יח) ושומר אדוניו יכובד, ודא רזא דשלטא בליליא. מה מלילה שומר מה מליל, מה בין האי להאי, אלא כלא חד, אבל בחולקא דא שלטא סטרא אחרא, ובחולקא דא לא שלטא כלל, ליל אצטריך לנטורא, דכתיב (שמות יב מב) ליל שמורים הוא, ועל דא חסר ה', ודא איהו כד עאל ליליא עד דאתפלג, מפלגו ליליא ולהלאה שלטא לילה בה', דכתיב ויהי בחצי הלילה, הוא הלילה הזה, (תהלים קלט יב) ולילה כיום יאיר וגו', ובגין כך שומר מה מלילה שומר מה מליל. אמר שומר, אשכחנא בספרא דאדם, מה בין ויאמר לאמר, ויאמר לעילא, ואמר לתתא, ואל משה אמר, מאן אמר, אמר שומר דא מטטרו"ן, אתא בקר, דא צלותא דשחרית, דאיהו שלטנו דיממא, ההוא דשליט על ליליא, ואי תימא דאיהו אתי בלחודוי, ואתפרש דכר מנוקבא, הא כתיב וגם לילה, תרוייהו כחדא, ולא מתפרשין דא מן דא לעלמין, וקלא דא קרי במלין אלין, אתא בקר וגם לילה, תרוייהו זמינין לגבייכו. מכאן ולהלאה אם תבעיון בעיו, אם תבעון בעותכון בצלו קמי מלכא קדישא, בעיו, צלו ובעו בעותכון, ותובו לגבי מאריכון, אתיו, כמאן דזמין לקבלא לבנוי ולרחמא עלייהו, אוף הכי קודשא בריך הוא, בקר וגם לילה, קרא ואמר אתיו, זכאה עמא קדישא דמאריהון בעי עלון, וקרא לון לקרבא לון לגביה. כדין עמא קדישא בעאן לאתחברא ולאעלא בבי כנישתא, וכל מאן דאקדים בקדמיתא אתחבר בשכינתא בחבורא חדא. תא חזי, ההוא קדמאה דאשתכח בבי כנישתא, (ואוריך בבי כנישתא), זכאה חולקיה, דאיהו קיימא בדרגא דצדיק בהדי שכינתא, ודא איהו רזא (משלי ח יז) ומשחרי ימצאנני, דא סליק בסליקו עלאה. ואי תימא, הא תנינן, בשעתא דקודשא בריך הוא אתי לבי כנישתא ולא אשכח תמן עשרה מיד כועס, ואת אמרת ההוא חד דאקדים אתחבר בשכינתא, וקיימא בדרגא דצדיק. אלא, למלכא דשדר לכל בני מתא דישתכחון עמיה ביום פלן בדרך פלן, עד דהוו מזמני גרמייהו אינון בני מתא, אקדים חד ואתא לההוא אתר, בין כך ובין כך אתא מלכא, אשכח לההוא בר נש דאקדים תמן, אמר ליה פלן בני מתא אן אינון, אמר ליה, מארי, אנא אקדימנא מנייהו, והא אינון אתאן אבתראי לפקודא דמלכא, כדין טב בעיני מלכא, ויתב תמן בהדיה ואשתעי עמיה, ואתעביד רחימא דמלכא, בין כך

זוהר חלק ב דף קלא/ב

ובין כך אתו כל עמא, ואתפייס מלכא עמהון, ושדר לון לשלם. אבל אי אינון בני מתא לא אתיין, וחד לא אקדים לאשתעי קמי מלכא, לאתחזאה בגינייהו דהא כלהו אתיין, מיד כעיס ורגיז מלכא. אוף הכא, כיון דחד אקדים ואשתכח בבי כנישתא, ושכינתא אתיא ואשכח ליה, כדין אתחשיב כאלו כלהו אשתכחו תמן, דהא דא אוריך לון תמן, מיד אתחברת עמיה שכינתא, ויתבי בזווגא חד ואשתמודע בהדיה, ואותיב ליה בדרגא דצדיק. ואי חד לא אקדים, ולא אשתכח תמן, מה כתיב (ישעיה נ ב) מדוע באתי ואין איש, ואין עשרה לא כתיב, אלא ואין איש לאתחברא בהדאי למהוי גבאי, כמה דאת אמר איש האלהי"ם, למהוי בדרגא דצדיק, ולא עוד אלא דאשתמודע בהדיה, ושאייל עלוי אי יומא חד לא אתי, כמה דאוקימנא, דכתיב (שם י) מי בכם ירא יהו"ה שומע בקול עבדו. והא אתערנא בהאי דכתיב, אלי קורא משעיר, דהא דרגא בתר דרגא דרגא גו דרגא, ההוא שומר קרי בחילא בכל יומא ויומא, ודא איהו שומע בקול עבדו, עבדו דא מטטרו"ן, ובגין כך זכאה איהו מאן דאקדים לבי כנישתא, לסלקא בההוא דרגא עלאה דקאמרן. כד אתי צפרא וצבורא אשתכחו בבי כנישתא, בעו לאשתכחא בשירין ותושבחן דדוד, והא אוקימנא דסדורא איהו לאתערא רחימו לעילא ותתא, לאתקנא תקונין, ולאתערא חדוה, דהא בגין דא ליואי מתערי לאתערא רחימו וחדוה לעילא, באינון שירין ותושבחן. ומאן דמשתעי בבי כנישתא במילין דחול, ווי ליה דאחזי פרודא, ווי ליה דגרע מהימנותא, ווי ליה דלית ליה חולקא באלהא דישראל, דאחזי דהא לית ליה אלהא, ולא אשתכח תמן, (ולית ליה חולקא ביה), ולא דחיל מניה,

ואנהיג קלנא בתקונא (ס"א בתקיפא) עלאה דלעילא. דהא בשעתא דישאל מסדרי בני כנישתא סדורא דשירין ותושבחן וסדורא דצלותא, כדין מתכנשי תלת משריין דמלאכי עלאי, משרייתא חדא אינון מלאכין קדישין (עלאין), דקא משבחן לקודשא בריך הוא ביממא, בגין דאית אחרנין דקא משבחן לקודשא בריך הוא בליליא, ואחרנין (ס"א ואלין) אינון דקא משבחן לקודשא בריך הוא ואמרין שירין ותושבחן בהדיהו דישאל ביממא. משרייתא תניינא אינון מלאכין קדישין, דמשתכחי בכל קדושה וקדושה דישאל מקדשי לתתא, ובשלטנא דלהון כל אינון דמתערין בכל אינון רקיעין (ס"א היכלין), בההיא צלותא דישאל (ס"א דמיושב). משרייתא תליתאה אינון עולמתן עלאין, דקא מתתקני עם מטרוניתא, ומתקני לה לאעלא לה קמי מלכא, ואלין אינון משריין עלאין על כלהו. וכלהו מתתקני בסדורא דישאל, דמתתקני לתתא באינון שירין ותושבחן, ובההיא צלותא דקא מצלו ישראל. כיון דאלין תלת משריין מזדמן, כדין ישראל פתחי שירתא וזמרי קמי מאריהון, וההיא משרייתא חדא די ממנא לשבחה למאריהון ביממא, אזדמנן עליהו וזמרי עמהון כחדא, באינון שבחי דוד מלכא, והא אוקימנא מלי. בההוא זמנא דמסיימי ישראל שבחי דאינון תושבחן דוד, כדין תושבחתא דשירתא דימא כמה דאוקימנא, ואי תימא האי תושבחתא אמאי איהי בתקונא בתרייתא בתר שבחי דוד, והא תורה שבכתב אקדימת לתורה שבעל פה, ואקדימת לנביאים ואקדימת לכתובים, וכמה דאקדימת הכי אצטריך לאקדמא (נ"א בשירתא). אלא מגו דכנסת ישראל לא אתתקנת אלא מתורה שבכתב, משום הכי אצטריך לומר לה בשירותא דתקונהא. והאי תושבחתא מעליא מכל שאר תושבחן דעלמא, ואיהי לא אתתקנת מכלהו, כמה דאתתקנת

זוהר חלק ב דף קלב/א

מתושבחתא דא, ובגין דא איהי סמוך לצלותא דמיושב, כמה דאוקימנא. בה שעתא כד שירתא דימא אתמר, מתעטרא כנסת ישראל בההוא כתר דזמין קודשא בריך הוא לאעטרא למלכא משיחא, וההוא כתר גליפא מחקקא בשמהן קדישין, כמה דאתעטר קודשא בריך הוא ההוא יומא דאעברו ישראל ית ימא, ואטבע לכל משריין דפרעה ופרשוהי. בגין דא בעי בר נש לשוואה רעותיה בהאי שירתא, וכל מאן דזכי לה בהאי עלמא, זכי למחמי למלכא משיחא בתקוני ההוא כתר, ובחגירו דזינייה, וזכי לשבחה האי שירתא תמן, והא אוקימנא מלי. כיון דמטי בר נש לישתבחה, נטל קודשא בריך הוא ההוא כתר ושוי ליה קמיה, וכנסת ישראל שריאת לאתתקנא למיתי קמי מלכא עלאה. ואצטריך לאכללא לה בתליסר מכילן דרחמי עלאי, דמנהון אתברכת, ואינון תליסר בוסמין עלאין, כמה דאת אמר (שיר ד יד) נרד וכרכום קנה וקנמון וגו', והכא אינון, שיר, ושבחה, הלל, וזמרה, עוז, וממשלה, נצח, גדולה, וגבורה, תהלה, ותפארת, קדושה, הא תריסר, ולבתר לחברא לה בהדיהו, ולומר ומלכות הא תליסר, בגין דאיהי מתברכא מנייהו. ועל דא אצטריך בשעתא דאתכלילת בינייהו, לשוואה לבא ורעותא בהאי, ולא לישתעי כלל, דלא לפסוק בינייהו, ואי פסיק בינייהו, מתחות גדפי כרוביאי נפיק חד שלהובא, וקארי בחילא ואמר, פלניא די פסיק גאותא דקודשא בריך הוא ישתצי ויתפסק, דלא יחמי גאותא דמלכא קדישא, כמה דאת אמר (ישעיה כו י) ובל יראה גאות יהו"ה, בגין דאלין תליסר אינון גאות יהו"ה. מכאן ולהלאה אל ההודאות כו', דא מלכא עלאה דשלמא כלא דיליה, בגין דכל הני שבחן אינון לגבה דכנסת ישראל, כד משתבחה במשרייתא דלתתא, כמה דאת אמר שיר השירים אשר לשלמה, למלכא דשלמא דיליה. מתמן ולהלאה (שם מה ו) יוצר אור ובורא חשך, עושה שלום ובורא את הכל, והא אתערנא ביה ואתערו חבריאי, דהני אינון תקונין דעלמא עלאה, אל אדון, אל ברוך תקוני דעלמא תתאה, דאינון כ"ב אתוון זעירין. בגין דאית אתוון רברבן ואתוון זעירין, אתוון זעירין מעלמא תתאה, אתוון רברבן מההוא עלמא דאתי. בכלא אינון רברבן, אינון רברבן בגרמייהו, כד (לא) אתיין יחידאין אינון רברבן, (נ"א דכר ונוקבא פשיטן), דכד לא פשיטן יתיר,

אינון אתיין כל את ואת ברתיכא דחזי ליה. כגון שבחא דשבת, דאינון אתוון דשבח אל אדון על כל המעשים, ברוך ומבורך בפי כל נשמה, אלין אתוון בחמש חמש תיבין, דאינון חמשין תרעין דעלמא דאתי, תרין אתוון אחרנין די בסופא ש"ת, אינון בשית שית תיבין, דאינון שית סטרין דעלמא דאתי, ונפקי מתמן, כגון שבח יתנו לו כל צבא מרום, תפארת וגדולה שרפים ואופנים וחיות הקודש, אלין תרין אתוון בשית שית, תרין אתוון קדמאי בחמש חמש. כלהו שאר אתוון די באמצעיתא, כלהו בארבע ארבע, בגין דאינון ברזא דרתיכא עלאה. דאינון אתוון קדמאי ואינון דבסופא, אינון שלימו דכ"ב אתוון, בגין דאית בהו כ"ב תיבין, לקבל כ"ב אתוון עלאין. אשתארו תמניסר אתוון אחרנין, דקא סלקין ברתיכיהו לארבע ארבע, לשבעין ותריין תיבין, דאינון רזא דשמא מפרש, גליפא קדישא דע"ב אתוון, דקודשא בריך הוא מתעטר בהו, ושמא דא איהו מעטרא לכנסת ישראל, וסליק ברזא דא לאתעטרא בהו, גו שליחותא (דמאריה) דשכינתא. וסימניך דאלין אתוון דקא מתעטרין בשבחא עלאה דא, קדמאי וסופי דסלקין בעטרייהו אינון א"ת ב"ש, אל"ף בחמש, תי"ו בשית, בי"ת בחמש, שי"ן בשית, בגין כך רזא דא"ת ב"ש

זוהר חלק ב דף קלב/ב

כללא דכ"ב אתוון, דאינון עטרה דתלתין ותריין שבילין, (ס"א דשמא קדישא). וסימן דאינון אתוון אחרנין דסלקין ברתיכיהו ג"ר, שארי בגימ"ל וסיים ברי"ש, וכלהו רזא דרתיכא קדישא, א"ת ב"ש רזא דשמא קדישא, ג"ר רזא דרתיכא קדישא דסלקא לע"ב, ואתעביד מנייהו שמא קדישא, לאתעטרא כנסת ישראל מגו רתיכא עלאה, (דכתיב (תהלים מח יא) כשמך אלהי"ם כן תהלתך). ובגין כך ההוא שמא דע"ב כלילא ברזא דאבהו, ימינא ושמאלא ואמצעיתא, ואיהי מתעטרא בהו למהוי שמא קדישא. ולאו שמא עלאה כאינון שמהן עלאין דעלמא עלאה, דאתאחדן לעילא לעילא, ואף על גב דהאי שמא עלאה איהו, אבל רזא דיליה דוד מלכא דמתעטרא באבהו. שמא דמ"ב אתוון, רזא דיליה אבהו דקא מתעטרין בעלמא עלאה, ועלמא עלאה במה דלעילא, (ס"א וסלקא רזא לעילא לעילא, עד דאתעטרא באין סוף), ועל דא סליק ולא נחית, ואתעטר גו מחשבה עילאה, זכאה חולקא דמאן דידע ליה ואזדהר ביה. שמא דע"ב אתוון, דוד דקא מתעטרא באבהו, ורזא דיליה סליק ונחית. כגוונא דא מצפ"ץ מצפ"ץ, שמא דתליסר מכילין דרחמי, אינון תריסר רזא דרתיכא קדישא, דנפקין מחד דשריא עלייהו. ובגין כך (סליק ונחית, וכלהו סלקין ונחיתין, בר האי שמא דמ"ב דסליק ולא נחית, ועל דא) שמא דע"ב סליק ונחית, סליק מסטרא דא ונחית מסטרא דא, שמא דתליסר מכילין סליק מסטרא דא ונחית מסטרא דא, וההוא דנחית בגין לאמשכא טיבו לתתא, ועל דא א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"ץ ו"פ ז"ע ח"ס ט"ן י"ם כ"ל, אתוון קדמאי סלקין בחושבנא, ואתוון אחרנין נחתי בחושבנא, בגין לאמשכא טיבו דלעילא לתתא. שמא דמ"ב איהו מתעטרא לרתיכא עלאה, שמא דע"ב איהו מתעטרא לרתיכא תתאה, זכאה חולקיה מאן דמשתדל למנדע למאריה, זכאה איהו בעלמא דין ובעלמא דאתי. ובגין כך תושבחתא דשבת דקא משבחה למלכא דשלמא דיליה, משבחה ליה בשמא דע"ב, ובכ"ב תיבין רזא דכ"ב אתוון, בגין דתתעטר ביה לסלקא לעילא בתושבחתא דא, ועל דא אל אדון תושבחתא דעלמא דאתי איהו, ופריחו (ס"א ופריכו) דרתיכא קדישא עלאה דמתעטרא לסלקא לעילא, ופריחו דכנסת ישראל דמתעטרא לסלקא גו רתיכא עלאה. א"ת ב"ש סלקין ונחיתין כמה דאתמר, א"ל ב"ם סלקין ולא נחיתין, וסימניך דא שבת בלחודוי, ודא שבת ויום הכפורים, דסלקא רזא לעילא לעילא, עד דמתעטרא כלא באין סוף. אל ברוך, דא סדורא דאתוון זעירין, ותקוני כנסת ישראל בכל יומא בצלותא, ובגין דאינון אתוון זעירין, לית רווחא בינייהו, ואינון תקוני עולימתן דאתיין עם מטרוניתא לגבי מלכא עלאה. קדושה דא דקא מקדשי מלאכי עלאי, לאו איהו ביחיד, והא אוקימנא כל קדושה דאיהו בלשון הקודש יחיד אסיר ליה למימר, תרגום לעולם ביחיד ולא בסגיאין, ויחיד איהו תקונא דיליה ודאי ולא סגיאין. וסימן לרזא דא, שנים מקרא ואחד תרגום,

שנים לישנא דסגיאין איהו, דודאי קדושה דלשון הקודש אסיר איהי ביחיד, קדושת תרגום אסיר איהו בסגיאין, אלא ביחיד לעולם, אחד תרגום תנינ, ולא תרין ולא יתיר, תרגום אתיא למיעוטא, והכי אצטריך, לשון הקודש אתיא לרבויהא והכי אצטריך, דמעלין בקודש ולא מורידין, ובתרגום מורידין ולא מעלין, אחד תנינן ולא יתיר, ולא מעלין כלל. קדושה דא קדושתא דאתקדשת שכינתא וכל אינון רתיכין דילה, לאתתקנא לגבי מלכא עלאה, ובגין דאיהי קדושת עלמא תתאה, איהי מיושב ולא בעמידה.

זוהר חלק ב דף קלג/א

קדושה אחרא דאהדורי צלותא, איהי קדושתא דעלמא עלאה, ובגין כך איהי בעמידה, בגין לאמשכא לה לתתא, וכל מלוי דעלמא עלאה איהו בעמידה ולא מיושב. ובכל הני קדושתן, ישראל מתקדשי בהו לתתא, ועל דא ישראל מתקדשי בקדושה דרתיכא תתאה מיושב, ובקדושה דרתיכא עלאה מעומד. קדושה אחרא איהי תוספת קדושה, בגיני כך איהי בתר צלותא, ובגין דאיהי תוספת קדושה על קדושן אחרנין, איהי לבתר צלותא, ובגין דכל חד וחד בעי לאמשכא עליה מההוא תוספת, אתתקן לכל יחיד ויחיד קדושת תרגום. ואי תימא הא אית בה קדושת לשון הקדש, ההוא לצבור לאתקדשא כלהו בכלל בההוא תוספת קדושה, ובגין דיחיד לית ליה רשו לאומרה בלשון הקדש, ולאיתקדשא יחידאי, אתקיננו לה בלשון תרגום ואיהו ביחיד, לאתקדשא כל חד וחד בההוא תוספת, לאמשכא עליה קדושה יתיר, זכאה חולקיהון דישאל דקא מתקדשי בקדושי עלאי, בגין דאינון דבקינ לעילא, דכתיב (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם חיים כלכם היום:

כתיב (מ"ב ד ט) הנה נא ידעתי כי איש אלהי"ם קדוש הוא עובר וגו', וכתוב נעשה נא עלית קיר קטנה וגו', בהאי קרא אית לן סמך בעלמא לסדורא דצלותא, הנה נא ידעתי, דא איהו רעותא דאצטריך בר נש לשואה בגויה בצלותא. כי איש אלהי"ם קדוש הוא, דא איהו עלמא עלאה, דאיהו יתיב על כורסי יקריה, וכל קדושאן נפקין מניה, ואיהו מקדש לכלהו עלמין. עובר עלינו תמיד, מההוא קדושה דאיהו מקדש לכל עלמין לעילא, איהו מקדש לן בהאי עלמא, דהא לית קדושה לעילא אלא אי אית קדושה לתתא, כמה דאת אמר (ויקרא כב לב) ונקדשתי בתוך בני ישראל. והואיל וכך הוא, נעשה נא עלית קיר קטנה, דא איהו סדורא דתקונא דשכינתא, דאיהי עלית קיר, כמה דאת אמר (ישעיה לח ב) ויסב חזקיהו פניו אל הקיר, קטנה, בגין דאיהי זעירא, כמה דאת אמר (קהלת ט יד) עיר קטנה. ונשים לו שם, בתקונא דא דאנן מתקנין, ובסדורא דילן בשירין ותושבחן ובצלותא, (ובתקונא דא) אנן מתקנין לגביה לנייחא דיליה. מטה ושלחן וכסא ומנורה, ארבע אלין כלהו בשכינתא אינון, ואיהי (כלא) בכל תקונין אלין מתתקנן לגבי עלמא עלאה בסדורא דאנן מסדרין. בסדורא דצלותא דערבית ובתקונא דיליה הא מטה, בסדורא דאינון קרבנין ועלוון דאנן מסדרין בצפרא, ואינון שירין ותושבחן, הא שלחן. ובההוא סדורא דצלותא דמיושב, ובתקונא דקריאת שמע בההוא יחודא דאנן מתקנין הא כסא, בההוא סדורא דצלותא דמעומד, ובאינון קדושאן ותוספת קדושה וברכאן דאנן מסדרין, הא מנורה. זכאה איהו בר נש דדא שוי ברעותיה לאשלמא לגבי מאריה בכל יומא, ולאיתקנא האי עלית קיר קטנה לגבי מאריה בהני תקונין, כדן ודאי קודשא בריך הוא יהא אושפיזיה בכל יומא, זכאה איהו בהאי עלמא וזכאה איהו בעלמא דאתי. בגין דאלין ארבע, אינון תקוני דשכינתא לאתתקנא לגבי בעלה, בארבע תקונין אלין אתתקנת, בשפירהא, בחזוהא, בחזוהא, על ידא דעמא קדישא בכל יומא. מטה אתיהיבת ליה ליעקב לאתתקנא, ועל דא יעקב אתקין צלותא דערבית. שלחן, אתקין דוד מלכא, באינון שירין ותושבחן דאיהו אתקין, כמה דאת אמר (תהלים כג ה) תעריך לפני שלחן נגד צוררי. כסא, אתקין אברהם באתקשרותא דיליה, דעביד טיבו ושלימו דנשמתינן לכל בני

עלמא, ולית תקונא דכסא אלא בחסד דאברהם, כמה דאת אמר (ישעיה טז ה) והוכן בחסד כסא.
מנורה

זוהר חלק ב דף קלג/ב

אתקין יצחק, דאקדיש שמא דקודשא בריך הוא לעיניהון דכל עלמא, ונהיר נהירו דבוצינא עלאה
בההיא קדושה. בגיני כך צריכין עמא קדישא לומר תדיר, ולשוואה רעותהון לסדרא לגבי עלמא
עלאה, דאיהו מאריה דביתא איש האלהי"ם, מטה ושלחן וכסא ומנורה, למהוי שלימו בכל יומא
עילא ותתא (ד"א כאן חסר). בשעתא דקא מיחדי ישראל יחודא דרזא דשמע ישראל ברעותא
שלים, כדין נפיק מגו סתימו דעלמא עלאה חד נהירו, וההוא נהירו בטש גו בוצינא דקרדינותא,
ואתפלג לשבעין נהורין, ואינון שבעין נהורין בשבעין ענפין דאילנא דחיי. כדין ההוא אילנא
סליק ריחין ובוסמין, וכל אילני דגנתא דעדן כלהו סלקין ריחין, ומשבחן למאריהון, דהא כדין
אתתקנת מטרוניתא לאעלא לחופה בהדי בעלה, וכל אינון שייפין עלאין כלהו מתחברן
בתיאובתא חדא וברעותא חדא, למהוי חד בלא פרודא כלל, וכדין בעלה אתתקן לגבהא לאעלא
לחופה, ביחודא חד לאתייחדא במטרוניתא. ועל דא אנן מתערי לה, ואמרינן (דברים ו ד) שמע
ישראל, אתקין גרמך הא בעליך ייתי לגביך, בתקונוי זמין לקבלך, יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד,
ביחודא חדא ברעותא חדא בלא פרודא, דכל אינון שייפין כלהו אתעבידו חד, ועיילין בחד
תיאובתא. כיון דאמרי ישראל יהו"ה אחד באתערותא דשית סטרין, כדין כל אינון שית סטרין
אתעבידו חד, ועאלין בחד תיאובתא, ורזא דא ו' חד פשיטו בלחודוי, בלא דבקותא אחרא לגביה,
אלא איהו בלחודוי פשיט מכלא ואיהו חד. בההיא שעתא מטרוניתא מתתקנא ומתקשטא, ועיילין
לה שמשאה בלחישו סגי לגבי בעלה, ואמרי ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, דא איהו
בלחישו, דהכי אצטריך לאעלא לה לגבי בעלה, זכאה עמא דידיעי דא, ומסדרי סדורא עלאה
דמהימנותא. בההיא שעתא דאתחברו בעלה ומטרוניתא כחדא, כדין כרוזא נפיק מסטרא דדרום,
אתערו חילין ומשריין דגלי רחימותא לגבי מאריכון. כדין אתער חד ממנא עלאה בוא"ל שמיה
רב משריין, ובידיה ארבע מפתחן, דנטיל מד' סטרי עלמא, וחד מפתחא אתרשים באת ה', ומפתחא
אחרא אתרשים באת ה', וחד מפתחא אתרשים באת ו', ומפתחא אחרא אתרשים באת ה', ואנח
לה תחות אילנא דחיי. אינון תלת מפתחן דאתרשימו בתלת אתוון, אלין אתעבידו חד, כיון
דאתעבידו חד, ההוא מפתחא אחרא סליק וקאים, ואתחבר בההוא אחרא כללא דתלת, וכל אינון
משריין וחיילין עיילין לאינון תרין מפתחן גו גנתא, וכלהו מיחדי כגוונא דלתתא. יהו"ה, דא
רשימו דאת ה', רישא עלאה דבשמא קדישא, אלהינו, דא איהו רזא דרשימו דאת ה' עלאה, את
תניינא דבשמא קדישא. יהו"ה, דא משיכו דאתמשך לתתא, ברזא דרשימו דאת ו', דאינון תרין
אתוון אתמשכו למהוי באתר דא, ואיהו אחד, כל הני תלתא אינון חד ביחודא חד. כיון דכל דא
אתעביד חד ביחודא חד, ואשתאר כלא ברזא דאת ו' שלים, מרישא דמבועא ומהיכלא פנימאה,
וירית לאבא ואימא, כדין עיילין למטרוניתא בהדיה, דהא השתא איהו שלים בכל טיבו עלאה,
ויכיל לאתזנא לה, ולמיהב לה מזונא וספוקא כדקא יאות, וכל אינון שייפין דיליה כלהו חד, כדין
עיילין לה לגביה בלחישו. אמאי בלחישו, בגין דלא יתערב זר בההיא חדוה, כמה דאת אמר
(משלי יד י) ובשמחתו לא יתערב זר. כיון דאיהו אתיחד לעילא בשית סטרין, אוף הכי איהו
אתיחדת לתתא בשית סטרין אחרנין, בגין למהוי

זוהר חלק ב דף קלד/א

אחד לעילא ואחד לתתא, כמה דאת אמר (זכריה יד ט) יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד, אחד לעילא בשית סטרין, דכתיב (דברים ו ד) שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד, הא שית תיבין לקבל שית סטרין, אחד לתתא בשית סטרין, (הדא הוא דכתיב) ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, הא שית סטרין אחרנין בשית תיבין, יהו"ה אחד לעילא, ושמו אחד לתתא. ואי תימא הא כתיב אחד לעילא, ולתתא לא כתיב אחד, ועד הוא אחד בחלופי אתוון, אתוון דדכורא לא מתחלפי, אתוון דנוקבא מתחלפי, דהא שבחא דדכורא על נוקבא, ובגין דלא תשלוט עין הרע, אנן מחלפי אתוון, דלא אמרינן אחד באתגלייא. ובזמנא דאתי דיתעבר עין הרע מעלמא ולא תשלוט (בהדה), כדין יתקרי אחד באתגלייא, בגין דהשתא דההוא סטרא אחרא אתדבק בהדה, לאו איהי אחד, אלא דאנן מיחדין לה בלחישו, ברזא דאתוון אחרנין ואמרי ועד, אבל בזמנא דאתי דיתפרש ההוא סטרא מינה ויתעבר מעלמא, כדין יתקרי אחד ודאי, דלא יהא בהדה שותפו ודביקו אחרא, כמה דאת אמר (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד, באתגליא בהדיא ולא בלחישו ולא ברזא. ועל דא אנן מיחדין לה מההוא סטרא אחרא, כמאן דזמין לאחרא למיהוי סהיד דיליה, בגין דדא איהו סהיד דילן, וסטרא אחרא לאו איהו סהידא לגבן, וכדין איהי אתפרישת מההוא סטרא, כיון דאתת, אנן מעלין לה לחופה לגבי בעלה מלכא עלאה, בכל רעותא וכוונה דלכא, ועל דא איהו אחד. בשעתא דאיהי אתת בעולימתהא, ובעאת לאתפרשא מסטרא אחרא, לא אתת אלא כמאן דאזדמנת למחמי ביקרא דמלכא, ולא יתיר, והכי מכריזי דיזדמנון למחמי ביקרא דמלכא, כמה דאת אמר (שיר ג יא) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה, פוקו למחמי ביקרא דמלכא, כדין סטרא אחרא לא ניחא ליה למחמי, ואתפרש מינה. כיון דאתת, כל אינון שמשאה עיילין לה לחופה בהדי מלכא עלאה, בלחישו ברזא, דאלמלא לאו הכי, לא יתפרש מינה ההוא סטרא אחרא, ויתערב חדוותא. אבל בזמנא דאתי דיתפרש מינה ההוא סטרא אחרא, כדין ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד. כיון דעאלת לחופה, ואיהי בהדי מלכא עלאה, כדין אנן מתערי חדוה דימינא ושמאלא, כמה דאת אמר (דברים ו ה) ואהבת את יהו"ה אלהיך בכל לבבך וגו', והיה אם שמוע וגו', בלא דחילו כלל, דהא סטרא אחרא לא יתקרב תמן ולית ליה רשו. כלה, כל זמנא דבעאן לאעלא לה לגבי מלכא לחדוה דשמושא, אצטריך בלחישו ברזא, בגין דלא ישתכח ברגלי (בר נש דגלי) צעדהא, רמז דסטרא בישא, ולא יתדבק בהדה, ולא ישתכחון בבנוי רמז פסול כלל. והכי אמר יעקב לבנוי, שמא חס ושלום אירע פסול (בזרעי או) בערסי, כדין אינון אמרו, כמה דלית בלבך אלא אחד, כך וכו' לית לן דביקו בסטרא אחרא כלל, דהא פרישא הוה מערסך, ואנן ביחודא לגבי מלכא עלאה, ולית לן דביקו כלל בסטרא אחרא, דהא בפרישו מסטרא אחרא (נ"א הוינן, ברעו) הוה רעותא ומחשבתא דילן. כיון דידע דסטרא אחרא לא אתדבק תמן כלל, כדין עאלת אתתא לגבי בעלה בלחישו, ברזא דיחודא דשית סטרין, פתח ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, דהא איהי ברזא דאחד בעולימתהא, בלא ערבוביא כלל ולא שותפו דסטרא אחרא. ותא חזי, בההיא שעתא יעקב ובנוי הוו בדיוקנא עלאה לתתא בהדי שכינתא, יעקב הוה ברזא דשית סטרין דעלמא עלאה ברזא חד, בנוי הוו בדיוקנא דשית סטרין דעלמא תתאה, ואיהו בעא לגלאה לון ההוא קץ. כמה דאוקימנא דאית קץ ואית קץ, אית קץ הימין ואית קץ הימים, קץ הימין דא מלכות קדישא, רזא דמהימנותא, רזא דמלכו דשמיא, קץ

זוהר חלק ב דף קלד/ב

זהר:

הימים, דא מלכו חייבא, רזא דמלכו אחרא, רזא דסטרא אחרא דאקרי קץ כל בשר, והא אוקימנא. כיון דחמא דאסתלקת שכינתא מניה וכו', אינון אמרו כמה דלית בלבך אלא אחד, דאנת ברזא דעלמא עלאה ואיהו אחד, אוף אנן דאנן ברזא דעלמא תתאה איהו אחד, ועל דא אדכרו תרי

לבבות, רזא דעלמא עלאה דאיהו לבא דיעקב, ורזא דעלמא תתאה דאיהו לבא דבנוי, כדין אעיל לה בלחישו. וכמה דאינון אתייחדו רזא דעלמא עלאה באחד ורזא דעלמא תתאה באחד, אוף הכי אנן צריכין ליחדא עלמא עלאה באחד, וליחדא עלמא תתאה ברזא דאחד, דא בשית סטרין ודא בשית סטרין, ובגין כך שית תיבין הכא ברזא דשית סטרין, ושית תיבין הכא ברזא דשית סטרין, (זכריה יד ט) יהו"ה אחד ושמו אחד, זכאה עדביה וחולקיה מאן דישי רעותיה להאי, בעלמא דין ובעלמא דאתי. רב המנונא סבא אמר הכי, דא אתערותא דיחודא שפיר איהו, ורזא דברירא דמלתא הא אוקימנא, ומלין אלין זמינין לאתעתדא קמי עתיק יומין בלא כסופא כלל:

פתח ואמר, ויקחו לי תרומה, הכא איהו יחודא בכללא חדא עילא ותתא, ויקחו תרומה לא כתיב, אלא ויקחו לי תרומה, עילא ותתא בכללא חדא, בלא פרודא כלל. מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, האי קרא הכי אצטריך ליה למימר, כל איש אשר ידבנו לבו, (ס"א יקח את תרומתי), מאי מאת כל איש, אלא רזא הכא לאינון מרי מדין, זכאין אינון צדיקיא דידיעי לשואה רעותא דלבהון לגבי מלכא עלאה קדישא, וכל רעותא דלבהון לאו איהו לגבי עלמא דא ובכסופא בטלה דיליה, אלא ידעי ומשתדלי לשואה רעותהון ולאדבקה לעילא, בגין לאמשכא רעותא (דלהון) דמאריהון לגבייהו מעילא לתתא. ומאן אתר נטלי ההוא רעותא דמאריהון לאמשכא ליה לגבייהו, נטלין מאתר חד עלאה קדישא, דמניה נפקין כל רעותין קדישין, ומאן איהו, כל איש, דא צדיק דאתקרי כל, כמה דאת אמר (קהלת ה ח) ויתרון ארץ בכל היא, (תהלים קיט קכח) על כן כל פקודי כל ישרתי. איש כמה דאת אמר (בראשית ו ט) איש צדיק, דא איהו צדיק מאריה דביתא, דרעותיה תדיר לגבי מטרוניתא, כבעלה דרחים לאתתיה תדיר. ידבנו לבו, איהו רחים לה, ולבו דאיהי מטרוניתא דיליה ידבנו לאתדבקה ביה, ואף על גב דרחימו סגי דא בדא דלא מתפרשן לעלמין, מההוא כל איש מאריה ביתא מאריה דמטרוניתא, מניה תקחו את תרומתי, ארחה דעלמא, מאן:

רעיא מהימנא:

פקודא ללמוד תורה בכל יומא, דאיהו רזא דמהימנותא עלאה, למנדע ארחה דקב"ה, דכל מאן דאשתדל באורייתא, זכי בהאי עלמא, וזכי בעלמא דאתי, ואשתזיב מכל קטרוגין בישין, בגין דאורייתא רזא דמהימנותא איהי, דמאן דאתעסק בה, אתעסק במהימנותא עלאה, וקב"ה אשרי שכינתיה בגויה דלא תעדי מניה. מאן דידיע מלה דאורייתא, אצטריך למרדף אבתריה, ולאולפא האי מלה מניה, לקיימא רזא דכתיב, מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, אורייתא אילנא דחיי איהו, למיהב חייך לכלא, מאן דאתתקף באורייתא, אתתקף באילנא דחיי, כמה דאת אמר (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה. וכמה רזין עלאין אוקימנא במאן דאשתדל באורייתא, דזכי לאתקשרא באורייתא דלעילא, בהאי עלמא לא שכיך, ולא שכיך בעלמא דאתי, ואפילו בקברא שפוותיה מרחשן אורייתא, כמה דאת אמר (שה"ש ז י) דובב שפתי ישנים, ע"כ:

זוהר חלק ב דף קלה/א

דבעי לנסבא אתתיה דבר נש מניה, איהו קפיד ולא שביק לה, אבל קודשא בריך הוא לאו הכי, כתיב וזאת התרומה, זו כנסת ישראל, אף על גב דכל רחימו דילה לגביה ורחימו דיליה לגבה, מניה נטלין לה לאשראה ביניהו, מההוא אתר עלאה דכל רחימו דאתתא ובעלה שריא, מתמן תקחו את תרומתי, זכאה חולקיהון דישראל, וזכאין כלהו דזכו להאי:

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם, ואי תימא אי הכי אשר תקחו מאתו מבעי ליה, מאי מאתם, מאת תרין שמהן (נ"א דרגין) אלין. תו רב ייבא סבא אמר, מאתם, מאת מ', דאיהו רזא דעלמא עלאה, אתר מדוריה דהאי צדיק, דאיהו אתעטר מאת מ', ומתמן נטיל חיינן לאתזנא לעלמין כלהו, וכלא מלה חדא. רזא לחכימין אתיהיבת, זכאה חולקיהון, דאף על גב דאינון נטלין לה (הכא), לא יכלין לנטלא לה אלא ברשו דבעלה וברעו דיליה, ולמעבד פולחנא דרחימו לגביה, וכדין ברחימו דיליה תקחו את תרומתי, וכל דא באינון פולחני דצלותא, ותקונא וסדורא דישראל מסדרין בכל יומא. דבר אחר מאתם מכללא דשית סטרין עלאין, וכלא חד. דבר אחר מאתם, מאינון זמני ושבתי, וכלא רזא חדא. זהב וכסף ונחשת ותכלת וארגמן ותולעת שני. זהב, ברזא דיומא דראש השנה, דאיהו יומא דזהב, יומא דדינא, ושלטא ההוא סטרא, כמה דאת אמר (איוב לז כב) מצפון זהב יאתה. וכסף, דא יום הכפורים, דמתלבנן חוביהון דישראל כתלגא, כמה דאת אמר (ישעיה א יח) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו, וכתוב (ויקרא טז ז) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם. ונחשת, יומי דקרבנין דחג, דאינון רתיכי דעמין עכו"ם, ואנון אקרון רזא דהרי נחשת, ובגין כך מתמעטין בכל יומא ואזלין. ותכלת, דא פסח, שולטנו דרזא דמהימנותא, רזא דגוונא תכלא, ובגין דהיא תכלא, לא שלטא עד דשציאת וקטילת כל בוכרי דמצראי, כמה דאת אמר (שמות יב כג) ועבר יהו"ה לנגף את מצרים, בגין כך כל גוונין טבין בחלמא בר מן תכלא. וארגמן, דא שבועות, רזא דארגוונא, דתורה שבכתב דאתיהיבת ביה כלילא מתרין סטרין מימינא ומשמאלא, כמה דאת אמר (דברים לג ב) מימינו אש דת למו, ודא איהו ארגמן. ותולעת שני, דא איהו ט"ו באב, דבנות ישראל הוו נפקי במאני מלת, כמה דאת אמר (איכה ד ה) האמונים עלי תולע. עד הכא שית סטרין, מכאן ולהלאה רזא דעשרת ימי תשובה, ושש, ועזים, ועורות אילים מאדמים, ועורות תחשים, ועצי שטים, ושמן למאור, ובשמים לשמן המשחה ולקטורת הסמים, ואבני שוהם, ואבני מלואים, עד הכא תשעה לקבל תשעה יומין, ויום הכפורים אשלים לעשרה. ומכל אלין אנון נטלין תרומת יהו"ה בכל זמנא וזמנא, בגין לאשראה עלן, בראש השנה אנון נטלין תרומת יהו"ה, ואיהו רזא דראש השנה דאתיא מסטרא דזהב. ביום הכפורים אנון נטלין לה, ואיהי יום הכפורים דירתא ברתא לאימא. בסכות אנון נטלין לה, ואיהי סוכה סוככת ואגינת עלן, וכתוב (במדבר כט לה) ביום השמיני עצרת תהיה לכם, ודא איהי תרומת יהו"ה. בפסח אוף הכי אנון נטלין לה, ואיהי פסח, והא אוקימנא רזא דגוון תכלא. בשבועות אנון נטלין לה, ואיהי שתי הלחם, וכתוב (שמות כ א) וידבר אלהי"ם את כל הדברים האלה לאמר, ואנון נטלין מתורה שבכתב תורה שבעל פה. ט"ו באב איהו קיימא בחדוה על בנות ישראל, כל שאר יומין אינון לתקונא דילה, ועל דא אשר תקחו מאתם כתיב. כגוונא דאינון מתיחדין לעילא באחד, אוף הכי איהי אתיחדת לתתא ברזא דאחד, למהוי עמהון לעילא חד לקבל חד, קודשא בריך הוא אחד לעילא, לא יתיב על כורסייא דיקריה, עד דאיהי אתעבידת ברזא דאחד כגוונא דיליה, למהוי אחד באחד, והא אוקימנא רזא דיהו"ה אחד ושמו אחד. רזא דשבת איהי שבת, דאתאחדא ברזא

זוהר חלק ב דף קלה/ב

דאח"ד, למשרי עלה רזא דאחד, צלותא דמעלי שבתא, דהא אתאחדת כורסייא יקירא קדישא ברזא דאח"ד, ואתתקנת למשרי עלה מלכא קדישא עלאה. כד עייל שבתא איהי אתיחדת ואתפרשת מסטרא אחרא, וכל דינין מתעברין מינה, ואיהי אשתארת ביחודא דנהירו קדישא, ואתעטרת בכמה עטרין לגבי מלכא קדישא, וכל שולטני רוגזין ומארי דדינא כלהו ערקין (נ"א ואתעברו מינה), ולית שולטנו אחרא בכלהו עלמין. ואנפאה נהירין בנהירו עלאה, ואתעטרת לתתא בעמא קדישא, וכלהו מתעטרין בנשמתין חדתין, כדין שירותא דצלותא לברכא לה בחדוה בנהירו דאנפין, ולומר ברכו את יהו"ה המבורך, את יהו"ה דייקא, בגין למפתח לגבה בברכה.

ואסיר לעמא קדישא למפתח לגבה בפסוקא דדינא, כגון והוא רחום וגו' בגין דהא אתפרשת מרזא דסטרא אחרא, וכל מארי דדינין אתפרשו ואתעברו מינה, ומאן דאתער האי לתתא, גרים לאתערא הכי לעילא, וכרסייא קדישא לא יכלא לאתעטרא בעטרא דקדושה, דכל זמנא דמתערי לתתא אינון מאריהון דדינא, דהוו מתעברן, והוו אזלי כלהו לאתטמרא גו נוקבא דעפרא דתהומא רבא, כלהו תייבין לאשראה בדוכתייהו, ואתרחקת (ס"א ואתדחקת) בהו אתר קדישא, דבעאת נייחא. ולא תימא דדא איהו בלחודוי, אלא לית אתערותא לעילא לאתערא, עד ישראל מתערי לתתא, כמה דאוקימנא דכתיב (תהלים פא ד) בכסה ליום חגנו, ליום חג לא כתיב, אלא ליום חגנו, ועל דא אסיר לעמא קדישא דקא מתעטרין בעטרין קדישין דנשמתין בגין לאתערא נייחא, דאינון יתערו דדינא, אלא כלהו ברעו ורחימו סגי, דיתערו ברכאן עילא ותתא כחדא. ברכו את יהו"ה, את דייקא כדקאמרן, דא שבת דמעלי שבתא, ברוך יהו"ה המבורך, דא אפיקו דברכאן ממקורא דחיי, ואתר דנפיק מניה כל שקיו לאשקאה לכלא, ובגין דאיהו מקורא ברזא דאת קיימא, קרינו ליה המבורך, איהו מבועא דבירא, וכיון דמטו תמן, הא ודאי בירא אתמליא, דלא פסקין מימיו לעלמין. ועל דא לא אמרינון ברוך את יהו"ה המבורך, אלא ברוך יהו"ה, דאלמלא לא מטי התם נביעו ממקורא עלאה, לא אתמליא בירא כלל, ועל דא המבורך, אמאי איהו המבורך, בגין דאיהו אשלים ואשקי לעולם ועד, עולם ועד, דא איהו שבת דמעלי שבתא, ואנן תקעין ברכאן באתר דאקרי מבורך, וכיון דמטאן התם, כלהו לעולם ועד. ודא איהו ברוך יהו"ה המבורך, עד הכא מטון ברכאן מעלמא עלאה, וכלהו לעולם ועד, לאתברכא ולאשקאה, ולמהוי שלים כדקא יאות מליא מכל סטרין. ברוך דא מקורא עלאה, דכל ברכן נפקין מניה, וכד סיהרא אשתלים, קרינו לה הכי לגבי תתאי, אבל ברוך מקורא עלאה כדקאמרן, יהו"ה דא אמצעי דכל סטרין עלאין, המבורך דא שלמא דביתא, מבועא דבירא, לאשלמא ולאשקאה כלא, לעולם ועד, דא עלמא תתאה דאצטריך לאתברכא, ומשחא ורבו דברוך יהו"ה והמבורך, כלא איהו לעולם ועד, (מבורך, כמה דאת אמר (בראשית מט כב) בן פורת). ועל דא ברכה דא אצטריכו על עמא לברכא במעלי שבתא, ברעו דלבא ובחזוהו ובעו למשרי בשרותא בברכה דא, לאתברכא האי שבת דמעלי שבתא (ליליא) מעמא קדישא כדקא יאות בהאי ברכה (ס"א ברכו). כד שראן ישראל לברכא, קלא אזלא בכלהו רקיעין, דמתקדשי בקדושה דמעלי שבתא, זכאין אתון עמא קדישא דאתון מברכי ומקדשי לתתא, בגין דיתברכו ויתקדשו לעילא, כמה משריין

זוהר חלק ב דף קלו/א

עלאין קדישין, זכאין אינון בהאי עלמא וזכאין אינון בעלמא דאתי. ולא מברכי ישראל ברכה דא, עד דמתעטרן בעטרין דנשמתין קדישין כדקאמרן, זכאה עמא דזכי לון בעלמא דין, למזכי לון לעלמא דאתי. בהאי ליליא שמושא דחכימין, באלין נשמתין קדישין דמתעטרן בהו, ואף על גב דהא אוקימנא, וכלא חד. ובכל אתר דתשכח לחכימין בהאי מלה בסטרא דא, ולזמנין בסטרא דא, כלא איהו חד, והני מילי הא אוקימנא, אבל בזמנא דא דמתעטרן כלהו בנשמתין ורוחין חדתין יתירין קדישין, כדן איהו זמנא דשמושא דלהון, בגין דליהוי נגידו לההוא שמושא, בנגידו דקדושה בנייחא עלאה, ויפקון בנייהו קדישין כדקא חזי. רזא דא לחכימין אתייהבת, בשעתא דאתפליג ליליא בליליא דא, קודשא בריך הוא בעי לאעלא בגנתא דלעילא, ורזא דא, ביומי דחול קודשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן דלתתא, לאשתעשעא עם צדיקיא דשראן תמן, ובשבת בההוא ליליא דשבתא, קודשא בריך הוא עאל בגנתא דלעילא, ברזא דמקורא עלאה. בגין דביומי דחול כל נשמתין דצדיקיא כלהו בגנתא די בארעא שריין, וכד אתקדש יומא במעלי שבתא, כל אינון משריין דמלאכין קדישין די ממנן גו גנתא דלתתא, כלהו סלקן להני נשמתין דשריין גו גנתא דלתתא, לאעלא לגביה ההוא רקיע דקיימא על גנתא, ומתמן אזדמנן רתיכין קדישין דסחראן כורסי יקרא דמלכא, וסלקין לון לכל אינון נשמתין בגנתא דלעילא, כיון דאלין רוחין

סלקין, כדין רוחין אחרנין קדישין נחתין לאתעטרא בהו עמא קדישא, אלין סלקין ואלין נחתין. ואי תימא הא גנתא דבארעא ביומא דשבתא יתבא בריקנייא בלא נשמתין דצדיקיא, לאו הכי, אלא נשמתין אזלין ונשמתין אתיין, נשמתין סלקין ונשמתין נחתין, נשמתין אזלין מגו גנתא, ונשמתין אתיין לגו גנתא, כל אינון נשמתין דצדיקיא דמתלבנן ביומי דחול, ועד לא עאלו לגו גנתא, בשעתא דאלין נפקין אלין עאלין, וגנתא לא אשתאר בריקניא, ברזא דלחם הפנים ביום הללקחו. ואי תימא כד אתהדרו ביומי דחול, במה (נ"א כמה) אתמשכן דוכתי לארכא ופותיא ורומא בגנתא ולא אתידע, כגוונא דרזא דארץ הצבי, דהוה אתמשך לכל סטרין ולא אתידע, כגוונא דצבי, דכל מה דאתרבי, משכיה אתרבי לכל סטר ולא אתידע, ואית כמה נשמתין דכיון דסלקין תו לא נחתין. נשמתין סלקין, ונשמתין נחתין לאתעטרא בהו עמא קדישא, ובמעלי שבתא גלגולא דנשמתין איהו, אלין אזלין ואלין אתיין, אלין סלקין ואלין נחתין. מאן חמי כמה רתיכין קדישין די משטטי לכאן ולכאן, כלהו בחדוה כלהו ברעו באלין נשמתין, לאעטרא לעמא קדישא, לאעטרא לכמה צדיקיא בגנתא דעדן לתתא, עד שעתא דכרוזא קאים וקארי מקודש מקודש, כדין נייחא שכיח ושכיכו לכלא, וחייבי גיהנם כלהו משתככי בדוכתייהו, ואית לון נייחא, ונשמתין כלהו מתעטרין אלין לעילא ואלין לתתא, זכאה עמא דחולקא דא להון. בפלגות ליליא דמעלי שבתא, דחכימין מתערין לשמושא דלהון, ההוא רוחא עלאה דמתעטרין ביה כד יומא אתקדש, בשעתא דאינון ניימי בערסייהו, ונשמתין אחרנין דלהון בעאן לסלקא למחמי ביקרא דמלכא, כדין ההוא רוחא עלאה דנחית במעלי שבתא, נטיל ההיא נשמתא וסלקין לעילא, ואתסחיא נשמתא אחרא בבוסמין דגנתא דעדן, ותמן חמי מה דחמי, וכד נחתא לאשראה בדוכתהא בפלגות ליליא, ההיא נשמתא תבאת לדוכתהא. ובעי לאינון

זוהר חלק ב דף קלו/ב

חכימין לומר חד פסוקא דאתערותא, דההוא רוחא עלאה קדישא דעטרא דשבתא, כגון (ישעיה סא א) רוח יהו"ה אלהי"ם עלי, יען משח יהו"ה אותי לבשר ענוים וגו', (יחזקאל א כא) בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו ובהנשאם מעל הארץ וגו', (שם יב) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו וגו', בגין דמתעטרין בההוא רוחא, באתערותא דלהון בחדוה דשמושא, ויהא נגידו דההוא רוח עלאה דשבתא בההוא שמושא דמצוה. רב המנונא סבא, כד הוה סליק מנהרא במעלי שבתא, הוה יתיב רגעא חדא, וזקיף עינוי, והוה חדי, והוה אמר דהוה יתיב למחמי חדוה דמלאכי עלאי, אלין סלקין ואלין נחתין, ובכל מעלי שבתא יתיב בר נש בעולם הנשמות, זכאה איהו מאן דידע ברזין דמאריה. כד נהיר יממא ביומא דשבתא, סליקו דחדוה סליק בכלהו עלמין, בנייחא בחדוה, כדין (תהלים יט ב) השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע, מאן שמים, אלין שמים דשמא עלאה אתחזי בהו, דשמא קדישא אתרשים בהו. מספרים, מאי מספרים, אי תימא כמאן דמשתעי ספור דברים, לאו הכי, אלא דנהרין ונציצין בנציצו דנהורא עלאה, וסלקין בשמא דכליל בנהירו דשלימו עלאה, ומאן איהו, ספור, דנציצו בנהירו דשלימו דספר עלאה, ובגין כך סלקין בשמא שלים, ונהרין בנהירו שלים, ונציצו בנציצו שלים, אינהו מנציצו ונהרי בגרמייהו, מגו נהירו דנציצו דספר עלאה, ונציצו ונהרי לכל סטר וסטר (נ"א לכל כבוד וכבוד) דמתדבקן ביה, דהא מנייהו מההוא ספירו ונהירו, נהיר כל עזקא ועזקא ונציץ בנציצו, בגין דבהאי יומא מתעטרין שמים, וסלקין בשמא קדישא יתיר משאר יומין. ומעשה ידיו, ההוא טלא עלאה דנהיר מכל סטרין גניזין, דאיהו מעשה ידיו ותקונא דיליה, דמתתקנא ביומא דא מכל שאר יומין. מגיד הרקיע, מאי מגיד, משיך ונגיד לתתא מרישא דמלכא מליא מכל סטרין, הרקיע, ההוא רקיע דאיהו מבוועא דבירא, ודא איהו ההוא נהר דנפיק מעדן, ודא איהו דנגיד ומשיך לתתא נגידו דטלא עלאה, דנהיר ונציץ בנציצו מכל סטרין, ודא רקיע אנגיד ליה במשיכו דרחימו ותיאובתא, לאשקאה שקיו דחדוותא למעלי שבתא. וכד נגיד ומשיך ההוא טלא דבדולחא, כלא (נגיד) מליא

ושלים באתווי קדישין, בכל אינון שבילין קדישין, כיון דכלא אתחבר ביה, אתעביד ביה ארחא לאשקאה ולברכא לתתא, יום ליום, יומא ליומא, ועזקא לעזקא. השתא משתעי קרא בארח פרט, היך שמים מספרים ומתקנין בספירו ובנציצו עלאה להאי כבוד, והיך נגיד ומשיך ההוא רקיעא נגידו דטלא עלאה, ואמר יום ליום יביע אמר, יומא ליומא ודרגא לדרגא, יחווה (ס"א אוחו) לאתכללא דא בדא, ולאנתהרא דא מן דא, מההוא ספירו, דמנצצי ומנהרי שמים להאי כבוד, יביע, כמה דאת אמר מבע אתעביד (וגו', אוחו) לאנתהרא דא מן דא ולאנתנצצא דא מן דא, מההוא ספירו ונציצו. אמ"ר, כללא דאתוון ושבילין דנפקין מאבא ואימא, וההוא רישא דנפיק מנייהו דאיהו ברא בוכרא, אל"ף, אבא, וכד איהו סליק ונחית, אתחברת מ' בהדי א', ואיהו (ה"א) אמ, ר' רישא בוכרא, כד מתחברי אתוון כלהו אמ"ר, דא נהירו דאבא ואימא וברא בוכרא, ונהרין דא בדא בחבורא חדא שלטא ביומא דשבתא, ועל דא כלא אתכליל דא בדא, בגין למהוי חד, ובגין כך אוחו דא בדא, ההוא אמר שליטו עלאה למהוי כלא חד. וכד כל האי אתנגיד ואתמשך להאי רקיע, כדין איהו אשקי ואנהיר לתתא להאי כבוד אל, למעבד תולדין בדיוקנא דאינון

זוהר חלק ב דף קלז/א

שמים, דנהרין לההוא כבוד אל. (ודא הוא דכתיב) ולילה ללילה יחווה דעת, רתיכין דילה (דא, דא) דאינון גופא דכרסייא, וכלהו אקרון לילות, כמה דאת אמר (תהלים טז ז) אף לילות יסרוני כליותי, רתיכא עלאה אתקרי ימים, יום ליום, רתיכא תתאה אקרי לילות, לילה ללילה. יחווה דעת, יחווה יחיה, יחיה תולדין דאינון (נ"א באינון) שמים, ואי תימא יחווה לאו יחיה, תא חזי כתיב, (בראשית ג ט) ויקרא האדם שם אשתו חווה כי היא היתה אם כל חי, חווה וחיה במלה חדא סלקין, ועל דאסתלק (נ"א דא אסתלק) י' ועייל ו' דאיהו כדקא יאות, דהא ו' איהו חיינ ודאין, ועל דא חווה וחיה, י' (ס"א זעירא נטלא) נטלא חיינ מן ו', אוף הכא יחווה יחיה. דעת, דא איהו רזא דשמים, מה שמים שית סטרין, אוף הכא שית סטרין, באינון תולדין דקא יחיה כגוונא דלילה, ועל דא יום ליום אתכליל בדרגא עלאה אמ"ר, ולילה ללילה, ברזא דדכורא דקא נהיר לה, דאיהו שמיה (נ"א שמים) דעת. ובגין דהאי אמר רזא עלאה איהו, ולא כשאר אמירן, אהדר קרא עליה ואמר, אין אמר ואין דברים כשאר אמירן דעלמא, אלא האי אמר רזא עלאה איהו בדרגין עלאין, דלית תמן אמירן ודברים, ולא אשתמעו כשאר דרגין דאינון רזא דמהימנותא, דאינון קלא דמשתמע, אבל הני לא אשתמעו לעלמין, והיינו דכתיב בלי נשמע קולם. אבל בכל הארץ יצא קום, אף על גב דאינון טמירין עלאין דלא אתיידעו לעלמין, נגידו ומשיכו דלהון אתמשך ואתנגיד לתתא, ובגין ההוא משיכו, אית לן מהימנותא שלימתא בהאי עלמא, וכל בני עלמא משתעו רזא דמהימנותא דקודשא בריך הוא באינון דרגין, כאילו אתגליין ולא הוו טמירין וגניזין, והיינו ובקצה תבל מליהם, מרישא דעלמא עד סיפי עלמא, משתעאן אינון חכימי לבא באינון דרגין גניזין, אף על גב דלא אתיידעו. אבל במה אשתמודען, בגין דלשמש שם אהל בהם, בגין שמשא קדישא דאיהו משכנא מאינון דרגין עלאין קדישין, ואיהו נהורא דנטיל כל נהורין גניזין, וההוא משיכו דלהון, ובגיניה אתחזי מהימנותא בכל עלמא. מאן דנטיל לשמשא, כמאן דנטיל לכלהו דרגין, בגין דשמשא איהו אהל דאתכליל בהון ונטיל כלא, ואיהו נהיר לכל אינון גווני נהורין לתתא, ועל דא והוא כחתן יוצא מחפתו, בנהירו ונציצו דכל נהורין גניזין, דכלהו בתיאובתא ברעותא שלים יהבי ליה רעותייהו ונהירו דלהון, כמה דלחתן אית רעו ותיאובתא דכלהו (נ"א דכלהו), למיהב לה נבזבזן ומתנן, ועל דא והוא כחתן יוצא מחפתו, מאן חפתו, דא עדן, ורזא דא (שם ב י) ונהר יוצא מעדן, עדן דא איהו חופה דחפיא על כלא. ישיש כגבור, ישיש מסטרא דאור קדמא דלא אשתכח ביה דינא כלל, כגבור, מסטרא דגבורה, ואף על גב דגבורה איהי דינא שלים, כגבור כתיב, ולא גבור, בגין דאמתיק דינא בחסד, ונטיל כלא כחדא בתיאובתא ורעותא שלים. וכל דא לרוץ ארח, כמה דאת אמר (ישעיהו מג טז) הנותן בים דרך, לאשקאה ולאשלמא

נהירו דסיהרא בכל סטריין, ולמפתח בה ארח לאנהרא לתתא. מקצה השמים מוצאו, מסייפי אלין שמים עלאין דקאמרן, איהו אפיק, בגין דבסיומא דגופא איהו אפיק, ובהוא אתר אשתמודע בין דכר לנוקבא, ודא הוא דכתיב (דברים ד לב) ולמקצה השמים ועד קצה השמים, קצה השמים דא עלמא עלאה, ולמקצה השמים דא מלכא דשלמא דיליה, כמה דהאי נטיל כל נהורין, וכלהו ביה, אוף הכי האי נטיל כל נהורין וכלהו ביה, ואיהו נפיק מקצה השמים. ותקופתו, דסחרא בכל אינון סטריין (נ"א ספירן) קדישין, דאתחזון

זוהר חלק ב דף קלז/ב

לאתנהרא ולאשתקאה ולנצצא מניה. ואין נסתר, לית מאן דאתחפיא מההוא נהירו, דהא לכלהו אנהיר בכללא חדא, לכל חד וחד כמה דאתחזי ליה. וכד כלהו אשתלימו ואתנהירו מגו שמשא, כדין סיהרא מתעטרא בגוונא דאימא עלאה, שלימא בחמשין תרעין, ודא איהו דכתיב תורת יהו"ה תמימה, דהא כדין איהו (שלימא) תמימה מכל סטריין, ברזא דחמש דרגין, כגוונא דאימא עלאה, דאינון חמש רזא דחמשין. ובגיני כך איהו אתיא בחמש חמש תיבין, בגין לאשלמא לרזא דחמשין, תורת יהו"ה תמימה משיבת נפש הא חמש, עדות יהו"ה נאמנה מחכימת פתי, הא חמש, פקודי יהו"ה ישירים משמחי לב הא חמש, מצות יהו"ה ברה מאירת עינים, הא חמש, יראת יהו"ה טהורה עומדת לעד הא חמש, משפטי יהו"ה אמת צדקו יחדיו, הא חמש, וכלהו אתיין בחמש חמש, לאתכללא כגוונא דאימא עלאה. ועל דא יהו"ה יהו"ה שית זמנין, לקבל שית סטריין עלאין, דאינון רזא דשמא עלאה (נ"א דשמיא עלאין), ועל דא סיהרא אתמליא ואשתלים בסדורא עלאה כדקא יאות, ודא איהו ביומא דשבתא, דכלא אשתלים כדקא יאות ברזא דשבתא עילא ותתא. ועל דא ביומא דא אתוסף נהירו בכלא כדקאמרן, שמים נטלי ממקורא דחיי בקדמיתא, ואינון מנהרי ומתקני לכבוד עלאה, מרזא דספר עלאה אבא דכלא, ומרזא דספר אימא עלאה, ואיהו מרזא דספור, ובגין כך מספרים כדקאמרן, ברזא דתלת שמהן אלין דשלטין ביומא דשבתא על כל שאר יומין. ובגיני כך תושבחתא דא קאמר דוד ברוח קודשא, על נהירו ונציצו ושולטנו (ס"א ושלימו) דיומא דשבתא על כל שאר יומין, (ס"א ותיקונא דיליה דאתתקן ביומא דא מכל שאר יומין). בגין רזא דשמא עלאה, דקא נהיר בנהירו ונציץ בנציצו, ואשתלים בשלימו עילא ותתא. וכדין תורת יהו"ה תמימה, שבת דמעלי שבתא, (ס"א רזא דשמור, כבוד לילה, דהא היא תורת יהו"ה תמימה, תורה שבעל פה, משה קבל תורה מסיני, והא אתערו על תורה שבעל פה, דאלו תורה שבכתב, הא כתיב (דברים לא כה) ויצו משה את הלויים וגו', לקוח את ספר התורה, ודא ללואי אתחזי, להאי דאחיד בשמשא, ומלכא דאתיא מיניה משה, נהיר לישראל ארבעין שנין, שמשא ביומיו, ותורת יהו"ה דא מעלי שבתא), ברזא חדא כדקאמרן. ואתקיננו (ס"א אנשי כנסת הגדולה, סידורא דתושבחתא), חברייא, שירותא דתושבחתי מאינון תושבחתן דדוד, מרזא דא השמים, דאיהו נטיל ברישא ונהיר לכל שאר. ולבתר ההוא נהר דנפיק מעדן, ודא איהו רזא (תהלים לג א) רננו צדיקים ביהו"ה, בגין דהאי נהר כניש ונטיל כלא מרזא דשמים, ברזא עלאה ומקורא דחיי, כלא כדקא יאות ביומא דא, ושמשא אתקין לאנהרא כדקא יאות ביומא דא. ולבתר סיהרא דקא מתפרשת מסטרא אחרא ביומא דא, בגין לאתנהרא מן שמשא, ודא איהו (שם לד א) לדוד בשנותו את טעמו וגו', ולבתר דאתפרשת מיניה, הא אתחברת בשמשא, ותושבחתא דא בכ"ב אתוון, דאעיל בה שמשא בסיהרא, ותושבחתא דא פרישו דסיהרא מסטרא אחרא, ותושבחתא דכ"ב אתוון בנהירו דשמשא. ולבתר אתחברותא וסליקו דמטרוניתא עם בעלה, ודא איהו (שם צ א) תפלה למשה איש האלהים, אתחברותא ואתדבקותא דאתא בבעלה, לפרשא ימינא ושמאלא לקבלא לה, ולמהוי כחדא בחבורא חדא, (למהוי חד ברזא חד. וכל אלין שמים מספרים לון ומתקנין לון, מכאן ולהלאה תושבחן אחרנין דחזוהו ותיאובתא שלימתא, אבל הני אינון תקונא שלימתא עלאה ברזא דשמא קדישא כדקא יאות, ותושבחן אלין אתקיננו בתקונא

דשבתא, דאיהו סליק ואתעטר בעטרוי כדקא יאות, וסלקין ברזא דשמא קדישא למהוי חד ברזא דכבוד אל, דשמים מספרים ליה וזהרין ליה כדקאמרן):

ודא איהו מזמור שירו ליהו"ה שיר חדש, תושבחתא דא הא אוקימנא, אבל אף על גב דאתערנא ביה, אתערו דחברייא דקא אתערו שפיר איהו, דהנהו

זוהר חלק ב דף קלח/א

פרות עלות כד הוו נטלי ארונא, אתערו בהאי תשבחתא, כמה דאת אמר (ש"א ו יא) וישרנה הפרות בדרך, ומה שירה הוו אמרי, (תהלים צח א) מזמור שירו ליהו"ה שיר חדש כי נפלאות עשה. רזא דא איהו כגוונא דלעילא, בשעתא דאינון חיות נטלי (ארונא) כרסייא לארמא ליה לעילא, אינון אמרי תושבחתא דא, ואי תימא אמאי כתיב הכא חדש, והא תדיר קאמרי תושבחתא דא, אלא ודאי חדש איהו, וחדש לא אקרי אלא באתחדותא דסיהרא כד אתנהירת מן שמשא, כדין איהו חדש, ודא איהו שיר חדש. הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו, הא אתערותא דימינא ושמאלא לקבלא לה, ותושבחתא דא כד נטלי ארונא קא משבחאן לה, כד סלקין לבית שמש, כגוונא דעגלות סלקין לבית שמש, וכלא ברזא חד סלקין, בגין דבשבת איהו סליק דכורסייא לסלקא לעילא, תקונא דתושבחתא דא בשבת, אלין תושבחן כלהו אתקיננו בשבת, לשבחא ליה עמא יחידא בעלמא:

מזמור שיר ליום השבת (תהלים צב א), תושבחתא דא אדם הראשון קאמר לה, בשעתא דאתתרך מגנתא דעדן, ואתא שבת ואגין עליה, ואוקמוה חברייא, תושבחתא דא עלמא תתאה קא משבח לגבי עלמא עלאה, יומא (דכלא ביה) דאיהו כולו שבת, מלכא דשלמא דיליה, ודא איהו מזמור שיר, ולא כתיב מאן קאמר ליה, כמה דאוקימנא. ליום השבת, יומא עלאה, שבת עלאה, דא שבת ודא שבת, מה בין האי להאי, אלא שבת סתם דא שבת דמעלי שבתא, יום השבת דא שבת דלעילא, דא יום ודא לילה, (שמות לא טז) ושמרו בני ישראל את השבת, הא ליליא רזא דנוקבא, (שם כ ח) זכור את יום השבת, הא יום רזא דדכורא, ובגין כך מזמור שיר ליום השבת. ואשכחן בכמה אתר דעלמא תתאה לא סליק בשמא ואתיא סתם, כגון האי, וכגון ויקרא אל משה, וכגון (שם כד א) ואל משה אמר עלה אל יהו"ה, כלהו סתים שמא ולא סליק ביה, (אלא) (ס"א וכלא) בגין דאית ביה דרגא עלאה, ולגבי דרגא עלאה איהו לא סליק בשמא, נהורא דשרגא לא סליק ביממא בנהורא דשמשא, ועל דא לא סליק בשמא, וכל אלין תושבחן דשבת דאיהו כבוד יום, איהו תושבחתא עלאה על כל שאר יומין, (ס"א וכל אלין תושבחן אתקיננו בתיקונא דשבתא, דאיהו סליק ואתעטר בעטרוי עלאין עטרוי קדישין על כל שאר יומין):

נשמת כל חי, הא חברייא אתערו ביה מלין דקשוט, אבל אית לן לאדכרא האי נשמתא דפרחא מההוא חי העולמים, ובגין דאיהי דיליה, דמניה נפקן כל ברכאן ושריין ביה, והוא אשקי ומברך לתתא, האי נשמתא דנפקא מניה אית לה רשו לברכא להאי אתר. ועל דא פרחין נשמתין מההוא חי במעלי שבתא, אינון נשמתין דאינון פרחאן, ממש מברכין להאי אתר דאקרי שם מתתא, וההוא אתר דנפקי מניה מברך ליה לעילא, והאי שם מקבלא ברכאן מתתא ומעילא, ואתכלילת מכל סטרוי. ביומי דחול, איהי מקבלא ברכאן משאר נשמתין דקא מברכין לה מתתא, ביומא דשבת איהי מקבלא ברכאן מאינון נשמתין עלאין, דקא מברכאן לה בארבעין וחמש תיבין כחושבן מ"ה, (מנשמת כל חי עד והאחרונים), (ס"א וברזא דחמשין תיבין כחושבן מ"י), כמה דאוקימנא ברזא מ"ה וברזא מ"י, דא עלמא עלאה ודא עלמא תתאה. נשמת כל חי (ס"א עד האחרונים) מ"ה, ומן ואילו פיננו מלא שירה עד ומלפנים, סלקא תושבחתא אחרא חמשין תיבין,

ואף על גב דלא קיימא תמן מלה בחושבנא, סלקא חושבנא רזא מ"י. ומתמן ולהלאה סלקא תושבחתא אחרא לחשבון (מ"ה) מאה תיבין, תשלומין דכלא, וחזר רתיכא על מה דשריא, דאיהו

זוהר חלק ב דף קלח/ב

תשלומא (ס"א ההוא שלימא עלאה). וכל שבחא דא וכל מלין אלין כלהו שייפין ידיען בחושבנא לתשלומא דשבת, ולאשתלמא מנייהו כדקא חזי, זכאה עמא דידיעי לסדרא שבחא דמריהון כדקא יאות, מכאן ולהלאה סדורא דצלוחא כמה דאתתקנת. כתיב (תהלים כב כ) ואתה יהו"ה אל תרחק, אילותי לעזרתי חושה, דוד מלכא אמר דא בשעתא דהוה מתקן ומסדר תושבחתא דמלכא, בגין לחברא שמשא בסיהרא, כיון דהוה מתקן ומסדר שבחין דיליה לאתחברא, אמר ואתה יהו"ה אל תרחק, ואתה יהו"ה רזא דחברותא חדא בלא פרודא, אל תרחק, כיון דאיהי סלקא לאתעטרא בבעלה, וכלא בעלמא עלאה, ומתמן בעי לסלקא לאין סוף לאתקשרא כלא לעילא לעילא, ובגין כך אל תרחק לאסתלקא מינן לשבקא לן. ובגין כך בגו סדורא דתושבחתא, בעאן ישראל לאתכללא תמן, ולאדבקא בהדייהו מתתא, דאלמלא יבעי לאסתלקא האי כבוד, הא ישראל לתתא אחידן ביה ותקפין ביה, דלא שבקי ליה לאתרחקא מנייהו, ועל דא צלותא בלחש כמאן דמליל ברזא עם מלכא, ובעוד דאיהו ברזא עמיה, לא אתרחקא מניה כלל. אילותי, מה איל וצבי בשעתא דאזלי ומרחקי, מיד אהדרן לההוא אתר דשבקי, אוף קודשא בריך הוא אף על גב דאסתלק לעילא לעילא באין סוף, מיד אהדר לאתריה, מאי טעמא, בגין דישאל לתתא אתאחדן ביה, ולא שבקין ליה לאתנשיא (מניה) ולאתרחקא מנייהו, ועל דא אילותי לעזרתי חושה. ובגין כך בעינן לאתאחדא ביה בקודשא בריך הוא, ולאחדא ביה כמאן דאמשך מעילא לתתא, דלא ישתבך בר נש מניה אפילו שעתא חדא, ועל דא כך סמיך גאולה לתפלה, בעי לאחדא ביה ולאשתעי בהדיה בלחישו ברזא, דלא יתרחק מינן ולא ישתבך מינן, ועל דא כתיב (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם חיים כלכם היום, (תהלים קמד ט) אשרי העם שככה לו אשרי העם שיהו"ה אלהי"ו. בההיא שעתא קם רבי שמעון, חבריא אוף הכי קמו ואזלו, אמר רבי אלעזר לרבי שמעון אבוי, אבא עד הכא הוינא יתבי בצלא דאילנא דחיי בגנתא דעדן, מכאן ולהלאה דאנן אזלין, אצטריך לן למיהך בארחי דנטרן אילנא דא, אמר ליה אנת תשרי בשירותא למפתח בארחה:

פתח ואמר, ויקחו לי תרומה, כמה דאתמר, במאי איהי תרומה, ברזא דזהב, דהא מתמן אתזנת בקדמיתא, בגין דאיהי גבורה תתאה דאתיא מסטרא דזהב, ואף על גב דאתיא מסטרא דזהב, כל עיקר לא אשתארת אלא בסטרא דכסף דאיהו ימינא. ורזא דא כוס של ברכה, דאצטריך לקבלא ליה בימינא ובשמאלא, וכל עיקר לא אשתאר אלא בימינא, (ס"א ושמאלא אתעדי מניה ולא וכו') ושמאלא אתער ימינא, ולא אתדבק ביה, בגין דאיהו אתיהיב בין ימינא ושמאלא, ושמאלא אתאחיד תחותיה, וימינא אתאחיד ביה לעילא, כמה דאת אמר (שיר ב ז) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. זהב וכסף, כמה דאת אמר (חגי ב ח) לי הכסף ולי הזהב, והא אתמר. ונחושת, דא איהו גוון כגוונא דזהב, בגין דאצטבע מגוון זהב ומגוון דכסף, ועל דא מזבח הנחשת קטן, אמאי איהו קטן, כמה דאת אמר (מ"א ח סה) כי המזבח אשר לפני יהו"ה קטן מהכיל את העולה וגו', כמה דאת אמר (ש"א יז יד) ודוד הוא הקטן, ואף על גב דאיהו קטן, כלא אתאחיד בגויה. ואי תימא מזבח אחרא אקרי קטן, לאו הכי, דלאו קטן בר האי, דכתיב (בראשית א טז) את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה, ודא איהו המאור הקטן, המאור הגדול דא מזבח הפנימי, דאיהו מזבח הזהב. ותכלת

זוהר חלק ב דף קלט/א

דא איהו תכלת דציצית, תכלת דא איהו כרסייא, רזא דתפלה דיד. תכלת דא איהו כרסייא דדיינין ביה דיני נפשות, בגין דאית כרסייא דדיינין ביה דיני ממונות, ואית כרסייא דדיינין ביה דיני נפשות. ועל דא כל גוונין טבין לחלמא, בר גוון תכלא, בגין דינדע דהא נשמתיה סלקא בדינא, וכד נשמתא סלקא בדינא, גופא אתדן לאשתצאה, ואצטריך ההוא חלמא לרחמין סגיאיין. תכלת דא איהו כרסייא דכתיב ביה (יחזקאל א כו) כמראה אבן ספיר דמות כסא, וכתיב (ואש מתלקחת), ונגה לו סביב, בגין דעבדין ביה כריכין לציצית, וכד נגה לו, אתהדר לגוון ירוק כגוון כרתי, מההיא שעתא ואילך אשתרי זמנא דקריאת שמע, דהא אשתני גוון תכלא מכמה דהוה. ובגין כך אסיר למידן דיני נפשות בלילה, בגין דשלטא ההוא גוון תכלא בההוא זמנא, ואתייב רשו למחטף נפשא בלא משפט, דהא משפט לא שלטא בההוא זמנא. כד אתי צפרא, ואתער ימינא דלעילא, נפיק ההוא נהורא ומטי עד האי תכלא, ואשתני מכמה דהוה, וכדין שלטא עליה, ואתדבק ביה כרסייא אחרא קדישא, מההיא שעתא ואילך זמנא דקריאת שמע. וארגמן, דא כנופיא דכלילא כל גוונין כחדא. ותולעת שני, כתיב שני, וכתיב שנים, דכתיב (משלי לא כא) כי כל ביתה לבוש שנים, אלא האי איהו גוון אקרי שני, דנטיל כל גוונין ביה, וכלא איהו חד שני ושנים, שנים כד כלהו כלילן ביה כחדא, שני, דנפיק מכרסייא עלאה דשלטא על תכלת מסטרא דימינא, ודא איהו אפוטרופוסא דישראל, דכתיב ביה (דניאל י כא) מיכאל שרכם, תולעת דחיליה בפומיה, כתולעת דמתבר כלא ועקר כלא, תולעת שני ושש, תרין גוונין כחדא דימינא ושמאלא חור וסומק. ושש, בוצא איהו, דשית חוטין מתחברן, ודא איהו דכתיב (שם ו) וגויתו כתרשיש, ובאלין תרין כלילן תרין אחרנין. ועזים, גבוראן תתאי דלבר, לחפאי על פנימאי, וכלא אצטריך, ואצטריך למיהב דוכתא לכלא, דהא מסטרא דדהבא קאתיין. ועורות אלים מאדמים, משיכו דתרין סטריין דימינא ושמאלא, לחפייא בדוכתא אחרא. ועורות תחשים, סטרא חדא אית דרבי גו סטרא אחרא, בחורבא ולא בישובא אשתכח, ודא איהו סטר דכיו ואקרי תחש. בספרא דשלמה מלכא, אית גו האי מזבח הנחשת דקאמרן רזין עלאין, דהא מזבח אדמה כתיב, (שמות כ כא) מזבח אדמה תעשה לי וגו', ודא איהו רזא כדקא יאות, נחשת, כד שלטין טורין אחרנין, ואיהי צריכא למיזן לון, אצטבע בהאי גוון למיזן לון, ואינון אקרון הרי נחשת, ואינון הרי נחשת אתמשך מנייהו רוחא חדא מגו האי מזבח. וכד האי מזבח אסתלק בסליקו אחרא, כדין אסתלק את נ' דאיהו מזבח קדישא, ואשתאר רוחא דאלין טורי נחשת, וכד ההוא רוחא אסתליק בקיומיה אקרי תחש, דהא אסתלק מניה את נ', והאי אתפרש לכמה רוחין אחרנין, ואקרון אוף הכי, ועל דא אקרי ההוא עמא (חד) תחש, כמה דאת אמר (בראשית כב כד) ואת תחש ואת מעכה, אינון הוו ידעי בהא חיה דמשכנא דאקרי על שמהון. ועצי שטים, אלין אינון רזין קדישין דאינון לוחי משכנא, ואינון אקרון ברזא דלהון, כתיב עצי שטים עומדים, וכתיב (ישעיהו ב) שרפים עומדים, מכאן ולהלאה שמן למאור, משיכו דמשח רבות קדישא לאמשכא עלייהו. אבני שהם ואבני מלואים, אלין אבני קדשא יסודי דמקדשא ברתיכין קדישין, אלין אודמנן בלחודייהו, ליקר ולשבחא בלבוש יקר, לעיינא כהנא בהו תמן, ולאדכרא (ולברכא) תריסר שבטין, ועל דא תריסר אבנין כמה דאתמר. תליסר זינין אינין, בר תריסר אבנין יקירין אלין, וכלהו סלקין לכ"ה אתוון

זוהר חלק ב דף קלט/ב

ברזא עלאה דיחודא, ולקבל אלין גליף ואתקין משה כ"ה אתוון ברזא דפסוקא דיחודא, דכתיב (דברים ו ד) שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד, ואינון כ"ה אתוון גליפן מחקקן ברזא דלעילא. יעקב בעא לאתקנא לתתא ברזא דיחודא, ואתקין בכ"ד אתוון, ואינון ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ולא אשלים לכ"ה אתוון, בגין דעד לא אתתקן משכנא, כיון דאתתקן משכנא

ואשתלים, מלה קדמאה דהוה נפיק מניה כד אשתלים, לא מליל אלא בכ"ה אתוון, לאחזאה דהא אשתלים דא כגוונא דלעילא, דכתיב (ויקרא א א) וידבר יהו"ה אליו מאהל מועד לאמר, הא כ"ה אתוון. ועל דא כ"ה זינין לאשלמא תקונא דמקדשא (ס"א דמשכנא), וכל הני אתוון אוקימנא באינון אתוון גליפן דאוליפנא ממר. ובגין דמשכנא אשתלים ברזין אליו, אקרי כ"ה, ביחודא דשלימו דמשכנא, ועל דא (תהלים קמה י) וחסידיך יברכוכה כתיב, רזא דשלימו דכל משכנא ותקונא דילה, כ"ה, לקבל כ"ב אתוון, ואורייתא ונביאים וכתובים, דאינון כללא חדא ורזא חדא. בשעתא דישאל קא מיחדי יחודא בהאי קרא ברזא דכ"ה אתוון, דאינון שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד, וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, דאינון כ"ד אתוון, ויכוון כל חד בהו, כלהו אתוון מתחברן כחדא וסלקין בחבורא חד, (ס"א כדין אתפתחו) מ"ט תרעין ברזא דיובלא, וכדין אצטריך לסלקא עד ולא יתיר, וכדין אתפתחו תרעין, וחשיב קודשא בריך הוא לההוא בר נש כאילו קיים אורייתא כולה דאיהי אתיא במ"ט פנים (בכלא). ועל דא אצטריך לכוונא לבא ורעותא בכ"ה ובכ"ד, ולסלקא לון ברעותא דלבא למ"ט תרעין דקאמרן, כיון דאתכוון בהאי, יתכוון בההוא יחודא דאמר מר שמע ישראל וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, כללא דכל אורייתא דעילא ותתא, ודא איהו רזא דאדם שלימא דדכר ונוקבא, ורזא דכל מהימנותא. מחלוקת דשמאי והלל בקימה ובשכיבה, דכתיב (דברים ו ז) ובשכבך ובקומך, דשמאי סבר בערב דקא כלילא נוקבא בשולטנהא אצטריך לגבי נוקבא דקא יטו ויקראו, ובבקר דקא שלטא דכורא בשולטנותא דעלמא עלאה, אצטריך למיקם קמיה דכורא, כמה דאצטריך בתפלה מעומד, ובכל אתר דדכורא אתיא. ובית הלל סבר, אלמלא אשתכח דא לחוד ודא לחוד הכי אצטריך, אבל כיון דאנון מתחברן לון כחדא בחבורא במ"ט פנים ומ"ט תרעין, לא אצריכנא לאפרשא דא לחוד ודא לחוד, אלא לאשגחא דכלא איהו חד בלא פרודא, וכמה דאזדמן ליה לבר נש הכי יימא, דהא תרווייהו בחבורא חדא כמא דניחא לון, והכי אצטריך לאחזאה. ועל דא דכורא בשית סטרין בקרא דשמע ישראל, דאינון שית תיבין, ונוקבא בשית סטרין ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, דאינון שית תיבין אחרנין, וסלקין בחבורא חדא ברזא דמ"ט תרעין, והלכה כבית הלל בכל אתר, רבי שמעון ארים ידוי וברייך לרבי אלעזר בריה. פתח ואמר (ישעיה מא ב) מי העיר ממזרח וגו', האי קרא אוקימנא ואתמר, אבל רזא דחכמתא איהו, מ"י רזא דעלמא עלאה איהו, דהא מתמן נפקא שירותא לאתגליא רזא דמהימנותא, והא אוקימנא. תו, מ"י טמירא דכל טמירין, דלא אתידע ולא אתגלייא כלל, גלי יקריה לאשתמודעא מההוא אתר דאקרי מזרח, דהא מתמן שירותא דכל רזא דמהימנותא, ונהורא לאתגלייא. ולבתר צדק יקראהו לרגלו, דהא צדק גלי גבורתא עלאה, ושולטניה דקודשא בריך הוא, ולהאי צדק אשלטיה על עלמין כלהו, לדברא לון ולא תקנא לון כדקא יאות, ועל דא (שם שם) יתן לפניו גוים ומלכים ירד,

זוהר חלק ב דף קמ/א

דהא כל מלכין דעלמא ברשותא דהאי צדק קיימין, כמה דאת אמר (תהלים ט ט) והוא ישפוט תבל בצדק. תו צדק יקראהו לרגלו, מאן קרי למאן, אלא צדק איהו קארי תדיר לאספקלריאה דנהרא ולא שכיך לעלמין, וצדק קאים תדיר לרגלוי, דלא אתעדי מתמן, וקארי ולא שכיך, הדא הוא דכתיב (שם פג ב) אלהי"ם אל דמי לך אל תחרש ואל תשקט אל, והשתא קודשא בריך הוא אנהר לן ארחא דא בגינן, (ורבי) אלעזר ברי קרי לנהורא עלאה ולא שכיך, זכאה חולקהון דצדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי. (ס"א והשתא אלעזר ברי קרי לנהורא עלאה ולא שכיך, וקודשא בריך הוא אנהר לן ארחא דא בגיניה, זכאה חולקי, וזכאה חולקיהון דצדיקייא). רבי אבא פתח קרא ואמר, (שם סג א) מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה, מאי שנא מכל שאר תושבתן דלא קאמר באן אתר שבח לון דוד מלכא, ומאי שנא הכא דקאמר בהיותו במדבר יהודה, אלא לא דא בלחודוי, דהא אוף הכי נמי (שם לד א) בשנותו את טעמו לפני אבימלך, (שם נה א) בבא

הזיפים, וכן כלהו, לאחזאה לכל בני עלמא שבחיה דדוד, דאף על גב דבצערא הוה, והווי רדפי אבתריה, הוה משתדל לומר שירין ותושבחן לקודשא בריך הוא. ואף על גב דברוח קודשא הוה אמר, רוח קודשא לא הוי שארי עלוי עד דאיהו אשתדל למשרי עלוי, וכן בכל אתר לא שריא רוח קודשא דלעילא, עד דיתער עליה בר נש מתתא, ודוד אף על גב דקא רדפי אבתריה והוה בצעריה, לא הוה שביק שירין ותושבחן מפומיה ולשבחא למאריה על כלא. ואי תימא, הא דתנינן מזמור לדוד או לדוד מזמור, והכא שרת עליה רוח קודשא בקדמיתא בגין דאמר מזמור לדוד. אלא אי איהו לא הוה מכוין גרמיה בקדמיתא, לא שרת עליה רוח קודש, מזמור, דא רוח קדשא, אמאי אקרי הכי, בגין דאיהו משבחת תדיר למלכא עלאה, (ס"א דבכל זמנא איהו קא משבח ומזמר ולא שכיך), דכל זמנא הוה קא משבחת ומזמרת ולא שכיך, כיון דאתא דוד, אשכח גופא מתתקנא כדקא יאות, ושרת עליה, והוה מגלי בהאי עלמא לשבחא ולזמרא למלכא, וכלא בגין דיתתקן האי עלמא כגוונא דלעילא. לדוד, גבר שלים בתקונוי, גבר מתקנא, גבר זכאה, דוד ודאי דלא אשתני לעלמין. בהיותו במדבר יהודה, דא שבחא דדוד, אף על גב דבצעריה הוה, אף על גב דהווי רדפי אבתריה, ומאי תושבחתא קאמר, תושבחתא דאיהו רב ויקירא. ושבחא דיליה מאי איהו, (שם סג ב) אלהי"ם אלי אתה אשחרך, אלהי"ם סתם, כיון דאמר אלהי"ם אמאי אלי, אלא ההוא דרגא דיליה, תלת דרגין הכא, אלהי"ם, אלי, אתה, ואף על גב דאינון תלת שמהן, חד דרגא איהו ברזא דאלהי"ם חיים, אלהי"ם לעילא אלהי"ם חיים, אלי קצה השמים עד קצה השמים, אתה דרגא דיליה, ואף על גב דכלא חד ובשמא חד סליק. אשחרך, אי כמשמעו דיליה שפיר, אבל אשחרך, אתקין נהורא דנהיר בשחרותא, דהא נהורא דקיימא בשחרותא לא נהיר עד דיתתקנון ליה לתתא, ומאן דאתקין נהורא שחרא דא, אף על גב דאיהו אוכמא, זכי לנהורא חוורא דנהיר, ודא איהו נהורא אספקלריא דנהרא, ודא איהו בר נש דזכי לעלמא דאתי. ורזא דא (משלי ח יז) ומשחרי ימצאנני, ומשחרי, דמתקנין נהורא משחרי אוכמא, ימצאנני, ימצאוני לא כתיב, אלא ימצאנני, דזכי לתרין נהורין, לנהורא דשחרא אוכמא, ולנהורא חוורא דנהרא, וזכי לאספקלריאה דלא נהיר, ולאספקלריאה דנהיר, ודא איהו ימצאנני, ועל דא אמר דוד אשחרך, אתקין נהורא דשחרא אוכמא, לנהרא עליה נהורא חוורא דנהרא. צמאה לך נפשי כמה לך בשרי (תהלים סג ב) כמאן דכפין למיכל וצחי למשתי, בארץ ציה ועיף בלי מים, בגין דאיהו מדבר ולאו איהו אתר דישובא, ולאו איהו אתר דקודשא

זוהר חלק ב דף קמ"ב

ובגין כך איהו אתר בלי מים, וכמה דאנן כפין וצחאן לגבך באתר דא, כן בקדש חזיתך וגו'. ואנן כמה דאנן צחאן לגבי דמר למשתי בצחותא מלוי באתר דא, אוף הכי צחינן למשתי בצחותא מלוי בבי מקדשא, אתר דאקרי קדש, אמר רבי שמעון לרבי אבא, מאן דשארי מלה השתא יימא:

פתח רבי אבא ואמר, ויקחו לי תרומה מאת כל איש וגו', משה בשעתא דקודשא בריך הוא אחמי ליה עובדא דמשכנא, הוה קשה קמיה ולא יכיל למיקם ביה, והא אוקמוה. והשתא אית לך למקשי הכא, אי תרומה דא יהבה קודשא בריך הוא למשה בלחודוי, היך יהבה לאחרא ואמר דלבני ישראל יקחו האי תרומה, אלא ודאי למשה יהבה ולא יהבה לאחרא. למלכא דהוה בגו עמיה, ולא הות מטרוניתא עמיה דמלכא, כל זמנא דמטרוניתא לא הות עמיה דמלכא, לא מתיאשי עמא ביה, ואינון לא יתבין לרחצן, כיון דאתת מטרוניתא, כל עמא חדאן ויתבי ברוחצנו. כך, בקדמיתא אף על גב דקודשא בריך הוא עבד לון נסין ואתין על ידא דמשה, לא מתיאשי עמא, כיון דאמר קודשא בריך הוא ויקחו לי תרומה, ונתתי משכני בתוכם, מיד אתיאשו כלהו, וחדו בפולחנא דקודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב (במדבר ז א) ויהי ביום כלת משה, דנחתת כלת משה לארעא. ואי תימא ויהי בכל אתר לאו איהו אלא לישנא דצערא, והכא כתיב ויהי ביום, אלא

בההוא יומא דשכינתא נחתת לארעא, אשתכח מקטרגא לגבה, וחפיא ההוא חשוך קבל לגבה בגין דלא תיחות. ותנינן, אלף וחמש מאה רבוא מלאכין מקטרגין אשתכחו לגבה בגין דלא תיחות, ובההוא זמנא אשתכחו כל כנופיא דמלאכי עלאי קמי קודשא בריך הוא, אמרו קמיה, מארי דעלמא, כל זיוא וכל נהורא דילן בשכינת יקרך איהו, והשתא תיחות לגבי תתאי. בההיא שעתא אתתקפת שכינתא ותברת ההוא חשוך קבל, כמאן דמתבר גזיזין תקיפין, ונחתת לארעא, כיון דחמו כלהו כך, פתחו ואמרו (תהלים ח י) יהו"ה אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ, אדיר ודאי, דתברת כמה גזיזין וחילין תקיפין ונחתת לארעא ושליטת בכלא, ועל דא כתיב ויהי, צערא דקבילו כמה חיילין ומשיריין, ביומא דכלת משה נחתת לארעא. ובגין כך ויקחו לי תרומה וגו', ויקחו לי ותרומה לא כתיב, אלא ויקחו לי תרומה, לאחזאה דכלא חד בלא פרודא. ועובדא דמשכנא כגוונא דלעילא, דא לקבל דא, לאתכללא שכינתא מכל סטריין עילא ותתא. הכא בהאי עלמא עובדא דיליה כעובדא דגופא, לאתכללא רוחא בגויה, ודא איהי שכינתא דאתכלילת לעילא ותתא, ואיהי רוח קודשא, ולעולם אתמשכת ועאלת גו רזא דגופא, לאשראה מוחא גו קליפה, כולא כמה דאתחזי. האי רוחא דקודשא אתעביד בגופא, לאתכללא בגויה רוח אחרא עלאה דקיק ונהיר, וכלא הכי אתאחיד, ואתכליל דא בדא, ועאל דא בדא, עד דאתאחיד בהאי עלמא דאיהו קליפה בתראה דלבר. קליפה תקיפא איהי לגו מקליפה דהאי עלמא, כגוונא דאגוזא, דהאי קליפה דלבר לאו איהי תקיפא, קליפה דאיהי לגו מינה איהי קליפה תקיפא. אוף הכי לעילא קליפה תקיפא איהי רוחא אחרא דשלטא בגופא, לגו מינה איהי קליפה קלישא, לגו מינה מוחא. בארעא קדישא מתתקנא כלא בגוונא אחרא, דהא קליפה תקיפא אתברת מההוא אתר ולא שלטא ביה כלל, קליפה תקיפא אתברת תביר (ד"א מההוא אתר תדיר), ואתפתחת מהאי סטרא, (ס"א עד דאתאחיד ברזא דמשכנא, בהאי עלמא קליפה בתראה איהי לבר קליפה תקיפא איהי לגו, כגוונא אוף הכי לעילא, קליפה תקיפא איהי לבר, לגו מינה איהי קליפה קלישא ולא שלטא ביה כלל, ואתפתחת מהאי סטרא) ומהאי סטרא, וההוא פתיחו הוה בארעא קדישא, בכל זמנא דפלחין פולחנא

זוהר חלק ב דף קמא/א

כדקא יאות, כיון דגרמו חובין, משיכו ההוא פתיחו להאי סטרא ולהאי סטרא, עד דאתקרב קליפה כלא כחדא. כיון דאסתים קליפה למוחא, כדין שלטא היא קליפה עליהו, ודחה לון לבר מההוא דוכתא, ועם כל דא אף על גב דדחה לון לבר, לא יכיל ההיא קליפה תקיפא לשלטאה בההוא דוכתא קדישא, דלאו אתריה איהו. ואי תימא, אי הכי הואיל ולא יכיל ההיא קליפה תקיפא לשלטאה בההוא דוכתא קדישא, אמאי קיימא חרוב, דהא חרבא לא הוי בעלמא אלא מסטרא דההיא קליפה תקיפא. אלא ודאי כד אתחרב לא אתחרב אלא מההוא סטרא, בשעתא דאסתים למוחא, וקודשא בריך הוא עבד דלא תשלוט ההיא קליפה תקיפא על ההוא דוכתא, וכד דחה לון לישראל מניה, ההיא קליפה אתהדרת, ואתפתחת כמלקדמין, ובגין דעמא קדישא לא הוו תמן, חפיא על ההוא פתיחו חופאה קלישא דפרוכתא קלישא, לנטרא ההוא אתר, דלא יסתום ליה ההיא קליפה תקיפא, ואחיד בכל סטרוי. למהוי רבות קדשא על ארעא כמלקדמין לא יכיל, דהא ההוא חופאה קלישא אחיד דלא יחות לתתא, דהא עמא קדישא לאו תמן, ועל דא לא אתבני חרבן מיומא דאתחריבו. לשלטאה ההיא קליפה תקיפא לא יכלא, דהא ההוא חופאה קלישא אחיד ביה בכל סטרוי בההוא פתיחו, דלא תשלוט תמן ולא תסתים מוחא, בההוא חופאה דפרוכתא קלישא, דאיהו מגו משיכו דפרוכתא קדישא דלעילא דנטיר ההוא אתר. ובגין כך כל אינון נשמתין דשאר עמין דדירין בארעא, כד נפקין מהאי עלמא, לא מקבלא לון, ודחי לון לבר, ואזלין ושטאן ומתגלגלין בכמה גלגולין, עד דנפקי מכל ארעא קדישא, וסחרן (לסוחרנייהו) לסטרייהו במסאבו דלהון, וכל אינון נשמתין דישראל דנפקין תמן, סלקין, וההוא חופאה קלישא מקבלא לון, ועאלין

לקדושה עלאה, בגין דכל זינא אזלא לזיניה. ונשמתייהון דישראל דנפקי לבר מארעא, ברשותא דההיא קליפה תקיפא, אזלא וסחרא ומתגלגלא עד דתבת לדוכתהא, ועאלת לאתר דאתחזי לה. זכאה חולקיה מאן דנשמתייה נפקא ברשו קדישא, בההוא פתיחו דארעא קדישא, מאן דנשמתייה נפקת בארעא קדישא, אי אתקבר בההוא יומא, לא שלטא עליה רוחא מסאבא כלל, ועל דא כתיב בצליבא, (דברים כא כג) כי קבור תקברנו ביום ההוא ולא תטמא את אדמתך, בגין דבלייליא אתיהיב רשו לרוח מסאבא למשטטא, ואף על גב דאתיהיב לון רשו, לא עאלין בארעא קדישא, בר אי אשכחן תמן מנא לאעלא ביה. אברין ופדרין דמתאכלן בלייליא, לאתזנא זינין אחרנין, לאו דעיילין בארעא, ולא לאמשכא לון בארעא, אלא בגין דלא תשלוט סטרא אחרא גו ארעא, ולא יתמשכא לאעלא תמן, ובגין כך תננא מנייהו הוה סליק עקימא, ומתגלגלא לבר ואזיל (תקיף) בבהילו עד דעאל לנוקבא דצפון, דתמן מדורין דכל סטרין אחרנין, ותמן עאל תננא, וכלהו אתזנו תמן. תננא דיממא הוה סליק לדוכתיה בארח מישר, ואתזן מה דאתזן. ומההוא פתיחו אתזנו כל סטרי קליפה תקיפא דאיהי לבר מארעא קדישא, ומההיא תננא גסה כמה דאוקימנא. גופיהון דצדיקייא דלא אתמשכו בהאי עלמא בתר הנאין דההיא קליפה תקיפא, לא שלטא עליהו רוח מסאבו כלל, דהא לא אשתתפו אבתריה כלום בהאי עלמא, כמה דגופא דרשיעייא (נ"א גופיהו דצדיקייא דלא אתמשכו בתר הנאין וכסופין דהאי עלמא, ההיא קליפה תקיפא לא שלטא עליהו, דהא לא אתמשכו אבתריה בהאי עלמא, דהא כמה דגופא דרשיעייא) אתמשך בהאי עלמא בתר ההיא קליפה תקיפא, והנאין וענוגין דיליה ומתיקין דיליה, הכי אסתאב בתר דנפקת נשמתייה גופיהון דצדיקייא דלא מתענגי בהאי

זוהר חלק ב דף קמא/ב

עלמא אלא מתענוגי דמצוה, וסעודתי שבתין וחגיגין וזמנין, ההוא רוח מסאבא לא יכיל לשלטא עליהו, דהא לא אתענגו מדיליה כלום, והואיל ולא נטלו מדיליה, לית ליה רשו עליהון כלל, זכאה איהו מאן דלא אתהני מדיליה כלום. מאן דנשמתייה נפקא לבר מארעא קדישא, וההוא גופא אסתאב בההוא רוח מסאבו, ההוא רוח מסאבו אשתאיב בגויה, עד דתב ליה עפרא, (נ"א דאתבלי גופא בעפרא). ואי ההוא גופא דאשתאיב ביה ההוא רוח מסאבא סלקין ליה לאתקברא גו ארעא קדישא, עליה כתיב (ירמיה ב ז) ותבאו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה, ארצי דלא שלטא עלה רוח מסאבו, בההוא גופא דלכון דאשתאיב ביה רוח מסאבו, דקא מייתין לקברא ליה בארצי, אתון מסאבין לה לאסתאבא ביה, אי לא דעביד קודשא בריך הוא אסוותא לארעא, דהא כיון דאתבלי ההוא גופא, נשיב קודשא בריך הוא רוחא מלעילא, ודחי ליה לההוא רוח מסאבא לבר, דהא איהו חס על ארעיה. יוסף לא שליט על גופיה רוח מסאבא לעלמין, אף על גב דנשמתייה נפקת ברשו אחרא, מאי טעמא, בגין דלא אתמשיך בחייוי בתר רוח מסאבא, ועם כל דא לא בעא דגופיה יסלקון ליה לאתקברא בארעא קדישא, אלא אמר (בראשית נ כה) והעליתם את עצמותי, ולא גופי. יעקב לא מית, וגופיה אתקיים בקיומא תדיר, ולא דחיל לסטרא אחרא, דהא ערסיה הוה שלים בשלימו דנהורא עלאה, בנהירו דתריסר שבטין ובשבעין נפש, בגין כך לא דחיל לסטרא אחרא, ולא יכיל לשלטא עליה. ותו דאיהו גופא דדיוקנא עלאה, דשפירו דיליה אחיד לכל סטרין, וכל אינון שייפין דאדם קדמאה הוו אחידן ביה, ועל דא כתיב ביה (שם מז ל) ושכבתי עם אבותי, ונשאתני ממצרים, גופא שלים, ועל דא ויחנטו הרופאים את ישראל, דגופיה יהא קאים בקיומא והכי אצטריך. שאר בני עלמא דנפקת נשמתייהו בארעא קדישא, נפשא וגופא אשתזיב מכלא. תלת שמהן אקרי נשמתייהו דבר נש, נפש רוחא ונשמתייהו, וכלהו כלילין דא בדא, ובתלת דוכתי אשתכח חילייהו, נפש דא אשתכחת גו קברא, עד דגופא אתבלי בעפרא, ובדא מתגלגלת בהאי עלמא לאשתכחא גו חייא, ולמנדע בצערא דלהון, ובשעתא די אצטריכו, בעאת רחמי עליהו. רוחא דא איהו דעאל בגנתא די בארעא, ואצטייר תמן בדיוקנא דגופא דהאי עלמא,

בחד מלבושא דמתלבשא תמן, ודא אתהני תמן בהנאין וכסופין בזיוא דבגנתא, ובשבתי וירחי וזמני סלקא לעילא, ואתהני תמן ותב לאתריה, ועל דא כתיב (קהלת יב ז) והרוח תשוב אל אלהי"ם אשר נתנה, תשוב ודאי בהני זמנין דקאמרן. נשמה איהי סלקא מיד לאתרהא, לההוא אתר דנפקת מתמן, ודא איהי דבגינה אתנהירת בוצינא לאנהרא לעילא, דא לא נחתת לתתא לעלמין, בדא אתכלילת מאן דאתכלילת מכל סטרין, מעילא ומתתא. ועד דהאי לא סלקא לאתקשרא בכורסייא, לא מתעטרא רוח בגנתא די בארעא, ונפש לא מתישבא בדוכתהא, כיון דאיהי סלקא, כלהו אית להו נייחא. וכד אצטריך לבני עלמא כד אינון בצערא, ואזלי לבי קברי, האי נפש אתערת, ואיהי אזלא ומשטטא ואתערת לרוח, וההוא רוח אתער לגבי אבהן, וסליק ואתער לגבי נשמה, וכדין קודשא בריך הוא חייס על עלמא והא אוקימנא, ואף על גב דהא אתערו מלין אלין דנשמתא בגווינין אחרנין, כלהו סלקין במתקלא דא, ודא איהו ברירה דמלה, וכלא חד. וכד נשמתא אתעכבת מלסלקא לדוכתהא, רוחא אזלא וקיימא בפתחא דגנתא דעדן, ולא פתחין לה פתחא,

זוהר חלק ב דף קמב/א

ואזלא ומשטטא, ולית מאן דישגח בה, נפש אזלא ומשטטא בעלמא, חמאת לגופא דסלקא תולעין, ובההוא דינא דקברא, ומתאבלת עליה, כמה דאוקמוה, דכתיב (איוב יד כב) אך בשרו עליו יכאב, ונפשו עליו תאבל, וכלא איהו בעונשא, עד דנשמה אתקשרת בדוכתהא לעילא, וכדין כולהו מתקשרין בדוכתייהו. בגין דכל הני תלת קשורא חדא אינון, כגוונא דלעילא, ברזא דנפש רוח ונשמה, דכלא חד וקשורא חד, נפש לית לה נהורא מגרמה כלום, ודא איהו דמשתתפא ברזא דגופא חד, לאענגא ולמיזן ליה בכל מה דאצטריך, כמה דאת אמר (משלי לא טו) ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה, ביתה, דא איהו גופא דאיהי זנא ליה, ונערותיה, אלין אינון שייפין דהאי גופא. רוח דא איהו דרכיב על האי נפש ושליט עליה, ונהיר לה בכל מה דאצטריך, ונפש איהו כרסייא להאי רוח. נשמה איהי דאפיקת להאי רוחא, ושליטת עליה, ונהירת ליה בההוא נהורא דחיין, וההוא רוח תליא בהאי נשמה, ואתנהיר מנה בההוא נהורא דנהיר, ההוא נפש תליא בהאי רוח, ואתנהירת מניה ואתזנת מניה, וכלא קשורא חד. ועד דהאי נשמה עלאה לא סלקא, גו נביעו דעתיקא דעתיקין סתימא דכל סתימין, ואתמליא מניה בגין דלא פסיק, רוח דא לא עאל בגנתא דעדן דאיהו נפש, ולעולם רוח לא שריא אלא בגנתא דעדן, ונשמה לעילא, נפש דא (ס"א לא) אתישבת בדוכתהא גו גופא לתתא. כגוונא דא כלא לתתא הכי מתפרשן בבר נש, ואף על גב דכלהו קשורא חדא, נשמה סלקא לעילא גו נביעו דברא, רוח עאל בגנתא דעדן כגוונא דלעילא, נפש אתישבא גו קברא. ואי תימא נפש לעילא דאתישבת גו גופא בקברא, אן הוא קברא, אלא גו ההוא קליפה תקיפא, ועל דא נפש כגוונא דא לתתא, וכלא דא כגוונא דא, ובגין כך תלת דרגין מתפרשן, ואינון קשורא חדא ורזא חדא. ובכל זמנא דגרמי אשתכחו גו קברא, האי נפש אשתכחת תמן, רזא הכא לאינון דידעי ארח קשוט דחלי חטאה, בשעתא דנשמתא מתעטרא לעילא גו עטרא קדישא, ורוחא קאים בנהירו עלאה, בשבתי וירחי וזמני, האי נפש בשעתא דרוח נחתא מגו נהירו עלאה לדירא בגנתא דעדן נהיר ונציץ, איהו (ד"א ל"ג כד) קיימא גו קברא, ואתגלימת בדיוקנא דהות גו גופא בקדמיתא, וכל אינון גרמי בההוא דיוקנא סלקן ומשבחאן ואודן לקודשא בריך הוא, דהא הוא דכתיב (תהלים לה י) כל עצמותי תאמרנה יהו"ה מי כמוך, אומרות לא כתיב, אלא תאמרנה. ואלמלי אתיהיב רשו לעינא למחמי, וחמי בליליא דעייל (נ"א דנפיק) שבתא ולילי ירחי וזמני, כדיוקנין על גבי קברי אודן ומשבחן לקודשא בריך הוא, אבל טפשו דבני נשא קא מעכבא להו, דלא ידעין ולא משגיחין על מה קיימין בהאי עלמא, ולא חששין לאשגחא ביקרא דמלכא עלאה בהאי עלמא, כל שכן לאשגחא ביקרא דההוא עלמא, ועל מה קיימא ואיך מתפרשן מלין. ביומא דראש השנה דעלמא אתדן, וכרסיא דדינא קיימא לגבי מלכא עלאה למידן עלמא,

כל נפש ונפש משטטן, ובעאן רחמי על חיי. בליליא דנפקא יומא דדינא, אזלין וקא משטטין למשמע ולמנדע, מאן הוא דינא דאתדן על עלמא, ולזמנין דקא מודיעין בחזווא לחייא, כמה דאת אמר (איוב לג טו) בחלום חזיון לילה בנפול תרדמה על אנשים וגו', אז יגלה און אנשים, ובמוסרם יחתום, מאי מוסרם, דא נפש דאיהי קיימא וחתים לבני נשא מלין לקבלא מוסר. בליליא בתראה דחגא, דקא נפקן פתקין מבי מלכא, וההוא צל אעדיאו מבני גריעו דהאי עלמא, ההוא נפש דקאמרן, אזלא

זוהר חלק ב דף קמב/ב

ומשטטא. וחד ממנא סרכא ברזא גליפא בעזקא בכתב מפרש, ידומיע"ם, דפקיד בכתב דזיוא גליפא ובגו חזוון עלאין, בההוא ליליא נחית, וכמה אלף אלפין ורבוא רבוון עמיה, ונטלין לההוא צל מכל חד וחד, וסלקין ליה לעילא. וההיא נפש דקאמרן אזלא ומשטטא, וחמאת לההוא צל, ותב לאתריה גו קברא, וקא מכרזת לשאר מתייא פלוני אתי לגבן פלוני אתי לגבן, אי זכאה טבא איהו כלהו חדאן, ואי לאו כלהו אמרי ווי. כד סלקין ההוא צל, סלקין ליה לגבי ההוא עבד מהימן דשמיה מטטרו"ן, ונטיל ההוא צל לגביה, וסליק ליה לאתריה, כמה דאת אמר (איוב ז ב) כעבד ישאף צל, ישאף צל ודאי. מההיא שעתא ואילך מתתקנא דוכתא לההיא נשמה דההוא בר נש, ודוכתא לרוח בגנתא דעדן, ודוכתא לנפש לנייחא, ולאיתהנאה בשעתא דמשטטא ואזלא. בגין דאית נפש דלית לה נייחא, ואית נפש דאישתציאת עם גופא, והאי איהי דלית לה נייחא, והאי איהי דכתיב בה (ש"א כה כט) ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע, דדא איהי אזלא ומשטטא ומתגלגלא בכל עלמא, ולית לה נייחא כלל יממא וילי, ודא איהו עונשא יתיר מכלא. והאי דתשתצי עם גופא (ההיא דכתיב בה (ויקרא יז י) והכרתי אותה מקרב עמה, ולהאי לית לה דוכרנו כלל, ואית נפשא דלא תשתצי עם גופא), ותשתצי מאתר אחרא (ס"א עלאה), ההיא דכתיב בה (שם כב ג) ונכרתה הנפש ההיא מלפני אני יהו"ה, מאי מלפני, דלא שריא עלה רוחא, וכד רוחא לא שריא עלה, לית לה שותפו כלל במה דלעילא, ולא ידעת מאינן מלין דההוא עלמא כלל, והאי איהי נפש כבעירי. נפש דלית (ד"א דאית) לה נייחא, האי איהי כד אזלא ומשטטא, אערעת בהאי ממנא ידומיע"ם ובאינן סרכין דיליה, ונטלין לה ואעלין לה בכל פתחי גן עדן, ואחזיין לה יקרא דצדיקיא, ויקרא דההוא רוח דילה, ואיהי מתדבקא ביה בנייחא גו ההוא לבושא, וכדין ידעת באינן מלין דעלמא. וכד ההוא רוח סלקא לאתעטרא גו נשמה עלאה לעילא, ההיא נפש מתקשרא בההוא רוח ואתנהירת מניה, כסיהרא כד אתנהירת משמשא, ורוח מתקשרא גו ההיא נשמתא, וההיא נשמתא מתקשרא גו סוף מחשבה, דאיהי רזא דנפש דלעילא, וההיא נפש אתקשרת גו ההוא רוח עלאה, וההוא רוח אתקשר גו ההיא נשמה עלאה, וההיא נשמה אתקשרת באין סוף. וכדין איהו נייחא דכלא וקשורא דכלא עילא ותתא, כלא ברזא חדא וגוונא חדא, וכדין דא איהו נייחא דנפש דלתתא, ועל דא כתיב (ש"א כה כט) והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את יהו"ה אלקיך, בגוונא חדא וברזא חדא דההוא את, דא כגוונא דא. כד נחתא סיהרא רזא דנפש עלאה, נהירא מכל סטרין, איהי נהרא לכל רתיכין ומשריין, ועביד לון גופא חדא שלימא, דנהיר בנהירו בזיוא עלאה. אוף הכי כגוונא דא נחתא האי נפש תתאה נהירא מכל סטרין, מגו נהירו דנשמה ומגו נהירו דרוח, ונחתא ונהרא לכל אינן רתיכין ומשריין, דאינן שייפין וגרמין, ועביד לון גופא שלימא דנהיר בנהירו, הדא הוא דכתיב (ישעיה נח יא) והשביע בצחצחות נפשך, נפשך ממש, ולבתר ועצמותיך יחליץ, דעביד מנייהו גופא שלימא, ונהיר בנהירו, וקם ואודי ומשבח לקודשא בריך הוא כמה דאתמר, דכתיב (תהלים לה י) כל עצמותי תאמרנה יהו"ה מי כמוך, ודא איהו נייחא דנפש ודאי מכל סטרין. זכאין אינן צדיקיא דדחלין למאריהון בעלמא דין, למזכי בתלת נייחי לעלמא דאתי. אתא רבי שמעון וברכיה לרבי אבא, אמר רבי שמעון, זכאין אתון בני זכאה אנא דעיני חמו בכך, כמה

זוהר חלק ב דף קמג/א

דוכתינ עלאין מתתקנין לן, ונהירין לן לעלמא דאתי. פתח ואמר, (תהלים קכה א) שיר המעלות הבטחים ביהו"ה, כהר ציון לא ימוט, לעולם ישב, האי קרא אוקמוה, אבל, שיר המעלות, תושבחתא דקאמרי אינון דרגין קדישין עלאין מסטרא דגבורין עלאין, ואינון כגוונא דלואי לתתא, ואינון מעלות, דרגין על דרגין, ופלחין ברזא דחמשין שנין, והאי איהו שיר המעלות. הבטחים ביהו"ה כהר ציון, דא אינון צדיקייא דאינון מתרחצן ביה בעובדן דלהון, כמה דאת אמר (משלי כח א) וצדיקים ככפיר יבטח. ואי תימא הא צדיקייא לא מתרחצן בעובדיהון כלל, ותדיר דחלין, כאברהם דכתיב ביה (בראשית יב יא) ויהי כאשר הקריב לבא מצרימה וגו', כיצחק דכתיב ביה (שם כו ז) כי ירא לאמר אשתי, כיעקב דכתיב ביה (שם לב ח) וירא יעקב מאד ויצר לו, ואי הני לא אתרחיצו בעובדיהון, כל שכן שאר צדיקי עלמא, ואת אמרת וצדיקים ככפיר יבטח. אלא ודאי ככפיר כתיב, דהא מכל אינון שמהן לא כתיב אלא כפיר, ולא כתיב לא אריה ולא שחל ולא שחץ, אלא כפיר, דאיהו חלשא וזעירא מכלהו, ולא אתרחיץ בחיליה, אף על גב דאיהו תקיף, כך צדיקייא לא אתרחיצו בעובדיהון השתא אלא ככפיר, אף על גב דידעין דתקיף חילא דעובדיהון, לא אתרחצן אלא ככפיר ולא יתיר. ובגיני כך הבטחים ביהו"ה כהר ציון וגו', לא ככפיר ולא כאריה ולא ככלהו שמהן, אלא כהר ציון, ואוקמוה מה הר ציון איהו תקיף ולא ימוט תדיר, אוף הכי בההוא זמנא להו כהר ציון, ולא כהשתא דלא אתרחיצו אלא ככפיר, דדחיל ולא אתרחיץ בחיליה, ואתון בני קדישי עליונין, רחצנותא דלכון כהר ציון ודאי, זכאין אתון בעלמא דין ובעלמא דאתי. אזלו, כד מטו למתא אתחשך ליליא, אמר רבי שמעון, כמה דיומא דא אנהיר לן בהאי ארחא, למזכי ביה בעלמא דאתי, אוף הכי האי ליליא ינהיר לן, למזכי לן לעלמא דאתי, ולאעטרא מלין דיממא בליליא דא קמי עתיק יומין, דהא כיומא דא שלים לא ישתכח בכל דרין אחרנין, זכאה חולקנא בעלמא דין ובעלמא דאתי. עאלו לביתיה דרבי שמעון, ורבי אלעזר ורבי אבא ורבי יוסי עמהון, בתו עד דאתפלג ליליא, כיון דאתפלג ליליא, אמר רבי שמעון לחבריא, עידן איהו לאעטרא רתיכא קדישא לעילא באשתדלותא דילן. אמר ליה לרבי יוסי, אנת דלא אשתמעו מילך בהאי יומא ביננא, אנת הוי שירותא לאנהרא ליליא, דהא השתא עידן רעותא איהו לאנהרא עילא ותתא. פתח רבי יוסי ואמר, שיר השירים אשר לשלמה, שירתא דא אתער לה שלמה מלכא כד אתבני בי מקדשא, ועלמין כלהו אשתלימו עילא ותתא בשלמותא חדא, ואף על גב דחברייא פליגן בהאי (נ"א מתי אתמר), אבל שירתא דא לא אתמר אלא בשלימו, כד סיהרא אתמליא בשלימו, ובי מקדשא אתבני כגוונא דלעילא, בשעתא דאתבני בי מקדשא לתתא, לא הוה חדוה קמיה קודשא בריך הוא מיומא דאתברי עלמא כההוא יומא. משכן דעבד משה במדברא לנחתא שכינתא לארעא, בההוא יומא משכן אחרא אתקם עמיה לעילא, כמה דאוקמוה דכתיב (שמות מ יז) הוקם המשכן, המשכן, משכן אחרא דאתקם עמיה, ודא משכן דנער מטטרו"ן ולא יתיר. בית ראשון כד אתבני, בית ראשון אחרא אתבני עמיה, ואתקיים בעלמין כלהו, ואנהיר (ד"א בעלמא ואנהיר) לכל עלמין, ואתבסם עלמא, ואתפתחו כל משקופי עלאין לאנהרא, ולא הוה חדוה בכל עלמין כההוא יומא, כדין פתחו עלאי ותתאי ואמרו שירתא, והיינו שיר השירים, שירתא דאינון מנגנין דמנגנן לקודשא בריך הוא.

זוהר חלק ב דף קמג/ב

דוד מלכא אמר שיר המעלות, שלמה מלכא אמר שיר השירים, שיר מאינון מנגנין, מה בין האי להאי, דהא אשתמע דכלא חד. אלא ודאי כלא חד, אבל ביומי דדוד מלכא לא הוה כל אינון מנגנין

מתתקנן בדוכתייהו לנגנא כדקא יאות, ובי מקדשא לא אתבני, ובגין כך לא אתתקנו לעילא בדוכתייהו, דהא כמה דאית תקוני דמשמרות בארעא אוף הכי ברקיעא, וקיימין אלין לקבל אלין. וביומא דאתבני בי מקדשא, אתתקנו כלהו בדוכתייהו, ושרגא דלא נהרא שריאת לאנהרא, ושירתא דא אתתקנת לגבי מלכא עלאה, מלכא דשלמא דיליה. ותושבחה דא איהי מעליא מכל תושבחן קדמאי, יומא דאתגלי תושבחתא דא (בעלמא) בארעא, ההוא יומא אשתכח שלימו בכלא, ועל דא איהו קדש קדשים. בספרא דאדם קדמאה הוה כתיב ביה, ביומא דיתקם בי משכנא (ד"א דיתבני בי מקדשא), יתערו אבהן שירתא עילא ותתא, ובגין כך אשכחנא שי"ן מאתוון רברבן, ואלין אינון דקא אתערו, לאו דאינון מנגנן, אלא דאינון מתערי לגבי עילא, (ד"א ל"ג כביכול) שיר דאינון שירין רברבן, דממנן על עלמין כלהו. ותנינן, בההוא יומא קם יעקב שלימא ועאל בגנתא דעדן בחידו על דוכתיה, כדין גנתא דעדן שארי לנגנא, וכל אינון בוסמין דגנתא, מאן גרים שירתא דא, ומאן אמר לה, הוי אימא דא יעקב, דאלמלא איהו לא עאל בגנתא דעדן, לא אמר גנתא שירתא. שירתא דא שירתא דאיהי כללא דכל אורייתא, שירתא דעלאי ותתאי מתערי לגבה, שירתא דאיהי כגוונא דעלמא דלעילא, דאיהו שבת עלאה, שירתא דשמא קדישא עלאה אתעטר בגיניה, ועל דא איהו קדש קדשים. מאי טעמא, בגין דכל מלוי ברחימו ובחדוה, כלא (ודא) בגין דכוס של ברכה אתיהיב בימינא, כיון דאתיהיב בימינא, כדין כל חידו וכל רחימו אשתכח, ובגין כך ברחימו ובחדוה כל מלוי. בזמנא דהאי ימינא אתהדר לאחורא, כמה דאת אמר (איכה ב ג) השיב אחור ימינו, כדין כוס של ברכה אתיהיב בשמאלא, כיון דאתיהיב בשמאלא, שריאו עלאי ותתאי מפתח עליה קינה, ומאי קאמרי, איכה, אי כה אי כוס של ברכה, דאתר עלאה דהוית יתבא בגויה אתמנע ואתגרע מינך. בגיני כך שיר השירים דהוה מסטרא דימינא, כל מלוי רחימו וחדוה, איכה דחסיר ימינא ואשתכח שמאלא, כל מלוי אינון קנטורין וקינין. ואי תימא הא כל חידו וכל חדוה וכל שיר מסטרא דשמאלא איהו, ועל דא לואי מסטרא דשמאלא מנגני שירתא, אלא כל חידו דאשתכח מסטרא דשמאלא, לא אשתכח אלא בזמנא דימינא אתדבק בהדיה, ובזמנא דימינא אתער ואתדבק בהדיה, כדין ההוא חדוה מימינא איהו, דקא אוטיב לרתחא, וכד רתחא אשתכך, וחדו איהו מסטרא דימינא, כדין חדוה שלימתא אתי מהאי סטרא. וכד ימינא לא אשתכח, רתחא דשמאלא נפיש ולא שכיך, ולא אוטיב ולא חדי, כדין איכה, אי כה, כוס של ברכה מה תהא עליה, דקא יתבא בשמאלא, ורתחא נפיש ולא שכיך, ודאי קנטורין וקינין מתערין. אבל שיר השירים, ודאי כוס של ברכה דאיתיהיב בימינא ואתמסר בגויה, ועל דא כל רחימו וכל חידו אשתכח, ובגין כך כל מלוי ברחימו ובחדוה, ולא אשתכח בשאר כל שירין דעלמא הכי, ובגין דא מסטרא דאבהן אתער שירתא דא. יומא דאתגלי שירתא דא, ההוא יומא נחתת שכינתא לארעא, דכתיב (מ"א ח יא) ולא יכלו הכהנים לעמוד לשרת וגו', מאי טעמא, בגין כי מלא כבוד יהו"ה את בית יהו"ה, בההוא יומא ממש אתגליאת תושבחתא

זוהר חלק ב דף קמד/א

דא, ואמרה שלמה ברוח קדשא. תושבחתא דשירתא דא, איהי כללא דכל אורייתא, כללא דכל עובדא דבראשית, כללא דרזא דאבהן, כללא דגלותא דמצרים, וכד נפקו ישראל ממצרים, ותושבחתא דימא, כללא דעשר אמירן, וקיומא דהר סיני, וכד אזלו ישראל במדברא, עד דעאלו לארעא, ואתבני בי מקדשא, כללא דעטורא דשמא קדישא עלאה, ברחימו ובחדוה, כללא דגלותהון דישראל ביני עממיא, ופורקנא דלהון, כללא דתחיית המתים, עד יומא דאיהי שבת ליהו"ה, מאי דהוה, ומאי דהוי, ומאי דזמין למהוי לבתר ביומא שביעאה כד יהא שבת ליהו"ה, כלא איהו בשיר השירים. ועל דא תנינן, כל מאן דאפיק פסוקא דשיר השירים ואמר ליה בבי משתיא, אורייתא איהי חגירת שק, וסלקא לגבי קודשא בריך הוא, ואמרה קמיה, עבדו לי בניך מחוך בבי משתיא, ודאי אורייתא סלקת וקאמרת הכי, בגין דא אצטריך לנטרא ולסלקא עטרא

על רישיה דבר נש, כל מלה ומלה דשיר השירים. ואי תימא אמאי איהי בין הכתובים, הכי הוא ודאי, בגין דאיהו שיר תושבחתא דכנסת ישראל קא מתעטרא לעילא, ובגין כך כל תושבחתא דעלמא לא סלקא רעותא לגבי קודשא בריך הוא כתושבחתא דא. הכי אוליפנא, שיר חד, השירים תרין, אשר הא תלת, ורזא דא דאתיהיב כוס של ברכה, ואתנטיל בין ימינא ושמאלא, וכלא אתער לגבי מלכא דשלמא דיליה. ובהאי אסתלק רעותא לעילא לעילא ברזא דאין סוף, רתיכא קדישא הכא אשתכח, דהא אבהן אינון רתיכא, דוד מלכא אתחבר עמהון, אינון ארבע רזא דרתיכא קדישא עלאה, ובגין כך ארבע תיבין בהאי קרא קדמאה, רזא דרתיכא קדישא שלימתא. תו רזא דא, שיר, דא רזא דדוד מלכא, דאיהו רזא לסלקא בשיר, השירים אלן אבהן, רזא דממנן רברבן, רתיכא שלימתא כדקא יאות, אשר לשלמה, רזא מאן דרכיב על רתיכא שלימתא דא, ובהאי קרא אשתכח שלימו דרזא מן העולם ועד העולם, רזא דכל מהימנותא, וכלא איהו רתיכא שלימתא, למאן דידיע ולמאן דלא אתידע, ולית מאן דקאים למנדע ביה, ועל דא אתמר האי קרא בארבע תיבין, רזא דרתיכא שלימתא מכל סטרין, מכאן ולהלאה רזא לחכימין אתמסר. ותו אית ביה רזא פנימאה, דתנינן מאן דחמי ענבין בחלמיה, אי חוירין אינון טבין, אוכמין בזמנן טבין, דלא בזמנן צריכין רחמי, מאי שנא חוירי ומאי שנא אוכמי, ומאי שנא בזמנן ומאי שנא דלא בזמנן, ותו תנינן, אכלן לאינון אוכמי מובטח ליה דהוא בן עלמא דאתי, אמאי. אלא תנינן, אילנא דחב ביה אדם קדמאה ענבין הו, דכתיב (דברים לב לב) ענבמו ענבי רוש, ואלין אינון ענבין אוכמין, בגין דאית ענבין אוכמין, ואית ענבין חוירין, חוירין טבין דהא מסטר דחיי אינון, אוכמין צריכין רחמי, דהא מסטרא דמותא אינון. בזמנן טבין מאי טעמא, בגין דבזמנא דחוירי שלטן כלא אתבסם, דהא בההוא זמנא כלא אצטריך לתקונא, וכלא איהו שפיר, וכלא תקונא חדא אוכמא וחורא. ובזמנא דחוירי לא שלטאן, ואוכמי אתחזון, למנדע דהא בדינא דמותא סליק, ואצטריך רחמי, דהא אילנא דחב ביה אדם קדמאה וגרים מותא ליה ולכל עלמא חמא. הכא אית לאסתכלא, ואי לאו דמר הכא לא אימא, תנינן, דעלמא דא איהו כגוונא דעלמא דלעילא, ועלמא דלעילא, כל מה דהוה בהאי עלמא הכי איהו לעילא. אי נחש גרים מותא לאדם לתתא, לעילא אמאי,

זוהר חלק ב דף קמד/ב

אי תימא (עוד) לאתתא (ס"א לתתא), דבגין נחש אגרע נהורא, דהא סיהרא גרע נהורא לזמנין, ובההוא זמנא איהי מיתת, דכורא אמאי. ואי נימא דסיהרא בעטיו דהאי נחש מיתת בגרעו דנהורא, הא תנינן דלא בגין נחש הוה, אלא דאמרה סיהרא קמי קודשא בריך הוא וכו', הא לא הוה בגין נחש, ואי תימא דבעלה הכי הוא, חס ושלום דגרעו הוי לעילא. אלא כל דא סתרי אורייתא, ונחש בכלא אתקין גרעו. תא חזי והכי אוליפנא, כל מה דעבד קודשא בריך הוא עילא ותתא, כלא ברזא דדכר ונוקבא איהו, וכמה דרגין אינון לעילא משניין אלן מאלין, ומדרגא עד דרגא רזא דאדם, ואינון דרגין דאינון זינא חדא, עבד לון קודשא בריך הוא דיוקנא דחד גופא, עד דסלקין ברזא דאדם. ותנינן, ביומא תנינא דעובדא דבראשית דאתברי ביה גיהנם, אתעביד חד גופא ברזא דאדם, ואינון שייפין ממנן, דמתקרבין לאשא ומתין, ומהדרן כמלקדמין, ודא בגין דאינון אתקריבו לגבי האי חויא, ואיהו אדם קדמאה דאתפתא גו משכנא דהאי חויא, ועל דא מית, וחויא גרים ליה מותא דאיהו קריב ליה. ובכל אתר אדם דכר ונוקבא איהו, אבל אדם דאיהו קדישא עלאה איהו שלטא על כלא, דא יהיב מזונא וחייין לכלא, ועם כל דא בכלא מנע נהורא. האי חויא תקיפא, כד מסאיב משכנא, נוקבא דההוא אדם כדקאמר מיתת, ודכורא מית, וסלקין כמלקדמין, ועל דא כלא כגוונא דלעילא. אכל אינון ענבין אוכמין, מובטח ליה דהוא בן עלמא דאתי, בגין דשיצי ושלטי על ההוא אתר, (נ"א ואעבר) ואתגבר עליה ואדק ליה, כמה דאת אמר (דניאל ז ז) אכלא ומדקא, כיון דאעבר ההיא קליפה תקיפא, הא אתקרב לגבי עלמא דאתי, ולית מאן דמחי בידיה, ועל דא מאן דחמי בחלמיה דאינון ענבין אוכמין אכל ומהדק, מובטח ליה וכו'.

כגוונא דא, לא הוי שיר בביתא דדוד, עד דאתעברו אינון ענבין אוכמין ושלטא עלייהו, וכדין אתמר שיר השירים כמה דאתמר. באתר דא אקרי ענבים, כמה דאת אמר (הושע ט י) כענבים במדבר וגו', ואלין אינון ענבין חוורין. שירתא דא איהי מעליא על כל שאר שירין דקדמאי, כל שירין דקדמאי אמרו, לא סליקו אלא גו שירין דמלאכי עלאי אמרי, ואף על גב דהא אוקמוה, אבל כתיב שיר המעלות לדוד, שיר המעלות, שיר דמלאכי עלאי אמרי, דאינון מעלות ודרגין, אמרי למאן, לדוד, לבקשא טרפא ומזונא מניה. תו שיר המעלות, כמה דאת אמר (תהלים מו א) על עלמות שיר, (שיר א ג) על כן עלמות אהבוך, לדוד, בגין דוד מלכא עלאה, דאיהו משבח תדיר למלכא עלאה. כיון דאתא שלמה מלכא, אמר שיר דאיהו עלאה לעילא, דרברבי עלמא עלאין קאמרי לגבי מלכא עלאה דשלמא כלא דיליה, כלהו דאמרי שירתא לא סליקו בההיא שירתא לומר, אלא ההוא שירתא דמלאכי עלאי קאמרי, בר שלמה מלכא, דסליק בההיא שירתא למה דרברבין עלאין עמודי עלמא קאמרי, כל בני עלמא ברתוכין תתאין, שלמה מלכא ברתוכין עלאין. ואי תימא, משה דסליק בדרגא דנבואה, ובחביבו לגבי קודשא בריך הוא על כל בני עלמא, ההיא שירתא דקאמר ברתוכין תתאין הוה, ולא סליק יתיר. תא חזי, שירתא דקאמר משה סליק לעילא ולא לתתא, אבל לא אמר שירתא כשלמה מלכא, ולא הוה בר נש דסליק בשירתא כשלמה, משה סליק בתושבחתיה לעילא, ותושבחתא דיליה הוה למיהב תושבחן והודאן למלכא עלאה דשזיב לון לישראל, ועביד לון נסין וגבוראן במצרים ועל ימא. אבל דוד מלכא ושלמא בריה, אמרו שירתא

זוהר חלק ב דף קמה/א

כגוונא אחרא, דוד אשתדל לאתקנא עולמתן, ולקשטא לון במטרוניתא, לאתחזאה מטרוניתא ועולמתהא בשפירו, ועל דא אשתדל באינון שירין ותושבחן לגבייהו, עד דאתקין וקשיט כלהו עולמתן ומטרוניתא. כיון דאתא שלמה, אשכח למטרוניתא מתקשטא ועולמתהא בשפירו, אשתדל למיעל לה לגבי חתן, ואעיל החתן לחופה במטרוניתא, ואעיל מלין דרחימו בנייהו, בגין לחברא לון כחדא, ולמהוי תרווייהו בשלימו חדא, בחביבו שלים, ועל דא שלמה סליק בתושבחתא עלאה על כל בני עלמא. משה זוג למטרוניתא בהאי עלמא לתתא, למהוי בהאי עלמא בזוגא שלים בתתאי, שלמה זוג לה למטרוניתא בזוגא שלימא לעילא, ואעיל החתן לחופה בקדמיתא, ולבתר עאל לתרווייהו בהאי עלמא, וזמין לון בחדוה בבי מקדשא דאיהו בנה. ואי תימא, היך עייל משה למטרוניתא בלחודהא בהאי עלמא, דהא אתחזי פרודא, תא חזי קודשא בריך הוא זוג לה במשה בקדמיתא, ואיהו הוות כלת משה כמה דאתמר, כיון דאזדוגת ביה במשה נחתת בהאי עלמא בזוגא דהאי עלמא, ואתתקנת בהאי עלמא, מה דלא הוות מקדמת דנא, ולעולם לא הוות בפרודא. אבל לא הוה בר נש בעלמא מיומא דאתברי אדם, דיעול רחימו וחביבו ומלין דזוגא לעילא, בר שלמה מלכא, דאיהו אתקין זוגא דלעילא בקדמיתא, ולבתר זמין לון כחדא בביתא דאתקין לון. זכאין אינון דוד ושלמה בריה, דאינון אתקינו זוגא דלעילא, מיומא דאמר לה קודשא בריך הוא לסיהרא זילי ואזעירי גרמיך, לא אזדוגת בזוגא שלים בשמשא, בר כד אתא שלמה מלכא. שיר השירים, הא הכא חמש דרגין לאתדבקא בעלמא דאתי, שיר חז, השירים תרין הא תלת, אשר הא ארבעה, לשלמה הא חמשה, בחמישאה איהו, דהא יומא דחמשין רזא דיובלא איהו. תא חזי זוגא דלעילא לא יכיל שלמה לאתקנא, אלא בגין דאשתכח זוגא לתתא מקדמת דנא, ומאן איהו, זוגא דמשה, דאי לא הוי זוגא דנא, לא אתתקן זוגא דלעילא, וכלא ברזא עלאה איהו לחכימי לבא. כתיב (מ"א ה יב) וידבר שלשת אלפים משל, ויהי שירו חמשה ואלף, האי קרא אוקמוה חברייה, אבל וידבר שלשת אלפים משל, ודאי על כל מלה ומלה דאיהו הוה אמר, הווי ביה תלת אלף משלי, כגון ספרא דקהלת דאיהו ברזא עלאה, ואיהו בארז משל, דלית ביה קרא דלאו איהו בחכמתא עלאה ובארז משל, אפילו קרא זעירא דביה. דכד הוה

מטי רב המנונא סבא קדמאה להאי קרא, (קהלת יא ט) שמח בחור בילדותך ויטיבך לבך בימי בחורותך, הוה בכי, ואמר ודאי האי קרא יאות הוא, ואיהו בארח משל, ומאן יכיל למעבד דרשא במשל דא, ואי איהו דרשא, לית ביה דרשא אלא כמה דחמינן בעיינין, ואי חכמתא איהו, מאן יכיל למנדע לה. מיד הוה תב ואמר, כתיב (בראשית לז ב) אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה וגו', האי קרא דקהלת איהו משל לחכמתא דקרא דא דאורייתא, ודא משל לדא, שמח בחור בילדותך, והוא נער, ויטיבך לבך, היה רעה את אחיו בצאן, בימי בחורותיך, את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו, ודע כי על כל אלה, ויבא יוסף את דבתם רעה, יביאך אלהי"ם במשפט, אלה תולדות יעקב יוסף, יוסף אתכליל ביעקב, ורזין דסתרי תורה מאן יכיל למנדע לון. והאי משל אתפשט לתלת אלף משלים, וכלהו

זוהר חלק ב דף קמה/ב

בהאי משל, בשעתא דיוסף אתכליל ביעקב, תלת אלף אינון באברהם יצחק ויעקב, דכלהו בהאי משל ברזא דחכמתא. וכאן כמה טייעין אינון בטוענין דטמירו, בהו דיירי תריסין, דלית להון חושבנא לטמירין דחכמתא. ויהי שירו חמשה ואלף, הכי אוקימנא ויהי שירו של משל, וכלא חד, בין מאן דאמר ויהי שירו דשלמה, בין מאן דאמר ויהי שירו של משל, כלא איהו חד, וכלא איהו קאמר. ויהי שירו, דא שיר השירים, וכי חמשה ואלף איהו שיר השירים, ודאי הכי הוא, חמשה אינון תרעין ופתחין דמתפתחי במלכא דשלמא דיליה, ואינון חמש מאה שנין דאילנא דחיי, חמשין שנין דיובלא. ואלף דא איהו אילנא דחיי, חתן דנפיק מסטריה, ואיהו ירית כל אינון חמשה למיתי לגבי כלה, יומיה דקודשא בריך הוא אלף שנין איהו, ודא איהו נהר דנגיד ונפיק מעדן, יוסף זכאה, דאקרי צדיק על שמא דסיהרא, כמה דאתני בה קודשא בריך הוא. ובגין כך שיר השירים קדש קדשים, ולית לך קרא בשיר השירים דלא אית ביה רזא דחמשה ואלף ודאי, שיר השירים ודאי הכי הוא, חמש דרגין אינון בהאי קרא כמה דאתמר. ואי תימא האלף אמאי לא אדכר הכא, ודאי ההוא אלף טמירא הוה, וטמירא איהו עד דאתחברת אתתא בבעלה, ועל דא אשתדל שלמה למיתי ההוא אלף לגבי כלה, בטמירו דגושפנקא דחכמתא עלאה. כיון דעבד קדש הקדשים לתתא, גניזו וטמיר ועאל רזא דקדש הקדשים לתמן, למעבד גניזו דשמושא שלים עילא ותתא כדקא יאות. קדש הקדשים איהו לעילא רזא דחכמתא עלאה ויובלא, כגוונא דא ירתין חתן וכלא ירותא דאבא ואמא, ואתהדרא אחסנת ירותא בגוונא אחרא, ירותא דאבא ירתא ברתא בסליקו דשמא קדישא דא, ואתקרי אוף הכי, קדש, חכמה. ירותא דאמא ירית ברא, ואקרי קדשים בגין דנטיל כל אינון קדשים עלאין, וכניש לון לגביה, ובתר יהיב לון ואעיל לון לגבי כלה. ועל דא אמר שיר השירים, שיר לגבי קדש, השירים לגבי קדשים, למהוי כלא קדש קדשים ברזא חדא כמה דאתחזי, אשר לשלמה, הא אתמר למלכא דשלמא דיליה. ואי תימא שבחא דא דיליה הוא, לא תימא הכי, אלא שבחא באתר עלאה איהו, סלקא. אבל הכא הוא רזא, כד מתקנן דכר ונוקבא כחדא תחות מלכא עלאה, כדין ההוא מלכא אסתליק לעילא, ואתמליא מכל קדושין ומכל ברכאן דנגדין לתתא, ואתמלי ואריק לתתא, ודא איהו תיאובתיה דמלכא עלאה, כד אתמלי קדושין וברכאן ואריק לתתא. ועל דא איהו צלותין ובעותין, דיתתקן ואתמליא ההוא מבוועא עלאה, דכיון דאיהו מתתקן כדקא יאות, מחיזו דיליה, ומחיזו דההוא תקונא, מתתקנא עלמא תתאה ועולמתהא, ולא אצטריך עלמא תתאה לאתתקנא אלא מחיזו דעלמא עלאה, סיהרא לית לה חיזו מגרמה כלל, בר כד אתתקן בשמשא ואנהיר, ומחיזו דשמשא ותקונא דיליה אתתקנת סיהרא ואתנהירת. מה דאצטריך צלותין ובעותין, דיתנהר ויתתקן ההוא אתר דנפקא מניה נהורא, דכיון דההוא אתר מתתקנא, מחיזו דיליה אתתקן כל מאן דלתתא, ובגין כך תושבחתא דקאמר שלמה לא אשתדל אלא בגין מלכא דשלמא דיליה דיתתקן, כיון דאיהו אתתקן, מחיזו דיליה כלא יתתקן, ואי איהו

לא אתתקן, לית לה תקונא לסיהרא לעלמין, ובגין כך אשר לשלמה, דיתתקן ויתמלי כדקא יאות בקדמיתא, כמה דאתמר:

זוהר חלק ב דף קמו/א

זהר:

וזאת התרומה, הא אתמר, דכד קודשא בריך הוא אתגלי על טורא דסיני, כד אתיהיבת אורייתא לישראל בעשר אמירן, כל אמירה ואמירה עביד קלא, וההוא קלא אתפרש לשבעין קלין, והו כלהו נהירין ונצצין לעינייהו דישראל כלהו, והו חמאן עיינין בעיינין זיו יקרא דיליה, הדא הוא דכתיב (שמות כ טו) וכל העם ראים את הקלות, רואים ודאי. וההוא קלא הוה אתרי ביה בכל חד וחד מישראל, ואמר לון תקבלני עלך בכך וכך פקודין דבאורייתא, ואמרו הין, אהדר ליה על רישיה ומתגלגלא עליה, והוה אתרי ביה, ואמר ליה תקבלני עלך בכך עונשין דבאורייתא, והוה אמר הין, לבתר אהדר ההוא קלא ונשיק ליה בפומיה, הדא הוא דכתיב (שיר א ב) ישקני מנשיקות פיהו. וכדין, כל מה דהו חמאן ישראל בההוא זמנא, הו חמאן גו חד נהורא דקביל כל אינון נהורין אחרנין, והו תאבין למחמי, אמר לון קודשא בריך הוא, ההוא נהורא דחמיתו בטורא דסיני, דקביל כל אינון גווי נהורין, ותיאובתא דלכון עליה, תקבלון לה ותסבון לה לגביכו, ואינון גוויני דאיהי מקבלא, אלין אינון זהב וכסף ונחשת וגו'. דבר אחר ישקני מנשיקות פיהו, מאי קא חמא שלמה מלכא דאיהו אעיל מלי דרחימו בין עלמא עלאה לעלמא תתאה, ושירותא דתושבחתא דרחימו דאעיל בינייהו ישקני איהו. אלא הא אוקמוה, והכי איהו, דלית רחימו דדביקות דרוחא:

סתרי תורה:

ויקחו לי תרומה מאת כל איש וגו', רזא דרזין לידעי חכמתא, כד אסתלק ברעותא דסתרא דכל סתרין, למעבד יקרא ליקריה, אנשיב רוחא מנקודה עלאה, דנגיד מלעילא לתתא, ושוי תקוניה לאתישבא בהאי עלמא. אמאי, בגין דאי לא יהא עקרא ושרשא בהאי עלמא, לא יהא מאנא לארקא בהאי עלמא כלל, ואי לא יריק להאי עלמא, מיד אתאביד ולא יכיל לקיימא אפילו רגעא חדא, אבל בגין דתקוניה איהו מהאי עלמא, אתמלי מסטרא חדא לארקא להאי עלמא, ומסטרא אחרא לארקא למלאכי עלאי, וכלא אתזנו מניה כחדא, שלימו דתקונא דהאי רוחא, רוחיהון דצדיקיא בהאי עלמא. רוחא דא אשתלים בזמנא דחנוך וירד ומהללאל הו בעלמא, וכד אסגיא חייבי עלמא, אעדו ההוא שלימו מניה, לבתר דאתאבידו, אתא נח ואשלים ליה, אתו דור הפלגה אעדו ההוא שלימו מניה, אתא אברהם ואשלים ליה, אתו אנשי סדום ואעדו ליה, אתא יצחק ואשלים ליה, אתו פלשתים וחייבי דרא ואעדו ליה מניה, אתא יעקב ובנוי ערסא שלימא ואשלימו ליה. נפקו מארעא קדישא ונחתו למצרים, ובגינייהו אתעכבת תמן, ובגין דאהדרי תמן ישראל לעובדין דמצראי, אתכפאי, ואתעדי ההוא שלימו. עד דנפקו ממצרים ואתו למעבד משכנא, אמר קודשא בריך הוא, רעותי לדיירא ביניכו, אבל לא יכילנא עד דתתקנון ההוא רוחא דילי, דישרי בגוויכו, הדא הוא דכתיב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ודא איהו רזא דכתיב ויקחו לי תרומה. אמר משה לקודשא בריך הוא, מאן יכיל למיסב לה ולמעבד לה, אמר ליה, משה, לא כמה דאת חשיב, אלא מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגו', מההוא רעותא ורוחא דלהון, תסבון לה ותשלמון לה. כד אתא שלמה, אתקין לההוא רוחא בשלימו דלעילא, דהא מן יומא דאשתלים לתתא ביומוי דמשה, לא אעדיאו ההוא שלימו מניה, (עד דאתא שלמה) כיון דאתא שלמה, אשתדל לאשלמא

ליה לעילא, ושאר לאתקנא חיזו דעלמא עלאה, לאתקנא מההוא חיזו עלמא תתאה, ודא איהו אשר לשלמה, ע"כ.

זוהר חלק ב דף קמו/ב

ברוחא, בר נשיקה, ונשיקה בפומא, דאיהו מבועא דרוחא ומפקנו דיליה, וכד נשקין דא לדא, מתדבקן רוחין אלין באלין, והוו חד, וכדין איהו רחימו חד. בספרא דרב המנונא סבא קדמאה, הוה אמר על האי קרא, נשיקה דרחימו אתפשט לארבע רוחין, וארבע רוחין מתדבקן כחדא, ואינון גו רזא דמהימנותא, וסלקין בארבע אתוון, ואינון אתוון דשמא קדישא תלי בהו, ועלאין ותתאין תליין בהו, ותושבחתא דשיר השירים תלי בהו, ומאן איהו אהב"ה, ואינון רתיכא עלאה, ואינון חברותא ודבקותא ושלימו דכלא. אלין אתוון ארבע רוחין אינון, ואינון רוחין דרחימו וחדוה, דכל שייפי גופא בלא עציבו כלל, ארבע רוחין אינון בנשיקה, כל חד וחד כליל בחבריה, וכד האי רוחא כליל באחרא, וההוא אחרא כליל בהאי, אתעבידו תרין רוחין כחדא, וכדין מתחברן בדביקו חד אינון ארבע בשלימו, ונבעין דא בדא, ואתכלילו דא בדא. וכד מתפשטן (נ"א מתפרשן), אתעביד מאינון ארבע רוחין חד איבא, ואיהו רוחא חדא דכליל מארבע רוחין, ודא סליק ובקע רקיעין, עד דסליק ויתיב לגבי חד היכלא דאתקרי היכלא דאהבה, ואיהו היכלא דכל רחימו תליא ביה, וההיא רוחא הכי אקרי אהבה, וכד האי רוחא סליק, אתער לההוא היכלא לאתחברא לעילא. ארבע אתוון אינון לגבי ארבע רוחין, ואינון אהבה, ואיבא דלהון אהבה, כד מתחברן דא בדא, מיד אתער דא בסטר דא ודא בסטר דא, א', מיד נפיק ה' ואתחבר בא', מתדבק בדביקו ברחימו, ואתעבידו (נ"א ואתערו) תרין אתוון אחרנין ב' ה', ואתכלילו רוחין ברוחין בדביקו דרחימו, ופרחין אלין אתוון מנייהו בההוא רוחא דסליק, ומתעטרן ביה כדקא יאות. כיון דאזיל וסליק ההוא אהבה שלימא כלילא בכל אינון ארבע רוחין, פגע בחז ממנא עלאה רברבא, די ממנא על אלף ותשע מאה ותשעין רקיעין, ואיהו ממנא על נגידו דתליסר נהרי אפרסמונא דכיא, דנגדא מרזא דטלא דלעילא, וההוא נגידו אתקרי מים רבים. כיון דפגע לגבי ההוא רב משריין, קאים לגביה ולא יכיל לאעכבא ליה, ואעבר בהו עד דאעיל לגבי היכל אהב"ה, על דא אמר שלמה בסיום שבחיה (שיר ח ז) מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, מים רבים, אלין מים עלאין דנגדין גו (ס"א מגו) טלא עלאה, ונהרות לא ישטפוה, אלין אינון נהרי אפרסמונא דכיא דאינון תליסר. ההוא ממנא איהו מלאכא דשליח מן קדם יהו"ה, ודא איהו רב משריין דקשיר כתרין למאריה, רזא אכתרי"אל מעטר עטרין למאריה, בשמא גליפא מחקקא, יהו"ה י"ה צבאות. כיון דאעיל לגבי היכל (נ"א דאזיל וסליק ההוא) אהבה, אתער רחימו דנשיקין עלאין, דכתיב (בראשית כט יא) וישק יעקב לרחל, למהוי נשיקין דרחימו עלאה כדקא יאות, ואינון נשיקין שירותא דאתערו דכל רחימו, ואתדבקותא וקשורא דלעילא, ובגין כך שירותא דתושבחותא דשירתא דא איהו ישקני. מאן ישקני, ההוא דסתים גו סתימו עלאה, ואי תימא, סתימא דכל סתימין ביה תליין נשיקין, ונשיק לתתא. תא חזי, סתימא דכל סתימין לית מאן דידע ליה, ואיהו גלי מניה נהירו חד דקיק סתים, דלא אתגלי בר בחז שביל דקיק דאתפשט מגויה, ואיהו נהירו דנהיר לכלא, ודא אתערו דכל רזין עלאין, ואיהו סתים, לזמנין סתים לזמנין אתגליא, ואף על גב דלא אתגליא כלל, ואתערו דסליקו דנשיקין ביה תליין, ומגו דאיהו סתים, שירותא דתושבחתא בארז סתים איהו. ואי ביה תליין מה בעי יעקב הכא, דהא ביה תליין נשיקין, אלא ודאי הכי הוא, ישקני ההוא דסתים לעילא, ובמה,

זוהר חלק ב דף קמו/א

בההוא רתיכא (נ"א בוצינא) עלאה, דכל גוונין תליין ומתחברן ביה, והאי איהו יעקב, כמה דאמרינן דביקותא לאתדבקא במלכא, כברא דיליה הוא, ועל דא כתיב (שיר א ב) מנשיקות פיהו. כי טובים דודיך, אהדר לגבי שמשא דאנהיר לה לסיהרא, מגו נהירו דאינון בוצינין (נ"א נשיקין) עלאין, ואיהו נטיל נהורא דכלהו ואנהיר לסיהרא, ואינון בוצינין דמזדווגין ביה, מאן אתר נהירין, הדר ואמר מיין, מההוא יין דמנטרא, מההוא יין דאיהו חדוה דכל חדוון, ומאן איהו ההוא יין דיהיב חייין וחדוה לכלא, דא אלהי"ם חיים, יין דיהיב חייין וחדוה לכלא. תו מיין, מההוא שמה דאקרי יהו"ה, דא איהו יין דחדוה דרחימו דרחמי, ומן דא כלהו נהירין וחדאן. אתו חבריאי ונשיקו ליה ברישיה, (כד מטו לגבי דרבי שמעון סדרו מלין קמיה), בכה רבי שמעון, אמר ידענא ודאי דרוחא קדישא עלאה קא מכשכשא (ד"א מנצצא) בכו, זכאה דרא דא, דהא לא יהא כדרא דא עד זמנא דייתי מלכא משיחא, דהא אורייתא אתהדרת לעתיקותהא, זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי:

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם, רבי אלעזר אמר, האי קרא אוקמוה, ורוזין דיליה הא אתמר, אבל (פשטא) רזא דקרא הכי אוליפנא, וקשיין קראי, דאי אינון ברזא דלתתא קשיין אהדדי, ואי ברזא דלעילא לא אינון בנהירו, (אלא הכי איהו), דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה, שפיר, תקחו את תרומתי קשיא, וזאת התרומה אשר תקחו מאתם קשיא, ודא (ס"א ודאי) כלא עילא ותתא כחדא. אלא הכי איהו, ויקחו לי תרומה, מאן, בני ישראל, מאת כל איש, אלין מלאכין עלאין לעילא, בגין דעליהון איהי תרומה, ארמותא דאינון ארימו לה תדיר לגבי מלכא עלאה, דהא אינון סלקין לה תדיר לגבי מלכא עלאה. וכד ישראל זכאין, אינון נטלין לה מנייהו, ונחתין לה לתתא, דהא הוא דכתיב מאת כל איש אשר ידבנו לבו, ומאן אינון, אינון ארבע דארימו לה לעילא, דההוא לב אתרעי בהו, וההיא תרומה איהי זקפא עלייהו, ואף על גב דאיהי קיימא עלייהו ומנחא על גבייהו, תקחו, תסבון לה מנייהו לנחתהא לתתא. ובמה, בזמנא דא, באינון עובדין דכשראן בצלותין ובבעותין למעבד פקודי אורייתא. בההוא זמנא, באינון גוונין דאתחזיין לתתא כגוונא דלעילא, באינון פולחנין (אחרנין), ואינון גוונין אמשכין לתתא ההוא ארמותא, ונצחון גוונין דלתתא לאינון גוונין דלעילא, ומשכין לון גוונין אלין לגוונין עלאין, ועיילין אלין באלין, ואתעבידו אלין גופא לאלין, ועל דא תקחו מאתם כתיב. זהב דאתכליל בגבריאל, זהב לעילא, גבריאל נטיל ליה לתתא, ושבעה זיני זהב אתפרשאן לתתא מן דא. וכסף לעילא, ואתכליל במיכאל לתתא, ושריא דא על דא. ונחשת לעילא, ונפקא מן זהב, בגין דזהב ואשא ברזא חדא קיימין ואזלין, אשא אפיק נחשת, ומחילא ותוקפא דא אתבדרן נחשים שרפים דנפקי מאשא, ועל דא נחשת איהו סומקא כאשא, ואתכליל באוריא"ל (נ"א נוריא"ל), ואתעביד דא גופא לגבי דא. ותכלת שריא בדא ובדא, בנחשת ובזהב, ובגין דאתתקף בתרין סטרין, תכלת איהו תקיפא, ולית מאן דשלטא עליה לחיין, דאיהו כרסייא דדינא, לשריא ביה דינא תקיפא, ודא איהו בוא"ל, בוא"ל דכתיב (תהלים ז יב) ואל זועם בכל יום, וכד אתהדרן בני נשא בתיובתא שלימתא, אתהדר שמייה רפא"ל, דהא אסוותא אזדמן להו מההוא דינא

זוהר חלק ב דף קמז/ב

קשיא. וארגמן, דא זהב וכסף, דאתהדרן לאכללא כחדא, מיכאל"ל וגבריאל"ל אתכלילו דא עם דא, משלבן דא בדא, ועל דא כתיב (איוב כה ב) עושה שלום במרומיו, ובגין דאינון משלבן דא בדא, אתעבידו גופא חד. ותולעת שני לעילא, ואתכליל באוריא"ל כמלקדמין, למהוי אחידו גו תכלת ובגו ארגמן. ושש איהו לעילא, ואתכליל כמלקדמין ברזא דרפא"ל, לאתאחדא בכסף ובזהב. עד הכא רזא דשבע עמודין לעילא גו שבע עמודים דלתתא, קליפה גו קליפה לנטורא. ועזים, והא אוקימנא, דהא אלין שבע מוחא למוחא, ודא איהו קליפה למוחא:

ועורות אלים מאדמים, אלין אינון מארי תריסין, עיינין מלהטין כטיסין דנורא, כמה דאת אמר (דניאל י ו) ועיניו כלפידי אש, ואקרון רקיעין לבר בגו קליפה:

ועורות תחשים, אלין אינון לגו בסטרא קדישא, ואתאחדן בקדושה ולא אתאחדן. כמה דאמרן דאברהם הא אוליד באינתו אחרא תחש, (נ"א רזא תחש) כמה דאת אמר (בראשית כב כד) ואת תחש, ואלין אינון באימא דישמעאל, אחוהון דישמעאל, כמה דאת דרגא בעשו, הכי נמי אית דרגא בישמעאל. אימא דישמעאל אולידת לתחש, ומסטרא דאברהם קאתא, דהא נהורא קדמאה מנפץ (נ"א מצפ"ץ) בשעתא דנפק נהורין לכל סטריין. כיון דאתבסם ההוא נהורא קדמאה, גניז ליה קודשא בריך הוא, ולמאן גניז ליה, לצדיקא, ומאן אינון, צדיק וצדק, בגין למעבד בההוא נהורא קדמאה איבין לעלמא, ואינון איבין דזמינין למיתי לעלמא. דהא אברהם ושרה עבדו (ס"א ואברהם ושרה מההוא נהורא עבדו) איבין ונפשיין, דכתיב (שם יב ה) ואת הנפש אשר עשו בחרן, וכמה דעבדו נפשן בסטרא דקדושה, הכי נמי עבדו נפש בסטרא אחרא, דאלמלא ההוא אתער דאתער אברהם בסטרא אחרא, לא אשתכחו גיורין בעלמא כלל:

ועצי שטים, הא אוקימנא, דאינון שרפים עומדים, כמה דאת אמר (ישעיהו ו ב) שרפים עומדים ממעל לו, מאי ממעל לו, ממעל לההיא קליפה, ואי תימא האי קרא בקודשא בריך הוא אתמר, והא אתמר (שם א) ואראה את יהו"ה, את דייקא, כגוונא דא דכתיב בהאי קרא, דכתיב (שם) ושוליו מלאים את ההיכל, את דייקא, לאסגאה ההיא קליפה, כיון דאמר רזא דההיא קליפה, כתיב שרפים עומדים ממעל לו, ממעל לההיא קליפה:

שמן למאור, דא משח רבות עלאה דאתיא מלעילא, תרין שמן אינון, ואינון תרי, (ד"א חד) לעילא דאקרי שמן המאור, וחד לתתא דאקרי שמן למאור, שמן המאור איהו עלאה דקיימא בודאי ולא פסיק לעלמין, ותדיר מליא רבות קודשא, וכל ברכאן וכל נהורין וכל בוצינין, כלא אתברכאן ואתנהרן מתמן, שמן למאור, לזמנין אתמליא ולזמנין לא. תו, הא תנינן, כתיב (בראשית א טז) ויעש אלהים את שני המארות הגדולים וגו', ואף על גב דהא אוקמוה חברייא והכי איהו, אבל שני המארות הגדולים, אלין שמן המאור ושמן למאור, עלמא עלאה ועלמא תתאה, חד דכר וחד נוקבא, וכל זמנא דדכורא ונוקבא אתיין כחדא, תרווייהו אתקריין בלישנא דדכורא, ובגין דעלמא עלאה אקרי גדול, בגיניה עלמא תתאה דאתחבר בהדיה בכללא אקרי גדול, כיון דאתפרש דא מן דא, אדכרו בפרט כל חד וחד כדקא חזי ליה, דא אקרי גדול, ודא אקרי קטן. ובגין כך אמרו קדמאי, דליהוי בר נש זנבא לאריוותא, ולא רישא לשועליא, דכד איהו קיימא גו אריוותא, אקרי כלא בכללא דאריוותא, זנבא דאריא אריא איהו בלא פירודא, ואי בגו שועלים, אפילו איהו

זוהר חלק ב דף קמח/א

רישא, רישא דשועל, שועל איהו בלא פרודא, ושועל אקרי. ורזא דא האי קרא, דהא בקדמיתא כד יתבין כחדא שני המאורות הגדולים אתקרון, אף על גב דדא זנבא לגבי דעלאה, כיון דדא אתפרש מעלאה כביכול למהוי רישא לשועלים, כדין אקרי קטן. ועל רזא דא שמן המאור דלא פסיק לעלמין, וקיימא בסליקו עלאה למשלט ביממא, שמן למאור פסיק ואקרי קטן ושלטא בליליא. וחמש בוסמין אינון לגו שמן וקטרת, ואף על גב דאיהי חד, אינון תרין, וכלא חד:

אבני שוהם וגו' כל הני תליסר אינון, ואינון תקונא דמשכנא. ואהדרנא למלי קדמאי, זהב, הא אתמר דשבעה זיני זהב אינון, ואי תימא דזהב איהו דינא וכסף איהו רחמי, ואסתלק זהב לעילא

מניה, לאו הכי, דודאי זהב סליק יתיר איהו על כלא, אבל זהב בארח סתם איהו, ודא זהב עלאה, דאיהו שביעאה מכל אינון זיני זהב, ודא איהו זהב דנהיר ונציץ לעיינין, ודא איהו דכד נפיק לעלמא (ד"א ל"ג נפיק) מאן דאדבק ליה טמיר ליה בגויה, ומתמן נפקי ואתמשכן כל זיני זהב. אימתי אקרי זהב מאן דאקרי זהב, כד איהו בנהירו, ואסתלק ביקר דחילו, ואיהו בחדוה עלאה למחדי לתתאי, וכד איהו בדינא, כד אשתני מההוא גוון לגוון תכלא אוכם וסומק, כדין איהו בדינא תקיפא, אבל זהב בחדוה איהו, ובסליקו דחילו דחדוה קיימא, ובאתערותא דחדוה. וכסף לתתא רזא דרועא ימינא, דהא רישא עלאה זהב איהו, דכתיב (דניאל ב לח) אנת הוא רישא דדהבא, (שם לב) חדוהי ודרעוהי די כסף לתתא, (נ"א ואימתי אישתלים כסף, כד אתכליל וכו'), וכד אשתלים כסף, כדין אתכליל בזהב. ורזא דא (משלי כה יא) תפוחי זהב במשכיות כסף, אשתכח דכסף אתהדר לזהב, וכדין אשתלים אתריה, ועל דא שבע זיני זהב אינון. ונחשת נפקא מזהב, ואשתני לגרעונא דרועא שמאלא, ותכלת ירכא שמאלא, ותולעת שני ירכא ימינא, ואתכליל בשמאלא, ושש דא נהר דנגיד ונפיק, דאיהו נטיל כל שית סטרין, וכגוונא דא לתתא, והא אוקמוה ואתמר. הא הכא שבע דיובלא, ואינון שבע דשמיטה, ואף על גב דאינון שית, אינון תליסר בשביעאה דאיהו רישא עלייהו, הא תליסר, רישא דקיימא על כל גופא לתתא, רישא דקיימא על כל שייפי גופא איהו זהב. מה בין האי להאי, זהב עלאה איהו ברזא סתימא, ושמא דיליה איהו זהב סגור, סגור וסתום מכלא, ועל כן אקרי סגור, דאיהו סגור מעינא, דלא שלטא ביה, זהב תתאה איהו באתגליא יתיר, (ושמא דיליה איקרי זהב ירקרק וכו'):

אמרו המגיהים, כך מצאנו בכל העתקות אשר היו לפנינו, ומהלשון נראה שחסר כאן, וכעת מצאנו בספר הזוהר של הרב ישראל בנימין ז"ל, וז"ל והנה זימן ה' יתברך לידי מה שחסר כאן, והנה הוא לפניך, וכדי שלא לסור ממנין הדפין שמנום בסוף הספר, עיין שם בסימן י', ומועתק מז"ח דף ס"ח א':

לשעתא הוה, דכתיב (דה"ב כד כ) ורוח אלהי"ם לבשה את זכריה, ואם תאמר הא ירמיהו, דכתיב ביה (ירמיה א ה) בטרם אצרך בבטן ידעתך, והא אחרנין, אלא כלהו לא זכו לנבואה ולכהונה עלאה כאהרן, דהא אהרן זכה בנבואה עלאה על כל שאר כהני, וזכה בכהונה על כלהו. משה זכה בנבואה ושימש בכהונה עלאה, שמואל זכה בתרווייהו, מה משה הוה קרי וקודשא בריך הוא אתיב ליה מיד, אוף שמואל כתיב ביה (ש"א יב יז) הלא קציר חטים היום אקרא אל יהו"ה ויתן קולות וגו', אבל לא סליק לדרגא עלאה כמשה, מה אהרן הוה משמש בכהונה גבי קודשא בריך הוא, אוף שמואל הוה משמש קמי קודשא בריך הוא, אבל לא סליק בשמושא עלאה כאהרן. ומלה הכי הוא, תלתא אינון דהו נביאי מהימני ושימשו בכהונה, חד משה וחד אהרן וחד שמואל, ואי תימא שמואל לא שימש בכהונה, אלא אחרא הוה דשימש בכהונה, ומנו

זוהר חלק ב דף קמח/ב

ירמיהו, לאו הכי, דהא כתיב (ירמיה א א) מן הכהנים אשר בענתות, מן הכהנים הוה אבל לא שימש, ושמואל ביומי דעלי שימש, ומשה שימש זמנא חדא, כל אינון שבעה ימי מלואים. שמואל זכה לנער, דכתיב (ש"א א כד) והנער נער, (שם ב יח) ושמואל משרת, ובגין דקיימא בהאי דרגא, ודאי איהו כמשה ואהרן, מאן דנטיל להאי נער וזכי ביה, זכי באינון דרגין עלאין דקיימן בהו משה ואהרן. כרובים אינון זהב, כמה דאוקמוה בגין דנפקי מסטרא דזהב, ולא אתערב בהו כסף ולא גוון אחרא, ודא איהו גוון זהב ירקרק. במשכן מתערבין גוונין זהב וכסף למיהך כחדא, למהוי רזא דלעילא בחד, תו נחשת למהוי בהדייהו ולמיזל בינייהו כל סטרין, לאשתכחא שלימו בכלא כחדא, דכתיב זהב וכסף ונחשת. דבר אחר, זהב וכסף, זהב דאתהדר לכסף, וכסף לזהב,

וכלא אתכליל כחדא, ובדוכתא חדא, בתלת גוונין אתהדר, כד אצטריך לחדוותא ולא דינא, זהב, כד אצטריך לרחמי, כסף, כד אצטריך תוקפא דדינא, נחשת. ועל דא אסתכל משה בעובדא דנחש הנחשת, דכתיב (במדבר כא ט) ויעש משה נחש נחשת, והוה ידע אתר דהתוכא דזהב בהווא נחשת, בגין דנחש כלישנא דיליה הוא, ואתריה הוה ידע, דהא קודשא בריך הוא לא אמר ליה אלא עשה לך שרף, ואיהו אתא ועבד נחש נחשת, דכתיב ויעש משה נחש נחשת, מאי טעמא, אלא אתר הוה ידע. ועקרא דמלתא הוה, דהא בקדמיתא כתיב, (שם ו) וישלח יהו"ה בעם את הנחשים השרפים, וכתיב (דברים ח טו) נחש שרף, עקרא דלהון נחש איהו, ובגין דמשה הוה ידע עקרא ושרשא ויסודא מהווא אתר, עבד נחש ואסתמיך עליה. מאי טעמא, בגין דישראל חטאו בלישנהון, דכתיב (במדבר כא ה) וידבר העם באלהי"ם ובמשה, ועל דא וישלח יהו"ה בעם את הנחשים השרפים, ומשה לא אזל אלא בתר עקרא, ועבד נחש נחשת בהווא גוונא דאצטריך ליה, דהא אתריה נחשת איהו, וקודשא בריך הוא לא אמר ליה ממה יתעביד, ומשה אסתכל ועבד ליה מנחשת, כמה דאצטריך לאתריה, מנלן, דכתיב ויעש משה נחש נחשת, וישימהו על הנס, מאי על הנס, על ההוא רשימו דאיהו לעילא. והא תנינן, בכל אתר האי נחש אזלא בתר רזא דאשת חיל, ובעיא אשת זנונים לאתתקנא גרמה כגוונא דילה, ולא יכילת, אשת חיל ההוא רשימו ואת דילה איהו את ה', והכי אתחזי לה, אשת זנונים ההוא רשימא ואת דילה איהו כהווא גוונא דאצטריך, ולא אתתקן למהוי הכי, ואת דילה ק', את דילה אתתקנא בתקונא דאת ה', (ס"א א) את ק' בהווא גוונא דה', ולא אתתקנא למהוי הכי, את דילה אתתקנא בתקונא דאת ה'), כגוונא דקופא אצל בני נשא, דאזלא בתר בני נשא, ולא אתתקן למעבד הכי. כגוונא דא עבד משה ההוא נחש, על ההוא רשימו דאתחזי ליה, ותדיר אתתקן לאבאשא, ועליה חב אדם, ואתתרך מגנתא דעדן, דהוה אתר דיוריה כגוונא דדיורא דלעילא:

אמרו המגיהים, בהרבה העתקות נמצאות כתובות כאן השבעה היכלות ושבעה מדורות, וכבר נדפסו בפרשת בראשית דף לח כי שם ביתם:

כתיב (בראשית א ג) ויאמר אלהי"ם יהי אור ויהי אור, אמר רבי יוסי, ההוא אור אתגניז, ואיהו אזדמן לגבי צדיקיא לעלמא דאתי, כמה דאוקמוה, דכתיב (תהלים צז יא) אור זרוע לצדיק, לצדיק ודאי סתם, וההוא אור לא שימש בעלמא בר יומא קדמאה, ולבתר אתגניז ולא שימש יתיר. רבי יהודה אומר אלמלי אתגניז מכל

זוהר חלק ב דף קמט/א

וכל, לא קאים עלמא אפילו רגעא חדא, אלא אתגניז ואזדרע, כהאי זרעא דעביד תולדין וזרעין ואיבין, ומניה אתקיים עלמא, ולית לך יומא דלא נפיק מניה בעלמא, ומקיים כלא, דביה זן קודשא בריך הוא עלמא. ובכל אתר דלעאן באורייתא בלילא, חד חוטא נפיק מהווא אור גניז, ואתמשיך על אינון דלעאן בה, הדא הוא דכתיב (תהלים מב ט) יומם יצוה יהו"ה חסדו ובלילה שירה עמי, והא אוקימנא. יומא דאתקם משכנא לתתא, מה כתיב (שמות מ לה) ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן, מאי הענן, חד חוטא הוה (נ"א עמודא דעננא) מהווא סטרא דאור קדמאה דנפק בחזוה בכולא (דכלה), כד עאלת למשכנא דלתתא, ומהווא יומא (קדמאה) לא אתגלי, אבל שמושא קא משמש בעלמא, ואיהו מחדש בכל יומא עובדא דבראשית. רבי יוסי הוה לעי באורייתא, והוה עמיה רבי יצחק ורבי חזקיה, אמר רבי יצחק, הא חמינן דעובדא דמשכנא כגוונא דעובדא דשמים וארץ, והא אתעררו חברייא ברזין דלהון זעירו, דלא יכיל בר נש למיכל בפומיה, ולמישט ידיה לגו פומיה ולמבלע. אמר רבי יוסי, מלין אלין נסלק לון לגו (נ"א לגבי) בוצינא קדישא, דאיהו מתקן תבשילין מתיקין, כמה דאתקין לון עתיקא קדישא סתימא דכל

סתימין, ואיהו אתקין תבשילין דלית בהו אתר למיתי אחרא למשדי בהו מלחא, ותו, דיכיל בר נש למיכל ולמשתי, ולאשלמא כרסוי מכל עדונין דעלמא, ולאשתארא, וביה יתקיים (מ"ב ד מג) ויתן לפניהם ויאכלו ויותירו כדבר יהו"ה. פתח ואמר, (שם א ה יב) ויהו"ה נתן חכמה לשלמה כאשר דבר לו, ויהי שלום בין חירם ובין שלמה, ויכרתו ברית שניהם, האי קרא הא אתמר בכמה דוכתי, אבל, ויהו"ה, אסתכמותא דלעילא ותתא כחדא, ויהו"ה איהו ובי דיניה, נתן חכמה, נתן כמאן דיהיב נבזבזא ומתנה לרחימיה, כאשר דבר לו, שלימו דחכמתא בעותרא ובשלם ובשלטנו, הדא הוא דכתיב כאשר דבר לו. ויהי שלום בין חירם ובין שלמה, מאי טעמא, בגין דהו ידעי דא לדא סתימו דמלין דהו אמרי, ובני נשא אחרנין לא הו ידעי לאסתכלא ולמדע בהו כלל, ובגינייהו אתהדר חירם לאודאה לשלמה בכל מלוי. שלמה מלכא אסתכל והוה חמי, דהא אפילו בההוא דרא דהוה שלים מכל דרין אחרנין, לא הוה רעותא דמלכא עלאה דיתגלי חכמה כל כך על ידיה, ולא יתגלי אורייתא דהוה סתימא בקדמיתא, ופתח לה פתחין, ואף על גב דפתח, סתימין אינון, בר לאינון חכימין דזכו, ומגממי בהו ולא ידעי למפתח בהו פומא. ודרא דא דרבי שמעון שריא בגויה, רעותא דקודשא בריך הוא בגיניה דרבי שמעון, דיתגליין מלין סתימין על ידוי, אבל תוהנא על חכימי דרא, היך שבקין אפילו רגעא חדא למיקם קמי דרבי שמעון למלעי באורייתא, בעוד דרבי שמעון קאים בעלמא, אבל בדרא דא לא יתנשי חכמתא מעלמא, ווי לדרא כד יסתלק איהו, וחכימין יתמעטון, וחכמתא יתנשי מעלמא. אמר רבי יצחק, ודאי הכי איהו, דהא יומא חד הוינא אזיל עמיה בארחה, ופתח פומיה באורייתא, וחמינא עמודא דעננא נעיץ מעילא לתתא, וחד זיהרא זהיר גו עמודא, דחילנא דחילו סגי, אמינא זכאה איהו בר נש דהכי אזדמן ליה בהאי עלמא. מה כתיב ביה במשה, (שמות לג י) וראה כל העם את עמוד הענן עומד פתח האהל, וקם כל העם והשתחוו איש פתח אהלו, יאות הוה למשה דאיהו נביאה מהימנא עלאה על כל נביאי עלמא, וההוא דרא דקבילו אורייתא על טורא דסיני, וחמו כמה נסין וכמה גבוראן במצרים ועל ימא, אבל הכא בדרא דא, זכותא עלאה דרבי שמעון קא עביד לאתחזאה נסין על ידוי.

זוהר חלק ב דף קמט/ב

ותכלת, אמר רבי יצחק, תכלת מההוא נונא דימא דגינוסר, דאיהו בעדביה דזבולן, ואצטריך גוונא דא לעובדא דמשכנא, לאתחזאה האי גוון. פתח ואמר, (בראשית א ו) ויאמר אלהי"ם יהי רקיע בתוך המים, ויהי מבדיל בין מים למים, האי רקיע אתברי בשני, דעובדא דא מסטרא דשמאלא איהו, וביומא תניינא דאיהו סטר שמאלא אתברי ביה גיהנם, דאיהו נפיק מגו התוכא דנורא דשמאלא, ובימא אצטבע בה גוון תכלא, דאיהו כורסייא דדינא. ונטיל האי יומא מים דהו מסטרא דימינא, ואינון מים דהו מסטרא דימינא לא אתגלו אלא ביום שני, ביומא דיליה לא אתגלי מים, אלא אתחלף, בגין דאתכליל דא בדא, ואתבסם דא בדא. אור דיומא קדמאה, נהירו קדמאה מכל שיתא נהורין איהו, והאי אור בסטרא דאשא הוה, דכתיב (ישעיה י יז) והיה אור ישראל לאש, וההוא אור דישראל מסטרא דימינא הוה, ואתכליל באשא, ויומא קדמאה מאינון שיתא יומין מים איהו, ולא שמש עובדא דמים אלא עובדא דאור, דאיהו מסטרא דאש דאיהו יום שני, לאתחזאה דקודשא בריך הוא לא ברא עלמא אלא על שלום, ובארח שלום הוה כלא, יומא קדמאה כל מה דעבד מסטרא דחבריה עבד, יומא תניינא בסטרא דיומא קדמאה עבד ההוא אומנא ושימש בה, דכל חד שימש בעובדא דחבריה, לאתחזאה דהא אתכלילו דא בדא. יומא תליתאה הוה בסטרא דתרוייהו, וביה הוה ארגמן, ועל דא כתיב כי טוב כי טוב תרי זמני ביומא תליתאה. תכלת דא יומא תניינא, אצטבע בתרין גוונין סומק ואוכם, ותכלת, סומק איהו דיליה מיומא תניינא ממש כעין גוון אשא, ודא איהו אלהי"ם, וירית גוון דדהבא, דכלא גוונא חדא, תכלתא נפיק מגו ההוא גוון סומק, וכד נחית לתתא אתרחק גוון סומק, ועאל גו ההוא אתר דאיהו ימא, ואצטבע גוון תכלא, ההוא סומקא עייל גו ימא, ואתחלש גוון דיליה, ואתהדר תכלא, ודא איהו אלהי"ם,

אבל לאו איהו תקיפא כקדמא. אוכס, גוון דא נפיק מהתוכא דסומקא, כד אתהתך ואתחלש לתתא בהתוכא דזוהמא ונחית לתתא, ונפיק מההוא זוהמא גוון סומק מזוהמא תקיפא, ומגו זוהמא תקיפא אתהדר לאוכס, וכלא מההוא סומקא קדמא (ס"א עלאה) אתהתך, וכל דא אתברי בשני, והאי אקרי אלהי"ם אחרים. האי אוכס איהו חשוך יתיר, דלא אתחזי גוון דיליה מגו חשוכא, בוצינא קדישא הכי אמר, דהאי גוון אוכס חשוך, באן אתר אצטבע, אלא כד ההוה סומקא אתהתך בגו תכלא, ואתערבו גוונין, אתהתך התוכא דזוהמא לגו תהומי, ואתעביד מתמן רפש וטיט, כמה דאת אמר (שם נז כ) ויגרשו מימיו רפש וטיט, ומגו ההוא טינא דתהומי, נפק ההוא חשוך, דאיהו אוכס ולא אוכס, אלא חשוך יתיר, הדא הוא דכתיב (בראשית א ב) וחשך על פני תהום, אמאי אקרי חשך, בגין דגוון דיליה חשוך, ואחשיך אנפי בריין. ודא איהו סומק ואוכס, ובגין דא לא כתיב בשני כי טוב, ואי תימא והא כתיב (שם לא) והנה טוב מאד, דא מלאך המות, והכא אמרת דלא אתמר בגיניה כי טוב, אלא רזא דרזין הכא, דהא ודאי מלאך המות איהו טוב מאד, מאי טעמא, בגין דהא כל בני עלמא ידעי דימותון ויתהדרון לעפרא, וסגיין אינון דמהדרי בתיובתא למאריהון בגין דחילו דא, ודחלי למחטי קמיה, סגיין דחלי מן מלכא מגו דתליא רצועה לקמיהו, כמה טבא ההיא רצועה לגבי בר נש, דעבדת לון טבין וקשיטין, ומתקנין בארחהו כדקא יאות, ועל דא והנה טוב מאד, מאד ודאי.

זוהר חלק ב דף קנ/א

רזא דרזין דאוליפנא מגו בוצינא קדישא, והנה טוב, דא מלאך חיים, מאד, דא מלאך המות דאיהו יתיר, אמאי מלאך המות איהו טוב מאד, אלא כד ברא קודשא בריך הוא עלמא, כלא הוה מתתקן עד לא ייתי אדם, דאיהו מלכא דהאי עלמא. כיון דאתברי אדם, עבד ליה מתתקן בארץ קשוט, הדא הוא דכתיב (קהלת ז כט) אשר עשה האלהי"ם את האדם ישר, והמה בקשו חשבונות רבים, עבד ליה ישר, ולכתר סרס ואתטריד מגנתא דעדן. גן עדן איהו בארעא, נטיע באינון נטיען דנטע ליה קודשא בריך הוא, כמה דאת אמר (בראשית ב ח) ויטע יהו"ה אלהי"ם גן בעדן מקדם, איהו נטע ליה בשמא שלים, כגוונא עלאה לעילא, וכל דיוקנין עלאין כלהו מרקמן ומתצירין בהאי גן עדן דלתתא. ותמן אינון כרובים, לאו אינון גליפין בגליפוי דבני נשא מדהבא או ממלה אחרא, אלא כלהו נהורין דלעילא, גליפין ומתצירין בציורא מרקמא, עובדי ידי אומנא דשמא שלים דקודשא בריך הוא, וכלהו מתחקקן תמן. וכל דיוקנין וצירין דהאי עלמא, כלהו מתצירין תמן, וגליפין ומתחקקן תמן, כלהו כגוונא דהאי עלמא. ואתר דא איהו מדורא לרוחין קדישין, בין אינון דאתו להאי עלמא, בין אינון דלא אתו להאי עלמא, ואינון דזמינין למיתי להאי עלמא, כלהו רוחין מתלבשן בלבושין וגופין ופרצופין כגוונא דהאי עלמא, ומסתכלן תמן בזיו יקרא דמאריהון, עד דאתיין להאי עלמא. בשעתא דנפקי מתמן למיתי להאי עלמא, מתפשטין אינון רוחין מההוא גופא ולבושא דתמן, ומתלבשין בגופא ובלבושא דהאי עלמא, ועבדין דיוריהון בהאי עלמא בלבושא וגופא דא דאיהו מטפה סרוחה. וכד מטי זמניה למיהך ולנפקא מהאי עלמא, לא נפיק עד דהאי מלאך המות אפשיט ליה לבושא דגופא דא, כיון דאתפשט האי גופא מההוא רוחא על ידא דההוא מלאך המות, אזלא מתלבשא בההוא גופא אחרא דבגנתא דעדן, דאתפשט כד אתי להאי עלמא, ולית חדו לרוחא בר בההוא גופא דתמן, וחדי על דאתפשט מהאי גופא דהאי עלמא, ואתלבש בלבושא אחרא שלם כגוונא דהאי (נ"א דההוא) עלמא, וביה יתיב ואזיל ואסתכל למנדע ברזין עלאין, מה דלא יכיל למנדע ולאסתכלא בהאי עלמא בגופא דא. וכד אתלבשת נשמתא בההוא לבושא דההוא עלמא, כמה עדונין כמה כסופין דיליה תמן. מה גרים לגופא דא לאתלבשא ביה רוחא, הוי אימא ההוא דאפשיט ליה לבושין אלין, וקודשא בריך הוא עביד טיבו עם בריין, דלא אפשיט ליה לבר נש לבושין אלין, עד דאתקין ליה לבושין אחרנין יקירין וטבין מאלין. בר לאינון חייבי עלמא דלא אהדרו בתיובתא שלימתא למאריהון, דערטילאין אתו להאי

עלמא וערטילאין יתובון תמן, ונשמטא אזלא בכסופא לגבי אחרנין דלית לה לבושין כלל, ואתדנת בההוא גיהנם דבארעא מגו ההוא אשא דלעילא. ואית מנהון דמצפצי וסלקי, ואלין אינון חייבי עלמא דחשבי בלבייהו תשובה, ומיתו ולא יכילו למעבד לה, אלין אתדנו תמן בגיהנם, ולבתר מצפצי וסלקין, חמי כמה רחמנותא דקודשא בריך הוא עם בריוהי, דאפילו דאיהו חייבא יתיר, והרהר תשובה, ולא יכיל למעבד תשובה ומית, האי בודאי מקבל עונשא על דאזיל בלא תשובה, ולבתר ההוא רעותא דשוי למעבד תשובה לא אעדיאת מקמי מלכא עלאה, וקודשא בריך הוא אתקין לההוא חייבא דוכתא במדורא דשאול, ותמן מצפצפא תשובה, דהא ההוא רעותא נחית מקמי קודשא בריך הוא, ותבר כל גזיזין (ס"א לבתר דקבל עונשיה, ההוא רעותא טבא דשוי ההוא חייבא למעבד תשובה, סלקא קמי מלכא עלאה, ולא אעדיאת מתמן עד דקודשא בריך הוא אתקין לההוא חייבא דוכתא במדורת שאול, וכדין ההוא רעותא נחתא מקמי קודשא בריך הוא, ותברת כל גזיזין) דתרעי מדורי גיהנם, ומטי לההוא אתר דההוא חייבא תמן, ובטש ביה, ואתער ליה ההוא רעותא כמלקדמין, וכדין מצפצפא

זוהר חלק ב דף קנ"ב

ההיא נשמטא לסלקא מגו מדורא דשאול. ולית רעותא טבא דיתאביד מקמי מלכא קדישא, ובגין כך זכאה איהו מאן דמהרהר הרהורין טבין לגבי מאריה, דאף על גב דלא יכיל למעבד לון, קודשא בריך הוא סליק ליה רעותיה כאילו עביד. דא לטב, אבל רעותיה לביש לא, בר הרהורא דעבודה זרה, והא אוקמוה חברייא. אינון דלא הרהרו תשובה, נחתי לשאול ולא סלקי מתמן לדרי דרין, עלייהו כתיב (איוב ז טז) כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה, על קדמאי כתיב (ש"א ב ו) יהו"ה ממית ומחיה מוריד שאול ויעל. אמר רבי יהודה, דינא דעונשי דגיהנם הא אוליפנא, דאיהו למידן תמן לחייביא, על מה אתדנו בנורא דגיהנם, אלא גיהנם איהו נור דליק יממי ולילי, כגוונא דחייביא מתחממן בנורא דיצר הרע למעבר על פתגמי אורייתא, בכל חמומא וחמומא דאינון מתחממן ביצר הרע, הכי אתוקד נורא דגיהנם. זמנא חדא לא אשתכח יצר הרע בעלמא, דאעילו ליה גו גושפנקא דפרזלא בנוקבא דתהומא רבא, וכל ההוא זמנא כבה נורא דגיהנם ולא אתוקד כלל, אהדר יצר הרע לאתריה, שארו חייבי עלמא לאתחממא ביה, שארי נורא דגיהנם לאתוקדא, דהא גיהנם לא אתוקד אלא בחמימו דתוקפא דיצה"ר דחייביא, ובההוא חמימו נורא דגיהנם אתוקד יממי ולילי, ולא שכיך. שבעה פתחין אינון לגיהנם, ושבעה מדורין אינון תמן, שבעה זיני חייבין אינון, רע, בליעל, חוטא, רשע, משחית, לץ, יהיר, וכלהו לקבלייהו אית מדורין לגיהנם, כל חד וחד כדקא חזי ליה, וכפום ההוא דרגא דחטא ביה ההוא חייבא, הכי יהבין ליה מדורא בגיהנם, ובכל מדורא ומדורא אית מלאך ממנא על ההוא אתר, תחות ידא דדומה, וכמה אלף ורבוא עמיה, דדיינין לון לחייביא כל חד וחד כמה דאתחזי ליה, בההוא מדורא דאיהו תמן. אשא דגיהנם לתתא, מטי מגו אשא דגיהנם דלעילא, ומטי להאי גיהנם דלתתא, ואתוקד בההוא אתער דחמימו דחייביא, דקא מחממי גרמייהו גו יצר הרע, וכל אינון מדורין דליקין תמן. אתר אית בגיהנם ודרגין תמן דאקרון צואה רותחת, ותמן איהו זוהמא דנשמתי, אינון דמתלכלכן מכל זוהמא דהאי עלמא, ומתלבנן וסלקין ואשתארת ההוא זוהמא תמן, ואינון דרגין בישין דאתקרון צואה רותחת, אתמנן על ההוא זוהמא, ונורא דגיהנם שלטא בההוא זוהמא דאשתארת. ואית חייבין אינון דמתלכלכן בחובייהו תדיר ולא אתלבנן מנייהו, ומיתו בלא תשובה, וחטו והחטיאו אחרנין, והוו קשי קדל תדיד, ולא אתברו קמי מאריהון בהאי עלמא, אלין אתדנו תמן בההוא זוהמא ובההיא צואה רותחת, דלא נפקין מתמן לעלמין, אינון דמחבלין ארחייהו על ארעא, ולא חששו ליקרא דמאריהון בהאי עלמא, כל אינון אתדנו תמן לדרי דרין, ולא נפקי מתמן. בשבתי ובירחי ובזמני ובחגי, בההוא אתר נורא אשתכך ולא אתדנו, אבל לא נפקי מתמן כשאר חייבין דאית להו נייחא, כל אינון דמחללי שבתות וזמני ולא חיישי ליקרא

דמאריהון כלל, בגין למיטר לון, אלא מחללי בפרהסיא, כמה דאינון לא נטרי שבתי וזמני בהאי עלמא, הכי נמי לא נטריין ליה בההוא עלמא, ולית לון נייחא. אמר רבי יוסי, לא תימא הכי, אלא נטרי שבתי וזמני תמן בגיהנם בעל כרחייהו, אמר רבי יהודה, אלין אינון גוים דלא אתפקדו דלא נטרי שבת בהאי עלמא, נטרי ליה תמן בעל כרחייהו. בכל מעלי שבתא כד יומא אתקדש, כרוזין

זוהר חלק ב דף קנא/א

אזלין בכל אינון מדורין דגיהנם, סליקו דינא דחייביא, דהא מלכא קדישא אתיא, ויומא אתקדש, ואיהו אגין על כלא, ומיד דינין אסתלקו, וחייביא אית לון נייחא. (וכל אינון מחללי שבתות וזמני בפרהסיא, דינין סלקין מנייהו), (נ"א ואפילו גוים דלא אתפקדו למיטר שבתי וזמני, תמן נטריין בעל כרחייהו). אבל נורא דגיהנם לא אשתכך מעלייהו דלא נטרי שבת לעלמין, וכל חייבי גיהנם שאלי עלייהו, מאי שנא אלין דלית לון נייחא, מכל חייבין דהכא, אינון מאריהון דדינא תייבין לון, אלין אינון חייבין דכפרו ביה בקודשא בריך הוא, ועברו על אורייתא כלא בגין דלא נטרו שבת תמן, בגין כך לית להו נייחין לעלמין. ואינון חייבין כלהון נפקין מדוכתייהו, ואתייהיב לון רשו למיהך למחמי בהו, ומלאך חד די שמיה סנטריא"ל, אזיל ואפיק לההוא גופא דלהון, ועייל ליה לגיהנם לעיניהון דחייביא, וחמן ליה דסלקא תולעין, ונשמתא לית לה נייחא בנורא דגיהנם, וכל אינון חייביא דתמן סחרין לההוא גופא, ומכריזי עליה, דא איהו פלניא חייבא דלא חייש ליקרא דמאריה, כפר ביה בקודשא בריך הוא, וכפר בכל אורייתא כלא, ווי ליה טב ליה דלא יתברי, ולא ייתי לדינא דא, ולכסופא דא, הדא הוא דכתיב (ישעיה סו כד) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפשעים בי, כי תולעתם לא תמות, ואשם לא תכבה, והיו דראון לכל בשר, כי תולעתם לא תמות מן גופא, ואשם לא תכבה מן נשמתא, והיו דראון לכל בשר, והיו די ראון, עד דכל חייבין דגיהנם דתמן יימרון די ראיא דא. רבי יוסי אמר, ודאי הכי הוא, בגין דשבת איהו לקבל אורייתא כלא, ואורייתא איהי אש, בגין דעברו על אש דאורייתא, הא אש דגיהנם דליק, דלא שכיך מעלייהו לעלמין. אמר רבי יהודה, לבתר כד נפיק שבתא, אתי ההוא מלאך, ומהדר ההוא גופא לקבריה, ואתדנו תרווייהו, דא לסטריה ודא לסטריה. וכל דא בעוד דגופא קיימא על בורייה, דהא כיון דגופא אתאכל, לית ליה לגופא כל אלין דינין, וקודשא בריך הוא (תהלים עח לח) לא יעיר כל חמתו כתיב ביה. כל חייבין דעלמא, בעוד דגופא שלים בכל שייפי גו קברא, אתדנו גופא ורוחא כל חד דינא כדקא חזי ליה, כיון דגופא אתעכל, דינא דרוחא אשתכך, מאן דאצטריך לנפקא נפיק, ומאן דאצטריך למהוי עלייהו נייחא אית לון נייחא, ומאן דאצטריך למהוי קטמא ועפרא תחות רגלי דצדיקייא, כל חד וחד כדקא חזי ליה אתעביד ליה. ועל דא כמה טב לון בין לצדיקי בין לחייבי, למהוי גופא דלהון דביק בארעא, ולא תעכלא גו עפרא לזמן קריב, ולא למהוי בקיומא כל ההוא זמנא סגי, בגין לאתדנא גופא ונפשא ורוחא תדיר (בכל יומא), דהא לית לך כל צדיק וצדיק בעלמא דלית ליה דינא דקברא, בגין דההוא מלאך דממנא על קברי, קאים על גופא ודן ליה בכל יומא ויומא, אם לצדיקים כך, לחייבים על אחת כמה וכמה, ובזמנא דגופא אתעכל ואתבלי בעפרא, הא דינא אשתכך מכלא, בר מאינון חסידי קיימין דעלמא, דאינון אתחזאן לסלקא נשמתהון לההוא אתר עלאה דאתחזי לון, וזעירין אינון בעלמא. כל אינון מתין דעלמא, כלהו מתין על ידא דמלאכא מחבלא, בר אינון דמתין בארעא קדישא, (וכלהו מתין ע"י דמלאכא מחבלא דאיהו מלאך המות, דכל אינון מתין די בארעא קדישא), לא מתין על ידוי, אלא על ידי דמלאכא דרחמי דשליט בארעא. אמר רבי יצחק, אי הכי מאי שבחא איהו למשה ולאהרן ומרים, דכתיב בהו (במדבר לג לח, דברים לד ה) על פי יהו"ה, דאלין לא מיתו על ידא דההוא מלאך מחבלא, ואת אמרת דכולי עלמא אינון דמתין בארעא דישראל לא מתין על ידוי דדא, אמר

זוהר חלק ב דף קנא/ב

ליה הכי הוא ודאי, ושבתא דמשה אהרן ומרים הוה יתיר מכל בני עלמא דאינון מיתו לבר מארעא קדישא, דמשה אהרן ומרים לבר מארעא קדישא מיתו, וכלהו מיתו על ידא דההוא מחבלא, בר אינון משה ואהרן ומרים דלא מיתו אלא על ידא דקודשא בריך הוא, אבל אינון דמתין בארעא קדישא לא מתין על ידא דההוא מחבלא, דהא ארעא קדישא לא קיימא ברשו אחרא, אלא ברשו דקודשא בריך הוא בלחודוי. ועל דא כתיב (ישעיה כו יט) יחיו מתיך, נבלתי יקומו, הקיצו ורננו שוכני עפר וגו', יחיו מתיך, אלין דמתין בארעא קדישא, דאינון מתין דיליה, ולא מאחרא, דלא שלטא תמן סטרא אחרא כלל, ועל דא כתיב מתיך, נבלתי יקומו, אינון דמיתו בארעא נוכרא אחרא על ידא דההוא מחבלא, ועל דא אקרון נבלה, מה נבלה מטמאה במשא, אוף אינון דמתין לבר מארעא קדישא מטמאין במשא (נ"א במגע), ועל דא אינון נבלה. כל שחיטה דאיפסיל אקרי נבילה, בגין שחיטה הא איהי מסטרא אחרא, ומיד דאיפסיל שריא עלה סטרא אחרא, ובגין דאיהי דיליה ושריא עלה, אקרי נבלה, ורזא דא (ש"א כה כה) כשמו כן הוא נבל שמו ונבלה עמו, ועל דא בכל אתר דאיהו שריא אקרי נבלה, מנוול דא לא שריא אלא באתר פסילו, ועל דא שחיטה דאפסיל הא דיליה הוא, ואקרי על שמיה, ובגין כך מתין דאינון לבר מארעא קדישא תחות רשו אחרא, ושריא עלייהו סטרא אחרא, אקרון נבלה. הקיצו ורננו שוכני עפר, שוכני, דיירין, דמיכין ולא מתין, ומאן אינון, דמיכין דחברון, דאינון לא מתין אלא דמיכין, ועל דא כתיב בהו גויעה, כמאן דגווע ואית ביה קיומא לאנערא, אוף הכי אינון ארבע זוגי דחברון, דמיכין אינון ולא מתין, וכלהו קיימו בקיומיהו באינון גופין דלהון, וידעי סתרין גניזין יתיר משאר בני נשא, גניזין הוו תמן גו פתחא דגן עדן אינון גופין דלהון, ואלין אינון שוכני עפר. ועל דא כל אינון דנפקי נשמתייהו בארעא קדישא, לא נפיק על ידי דההוא מחבלא, ולא שלטא תמן, אלא על ידי דמלאכא דרחמי, דארעא קדישא קיימא בעדביה:

אתר אית בישובא דלא שלטא ביה ההוא מחבלא, ולא אתייהיב ליה רשו לאעלא תמן, וכל אינון דדיירי תמן לא מתין עד דנפקי לבר מקרתא, ולית לך בר נש מכל דדיירין תמן דלא מתין, וכלהו מתין כשאר בני נשא, אבל לאו במתא, מאי טעמא, בגין דלא יכלין למיתב תדיר במתא, אלא אלין נפקין ואלין עאלין, ועל דא כלהו מתין. מאי טעמא לא שלטא תמן ההוא מלאך מחבלא, אי תימא דלא קיימא ברשותיה, הא ארעא קדישא דלא קיימא ברשו אחרא ומתין, בההוא אתר אמאי לא מתין, אי תימא בגין קדושה, לית אתר בקדושה בכל ישובא כגוונא דארץ ישראל, ואי תימא בגין ההוא גברא דבני לה, כמה בני נשא הוו דזכותהון יתיר מדיליה. אמר רבי יצחק, אנא לא שמענא ולא אימא, אתו שאילו ליה לרבי שמעון, אמר לון ודאי ההוא אתר לא שלטא עליה מלאך המות, וקודשא בריך הוא לא בעי דבההוא אתר ימות בר נש לעלמין, ואי תימא דקדם לכן בההוא דוכתא עד לא אתבני מיתו ביה בני נשא, לאו הכי, אלא מיומא דאתברי עלמא אתתקן ההוא אתר לקיומא. ורזא דרזין הכא לאינון דמסתכלי ברזא דחכמתא, כד ברא קודשא בריך הוא עלמא, ברא ליה ברזא דאתון, ואתגלגלו אתון וברו עלמא בגלופי דשמא קדישא, אתגלגלו אתון ואסחרו עלמא בגלופי. וכד אתגלי ואתפשט עלמא ואתברי, והוו אתון סחרן למברי, אמר קודשא בריך הוא דיסתיים ביו"ד, אשתארת את ט' (ס"א יתגלגלו אתון ואסחרו עלמא בגלופי דשמא קדישא, וכד אתגלגלו אתון והוו סחרן למברי, אמר קודשא בריך הוא די יסתיים ביו"ד, אשתארת את ט' בלחודהא) בההוא דוכתא

זוהר חלק ב דף קנב/א

תליא באוירא, כיון דאמר קודשא בריך הוא די יסתיים ביו"ד, אשתארת את טי"ת בלחודהא תליא באוירא על גבי ההוא דוכתא, טי"ת איהו את דנהירו חיין, בגין כך מאן דחמי טי"ת בחלמיה סימנא טבא הוא ליה, וחיין אתתקנו ליה, ועל דא בגין דהוה ט' תליא על גב ההוא אתר, לא שלטא ביה מותא. כד בעא קודשא בריך הוא לקיימא עלמא, זריק חד צרורא גו מיא, גליף ברזא דע"ב (נ"א דכ"ב) אתוון, ומתמן שארי למיהך ההוא צרורא, ולא אשכח אתר לאתקיימא ביה בר ארעא קדישא, (נ"א בבי מקדשא), ומיא הוו אזלין אבתריה, עד דמטא ההוא צרורא תחות המזבח, ותמן אשתקע, ואתקיים כל עלמא. ואי תימא, אי הכי דבהווא אתר שריין חיים, אמאי לא אתבני תמן בי מקדשא, למיהב חיין ליתבהא, אלא הכא בהאי אתר אתקיים בגין את חד דשריא עליה, בבי מקדשא כל אתוון כלהו שארן ביה, ובהו אתברי איהו בלחודוי כגוונא דכל עלמא. ותו דארעא קדישא (נ"א בי מקדשא) יהיב חיין וכפרה ליתבהא בההוא עלמא, ואתר דא לאו הכי, יהיב חיין לההוא אתר בהאי עלמא, ולא בעלמא דאתי, ובי מקדשא בהפוכא מתמן, בגין דאית חולקא לישראל בההוא עלמא, ולא בעלמא דא, ועל דא קיימא בי מקדשא לכפרא חובין, ולמזכי לון לישראל לעלמא דאתי. תא חזי טי"ת נהירו דחיין בכל אתר, ועל דא פתח בה קרא כי טוב, דכתיב (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טוב, מהאי את (נ"א מאתר דא) עריק מלאכא מחבלא, לא תימא עריק, אלא דלא אתיהיב ליה רשו לאעלא תמן. את דא משניא מאת ק', ק' לא מתישבא (נ"א מאת ח' ח' לא מתישבא) כלל בדוכתא בעלמא, וסימניך (תהלים קמ יב) איש לשון בל יכון בארץ. את טי"ת אתיישבא בכל דוכתא, ואתתקנת לאתיישבא כדקא יאות, ובגין כך בכל דוכתא דאת ט' תמן, לית ישובא לאת ק' תמן לאתיישבא ביה, ועל דא אתר דא לא שלטא ביה כלל סטרא אחרא, ויהיב חיים דהאי עלמא ליתבי תחותיה דאת דא, ולא יפוק לבר, וכד נפיק לבר אית רשו לסטרא אחרא לשלטאה ביה. כמה דאת דא שלטא באתר דא, הכי נמי שלטא את אחרא באתר דגיהנם, ומאן איהי, את ק'. ובספרא דרב המנונא סבא, הכא אינון תרין אתוון ח' ט', ועל דא לא הוו כתיבין גו אבני בורלא אבנין דאשלמותא, ושבטין דישראל תרין אתוון אלין אתמנעו מנייהו, בגין דלא יהא רשים בגוייהו ח"ט. באתר דבי מקדשא תליין כל אתוון דאלפא ביתא, ברזין גליפן דשמהו קדישין, קשירין מרקמן עליה, וכל עלמא דלעילא ותתא כלא ברזא דאתוון מתחממן (נ"א מתחממן) וגליפאן ורזין דקודשא (ס"א דשמא קדישא) עלאה עלייהו אתגליף. במשכנא אתגליפו ואתציריו אתוון כדקא חזי, דהא בצלאל הוה ידע חכמתא לצרפא אתוון דאתבריואו בהו שמיא וארעא. ועל חכמתא דיליה (נ"א דא) אתבני משכנא על ידיה, ואתבריר מכל עמא דישראל, וכמה דאיהו אתבריר לעילא, הכי בעא קודשא בריך הוא דיתבריר לתתא, לעילא כתיב (שמות לא ב) ראה קראתי בשם בצלאל, לתתא (שם לה ל) ראו קרא יהו"ה בשם בצלאל. ושמה ברזא עלאה אקרי הכי בצלאל, בצל אל, ומאן איהו, דא צדיק, דאיהו יתיב בצל אל, ההוא דאקרי אל עליון, ואיהו יתיב כגוונא דההוא אל, ההוא אל נטיל שית סטרין, וההוא צדיק נטיל לון, אוף הכי ההוא אל אנהיר לעילא, האי צדיק אנהיר לתתא, ההוא אל כללא דכלהו שית סטרין, ההוא צדיק כללא דכלהו שית סטרין. בן אורי, בן אור קדמא דברא קודשא בריך הוא בעובדא דבראשית, בן חור, בן חירו דכלא, דבר אחר בן חור, בן חוור מכל גוונין, ודא אתמני למטה יהודה כלא כדקא יאות. כל גוונין טבין לחלמא בר תכלא כמה דאתמר, בגין דאיהו כרסייא למידן דינין דנשמתיין, והא האי דרגא חדא חוורא איהו, אלא בשעתא דקיימא בדיני דנפשאן כדין איהו גוון תכלא, והא

זוהר חלק ב דף קנב/ב

אוקימנא. בשעתא דחמי בר נש להאי גוון, אדכר בר נש למעבד פקודין דמאריה, כגוונא דנחש הנחשת בשעתא דהוה חמאן ליה, הוו דחלי מקמי דקודשא בריך הוא, ומנטרן גרמיהו מכל חובין, בשעתא דההוא דחילו דקודשא בריך הוא סלקא עלייהו, מיד אתסיין, מאן גרים לון לדחלא מקמי קודשא בריך הוא, ההוא נחש ההיא רצועה דמסתכלן בה, אוף הכי תכלת, (במדבר טו לט)

וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יהו"ה, מההוא דחילו דיליה, ועל דא תכלת במשכנא. אמר רבי יצחק, האי דאמר מר תכלת כרסייא דדינא איהי, וכד איהי קיימא בגוונא דא כדין איהי כרסייא למידן דיני נפשאן, אימתי איהי ברחמי, אמר ליה, בשעתא דכרובים מהדרן אנפיהו דא עם דא, ומסתכלן אנפין באנפין, כיון דאינון כרובים מסתכלן אנפין באנפין, כדין כל גוונין מתתקנן, ואתהפך גוון תכלא לגוון אחרא, מתהפך גוון ירוק לגוון זהב (נ"א חוור), על דא בהפוכא דגוונין אתהפך מדינא לרחמי, וכן מרחמי לדינא, וכלא בהפוכא דגוונין, כמה דמסדרין ישראל תקונייהו לגבי קודשא בריך הוא, הכי קיימא כלא והכי אתסדר, ועל דא כתיב (ישעיה מט ג) ישראל אשר בך אתפאר, באינון גוונין דכלילן דא בדא, שפירו דכלהו, (חסר כאן):

ועשית שלחן עצי שטים וגו', רבי יצחק פתח, (דברים ח י) ואכלת ושבעת וברכת את יהו"ה אלהי"ך וגו', כמה זכאין אינון ישראל דקודשא בריך הוא אתרעי בהו, וקריב לון לגביה מכל עמין, ובגינהון דישאל יהיב מזונא ושבעא לכל עלמא, ואלמלא ישראל לא יהיב קודשא בריך הוא מזונא לעלמא. והשתא דישאל אינון בגלותא על אחת כמה וכמה דנטלי מזונא על חד תרין, בזמנא דהווי ישראל בארעא קדישא, הוה נחית לון מזונא מאתר עלאה, ואינון יהבי חולק תמצית לעמין עובדי עבודה זרה, ועמין כלהו לא אתזנו אלא מתמצית, והשתא דישאל אינון בגלותא, אתהפך בגוונא אחרא. מתל למלכא דאתקין סעודתא לבני ביתיה, כל זמנא דאינון עבדי רעותיה אכלי סעודתא עם מלכא, ויהבי לכלבי חולק גרמין למגור, בשעתא דבני ביתיה לא עבדי רעותא דמלכא, מלכא יהיב כל סעודתא לכלבי, וסליק לון גרמי. כגוונא דא, כל זמנא דישאל עבדי רעותא דמאריהון, הא על פתורא דמלכא אינון אכלי, וכל סעודתא אתתקן להון, ואינון מההוא חזוה דלהון, יהבי גרמי דאיהו תמצית לעובדי עבודה זרה. וכל זמנא דישאל לא עבדי רעותא דמאריהון, אזלי בגלותא, והא סעודתא לכלבי, ואסתלק לון תמצית, (יחזקאל ד יג) ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא בגוים, דהא תמצית דגעוליהון אכלי, ווי לברא דמלכא דיתיב ומצפה לפתורא דעבדא, מה דאשתאר מגו פתורא איהו אכיל. דוד מלכא אמר, (תהלים כג ה) תערך לפני שלחן נגד צוררי, דשנת בשמן ראשי כוסי רוייה, תערוך לפני שלחן, דא סעודתא דמלכא, נגד צוררי, אינון כלבי דיתבי קמי פתורא, מצפאן לחולק גרמין, ואיהו יתיב עם מלכא בענוגא דסעודתא בפתורא. דשנת בשמן ראשי, דא רישא דסעודתא, דכל משחא ושמנונא ותקון סעודתא אתייהיב בקדמיתא לרחימא דמלכא, מה דאשתאר לבתר אתייהיב לכלבי, ולאינון פלחי פתורא. כוסי רוייה, מליא כסא קמי רחימא דמלכא תדיר, דלא יצטריך למשאל, ועל רזא דא הווי ישראל תדיר עם שאר עמין. רבי חייא הוה אזיל לגבי דרבי שמעון לטבריה, והווי עמיה רבי יעקב בר אידי, ורבי ייסא זעירא, עד דהווי אזלי, אמר רב ייסא לרבי חייא, תימא מה דכתיב (מ"א ב ז) ולבני ברזילי הגלעדי תעשה חסד, והיו באוכלי שלחנך וגו', אי הכי כל טיבו וקשוט, למיכל על פתוריה ולא יתיר, מדקאמר הכא והיו באוכלי שלחנך, ותו לאו יקרא דמלכא איהו למיכל בר נש אחרא

זוהר חלק ב דף קנג/א

על פתוריה דמלכא, ולא אצטריך דא, אלא מלכא בלחודו, וכלהו רברבנוהי סחרניה לתתא מניה. אמר רבי חייא לא שמענא בהאי מידי ולא אימא, אמר ליה לרבי יעקב בר אידי ואת שמעת בהאי מידי, אמר ליה, אתון דינקין בכל יומא מדובשא דמשחא עלאה לא שמעתון, כל שכן אנא, אמר ליה לרבי ייסא, ואת שמעת מידי בהאי, אמר ליה, אף על גב דאנא רביא, ומיומין זעירין אתינא לגבייכו, ולא זכינא מקדמת דנא, אנא שמענא. פתח ואמר, (תהלים קלו כט) נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו, מאי קא חמא דוד דסיום הללא רבא סיים הכי בהאי קרא, אלא תלת שליטין אינון לעילא, דקודשא בריך הוא אשתמודעא בהו, ואינון רזא יקירא דיליה, ואלין אינון, מוחא

ולבא וכבדא. ואינון בהפוכא דהאי עלמא, לעילא מוחא נטיל ברישא, ובתר יהיב ללבא, ולבא נטיל ויהיב לכבדא, ולבתר כבדא יהיב חולק לכל אינון מקורין דלתתא, כל חד וחד כדקא חזי ליה. לתתא, כבדא נטיל ברישא, ולבתר איהו מקרב כלא ללבא, ונטיל לבא שפירו דמיכלא, כיון דנטיל ואתתקף מההוא תוקפא ורעו דקא נטיל, יהיב ואתער לגבי מוחא, ולבתר אהדר כבדא ופליג מזונא לכל מקורין דגופא. (ביומא דבר נש אתער בתעניתא, אתער לעילא כגוונא ההוא ממש, וביומא דשבעא לאו הכי), ביומא דתעניתא בר נש מקרב מיכלא ומשתיא לגבי כבדא עלאה, ומאי איהו מקרב, חלביה ודמיה ורעותיה, ההוא כבדא נטיל כלא ברעותא, כיון דכלא איהו לגביה, נטיל ומקרב כלא לקמי לבא דאיהו רב ושליט עליה, כיון דלבא נטיל ואתתקף ברעוא, מקרב כלא לגבי מוחא דאיהו שליטא עלאה על כל גופא, לבתר אהדר כבדא ומפליג חולקין לכל אינון מקורין ושייפין דלתתא. בזמנא אחרא, כד (ד"א כלא) מוחא נטיל בקדמיתא, ולבתר יהיב ללבא, ולבא יהיב לכבדא, וכבדא יהיב לכלהו מקורין ושייפין דלתתא. ולבתר כד בעי לפלגא מזונא להאי עלמא, ברישא יהיב ללבא דאיהו מלכא די בארעא, ופתורא דמלכא אתער בקדמיתא מכל שאר בני עלמא, זכאה איהו מאן דהוי בחושבנא דפתורא דמלכא, דהא אשתמודעא לאוטבא ליה בההוא טיבו דלעילא, (ובגיני כך) ודא איהו טיבו וקשוט דעבד דוד לבני ברזילי, דכתיב והיו באכלי שלחנך. ואי תימא דבשלחנא דמלכא אכיל בר נש אחרא בר מניה, לא, אלא מלכא אכיל ברישא ובתר כל עמא, ואינון דאכלי עם מלכא בשעתא דאיהו אכיל, אינון דחביבין עליה מכלהו, ואינון אתמנון משלחנא דמלכא. ואי תימא הא כתיב, (ש"ב ט יג) על שלחן המלך תמיד הוא אוכל, בגין דכל מזונא דיליה לא עביד חושבנא אחרא, אלא על שלחן המלך, דמתמן הוה אתי מזונא ומיכלא דיליה, ודא איהו על שלחן המלך תמיד הוא אוכל. אתא רבי חייא ונשקיה על רישיה, אמר ליה, רביא אנת וחכמתא עלאה שריא בלבך. אדהכי חמו ליה לרבי חזקיה דהוה אתי, אמר ליה רבי חייא ודאי בחברותא דא קודשא בריך הוא יתחבר עלנא, דהא מלין חדתין דאורייתא יתחדתון הכא. יתבו למיכל, אמרו, כל חד וחד לימא מלי דאורייתא בהאי סעודתא. אמר רבי ייסא סעודת עראי איהי, ועם כל דא סעודה אקרי, ולא עוד אלא דהאי אקרי סעודתא דקודשא בריך הוא אתהני מינה, ועל דא כתיב (יחזקאל מא כב) זה השלחן אשר לפני יהו"ה, דהא מלין דאורייתא יסחרון להאי אתר:

פתח רבי חייא ואמר, (דברים ח י) ואכלת ושבעת וברכת את יהו"ה אלהי"ך וגו', וכי עד לא אכיל בר נש לשבעא ויתמלי כריסיה לא יברך ליה לקודשא בריך הוא, (ד"א ל"ג אי הכי)

זוהר חלק ב דף קנג/ב

במאי נוקים ואכלת ושבעת, ובתר וברכת. אלא אפילו לא ייכול בר נש אלא כזית ורעותיה איהו עליה, וישוי ליה לההוא מיכלא עקרא דמיכליה, שבעא אקרי, דכתיב (תהלים קמה טז) פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון, לכל חי אכילה לא כתיב, אלא רצון, ההוא רעותא דשוי על ההוא מיכלא שבעא אקרי, ואפילו דלית קמיה דבר נש אלא ההוא זעיר ככזית ולא יתיר, הא רעותא דשבעא שוי עליה, ובגין כך ומשביע לכל חי רצון, רצון כתיב ולא אכילה, ועל דא וברכת ודאי, ואתחייב בר נש לברכא ליה לקודשא בריך הוא, בגין למיהב חדוה לעילא:

פתח רבי חזקיה בהאי קרא אבתריה, ואמר ואכלת ושבעת, מהכא דשכור שרי ליה לברכא ברכתא דמזונא, מה דלית הכי בצלותא, דצלותא לאו הכי, דהא צלותא מעליא בלא אכילה איהי. מאי טעמא, בגין דצלותא סלקא לעילא לעילא אתר דלית ביה לא אכילה ולא שתיה, ועל דא תנינן, עלמא דאתי לית ביה אכילה ושתיה וכו', אבל שאר דרגין דלתתא אית. בברכת מזונא אשתכח גוונא אחרא ומעליא, ההוא ברכתא דאשתכח בשבעא, בגין דברכת מזונא איהי באתר

דאית ביה אכילה ושתייה, ומניה נפק מזונא ושבעא לתתא, ועל דא אצטריך לאחזאה קמיה שבעא וחדוה, (ובגין כך האי איהו אתר דאית ביה אכילה ושתייה, ומניה נפיק מזונא לתתא, ואצטריך לאחזאה קמיה שבעא וחדוה). באתר דצלותא לאו הכי, דהא סלקא יתיר לעילא לעילא, ועל דא שכור לא יצלי צלותא, בברכת מזונא שכור שרי ליה לברכא ברכת מזונא, משמע מהאי קרא דכתיב ואכלת ושבעת וברכת, ואכלת זו אכילה, ושבעת זו שתייה, דהא שבעא בחמרא איהו רוי, חמרא שבעא ודאי, ודא איהו שכור, דכתיב וברכת. את דייקא, דמשמע דברכת מזונא אצטריך חדוה ושבעא, על הארץ הטובה, מאי טובה שבעא, כמה דאת אמר (ירמיה מד יז) ונשבע לחם ונהיה טובים, בגין כך אצטריך חדוה ושבעא:

פתח רבי ייסא ואמר, ועשית שלחן עצי שטים וגו', שלחן דא איהו קיימא לגו במשכנא, וברכתא דלעילא שריא עליה, ומניה נפיק מזונא לכל עלמא, ושלחן דא לא אצטריך למהוי בריקניא אפילו רגעא חדא, אלא למהוי עליה מזונא, דהא ברכתא לא אשתכח על אתר ריקניא, ובגין כך אצטריך למהוי עליה נהמא תדיר, דלהוי תדיר ברכתא עלאה משתכחא ביה, ומגו ההוא שלחן נפקי ברכאן ומזוני לכל שאר פתורי דעלמא דאתברכאן בגיניה. שלחן דכל בר נש אצטריך למהוי הכי קמיה, בשעתא דקא מברך ליה לקודשא בריך הוא, בגין דתשרי עליה ברכתא מלעילא, ולא יתחזי בריקניא, דהא ברכאן דלעילא לא שריין באתר ריקניא, דכתיב (מ"ב ד ב) הגידי לי מה יש לכי בבית, והא אוקמוה חברייא. שלחן דלא אתמר עליה מלי דאורייתא, (בס"א אינו, ולא בריך על ההוא מזונא לקודשא בריך הוא), עליה כתיב (ישעיה כח ה) כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום, ואסור לברכא על ההוא שלחן, מאי טעמא, בגין דאית שלחן ואית שלחן. שלחן, איהו דקא מסדרא קמיה דקודשא בריך הוא לעילא, ואיהו קיימא תדיר לסדרא ביה פתגמי אורייתא, ולאכללא ביה אתוון דמלי דאורייתא, (בס"א אינו, דא הוא ברכתא דמזוני דאית פסוקי ומלי דאורייתא), ואינון אתוון דמלי אורייתא אתכלילן ביה בההוא שלחן, ואיהו לקיט לון לגביה, וכליל כלהו בגויה, ובהו אשתלים וחדוה, ואית ליה חדוה, ועל שלחן דא כתיב (יחזקאל מא כב) זה השלחן אשר לפני יהו"ה, לפני יהו"ה, ולא מלפני יהו"ה. שלחן אחרא אית, דלא אית ביה חולקא דאורייתא, ולית ליה חולקא בקדושה דאורייתא, וההוא שלחן אקרי קיא צואה, ודא איהו בלי

זוהר חלק ב דף קנד/א

מקום, דלית ליה חולקא בסטרא דקדושה כלום. בגין כך שלחן דלא אתמר עליה מלי דאורייתא, איהו שלחן דקיא צואה, איהו שלחן דטעוא אחרא, לית בההוא שלחן חולקא ברזא דאלהא עלאה. שלחן דמלי אורייתא אתמרו עליה, קודשא בריך הוא נטיל ההוא שלחן ושוי ליה לחולקיה, ולא עוד אלא סורי"א רב ממנא נטיל כל אינון מלין, ושוי דיוקנא דההוא שלחן קמיה קודשא בריך הוא, וכל אינון מלין דאורייתא דאתמרו עליה, סלקין על ההוא פתורא, ואתער (ס"א ואתעתד) קמי מלכא קדישא, ממשמע דכתיב זה השלחן אשר לפני יהו"ה, דאתער (ס"א דאתעתד) קמי קודשא בריך הוא. שלחן דבר נש קיימא לדכאה ליה לבר נש מכל חובוי, זכאה איהו מאן דאלין תרין קיימין על פתוריה, מלי דאורייתא וחולקא למסכנין מההוא שלחן. כד סלקין ההוא פתורא מקמיה דבר נש, תרין מלאכין קדישין אזדמנן תמן, חד מימינא וחד משמאלא, חד אמר, דא איהו שלחן דמלכא קדישא דפלניא קא מסדר קמיה, מסדר יהא תדיר פתורא דא בברכאן עלאין, ומשחא ורבו עלאה קודשא בריך הוא ישרי עלוי. וחד אמר, דא איהו שלחן דמלכא קדישא דפלניא קא מסדר קמיה, דא פתורא די עלאי ותתאי יברכון ליה, מסדר יהא פתורא קמי עתיק יומין בהאי עלמא ובעלמא דאתי. רבי אבא, כד הוו סלקין פתורא מקמיה, הוה חפי ליה, והוה אמר סליקו האי פתורא בצניעו, דלא יהא בכסופא קמי שלוחי מלכא. שלחן דבר נש זכי

ליה לעלמא דאתי, וזכי ליה למזונא דהאי עלמא, וזכי ליה לאשתמודעא לטב קמי עתיק יומין, וזכי ליה לאתוספא חילא ורבו באתר דאצטריך, זכאה איהו חולקיה דההוא בר נש בהאי עלמא ובעלמא דאתי. רבי יעקב אמר, כתיב (ש"א י"א) ויהי כל יודעו מאתמול שלשם וגו', הגם שאול בנביאים, וכי שאול בחר יהו"ה מקדמת דנא הוה, דכתיב (שם כד) הראיתם אשר בחר בו יהו"ה, אשר בחר בו לא כתיב, אלא אשר בחר בו מקדמת דנא, ובשעתא דאתא ועאל בין נביאי ואתנבי בנייהו, אמאי תוהו, אלא כד קודשא בריך הוא אתרעי ביה, לא אתרעי ביה אלא למלכו, אבל לנבואה לא, דהא תרין אלין לא אתמסרו כחדא בבר נש בעלמא, בר משה מהימנא עלאה, דזכה לנבואה ומלכו כחדא, ולא אתייהיב לבר נש אחרא תרווייהו כחדא. ואי תימא הא שמואל דזכה לתרווייהו לנבואה ומלכו, לאו הכי, לנבואה זכה, דכתיב (שם ג' כ) וידע כל ישראל מן ועד באר שבע כי נאמן שמואל לנביא, לנביא ולא למלך, נביא ודיין הוה, דאי מלך הוה לא שאלו ישראל מלך, אבל איהו לא הוה אלא נביאה מהימנא, והוה דאין דיניהון דישאל, דכתיב (שם ז טז) ושפט את ישראל, ועל דא כד הוה שאול בנבואה תוהו עליה. ואי תימא אמאי שרא עליה נבואה הואיל וזכה למלכו, אלא תרווייהו לא זכה בהו כחדא, (ובגין דנבואה ייב ליה קודשא בריך הוא, ואודי ליה עלה עד לא הוה מלכא), ובגין דמלכו יתיישב על אתערותא דרוח קודשא, הוה באתערו דנבואה קדם לכן, אבל כד סליק למלכו לא הוה ביה נבואה, אלא אתערו דרוח סכלתנו למידן קשוט אתער עליה, דהכי אתחזי למלכא, ובעוד דהוה גו אינון נביאי שרא עליה נבואה, לבתר דאתפרש מנייהו לא הוה ביה נבואה. ואנא מאן ייב לי אתערותא דרוח קודשא למהוי בגו נביאי מהימני תלמידי דרבי שמעון בן יוחאי, דעלאין ותתאין זעין מניה, כל שכן אנא למהוי בנייכו:

פתח ואמר ועשית שלחן וגו', שלחן דא איהו לתתא, לשואה עליה לחם דאפיה, מאן עדיף דא מן דא לחם או שלחן, אי תימא דכלא

זוהר חלק ב דף קנד/ב

איהו חד, הא (ס"א אי תימא לחם עדיף דהא) שלחן מתסדרא לגבי ההוא לחם, ותו שלחן לתתא ולחם עליה. לאו הכי, אלא שלחן איהו עיקרא בסדורא דיליה, לקבלא ברכאן דלעילא ומזונא לעלמא, ומרזא דהאי שלחן נפיק מזונא לעלמא, כמה דאתייהיב ביה מלעילא, וההוא לחם איהו איבא ומזונא דקא נפיק מהאי שלחן, לאחזאה דהא משלחן דא נפקי פרין ואיבין ומזונא לעלמא. דאי לא אשתכח כרם, ענבין דאינון איבא דנפקי מניה לא יהון משתכחין, אי אילנא לא יהא, איבא לא ישתכח בעלמא, ובגין כך שלחן איהו עיקרא, מזונא דנפיק מניה איהו ההוא לחם הפנים. וכהני הוו לקטי איבא דשלחן מערב שבת לערב שבת, (ד"א משבת לשבת), לאחזאה דהא מזונא עלאה נפיק מגו ההוא שלחן. ובגין ההוא לחם דהוו לקטי כהני, אתברכא כל מזונא ומזונא דאכלי ושתאן, דלא לקטרגא בהו יצר הרע, דהא יצר הרע לא אשתכח אלא מגו מיכלא ומשתיא, הדא הוא דכתיב (משלי ל ט) פן אשבע וכחשתי וגו', דמגו מיכלא ומשתיא יצר הרע מתרבי במעוי דבר נש. לחם דא מזונא דקא נפיק מגו שלחן, מברך מזונא דכהני דלא ישתכח בהו מקטרגא לקטרגא לון, למפלח בלבא שלים לקודשא בריך הוא, ודא אצטריך לכהני יתיר מכל עלמא, ובגין כך שלחן איהו עיקרא, ואיבא ומזונא דקא נפיק מניה איהו ההוא לחם. שלחן דא אצטריך סדורא דיליה לאתתקנא בסטרא דצפון, דכתיב והשלחן תתן על צלע צפון, מאי טעמא, בגין דמתמן שירותא דחדוה, שמאלא נטיל מימינא תדיר בקדמיתא, ולבתר איהו אתער לגבי נוקבא, ובתר קריבת ליה ימינא לגביה ואתדבקת ביה. מים אינון מימינא ואיהו חדוה, מיד ייב לשמאלא, ואתדבקו ביה אינון מים וחדאן ליה, ובתר אתכליל איהו לימינא, ואתער לנוקבא בההוא חדוה. וסימנך, מאן דנטיל מיא בידיה ימינא במאנא, קדמאה לארקא מיא בשמאלא איהו, ולא משמאלא לימינא, דהא מיא מימינא נטיל לון שמאלא, ובגין כך מיא לא אשתכחו אלא מסטרא דשמאלא,

כיון דנטילו מיא לגביה, הא אתערו לגבי נוקבא באינון מים, ועל דא גבורות גשמים תנינן, ובגין כך והשלחן תתן על צלע צפון, דמההוא סטר איבין אשתכחו ביה יתיר מסטרא אחרא, באתערו דחדוה דיליה בקדמיתא, כמה דאת אמר (שיר ב ו) שמאלו תחת לראשי לבתר וימינו תחבקני. שלחן דבר נש אצטריך לאשתכחא בנקיותא דגופא, דלא יתקרב למיכל מזונא דיליה אלא בנקיותא דגרמיה, ועל דא אצטריך בר נש לפנאה גרמיה בקדמיתא עד לא ייכול מזונא דשלחנא דכיא, דההוא מזונא דאתקין ליה, ביה אתרעי קודשא בריך הוא, בגין דלא יתקרב על ההוא שלחן קיא צואה, דאיהו מרזא דסטרא אחרא, וסטרא אחרא לא יקבל מההוא מזונא דשלחן דא כלום. לבתר דאכיל בר נש ואתענג, אצטריך למיהב חולקא דתמצית לההוא סטרא, ומאן איהו, מים אחרונים, ההוא זוהמא דידין, דאצטריך למיהב לההוא סטרא חולקא דאיצטריך ליה, ועל דא ודאי אינון חובה, חובה אינון, ובאתר דחובה שריין, ואיהו חיובא על בר נש למיהב ליה חולקא דא, ועל דא לא איצטריך לברכא כלל, דהא ברכה לאו איהו בההוא סטרא. ובגין כך אצטריך בר נש דלא יהיב מזונא דעל גבי פתוריה לההוא קיא צואה, וכל שכן במעוי, כל שכן דאיהו דכיו שלחן דא דקיימא בבי מקדשא, בגין לאשתכחא ביה מזונא, ולאפקא מניה מזונא, ועל דא אפילו

זוהר חלק ב דף קנה/א

רגעא חדא לא אצטריך לקיימא בריקניא, שלחן אחרא איהו שלחן דריקניא, ולא אצטריך למיהב ליה דוכתא באתר קדישא, ועל דא שלחן דמקדשא אפילו רגעא חדא לא יתיב בלא מזונא, ויצטרך דלא ישתכח אתר גריע, דהא ברכתא דלעילא לא משתכחא באתר גריע. דא שלחן דקמיה דקודשא בריך הוא, שלחן דבר נש דקא מברך עליה לקודשא בריך הוא, אוף הכי לא אצטריך למהוי בריקניא, דהא לית ברכתא באתר ריקניא. נהמי דעל גבי שלחן דקודשא בריך הוא, אינון תריסר, והא אוקימנא רזא דנהמי דאינון רזא דפנים ועל דא אקרי לחם הפנים דהא מזונא וספוקא דעלמא מאינון פנים עלאין קאתיין, ובגין כך לחם דא איהו פנימאה דכלא, איהו ברזא עלאה כדקא יאות. לחם הפנים מיכלא דאינון פנים, מזונא וספוקא דנפיק לעלמא מנייהו אתי, ושריא על ההוא פתורא, ובגין דשלחן דא מקבלא מזונא וספוקא מאינון פנים דלעילא, ואיהו אפיקת מזונין וספוקין מאינון פנים פנימאין, ומזונא דאפיקת איהו ההוא לחם כדקאמרן, חום הוה מתקרב וחום הוה מתעדי מתמן, והא אוקמוה דכתיב (ש"א כא ז) ביום הלקחו. ובגין שלחן דא אית לבר נש לנטרא רזין דשלחן דיליה, בכל אינון גוויין כדקאמרן:

רבי אלעזר פתח ואמר, (קהלת ט ח) בכל עת יהיו בגדיך לבנים, ושמן על ראשך אל יחסר, האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל תא חזי, קודשא בריך הוא ברא ליה לבר נש ברזא דחכמתא, ועבד ליה באומנותא סגי, ונפח באפוי נשמתא דחיי, למנדע ולאסתכלא ברזין דחכמתא, למנדע ביקרא דמאריה, כמה דאת אמר (ישעיה מג ז) כל הנקרא בשמי ולכבודי, בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, ולכבודי בראתיו דייקא. ורזא דא ולכבודי בראתיו, אוליפנא דהא כבוד דלתתא רזא דכורסייא קדישא, לא אתתקן לעילא אלא מגו תקונא דבני עלמא, כד אינון בני נשא זכאין וחסידין, וידעי לתקנא תקוני, הדא הוא דכתיב ולכבודי בראתיו, בגין ההוא כבודי, לתקנא ליה בעמודין תקיפין, ולקשטא ליה בתקונא וקשוטא דלתתא, בגין דהאי כבודי יסתלק (ביקרא) בזכו דצדיקיא די בארעא, בגין כך בראתיו, כגוונא דכבוד עלאה דתקונין אלין ביה. בריאה לסטר שמאלא, יצירה בימינא, כמה דאת אמר (ישעיה מה ז) יוצר אור ובורא חשך, עשיה באמצעייתא, כמה דאת אמר אני יהו"ה עושה כל, וכתיב עושה שלום ובורא רע, וכתיב (איוב כה ב) עושה שלום במרומיו, ועל דא בראתיו יצרתיו אף עשיתיו בתקונא עלאה. ועל דא הואיל ואדם איהו בארעא, ואית ליה לתקנא ההוא כבודי, עבדית ביה תקונין דכבוד עלאה, דאית ביה אוף הכי בריאה, ועל דא

בראתיו, בההוא כבוד עלאה אית ביה יצירה, ועל דא יצרתיו. תקונא דא יהבית ביה באדם, למהוי איהו בארעא כגוונא דההוא כבוד עלאה, בההוא כבוד עלאה אית ביה עשייה, ועל דא אוף הכי בבר נש כתיב עשיתיו, למהוי איהו כגוונא דההוא כבוד עלאה, דמתקן וברייך לכבוד תתאה. מנלן דההוא כבוד עלאה אית ביה תלת אלין, דכתיב ביה יוצר אור ובורא חשך עושה שלום, יוצר אור הא יצירה, ובורא חשך הא בריאה, עושה שלום הא עשייה, ודא איהו כבוד עלאה, דקא מתקן וברייך וספיק בכל צרכיו לכבוד תתאה. כגוונא דא ברא אדם בארעא, דאיהו כגוונא דההוא כבוד עלאה, לתקנא להאי כבוד ולא תכללא מכל סטרין, כבוד עלאה אית ביה תלת אלין, אדם לתתא אית ביה תלת אלין, ולא תכללא ההוא כבוד תתאה מעילא ומתתא, למהוי שלים בכל סטרין, זכאה איהו בר נש דזכי בעובדוי למהוי כגוונא דא. ועל דא כתיב (קהלת ט יח) בכל עת יהיו בגדיך לבנים, ושמן על ראשך אל יחסר, מה לכבוד עלאה ההוא משחא רבות קדשא לא אתמנע מניה מרזא דעלמא דאתי, אוף הכי לבר נש דעובדוי מתלבנן תדיר, ההוא

זוהר חלק ב דף קנה/ב

משח רבות קודשא לא יתמנע מניה תדיר. במאי זכי בר נש לאתעדנא בההוא עדונא עלאה, בשלחן דיליה, כמה דאיהו מעדן על פתוריה נפשאן דמסכני, דכתיב (ישעיה נח י) ונפש נענה תשביע, מה כתיב בתריה, אז תתענג על יהו"ה וגו', דאוף הכי קודשא ברייך הוא רוי ליה בכל אינון עדונין דמשח רבות קודשא עלאה, דנגיד ואתמשך תדיר לההוא כבוד עלאה, כתיב ונפש נענה תשביע, מה כתיב בתריה, אז תתענג על יהו"ה. רבי יוסי ורבי חייא הוה אזלי באורחא, והוה חד טייעא טעין אבתרייהו, אמר רבי יוסי לרבי חייא, אית לן לאתעסקא ולאשתדלא במלי דאורייתא, דהא קודשא ברייך הוא אזיל לקמן, (נ"א דהא שכינתא אזלא קמן, דכתיב (תהלים פה יג) צדק לפניו יהלך), ועל דא עידן הוא למעבד ליה (נ"א לה) תקונא בהדן בהאי ארחא:

פתח רבי חייא ואמר, (שם קיט קכו) עת לעשות ליהו"ה הפרו תורתך, האי קרא אתמר ואוקמוה חברייא, אבל עת לעשות ליהו"ה, בכל זמנא דאורייתא מתקיימא בעלמא, ובני נשא משתדלן בה, כביכול קודשא ברייך הוא חדי בעובדי ידוי, וחדי בעלמין כלהו, ושמיא וארעא קיימי בקיומיהו. ולא עוד אלא קודשא ברייך הוא כניש כל פמליא דיליה, ואמר לון חמו עמא קדישא דאית לי בארעא, דאורייתי מתעטרא בגיניהון, חמו עובדי ידי דאתון אמרתון (שם ח ה) מה אנוש כי תזכרנו, ואינון כד חמאן חדוה דמאריהון בעמיה, מיד פתחי ואמרי (ש"ב ז כג) ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ. ובשעתא דישראל מתבטלי מאורייתא, כביכול תשש חיליה, דכתיב (דברים לב יח) צור ילדך תשי, וכדין כתיב (דה"ב יח יח) וכל צבא השמים עומדים עליו, ועל דא עת לעשות ליהו"ה, אינון (בני עלמא) צדיקיא דאשתארן, אית לון לחגרא חרצין, ולמעבד עובדין דכשראן, בגין דקודשא ברייך הוא יתתקף בהו בצדיקיא, ומשריין ואוכלסין דיליה, מאי טעמא, בגין דהפרו תורתך, ולא משתדלי בה בני עלמא כדקא יאות. ההוא טייעא דהוה טעין אבתרייהו, אמר לון במטו מנייכו שאלתא חדא בעינא למנדע, אמר רבי יוסי ודאי ארחא מתתקנא קמן, שאיל שאלתך. אמר, האי קרא אי כתיב יש לעשות או נעשה, הוה אמינא הכי, מאי עת, ותו לעשות ליהו"ה, לפני יהו"ה אצטריך, מאי לעשות ליהו"ה. אמר רבי יוסי, בכמה גוונין ארחא מתתקנא קמן, חד דהוינן תרין והשתא הא אנן תלתא, ושכינתא אתכלילת בהדן, וחד דחשיבנא דלא הוית אלא כאילנא יבשתא, ואנת רעננא כזיתא, וחד דיאות שאלת, והואיל ושרית מלה אימא. פתח ואמר, עת לעשות ליהו"ה הפרו תורתך, עת לעשות ליהו"ה, אית עת ואית עת, (קהלת ג ח) עת לאהב ועת לשנא, עת איהו לעילא, דההוא עת רזא דמהימנותא איהו, ודא אקרי עת רצון, והאי איהו דאתחייב בר נש למרחם ליהו"ה תדיר, כמה דאת אמר (דברים ו ה) ואהבת את יהו"ה אלהיך, ועל דא עת לאהב, דא איהו עת דאתחייב בר נש לאהב. ואית עת אחרא

דאיהי רזא דאלהי"ם אחרים, ואתחייב בר נש למשנא ליה, ולא יתמשך לביה אבתריה, ועל דא עת לשנא, ובגין כך כתיב (ויקרא טו ב) דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש. (והכא) בזמנא דישראל משתדלי באורייתא ופקודי אורייתא, ההוא עת רזא דמהימנותא קדישא מתקנא בתקונה, ומתקשטא בשלימותא כדקא יאות, ובזמנא דישראל מתבטלי מאורייתא, כביכול ההוא עת לאו איהו בתקונה, ולא אשתכחת בשלימו ולא בנהורא. וכדין עת לעשות ליהו"ה, מאי לעשות, כמה דאת אמר (בראשית ב ג) אשר ברא אלהי"ם לעשות, מאי לעשות, דאשתארו גופי דשידי דאתקדש יומא ולא אתעבידו, ואשתארו לעשות, רוחין בלא גופי, אוף הכא עת לעשות, אשתאר בלא תקונא ובלא שלימו, מאי טעמא, משום דהפרו תורתך, בגין דאתבטלו ישראל לתתא מפתגמי אורייתא, בגין דההוא עת הכי קיימא, או סלקא או נחתא בגיניהון דישראל. אתו רבי יוסי ורבי

זוהר חלק ב דף קנו/א

חייא ונשקוהו ברישיה, אמר רבי יוסי, ודאי לית אנת כדאי לטייעא אבתרן, זכאה ארחא דא דזכינן למשמע דא, זכאה דרא דרבי שמעון שארי בגויה, דאפילו ביני טוריא חכמתא אשתכחת תמן, נחתו רבי יוסי ורבי חייא, ואזלו תלתהון בארחא. פתח ההוא טייעא ואמר, (תהלים סט יד) ואני תפלתי לך יהו"ה עת רצון, אלהי"ם ברב חסדך ענני באמת ישעך, תנינן, אימתי אקרי עת רצון, בשעתא דצבור קא מצלאן, שפיר איהו והכי איהו ודאי, דהא כדין צבורא מסדרי ומתקני תקונא דהאי עת, וכדין איהו עת רצון, ואצטריך למשאל שאלתא, דכתיב אלהי"ם ברב חסדך ענני באמת ישעך, דהא כדין אצטריך למשאל שאלתא. ואני תפלתי לך יהו"ה, הא הכא רזא דיחודא, ואני דא דוד מלכא, אתר דאקרי גאולה, תפלתי דא תפלה, והכא איהו סמיכא לגאולה דאיהו חד. כד איהו סמך גאולה לתפלה, כדין איהו עת רצון, עת רצון אוף הכי כללא איהו כחודא, עת חד רצון חד, אתכלילו דא בדא והוה חד, דוד מלכא בעא ליחדא בהאי קרא יחודא חדא. ואי תימא אמאי אתמני האי קרא בצלותא דמנחה דשבת, יאות איהו למהוי בשבת בההוא צלותא דמנחה, ולא בצלותא דחול, דודאי לאו צלותא דמנחה דשבת כחול, בגין דהא בחול בשעתא דמנחה תליא דינא בעלמא, ולא איהו עת רצון, אבל בשבת דכל רוגזא אתעדי, וכלא אתכליל כחודא, ואף על גב דדינא אתער, אתבסמותא איהו, ועל דא אצטריך קרא דיחודא, ליחדא כל דרגין, דכד הוי יחודא, דינא אתחבר ואתכליל ברחמי ואתבסם כלא, וכדין עת רצון כתיב, עת רצון כליל כלא כחודא, ודינא אתבסם בההוא זמנא, והוי חדוה בכלא. משה אסתלק מעלמא בההוא שעתא דצלותא דמנחה דשבת, בשעתא דעת רצון אשתכח, ובההיא שעתא רעוא הוה לעילא, וצערא לתתא. ועל דא ננעלו תרעין בשבת משעתא דמנחה ולעילא, מאן תרעין ננעלו, תרעין דבי מדרשא, בגין לאדכרא למשה רעיא מהימנא, דאורייתא אתבטלא בגיניה, בההוא זמנא בי מדרשא דמשה אתבטיל, כל שכן אחרנין, מאן חמי תרעין דבי מדרשא דמשה דננעלו, דלא ננעלו אחרנין כלהו, אורייתא דמשה עציבא עליה בההוא זמנא, מאן לא עציב, בגין כך כל תרעי דבי מדרשי ננעלו, ואצטריכו כלא לצדקא ליה לקודשא בריך הוא בארח שבחא, והיינו (שם לו ז) צדקתך כהררי אל. תלתא אינון דאסתלקו מעלמא בהאי זמנא, וכלהו כלילין במשה, חד משה נביאה מהימנא עלאה, וחד יוסף צדיקא, וחד דוד מלכא. בגיני כך תלת צדוקי דיני הכא, חד איהו דיוסף זכאה, קדים לכל הני, ודא איהו צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה וגו', דא יוסף דאיהו בלחודוי כהררי אל, ככלהו טורין עלאין. וחד משה נביאה מהימנא, ודא איהו דכתיב (שם עא יט) וצדקתך אלהי"ם עד מרום אשר עשית גדולות, בגין דאיהו נטיל לכל סטרין ימינא ושמאלא. וחד איהו דוד מלכא, ודא איהו דכתיב, (שם קיט קמב) צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת, לעולם דא דוד מלכא. כדין אתכניש כלא בהאי זמנא תורה שבכתב ותורה שבעל פה, ועל דא בהאי זמנא ננעלו תרעי דאורייתא, וננעלו תרעי דכל עלמא בהאי זמנא. בשעתא דמית יוסף

צדיקא, יבשו מקורין ומבועין, וכלהו שבטין נפלו בגלותא, פתחו עלאי, ואמרו צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה וגו'. בשעתא דמית משה אתחשך שמשא בטיהרא, ואנעלת תורה שבכתב נהורא דאספקלריאה דנהרא. בשעתא דמית דוד מלכא, כנישת סיהרא נהורא,

זוהר חלק ב דף קנו/ב

ואורייתא דבעל פה כנישת נהורא, ומההוא זמנא אתגניזו נהורין דאורייתא, ואסגיאו מחלוקת על משנה, וחכימיא במחלוקת, וכלהו תקיפי לבא בערבוביא, ועל דא חזוה דאורייתא לאו איהו בההוא זמנא בכל דרין דעלמא. ומה אינון חומרי דתעניות דגזרו רבנן, כד מית פלוני גזרו תענית, כד הוה כך גזרו כך, (ס"א דא דהוה), וכד הוה כנישו יתיר דחזוה דתורה דכתב ותורה דבעל פה בההוא זמנא, על אחת כמה וכמה דאצטריך למנעל תרעי דאורייתא בההוא זמנא, ובגין כך אמרינן הני צדוקי דינא כמה דאתמר. חזו רבי יוסי ורבי חייא ונשקוהו ברישיה כמלקדמין, אמרו זכאה חולקנא בהאי ארחא. תו פתח ואמר, (קהלת ז יט) החכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר, החכמה תעוז לחכם, דא משה, כד סליק לטורא דסיני לקבלא אורייתא, אזדעזעו כל אינון רקייעין וכל אינון משריין עלאין, אמרו קמיה, מאריה דעלמא, ומה כל טובא וכל חזוה דילן לאו איהו אלא באורייתא, ואת בעי לנחתא לה בארעא, אתכנישו על משה לאוקדיה בנורא, אתתקף משה וכולי, כמה דאוקמוה חברייא דקודשא בריך הוא אמר ליה למשה וכולי. אבל החכמה תעוז לחכם, כל מאן דאתעסק באורייתא, ואשתדל בה לשמה, אתתקף בה באורייתא בשעתא דאצטריך, למהוי ליה תוקפא וחילא לאגנא עליה בשעתא דאצטריך. וההוא תוקפא וחילא מאן אתר אתתקף, הדר ואמר מעשרה שליטים, אינון עשר אמירן דכתיבין בה באורייתא, דאינון שליטין עלאין, דבר נש אתתקף בהו בהאי עלמא ובעלמא דאתי, כל רזין דעלמא, וכל פקודין, וכל חכמתא דעילא ותתא בהו תליא, ובהו אתכליל כלא וכלא איהו באורייתא, זכאה חולקיה מאן דאשתדל באורייתא, למהוי מתתקף בתוקפא לעלמא דאתי. עשרה שליטין, עשר זיני חכמתא אינון בה באורייתא, בעשר שמהן גליפן, ואתכלילו בשמא חד דעשרין ותרין אתוון גליפין, רזין דעלמא דאתי, באינון זיהרין דלא שלטא עינא למחמי ואפילו בסכלתנו, למנדע ולאסתכלא בההוא עדונא וכסופא דקודשא בריך הוא אחסין לון לצדיקיא לעלמא דאתי, כמה דאת אמר (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהי"ם זולתך יעשה למחכה לו. פתורא דבר נש, מזכי ליה למיכל על פתורא אחרא, בעדונא דההוא עלמא, כמה דאת אמר (ש"ב ט יג) כי על שלחן המלך תמיד הוא אוכל. ודוד מלכא הוה אמר, (תהלים כג ה) תערך לפני שלחן נגד צוררי, ודא איהו אתסדרותא דפתורא בההוא עלמא, דהא כדין איהו עדונא וכסופא, דנשמתא אתהני בהו בעלמא דאתי. וכי פתורא אית לון לנשמתיין בההוא עלמא, אין, דהא מזונא וספוקא דעדונא אכלי בההוא עלמא, כגוונא דמלאכי עלאי אכלי, וכי מלאכי עלאי אכלי, אין, כגוונא דלהון אכלו ישראל במדברא. וההוא מזונא רזא איהו דטלא דנגיד ואתמשך מעילא, מרזא דעלמא דאתי, ואיהו מזונא דנהירו משח רבות קדשא, ונשמתיין דצדיקיא אתזנו מתמן בגנתא דעדן ואתהנון תמן, דהא תמן נשמתיין דצדיקיא מתלבשן בגנתא דעדן דלתתא כגוונא דהאי עלמא. ובשבת ובזמני מתפשטאן, וסלקין למחמי ביקרא דמאריהון, ולא תעדנא בעדונא עלאה כדקא יאות, דכתיב (ישעיה סו כג) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות לפני אמר יהו"ה, וכי כל בשר ייתי, לאו הכי הוה ליה למכתב אלא כל רוח או כל נשמה, מה כל בשר. אלא קודשא בריך הוא עבד ליה לבר נש בהאי עלמא, כגוונא דיקרא דכבוד עלאה לעילא, ההוא כבוד עלאה איהו רוח לרוח ונשמתיין לנשמה,

זוהר חלק ב דף קנז/א

עד דמטי לחד אתר לתתא דאקרי גוף, ובהאי עייל חד רוח דמקורא דחיים דאקרי כל, בדא איהו כל טובא וכל מזונא וכל ספוקא דההוא גוף, ורזא דא (קהלת ה ח) ויתרון ארץ בכל היא, (ס"א מאי בכל היא), האי כל איהו רוח לההוא גוף. כגוונא דא בר נש בהאי עלמא, איהו גוף ורוח דשלטא ביה כגוונא דההוא רוח עלאה (ס"א דשלטא על גופא דאקרי כל) דאקרי כל דשלטא על גופא לעילא, ודא הוא דאקרי כל בשר, ועל דא כתיב יבא כל בשר להשתחוות לפני אמר יהו"ה, על ההוא עדונא כתיב (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהי"ם זולתך יעשה למחכה לו. חדו חברייא בארשא, כד מטו לגו טורא חד, אמר רבי חייא לההוא טייעא, מה שמך, אמר ליה חנן, אמר ליה קודשא בריך הוא יחננך וישמע לקולך בשעתא דתצטרך ליה. אמר רבי יוסי, ודאי הא נטי שמשא, והכא בתר טורא דא אית כפר חד על שמך דאקרי כפר חנן, נבית תמן בגין יקרא דשמך, כד מטו להתם עאלו לבית אושפיזיהו, וסדרו קמייהו פתורא בכמה זינין למיכל, אמר רבי חייא, ודאי פתורא דא כגוונא דעלמא דאתי, ואית לך לסלקא האי פתורא ולאעטרא ליה במלין דאורייתא. פתח רבי יוסי ואמר, (דברים ח י) ואכלת ושבעת וברכת את יהו"ה אלהי"ך על הארץ הטובה אשר נתן לך, אי בארעא דישראל מברכינן, לבר מארעא מגלן, דהא בגוונא דא לא אצטריך. אלא קודשא בריך הוא כד ברא עלמא, פליג ארעא, ישובא איהו לסטר חד, וחרבא איהו לסטר אחרא, פליג ישובא ואסחר עלמא סחרניה דנקודה חדא, ומאן איהו, דא ארעא קדישא, ארעא קדישא אמצעיתא דעלמא, ובאמצעיתא דארעא קדישא איהו ירושלם, אמצעיתא דירושלם איהו בית קדש הקדשים, וכל טיבו וכל מזונא דכל ישובא תמן נחית מלעילא, ולית לך אתר בכל ישובא דלא אתזן מתמן. פליג חרבא, ולא אשתכח חרבא תקיפא בכל עלמא בר ההוא מדבר, דתברו חיליה ותקופיה ישראל ארבעים שנה, כמה דאת אמר (שם ח טו) המוליכך במדבר הגדול והנורא, בההוא מדברא שלטא סטרא אחרא, ובעל כרחיה אזלו ישראל עליה ותברו חיליה ארבעין שנין, ואי ישראל ישתכחו זכאין באינן ארבעין שנין, הוה מתעברא ההוא סטרא אחרא מעלמא, ומדקא ארגיזו ליה לקודשא בריך הוא כל אינון זמנין, אתתקף ההוא סטרא אחרא, ונפלו כלהו תמן תחות רשותיה. ואי תימא והא משה דסליק על כל בני עלמא, היך מית תמן, לאו הכי, דהא משה מהימנא לא הוה ברשותיה, אלא בהר העברים, מאי העברים, פלוגתא, דאתפלגו עליה שליטין עלאין דלעילא, ולא אתמסר בידא דממנא ושליטא אחרא, ואשתאר הכי עד דאתא משה עבדא מהימנא ושליט עליה, ואתקבר תמן. ולא אתעסק ביה בקבורתיה בר קודשא בריך הוא בלחודוי, דכתיב (שם לד ו) ויקבר אותו בגי, ויקבר אותו מאן, ההוא דכתיב ביה בארץ סתים (שמות כד א) ואל משה אמר, ולא כתיב מאן איהו, ויקרא אל משה, ולא כתיב מאן איהו, אוף הכא ויקבור אותו, ולא כתיב מאן איהו, אלא ודאי האי אתר ידיעא איהו לגבי חברייא, ועל דא בההוא טורא לא שליט עליה בר משה בלחודוי, ואיהו אתקבר תמן. ובגין למנדע לכל דרין אחרנין דעלמא, דאינון מתי מדבר יקומון, ההוא רעיא דלהון אשרי ליה בגווייהו, למהוי כלהו באתערותא דקיומא לעלמא דאתי. ואי תימא אי הכי דההוא מדברא איהו תוקפא דסטרא אחרא, היך פקיד קודשא בריך הוא על ההוא שעיר לשדרא ליה לטורא אחרא דאקרי עזאזל, הוה לון

זוהר חלק ב דף קנז/ב

זהר:

לשדרא ליה לההוא טורא דאזלי ישראל במדברא ביה, אלא כיון דהא אזלו ביה ישראל ארבעין שנין, הא אתבר תקפיה, ותוקפיה אתתקף באתר דלא עבר ביה גבר תמן לעלמין, ובההוא טורא הא הוה דיוריהון דישראל תמן ארבעין שנין, אבל בהאי שעיר, ההוא אתר איהו טינרא תקיפא

עלאה, ותחזות עמקא דההוא טינרא דבר נש לא (ס"א לא יכיל למיעל תמן) עייל תמן, איהו שליט יתיר למיכל טרפיה, בגין דיתעבר מעלייהו דישראל, ולא ישתכח בהו מקטרגא עלייהו בישובא. שולטנותיה דרזא דמהימנותא, גו אמצעייתא דנקודה דכל (עלמא) ארעא קדישא, בבי קדש הקדשים, ואף על גב דהשתא לאו איהו בקיומא, בזכותיה כל עלמא אתזן, ומזונא וספוקא מתמן נפקא לכלא, בכל אתר סטרא דישובא. ובגין כך אף על גב דישראל השתא לבר מארעא קדישא, עם כל דא מחילא וזכותא דארעא אשתכח מזונא וספוקא לכל עלמא, ועל דא כתיב (דברים ח י) וברכת את יהו"ה אלהי"ך על הארץ הטובה אשר נתן לך, על הארץ הטובה ודאי, דהא בגינה מזונא וספוקא אשתכח בעלמא. מאן דאתעדן על פתוריה ומתענג באינן מיכלין, אית ליה לאדכרא ולדאגא על קדושה דארעא קדישא, ועל היכלא דמלכא דקא אתחריב, ובגין ההוא עציבו דאיהו קא מתעצב על פתוריה בההוא חדוה ומשתיא דתמן, קודשא בריך הוא חשיב עליה כאלו בנה ביתיה, ובנה כל אינן חרבי דבי מקדשא זכאה חולקיה:

כוס של ברכה לא הוי אלא בתלתא, בגין דהא מרזא דתלת אבהן קא מתברכא, ועל דא לא אצטריך כוס אלא בתלתא. כוס של ברכה אצטריך למיהב ליה בימינא ובשמאלא, ולקבלא ליה בין תרווייהו, בגין דיתייהב בין ימינא ושמאלא, ולבתר ישתביק ליה בימינא, דהא מתמן אתברכא. עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה, וכלהו הוו כדקא יאות, בגין דתקוני דכוס של ברכה עשרה אינן, והא אוקמוה חבריא. כוס של ברכה אצטריך לאשגחא ביה בעינא, בגין דכתיב (שם יא יב) עיני יהו"ה אלהי"ך בה, ולא אצטריך לאתנשי מעינא אלא לאשגחא ביה. כוס של ברכה אתברך בההוא ברכתא דקא מברך בר נש עליה לקודשא בריך הוא, בגין (כך) דאיהו רזא דמהימנותא, ואצטריך לנטרא ליה בנטירו עלאה, כמאן דאיהו חשיבותא דמלכא, דהא בגינה אתברך פתוריה בשעתא דברכת מזונא דההוא בר נש מברך. פתוריה אצטריך דלא יהא בריקניא, דהא לית ברכתא משתכחא על פתורא ריקניא, כמה דאוקמוה דכתיב (מ"ב ד ב) הגידי לי מה יש לכי בבית וגו', ועל דא פתורא לא אצטריך לאתחזאה בריקניא, דהא ברכאן עלאין לא שריין אלא באתר שלים, ורזא דא (שמות לא ו) ובלב כל חכם לב נתתי חכמה, וכתיב (דניאל ב כא) יחב חכמתא לחכימין, ועל רזא דנא שלחן דלחם הפנים, דכתיב (שמות כה ל) ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד:

רעיא מהימנא:

תנאין ואמוראין אתכנשו כלכו, דהא קא מטי שעתא לתקנא ביה מאני מלכא, (ס"א לאזהרא ולאיתקנא) לאנהרא לאתתקנא קמיה, דאינן מאני משכנא, מנרתא, פתורא, מדבחא, כיור וכנו, ארון וכפורת, וכרובים, וכלא בשקל, ובגין דא מני לישראל זה יתנו:

קם תנא חדא ואמר, (ודאי) רעיא מהימנא ודאי הכי הוא, ולך מני למעבד כלהו, הדא הוא דכתיב ועשית מנורת, ועשית שלחן, והכי בכלא, וראה ועשה, ומכלא לא אתקשי לך למעבד אלא תלת מליון, דרשימין באתון דשמך, מ'נורה ש'קלים ה'חדש, אמאי אתקשי לך. אמר ליה סבא סבא, אתון מפיקין

זוהר חלק ב דף קנח/א

רעיא מהימנא:

קושיא דא דאתקשי לי, מן (שמות כה לא) מקשה תיעשה המנורה. ודאי מאנא דקודשא בריך הוא אייהי שכינתא, דאיהי מאנא לשמשא לבעלה, אייהי מנרתא דיליה, דאתמר ביה (תהלים קיט קסד) שבע ביום הללתיך, דאינון הגדולה, והגבורה, והתפארת, והנצח, וההוד, יסוד, ומלכות, שבע, כלילא משבע דרגין אלין. שלשת קני מנורה מצדה האחד, גופא ותרין דרועי דמלכא, איהו נר מצוה לאנהרא בהון, ושלשה קני מנורה מצדה השני, אינון תרין שוקין וברית, ואיהו נר מערבית לאנהרא בהון, מנרתא דמלכא אתקריאת, ואיהי נר, לאנהרא ביה נר מצוה, דאתמר ביה (שם יט ט) מצות יהו"ה ברה מאירת עינים. ומאן רישא דמנרתא, בינה, ה' עלאה, דאית לה תלת קנין, בדיוקנא דא ה', תלת ווי"ן דאינון תלת אבהון, ה' תנינא ג' קנים תניינין, בדיוקנא דא ה', (ס"א תלת ווי"ן) דאינון נצח הוד יסוד, ו' מנרתא דאמצעיתא, בן י"ה, על שמיה אתקרי בינה, איהו כליל ו' קנין לתתא, בחושבן ו', בו' קנין דיליה, י' (משלי יב ד) אשת חיל עטרת בעלה, תגא דספר תורה, כצורת ז'. מסטרא דעלמא דאתי, לאו אייהי מאנא לגביה, ולא משמשא לגביה, אלא עטרה על רישיה, אבל בעלמא דין, אייהי כגוונא דא הוה"י, איהו מאנא תחותיה, שמושא דיליה בכל ספירה דיליה, בכל אבר דיליה, בכל מדה דיליה. ובגין דא י' דא לזמנין אייהי תחותיה, לזמנין על רישיה, לזמנין באמצעיתא, על רישיה יהו"ה (תהלים קיח כב) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה, ודא (שמות כז כ) להעלות נר תמיד, דאיהו י' על הו"ה מסטרא דמנרתא. באמצעיתא מחצית השקל, הדא הוא דכתיב (שמות ל יג) זה יתנו כגוונא דא הו"ה, בסופא במשכנא, כגוונא דא הוה"י. חמש אמות ארך, מסטרא דה' עלאה, וה' אמות רחב, מסטרא דה' תתאה, ואמה ו', וחצי האמה י'. וכלא אתרמיז באת ו', ודא איהו רזא (ישעיה מד ו) אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים, דאתרמיז בהאי שמא יו"ד ה"י וא"ו ה"י. וכל שם דשליט ה' על י' נוקבא איהו מסטרא דשמאלא, ואף על גב דמסטרא דאת י' אייהי ברישא, בתר דבתרין ההי"ן אייהי בסופא, כגוונא דא ה"י ה", אתדן לרוב ונוקבא אייהי, אלא י' על ה' (נ"א ו') תגא, תחות ה' שמוש, כל שכן תחות ו'. ובגין דלא עבידנא קצוץ ופרוד ביחודא דלעילא, דכלא יחודא חד, נתקשה לי למעבד או תגא, או אמצעי, או שמושא, וקודשא בריך הוא דיידע כל מחשבתין אמר, בתר דדא לטוב אתכוון, דלא למעבד קצוץ ופרוד, תיעשה המנורה, תיעשה מעצמה, כגוונא דשכינתא תיעשה מעצמו דקודשא בריך הוא בלא פרודא, שאר מאנין דבהון אייהי שכינתא שמוש, (שם לז א) ויעש בצלאל. ובכל אתר דשכינתא תתאה אייהי עטרא דעמודא דאמצעיתא, כד נטילת מן בינה דאיהו עלמא דאתי, ודאי לית ידיעא לבר נש בקודשא בריך הוא, ולא בכל מדות דיליה, עד דייעול בהאי תרעא, דאתמר עלה (תהלים קיח כ) זה השער ליהו"ה, באות ל', דאיהי י' י'. אייהי כלילא מכל ספירה, ומכל אתוון דשמהן מפורשים ונסתרים, איהו נקודה בכל את ואת, שמושא תחות בעלה, ואיהי עטרה על רישיה, מסטרא דיליה דטעמי. כגון סגו"ל נקודה תחות ירכי מלכא, (ישעיה סו א) והארץ הדום רגלי, ואיהי באמצעיתא עמיה, מחצית השקל בשורק, ואיהי עטרה על רישיה מסטרא דסגולתא, זרקא מקף שופר הולך סגולתא, בההוא זמנא אייהי כתר על רישא דמלכא, כתר יתנו לך יהו"ה אלהינ"ו. אייהי ידיעת ההוא דאתמר ביה במופלא ממך אל תדרוש, ובמכוסה ממך אל תחקור, דבה אשתמודע דאיהו ראשון לעילא בתגא, דהיינו סגולתא, ואיהו אחרון בסגו"ל, ומבלעדי אין אלהים בשורק. וכלא בה אשתמודע (לתתא), מאן דאתדבק בה לתתא, אייהי מסלקא ליה לעילא, ומאן דבעי לאסתלקא עלה לאדבקא לעילא מינה, אייהי משפילתו לתתא מינה, ולית ליה חולקא בה. ובגין דייעקב אשתמודע בה, אוליף

זוהר חלק ב דף קנח/ב

לה לבנוי, ומני דלא יבקשון לסלקא לדרגא לעילא מינה, דאיהי כלא, עילא ותתא ואמצעיתא, הדא הוא דכתיב (בראשית מט כח) וזאת אשר דבר להם אביהם. נביא דהוה אשתמודע בה, צווח ואמר למארי תורה, חכמים באורייתא ועתירין בה, ושמחים בחלקם, צווח לגבייהו ואמר, (ירמיה

ט כד) כה אמר יהו"ה אל יתהלל וגו', כי אם בזאת יתהלל המתהלל, השכל וידוע אותי. דוד דהוה ידע בה, אמר (תהלים כז ג) אם תחנה עלי מחנה וגו', בזאת אני בוטח. וירמיה חזא גלותא אריך, וסמא"ל (נ"א אתא) ונחש וכל ממנן דשבעין אומין ברבו רבוון דנחתי על ישראל, וחזא האי קרא דאמר קודשא בריך הוא, (ויקרא כו מד) ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו', אמר נביא (איכה ג כא) זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל, ואשר לא שת לבו גם לזאת, עליה אתמר (תהלים צב ז) וכסיל לא יבין את זאת. וזאת ליהודה ויאמר, שמע יהו"ה קול יהודה (דברים לג ז), בגין דנטיר מאי דמני ליה אבוי, זכה למלכו, ודוד בגינה אסתלק למלכו, דטרח כל יומי עלה. אמר בוצינא קדישא, עלה אתמר (שם ד מד) וזאת התורה אשר שם משה וגו', בה אזהרת לישראל בשעת מיתתך, בה ברכת לישראל בכל שבט ושבט, הדא הוא דכתיב (שם לג א) וזאת הברכה אשר ברך משה וגו'. ובגין דא אוקמוה חברייא מארי מתניתין, דכתיב (במדבר יט יד) זאת התורה אדם כי ימות באהל, ואמרו עלה מאי כי ימות באהל, אלא אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ולית מיתה אלא עוני, דעני חשוב כמת, דאיהו קרבן עולה ויורד. מסטרא דעשיר עולה ודאי, דאסתלק עליה, דכל עתירין כל טיבו דעבדין, כלהון (ס"א רובא דלהון) לזכאה להון לעלמא דאתי, ותמן איהי תגא על רישייהו. בינוני דפלח למזכי בתרין עלמין, איהו מחצית השקל עמיה בעלמא דאתי, כגון מצה דאתפליג, חציה תחת המפה לאפיקומן בטר סעודה, וחציה למצוה קדם סעודה, ומסטרא דא נאמר באסתר, (אסתר ה ו) מה שאלתך וינתן לך, ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש. אבל מאן דאיהו עני, דממית גרמיה בגינה, כגוונא דילך רעיא מהימנא, איהו קרבן יורד תחותך. ואמאי, בגין דמאן דאשפיל גרמיה בגין שכינתיה, דקודשא בריך הוא איהו נחית עליה, והאי הוא דאמר דוד, (תהלים קלח ו) כי רם יהו"ה ושפל יראה, והנביא אמר (ישעיה נז טו) כי כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו וגו', ואת דכא ושפל רוח, דאף על גב דאנא מרום וקדוש, אשכון, בגין ההוא דאתעביד דכא ושפל רוח בגין שכינתי לסלקא לה משפלותא דילה, עטרא לרישיה, אנא נחית לדיירא עמיה, ובתר דבעלה דשכינתא נחית על בר נש, איהי נחיתת מעל רישיה, ויהיבת אתרא דרישא לבעלה, ונחיתת לרגלוי דמלכא, ורזא דמלה, (שם סו א) השמים כסאי והארץ הדום רגלי. דמיומא דירית בר נש נשמתא, כלילא מקודשא בריך הוא ושכינתיה, מההיא שעתא יתקרי בן, אמר חד תנא, וכי מההוא יומא דירית בר נש נשמתא כלילא מקודשא בריך הוא ושכינתיה יתקרי בריה, מנא לן, אמל ליה מהאי קרא דאמר דוד בספר תהלים, (תהלים ב ז) אספרה אל חק, יהו"ה אמר אלי בני אתה, אני היום ילדתיך. אמר ליה בוצינא קדישא, רעיא מהימנא, מאי היום ילדתיך, אלא בגינך אמר דוד ברוח קודשא, אני היום ילדתיך, (בראשית כט ז) הן עוד היום גדול, בההוא דאתמר ביה (דברים לד י) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. אנת קיימת בשכינתא (דברים ו ה) ואהבת את יהו"ה אלהיך, בכל לבבך דהיינו גופא, ובכל נפשך דהיינו נשמתא, דחמש שמהן אית לה, נשמה, רוח, נפש, חיה, יחידה, ובכל מאדך, בכל ממונא דילך, קודשא בריך הוא ושכינתיה לא יזוז מינך בכל אליון. אנת חשבת, דאפילו הו כל עלמין תחות רשותך, הוית יהיב לון לאקמא לשכינתא בקודשא בריך הוא, ולאמלכא ליה בשכינתיה על כל ממנן דאומין דעלמא, ולבתר לסלקא ליה ושכינתיה, בדיוקנא דילך כלילא מכל מדות טבין, בכל עלמין, ובמשריין עלאין ותתאין, ועל כל ישראל. מחשבה

זוהר חלק ב דף קנט/א

זהר:

פתח רבי יוסי ואמר, באינון רזין עלאין דמשכנא כתיב, וראה ועשה בתבניתם וגו', וכתוב והקמת את המשכן כמשפטו וגו', אוליפנא, דאמר ליה קודשא בריך הוא למשה, כל תקונין וכל דיוקנין דמשכנא, כל חד וחד כדקא חזי ליה, דחמא ליה למטטרו"ן דקא משמש לכהנא רבא לגו. ואי

תימא והא לא אתקם משכנא לעילא עד יומא דאתקם משכנא לתתא, ולא שמש ההוא נער דלעילא עד יומא דשמשו לתתא בהאי משכנא אחרא. אלא ודאי הכי הוא, דהא משכנא לא אתקם לעילא עד דאתקם משכנא לתתא, אבל חמא משה חיזו דכל משכנא, ולא הוה מתסדר בקיומיה עד דאתקם משכנא לתתא, וחמא ליה למטטרו"ן משמש לבתר, לאו דהוה איהו משמש, אלא דהוה משמש לבתר, ולא בההוא זמנא. אמר ליה קודשא בריך הוא למשה, חמי משכנא, וחמי נער, כלא מתעכב עד דיתקם הכא לתתא. ואי תימא אי הכי מטטרו"ן איהו דקא משמש, אלא ודאי משכנא דיליה איהו, ומיכאל כהנא רבא איהו דקא משמש גו ההוא משכנא דמטטרו"ן, כגוונא דמשמש כהנא רבא עלאה לעילא, גו משכנא אחרא סתימא דלא אתגלייא, ברזא דעלמא דאתי. תרין משכנין אינון, חד איהו סתימא עלאה, וחד האי משכנא דמטטרו"ן, תרי כהני אינון, חד אור קדמאה, וחד מיכאל כהנא רבא לתתא. מכאן רזין סתימין דבי משכנא, מפומא דבוצינא, משכנא עלאה אתבני על תריסר מרגליטין, שייפין עלאין, ימינא ושמאלא שמאלא וימינא, תלת שמהן אינון כלילין כחדא, ודא עייל בדא ודא עייל בדא. א"ל קדמאה ואתסדר בימינא, א' איהו קדמאה דאיהי ימינא, ואגלים ואתצייר ברזא דימינא, וכד עייל וקא משמש לגו, ואתאחד בהדיה ל', ואקרי ברזא דיליה א"ל, דהא ל' מרזא דלעילא גו קדש הקדשים נפק, לאו דתמן אגלים, אלא ודאי כד נפק אגלים, כשאר אתוון דכד נפקו מרזא דעלמא דאתי אגלימו ואתציירו, אוף הכי האי ל', אף על גב דאיהו רזא דלעילא, לא אגלים עד דנפק לבר, וכדין א"ל ודא רזא דימינא. שמאלא כליל בגויה לימינא, ונטיל האי שמא לגביה, ואתכליל בהדיה, וכד אתכליל:

רעיא מהימנא:

טובה הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה, בתר דאנת בריה, על כל דחשבת למרך יקיים על ידך, ולא תזוז מניה לעלמין, אלא תהא בדיוקניה בכלא, ואנת בגלותא גניז מבני נשא. ואנא מעלמא דא, שליחא דקודשא בריך הוא למימר מלין אלין קדמך, ואנא מצווה מניה, דלא למיזז מינך בכל עת ושעתא דאנת בעי, אנא וכל תנאין ואמוראין דמתיבתאן, קום אשלים פקודין דמרך:

פתח ואמר, ועשו ארון עצי שטים, ספר תורה עמודא דאמצעיתא, ארון דיליה שכינתא, מבית ומבחוץ תצפנו, לקודשא בריך הוא בשכינתיה מלבר ומלגו, (ד"א ל"ג דיליה) וכלא חד, מה דלאו הכי בארון דהאי עלמא, דאורייתא מלגו מין אחד, וארון מין אחרא, דא בכתיבת דיו, ודא עץ מצופה זהב, דודאי אורייתא חביבא מכלא, הדא הוא דכתיב, (איוב כח יז) לא יערכנה זהב וזכוכית. ומסטרא אחרא, אפילו בהאי עלמא אחזי דכלא חד, דיו ועץ (דדיו) מתפוחים דאתעבידו בעץ אינון, (וכל מילין דדיו עץ אינון). ועוד, דיו אוכס מלבר וחורר מלגו, הכי אינון (נ"א חכמים מארי תורה) מארי תורה וחכמים, אוכמים בהאי עלמא דאיהו לבר, שפירין בההוא עלמא דאתי דאיהו מלגו, ובגין דא דיו, לישנא דיו לעבד להיות כרבו, ד"ו יו"ד יד"ו, חכמה ותבונה ודעת, דכתב בר נש בידו בדיו. (ע"כ הרעיא מהימנא):

זוהר חלק ב דף קנט/ב

בהדיה אקרי איהו אלהי"ם. ואי תימא הא אקדים שמאלא ברזא דעלמא דאתי, ודאי הכי הוא, אלא כד נפקו דרגין ברזא דאתוון מגו עלמא דאתי, בעא שמא דא לאתחזאה ולאבתני, לאחזאה על ההוא אתר דנפיק מתמן, ואתבני שמא דא כגוונא דא, א"ל בקדמיתא בסטרא דימינא אתכליל גו שמאלא, ונטיל ליה שמאלא ואקרי אלהי"ם, ודא איהו רזא דימינא א"ל בשמא דאלהי"ם, ועל רזא דא בכל אתר דאיהו דינא, תמן איהו רחמי, דהא כליל איהו דינא, והא אתבני ואתחזי. ההוא דנפק מתמן אמצעיתא, נטיל לתרווייהו, ואשתלים ואקרי אלהינ"ו, הא הכא שלימו דאתחזי מרזא

דעלמא עלאה, וכלא אתכליל דא בדא, כיון דהאי אמצעיטא אשתלים, שרא עליה שמא קדישא מפתחא דכלא דאקרי יהו"ה, וכדין נטיל לכל סטרין, עילא ותתא, ימינא ושמאלא, ולכל סטרין אחרנין. ועל דא, כד אשתלים מרזא דתרין סטרין מימינא ושמאלא, אקרי אלהינ"ו, הא הכא ימינא ושמאלא ואמצעיטא בכללא דשמא דא, ודא אתחזי ואתבני, רזא דאתון נפקו מתמן, כגוונא דא אתבני ואתחזי כל חד וחד. הא אתכליל ימינא בשמאלא, ונטיל שמאלא שמא רזא דימינא, ימינא אן כליל בגויה שמאלא, למהוי נטיל ימינא רזא דשמאלא. אלא כד אתכליל ימינא בשמאלא, ונטיל שמאלא שמא דימינא, ימינא כליל בגויה שמאלא, שמ"א א"ל, ואיהו הי"ם. אמאי הכי, אלא בשעתא דאתבני ההוא אתר דנפקו מתמן, נטיל שמאלא תרין אתון, וימינא נטיל חד מרזא דעלמא דאתי, שמאלא תרין, ואיהו הי"ם, כדין ימינא כליל בגויה לשמאלא, ונטיל לאת בתראה מ', ונטיל י' דהוה בשמאלא, מ' איהו בשלימו מ"ם, ואתבני הכי מים, בההוא י' דנטיל יתיר, כדין ימינא כליל ליה לשמאלא בגויה. לבתר אתבנון אתון, א' דהוה בקדמיתא בסטרא דימינא, אוליד ואפיק את ש' כליל בתלת סטרין, ואשתתף באת א' ואתעביד אש. תו אעדו אתון אלין, גו בטישו דתרין סטרין אלין, ואתקריבו כחדא במחלוקת, ומגו מחלוקת דא דמים באש ואש במים, אוליד אתון ואפיקו את ר ואת ו ואת ה ואתעבידו רוח, ועאל בין תרין סטרין, וכדין אתיישבו אתון קדמאי בדוכתייהו, כל חד וחד בשלימו. תו אתון אעדו ואתגלגלו כחדא, א' אפיק מ', דאיהו מסטרא דיליה בימינא, דהא בימינא אתיישב, מ' אפיק ש', בגין דהא מ', כלילא איהי בקדמיתא הות משמאלא, ואתכליל לבתר בימינא, ואשתלים בתרין סטרין, כיון דאשתלים, אעדו ואולידו כחדא, ואתכללו בתרין סטרין. אתתקפו אתון אמ"ש תלת אלין, ואעדו ואולידו תלת אחרנין גו גלגולא, מ' אתתקו ואעדי ואוליד ר', א' אעדי ואוליד ו', ש' אעדי ואוליד ח' ואשתכלל כלא. תו אעדו אתון אלין רזא אמ"ש, ואתגלגלו כמלקדמין, א' אעדי ואוליד ואפיק את ב' בסטרא דמערב, כדין אתיישב איהו בסטר דרום, מ' אעדי ואוליד ואפיק את ד' בסטרא דצפון, כדין אסתלק איהו בין צפון ודרום ותליא באוירא, ש' אעדי ואוליד ואפיק את ג', ואתיישב בסטרא דמזרח, ואיהו אסתלק בין מערב ומזרח ותליא באוירא, אשתכחו תרין אתון מ"ש תליין באוירא. א' דאשתאר, אסתלק בדוכתיה, וסליק לעילא ואתעטר ביה י"ה, באלין אתתקפו ואעדי ואוליד ה"ו וקאים בדוכתיה, כדין אתעטר ואנהיר ופשיט נהירו, ואוליד נהירו ואפיק את ט', בטישו דקא בטש ונהיר רזא דעלמא עלאה,

זוהר חלק ב דף קס/א

בנהירו. כדין אסתלק א', ונטיל מגו אוירא מ"ש, ואתחברו בהדיה, והו אמ"ש כמלקדמין, ואתיישב א' בסטרא דדרום, ש' בסטרא דמזרח, מ' בסטרא דצפון, סלקא ג' דהוה בסטרא דמזרח, ואעדי ואוליד צ"ת, אתא ב' דהוה בסטר מערב, וסליק ואתחבר בין צ"ת, סליקו א' ו', דא מסטר מערב (נ"א דרום), ודא מסטר מזרח, ואתחברו תרווייהו בהדי ב' בין צ"ת, ואנהיר שמא צבאות. כד אתנהיר שמא דא גו משכנא, אעדו אתון ואולידו ז' ב' (נ"א כ) נ', סליקו אמ"ש כמלקדמין, ואעדו ואולידו ס' ע' פ'. אשתאר ק' יחידאי, וסלקא ונחתא, קיימא גו נוקבא דתהומא רבא, חמא לה קודשא בריך הוא דקא מתערבבא בלא גופא ולא ציורא, ולא עייל למשכנא, עבד לה חופאה למשכנא, ומאי ניהו, יריעות עזים לאהל על המשכן, כמה דאת אמר (שמות כו ז) ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן, לאהל ולא אהל, קו"ף ולא אדם. תו אתגלגלו אתון כמלקדמין גו עובדא דמשכנא אמ"ש, ש' אתגלגלא ואתיישבא בסטר מזרח, ואשתאר ג' תלייא באוירא, מ' אתגלגלא ואתיישבא בסטר צפון, ונפק ד' ואתחבר גו ש' בההוא סטרא, א אתגלגל ואתיישב וסליק לגבי י', וסלקא ואתתקפא בהדיה ונטיל ליה, ואתחבר גו בחבורא חדא שד"י, כד שמא דא אתתקן גו משכנא, כדין קיומא, וקיימא איהו מגו משכנא דלתתא. תו אתון אתגלגלו כמלקדמין לאתיישבא משכנא, סליקו אתון א' ברישא, ת' לבתר, א"ת, ב' ברישא ש' לבתר. אתחלפו אתון אב"ג

ית"ץ, אתגלגלו בגלופי קודשא א' ק', א' אפיק ק' לנטרא משכנא, ק' אפיק ר', ר' אפיק ע' קר"ע. רזא דא (בראשית כז טז) ואת עורות גדיי העזים הלבישה על ידיו ועל חלקת צואריו, כגוונא דא ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן, דהא חולקא דא אצטריך לאחזאה לבר, לנטרא ההיא דלגאו, ועל רזא דא אלבישת ליה ליעקב לבר. קר"ע שט"ן, אתוון אינון רשימן לבר, בגין נטורא דמשכנא דאיהו רזא דברית קדישא, ואתפרעא ערלה לבתר בחופאה דא. תו אתגלגלו אתוון ואפיק א"ת ב"ש שקוצי"ת, בראשית ברא אלהי"ם את השמים ואת הארץ, והארץ היתה תהו וגו', בגלגולא דא והארץ היתה תהו ובהו באתוון קר"ע שט"ן, וחשך על פני תהום. ג' אפיק ר', ד' ק. עד הכא אתוון אתגלגלו, ובטישו דא בדא לתקונא גו משכנא אינון אמ"ש, ואפיקו תולדין ה' צ', ו' פ', אתוון דתליין גו אוירא, ובטישו באינון אחרנין, ואפיקו ציורא דמשכנא ז' ע'. עד הכא קיומא, וחשך על פני תהום, ח' כלהו בסטרוי, אתא ס' ואתחבר בהדיה, כדין יהי אור ויהי אור. אתגלגלו אתוון כמלקדמין אב"ג ית"ץ, אעדו ואולידו ואפיקו ציורא גו רזין דמשכנא, (ס"א בכללא) אתגלגלו חדא ברזא א"ל ב"ם, דהא את א' אעדי, ואוליד ברזא דחילא ותוקפא את ל', אתגבר בתוקפיה ואסתלק ביקריה, ואוליד את ב'. כדין אעדיאו ואולידו אתוון ואתחברו אחרנין אלין, א' אתחבר בגלופיה באת ב', כדין ט"ר בחבורא ט"ת, למהוי אתוון סלקין באתרייהו גו צרופא דרזא דמשכנא (שמות לה טז) את הכיור ואת כנו. יהי רקיע בתוך המים, דהא מיין סליקו ונחתו ברזא דאתוון א"ל, א' אפיק ו', ו' אפיק ק', את ל' סליק, ואתגליפו אתוון בגלופייהו בחבורא חדא, (תהלים כט ג) קול יהו"ה על המים א"ל וגו', אלין אתוון א"ל, דהא אלין אעדו ואולידו ואפיקו אתוון גו ציורין דמשכנא. אמ"ש אעדו ואולידו, ואתגליפו בגלופי רזין דאתוון, לאפקא ציורין דמשכנא, א' אפיק ג', ש'

זוהר חלק ב דף קס/ב

אפיק ו', לחברא גו ג' ברזא גן, תדשא הארץ דשא עשב וגו'. אתגלגלו אתוון כמלקדמין אמ"ש, ברזא ב"ם, באלין כנישו מיא לאתר חד, דכתיב יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד. (עד כאן מצאתי בהעתק):

רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחה, עד דהוו אזלי, אמר רבי יוסי נפתח בעידונין (נ"א בעירין או בעידונין), ונימא מלי דאורייתא, פתח רבי יוסי במלי דקריית שמע ואמר, כתיב (דברים ו ד) שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד, וכתיב (שם כז ט) שמע ישראל היום הזה נהיית לעם, וכתיב (שם ט א) שמע ישראל אתה עובר היום את הירדן, כל הני שמע שמע דקאמר משה אמאי, דהא שמע ישראל דיחודא יאות, (דהאי לדרשא קאתי), הני אחרנין אמאי. אלא כלהו לדרשא קאתו, שמע ישראל דיחודא ודאי האי לדרשא קא אתיא, והכא רמיז ואתחזי יחודא דחכמתא עלאה, שמע, ע' מאתוון רברבן איהי, אמאי, אלא רמז קא רמיז בכללא חדא, לאכללא עילא ותתא כחדא ביחודא חדא, שמע, שם ע', הכא אתכליל האי שם באינון ע' שמהן עלאין, לאכללא לון, דהא שם אתברכא מנייהו ואתכליל בהו, ואצטריך לאכללא לון כחדא ביחודא חד, ולשואה רעותיה בהו, דהא ודאי ע' שמהן אינון ברזא דרתיכא עלאה, ומהאי רתיכא עלאה אתברכא האי שם ואתכליל בגווייהו. ולבתר ישראל בכלל, אבל הא תנינן, דא ישראל סבא, למהוי ישראל בכללא חדא, ההוא אתר דבקותא דכלא, ועל דא שמע ישראל, השתא אתדבקת אתתא בבעלה, והוי כלא בכללא חדא, ודא שמע ישראל דיחודא, (ישראל) לבתר קא מיחד תלת סטרין יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד, למהוי כלא חד. שמע ישראל דכלהו שאר לאו אינון כהאי גוונא, אבל כלהו אחרנין לדרשא קאתו, וכלהו באתר אחרא אתדבקא, שמע ישראל אתה עבר היום, שמע ישראל היום הזה נהיית לעם, וכלהו בדרגא תתאה אתדבכו. שמע ישראל היום הזה נהיית לעם, שמע ישראל יאות, היום הזה נהיית לעם מהו, היית מבעי ליה, מאי נהיית, אלא בכל אתר עם כד

אתברו לבייהו לפולחנא, כמה דאת אמר (דניאל ח כז) נהייתי ונחליתי, ודא הוא דכתיב (דה"א כח ב) שמעוני אחי ועמי, אי אחי למה עמי, ואי עמי למה אחי, אלא אמר דוד, אי ברעותא אתון אחי, ואי לאו אתון עמי לתברא לבייכו לפולחני, כך היום הזה נהיית לעם, תברת לבך לפולחנא דקודשא בריך הוא. שמע ישראל אתה עובר היום את הירדן, כלא בדרגא תתאה איהו, ושמע ישראל דיחודא הוא דרגא עלאה, מה בין האי להאי, אלא ההוא שמע ישראל דיחודא, לא הוי בכולהו כהאי גוונא, דהא איהו הוי רזא דעילא ותתא (כדקא יאות), ואיהו רזא לקבלא עלייהו עול מלכות שמים בכל סטרא, בגין דיצטריך ליה לבר נש למהוי זמין (בההוא שמע) בההיא שעתא, ליחדא שמא דקודשא בריך הוא, ולקבלא עליה עול מלכות שמים. ובשעתא דאתי בר נש לקבלא עליה עול מלכות שמים, כדין שכינתא אתיא ושריא על רישיה, וקאים עליה כסהיד לסהדא סהדותא קמי מלכא קדישא, דהאי איהו דקא מיחד שמייה תרי זמני ביומא, ושמייה אתיחד עילא ותתא כדקא יאות, ועל דא ע' משמע ישראל מאתון רברבן, וד' נמי מאתון רברבן, למהוי עד קמי מלכא קדישא, והא אוקמוה. יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה, ודא הוא רזא דיחודא בתלת סטרין, כמה דאוקמיה בוצינא קדישא ואתער ביה בכמה דוכתי, ולית לן רשו לאתערא ביה יתיר, ודאי האי בר נש דקא מיחד שמא

זוהר חלק ב דף קסא/א

דקודשא בריך הוא עילא ותתא כדקא יאות, שכינתא אתיא ושריא על רישיה, ומברך ליה בשבע ברכאן, וקרי עליה (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בכך אתפאר. רבי חייא פתח אבתריה ואמר, (דברים ד לה) אתה הראת לדעת כי יהו"ה הוא האלהי"ם וגו', האי קרא אית לאסתכלא ביה, אתה הראת, מאי הראת. אלא כד נפקו ישראל ממצרים לא הוו ידעי ברזא דמהימנותא דקודשא בריך הוא כלום, בגין דכלהו הוו פלחי פולחנא נוכראה בגלותא, ואנשו כל עיקרא דמהימנותא דהוה בהו בקדמיתא, דיריתו כל אינון תריסר שבטין מאבוהון יעקב. וכד אתא משה אוליף לון דאית אלו"ה עלאה בעלמא, כמה דאוקמוה, לבתר חמו כל אינון נסין וגבורן דעל ימא, וכל נסין וגבורן דעבד להו במצרים, לבתר חמו כמה גבורן במנא ובמיא, ואתיהיבת לון אורייתא, ואוליפו ארחי דקודשא בריך הוא. עד דמטי לעדנא דא, אמר לון משה, עד השתא אצטריכנא למילף לכו כמה דילפין לרביא, (מכאן ולהלאה) ודא הוא אתה הראת לדעת, ואוליפת עד הכא לדעת למנדע ולאסתכלא ולמיעל ברזא דמהימנותא. ומאי איהי, כי יהו"ה הוא האלהי"ם, אי תימא מלה זעירא היא למנדע, הא כתיב וידעת היום והשבות אל לבבך כי יהו"ה הוא האלהי"ם בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד, הכא תליא כל רזא דמהימנותא, למנדע מגו דא רזא דכל רזין, למנדע סתימו (נ"א רזא דכל וכו') דכל סתימין. יהו"ה אלהי"ם שם מלא וכלא חד, אתה הראת לדעת, הכא רזא דרזין לאינון ידעי מדין. זכאין אינון כל אינון דמשתדלי באורייתא, בגין דכד ברא קודשא בריך הוא עלמא, אסתכל בה באורייתא וברא עלמא, ובאורייתא אתברי עלמא, כמה דאוקמוה דכתיב (משלי ח ל) ואהיה אצלו אמון, אל תקרי אמון אלא אמון. וכי אורייתא אומנא הוה, אין, למלכא דבעי למעבד פלטרין, אי לא שוי לגביה אומנא לא יכיל למעבד פלטרין, כיון דפלטרין אתעבידו, לא סליק שמא אלא דמלכא, אלין פלטרין דעבד מלכא, מלכא שוי באינון פלטרין מחשבה. כך קודשא בריך הוא בעי למברי עלמא, אסתכל באומנא, ואף על גב דאומנא עבד פלטרין, לא סליק שמא אלא דמלכא, אלין פלטרין דעבד מלכא, ודאי מלכא בנה פלטרין, אורייתא צווחת ואהיה אצלו אמון, בי ברא קודשא בריך הוא עלמא. דעד לא אתברי עלמא, אקדימת אורייתא תרין אלפא שנין לעלמא, וכד בעא קודשא בריך הוא למברי עלמא, הוה מסתכל בה באורייתא בכל מלה ומלה, ועבד לקבלה אומנותא דעלמא, בגין דכל מלין ועובדין דכל עלמין באורייתא אינון, ועל דא קודשא בריך הוא הוה מסתכל בה וברא עלמא. לאו דאורייתא ברא עלמא, אלא קודשא בריך הוא באסתכלותא דאורייתא ברא עלמא, אשתכח

דקודשא בריך הוא איהו אומנא, ואורייתא לקבליה ולגביה אומנא, דכתיב ואהיה אצלו אמון, ואהיה אמון לא כתיב, אלא אצלו, הואיל וקודשא בריך הוא אסתכל בה, אצלו הוה אומנא. ואי תימא מאן יכיל למהוי אומנא לגביה, אלא אסתכלותא דקודשא בריך הוא בגוונא דא, (ד"א אתעביד כלא בלא עמל ויגיעה, דכתיב (תהלים לג ו) בדבר יהו"ה שמים נעשו וגו', בגוונא דא באסתכלותא דיליה היא אומנא), באורייתא כתיב בה (בראשית א א) בראשית ברא אלהי"ם את השמים ואת הארץ, אסתכל בהאי מלה וברא את השמים, באורייתא כתיב בה ויאמר אלהי"ם יהי אור, אסתכל בהאי מלה וברא את האור, וכן בכל מלה ומלה דכתיב בה באורייתא, אסתכל קודשא בריך הוא ועבד ההיא מלה, ועל דא כתיב ואהיה אצלו אמון, כגוונא דא כל עלמא אתברי. כיון דאתברי עלמא, כל מלה ומלה לא הוה מתקיים, עד דסליק ברעותא למברי אדם דיהוי משתדל באורייתא, ובגינה אתקיים עלמא, השתא

זוהר חלק ב דף קסא/ב

כל מאן דאסתכל בה באורייתא ואשתדל בה, כביכול הוא מקיים כל עלמא, קודשא בריך הוא אסתכל באורייתא וברא עלמא, בר נש מסתכל בה באורייתא ומקיים עלמא, אשתכח דעובדא וקיומא דכל עלמא אורייתא איהי, בגין כך זכאה איהו בר נש דאשתדל באורייתא, דהא איהו מקיים עלמא. בשעתא דסליק ברעותא דקודשא בריך הוא למברי אדם, קאים קמיה בדיוקניה וקיומיה כמה דאיהו בהאי עלמא, ואפילו כל אינון בני עלמא עד לא ייתון בהאי עלמא, כלהו קיימין בקיומיהו ובתקונייהו כגוונא דקיימין בהאי עלמא, בחד אוצר דתמן כל נשמתין דעלמא מתלבשן בדיוקניהו. ובשעתא דזמינן לנחתא בהאי עלמא, קרי קודשא בריך הוא לחד ממנא די מני קודשא בריך הוא ברשותיה כל נשמתין דזמינן לנחתא להאי עלמא, ואמר ליה זיל אייתי לי רוח פלוני, בההיא שעתא אתייה ההוא נשמתא מתלבשא בדיוקנא דהאי עלמא, וההוא ממנא אחזי לה קמי מלכא קדישא, קודשא בריך הוא אמר לה ואומי לה, דכד תיחות להאי עלמא דתשתדל באורייתא למנדע ליה, ולמנדע ברזא דמהימנותא, דכל מאן דהוי בהאי עלמא ולא אשתדל למנדע ליה, טב ליה דלא יתברי, בגין כך אתחזי קמי מלכא קדישא, למנדע בהאי עלמא ולאשתדל ביה בקודשא בריך הוא, ברזא דמהימנותא. הדא הוא דכתיב (דברים ד לה) אתה הראת לדעת, אתחזיאת על ידא דההוא ממנא קמי קודשא בריך הוא, לדעת, למנדע ולאסתכלא בהאי עלמא ברזא דמהימנותא ברזא דאורייתא, וכל מאן דהוה בהאי עלמא, ולא אשתדל באורייתא למנדע ליה, טב ליה דלא אתברי, דהא בגין דא אייתי ליה קודשא בריך הוא לבר נש בהאי עלמא, לדעת כי יהו"ה הוא האלהי"ם. דא איהו כללא דכל רזא דמהימנותא, (נ"א כללא) דכל אורייתא, כללא דעילא ותתא, ורזא דא איהו כללא דכל רזא דמהימנותא, והכי הוא ודאי. כללא דכל אורייתא, דא איהו רזא דתורה שבכתב, ודא איהו רזא דתורה שבעל פה, וכלא חד כללא דרזא דמהימנותא, בגין דאיהו שם מלא, דאיהו רזא דמהימנותא, ומאן איהו, יהו"ה אחד ושמו אחד, יהו"ה אחד, שמע ישראל יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה אחד, דא איהו יחודא חד, ושמו אחד, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, הא יחודא אחרא, למהוי שמיה חד, ורזא דא (מ"א יח לט) יהו"ה הוא האלהי"ם, דא כתיב כד אינון ביחודא חדא. ואי תימא, אי הכי כגוונא דכתיב (זכריה יד ט) יהו"ה אחד ושמו אחד, לאו איהו יהו"ה הוא האלהי"ם, דאי כתיב (נ"א יהו"ה ושמו הוא אחד), יהו"ה אחד ושמו הוא אחד, הוה אמינא הכי, אבל לא כתיב אלא יהו"ה אחד ושמו אחד, ואצטריך למימר כגוונא דא יהו"ה הוא, האלהי"ם הוא, ואתחזי יהו"ה אחד ושמו אחד. אלא כלא חד, דכד מתייחדן תרין שמהן אלין, דא ביחודא חד ודא ביחודא חד, כדין תרין שמהן אלין אתעבידו חד, ואתכלילו דא בדא, והוי כלא שמא שלים ביחודא חדא, ובכך יהו"ה הוא האלהי"ם, דהא כדין אתכליל כלא דא בדא למהוי חד, ועד דאתיחדו כל חד, דא בלחודוי ודא בלחודוי, לא אתכלילו דא בדא למהוי כלא חד. כללא דכל אורייתא הכי איהו ודאי, דהא אורייתא איהו תורה

שבכתב, ואיהו תורה שבעל פה, תורה שבכתב דא איהו דכתיב יהו"ה, תורה דבעל פה דא הוא דכתיב האלהי"ם, ובגין דאורייתא איהו רזא דשמא קדישא, אקרי הכי תורה שבכתב ותורה דבעל פה, דא כלל ודא פרט, כלל אצטריך לפרט, ופרט אצטריך לכלל, ואתייחדו דא בדא למהוי כלא חד, ועל דא כללא דאורייתא איהו כללא דעילא ותתא, בגין דשמא דא לעילא ושמא דא לתתא, דא רזא דעלמא עלאה, ודא רזא דעלמא תתאה, ועל דא כתיב אתה הראת לדעת כי יהו"ה הוא

זוהר חלק ב דף קסב/א

האלהי"ם, דא איהו כללא דכלא, ודא אצטריך בר נש למנדע בהאי עלמא. ואי תימא פקודי אורייתא אן אינון הכא בכללא דא, אלא דא איהו זכור ודא איהו שמור, וכל פקודי אורייתא בהני כלילן ברזא דזכור וברזא דשמור, וכלא איהו חד. פתח רבי יוסי ואמר, הא דתנינן דצלוחא דערבית חובה, חובה איהי ודאי, בגין דקריאת שמע דערבית חובה, וקודשא בריך הוא אתיחד בליליא כמה דאתיחד ביממא, ומדת ליליא אתכליל ביממא, ומדת יממא אתכליל בליליא, ואתעביד יחודא חדא, ומאן דאמר רשות, בגין אמורין ופדרין דמתאכלי בליליא והא אוקימנא כתיב (דברים ו ה) ואהבת את יהו"ה אלהי"ך בכל לבבך ובכל נפשך וגו', האי קרא אוקימנא ליה, ואוקמוה חברייא, אבל אית לשאלא, אי בהאי יחודא דשמע ישראל אתכליל כלא ימינא ושמאלא, אמאי (כתיב) לבתר ואהבת, (שם יא יג) והיה אם שמוע, דהא ביחודא אתכלילו, אבל התם בכלל, והכא בפרט, והכי אצטריך. וברזא דיחודא דא אתערנא ביה, יחודא דא איהו כגוונא דתפלין דרישא ותפלין דדרועא, בתפלין דרישא ארבע פרשיין והא אתמר, והכא תלת שמהן אינון, התם בתפלין דרישא ארבע פרשיין, כל חד וחד בלחודוי, והכא תלת שמהן, מה בין האי להא. אלא אינון ארבע פרשיין הא אתעררו בהו, חד נקודה קדמאה עלאה, וחד רזא דעלמא דאתי, וחד ימינא, וחד שמאלא, אלן רזא דתפלין דרישא. והכא ברזא דיחודא דא תלת שמהן, ואינון כגוונא דאינון ארבע פרשיות, יהו"ה קדמאה דא נקודא עלאה ראשיתא דכלא, אלהינ"ו רזא דעלמא דאתי, יהו"ה בתראה כללא דימינא ושמאלא כחדא בכללא חדא, ואלין אינון תפלין דרישא, ודא איהו יחודא קדמאה. תפלין דדרועא כללא דכל הנני כחדא, ודא איהו רזא ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, הכא כללא דאינון תפלין דרישא דאתכלילו גו תפלין דדרועא. ורזא דא, ברוך דא רזא דנקודא עלאה, דאיהו ברוך, דכל ברכאן נבעין מתמן, ואי תימא עלמא דאתי אקרי ברוך, לאו הכי דהא נקודה עלאה איהו דכר, עלמא דאתי נוקבא, איהו ברוך ואיהי ברכה, ברוך דכר, ברכה נוקבא, ועל דא ברוך איהו נקודא עלאה. שם, דא עלמא דאתי, דאיהו שם גדול, כמה דאת אמר (יהושע ז ט) ומה תעשה לשמך הגדול, כבוד, דא כבוד עלאה דאיהו ימינא ושמאלא, וכלהו כלילן בהאי תפלה של יד, דאיהו מלכותו, ונטיל כלא בגויה, ובהאי מלכותו אתכלילן ביה עלמין כלהו, למיזן לון ולספקא לון בכל מה דאצטריכו, ועל דא לעולם ועד, ודא איהו יחודא דתפלין דרישא ותפלין דדרועא, וכגוונא דרזא דיחודא דתפלין, הכי איהו יחודא דכלא, ודא איהו ברירא דמלה. והא סדרנא יחודא דא קמי בוצינא קדישא, ואמר לי דהא בארבע גוונין אתסדר יחודא, ודא ברירא מכלהו, והכי איהו ודאי, וכלהו רזא דמהימנותא, אבל סדורא דתפלין דא, איהו יחודא עלאה כדקא יאות. ומגו דאתכלילו ימינא ושמאלא ברזא דשמא קדישא בארץ כלל, אצטריך לבתר לאפקא לון בארץ פרט, אבל לאו בארץ יחודא, דהא יחודא בקרא קדמאה איהו, למהוי יהו"ה אחד בתפלין דרישא, ושמו אחד בתפלין דדרועא, והוי כלא חד. כיון דיחודא דא אתסדר כלא בכללא, מרישא דנקודא עלאה (ס"א דאיהו ראשיתא דכלא), אצטריך לבתר לאתערעא מרישא (ס"א מרזא) דנהורא קדמאה, דאיהו רישא דכלא, ואהבת, דא ראשיתא דימינא, למרחם ליה לקודשא בריך הוא ברחימו דאתדבקותא דייליה, ומאן איהו (נ"א רחימו

דאתער ימינא), ימינא דאיהו אתער רחימו, מאן דרחים ליה לקודשא בריך הוא, איהו אתער ימינא דיליה לגביה, ומקבל ליה

זוהר חלק ב דף קסב/ב

ברחימו, כל מלין דעלמא לא תליין אלא ברעותא, רוח אמשיך רוח ואייתי רוח, וסימנך דא (איוב לד יד) אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף. כד אתער בר נש רחימו לגבי קודשא בריך הוא, אתערותא דימינא לא אתער אלא בתלת גוונים כמה דאת אמר, (דברים ו ה) בכל לבבך, ובכל נפשך, ובכל מאדך, הא תלת גוונים הכא, דלא תימא או האי או האי, דהא לא כתיב או בכל לבבך או בכל נפשך או בכל מאדך, אלא כולהו אצטריך, לבא ונפשא וממונא, וכדין קודשא בריך הוא אתער ימיניה לגביה, ופשיט ליה לקבליה, ומקבלא ליה, ועל דא כתיב (תהלים קי א) נאם יהו"ה לאדוני שב לימיני, ורזא דהאי קרא הא אתערנא ביה, דדוד מלכא על דרגא דיליה קאמר, כד אתקשר בימינא. תליסר פקודין הכא בימינא, ואהבת את יהו"ה אלהי"ך הא חדא, בכל לבבך תרין, ובכל נפשך תלת, ובכל מאדך ארבע, ושננתם לבניך חמשא, ודברת בם הא שיתא, בשבתך בביתך הא שבעה, ובלכתך בדרך הא תמניא, ובשכבך הא תשעה, ובקומך הא עשרה, וקשרתם לאות על ירך הא חד סר, והיו לטטפת בין עיניך הא תריסר, וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך הא תליסר. תליסר פקודין אלין תליין בימינא, ושמאלא אתכליל בימינא, והכי אצטריך, ובכל זמנא דשמאלא אתער, ימינא שארי ביה ברישא. ובגין דא אם יזכון שמאלא אתכליל בימינא, ואי לאו ימינא אתכליל בשמאלא, ושלטא שמאלא, וסימנא דא "אם" ברישא כגון (ויקרא כו ג) אם בחוקותי תלכו, ובכל אתר שמאלא אתער ברחימו ברזא דימינא, ולבתר אתתקף דיניה כמה דאצטריך, וכך אצטריך בכל אתר, והא אתערו חברייא בהני מלין, אתא רבי חייא ונשקיה:

פתח ואמר, ואת המשכן תעשה עשר יריעות וגו', הא הכא רזא דיחודא, דהא תקונא דמשכנא מכמה דרגין איהו, דכתיב ביה והיה המשכן אחד, לאתחזאה דכל שייפין דגופא כלהו רזא דגופא חד. בבר נש אית ביה כמה שייפין עלאין ותתאין, אלין פנימאין לגו ואלין באתגליא לבר, וכלהו אקרון גופא חדא, ואקרי בר נש חד בחבורא חדא, אוף הכי, משכנא כלהו שייפין כגוונא דלעילא, וכד אתחברו כלא כחדא, כדין כתיב והיה המשכן אחד (נ"א כגוונא דאדם). פקודי אורייתא כלא שייפין ואברין ברזא דלעילא, וכד מתחברן כלהו כחד, כדין כלהו סלקן לרזא חד, רזא דמשכנא דאיהו אברין ושייפין, כלהו סלקין לרזא דאדם, כגוונא דפקודי אורייתא, דהא פקודי אורייתא כלהו ברזא דאדם דכר ונוקבא, דכד מתחברן כחדא אינון חד רזא דאדם. מאן דגרע אפילו פקודא חדא דאורייתא, כאלו גרע דיוקנא דמהימנותא, דהא כלהו שייפין ואברין בדיוקנא דאדם, ובגין כך כלא סלקא ברזא דיחודא, ועל דא ישראל אינון גוי אחד, דכתיב (יחזקאל לד לא) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם, וכתיב (ש"ב ז כג) ומי כעמך כישראל וגו'. רבי יצחק הוה שכיח קמיה דרבי אלעזר, אמר ליה, ודאי רחימו דקודשא בריך הוא דבר נש רחים ליה, לא אתער אלא מלבא, בגין דלבא איהו אתערותא לאתערא לגביה רחימו, (ורחמנא לבא בעי), אי הכי אמאי כתיב בכל לבבך ולבתר ובכל נפשך, דמשמע דתרין גוונים אינון, חד לבא וחד נפשא, אי לבא הוא עקרא מאי בעי נפשא. אמר ליה, ודאי לבא ונפשא תרין אינון ואתאחדן לחד, דהא לבא ונפשא וממונא כלהו אתאחדן דא בדא, ולבא איהו עקרא ויסודא דכלא. והא דאתמר בכל לבבך, בתרין לבין איהו, דאינהו תרין יצרין, חד יצרא טבא וחד יצרא בישא, ותרין אלין כל חד וחד אקרי לב, דא

זוהר חלק ב דף קסג/א

אקרי לב טוב ודא אקרי לב רע, ובגין כך איהו לבבך, דאינון תרין יצר הטוב ויצר הרע. ובכל נפשך, ובנפשך מבעי ליה, מאי ובכל נפשך, האי בכל אמאי, אלא לאכללא נפ"ש ורו"ח ונשמ"ה, דא איהו ובכל נפשך, בכל מה דאחיד האי נפש. ובכל מאודך, אוף הכי כמה זינין אינון דממונא, כלהו משניין אלין מאלין, ועל דא כתיב בכל, רחימו דקודשא בריך הוא לממסר ליה כל דא, למרחם ליה בכל חד וחד. ואי תימא ביצר הרע היך יכיל בר נש למרחם ליה, דהא יצר הרע מקטרגא איהו דלא יקרב בר נש לפולחנא דקודשא בריך הוא, והיך ירחים ליה ביה, אלא דא איהו פולחנא דקודשא בריך הוא יתיר, כד האי יצר הרע אתכפיא ליה, בגין רחימו דקא מרחם ליה לקודשא בריך הוא, דכד האי יצר הרע אתכפיא, ותבר ליה ההוא בר נש, דא איהו רחימו דקודשא בריך הוא, בגין דידע לקרבא לההוא יצר הרע לפולחנא דקודשא בריך הוא. הכא איהו רזא למארי מדין, כל מה דעבד קודשא בריך הוא עילא ותתא, כלא איהו בגין לאחזאה יקרא דיליה, וכלא איהו לפולחניה, וכי מאן חמי עבדא דלהוי מקטרגא דמאריה, ובכל מה דרעותיה דמאריה אתעביד איהו מקטרגא, רעותיה דקודשא בריך הוא דיהון בני נשא תדיר בפולחניה, ויהכון בארץ קשוט, בגין למזכי לון בכמה טבין, הואיל ורעותיה דקודשא בריך הוא בהאי, היך אתיא עבדא בישא ואשתכח מקטרגא מגו רעותיה דמאריה, ואסטי לבני נשא לארץ ביש, ואדחי לון מארץ טב, ועביד לון דלא יעבדון רעותא דמאריהון, ואסטי לבני נשא לארץ ביש. אלא ודאי רעותיה דמאריה עביד, למלכא דהוה ליה בר יחידי, והוה רחים ליה יתיר, ופקיד עליה ברחימו דלא יקרב גרמיה לאתתא בישא, בגין דכל מאן דיקרב לגבה לאו כדאי איהו לאעלא גו פלטרין דמלכא, אודי ליה ההוא ברא למעבד רעותיה דאבוי ברחימו. בביתא דמלכא לבר הות חדא זונה, יאה בחיזו ושפירא בריוא, ליומין אמר מלכא בעינא למחמי רעותיה דברי לגבאי, קרא לה לההיא זונה, ואמר לה זילי ותפתי לברי, למחמי רעותיה דברי לגבאי, ההיא זונה מאי עבדת, אזלת אבתריה דבריה דמלכא, שראת לחבקא ליה ולנשקא ליה ולפתי ליה בכמה פתויין, אי ההוא ברא יאות ואצית לפקודא דאבוי, גער בה ולא אצית לה ודחי לה מניה, כדין אבוי חדי בבריה, ואעיל ליה לגו פרגודא דהיכליה, ויהיב ליה מתנן ונבזבזא ויקר סגיא, מאן גרים כל האי יקר להאי ברא, הוי אימא ההיא זונה. וההיא זונה אית לה שבחא בהאי או לא, ודאי שבחא אית לה מכל סטריין, חד דעבדת פקודא דמלכא, וחד דגרמת ליה לההוא ברא לכל ההוא טיבו, לכל האי רחימו דמלכא לגביה, ועל דא כתיב (בראשית א לא) והנה טוב מאד, והנה טוב דא מלאך חיים, מאד דא מלאך המות, דאיהו ודאי טוב מאד למאן דאצית פקודין דמאריה. ותא חזי, אי לא יהא האי מקטרגא, לא ירתון צדיקיא הני גנזיא עלאין דזמינין לירתא לעלמא דאתי, זכאין אינון דאערעו בהאי מקטרגא, וזכאין אינון דלא אערעו ביה, זכאין אינון דאערעו ביה ואשתזיבו מיניה, דבגיניה ירתין כל אינון טבין וכל אינון עדונין וכל אינון כסופין דעלמא דאתי, דעליה כתיב (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהי"ם זולתך. וזכאין אינון דלא אערעו ביה, דבגיניה ירתין גיהנם, ואטרדו מארץ החיים, דהא אינון חייביא דאערעו ביה הוו צייתין ליה ואתמשכו אבתריה, ועל דא אית לצדיקיא למחזק ליה טבין, דהא בגיניה ירתין כל אינון טבאן ועדונין וכסופין לעלמא דאתי. תועלתא דהאי מקטרגא כד חייביא צייתין ליה

זוהר חלק ב דף קסג/ב

מאי איהי, אלא אף על גב דלית ליה תועלתא, פקודא דמאריה איהו עביד, ותו דהא אתתקף בגין האי, דהואיל ואיהו רע אתתקף כד עביד ביש, חייבא לא אתתקף עד דקטיל בר נש, כיון דקטיל בני נשא כדין אתתקף ואתגבר בחיליה ואית ליה נייחא. כך ההוא מקטרגא דאתקרי מלאך המות לא אתגבר בחיליה, עד דאסטי לבני נשא ומקטרג לון וקטיל לון, כדין אית ליה נייחא ואתתקף

ואתגבר בחיליה, כמה דאתקף סטרא דחיים כד בני נשא טבין ויהכון בארץ מישר, אוף הכי האי מקטרגא אתתקף ואתגבר כד חייביא צייתין ליה ושליט עלייהו, רחמנא לישזבן. וזכאין אינון דזכאן לנצחא ליה ולאכפיא ליה, למזכי בגיניה לעלמא דאתי, ואתתקף בר נש במלכא קדישא תדיר, על דא ודאי אתמר (תהלים פד ו) אשרי אדם עוז לו בכ מסלות בלבבם, זכאין אינון בהאי עלמא ובעלמא דאתי. רבי יוסי ורבי יהודה ורבי חייא הוו אזלי בארשא, פגע בהו רבי אלעזר, עד דחמו ליה נחתו מן חמרי כלהו, אמר רבי אלעזר, ודאי אנפי שכינתא חמינא, דהא כד חמי בר נש צדיקיא או זכאין די בדרא ואערע בהו, ודאי אינון אנפי שכינתא. ואמאי אקרון אנפי שכינתא, בגין דשכינתא אסתרת בגווייהו, איהו בסתימו ואינון באתגליא, בגין דשכינתא אינון דקרבין לה אקרון פנים דילה, ומאן אינון, אינון דאיהי אתתקנת בהדייהו לאתחזאה לגבי מלכא עלאה, והואיל ואתון הכא, ודאי שכינתא אתתקנת עלייכו, ואתון פנים דילה, (ס"א ואערע בהו, ודאי חמי אנפי שכינתא, בגין דשכינתא אסתרת בגווייהו, איהי בסתימו ואינון באתגלייא, ואיהי אתתקנת בהדייהו לאתחזאה קמי מלכא, והואיל ואתון הכא תלתא, ודאי שכינתא אתתקנת עלייכו ושרייה בגווייכו). פתח ואמר, (בראשית לג יא) קח נא את ברכתי אשר הובאת לך וגו', כד חמא יעקב לסמא"ל מקטרגא בההוא ליליא, חמא ליה בההוא דיוקנא דעשו, ולא אשתמודע ביה עד דסליק צפרא, כיון דסליק צפרא ואשגח ביה, חמא ליה באנפין סתימין ואתגליין, אסתכל בההוא דיוקנא דהוה כדיוקנא דעשו, מיד אשגח וידע דהוה ממנא דעשו, אתקיף ביה, מה כתיב (שם לב כז) ויאמר שלחני כי עלה השחר, וחברייא אתערו, דבגין דמטא זמניה לזמרא ולשבחא ליה לקודשא בריך הוא, ועל דא כי עלה השחר. והכא אית לאסתכלא, דודאי שלטנותא דיליה לאו איהו אלא בליליא גו חשוכא, ורזא דא (שיר ג ח) מפחד בלילות, דא פחדא דגיהנם, ומה דאמר בלילות, רצונו לומר איהו ונוקביה, ובגיני כך לא שליט אלא בליליא. ודא דאמר ויאמר שלחני כי עלה השחר, מאי כי עלה השחר, בגין דכד אתי צפרא ואתעבר שלטנו דחשוכא דליליא, כדין עאל איהו ואוכלוסיה בנוקבא דתהומא רבא דלסטר צפון, עד דעאל ליליא ואשתרו כלבי, ושלטי ומשטטי בליליא (ד"א בעלמא) עד דאתי צפרא, ועל דא הוה דחיק לומר שלחני כי עלה השחר, דהא לא שליט ביממא. כגוונא דא גלותא דישראל דאיהו בליליא ואקרי לילה, אדום חייבא שלטא עלייהו דישראל, עד דייתי צפרא וינהיר לון קודשא בריך הוא ויתעבר שלטניהון. ועל דא כי עלה השחר, דחיק הוה בידיה ותשש חיליה, דהא אתעבר ליליא, ועל דא אתתקף יעקב ביה, וחמא דיוקניה כדיוקנא דעשו, אבל לא באתגליא כל כך, וכדין אודי ליה על ברכאן. מה כתיב לבתר, (בראשית לג י) כי על כן ראיתי פניך כראות פני אלהי"ם ותרצני, דחמא באינון אנפין דעשו, כדיוקנא דאתחזי ליה סמא"ל ממש, דהא בכל אתר דבר נש אתקשר הכי אתחזי באנפוי. ואתון קדישי עליונין, שכינתא בהדייכו, ואנפין דלכון כאינון אנפין דילה, זכאין אתון. אמר אי בארשא חדא הוינא אזלי בהדייכו, הוינא יתיב עמכון, השתא דאתון לארחייכו, ואנא לארחי, אתפרש מנייכו במילי

זוהר חלק ב דף קסד/א

דאורייתא. פתח ואמר, (תהלים קכז א) שיר המעלות לשלמה, אם יהו"ה לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו, אם יהו"ה לא ישמר עיר שוא שקד שומר, וכי שלמה אמר תושבחתא דא כד בנה בי מקדשא, לאו הכי, דהא דוד מלכא אמר ליה בגין שלמה מלכא בריה, כד אתא נתן לגביה ואמר ליה על שלמה דאיהו יבני בי מקדשא, ולבתר דוד מלכא אחזי לשלמה בריה דיוקנא דבי מקדשא, כיון דחמא דוד דיוקנא דבי מקדשא וכל תקונוי, אמר שירתא על שלמה בריה, ואמר אם יהו"ה לא יבנה בית וגו'. דבר אחר, שיר המעלות לשלמה, למלכא דשלמא דיליה, והאי שירתא איהו שירתא ותושבחתא על כל שאר שירתא, ושירתא דהא סלקא על כלהו. אם יהו"ה לא יבנה בית, דחמא דוד מלכא כל אינון עמודין שבעה, דהאי בית קאים עלייהו, דאינון קיימי שורין שורין

למבני האי בית, לעילא מכלהו קיימא מאריה דביתא, דאזיל על גבייהו ויהיב לון חילא ותוקפא לכל חד וחד כדקא יאות, ועל דא אמר דוד, אי האי מלכא דשלמא כלא דיליה דאיהו מאריה דביתא לא בני להאי ביתא, שוא עמלו בוניו בו, אינון קיימין דקיימין למבני על האי ביתא. אם יהו"ה לא ישמר עיר, דא מלכא דשלמא כלא דיליה, שוא שקד שומר, דא איהו חד קיימא דעלמא אתתקן עליה, ומנו צדיק, דהא איהו נטיר לה להאי עיר. משכנא דעבד משה, יהושע הוה קאים תדיר ונטיר ליה, דהא לית נטירו דיליה בר ביה דאקרי נער, דכתיב (שמות לג יא) ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל. לבתר האי משכנא לא הוה נטיר אלא בגין נער אחרא, דכתיב (ש"א ג א) והנער שמואל משרת (והוה מסדר תמן), בגין דלית נטירו דמשכנא אלא בנער, (אבל בי מקדשא לאו הכי דלאו נטירו דיליה אלא בקודשא בריך הוא, דכתיב אם יהו"ה לא ישמר עיר שוא שקד שומר), ומאן איהו שומר, דא ההוא דנטיר משכנא דאקרי הכי נער מטטרו"ן. אבל אתון קדישי עליונין, לאו נטירו דלכון כנטירו דמשכנא, אלא נטירו דלכון כנטירו דבי מקדשא, קודשא בריך הוא בלחודוי, דכתיב אם יהו"ה לא ישמר עיר שוא שקד שומר, דהא בכל זמנא דצדיקיא אזלי בארחא, קודשא בריך הוא נטיר לון תדיר, דכתיב (תהלים קכא ח) יהו"ה ישמר צאתך ובואך. אזלו אבתריה ואוזפוהו תלת מילין, ואהדרו לארחייהו, קרו עליה (שם צא יא) כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך, על כפים ישאונך וגו', (משלי כג כה) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך:

ואת המשכן תעשה עשר יריעת וגו', רבי יהודה פתח, (שם יד כח) ברב עם הדרת מלך ובאפס לאם מחתת רזון, ברב עם הדרת מלך, אלין אינון ישראל, דכתיב בהו (דברים ז ו) כי עם קדוש אתה ליהו"ה אלהי"ך, ואינון עמא דסלקין לכמה אלפין ולכמה רבוון, וכד אינון סגיין בחושבניהון, יקרא דקודשא בריך הוא איהו, דהא עלאין ותתאין משבחן שמיה דמלכא עלאה, ומשבחן ליה בגין עמא קדישא דא, דהא הוא דכתיב (שם ד ז) רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה. ואי תימא הא כתיב, (שם ז ז) כי אתם המעט מכל העמים, אלא מכל העמים ודאי, אבל מעמא חד יתיר סגיין אינון, דהא לית עמא בכל עלמא רב וסגי כישראל, ואי תימא הא בני ישמעאל והא בני אדום הא כמה אינון, ודאי הכי סגיין אינון, אבל כל שאר עמין כלהו מתערבי אלין באלין, בנין אית לעם דא בעם דא, ולאלין בנין בעם אחרא ולאלין באחרא, ובגין כך לית עמא בכל עלמא רב סגי כישראל, עמא ברירא ויחידאה, אלין באלין בלא ערבוביא אחרא כלל, דכתיב כי עם קדוש אתה ליהו"ה אלהי"ך, ובך בחר יהו"ה, ועל דא ברב עם הדרת מלך, הדורא איהו דמלכא עלאה קודשא בריך הוא. תו בזמנא

זוהר חלק ב דף קסד/ב

דקודשא בריך הוא אתי לבי כנישתא (דאיהו מקדש מעט), וכל עמא אתיין כחדא, ומצלאן ואודן ומשבחן ליה לקודשא בריך הוא, כדין הדורא דמלך איהו, דמלך סתם דא מלכא קדישא (ד"א משיחא), דאתתקן בשפירו ובתקונא לסלקא לעילא. ובאפס לאם מחתת רזון, וכד איהו אקדים לבי כנישתא ועמא לא אתיין לצלאה ולשבחא ליה לקודשא בריך הוא, כדין כל ההוא שלטנותא דלעילא, וכל אינון ממנן ומשריין עלאין, כלהו אתברו (ס"א אתעברו) מההוא עלויא דמתקני בתקוני ההוא מלך. מאי טעמא, בגין דבהדיא שעתא דישראל לתתא קא מסדרי צלותהון ובעותהון ומשבחן למלכא עלאה, כל אינון משריין עלאין מסדרין שבחין ומתתקנן בההוא תקונא קדישא, בגין דמשריין עלאין כלהו חברין אינון בישראל לתתא, לשבחא לקודשא בריך הוא כחדא, למהוי סלוקא דקודשא בריך הוא עילא ותתא כחדא. וכד אינון מזדמנן למהוי חברים בהו בישראל, וישראל לתתא לא אתיין לסדרא צלותהון ובעותהון ולשבחא למאריהון, כלהו משריין קדישין שלטנותא עלאה אתברו (ס"א אתעברו) מתקוניהון, דהא לא סלקין בסלוקא, ולא יכלין

לשבחא למאריהון כדקא יאות, בגין דשבחי דקודשא בריך הוא אצטריך למהוי כחדא עילא ותתא, עלאין ותתאין בשעתא חדא, ועל דא מחתת רזון ולא מחתת מלך. ואפילו דלא אסגיאו בבי כנישתא אלא עשרה, באינון עשרה מזדמנן משריין עלאין למהוי עמהון חברים, מאי טעמא, בגין דכל תקוני דההוא מלך אינון בעשרה, ועל דא די בעשרה אי לאו אינון יתיר:

תא חזי, במשכן מה כתיב, ואת המשכן תעשה עשר יריעות, עשר, בגין דתקונא דמשכנא (נ"א דשכינתא) בעשרה איהו, למהוי כדקא יאות, עשר, מאי טעמא עשר ולא עשרה, אלא עשר בכל אתר איהו בלא שכינתא, דלאו איהי בחושבנא. כגוונא דא (מ"ב ז כח) עומד על שני עשר בקר, שכינתא לאו איהי בחושבנא, דהא איהי קיימא לעילא, דכתיב (שם) והים עליהם מלמעלה, ובאלין דוכתי דרמיזי לרזא דלעילא דחסר מנהון (ס"א ה'), הא שכינתא יתיר על ההוא חושבנא, דלאו איהי בחושבנא. לסטרא אחרא יהבי חושבנא יתיר, ואיהי במנינא בגריעו, (ד"א, לא תימא חושבנא יתיר, אלא תוספת את, וחושבנא בגריעו), כגון עשתי והא אוקמוה, ובכל אתר דאתון אתוספן, כגוונא דא, איהו לגריעותא, כגון (ש"ב יג כ) האמינון אחיד, דסגיא אמנון, ובסטרא דקדושא גרע את ואיהו תוספת. רבי חייא פתח ואמר, (תהלים קד ג) עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה, האי קרא אוקמוה, דכד ברא קודשא בריך הוא עלמא, אתעטף בההוא אור קדמאה וברא ביה שמים. ותא חזי, אור וחשך (ד"א לאו) כחדא הוו, אור מסטרא דימינא, וחשך מסטרא דשמאלא, מאי עבד קודשא בריך הוא, שיתף לון כחדא וברא מנהון שמים, מאי שמים, אש ומים, שיתפן כחדא ועביד שלם ביניהו. וכד אתכלילו כחדא ומתח לון כיריעה, מתח לון ועביד מנהון את ו', ודא אקרי יריעה. יריעות, דהא את דא אתפשיט מניה נהירו ואתעבידו יריעות, דהא הוא דכתיב ואת המשכן תעשה עשר יריעות. ושבע רקיעין אינון מתיחין, גניזין בגניזו עלאה כמה דאוקמוה, וחד רקיעא דקיימא עליהו, וההוא רקיע לית ביה גוון, ולית ליה אתר באתגליא, ולא קיימא לאסתכלא ביה (ס"א אלא בסוכלתנו), והאי רקיע איהו גניז ונהיר לכלהו, ונטיל לון במטלניהון, כל חד וחד כדקא חזי ליה, אלא קיימא בסוכלתנו. מהאי רקיע ולהלאה לית מאן דידע וישגח, ואית ליה לבר נש למסתם פומיה, ודלא למללא ולאסתכלא בסוכלתנו, מאן דיסתכל אהדר לאחורא, דלית מאן דיכיל למנדע. עשר יריעות אינון, דאינון עשרה רקיעין, ומאן אינון, יריעות דמשכנא דאינון עשר, וקיימן למנדע לחכימי לבא, מאן דינדע בהו, אסתכל בחכמתא סגיא וברזין דעלמא, ואסתכל

זוהר חלק ב דף קסה/א

לעילא, בההוא אתר דכל חד וחד אתדבק ביה, בר תרין אינון דקיימן בימינא ובשמאלא, ואינון גניזין בהדי שכינתא. רבי יוסי אמר, תשע רקיעין אינון, ושכינתא איהי עשיראה, דאי תימא בגין דכתיב עשר, בר משכינתא איהי, אי הכי שכינתא חז סרי איהי, דקיימא על עשר, אלא ודאי תשע אינון, ואינון תשע יומין שבין ראש השנה ליום הכפורים, ואיהי עשיראה, כגוונא דא משכן איהו עשר יריעות. אינון עשר רקיעין רזא דרזין, דלא אתמסר בר לאינון דידעי חכמתא, וכלא איהו ברזין דבוצינא קדישא, דאיהו גלי רזא דכל רקיעא ורקיעא, ואינון שמשין דמשמשי בכל חד וחד. שבע רקיעין אינון לעילא, שבע רקיעין אינון לתתא כגוונא דלעילא, שבע רקיעין אינון דבהו ככביא ומזלי, לאנהגא עלמא דא, כפום ארחה כמה דאצטריך ליה. בכלהו שביעאה עדיף, בר תמינאה דקא מדבר לכלהו וקיימא על כלהו, כתיב (תהלים סח ה) סלו לרוכב בערבות, מאן רוכב בערבות, ומאן אינון ערבות, אלא ערבות דא רקיעא שביעאה, אמאי אתקרי ערבות, על דאיהו כליל מאשא ומיא כחדא, מסטרא דדרום ומסטרא דצפון, ואיהו מעורב מתרין סטרין. ואי תימא אי הכי, שתי ערבות דקא מתחברן בלולב, ותנינן, ערבות, דהא הוא דכתיב סלו לרכב בערבות, אי הכי מאן יהיב ירכין בגופא, או גופא בירכין, דהא דא עביד פרין ואיבין, ודא לא

עביד פרין ואיבין. אלא ודאי כלא הוא, רזא דערבות דבלולב, אינון ערבות דבלולב חד אש וחד מים, ברזא דא דכלהו, ואיהו שביעאה איהו אש ומים כליל כחדא ברזא חדא, ובגין דערבות איהו רזא כללא דכלהו שית אחרנין, איהו רזא דרתיכא עלאה, וקודשא בריך הוא אתרעי בהאי רקיע יתיר מכלהו רקיעין, ותיאובתיה תדיר לאתקנא לההוא רקיעא בשפירו עלאה. ועל דא סלו לרכב בערבות, לההוא דרכב בערבות, ומאן איהו ההוא רקיע טמיר וגניז דקיימא על גבי חיותא, דאיהו רכב בערבות. ועלזו לפניו, מלפניו לא כתיב, אלא לפניו, דהא לית מאן דינדע ביה כלום, אבל לפניו, מאן דעייל לקמיה דהאי רקיע אצטריך למיעל בחדוה ולא בעציבו כלל, בגין דהאי רקיעא גרים, דתמן לא שריא עציבו ורוגזא כלל, דהא תמן כלא איהו בחדוה. ועל דא כהן גדול דקיימא לקמיה, לא הוה עאל לבי קודשא בר בחדוה, ולאחזאה חדוה, דהא אתרא גרים, ועל דא כתיב (שם ק ב) עבדו את יהו"ה בשמחה, באו לפניו ברננה, דהא אצטריך דלא לאחזאה בה עציבו. ואי תימא אי הכי, האי מאן דאיהו בצערא ובדוחקא, דלא יכיל למחדי לביה, ומגו דוחקיה אית ליה למתבע רחמין קמי מלכא עלאה, אי הכי לא יצלי צלותא כלל ולא ייעול בעציבו כלל, דהא לא יכיל למחדי לביה, ולאעלא קמיה בחדוה, מאי תקונא אית ליה להאי בר נש. אלא ודאי הא תנינן, כל תרעין ננעלו ואסגירו, ותרעין דדמעין לא אסגירו, ולית דמעה אלא מגו צערא ועציבו, וכל אינון דממנן על אינון תרעין, כלהו מתברין גזיזין ומנעולין, ועיילין אינון דמעין, וההיא צלותא עאלת קמי מלכא קדישא. כדין ההוא אתר אית ליה דוחקא, מההוא עציבו ודוחקא דההוא בר נש, כמה דאת אמר (ישעיה סג ט) בכל צרתם לא צר, תיאובתיה דההוא עלמא עלאה לגבי האי אתר, כדכורא דתיאובתיה תדיר לגבה דנוקבא, כד מלכא עאל לגבי מטרוניתא, אשכח לה בעציבו, כדין כל מה דאיהי בעאת בידהא אתמסר, וההוא בר נש וההיא צלותא לא אהדר בריקניא, וקודשא בריך הוא חייס

זוהר חלק ב דף קסה/ב

עליה, זכאה חולקיה דההוא בר נש דאושיד דמעין קמי קודשא בריך הוא בצלותיה. כגוונא דא בשבת, מאן דיתיב בתעניתא בשבת, מגו צעריה אחזי עציבא, ובשבת שלטא ההוא רקיעא עלאה, ההוא דאתחזי בחדוה, ואיהו חדוה וחדי לכלא, ההוא דיתיב בעציבו, בגין דאיהו שלטא אפיק לההוא בר נש מההוא ענשא דאתגזר עליה, והא אתמר. סלו, הבו יקר ורוממו לההוא דרוכב בערבות, דאיהו חדוה וחדי כלא, רקיעא על גבי חיותא, בי"ה שמו ודאי, דהא בההוא אתר שמא דא אתכליל, ועלזו לפניו, בגין דלא אצטריך לאחזאה קמיה עציבו כמה דאתמר. רבי אלעזר אמר, האי קרא הכי אצטריך למימר, סלו לרוכב על ערבות, מאי בערבות, בי"ה שמו, בי"ה הוא מבעי ליה, מאי שמו, אלא האי קרא על סתימא דכל סתימין עתיקא דכל עתיקין אתמר, ההוא דלא אתגליא ולא אתידע כלל, דאיהו רוכב בערבות. ואי תימא דאיהו אתיא ורכיב ביה, אי הכי אף על גב דסתים הוא, באתר דא קיימא לאתגליא, אלא, סולו לרוכב בערבות, דא איהו עתיקא דכל עתיקין סתימא דכל סתימין דלא ידיע, ובמה איהו רוכב, בערבות בי"ה, דאיהו רזא קדמאה דנפיק קמיה (ד"א מניה). ודא איהו שמיה, מההוא סתימא דלא ידיע שמא דיליה הוא י"ה, לאו דאיהו הוא, אלא איהו הוא, בגין ההוא פרוכתא דאתפרסא ונפיק מקמיה, אבל האי פרוכתא איהו שמו, ודא איהו רתיכא ודלא אתידע כלל. ודא איהו שמו הגדול, בגין דאית שמיה דלאו איהו כל כך גדול כהאי, אף על גב דאית ביה תוספת אתוון, דא איהו שמא רבא, ועל דא בהאי שמא אנן מפיקין אמון, דאיהו מניה, בהאי אזלא אמון בכל זמנא, ובשמא אחרא לאו הכי. אמון יהא שמיה רבא מברך, דכד האי שמא אתתקון, כלא איהו בשלימו, וכל עלמין חדאן בחדוה, בהאי שמא כלילן עלאין ותתאין, בהאי שמא כלילן שית מאה ותליסר פקודי אורייתא, דאינון כללא דכל רזין עלאין ותתאין, כללא דעלמא דדכורא לעילא, וכללא דעלמא דנוקבא לתתא. וכלהו פקודין, כלהו שייפין ואברין, לאתחזאה בהו רזא דמהימנותא, מאן דלא ישגח ולא אסתכל ברזין דפקודי

אורייתא, לא ידע ולא אסתכל היך מתתקנן שייפין ברזא עלאה. שייפין דגופא כלהו מתתקנן על רזא דפקודי אורייתא, ואף על גב דאית שייפין דאינון רברבין ועלאין, כלהו זעירין ורברבין אי אתנטיל חד מנייהו אפילו זעירא דבר נש, אקרי מאריה דמומא, כל שכן וכל שכן ההוא דגרע אפילו חד פקודא מאינון פקודי אורייתא, דאטיל מומא באתר דלא אצטריך. תא חזי מה כתיב (בראשית ב טז) ויקח יהו"ה אלהי"ם את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה, ותנינן לעבדה ולשמרה אלין קרבנין, וכלא חד, אבל דא רזא דפקודי אורייתא, לעבדה אלין רמ"ח שייפין עלאין, ולשמרה אלין תלת מאה ושתינ וחמש שייפין תתאין, אלין עלאין דזכור, ואלין תתאין דשמור, וכלא חד, זכאה איהו מאן דזכי לאשלמא לון. פקודין דאורייתא גרים לבר נש לאשלמא רוחיה ונשמתייה בהאי עלמא ובעלמא דאתי, אורייתא מזכה לבר נש לאחסנא תרין עלמין, עלמא דא ועלמא דאתי, כל מאן דאשתדל באורייתא אשתדל בחיים, חיים בהאי עלמא, וחיים בעלמא דאתי, אשתזיב מכל עונשין בישין, דלא יכלין לשלטאה עליה, אי באשתדלותיה הכי, כל שכן מאן דעביד עובדא. רבי חייא ורבי אבא שרו בבי אושפיזיהו, קמו בפלגות ליליא

זוהר חלק ב דף קסו/א

לאשתדלא באורייתא, ברתייה דאושפיזא קמת ואנהירת לון שרגא, ולבתר קיימת אבתרייהו למשמע מלין דאורייתא. פתח רבי יוסי ואמר, (משלי ו כג) כי נר מצוה ותורה אור, ודרך חיים תוכחות מוסר, כי נר מצוה, כל מאן דאשתדל בהאי עלמא באינון פקודין דאורייתא, אתסדר קמיה בכל פקודא ופקודא חד שרגא לאנהרא ליה בההוא עלמא. ותורה אור, מאן דאתעסק באורייתא, זכי לההוא נהורא עלאה דאדליקת שרגא מניה, דהא שרגא בלא נהורא לא כלום, נהורא בלא שרגא אוף הכי לא יכיל לאנהרא, אשתכח דכלא דא לדא אצטריך, אצטריך עובדא לאתקנא שרגא, ואצטריך למלעי באורייתא לאנהרא שרגא, זכאה איהו מאן דאתעסק בה בנהורא ובשרגא. ודרך חיים תוכחות מוסר, ארח חיים לאעלא ביה לעלמא דאתי, אינון תוכחות דמקבל בר נש, לאעדאה גרמיה מארח ביש, ולמיהך בארחא טבא. תו, ודרך חיים, אינון תוכחות מוסר דאייתי קודשא בריך הוא עליה דבר נש, לדכאה ליה מחובוי באינון תוכחות, זכאה איהו מאן דקביל להו ברעו דלבא. דבר אחר, כי נר מצוה (תקונא דשרגא), דא שרגא בוצינא דדוד דאיהו נר מצוה, אורייתא דבעל פה, דאצטריך לאתתקנא תדיר, ואיהי לא נהרא אלא מגו תורה שבכתב, דהא אורייתא דבעל פה לית לה נהירו אלא מגו תורה שבכתב, דאיהי אור לאנהרא. אשגח אבתריה, וחמא ברתייה דאושפיזא קיימת אבתרייהו, אמר, כי נר מצוה, מאי נר, דא נר דאיהי מצוה דנשין זכין ביה, ואיהי נר דשבת, דאף על גב דנשין לא זכאן באורייתא, הא גוברין זכין באורייתא, ונהרין להאי שרגא דנשין מתתקנן בהאי מצוה, נשין בתקונא דהאי נר, גוברין באורייתא לאנהרא להאי נר, תקונא דמצוה דנשין אתחייבו בהו. שמעת ההיא אתתא ובכאת, אדהכי קם אבוהי דאתתא דהות תמן, ועאל ביניהו, וחמא ברתייה קיימת אבתרייהו ובכאת, שאיל לה אבוה, סחת ליה (רבי אבא) עובדא, שארי אבוה דאתתא אוף איהו ובכה, אמר ליה רבי יוסי, דילמא חתנך בעלה דברתיך לא זכה באורייתא. אמר ליה ודאי הכי הוא, ועל דא ודאי בכינן אנא וברתי תדיר, ובגין דחמינא ליה יומא חד דדליג מאגרא חדא, למשמע קדיש בהדי צבורא, סליק ברעותא דילי למיהב ליה ברתי, ותכף דנפקו צבורא מבי כנישתא יהיבנא ליה ברתי, דאמינא בדלוגא דא דאתא למשמע קדיש, גברא רבא איהו באורייתא, ואף על גב דאיהו רביא, ולא ידענא ביה מקדמת דנא, והשתא אפילו ברכת מזונא לא ידע, ולא יכילנא בהדיה למלעי בין חברייא, דיוליף קריאת שמע או ברכת מזונא. אמר ליה, אעבר ליה באחרא, או דלמא ברא יוליד דלהוי גברא רבא, אדהכי קם איהו ודלג עלייהו, ויתיב לקמייהו, אסתכל ביה רבי יוסי, אמר ודאי אנא חמינא בהאי רביא דנהורא דאורייתא יפוק לעלמא מניה, או ברא דיוקים מניה, חייך ההוא רביא, ואמר רבותי אימא קמייכו חד מלה. פתח ואמר, (איוב לב ו) צעיר אני לימים ואתם ישיים, על

כן זחלתי ואירא מחות דעי אתכם, האי קרא אתערו ביה עמודי עלמא, אבל אליהוא דכתיב ביה ממשפחת רם, אתערו דהא מזרעא דאברהם קאתא, ושפיר, אבל אליהוא כהנא הוה, ומזרעא דיחזקאל נביאה הוה, כתיב הכא (שם ב) בן ברכאל הבווי, וכתיב התם (יחזקאל א ג) יחזקאל בן בווי הכהן. ואי תימא בגין דכתיב בווי, בוז משפחות הוה, לאו הכי, הדר ואמר ממשפחת רם, עלאה על כלא, אמאי אקרי בווי, דהוה מבזה גרמיה לגבי מאן

זוהר חלק ב דף קס"ו ב

דגדול מניה, ועל דא סליק בשמא עלאה בווי, דא דאקרי אדם שלימא בכלא, מה דלא אקרי הכי בר נש אחרא, הדא הוא דכתיב (יחזקאל ב ו) ואתה בן אדם, ועל דסליק בשמא דא אקרי רם, עלאה על כלא. ועל דא אמר צעיר אני לימים, לימים, מימים מבעי ליה, מאי לימים, אלא אמר צעיר אני ואזעירנא גרמי לימים, לגבי בר נש דאית ליה יומין סגיאין, מאי טעמא, בגין דאמרת דימים ידברו, ועל דא צעיר אני, ואזעירנא גרמי לגבי ימים, ואתם ישישים, חמינא לכו ישיים, על כן זחלתי ואירא מחות דעי אתכם. אוף אנא, אמרתי ימים ידברו, ורב שנים יודיעו חכמה ודאי, אכן רוח היא באנוש, ונשמת שדי תבינם, ועל דא בגין דאנא רביא, שוינא ברעותי דלא למללא עד דאשלימו תרין ירחין, ויומא דא אשתלימו, והשתא דאתון הכא אית למפתח באורייתא קמייכו. פתח ואמר, (משלי ו כג) כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר, כי נר מצוה, דא איהי משנה, כמה דאת אמר (שמות כד יב) והתורה והמצוה, והתורה זו תורה שבכתב, והמצוה זו משנה, דאיהי נר, שרגא דקיימא לאדלקא. נר, אמאי אקרי נר, אלא כד מקבלא מבין תרין דרועין רמ"ח שייפין עלאין, ואיהי פתחת לגבייהו תרין דרועין דילה, כדין אתכלילו אלין תרין דרועין בהו ואקרי נר. ותורה אור, דקא נהיר לההוא נר ואדליקת מניה, מסטרא דאור קדמאה דאיהו ימינא, דהא אורייתא מההוא סטרא דימינא דאור קדמאה איתיהיבת, דכתיב (דברים לג ה) מימינו אש דת למו, מסטרא דימינא איתיהיבת, ואף על גב דאתכליל ביה שמאלא, דהא כדין איהו שלימו דכלא. אור דא אתכליל במאתן ושבעה עלמין, דאינון גניזין בסטרא דההוא אור, ואתפשט בכלהו. תחות כורסייא עלאה טמירא, שריין אינון עולמות, מסטרא דההוא ימינא תלת מאה ועשר אינון, מאתן ושבע אינון בסטרא דימינא, מאה ותלת אינון בסטרא דשמאלא. ואינון תלת מאה ועשר, ואלין אינון דקודשא בריך הוא מתקן תדיר לצדיקיא, ומאלין מתפשטן כמה וכמה אוצרי חמדה, וכלהו גניזין לאתעדנא מנהון צדיקיא לעלמא אתי, ועל אלין כתיב (משלי ח כא) להנחיל אוהבי יש, ואוצרותיהם אמלא, ועל אלין כתיב (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים וגו'. י"ש, אלין תלת מאה ועשר עולמות, גניזין תחות עלמא דאתי, (ועל) אינון מאתן ושבע דאינון מסטרא דימינא אקרון אור קדמאה, בגין דאפילו אור שמאלא אקרי אור, אבל אור קדמאה איהו זמין למעבד תולדין לעלמא דאתי. ואי תימא לעלמא דאתי ולא יתיר, אלא אפילו בכל יומא ויומא, דאי לא הוה האי אור, עלמא לא יכיל למיקם, דכתיב (תהלים פט ג) אמרתי עולם חסד יבנה. האי אור זרע ליה קודשא בריך הוא בגנתא דעדנוי, ועביד ליה שורין שורין על ידוי דהאי צדיק, דאיהו גננא דגנתא, ונטיל להאי אור, וזרע ליה זרועא דקשוט, ועביד ליה שורין שורין בגנתא, ואוליד ואצמח ועביד פרין, ומנייהו אתון עלמא, הדא הוא דכתיב (שם צז יא) אור זרוע לצדיק וגו'. וכתיב (ישעיה סא יא) וכגנה זרועיה תצמיח, מאן זרועיה, אלין זרועי דאור קדמאה, דאיהו זרוע תדיר, השתא אוליד ועביד איבין, והשתא זרוע איהו בקדמיתא, עד לא ייכול עלמא איבא דא, אוליד זרועא דא, ויהיב איבא ולא שכיך. ועל דא כל עלמין אתזנו בספוקא דההוא גננא דאקרי צדיק, דלא שכיך ולא פסיק לעלמין, בר בזמנא דישראל בגלותא. ואי תימא בזמנא דגלותא כתיב (איוב יד יא) אזלו מים מני ים, ונהר יחרב ויבש, היך עביד תולדין, אלא כתיב (תהלים צז יא) זרוע, זרוע איהו תדיר, ומיומא דאפסיק ההוא נהר גנתא, (ס"א בגנתא) לא עאל

זוהר חלק ב דף קסז/א

ביה ההוא גננא, וההוא אור דאיהו זרוע תדיר עביד איבין, ומניה ומגרמיה אזדרע כקדמיתא, ולא שכיך תדיר, כגנתא דעביד תולדין, ומההוא זרוע נפיל ביה באתריה, ומגרמיה עביד תולדין כדבקדמיתא. ואי תימא דאינון תולדין ואיבין הוו כמה דהוה בזמנא דגננא תמן, לאו הכי, אבל לא אתמנע זרוע דא לעלמין. כגוונא דא ותורה אור, אורייתא דאתיהיבת מסטרא דההוא אור קדמאה, הכי אזדרע תדיר בעלמא, ועביד תולדין ואיבין ולא שכיך לעלמין, ומההוא איבא דיליה אתזון עלמא. ודרך חיים תוכחות מוסר, תרין ארחין אינון, חד ארח חיים וחד בהפוכא מניה, סימנא דארח חיים מאן איהו, תוכחות מוסר, דכד בעא קודשא בריך הוא לנטרא להאי ארח חיים, שוי עליה ההוא דאלקי ועביד תוכחות מוסר לבני עלמא, ומאן איהו, האי דכתיב (בראשית ג כד) ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים, ועל דא דרך חיים איהו תוכחות מוסר, ומאן דאית ביה תוכחות, ודאי דמתערי ליה למהך בההוא ארח חיים, דשארי תמן תוכחות מוסר. האי קרא לאו רישיה סיפיה, ולא סיפיה רישיה, אלא כלא רזא דמהימנותא בהאי קרא, כי נר מצוה, דא רזא דשמור, ותורה אור, דא רזא דזכור, ודרך חיים תוכחות מוסר, אלין גזרין ועונשין דאורייתא, וכלא רזא דמהימנותא, ואצטריך דא לדא, למהוי רזא דכלא כדקא יאות. ועל רזא דא דהאי אור דדליק ונהיר להאי נר, כתיב ביה באהרן, (במדבר ח ב) בהעלותך את הנרות, בגין דהוא אתי מסטרא דהאי אור. אור דא, כתיב ביה (בראשית א ג) יהי אור ויהי אור, כיון דאמר יהי אור, אמאי כתיב ויהי אור, דהא בויהי כן סגיא, אלא יהי אור, דא אור קדמאה דאיהו ימינא, ואיהו לקץ הימין, ויהי אור, דמימינא נפק שמאלא, ומרזא דימינא נפק שמאלא, ועל דא ויהי אור דא שמאלא. מכאן דויהי קדמאה דאורייתא בסטרא דשמאלא הוה, ובגין כך לאו איהו סימן ברכה, מאי טעמא, בגין דביה (נ"א דמניה) נפק ההוא חשך דאחשיך אנפי עלמא, וסימנא דא כד אתגלי רזא דעשו ועובדוי, בהאי ויהי הוה, דכתיב (שם כה כז) ויהי עשו איש יודע ציד, אתקיים בויהי איש יודע ציד, לפתאה בני עלמא דלא יהכון בארח מישר. וירא אלהי"ם את האור כי טוב, דא איהו עמודא דקאים באמצעיתא, וקאים ואחיד בסטרא דא ובסטרא דא, כד הוה שלימו דתלת סטרין, כתיב ביה כי טוב, מה דלא הוה בהני אחרנין, בגין דלא הוה שלימו עד אור תליתאה, דאשלים לכל סטרין, וכיון דאתא תליתאה דא, כדין אפריש מחלוקת דימינא ושמאלא, דכתיב ויבדל אלהי"ם בין האור ובין החשך. ועל דאינון חמש דרגין דאתפרשו ואתמשכו מהאי אור קדמאה, כתיב אור חמש זמנין, וכלהו הוו מסטרא דימינא ואתכלילו ביה, וכד אתכלילו בסטר שמאלא, אתכלילו ברזא דמים דנטיל בימינא (ס"א מימינא), ובגין כך כתיב מים חמש זמנין, וכד אשתלימו ברזא דאמצעיתא, כתיב רקיע חמש זמנין. ועל דא תלת אינון, אור מים רקיע, לקבל תלת דרגין אליון, דכלהו חמש דרגין אתכלילו בהו, ועל דא בכלהו כתיב חמש זמנין בכל חד וחד. הכא רזא דרזין, באלין תלתא אתצייר ואתגליף בגלופי רזא דיוקנא דאדם, דאיהו אור בקדמיתא, לבתר מים, לבתר אתפשט בגווייהו רקיע, דאיהו גליפא דגליפו דיוקנא דאדם. כגוונא דגליפו ציורא דדיוקנא דאדם בתולדתיה, דהא בתולדתא דבר נש בקדמיתא זרע דאיהו אור, דהא נהירו דכל שייפי גופא איהו ההוא זרע, ובגין כך איהו אור, וההוא אור אקרי זרע, דכתיב אור זרוע, ההוא זרע ממש. לבתר ההוא זרע דאיהו אור אתפשט, ואתעביד

זוהר חלק ב דף קסז/ב

מים בלחותא דיליה, אגליף יתיר ואתפשט פשיטו גו אינון מים, פשיטו דגופא לכל סטרין. כיון דאתצייר ואגליף ציורא ודיוקנא דגופא, אקריש ההוא פשיטו ואקרי רקיע, ודא איהו רקיע בתוך

המים, ולבטר דאקריש, כתיב ויקרא אלהי"ם לרקיע שמים, דהא אקריש ההוא לחותא (ד"א דאנגיד ואשתאר ההוא פסולת) דגופא דהוה גו אינון מים. כיון דאתבריר גופא ואתנקי בנקיו, ההוא לחותא דאתנגיד ואשתאר, הוה פסולת, דקא אתעבד גו התוכא, ואינון מים הרעים עכורין, ומנהון אתעביד פסולת, מקטרגא לכל עלמא, דכר ונוקבא, לבתר כד נחתו אינון מים עכורין, ואתהתכו לתתא בסטר שמאלא, נפקו (ס"א דאתנגיד ואשתאר, אתעביד פסולת, מקטרגא לכל עלמא דכר ונוקבא, ואינון מים הרעים עכורין, לבתר כד נחתי, אינון מים עכורין אתהתכו לתתא בסטר שמאלא, ונפקו) לקטרגא כל עלמא, זכאה איהו מאן דאשתזיב מנהון. כיון דנפיק מקטרגא, כתיב יהי מארת חסר ו', ואתמשכא אסכרה ברביי, וחסר נהורא דסיהרא. לבתר, והיו למאורות, בשלימו תרווייהו כחדא, במאן, בההוא רקיע השמים, דהא כד סלקא ואתחברא בההוא רקיע השמים, כדין והיו למאורות, נהורין שלימין, תרווייהו כחדא, דלא פגימי כלל. שארי חייך האי רביא וחדי, אמר לון, האי דאמינא, דאתבריר הכא רזא דאדם באור דההוא (ד"א דאיהו) זרע, ולבטר אתעביד מים, ומגו אינון מים אתפשט רקיע דיוקנא דאדם כמה דאתערנא, תינח כד אתעביד דא לגו מעוי דאתתא, דהא לא אתצייר זרעא אלא בגו מעוי דנוקבא, לאתפשטא בה דיוקנא דאדם, והכא, אי אלין חמש דרגין אינון דיוקנא דאדם, באן אתר אתצייר ואתפשט האי דיוקנא בגו אינון מים. אי תימא גו נוקבא הו, דא עלמא דאתי, לאו הכי, דהא לא אתצייר ציורא ודיוקנא עד דנפקו אתוון לבר, ולבטר אתגלימו, ותו דהא עלמא דאתי הוה אומנא, דכתיב ויאמר אלהי"ם יהי אור ויהי אור, ויאמר אלהי"ם יהי רקיע הא אומנא הוה. אי תימא בנוקבא דלתתא, לאו הכי, דהא עד לא הוות, וכד נפק האי דיוקנא דאדם, נוקביה נפקת בהדיה, הא לא אתצייר דיוקנא דאדם בה, אי הכי באן אתר אתצייר ואתגליף האי זרע, למהוי גליפו דיוקנא דאדם. אלא דא רזא עלאה, אדם קדמאה, אתצייר ואתגליף בלא נוקבא, אדם תניינא מחילא וזרעא דהאי אגליף ואתצייר גו נוקבא, אדם קדמאה גליפו דציורא ודיוקנא דגופא לא הוה בנוקבא, ובלא ציורא כלל הוה, ואתצייר ואתגליף לתתא מעלמא דאתי, בלא דכורא ובלא נוקבא, אינון אתוון אגלימו גו משחתא, ואתצייר ואגליף בהו רזא דאדם. ואתוון בארז מישר בסדורא דלהון, מרזא דאור קדמאה שריאו לאתגלפא ולאצייירא (אתוון), ואזדרע האי אור בגויה גו משחתא, כד מטא גו משחתא, אתהדר מיא, גו מיא אתפשט רקיע ציורא דאדם, דיוקנא כדקא חזי. לבתר דאתקשטת נוקבא לגביה, ואתהדרו אנפין באנפין, האי דיוקנא דאדם עאל בתיאובתא לגבי נוקבא, ותמן אגליף ואתצייר כגוונא דיליה, ועליה כתיב (בראשית ג) ויולד בדמותו כצלמו וגו', האי אתצייר גו נוקבא, מה דלא הוה ההוא קדמאה, דאתצייר (ד"א ל"ג גו) ההוא קדמאה בגויה, במדידו גו משחתא כמה דאתמר, כגוונא דא לתתא. לתתא מה כתיב, (שם ד א) והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין, שריאת קו"ף לאולדא במעהא, בחילא וסיועא דאדם לבתר, דהא קבילת זוהמא מגו האי קו"ף, ועל דא לא כתיב הכא ויולד, אלא ידע, ותהר ותלד, ונפק פסולת מגו נוקבא. ותוסף ללדת את אחיו את הבל, ובהאי נמי לא כתיב ויולד, ואף על גב דמסטר דדכורא הוה, אבל מקטרגא תשש ותבר חיליה, דהא באת קו"ף

זוהר חלק ב דף קסח/א

שריאו אתוון לאולדא. כיון דאתבריר פסולת, שריאו אתוון לאולדא מרזא דאת ש"ת, תקונא דכר ונוקבא באסתכמותא כחדא, וכדין כתיב ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת, ולא כתיב ותקרא, ויקרא איהו ולא איהי, איהו קרא שמה שת, תקונא דכר ונוקבא כחדא, דהו באסתכמותא חדא. תו אתגלגלו אתוון ואהדרו לאולדא, אל"ף דאדם, ואינון אתוון באתר דאיהו סיום שמה, ומאן איהו נ', ולבטר ו' ולא ה', דהא אתעדיאת (נ"א אתיילדת) בהבל, בגין כך נטיל את אחרא אבתריה ו', וסיים בשירותא דש'ת ש' ואקרי אנו"ש. אנוש, מה בין שמא דא לשמא דאדם, אלא אנוש לאו איהו בתוקפא הוה, תקונא דקדמאי הוה, (תהלים ח ה) מה אנוש כי תזכרנו,

וכתיב (איוב ז יח) מה אנוש כי תגדלנו וגו', ותפקדנו לבקרים לרגעים תבחננו, ועל דא כתיב (ישעיה נג י) ויהו"ה חפץ דכאו החלי, תבירו דגופא ותוקפא דנפשא אורית שת לאנוש, ירותא דהוה ליה לקבלא, ואיהו אוף הכי אורית לבנו. תו אתגלגלו אתוון לאתקנא עקימא, ואתהדרו לאולדא, קינן האי תקונא דקין, ואתתקן תחותיה. ואתהדרו אתוון לבסמא עלמא מעקימו דהוה, מהללא, מ' סופא דאתוון דאדם, ה' ול' תקונא דאתוון דהבל, ובגין דלא הוה חייבא כקין, לא אתחלפו אתוון משמיה, בר חז, דבאתר ב' הוה א', למהוי תקונא יתיר. עד הכא אתבסם עלמא, ואתתקן עקימא משירותא דאנוש, בר חובא דאדם דלא אתבסם, עד דקיימו ישראל בטורא דסיני, אבל תקונא דעקימו דקין והבל אתתקן ואתבסם. אבל עלמא הוה בצערא ועצבונא עד דאתא נח, דכתיב (בראשית ה כט) זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יהו"ה, וחובא דאדם לא אתבסם עד דקיימו ישראל על טורא דסיני וקבילו אורייתא, וכד ישראל קבילו אורייתא כדין נר ואור אתתקן כחזא. והשתא רבותי, אנא מבבל, וברא דרב ספרא אנא, ולא זכינא לאשתמודעא לאבא, ואטרידנא הכא, ודחילנא דהא יתבי ארעא דא אינון ארייוון באורייתא, ושוינא עלי דלא אימא מילי דאורייתא קמי בר נש עד תרין ירחין, ויומא דא אשתלימו, זכאה חולקי דאתערעתון הכא. ארים רבי יוסי קליה ובכי, וקמו כלהו ונשקוהו ברישיה, אמר רבי יוסי, זכאה חולקנא דזכינא בהאי ארחא למשמע מלי דעתיק יומין מפומך, מה דלא זכינן למשמע עד השתא. יתבו כלהו, אמר לון, רבותי, מדחמינא צערא דהאי חמי וברתיה, דדחקי ומצטערי בנפשיהו דלא ידענא ברכת מזונא, אמינא לון דעד דאנדע ברכת מזונא לא אתחבר באנתתי כארח כל בני עלמא, ואף על גב דיכילנא לשמשא בה בלא חובה, לא בעינא למעבר על דעתיהו, הואיל ולא הוינא יכיל למימר מדי עד תרין ירחין. חזו רבי יוסי ורבי חייא וחמוי וברתיה, ובכו מסגיאו חזוה, אמר רבי יוסי, במטו מינדך כיון דשריאת, אנהיר לך יממא, זכאה חולקנא בארח דא:

פתח ההוא רביא בברכת מזונא ואמר, כתוב אחד אומר (דברים יד כג) ואכלת לפני יהו"ה אלהי"ך, וכתוב אחד אומר (שם כז ז) ושמתח לפני יהו"ה אלהי"ך, הני קראי כד ישראל הוו שראן בארעא קדישא, ואתחזון קמי קודשא בריך הוא בבי מקדשא הוו מתקיימי, השתא היך מתקיימי, מאן יכיל למיכל לפני יהו"ה, ולמחדי לפני יהו"ה. אלא ודאי הכי הוא, בקדמיתא כד יתיב בר נש על פתוריה למיכל, מברך על נהמא המוציא, מאי טעמא המוציא ולא מוציא, דהא כתיב (ישעיה מב ה) בורא השמים, ולא כתיב הבורא, (ירמיה י יב) עושה ארץ, ולא כתיב העושה ארץ, מאי טעמא הכא המוציא. אלא כל מלין דאינון מרזא דעלמא עלאה סתירא, אסתתרא ה' מתמן, לאתחזאה דהא מעלמא גניזא וסתירא איהו,

זוהר חלק ב דף קסח/ב

וכל מלין דאינון מעלמא תתאה דאתגליא יתיר, כתיב בה', דכתיב (ישעיה מ כו) המוציא במספר צבאם, (עמוס ה ח) הקורא למי הים, כלהו מרזא דעלמא תתאה איהו. ואי אכתיב בשמא איהו בה', כגון האל הגדול, והכא דאיהו בארח סתים (נ"א באתגליא), מרזא דעלמא תתאה איהו. כיון דמברך בר נש שכינתא אתיא קמיה, ומה דאמר ואכלת לפני יהו"ה אלהי"ך, הכא אתכליל למללא במלי דאורייתא, דהכי אצטריך, הואיל וקודשא בריך הוא קמיה, לקיימא דכתיב (יחזקאל מא כב) זה השלחן אשר לפני יהו"ה, וכתוב (דברים יד כג) ואכלת שם לפני יהו"ה אלהי"ך. הואיל וקאים בר נש קמי מאריה, אצטריך נמי למיחן למסכני, למיתן לון כמה דאיהו יהיב ליה למיכל, (וס"א ומאן דאכיל קמי מלכא קדישא, אצטריך וכו'), כמאן דאכיל קמי מלכא קדישא, ואצטריך דלא ישתכח בלען על פתוריה, דהא בלענו מסטרא אחרא הוי, ורזא דא (בראשית כה ל) הלעיטני נא, ארח בלענו, והכי אצטריך לסטרא אחרא, וכתוב (משלי יג כה) ובטן רשעים תחסר, ועל דא

ואכלת לפני יהו"ה אלהי"ך כתיב, ולא לפני סטרא אחרא. ואצטריך דלא יתעסק במלין בטלין, ובצרכי סעודה (שפיר), ואצטריך לאתעסקא במלין דאורייתא, דהא כד מלין דאורייתא אתמרו על פתורא, יהיב ההוא בר נש תקפא למאריה. ושמחת לפני יהו"ה אלהי"ך, דא איהו בכוס של ברכה, כד בריך בר נש בכוס של ברכה, אצטריך למחדי ולאחזאה חדוה ולא עציבו כלל, כיון דנטיל בר נש כוס של ברכה, קודשא בריך הוא קאים על גביה, ואיהו אצטריך לאעטפא רישיה בחדוה, ולברכא על הכוס במותב תלתא. נברך שאכלנו משלו ובטובו חיינו, דא אצטריך רעותא לעילא לגבי עתיקא דעתיקי, ועל דא איהי בארז סתים. ובטובו, ולא מטובו, ובטובו דא ימינא (ד"א זינא) עלאה, ומטובו דא דרגא אחרא דאתי מסטרא דימינא, ואיהו דרגא לתתא מניה, בגין דבההוא טוב אתבני עלמא, וביה אתזן. אמאי אקרי טוב, ואמאי אקרי חסד, טוב איהו כד כליל כלא בגויה, ולא אתפשט לנחתא לתתא, חסד כד נחתא לתתא, ועביד טיבו בכל בריין בצדיקי וברשיעי ולא חייש, ואף על גב דדרגא חד הוא. מנלן, דכתיב (תהלים כג ו) אך טוב וחסד ירדפוני, אי טוב למה חסד, ואי חסד למה טוב, דהא בחד סגיא, אלא טוב כליל בגויה ולא אתפשט לתתא, חסד נחית ואתפשט לתתא, וזן כלא צדיקי ורשיעי כחדא. והכא כיון דאמר ובטובו חיינו, הדר ואמר הזן את העולם כלו בטובו בחסד, הדא הוא דכתיב (שם קלו כה) נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו, ועל דא הזן את הכל, לצדיקי ולרשיעי לכלא. דא אקרי ברכת ימין, שמאל לאו איהו בברכת מזונא, ובגין כד שמאלא לא תסייע לימינא, דכיון דברוך ברכת ימין (נ"א היין), אצטריך לדבקה ארץ החיים בימין, לאתזנא מתמן ולפרנסא, ולמיהב מזונא לכלא, ועל דא תניינא ברכת הארץ. ואצטריך לאדכרא בה ברית ותורה, על בריתך שחתמת בבשרנו ועל תורתך שלמדנתנו, לאחזאה דמההוא טוב אתזן ברית ותורה, דאיהו תקונא דהאי טוב. מכאן אוליפנא דנשים פטורות מברכת מזונא, לאפקא ידי חובה, דהא לית בהו תורה וברית. ולחתום על הארץ ועל המזון, הא דדבקתא כחדא בחסד, על הארץ דא איהי ארץ החיים, ועל המזון דא איהו חסד, הא כלילו דא בדא בדביקותא חדא. אתפשטותא דטוב איהו הודאה דאקרי חס"ד, ועל דא איהו אומר נודה לך על כך ועל כך נסין ואתין דאתעבידו מסטרא דטוב. ואי תימא והא כתיב (תהלים טז יא) נעיונות בימינך נצח, הא איהו מסטרא דימין, לאו הכי, אלא כל חד וחד אחזי על ההוא אתר דנפיק מניה. ואי תימא נצח בימין, הא כתיב נעיונות, וכתיב (ש"ב כג א) ונעים זמירות ישראל, (ד"א בימינך נצח), ודא שמאלא,

זוהר חלק ב דף קסט/א

וכל שמאלא אתכליל ברזא דימינא, אבל הודאה אודי על ימינא, לאחזאה דהא מניה נפקא, ודא פשיטו דטוב דאתפשט בארץ החיים. מאי טעמא לית הכא שמאלא, בגין דלית חולקא לסטרא אחרא במזונא דישראל, ואי אתער שמאלא, סטרא אחרא יתער עמיה. והא איהו זבין בכרותיה וחולקיה ליעקב אבונא, והא אנן יהיבנא ליה חולקיה לההוא מקטרגא בזוהמא דמיין בתראין, ואי לית זוהמא, הא חולקיה דההוא, מיכלא דקריבו ביה ידיו, ועל דא לית ליה חולקא בהדן, והואיל ולית ליה חולקא בהדן, דהא נטל חולקיה, לית לן לאתערא שמאלא כלל, דלא יתער מקטרגא ויטול תרין חולקין, חד לתתא וחד לעילא כבכור, דהא זבין בכרותיה ליעקב אבונא, חולקיה איהו לתתא, ולית ליה לעילא כלום, ישראל נטלי לעילא ועשו נטיל לתתא, ועל דא לא יתקרב שמאלא כלל בברכת מזונא. כיון דמתברכא האי ארץ החיים מסטרא דימינא, ומקבל מזונא, כדן בעינן רחמין על כלא, רחם יהו"ה אלהינ"ו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך וגו', דהא מההוא מזונא וספוקא דארץ החיים, נזכי בה אנן, ובי מקדשא, דיתבני בי מקדשא לתתא, באינון רחמים. ובשבת דלא אשתכח דינא, למהוי נצח והוד כלל חסדים, אומר רצה והחליצנו, למהוי תרוייהו (ישעיה נה ג) חסדי דוד הנאמנים, ועל דא אל תהי צרה ויגון וכו', דהא רצה ומודים אינון חסדי דוד, ושים שלום דקאמרן בצלותא, בברכת עושה שלום במרומיו הוא ברחמיו יעשה שלום

עלינו, הטוב והמטיב, דכלא אתי מסטרא דימינא, ולא מסטר שמאלא כלום. מאן דמברך ברכת מזונא, איהו נטיל ברכאן בקדמיתא מכלהו, ואתברך בכלל ברכת מזונא, ועל דא אית ליה ארכא דחייך, מאן דנטיל כוס של ברכה וקא מברך, עליה כתיב (תהלים קטז יג) כוס ישועות אשא, מאן ישועות, דא ימינא דאיהו מושיע מכל מקטרגין דעלמא, דכתיב (נ"א הושיעה לו ימינו), ותושע לו ימינו, וכתיב (שם ס ז) הושיעה ימינך וענני. אדהכי הוה נהיר יממא, קמו כלהו ונשקוהו, אמר רבי יוסי, ודאי הלולא איהו יומא דא, ולא ניפוק מהכא עד דיתעביד הלולא בכל אנשי מתא, דא הוא הלולא דקודשא בריך הוא אתרעי ביה. נטלו לה לאנתתיה ובריכו לה בכמה ברכאן, עבדו דאבוה יתקן ביתא אחרא לחדוה, כנישו כל אנשי מתא לההיא חדותא, וקראו לה כלה, וחדו עמהו כל ההוא יומא, ואיהו חדי עמהוון במלי דאורייתא:

פתח איהו על פתורא ואמר, ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים, כתיב הכא עומדים, וכתיב התם (ישעיה ו ב) שרפים עומדים, מה להלן שרפים, אוף הכא נמי שרפים, אלין קרשים קיימן בתקוני דכלה, וסחרן סחרנא דחופה, למשרי בההיא חופה רוח עלאה (נ"א רזא עלאה). כגוונא דא כלה לתתא, אצטריך לתקנא חופה לחופאה בתקיננו שפירו, ליקרא דכלה אחרא, דאתיא למשרי תמן בחדוה דכלה תתאה, ובגין יקרא דההיא כלה עלאה, אצטריך למעבד חופאה דשפירו בכל תקוני דשפירו, לזמנא לכלה עלאה לההיא חדוה. כגוונא דא, בכל גזירו דברית לתתא, אצטריך לאתקנא כסא אחרא בשפירו, למארי קנאה דברית קיימא דאתי תמן. אוף הכא בכל חופה אצטריך תקוני שפירו לחופאה לחופה, ליקרא דכלה סתם, דהא דא כגוונא דדא קיימא, דא סלקא בשבע ברכאן, ודא סלקא בשבע ברכאן, וכד סלקא בשבע ברכאן, כדין אקרי כלה, ועל דא אסיר לשמשא בה עד דאתכלילת באינון שבע ברכאן כגוונא עלאה. אינון שבע ברכאן ירתא כלה מרוחא (נ"א מרזא) עלאה,

זוהר חלק ב דף קסט/ב

אתר דכל ברכאן נגדין מתמן. שית ברכאן אינון דכלה אתברכא מנייהו, ואת אמרת דאינון שבע, אלא שביעאה איהו דקא מקיים כלא. רובא דברכאן על היין אמאי, אלא דאיהו סטרא דחדי לכלא, על ההוא יין דאתנטיר בענבו תדיר, ובגין כך ברכה קדמאה דאינון שבע איהו רזא דיין. יין עביד פרי (ס"א חידו) בין לעילא בין לתתא, גפן נטיל כלא, ואפיק איבא לעלמא, ואתערו דחדוה שמאלא איהו, דכתיב (שיר ב ו) שמאלו תחת לראשי, ולבתר וימינו תחבקני, וההוא אילנא דחיי עביד פירין ואיבין (ס"א בההוא גפן) באתערותא דא, ודא איהו ברכה קדמאה דכלא, (בורא פרי הגפן). תנינא, שהכל ברא לכבודו, רזא דברית קדישא, חדוה דחבורא, דנטיל כל ברכאן מרזא דימינא, למעבד איבין בההוא גפן, דהא בקדמיתא ההוא פרי (נ"א חידו) נחית מלעילא ארח שייפין, ונגיד לברית קדישא, לנגדא ליה בההוא גפן, ודא מסטרא דימינא, דהא לית איבא משתכחא אלא בימינא, שמאלא אתער וימינא עביד. לבתר כליל שמאלא בימינא, וימינא בשמאלא, למהוי רזא דאדם, ובגין כך תליתאה איהו יוצר האדם, ועל דא יעקב דאיהו עמודא דאמצעיתא, דיוקנא דאדם הוה. רביעאה, איהו עמודא דדא דירכא ימינא, חמישאה שוש תשיש ותגל עקרה דביתא, בחדוה בקבוץ וכנישו דבנהא מארבע סטרי עלמא, ודא רזא דירכא אחרא דאתחבר בירכא שמאלא, למיזל ולמיכנש לכל סטרין, וכנישו דבנין ורחימו למיעל לון בין ברכין, ובאינון תרין דנביאים שריין, בגוייהו חדוה דעיקרא דביתא. מאי טעמא, בגין דהא שתי ערבות לא עבדין איבא ופירין, וכנישו דבנין לגבייהו, אינון פירין ואיבין דלהון, ולא אתערו כנישו דבנהא לגבהא בר נביאים. שתיתאה, שמח תשמח רעים האהובים, אתר דרעותא וחדוה ואחוה אשתכח, עמודא דכל עלמא דאקרי צדיק, וצדיק וצדק רעים ואהובים אינון, דלא אתעדון דא מן דא, עד הכא שית ברכאן דכלה אתברכת מנייהו. שביעאה, איהו מקיים כלא, ומהאי

שביעאה מתברכאן כלא ודאי, כללא דעשר אמירו, בגין דדא כליל עילא ותתא, ועל דא כליל בהאי עשר זיני דחדוה, ששון שמחה, חתן (ס"א וכלה, גילה דיצה, אהבה ואחזה שלום) וכלה, אהבה אחזה, גילה רנה, דיצה, חדוה, שלום, וריעות, למהוי כלה שלימו דכלא, זכאין אינון ישראל דאינון זכו לתתא כגוונא דלעילא, עלייהו כתיב (ש"ב ז כג) ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ. חדו כלהו כל ההוא יומא במלין דאורייתא, וכל בני מתא עבדו ליה רישא עלייהו, ליומא אחרא קמו רבי יוסי ורבי חייא וברכו לון, ואזלו לארחייהו. כד מטו לגביה דרבי שמעון, זקף עינוי וחמא לון, אמר לון מסתכל הוינא בכו יומא דא, וחמינא לכו תרין יומין וחד ליליא דהויתון לגבי משכנא דההוא נער מטטרו"ן, וההוא נער הוה אוליף לכו רזין עלאין בחדוה דאורייתא, זכאה חולקכון בני. סדרו מלין כלהו קמיה, וסחו ליה עובדא, אמר לון זכאין אתון, וזכאה חולקי, דהא אדכרנא, יומא חד דהוה אזיל עמי בארחה רב ספרא אבוי, ובריכית ליה כד אתפרש מני, דיהא ליה בר אריא באורייתא, ולא בריכית ליה דאיהו יזכי ביה, זכאה חולקכון בני, עלייכו כתיב (ישעיה נד יג) וכל בניך למודי יהו"ה. דבר אחר וכל בניך למודי יהו"ה, וכי כל בניך דאינון דישראל כלהו אוליף לון קודשא בריך הוא אורייתא, אין, דהא בשעתא דאינון ינוקי לעאן באורייתא, שכינתא אתיא ויהיב לון חילא ותוקפא למלעי באורייתא, דאלמלא סיועא דקודשא בריך הוא, לא יכלין אינון ינוקי למסבל. רבי שמעון הוה שכיח יומא חד גבי פתחא דלוד, ורבי חייא בהדיה, פגע ביה חד ינוקא, אמר רבי שמעון, ודאי דקודשא בריך הוא אתרעי (נ"א אתער) בעלמא, השתא ליומין זעירין גלגולא רבא למלכי ארעא אלין באלין,

זוהר חלק ב דף קע/א

ודאי בעוד דאינון מקטרגין אלין על אלין, ישראל יהון גו רווחא. אמר ההוא ינוקא, והא ביומא דא שארי אתערותא דא, דהא בהאי יומא דמין סגיאין אושדין בעלמא, אמר ליה רבי חייא, מנא ליה להאי ינוקא, אמר רבי שמעון לזמנין נבואה נפיל בפום ינוקן, ומתנבאי יתיר מחד נביאה. אמר ההוא ינוקא, וכי תוהא איהו בינוקי למהוי לון נבואה, והא קרא שלים איהו, מנלן, דכתיב וכל בניך למודי יהו"ה, אינון ודאי למודי יהו"ה, ונבואה מנהון נפקא, מה דלית הכי לכל עלמא, אלא לישראל בלחודוי, דכתיב בהו וכל בניך למודי יהו"ה, ובגיני כך מנהון נפקא נבואה, אתא רבי שמעון ונשקיה, אמר מיומאי לא שמענא דא בר השתא. דא פקודא דקודשא בריך הוא למשה:

ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים, (כלא כגוונא עלאה), (ד"א ל"ג פתח רבי יצחק) וכתיב (ישעיה ו ב) שרפים עומדים ממעל לו, שש כנפים וגו', עובדא דמשכנא באינון קרשים כגוונא דאינון שרפים, (בהאי אתר) אלין עומדים ואלין עומדים. ואי תימא, והא כל חיילי שמיא אינון עומדים כלהו, כמה דאת אמר (זכריה ג ז) ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה, וכתיב (מ"א כב יט) וכל צבא השמים עומדים עליו וגו', דהא כלהו משריין עלאין לית להו קפיצין, וכלהו קיימי בקימה, אלא ודאי כלהו קיימין, ולזמנין אלין אקרון שרפים, ולזמנין סלקין בשמא אחרא, אבל אלין כלהו בחזד שמא קיימי, והאי קרא אוקמוה. (נ"א רבי יצחק פתח) כתיב (תהלים כג א) מזמור לדוד יהו"ה רעי לא אחסר, הא (נ"א) אתמר מה בין מזמור לדוד ובין לדוד מזמור, והכא שכינתא קדמא ואתיא ושראת עליה בקדמיתא, יהו"ה רעי וכי אמאי שכינתא קדמא הכא, והא דוד אצטריך לאקדמא (ס"א לאתערא) איהו בקדמיתא, הואיל ובעי מזוניה מעם קודשא בריך הוא. אלא ודאי שכינתא קדמא ואתיא ושראת עליה, ואתערת ליה לשבחא למלכא שבחא דא, ולמבעי מזוני מקמי מלכא, דהא הכי אצטריך על מלה דמזוונא, דבעיא איהי ורעותא דילה, דכל בני עלמא יבעון מזוני, בגין דכד קודשא בריך הוא בעי לנחתא מזוני לעלמא, איהי נטלא בקדמיתא, ועלה נחתי מזוני לעלמין כלהו, ובגיני כך איהי אקדימת למלה דא דמזוני, ושראת

עליה דדוד. יהו"ה רעי, יהו"ה רעיא דילי, כהאי רעיא דמדבר עאנא דיליה באתר דדשאין ועשבין, דלא מחסר ביה כל מדעם, אוף הכי קודשא בריך הוא איהו רעיא דילי, למיזן לי בכל מה דאנא אצטריך. דבר אחר יהו"ה רעי, תנינן דקשין מזונותיו דבר נש קמי קודשא בריך הוא כקריעת ים סוף, הכא תרין גוונין אינון, ותריוויהו בארץ קשוט. חד בגין דקודשא בריך הוא כל עובדוי בדינא וקשוט, ועל דינא וקשוט אתקיים כל עלמא, ובכל יומא ויומא ובכל זמנא וזמנא דן כל עלמא בדינא, לצדיקי ולרשיעי ולכל בני עלמא, כמה דאת אמר (שם יא ז) כי צדיק יהו"ה צדקות אהב, וכד איהו דן בני נשא וחמי בני נשא כמה חייבין וכמה חטאין קמיה, כדין קשה בעינוי למיהב לון מזונא בכל זמנא, בגין דאית ליה למיזן חייביא ולאינון דחטאן. ואיהו עביד עמהון לגו משורת הדין, וזן ומפרנס לון כפום חסד עלאה, דאתמשך ואתנגיד על כל (ס"א עמין ובני) בני עלמא, וביה איהו זן ומפרנס לכלא, לצדיקי ולחסדי ולרשיעי ולכל אינון בני עלמא, ולכל חיון ובעירי חקלא ועופי שמיא, מקרני ראמים עד ביצי כלמי, ולא אשתאר בעלמא דאיהו לא זן ומפרנס לכלא, אף על גב דקשה קמיה לפום עובדין דבני עלמא כקריעת ים סוף. וכי קריעת ים סוף קשה קמיה, והכתיב (נחום א ד) גוער בים ויבשהו, (עמוס ה ח) הקורא למי הים וישפכם על פני הארץ, והא כיון דסליק

זוהר חלק ב דף קע/ב

רעותא קמיה, כלא קמיה כאין הוא חשיב, ואת אמרת דקריעת ים סוף קשה קמיה. אלא בזמנא דישאל אעברו לגבי ימא, ובעא קודשא בריך הוא למקרע לון ימא דסוף, אתא רהב ההוא ממנא דעל מצרים, ובעא דינא מקמי קודשא בריך הוא, אמר קמיה, מאריה דעלמא אמאי את בעי למעבד דינא על מצרים, ולמקרע ימא לישראל, הא כלהו חייבין קמך, וכל ארץ בדינא וקשוט, אלין פלחי ע"ז ואלין פלחי ע"ז, אלין בגלוי עריות ואלין בגלוי עריות, אלין אושדי דמין ואלין אושדי דמין, בההיא שעתא הוה קשה קמיה למעבר על ארץ דינא. והא ישראל הו נטלי על ימא, דכתיב (שמות יד טו) ויאמר יהו"ה אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו, והוה קשה קמיה למעבר על דינא ולמקרע לון ימא דסוף, ואלמלא דאשגח קודשא בריך הוא בזכות אברהם, דאקדים בצפרא למעבד פקודא דמאריה ורעותא דיליה, כדכתיב (בראשית כב ג) וישכם אברהם בבקר, כלהו אתאבידו בימא, בגין דבכל ההוא ליליא בדינא הוה קודשא בריך הוא עלייהו דישאל. דתנינן, מאי דכתיב ולא קרב זה אל זה כל הלילה, מלמד דאתו מלאכי עלאי לשבחא בההוא ליליא קמי קודשא בריך הוא, אמר לון וכי (ס"א בני) עובדי ידי טבעין בימא ואתון משבחן קמאי, מיד ולא קרב זה אל זה כל הלילה. מה כתיב ויהי באשמרת הבקר, אשגח קודשא בריך הוא בזכותא דאברהם, דאקדים בצפרא למעבד רעותיה דמאריה, כדכתיב וישכם אברהם בבקר, כדין אהדר ימא וערקו מיין קמייהו דישאל, דכתיב וישב הים לפנות בקר לאיתנו, ותנינן לאיתנו, לתנאו, לההוא תנאי דהתנה עמיה קודשא בריך הוא כד ברא עלמא, לאיתנו, כתיב הכא לאיתנו, וכתיב התם (תהלים פט א) משכיל לאיתן האזרחי, ועל דא לפנות בקר, בההוא זמנא דאקדים אברהם למעבד רעותא דמאריה, כדין אתקרע ימא, (הכא ויהם את מחנה מצרים), ועל דא קשה הוה קמיה קריעת ים סוף. כגוונא דא קשין זווגין קמי קודשא בריך הוא כקריעת ים סוף, מה קריעת ים סוף קטיל לאלין בהאי סטרא ומקיים לאלין בהאי סטרא, אוף הכא בזווגין כתיב (שם סח ז) מוציא אסירים בכושרות, ותנינן בכי ושירות, מיית האי ויהיב אתתיה להאי, ולזמנין לחייבא מזמנא ליה אתתא מעליא, אבל רזין סתימין אינון בכלא, וכלא הוה בדינא, ומה דאתערו חברייא בהא, ודאי הכי הוה. ומה דאתערו, לפני ולא מלפני, לפני, ההוא דקאים לפני, קמיה דקודשא בריך הוא, ושמש קמיה, ועל דא לא אמרו דקשין זווגין לקודשא בריך הוא, וכן קשין מזונותיו של אדם לקודשא בריך הוא, אלא לפני, ולהאי קשיין כל הני, דהא לאו ברשותיה קיימי, אף על גב דאיהו עביד, (ד"א ל"ג אבל אף על גב דאיהו עביד), ברשותא אחרא עביד.

כתיב (ויקרא כב ג) ונכרתה הנפש ההיא מלפני, מאי מלפני, אלא דא עלמא דאתי, ההוא דכל חיין קיימין תמן. דבר אחר, דא צנורא עלאה, נהר דלא פסקין מימיו לעלמין, וכלא חד, ודא איהו דנטיל כל עדונין דעלמא דאתי, ומאינון עדונין עלאין תשתצי (האי נפש), מאתר דההוא נעם יהו"ה תמן, ודא איהו מלפני. ואי תימא אי הכי הא כתיב (יונה א ג) ויקם יונה לברוח תרשישה מלפני יהו"ה, כי ידעו האנשים כי מלפני יהו"ה הוא בורח, ותנינן מאי טעמא אזל יונה וברח, וכי מאן יכיל למברח מקמי קודשא בריך הוא, אלא הוה אזיל וברח לנפקא מארעא קדישא, דהא שכינתא לא שריא לבר מארעא דישראל, ובגין דלא תשרי עלוי שכינתא, הוה ברח מארעא קדישא, דהא שכינתא איהי שריא תמן, כמה דאת אמר (תהלים קכח ג) אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך, גפן פוריה דא שכינתא, מה שכינתא הוה סתימא לגו בבית קדש הקדשים,

זוהר חלק ב דף קעא/א

אוף הכי אתתא צניעא לא נפקא מתרעא דביתה לבר, ובגיני כך הוה ברח יונה לבר מארעא קדישא, והא הכא כתיב לפני, ולא כתיב לפני. אלא ודאי הכי הוא מלפני, דהא רוח נבואה לא אתיא מגו שכינתא, אלא מלפני, אינון תרין דרגין דנביאים, דקא שריין על שכינתא, ומההוא אתר דחיל למהוי תמן בארעא קדישא, ועל דא מלפני, כי מלפני יהו"ה הוא בורח, ולא לפני יהו"ה, דהא הוה ידע דנבואה לא הוה אתי אלא מלפני. ובגיני כך קשין זווגין, קשין מזונותיו של אדם לפני הקדוש בריך הוא, ועל דא דוד מלכא תלי מזונותיו לעילא, בגין דלעילא לא פסיק לעלמין, אבל הכא פסיק, דהא לא תליין ביה מזונות, דלעילא אינון, ועל דא כתיב (תהלים כג א) יהו"ה רעי לא אחסר, לא יפסקון מזונות מני לעלמין, בגין דההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן לא פסיק לעלמין, ובגין דא קדמא שכינתא על דא. תא חזי, בשעתא דהאי אתר מקבלא מזונא מלעילא, כלהו דמקדשי למאריהון, כלהו מתעדנין ומתערין, וסלקין גדפין כד אתיא שכינתא בההוא מזונא בגין דלא יסתכלון בה, ואינון תלת משריין בסליקו, חד קראן ואמרי (ישעיה ו ג) קדוש, קראן אלין למשרייתא תניינא, וסלקין גדפין אלין קדמאי ואלין תנייני, ואמריין אלין תנייני קדוש, קראן אלין למשרייתא תליתאה, וסלקין גדפין תלת משריין כחדא, וכלהו אמרי קדוש יהו"ה צבאות מלא כל הארץ כבודו. ועל דא כלהו משלבן דא בדא, אלין עאלין לגו אלין, ואלין עאלין לגו אלין, משלבן דא בדא, כמה דאת אמר משולבות אשה אל אחותה, כן תעשה לכל קרשי המשכן, קרשים קיימי תדיר בקיומיהו ולא מתכפפי, כגוונא דאינון עומדים דלא מתכפפי, דלית לון קפיצי, וקיימי תדיר בלא ישיבה, ועל דא כתיב בקרשים עומדים. מה כתיב שתי ידות לקרש האחד, אוף הכי בתרי גוויי אינון כלילין כל חד וחד מנייהו, ההוא דיליה ודחבריה, ודחבריה אוף הכי ביה, ועל דא משלבן דא עם דא, (דא נטיל דיליה ודחבריה, ודא נטיל דיליה ודחבריה). כגוונא דא כתיב באורייתא, (משלי ג יד) כי טוב סחרה מסחר כסף, ומחרוץ תבואתה, דא אוליף לדא, ודא אוליף לדא, אתעבדו משלבן דא עם דא, דא נטיל דיליה ודחבריה, ודא נטיל דיליה ודחבריה, ומשלבן דא ודא. כתיב בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני, נאות דשא, אלין אינון מקורין עלאין, דכל מזונא וספוקא אתיא מנייהו, נאות, אלין אקרון (איכה ב ב) נאות יעקב, נאות דשא, בגין דאית נאות לבר דאקרון (יואל ב כב) נאות מדבר, ועל דא בנאות דשא. ואי תימא הא כתיב תדשא הארץ דשא, דהא איהו לתתא, אלא דשא מאינון נאות אתיא, דאתייליד ואצמח מנייהו, ועל דא בנאות דשא ירביצני. על מי מנוחות ינהלני, אלין מיין דנייחא, דקא נגדין מההוא אתר דנגיד ונפיק מעדן, ואינון מיין אקרון מי מנוחות. נפשי ישובב, דא הוא נפש דוד, ולא בעא דוד לאתקנא אלא לההוא דרגא דיליה כדקא יאות. באלין מי מנוחות זמינין צדיקיא לנייחא לעלמא דאתי, דכתיב (ישעיה נח יא) ונחך יהו"ה תמיד וגו':

ועשית קרסי נחשת חמשים וגו', רבי אלעזר ורבי אבא הוו יתבי ליליא חד, כד רמש ליליא עאלו
גו גנא דעל ימא דטבריא, אדהכי חמו תרין כוכביא דנטלי דא מהכא ודא מהכא, ואערעו דא בדא
ואטמרו, אמר רבי אבא, כמה רברבן עובדי דקודשא בריך הוא בשמיא מלעילא ובארעא מלרע,
מאן יכיל למנדע באלין תרין כוכביא דנפקו חד מהכא וחד מהכא ואערעו דא בדא ואטמרו, אמר
ליה רבי אלעזר וכי לא חמינא לון, הא אשגחנא בהו, ואשגחנא בכמה עובדין אחרנין

זוהר חלק ב דף קעא/ב

דקודשא בריך הוא עביד תדיר. פתח ואמר, (תהלים קמז ה) גדול אדונינו ורב כח וגו', גדול ורב
ועלאה איהו קודשא בריך הוא, וכי לא ידענא דקודשא בריך הוא גדול איהו ורב כח, מאי שבחא
דדוד הכא, אלא בכל אתר איהו אמר (שם קמה ג) גדול יהו"ה, והכא אמר גדול אדונינו, מאי
טעמא, אלא התם דאיהו אמר גדול יהו"ה ומהלל מאד, בדרגא עלאה קאמר, והכא דכתיב גדול
אדונינו, בדרגא תתאה קאמר, דאיהו אדון כל הארץ. מה כתיב לעילא מהאי קרא, מונה מספר
לכוכבים לכלם שמות יקרא, אי כל בני עלמא מיומא דאתברי אדם יתכנשון לממני כוכביא, לא
יכלין, כמה דאת אמר (בראשית טו ה) וספור הכוכבים אם תוכל לספור אותם, וקודשא בריך
הוא מה כתיב ביה, מונה מספר לכוכבים לכלם שמות יקרא, מאי טעמא, בגין דכתיב גדול אדונינו
ורב כח וגו', כמה דלית מספר לכוכבי שמיא בר מניה, אוף הכי איהו כתיב ביה, ולתבונתו אין
מספר. תא חזי, כתיב (ישעיה מ כו) המוציא במספר צבאם וגו', כלהו חיילין ומשריין וכוכביא,
קודשא בריך הוא אפיך לון בשמא כל חד וחד, ולא גרע אפילו חד, בכל כוכביא ומזלי דרקיעין,
כלהו אתמנון נגידין ופקידין לשמשא עלמא, כל חד וחד כדקא חזי ליה, ולית לך עשבא זעירא
בכל עלמא, דלא שלטא עליה כוכבא ומזלא ברקיעא, ועל ההוא כוכבא ממנא חד, דקא משמש
קמיה דקודשא בריך הוא, כל חד וחד כדקא חזי ליה. כל כוכביא דברקיעין, כלהו משמשו על
האי עלמא, וכלהו פקידן לשמשא כל מלה ומלה לאינון דבהאי עלמא, ולא צמחין ולא מגדלין
עשבין ואילנין ודשאין ועשבי ברא, בר בחיזו דכוכביא דקא קיימי עלייהו, ואתחזון עלייהו אנפין
באנפין, כל חד וחד כמה דאתחזי ליה. רוב משריין דכוכביא ומזלי, כלהו נפקין בראשיתא דלילא,
עד תלת שעותי חסר רביעא, מתמן ולהלאה לא נפקין בר זעירין, ואינון כוכביא כלהו לא משמשי
לבטלה, ולא אתחזון לבטלה. ואית כוכביא דקא משמשי כל ליליא, בגין לאצמחא ולגדלא כל
אינון מלין דאתפקדו עלייהו, ואית כוכביא דקא משמשי עד פלגות ליליא, וצמחין ומגדלין
מראשיתא דליליא עד ההיא שעתא, כל אינון מלין דאתפקדו עלייהו, ואית כוכביא דקא משמשי
זעיר מליליא, דכיון דאתחזי בהדי ההוא עשבא או ההוא דשאה, מיד אשלים שמושיה, ולא
אצטרך יתיר בההוא ליליא, והא אינון לא קיימין לבטלה, כיון דאשלימו שמושייהו לא אתחזון
יתיר בהאי עלמא, ועיילין לאתרייהו. בספרא דחכמתא עלאה דבני קדם, אמרי על כל אינון
כוכביא דשרביטא דקא משדרי שרביטא ברקיעא, אמרי דעשבין אינון בארעא מאינון דאקרון
סמי דחיי, ואבנין יקירן אית בארעא, וזהב שחוט דמגדלא גו טורי רמאי, בזעיר מיין דחפיא עליה
ולא חפיא אלא דנגיד עליה, ושלטאן על כל אלין אינון כוכביא דשרביטא, ומגדלי אלין בגינייהו,
וכל תקונא וגדולא דלהון לאו איהו אלא בחיזו ונגהא דההוא שרביטא, דקא משדר ההוא כוכבא
גו רקיעא, וכדין אתתקנן ומתגדלן כל אינון מלין. מרעין אית בבני נשא, כגון ירוקין וקסטירין,
דאסוותא דלהון לא תלי אלא בחד מראה דפרזלא קליל נציץ לעינין, ואית ליה למאריה דמרע
לאסתכלא ביה, ולא (נ"א שכיך) שייך (ס"א אתסי) בהאי עד דאעבר ההוא מראה לסטרא דא
ולסטרא דא, כגוונא דשרביטא, דיושיט נציצו דברק באנפוי, ובההוא אושיטו דברק דקא נציץ
לעינין, אתי ליה אסוותא. אוף הכי כל אינון דשלטי עלייהו אינון כוכביא, לית לון תקונא וגדולא
במה דאתחזי, בר בההוא פשיטו דשרביטא, ובהאי מתתקני בחיזו

זוהר חלק ב דף קעב/א

בגוון בחילא כמה דאתחזי, ושפיר איהו, דהא כגוונא דא רמיז בספרא דשלמה מלכא, בחכמתא דאבנין יקירן, דאי חסר מנהון נגהא דנציצו ולהיטו דכוכביא ידיען, לא מגדלין ולא (ס"א מתתקנין לעלמין) מתקני לון לעלמין, וכלא אתקין קודשא בריך הוא לתקונא דעלמא, כמה דאת אמר (בראשית א יז) להאיר על הארץ, בכל מה דאצטריך בהאי עלמא לתקנא ליה:

כתיב ועשית קרסי נחושת חמשים, וכתיב ועשית חמשים קרסי זהב, ותנינן מאן דלא חמא אינון קרסים במשכנא, לא חמא נהירו דכוכביא ברקיעא, בגין דבההוא חיזו ובההוא גוונא דמיין לכל מאן דאסתכל בהו. כוכביא אית ברקיעא, דאלין נפקי מההוא רקיעא דכל כוכביא אדוקין תמן, בההוא רקיעא אית מאה חלוני משקופין, מנהון לסטר מזרח ומנהון לסטר דרום, ובכל חלונא וחלונא כוכבא חד, וכד שמשא אזיל באינון חלונין ומשקופין די ברקיעא, נציץ בנציצו, ואלין כוכביא נפקי לאתנצצא מההוא נציצו דשמשא, ואצטבעו, מנהון סומקין כגוונא דנחשת, ומנהון ירוקין כגוונא דזהב, ועל דא אלין סומקין ואלין ירוקין, חמשים אינון באינון חמשים חלונין (נ"א וחמשים אינון באינון חלונין) אחרנין, דלסטר מזרח אינון ירוקין, דלסטר דרום אינון סומקין, בהו אתאחד סיומא דמשכנא. בכל אינון כוכביא דנפקי מההוא רקיע, מתערבי אינון כוכביא בליליא, ונציצי ומלהטי ושלטי בהאי עלמא, מנהון על נחשת מנהון על זהב ירקרק, ואתתקנן ומגדלן על חילא דלהון, אלין כוכביא שלטי בכ"ה ופלגא נקודין דליליא, דאינון רגעי שעתא, ואינון דמגדלי נחשת אינון סומקי ולהטי ונציצי. וכד אושיטו תלת זימנין נציצו לסטרא דמזרח, או חמש או שבע, מלכי עמין ייתון על ההוא סטרא, וכל עותרא ודהבא יסתלק מההוא סטרא, ואי נציצו חד תרין ארבע שית דא בתר דא, אימתא ופחדא יפול וישרי על ההוא סטרא, בטיש נציצו ושכיך, בטיש נציצו ושכיך, יתערו קרבי ולא יתעבידו (ד"א בעלמא בההוא סטרא), דהא בההוא זמנא אתערותא הוא לעילא קמי קודשא בריך הוא, באינון ממנן דעלמא דשלטין על שאר עמין, וכן כגוונא דא בסטרא אחרא. פתח ואמר, (דניאל ב כ) להוא שמיה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא, די חכמתא וגבורתא דיליה היא, והוא מהשנא עדניא זמניא, וכלא איהו ברשותיה, ואפיק לעמיה קדישא מחילא ורשותא דכוכביא ומזלי, בגין דאינון טעוון אחרן, ולא באלין חולקא דיעקב כי אם (ירמיה י טז) ביוצר הכל הוא. רקיע אית לעילא על כל אלין רקיעין, ואיהו טמיר וגניז, וחותרא דגושפנקא דמשכנא, שלטא על האי רקיע, והאי רקיע אקרי אידרא דמשכנא, ובהאי רקיע כל אינון חלוני מסטרא דא ומסטרא דא, ואחיד כל אינון סדורין דמשכנא, שית חלונין אינון רברבין על כלהו, וחד סתים דשלטא עלייהו:

חלונא חדא אקרי חלון זהרא, וביה נפקא כוכבא חדא דאקרי לחכימי י"ד, ודא איהו התוכא דקא מהתך לתתא, בשלטנותא דיהודה, לאו דאית ליה חולקא ביה, דהא לית לשבטין דישראל חולקא ואחסנא בהו, אלא שבטא דיהודה שלטא על האי, ולא איהו עליה. וכד אסטו בני יהודה ארחייהו מבתר קודשא בריך הוא, אזלו למנדע בתר חלונא דא והאי כוכבא, ואמרו (ס"א דהא ידע) דהאי ידא דקא מנצח לשאר עמין, דכתיב ביה (בראשית מט ח) ידך בערף אויביך, ואזלו אבתריה ועבדו ליה שמושא ופלחנא, ועל דא כתיב (מ"א יד כב) ויעש יהודה הרע בעיני יהו"ה. האי כוכבא כד נפיק, פשיט חד יד בחמש אצבען, נהיר ונציץ בההוא חלון,

זוהר חלק ב דף קעב/ב

מאריהון דקוסמין וחרשין דחלי מהאי אתר, בגין דבשעתא דהאי שלטא, כלהו קסמין וחרשין מתבלבלי ולא אצלח בידייהו. ואי תימא הואיל והאי רקיע איהו טמירא, היך ידעי ליה, אלא סימנא אית לון לבר, וידעי דהא שלטא כוכבא דא, ודחלי תדיר מניה, ולא אצלח בידיהון אינון קסמין וחרשין, ועל דא אית זמנין דאצלחו ביה בני נשא, ואית זמנין דלא אצלחו ביה, ובגין דא אינון מארי קוסמין וחרשין מתמעטי מעלמא, בגין דלא ידעין עיקרא כד חמאן דלא אצלח בידייהו, ועל דא אינון קדמאי הוו ידעי ומסתכלן לבר בההוא סימנא דקא ידעי:

חלונא תניינא אקרי חלון טופרא, בגין דאיהו כגוונא דטופרא, וביה נפקא כוכבא חד דאקרי לחכימין צפעון, דהא דא שלטא בשולטנא תקיף בדינא, ברישא וזנבא אית ליה כצפעון כמין לקטלא, מההוא חלון נפקי שית מאה אלף רבוא רוחין, דשלטין על אינון טופרין דבני נשא כד אזדרקן באתגליא, בהאי עבדי חרשין וקסמין כל אינון דידיע לון, בההיא שעתא דהאי כוכבא שלטא, כל אינון דזרקי טופרי (ס"א אי עביד) או עבדי חרשין בהון, גרמי מותא לכל עלמא, וסליק חרשין בידייהו דאינון דעבדי לון:

חלונא תליתאה אקרי חלון חושנא, וביה נפקא כוכבא חדא ואקרי נגה"א דבוסינ"א (נ"א דבוסיני), האי איהו נציצו דנציץ וקיימא על כל רוחא, ונייחא ושיזבותא (נ"א וטיבותא) ביה, לית ביה קטרוגא כלל, כד איהו שלטא כל נייחא וכל נהירו שלטא בעלמא, שלוה שבעא וכלא שליט בעלמא:

חלונא רביעאה איהו חלון דאקרי גביע, וביה נפקא כוכבא חד דאקרי לחכימין אשכול הכפר, בגין דהכי נפיק כאשכול, נציץ נציצין כענבין בכופרא, בהאי, אתערו דרחמי אתער בעלמא, מרחיק ומקריב, תולדין סגיאין אסגיאן בעלמא, בני עלמא לא קפדי כד אצטריכו דא לדא, שלמא וחדוה אתער בעלמא:

חלונא חמישאה איהו חלון דאקרי באר, על די כוכבא דנפיק ביה עאל ונפיק, שאיב כדלי, לא שכיך לעלמין, בהאי חכימי לבא לא יכלין למיקם בארחה קשוט, בגין דלא קאים בקיומא ולא שכיך לעלמין, ועל דא אתדחקן גרמייהו לעיינא בהאי אתר, ולמידן דינא:

חלונא שתיתאה איהו חלון דאקרי נגהא, ונפקא ביה כוכבא חד דאקרין גזרון, בגין דכד האי שלטא, עלמא קאים בדינא בכמה גזרין ובכמה עונשין, ובכל יומא ויומא מתחדשן גזרין על עלמא, ועד לא יסיימון אלין הא אחרנין מתחדשין, והאי לא שלטא כל כך בעלמא, אבל סמוך ליומי משיחא ישלוט האי חלונא בהאי כוכבא על עלמא, ועל דא ישלטון חיון ומרעין בישין על עלמא, ויתחדתון זינין בישין דא בתר דא, וישראל יהון בעקו, וכד יתדחקון גו חשוכא דגלותא, כדין ינהיר לון קודשא בריך הוא נהירו דיממא, ויקבלון מלכותא קדישי עליונין, ויתבטל מלכותא מידא דעממין, וישלטון עלייהו ישראל, ויתקיים (ישעיה ל כו) והיה אור הלבנה וגו':

וכדין חלונא שביעאה יתפתח בכל עלמא, וכוכבא דיליה איהו כוכבא דיעקב, והאי איהו דקאמר בלעם, (במדבר כד יז) דרך ככב מיעקב, וכוכבא דא יהא נהיר (נ"א ד' יומין וד' לילין) ארבעין יומין (וארבעין לילין), וכד יתגלי מלכא משיחא, ויתכנשון לגבי מלכא משיחא כל עמין דעלמא, כדין יתקיים קרא דכתיב, (ישעיה יא י) שרש ישי אשר עומד לנס עמים אליו גוים ידרשו והיתה מנוחתו כבוד. פתח רבי שמעון ואמר, (איוב לה י) ולא אמר איה אלון"ה עשי, נותן זמירות בלילה, האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל עושי, עושי מבעי ליה, מאן עושי, אלא שמא דאלון"ה שמא כליל איהו, דאתחזי הוא ובי דיניה, דא שמא שלים איהו דכליל דכר ונוקבא, א"ל ו"ה, ובגיני כך עושי. נותן זמירות בלילה, בגין דדא, איהו דקא משבחת תדיר לגבי מלכא דשלמא דיליה, כגוונא דבוסינא דלא שכיך תדיר, בגין לקבלא נהורא חדוה עלאה, מסגיאיות

זוהר חלק ב דף קעג/א

חדוה דיליה, ועל דא נותן זמירות בלילה. כל אינון כוכביא דקא מנהרן ברקיעא, כלהו אודאן ומשבחן לקודשא בריך הוא, בכל ההוא זמנא דאתחזון ברקיעא, בגין דמלאכי עלאי כלהו אודאן ומשבחן אשמורות אשמורות, בתלת פלגי דהוי ליליא. בליליא אתפלגן כמה סטרין, בראשיתא דליליא כד רמש ליליא ואתחשך, כל אינון רוחין בישין וזינין בישין, כלהו מתבדרן ומשטטי בכל עלמא, ואתפרשא סטרא אחרא, ותבעי ארחי דבי מלכא, מכל אינון סטרין קדישין. כיון דההוא סטרא אחרא אתער, כל בני עלמא טעמי טעמא דמותא, דשינה חד משתינ במותא, ושלטא עליהו, כדן כיון דמסאבו אתפרשא מלעילא, ושלטא ונחתא לתתא, כדן אתפרשן תלת משריין לשבחא ליה לקודשא בריך הוא, בתלת סטרין (נ"א מטרין) דליליא, כמה דאתערו בהאי חבריא, בעוד דאינון משבחין לקודשא בריך הוא, סטרא אחרא אזלא ומשטטא לתתא בכל סטרי עלמא, ועד דסטרא אחרא לא אתעבר מתמן, לא יכלין אינון לאתייחדא במאריהון. רזא לחכימין, מלאכי עליונין וישראל לתתא כלהו דחקי בההוא סטרא אחרא, מלאכין עלאין כד בעאן לאתייחדא במאריהון, לא יכלין עד דדחיין לה לבר, מה עבדין, נחתין שיתין רבוא דמלאכי קדישי, ומפילין שינתא על כל בני עלמא, כיון דאיהי נחתא, דקא דחיין לה לבר, ויהבי לה כל עלמא דא בההיא שינתא, כדן איהי שלטא עליהו, ומקבלין מסאבו מינה, בר בארעא דישאל בלחודהא דלא שלטא תמן, כיון דאיהי אתפרשא מנייהו, עאלין לקמי מאריהון ומשבחן ואודאן קמיה. כגוונא דא ישראל לתתא, לא יכלין לאתייחדא במאריהון עד דדחיין לההוא סטרא אחרא מנייהו, ויהבי לה חולקא במה דאתעסקת, ולבתר אינון מתקרבי לגבי מאריהון, ולא אשתכח מקטרגא עילא ותתא. ואי תימא תינח לתתא, אבל לעילא מאי קטרוגא תמן, אלא לעילא בגין דאיהו רוח מסאבא ואינון רוחין קדישין, עד דמשדרי רוחא מסאבא מבינייהו לא יכלין לקרבא לגבי מאריהון, דהא קודשא גו מסאבא לא מתעריב לעלמין, וכן כגוונא דא ישראל לתתא, לא מתערבין באומין דעלמא, ותרין סטרין עלאין ותתאין, כד בעיין לקרבא לגבי מלכא קדישא, דחיין לה לבר, ועל דא כד עייל ליליא, ומלאכין קדישין עלאין כד מתסדרן שורין שורין לקרבא (נ"א לשבחא) לגבי מאריהון, דחיין ליה לההוא סטרא לבר בקדמיתא, ולבתר עאלין בקודשא, (נ"א ועל דא כד עייל ליליא, כל רוחין בישין וזינין בישין ורוחי מסאבי אתדחיין לבר, ושמשי מלכא עיילין לגו קדשא). למלאכא דהוו ליה אבנין יקירין בחד תיבותא, מתגלפא בקוסטרוי, וההוא מלכא הוה חכים, בגין דלא יתקרב כל מאן דבעי לגבי ההוא תיבותא דאבנין יקירן ומרגלן דתמן, נטל בחכמתיה חד חויה תקיפא, וכריך ליה סחרניה דההוא תיבותא, כל מאן דבעי לאושטא ידיה לגבי תיבותא, הא חויה דליג עליה וקטיל ליה. חד רחימא הוה ליה למלאכא, אמר ליה מלכא כל זמנא דאת בעי לאעלא ולאשתמשא בתיבותא, תעביד כך וכך לגבי ההוא חויה, ותפתח תיבותא ותשמש בגניזין דילי. כך קודשא בריך הוא כריך חויה סחרניה דקודשא, אתאן מלאכין עלאין לאעלא גו קודשא, הא חויה תמן ודחלי לאסתאבא ביה. (ואי תימא הא כלהו אשא, ואשא לא מקבלא מסאבא), תא חזי כתיב, (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות, משרתיו אש לוחט, עושה מלאכיו רוחות, אלין מלאכין דקיימין לבר, משרתיו אש לוחט, אלין מלאכין דקיימין לגו, איהו רוחא מסאבו ואינון רוח, רוח ברוח לא עייל דא בדא, רוח מסאבו ברוח קודשא לא

זוהר חלק ב דף קעג/ב

מתערבי דא בדא, ובגין כך אינון דאקרון רוח, לא יכלין לאעלא לגו, בגין ההוא רוחא מסאבו, אינון דלגו אינון אש, וההוא אש דחי לההוא מסאבו דלא עייל לגו, ובגין כך כלא דחיין ליה לבר

למסאבו, דלא יתערב בהדיהו, ועל דא מלאכי עלאי קא משבחן לקודשא בריך הוא, בתר דדחיין ליה למסאבו לבר. תלת אשמורות אינון בליליא, לקבליהון תלת משריין דקא מתפלגי לשבחה לקודשא בריך הוא כמה דאתמר, ועל דא האי רבון דכלהו, איהו כנור דדוד דלא שכיך לעלמין, אלא תדיר אודי ומשבח ליה למלכא עלאה, ועל דא (איוב לה י) גותן זמירות בלילה. דבר אחר, ולא אמר איה אל"ה עושי כמה דאתמר, בגין דהא מעילא ומתתא אתכליל בר נש ואתעביד, כמה דאיהו גופא מתריין סטריין, מגו דכר ונוקבא, אוף הכי רוחא, רוח איהו כליל מגו דכר ונוקבא, ועל רזא דנא אתתקן בר נש בגליפוי בגופא ורוחא, ובגין דאיהו כליל ברזא דא ובעובדא דא כמה דאתמר, על דא (ודאי) כתיב (בראשית א כו) ויאמר אלהי"ם נעשה אדם בצלמנו כדמותנו והא אתמר. בליליא, הא אמרת דהא בראשיתא דליליא כל אינון זינין ורוחין בישיין מתערי בעלמא, היך איהו יכיל למהוי, דאי הכי הא תנינן, דמסטרא דצפון נפקי כל הני זינין בישיין, ואת אמרת (ס"א ואתמר) דכד אתער רוח צפון בפלגות ליליא, דהא כדין כל אינון רוחין בישיין וסטריין בישיין אתכנשו מעלמא, ועאלין גו נוקבא דתהומא רבא, אי הכי הא בסטרא דדרום דאיהו ימינא, אמאי משטטי אינון זינין בישיין בריש ליליא, דקא שלטא רוח דרום. אלא ודאי אלמלא ההוא סטרא דדרום דקא מעכב ודחייא לההוא סטרא בישא, הוה מטשטש כולי עלמא, ולא יכיל עלמא למסבל, אבל כד אתער ההוא סטרא אחרא, לא אתער אלא בסטר רוח מערב דקא שלטא בריש ליליא, ועלמא איהו כלא כניש, ועל דא קודשא בריך הוא אקדים אסוותא לעלמא בגוונא דא כמה דאתמר, זכאין אינון ישראל בהאי עלמא ובעלמא דאתי, דקודשא בריך הוא אתרעי בהו מכל שאר עמין דעלמא. עאלו לביתא רבי אלעזר ורבי אבא, כד אתפלג ליליא קמו למלעי באורייתא, אמר רבי אבא, השתא ודאי איהו עידן רעותא לקודשא בריך הוא, והא זמנין סגיין אתערנא בהא, דקודשא בריך הוא בשעתא דאתפלג ליליא עאל גו אינון צדיקייא בגנתא דעדן ואשתעשע בהו, זכאה איהו מאן דאשתדל באורייתא בההיא זמנא. אמר רבי אלעזר, הא דאשתעשע קודשא בריך הוא גו צדיקיא בגנתא דעדן, היך אשתעשע, אלא בההוא זמנא דאתפלג ליליא, קודשא בריך הוא אתער ברחימו דשמאלא לגבי כנסת ישראל, דהא לית רחימו אלא מסטרא דשמאלא, וכנסת ישראל לית לה דורונא למקרב לגבי מלכא או חשיבו מעליא, אלא באינון רוחין דצדיקיא, דקודשא בריך הוא חמי לון מתערטין בכמה עובדין טבין ובכמה זכייין דעבדו בההוא יומא, וקודשא בריך הוא ניחא ליה מכל קרבנין ועלוון, דקודשא בריך הוא ארז בהו ריח ניחח דקא עבדי ישראל. כדין נהירו אתנהיר, וכל אילנין דגנתא דעדן אמרו שירתא, וצדיקיא מתערטין תמן באינון עדונין דעלמא דאתי, כד אתער בר נש בההיא שעתא למלעי באורייתא, נטיל חולקיה עמהון דצדיקיא די בגו גנתא, חד שמא גליפא דתלתין ותרין אתוון (ס"א אתער) אתער בהו תמן, ואיהו גו רזין דצדיקיא. פתח רבי אלעזר ואמר, (תהלים קיא א) הללויה אודה יהו"ה בכל לבב וגו', הללויה הא אתמר, ואתערו ביה חברייא, והכי איהו, דדא איהו שבחא דקא סלקא על כל אינון שירין ותושבחן דאמר דוד, בעשר זיני תושבחן דאיהו אמר, בגין דאיהו כליל שמא ושבחא בחד, ואיהו כללא דשמא קדישא עלאה. אודה יהו"ה בכל לבב, בכל אתר דאמר דוד מלכא רזא דאלפא

זוהר חלק ב דף קעד/א

ביתא, איהו רזא דאתוון גליפן, דנפקין בגלופי דתלתין ותרין שבילין, ואית אתוון עלאין מרזא דעלמא עלאה, ואית אתוון אחרנין דאינון אתוון זעירין, והכא איהו רזא דאלפא ביתא דעלמא (ס"א עלאה יהיב לעלמא) תתאה. אודה יהו"ה בכל לבב, ביצרא טבא וביצרא בישא דאיהו שרי בגויה, דהא על כלא אית לאודאה ליה לקודשא בריך הוא, ביצרא טבא וביצרא בישא, דהא מסטרא דיצרא טבא אתי טוב לבר נש, ואית לברכא ליה לקודשא בריך הוא הטוב והמטיב, ובסטרא דיצרא בישא אתי קטרוגא לבר נש, ואית לאודאה לקודשא בריך הוא (ביצרא טבא וביצרא בישא) בכל מה דאתי על בר נש, מסטרא דא ומסטרא דא. בסוד ישרים ועדה, בסוד

ישרים, באיננו (ס"א מלאכין עלאין קדישין) דרזא דקודשא בריך הוא איננו ידעי, דהא כל רזין דקודשא בריך הוא איננו ידעי, ואיננו רזא דיליה, ועל דא בסוד ישרים, ועדה אלין איננו ישראל, כד מתכנשי בעשרה לאודאה ליה לקודשא בריך הוא, ובגין כך אית לאודאה ליה לקודשא בריך הוא על טב ועל ביש, ולפרסמא קמי כלא. דאי תימא הא איהו ידע אמאי אצטריך לפרסמא, אלא בדא אתייקר קודשא בריך הוא בעלמא לפרסמא נסא, ועל דא קודשא בריך הוא כתיב ביה, (יחזקאל לח כג) והתגדלתי והתקדשתי וגו'. רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים קנ ו) כל הנשמה תהלל יה, תנא כל נשמתין אתו מהאי גופא קדישא, ואתערי בבני נשא, ומאן אתר, מההוא אתר דאקרי יד (ס"א י"ה), מאן אתר דא, אמר רבי יהודה, דכתיב (שם קד כד) מה רבו מעשיך יהו"ה כלם בחכמה עשית. תנא מהאי חכמתא דמבועוי נפקין לתלתין ותרין שבילין אשתכלל כלא, וכל מה דאית לעילא ותתא, והוא אתקרי רוחא קדישא, דכל רוחין אשתכללו ביה. אמר רבי יצחק, ביומא דהוה רבי שמעון פריש מלה דא, עינוי נבעין מיא, והוה אמר, כל גזיאי דמלכא עלאה אתמסרן בחזד מפתחא, ואתגלייא בקזפיטן דקורדיטי גליפין עלאין. אלא הכי תאנא, מאן יכיל לאשתמודעא ולאשתכללא מה דגניז בדא מבועא, דהא משה לא גלי דא ביומוי, כד הוה גלי רזא עמיקתא לישראל, ואף על גב דכלא הוה מתגלייא על ידוי, אלא בההיא שעתא דבעא קודשא בריך הוא לסלקא ליה למתיבתא קדישא עלאה, ולטמרא ליה מבני נשא, דכתיב (דברים לא ב) בן מאה ועשרים שנה אנכי היום, היום ממש, דההוא יומא אשתלימו יומוי לאתקרבא לאתר דא, דכתיב (שם יד) הן קרבו ימך, קרבו ממש. דתניא אמר רבי שמעון, משה לא מית, ואי תימא הא כתיב (שם לד ה) וימת שם משה, כך בכל אתר לצדיקיא קרי בהו מיתה, מאי מיתה, מסטרא דילן אקרי הכי. דתניא אמר רבי שמעון, וכן תנא, דמאן דאיהו בשלימותא, דמהימנותא קדישא תלייא ביה, לא תלייא ביה מיתה, ולא מית, כמה דהוה ביעקב דמהימנותא שלימתא הוה ביה. דאמר רבי שמעון, (בראשית לה י) לא יקרא שמך עוד יעקב, כי אם ישראל יהיה שמך ויקרא את שמו ישראל, מאי ישראל, שלימותא דכלא, דכתיב (ירמיה ל י) ואתה אל תירא עבדי יעקב, ואל תחת ישראל, כי הנני מושיעך מרחוק, ואת זרעך מארץ שבים וגו'. אמר רבי יהודה מהכא, (שם יא) כי אתך אני דייקא, זכאה חולקיה דמאריה אמר ליה כן, כי אתי אתה לא כתיב, אלא כי אתך אני, דמאריה אתי לאתחברא דיוריה עמיה. אמר רבי שמעון, שפיר קאמר רבי אבא, דאמר (שם י) ושב יעקב ושקט ושאנן ואין מחריד, ושב יעקב לאתקרי בשמא אחרא, דכתיב לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל. דבר אחר, ושב יעקב לאתתנסיב מתמן, ושקט בעולם הזה, ושאנן בעולם הבא, ואין מחריד ממלאך המות, דמשמע דכלא הוה ביה. רבי יצחק אמר, חברייא הא אוקמוה, דכתיב ואת זרעך מארץ שבים, מה זרעו בחיים אף הוא בחיים:

זוהר חלק ב דף קעד/ב

והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה, רבי יהודה פתח, (קהלת י יז) אשריך ארץ שמלכך בן חורין, ושריך בעת יאכלו, וכתיב אי לך ארץ שמלכך נער ושריך בבקר יאכלו, (במאי אוקימנא הני קראי), ווי לעלמא דלא משגחן בפולחנא דמאריהון, דהא מאריהון אשגח בגיניהון לאוטבא להו, דאנח קמייהו פתגמי אורייתא ולא משגחן. דתנינן תלת מלין בעי בר נש למעבד לבריה, מילה ופדיון ולנסבא ליה אנתו, וכלא עביד קודשא בריך הוא לישראל, מילה דכתיב (יהושע ה ב) ושוב מול את בני ישראל שנית, וכתיב (בראשית יז יב) ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר, פדיון דכתיב (דברים ז ח) ויפדך (יהו"ה אלקיך) מבית עבדים מיד פרעה מלך מצרים, לנסבא ליה אנתו דכתיב (בראשית א ב) זכר ונקבה ברא אותם, וכתיב ויברך אותם אלהי"ם, ויאמר להם אלהי"ם פרו ורבו, תו אטיל להו כהאי נשרא דאטיל לבנוי על גדפוי, דכתיב (שמות יט ד) ואשא אתכם על כנפי נשרים. אמר רבי יוסי, כלא הוא יאות, אבל אורייתא דאהדר קמייהו דישראל, ואוליף לון יתיר מכלא, תא חזי, לית שבחא דבר נש בהאי עלמא ובעלמא דאתי

כשבחא דאורייתא, דכתיב בה (משלי ח יד) בי מלכים ימלכו. (מדרש הנעלם הוא) דהא תנינן, כד סליק רב הונא להתם, אשכח רבנן דהוו עסקי בהאי קרא, דכתיב (ירמיה נא מד) ופקדתי על בל בבבל, והוצאתי את בלעז מפיו, ולא ינהרו אליו עוד גוים, ורב הונא לא הוו משגיחין ביה, דהא לא אשתמודעין ליה בקדמיתא, בגין דהוה זעיר, עאל לבי מדרשא ואשכח רבנן דהוו אמרי, האי קרא אית לאסתכלא ביה, אי טעוותיה ודחלתיה דנבוכדנצר הוה שמיה בל, הא כתיב ביה (דניאל ד ה) ועד אחרן על קדמי דניאל די שמיה בלטשאצר כשם אלהי, ועוד מאי והוצאתי את בלעז מפיו. קם רב הונא ביני קיימי דעמודי ואמר, אילו הוונא באתרי דרישנא ליה להאי פסוקא, לא אשגחו ביה, קם תניינות ואמר מלה דא, אתא רבי יודאי בר רב ואותביה קמיה, אמר ליה אימא ברי אימא, דמלי אורייתא כתיב בהו (משלי א כא) בראש הומיות תקרא וגו'. פתח ואמר, הכי תנינן, ביומי קדמאי עד לא אתא יעקב, הוה בר נש שלו בביתיה, מטא זמניה מית בלא מרעין, כיון דאתא יעקב בעא קמיה דקודשא בריך הוא, אמר ליה מארי דעלמא, אי ניחא קמך דלנפול בר נש בבי מרעיה תרין או תלת יומין, ולבתר יתכנש לעמיה, ויפקד לביתיה ויתוב מחובוי, אמר ליה שפיר, את תהא סימנא בעלמא. תא חזי מה כתיב ביה, (בראשית מח א) ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חולה, חלה כתיב, מה דלא הוה לבר נש מן קדמת דנא. בתר דשכיב, לא הוה בר נש דהוה ליה מרעין דלא מית, עד דאתא חזקיה, מה כתיב ביה, (ישעיה לח א) בימים הם חלה חזקיהו למות וגו', תא חזי מה כתיב, ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל יהו"ה, אמר ליה אי ניחא קמך דיתסון בני נשא מבי מרעיהון ויודון שמך, וישתמודעון, ויתובון לבתר בתיובתא שלימתא, וישתכחון בני עלמא זכאין קדמך, אמר ליה קודשא בריך הוא יאות הוא, את תהא סימנא בעלמא, וכך הוה מאי דלא הוה מקדמת דנא, הדא הוא דכתיב (שם ט) מכתב לחזקיהו מלך יהודה בחלותו, ויחי מחליו. ותאנא, ההוא יומא אתחזר שמשא עשר דרגין, ותאנא מרודך בלאדן הוה אכיל כל יומא בארבע שעות, ונאים עד תשע שעות, וההוא יומא נאים עד תשע שעות, כד אתער חמא שמשא דקאים בארבע שעות, אמר מאי האי, בקטולא דקונטירא, קונטרוי אנקטרתון, אמרו

זוהר חלק ב דף קעה/א

ליה למה, אמר דנאימנא יומא חד ותלתות יומא, אמר ליה לאו הכי, אלא אלהא דחזקיהו עבד יומא דין תרין ניסין, אסי לחזקיהו מבי מרעיה, ואחזר שמשא לעדנא דא. אמר וכי אית בעלמא אלהא רבא בר מאלהי, אמרו אלהא דחזקיהו, קם וכתב כתבוי, שלם לחזקיהו מלכא דיהודה, ושלם לאלהיה, ושלם לירושלם קרתא קדישא, לבתר אמליך, וקם מכורסייה ופסע תלת פסיען, וכתב אחרנין, שלם לאלהא רבא דבירושלם, ושלם לחזקיהו מלכא דיהודה, ושלם לירושלם קרתא קדישא, אמר ליה קודשא בריך הוא, אנת פסעת בגין יקרי תלת פסיען, חייך מינך יפקון תלת מלכין שליטין, קסטירין רופינין, דשליטין בכל עלמא, וקדמאה מנייהו נבוכדנצר הוה. תא חזי מאי אמר ליה דניאל, (דניאל ב לח) אנת הוא ראשה די דהבא, ובתרך תקום מלכו אחרי ארע מינך, ומלכו תליתאה אחרי וגו'. מה כתיב, (שם ג א) נבוכדנצר מלכא עבד צלם די דהב, רומיה אמין שתין, פתיה אמין שית, אמר נבוכדנצר, צלמא דחמינא הוה רישא די דהבא מעוי דכסף, אנא אעביד כלא דדהבא, דלהוי גזפירא דדהבא ברישא. ותאנא, ההוא יומא כנש כל אומיא ועממיא ולישנייא למפלח לההוא צלמא, ונטל מאנא ממאני מקדשא דהוה גליף ביה שמא קדישא, ועייל ליה בפומיה דההוא צלמא, ובההיא שעתא הוה ממלל רברבן, עד דאתא דניאל וקריב גבי דההוא צלמא, ואמר אנא שליחא דמארי עלמא, גוזרני עלך למיפק מהכא, אדכר שמא קדישא ונפק ההוא מאנא, ונפל צלמא ואתבר, היינו דכתיב והוצאתי את בלעז מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים, קם רבי יהודה ונשקיה על רישיה, אמר אי לא דקריבנא בקוטפייא הכא, לא אשתמודענא בכך, והוה דחלין מניה מההוא יומא. תאנא (קהלת י יז) אשריך ארץ שמלכך בן חורין ושריך בעת

יאכלו, רבי יוסי אוקים להאי קרא במשה, בשעתא דאפיק להו לישראל ממצרים, ועבד לון בני חורין, ושריך בעת יאכלו, דכתיב (שמות יב יא) ואכלתם אותו בחפזון פסח הוא ליהו"ה. אמר רבי שמעון בר יוחאי, וכי לא אמינא דמלוי דשלמה מלכא, דכלהו בגו לגו היכלא קדישא הוו, והאי דאמריתו כלא שפיר הוה, ולדרשא הוא דאתא, אבל האי קרא לעילא בהיכלא קדישא הוא. תאנא, אשריך ארץ שמלכך בן חורין, מאי ארץ, ארץ סתם, דתניא מאי דכתיב (איכה ב א) השליך משמים ארץ תפארת ישראל, אלא האי ארץ, היא רזא בגו כתרי מלכא קדישא, דכתיב ביה (בראשית ב ד) ביום עשות יהו"ה אלהי"ם ארץ ושמים, והאי ארץ כל מה דיניק ואתזון, מההוא אתר דאקרי שמים הוא, ולא אתזנת ארעא דא אלא משלימותא קדישא דאקרי שמים. ובשעתא דבעא קודשא בריך הוא לאחרא ביתיה דלתתא, וארעא קדישא דלתתא, אעבר להאי ארעא קדישא דלעילא בקדמיתא, ונחית ליה מההוא דרגא דהוה ינקא משמים קדישא, ולבתר חריב להאי דלתתא, הדא הוא דכתיב השליך משמים ארץ בקדמיתא, ולבתר ולא זכר הדום רגליו. דתניא, כך ארחוי דקודשא בריך הוא, כד בעי למידן עלמא, בקדמיתא עביד דינא לעילא, ולבתר אתקיים לתתא, דכתיב (ישעיה כד כא) יפקוד יהו"ה על צבא המרום במרום בקדמיתא, ולבתר ועל מלכי האדמה על האדמה. אמר רבי שמעון, אשריך ארץ שמלכך בן חורין, דזון לך בסגיאותא דכלא, בלא דחילו דאחרא, ומההוא מלכא עלאה אתזון כלא, ושריך בעת יאכלו, כמה דאת אמר (במדבר כג כג) כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל. אי לך ארץ שמלכך נער, כמה דאת אמר (ישעיה ג ד) ונתתי נערים שריהם, דווי לארעא כד ינקא משמאלא, ושריך בבקר יאכלו, בההוא

זוהר חלק ב דף קעה/ב

קדרותא, ועד דלא נהיר ולא שלטא מה דשלטא:

תנא, אמר רבי שמעון, והבריח התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה, דא הוא יעקב קדישא שלימא, כמה דאוקימנא דכתיב (בראשית כה כז) ויעקב איש תם יושב אהלים, יושב אהל לא כתיב, אלא יושב אהלים, תרי, דאחיד להאי ואחיד להאי, אוף הכא כתיב והבריח התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה, דאחיד להאי ואחיד להאי. דתנינן, מאי איש תם, כתרגומו שלים, שלים מכלא, שלים לתרין סטרין, לעתיקא קדישא ולזעיר אנפין, שלים לחסד עלאה ולגבורה עלאה, ואשלים להאי ולהאי. אמר רבי שמעון, חמינא דהא חכמתא כלל כלא, וחסד עלאה נפקא מחכמה, גבורה דהוא דינא תקיפא נפקא מבינה, יעקב אשלים לתרין סטרין, ואבהן כלל כלא, ויעקב כלל אבהתא. תאנא בטש חכמה בשבילוי, וכניף ברוחא למיא, ואתכנפו מיא לאתר חד, ואתפתחו חמשין תרעין דבינה. מאלין שבילין נפקי עשרה כתרין, בקרניטי זהירין, ואשתארו עשרין ותרין שבילין, בטש ההוא רוחא באינון שבילין, ואתפתחו חמשין תרעין דבינה, ואתגליפו עשרין ותרין בחמשין תרעין דיובלא, ואתעטרו בשבעין ותרין אתוון דשמא קדישא, אלין אתפתחו לסטרוי. ואתעטרו עשרין ותרין כתרין דרחמי דכלילן בעתיק יומין, דנהיר לון כל חד בסטרוי. אתעטרו חמשין גליפין במ"ב אתוון קדישין דשמא קדישא, דבהון אתברי שמיא וארעא, ואתגלפו בגלופיהון תמניא תרעין, דאינון תמניא אתוון דרחמי, דכתיב (שמות לד ו) יהו"ה יהו"ה אל רחום וחנון, דנפקא מעתיקא קדישא לזעיר. ומתחברן באלין כתרין קדישין חכמה ובינה עלאין דסלקין, נפקא חסד עלאה מהאי סטרא, ודינא דגבורה מהאי סטרא, אתא זכותיה דיעקב ואשלים אתרווייהו, ואחיד לון, דהא הוא שלימותא עלאה. תאנא, אמר רבי שמעון, בגין כך ישראל אתקרי, דתאנא יעקב תתאה, ישראל עלאה, יעקב לאו שלימותא, ישראל שלימותא דכלא. וכן תאנא, (ש"ב כג א) נאם דוד בן ישי, דוד לאו שלימותא, דהא בתראה הוא, ישי יסוד עלאה הוא ושלימותא, והיינו דתנינן, לא גלו ישראל מארצם עד שכפרו בקודשא בריך

הוא ובמלכותא דבית דוד, דכתיב (ש"ב כ א) אין לנו חלק בדוד, ולא נחלה לנו בכן ישי, איש לאהליו ישראל, מאי איש לאהליו, אתר דע"ז שריא בגווייהו, היינו לאלהיו. אמר רבי יהודה, כד שריא חכמתא לגלפא גליפין בכלהו כתרין, מאן כתרא שארי, מההוא דאתקרי בינה, בבינה אתכליל כלא, ובגין כך אתפתחו בה חמשין תרעין, ואשתכח דכלא בחכמה אתגלפו, הדא הוא דכתיב (תהלים קד כד) כלם בחכמה עשית. תאנא, כתיב (ישעיה מ יב) מי מדד בשעלו מים וגו', בשעלו מים, מאן מים, דא הוא בינה, רבי אלעזר מתני הכי, דא חסד, אמר ליה רבי שמעון כלא בחד מתקלא סלקא (ס"א מתתקון). ושמים בזרת תכן, מאן שמים, תפארת, דכתיב תפארת ישראל, וכל בשליש עפר הארץ, דא הוא גבורה, ושקל בפלס הרים, אלין אינון שאר כתרין, דאקרון טורי אפרסמונא דכיא, וגבעות במאזנים, אלין שאר רתיכין תתאין מנייהו. תא חזי, בשעלו, מאי שעלו, דא רוח חכמתא, דהכי תנינו, שעלא דקיסרי, בקיזפא שקיען. ושמים בזרת תכן, מאן זרת, אלין אינון (חמשין) תרעין דאתפתחו, ואתפזרון לכל סטרין, כמה דאת אמר (מלאכי ב ג) וזריתי פרש על פניכם וגו'. וכל בשליש, מאן שלישי, רחמי, שלימותא דכלא. ושקל בפלס, מאי פלס, אמר רבי שמעון, דכתיב (ויקרא יט לו) מאזני צדק אבני צדק. תו אמר רבי שמעון, הני מילי בשיעורא

זוהר חלק ב דף קעו/א

דיוצר כלא אוקימנא. אמר רבי אלעזר, שמע מינה, דיעקב מגו דינא קשיא נפיק, דהא יצחק דינא קשיא אחיד לחולקיה, אמר ליה רבי שמעון, ודא הוא בלחודוי, והא יצחק מגו חסד נפק, והכי כלהו דינא מגו רחמי נפקא, ורחמי מדינא. אברהם ירית אחסנא דחסד, נפק יצחק בדינא מגו חסד, יעקב נפק ברחמי מגו דינא קשיא, וכך הוא לעילא דא מן דא, וינקא דא מן דא, עד דאשתמודע כלא דהוא חד, ומחד תליין כלהו, וכלא אשתכח חד, בריך שמיא לעלם ולעלמי עלמין. אמר רבי אלעזר, אשתמודע דלית שלימותא אלא כד אחיד דא מן דא, וחד אחיד בתרווייהו, לשכללא כלא, כגון יעקב, והיינו דכתיב מבריה מן הקצה אל הקצה. תאנא כולי האי לא אתקרי אלא מסטרא דילן, ומסטרא דילן אשתמודע כלא, דהא בהאי לעילא כלא בחד מתקלא סלקא, לא שני ולא ישתני, כמה דכתיב (מלאכי ג ו) אני יהו"ה לא שנית. אמר רבי יהודה, כלהו בוצינן נהירין מחד, ומחד תליין, ובוצינן אינהו חד כלא, דהא לא בעו לאתפרשא, ומאן דפריש לון, כאלו אתפרש מן חיי עלמא. אמר רבי יצחק, כתיב (ישעיה ג ד) ונתתי נערים שריהם, ותעוללים ימשלו בם, היינו דכתיב (שמות כה יח) ועשית שנים כרובים זהב, כתיב (ש"א ד ד) יושב הכרובים, וכתיב (שם ב כב יא) וירכב על כרוב ויעף, יושב הכרובים, כד שריא לאתישבא בשלימותא כתיב יושב הכרובים, (ס"א כד אשתכח בשלימותא), וכד לא שריא ולא אתיישבא מלכא בכרסיא, כתיב וירכב על כרוב חד, דלא אתיישבא מלכא בכרסיא, יושב הכרובים תרי. אמר רבי יוסי, ווי לעלמא כד חד כרוב אהדר אנפיה מחבריה, דהא כתיב ופניהם איש אל אחיו, כד הוי שלמא בעלמא. אמר רבי יצחק, הא תנינו, (ויקרא יח ז) ערות אביך וערות אמך לא תגלה, ווי למאן דגלי ערייתהו. כגוונא דא כתיב ביעקב, מבריה מן הקצה אל הקצה, זכאה חולקיהו דישראל, דקודשא בריך הוא משתבח בתושבחייהו, כגוונא דלעילא, דכתיב (ישעיה מט ג) ישראל אשר בכך אתפאר. תאנא, אמר רבי יצחק, ביומי קדמאי הוה בר נש אמר לחבריה, אימא לי מלה חדא דאורייתא וטול מנה כסף, השתא אמר בר נש לחבריה, טול מנה כסף ואשתדל באורייתא, ולית מאן דישגח ולית מאן דירכין אודניה, בר אינון זעירין (נ"א זרעין) קדישי עלינון, דקודשא בריך הוא משתבח בהו, דכתיב (שם ס כא) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר:

ווי העמודים וחשקיהם כסף, רבי יצחק אמר, ווי העמודים, הא אמינא כל אינון דמתאחדן, מקטרי קיימין עלאין, אקרון ווי העמודים, וכל אינון דלתתא תליין מאינון וויים, מאן וויים, שיתא בגו שיתא, ומתאחדן ומתשקיין מחוטא דשדרה דקאים עלייהו, ובספרא דצניעותא תאנא, וויים לעילא וויים לתתא, וכלהו במתקלא חד סלקין. מאן צניעותא דספרא, אמר רבי שמעון, חמשה פרקין אנון, דכלילן בהיכל רב, ומליין כל ארעא. אמר רבי יהודה, אי כלילן הני, מכלהו עדיפי, אמר רבי שמעון, הכי הוא למאן דעאל ונפק, ולמאן דלא עאל ונפק לאו הכי. מתלא לבר נש דהוה דיוריה ביני טורין, ולא ידע בדירי מתא, זרע חטין ואכיל חטי בגופייהו, יומא חד עאל למתא, אקריבו ליה נהמא טבא, אמר ההוא בר נש דנא למה, אמרו נהמא הוא למיכל, אכל וטעם לחדא לחכיה, אמר וממה אתעביד דא, אמרו מחטין, לבתר אקריבו ליה גריצין דלישין במשחא, טעם מנייהו, אמר ואלין ממה אתעבידו, אמרו מחטין, לבתר אקריבו ליה טריקי מלכין דלישין בדובשא ומשחא, אמר ואלין ממה אתעבידו, אמרו מחטין, אמר ודאי אנא מארי דכל אלין, דאנא אכיל עיקרא דכל אלין דאיהו חטה, ובגין

זוהר חלק ב דף קעו/ב

זהר:

ההוא דעתא, מעדוני עלמא לא ידע, ואתאבידו מניה, כך מאן דנקיט כללא, ולא ידע בכלהו עדונין דמהניין, דנפקין מההוא כללא:

ספרא דצניעותא:

פרקא קדמאה. תאנא, ספרא דצניעותא, ספרא דשקיל במתקלא. תנא, דעד לא הוה מתקלא, לא הוה משגיחין אפין באפין, ומלכין קדמאין מיתו, וזיוניהון לא אשתכחו, וארעא אתבטלת. עד דרישא דכסופא דכל כסופין, לבושי דיקר אתקין ואחסין, האי מתקלא תלי באתר דלא הוה, אתקלו ביה אינון דלא אשתכחו. מתקלא קאים בגופיה, לא אתאחד, ולא אתחזי, ביה סליקו, וביה סלקין דלא הוו ויהויין. סתרא גו סתרא אתתקן ואזדמן, (א) בחד גולגלתא, (ב) מלייא טלא דבדולחא, (ג) קרומא דאירא אזדכך וסתים, (ד) אינון עמר נקי תליין בשקולא, (ה) רעוא דרעוין אתגליא בצלותא דתתאי, (ו) אשגחא פקחא דלא נאים ונטיר תדירא, אשגחותא דתתא, באשגחותא דנהירו דעלאה (דביה), (ז) תרין נוקבין דפרדשקא, ואתער רוחא לכלא. בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, שיתא, בראשית, ברא שית עלייהו, כולהו לתתא, ותליין משבעה דגולגלתא עד יקירו דיקירותא. והארץ תנינא לאו בחושבן, והא אתמר, ומהייתא דאתלטייא נפקא, דכתיב מן האדמה אשר אררה יהו"ה, היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום, ורוח אלהים מרחפת על פני המים, תליסר, תליין בתליסר יקירו דיקירותא. שיתא אלפי שנין, תליין בשיתא קדמאי, שביעאה עלייהו, דאתתקף בלחודוי. ויתחריב כלא בתריסר שעת, דכתיב היתה תהו ובהו וגומר, תליסר יקים לון ברחמי, ומתחדשן בקדמיתא, וקמו (ס"י קמו) כל אינון שיתא, בגין דכתיב ברא, ולבחר כתיב היתה, דהא הות ודאי, ולבסוף תהו ובהו וחשך, (ישעיה ב יא) ונשגב יהו"ה לבדו ביום ההוא. גלופי דגליפין, כחיזו דחויא, אריך, ומתפשט לכאן ולכאן, זנבא ברישא, רישא (אחורא) אחיד אכתפין, אעבר וזעים, נטיר וגניז. חד לאלף יומין זעירין, אתגלייא (נ"א אתמלייא) קולטרא בקטרוי, סנפירא בעדבוי, אתבר רישיה במיין דימא רבא, דכתיב (תהלים עד יג) שברת ראשי תנינים על המים, תרין הוו, חד אתחזרו, תנינים כתיב חסר, ראשי, כמה דאת אמר (יחזקאל א כב) ודמות על ראשי החיה רקיע. ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור, היינו דכתיב (תהלים לג ט) כי הוא אמר ויהי, הוא בלחודוי. לבתר אתחזרו חד, יהו"י, יה"ו,

ו' ו', בתראה שכינתא לתתא, כמה דה' שכינתא, אשתכח, ובחד מתקלא אתקלו. והחיות רצוא ושוב, דכתיב וירא אלהים את האור כי טוב, (ישעיה ג י) אמרו צדיק כי טוב, האי במתקליה סלקא, קדמאה בלחודוי. וכלא לחד אתחזר, אחתא, ומודעתא, כלילן דא בדא, ביו"ד ה"א, כתרין רחמיין דמתחבקן. שיתא נפקין מענפא דשרשא דגופא, לישן ממלל רברבן, לישן דא סתים בין יו"ד וה"א, דכתיב (שם מד ה) זה יאמר ליהו"ה אני, וזה יקרא בשם יעקב, וזה יכתוב ידו ליהו"ה, ובשם ישראל יכנה, יכנה ממש, זה יאמר ליהו"ה אני, אחתא, וכלא אתמר ביה"ו, כלא כלילן בלישן, סתים לאימא, דהא אתפתחת ליה, דנפיק מינה. אבא יתיב ברישא, אימא באמצעיתא, ומתכסייא מכאן ומכאן, ווי למאן דגלי ערייתהון. ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים, שליט דכר בנוקבא, (ס"י שלימו דכר ונוקבא), דכתיב (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם, נהיר יו"ד בתרין, ונהיר ומעבר לנוקבא. אתייחד יו"ד בלחודוי, (ובתר כן) סליק בדרגוי לעילא לעילא, אתחשכא נוקבא, ואתנהירת אימא, ומתפתחא

זוהר חלק ב דף קעז/א

ספרא דצניעותא:

בתרעוי, אתא מפתחא דכליל בשית, ומכסייא פתחא, ואחיד לתתא להאי ולהאי, ווי למאן דגלי פתחא:

פרקא תניינא. דיקנא מהימנותא לא אדכר, בגין דהיא יקירותא דכלא, מאודנין נפקת, בסחרנהא דבסיטא, סליק ונחית, חוטא חוורא, בתליסר מתפרש, ביקרא דביקירותא ההיא כתיב (ירמיה ב ו) לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם, אדם לבר הוא, אדם לא כליל הכא, כל שכן איש. בתליסר נביעין מבויעין מתפרשן, ארבע בלחודוי אסתמרו, תשעה אשקיון לגופא (נ"א לגנתא). (תיקונא קדמאה) מקמי פתחא דאדנין שארי יקירו לאתתקן. (תניינא) נחית בשפירו ברישא דשפוון, מהאי רישא להאי רישא קאים. (תליתאה) ארחא דנפיק תחות תרין נוקבין דפרדשקא לאעברא חובה, דכתיב (משלי יט יא) ותפארתו עבור על פשע. (רביעאה) תחות שפוון אסחר שיערא לרישא אחרא. (חמישאה) ארחא אחרא נפיק תחותוי. (שיתאה) חפי תקרובתא דבוסמא לרישא דלעילא. (שביעאה) תרין תפוחין אתחזון לאנהרא בוצינין. (תמינאה) מזלא דכלא תלייא עד לבא, ביה תליין עלאין ותתאין. (תשיעאה) אינון דתליין לא נפקין דא מן דא. (עשיראה) חפיין זעירין על גרונא. (חד סר) דיקירו רברבין, מתשערין בשיעורא שלים. (תריסר) (וכד) שפוון אתפנון מכל סטריין, זכאה למאן דנשיק מאינון נשיקין. (תליסר) בההיא מזלא דכלא, נגדין תליסר משיחין דאפרסמונא דכיא, כלא בהאי מזלא שכיח וסתים. בזמנא דמטא תשרי ירחא שביעאה, משתכחי (ירחי) אלין תריסר (ס"א תליסר) בעלמא עלאה, ומתפתחי תריסר (ס"א תליסר) תרעי דרחמי, בההוא זמנא (ישעיה נה ו) דרשו יהו"ה בהמצאו כתיב. ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי וגו' (בראשית א יא), היינו דכתיב (ויקרא טז לא) ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש בערב, (בהאי זמנא) (דברים ג כד) אדני יהו"ה אתה החלות להראות את עבדך את גדלך, יהו"ה שלים בסטרוי, והכא ברחישותא דא דארעא לא שלים, יה"י לא כתיב, קרינן. יו"ד עלאה יו"ד תתאה, וייצר י' עלאה י' תתאה, (יהי) י' עלאה י' תתאה, ה' בגווייהו, כללא דשלימו שלים ולא לכל סטר. אתעקר מהאי אתר שמא דא, ואשתיל באחרא, כתיב ויטע יהו"ה אלהים, ה' בין יו"ד ליו"ד דיה"י. נשכא דפרדשקא דעתיקא לזעירא דאנפין, בלא רוחא לא אתקיים, בה"א אשתכלל, ה"א עלאה ה"א תתאה, דכתיב (ירמיה א ו) אהה אדני אלהי"ם. בקיטפוי דקטפין (ציריא), ברוחא דמתקלין. יה"ו, י' עלאה, דאתעטר בקטרא (ס"א בעטרא) דעתיקא, היא קרומא עלאה דאזדכך וסתים, ה"א עלאה, דאתעטר ברוחא דנוקבין

דפרדשקא דנפיק לאחייא, ו' עלאה, בוצינא דקרדינותא דאתערט בסטרוי (ס"א בעטרוי), מתפשטן אתוון לבתר ואתכללו בזעירא דאפין. כמה דשריא בגולגלתא, אשתכחו מתפשטן בכל גופא, לשכללא כלא, בעמר נקא, כד תלי, תליין אלין אתוון, כד אתגלי לזעירא מתיישבן ביה אלין אתוון, ואתקרי בהון. יו"ד דעתיקא סתים בעטרוי, בגין שמא לא אשתכח, ה"א אתפתח באחרא, ואינקיב בתרין נוקבין, ואשתכח בתקונין. ו"ו אתפתח באחרא, דכתיב (שיר ז י) הולך לדודי למישרים, בבוצינא דקרדינותא למכסיא פתחא. ו' לעילא ו' לתתא, ה' לעילא ה' לתתא, י' לעילא ובה לא אשתתף אחרא, ולא סליק בהדה, בר רמיזא דרמיז. כד אתגליין תרין (באורייתא), ומתחברן בחד, דרגא חד רגשא בגין לאתפרשא, ו"ד כלילן ביו"ד. ווי כד אסתלק האי, ואתגליין אינון בוסמין דטיפסא, שריקין לא עברי (ס"א עבד) לא מתעכבי בדוכתא, והחיות רצוא ושוב, ברח לך אל מקומך, אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קנך, משם אורידך. ותוצא הארץ

זוהר חלק ב דף קעז/ב

ספרא דצניעותא:

דשא, אימתי, כד שמא אתנטע, וכדין אוריא נפיק, ונצוצא אזדמן. (תיקונא קדמאה דרישא) חד גולגלתא אתפשט בסטרוי, טלא מלי עלה דתרי גווני. (תנינא) תלת חללין דאתוון רשימין אתגליין ביה. (תליתאה) אוכמין כערבאה (ס"א כעורבא), תליין על נוקבין עמיקין דלא יכיל למשמע, ימינא ושמאלא, הכא חד ארחא לעילא דקיק. (רביעאה) מצחא דלא נהיר, קטטותא דעלמא, בר כד רעוא אשגח ביה. (חמישאה) עיינין דתלת גווני, למרתת קמייהו, אתסחן בחלבא דנהיר, כתיב (ישעיה לג ב) עיניך תראינה ירושלם נוה שאנן, וכתיב (שם א כב) צדק ילין בה, נוה שאנן עתיקא דסתים, עינך כתיב. (שתיתאה) חוטמא פרצופא דזעירא לאשתמודעא, תלת שלהובין מתוקדין בנוקבוי. (שביעאה) דרגא עמיקא למשמע טב וביש. כתיב (שם מב ח) אני יהו"ה הוא שמי, וכתיב (דברים לב לט) אני אמית ואחיה, וכתיב (ישעיה מו ד) ואני אשא ואני אסבול. הוא עשנו ולא אנחנו, (תהלים ק ג) והוא באחד ומי ישיבנו, (איוב כג יג) הוא אקרי מאן דסתים ולא שכיח, הוא מאן דלא אזדמן לעינא, הוא מאן דלא אקרי בשמא. (ה"א ה"י) א' כליל, (הוא) ו'ו' כליל א', ולא כליל ה"ו (ס"א ה"י). א' אזיל לאלף, אל"ף אזיל ליו"ד, יו"ד אזיל ליו"ד, דסתים מכל סתימין, דלא מתחברן ביה ו"ד. ווי כד לא נהיר י' בו"ד, כד אסתלק י' מן ו"ד בחובי עלמא, ערייתא דכלא אשתכח, על דא כתיב (ויקרא יח ז) ערות אביך לא תגלה, וכד אסתליק יו"ד מן ה"א, על דא כתיב וערות אמך לא תגלה, אמך היא לא תגלה ערותה, אמך היא ודאי (משלי ב ג) כי אם לבינה תקרא וגו':

פרקא תליתאה. תשעה תקונין יקירין אתמסרו לדיקנא, כל מה דאתטמר ולא אתגלייא, עלאה ויקירא אשתכח, (והוא) והא (ס"א דיקנא) גנזיה קרא. תיקונא קדמאה דדיקנא, נימין על נימין, מקמי פתחא דאודנין, עד רישא דפומא. (תנינא) מהאי רישא לרישא אחרא אשתכח. (תליתאה) מתחות תרין נוקבין, ארחא מלייא דלא אתחזייא. (רביעאה) עלעין אתחפיין מהאי גיסא ומהאי גיסא. (חמישאה) בהו אתחזיין תפוחין, סומקין כוורדא. (שתיתאה) בחד חוטא תליין, אוכמין תקיפין, עד חדוי. (שביעאה) שפוון סומקין כוורדא, אתפנון. (תמינאה) זעירין נחתין בגרונא, ומחפיין קדלא. (תשיעאה) רברבין וזעירין כגידין (ס"א נגדין, וס"א נחתין) בשקולא. באלין אשתכח גיבר ותקיף מאן דאשתכח. כתיב (תהלים קיח ה) מן המצר קראתי יה, תשעה אמר דוד, עד כל גוים סבבוני, לאסחרא ולאגנא עלוי. ותוצא הארץ, דשא, עשב, מזריע, זרע, למינהו, ועץ עושה פרי, אשר זרעו בו, למינהו, תשעה אלין אתעקרו משמא שלים, ואשתילו לבתר בשמא שלים, דכתיב ויטע יהו"ה אלהים. תקונין דדיקנא בתליסר אשתכחן, איהו דהיא עלאה, תתאה

בתשעה אתחזון, כ"ב אתון אתגליפו בגוניהון, (ס"א בגיניהון) על האי מאן דחזי בחלמיה, (דיקנא), חלמא דאחיד דיקנא דבר נש עלאה בידיה, (שלים במאריה), או דאשיט ידיה ליה, ינדע דשלים במאריה, שנאין תחותי יכנעון, כל שכן דיקנא עלאה דנהירא בתתאה (ס"א לתתאה), דעלאה רב חסד אקרי, בזעירא חסד סתם, כד אצטריך, נהירו אנהר ואקרי רב חסד. (ס"א בידיה הא מתרחיץ, דהא בשלם עם מאריה, ושנאוי יכנעון תחותי, ודין הוא בדיל דחזא בחלמיה, כל שכן אם זכה לאודעא מה היא דיקנא עלאה, דהוא נהיר לתתאה, אריה עלאה רב בחסד אקרי, בזעירא חסד סתם). כתיב ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה, כלומר י"ה, אתפשט נהירו דדא בדא, כלא אתרחשון בזמנא חדא, מים טבאן מים בישן, בגין דאמר ישרצו, אתכללו דא בדא, חיה עלאה, חיה תתאה, חיה:

ד"א:

דבר אחר, ישרצו המים, תרגום ירחשון, כלומר כד מרחשין בשפוותיה פתגמי צלותא, בזכותא, ובנקיות דעתא, ובמיא, הוה רחיש נפשא חיתא. וכד בעי בר נש לסדרא צלותיה למאריה,

זוהר חלק ב דף קעח/א

ספרא דצניעותא:

טבא, חיה בישא. ויאמר אלהי"ם נעשה אדם, האדם לא כתיב, אלא אדם סתם, לאפקא אדם דלעילא, דאתעביד בשמא שלים, כד אשתלים דא, אשתלים דא, אשתלים דכר ונוקבא לאשלמא כלא, יהו"ה סטרא דדכר, אלהי"ם סטרא דנוקבא. אתפשט דכורא, ואתתקן בתקוני, כאמא, בפומיה דאמה, מלכין דאתבטלו הכא אתקיימו. דינין דדכורא תקיפין ברישא, בסופא נייחין, דנוקבא באיפכא, וי"ה קונטירין דקיטורא, בעטפוי שקיעין, י' זעירא בגוהא אשתכח. אי אתבסמו דינין בעא עתיקא, אתא חויא על נוקבא, וקינא דזוהמא אתתקן בגוה, למעבד מדורא בישא, דכתיב ותהר ותלד את קין, קינא דמדורא דרוחין בישין, ועלעולין וקטפורין אתקין ביה. בהאי אדם בתרין בכלל ופרט אתכללו, בפרט וכלל, שוקין ודרועין, ימינא ושמאלא, דא אתפלג בסטרוי. אתתקן דכר ונוקבא יה"ו, י' דכר, ה' נוקבא, ו', כתיב זכר ונקבה בראם, ויברך אותם, ויקרא את שמם אדם. דיוקנא ופרצופא דאדם, יתיב על כרסיא, וכתיב (יחזקאל א כו) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה:

פרקא רביעאה. עתיקא טמיר וסתים, זעירא דאנפין אתגלייא ולא אתגלייא, דאתגלייא באתון כתיב, דאתכסייא סתים באתון, דלא מתישבן באתרוי, בגין דאיהו לא אתיישבו ביה עלאין ותתאין. ויאמר אלהי"ם תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וגו', היינו דכתיב (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יהו"ה, חד בכללא דאחרא משתכחא, בהמה בכללא דאדם, (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם קרבן ליהו"ה, מן הבהמה, משום דאתכלל בכללא דאדם. כד נחת אדם דלתתא:

ד"א:

ושפוותיה מרחשן בהאי גוונא מתתא לעילא, לסלקא יקרא דמאריה, לאתר דשקיו דעמיקו דבירא, נגיד ונפיק, לבתר ינגיד לאמשכא מלעילא לתתא, מההוא שקיא דנחלא, לכל דרגא ודרגא, עד דרגא בתראה, לאמשכא נדבה לכלא מעילא לתתא, לבתר בעי לקשרא קשרא בכלא,

קשרא דכונה דמהימנותא, ויעבדון כל משאלוהי, בין שאלתא דצבורא בין שאלתא דיחידא. ושאלתא דאית לבר נש לשאלא ממאריה, הן מסודרות בתשע גווני, אית באלפא ביתא. ואית באדכר מכילוהי דקודשא בריך הוא, רחום וחנון וגו'. אית בשמהן יקירן דקודשא בריך הוא, כגון אהיה יה יהו אל אלהי"ם יהו"ה צבאות שדי אדני. אית בעשר ספירות, כגון מלכות יסוד הוד נצח ת"ת גבורה חסד בינה חכמה כתר. אית באדכר צדיקייא, כגון האבות והנביאים והמלכים. אית בשירי ובתושבחי דאית בהון קבלה אמיתית. ועילא מנהון, מאן דידע לתקן תקונין למאריה כדקא יאות. ואית בידיעה סלקא מתתא לעילא. ואית מאן דידע להמשיך שפעא מעילא לתתא. ובכל תשע גווני אלין צריכה כונה גדולה, ואי לא, עליה קרא, דכתיב ובוזי יקלו. ובכוונת אמן, דהוא כליל תרין שמהן יהו"ה אדני, והאחד גניז טוביה וברכוהי באוצר הנקרא היכל, והוא רמוז בפסוק (חבקוק ב כ) ויהו"ה בהיכל קדשו הס מפניו, ולדא רמזו רבותינו ז"ל כל טוב האדם בביתו, שנאמר (במדבר יב ז) בכל ביתי נאמן הוא, ומתרגמינן בכל דעמי. ואי מכוון בכל חד וחד מתשע גווני כדקא יאות, דא הוא בר נש דאוקיר לשמא דמאריה, לשמא קדישא, ועל דא כתיב (ש"א ב ל) כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו, אכבד בעלמא דין, לקיים ולמעבד כל צרכוי, ויחזון כל עממי ארעא ארי שמא דה' אתקרי עליה, וידחלון מניה, ובעלמא דאתי יזכי למיקם במחיצת חסידים, אף על פי דלא קרי כל צורכיה, כיון דזכה לאשגחא ידיעת מאריה, ואיכוון ביה כדקא יאות. מאי ובוזי יקלו, דא הוא מאן דלא ידע ליחדא שמא קדישא, ולקשרא קשרא דמהימנותא, ולאמשכא

זוהר חלק ב דף קעח/ב

ספרא דצניעותא:

בדיוקנא עלאה, אשתכחו תרין רוחין מתרין סטרין דימינא ושמאלא, כליל אדם בימינא נשמתא קדישא, בשמאלא נפש חיה, חב אדם. אתפשט שמאלא, ואתפשטו אינון בלא גופא. כד מתדבקין דא בדא, אתיילדן כהאי חיה דאולידת סגיאין בקטרא חדא. כ"ב אתוון סתימן, כ"ב אתוון אתגליין, י' סתים י' גלייא, סתים וגלייא במתקלא דטפסין אתקלו. י' נפקין מניה דכר ונוקבא, ו' ד', כהאי אתר ו' דכר ד' נוקבא, בגין דא ד"ו תרין, ד"ו דכר ונוקבא, ד"ו תרין, קפלין תרין. י' בלחודוי דכר, ה' נוקבא, ה' ד' הות בקדמיתא, ומדאתעברת ב' בגוה (אולידת), אפיקת ו', (הרי כי בה' אית ד"ו, ובי' אית ה"ה, הרי יה"ו), אתחזי יו"ד בחזויה, כללא דיה"ו. מדאפיקת יו"ד דהוא דכר, ונוקבא אתיישב, לבתר, ומכסייא לאמא. ויראו בני האלהים את בנות האדם (בראשית ו ב) היינו דכתיב (יהושע ב א) שנים אנשים מרגלים חרש לאמר, מאי בנות האדם, דכתיב (מ"א ג טז) אז תבאנה שתיים נשים זונות אל המלך, בגיניהון כתיב (שם כח) כי ראו כי חכמת אלהים בקרבו וגו', אז תבאנה, ולא בקדמיתא, בקיסטרא דקיסורי דפיגאן. תרין מתחבקן הוו לעילא, נחתו לתתא, ירתו עפרא, אבדו חולקא טבא דהוה בהו, עטרא דבומלא, (ס"א דחמלה) ואתעטר בקוסטא דענבא. ויאמר יהו"ה אל משה מה תצעק אלי (שמות יד טו), אלי דייקא, דבר אל בני ישראל ויסעו, ויסעו דייקא, במזלא הוה תלי, דבעא לאוקיר דיקניה (שם טז כו) והישר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת כל חקיו, עד כאן, כי אני יהו"ה רפאך, להאי דיקא:

פרקא חמשה. הוי גוי חוטא, עם כבד עון, זרע מרעים, בנים וגו' (ישעיה א ד), שבעה דרגין, יו"ד ה"ה ו"ה ה"י, ו"ו אפיק ד', ה"ה הו"י, ה"ה אפיק ו"ו, ד"ו לבר, אסתיר אדם דכר ונוקבא, דאינון ד"ו, דכתיב בנים משחיתים. בראשית ברא, בראשית מאמר, ברא חצי מאמר, אב וכו', סתים וגליא, עדן עלאה דסתים וגניז, עדן תתאה נפיק למטלטלי (ס"א למטלנוי) ואתגלייא, יהוה יה, אלהים, את, אדני אהיה, ימינא ושמאלא כחדא אשתתפו. השמים ואת, דכתיב (ד"ה א כט

יא) והתפארת, והנצח איננו כחזא אשתתפו, הארץ דכתיב (תהלים ח ב) מה אדיר שמך בכל הארץ, (ישעיה ו ג) מלא כל הארץ כבודו. יהי רקיע בתוך המים, להבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים, עתיקא לזעירא, אתפרש ואתדבק, לא אתפרש ממש. פומא ממלל רברבן, אנתיק ואתעטר בכתרין זעירין, בחמשה זינין מים, וכתוב (במדבר יט יז) ונתן עליו מים חיים, (ירמיה י י) הוא אלהים חיים ומלך עולם, (תהלים קטז ט) אתהלך לפני יהו"ה בארצות החיים, (ש"א כה כט) והיתה נפש אדני צרורה וגו', (בראשית ב ט) ועץ החיים בתוך הגן, י"ה, יו"ד ה"א, א"ה י"י, בין מים למים, מים שלימין ומים דלא שלימין, רחמין שלימין רחמין דלא שלימין:

ויאמר יהו"ה לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר, ויאמר יהו"ה, כד אתיישבא בזעירא, מכאן (לומר) דבר בשם אמרו, (נ"א דכד אמר בשם אמרו) דעתיקא סתים קאמר, לא ידון רוחי באדם דלעילא, משום דבהוא רוחא דאתנשבא מתרין נוקבין דפרדשקא, משיך לתתאי, ובגין כך כתיב (ימי עולם) והיו ימיו מאה ועשרים שנה, יו"ד שלים ולא שלים, י' בלחודוי מאה, תרין אתוון תרין זמנין, מאה ועשרים שנה, י' בלחודוי כד:

ד"א:

לאתר דאצטריך, ולאוקיר שמא דמאריה, טב ליה דלא אתברי, וכל שכן מאן דלא אתכוון באמן. ועל דא כל מאן דמרחיש בשפוותיה בנקיותא דלבא, במיא דמנקי, מאי כתיב בהדיה, ויאמר אלהים נעשה אדם, כלומר בשביל אדם דידע ליחדא צלם ודמות כדקא יאות, וירדו בדגת הים:

זוהר חלק ב דף קעט/א

ספרא דצניעותא:

אתגלייא בזעירא, אתמשך בעשר אלפין שנין, מכאן כתיב (תהלים קלט ה) ותשת עלי כפכה. הנפילים היו בארץ, היינו דכתיב ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים, מאתר דאתפרש גנתא, אקרו הנפילים, דכתיב ומשם יפרד. היו בארץ בימים ההם, ולא לבתר זמנא, עד דאתא יהושע, ובני האלהים אתטמרו עד דאתא שלמה, ובנות האדם אתכללו, ההוא דכתיב (קהלת ב ח) ותענגות, תענגות קארי תענגים לא קארי. בני האדם, דאתרמיו (נ"א דאתרמיזו) מהאי רוחין אחרנין, דלא אתכללו בחכמה עלאה, דכתיב ויהו"ה נתן חכמה לשלמה, וכתוב ויחכם מכל האדם, משום דהני לא אתכללו באדם, (מ"א ה יב) ויהו"ה נתן חכמה, ה' עלאה, (שם ד לא) ויחכם, דמינה אתחכם לתתא. המה הגבורים אשר מעולם, עולם דלעילא, אנשי השם, דאתנהגן בשמא, מאי שמא, שמא קדישא דאתנהגן ביה דלא קדישין לתתא, ולא אתנהגן אלא בשמא, אנשי השם סתם, ולא אנשי יהו"ה, לאו מסתים סתימא, אלא גריעותא, ולא גריעותא, אנשי השם סתם, מכללא דאדם נפקו, כתיב (תהלים מט יג) ואדם ביקר בל ילין, אדם ביקר, ביקירו דמלכא, בל ילין, בלא רוחא. תליסר מלכי קרבא, בשבעה, שבעה מלכין בארעא, אתחזיאו נצחי קרבא, תשעה דסלקין בדרגין, דרהטין ברעותהון, ולית דימחי בידיהון. חמשה מלכין קיימין בבהילו, לקמי ארבע לא יכלין למיקם, ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע, בהון תליין כענבין באתכלא, צרירן בהו, שבעה רהיטין סהדין סהדותא, ולא קיימין בדוכתייהו. אילנא דמבסם, יתיב בגו, בענפוי אחידן ומקננן צפרין, תחותוי תטלל חיותא, דשליטא בההוא אילנא בתרי כבישין למהך, בשבעה סמכין סחרניה, בארבע חיוון, מתגלגלין בארבע סטרין. חויא דרהיט בש"ע דלוגין, דליג על טורין, מקפץ על גבעתא, דכתיב (שיר ב ח) מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות, זנביה בפומיה, בשנוי נקיב בתרין גיסיין, כד נטיל גיסטרא, אתעביד לתלת רוחין. כתיב ויתהלך חנוך

את האלהים, וכתוב (משלי כב ו) חנוך לנער על פי דרכו, לנער הידוע, את האלהים ולא את יהו"ה, ואינו, בשם זה, כי לקח אותו אלהים, להקרא בשמו. תלת בתי דינין, ארבע אינון, ארבע בתי דינין דלעילא, ארבע לתתא, דכתיב (ויקרא יט לה) לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה, דינא קשיא, דינא דלא קשיא, דינא בשקולא, דינא דלא בשקולא, דינא רפיא, דאפילו לא האי ולא האי. ויהי כי החל האדם לרב על פני האדמה, החל האדם לרב, היינו דכתיב בשגם, האדם דלעילא, וכתוב על פני האדמה. ומשה לא ידע כי קרן עור פניו (שמות לד כט) היינו דכתיב (בראשית ג כא) כתנות עור, קרן דכתיב (ש"א טז יג) ויקח שמואל את קרן השמן, לית משיחה אלא בקרן, (תהלים פט יח) ובשמך תרום קרננו, (שם קלב טז) שם אצמיח קרן לדוד, היינו עשיראה דמלכא, ואתיא מן יובלא דהיא אימא, דכתיב (יהושע ו ה) והיה במשוך בקרן היובל, קרן ביובלא אתעטר, עשיראה באימא. קרן, דנטיל קרן וריוח, לאתבא רוחיה ליה, והאי קרן דיובלא הוא, וביובל ה', וה' נשיבא דרוחא לכלא, וכלא תייבין לאתרייהו, דכתיב (ירמיה א ו) אהה יהו"ה אלהים, כד אתחזי ה' לה', יהו"ה אלהים אתקרי שם מלא, וכתוב (ישעיה ב יא) ונשגב יהו"ה לבדו ביום ההוא, (ס"א כד אתחזר ה' לה' ואסתלק י', פורענותא אתי לעלמא, ואם לא בשביל אדנ"י יהו"ה לא אתקיים עלמא, וכלא אתחרב, ועל דא כתיב ונשגב וגו'), עד כאן סתים ואתעטר צניעותא דמלכא, דהיינו ספרא דצניעותא, זכאה למאן דעאל ונפק, וידע (נ"א למאן דנפק וידע) שבילוי וארחוי:

ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

זוהר חלק ב דף קעט/ב

פרשת תצוה:

ואתה תצוה את בני ישראל וגו', ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך וגו', אמר רבי חייא, מאי שנא הכא מבכל אתר, דכתיב ואתה הקרב אליך, ואתה תדבר אל כל חכמי לב, ואתה תצוה את בני ישראל, (שמות ל כג) ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור, אלא כלא ברזא עלאה איהו, לאכללא שכינתא בהדיה. אמר רבי יצחק, נהורא עלאה ונהורא תתאה כליל כחדא אקרי ואתה, כמה דאת אמר (נחמיה ט ו) ואתה מחיה את כלם, ועל דא לא כתיב והקרבת את אהרן אחיך, וצוית את בני ישראל, ודברת אל כל חכמי לב, בגין דההוא זמנא שריא שמשא בסיהרא, ואשתתף כלא כחדא, לשריא על אומנותא דעובדא. אמר רבי אלעזר, מהכא (שמות לו א) אשר נתן יהו"ה חכמה ותבונה בהמה. רבי שמעון אמר מהכא, ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה, אשר מלאתים מבעי ליה, אלא אשר מלאתיו לההוא לבא, מלאתיו רוח חכמה, כמה דאת אמר (ישעיה יא ב) ונחה עליו רוח יהו"ה רוח חכמה וגו', ועל דא אצטריך אשר מלאתיו רוח חכמה, דשריא שמשא בסיהרא באשלמותא דכלא, ועל דא אתרשים כלא בכל אתר. אמר רבי אלעזר, אי הכי הני ואתה ואתה היאך מתיישבן בקראי, אמר ליה, כלהו מתיישבן נינהו, ואתה הקרב אליך, ליחדא בהדיה, ולקרבא בהדיה רזא דשמא קדישא כדקא יאות, ואתה תדבר אל כל חכמי לב, בגין דכלהו לא אתיין למעבד עבידתא, עד דרוח קודשא ממללא בגווייהו, ולחש לון בלחישו, וכדין עבדי עבידתא, ואתה תצוה את בני ישראל, רוח קדשא פקדא עלייהו, ואנהיר עלייהו למעבד עובדא ברעותא שלים, ואתה קח לך, כמה דאוקימנא (דכתיב) ואתה הקרב אליך, והני כלהו הכא בעובדא דמשכנא, דכלא אתעביד ברזא דא. פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים כב כ) ואתה יהו"ה אל תרחק, אילותי לעזרתי חושה, ואתה יהו"ה כלא חד, אל תרחק, לאסתלקא מינן, למהוי סליק נהורא עלאה מתתאה, דהא כד אסתלק נהורא עלאה מתתאה, כדין אתחשך כל נהורא, ולא אשתכח כלל בעלמא. ועל דא אתחרב בי מקדשא ביומוי דירמיהו, ואף על גב דאתבני

לבתר, לא אהדר נהורא לאתריה כדקא יאות, ועל רזא דא שמא דההוא נביאה דאתנבי על דא ירמיהו, אסתלקותא דנהורא עלאה, דאסתלק לעילא לעילא, ולא אהדר לאנהרא לבתר כדקא יאות, ירמיהו, אסתלק ולא אהדר לאתריה, ואתחרב בי מקדשא, ואתחשכו נהורין. אבל ישעיהו שמא גרים לפורקנא, ולאהדרא נהורא עלאה לאתריה, (ישעיהו לאנהרא ההוא נהורא עלאה, ולמעבד פורקנא) ולמבני בי מקדשא, וכל טבין וכל נהורין יהדרון כדבקדמיתא, ועל דא שמהן דתרין נביאין אלין קיימין דא לקבל דא, בגין דשמא גרים, וצרופא דאתון דא בדא גרמין עובדא, הן לטב הן לביש, ועל רזא דא צרופא דאתון דשמהן קדישין, וכן אתון בגרמייהו, גרמין לאתחזאה רזין עלאין, כגוונא דשמא קדישא, דאתון בגרמייהו גרמין רזין עלאין קדישין לאתחזאה בהו. רזא קדמאה, יו"ד נקודה קדמאה,

זוהר חלק ב דף קפ/א

דקיימא על תשע סמכין דסמכין לה, ואינון קיימין לארבע סטרי עלמא, כמה דסיפא דמחשבה נקודה בתראה קייא לארבע סטרי עלמא, בר דהאי דכר ואיהי נוקבא. והאי קיימא בלא גופא, וכד קיימא בלבושא דאתלבש בהו, איהי קיימא על תשע סמכין, ברזא דאת ם' בלא עגולא, ואף על גב דאת ם' איהי בעגולא וקיימא בעגולא, אבל ברזא דאתון חקיקן, גו נקודי טהירין לעילא, אינון ברבועא, דלתתא איהו בעגולא. האי ברבוע איהי קיימא בשיעורא דתשע נקודין, תלת תלת לכל סטר, ואינון בשיעורא דחושבנא תמניא נקודין, ואינון תשע, ואלין אינון דקיימין מרזא דבוצינא ברבועא, בסמכין תשעה לאת יו"ד, נקודה חדא, אינון תשעה אינון תמניא, ברזא דאת ם' ברבועא, כגוונא דא (ציור) תלת לכל סטר, ודא איהו רזא דאת יו"ד נקודה חדא. ואף על גב דאיהי נקודה חדא, דיוקנא דילה רישא לעילא, וקוצא לתתא, ושיעורא דילה תלת נקודין, כגוונא דא (לעשות ציור סגו"ל), ועל דא אתפשטותא לארבע סטרין, תלת תלת לכל סטר, איהי תשע ואיהי תמניא, ואלין אינון סמכין דנפקין מרזא דבוצינא, למהוי סמכין לאת יו"ד, ואלין אקרון רתיכא דילה, ולא קיימין בשמא, בר ברזא דתשע נקודין דאורייתא. וברזא דספרא דאדם, אתפלגו אלין תשע דאינון תמניא, בצרופא דאתון דשמא קדישא, לצרפא לון וליחזא לון בכל אינון גוונין, כד נטלין אלין תמניא דאינון תשע, נהרין בנהירו דאת ם' ברבועא, ואפיק נהורין תמניא, (ס"א תמניא אתחזון) אתחזון, ואתון תשעה, ואתפלגן לתתא לנטלא כל משכנא. ואינון צרופא דשמא קדישא, ברזא דשבעין ותרין אתון מחקקן, דנפקי מרזא דתלת גוונין, ימינא ושמאלא ואמצעיתא, וכלא מרזא דתלת נקודין, שיעורא דאת יו"ד, דאיהי לארבע סטרין, ואינון תמניא נקודין, ואינון תשע נקודין, ואינון תריסר נקודין עלאין, תלת תלת לכל סטר וסטר, ומהכא נחתין לתתא בתריסר לשית סטרין, וכד אתחקקן תריסר אלין בשית סטרין, אינון שבעין ותרין שמהן, רזא דשמא קדישא דשבעין ותרין, דאינון שמא דא קדישא. וכלא איהו סליק ברעותא, דסמיכו דמחשבה באינון סמכין דאת יו"ד, ועל דא אתון בצרופייהו תלת תלת בכל צרופא דילה, בגין לסלקא ברעותא דאת י' דתלת נקודין כמה דאתמר, ועל דא לא אסתליק בסליקו דצרופא, אלא מעקרא ושרשא דרזא דאלין סמכין דסמכין לאת י', רזא דאת ם ברבועא, תשע נקודין, תמניא נקודין, תריסר נקודין, שבעין ותרין נקודין, אשתכח דכל רזא דשמא קדישא קיימא באת י', וכלא רזא חדא, וקיימא ברזא דבוצינא כמה דאתמר, למעבד סמיכו לכל את ואת, ואינון סמכין אינון רתיכא דלהון דכל את ואת כמה דאתמר. רזא תניינא את ה', דקיימא על חמשה סמכין דסמכין לה, דנפקין מרזא דבוצינא, כד אתכנש לאסתלקא לעילא מרזא דמשחתא, את דא היכלא קדישא אקרי, לגו נקודה דקאמרן, וכלא איהו ברזא דקאמרן דאת ם' ברבועא, אבל הכא לא אתרשים בר את ה', ורתיכא דילה חמשה סמכין דקאמרן. דכד בטש נהירו דבוצינא באת י' אתנהיר, ומההוא בטישותא אתעבידו אינון תשע סמכין דקאמרן, ומגו נהירו דאתנהר את י', אתפשטו תלת נקודין די', תרין לעילא דאינון רישא, וחד לתתא דאיהו קוצא די' כגוונא דא

(לעשות ציור סגול) דקאמרן, כד אתפשטו, תרין אתעבידו תלת, חד אתעביד תרין, ואתפשטו, ואתעביד חד היכלא, דא היכלא לבתר דאתעביד היכלא לחד נקודה קדמאה,

זוהר חלק ב דף קפ/ב

אתעביד בנגיזו טמיר רזא דאת דא, וקיימא על חמש אחרנין. ארבעה, גניזין אינון בחד נקודה דקיימא לגו באמצעיתא, אינון חמש, ואיהי ה', כמה דה"א דלתתא קיימא על ארבע, ואיהי נקודה על ארבע, דקיימא בגו אמצעיתא, אוף הכא נמי האי, ומה דקיימא על ה' סמכין, הכי הוא ודאי, בגין דהאי נקודה עלאה איהי על תרין גווינין, חד בלחודוי וחד בטמירו. ובספרא דרזין דחנוך, ה' ודאי קיימא על חמש סמכין, דנפקין מגו בוצינא, וכדין אפיק חמש קיימין אחרנין, ואשתכח האי ה' ברזא דעשרה, וכד אתפרשת, קיימא ה' דא על סמכין, ואינון הוו תליסר מכילן דרחמי, בחד דרגא דאתוסף עלייהו, ואלין אינון תריסר דקיימין בשית זמנין, אינון ארבעין ותרין זמנין, שבעין ותרין הוו, אבל נחתין לתת. והכא אתפרשו שבילין לכל סטר, דאינון תלתין ותרין, אשתאר ארבעין, ותרין אודנין ימינא ושמאלא, הא ארבעין ותרין, אלין מ"ב אתוון עלאין, דאינון אתוון רברבן דאורייתא, בגין דאית אתוון רברבן, ואית אתוון זעירין, אתוון רברבין אינון לעילא, אתוון זעירין לתתא, וכלא לתתא כגוונא דלעילא. בגין דאית שמהן קדישין עלאין דקיימין ברעו דרוחא ולבא בלא מלולא כלל, ואית שמהן קדישין תתאין דקיימין במלה, ובמשיכו דמחשבה ורעו עלייהו. ואית שמהן אחרנין לתתא, דאינון מההוא סטרא אחרא, דאיהו מסטרא דמסאבא, ואלין לא קיימין אלא ברעו דעובדא לתתא, לסלקא רעו דההוא עובדא דלתתא לגביה, בגין דאיהו סטרא אחרא לאו איהו אלא בעובדין דהאי עלמא, לאסתאבא בהון, כגוונא דבלעם ואינון בני קדם, וכל אינון דמתעסקי בההוא סטרא אחרא. ואלין לא קיימי באתוון רשימין מן כ"ב דאורייתא, בר תרין, ואלין ה' וק', וסמכי לון בסמיכו אתוון דשקר, אבל אלין אינון אשתמודעין לגבייהו יתיר, ועל דא בתהלה לדוד, בכלהו כתיב ו' בכל את ואת, בר מאלין תרין דלא כתיב ו', דהא ו' שמא דקודשא בריך הוא איהו. ובגין כך אינון ארבעין ותרין אתוון, דעלמא דא אתברי בהו, אשתכח האי ה' עלאה לסלקא לתשעין ותרין, תשעין הוו בר תרין אודנין ימינא ושמאלא, ורזא דא (ס"א וסימנך) (בראשית יז יז) ואם שרה הבת תשעים שנה תלד, אבל איהו בחשבנא תשעין ותרין, וכד אתוסף דרגא דרזא דברית, איהו רקיעא תמינאה, וקיימא לתמינא יומין, הא מאה, ואלין ודאי מאה ברכאן בכל יומא, דאצטריכא כנסת ישראל לאתעטרא בהו, וכלא ברזא דה'. האי ה' איהי דיוקנא דילה בתרין נוני"ן, רזא דמאה, ואינון חמש סמכין רתיכין דנפקי מגו בוצינא, ואינון חמש אחרנין דנפקין מינה, ועל דא דיוקנאה כגונא דא ו-ן, תרין נוני"ן, ונקודה דקיימא באמצעיתא, ועל דא ו' קיימא בינייהו תדיר, כגוונא דא נוי"ן, בגין דהכא איהו אתריה לאתעטרא, ואף על גב דרזין אחרנין אינון ברזא דה', אבל דא איהו ברזין דספרא דחנוך, והכי הוא ודאי. וכד אתתקנא באינון חמשין בלחודייהו, איהי נקודה חדא דקיימא ברזא דנ', כגוונא דא ה' נוי"ן וחד נקודה באמצעיתא, דאיהי שלטא עלייהו, וכלא רזא חדא, זכאין אינון דידיעי ארחוי דאורייתא למהך בארחי קשוט, זכאין אינון בהאי עלמא וזכאין אינון בעלמא דאתי. רזא תליתאה את ו', האי את דיוקנא דרזא דאדם כמה דאתמר, והא אוקימנא דהאי את קיימא על י"ב רתיכין, וכד מתפרשאן, אינון כ"ד רתיכין דכלילן בהאי את, פשיטו דיוקנא דבר נש, לקבל דרועין וירכין וגופא,

זוהר חלק ב דף קפא/א

שייפין דלהון כ"ד אינון, דדרועין וירכין, וגופא הא אתמר, אבל כלהו סתימין בגופא, דגופא קיימא בכלהו כ"ד. וכלהו רתיכין כלילין ביה בגופא, ובגין דכלילין כלהו ביה, קיימא ו' פשיטו חד, גופא חד כליל בכ"ד רתיכין, ואלין אינון, רישא בשית, גופא ב"ח, ואף על גב דכל רתיכין אינון (נ"א י' י' לכל סטר ונ"א יח) י"ב לכל סטר, בכלא קיימא גופא, אבל עשרים וארבע, אינון שית דרישא, דאינון שייפין לאעלאה רישא, תמני סרי חולייין, דקיימא רישא וסמכא גופא עלייהו. וכלהו פשיטו חד ברישא וגופא, ואינון שיתין כלהו כליל לון, דאיהו רזא דשית, ועל דא שיעורא דאת ו', רישא שיעורא בשית נקודין ממש, גופא בתמני סרי, כגוונא דא כל אלין רזין מתפרשן, לאכללא לון בגופא, בגין דדרועין וירכין כלהו בגניזו, ועל דא כלא אתכליל ברזא דאת ו', ודיוקנא דילה. וכד שלימו דאת דא אתחזי, כדין כל סטריין בישיין אסתתמו, ואתפרשן מסיהרא, ולא אתחפייין, בגין דאיהו מבקע כל משקופין דרקיעין ואנהיר לה, ולא יכלא מקטרגא לאבאשא כלל, וכד האי אסתלק, כדין סליק ואסטי ומפתי, ויכיל לקטרגא על כל בני עלמא, בגין דאיהו מלך זקן וכסיל, והא אוקימנא. ו' איהו נהורא דנהיר לסיהרא, ואף על גב דנהירין סגיאין אתכלילין ביה, נהורא דנהיר לסיהרא איהו חד פשיטו למליא לה, ואיהו רזא דאלף, רשימו בכל אינון רזין, וכד נהיר לסיהרא, ברזא דו' נהיר לה. ובספרא דאדם קדמאה, בדיוקנין דאתוון, ו' חד נקודה לעילא, וחמש נקודין דלתתא, וכן שיעורא דילה כגוונא דא ו', וכל נקודה קיימא ברזא דעשר, בגין דלית לך נקודה דלא אשלים לעשר, דכל נקודה אית ביה תשע סמכין רתיכין, וההיא נקודה אשלים לעשר, נקודה דימינא תשע סמכין רתיכין לה, ואיהי עשרה, וכן לשמאלא, וכן לכל סטריין, ועל דא כלהו נקודין אינון כל חד וחד כללא דעשר, איהי ורתיכוי, וכלהו כלילין בההוא פשיטו דאת ו', בגין כך כלא איהו בדיוקנא ברזא דאת ו'. וכד עייל שימשא בסיהרא (סיהרא), נפק מהאי ו' חד בפשיטו רזא דברית, כגוונא דא ג', ודא איהו לאעלא בנוקבא, וכד אתכליל כלא בהאי פשיטו דאת ו', כדין קיימא לשמשא בנוקבא, ורזא דא דכתיב, ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך, את לאתכללא דרועא בגופא, ואת בניו אתו, אלין כל אינון רתיכין וסמכין דיליה, דרועא שמאלא לגביה, דכתיב (במדבר ג מה) קח את הלויים, לאשתכחא ו' דכליל כלא בחד פשיטו למהוי חד, ועל דא אתכח יחודא בהאי, ימינא ושמאלא ואמצעיתא כלא איהו חד, ועל דא אתעביד חד פשיטו ואקרי אחד, ולא תשכח בר פשיטו חד בלחודוי, ודא הוא חד. ה' בתראה אתעביד חד גופא, בהאי נקודה דאמצעיתא, ואעיל בה ו', ואשתכח ו' בין ב' נקודין, חד לעילא וחד לתתא, וכדין אתאחיד עלמא עלאה בעלמא תתאה, ואיהו חד ואוקימנא, אתא רבי אלעזר ורבי אבא ונשקו ידוי, בכה רבי אבא ואמר, ווי לעלמא כד יתכניש שמשא, ויתחשך עלמא. אמר רבי אלעזר, ירכין לתתא ברזא דאת ו', מנא לן דאתכלילו בהאי את, אמר ליה דכתיב (מלאכי ג כב) זכרו תורת משה עבדי, ולא כתיב נביאי, לאתחזאה דכלא אתכליל ברזא דו', ואת ו' אקרי חד, ואיהו חד בלחודאה, ופשיטו חד, והא אתמר:

ואתה הקרב אליך וגו', אמר רבי שמעון, לא שמש משה (נ"א שמשא), (נ"א דאיהו שמשא) בסיהרא, עד דאתכליל בכל סטריין ברזא דו', כמה דאוקימנא, תא חזי מה כתיב, מתוך בני ישראל לכהנו לי, לכהן לי לא כתיב, אלא לכהנו לי, לשמושא דיליה, לשמושא דאת דא, לשמושא דיליה ודאי, לי דא את ה', לאעלא ולשמשא ו' בה', למהוי כלא חד, זכאין אינון ישראל

זוהר חלק ב דף קפא/ב

דעאלו ונפקו, וידעי ברזא דארחוי דאורייתא, למהך בארז קשוט. מתוך בני ישראל, אמאי מתוך בני ישראל, אלא כלא לא אתקרי למהוי חד כדקא יאות, אלא מתוך בני ישראל, דהא בני ישראל קיימי לתתא, לאפתחא ארזין, ולאנהרא שבילין, ולאדלקא בוצינין, ולקרבא כלא מתתא לעילא, למהוי כלא חד, ובגיני כך כתיב (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביהו"ה וגו'. אמר רבי שמעון, כלא

איהו קריבה, למאן דידע ליחדא יחודא, ולמפלח למאריה, דהא בזמנא דאשתכח קרבנא כדקא יאות, כדין אתקריב כלא חדא, (נ"א דרגין כלהו כחד), ונהירו דאנפין אשתכח בעלמא בבי מקדשא, ואתכפיא ואתכסיא סטרא אחרא, ושליט סטרא דקדושה בנהירו וחידו. וכד קרבנא לא אשתכח כדקא יאות, או יחודא לא הוי כדקא יאות, כדין אנפין עציבו, ונהירו לא אשתכח, ואתכסיא סיהרא, ושלטא סטרא אחרא בעלמא, (נ"א דלא אתחריב בי מקדשא אלא בגין וכו') בגין דלא אית מאן דידע ליחדא שמא קדישא כדקא יאות. אמר רבי שמעון, קודשא בריך הוא לא נסי לאיוב, ולא אתא עמיה בנסיונא כנסיונא דשאר צדיקיא, דהא לא כתיב ביה והאלהי"ם נסה את איוב, כמה דכתיב באברהם (בראשית כב א) והאלהי"ם נסה את אברהם, דאיהו בידיה אקריב לבריה יחידי לגביה, ואיוב לא יהיב ליה ולא מסר ליה כלום, ולא אתמר ליה, אבל אתמסר בידא דמקטרגא בדינא דקודשא בריך הוא, דאיהו אתער לההוא מקטרגא לגביה, מה דאיהו לא בעא, דהא בכל זמנא אתא ההוא מקטרגא לאתערא על בני נשא, והכא קודשא בריך הוא אתער לגביה, דכתיב (איוב א ח) השמת לבך על עבדי איוב, אבל רזא עמיקא איהו. פתח ואמר, (בראשית ד ג) ויהי מקץ ימים, ויבא קין מפרי האדמה מנחה ליהו"ה, ויהי מקץ ימים, רזא איהו, מקץ ימים ולא מקץ ימין, דחה לקץ ימין וקריב לקץ ימים. והא אוקימנא, דכתיב (דניאל יב ג) ואתה לך לקץ, אמר קודשא בריך הוא לדניאל ואתה לך לקץ, אמר ליה לאן קץ, לקץ הימים או לקץ הימין, עד דאמר ליה לקץ הימין, ועל דא דחיל דוד, דכתיב (תהלים לט ה) הודיעני יהו"ה קציו, או לקץ הימים או לקץ הימין, והכא מה כתיב ויהי מקץ ימים, ולא מקץ ימין, ובגיני כך לא אתקבל קרבניה, דהא מסטרא אחרא הוה כלא. תא חזי מה כתיב, (בראשית ד ד) והבל הביא גם הוא, מאי גם הוא, לאסגאה כלא דא בדא, קרבנא כלא ועקרא דיליה הוה לקודשא בריך הוא, ויהיב חולקיה לסטרא אחרא, כמה דאת אמר ומחלביהן, וקין עקרא עבד מקץ ימים, ויהיב חולקא לקודשא בריך הוא, ועל דא אתדחא איהו וקרבניה. באיוב מה כתיב, (איוב א ד) והלכו בניו ועשו משתה וגו', וכתיב ויהי כי הקיפו ימי המשתה, וכתיב ושלחו וקראו לשלשת אחיותיהם לאכול ולשתות עמהם, דדא איהו עקרא לסטרא אחרא, ולבתר אקריב עולות, ועולה איהו דכר ולא נוקבא, וסלקא לעילא, וקרבנא לא קריב לאכללא ליה כדקא יאות. ותא חזי, אלמלא חולקא יהיב לכלא, מקטרגא לא יכיל ליה לבתר, ואי תימא אמאי אבאיש ליה קודשא בריך הוא, אלא בגין דגרים לכסיא נהורא ולאחפיא, ואיהו לא קריב קרבנא אחרא לאתזנא ביה אחרנין, אלא עולה דסלקא לעילא, ועל דא כתיב ככה יעשה איוב כל הימים, דאלמלא סטרא אחרא אתזנת בחולקא, אתעבר מעל מקדשא ואסתלק מניה, וסטרא דקדושה הוה סליק לעילא לעילא. אבל איהו לא בעא דאתהני אחרא מקרבניה, ואעדי גרמיה מניה, מנא לן, דכתיב (שם א) וסר מרע, ועל דא קריב תדיר עולה, דהא עולה לא אתהני מניה סטרא אחרא לעלמין, ובגין כך כל מה דנטיל לבתר מדיליה נטיל, ועל דא איוב גרים לחפיא ערלה על ברית קיימא, דלא הוה אעדי מניה, ובגין כך קודשא בריך הוא אתער לההוא מקטרגא, דכתיב השמת לבך על עבדי איוב. תא חזי כד בעא

זוהר חלק ב דף קפב/א

קודשא בריך הוא לאתאחדא בהו בישראל במצרים, לא קיימא שעתא, בגין דערלה חפיא נהורא, עד זמנא דההוא מקטרגא הוה נטיל דיליה מאיוב, ועל דא פקיד ליה קודשא בריך הוא למיכליה לההוא פסח בבהילן, עד דההוא סטרא אחרא אשתדל ביה באיוב, ופקיד לאתעברא ערלה מנייהו, וכדין אתאחד קודשא בריך הוא בישראל, וההוא סטרא אחרא אתפרש מן קודשא, ואשתדל ביה באיוב, ונטיל מדיליה, וכדין (שמות יב יא) פסח הוא ליהו"ה ודאי, דעד השתא לא הוה פסח ליהו"ה, זכאין אינון דידעי ומיחדי יחודא דמאריהון כדקא יאות. כתיב (שם לד יז) אלהי מסכה לא תעשה לך, וכתיב בתריה (שם יח) את חג המצות תשמר, מאי עביד) האי לגבי האי, אלא הכי

אוקמוה, מאן דאכיל חמץ בפסח (כאלו עביד ע"ז, למפלא לגרמיה, דהא רזא הכי הוא דחמץ בפסח), כמאן דפלא לע"ז איהו. תא חזי, כד נפקו ישראל ממצרים נפקו מרשו דלהון, מרשו אחרא, מההוא רשו דאקרי חמץ נהמא בישא, ועל דא אקרי עבודה זרה הכי, ודא איהו רזא דיצר הרע, פולחנא נוכראה דאקרי אוף הכי שאור, ודא איהו יצר הרע, דהכי איהו יצר הרע בבר נש כחמיר בעיסה, עאל במעוי דבר נש זעיר זעיר, ולבתר אסגי ביה, עד דכל גופא אתערב בהדיה, ודא איהו עבודה זרה, ועל דא כתיב (תהלים פא י) לא יהיה בך אל זר, אל זר ודאי. את חג המצות תשמר, רבי יהודה פתח, (ישעיה ב כב) חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, כי במה נחשב הוא, האי קרא אוקמוה, אבל מאי חדלו לכם מן האדם, וכי אזוהר ליה לבר נש לאתמנע משאר בני נשא, אוף אינון נמי לגביה, ישתכחון בני נשא דלא יקרבו אליו באלין לעלמין, אלא הא אוקמוה במאן דאשכים לפתחה דחבריה למיהב ליה שלם, ואנא אוקימנא ליה בקרא אחרא, דכתיב (משלי כז יד) מברך רעהו בקול גדול בבקר השכם, קללה תחשב לו, ואף על גב דכלא שפיר, אבל מאי חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו. הכא פקיד קודשא בריך הוא לבר נש, ואזוהר ליה לאסתמרא אינון בני נשא דסטו ארחייהו מארח טב לארח ביש, ומסאבי נפשיהו בההוא מסאבו אחרא, דהא כד ברא קודשא בריך הוא לבר נש, עבד ליה בדיוקנא עלאה, ונפח ביה רוחא (נ"א נשמתא) קדישא דכליל בתלת, כמה דאוקימנא דאית ביה נפש רוח ונשמה, ועילא מכלא נשמה, דאיהי חילא עלאה למנדע ולמטר פקודי דקודשא בריך הוא, ואי ההיא נשמתא קדישא עאל לה בפולחנא אחרא, האי איהו מסאיב לה, ונפיק מפולחנא דמאריה, בגין דתלת חילין אלין כלהו חד, נפש רוח ונשמה משתתפי כחדא והוון חד, וכלא כגוונא דרזא עלאה, (על דא נאמר (שם יג כ) הולך את חכמים וגו'). ואי חזינן להאי בר נש דהוון ביה אלין דרגין כלהו, עד לא קיימא בקיומיה למנדע מאן איהו, במאי אתידע (דלא) לקרבא בר נש בהדיה או לאתמנעא מניה, (ס"א בר נש דאית ביה דרגין אלין כלהו, וקיימא בקיומיה, דא איהו גבר שלים, עבדא מהימנא דמאריה, ובעי לאשתתפא ביה ולאשתתפא בהדיה, למילף אורחוי מניה, ובמאי אתידע בר נש למנדע מאן איהו לקרבא בהדיה או לאתמנעא מניה), ברוגזיה ממש ידע ליה בר נש, וישתמודע מאן איהו, אי ההיא נשמתא קדישא נטר בשעתא דרוגזוי (אתי עליה), דלא יעקר לה מאתרהא, בגין למשרי תחותה ההוא אל זר, דא איהו בר נש כדקא יאות, דא איהו עבדא דמאריה, דא איהו גבר שלים. ואי ההוא בר נש לא נטיר לה, ואיהו עקר קדושה דא עלאה מאתריה, למשרי באתריה סטרא אחרא, ודאי דא איהו בר נש דמריד במאריה, ואסיר לקרבא בהדיה ולאשתתפא עמיה, ודא איהו (איוב יח ד) טורף נפשו באפו, איהו טריף ועקר נפשיה בגין רוגזיה, ואשרי בגויה אל זר ועל דא כתיב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו דההיא נשמתא קדישא טריף לה, וסאיב לה בגין אפו, אשר נשמה

זוהר חלק ב דף קפב/ב

אחלף באפו, כי במה נחשב הוא, עבודה זרה אתחשיב ההוא בר נש, ומאן דאתחבר עמיה ומאן דאשתעי (ס"א דאשתתף) בהדיה, כמאן אתחבר בעבודה זרה ממש, מאי טעמא בגין דעבודה זרה ממש שארי בגויה, ולא עוד אלא דעקר קדושה עלאה מאתריה, ושארי באתריה עבודה זרה אל זר, מה אל זר כתיב ביה (ויקרא יט ד) אל תפנו אל האלילים, כגוונא דא אסיר לאסתכלא באנפוי. ואי תימא הא רוגזא דרבנן, רוגזא דרבנן טב איהו לכל סטריין, דהא תנינן דאורייתא אשא איהי, ואורייתא קא מרתחא ליה, דכתיב (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש נאם יהו"ה, רוגזא דרבנן במלי דאורייתא, רוגזא דרבנן למיהב יקרא לאורייתא, וכלא לפולחנא דקודשא בריך הוא הוי, לכך נאמר (דברים ד כד) כי יהו"ה אלה"יך אש אוכלה הוא אל קנא. אבל אי במלין אחרנין, לאו פולחנא דקודשא בריך הוא האי, בגין דבכל חטאים דקא עביד בר נש לאו איהו עבודה זרה ממש כהאי, ואסיר לקרבא בהדיה דהאי. ואי תימא הא לשעתא הוה דעבר והדר אהדר, לאו הכי, דכיון

דאעקער קדושה דנפשיה מניה ומאתריה, וההוא אל זר מקפח ההוא אתר, אתתקף ביה ולא שביק ליה, בר כד אתדכי בר נש מכל וכל, ועקר ליה לעלמין, ולבתר אשתדל לאתקדשא ולאמשכא קדושה עליה, כדין ולואי דאתקדש, אמר ליה רבי יוסי אתקדש ממש, (ס"א אמאי והא אתדכי ואתקדש). אמר ליה תא חזי, בשעתא דאיהו עקר קדושה דנפשיה, ושריא באתריה ההוא אל זר דאקרי טמא, אסתאב בר נש, וסאיב למאן דקריב בהדיה, וההיא קדושה ערקת מניה, וכיון דערקת מניה זמנא חדא, כמה דיעביד בר נש, עוד לא תיתוב לאתרהא. אמר ליה, אי הכי כמה מסאבין אינון דמתדכאן, אמר ליה, שאני מסאבו אחרא דלא יכיל למעבד יתיר, אבל דא שניא מכלא, דכל גופא סאיב מגו ומבר, ונפשא וכלא מסאיב, ושאר מסאבו דעלמא לאו איהו אלא גופא לבר בלחודוי, ובגין כך כתיב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, דאחלף קדושה דאריה בגין אפו, דדא איהו מסאבו דמסאיב כלא, כי במה נחשב הוא, במה עבודה זרה ודאי נחשב איהו. תא חזי, האי איהו רוגזא דאיהו עבודה זרה סטרא אחרא כמה דאמרן, דבעי בר נש לאסתמרא מניה ולאתפרשא מעלוי, ועל דא כתיב (שמות לד יז) אלהי מסכה לא תעשה לך, לך בגין לאבאשא גרמך, וכתיב בתריה את חג המצות תשמר, תשמר דא סטרא דקדושה, דבעי בר נש לנטרא ליה, ולא יחלף ליה בגין סטרא אחרא, ואי יחלף ליה הא איהו מסאיב, וסאיב לכל מאן דקריב בהדיה. את חג המצות תשמר, האי איהו אתר דאקרי שמור, ובגין כך כתיב את חג המצות תשמר. שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתך, שבעת ימים אלין, לאו אינון כשבעת הימים דסכות, דאינון עלאין, ואלין תתאין, ועל דא באינון הלל גמור, ובהני לאו הלל גמור, ועל דאינון לתתא, שבעת ימים תאכל מצות, מצת כתיב חסר בלא ו', דעד לא שראן אינון יומין עלאין רזא דו'. ואי תימא כיון דהאי רזא דחג המצות אתקדש, אמאי נחתא, דהא תנינן מעלין בקדש ולא מורידין, אמאי נחתא לתתא באינון יומין תתאין, תא חזי כתיב (ויקרא טז ו) וכפר בעדו ובעד ביתו וגו', מאן דיכפר, אצטריך (נ"א לכפרא) עליה בקדמיתא, ובתר על ביתיה, כגוונא דא האי דרגא שארי לאתקדשא, ולנפקא בקדושה לכפרא עליה, וכיון דאיהו אתקדש, בעי לכפרא על ביתיה ולקדשא לון, ועל דא נחתא לתתא לקדשא ביתיה, ובמה מקדש לון, בישראל דלתתא (ס"א בחושבנא דעומר), וכיון דאלין מתקדשאן, בעינן לסלקא לה לעילא, דהא כד ביתא דמטרוניתא אתקדשת, כדין סלקת לעילא לאתקשרא באינון יומין עלאין

זוהר חלק ב דף קפג/א

לעילא. ועל דא אנן עבדין חושבנא בקיומא, על קיומא קיימין, בגין דאינון יומין, יומין עלאין אינון. וכן בכל זמנא דעאל בר נש לאינון יומין עלאין, בין בצלותא בין בשבחה, אצטריך לקיימא על רגלוי, ירכין וגופא כחדא תמן, ירכין וגופא לקיימא כדכורא דקיימא בחיליה, ולא כנוקבא דארחא למיתב, ועוד בגין שבחה דעלמא עלאה, ובגין דאיהו רזא דדכורא, נשים פטורות מחושבנא דא, ולא מתחייבן למימני בר דכורין, לאתקשרא כל חד כדקא יאות. כגוונא דא, (שמות כג טז) יראה כל זכורך, דכורין ולא נשין, בגין דרזא דברית בדכורא איהו ולא בנוקבא, ובגין דקיימא רזא לעילא, נשין לא מתחייבן. ורזא אוליפנא הכא, דבכל שבעת יומין מאלין יומין עלאין, נטלא קדושה יומא חד (ומתאחד) דאלין תתאי, והאי תתאה אקרי שבוע, דאתקדש בשבעה יומין עלאין, וכן בכל שבעה ושבעה מאינון חמשין יומין, עד ולא עד בכלל. וכד אשתכחו ארבעין ותשע יומין עלאין, אשתכחו לתתא שבע יומין דאתקדשו בהו, וכל חד אקרי שבוע, דעאל באינון שבע, ועל דא כתיב (ויקרא כג טו) שבע שבתות תמימות תהיינה, בגין דאינון נוקבין, נקט קרא לישנא דנוקבין. וכד אתקדשו בהו, וביתא מתתקנא לאתחברא אתתא בבעלה, כדין אקרי חג שבועות, מאינון נוקבי דשאריו עלייהו אינון יומין עלאין דאתקדשו בהו, ובגין כך כתיב בשבועותיכם, אינון דלכון, ולא כתיב בשבועות, בגין דהכי נמי מתקדשין ישראל לתתא עמהון. ועל דא כד מטון לתשע וארבעין יומין, ההוא יומא עלאה דעלייהו דאיהו יומא דחמשין, דשליט

על תשעה וארבעין יומין, רזא דכללא דאורייתא בתשעה וארבעין אנפין, וכדין ההוא יומא עלאה יומא דחמשין, באתערותא דלתתא, אפיק אורייתא כללא בתשעה וארבעין אנפין. רבי אלעזר פתח ואמר, (תהלים פד ד) גם צפור מצאה בית, ודרור קן לה, אשר שמה אפרוחיה את מזבחותיה וגו', גם צפור מצאה בית, אליו צפרי שמיא, דמנהון שויין מדוריהון לבר, ומנהון שויין מדוריהון בביתא, כגון דרור דאיהו עופא דשוי דוריה בביתא דכל בר נש ולא דחיל, אמאי, בגין דכלא קראן ליה דרור, מאי דרור, חירו, כמה דאת אמר (ויקרא כה י) וקראתם דרור, ותרגמו חירו, ודא איהו צפור דרור, דהא מיומא דעביד קנא בביתא ואפיק בנין, מדוריה בביתא חמשין יומין, ולבתר מתפרשן אליו מאליו, ודא איהו עופא דאקרי דרור, חירו. תא חזי מה כתיב, וקדשתם את שנת החמשים שנה, וקראתם דרור בארץ, מהכא נפקא חירו לכלא, ובגין דנפקא מניה חירו, אורייתא דנפקת מניה אקרי חירו, ועל דא כתיב (שמות לב י) חרות על הלחת, אל תקרי חרות אלא חירות, ודא אורייתא דאתקרי חירות, דהא מה דאפיק יומא דא עלאה אקרי חירו, ואיהו חירו דכלא, והאי יומא איהו חירו עלאה, בגין דאית חירו תתאה וחירו עלאה, ה"א עלאה ה"א תתאה, חירו עלאה, חירו תתאה, שמטה ויובל כחדא אינון:

תרין נהמי אכלו ישראל, חד כד נפקו ממצרים אכלו מצה לחם עוני, וחד במדברא לחם מן השמים, (חד בפסח וחד בשבועות), דכתיב (שם טז ד) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, ועל דא קרבנא דיומא דא נהמא איהו, ועל נהמא אתקריבו כל שאר קרבנין, דנהמא איהו עיקר, דכתיב (ויקרא כג יח) והקרבתם על הלחם שבעת כבשים וגו' (שם יז) ממושבותיכם תביאו לחם תנופה וגו', דדא איהו נהמא דאחכימו ביה ישראל חכמתא עלאה דאורייתא, ועאלו בארחהא. השתא אית לך לאסתכלא, בפסח נפקו ישראל מנהמא דאתקרי חמץ, כתיב (שמות יג ז) ולא יראה לך חמץ, וכתיב (שם יב יט) כי כל אוכל מחמץ,

זוהר חלק ב דף קפג/ב

מאי טעמא, בגין יקרא דההוא נהמא דאתקרי מצה, השתא דזכו ישראל לנהמא עלאה יתיר, לא יאות הוה לאתבטלא חמץ ולא אתחזיא כלל, ואמאי קרבנא דא חמץ הוה, דכתיב סלת תהיינה חמץ תאפינה, ותו דהשתא ביומא דא אתבטל יצר הרע, ואורייתא דאתקרי חירו אשתכחת. אלא למלכא דהוה ליה בר יחידאי וחלש, יומא חד הוה תאיב למיכל, אמרו ייכול בריה דמלכא (ס"א מיכלא דאסוותא) אסוותא דא, ועד דייכול ליה לא ישתכח מיכלא ומזונא אחרא בביתא, עבדו הכי, כיון דאכל ההוא אסוותא, אמר מכאן ולהלאה ייכול כל מה דאיהו תאיב, ולא יכיל לנזקא ליה. כך כד נפקו ישראל ממצרים, לא הוי ידעי עיקרא ורזא דמהימנותא, אמר קודשא בריך הוא, יטעמון ישראל אסוותא, ועד דייכולון אסוותא דא לא אתחזי להון מיכלא אחרא, כיון דאכלו מצה דאיהי אסוותא, למיעל ולמנדע ברזא דמהימנותא, אמר קודשא בריך הוא, מכאן ולהלאה אתחזי לון חמץ, וייכולון ליה, דהא לא יכיל לנזקא לון, וכל שכן דביומא דשבועות אודמן נהמא עלאה, דאיהו אסוותא בכלא. ועל דא מקרבין חמץ לאתוקדא על מדבחא, ומקרבין תרין נהמין אחרנין כחדא, וחמץ אתוקדא בנורא דמדבחא, ולא יכיל לשלטאה ולנזקא לון לישראל, ובגיני כך ישראל קדישין אתדבקו ביה בקודשא בריך הוא באסוותא דאורייתא ביומא דא, ואלמלי הו נטרי ישראל תרין סטרין דנהמי אליו, לא הו עיילין בדינא לעלמין. ביומא דראש השנה דאיהו יומא דדינא, (וכל יומא) דלאו איהו אלא לאינון דלא נטלו מיכלא דאסוותא, ושבקו לאסוותא דאורייתא, בגין מיכלא אחרא דאיהו חמץ, דהא ביומא דא דראש השנה, ההוא חמץ סלקא ומקטרגא עליה דבר נש ואלשין עליה, ואיהו קייא ביומא דא מקטרגא על עלמא, וקודשא בריך הוא יתיב בדינא על כלא ודאין עלמא. ובגיני כך כד ייב קודשא בריך הוא אורייתא לישראל, אטעים להו מההוא נהמא עלאה דההוא אתר, ומגו ההוא נהמא הו ידעין ומסתכלין

ברזי דאורייתא, למהך בארז מישר, והא אוקמוה מלה אינון חברייא ברזין (ס"א אלין דקאמרן) כדקאמרן. רבי שמעון ורבי אלעזר בריה הוו אזלי בארזא, והוו אזלין עמהון רבי אבא ורבי יוסי, עד דהוו אזלי אערעו בחד סבא, והוה אחיד בידיה חד ינוקא, זקף עינוי רבי שמעון וחמא ליה, אמר ליה לרבי אבא, ודאי מלין חדתין אית גבן בהאי סבא, כד מטו לגביה, אמר רבי שמעון, במטול דקופטרך בגבך קא אתית, מאן את, אמר ליה יודאי אנא, אמר מלין חדתין ודאי יומא דא לגבך, אמר ליה לאן הוא ארעך, אמר ליה דיורי הוה באינון פרישי מדברא, דהוינא משתדל באורייתא, והשתא אתינא לישובא למיתב בצלא דקודשא בריך הוא, באלין יומי דירחא שביעאה דא. חדי רבי שמעון, אמר נתיב, דודאי קודשא בריך הוא שדרך לגבן, אמר ליה חייך דנשמע מלה מפומך, מאינון מלין חדתין עתיקין דנטעתון תמן במדברא, מהאי ירחא שביעאה, ואמאי אתפרשתון השתא ממדברא למיתי לישובא, אמר ליה ההוא סבא, בשאלתא דא ידענא דחכמתא גבך, ומילך מטו לרקיעי דחכמתא, (ס"א נטו לתקיעו דחכמתא):

פתח ההוא סבא ואמר, (דברים א לא) ובמדבר אשר ראית, אשר נשאך יהו"ה אלה"ך כאשר ישא איש את בנו וגו', האי קרא הכי מבעי ליה, ובמדבר אשר נשאך, מהו ראית, אלא קודשא בריך הוא דבר לון לישראל במדברא, מדברא תקיפא, כמה דכתיב (שם ח טו) נחש שרף ועקרב וגו', ומדברא דאיהו תקיף משאר מדברין בעלמא, מאי טעמא, בגין דההוא שעתא דנפקו

זוהר חלק ב דף קפד/א

ישראל ממצרים, ואשתלימו לשתין רבבן, אתתקף מלכותא קדישא, ואסתלק על כלא, וסיהרא אתנהירת, וכדין אתכפיא מלכו חייבא סטרא אחרא, ואפיק לון קודשא בריך הוא למיהך במדברא תקיפא, דאיהו אתר ושלטנו דסמא"ל חייבא, דאיהו דיליה ממש, בגין לתברא תוקפיה וחיליה, ולכתתא רישיה, (ס"א ולאחתא ליה), ולאכפיא ליה דלא ישלוט. ואלמלא דחאבו ישראל, בעא קודשא בריך הוא לאעברא ליה מעלמא, ועל דא אעבר לון באחסנתיה ועדביה וחולקיה ממש, כיון דחאבו בכמה זמנין, נשיך לון חויה, וכדין אתקיים (בראשית ג טו) הוא ישופך ראש וגו', ישראל מחו רישיה בקדמיתא, ולא ידעי לאסתמרא מיניה, ולבתר איהו מחא בבתרייתא, ונפלו כלהו במדברא, ואתקיים ואתה תשופנו עקב, וארבעין שנין לקו מניה לקבל ארבעין מלקות דבי דינא, ועל דא כתיב אשר ראית, בעינייהו הוו חמאן לההוא מארי דמדברא אזיל כפית קמייהו, ונטלי אחסנתיה ועדביה, מנלן, מדכתיב (שמות טו טו) אז נבהלו אלופי אדום, ואלין אינון (דברים ח טו) נחש שרף ועקרב. ואנן אוף הכי אתפרשנא מישובא למדברא תקיפא, ולעינא תמן באורייתא, בגין לאכפיא לההוא סטרא, ותו דלא מתישבן מלי דאורייתא אלא תמן, דלית נהורא אלא ההוא דנפיק מגו חשוכא, דכד אתכפיא סטרא דא, אסתלק קודשא בריך הוא לעילא ואתייקר ביקריה, ולית פולחנא דקודשא בריך הוא אלא מגו חשוכא, ולית טובא אלא מגו בישא, וכד עאל בר נש באורח בישא ושביק ליה, כדין אסתלק קודשא בריך הוא ביקריה, ועל דא שלימו דכלא טוב ורע כחזא, ולאסתלקא לבתר בטוב, ולית טוב אלא ההוא דנפק מגו בישא, ובהאי טוב אסתלק יקריה, ודא איהו פולחנא שלים. ואנן עד השתא יתיבנא תמן כל יומי שתא, בגין לאכפיא במדברא לההוא סטרא, השתא דמטא זמנא דפולחנא קדישא דסטרא דקדושה, אהדרנא לישובא, דתמן איהו פולחנא דיליה, ותו דהשתא בראש השנה מטא זמנא דההוא חויה למתבע דינא מקמי קודשא בריך הוא, ותמן איהו שליט, ובגין כך נפקנא מתמן ואתינא לישובא:

פתח ההוא סבא ואמר, (תהלים פא ד) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו, השתא איהו זמנא לאתערא דינא עלאה תקיפא, וכד איהו אתער, סטרא אחרא אתתקף בהדיה, וכיון דאיהו אתתקף, סליק וחפיא לסיהרא דלא נהיר נהורא, ואתמליא מסטרא דדינא, כדין כל עלמא איהו בדינא,

עלאין ותתאין, וכרוזא כריז בכלהו רקיעין, אתקיננו כורסיא דדינא למאריה דכלא, דאיהו בעי למידן. ורזא הכא, ואתנהיר לון במדברא, אמאי אתער דינא עלאה ביומא דא, אלא כל רזין וכל קדושין יקירין, כלהו תליין בשביעאה, וההוא שביעאה עלאה עלמא דאקרי עלמא דאתי, מניה נהרין כל בוצינן וכל קדושין וכל ברכאן. וכד מטי זמנא לחדותי ברכאן, וקדושין לאנהרא, בעא לאשגחא בכל תקונא דעלמין כלהו, וכל אינון תקונים לאתקיימא, כלהו סלקין מגו תתאי אי אינון כשראן, ואי לא כשראן כדין קיימא (ס"א מלה) דלא נהיר, עד דאתפרשן חייבין מגו זכאין, כדין אתער דינא, ומההוא דינא אתתקף סטרא אחרא, ואשתכח מקטרגא, בגין דינתנון ליה אינון חייביא, בגין דעליה כתיב, (איוב כח ג) ולכל תכלית הוא חוקר, וחפיא לסיהרא, אמאי (ד"א לא מסרא לון בידא דמקטרגא), בגין דלית תיאובתיה דקדושא בריך הוא לאובדא לעובדי ידוי. וההוא סטרא אחרא קיימא קליפה תקיפא, דלא יכיל לאתברא, בר בההוא עיטא דקדושא בריך הוא יהיב לישראל, דכתיב תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו, בגין לתברא ההוא כסה דאתחפיא סיהרא ולא נהיר, וכד מתערי ישראל לתתא בשופר, ההוא קלא דנפיק משופר, בטש באוירא ובקע רקיעין, עד דסלקא לגבי ההוא טנרא תקיפא (נ"א סטרא אחרא) דחפי לסיהרא, אשגח ואשכח אתערותא דרחמי, כדין ההוא

זוהר חלק ב דף קפד/ב

דסליק וקיימא לעילא אתערבב, כדין ההוא קלא קיימא, ואעבר ההוא דינא. וכיון דלתתא אתערו רחמי, הכי נמי לעילא אתער שופרא אחרא עלאה, ואפיק קלא דאיהו רחמי, ואערעו קלא בקלא, רחמי ברחמי, ובאתערותא דלתתא אתער הכי נמי לעילא. ואי תימא היך יכיל קלא דלתתא או אתערותא דלתתא לאתערא:

הכי נמי, תא חזי עלמא תתאה קיימא לקבלא תדיר, והוא אקרי אבן טבא, ועלמא עלאה לא יהיב ליה אלא כגוונא דאיהו קיימא, אי איהו קיימא בנהירו דאנפין מתתא, כדין הכי נהרין ליה מעילא, ואי איהו קיימא בעציבו, יהבין ליה דינא בקבליה. כגוונא דא (תהלים ק ב) עבדו את יהו"ה בשמחה, חדוה דבר נש משיך לגביה חדוה אחרא עלאה, הכי נמי האי עלמא תתאה, כגוונא דאיהו אתערת הכי אמשיך מלעילא, בגין כך מקדמי ישראל ואתעריב שופר, קלא דאיהו (רזא דרחמי) כליל באשא ומיא ורוחא, ואתעביד חד, וסלקא לעילא, ובטש בהאי אבן טבא, ואצטבע באינון גוונין דהאי קלא, וכדין כמה דאתחזיאת הכי משיך מלעילא. וכיון דאתקנת בהאי קלא, רחמי נפקי מלעילא ושריין עלה, ואתכלילת ברחמי מתתא ומלעילא, וכדין אתערבב סטרא אחרא, (אסתכל וחמי בנהירו דאנפין), ואתחלש תקפיה, ולא יכיל לקטרגא. והאי אבן טבא קיימא בנהירו דאנפין מכל סטרין, בנהירו דלתתא ובנהירו דלעילא, אימתי קיימא בנהירו דלעילא, הוי אומר ביומא דכפורי, וביומא דכפורי אתנהיר ההוא אבן טבא בנהירו דלעילא, מגו נהירו דעלמא דאתי, (ואתערבב ההוא דלטורא), וכדין מתקנין ישראל לתתא חד שעיר, ומשדרין להאי מדברא תקיפא דאיהו שלטא עלי. וההוא סטרא אחרא איהו נקודא אמצעייתא דחריבו דעלמא, בגין דכל חריבו ושממון מיניה הוא, מההוא סטרא אחרא שליט עליה, ונקודה אמצעייתא דכל ישובא סטרא דקדושה איהו, ועל דא קיימא ירושלם באמצעייתא דכל ישובא דעלמא. בתרין נקודין אתפרשת מלכו שמיא סטרא דקדושה, חד דילה וחד דעלמא דאתי, נקודה עלאה טמיראה, ועל דא קיימא בתרין נקודין, נקודה דילה קיימא תחותה ירושלם, אמצעייתא דכל ישובא, נקודה דנטלא מאימא עלאה טמירא, איהו גן עדן דארעא, דקיימא באמצעייתא דכל עלמא לכל סטרין, דחריבו וישובא וכל סטרין דעלמא. ועל דא באמצעייתא דגן עדן, קיימא נקודה חדא עלאה טמירא וגניזא דלא ידיע, וחד עמודא נעיץ מתתא לעילא גו ההיא נקודה, ומתמן נבעי מיא דאתפרישו לארבע סטרי עלמא, אשתכחו תלת נקודין בעלמא דקיימאן דא על דא, כגוונא דלתתא נקודין דאורייתא. תא

חזי, ההוא שעיר דמשדרין ישראל לעזאזל לההוא מדברא, בגין למיהב חולקא לההוא סטרא אחרא לאתעסקא בהדיה, ואי תימא תרין שעירין אמאי הכא, חד ליהו"ה וחד להוא סטרא אחרא, תינח ההוא שעיר דסטרא אחרא, ליהו"ה אמאי. אלא למלכא דהוה ארגיז על בריה, קרא לסנטירא ההוא דעביד דינא בבני נשא תדיר, בגין דיזדמן למעבד דינא בבריה, ההוא סנטירא חדי, ועאל בבי מלכא למיכל תמן, כיון דאשגח ביה בריה, אמר ודאי לא עאל סנטירא דא בבי אבא אלא בגין דארגיז מלכא עלי, מה עבד, אזל ואתפייס בהדיה, כיון דאתפייס בהדיה, פקיד מלכא למעבד סעודתא עלאה ליה ולבריה, ופקיד ולא ינדע ביה ההוא סנטירא, לבתר עאל ההוא סנטירא, אמר מלכא השתא אי ינדע דא מסעודתא עלאה

זוהר חלק ב דף קפה/א

דאתקינית לי ולברי, יתערבב פתורא, מה עבד, קרא לממנא על סעודתא, אמר ליה אתקין מדי ותשוי קמאי, ותשוי קמיה דההוא סנטירא, בגין דיחשיב דסעיד קמאי מדילי, ולא ינדע בההיא סעודתא יקירא דחדוה דילי ודברי, ויטול ההוא חולקא ויזיל ליה, ויתפרש מחדוה דסעודתא דילן, ואי לאו דמלכא עביד הכי, לא יתפרש ההוא סנטירא מבי מלכא. כך אמר קודשא בריך הוא לישראל, אזמינו תרין שעירין, חד לי וחד לההוא דלטורא, בגין דיחשיב דמסעודתא דילי קאכיל, ולא ינדע בסעודתא דחדוה אחרא דילן, ויסב ההוא חולקא ויזיל לארחה, ויתפרש מבית. כיון דאמא עלאה עלמא דאתי, אתי למשרי גו היכלא דעלמא תתאה, לאשכחא נהירו (נ"א לאשגחא עלה בנהירו) דאנפין, דין הוא דלא ישתכח ההוא דלטורא, ולא מארי דדינין לקמיה, כד אפיך כל ברכאן ואנהיר לכלא, וכל ההוא חידו ישתכח, וישראל נטלי מאינון ברכאן. דהא כד עלמא דאתי עאל להיכלא דעלמא תתאה, ואשתכח דחדי עלמא תתאה עם בנוי בההיא סעודתא עלאה, כדין איהו בריך פתורא, ועלמין כלהו מתברכין, וכל חידו וכל נהירו דאנפין אשתכחו תמן, הדא הוא דכתיב (ויקרא טז ל) לפני יהו"ה תטהרו. כתיב (שם ח) ונתן אהרן על שני השעירים גורלות, גורל אחד ליהו"ה וגורל אחד לעזאזל, דא איהו ההוא חדוה דההוא דלטורא, בגין דקודשא בריך הוא יטיל עמיה גורל, וזמין לה, ולא ידע דנור דליק אטיל על רישיה ועל עמא דיליה, כמה דאת אמר (משלי כה כב) כי גחלים אתה חותה על ראשו, וסימנך (אסתר ה יב) אף לא הביאה אסתר המלכה עם המלך אל המשתה אשר עשתה כי אם אותי, וכתיב ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב, בההוא חולקא דנטיל ואזיל ליה. ולבתר כד אתי מלכא עלאה לבי מטרוניתא, מטרוניתא תבעת עלה ועל בנהא ועל עמא מן מלכא, ואפילו בזמנא דישראל בגלותא, וצלו צלותין בכל יומא, איהי סלקת ביומא דא לקמי מלכא עלאה, ותבעת על בנהא, וכדין אתגזרו כל אינון נוקמין דזמין קודשא בריך הוא למעבד עם אדום, ואתגזרו היך זמין דלטורא דא לאתעברא מעלמא, כמה דאת אמר (ישעיה כה ח) בלע המות לנצח, וסימנך, בזמנא דגלותא (אסתר ז ד) כי נמכרנו אני וגו', כי אין הצר שוה בנזק המלך, מאי בנזק המלך, כמה דאת אמר (יהושע ז ט) והכריתו את שמנו מן הארץ, ומה תעשה לשמך הגדול, דהא שמא עלאה לא אתקיים בקיומיה, ודא איהו בנזק המלך, וכדין והמן נבעת מלפני המלך והמלכה. כדין נהירו דאנפין וכל חידו אשתכח, וישראל נפקי לחירו בההוא יומא, כדין מההוא יומא ולהלאה חירו וחדוה באתגליא לשלטאה עלייהו, כדין בעי למחדי עמהון מכאן ולהלאה, כמה דיהבו ליה חולקא לאתפרשא מנהו, הכי נמי יהבין לשאר עמין לאתפרשא מנהון לתתא. תא חזי מה הוא רזא דקרבנא לקרבא שעיר (לקבל שעיר) ולא מלה אחרא, ואמאי שעיר בראש חדש, והכא נמי שעיר, אלא אי תימא בגין דאיהו סטרא דיליה, יאות, אמאי לא הוי עז, אלא מלה דא אצטריך, ואיהי אשתכחת למאריהון דחרשין, דכל עובדיהו במה דלא (אתחבר) יהא בנוקבא, ועל דא שעיר לא אתחבר בנוקבא, בסטרין דיליה כלהו, עז כד אתחבר בנוקבא, ובגין דאיהו מלכא, יהבין ליה בגין יקרא דיליה האי דלא אתחבר בנוקבא, ולא יהיב חיליה לאחרא, ודא אשתמודע לאינון חרשין דמשתמשין בהני עובדי, ובגיני

כך שדיין על ההוא שעיר כל אינון חטאיהון. ותא חזי, אף על גב דאיהו חולקא לההוא סטרא אחרא, רזא הכא, כל הני סטרין אחרנין דלתתא (ס"א דאקרון מצולות ים) כלהו מסאבין יתיר, וכל מה דנחתין דרגין תתאין, הכי מסאבו דלהון יתיר, ובגין כך בעז יתיר חולקיהון, בגין דשערא

זוהר חלק ב דף קפה/ב

דיליה תליא יתיר מבעירא אחרא, כמה דדינא דלהון תלי לתתא במסאבו, אבל האי מלכו חייבתא אחרא, מלכא דכלא בההוא סטרא, ברור איהו יתיר מסאבו דיליה, ולא מסאבו שלים כהני תתאי, ועל דא שעיר, דשער דיליה לא תליא ולא שעיע, לא שעיע בגין דההוא מסאבו דיליה, ולא תלי בגין דלא יתתקף ביה מסאבו כהני תתאי, ועל דא ודאי שעיר ולא אחרא. כפור, אמאי אקרי כפור, אלא בגין דנקי כל מסאבו ואעבר ליה מקמיה, בההוא יומא, ועל דא יום כפור, יומא דנקיותא, והכי קרינא ליה. כתיב (ויקרא טז ל) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם, כי היום הזה מבעי ליה, מאי כי ביום הזה, אלא בגין דאתדכי מקדשא לעילא ואתנקי (נ"א ואתנהיר), כתיב כי ביום הזה יכפר עליכם, יכפר וינקי בקדמיתא ביום הזה בגין דיתדכי, ולבתר עליכם. תו יכפר ביום הזה וינקי ליה בקדמיתא, וכל דא עליכם, בגינכון אצטריך לנקאה ליה ולדכאה ליה בקדמיתא. יכפר, מאן יכפר, אלא דא הוא עלמא עלאה דנהיר ונקי לכלא, ועל דא כלהו סטרין בישין דאקרון מצולות ים אתעברו, וכמה דאינון מצולות ים תליין, הכי נמי תלייא שערא (ס"א דיליה דהוא סטרא וכו') דיליה, דהוא סטרא דלהון, ושערא דההוא סטרא לא שעיע. כגוונא דא כתיב (ויקרא טז טז) וכפר על הקדש מטומאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם, וכל חטאתם מבעי ליה, אלא להנאה להון מכאן ולהלאה, לכל חטאתם, דלא יכיל מקטרגא לשלטאה עלייהו, (ועל דא) ביומא דכפור דאיהו קנוחא דכל חובין ונקיו דלהון, בעאן ישראל לנקאה גרמיהו, ולמהך יחפי רגלין כמלאכי עלאין. חמש ענויין, בגין לאסתייעא מחמש סטרין עלאין, דיומא דכפורי אפיק לון, ואינון תרעין דיליה. ואי שתיה קא חשיב דאיהו מסטרא דיצחק, הא שית, ואף על גב דבכלל אכילה איהו, וכדין אינון שית, וענויא בתראה תשמיש המטה איהו, ובדרגא שתייתא שכיח, ולקבליה אנן עבדין ענויא דא. כתיב (במדבר כט ז) ובעשור לחדש השביעי הזה, וכתוב (ויקרא כג כז) אך בעשור לחדש, בעשור, בעשירי מבעי ליה, מאי בעשור, אלא בגין דהשתא ביומא דא כל דרגין עלאין אתיין אלין על אלין, למשרי על סיהרא ולאנהרא לה, וכלהו ברזא דעשר, עד דסלקא למאה, וכד קיימא ברזא דמאה כדין כלא חד, ואקרי יום הכפורים, ועל דא בעשור, כמה דאת אמר זכור שמור, דכלהו אתיין בגין לעשרא, ולאנהרא ברזא דעשר. אהדר האי סבא רישיה לקבליה דרבי שמעון, ואמר ליה, (רבי שמעון), הא ידענא דשאלתא תבעי בהאי בעשור לחדש השביעי, אמר ליה רבי שמעון, ודאי (ס"א דא בעשירי יאות הוא והכי הוא, אבל בעשור אמאי וכו'), בעשור יאות הוא, אי הכי הוא אמאי סליק למאה, והא מקרא לא אתחזי אלא דסליק לשבעין, משמע דכתיב בעשור לחדש השביעי, וכד מעשרי לשביעאה עשר זמנין, הא ודאי סליק לשבעין, אמר ליה על דא אהדרנא רישא לגבך, דהא ידענא דחכימא אנת. תא חזי תרין רזין הכא, חד דהא סיהרא חדש השביעי אקרי, ובגין כך אקרי חדש השביעי עשור, בגין דקא מנהרין לה עשר זמנין הא מאה, ותו האי מלה דקאמרת, ודאי לשבעין סליקא בהאי יומא, (ובדרגא בדשבעין איהו, ובדרגא דמאה איהו, לדרגא דמאה לאשלמא ולאנהרא), ובהאי דרגא דשבעין, דהא ביומא דא נטיל לכל עמא דישראל למידן, וכלהו קיימין בנשמתא יתיר מגופא, דהא ביומא דא ענויא דנפשא איהו ולא מגופא, כמה דאת אמר ועניתם את נפשותיכם, כי כל הנפש אשר לא תעונה, והאי יומא נטיל לכל נפשאן והו ברשותיה, ואי לא קיימא ברזא (נ"א ברשותא) דשבעין, לית ליה רשו בנפשאן (ס"א לקיימא תמן), דקיימא דנפשאן ברזא

זוהר חלק ב דף קפו/א

דשבעין, כמה דאת אמר (תהלים צ י) ימי שנתינו בהם שבעים שנה וגו'. ואי תימא נפשאן דרביי דלא אשלימו לשבעין שנין, לא שלטא בהו, ודאי שלטא בהו, אבל לא בשלימו כמאן דזכי יומין סגיאיין לפקודי אורייתא, ועם כל דא בכלהו שבעין שנין אזלא. ועל דא תנינן, אחד המרבה ואחד הממעיט, מאן אחד, ביחודא דשבעין שנין, מאן דאסגי ומאן דאמעיט. ועל דא ביומא דכפורי אעבר בכלהו שבעין, ואשתלים האי דרגא בכלהו, וכל נשמתין סלקין קמיה ודאין להון בדינא, וקודשא בריך הוא חייס עלייהו דישראל ביומא דא. מאן דלא אעבר טינא מרוחיה לכפרא עליה, (ביומא דא) כד סליק צלותיה בהאי יומא, טבע בההוא אתר דאקרי רפש וטיט, ואיהו מצולות ים, ולא סליק לאתעטרא ברישא דמלכא. ביומא דא לא אצטריך בר נש לפרשא חטאוי קמי אחרא, בגין דכמה אינון דנטלי ההיא מלה וסלקי לה לעילא, ואית סהדין בההיא מלה, ומה (מיכה ז ה) משוכבת חיקך שמור פתחי פיך, כל שכן אינון דאזלי ועייני לקטרגא לון וסהדי עליה, וכל שכן דחציפו איהו לקמי כלא, וחלול שמא דקודשא בריך הוא, ועל דא כתיב (קהלת ה ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך. (מכאן ולהלאה רזא בגוון) פתח ואמר, (שמות יב ב) החדש הזה לכם ראש חדשים וגו', וכי כלהו זמנין וחדשין לאו אינון דקודשא בריך הוא, (אלא חדשיכם לא כתיב), אלא החדש הזה לכם, דילי איהו אבל אנא מסרית ליה לכון, דלכון איהו באתגליא, אבל שביעאה דילי איהו ועל דא איהו בכסה ולא באתגליא. ירחא דלכון איהו בסדורא כסדר דאתוון, אביב דאיהו אב"ג, אי"ב איהו רזא דג' (ס"א ואיהו אב"ג כסדרא דאתוון), אבל ירחא שביעאה דילי איהו מסופא דאתוון (ס"א תשרי), מאי טעמא, אתון מתתא לעילא, ואנא מעילא לתתא. האי דילי ברישא דירחא אנא איהו באתכסייא, בעשרה דירחא אנא איהו, בגין דאנא בחמש קדמאי, ובחמש אחרנין, ובחמש תליתאי, בקדמיתא דירחא אנא איהו, בגין חמשה יומין, בעשרה דירחא אנא איהו, בגין חמש יומין אחרנין, בחמשה עשר דירחא אנא איהו, בגין חמש תליתאי. מאי טעמא כולי האי, בגין דכל ירחא דא מעלמא עלאה איהו, ועלמא עלאה ברזא דחמש איהו בכל זמנא וזמנא, ובגיני כך ירחא דא איהו בכסה ולא באתגליא, בגין דעלמא עלאה בכסה איהו, וכל מלוי באתכסייא, וירחא דא דקודשא בריך הוא איהו בלחודוי. כיון דמטא יומא דחמיסר, כדין גילויא איהו בחדתותא דסיהרא, וסיהרא אשתלימת ואתנהירת מאימא עלאה, וקיימא לאנהרא לתתאי, מגו נהורא דלעילא, ועל דא אקרי ראשון, כמה דאת אמר (ויקרא כג ז) ולקחתם לכם ביום הראשון, עד השתא קיימי כלהו יומין ברזא עלאה, מכאן נחתין לרזא תתאה. תא חזי, מיומא עלאה הוו אלין יומין קדמאין, רזא דעלמא עלאה, מאן דאין דינא דעלמא, דהא דינא לא אשתכח בהאי עלמא אלא מדינא תתאה רזא (ישעיה נד ה) דאלה"י כל הארץ יקרא, דאי תימא דינא דעלמא דאין לעילא, אי הכי לא אתקרי עלמא דחירו, עלמא דנהירו דכל עלמין, עלמא דכל חיון, עלמא דכל חיר. ואי תימא מדינא דיצחק, אי איהו אתער דינא לגבי האי עלמא, לא יכלין כל עלמא למסבל, דההוא אשא תקיפא עלאה לא אית מאן דסביל ליה, אלא אשא דלתתא, דאיהו אשא דסביל אשא. אלא כמה דעלמא דא עלמא תתאה דכלהו עלמין, הכי נמי כל דינוי מעלמא תתאה, דאלהי"ם שופט, ודא אקרי דינא עלאה על האי עלמא, ובגין דאיהו דרגא שביעאה, לא גזיר גזרה על בר נש אלא מעשרין שנין ולעילא. אשגח האי סבא ברבי שמעון, וחמא ליה דזלגין עינוי דמעין, אמר רבי שמעון, אי היא שביעאה, אמאי

זוהר חלק ב דף קפו/ב

מעשרין שנין ולעילא, אמר ליה, זכאה מאן דמליל על אודנין דשמעין. תא חזי, בי דינא דלתתא בארעא לא גזרין דינא על בר נש עד תליסר שנין, מאי טעמא, בגין דשבקין שבע שנין לשביעאה, אלה"י כל הארץ יקרא,, ולית רשו לבר נש באינון שבע, ואינון שבע לא שראן אלא על תליסר

דלתתא (בארעא), דאינון כורסייא לגביה, ובגין כך כל גזרין וכל דינין דלתתא, מאינון שבע שנין דלתתא כללא דעשרין שנין איהו. ודינא דעלמא בראש השנה, על ידא דהאי דרגא איהו, דאיהו ממש קיימא בדינא על בניו בהאי עלמא, בגין לאתדכאה לגבי עלמא עלאה, בגין דלית ליה סיוע לסלקא ולאדכאה, אלא מגו תתאי. וכד ישראל אינון בחמיסר יומין, כדין נטיל לבנוי לפרשא גדפוי עלייהו, ולמחדי עמהון, ועל דא כתיב ולקחתם לכם ביום הראשון, פרי, דא איהו אילנא דאקרי עץ פרי, ואשתכח ביה פרי. עץ הדר, כמה דאת אמר (תהלים צו ו) הוד והדר לפניו, מאי טעמא אקרי הדר, ומאן איהו הדר, אלא דא צדיק, אמאי אקרי הדר, והא אתר טמירא איהו דלית ליה גלויא, וצריכא לאתכסייא תדיר, ולית הדר אלא מאן דאתגלייא ואתחזי, אלא אף על גב דאיהו דרגא טמירא, הדורא איהו דכל גופא, ולא אשתכח הדורא לגופא אלא ביה. מאי טעמא, מאן דלית עמיה האי דרגא, לית ביה הדורא למיעל בבני נשא, קלא לאו עמיה בדבורא (ס"א כדכורא), והדורא (ס"א דבורא) דקלא אתפסק מניה, דיקנא והדורא דדיקנא לאו עמיה, ואף על גב דאתכסייא ההוא דרגא, כל הדורא דגופא ביה תליא, ואתכסי ואתגלייא, ובגין כך עץ הדר, איהו עץ דכל הדורא דגופא ביה תליא, ודא איהו (בראשית א יב) עץ עושה פרי. כפת תמרים, הכא אתכלילת אתתא בבעלה בלא פרודא, כפות תמרים כחדא, וענף עץ עבות תלתא, ועלין דיליה, דא בסטרא דא, ודא בסטרא דא, וחד דשליט עלייהו, וערבי נחל תרין, דלית להו ריחא וטעמא, כשוקין בבני נשא, (ובגין כך) לולב נטיל כלהו, כחוטא דשדרה קיימא דגופא, ומה דנפיק לבר טפח, הכי הוא, בגין לאשלמא, ולאפקא כלא, ולשמשא כדקא חזי, (ובגין כך) בהני זינין בעי בר נש לאתחזאה קמי קודשא בריך הוא. עלין וטרפין דהני תמרים, אינון כל שאר חילין, דאתאחדן באינון כנויין דקודשא בריך הוא אקרי בהון, בגין דבעינן (ס"א לאתחדתא) לתתא כגוונא דלעילא, דלית לך מלה בעלמא דלא אית לה דוגמא לעילא, כגוונא דלעילא הכי אית לתתא. ובעו ישראל לאתאחדא ברזא דא דמהימנותא קמי קודשא בריך הוא, כתיב (ויקרא כג מב) בסכת תשבו שבעת ימים, דא הוא רזא דמהימנותא, והאי קרא על עלמא עלאה אתמר, והכי תנינן, כד אתברי עלמא אתמר האי קרא. כד שרא חכמה לנפקא, מאתר דלא ידיע ולא אתחזי, כדין נפיק חד משחתא ובטש. וההיא חכמתא עלאה נציץ ואתפשט לכל סטריין, ברזא דמשכנא עלאה, וההוא משכנא עלאה אפיק שית סטריין, וכדין ההוא נציצו דמשחתא נהיר לכלא, ואמר בסכת תשבו שבעת ימים, מאן סכת חסר ו', דא משכנא תתאה, דאיהו כעששיתא לאחזאה לכל נהוריין, וכדין אמר בסכת תשבו שבעת ימים, מאן שבעת ימים, מעלמא עלאה לתתאה, דכלהו קיימי בקיומא, לאנהרא להאי סכת, ומאן איהי, דא (עמוס ט יא) סכת דוד הנופלת, סכת שלום. ובעי עמא קדישא למיתב תחות צלהא ברזא דמהימנותא, ומאן דיתב בצלא דא, יתיב באינון יומין עלאין, ועל דא כלהו בסכת בסכת, וחד בסוכות שלים, חד שלים, לאחזאה, דמאן דיתב בצלא דא, יתיב באינון יומין עלאין לעילא, דקיימין על האי תתאה, לאנהרא ליה, לחפיא עליה, ולאגנא ליה, בשעתא דאצטריך. ותו, כלהו אקרון סכות בשלימו, וכתיב סכת חסר, דא עלמא תתאה דבעא בהני שבע יומין

זוהר חלק ב דף קפז/א

קדישין, למיזן לשאר ממנן רברבן דעמין, בעוד דאיהי נטלא חדוה בבעלה, ולא יקטרוגון חדוותא, בגין דיתערבבון (ס"א דיתעדנון) בההוא מזונא, קרבנין דלהון סגיאיין יתיר משאר יומין, בגין דיתעסקון בהו ולא יתערבון לבתר בחדוה דישראל, ומאן חדוה דישראל דא יומא תמינאה דעצרת. ותא חזי בעוד דאינון שאר ממנן חדאן, ואכלין בההוא מזונא דמתקני לון ישראל, אינון מתקני כורסייא לקודשא בריך הוא מתתא, ולסלקא ליה לעילא, באינון זינין, ובחדוה, ובהלולא, ולאקפא מדבחא, כדין איהי סלקא ונטלא ברכאן וחדוה בבעלה. ושאר חיוון רברבן ממנן דעמין, אכלן ומדקן ורפסן ואתזנו, ואיהי נקטא נפשאן בענוגיין לעילא כמה דאתמר, כיון דנחתא והא

נקטא כל ברכאן וכל קדושין וכל ענוגין, וישראל כל הני שבעה יומין הוו משכין לה באינון עובדין דקא עבדין, ומקרבין בהדה, כדין נחתא לקרבא בבנהא, ולמחדי לון יומא חד, וההוא יומא איהו יומא תמינאה, בגין דכל שבע יומין אחרנין בהדה, ועל דא איהו תמינאה, ותמינא יומין כחדא, ובגין כך אקרי עצרת, כנישין, כנישין כלהו בהאי יומא, ואקרי שמיני, ולית שמיני אלא מגו שבעה. כתיב (איוב א כא) יהי שם יהו"ה מבורך, מאי מבורך, (אלא כלא ידעי), אבל רזא חדא ידע חד מחברנא במדברא, אחזיאו ליה בחלמא, ורבי יצחק כפתורא שמייה, מאי מבורך, שירותא קשה וסופיה רך, מ"ב קשה ודינא איהו ודאי, (ולבתר רך), כגוונא דא יומא דראש השנה מ"ב, דהא במ"ב (וברזא דמ"ב) אתוון אתברי עלמא, ועל דא אתברי בדינא, לבתר רך, ועל דא תנינן כל שירותין קשין וסופא דלהון רכין, (ס"א דהא במ"ב וברזא דמ"ב אתוון אתברי עלמא, ועל דא אתברי בדינא, לבתר רך, כגוונא דא) ביומא דראש השנה מ"ב קשה בדינא, ביומא דעצרת רך בחזוה. תא חזי מה בין דינא עלאה להאי דינא, דינא עלאה שירותא וסופא קשה, ולית מאן דיקום ביה, וכל מה דאזיל אתתקף, ובתר דשאר ליה סליק מניה, עד דאכיל ושצי כלא דלא אשתאר כלום, אבל דינא אחרא דתתא, שירותא קשה, וכל מה דאזיל אתחלש, עד דנהיר אנפין, כגוונא (ס"א דא דינא דנוקבא) דנוקבא דחלש חילהא. אימתי אתער דינא דלעילא למשרי על עלמא, ביומא דטופנא, ועל דא לא אשתאר כלום בעלמא, בר ההוא תבותא דנח, דאיהו כגוונא עלאה דסביל לההוא תוקפא, ואי לאו דזמין קודשא בריך הוא ואשתכח ברחמי על עלמא, כל עלמא אתאביד, דכתיב (תהלים כט י) יהו"ה למבול ישב, ועל דא לא שריא דינא דלעילא על עלמא, דלא יכיל עלמא למסבל ליה אפילו רגעא חדא. אדהכי הוה רבי שמעון בכי וחד, זקפו עיינין וחמו חמשה מאינון פרושים, דהוו אזלי אבתריה למתבע ליה, קמו, אמר רבי שמעון מכאן ולהלאה מה שמך, אמר נהוראי סבא, בגין דנהוראי אחרא אית גבן, אזלו רבי שמעון ואינון חברייה עמיה תלת מילין, אמר רבי שמעון לאינון אחרנין מה ארחא דא גבייכו, אמרו, למתבע ליה להאי סבא, דמימיו אנן שתאן במדברא, אתא רבי שמעון ונשקיה, אמר ליה נהוראי שמך, ונהורא אנת, ונהורא עמך שרי. פתח רבי שמעון ואמר, (דניאל ב כב) הוא גלא עמיקתא ומסתרתא, ידע מה בחשוכא, ונהורא עמה שרא, הוא גלא עמיקתא ומסתרתא, קודשא בריך הוא גלי עמיקתא ומסתרתא, דכל עמיקין סתימין עלאין איהו גלי לון, ומאי טעמא גלי לון, בגין דידע מה בחשוכא, דאלמלא חשוכא לא אתידע נהורא, ואיהו ידע מה בחשוכא, ובגין כך גלי עמיקתא ומסתרתא, דאי לאו חשוכא לא יתגליין עמיקין ומסתרתן. ונהורא עמה שרא, מאן נהורא, דא נהורא

זוהר חלק ב דף קפז/ב

דאתגלייא מגו חשוכא, ואנן מגו חשוכא דהוה במדברא, אתגלי לן נהורא דא, רחמנא ישרי עמך נהורא, בעלמא דין ובעלמא דאתי. אזלי רבי שמעון וחברייה אלין תלת מילין אבתריה, אמר ליה אמאי לא אזלי אלין עמך כקדמיתא, אמר ליה, לא בעינא לאטרחא לבר נש עמי, השתא דאתו נזיל כחדא, אזלו, ורבי שמעון אזל לארחיה, אמר רבי אבא, הא אנן ידענא שמייה, ואיהו לא ידע שמייה דמר, אמר ליה מניה ידענא דלא לאתחזאה:

ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

זוהר חלק ב דף קפז/ב

פרשת כי תשא:

זהר:

וידבר יהו"ה אל משה לאמר, כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם וגו', רבי אבא ורבי אחא ורבי יוסי הוו אזלי מטבריה לצפרי, עד דהוו אזלי, חמו ליה לרבי אלעזר דהוה אתי, ורבי חייא עמיה, אמר רבי אבא, ודאי נשתתף בהדי שכינתא, אורכו להו עד דמטו לגבייהו, כיון דמטו גבייהו, אמר רבי אלעזר, ודאי כתיב (תהלים לד טז) עיני יהו"ה אל צדיקים ואזניו אל שועתם, האי קרא קשיא וכו', (זה המאמר תמצאנו בפרשת פקודי דף רכה סוע"א, עיין שם כי שם מקומו):

תא חזי הא אוקמוה, לית ברכתא דלעילא שרייא על מלה דאתמני, ואי תימא ישראל היך אתמנון, אלא כופרא נטיל מנייהו, והא אוקמוה וחושבנא לא הוי עד דאתכניש כל ההוא כופרא וסליק לחושבנא, ובקדמיתא מברכין להו לישראל, ולבתר מנין ההוא כופרא, ולבתר אהדרן ומברכין לון לישראל, אשתכחו ישראל מתברכאן בקדמיתא ובסופא, ולא סליק בהון מותנא. מותנא אמאי סליק במנינא, אלא בגין דברכתא לא שרייא במנינא, כיון דאסתלק ברכתא, סטרא אחרא שריא עליה, ויכיל לנזקא, בגין כך נטלין כופרא ופדינא, לסלקא (ס"א מעלייהו) עליה מנינא, והא אוקמוה ואתמר:

רעיא מהימנא:

פקודא ליתן מחצית השקל בשקל הקדש, רעיא מהימנא מאן מחצית השקל, איהו כגון חצי ההין, ודא ו' ממוצע בין שני ההי"ן, אבנא למשקל בה דא י'. עשרים גרה השקל דא יו"ד, העשיר לא ירבה דא עמודא דאמצעיתא, לא ירבה על י', והכי אתמר בספר יצירה עסר ספירות בלימה, עשר ולא אחד עשר, והדל לא ימעט, דא צדיק, לא ימעט מעשר, כמה דאת אמר עשר ולא תשע, ממחצית השקל דאיהו י', (נ"א מחצית השקל עשר הוא). אמר ליה רעיא מהימנא, מלאך אנת בשמים, רחים אנת ממארך, לית תוהא בכל אינון מלין יקירין דיפקון מפומך, דהא מאן דאיהו מלכא, או ברא דמלכא, לית תוהא דיפקון מרגלאין בפתוריה, מליין סגולות, מליין נהורין, לבר נש אחרא איהו תוהא, אמר ליה, בריך אנת רעיא מהימנא, מתמן ואילך אימא אנת, דעלאין ותתאין נחתו למשמע מינד, אמר ליה, אשלים מלולך, אמר ליה, לא אית כען למימר יתיר, אימא אנת עד זמנא אחרא. פתח רעיא מהימנא, פקודא בתר דא לקדש את החדש, בגין דסיהרא קדישא איהי כלה, דמתקדשת

זוהר חלק ב דף קפח/א

על פי בית דין דאיהו גבורה, בגין דתמן ליואי, דאתמר בהו (אין זה פסוק) וקדשת את הלויים. ולבתר דאתחזיא סיהרא דיאותו לאורה, מברך עליה, ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, אשר במאמרו ברא שחקים, וברוח פיו כל צבאם, ובמי מתקדשת ומתברכת, בתפארת, בגין דאיהו עטרת תפארת לעמוסי בטן. עד כאן הרעיא מהימנא:

רבי יוסי ורבי חייא הוו אזלי בארחה, עד דהוו אזלין רמש ליליא, יתבו, אדהוו יתבין, שריאת צפרא לאנהרא, קמו ואזלו, אמר רבי חייא, חמי אנפוי דמזרח דקא מנהרין, השתא כל אינון בני מדינחא דטורי נהורא, סגדין לגבי האי נהורא, דנהיר באתר דשמשא, עד לא יפוק, ופלחין ליה, דהא כיון דנפיק שמשא, כמה אינון דפלחין לשמשא, ואלין אינון דקא פלחין לנהורא דא, וקראן

להאי נהורא, אלהא דמרגלא דנהיר, ואומאה דלהון באל"ה דמרגלא דנהיר. ואי תימא פולחנא דא למגנא הוא, מיומין עתיקין קדמאין, חכמתא ידעו ביה, בזמנא דשמשא נהיר עד לא יפוק, ההוא ממנא דפקיד על שמשא, ואתוון קדישין דשמא עלאה קדישא רשימן על רישיה, ובחילא דאינון אתוון, פתח לכל כוי שמיא ובטש בהו, ועבר, וההוא ממנא עאל גו ההוא זהרא דנהיר סחרניה דשמשא, ותמן שכיח עד דנפק שמשא ואתפשט בעלמא. וההוא ממנא, איהו פקידא על דהבא ועל מרגלן סומקן, ואינון פלחין לההוא דיוקנא דתמן, ובנקודין וסימנין דירתו מקדמאי מיומין עתיקין, אזלי וידעי נקודין דשמשא, למשכח אתרין דדהבא ומרגלן. אמר רבי יוסי, עד כמה יהון פולחנין סגיאין אלין בעלמא, דהא שקרא לית ליה קיימין לקיימא:

פתח אידך ואמר, (משלי יב ט) שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר, תא חזי, אלו כל בני עלמא הוו פלחין לשקרא, הוה הכי, אבל האי נהורא וזהרא דנהיר, ודאי קשוט איהו, כוכבי רומא דרקיעא קשוט אינון, אי בטפשו וחסרונא דדעתא דלהון, אינון אמרי וקראן להו אלהא, לא בעי קודשא בריך הוא לשיצאה עובדוי מעלמא, אבל לזמנא דאתי לא ישתצון כוכביא ונהורין דעלמא, אבל מאן ישתצי, אינון דפלחו לון, וקרא דא הכי הוא, שפת אמת תכון לעד, אלין ישראל, דאינון שפת אמת, (דברים ו ד) יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד, וכלא איהו אמת, ורזא דאמת, ומסיימי יהו"ה אלהיכם אמת, ודא איהו שפת אמת תכון לעד. ועד ארגיעה, ועד רגע מבעי ליה, מאי ארגיעה, אלא עד כמה יהא קיומא דלהון בעלמא, עד זמנא דייתי ויהא לי נייחא, מפולחנא קשיא דעלוי, ובזמנא דארגיעה, ישתצי לשון שקר, אינון דקראן אלהא, למאן דלאו הוא אלהא, אבל ישראל דאינון שפת אמת, כתיב בהו(ישעיה מג כא) עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו. אדכרנא, חדא זמנא דהוינא אזיל בהדי רבי אלעזר, פגע ביה הגמונא, אמר ליה לרבי אלעזר, אנת ידעת מאורייתא דיהודאי, אמר ליה ידענא, אמר ליה לית אתון אמרין דמהימנותא דלכון קשוט, וארייתכון קשוט, ואנן דמהימנותא דילן שקר, ואורייתא דילן שקר, והא כתיב שפת אמת תכון לעד, ועד ארגיעה לשון שקר אנן, מיומין דעלמא קיימין במלכותא, ולא אעדי מינן לעלמין דרא בתר דרא, תכון לעד ודאי, ואתון זעיר הוה לכו מלכותא, ומיד אעדי מנכון, וקרא אתקיים בכו דכתיב ועד ארגיעה לשון שקר. אמר ליה, חמינא בכ דאנת חכים באורייתא, תפח רוחיה,

זוהר חלק ב דף קפח/ב

דההוא גברא, אלו אמר קרא שפת אמת כוננת לעד, הוה כדקאמרת, אבל לא כתיב אלא תכון, זמינא שפת אמת דתכון, מה דלאו הכי השתא, דהשתא שפת שקר קיימא, ושפת אמת שכיבא לעפרא, ובההוא זמנא דאמת יקום על קיומיה, ומגו ארץ תצמח, כדין שפת אמת תכון לעד וגו', אמר ליה ההוא הגמון, זכאה אנת, וזכאה עמא דאורייתא דקשוט ירתין, בתר יומין שמענא דאתגיר. אזלו, מטו חד בי חקל וצלו צלותהון, כיון דצלו צלתהון, אמרו מכאן ולהלאה נתחבר בשכינתא, ונזיל ונתעסק באורייתא:

פתח רבי יוסי ואמר, (ישעיה מא יא) הן יבושו ויכלמו כל הנחרים בכ וגו', זמין קודשא בריך הוא למעבד לישראל, כל אינון טבאן דקאמר על ידי נביאי קשוט, וישראל סבלו עליהון כמה בישין בגלותהון, ואלמלא כל אינון טבאן דקא מחכאן וחמאן כתיבין באורייתא, לא הוו יכלין למיקם ולמסבל גלותא, אבל אזלין לבי מדרשות, פתחין ספרין, וחמאן כל אינון טבאן דקא מחכאן, וחמאן כתיבין באורייתא דאבטח לון קודשא בריך הוא עלייהו, ומתנחמין בגלותהון. ושאר עמין מחרפין ומגדפין לון, ואמרי אן הוא אלהכון, אן אינון טבאן דאתון אמרין דזמינין לכון, וכי כל עמין דעלמא יכספו מנייכו, הדא הוא דכתיב (שם סו ה) שמעו דבר יהו"ה, החרדים אל דברו, אמרו אחיכם שונאיכם וגו', מאי החרדים אל דברו, אינון דסבלו כמה בישין, כמה

שמועות שמעי, אלין על אלין ואלין בתר אלין, וחרידו עליהון, כמה דאת אמר (ירמיה ל ה) כי וגו' קול חרדה שמענו פחד ואין שלום וגו', אינון חרדים תדיר אל דברו, כד אתעביד דינא. אמרו אחיכם שונאיכם, אלין אינון אחוכון בני עשו, מנדיכם, כמה דאת אמר (איכה ד טו) סורו טמא קראו למו, דלית עמא דקא מבזין לון באנפי, ומרקקין באנפייהו לישראל, כבני אדום, ואמרי כלהו מסאבין כנדה, ודא איהו מנדיכם, למען שמי יכבד יהו"ה, אנן (דאמרין) בנוי דאל חי, די בן יתייקר שמייה, אנן שלטנין על עלמא בגין ההוא דאקרי גדול, (בראשית כז א) עשו בנו הגדול, ובשמא דא אקרי קודשא בריך הוא גדול, (תהלים קמה ג) גדול יהו"ה ומהולל מאד, אנן בני הגדול, ואיהו גדול, ודאי למען שמי יכבד יהו"ה. אבל אתון זעירין מכלא, (בראשית כז ו) יעקב בנה הקטן כתיב, אן הוא אלהכון, אן הוא אינון טבאן דיכספון כל עממיא מחדוה דלכון, מאן יתן ונראה בשמחתכם כמה דאתון אמרין, והם יבושו, רוח הקדש אומר והם יבושו, (ס"א תו כמאן) כמאן דתלי קללתא באחרא, בגין דאתון אמרין דכדין יבושו ויכלמו, ובגין דא רוח קדשא הוה אמר מלה הכי, ועל דא הן יבושו ויכלמו כל הנחרים בך, מאי כל הנחרים בך, דאתקפו נחיריהון ברוגזא עלך, בגלותא דא, בההוא זמנא יבושו ויכלמו, מכל טבין דיחמון להון לישראל. אמר רבי חייא הכי הוא ודאי, אבל חמינו, והכי חמו תקיפי עלמא, דהא גלותא אתמשך, ועדיין בריה דדוד לא אתי, אמר רבי יוסי, וכל דא הכי הוא, אבל מאן עביד דיסבלון ישראל גלותא דא, כל אינון הבטחות דאבטח לון קודשא בריך הוא, והא אתמר, דעאלין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, וחמאן כל אינון נחמות, וחדאן בלביהו, למסבל כל מה דייתי עלייהו, ואלמלא דא לא יכלין למסבל. אמר רבי חייא, ודאי הכי איהו, וכלא בתשובה תליא, ואי תימא דיכלין השתא לאתערא תשובה כלהו כחדא, לא יכלין, מאי טעמא לא יכלין, בגין דכתיב (דברים ל א) והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה, וכתיב והשבבות אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך וגו', וכתיב (שם ב) ושבת עד יהו"ה אלהיך וגו', וכדין (שם ד) אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וגו', ועד דכל אינון מלין לא יתקיימו, לא יכלין

זוהר חלק ב דף קפט/א

לאתערא תשובה מנייהו. אמר רבי יוסי, כמה סתמת כל ארחין ושבילין מכל בני גלותא, ולא שבקת לון פתחון פה, אי הכי להו כמה דהו בכל דרא ודרא, דלא יסבלון גלותא, ולא אגרא, ויפקון (ס"א אי הכי להו כמה דלהו בכל דרא ודרא, יסבלון גלותא ולא יפקון) מדינא דאורייתא, ויתערבון בשאר עמין:

פתח ואמר, (ישעיה כו יז) כמו הרה תקריב ללדת, תחיל תזעק בחבליה וגו', מאי כמו הרה, ארח איהו לעוברתא לאעברא עלה תשע ירחין שלמין, ואית בעלמא כמה וכמה, דלא עבר עלה אלא יומא חד או תרין יומין מתשיעאה, וכל צירין וחבלין דעוברתא בתשיעאה אינון, ואף על גב דלא אעבר עלה אלא יומא חדא, אתחשיב עלה כאילו אתעברו כל תשיעאה שלים. אוף הכי ישראל, כיון דאטעמי טעם גלותא, אי יהדרון בתשובה, יתחשב עלייהו כאלו אעברו עלייהו כל אינון מלין דכתיבין באורייתא, כל שכן וכל שכן דכמה וכמה יסורין אעברו עלייהו מן יומא דגלותא שרי. אבל מאי דכתיב, (דברים ד ל) בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים, תא חזי כמה רחמנותא רחים קודשא בריך הוא לישראל במלה דא, למלכא דהוה ליה ברא יחידאה, ורחים ליה רחימו דנפשא, ומגו רחימו דיליה יחב ליה לאמיה מטרוניתא, דתרבי ליה, ותוליף ליה ארחי מתתקנן, זמנא חדא חב לגבי אבוה, אתא אבוהי ואלקי ליה, ולבתר אעבר על חוביה, תב כמלקדמין וחב לאבוה, ואפקיה אבוה מביתיה וארגיז עליה, נפק ההוא ברא מביתיה. ובאתר דיהך בארח קשוט, ויהא זכאה כדקא יאות, בגין דישמע מלכא אבוה ויהא תיאובתיה עליה, מה עבד, אמר הואיל ונפקנא מהיכלא דאבא, אעביד מכאן ולהלאה כל מה דאנא בעי, מה עבד, אזל

ואתחבר בזונות, ואתלכלך בלכלוכא דטנופא בהדייהו ולא הוה משתכח אלא בהדייהו בחבורא דלהון, מטרוניתא אמיה פקדת בכל יומא על ההוא ברא, וידעת דברה בהדי זונות אתחבר, וכל חברותא ידיה בהדייהו הוות, שריאת למבכי ולאמררא על ברה. יומא חד עאל מלכא לגבה, חמא לה דאיהי מבכה, שאיל לה על מה את בכאת, אמרה ולא אבכה, דהא ברנא לבר מהיכלא דמלכא, ולא די דהוא לא יתיב בהיכלא דמלכא, אלא דהוא יתיב בהדי זונות, מה יימרון כל בני עלמא, בריה דמלכא איהו דיתיב בבי זונות, שריאת למבכי ולאחננא למלכא, אמר מלכא, בגינך אהדר ליה, ואנת ערבאה דיליה, אמרת הא ודאי. אמר מלכא הואיל וכך הוא, לא אצטרך לאהדרא ליה ביממא באתגליא, דכסופא דילך איהו למהך בגיניה לבי זונות, ואי לא הוה כגוונא דא דטינף גרמיה הכי וחלל יקרי, הוינא אנא וכל חיילין דילי אזלין בגיניה, בכמה יקר בכמה בוקינס קמיה, בכמה מאני קרבא מימיניה ומשמאליה, עד דכל בני עלמא יודעזעון וינדעון כלא דברא דמלכא איהו, השתא כיון דאיהו טינף גרמיה וחלל יקרי, איהו יהדר בטמירו דלא ינדעון ביה. אהדר לגבי מלכא, יהביה לגבי אמיה, ליומין סרח כמלקדמין, מה עבד מלכא, אפיק ליה ולאמיה בהדיה מגו היכלא, אמר תרווייכו תהכון, ותרווייכו תסבלון גלותא ומלקיותא תמן, כיון דתרווייכו תסבלון כחדא, כדין ידענא דברי יתוב כדקא חזי. כך ישראל בנוי דמלכא קדישא אינון, אחית לון למצרים, ואי תימא בההוא זמנא לא חאבו, גזרה דגזר קודשא בריך הוא בין הבתרים, הוה אתחזי למהוי קיים, וקודשא בריך הוא אשגח לתרין מלין, חד בגין ההוא מלה דאמר אברהם, (בראשית טו ח) במה אדע כי אירשנה, דא הוא

זוהר חלק ב דף קפט/ב

סבה ועילה, אבל עד דנפקו ממצרים לא הוי גוי, ולא אתחזו כדקא יאות. פתח ואמר, (שיר ב ב) כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות, בעא קודשא בריך הוא למעבד לון לישראל כגוונא דלעילא, ולמהוי שושנה חדא בארעא כגוונא עלאה, ושושנה דסלקא ריחא ואתבריר מכל שאר וורדין דעלמא, לא הוי אלא ההיא דסלקא בין החוחים, ודא ארחא כדקא יאות, ועל דא זרע שבעין זוגין, דהוו שבעין נפש, ואעיל לון בין החוחים, ואינון חוחים מיד דהוו אינון זוגין תמן, סליקו ענפין וטרפין, ושליטו על עלמא, וכדין פרחת שושנה בינייהו. כיון דבעא קודשא בריך הוא לאפקא שושנה, ולקיט לה מבינייהו, כדין יבשו חוחים ואזדריקו ואשתציאו ולא אתחשבו לכלום, בשעתא דאזיל למלקטא שושנה דא, לאפקא בריה בוכריה, בההוא זמנא אזל מלכא גו כמה חיילין רברבנין ושליטין, עם דגלין פרישון, ואפיק לבריה בוכריה בכמה גבורן, ואייתי ליה להיכליה, ויתיב סגי בבי מלכא. כיון דחב לגבי אבוה, אוכח ליה ואלקי ליה, דכתיב (שופטים ב יד) ויחר אף יהו"ה בישראל ויתנם ביד שוסים וגו', סרח כמלקדמין ומרד באבוה, אפקיה מביתיה, מה עבדו ישראל, חמו דהא אתבדרו לבבל, אתערבו בעממיא, נסיבו נשין נכריות, ואולידו בנין מנהון, עם כל דא אימא קדישא הות אפטרופוסא עלייהו, ועל דעבד הכי, קודשא בריך הוא אמר הואיל וכסופא איהו, ליתי ברי איהו מגרמיה, הואיל וחלל יקרי לא אתחזי דאנא איזיל תמן לאפקא ליה, ולמעבד ליה נסין וגבורן כמלקדמין, תבו אינון בלא סיועא דאתחזו לון, בלא פליאן ונסין, אלא כלהו מתבדרן, כלהו לאן במסכנו, ותבו להיכלא דמלכא בכסופא, ואימא קדישא ערבת לון. חאבו כמלקדמין, מה עבד קודשא בריך הוא, אפיק להאי ברא כמלקדמין מהיכליה, ואמיה בהדיה, אמר, מכאן ולהלאה אימא וברה יסבלון כמה בישין כחדא, הדא הוא דכתיב (ישעיה נ א) ובפשעיכם שלחה אמכם, ועל דא כתיב (דברים ד ל) בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים, מאי באחרית הימים, אלא דא היא אימא קדישא דהיא אחרית הימים, ועמה סבלו כל מה דסבלו בגלותא. ואילו יהדרון בתיובתא, אפילו חד ביש או חד צערא דיעבר עלייהו, אתחשב עלייהו כאלו סבלו כלא, (ס"א ואי לאו סתים קיצא) ואי לא, כד יסתיים קיצא (בישא) וכל דרין דיליה, כמה דאמר בוצינא קדישא, דכתיב (ויקרא כה ל) לצמיתות לקונה

אותו לדורותיו, וכל דא בתיובתא תליא מילתא, אמר רבי חייא, ודאי הכי הוא, ועל דא גלותא אתמשך. אבל קודשא בריך הוא כל מה דמחא (נ"א דלקא) לון לישראל, בהאי אחרית הימים, ובהאי אחרית הימים יעביד לון נסין ונוקמין, דכתיב (ישעיה ב ב) והיה באחרית הימים, נכון יהיה הר בית יהו"ה בראש ההרים, מאן ראש ההרים, דא אברהם סבא כהנא רבא, ראש דכלא, ובגין דאיהו ראש, כוס דברכה יהיה נכון בראש ההרים, דא אברהם סבא, קדמאה לשאר ההרים, כוס דברכה אצטריך למהוי מתקנא בימינא. ונשא מגבעות, אצטריך למהוי זקיף מן פתורא שיעורא דאקרי דאיהו זרת, לברכא לקודשא בריך הוא, ודא הוא ונשא מגבעות, מגבעות מאי הוא, אלא בינה ובין בתולות אחריה רעותיה, שיעורא דזרת איהו, נשא, כוס דברכה, מבגעות ודאי, ועל דא טבא דיהא ליה להאי ברא בוכרא, באחרית הימים איהו. אמר ליה שפיר קאמרת, האי קרא ודאי הכי הוא, בראש ההרים דא ימינא אברהם סבא, דאיהו ראש ההרים ודאי, ונשא מגבעות, משיעורא דגבעות דאינון רעותיה, ושפיר קאמרת, (ישעיה ב ב) ונהרו אליו כל הגוים, מאי הוא, אמר ליה, ואפילו נשים וקטנים, ושמש דפלח על פתורא, אף על גב דאיהו לא אכל, אצטריך למשמע ולמימר אמן, (ס"א להריק ברכה לכוס), דלא יימא בר נש אנא לא אכלית, והואיל

זוהר חלק ב דף קצ"א

דלא אצטריפנא לזמון לא אשמע ולא אימא אמן, הכל חייבין ביה. דבר אחר, ונהרו אליו כל הגוים, אף על גב דנשים וקטנים פטורין מן המצות, בכוס דברכה הכל חייבין, בלבד דינדעון למאן מברכין, ודא היא ונהרו אליו כל הגוים, אתא רבי יוסי ונשקיה, אמר כמה שפיר מלה דא, ומתיקא לחכא. השתא אית לדייקא, אי האי אחרית הימים איהו כוס דברכה ממש, מהו הר בית יהו"ה, הוה ליה למכתב הכי, והיה אחרית הימים נכון יהיה בראש ההרים, מהו באחרית הימים נכון יהיה הר בית יהו"ה, אמר ליה, אחרית הימים איהו אילנא כלא מרישיה ועד סיפיה, דהוא אילנא דטוב ורע, ואתא קרא לבררא באחרית הימים, ואפיק הר בית יהו"ה, דא טוב בלא רע, הר בית יהו"ה ודאי, דלית תמן חולקא לסטרא אחרא, דהא אתבריר הר בית יהו"ה מגו אילנא דאיהו אחרית הימים, ודא איהו כוס דברכה, דאיהו נכון בראש ההרים. אמר רבי יוסי, זכאה ארחא דא דזכינא להאי מלה, אמר ליה, ממאן שמעת לה, אמר ליה יומא חדא הוינא אזיל בארחא, ושמענא וחמינא ליה לרב המנונא סבא (נ"א לרבי שמעון), דהוה דריש להאי קרא לרבי אחא, וכיון דשמענא, חדינא ביה, ונטירנא ליה צריר כנפא דלבושאי, דלא יתעדי מנאי לעלמין, אמר ליה, ודאי מלה קדישא דא, מנהירו דבוצינא קדישא אתנהיר, זכאה דרא דקיימי עלמא וסמכוי שריין בגויה, ואי אנת צרירת להא מלה בקשרא חדא דלא יתעדי מינך, אנא אצרוור לה בתלתין או בארבעין קשרין בכיסאי, דלא יתעדי מינאי לעלמין. (כאן חסר), על ההיא מלה דאחמי קודשא בריך הוא למשה, בגין דאף על גב דישראל חבין קמיה בכל דרא ודרא, לא בעי מאן דיימא עלייהו דלטורין, מנלן, מהושע, דכתיב (הושע א ב) תחלת דבר יהו"ה בהושע, הא אוקמוה מלה, ועל דא (שם ב א) והיה מספר בני ישראל כחול הים וגו', ובגין דא בריך לון בכמה ברכאן, לאהדרא בתיובתא, ולא תבא לון לגבי אבוהון דבשמיא, ולא אעדי מתמן עד דקודשא בריך הוא מחל על חובייהו, ואתנקיאו קמיה. אליהו מה כתיב ביה, (מ"א יט ד) ויבא וישב תחת רתם אחד וגו', אמר מאריה דעלמא, אתתא חדא שדרת לון לישראל ודבורה שמה, דכתיב (שופטים ד ה) והיא יושבת תחת תמר דבורה, דא הוא רתם, ואהדרת לון למוטב, דכתיב (שם ה ז) עד שקמתי דבורה, ואנא עאלית בינייהו ואכרזית קמייהו, ולא יכילנא. עד דהוה יתיב, אתגלי עליה קודשא בריך הוא, אמר ליה מה לך פה אליהו, בקדמיתא קא הוית מקטרגא ומקני על ברית, ומדחמינא בך דקנית עלי בהווא ברית, נטלית ליה ברעו דמשה ויהיבנא לך, עד דמשה הוה אמר, (במדבר כה יב) הנני נותן לו את בריתי שלום, השתא דאיהו דילך, לא אתחזי לך לקטרגא עלוי, הוה לך

למשבק קנויידך לי, כמה בקדמיתא דהוה דילי, שבקנא ליה לידא אחרא ולא קטרינגא עלוי. מה לך פה, מאי פה, ברית קיימא פה יהו"ה איהו, כיון דלא בעאת לשבקא לי, פומך אתברי באתר דההוא פומא. תנן, בההיא שעתא אתעבר מניה ההוא נבזבזא דיהב ליה משה, דתנן מאי דכתיב, (מ"א יט ח) וילך בכח האכילה ההיא וגו', עד הר האלהי"ם חורבה, למתבע מתמן, וכי מתמן הוה בעי, אלא למתבע כמלקדמין מההוא דירית בהר האלהי"ם ברית דא, פנחס הוא אליהו, ודאי בדרגא חדא. אמר ליה משה, לית אנת יכול לקבלא מנאי, אלא זיל לינוקיהו דישראל, ומאינון תרווח, ואינון יהבי לך, וכך הוא עביד. (חסר) כמה טיבו עביד קודשא בריך הוא בכל דרא ודרא לישראל, תא חזי מה כתיב, (מיכה ו ד) ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים, והא כמה נביאי הוו לבתר משה,

זוהר חלק ב דף קצ"ב

ואשלח לפניך את משה אהרן ואלעזר ופנחס יהושע ואליהו ואלישע וכמה שאר צדיקי וחסידים מבעי ליה, אלין תלתא אמאי, אלא אמר קודשא בריך הוא, עמי בני אמאי לא תזכרון לכל טבין דעבדית לכו, דשדרית לכו למשה אהרן ומרים. למלך בשר ודם דאית ליה מדינתא, ושדר לגבה גוברין אפרכין רברבנין, דיהון מנהלי עמא, ומעיינין בהו ובדינייהו, מאן אצטריך למהוי זקוק במזונייהו, במלין דיצטרכון, לאו עמא דמדינתא, בעל כרחיהו יצטרכו לעיינא בהו, ולמיהב להו יקרא. שדרית למשה איהו אייתי קמייכו מן למיכל, ונהיל לכו ולבניכו ולבעיריכו, ואשתדל בדינייכו (ס"א במזונייכו), ובכל מה דאצטריך לכו. שדרית לאהרן, אייתי (ס"א לכו ענני) היכלין דענני יקר, לחפאה עלייכו כמלכין, אסחי לכו בטלי יקר, דלא אתרקבו לבושיכון ומנעליכון, והוו מתחדשי בכל יומא. שדרית למרים, אייתיאת בירא לאשקאה לכו, ושיתון אתון ובעירכון, אינון יהבו לכו, ומדלהון אכלתון ושיתון, ויתבתון בחופאה דיקר דלהון, ומדלכון לא יהבתון לון, ולא עוד אלא דאשתדלו עליכון, ונטלו על צואריהון מטולכון, והויתון מחרפין ומגדפין לון. אמר רבי יוסי, לאו הוה אבא רחמן על בנוי כקודשא בריך הוא, וקרא הוא, דכתיב (מ"א ח נו) לא נפל דבר אחד מכל דברו הטוב וגו', תא חזי רחמנו דיליה, אלו אמר לא נפל דבר אחד מכל דברו ולא יתיר, נח לעלמא דלא אתברי, אבל מדאמר מכל דברו הטוב, ואפיק ביש לאחורא, דהא מלה דביש לא בעי למעבד. ואף על גב דאגזים וארים רצועה, אתאת אימא ואתקפת בדרועיה ימינא, וקם רצועה בקיומיה, ולא נחית לתתא, ולא אתעביד, בגין דבעיטא חדא הוו תרווייהו, איהו דאגזים, ואיהו דאחידת בימיניה. ואי תימא מנלן, ממלה דאיהו באתגליא, דכתיב לך רד כי שחת עמך, שרי לארמא רצועה, ומשה דלא הוה ידע ארחא דאמא, שתיק, כיון דחמא קודשא בריך הוא כך, אנקיד ליה ובטש ביה, ואמר ועתה הנחח לי, מיד ארגיש משה ואחיד בדרועיה דקודשא בריך הוא, דכתיב זכור לאברהם, דא דרועיה ימינא, ובגין כך לא נחית רצועה. ואי תימא אימא דאיהו רגילה לאחדא ברצועה דמלכא אן הות, דשבקת מלה למשה, שאילנא, ואמינא, והא לא ידענא ברירא דמלה, עד דנהוי קמיה דבוצינא קדישא, כד אתו לקמיה דרבי שמעון, חמא באנפיהו סימן, אמר עולו בני קדישין, עולו רחמינ דמלכא, עולו רחמינ דילי, עולו רחמינ אלין באלין. דאמר רבי אבא, כל אלין חברייא דלא רחמינ אלין לאלין, אסתלקו מעלמא עד לא מטא זמנייהו, כל חברייא ביומוי דרבי שמעון רחימו דנפשא ורוחא הוה בינייהו, ובגין כך בדרא דרבי שמעון באתגלייא הוה, דהוה אמר רבי שמעון, כל חברייא דלא רחמינ אלין לאלין, גרמין דלא ליהך בארח מישר, ועוד דעבדין פגימו בה, דהא אורייתא רחימו ואחיה וקשוט אית בה. אברהם רחים ליצחק, יצחק לאברהם, מתחבקן דא בדא, יעקב תרווייהו אחידן ביה ברחימו ובאחיה, יהבין רוחיהו דא בדא, חברייא כההוא דוגמא אצטריבו, ולא למעבד פגימו. כיון דחמא סימן באנפיהו, ואמר לון הכי, אמרו ליה, ודאי רוח נבואה שרא על בוצינא קדישא, והכי אצטריך לן למנדע. בכה רבי שמעון ואמר, חד מלה מאינון מלי דלחישו לי מגו ריש מתיבתא

דגנתא דעדן, דלא אמרו באתגליא, מלה דא סתרא איהי, ואימא לכו, בני רחמאי, בני רחמינ דנפשאי, מה אעביד, אמרו לי בלחישא, ואנא אימא באתגלייא, ולזמנא דנחמי אנפין באנפין,

זוהר חלק ב דף קצא/א

כל אנפין יסתמכון בדא. בני, חובא דעבדו (ערב רב) עמא דלבר, ואשתתפו ביה עמא קדישא, באימא חאבו, דכתיב קום עשה לנו אלהים, אלהים ודאי כבוד ישראל, דא איהו דשריא עליהו, כאימא על בנין, ודא הוא רזא דכתיב (תהלים קו כ) וימירו את כבודם בתבנית שור, דא כבודם דישראל אימא דלהון, ודא הוא דכתיב (ש"א ד כב) גלה כבוד, דגרמו לשכינתא דאתגלי בגלותא עמהון, ועל דא וימירו את כבודם, במה בתבנית שור. הכא איהו רזא דמלה, תא חזי, לתתא גו שמרים דחמרא דורדיין בישין, נפק חד ערעורא מקטרגא, מזיקא קדמאה, ואיהו ברזא דיוקנא דאדם, כד קריב לגו קדשא, כיון דאתעבר מתמן, ובעי לנחתא לתתא, בעי לאתלבשא בלבושא לנזקא עלמא, ונחית הוא ורתיכו, ולבושא קדמאה דקא נקיט, תבנית שור דיוקנא דשור, וקדמאה לנזיקין מאינן ארבע שור איהו, ואינן ארבע אבות לנזקא עלמא, וכלהו תלתא דאבות נזיקין בר שור, כלהו דיליה, ועל דא כתיב, וימירו את כבודם בתבנית שור. מהו אוכל עשב, הא דרשינן ביה, אבל עקרא דמלה מתמצית דלחם, ושבע זיני דגן, לית ליה בהו חולקא, ובגיני כך אימא לא הות תמן, ולא יאות לה למהוי תמן, ובגין דאבא הוה ידע רחמנו דאימא וארחא דילה, אמר למשה. בני רחמאי, עיטא בתרווייהו בדא תדיר, ודא הוא דלחישו לי בלחישו, דלא חזי לגלאה, דברא לא ינדע, ויחמי דהא רצועה אתתקנת, וידחל תדיר, אבל תרווייהו בעיטא דא ובעיטא חדא:

תא חזי כתיב, וירא העם כי בשש משה, מאן העם, אינן ערב רב, מאן ערב רב, וכי לודים וכושים וכפתורים ותוגרמים הו, דקראן לון ערב רב, והלא מצריים הו, ומצרים נטלו, ואלו הו ערבוביא דעמין סגיאין, הכי הוה ליה למכתב, ערב רב עלו אתם, לפי ערבוביא דלהון, אלא (שמות יב לח) ערב רב עלה אתם, עמא חד הוה ולישן חד, אבל כל חרשי מצרים וכל חרטומי דלהון הו, דכתיב בהו (שם ז כג) ויעשו גם הם חרטומי מצרים, דבעו למיקם לקבל פליאן דקודשא בריך הוא. כיון דחמו נסין ופליאן דעבד משה במצרים, אהדרו לגבי משה, אמר ליה קודשא בריך הוא למשה לא תקבל לון, אמר משה מאריה דעלמא, כיון דחמו גבורתא דילך באען לאתגריא, יחמון גבורתך בכל יומא, וינדעון דלית אלהא בר מנך, וקבל לון משה. אמאי קרא לון ערב רב, אלא כל חרשין דמצרים הו, וברישהון יונוס וימברוס, ובשעתא דיומא הו עבדי תדיר חרשיהו, וכל אלין חרשין עלאין, הו מסתכלי מכי נטי שמשא, משירותא דשית שעות ומחצה, עד שירותא דתשע ומחצה, דהיינו ערב רברבא, כל אינן חרשין זעירין, משירותא דתשע ומחצה עד פלגות ליליא. אינן עלאין דבהו, הו מסתכלי מכי נטי שמשא, דהא כדין שראן תשע מאה ותשעין וחמש דרגין, למשטטא על טורי חשוך, ורוחא דלהון הוה משטטא על כל אינן חרשין (נ"א דרגין) בחרשיהו, ואלין הו עבדי כל מה דאינן בעאן, עד דכל מצראי רחצנו דלהון באלין הוה, וקראן לון ערב רב, בגין דאית ערב זעירא, מתשע שעות

זוהר חלק ב דף קצא/ב

ומחצה ולתתא, דא ערב זעירא, ותרי ערבי אינן, ועל דא וגם ערב רב עלה אתם. וחכמתא דלהון הוה סגי, ואינן אסתכלו בשעתא דיומא, ואסתכלו בדרגא דמשה, וחמו דהא בכל סטרין בשש משה, בשש שעתא דיומא, דאינן לא יכלין לשלטאה בהו, (ס"א בגין שית) בשית דרגין

עלאין דאחידן ביה (נ"א דאחיד בהו), ובכל סטריין בשית הוה, ובעטריין דאלין שית הוה זמין לרדת מן ההר, דכתיב כי בשש משה לרדת מן ההר. מיד ויקהל העם על אהרן, (דהכי תנינן דבהיא שעתא דנחית משה וקביל אורייתא בלחודוי, כללא דכל ישראל, ואיהו קביל אורייתא בעלמא, ואפילו מגלת אסתר, דכתיב (אסתר ט כז) וקבל היהודים, וקבלו היהודים מבעי ליה, מאי וקבל, אלא דא משה דאיהו היהודים, כללא דיהודאי. ויקהל העם על אהרן), אמאי על אהרן, בגין לאתכללא בסטרא דימינא, דהא אינון שמאלא בעו מניה, ובגין דלהוי כליל בימינא, אתכנשו על אהרן, ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים, (אלהי"ם ודאי, בעו סטר שמאלא, אשר ילכו, אשר ילך מבעי ליה, מאי אשר ילכו, אלא אלהי"ם שית דרגא אינון, (ד"א ששת ימי המעשה), כלהו בסטר שמאלא דאלהי"ם שית אינון, דאי תימא דהא שבע אינון, ההוא אלהי"ם עלאה לא עאל בכללא). תא חזי, כל זמנא דהוה משה במצרים, שמא דאלהי"ם לא דכיר, אלא שמא דיהו"ה, ועל דא קשיא ליה לפרעה, בגין דלא יהא תוקפא ליהוה סטרא אחרא, ולא יתקף בעלמא, השתא בעו ההיא, מלה והיינו קום עשה לנו אלהי"ם, לנו דייקא, דאנן צריכין להאי מלה, לתקפא סטרא דילן, דהוה אתדחיא עד השתא. אשר ילכו לפנינו, מאי אמרו, אלא הכי אמרו, חמינן דאתון ישראל כל טוב וכל יקר דעלמא לכו, ואנן דחיין לכו, דילכוון (שמות יג כא) ויהו"ה הולך לפניכם יומם, אוף הכי אלהי"ם אשר ילכו לפנינו, כמה דאזיל קמייכו יהו"ה, דהא רשו אית לסטרא דילן למהך אוף הכי לקמנא, אי נזמין ליה עובדא. תא חזי, כל ענני יקר דאזלו במדברא, לא הוו חפיין אלא לבני ישראל לחודייהו, וההוא עננא דיקר דכתיב ויהו"ה הולך לפניכם יומם, אזלא לקמיייהו, ואלין ערב רב וכל אינון בעירי עאנין ותורין, הוו אזלו לכו ממשרייתא לבתרייתא. ותא חזי, כל אינון ארבעין שנין דקא אזלו ישראל במדברא, שום לכלוכא וטנופא לא הוה גו ענני לגו, ועל דא עאני ותורי דהוו אכלי עשב לכו הוו, וכל אינון דנטרי לון. אמר רבי אלעז, אבא אי הכי, אינון ערב רב לא הוו אכלי מן מנא, אמר ליה, ודאי הכי הוא, אלא מה דיהבין לון ישראל, כמאן דיהיב לעבדיה, וממה הוו אכלי, מתמצית מה דאשתאר מבתר ריחיא פסולת, וקרא אכריז ואמר, (שם טז לה) ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה, בני ישראל ולא אחרא, ויראו בני ישראל ויאמרו מן הוא, ולא שאר ערב רב עאני ותורי דהוו בינייהו. עד השתא הוו אתכפיין אינון ערב רב, והשתא קמו ובעו עובדא לאתקפא לסטרא אחרא, אמרו או נהא כלנא עמא חדא, ונהוי בכללא עמכון, או יהא לן מאן דיהך קמנא, כמה דיהך אלהכון קמיכון, אמר אהרן, חס ושלום דאלין ישתתפון בעמא קדישא, למהוי כלא כללא חדא, ולא יתערבון עמא קדישא בעמא דא כללא חדא, אלא טב איהו לאפרשא לון מגו עמא קדישא עד דייתי משה, ואהרן לטב אתכוון, אלא סגיאין הוו מישראל דאשתתפו בהדייהו בלבא, ובגין כך, כד אתא משה אצטריך לבררא וללבנא לעמא קדישא מההוא חובא, ואשקי לון שקיו, עד דאתברירו

זוהר חלק ב דף קצב/א

כלהו, ולא אשתאר בהו פסולת כלל:

אמר לון אהרן, פרקו נזמי הזהב, וכי לא הוה לון דהבא אחרא, אלא אמר אהרן בעוד דאית לון קטטה בבנייהו ובנשייהו יתעכבון, ובין כך ייתי משה. תא חזי, תנינן קשים גרים לישראל כספחת בבשר החי, כל שכן אלין דלא הוו גרים כדקא יאות, אינון מה עבדו, ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם, כמה אלפי ורבוון הוו מנזמיהון תמן. מה כתיב ויקח מידם ויצר אותו בחרט וגו', אהרן לא אסתמר מאינון תרין חכימין דהוו ברישיהון דההוא ערב רב, חד מנייהו הוה קמיה, ואחרא הוה עביד בחרשוי, כיון דתרווייהו אתייעטו כחדא, נטלו ההיא דהבא, (חד) תרין שלישי בידא דחד, ושליש בידא דאחרא, בגין דהכי אצטריך בההוא זינא דחרשא. בכה רבי שמעון, אמר אי חסידא קדישא אהרן משיחא דאלהא רבא, בחסידותך נפלו כמה מעמא קדישא, ואנת לא הוית

ידע לאסתמרא, מהו עבדו, כד מטו שית שעתין, ויומא הוה במתקלא, נטלו ההוא דהבא דפריקו מאודניהון, מאי טעמא, בגין דמאן דאצטרין למעבד חרשא, לא בעי למיחס עינוי על ממונא, ואינון אמרי שעתא קיימא לן אי אנון לא מעכבין, לאו שעתא למיחס על דהבא, מיד ויתפרקו כל העם, מאי ויתפרקו, כמה דאת אמר (מ"א יט יא) מפרק הרים ומשבר סלעים, דחבילו ותברו אודניהו, בכה כמלקדמין ואמר, אי עמא קדישא דקודשא בריך הוא:

פתח רבי שמעון בבכיה ואמר, (שמות כא ו) והגישו אדניו אל האלהים וגו', הא אוקמוה חברייא, אזן דשמע בסיני (ויקרא כה נה) כי לי בני ישראל עבדים וגו', ואיהו פריק עול מלכות שמים מעליה וזבין גרמיה לאחר, תרצע, ואלין חייביא רשיעין גוברין בישין, בתיאובתא דלהון למהדר לסרחנייהו, לא בעו מנשיהון ובניהון, אלא חבילו אורחיהו (ס"א אודניהו), ואתפרקו מעול שמיא דפקיד להו משה, ותברו אודניהו, דלית לון חולקא בשמא קדישא ועמא קדישא. מה עבדו, פליגו תרווייהו ההוא דהבא, חד נטיל תרין שלישיין, וחד שלישי, קמו לקבל שמשא בשית שעתין, עבדו חרשייהו ובלטו בלטיהון, בחרשא דפומא, כיון דמטא שירותא דשבע, ארימו תרווייהו ידייהו על ידוי דאהרן, (ומנלן דמידא דתרווייהו, (ס"א יד מכל חד נטל) נטל ולא יתיר), דכתיב ויקח מידם, תרווייהו הו ולא יתיר, כיון דאיהו קביל מידם (תרי, ולא ידיהם), קלא נפק ואמר, (משלי יא כא) יד ליד לא ינקה רע, דכתיב כי ברע הוא, אייתי רע לעלמא. רזא דמלה, אינון רשעים חייבין חרשין בנוי דבלעם חייבא, בני בנוי דלבן רשיע, חמו דכוס של ברכה בימין איהו, ומן ימינא אתקף תדיר (ס"א יתיר), אמרו אי יהא בסטר דא, ההוא רישא דימינא, הא תוקפא דילן כדקא יאות. כיון דמטא שבע שעתין דיומא, יהבו ליה לאהרן מיד, אי איהו הוה אמר לון שוו ליה בארעא בקדמיתא, ואנא אטול, לא הוון יכלין בחרשייהו כלום, אלא מידם נטל, וקרא מתרעם ואמר ויקח, מידם חמו מה עבד אהרן, גבר נביאה גבר חכים לא ידע לאסתמרא, דאלו נטיל מארעא, כל חרשין דעלמא לא הוון יכלין לאצלחא, אבל במה אצלחו בעובדא דא, בגין דויקח מידם, ולא מארעא:

ויצר אותו בחרט, לאו כמה דחשבין בני נשא, דעבד ציורין במחוגה או במלה אחרא, אלא אתא קרא לאוכחא מלה, דאהרן לא ידע לאסתמרא, אילו כד נטל מידיהון הוה שדי לארעא, ואף על גב דיטול ליה לבתר, לא הוה

זוהר חלק ב דף קצב/ב

אצלח עובדא בישא דא, אבל בכלא סיועא בישא הוה, דנקיט דהבא וטמריה מעינא, ביש בתר ביש, מאי ויצר אותו בחרט, דשוי כל דהבא בכיסא חדא ואסתמר מעינא, כדין סליק כלא לעובדא. בספרא דחנוך אשכחנא, דהוה אמר הכי, ברא יחידאה יתייליד להווא רישא חוורא, וכד ייתון מבשרא דחמרי, יטעין ליה, בהווא דעייל (נ"א דנטיל) מרגלן בזגין דדהבא, בלא דעתא דיליה, ודיוקנא יצייר בציורא בחרט, מאי בחרט, בחרט אנוש, דא קלמוסא דאנוש חייבא דאטעי לבני נשא, ודאי דא ברירא דמלה דאנוש, כד אטעי עלמא בקלמוסא הוה רשים רשימין דכל דיוקנן ופלאחנין נכראין, בהווא קלמוסא רשים רשימו, ועל דא כתיב בחרט, ההוא דאשתמודע למעבד הכי, ודא הוא ברירו דמלה. וכלא הוה, דודאי בכיסא ארמי דהבא, וכסי ליה מעינא, כמה דאמרו אינון חרשין, והכי אצטרין בזיני דחרשין אלין, ודא הוא עובדא דחרשין אלין, מלה דאצטרין באתגליא לאתגלאה לבתר, אצטרין טמירו וכסויא בקדמיתא, דיתכסי מעינא, ובתר יפוק אומנא לאומנותיה, ומלה דאצטרין בכסויא לבתר, אצטרין באתגליא כקדמיתא. השתא בני רחימאי רחימין דנפשאי, מה אעביד, ודאי אצטריכנא לגלאה, אציתו ואטמירו מלין, בסטר קדושה הווא אלהי"ם דקשוט, מלך על עלמא, בתלת (מלין) עלמין אתתקף, בבריא, ביצירה, בעשיה, והא

אתמר רזא דכל חדא וחדא הכא, לקבל בריאה ויקח מידם, מלה דלא הוה ביה עד כען כלום, לקבל יצירה, ויצר אותו בחרט, לקבל עשיה, ויעשהו עגל מסכה, מאן חמא חרשין בכל עלמא כאלין. השתא אית למימר, וכי לא כתיב ואשליכהו באש ולא יתיר, וכדין ויצא העגל הזה, והשתא את אמרת ויעשהו עגל מסכה, אלא חס ושלום דאהרן עבד, וקרא אוכח דכתיב ויקח את העגל אשר עשו, אבל ממה דכתיב ויקח מידם, וכתיב ויצר אותו, מחילא דתרין אלין אתעביד כלא, כביכול הוא עביד ליה, דאי תרין אלין לא הוו, לא אתעביד, ולא נפק לאומנותא, אבל מאן גרם דאתעביד, אינון תרין, (כביכול ויעשהו, איהו ודאי עשהו), בעוד דאיהו לקח מידם, אינהו הוו עבדי חרשייהו, ומלחשי בפומייהו, ומשכי רוחא לתתא מן סטרא אחרא. ומשכו תרין רוחין כחדא, חד מן דכר, וחד מן נוקבא, דכר אתלבש בדיוקנא דשור, נוקבא בדיוקנא דחמור, תרווייהו הוו כלילן כחדא, אמאי תרין אלין, אלא שור הא אתמר, חמור אמאי, בגין דחרשין אלין דמצראי, כתיב בהו (יחזקאל כג כ) אשר בשר חמורים בשרם. ועל דא כל אינון דישראל דמיתו, אתחברו בהדייהו בלבהו, ובגין דהוו תרין דיוקנין, כתיב אלה אלה"ך ישראל, ולא כתיב זה, אלא אלה, תרין הוו כחדא, אשר העלוך מארץ מצרים, העלוך, ולא העלך:

כתיב, ויעשהו עגל מסכה ויאמרו, ויאמר לא כתיב, אלא ויאמרו, דאהרן לא אמר מדי. תנינן, מאה ועשרים וחמש קנטרין הוו ביה, היך כתיב ויקח מידם, וכי בידם הוו כלא אלין קנטרין, אלא מכללא דאינון קנטרין נטלו מלי ידייהו, וההוא זעיר אסתלק על כלא, כאילו הוה כלא בידייהו. תא חזי מה כתיב, וירא אהרן ויבן מזבח לפניו, אי חסידא קדישא, כמה רעותך הוה לטב, ולא ידעת לאסתמרא, כיון דארמי ליה בנורא, אתתקף חילא דסטרא אחרא תמן בנורא, ונפק

זוהר חלק ב דף קצג/א

דיוקנא דשור כמה דאתמר, בתרין משיכין דסטרא אחרא, מיד וירא אהרן, מהו וירא אהרן, חמא דסטרא אחרא אתתקף, מיד ויבן מזבח לפניו, דאלמלא דאקדים ובנה מזבח דא, עלמא אתהדר לחרבנא. ללסטים דהוה נפיק לקפחא ולקטלא בני נשא, חמא לגיונא דמלכא דההוא לסטים נפק בחילא תקיף, מה עבד ההוא לגיונא, אשתדל בהדי מלכא לנפקא בארחא, ומשיך ליה ההוא לגיונא בההוא ארחא, עד דאזיל ההוא לסטים בההוא ארחא, חמא דיוקנא דמלכא קאים קמיה, כיון דחמא ליה למלכא דהוה אזיל קמיה בארחא, מיד נרתע ואהדר לאחורא. כך וירא אהרן, דסטר אחרא אתקף, אחיד באסוותא ואתקף בסטר קדושה ושוי ליה קמיה, כיון דחמא סטרא בישא דיוקנא דמלכא דקאים, מיד אהדר לאחורא ואתחלש תוקפיה וחיליה דהוה אתתקף, (מיד ויבן מזבח לפניו), ומזבח דא אתגבר ואתחלש סטרא אחרא:

תא חזי מה כתיב, ויקרא אהרן ויאמר חג ליהו"ה מחר, חג ליהו"ה ולא לעגל, ולסטר קדושה עבד, ולסטר קדושה קרא ואמר, ודא אסוותא אקדים, דאלמלא דעבד דא, לא קאים עלמא על קיומיה. ועם כל דא לא שכיך רוגזיה מאהרן, אף על גב דלא אתכוון לביש, אמר ליה קודשא בריך הוא, אהרן, תרין חרשין אלין משכו לך למה דבעו, חייך תרין בנך יפלון, ועל חובא דא יתפסקון, (ס"א ובחובא דא יתפסון), הדא הוא דכתיב (דברים ט כ) ובאהרן התאנף יהו"ה מאד להשמידו, מאי להשמידו, אלין בנוי, כמה דאת אמר (עמוס ב ט) ואשמיד פרו ממעל, דפרי דבר נש בנוי אינון. תא חזי אהרן שוי ליה לההוא מזבח לפניו, ועגלא תב לאחורא, בנוי שוו לסטר אחרא לפניו, וסטר קדושה אהדר לאחורא, דכתיב (ויקרא י א) ויקריבו לפני יהו"ה, לפני יהו"ה שוו, אתפסו בחובה דא. אהרן חשב דבין כך ייתי משה, ועל דא ההוא מזבח לא סתיר ליה משה, דאילו הוה כמה דחשבין בני נשא, מלה קדמא דאבעי למשה, לנתצא לההוא מזבח אצטריך, כמה דנבי עדו על מזבח דבית אל, ונבואתיה על ההוא מזבח הוה, אבל הכא מלה אחרא הוה,

כמה דאתמר, וכתיב ויקח את העגל אשר עשו, ולא כתיב וינתן את המזבח. תא חזי, ויקרא אהרן, אכריז איהו בקלא ואמר, כתיב הכא ויקרא ויאמר, וכתיב ביונה (יונה ג ד) ויקרא ויאמר, מה להלן כריז לדינא, אוף הכא כריז לדינא, חג ליהו"ה מחר, נבי נבואה בההוא רוח דמזבח, דזמין דינא לשריא עלייהו, חג ליהו"ה, למעבד בכו דינא. ותלת דינין הוו, חד ויגוף יהו"ה את העם, וחד בבני לוי, וחד דאשקי לבני ישראל, והיינו חג, דבני לוי, ליהו"ה, דויגוף יהו"ה, מחר, דאשקי לון משה, וביתו בההוא ליליא, ולמחר אשתכחו נפיחין ומתין, ואינון מיין הוו מכשכשין במעיהון כל ליליא, ובצפרא אשתכחו מתין, ועל דא חג ליהו"ה מחר, וכל אסותא דעבד אהרן, בגין דכתיב ויבן מזבח לפניו. תא חזי (ההוא מזבח דקדושה הוה), דכתיב וירא את העגל ומחולות, ואילו מזבח לא כתיב, דהא אהרן מנדע הוה ידע, דכתיב (שמות כב יט) זבח לאלהים יחרם, בלתי ליהו"ה לבדו, ודאי אשתזיב אהרן בעיטא טבא דדבר לנפשיה, וכלא ברעותא שלים טב דלא אתכוין לבייש. אמר ליה רבי אלעזר, אבא ודאי הכי הוא, וישראל לא הוו, אבל ירבעם דעבד עגלין, הא ישראל הוו ועגל עבדו, אמר ליה ודאי ואוקמוה, אבל ירבעם חטא והחטיא, ולא כמה דאמרו, דודאי חובא בישא עבד, ובמלכות חטא. אמר ירבעם, ודאי ידענא דהא סטר קדושה לא שריא אלא בלבא דכל עלמא ודא ירושלם, אנא לא יכילנא לאמשכא לההוא סטר הכא, מה אעביד מיד (מ"א יב כח) ויועץ המלך ויעש וגו', נטל עיטא בישא, אמר הא

זוהר חלק ב דף קצג/ב

סטרא אחרא דאתמשכא מיד לכל אתר, וכל שכן בארעא דא, דתיאובתיה לאשראה בגויה, אבל לא יכלא לאתלבשא אלא בדיוקנא דשור. תרין עגלים אמאי, אלא אמר ירבעם (ס"א במצרים ובמדברא) במדברא הוו אינון חרשין, דכתיב (יחזקאל כג כ) בשר חמורים בשרם, (ס"א לאו אינון מצרים אלא), הכא אינון תרין רוחין בישין, יתלבשו כדקא חזי לון, דכר ונוקבא אינון, דכר הוה בבית אל ונוקבא הות בון, ומגו דכתיב (משלי ה ג) נפת תטפנה שפתי זרה, אתמשכו ישראל אבתרה יתיר, דכתיב (מ"א יב ל) וילכו העם לפני האחד עד דן, ובגין כך תרין עגלין הוו, ומשיך לון ירבעם בארעא קדישא, והוה חובא עליה ועל ישראל, ומנע ברכאן מן עלמא, ועליה כתיב (שם כח כד) גוזל אביו ואמו וגו'. ועל דא הוו עגלין, דהא לבושא קדמא דמתלבש סטרא אחרא שור איהו, כמה דאתמר, ואי תימא אמאי איהו עגל ולא שור, אלא ודאי כך אתחזי, וכן בכל סטרין שירותא דלבושא זוטא איהו, והא אוקימנא. ועל דא בני רחימאי, כיון דאלהי"ם בעו, ובסטר דאלהי"ם אתבני עובדא, אלהי"ם קדישא, אימא דאחידת תדיר בדרועא דמלכא וסליקת רצועא, לא הות תמן, ואצטריך ליה למשה למהוי תמן באתרהא, כיון דאנקיד ליה קודשא בריך הוא, אסתכל, תלת זמנין אנקיד ליה, אי משה רעיא מהימנא, כמה חילך תקיף כמה גבורתך רב. תלת זמנין אנקיד ליה, דכתיב ועתה הניחה לי הא חד, ויחר אפי בהם ואכלם הא תרין, ואעשה אותך לגוי גדול הא תלת, חכמתא דמשה בתלת נקודין אלין, אחיד בדרועיה ימינא לקבל הניחה לי, אחיד בדרועיה שמאלא לקבל ויחר אפי בהם ואכלם, אתחבק בגופא דמלכא לקבל ואעשה אותך לגוי גדול, וכד אתחבק בגופא, תרין דרועין מסטרא דא ומסטרא דא לא יכיל לאתנענעא לסטרא בעלמא, דא הוי חכמתא דמשה, (ס"א דבמילי) דמיני נקודין דמלכא ידע בכל חד מנייהו באן אתר יתתקף, ובחכמתא עבד. אתו רבי אלעזר וחבריא ונשקו ידוי, הוה תמן רבי אבא, אמר אלמלי לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא די לן, בכה ואמר, ווי רבי כד תסתלק מעלמא, מאן ינהר ויגלי נהורין דאורייתא, מלה דא בחשוכא אתטמר עד השתא דנפק מתמן, והא נהיר עד רום רקיעא, ובכרסיא דמלכא רשים, וקודשא בריך הוא חדי השתא בהאי מלה, וכמה חדו על חדו אתוסף מקמי מלכא קדישא, מאן יתער מלי דחכמתא בעלמא דין כוותיך:

תא חזי, עד לא חטא אדם הוה סליק וקאים בחכמה דנהירו עלאה, ולא הוה מתפרש מאילנא דחיי, כיון דאסגי תיאובתא למנדע ולנחתא לתתא, אתמשיך אבתרייהו, עד דאתפרש מאילנא דחיי, וידע רע ושבק טוב, ועל דא כתיב (תהלים ה ה) כי לא אל חפץ רשע אתה, לא יגורך רע, מאן דאתמשך ברע לית ליה דיורא עם אילנא דחיי, ועד לא חטאו, הוה שמעין קלא מלעילא, וידעין חכמתא עלאה ולא דחלי, כיון דחטאו, אפילו קלא דלתתא לא הוה יכלין למיקם ביה. כגוונא דא, עד לא חטבו ישראל, בשעתא דקיימו ישראל על טורא דסיני אתעבר מנייהו זוהמא דהאי חויה, דהא כדין בטול יצר הרע הוה מעלמא, ודחו ליה מנייהו, וכדין אתאחידו באילנא דחיי, וסליקו לעילא ולא נחתו לתתא, כדין הוה ידעין והוה חמאן אספקלריאן עלאין, ואתנהרן עינייהו, וחדאן למנדע ולמשמע, וכדין חגר לון קודשא בריך הוא חגירין דאתוון דשמא קדישא, דלא יכיל לשלטאה עלייהו האי חויה, ולא יסאב לון כבקדמיתא. כיון דחטו בעגלא, אתעברו מנייהו כל אינון דרגין ונהורין עלאין, ואתעבר מנייהו חגירו מזיינין, דאתעטרו משמא קדישא עלאה, ואמשיכו עלייהו חויה בישא כמלקדמין, וגרימו מותא לכל עלמא, ולבתר מה כתיב, וירא אהרן וכל בני ישראל את משה, והנה

זוהר חלק ב דף קצד/א

קרן עור פניו, וייראו מגשת אליו. תא חזי מה כתיב בקדמיתא, (שמות יד לא) וירא ישראל את היד הגדולה, וכלהו חמאן זהרין עלאין, אתנהרין באספקלריאה דנהרא, דכתיב (שם כ טז) וכל העם רואים את הקולות, ועל ימא הוה חמאן ולא דחלין, דכתיב זה אלי ואנוהו, לבתר דחבו פני הסרסור לא הוה יכלי למחמי, מה כתיב וייראו מגשת אליו:

ותא חזי מה כתיב בהו, ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב, דאתעברו מנייהו אינון מזיינין דאתחברו בהו סטורא דסיני, בגין דלא ישלוט בהו ההוא חויה בישא, כיון דאתעבר מנייהו, מה כתיב ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה. אמר רבי אלעזר, מאי האי קרא לגבי האי, אלא כיון דידע משה דאתעברו מנייהו דישראל אינון זיינין עלאין, אמר הא ודאי מכאן ולהלאה חויה בישא ייתי לדיירא בינייהו, ואי יקום מקדשא הכא בינייהו יסתאב:

מיד ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה, בגין דחמא משה, דהא כדין ישלוט חויה בישא, מה דלא הוה מקדמת דנא, וקרא לו אהל מועד, וכי לא הוה בקדמיתא אהל מועד, אלא בקדמיתא אהל סתם, השתא אהל מועד. מאי מועד, רבי אלעזר אמר לטב, רבי אבא אמר לביש, רבי אלעזר אמר לטב, מה מועד דאיהו יום חדוה דסיהרא, דאיתוספא ביה קדושה, לא שלטא בה פגימותא, אוף הכא קרי ליה בשמא דא, לאחזאה דהא אתרחיק מבינייהו ולא אתפגים, ועל דא וקרא לו אהל מועד כתיב. ורבי אבא אמר לביש, דהא בקדמיתא הוה אהל סתם, כמה דאת אמר (ישעיה לג כ) אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצה, והשתא אהל מועד, בקדמיתא למיהב חייך ארוכין לעלמין, דלא ישלוט בהו מותא, מכאן ולהלאה אהל מועד, כמה דאת אמר (איוב ל כג) ובית מועד לכל חי, השתא אתייהיב ביה זמנא, וחייך קצובין לעלמא, בקדמיתא לא אתפגים, והשתא אתפגים, בקדמיתא חברותא וזווגא לסיהרא בשמשא דלא יעדון, השתא אהל מועד, זווגא דלהון מזמן לזמן, ובגין כך וקרא לו אהל מועד, מה דלא הוה קודם. רבי שמעון הוה יתיב ליליא חדא ולעי באורייתא, והוה יתבי קמיה רבי יהודה ורבי יצחק ורבי יוסי, אמר רבי יהודה, הא כתיב ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב, וקאמרינן דגרמו מותא עלייהו מההוא זמנא ולעילא, ושלית בהו ההוא חויה בישא דאעדי ליה מנייהו בקדמיתא, ישראל תינח, יהושע דלא חטא אתעדי מניה ההוא זיינא עלאה דקביל עמהון בטורא דסיני, או לא, אי תימא דלא אתערי מניה, אי הכי אמאי מית כשאר כל בני נשא, ואי תימא דאתעדי מניה אמאי, והא לא חטא,

דהא איהו עם משה הוה בשעתא דחבו ישראל, ואי תימא דלא קביל ההוא עטרא בטורא דסיני כמה דקבילו ישראל, אמאי. פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים יא ז) כי צדיק יהו"ה צדקות אהב, ישר יחזו פנימו, האי קרא אמרו ביה חברייא מה דאמרו, אבל כי צדיק יהו"ה, צדיק הוא, ושמיה צדיק, ובגין כך צדקות אהב, ישר, ואיהו ישר, כמה דאת אמר (דברים לב ד) צדיק וישר, ועל דא יחזו פנימו כל בני עלמא, ויתקנון ארחייהו למהך בארע מישר כדקא יאות. ותא חזי כד דאין קודשא בריך הוא עלמא, לא דן ליה אלא לפום רובן דבני נשא, ותא חזי כד חב אדם באילנא דאכל מניה, גרם לההוא אילנא דשרי ביה מותא לכל עלמא, וגרם פגימו לאפרשא אתתא מבעלה, וקאים חובה דפגימו דא בסיהרא, עד דקיימו ישראל בטורא דסיני, כיון דקיימו ישראל בטורא

זוהר חלק ב דף קצד/ב

דסיני, אתעבר ההוא פגימו דסיהרא, וקיימא לאנהרא תדיר, כיון דחבו ישראל בעגלא, תבת סיהרא כמלקדמין לאתפגמא, ושלטא חויה בישא, ואחיד בה ומשיך לה לגביה, ואתפגימת. וכד ידע משה דחבו ישראל, ואתעברו מנייהו אינון זיינין קדישין, ידע ודאי דהא חויה אחיד בה בסיהרא, לאמשכא לה לגביה ואתפגימת, כדן אפיק ליה לבר, וכיון דקיימא לאתפגמא, אף על גב דיהושע קאים בעטרא דזיינין דילה, כיון דפגימו שריא בה, ואתהדרת כמה דאתפגימת בחובא דאדם, לא יכיל בר נש לאתקיימא. בר משה דהוה שליט בה, ומותיה הוה בסטר אחרא, ועל דא לא הוה רשו לקיימא ליהושע תדיר, ולא לאחרא, ועל דא אהל מועד קרי ליה, דהא שריא ביה זמן קציב לכל עלמא. ועל דא רזא דמלה, אית ימינא לעילא ואית ימינא לתתא, אית שמאלא לעילא ואית שמאלא לתתא, אית ימינא לעילא בקדושה עלאה, ואית ימינא לתתא דאיהו בסטרא אחרא, אית שמאלא לעילא בקדושה עלאה, לאתערא רחימותא, לאתקשרא סיהרא באתר קדישא לעילא לאתנהרא. ואית שמאלא לתתא, דאפריש רחימותא דלעילא, ואפריש לה מלאנהרא בשמשא ולא תקרבא בהדיה, ודא הוא סטרא דחויא בישא, דכד שמאלא דא דלתתא אתערא, כדן משיך לה לסיהרא, ואפריש לה מלעילא, ואתחשכת נהוראה, ואתדבקת בחויא, וכדן שאיבת מותא לתתא לכלא, דאתדבקת בחויא, ואתרחקת מאילנא דחיי, ועל דא גרים מותא לכל עלמא. ודא הוא כד אסתאב מקדשא, עד זמנא קציב דאתתקנת סיהרא, ותבת לאנהרא, ודא הוא אהל מועד. ועל דא יהושע לא מית, אלא בעיטא דנחש דא, דקריב ופגים משכנא כקדמיתא, ודא הוא רזא דכתיב, (שמות לג יא) יהושע בן נון נער, דאף על גב דאיהו נער לתתא, לקבלא נהורא, לא ימיש מתוך האהל, כמה דאתפגים דא, הכי נמי אתפגים דא, אף על גב דזינא קדישא הוה ליה, כיון דאתפגים סיהרא, הכי הוא ודאי לא אשתזיב בלחודוי מניה, מההוא גוונא ממש והא אתמר. זכאין אינון צדיקיא דידעין רזין דאורייתא, ומתדבקין בה באורייתא, ומקיימין קרא דכתיב (יהושע א ח) והגית בו יומם ולילה וגו', ובגינה יזכון לחיי עלמא דאתי, דכתיב (דברים ל כ) כי הוא חייך ואורך ימך וגו':

ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

זוהר חלק ב דף קצד/ב

פרשת ויקהל:

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו', רבי חייא פתח, (ש"א טו ו) ויאמר שאול אל הקני, לכו סורו רדו וגו', תא חזי מה כתיב בעמלק, (שם ב) פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל וגו', וקודשא בריך הוא בכלהו קרבין דעבדו שאר עממין לגבייהו דישראל, מאי טעמא לא אקשי קמיה, כהאי קרבא דעבד עמלק לגבייהו, אלא ודאי קרבא דעמלק הוה בכל סטרין לעילא ותתא, דהא בההוא זמנא אתתקף חויה בישא לעילא ואתתקף לתתא, מה חויה בישא כמין על פרשת ארחין, אוף הכא נמי עמלק חויה בישא הוה לגבייהו דישראל, דכמין לון

זוהר חלק ב דף קצה/א

על פרשת ארחין, דכתיב (ש"א טו ב) אשר שם לו בדרך בעלותו ממצרים, כמין הוא לעילא לסאבא מקדשא, וכמין הוה לתתא לסאבא לישראל, מנלן, דכתיב (דברים כה יז) אשר קרך בדרך, כתיב הכא אשר קרך, וכתיב התם (שם כג יא) כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה. ועל דא בבלעם כתיב, (במדבר כג ד) ויקר אלהי"ם אל בלעם, ויקר לישנא דמסאבא נקט, ואי תימא הא כתיב אלהי"ם, אלא קודשא בריך הוא אזמין ליה ההוא אתר דמסאבא לאסתאבא ביה, בההוא דרגא דאיהו אתדבק לאסתאבא ביה, מה עבד בלעם, איהו חשיב באינון קרבנין לסלקא לעילא, מיד זמין ליה קודשא בריך הוא ההוא אתר, אמר ליה, הא מסאבא לגבך כמה דאתחזי לך, ועל דא ויקר אלהי"ם אל בלעם. כגוונא דא אשר קרך בדרך וגו', אזמין לגבך ההוא חויה בישא לעילא לסאבא לך בכל סטרין, ואלמלא דאתתקף משה לעילא ויהושע לתתא, לא יכילו ישראל ליה, ובגין כך נטיר קודשא בריך הוא ההוא דבבו לדרי דרין, מאי טעמא, בגין דחשיב לאעקרא את קיימא מאתריה, ובגין כך פקדתי, בפקידה, דהא תמן אתרמיז רזא דאת קיימא קדישא. תא חזי מה כתיב, ויאמר שאול אל הקני, מאן קני, דא יתרו, וכי מאן יהיב בני יתרו הכא למהוי דיוריהון בעמלק, והא ביריחו הוו שריין, אלא הא כתיב (שופטים א טז) ובני קני חתן משה עלו מעיר התמרים את בני יהודה מדבר יהודה וגו', וכד עלו מתמן שרו בתחומא דעמלק, עד ההוא זמנא דאתא שאול מלכא, דכתיב ויסר קני מתוך עמלק, בגין דהא בזמנא דחייביא אשתכחו (נ"א אתענשו), אינון חסידי וזכאי דמשתכחין בינייהו מתפסן בחוביהון והא אוקמוה. כגוונא דא, אלמלא ההוא ערבוביא דאתחברו בהו בישראל, לא אתענשו ישראל על עובדא דעגלא, ותא חזי מה כתיב בקדמיתא, (שמות כה ב) מאת כל איש אשר ידבנו לבו, לאכללא כלא, בגין דבעא קודשא בריך הוא למעבד עובדא דמשכנא מכל סטרין במוחא וקליפא, ובגין דהוו אינון ערב רב בגווייהו, אתמר מאת כל איש אשר ידבנו לבו, לאכללא לון בינייהו דישראל דאינון מוחא, וכלהו אתפקדו. לבתר סטא זינא לזיניה, ואתו אינון ערב רב ועבדו ית עגלא, וסטו אבתרייהו אינון דמיתו, וגרמו לון לישראל מותא וקטולא, אמר קודשא בריך הוא, מכאן ולהלאה עובדא דמשכנא לא יהא אלא מסטרא דישראל בלחודייהו, מיד ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו', וכתיב בתריה קחו מאתכם תרומה ליהו"ה, מאתכם ודאי, ולא כקדמיתא דכתיב מאת כל איש אשר ידבנו לבו. ויקהל משה וגו', מאן אתר כניש לון, אלא בגין דהוו אינון ערב רב בינייהו, אצטריך משה לאכנשא לון וליחדא לון מבינייהו:

ויקהל משה, רבי אבא פתח, (דברים לא יב) הקהל את העם האנשים והנשים והטף, מה להלן כללא דכלהו ישראל, אוף הכא כללא דכלהו ישראל, ומאן אינון שתין רבוא. רבי אלעזר פתח קרא בישראל, כד נחית משה מן טורא דסיני, דכתיב (שמות לב יז) וישמע יהושע את קול העם ברעה, ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה, וישמע יהושע, וכי יהושע שמע ומשה לא שמע, אלא ודאי עד השתא יהושע לא הוה ידע ומשה הוה ידע, אי הכי מהו ברעה, אלא ברעה בה' כתיב, דההוא קלא בסטרא אחרא הוה, ויהושע דהוה אנפוי דסיהרא, אסתכל בההוא קלא דהוה

דסטרא דרעה, מיד ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה. בהיא שעתא אתברו תרין לוחי אבנא דהוו בקדמיתא, והא אוקימנא, דאינון אתייקרו על ידוי

זוהר חלק ב דף קצה/ב

ונפלו ואתברו, מאי טעמא, בגין דפרחו אתוון מגו לוחי אבנין. תא חזי בארבע תקופין דשתא קלא אתער, בארבע סטרין דעלמא, בההוא קלא אתערותא דסטרא אחרא אתער ביה, וההוא אתערותא דסטרא אחרא, עאל בין קלא לקלא, ואתחשך נהורא בקלא דלתתא, ובגין דלא מטא נהורא דקלא דלעילא לקלא דלתתא, כדין אקדים ההוא אתערותא, ועאל בין דא לדא נחש דמפתי לאתתא, ונטיל נהורא, וההוא קלא הוא קול מלחמה קול רעה, ודא איהו ברעה. ועל דא שמע יהושע ולא משה, בגין דנטל ההוא רעה נהורא דסיהרא, דהוה אחיד בה יהושע, ומשה דהוה אחיד בשמשא לא שמע, וישראל כלהו אתחשך נהורא דילהון, בגין ההוא רעה דאתדבקת בהו, כיון דמחל קודשא בריך הוא חוביהון, כדין ויקהל משה את כל עדת בני ישראל, ויאמר אליהם אלה הדברים וגו', דהא ההוא ערב רב אתעבר מנייהו. רבי אלעזר ורבי יוסי הוו יתבי ליליא חז, וקא מתעסקי באורייתא עד לא אתפליג ליליא, אדהכי קרא גברא, בריכו ברכתא, (אמר ליה רבי אלעזר, השתא הוא זמנא דקודשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא, אמר ליה רבי יוסי, אמאי משתעשע קודשא בריך הוא), בכה רבי אלעזר ואמר, תא חזי, עד השתא קודשא בריך הוא אזדעזע תלת מאה ותשעין רקיעין, ובטש בהו, ובכה על חרבן בי מקדשא, ואוריד אתרין דמעין לגו ימא רבא, ואדכר לבנוהי מגו בכיה. בגין דלתלת סטרין אתפלג ליליא, בתריסר שעתין דהוו רשימין ביה, ואי אתוספן שעתין בליליא, אינון שעתין דמתוספאן דיממא אינון, ולא אתחשיבו מליליא בר תריסר דאינון דילה, ואינון תריסר אתפלגו לתלת סטרין, ותלת משריין דמלאכין קדישין אתפלגו (ס"א אתמנון) באינון תלת סטרין:

משרייא קדמאה אתמנא בארבע שעתין קמייתא דשירותא דליליא, לשבחא למאריהון, ומה קאמרי (תהלים כד א) ליהו"ה הארץ ומלאה וגו', כי הוא על ימים יסדה וגו', מי יעלה בהר יהו"ה וגו', נקי כפים ובר לבב וגו', מאי טעמא דא, בגין דכד ליליא פריש גדפוי על עלמא, כדין כל בני עלמא טעמין טעמא דמותא, ונפקי נשמתיהו לסלקא לעילא, ואינון מלאכין קיימין, וקא אמרי מי יעלה בהר יהו"ה, הר יהו"ה דא הר הבית, מקום קדשו דא עזרת ישראל, כגוונא דלעילא הכי נמי לתתא. בגין דבכל רקיעא ורקיעא כמה ממנן וכמה סרכין קיימין תמן, וכד נשמתין נפקין בעאן לסלקא לעילא, ואי לא זכיינן, אינון דחיינן לון לבר, ואזלין ושאטין בעלמא, ונטלין לון כמה חבילי טהירין, ואודעין לון מלין כדיבן, ולזמנין מלין דקשוט ממה דאתי לזמן קריב, כמה דאוקמוה. ואינון נשמתין דצדיקיא, אזלין ושאטן לעילא, ופתחין לון פתחין, וסלקין לון לגו ההוא אתר דאקרי הר יהו"ה, כגוונא דרזא דהר הבית לתתא, ומתמן עאלין לגו ההוא אתר דאקרי מקום קדשו, דתמן אתחזיין כל נשמתין לקמי מאריהון, כגוונא דא ההוא אתר דאתחזון ישראל קמי קודשא בריך הוא אתר דאקרי עזרת ישראל, בשעתא דנשמתין קיימין תמן, כדין חדוה דמאריהון לאתתקנא בהו, אתר דאקרי קדש הקדשים, ותמן רשימין כל עובדיהון וזכוון דלהון:

משרייא תניינא אתמנא בארבע שעתין אחרנין, ולא אמרי שירתא בר תרי שעתין, עד דאתפלג ליליא ועאל קודשא בריך הוא בגנתא דעדן, ואלין אינון אבלי ציון, ואינון דבכו על חרבן בי מקדשא, ובשירותא דארבע שעתין אמצעין, פתחי ואמרי (תהלים קלז א) על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו וגו', ואלין אינון דבכו על נהרות בבל עמהון דישראל,

זוהר חלק ב דף קצו/א

ממשמע דכתיב גם בכינו, ומנלן דבכו תמן, דכתיב (ישעיה לג ז) הן אראלם צעקו חוצה, מהו חוצה, דא בבל, בגין דכלהו אוזפוה לשכינה עד בבל, ותמן בכו עמהון דישראל, ועל דא פתחי בהאי, ומסיימי זכור יהו"ה לבני אדום וגו'. כדין אתער קודשא בריך הוא בדרגוי, ובטש ברקיעין כדאמרן, ואזדעזעו תריסר אלפי עלמין, וגעי ובכי, דכתיב (ירמיה כה ל) יהו"ה ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו שאג ישאג על נוהו, ואדכר לון לישראל, ואחית תרין דמעין לגו ימא רבא. וכדין אתער שלהוביתא חד דבסטר צפון, ובטש רוחא חד דבסטר צפון בההוא שלהוביתא, ואזלא ושאטא בעלמא, וההיא שעתא אתפלג ליליא, ושלהוביתא אזלא ובטש בגדפוי דתרנגולא וקארי, כדין קודשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן, וקודשא בריך הוא לית ליה ניחא, עד דעאל לגנתא דעדן לאשתעשעא בנשמתהון דצדיקיא. וסימן, (אסתר ז ד) כי נמכרנו אני ועמי וגו', ויאמר המלך מי הוא זה וגו', והמלך קם בחמתו ממשחה היין, אל גנת הביתן וגו', בשעתא דקודשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן, כדין כל אינון אילנין דגנתא, וכל אינון נשמתין דצדיקיא, פתחי ואמרי (תהלים כד ז) שאו שערים ראשיכם וגו', מי זה מלך הכבוד וגו', שאו שערים ראשיכם וגו'. ובשעתא דנשמתהון דצדיקיא די בארעא אהדרו לגופייהו, כדין אתקיפו בהו כל אינון מלאכין, ואמרי (שם קלד א) הנה ברכו את יהו"ה כל עבדי יהו"ה:

ואוליפנא דדא משרייתא תליתאה קא אמרי דא, בארבע שעותי בתרייתא, וקאמרי שירתא עד דסליק נהורא דצפרא, דכדין משבחין למריהון כל אינון ככביא ומזלי, וכל אינון מלאכין עלאין די שלטניהון ביממא, כלהו משבחין למאריהון ואמרי שירתא, הדא הוא דכתיב (איוב לח ז) ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהי"ם. בשעתא דשמשא נפיק ביממא, ישראל נטלי שירתא לתתא, ושמשא לעילא, דכתיב (תהלים עב ה) ייראוך עם שמש, בשעתא דנטיל שמשא בגלגלוי, פתח קל נעימותא ואמר שירתא, ומאי שירתא קאמר, (שם קה א) הודו ליהו"ה קראו בשמו וגו', (שם ב) שירו לו זמרו לו וגו', וישראל משבחין לקודשא בריך הוא ביממא עם שמשא, הדא הוא דכתיב ייראוך עם שמש, ואף על גב דהא אוקימנא להאי קרא. אמר רבי אלעזר, אלמלא דבני עלמא אטימין לבא וסתימין עיינין, לא יכלין למיקם מקל נעימותא דגלגלא דשמשא כד נטיל (ונפיק) ומשבח קמי קודשא בריך הוא. אדהכי דאתעסקו באורייתא נהר יממא, קמו ואתו לקמיה דרבי שמעון, כיון דחמא לון, אמר רבי שמעון, אלעזר ברי אנת וחברייתא אסתימו גרמיכו אלין תלת יומין דלא תפקון לבר, בגין דמלאך המות אשתכח במתא, ואית ליה רשו לחבלא, וכיון דאתייהיב ליה רשו לחבלא, יכיל לחבלא לכל מאן דאתחזי קמיה. ותו, דבר נש דאתחזי קמיה, סליק ואסטי עליה, ואדכר חובוי, ובעי דינא מקמי קודשא בריך הוא, ולא אתעדי מתמן, עד דאתדן ההוא בר נש, ואתייהיב ליה רשו וקטיל ליה. אמר רבי שמעון, האלהי"ם, רובא דעלמא לא מיתו עד לא מטא זמנייהו, בר דלא ידעי לאסתמרא גרמייהו, דהא בשעתא דמיתא אפקי ליה מביתיה לבי קברי, מלאך המות אשתכח ביני נשי, אמאי ביני נשי, דהכי הוא אורחוי מיומא דפתי לחוה, ובגינה גרים מותא לכל עלמא. ועל דא כד קטיל בר נש, וגוברי אשתכחו עם מיתא, עאל ביני נשי בארחא, ואית ליה רשו למקטל בני נשא, ואסתכל באנפייהו בארחא דאתחזיאו קמיה, משעתא דמפקי ליה מביתיה לבי קברי, עד דאהדרו לביתיהו, ובגינהון גרים מותא לכמה גוברין בעלמא עד לא מטא זמנייהו, ועל דא כתיב, (משלי יג כג) ויש נספה בלא משפט, בגין דסליק ואסטין ואדכר חובוי דבר נש קמיה קודשא בריך הוא, ואתדן על אינון חובין, ואסתלק עד לא מטא זמניה. מאי תקנתיה, בשעתא דנטלי מיתא לבי קברי, יהדר בר נש

זוהר חלק ב דף קצו/ב

אנפוי, וישבוק לנשי בטר כתפוי, ואי אינון מקדמי, יהך לאחורא, בגין דלא יתחזי עמהון אנפין באנפין, ולבתר דמהזרי מבי קברי, לא יהדר בההוא ארחא דנשי קיימן, ולא יסתכל בהו כלל, אלא יסטי בארחא אחרא, ובגין דבני נשא לא ידעי ולא מסתכלן דא, רובא דעלמא אתדנו בדינא, ואסתלקו עד לא מטא זמנייהו. אמר רבי אלעזר, אי הכי טב ליה לבר נש דלא יוזיף למיתא, אמר ליה, לא, דהא בר נש דאסתמר כהאי גוונא, אתחזי לארכא דיומין, וכל שכן לעלמא דאתי. תא חזי לאו למגנא אתקיננו קדמאי שופר, לאמשכא מיתא מן ביתא לבי קברי, אי תימא דעל מיתא ויקרא דיליה לחוד איהו, לא, אלא בגין לאגנא על חייא, דלא ישלוט עלייהו מלאך המות לאסטאה לעילא, ויסתמרון מניה. פתח ואמר, (במדבר י ט) וכי תבאו מלחמה בארצכם על הצר הצורר אתכם וגו', ודייקנא על הצר, דא מלאך המות, הצורר אתכם תדיר, וקטיל לבני נשא, (ואעיק לון לחייא), ובעי לקטלא אחרנין, מאי תקנתיה, והרעותם, אם בראש השנה דהוא יומא דדינא לעילא, האי מלאך המות נחית לתתא, בגין לאשגחא בעובדין דבני נשא, ולסלקא לעילא לאסטאה לון, וישראל דידיעי דהא מלאך המות נחית לתתא, וסליק לעילא בגין למהוי קטיגוריא עלייהו, מקדמי בשופר ליבבא עליה, דלא יכיל לון, ולאגנא עלייהו, וכל שכן בשעתא דעביד דינא וקטיל בני נשא ואשתכח לתתא, וכל שכן בשעתא דאזלי לבי קברי, ואהדרו מבי קברי. דהא בשעתא דנשי נטלי רגלייהו עם מיתא, איהו נחית ואשתכח קמייהו, דכתיב (משלי ה ה) רגליה יורדות מות, יורדות למאן, לההוא אתר דאקרי מות, ועל דא חוה גרמת מותא לכל עלמא, רחמנא לשזבינן. תא חזי, כתיב (שם ל ב) כן דרך אשה מנאפת וגו', והא אוקימנא, אבל כן דרך אשה מנאפת, דא הוא מלאך המות, והכי הוא והכי אקרי, אכלה ומחתה פיה, אוקידת עלמא בשלהובי, וקטלת בני נשא עד לא מטא זמנייהו, ואמרה לא פעלתי און, דהא דינא בעא עלייהו, ואשתכחו בחובין, ובדינא קשוט מיתו. בשעתא דעבדו ישראל ית עגלא, ומיתו כל אינון אוכלוסין, הוה מלאך המות אשתכח ביני נשי, בגו משרייתא דישאל, כיון דאסתכל משה דהא מלאך המות אשתכח ביני נשי, ומשרייתא דישאל בינייהו, מיד כניש לכל גוברין לחודייהו, הדא הוא דכתיב ויקהל משה את כל עדת בני ישראל, אלין גוברין, דכניש לון ואפריש לון לחודייהו, ומלאך המות לא הוה מתפרש מגו נשין, עד דאתוקם משכנא, דכתיב ויקם משה את המשכן. ואפילו בשעתא דנשין הוו מייתין נדבה למשכנא, לא הוה מתעדי מבינייהו, עד דחמא משה, ויהב לגוברין עיטא דלא ייתון בחבורא חדא עמהון, ולא יתחזון אנפין באנפין, אלא לבתר כתפייהו, הדא הוא דכתיב ויבאו האנשים על הנשים, (נ"א ויבואו האנשים עם הנשים לא כתיב, אלא ויבאו על), ויבאו לא כתיב, אלא ויבאו, בארחא חדא לא הוה אזלין, אלא לבתר כתפייהו, בגין דמלאך המות לא אתפרש מבינייהו, עד דאתוקם משכנא. תא חזי, לא אשתכח ביני נשי בפחות משבע נשים, ולא פחות מעשר, ובארחא באתגליא בשבע אשתכח ובעי דינא, בעשר אסטי לקטלא, ובגין דאשתכח בינייהו בארחא באתגליא, כתיב ויבאו האנשים על הנשים, ואסתמרו כל ההוא יומא כלהו חברייא ואשתדלו באורייתא:

פתח רבי שמעון ואמר, (בראשית ז א) ויאמר יהו"ה אל נח בא אתה וכל ביתך אל התבה, האי קרא אוקימנא, אבל תא חזי, וכי לא יכיל קודשא בריך הוא לנטרא ליה לנח באתר חד בעלמא, דיהא

זוהר חלק ב דף קצז/א

מבול בכל עלמא, ולא יהא בההוא אתר, כמה דכתיב בגדעון (שופטים ו א) ויהי חורב אל הגזה לבדה, או לנטרא ליה בארעא דישאל, דכתיב בה (יחזקאל כב כד) לא גשמה ביום זעם, דלא נחתו עלה מי טופנא. אלא כיון דמחבלא נחת לעלמא, מאן דלא סגיר גרמיה, ואשתכח קמיה באתגלייא, אתחייב בנפשיה, דאיהו קטיל גרמיה, מנא לן מלוט, דכתיב (בראשית יט י) המלט

על נפשך אל תביט אחרריך, מאי טעמא אל תביט אחרריך, בגין דמחבלא אזיל בתר כתפוי, ואי אהדר רישיה ואסתכל ביה אנפין באנפין, יכיל לנזקא ליה, ועל דא כתיב (שם ז טז) ויסגור יהו"ה בעדו, דלא יתחזי קמי מחבלא, ולא ישלוט עליה מלאך המות, ועד דהוו טמירין מיתו תליסר גוברין במתא, אמר רבי שמעון בריך רחמנא דלא אסתכל בדיוקניכו מלאך המות:

ויקהל משה וגו', אהדר לון כמלקדמין עובדא דמשכנא, אמר רבי חייא, כלא כמה דאתמר, ועובדא דמשכנא לא אתעביד אלא מישראל בלחודייהו, ולא מאינון ערב רב, בגין דאינון ערב רב אמשיכו ליה למלאך המות לנחתא לעלמא, כיון דאסתכל משה ביה, אשדי לאינון ערב רב לבר, וכניש לון לישראל בלחודייהו, הדא הוא דכתיב ויקהל משה וגו'. רבי שמעון פתח, (משלי ל ד) מי עלה שמים וירד, מי אסף רוח בחפניו, מי צרר מים בשמלה, מי הקים כל אפסי ארץ, מה שמו ומה שם בנו כי תדע, האי קרא הא אוקימנא, וכמה סמכין אית ביה, וכלא בקודשא בריך הוא אתמר דאיהו כלא, ואתמר, מה שמו ומה שם בנו כי תדע, דא קודשא בריך הוא, מה שמו יהו"ה, ומה שם בנו ישראל, דכתיב (שמות ד כב) בני בכרי ישראל, והא אוקימנא. מי עלה שמים, הא אוקמוה, דא משה דכתיב (שם כד יב) ואל משה אמר עלה אל יהו"ה. דבר אחר מי עלה שמים, דא אליהו, דכתיב ביה (מ"ב ב יא) ויעל אליהו בסערה השמים, וכי היך יכיל אליהו לסלקא לשמים, והא כלהו שמים לא יכלין למסבל אפילו גרעינא כחרדל מגופא דהאי עלמא, ואת אמרת ויעל אליהו בסערה השמים, אלא כמה דאת אמר, (שמות יט ב) וירד יהו"ה על הר סיני, וכתביב (שם כד יח) ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר, וכי קודשא בריך הוא דהוה בטורא דסיני, וכתביב (שם יז) ומראה כבוד יהו"ה כאש אוכלת בראש ההר, איך יכיל משה לסלקא גביה, אלא במשה כתיב, ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר, דעאל גו עננא כמאן דאתלבש בלבושא, הכי נמי אתלבש בעננא ועאל בגויה, ובעננא אתקריב לגבי אשא ויכיל למקרב, אוף הכי אליהו, דכתיב ויעל אליהו בסערה השמים, דעאל בההיא סערה ואתלבש ביה בההיא סערה, וסליק לעילא. ורזא אשכחנא בספרא דאדם קדמאה, דאמר באינון תולדות דעלמא, רוחא חזא יהא דיחות לעלמא בארעא, ויתלבש בגופא, ואליהו שמיה, ובההוא גופא יסתלק ואשתליל מגופיה, וישתאר בסערה, וגופא דנהורא אחרא יזדמן ליה למהוי גו מלאכי, וכד יחות יתלבש בההוא גופא דישתאר בההוא עלמא, ובההוא גופא יתחזי לתתא, ובגופא אחרא יתחזי לעילא, ודא איהו רזא דמי עלה שמים וירד, לא הוה בר נש דסליק לשמיא רוחא דיליה ונחית לבתר לתתא, בר אליהו, דאיהו סליק לעילא ונחית לתתא. דבר אחר, מי עלה שמים, דא אליהו, וירד, דא יונה, דנחת ליה גונא גו תהומי לעמקי ימא, יונה מחילא דאליהו קא אתא, אליהו סליק, יונה נחית, דא שאיל נפשיה למימת, ודא שאיל נפשיה למימת, ובגין כך אקרי בן אמתי, וכתביב (מ"א יז כ) ודבר יהו"ה בפוך אמתי. מי צרר מים, דא אליהו דצריר צרורא דמיא בעלמא, ולא נחתו טלא ומטרא דשמיא, בשמלה, דא אליהו, דהוה מחי

זוהר חלק ב דף קצז/ב

באדרתיה למעבד נסין, מי אסף רוח בחפניו, דא אליהו, דאהדר רוחא דבר נש לגו מעוי, (אסף כמה דאתמר (מ"ב ה יא) ואסף המצורע), מי הקים כל אפסי ארץ, דא אליהו, דלבתר דצרר מים ואומי על (ס"א מטרא) שמיא, לבתר אהדר בצלותיה, ואוקים כל עלמא ונחית מטרא, ואתיהיב מזונא לכלא, מה שמו, דא אליהו, ומה שם בנו דא אליהו, מה שמו כד סליק לעילא, אליהו, ומה שם בנו, כד נחית לתתא ואתעביד שליחא למעבד נסין, אליהו שמיה. דבר אחר, מי עלה שמים, דא קודשא בריך הוא כמה דאוקימנא, ורזא דמלה מ"י והא אוקימנא. והכא איהו רזא דרתיכא עלאה, ארבע סטרין דעלמא, דאינון יסודי קדמאי דכלא, וכלהו תליין בההוא אתר עלאה דאקרי מ"י כמה דאתמר. תא חזי, כד קיימא שעתא דרעותא קמי קודשא בריך הוא, ליחדא רתיכא עלאה

(ס"א ברתיקא תתאה), למהוי כלא חד, כדין קלא נפיק מההוא אתר עלאה קדישא דאקרי שמים, וכניש כל אלין קדישין דלתתא, וכל אינון רברבן קדישין, ומשריין עלאין, למהוי כלהו זמינין כחדא, הדא הוא דכתיב ויקהל משה, דא רזא דשמים, את כל עדת בני ישראל, אלין אינון תריסר משריין עלאין קדישין. ויאמר אליהם, ומאי קאמר, זה הדבר וגו' קחו מאתכם תרומה, אתתקנו כלכון לסלקא עלייכו, ולמיטל עלייכו יקרא דכרסייא קדישא, לסלקא לעילא, אפרישו מנייכו אינון יקרין, אינון רברבין עלאין, לסלקא לההיא תרומה, רזא דכרסייא קדישא, לאתחברא באבהן (נ"א בבעלה), דהא מטרוניתא לא אתחזי למיתי לבעלה, אלא באינון בתולתן עולמתהא, דייתון עמה ומדברין לה עד דמטת לבעלה, כמה דאת אמר (תהלים מה טו) בתולות אחריה רעותיה וגו', וכל כך למה, למיתי לאתחברא בבעלה:

כל נדיב לבו, אלין אינון ארבע משריין עלאין, דבכללא דלהון כלילין כל אינון שאר משריין, ואלין אינון דנפקן באבהן עלאין דאקרון נדיבים, כמה דאוקמוה, דכתיב (במדבר כא יח) כרוה נדיבי עם, אלין אבהן. יביאה, יביאווה לא כתיב, אלא יביאה, ליחדא כלא כחדא, וכן יביא לא כתיב, אלא יביאה, לסלקא לה לגבי בעלה ביקרא כמה דאצטריך, את תרומת יהו"ה, את לאסגאה כל אינון משריין עלאין אחרנין, לאתחברא כלא כחדא, ואינון תריסר בכללא חדא. זהב, וכסף, ונחושת, תכלת, וארגמן, ותולעת שני, ושש, ועזים, וערת אילים מאדמים וערת תחשים, ועצי שטים, ושמן למאר, ובשמים המשחה ולקטרת הסמים, אלין אינון תריסר משריין עלאין, דכלילין כלהו כחדא, בכללא דארבע דאקרון חיות הקדש כמה דאתמר, וכלהו אלין סלקין לכרסייא וקדישא, לאעלא לה לעילא, לאתחברא בבעלה, בגין למהוי כלא חד, בגין דישתכח עמה ביקרא עלאה, כדין יתיב מלכא עלאה על כורסייא קדישא, ואתחברא אתתא בבעלה, למהוי כלא חד, וכדין איהו חדוותא דכלא. תא חזי, הכא שארי לממני זהב בקדמיתא וכסף לבתר, בגין דהאי חשבנא מתתא, אבל כד אתי לממני מחושבנא דרתיכא דלעילא, שארי לממני מימינא בקדמיתא, ולבתר מן שמאלא, מנלן, דכתיב (חגי ב ח) לי הכסף ולי הזהב, כסף בקדמיתא ולבתר הזהב, וברתיכא דלתתא, שארו משמאלא ולבתר מימינא, דכתיב זהב וכסף ונחושת, זהב בקדמיתא ולבתר כסף. וכל אינון רתיכין אקרון נדיב לב, כל, לאכללא כל שאר רתיכין, לב, מאי לב, היינו רזא דכתיב (משלי טו טו) וטוב לב משתה תמיד, ודא איהו לבא דכלא, ודא כרסייא קדישא, ועל דא אקרון

זוהר חלק ב דף קצח/א

לב, כל נדיב לב כמה דאוקימנא, דארבע משריין אלין כללא דכלהו, אקרון ברזא חדא נדיב לב, תרומת יהו"ה, דא כרסייא קדישא, ובגין דארימו לה לעילא וסלקין לה לעילא, אקרי תרומת יהו"ה, ועל דא כד חמא יחזקאל רזא דחיות דהו סלקין, לא חמא מהו דסלקין, בגין דאיהי סלקא לגבי מלכא עלאה בגניזו בטמירא ביקרא עלאה:

וכל חכם לב בכם, אלין אינון שתין מקורין דאשקייא עלמא, ומנהון אתשקי, יבאו, אמאי יבאו, אלא דייתון למנקט מעם גנזא דחין, יבאו, ולבתר ויעשו מה דקודשא בריך הוא פקיד לון, לאהנאה עלמא:

קחו מאתכם תרומה ליהו"ה, רבי יהודה פתח, (ישעיה נח ז) הלא פרוס לרעב לחמך וגו', תא חזי זכאה חולקיה דבר נש כד מסכנא אערע לגביה, דההוא מסכנא דורונא דקודשא בריך הוא הוי דשדר ליה, מאן דמקבל ליה לההוא דורונא בסבר אנפין, זכאה חולקיה. תא חזי, מאן דחייס למסכנא ואתיב ליה נפשיה, קודשא בריך הוא סליק עליה כאילו הוא ברא לנפשיה, ועל דא

אברהם דהוה חייס לכל בני עלמא, סליק עליה קודשא בריך הוא כאילו הוא ברא לון, דכתיב (בראשית יב ה) ואת הנפש אשר עשו בחרן, ואף על גב דהא אוקימנא. הלא פרוס, מאי פרוס, למפרס ליה מפה בנהמא ומזונא למיכל, דבר אחר, הלא פרוס, כמה דאת אמר (דניאל ה כח) פריס פריסת וגו', דבעי למפרס פריסין דנהמא קמיה, בגין דלא לכסיף, ויפרוס קמיה בעינא טבא. לחמך, לחם לא כתיב אלא לחמך, ההוא דילך, מממונך, ולא דגזילו ולא דעשק ולא דגנבה, דאי הכי לאו זכותא הוא, אלא ווי ליה דאתי לאדכרא חובוי. כגוונא דא, קחו מאתכם תרומה, לארמא ממה דלכון, ולא מעשק ולא מגזל ולא מגנבה, והא אוקמוה. רבי חייא ורבי יצחק ורבי יוסי הוו אזלי בארחה, עד דהוו אזלי פגע בהו רבי אבא, אמר רבי חייא ודאי שכינתא בהדון, כד מטא לגבייהו, אמר רבי אבא, כתיב (מ"א ח טז) מן היום אשר הוצאתי את עמי את ישראל ממצרים, לא בחרתי בעיר מכל שבטי ישראל, ואבחר בדוד וגו', לבנות בית, להיות שמי שם, האי קרא לאו רישיה סיפיה, ולאו סיפיה רישיה, דכתיב לא בחרתי בעיר, ואבחר בדוד, מאי האי עם האי, ואבחר בירושלם מבעי ליה. אלא כד קודשא בריך הוא אית רעותא קמיה למבני קרתא, אסתכל בקדמיתא בההוא רישא דנהיג עמא דקרתא, ולבחר בני קרתא, ואייתי לעמא ביה, הדא הוא דכתיב לא בחרתי בעיר, עד דאסתכלנא בדוד, למהוי רעיא על ישראל, בגין דמתא וכל בני מתא כלהו קיימין ברעיא דנהיג לעמא, אי רעיא איהו טבא, טב ליה טב למתא טב לעמא, ואי רעיא איהו בישא, ווי ליה ווי למתא ווי לעמא. והשתא אסתכל קודשא בריך הוא בעלמא, וסליק ברעותיה למבני ליה, ואוקים ברישא לדוד, הדא הוא דכתיב ואבחר בדוד עבדי, (ס"א ואוקים ברישא דדרא לרבי שמעון, וחבריה למיקם קמיה). מלתא חדתא שמענא, פתח ואמר, (תהלים קמו ה) אשרי שאל יעקב בעזרו, שברו על יהו"ה אלהי"ו, וכי אל יעקב ולא אל אברהם ולא אל יצחק, אלא אל יעקב, בגין דיעקב לא אתרחיץ באבוהי ולא באמיה, כד ערק קמי אחוי ואזל יחידי בלא ממונא, כמה דאת אמר (בראשית לב יא) כי במקלי עברתי את הירדן הזה, ואיהו אתרחיץ ביה בקודשא בריך הוא, דכתיב (שם כח כ) אם יהיה אלהי"ם עמדי ושמרני וגו', וכלא שאיל מקמיה דקודשא בריך הוא, ויהב ליה. שברו על יהו"ה אלהי"ו, שברו, ולא אמר תקותו ולא בטחונו, אלא שברו, אל תקרי שברו אלא שברו, דניחא להו לצדיקיא לתברא גרמיהו, ולא תברא תבירו על תבירו, וכלא על יהו"ה אלהי"ו, כמה דאת אמר (תהלים מד כג) כי עליך הורגנו כל

זוהר חלק ב דף קצח/ב

היום, (תהלים סט ח) כי עליך נשאנו חרפה. כגוונא דיעקב, דכתיב (בראשית מב א) וירא יעקב כי יש שבר במצרים, דהא תבירו דגלותא חמא דהוה ליה במצרים, ושוי תוקפיה בקודשא בריך הוא, ובנוי דיעקב סבלו תבירו דגלותא, ולא אשתנו מגו רזא דמהימנותא דאבהתהו, ושמא דקודשא בריך הוא הוה בגלותא רגילא בפומייהו, ועל דא כתיב במשה, (שמות ג יג) ואמרו לי' מה' שמו' מה', בגין דהוו ידעי ליה, ולא אנשו ליה לעלמין, וסבלו תבירו דגלותא על קודשא בריך הוא, ובגין כך זכי לפורקנין ולנסין ולאתוון סגיאין. ואתון קדישין עליונין, דסבלין תבירו דגופא מאתר לאתר על קודשא בריך הוא, על אחת כמה וכמה דזכאין אתון למעבד לכו נסין ופורקנין, ותזכון לחיי עלמא דאתי, אזלו כלהו כחדא:

פתח ואמר, קחו מאתכם תרומה ליהו"ה, כל נדיב לבו יביאה וגו', תא חזי, בשעתא דבר נש שוי רעותיה לגבי פולחנא דמאריה, ההוא רעותא סליק בקדמיתא על לבא, דאיהו קיומא ויסודא דכל גופא, לבתר סליק ההוא רעותא טבא על כל שייפי גופא, ורעותא דכל שייפי גופא ורעותא דלבא מתחבראן כחדא, ואינון משכין עלייהו זיהרא דשכינתא לדיירא עמהון, וההוא בר נש איהו חולקא דקודשא בריך הוא הוי, הדא הוא דכתיב קחו מאתכם תרומה, מאתכם הוה אמשכותא

לקבל עליו הכהן והיה תרומה, למהוי חולקא ליהו"ה. ואי תימא דלאו ברשותיה דבר נש קיימא מלה, תא חזי מה כתיב, כל נדיב לבו יביאה את תרומת יהו"ה, כל נדיב לבו ודאי, מאן דיתרעי לביה, ימשיך לה לשכינתא לגביה, הדא הוא דכתיב, יביאה, אף על גב דאיהי באסתלקותא לעילא, יביאה מאתר עלאה, לאמשכא לדיירא עמיה. וכד תיתי לאשראה עמיה, כמה ברכאן וכמה עותרא תיתי עמה, הדא הוא דכתיב זהב וכסף ונחשת, לא יחסר ליה כל עתרא דעלמא, דא לשאר בני עלמא, אבל אתון קדישין עליונין, קחו מאתכם תרומה ליהו"ה, אמר רבי חייא, מאן דשרי לארמא הוא ירים:

פתח רבי אבא ואמר, (יונה ב יא) ויאמר יהו"ה לדג, וכי באן אתר אמר ליה, אלא בשעתא דברא קודשא בריך הוא עלמא, בעובדא דבראשית, ביומא חמישאה ברא נוני ימא, כדין פקיד ואמר, דיהא זמין חד נונא למבלע ליונה, ויהא במעווי תלתא יומין ותלת לילון, ולבתר דירמי ליה לבר. ולא דא בלחודוי, אלא כל מה דעבד קודשא בריך הוא בעובדא דבראשית, בכלא אתני עמיה, ביומא קדמאה ברא שמיא, אתני עמהון דיסליק לאליהו השמימה בגו סערה, וכן הוה, דכתיב (מ"ב ב יא) ויעל אליהו בסערה השמים, בההוא יומא ברא נהורא, ואתני עמיה דיחשיך לשמשא במצרים תלתא יומין, דכתיב (שמות י כב) ויהי חשך אפלה בכל ארץ מצרים שלשת ימים. ביומא תניינא ברא רקיעא, דיהא מפריש בין מיא למיא, כדכתיב (בראשית א ו) ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים, ויהי מבדיל בין מים למים, ואתני עמהון קודשא בריך הוא, דמיא יהון מפרישין לישראל בין טומאה לטהרה, לאתדכאה בהו, וכך הוה. ביומא תליתאה אפיק ארעא מגו מיא, ואכניש למיא, ועבד מההוא כנישו דאתכנישו לאתר חד, ימא, ואתני בימא למעבר לישראל בגויה ביבשתא, ולמטבע למצראי, וכך הוה, דכתיב (שמות יד כז) וישב הים לפניך בקר לאיתנו, אל תקרי לאיתנו, אלא לתנאו, למה דאתני עמיה קודשא בריך הוא בעובדא דבראשית. תו אתני בארעא, דתפתח ית פומהא במחלקותא דקרח, ותבלע לקרח ולכל כנישתיה, וכך הוה, דכתיב (במדבר טז לב) ותפתח הארץ את פיה ותבלע אותם ואת קרח. ביומא רביעאה ברא שמשא וסיהרא, דכתיב (בראשית א יד) יהי מארת ברקיע השמים, ואתני עם שמשא, למהוי קאים בפלגו, שמיא ביומי דיהושע,

זוהר חלק ב דף קצט/א

דכתיב (יהושע י יג) ויעמוד השמש בחצי השמים, אתני בכוכביא למעבד קרבא בסיסרא, דכתיב (שופטים ה ב) הכוכבים ממסלותם נלחמו עם סיסרא. ביומא חמישאה ברא נוני ימא ועופי דשמיא, אתני בעופי למיזון עורבים לאליהו, בזמנא דעצר לשמיא, דכתיב (מ"א יז ד) ואת העורבים צויתי לכלכלך שם, צויתי דייקא, ואתני בנונא ימא, לאזדמנא נונא חד למבלע ליה ליונה, ולאשדאה ליה לבר. ביומא שתיתאה ברא לאדם, ואתני עמיה, דתפוק מניה אתתא דתיזון לאליהו, דכתיב (שם ט) הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך, הנה צויתי, מיומא דאתברי עלמא, וכן בכל עובדא ועובדא דאתחדש בעלמא, קודשא בריך הוא פקיד ההוא עובדא מיומא דאתברי עלמא, אוף הכא, ויאמר יהו"ה לדג, ויאמר, משית יומין דבראשית קאמר ליה. הכא אית לן סמך בעלמא, על עובדין דבני נשא בהאי עלמא:

יונה דנחת לספינה, דא איהי נשמתא דבר נש, דנחתא להאי עלמא, למהוי בגופא דבר נש, אמאי אתקרי יונה, בגין דכיון דאשתתפת בגופא, כדין איהי יונה בהאי עלמא, כמה דאתמר (ויקרא כה יז) ולא תונו איש את עמיתו, וכדין בר נש אזיל בהאי עלמא, כספינה בגו ימא רבא דחשיבת לאתברא, כמה דאת אמר (יונה א ד) והאניה חשבה להשבר. ובר נש כד איהו בהאי עלמא חטי, וחשיב דערק מקמי מאריה, ולא אשגח בההוא עלמא, וכדין אטיל קודשא בריך הוא רוח סערה

תקיפא, דא איהי גזירת דינא, דקיימא תדיר קמי קודשא בריך הוא, ובעאת דינא דבר נש מקמיה, ודא איהו דקא מטי לספינה, ואדכר חובוי דבר נש לאתפסא ליה. כיון דאתפס בר נש על ידא דההיא סערה בבי מרעיה, מה כתיב ויונה ירד אל ירכתי הספינה וישכב וירדם, אף על גב דבר נש בבי מרעיה, נשמתא לא אתערת לאתבא קמי מאריה למפרק חובוי, מה כתיב, ויקרב אליו רב החובל, מאן רב החובל, דא יצר טוב, דאיהו מנהיג כלא, ויאמר לו מה לך נרדם קום קרא אל אלה"ך וגו', לאו שעתא הוא למדמך, דהא סלקין לך לדינא, על כל מה דעבדת בהאי עלמא, תוב מחובך. אסתכל במלין אלין ותוב למארן, מה מלאכתך דאת עסקת בה בהאי עלמא, ואודי עלה קמי מארך, ומאין תבא, אסתכל מאין באת, מטפה סרוחה, ולא תתגאי קמיה, מה ארצך, אסתכל דהא מארעא אתבריאת ולארעא תיתוב, ואי מזה עם אתה, אסתכל אי אית לך זכו דאבהן דיגין על. כיון דסלקין ליה לדינא בבי דינא דלעילא, ההיא סערה דאיהי גזרת דינא דסעיר עליה דבר נש, תבעת מן מלכא למידן אינון תפיסין דמלכא, וכלהו אתיין חד חד קמיה, ביה שעתא אתקריבו בי דינא, אית מנהון דפתחי בזכות, ואית מנהון דפתחי בחובה, וגזרת דינא תבעת דינא. ואי ההוא בר נש לא זכי בדינא, מה כתיב ויחתרו האנשים להשיב אל היבשה ולא יכלו, משתדלין אינון דאורו זכותיה לאתבא ליה להאי עלמא, ולא יכלו, מאי טעמא, כי הים הולך וסוער עליהם, גזרה דדינא אזיל וסעיר בחובוי דבר נש, ואתגבר עלייהו. כדין נחתין עליה תלת שליחן ממנו, חד דכתיב כל זכוון וכל חובין דעבד בר נש בהאי עלמא, וחד דעביד חושבן יומוי, וחד דהוה אזיל עמיה כד הוה במעי אמיה, והא אוקימנא, דגזרת דינא לא שכיך, עד ההוא זמנא דכתיב וישאו את יונה, וישאו, כד נטלי ליה מביתיה לבי קברי, כדין מכרזי עלוי, אי איהו זכאה מכרזי עליה, ואמרי הבו יקר לדיוקנא דמלכא, (ישעיה נז ב) יבא שלום ינוחו על משכבותם הלך נכחו, מנא לן, דכתיב (שם נח ח) והלך לפניך צדקך

זוהר חלק ב דף קצט/ב

כבוד יהו"ה יאספך. ואי חייבא איהי, מכרזי עליה ואמרו, ווי ליה לפלניא, טב ליה דלא יתברי, כדין מה כתיב, ויטלהו אל הים ויעמוד הים מזעפון, כד עאלין ליה לבי קברי, דאיהו אתר דדינא, כדין גזרת דינא דהוה סעיר שכיך מזעפיה, ונונא דבלע ליה דא איהו קברא. מה כתיב, ויהי יונה במעי הדג, מעוי דדג דא איהו בטן שאול, מנלן דכתיב (יונה ב ג) מבטן שאול שועתי, ואיהו במעי דנונא הוה, וקארי ליה בטן שאול, שלשה ימים ושלשה לילות, אלין תלת יומין דבר נש בקברא ואתבקעו מעוי, לבתר תלתא יומין ההוא טנופא אתהפך על אנפוי, ואומר לו טול מה דיהבית בי, אכלת ושתיית כל יומא ולא יהבת למסכני, וכל יומך הוה כחגין וכמועדין, ומסכני הוה כנפין דלא אכלו בהדך, טול מה דיהבת בי, הדא הוא דכתיב (מלאכי ב ג) וזריתי פרש על פניכם וגו', והא אוקימנא. לבתר דא, מתלתא יומין ולהלאה, כדין אתדן בר נש, מעינוי, מידוי, ומרגלוי, ואוקמוה עד תלתין יומין, כל אינון תלתין יומין אתדנו נפשא וגופא כחדא, ובגיני כך אשתכח נשמתא לתתא בארעא, דלא סלקת לאתרה, כאתתא דיתבת לבר כל יומי מסאבותא, לבתר נשמתא סלקא, וגופא אתבלי בארעא, עד ההוא זמנא דיתער קודשא בריך הוא למיתייא. וזמינא קלא חדא לאתערא בבי קברי, ויימא (ישעיה כו יט) הקיצו ורננו שוכני עפר, כי טל אורות טלך, וארץ רפאים תפיל, אימתי יהא דא, בזמנא דיתעבר מלאך המות מעלמא, דכתיב (שם כה ח) בלע המות לנצח וגו', כיון דבלע המות לנצח, לבתר ומחה יהו"ה אלהי"ם דמעה מעל כל פנים, וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ, כדין כתיב ויאמר יהו"ה לדג, ויקא את יונה אל היבשה. כיון דאתער ההוא קלא ביני קברי, כדין כל קברייא יקאו לאינון מתייא דבהון לבר, הדא הוא דכתיב וארץ רפאים תפיל, מה תפיל, דיקא לו לבר, רפאים, מהו רפאים, דקבילו אסוותא כמלקדמין, ואתסיאו גרמין בגרמין, ואלין אקרונ רפאים. ואי תימא, הא כתיב (שם כו יד) רפאים בל יקומו, אלא ודאי כל עלמא יתסון גרמין בבי קברי, אבל מנהון יקומו, ומנהון לא יקומו, ועל דא כתיב רפאים בל

יקומו. זכאה חולקהון דישראל, דכתיב בהו נבלתי יקומו, ובהאי נונא אשכחנא מלין לאסוותא דכל עלמא, האי נונא כיון דבלע ליונה מת, וביה הוה יונה תלתא יומין, לבתר אתקיים כמלקדמין, ואקי ליונה. לבר והא אוקמוה, דכתיב ויתפלל יונה אל יהו"ה אלה"ו ממעי הדגה, כתיב הכא הדגה, וכתיב התם (שמות ז כא) והדגה אשר ביאור מתה, והא אוקמוה, כגוונא דא זמינת ארעא דישראל לאתערא בקדמיתא, ולבחר וארץ רפאים תפיל. והא אוקימנא, דשבעה דינין יחלפון עליה דבר נש, כד נפיק מהאי עלמא, חד ההוא דינא עלאה כד נפיק רוחא מן גופא, ב' כד עובדוי ומלוי אזלין קמיה ומכרזי עלוי, ג' כד עייל לקברא, ד' דינא דקברא, ה' דינא דתולעתא, ו' דינא דגיהנם, ז' דינא דרוחא דאזלא ושאטת בעלמא, ולא אשכחת אתר נייחא, עד דישתלים עובדוי, בגין דא בעי בר נש לאסתכלא תדיר בעובדוי, ויתוב קמי מאריה. וכד אסתכל דוד מלכא בדינין אלין דבר נש, אקדים ואמר, (תהלים קד א) ברכי נפשי את יהו"ה, עד לא תפוק מן עלמא, בעוד דאנת אשתכחת עם גופא, וכל קרבי את שם קדשו, אינון שייפא גופא דמשתתפי כחדא ברוחא, השתא דתשתכחון עמה, אקדימו לברכא שמא קדישא, עד לא ימטי זמנא דלא תיכלון לברכא ולאבתא בתיובתא, ועל דא אמר ברכי נפשי את יהו"ה הללויה, אתו אינון חברייא ונשקו רישיה:

רבי חייא פתח ואמר

זוהר חלק ב דף ר/א

קחו מאתכם תרומה ליהו"ה, תא חזי, קודשא בריך הוא כד ברא עלמא, לא ברא ליה אלא בגין דייתון ישראל ויקבלון אורייתא, באורייתא אתברי עלמא, ועל אורייתא קיימא, הדא הוא דכתיב (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי. אורייתא איהי ארכא דחיי בהאי עלמא, וארכא דחיי בעלמא דאתי, וכל מאן דאשתדל באורייתא, כאילו אשתדל בהיכליה דקודשא בריך הוא, דהיכליה עלאה דקודשא בריך הוא אורייתא איהי, וכד בר נש עסיק באורייתא, קודשא בריך הוא קאים תמן ואצית לקליה, כמה דכתיב (מלאכי ג טז) ויקשב יהו"ה וישמע וגו', ואשתזיב בר נש מתלת דינין, מדינא דהאי עלמא, ומדינא דמלאך המות דלא יכיל לשלטאה עליה, ומדינא דגיהנם. ויכתב ספר זכרון, מאי איהו, אלא אית ספר לעילא ואית ספר לתתא, זכרון אתר (נ"א את) קיימא קדישא, דנטיל וכניש לגביה כל חיין דלעילא, ספר זכרון, תרין דרגין דאינון חד, ורזא דא שם יהו"ה, שם חד יהו"ה חד, וכלא מלה חדא. בגין דאית שם ואית שם, שם לעילא, דאיהו אתרשים (ס"א אקרי שם) ממה דלא ידיע ולא אתרמיז בידיעה כלל, ודא אקרי נקודה עלאה. שם לתתא דאקרי שם, (דברים ד לב) מקצה השמים ועד קצה השמים, בגין דקצה השמים אקרי זכרון, והאי שם איהו נקודה דלתתא, דאיהו שם מההוא זכרון דאיהו קצה השמים, דנטיל כל חיין דלעילא, ודא איהו קצה השמים דלתתא, ושם דיליה איהי נקודה דלתתא, נקודה דא איהו ספר דקיימא בחושבנא, ודא הוא לחושבי שמו, ספר דקאמרן, ושם, חד מלה הוא בכל סטריין. נקודה דא בגין דקיימא באמצעיתא, איהי עלאה על כל דאתאחדן בה, ושית סטריין אתאחדן בספר עלאה, ואיהו עלאה עלייהו, שית סטריין אתאחדן בספר תתאה, ואיהו עלאה עלייהו, ועל דא ספר עלאה ספר תתאה. וכלא אקרי תורה, מה בין האי להאי, אלא ספר עלאה איהו תורה שבכתב, בגין דאיהי סתימא ולא קיימא אלא בכתב, דתמן איהו אתר לאתגלאה לתתא, ומאן איהו עלמא דאתי. ספר תתאה, דא תורה, דאקרי תורה שבעל פה, ומאן איהו על פה, אלין רתיכין דלתתא דאיהי קיימא עלייהו, ובגין דלאו אינון בכללא דכתיבה דלעילא, אקרון על פה, ותורה דא קיימא על פה, בגין דכתיב (בראשית ב י) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. ותורה עלאה אף על גב דאיהי קיימא לעילא, לא אקרי על הכתב, אלא שבכתב, דקיימא בכתב, וההוא כתב אתעביד היכלא לגביה, ואיהי קיימא גו ההוא היכלא ואתטמרת תמן, ובגין כך אקרי תורה שבכתב, ולא על כתב. אבל תורה דלתתא, איהי קיימא על רתיכהא, ואקרי

על פה, דקיימא עלייהו, ובגין דלא אתחשיבת (נ"א אתיהיבת) מלגו מכללא דכתיבה, לא אתעבידו היכלא להאי נקודה, כההיא נקודה עלאה, ובגין דקיימא עלייהו, אקרי תרומה. תו שמענא מבוצינא קדישא, תרומה, מהו תרומה, כמה דאוקימנא תרי ממאה, תא חזי, כל אינון דרגין קדישין די ברזא דמהימנותא, דקודשא בריך הוא אתגלי בהון, אינון עשר דרגין, ואינון עשר אמירן כמה דאוקמוה, ואלין עשר סלקין למאה, וכד אצטריך לן להאי נקודה תתאה לארמא לה, אסיר לן לנטלא לה בלחודהא, אלא לה ולבעלה, ואינון תרי מאינון מאה דקאמרן, בגין דלא אצטריך לאפרשא לון כלל, אלא ליחדא לה ולבעלה, ועל דא אתקרי תרומה בכללא חדא. ותא חזי, בכל יומא כרוזא קארי, כל בני עלמא, בכו קיימא מלה דא, ודא הוא:

זוהר חלק ב דף ר/ב

קחו מאתכם תרומה ליהו"ה, ואי תימא דקשיא מלה עלייכו, כל נדיב לבו יביאה. מהו יביאה, אלא מהכא אוליפנא רזא לצלותא, דבר נש דדחיל למאריה ומכוין לביה ורעותיה בצלותא, אתקין תקונא דלעילא כמה דאוקימנא. בקדמיתא בשירין ותושבחן דקאמרין מלאכין עלאין לעילא, ובההוא סדורא דתושבחן דקא אמרי ישראל לתתא, איהי קשיטת גרמאה ואתתקנת בתקונהא, כאתתא דאתקשטת לבעלה. ובסדורא דצלותא, בההוא תקונא דצלותא דמיושב, אתקינו עולמתהא וכל אינון דילה, ומתקשטן כל אינון בהדה. לבתר דאתקן כלא ואתסדרו, כד מטו לאמת ויציב, כדין כלא מתתקנא, איהי ועולמתהא, עד דמטו לגאל ישראל, כדין אצטריך למיקם כלא על קיומייהו. בגין דכד בר נש מטי לאמת ויציב, וכלא אתתקן, עולמתהא נטלי לה, ואיהי נטילת גרמאה, לגבי מלכא עלאה, כיון דמטו לגאל ישראל, כדין מלכא קדישא עלאה נטיל בדרגוי, ונפיק לקבלא לה, ואנן מקמי מלכא עלאה בעינן לקיימא על קיומנא באימתא ברעדה. דהא כדין אושיט ימיניה לגבה, ולבתר שמאליה דשוי לה תחות רישה, ולבתר מתחבקו תרווייהו כחדא בנשיקו, ואלין אינון תלת קדמייתא. ובעי בר נש לשוואה לביה ורעותיה, ולכוונא בכל הני תקונין וסדורין דצלותא, פומיה ולביה ורעותיה כחדא. השתא דמלכא עלאה ומטרוניתא אינון בחבורא בחדוה באינון נשיקין, מאן דאצטריך למשאל שאלתין ישאל, דהא כדין שעתא דרעותא איהו. כיון דשאל בר נש שאלתוי מקמי מלכא ומטרוניתא, כדין יתקין גרמיה ברעותיה ולביה לתלתא אחרנין, לאתערא חדוה דטמירו, דהא מאלין תלת אתברכא בדבקותא אחרא. ויתקין בר נש גרמיה למיפק מקמייהו, ולאנחא לון בחדוה גניזא דאלין תלת, ועם כל דא דיהא רעותיה דיתברכון תתאי, מאינון ברכאן דחדוה טמירא. וכדין אצטריך למנפל על אנפוי, ולמסר נפשיה בשעתא דאיהי נקטא נפשין ורוחין, כדין איהי שעתא למסר נפשיה, בגו אינון נפשין דאיהי נקטא, דהא כדין צרורא דחיי איהו כדקא יאות. מלה דא שמענא ברזין דבוצינא קדישא, ולא אתיהיב לי רשו לגלאה בר לכו חסידי עליונין, דאי בההיא שעתא דאיהי נקטא נפשין ורוחין ברעו דדביקותא חדא, איהו ישוי לביה ורעותיה לדא, ויהיב נפשיה בדבקותא בההוא רעותא, לאכללא לה בההוא דבקותא, אי אתקבלת בההיא שעתא, בההוא רעותא דאינון נפשין ורוחין ונשמתינ דאיהי נקטא, האי איהו בר נש דאתצריר בצרורא דחיי, בהאי עלמא ובעלמא דאתי. ותו דבעיא לאתכללא מכל סטרינ מלכא ומטרוניתא, מלעילא ומתתא, ולאטעטרא בנשמתינ בכל סטרינ, אתעטרת בנשמתינ מלעילא, ואתעטרת בנשמתינ מתתא, ואי בר נש יכוין לביה ורעותיה לכל דא, וימסר נפשיה מתתא בדביקותא ברעותא כמה דאתמר, כדין קודשא בריך הוא קארי ליה שלום לתתא, כגוונא דההוא שלום דלעילא, ההוא דברין לה למטרוניתא, ואכליל לה ואעטר לה בכל עטרינ, אוף הכי האי בר נש קודשא בריך הוא קרי ליה שלום לתתא, כמה דאת אמר (שופטים י כד) ויקרא לו יהו"ה שלום, וכל יומי הכי קראן ליה לעילא שלום, בגין דאכליל ואעטר למטרוניתא לתתא, כגוונא דההוא שלום לעילא. וכד אסתלק ההוא בר נש מהאי עלמא, נשמתיה סלקא ובקעא בכל

אינון רקיעין, ולית מאן דימחי בידה, וקודשא בריך הוא קרי לה ואמר, (ישעיה נז ב) יבא שלום, ושכינתא אמרה ינוחו על משכבותם וגו', ויפתחון לה

זוהר חלק ב דף רא/א

תליסר טורי דאפרסמונא דכיא, ולא יהא מאן דימחי בידה. ועל דא זכאה איהו מאן דישווי לביה ורעותיה לדא, ועל דא כתיב כל נדיב לבו יביאה את תרומת יהו"ה לגבי מלכא עלאה, כמה דאתמר. ארים רבי אבא קליה ואמר, ווי רבי שמעון, אנת בחיין ואנא בכינא עלך, לא עלך בכינא, אלא בכינא על חברייא ובכינא על עלמא, רבי שמעון כבוצינא דשרגא, דאדליק לעילא ואדליק לתתא, ובנהורא דאדליק לתתא, נהירין כל בני עלמא (נ"א נהיר לעילא), ווי לעלמא כד יסתלק נהורא דלתתא בנהורא דלעילא, מאן ינהיר נהורא דאורייתא לעלמא. קם רבי אבא ונשיק לרבי חייא, אמר ליה, מלין אלין הוו תחות ידך, ועל דא קודשא בריך הוא שדרני עד הכא לאתחברא עמכון, זכאה חולקי:

רבי יוסי פתח קרא אבתריה ואמר, וכל חכם לב בכם יבאו ויעשו וגו', האי קרא אוקמוה, אבל תא חזי, בשעתא דאמר קודשא בריך הוא למשה, (דברים א יג) הבו לכם אנשים חכמים ונבונים, אשגח בכל ישראל ולא אשכח נבונים, הדא הוא דכתיב, ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידועים, ואלו נבונים לא כתיב, ואי תימא דנבון איהו דרגא עלאה מחכם, הכי איהו ודאי, מה בין האי להאי. חכם הא אוקמוה דאפילו תלמיד המחכים לרביה אקרי חכם, חכם דידע לגרמיה כל מה דאצטריך, נבון כמה דרגין אית ביה, דאסתכל בכלא וידע בדיליה ובאחרנין, וסימנך (משלי יב י) יודע צדיק נפש בהמתו, (ש"ב כג ג) צדיק מושל יראת אלהי"ם. והכא חכם לב דייקא, בלב חכם, ולא באתרא אחרא, בגין דקיימא בלב, ונבון לעילא ותתא, אסתכל בדיליה ובאחרנין. פתח ואמר, (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי אתה וגו', הכא בצלותא דבעי בר נש לצלאה קמיה דקודשא בריך הוא, דאיהי פולחנא דא רבא ויקירא, מאינון פולחנין דמאריה. תא חזי אית פולחנא דקודשא בריך הוא דקיימא בעובדא, דאיהו פולחנא דקיימא בעובדא דגופא, ואיהו פולחנא, ואית פולחנא דקודשא בריך הוא דאיהו פולחנא פנימאה יתיר, דאיהו עיקרא דכלא, קיימא בההוא פולחנא פנימאה דאיהו עיקרא דכלא. בגופא אית תריסר שייפין, דקיימין בעובדא דגופא כמה דאוקימנא, ואינון שייפין דגופא, ופולחנא דקודשא בריך הוא דעובדא קיימא בהו, בגין דפולחנא דקודשא בריך הוא בתרין סטרין, בשייפין גופא לבר, ואית תריסר שייפין אחרנין פנימאין לגו מן גופא, ואינון תקונין פנימאין לגו מן גופא, לאתתקנא בהו תקונא דרוחא, דאיהו פולחנא יקירא פנימאה דקודשא בריך הוא, כמה דאוקימנא גו רזין פנימאין דקאמר רבי שמעון, ואינון רזא דחכמתא עלאה, ואתידעו ביני חבריא, זכאה חולקהון. צלותא דבר נש איהו פולחנא דרוחא, ואיהי קיימא ברזין עלאין, ובני נשא לא ידעין, דהא צלותא דבר נש בקעת אוירין, בקעת רקיעין, פתחת פתחין וסלקא לעילא. בשעתא דנהיר נהורא, ואתפרש נהורא מן חשוכא, כדן כרוזא אזלא בכלהו רקיעין, אתתקנו מארי דפתחין, מאריהון דהיכלין, כל חד וחד על מטריה. בגין דאינון דשלטניהון ביממא, לאו אינון דשלטניהון בליליא, וכד עאל ליליא אתעברו שולטנין דיממא ואתמנון שלטנין אחרנין דשליטין בליליא, ואתחלפן אלין באלין, ורזא דא (בראשית א טז) את המאור הגדול לממשלת היום וגו', וממשלת היום וממשלת הלילה שולטנין אינון די ממנן ביממא, ושולטנין אינון די ממנן בליליא, ואלין אקרון ממשלת היום, ואלין אקרון ממשלת הלילה. כד עאל ליליא כרוזא נפקא אתתקנו שולטנין דליליא כל

זוהר חלק ב דף רא/ב

חד וחד לאתריה, וכד נהיר יממא כרוזא נפקא אתתקנו שולטנין דיממא כל חד וחד לאתריה, (כדין מתעברין שלטנין דליליא, ואתפקדון שלטנין דיממא), וכד כרוזא אכריז, כדין כלהו כל חד וחד אתפקד על ההוא אתר דאתחזי ליה. כדין שכינתא קדמא ונחתא, וישראל עאלין לבי כנישתא לשבחא למאריהון, פתחין בשירין ותושבחון, דבעי ליה לבר נש, כיון דאתקין גרמיה בפולחנא דעובדא, בתקוני דמצוה וקדושה, ליחדא לביה בתקונא דפולחנא פנימאה דמאריה, ולשואה לביה ורעותיה בההוא פולחנא דאינון מלין (ד"א דקאמר). דהא מלה סלקא, ואינון ממנן דקיימין באוירא אתמנון לארבע סטרי עלמא. לסטר מזרח אתמנא ממנא חד דקיימא באוירא לההוא סטרא, גזרדי"א שמיה, ועמיה סרכין ממנן אחרנין, דאינון מחכאן לההיא מלה דצלוחא, וסלקא באוירא בההוא סטרא, ונטיל לה האי ממנא, אי היא מלה כדקא יאות, הוא וכל אינון סרכין נשקין לההיא מלה, וסלקין עמה עד ההוא אוירא דרקיעא לעילא, דתמן ממנן סרכין אחרנין. בשעתא דנשקין לההיא מלה, פתחי ואמרי זכאין אתון ישראל דידיעיתו לאעטרא למאריכון בעטרין קדישין, זכאה איהו פומא דמלה דעטרא דא נפקא מניה. כדין פרחין אתוון דקיימין באוירא, דבשמא קדישא דתריסר אתוון, דההוא שמא שליט באוירא, והאי איהו שמא דהוה טאס ביה אליהו עד דאסתלק לשמיה, והיינו דקאמר עובדיה לאליהו (מ"א יח יב) ורוח יהו"ה ישאך, בגין דבשמא דא הוה אליהו טאס ביה באוירא, והאי איהו שמא שליט באוירא. ואינון אתוון פרחין וסלקין בההיא מלה, וההוא ממנא דמפתחן דאוירא בידיה, וכל אינון ממנן אחרנין, כלהו סלקין ביה עד רקיעא, ואתמסר בידא דממנא אחרא לסלקא לעילא. לסטר דרום אית ממנא אחרא דשלטא באוירא לההוא סטר, וכמה ממנן אחרנין וסרכין עמיה, פסגני"ה שמיה, וביה מתאחדן (נ"א וליה אתמסראן) מפתחן דאוירא לההוא סטר, וכל אינון מארי דעקו דצלחן צלותא למאריהון מגו עקתא, מגו תבירו דלבא, אי ההיא מלה כדקא יאות, סלקא לאוירא בההוא סטרא, ונטיל לה האי ממנא, ונשיק לה, (ס"א בגין דסלקא בההוא סטרא), כד נשיק לה, פתח ואמר קודשא בריך הוא יחוס לקבלך, (נ"א ועלך) ובגיןך יתמלי רחמין. סלקין עמה כל אינון ממנן קדישין, וכל אינון סרכין דההוא סטרא, ופרחין אתוון דשמא קדישא דאינון ארבע אתוון דמתעטרין, ושלטין בההוא סטרא דאוירא, וסלקין בההוא סטרא דאוירא עד רקיעא, עד ההוא ממנא דרקיעא דשליט בההוא סטרא. לסטר צפון אית ממנא אחרא, ועמיה כמה סרכין ממנן דשלטין באוירא, וההוא ממנא פתחי"ה שמיה, והאי אתמנא באוירא לההוא סטרא, וכל אינון דמצלחן צלותין על בעלי דבבו דעקין לון, וכד מלה דההיא צלותא סלקא לאוירא בההוא סטרא, אי זכאה הוא, נטיל לה האי ממנא, ונשיק לה. כדין אתער רוחא חדא דנפקא מגו תהומא בסטרא דצפון, וההוא רוחא קארי בכל אינון אוירין, ונטילי כלהו ההיא מלה, וסלקין לה עד רקיעא, ונשקין לה, פתחי ואמרי מרדך ירמי שנאך לקמך. ואזלא וסלקא ובקעא רקיעין (ס"א ואוירין), עד דסלקין עמה לגבי רקיעא קדמאה, סלקא צלותא ומטאת לגבי חד ממנא דאתמנא לסטר מערב, ותמן קיימין תשעה פתחין, ובהו קיימין כמה סרכין וכמה ממנן, ועלייהו ממנא חד די שמיה זבוליא"ל, ודא איהו דבעי לשמשא בהאי רקיעא ביממא, ולא אתיהיב ליה רשו עד דסליק נהורא דסיהרא, וכדין אפיק כל אינון חילין וכל אינון ממנן. וכד נהיר יממא, עאלין כלהו בפתחא חדא דאינון תשעה פתחין, דאיהי פתחא עלאה על כלהו, וכד צלותא סלקא,

זוהר חלק ב דף רב/א

עאלת בההוא פתחא, וכלהו סרכין וכלהו ממנן נפקין מההוא פתחא, ועליהון זבוליא"ל ההוא רב ממנא, ונפקי כלהו ונשקי לה. ומטאן עמה עד רקיעא תניינא, (ס"א ברקיעא תניינא סלקא צלותא עד ההוא רקיעא, ואתפתחו תריסר תרעין דההוא

רקיעא, ובההוא תרעא דתריסר, קאים ממנא חד דשמיה ענא"ל, והאי ממנא על כמה חיילין על כמה משריין, וכד צלותא סלקא, קאים האי ממנא וכריז על כל אינון פתחין, ואמר (ישעיה כו ב) פתחו שערים וגו', וכלהו תרעין פתחין, ועאלת צלותא בכל אינון פתחין. כדין אתער חד ממנא סבא דיומין דקאים לסטר דרום, דשמיה עזריא"ל סבא, ולזמנין אתקרי מחניא"ל, בגין דאתמנא על שתין רבוא משריין, וכלהו מארי דגדפין, מארי דמשריין, מליין עיינין. ולגבייהו קיימין אינון משריין מאריהון דאודנין, ואקרון אודנין, בגין דאינון צייתין כל אינון דמצלאן צלותהון בלחישו ברעותא דלכא, דלא אשתמע ההוא צלותא לאחרא, האי צלותא סלקא, וצייתין לה כל אינון דאקרון מארי דאודנין. ואי ההיא צלותא אשתמע לאודנין דבר נש, לית מאן דציית לה לעילא, ולא צייתין לה אחרנין, בר מאן דשמע בקדמיתא, בגין כך בעי לאסתמרא, דלא ישמעון לההיא צלותא בני נשא, ותו דמלה דצלותא אתאחדא בעלמא עלאה, ומלה דעלמא עלאה לא אצטרך למשמע. כגוונא דא, מאן דקרי בספרא דאורייתא, חד קרי וחד לשתוק, ואי תרי קראן באורייתא גרעי מהימנותא דלעילא, בגין דחד קלא ודיבור כלא חד, כדין תרין קלין ותרין דבורין איהו גרעותא דמהימנותא, אלא דיהא קלא ודבור חד כמה דאצטרך, בגין דיהא ההוא קלא וההוא דבור חד. וההוא ממנא שמיה עזריא"ל סבא, כד ההיא צלותא סלקא בלחישו, כל אינון שתין רבוא משריין, וכל אינון מארי דעיינין, וכל אינון מארי דאודנין, כלהו נפקי ונשקי לההיא מלה דצלותא דסלקא, הדא הוא דכתיב (תהלים לד טז) עיני יהו"ה אל צדיקים ואזניו אל שועתם, עיני יהו"ה אל צדיקים, אלין מארי דעיינין דלתתא, בגין דאית (נ"א דלית) מארי דעיינין לעילא, ואזניו אל שועתם, אלין מאריהון דאודנין. רקיעא תליתאה, ההיא צלותא סלקא, ומטי לההוא רקיעא, ותמן ההוא ממנא דאקרי גדר"ה, ועמיה כמה סרכין וכמה ממנן, ואיהו משמש תלת זמנין ביומא, לקבל חד שרביטא דזיהרא דנפיק, סליק ונחית ולא קיימא באתר חד, והאי איהו שרביטא דנטיל תלת זמנין ואתגניז. וכד צלותא סלקא, נחית ההוא שרביטא, וסגיד קמי ההוא צלותא, ואקרי האי רקיעא דשרביטא, וכד סלקא ההיא צלותא, ההוא ממנא בתר דסגיד, בטש בההוא שרביטא בטינרא תקיפא דזהיר, דאיהו קאים באמצעיתא דההוא רקיעא, ונפקו מגו ההוא טינרא תלת מאה ושבעין וחמש חיילין, דאינון גניזין תמן מן יומא דאורייתא נחתת לארעא, בגין דאתתקפו לחברא (ס"א לסרבא) דלא תחות לארעא, ואנזיף בהו קודשא בריך הוא, ועאלו גו ההוא טינרא, ולא נפקין בר ההוא זמנא דצלותא סלקא, פתחי ואמרי (שם ח י) יהו"ה אדונינו מה אדיר שמך וגו', דא היא צלותא דסלקא על כל אינון רקיעין, כדין סגדין לגבה. מכאן ולהלאה צלותא מתעטרא בעטרין עלאין, וסלקא לגו רקיעא רביעאה, וכדין שמשא נפיק בדרגוי, ושמיא"ל רב ממנא נפיק, ותלת מאה ושתין וחמש משריין סלקין עמיה לגו ההוא רקיעא, ואקרון ימות החמה, וכלהו מעטרן לההיא צלותא בעטרין דבוסמין דגנתא דעדן. ותמן אתעכבת צלותא, עד דכלהו משריין סלקין עמה לגו ההוא רקיעא חמישאה, ותמן איהו ממנא חד גדריא"ל שמיה, והוא מארי קרבין דשאר עמין, וכד צלותא סלקא, כדין אזדעזע הוא וכל משריין דיליה, ואתבר

זוהר חלק ב דף רב/ב

חילייה, ונפקי וסגדי ומעטרין לההיא צלותא. וסלקין עמה עד דמטו לגבי רקיעא שתיתאה, וכדין נפקין כמה חיילין וכמה משריין, ומקבלין לההוא צלותא, וסלקין בהדה עד דמטו לשבעין תרעין, דתמן קאים חד ממנא די שמיה ענפיא"ל רב ממנא, ואיהו מעטר לההיא צלותא בשבעין עטרין. וכיון דמתעטרא צלותא בכל הני עטרין, כדין מתחברן כל אינון חיילין דכלהו רקיעין, וסלקין לההיא צלותא דמתעטרא בכל עטרין, לגבי רקיעא שביעאה, וכדין עאלת צלותא, וסנדלפ"ן רב יקירא עלאה דכל מפתחן דמאריה בידיה, אעיל לההוא צלותא לגו שבעה היכלין:

תא חזי אמר רבי שמעון שבעה מדורין אינון וכו'. שבעה היכלין אלין, אינון היכלין דמלכא, והאי צלותא כד מתעטרא בכל הני עטרין, כד עאלת, מחבר לון כחזא לאתעטרא לעילא, למהוי כלא חד כדקא יאות, ושמא דקודשא בריך הוא מתעטרא בכל סטרין, עילא ותתא למהוי חד, וכדין (משלי יו) דברכות לראש צדיק כתיב, זכאה חולקיה דבר נש דידע לסדרא צלותיה כדקא יאות. בהאי צלותא דמתעטרא ביה קודשא בריך הוא, איהו מחכה עד דיסתיימון כל צלותהון דישראל, וכדין כלא איהו בשלימו כדקא יאות עילא ותתא, עד הכא מלין דצלותא, למנדע רזין עלאין. מכאן ולהלאה אית פקודי אורייתא דאינון קיימין במלה, כמה דקיימין בעובדא, ואינון שית פקודין, וקיימין אוף הכא בצלותא, חד (דברים כח נח) ליראה את השם הנכבד והנורא, תניינא לאהבה אותו, תליתאה לברכו, רביעה ליחזו, חמישאה לברך כהנא ית עמא, שתיתאה למסור נשמתיה ליה. ואלין שית פקודין דקיימין בצלותא דמלה, בר אינון פקודין דקיימין בעובדא, כגוונא דציצית ותפלין. ליראה את השם, פקודא דא קיימא באלין תושבחן דקאמר דוד מלכא, ובאינון קרבנין דאורייתא, דתמן בעי בר נש לדחלא מקמי מאריה, בגין דאינון שירין קיימין בההוא אתר דאקרי יראה, וכל אינון הללויה, דאינון רזא דיראה דקודשא בריך הוא, ובעי בר נש לשואה רעותיה באינון שירין ביראה, ואוקמוה חברייא כל אינון רזין דשירין ותושבחן, וכל אינון רזין דהללויה. כיון דמטי בר נש לישתבח, ישוי רעותיה לברכא ליה לקודשא בריך הוא, כגון יוצר אור, יוצר המאורות. לאהבה אותו, כד מטי לאהבת עולם, ואהבת את יהו"ה אלהיך, דדא איהו רזא דרחימו דקודשא בריך הוא, והא אוקמוה. ליחזא ליה, שמע ישראל יהו"ה אלהיננו יהו"ה אחד, דהכא קיימא רזא דיחזא דקודשא בריך הוא, ליחזא שמיה ברעותא דלבא כדקא חזי, ומתמן ולהלאה אדכרותא דיציאת מצרים, דאיהו פקודא לאדכרא יציאת מצרים, דכתיב (שם ה טז) וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים. לברכא כהנא ית עמא, בגין לאכללא ישראל כחזא, בשעתא דנטלין ברכאן לעילא, דהא בההיא שעתא נטלא כנסת ישראל ברכאן, ושעתא דרעותא הוא. למסור נפשיה לגביה, ולמיהב ליה נשמתיה ברעותא דלבא, כד נפלין על אנפין ואמרין (תהלים כה א) אליך יהו"ה נפשי אשא, דיכוין לביה ורעותיה לגביה, למסר ליה נפשיה ברעותא שלים. ואלין אינון שית פקודין דקיימין בצלותא, דסלקין לגבי שית מאה פקודין דאורייתא, ואי תימא תליסר אחרנין יתיר, אינון קיימין לאמשכא תליסר מכילן דרחמי, דכלא כלילן בהו, (ס"א בהני), שית פקודין אלין דצלותא מתעטרא בהו, זכאה חולקיה מאן דישוי לביה ורעותיה לדא, ולאשלמא

זוהר חלק ב דף רג/א

לון בכל יומא, ובאלין תליין אחרנין סגיין. אבל כד מטי בר נש לאתרין אלין, אצטריך ליה לכוונא לביה ורעותיה, לאשלמא ההוא פקודא דקיימא בההוא מלה, וכדין אכריזו עליה ואמרי, (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר, אתא רבי אבא ונשקיה:

פתח רבי יצחק אבתייה, ואמר, ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו', אמאי כניש לון, בגין לממסר לון שבת כמלקדמין, דהא בקדמיתא עד לא עבדו ישראל ית עגלא, מסר לון את השבת, ודא איהו דלא נטרו אינון ערב רב, כיון דשמעו ביני ובין בני ישראל, אמרו ואנן מלה דא אתמנע מינן, מיד (שמות לב א) ויקהל העם על אהרן וגו', ואתמשכו סגיין אבתייהו, לבתר דמיתו אינון דמיתו, כניש משה לבני ישראל בלחודייהו, ויהב לון שבת כמלקדמין, הדא הוא דכתיב ששת ימים תעשה מלאכה וגו'. לא תבערו אש בכל מושבותיכם, הכא אית רזא דרזין, לאינון דידיע חכמתא עלאה, רזא דשבת הא אוקמוה חברייא, אבל רזא דא אתמסר לחכימי עליונין, דהא שבת רזא עלאה הוא. תא חזי ביומא שתיתאה, בשעתא דמטי זמנא דערב, כדין כוכבא חד מסטרא דצפון נהיר, ועמיה שבעין כוכבין אחרנין, וההוא כוכבא בטש באינון כוכבין אחרנין,

ואתכלילו כלהו בההוא כוכבא, ואתעביד חד כללא דשבעין, וההוא כוכבא אתפשט, ואתעביד כמדורא חדא להיטא בכל סטרין, כדין אתפשט ההוא מדורא סחרנייהו דאלף טורין, וקיימא כחד חוטא דסחרא. והאי מדורא דאשא משיך לגביה גוונין אחרנין דלגו מניה, גוון קדמאה ירוקא, כיון דקיימא האי גוונא, סלקא ההוא מדורא דאשא, ודליג לעילא על ההוא גוון ירוקא, ועאל לגו מניה, ושדי לההוא גוון ירוקא לבר, וקיימא ירוקא לבר, וההוא מדורא דאשא דכוכבא כלילא לגו. לבתר אמשיך אבתריה גוון אחרא תניינא חוורא, וההוא חוורא עאל לגו, כיון דקיימא האי גוון, סלקא ההוא מדורא דאשא דההוא כוכבא, ושדי לההוא חוורא לבר, ועאל איהו לגו, וכן כל אינון גוונין, עד דשדי לון לבר, ועייל איהו לגו, וקריב לגבי ההוא נקודה טמירא, למיטל נהורא:

פתח ואמר (יחזקאל א ד) וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון וגו', יחזקאל חמא להאי חיזו בתקונא דלא קיימא, בר בשעתא דשליט ההוא כוכבא כדקאמרן, אבל האי קרא אוקמוה, והנה רוח סערה אוקמוה, דהוה אתי למכבש כל עלמא לקמיה דנבוכדנצר חייבא, אבל רוח סערה דא, איהו ההוא כוכבא דקאמרן דבלע שבעין כוכבין אחרנין, ודא איהו רוח סערה דחמא אליהו, (מ"א יט יא) מפרק הרים ומשבר סלעים, ודא דקיימא תדיר קדם כללא למיטר ההוא דלגו, כקליפה למוחא. ואמאי אקרי סערה, דסעיר כללא עילא ותתא, באה מן הצפון, דהא מן ההוא סטרא קא אתיא, וסימנך (ירמיה א יד) מצפון תפתח הרעה, דהא כמה סטרין אחרנין אתאחדן בההוא רוח סערה, ובגין כך נפקא מן הצפון, ענן בגין דאיהי סוספיתא דדהבא, ומסטרא דצפון אתאחדא דא, והאי איהי נקודה אמצעיתא דקיימא בחורבא. ובגין דידע למפתי, שליט בגו נקודא דישובא, וכל מלין דישובא, בר ארעא דישראל, כד שראן ישראל בגוה, איהו לא שלטא עליהו, ולבתר דחבו ישראל (ד"א לא) שלטא על ארעא קדישא, בגין דכתיב (איכה ב ג) השיב אחר ימינו מפני אויב. ענן גדול, דא איהו עננא דחשוכא דאחשיך כל עלמא, תא חזי בין עננא לעננא, ההוא עננא

זוהר חלק ב דף רג/ב

דכתיב (במדבר י לד) וענן יהו"ה עליהם יומם, (שם יד יד) ועננך עומד עליהם, האי איהו עננא דנהיר וזהיר, וכל נהורין אתחזון גו ההוא עננא, אבל עננא דא, עננא חשוך דלא נהיר כלל, אבל מנע כל נהורין דלא יכלין לאתחזאה קמיה. גדול, אמאי אקרי גדול, והא זעיר איהו, אלא גדול איהו כיון דשליט, דבר אחר, גדול, ההוא חשוכא גדול, כיון דכסי כל נהורין ולא אתחזון קמיה, ואיהו גדול (נ"א שליט) על כל עובדין דעלמא. ואש מתלקחת, דהא אשא דדינא קשיא לא אעדי מניה לעלמין. ונגה לו סביב, אף על גב דכל האי קיימא ביה, נגה לו סביב, מהכא אוליפנא, דאף על גב דלית סטרא דא אלא סטרא דמסאבו, נגה לו סביב, ולא אטצריך ליה לבר נש לדחיא ליה לבר, מאי טעמא, בגין דנגה לו סביב, סטרא דקדושה דמהימנותא אית ליה, ולא אצטריך לאנהגא ביה קלנא, ועל דא אצטריך למיהב ליה חולקא בסטרא דקדושה דמהימנותא. רב המנונא סבא הכי אמר, וכי נגה לו סביב, ואצטריך לאנהגא ביה קלנא. האי נגה לו לגו איהו, ולא קיימא לבר, ובגין דקיימא ההוא נגה לו מגו, כתיב ומתוכה כעין החשמל מתוך האש, מתוכה דמאן, מתוכה דההוא נגה, כעין החשמל, חש מל, הא אוקמוה חיוון דאשא ממללא. אבל מבוצינא קדישא שמענא עלה רזא דרזין, כד ערלה שרי על קיימא קדישא, לסאבא מקדשא, כדין ההוא מקדשא אתעכב מלגלאה, רזא דאת קיימא מגו ערלה, וכד האי נגה עאל לגו, ואפריש בין ערלה ובין מקדשא, כדין אקרי חשמל, חש ואתגליא מל, מהו מל, כמה דאת אמר (יהושע ח ד) מל יהושע, רזא דאת קיימא, דלא אתעכב מלאתגלאה מגו ערלה. ואית רזא אחרא, דהא נהורא דיליה אתחזי ולא אתחזי, וכד אתגליא חשמל, אתעבר נהוריה, אבל רזא קדמאה איהו ברזא דקרא כדקא יאות, וכלא שפיר איהו ויאות הוא. בהאי נגה מפתי לאתתא לנטלא נהורא, ועל דא כתיב (משלי ג ג) וחלק משמן חכה, שוי ההוא נהורא לקבליה דברית, ובגיני כך מפתי ליה ונטלא נהוריה, ודא

איהו פתויא דמפתי לאתתא, דכתיב (שם) נפת תטפנה שפתי זרה וגו'. תא חזי, ביומא שתיתאה כד מטא זמנא דערב, דליג לגו ההוא (נ"א מדורא) נהורא דאשא, וסלקא לעילא לאעלא גו גוונין, כדין מתתקנין ישראל לתתא, ומסדרין סעודתין, ומתקנין פתורין כל חד וחד פתוריה, כדין חד שלהובא נפיק, ובטש בההוא מדורא, כיון דבטש ביה, מתגלגלן ההוא שלהובא וההוא מדורא, ועאלין בנוקבא דתהומא רבא, ואתמרן ויתבת תמן. וההוא שלהובא איהו מסטרא דימינא, ובגין דהוא מסטרא דימינא, אעבר לההוא מדורא ואעיל ליה לנוקבא דתהומא רבא, ויתיב תמן עד דנפיק שבתא. כיון דנפק שבתא, אצטריך להו לעמא דישראל לברכא על אשא, ונפקא ההוא שלהובא בברכתא דלתתא, ושליט על ההוא מדורא כל ההוא ליליא, ואתכפיא ההוא מדורא. תא חזי, כיון דעאל שבתא, ואתמר ההוא מדורא, כל אשין דאשא קשיא אתטמרו ואתכפין, ואפילו אשא דגיהנם, וחיבין דגיהנם אית לון נייחא, וכלא תתא ועילא אית להו נייחא. כד נפק שבתא, ומברכין ישראל על נורא, כדין נפקין כל אשין דמתמרן, כל חד וחד לאתריה, ובגין דלא לאתערא אשא אחרא, כתיב לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת, והא אוקמוה. אשא דמדבחה אמאי, אלא כד עאל שבתא, כרוזא קרי בכולהו רקיעין, אתתקנו רתיכין, אתתקנו משריין, לקדמות מאריכון, כדין נפיק חד רוחא מסטרא דדרום, וההוא רוחא אתפרש

זוהר חלק ב דף רד/א

על כל אינון חילין ומשריין דסטר ימינא, ואתלבשן ביה, וההוא רוחא אקרי לבושא דיקר דשבתא, כדין פתורי דהאי עלמא מתתקנן בחד היכלא, זכאה חולקיה דההוא בר נש דסדורא דפתוריה אתחזי תמן כדקא יאות, וקיימא כלא מתתקנא בלא כסופא, אינש כפום חיליה. כד עאל שבתא, אצטריכו אינון עמא קדישא לאסחאה גרמייהו משמושא דחול, מאי טעמא, בגין דבחול רוחא אחרא אזלא ושטיא ושרא על עמא, וכד בעי בר נש לנפקא מן ההוא רוחא, ולאעלא ברוחא אחרא קדישא עלאה, בעי לאסחאה גרמיה, למשרי עליה ההוא רוחא עלאה קדישא. תא חזי, רזא עלאה דמלה, כל אינון שית יומין (קיימא מלה דכלא) אתאחדן ברזא דחד נקודה קדישא, וכלהו יומין אתאחדן ביה, ואית יומין אחרנין דקיימין לבר בסטרא אחרא. ואית יומין אחרנין דקיימין לגו מעגולא קדישא, ואתאחדן בנקודה קדישא, וישראל קדישין וכל אינון דמתעסקין בקדושה כל יומא דשבתא, אתאחדן כל אינון שית יומין באינון שית יומין דלגו, דאתאחדן בההיא נקודה, אתאחדן בהאי, בגין לנטרא לון. וכל אינון שית יומין (ד"א באינון שית יומין דלגאו) דשבתא, ההיא נקודה טמירא איהי, כיון דעאל שבתא, כדין סלקא ההיא נקודה, ואתעטרא ואתאחדא לעילא, וכלהו טמירין בגוה. תא חזי, אית ימים ואית ימים, ימי חול כמה דאתמר, ואלין קיימין לבר לעמין, ימי השבת דאינון ימי השבוע, קיימין לישראל, וכד סלקא האי נקודה, כלא אתגניז ואיהי סלקא. כיון דאיהי סלקא, אקרי שבת, מהו שבת, אי תימא בגין שביתה, דכתיב כי בו שבת, יאות הוא, אבל רזא דמלה, כיון דסלקא האי נקודה, ונהורא נהיר, כדין מתעטרא איהי באבהן, כיון דמתעטרא איהי באבהן, כדין אתחברת ואתאחדת בהו למהוי חד, ואקרי כלא שבת, שש' בת, ש' הא אוקמוה, רזא דתלת אבהן, דמתאחדן בבת יחידה, ואיהי מתעטרא בהו, ואינון בעלמא דאתי, וכלא איהו חד, ודא איהו ש' בת, למהוי כלא חד. ואי תימא שבת הגדול ואיהו לעילא, אמאי אקרי שבת, אלא ודאי הכי הוא, ורזא דמלה, בכל אתר נקודה דאיהי עיקרא דכל עינא אקרי בת, כמה דאת אמר (תהלים יז ח) שמרני כאישון בת עין, בגין דאיהי (נקודה) עיקרא דכל עינא אקרי בת, עלמא דאתי איהו היכלא לההיא נקודה עלאה, וכד איהי קיימא ונטלא בגדפהא לאבהן לאתעטרא לעילא, אקרי כלא שבת, וכד אבהן מתעטרן לעילא בגו נקודה עלאה, אקרי שבת, נקודה תתאה כד מתעטרא באבהן אקרי שבת. האי נקודה תתאה כד סלקא ואתחזיאת ואתקשיטת, (ס"א האי נקודה תתאה כד סלקא לאתעטרא באבהן) כדין כל חדוה אשתכח לעילא ותתא, ועלמין כלהו בחדוה. ובהאי ליליא, האי נקודה אתפשט נהורהא, ופריש גדפוי על עלמא,

וכל שלטונין אחרנין מתעברן, ונטירו אשתכח על עלמא. וכדין אתוסף רוח נשמתא בישראל על כל חד וחד, ובהיא נשמתא יתירא נשיין כל עצבא וחימתא, ולא אשתכח בר חדוה לעילא ותתא. ההוא רוחא דנחית ואתוסף בבני עלמא, כד נחית אתסחי בבוסמין דגנתא דעדן, ונחית ושרא על עמא קדישא, זכאין אינון כד האי רוחא אתער, בהיא שעתא דההוא רוחא נחית, נחית עמה לגו גנתא דעדן, שתין רתיכין מתעטרין לשית סטרין, וכד מטי לגנתא דעדן, כדין כל אינון רוחין ונשמתין דגנתא דעדן, כלהו מתערי לההוא (נ"א מתעטרי בההוא) רוחא, וכרוזי קרי ואמר, זכאין אתון ישראל עמא קדישא, דרעותא דמאריכון אתער

זוהר חלק ב דף רד/ב

לגבייכו. רזא דרזין לידעי חכמתא, זכאין אינון כד האי רוחא אתער, האי רוחא איהו אתפשטותא דהאי נקודה, ונפקא מינה ואתפשטא בעלמא, וההוא הוי רזא דשבת דשרא לתתא, ועל דא כתיב ביה שמירה, (שמות לא יז) ושמרו בני ישראל את השבת, והא אוקמוה, שבת לא כתיב, אלא את השבת, לאסגאה ההוא רוחא דשרי על כלא, ואצטריך לנטרא ליה, הואיל וקיימא עמיה דבר נש, ועל דא כתיב (ישעיה נו ב) כל שומר שבת מחללו. בהאי רזא אית רזא אחרא, האי רוחא אתהני בהאי יומא מהנאותן דישראל ומענוגא דלהון, ובגין דא בעי למיהב ליה ענוגא במיכלא ובמשתיא, תלת זמנין בתלת סעודתין, דתלת דרגי מהימנותא כמה דאוקמוה, והאי נטיל חדוה וענוגא באינון סעודתי דישראל, זכאה חולקיה מאן דאהני ליה ומענג ליה בהאי יומא. האי רוחא אתהני כל שיתא יומין, מרוחא עלאה דעתיקא דכל עתיקין, וביומא דשבתא כיון דנחית ואתסחי בגנתא דעדן, בליליא אתענג מענוגא דגופא בסעודתי דמהימנותא, ואתער (נ"א ואתענג) האי רוחא מעילא ותתא, ואתרוי בכל סטרין, בעטרא (נ"א בענוגא) דלעילא ותתא, והואיל וקיימא עמיה דבר נש, אצטריך ליה לנטרא ליה, ועל דא כתיב ושמרו בני ישראל את השבת, שבת דא הוא ההיא נקודה תתאה, את השבת, דא הוא האי רוחא, אתפשטותא דההיא נקודה. ההוא אתפשטותא, כד אתוסף קדושן וברכאן מלעילא על ההיא נקודה, אתנהיר כלא, ואתעביד רוחא נהירא בכל סטרין, אתפלג לעילא ונהיר, ואתפלג לתתא ונהיר, ודא הוא דכתיב ביני ובין בני ישראל, חולק אחסנא אית לן כחדא. חולקא דלעילא אתער בהאי יומא מענוגא עלאה קדישא, ואתהני מזיוא עלאה דעתיקא דכל עתיקין, חולקא תתאה אתער בהאי יומא מענוגא דלתתא, דאתהני בהני סעודתי, ועל דא בעי לענגא ליה במיכלא ובמשתיא בלבושי יקר, ובחדוה דכלא, וכד מתעטרא האי חולקא לתתא, ואתנטיר כמה דאצטריך, סלקא לעילא, ואתחברא בההוא חולקא אחרא, והאי נקודה נטיל כלא מעילא ותתא, ואתכלילא מכל סטרין, ובגין דמתעטרא בשבת מעילא ומתתא, כל שאר יומין יהיב חילא לכלא, ואתייהיב ליה שולטנו מעילא ומתתא, וברזין דספרא דשלמה מלכא, אשתכח רזא דא, ואוקמיה בוצינא קדישא, זכאה חולקיהון דישראל. כתיב וינפש, ואוקמוה, ווי נפש דאבדת, ושפיר איהו, אבל אי הכי ווי גופא אצטריך למימר, דמניה אבדת נפש, אבל רזא דמלה, בבר נש אית נפש דנטלא ומשיך לגביה להאי רוחא מערב שבת, וההוא רוחא שריא בגווה דההיא נפש, ודיירא בה כל יומא דשבתא, וכדין ההוא נפש יתיר ברבויא ותועלתא יתיר ממה דהוה, ועל דא תנינן, כל נפשאן דישראל מתעטרן ביומא דשבתא, ועטרא דלהון דשריא האי רוחא בגוייהו, כיון דנפק שבתא, וההוא רוחא סלקא לעילא, כדין ווי לנפש דאבדת מה דאבדת, אבדת ההוא עטרא עלאה, וההוא חילא קדישא דהוה בה, ודא הוא וינפש, ווי נפש דאבדת מה דאבדת. עונתן דחכימין דידיעי רזין עלאין, מליליא דשבתא לליליא דשבתא, ואוקמוה, אבל מלה דא שאילנא לבוצינא קדישא, דהא חזינן דהאי כתרא תתאה, נקטא מה דנקטא ביממא, ובליליא יהיב מזונא לכל חיליה, כמה דאוקמוה, דכתיב (משלי לא טז) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה, נקטא ביממא ויהבא בליליא, והשתא אמר

מר דזווגא אשתכח בהאי ליליא. אמר, ודאי זווגא אשתכח בליליא דא, מאי טעמא, בגין דהאי ליליא אפרישת נשמתין לכל אינון

זוהר חלק ב דף רה/א

חכימין דידעין רזין דחכמתא, וחבורא וזווגא לא אשתכח ביומא אחרא בכל חדוה בלא ערבוביא אחרא כגון דא, בגין דאינון נשמתין דפליגת, פליגת לון בחכימין בצדיקים בחסידין כדקא יאות. ותו בכל ליליא וליליא זווגא אשתכח ודאי, אימתי, בפלגות ליליא, והא אוקימנא, אבל לא בכל סטרין כהאי זווגא. ובגין דא חכימין דידעין רזין, בעיין לסדרא שמושא דלהון בהאי ליליא, מאי טעמא, בגין דכל יומי דשבתא אית לון רוחא אחרא דשרא על עלמא, ובהאי ליליא אית לון רוחא אחרא קדישא עלאה דנחתא לבני קדישין, וההוא רוחא נשיב מעתיקא (קדישא) דכל עתיקין, ונחתא לגו נקודה תתאה, למיהב בה נייחא לכלא, ודא אתפליג לכל סטרין לעילא ותתא, כמה דאת אמר ביני ובין בני ישראל. וכד אינון חכימין יתבין בההוא רוחא קדישא רוחא עלאה, בעאן לשמשא ערסייהו, דהאי רוחא אמשיך אבתריה לתתא כל אינון נשמתין קדישין, וירתין קדישי עליונין בהאי רוחא, נשמתין קדישין לבניהון כדקא יאות. כיון דהאי רוחא שרא על עלמא, כל רוחין בישיין וכל מקטרגין בישיין אסתלקו מעלמא, ולא בעינן לצלאה על נטורא, בגין דישראל אינון נטירין בההוא רוחא, וסכת שלום פריסת גדפהא עלייהו, ואינון נטירין מכלא. ואי תימא הא תנינן, דלא יפוק בר נש יחידאי לא בליליא רביעאה דשבתא, ולא בליליא דשבתא, ובעי בר נש לאסתמרא, והא אמרן דבליליא דשבתא נטירין בני נשא מכל מקטרגין דעלמא, ולא בעינן לצלאה על נטורא. תא חזי הכי הוא ודאי, ליליא רביעאה דשבתא בעינן לאסתמרא מנייהו, מאי טעמא, בגין דכתיב (בראשית א יד) יהי מארת, מארת כתיב חסר, והא אוקמוה, דבגין דהיא חסרה, כמה חבילי טהירין אתכלילין בהאי מארת, לווטין ומארת אינון בגריעותא דסיהרא, וכלהו שליטין בההוא ליליא. בליליא דשבתא כיון דכלהו מתבדרן לאעלא בנוקבא דעפרא, דלא יכלין לשלטאה, בעי בר נש יחידאי לאסתמרא, ותו, אף על גב דלא יכלין לשלטאה, אתחזיין לזמנין, ובר נש יחידאי בעי לאסתמרא, מלה דא הכי תנינן. ואי הכי גריעותא דנטורא איהו, אבל בשבתא נטירו אשתכח לעמא קדישא, וקודשא בריך הוא כד עאל שבתא מעטר לכל חד וחד מישראל, ובעי דינטרון ליה להאי עטרא קדישא דאתעטרו ביה, ואף על גב דאינון לא אשתכחו בישובא, לזמנין לבר נש יחידאי אתחזון ואתרע מזליה, ואצטריך ליה לבר נש לאתעטרא בעטרא קדישא ולנטרא ליה. סוף סוף נטירו אשתכח בההוא ליליא לעמא קדישא, הואיל וסכת שלום פריסא על עמא, דהא תנינן בכל אתר דסכת שלום אשתכח, סטרא אחרא לא אשתכח תמן, ועל דא נטורא איהו ונטורא שכיח. יומא דשבתא חדוה איהו לכלא, וכלא אתנטר לעילא ותתא, ונהורא (נ"א ונקודה) תתאה נהרא, לסלקא לעילא בשפירו דעטרין, שבעין חולקין יתיר, וסבא דכל סבין אתער. כדן כד סליק נהורא, עמא קדישא מקדמי לבי כנישתא בלבוש יקר, בחדוה, מתעטרן בעטרא קדישא דלעילא, בההוא רוחא דקיימא עלייהו לתתא, משבחן בשירין ותושבחן, וסלקין תושבחן לעילא, ועלאין ותתאין כלהו בחדוה, ומתעטרן כלהו כחדא, פתחי עלאי ואמרי, זכאין אתון עמא קדישא בארעא, דמאריכון אתעטר עלייכו, וכל חילין קדישין מתעטרין בגיניכון. האי יומא, יומא דנשמתין איהו, ולא יומא דגופא, בגין דשלטנו דצורא דנשמתין איהו, וקיימן עלאין ותתאין כלהו בזווגא

זוהר חלק ב דף רה/ב

חדא, בעטרא דרוחא יתירא עלאה קדישא. צלותא דשבתא דעמא קדישא, תלת צלותין אשתכחו בהאי יומא, לקבל תלת שבתי ואוקמוה, וכלהו חד. כיון דעאלו עמא קדישא לבי כנישתא, אסיר לאשתדלא אפילו בצורך בי כנישתא, אלא במלי תושבחן וצלותא ואורייתא, וכדקא חזי לון, ומאן דאשתדל במלין אחרנין ובמלין דעלמא, דא איהו בר נש דקא מחלל שבתא, לית ליה חולקא בעמא דישראל, תרין מלאכין ממנן על דא ביומא דשבתא, ואינון שוו ידיהון על רישיה, ואמרי ווי לפלניא דלית ליה חולקא בקודשא בריך הוא, ועל דא בעי לאשתדלא בצלותא ובשירין ובתושבחן דמאריהון, ולאשתדלא באורייתא. האי יומא איהו יומא דנשמתין, דאתעטרא ההוא צרורא דנשמתין, (בתושבחן דמאריהון), בגין כך משבחי בתושבחן, תשבחתא דנשמתא:

והיינו נשמת כל חי תברך את שמך יהו"ה אלהינו ורוח כל בשר וכו', ולית תושבחתא אלא בסטרא דנשמתא ורוחא, והאי יומא קיימא ברוחא ונשמתא ולא דגופא. תושבחתא דדרגא אחרא עלאה, רזא דיומא שמשא קדישא, דאיהו נהורא דיממא, היינו יוצר אור, רזא דנהורא דנהיר, דמניה אתזנן ונהרין כל אינון חיילין רתיכין וכוכביא ומזלי, וכל אינון דשלטין על עלמא. תושבחתא דעלמא דאתי ביומא, דא היינו אל אדון:

ותושבחתא דא איהו ברזא דעשרין ותרין אתוון עלאין קדישין, דמתעטרן באבהן, וברתיכא עלאה קדישא, אתוון זעירין אינון עשרין ותרין אתוון דאינון בעלמא תתאה, דאינון, אל ברוך גדול דעה וכו', ולא אית בין תיבה לתיבה רווחא אחרא, אלא את רשימא בכל תיבה ותיבה, ובעלמא עלאה אית רווחא וסטרין קדישין בין את לאת, ודא איהו תושבחתא על תושבחתא, דאתוון עלאין דיומא שביעאה קא משבח ואמר למלכא עלאה יוצר בראשית. כד תושבחתא דא סלקא לעילא, שתין רתיכין עלאין דקאמרן מזדמנין, ונטלי להאי תושבחתא מעמא קדישא, וסלקי לה לאתעטרא בה בכמה רתיכין עלאין די ממנן, וכל אינון צדיקייא דבגנתא דעדן, כלהו מתעטרן בתושבחתא דא, וכל אינון רתיכין וכל אינון נשמתין דצדיקייא, כלהו סלקין בתושבחתא דא עד רזא דכורסייא. כד מטא לכורסייא קדישא תושבחתא דא דכל ישראל, קיימא תמן עד זמנא דקאמרי קדושה עלאה דמוסף, וכדין סלוקא דלתתא לעילא, לאתאחדא כלא לעילא לעילא, למהוי כלא חד, דא איהי תושבחתא דסלקא על כלהו תושבחן. מכאן ולהלאה סדורא דצלותא דשאר יומי, עד ישמח משה וכו', חדוותא דדרגא עלאה, עיקרא דאבהן, דחדי בההוא עדבא דיליה, כד סליק כורסייא לגביה ונטיל לה, ומתחבראן כחדא, ודא איהו חדוה דאורייתא עלאה דלעילא תורה שבכתב, דחדי באורייתא דלתתא תורה שבעל פה, ואתחברו דא בדא, כיון דאתחברו כחדא, בעי בר נש לאכללא בההוא חדוה לעמא קדישא, ישמחו במלכותך שומרי שבת וכו', אלהינו ואלהינו יי אבותינו רצה נא במנוחתנו. רזא דספר תורה ביומא דא, הא אוקמוה, תנינן כתיב (נחמיה ח ח) ויקראו בספר בתורת האלהים מפורש ושום שכל ויבינו במקרא, והא אוקמוה, רזא דאינון פסוקי טעמי, ומסורת, וכל אינון דיוקין (ב"א תקונין), ורזין עלאין, כלא אתמסר למשה מסיני, אי בכל הני דיוקין אתמסר אורייתא למשה, ספר תורה דאיהו בכל אינון קדושאן, אמאי איהו חסר מכל הני תקונין ורזין דאתמסרו ליה למשה באורייתא. אלא רזא דא, כד כורסייא קדישא מתעטרא, ואתכלילת בתורה שבכתב, כל אינון דיוקנין, וכל אינון טעמיין ומסורות, כלהו עאלין בגניזו, ואתרשימו

זוהר חלק ב דף רו/א

בגו כורסייא קדישא, ואינון דיוקנין דאעיל אורייתא דבכתב באורייתא דבעל פה, ובהו אתעברת, כאתתא דאתעברת מן דכורא, ואשתארו אתוון עלאין לחודייהו בקדושייהו כדקא חזי. ולאחזאה בבי כנישתא, דהא אתברכת ואתעטרת כורסייא מרזא דתורה שבכתב, ותמן אעיל כל אינון

דיוקנן, ואיחי אתקדשת מניה, בעי לאתחזאה באתון לחודייהו כדקא יאות. וכדין כלא אתקדש בקדושה עלאה כדקא חזי, כל שכן וכל שכן בהאי יומא. בהאי יומא בעי לסלקא שבעא גוברין, לקבל שבעא קלין, דאינון רזא דאורייתא, ובזמנין ובמועדין חמש, גו רזא דא, ביומא דכפורי שית, גו רזא עלאה דא, וכלא רזא חדא. חמש, דאינון חמש דרגין לתתא, מדרגא דאור קדמאה לתתא, ואינון רזא דאורייתא, שית, דאינון שית סטרין, וכלא רזא חדא, שבע, אינון שבע קלין, וכלהו רזא חדא אלין ואלין. בראש חדש אתוסף חד על תלתא, בגין שמשא דנהיר בההוא זמנא, לסיהרא ואתוסף נהורא על סיהרא, והיינו רזא דמוסף. בספר תורה בעי לשתמע חד קלא ודבור, סדורא לסדרא עמא קדישא ביומא דא ובשאר יומין דספר תורה, בעי לסדרא ולתקנא תקונא בחד כורסייא דאקרי תיבה, וההוא כורסייא דלהוי בשית דרגין לסלקא בהו, ולא יתיר, דכתיב (ד"ה ב ט יח) ושש מעלות לכסא, ודרגא חד לעילא לשואה עליה ספר תורה, ולאחזאה לית לכלא. כד סליק ספר תורה לתמן, כדין בעאן כל עמא לסדרא גרמייהו לתתא, באימתא בדחילו ברתת בזיע, ולכוונא לבייהו כמה דהשתא קיימין על טורא דסיני לקבלא אורייתא, ויהון צייתין וירכון אודנייהו, ולית רשו לעמא למפתח פומיהון אפילו במילי דאורייתא, וכל שכן במלה אחרא, אלא כלהו באימתא, כמאן דלית ליה פומא, והא אוקמוה, דכתיב (נחמיה ח ה) וכפתחו, עמדו כל העם, (שם ג) ואזני כל העם אל ספר התורה. אמר רבי שמעון, כד מפקין ספר תורה בצבורא למקרא ביה, מתפתחו תרעי שמייא דרחמין, ומעוררין את האהבה לעילא, ואבעי ליה לבר נש למימר הכי, בריך שמיא דמארי עלמא, בריך כתרך ואתרך, יהא רעותך עם עמך ישראל לעלם, ופורקן ימינך אחזי לעמך בבית מקדשך, ולאמטויי לנא מטוב נהורך, ולקבלא צלותנא ברחמין. יהא רעוא קדמך דתוריד לן חיינ בטיבו, ולהוי אנא עבדך פקידא בגו צדיקיא, למרחם עלי, ולמנטר יתי וית כל די לי, ודי לעמך ישראל, אנת הוא זן לכלא ומפרנס לכלא, אנת הוא שליט על כלא, אנת הוא דשליט על מלכייא, ומלכותא דילך הוא. אנא עבדא דקודשא בריך הוא, דסגידנא קמיה ומקמי דיקר אורייתיה, בכל עידן ועידן לא על אינש רחיצנא, ולא על בר אלהין סמיכנא, אלא באלהא דשמיא, דהוא אלהא קשוט, ואורייתיה קשוט, ונביאוהי קשוט, ומסגי למעבד טבוון וקשוט, ביה אנא רחיץ, ולשמייה קדישא יקירא אנא אימר תושבחן, יהא רעוא קדמך דתפתח לבאי באורייתך, ותיהב לי בנין דכרין דעבדין רעותך, ותשלם משאלין דלבאי, ולבא דכל עמך ישראל, לטב ולחיינ ולשלם אמן. ואסיר למקרי בספרא דאורייתא בר חד בלחודוי, וכלא צייתין ושתקין, בגין דישמעון מלין מפומיה, כאילו קבילו לה ההיא שעתא מטורא דסיני. ומאן דקרי באורייתא, להוי חד קאים עליה ושתיק, דלא ישתמע בר דבור חד בלחודוי, ולא תרין דבורין, לשון קדש חד, וחד הוא ולא תרין דבורין, ואי תרין משתכחין בספר תורה גריעותא דרזא דמהימנותא איהו, וגריעותא דיקרא דאורייתא אשתכח בספר תורה, ובעי חד קלא. מתרגם חד, ורזא דא קליפה ומוחא, (רזא דעלמא דא ורזא דעלמא דאתי). כלא שתקין, וחד קארי, דכתיב (שמות כ א) וידבר אלהי"ם את כל הדברים האלה לאמר, איהו לעילא, וכל עמא לתתא, דכתיב

זוהר חלק ב דף רו/ב

(שמות יט יז) ויתיצבו בתחתית ההר, וכתיב (שם ג) ומשה עלה אל האלהי"ם. וההוא דקארי באורייתא, ישוי לביה ורעותיה לאינון מלין, וכי איהו שליחא דמאריה בסדורא דהני מלין, למשמע לכל עמא, דהא איהו קאים כדוגמא עלאה, בגין כך מאן דסליק למקרי באורייתא, יסדר אינון מלין בקדמייתא בביתיה, ואי לאו לא יקרי באורייתא, מנלן, מההוא דבור, עד לא ישמע אורייתא לעמא קדישא, מה כתיב (איוב כח כז) אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה, ולבתר ויאמר לאדם הן יראת יהו"ה היא חכמה וגו'. אסיר ליה למאן דקארי באורייתא, למפסק פרשתא או אפילו מלה חדא, אלא באתר דפסק משה פרשתא לעמא קדישא, יפסיק, ולא יפסיק מלין

דפרשתא דשבתא דא, בפרשתא דשבתא אחרא. רזא דא, בשעתא דאיפסיקו פרשיין, כל חד וחד אתעטרא וקיימא קמי קודשא בריך הוא, כיון דאשלימו למפסק הני פרשיין דכל שתא, אתעטרו קמיה קודשא בריך הוא, ואמרי אנא משבת פלוני (ס"א מצבורא פלוני), ואנא משבת פלוני (מצבורא פלוני), בההיא שעתא קרא ליופיא"ל רב ממנא, ולחמשין ותלת רתיכין קדישין דתחות ידיה, דאתמנון בשמושא דאורייתא, וכל רתיכא ורתיכא, מני ליה להאי רתיכא על פרשתא פלניא דבשבת פלוני, ורתיכא פלוני על פרשתא פלניא דשבת פלוני, וכל חד וחד משמשא לאורייתא דההוא שבת דיליה, ואסיר לן לערבא אלין באלין, ולא לאעלא רתיכא ברתיכא דחבריה, אפילו כמלא נימא, ואפילו בחד תיבה או אפילו באת חד, אלא כל חד וחד כמה דפסיק לון קודשא בריך הוא, וכמה דמני לון באינון פרשיין כל חד וחד על מטריה. ועל דא כד מתעטרא פרשתא דא, סלקן אינון מלין דההיא פרשתא דאשתלים בצבורא, ונטיל לון ההוא רתיכא דממנא בההיא פרשתא, וסליק לון קמי קודשא בריך הוא, ואלין מלין ממש קיימין קמיה, ואמרינן אנא פרשתא פלניא דאשלימו לי צבורא פלוני הכי והכי. אי אשתלים כדקא חזי ליה, סלקין אינון מלין, ומתעטרן על כורסייא קדישא, וההוא רתיכא משמשא קמיה, כל רתיכא ורתיכא פרשתא דכל שבתא ושבתא, וכלהו מתעטרן בגו כורסייא קדישא, ובהו איהי סלקא לאתיחדא לעילא לעילא, ואתעביד כלא כללא חדא, בגין כך זכאה חולקיה מאן דאשתלים פרשתא דכל שבתא ושבתא כדקא יאות, כמה דאפסיקו לעילא. תרי זמני קרינן בספר תורה בשבתא, במנחה בשעתא דדינא תליא לעידן ערב, צריכין לאכללא שמאלא בימינא, דהא אורייתא מתרין סטרין אתייהיבת, דכתיב (דברים לג ב) מימינו אש דת למו, ימינא ושמאלא, בגין כך ספר תורה במנחה די בעשרה פסוקין או יתיר, אבל לא שלימו דפרשתא, דהא שלימו דפרשתא לא הוי אלא בימינא, וימינא תלייא עד שעתא דמנחה, והא אוקמוה. בשני בשבתא ובחמישי בשבתא, בגין דקא נחתין דרגין לתתא, דאינון כללא דאורייתא, ואי תימא הא נביאין מתפרשן לתתא, אלא הכי הוא ודאי, אבל הני דלתתא כלהו כללא דאורייתא, וכל חד וחד כליל לכל חד וחד. ורזא דמלה, אלין דרגין עלאין, אינון אקרון פרשתא חדא, ולבתר נפקין מנייהו תשע דרגין דאתאחדן כחדא, ובגין כך תשעה גוברין, תלת בשבתא במנחה, ותלת ביומא תניינא, ותלת ביומא חמשה, הא תשעה. ובספרא דרב ייבא סבא, במנחה בשבתא הא אתער רזא דשמאלא, ונקודה תתאה בההוא סטרא דשמאלא מקבלא רזא דאורייתא, כדין בההיא שעתא נטלא מסטרא דשמאלא, ומדיליה קרינן. דהא איהי קיימא ברזא

זוהר חלק ב דף רז/א

דתשע (נ"א ספירות), וקרינן תשע, ואינון שית דחול, ותלת בשעתא דאתער שמאלא בשבתא, ולא תכללא כלא כחדא. ואיהי מתעטרא בהו בתלת סטרין, כגוונא דתלת סטרין עלאין, דאינון כללא דפרשתא דשבתא, זכאה חולקיה מאן דזכי ליקרא דשבתא, זכאה איהו בתרין עלמין בעלמא דין ובעלמא דאתי. כתיב (שמות טז כט) אל יצא איש ממקומו ביום השביעי, מהו ממקומו, תנינן, ממקומו, מההוא אתר דאתחזי למיהך, ורזא דמלה, דכתיב (יחזקאל ג יב) ברוך כבוד יהו"ה ממקומו, ודא איהו מקום, ודא איהו רזא דכתיב (שמות ג ה) כי המקום אשר אתה עומד עליו, אתר ידיעא איהו לעילא, וקרינן ליה מקום, דאשתמודע ביה יקרא עלאה דלעילא. ובגין כך אזהרותא לבר נש, דהא מתעטרא בעטרא קדישא דלעילא, דלא יפוק מיניה, דאי (יפוק מפומיה מלולא דחול) יפוק מניה, קא מחלל שבתא, בידוי, בעבידתא כמה דאוקימנא, ברגלוי, למיהך לבר מתרי אלפין אמין, כל אלין חלולא דשבתא איהו. אל יצא איש ממקומו, דא איהו אתר יקרא דקדושה דא, דהא מניה לבר אתר דאלהים אחרים איהו. ברוך כבוד יהו"ה ממקומו, כבוד יהו"ה דלעילא, ממקומו, דא כבוד דלתתא, ודא איהו רזא דעטרא דשבתא, בגין כך אל יצא איש ממקומו, בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין. כתיב (שם לג כא) הנה מקום אתי, מקום אתי

ודאי, דא איהו מקום טמיר וגניז, דלא אתיידע כלל, משמע דכתיב אתי, אתר דלא אתגליא, וקיימא טמירא, ודא איהו אתר עלאה לעילא לעילא, היכלא עלאה טמיר וגניז, אבל דא איהו אתר לתתא כדקאמרן, ודא איהו מקום דאתפרש לעילא ואתפרש לתתא, ובגין כך אל יצא איש ממקומו ביום השביעי. ומדתם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפים באמה וגו' (במדבר לה ה) הא אוקמוה, באינון רזין עלאין, אבל אלפים באמה, דירתה תרין סטרין לכל סטר, ואיהי מתעטרא תדיר בתרין סטרין בין לעילא בין לתתא, וסימניך שכינה לא שריא לבר מתחומא דאתחזי לה. כד נפק שבתא, צריכין ישראל דלתתא לאתעכבא, דהא יומא רבא עלאה איהו, (ואצטריך לאתעכבא עליה), ובהאי יומא אושפיזא רבא ויקירא קא שריא עליה, בגין כך בעי לאתעכבא, לאתחזאה דלא דחקין באושפיזא קדישא. כדין פתחי ישראל, ואמרי (תהלים עח לח) והוא רחום יכפר עון וגו', דתקונא שפירא איהו בהאי ליליא, כיון דדינא אתהדר לאתריה, מה דלא אתחזי כד עייל שבתא, דדינא אסתלק ולא אשתכח. בשעתא דפתחי ישראל ויהי נעם וקדושתא דסדרא, כל אינון חייבין דגיהנם פתחין ואמרי, זכאין אתון ישראל עמא קדישא, זכאין אתון צדיקיא דנטרי פקודי אורייתא, ווי לון לחייביא דלא זכו למיטר אורייתא, כדין דומ"ה קדים, וכרוזא אתער, ואמר (שם ט יח) ישובו רשעים לשאולה כל גוים שכחי אלהי"ם, וכל אינון חבילי טהירין טרדין לון בגיהנם, ולית מאן דמרחם עליהון, זכאין אינון כל נטרי שבתא בהאי עלמא, וקא מענגי לההוא ענג דשריא מלעילא כדקאמרן. האי מאן דשרי בתעניתא בשבתא, תרי מתערי עליה קמי מלכא קדישא, חד ההוא רוחא עלאה קדישא דאצטריך לאתענגא ולא אתענג, וחד ההוא ממנא דקיימא על מאן דשרי בתעניתא וסנגרי"ה שמיא, וסלקין קמי מלכא קדישא ומתערי עליה. וההוא רוחא אסתלק גריע מההוא אתהנותא דלתתא, וכד האי רוחא לא אשתלים לתתא, רוחא אחרא דלעילא לא אשתלים, כיון דלא אשתלים לתתא ולעילא, כדין אתחזי ההוא בר נש לאתלטיא ולאתענשא, אלא כיון דאשתלים זמנא אחרא, וההוא ממנא דאתמנא על ענוי"א

זוהר חלק ב דף רז/ב

ותעניתא אשתלים, גו אינון ממנן אחרנין בענוגא דלעילא, קורעין ליה כל גזר דינא דאתגזר מאינון שבעין שנין עלאין. למלכא דחדי בהלולא דיליה, וכל בני נשא חדאן עמיה, חמא חד בר נש יהיב בקולר, פקיד עלוי ושרייוהו, בגין דישתכחון כולא בחזוה. ולבתר מתהדרין אלין ממנן דענשין לבני נשא, ואתפרעין מניה דבר נש, על דאשתכח בגיניה גריעותא עילא ותתא, מאי תקנתיה, ליתיב תעניתא על תעניתא, מאי טעמא, דא בטיל ענוגא דשבתא, יבטל ענוגא דחול. ואי איהו מבטל ענוגא דשבתא, וקא מתענג בחול, דמי כמאן דחשב למלה אחרא, יתיר ממה דחשיב ליה לקודשא בריך הוא, רוחא עלאה קדישא דקודשין דשריא עליה לא עניג, ובטיל ליה מניה, רוחא אחרא דחול דשריא לבתר על עלמא, חשיב וקא מענגא ליה, כדין מהדרין ומתפרעין מניה בהאי עלמא ובעלמא דאתי. בגין כך אצטריך תעניתא אחרינא ביומא קדמאה דחול, בזמנא דשריא על עלמא ההוא רוחא דחול, ובהאי אית ליה אסוותא, כיון דלא חשיב לרוחא דחול, וסימניך (ויקרא ה כג) והשיב את הגזלה אשר גזל וגו', גזלן לא חשיב לקודשא בריך הוא לא חשיב לבני נשא, בגין כך לית ליה עונשא כגנב, גנב דחשיב לבני נשא יתיר מקודשא בריך הוא, אית ליה עונשא בהאי עלמא ובעלמא דאתי, זכאה איהו מאן דאשתלים לתתא לההוא עונג עלאה כדקא חזי. יומא דא מתעטרא בשבעין עטרין, ושמא עלאה קדישא אשתלים בכל סטרין, ואתנהירו כלהו דרגין, וכלא בחזוה דברכאן, ובקדושה על קדושה, ותוספת דקדושה. קדושה דמעלי שבתא, דא איהי קדושה דשבת בראשית, דהא אתקדש מתלתין ותריין שבילין, ותלת דרגין דתפוחין קדישין, ובעינן לאדכרא על האי קדושה כללא דעובדא דבראשית, ונייחא ברזא דתלתין ותריין שבילין, ותלת דרגין דאתכלילן בהו. רזא דסהדותא דעובדא דבראשית, דהיינו (בראשית ב א) ויכלו השמים והארץ וכל צבאם וגו', ויכל אלהי"ם, דאית בסהדותא דא תלתין וחמש תיבין,

תלתין ותרין שבילין, ותלת דרגין דתפוחין קדישין, תלת דרגין דאינון שביעי שביעי שביעי, אית ביה רזא דעלמא עלאה, ורזא דעלמא תתאה, ורזא דכל מהימנותא, תלת זמנין אלהי"ם, חד עלמא תתאה, וחד פחד יצחק, וחד עלמא עלאה קדישא קדש קודשין. ובעי בר נש למסדה סהדותא דא, בחדוה ברעותא דליבא, לאסהדא קמי מאריה דמהימנותא, וכל מאן דיסהיד דא, וישוי לביה ורעותיה לדא, מכפר על כל חובוי. ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו ורצה בנו וכו', האי קידושא איהו בחד מתקלא לקבל סהדותא דמהימנותא, ואינון תלתין וחמש תיבין אחרנין כמה דאית בויכלו, כלא סלקין לשבעין תיבין, לאתעטרא בהו שבת דמעלי שבתא, זכאה חולקיה דבר נש דיכוון רעותיה למלין אלין ליקרא דמאריה. קידושא דיומא, הא אוקמוה, בורא פרי הגפן ולא יתיר, דהא ימא קאים לקדשא ליה, מה דלית הכי בליליא, דאנן צריכין לקדשא ליה בהני מלין, כמה דאוקימנא, ולא אתקדש האי ליליא, אלא בעמא קדישא לתתא, כד שריא עלייהו ההוא רוחא עלאה, ואנן בעינן לקדשא ליה ברעותא דלבא, לכוונא דעתא להאי, ויומא איהו קא מקדשא ליה, וישראל מקדשי בצלותין ובעותין, ומתקדשין בקדושתיה בהאי יומא, זכאין ישראל עמא קדישא, דאחסינו יומא דא אחסנת ירותא לעלמין. לבתר דנפיק שבתא, בעי בר נש לאפרשא בין קדש לחול, אמאי, דהא אתיהיב רשו לממנן דלתתא לשלטאה על עלמא, ובכל עובדין דעלמא, לאחזאה יחודא באתר קדישא בקדושה עלאה, ולאפרשא לתתאי מיחודא עלאה.

זוהר חלק ב דף רח/א

ולברכא על נהורא דאשא, בגין דכל אשין אחרנין אתטמרו ואתגניזו ביומא דשבתא, בר אשא חד דקדושה עלאה דאתגליא, ואתכליל בקדושא דשבתא, וכד האי אשא אתגלייא, כל אשין אחרנין אתטמרו ואתגניזו קמיה, והאי אשא איהי דעקידה דיצחק, דאתלהטא על גבי מדבחא. בגין כך בעי לברכא על נהורא דאשא, והאי אשא לא בעי אשא דחול, אלא אשא דשבת, והאי אשא איהו אשא דנפיק מההוא אשא דלעילא, ודא איהו אשא דסביל אשא, וכיון דהאי אשא דנפיק מאשא דלעילא אתברכא בברכה דנהורא, כדין כל שאר אשין אחרנין נפקין, ואתמנן בדוכתייהו, ואתייהיב לון רשותא לאנהרא. בההיא שעתא דקא מברכין על אשא, אזמנן ארבע רתיכין ארבע משריין לתתא, לאנהרא מההוא אשא מברכא, ואינון אקרון מאורי האש, בגין כך בעינן לאכפיא ארבע אצבעאן דידיא דימינא, ולאנהרא לון מגו ההוא נהורא דשרגא דמתברכא, ואינון אצבעאן רמז לאינון מאורי האש, דנהירי ושלטי מההוא נהורא דשרגא דמתברכא. ובגין דאינון דרגין לתתא, כד אחזי בר נש אצבעאן קמי ההוא נהורא דשרגא, בעי לאכפייא לון קמיה, בגין דההוא נהורא שלטא עלייהו, ואינון נהרין מניה, בשאר ברכאן בעינן לזקפא לון לאצבעאן, בגין לאחזאה קדושה עלאה דדרגין עלאין דשלטין על כלא, דשמא קדישא אתעטר בהו ואתקדש בהו, ואתברכין כלהו דרגין כחדא, ונהרין מגו בוצינא עלאה דכלא, ובגין כך בעינן לזקפא לון לעילא, והכא בעינן לאכפייא אצבעאן קמי שרגא, בגין לאחזאה דרגין דלתתא, דנהרין מגו בוצינא דלעילא, ומהכא שלטין ונהרין מינה, ואינון מאורי האש. בכל יומא אנן מברכין מאורי אור, דאינון נהרין עלאין דקיימן בההוא אור קדמאה, ואתברכין כלהו דרגין, ונהרין כלהו כחדא מגו בוצינא עלאה, והני אקרון מאורי האש, ובגיני רזא דא מברכין בורא מאורי האש. ואי תימא אמאי בורא, ולא אמרו מאיר מאורי האש, הואיל וקא נהרין מההוא אש, מההוא בוצינא מברכא, אלא כיון דעאל שבתא, כל אינון דרגין דלתתא, וכל אינון דנהרין ושלטין, כלהו עאלין ואתכלילו בהאי שרגא, ואתטמרו ואתגניזו ואתנטרו ביה, ולא יתחזון ביה, אלא ההוא נקודא בלחודהא, וכלהו אתטמרו בגווה כל יומא דשבתא, כיון דנפק שבתא, אפיק לון לכל חד וחד, כאילו היהא שעתא אתבריא ונפקו כלהו, ואתבריא כמלקדמין, ואתמניאו על דוכתייהו לשלטאה, כדין אתברכא האי שרגא, ואתכפייין קמיה לאנהרא, כיון דנהרין, כדין אתמנן כל חד וחד על דוכתיה.

כגוונא דא אינון דרגין עלאין דאקרון מאורי אור, שלטין ביממא, ונהרין מגו בוצינא עלאה, בשעתא דרמש ליליא, ההוא בוצינא עלאה כניש לון, ואעיל לון בגויה, עד דנהיר יממא, כיון דמבריכן ישראל על נהורא ביממא, כדין אפיק לון בשלימו דנהורא. ועל דא מבריכן יוצר המאורות, ולא אמרי בורא (ס"א אלא יוצר), והכא בורא מאורי האש, בגין דאינון דרגין לתתא. וכלא איהו רזא דאצבעאן, בהו רמיז דרגין עלאין ודרגין תתאין, דרגין עלאין אשתמודעאן בזקיפו דאצבעאן לעילא, ובזקיפו דאצבעאן אתברכן דרגין עלאין ודרגין תתאין כחדא, ובמאיכו דאצבעאן אתברכן לאנהרא דרגין תתאין לחודייהו. ורזא דא טופרי דאחורי אצבעאן, ואצבעאן לחודייהו לגו, טופרי דאחורי אצבעאן אינון אנפין אחרנין, דאצטריכו לאנהרא מגו ההוא שרגא, ואינון אנפין דאקרון

זוהר חלק ב דף רח/ב

אחוריים, אצבעאן לגו בלא טופרין, אלין אינון אנפין פנימאן אתכסיין, ורזא דא (שמות לג כג) וראית את אחורי, אלין אחורי, אצבעאן לאחורא בטופריהון, ופני לא יראו, אלין אצבעאן לגו בלא טופרין, דאינון אנפין פנימאין. וכד מבריכין על שרגא, בעי לאחזאה אחורי אצבעאן בטופרין, לאתנהרא מגו ההוא שרגא, ופנימאי דאצבעאן לא אצטריכו לאכפיא (נ"א לאחזאה) לון, לאתנהרא מגו ההוא שרגא, דהא אינון לא נהרין אלא מגו שרגא עלאה דלעילא לעילא, דאיהי טמירא וגניזא דלא אתגלייא כלל, ואינון לא נהרין מגו שרגא דאתגלייא כלל, בגין כך בעי לאחזאה אחורי אצבעאן בטופרין, ופנימאי דאצבעאן לא בעי לאחזאה קמי האי שרגא, טמירין אינון ובטמירו אתנהרין, פנימאין אינון ומפנימאין אתנהרין, עלאין אינון ומעלאה אתנהרין, זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי. ובעי לארחא בבוסמין כד נפיק שבתא, על דאסתלק ההוא רוחא, ונפשא דבר נש אשתארת בערטולא (ס"א אשתנית בקרטופא), בגין ההוא סליקו דאסלק רוחא מניה, והא אוקמוה. כתיב (בראשית כז כז) וירח את ריח בגדיו, הא אוקמוה. תא חזי כתיב וירח את ריח בגדיו, הא אוקמוה, אינון לבושין דאדם קדמאה הוו, דיהב ליה קודשא בריך הוא לאלבשא לון, בגין דהא כד חב אדם, אתעדי מניה ההוא לבושא יקירא דאתלבש ביה בקדמיתא, כד אעיל ליה בגנתא דעדן, ולבתר דחב, אלביש ליה בלבושא אחרא, לבושא קדמאה דאתלבש ביה אדם בגנתא דעדן, איהו הוה (מאינון מלבושין) מאינון רתיכין דאקרון אחוריים, ואינון לבושין דאקרון לבושי טופרא. וכד הוה בגנתא דעדן, כל אינון רתיכין וכל אינון משריין קדישין כלהו סחרין ליה לאדם, ואתנטיר מכלא, ולא הוה יכיל מלה בישא לאתקרבא בהדיה, כיון דחב ואתעדו מניה אינון לבושין, (ס"א ואתלבש בלבושין דחול, ממלין כו') דחיל ממלין בישין ורוחין בישין, ואסתלקו מניה אינון משריין קדישין, ולא אשתארו ביה אלא אינון ראשי טופרי דאצבעאן, דסחרין לון לטופרין סחרנו דזוהמא אחרא. ובגין כך, לא ליבעי ליה לבר נש לרבאה אינון טופרין דזוהמא, דהא כמה דאסגיאן, הכי נמי אסגי עליה קסטורא, וידאג בכל יומא, ובעי לספרא לון, ולא ירמי לון, דלא יעביד קלנא בההוא אתר, דיכיל ההוא בר נש לאתזקא, וכלא כגוונא עלאה, דהא לכלהו אחוריים סחרא סטרא אחרא, ולא אצטריך ליה באתר דעלמא. לבתר עבד ליה לאדם לבושין אחרנין, מטרפי אילנין דגנתא דעדן דארעא, דהא בקדמיתא הוו אינון לבושין, מאינון אחוריים דגנתא דלעילא, והשתא מגנתא דארעא, ונפק מגנתא, ואינון לבושין הוו סלקין ריחין ובוסמין דגנתא, דנפשא מתישבא בהו וחדי בהו, הדא הוא דכתיב, וירח את ריח בגדיו ויברכהו, דהא אתיישבא נפשיה ורוחיה דיצחק בההוא ריחא. בגין דא כד נפק שבתא, בעי לארחא בבוסמין, לאתישבא נפשיה בההוא ריחא, על ההוא רוחא עלאה קדישא דאסתלק מניה, וההוא ריחא מעליא דבוסמין איהו הדס, דהא קיומא דאתר קדישא דנשמתין נפקין מניה הדס איהו, ודא איהו קיומא דנפשא כגוונא דלעילא, לאתקיימא מההוא ערטולא דאשתארת. כד נפק שבתא, אתלבש אדם באינון לבושין דגנתא דעדן דארעא, דסלקין ריחין

ובוסמין, לקיימא נפשיה על ההוא רוחא קדישא עלאה יקירא דאסתלק מניה, והדס איהו קיומא דנפשא ודאי, כגוונא עלאה דאתקיימא קיומא דנפשא. ההוא רוחא עלאה דנחית עליה דבר נש בחדו, וחדוי לנפשיה, כדין קיימא נפשא דבר נש כגוונא דעלמא דאתי, דזמין

זוהר חלק ב דף רט/א

לאתהנאה מניה, כמה דבר נש אהני להאי רוחא בעלמא דא, הכי ההוא רוחא אהני ליה לבר נש לעלמא דאתי, דכתיב (ישעיה נח יד) אז תתענג על יהו"ה וגו', וכתיב והשביע בצחצחות נפשך, כמה דבר נש רוי לההוא ענוגא ואהני ליה, הכי נמי איהו רוי ליה לעלמא דאתי, כדין כד בר נש זכי ואשלים שלימו דיקרא דשבתא כדקאמרן, קודשא בריך הוא קארי עליה, ואמר (שם מט ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. קם רבי אבא ושאר חברייא, ונשקו רישיה, בכו ואמרו, זכאה חולקנא דארחא דא זמין קודשא בריך הוא לקבלן, אמר רבי אבא, לי זמין קודשא בריך הוא ארחא דא, בגין לאתחברא עמכון, זכאה איהו חולקי דזכינא לארחא דא. אמר להו, אימא לכו מה דחמינא יומא דא, נפקנא לארחא וחמינא נהורא חדא, ואתפלג לתלת נהורין, ואזלו קמאי ואתטמרו, ואמינא ודאי שכינתא חמינא זכאה חולקי, והשתא אינון תלת נהורין דחמינא, אתון אינון, ודאי אתון נהורין ובוצינין עלאין, לאנהרא בעלמא דין ובעלמא דאתי. אמר רבי אבא, עד הכי לא ידענא דכל אלין מרגלן סתימין הוו תחות ידיכו, כיון דחמינא דהא ברעותא דפקודא דמאריכון אתאמרו מלין אלין, ידענא דכלהו מלין סלקין יומא דא לגו כורסייא עלאה, ונטיל לון ההוא מארי דאנפין, ועביד מינייהו עטרין למאריה, ויומא דא מתעטרין שתין (נ"א שבעין) רתיכין קדישין ליקרא דכרסייא, באלין מלין דאתאמרו הכא יומא דא. אדהכי זקף עינוי, וחמא דאערב שמשא, אמר רבי אבא, נהך לגבי האי כפר דאיהו קריב לגבן במדברא, אזלו וביתו תמן, בפלגות ליליא קם רבי אבא ושאר חברייא לאשתדלא באורייתא, אמר רבי אבא, מכאן ולהלאה נימא מלין לאתעטרא בהו צדיקיא דבגנתא דעדן, דהשתא איהו זמנא דקודשא בריך הוא וכל צדיקיא דבגנתא דעדן צייתין לקליהון דצדיקיא די בארעא. פתח רבי אבא ואמר, (תהלים קטו יז) השמים שמים ליהו"ה והארץ וגו', האי קרא אית לאסתכלא ביה, והכי אצטריך למימר, השמים ליהו"ה והארץ נתן לבני אדם, מאי השמים שמים, אלא הכא אית לאסתכלא, בגין דאית שמים, ואית שמים, שמים לתתא וארץ לתתא מנייהו, שמים לעילא וארץ לתתא מנייהו, וכל דרגין עלאין ותתאין כלהו כגוונא דא אלין באלין. שמים לתתא אינון עשר יריעות, כמה דאת אמר (שם קד ב) נוטה שמים כיריעה, וקודשא בריך הוא עבד לון, ומשריין די בגווייהו, לאנהגא ארעא תתאה, תשיעאה אנהיג לתתאי, דסחרן כקופטרא דקולטא, עשיראה איהו עיקרא, ובכלהו משריין ממנן עד שביעאה, משביעאה ולהלאה אית נהורא דאתפשט לתתא מגו כורסייא עלאה, ונהיר לעשיראה, ועשיראה מההוא נהירו דנקטא יהיב לתשיעאה, ואיהו לתמינאה ולתתא. האי תמינאה, כד אתפקדון חילי דכוכביא ואפיק לון, ההוא נהירו קיימא, ויהיב חיליה לכל חד וחד, לאתמנאה בההוא אתר דאצטריך, דכתיב (ישעיה מ כו) והמוציא במספר צבאם וגו', מרב אונים, דא איהו זהרא דלעילא דאקרי רוב אונים. ובכל רקיעא ורקיעא אית ממנא, ואתפקד על עלמא ועל ארעא לאנהגא כלא, בר ארעא דישראל דלא אנהיג לה רקיעא ולא חילא אחרא, אלא קודשא בריך הוא בלחודוי, והא אוקמוה. ואי תימא היך שריא למגנא רקיעא על ארעא דישראל, והא מטרא וטלא מרקיעא נחית עלה כשאר כל ארעא אחרא, אלא בכל רקיעא ורקיעא אית ממנן שלטין על עלמא,

זוהר חלק ב דף רט/ב

והוא ממנא דשלטא על ההוא רקיעא, יהיב מחילא דאית ליה לההוא רקיעא, (בגין למיהב לתתא), וההוא רקיעא נקיט מההוא ממנא, ויהיב לתתא לארעא, וההוא ממנא לא נקיט אלא מתמצית דלעילא, אבל ארעא קדישא, לא שליט על ההוא רקיעא דעליה ממנא אחרא, ולא חילא אחרא, אלא קודשא בריך הוא בלחודוי, ואיהו פקיד לארעא קדישא בההוא רקיעא. בכל רקיעא ורקיעא אית פתחין ידיען, ושולטנו דכל ממנן מפתחא לפתחא רשימא, ומההוא פתחא ולהלן לא שלטא אפילו כמלא נימא, ולא עאל דא (אפילו) בתחומא דפתחא דחבריה, בר כד אתיהיב ליה רשו לשלטאה חד על חבריה, כדין שלטין מלכין די בארעא חד על חבריה. באמצעיתא דכלהו רקיעין, אית פתחא חדא דאקרי גבילו"ן, ותחות האי פתחא אית שבעין פתחין אחרנין לתתא, ושבעין ממנין נטרין מרחיק תרי אלפין אמין, דלא קרבין לגביה, ומההוא פתחא ארחה סליק לעילא לעילא, עד די מטא לגו כורסייא עלאה, ומההוא פתחא לכל סטרין דרקיעא, עד תרעא דפתחא דאקרי מגדו"ן (ס"א מגדו"ן), דתמן איהו סיומא דרקיעא דתחומא דארעא דישראל. וכל אינון שבעין פתחין, דרשימין גו ההוא פתחא דאקרי גבילו"ן, כלהו רשימין בכורסייא קדישא, וכלהו קרינן לון שערי צדק, דלא שליט אחרא עלייהו, וקודשא בריך הוא פקיד לארעא דישראל בההוא רקיעא, מפתחא לפתחא בפקידו כמה דאצטרין, ומתמציתא דההוא פקידא נטלין אינון שבעין ממנן, ויהיבין לכלהו ממנן אחרנין. בגנתא דעדן דלתתא, רקיעא דקיימא עליה אית ביה רזין עלאין, כד עבד קודשא בריך הוא רקיעא, אייתי אש ומים מגו כורסי יקריה, ושתף לון כחדא, ועבד מנהון רקיעא לתתא, ואתפשטו, עד דמטו לההוא אתר דגנתא דעדן, ויתבו. מה עבד קודשא בריך הוא, נטל משמים עלאין קדישין אש ומים אחרנין, דמשתכחין ולא משתכחין, דאתגליין ולא אתגליין, ומאינון אש ומים דאתנטלו משמים עלאין, עבד מנייהו מתיחו דרקיעא, ומתח ליה על האי גנתא דלתתא, ומתחבר גו רקיעא אחרא. ארבע גווינן בההוא מתיחו דרקיעא דעל גנתא, חיור וסומק ירוק ואוכם, לגבי הני גווינן אית ארבע פתחין, לתתא מההוא מתיחו דרקיעא, ואינון פתחין לארבע סטרין דרקיעא דעל גבי גנתא, מאינון אש ומים דאתעביד מנהון ההוא רקיעא. ומתפתחין בארבע פתחין ארבע נהורין, לסטר ימינא בההוא פתחא, מגו מתיחו דסטר (נ"א מיא) ימינא, נהרין תרין נהורין באינון תרין פתחין, בפתחא דימינא ובפתחא דאיהו (נ"א לגו נפקא נהורא ואיהו אנפין) לקבל אנפין. גו נהורא דנהיר לסטר ימינא, אתרשים את חד נהיר ובלית (נ"א ולהיט), ונציץ בנציצו מגו ההוא נהורא, ואיהו את מ', וקיימא באמצעיתא דההוא נהורא דפתחא, את דא סלקא ונחתא, ולא קאים באתר חד, ההוא נהורא נטיל לההוא את ואפיק לה, בגין כך לא קיימא באתר חד. גו נהורא דנהיר בסטרא דאיהו לקבל אנפין, אתרשים את חד דנהיר ובלית, ונציץ בנציצו גו ההוא נהורא, ואיהו את ר', ולזמנין אתחזי ב' (נ"א ד), וקיימא באמצעיתא דההוא נהורא דפתחא, וסלקא ונחתא, לזמנין אתגליא ולזמנין לא אתגליא, ולא קיימא באתר חד. אלין תרין אתוון קיימין, וכד נשמתא דצדיקיא עאלת בגנתא דעדן, אלין תרין אתוון נפקין מגו ההוא נהורא, וקיימין על ההיא נשמתא, וסלקי ונחת, כדין מאינון תרין פתחין, מקדמי ונחתי מעילא תרין רתיכין, רתיכא חדא עלאה דאיהו רתיכא דמיכא"ל רב סגנין, רתיכא תניינא דאיהו רתיכא מההוא רב ממנא דאקרי בוא"ל, ודא איהו שמשא יקירא

זוהר חלק ב דף רי/א

דאקרי רפאל, ואלין נחתין וקיימין על נשמתא, ואמרין לה שלום בואך, יבא שלום יבא שלום. כדין אינון תרין אתוון סלקין, וקיימין באתרייהו, ואתגניזו גו ההוא נהורא דאינון פתחין. תרין פתחין אחרנין, תרין נהורין אחרנין קא מלהטין מנהירו דאשא באינון פתחין, חד לסטר שמאלא וחד לאחורא, תרין אתוון אחרנין מלהטין באינון נהורין, ונציצין בגווייהו, את חד ג', ואת חד נ', וכד אתוון קדמאי מתהדרן לאתרייהו, אלין תרין אחרנין נציצין, סלקין ונחתין, נפקין מאינון נהורין, וקיימין על נשמתא. כדין נחתין תרין רתיכין מאינון תרין פתחין, רתיכא חדא איהו

רתיכא דגבריאל רב ממנא ויקירא, רתיכא תניינא איהי רתיכא אחרא קדישא דנוריא"ל רב ממנא, ונחתינ מאינון פתחין, וקיימין על נשמתא, ואתוון מתהדרן לאתרייהו. כדין אלין תרינ רתיכין עאלין לגו היכלא חדא טמירא דגנתא דאקרי אהלו"ת, ותמן תריסר זיני דבוסמין גניזין, דכתיב (שיר ד יד) נרד וכרכם קנה וקנמון וגו', ואינון תריסר זיני דבוסמין דלתתא. ותמן כל אינון לבושין דנשמתין, דאתחזון לאתלבשא בהו כל חד וחד כדקא חזי, בההוא לבושא אתרשימו כל אינון עובדין טבין דעבד בהאי עלמא, וכלהו רשימין ביה, ומכריזי, האי איהו לבושא דפלניא, ונטלין לההוא לבושא, ואתלבשת ביה ההיא נשמתא דצדיקיא בגנתא, כגוונא דדיוקנא דהאי עלמא. והני מילי מתלתין יומין ואילך, דהא כל תלתין יומין לית לך נשמתא דלא תקבל עונשא עד לא תיעול לגנתא דעדן, כיון דקבילת עונשא, עאלת לגנתא דעדן, כמה דאוקמוה, לבתר דאתלבנת אתלבשת. כיון דאתלבשת בהאי לבושא, יהבין לה אתר כמה דאתחזי לה, כדין כל אינון אתוון נחתינ, וסלקין אינון רתיכין. ההוא רקיעא אהדר תרינ זמנין בכל יומא, בההוא נטילו דהאי רקיעא אחרא דמתדבק ביה, והאי רקיעא לא נפיק לבר מגנתא. רקיעא דא מרקמא בכל זיני גונוין, תרינ ועשרין אתוון רשימין מחקקן בההוא רקיעא, כל את ואת נטיף טלא ממנא (ס"א מטלא) דלעילא, על גנתא, ומההוא טלא דאתוון, אתסחיין אינון נשמתין, ומתסיין בתר דטבלו בנהר דינור לאתדכאה, וטלא לא נחית אלא מגו אתוון דרשימין ומחקקן בההוא רקיעא, בגין דאינון אתוון כללא דאורייתא, וההוא רקיעא רזא דאורייתא, דהא מאש ומים דאורייתא אתעביד. ועל דא אינון נגדין טלא על כל אינון דאשתדלו באורייתא לשמה בהאי עלמא, ואלין מלין רשימין בגנתא דעדן, וסלקין עד ההוא רקיעא, ונטלין מאינון אתוון ההוא טלא, לאתזנא ההיא נשמתא, דהא הוא דכתיב (דברים לב ב) יערף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי. באמצעייתא דהאי רקיעא, קיימא פתחא חדא, לקבל פתחא דהיכלא דלעילא, דבההוא פתחא פרחין נשמתין מגנתא דלתתא לעילא, בחד עמודא דנעיץ בגנתא עד ההוא פתחא. גו ההוא רקיעא (נ"א עמודא) בההוא פתחא דאיהו באמצעייתא דרקיעא דבגנתא, עאלין בגוה תלת גונוין דנהורא כלילן כחדא, ונהרן לגונוין דההוא עמודא, וכדין רקיעא (נ"א עמודא) דא נציץ ואתלהיט בכמה גונוין (נ"א נהורין) דמתלהטן. בכל שעתא נהרין צדיקיא מההוא זיוא עלאה, אבל בכל שבתא ושבתא ובכל ריש ירחא, אתגלייא שכינתא יתיר משאר זמני בהאי רקיעא, ואתיין כלהו צדיקיא וסגדין לגביה. זכאה חולקיה מאן דזכי להני לבושי דקאמרן, דמתלבשן בהו צדיקיא בגנתא דעדן (לתתא), אלין מעובדין טבין דעביד

זוהר חלק ב דף רי/ב

בר נש בהאי עלמא בפקודי אורייתא, ובהון קיימא נשמתא בגנתא דעדן לתתא, ואתלבשת בהני לבושין יקירין. כד סלקא נשמתא בההוא פתחא דרקיעא לעילא, אזדמנן לה לבושין אחרנין יקירין עלאין, דאינון מרעותא וכונה דלבא באורייתא ובצלוחתא. דכד סלקא ההוא רעותא לעילא, מתעטר בה מאן דמתעטרא, ואשתאר חולקא לההוא בר נש, ואתעבד מניה לבושין דנהורא, לאתלבשא בהו נשמתא לסלקא לעילא, ואף על גב דאוקמוה דאינון לבושין בעובדין תליין, אלין לא תליין אלא ברעותא דרוחא כמה דאתמר, לקיימא גו מלאכין רוחין קדישין. ודא איהו ברירו דמלה, ובוצינא קדישא אוליף הכי מאליהו, לבושין דלתתא בגנתא דארעא בעובדין, לבושין דלעילא (ס"א ברוחא ורעותא וכוונה דלבא) ברעותא וכוונא דרוחא בלבא. ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו' (בראשית ב י) הא אוקמוה, אבל בהאי גנתא דלתתא, נהר יוצא מעדן ודאי, ואצטריך למנדע האי נהר דנפיק בגנתא דלתתא באן אתר עקרא ושרשא דיליה, באן אתר, בעדן, עדן דא רזא עלאה איהו, ולא אתייהב רשו לשלטאה ביה עינא דסכלתנו. ורזא דמלה, אלמלי אתר דא אתמסר לתתא לאתגלאה, אתר דעדן עלאה קדישא אתמסר אוף הכי למנדע, אלא (נ"א אבל) בגין טמירו דיקרא דעדן עלאה קדישא, אתמטר ואתגניז עדן תתאה, דההוא נהר נגידי ונפיק

מניה, ועל דא לא אתמסר לאתגלאה, אפילו לאינן נשמתין דבגנתא דעדן. כמה דהאי נהר אתפרש ונפיק מגו עדן לאשקאה לגנתא דלעילא, הכי נמי מגו ההוא פתחא דאמצעייתא דגנתא, נפיק חד נהורא דאתפרש לארבע סטרין, בארבע פתחין דקאמרן, אתר דקיימין אינן אתוון רשימן, וההוא נהורא דאתפרש לארבע נהורין בארבע אתוון דניצוצין, (נ"א ונפקין) נפיק מעדן אתר דזהרא נקודה תתאה לעילא, וההוא נקודה אתנהיר ואתעביד עדן לאנהרא, ולא אית מאן דשליט למחמי ולמנדע להאי נקודה, בר ההוא נהירו דאתפשט מניה, דסגדין לקמיה אינן צדיקיא דבגנתא דעדן כמה דאתמר. והאי נקודה תתאה איהי גנתא לגבי עדן עלאה, אתר דלא אתייהיב למנדע ולאסתכלא, על כל דא כתיב (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהי"ם זולתך. שמא דא אתפרש, אלהי"ם זולתך, דא נקודה תתאה קדישא, דאיהו ידע האי עדן דלתתא דטמיר בגנתא, ולית אחרא מאן דידע ליה. אלהי"ם זולתך, דא עדן עלאה על כלא, דאיהו רזא דעלמא דאתי, דאיהו ידע לנקודה תתאה, בחד צדיק דנפיק מניה, נהר דרוי ליה, ולית מאן דידע ליה בר איהו, דכתיב אלהי"ם זולתך, דאיהו אחיד לעילא לעילא עד אין סוף. והאי נהר דנפיק מעדן לתתא, רזא איהו לחכימין, ברזא דכתיב (ישעיה נח יא) והשביע בצחצחות נפשך, ומלה דא אתפרש לעילא ותתא, נשמתא דנפקא מהאי עלמא דחשוכא, איהי תאיבת למחמי בנהירו דעלמא עלאה, כהאי בר נש דתאיב למשתי בתאיבו למיא, הכי כל חד וחד איהו צחצחות, כמה דאת אמר (שם ה יג) צחה צמא, צמא מאינן צחות דנהורין דגנתא, ורקיעא והיכלין דגנתא. וההוא נהר דנפיק מעדן, כל אינן נשמתין בלבושי יקר, יתבין על ההוא נהר, ואלמלא ההוא לבושא לא יכלין למסבל, וכדין מתישבן ורוון באינן צחות ויכלי למסבל, וההוא נהר איהו תקונא דנשמתין לאתישבא, ולאזנא ולאנתהנא מאינן צחות, ונשמתין אתהנן (נ"א אתתקנן) על ההוא נהר ומתישבן ביה. ההוא נהר עלאה דלעילא אפיק נשמתין, ופרחין מניה לגו גנתא, האי נהר דלתתא בגנתא דארעא, אתקין נשמתין לאתתקנא לאתישבא באינן

זוהר חלק ב דף ריא/א

צחות. כגוונא דא בהאי עלמא לבר, בריחא דמיא מתישבא נפשא לאתנהרא, דהא מעיקרא כגוונא דא נפקא. ובגין דמתקנן נשמתין על ההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן, יכלין לאתישבא באינן צחות עלאין, ולסלקא לעילא בההוא פתחא דאמצעייתא דרקיעא. וחד עמודא דקאים באמצעות גנתא דקאמרן, בההוא עמודא סלקין לעילא, בגו ההוא פתחא דרקיע, וביה סחרניה אית ביה (ישעיה ד ה) ענן ועשן ונגה, ואף על גב דאוקמוה להאי קרא, אבל ענן ועשן אלין מלבר, ונגה מלגו, ודא איהו לחפיה על אינן דסלקין לעילא, דלא יתחזון מקמי אינן דיתבין לתתא. והא הכא רזא דרזין, כד (נ"א בעי קודשא בריך הוא לאתתקנא האי נקודה וכו'), האי נקודה בעא לאתתקנא בתקונוי ולאקשטא, בשבתי ובזמני ובהגי, משדר ארבע אנפין דנשר, וקיימין על היכלא דאקרי דרור, והיינו מר דרור, ובגין דא בשתא דיובלא בעינן לאכרזא דרור, כמה דאת אמר (ויקרא כה י) וקראתם דרור. ואינן ארבע אנפין יהבין קלא, ולית מאן דישמע ליה בר אינן נשמתין דאתחזון לסלקא, ואינן מתכנשין תמן, ונטלי לון אלין ארבע אנפין, ואעלין לון לגו בההוא עמודא דקיימא באמצעייתא, ובההיא שעתא סלקא ההוא עמודא דעננא ואשא ותננא, ונגה מלגו. ואלין תרין אקרון (ישעיה ד ה) מכון הר ציון ומקראיה, מכון הר ציון דא איהו תקונא דלעילא, כד נקודה תתאה מתקשטא, ואינן מקראיה דההיא נקודה לאתקשטא. כיון דסלקין אלין נשמתין עד ההוא פתחא דרקיעא, כדין ההוא רקיעא סחרא סחרני דגנתא תלת זמנין, ומקל נעימו דסחרא ההוא רקיעא, נפקין כל אינן נשמתין, ושמעין ההוא נעימו דההוא רקיע, וחמאן ההוא עמודא דסלקא אשא ועננא ותננא ונגה דלהיט, וסגדין כלהו. כדין נשמתין סלקין בההוא פתחא, עד דסלקין לגו עגולא דסחרא בההיא (נ"א לההוא) נקודה, כדין חמאן מה דחמאן, ומגו נהירו וחדוותא מההוא דחמאן, סלקין ונחתין, קרבין ורחקין. ואיהי תאיבא לגבייהו

ומתקשטא בנהירו, כדין אלביש קנאה (מנהורא) חד צדיק עלאה, ואסתכל בנהורא ושפירו דהאי נקודה ובתקונהא, ואחיד בה, וסליק לה לגביה, ונהיר נהורא בנהורא, והווי חד. כל חילא דשמיא פתחי בההיא שעתא ואמרי, זכאין אתון צדיקיא נטרי אורייתא, זכאין אינון דמשתדלין באורייתא, דהא חדוותא דמאריכון הוי בכו, דהא עטרא דמאריכון מתעטר בכון. כדין כיון דנהרין נהורא בנהורא, תרין נהורין מתחברן כחדא ונהרין, לבתר אינון גוונין נחתין, ואסתכלן לאשתעשעא באינון נשמתין דצדיקיא, ומתקני לון לעטרא לעילא, ועל דא אתמר, עין לא ראתה אלהי"ם זולתך יעשה למחכה לו. פתח רבי שמעון ואמר, כתיב (יחזקאל א כב) ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה, האי קרא אוקמוה, אבל אית רקיע ואית רקיע, רקיעא דלתתא איהו קיימא על גבי ארבע חיון, ומתמן אתפשט ושרי דיוקנא דחד נוקבא דאחורי דכורא, ודא איהו רזא דכתיב (שמות לג כג) וראית את אחורי, כמה דאת אמר (תהלים קלט ה) אחור וקדם צרתני, וכתיב (בראשית ב כא) ויקח אחת מצלעותיו. רקיע דלעילא איהו קיימא על גבי חיון עלאין, ומתמן אתפשט ושאר דיוקנא דחד דכורא, דאיהו רזא עלאה. והני תרין רקיעין, חד אקרי קצה השמים, וחד אקרי מקצה השמים, דכתיב (דברים ד לב) ולמקצה השמים ועד קצה השמים. ראשי החיה דלתתא, אינון ארבע חיון, דאינון רשימין (נ"א נהורין) עלאין, על אינון ארבע אתון רשימין די בגו אינון ארבע פתחין דבגנתא דעדן. ואף על גב דאמרן עדן דלתתא בארעא, הכי הוא ודאי, אבל כלא רזא עלאה איהו. כמה דאתמר

זוהר חלק ב דף ריא/ב

דהאי נקודה דקארן, כמה דאית לה חולקא לעילא, הכי נמי אית לה חולקא לתתא בארעא, והאי גנתא לתתא איהו חולקא דהאי נקודה, לאשתעשעא ברוחי דצדיקיא בארעא. ואתהני בכל סטרין לעילא ותתא, לעילא בצדיק, לתתא בההוא איבא דצדיק, ולא אשתכח שעשועא עילא ותתא אלא בצדיק, והאי גנתא איהו מההיא נקודה דאקרי עדן, (נקודה דנטלא מאימא עלאה טמירא, איהי גן עדן דארעא). אינון ראשי החיה, אלין ארבע רישי אנפין, חד אריה, דכתיב (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין, וחד שור, דכתיב ופני שור מהשמאל, וחד נשר, דכתיב ופני נשר לארבעתן, אדם כללא דכלא, דכתיב ודמות פניהם פני אדם. ואלין ארבע רישי נהרין דמטולהון, (ס"א חיון דנטלין) לכורסייא קדישא, ומגו מטולא דלהון זעין, ומההיא זיעא דמטולא דלהון, אתעביד ההוא נהר די נור, דכתיב (דניאל ז י) נהר די נור נגיד ונפק מן קדמוהי, אלף אלפין ישמשונה. ונשמתין כד סלקין, אתסחיין בההוא נהר די נור, וסלקין לקורבנא, ולא אתוקדן, אלא אתסחיין. תא חזי מסלמנדרא, דעבדין מנה לבושא, ומגו דאיהי מנורא, לא אתסחיא ההוא לבושא אלא בנורא, אשא אכיל זוהמא דביה, ואתסחי ההוא לבושא. הכי נמי נשמתא די נור דאתנטילת מגו כורסייא קדישא, דכתיב בה (שם) כרסיה שביבין די נור, בזמנא דבעיא לאתסחיא מההוא זוהמא דבה, אתעברת בנורא ואתסחיא, ונורא אכלא כל ההוא זוהמא די בנשמתא, ונשמתא אתסחיא ואתלבנת. ואי תימא אי הכי עונשא לית לה לנשמתא בהאי, תא חזי ווי לנשמתא דסבלא אשא נוכראה, ואף על גב דאיהי אתלבנת, אבל כד זוהמא איהו סגי עלה, ווי לנשמתא דסבלת ההוא עונשא. בגין דההוא זוהמא בתרי זמני אתלבנת בנורא, זמנא קדמאה כיון דקבילת עונשא בגופא, אזלא נשמתא, ונטלי לה ואעלין לה בגו אתר חד דאקרי בן הנם, ואמאי אקרי בן הנם, אלא אתר חד איהו בגיהנם, דתמן אתצריפו נשמתין בצרופא לאתלבנא, עד לא עאלין בגנתא דעדן. (ואי זכאין אינון נשמתין כד אעלין לון בההוא אתר), תרין מלאכין שליחן זמינן בגנתא דעדן וקיימין לתרעא, וצווחין לגבי אינון ממנן דבההוא אתר דגיהנם, בגין לקבלא ההיא נשמתא, וההיא נשמתא עד לא אתלבנת בנורא, אינון שליחן צווחין לגבייהו ואמרי הנם, ובזמנא דהיא אתלבנת, אינון ממנן נפקין עמה מההוא אתר, וזמיני לה לגבי פתחא דגנתא דעדן דתמן אינון שליחן, ואמרי לון הנם, הא אינון נשמתין דהא אתלבנו, כדין אעלין לההיא נשמתא בגנתא דעדן. וכמה איהי

תבירא מגו ההוא תבירו דאתלבנותא דגיהנם, (ס"א דהוא) דההיא תבירו דאשא תתאה, ואף על גב דנחית מלעילא, (אבל) כיון דמטא לארעא לתתא, איהו אשא דלא דקיק, ונשמתא אתענשא ביה, ואתברת. כדין קודשא בריך הוא אפיק שמשא, דנהיר מאינון ארבע פתחין דנהרין ברקיעא דעל גנתא, ומטא לההיא נשמתא, ואתסיאת, הדא הוא דכתיב (מלאכי ג כ) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה. זמנא תניינא, לבתר דיתבא בגנתא דעדן דלתתא, כל ההוא זמנא דיתבא, ועד כען לא אתפרשת מאינון מלין דחיזו דהאי עלמא מכל וכל, וכד סלקין לה לעילא, אצטריך לאתפרשא מכל חיזו ומכל מלין דלתתא, ואעברו לה בההוא נהר די נור, כדין נשמתא אתלבנת ביה מכל וכל, ונפקת ואתחזיאת קמי מאריה דעלמא, בריכא (ד"א ברירא) מכל סטרין, כיון דאסתכלת בההוא נהורא אתסיאת, ואשתלימת מכלא, וכדין קיימין אינון נשמתין בלבושין, מתעטרין קמי מאריהון, זכאה חולקהון

זוהר חלק ב דף ריב/א

דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי. ואינון נשמתין דבגנתא דעדן לתתא, שטאן בכל רישי ירחי ושבתי, וסלקין עד ההוא אתר דאקרי חומות ירושלם, דתמן כמה ממנן ורתיכין דנטרי אינון חומות, דכתיב (ישעיה סב ו) על חומותיך ירושלם הפקדתי שומרים, וסלקין עד ההוא אתר, ולא עאלין לגו, עד דאתלבנון, ותמן סגדין וחדאן מההוא נהירו, ותייבין לגו גנתא. נפקין מתמן ושטאן בעלמא, וחמאן באינון גופין דחייביא, בההוא עונשא דלהון, דכתיב (שם סו כד) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר, מאי לכל בשר, לאינון שאר גופין דבסחרנייהו, והא אוקמוה. ולבחר משטטי, ומסתכלן באינון מאריהון דכאבין ובני מרעין, ואינון דסבלין על יחודא דמאריהון, ותבין ואמרין ליה למשיחא. בשעתא דאמרין ליה למשיחא צערא דישאל בגלותהון, ואינון חייביא די בהון, דלא מסתכלי למנדע למאריהון, ארים קלא ובכי על אינון חייבין דבהו, הדא הוא דכתיב (שם נג ה) והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעונותינו, תייבין אינון נשמתין וקיימין באורייתא. בגנתא דעדן אית היכלא חדא דאקרי היכלא דבני מרעין, כדין משיח עאל בההוא היכלא, וקארי לכל מרעין וכל כאבין, כל יסוריהון דישאל, דייתון עליה, וכלהו אתיין עליה, ואלמלא דאיהו אקיל מעלייהו דישאל ונטיל עליה, לא הוי בר נש דיכיל למסבל יסוריהון דישאל על עונשי דאורייתא, הדא הוא דכתיב (שם) אכן חליינו הוא נשא וגו', כגוונא דא רבי אלעזר בארעא. בגין דלית חושבנא לאינון יסורין דקיימין עליה דבר נש בכל יומא, על עונשי דאורייתא, וכלהו נחתו לעלמא בשעתא דאתייהבת אורייתא. וכד הווי ישראל בארעא קדישא, באינון פולחנין וקרבנין דהוו עבדי, הוו מסלקין כל אינון מרעין ויסורין מעלמא, השתא משיח מסלק לון מבני עלמא, עד דנפיק בר נש מהאי עלמא, ומקבל עונשיה כמה דאתמר. כד אינון חובין יתיר, דעיילין לון לגו בגו גיהנם, באינון מדורין תתאין אחרנין, ומקבלין עונשא סגי, מסגיאות זוהמא די בנשמתא, כדין אדליקו נורא יתיר למיכל ההוא זוהמא, (ווי לההיא נשמתא דסבלת ההוא עונשא, ועל דא אינון מלאכי חבלה דבגיהנם מטרדין לון בחוטרין דאשא לנערא ההוא זוהמא, ווי לנשמתא דסבלת ההוא עונשא), זכאין אינון דנטרי פקודי אורייתא. ההיא נקודה קדישא דאיהי בעיא לאשתעשע לעילא ולתתא ברוחיהון דצדיקיא כמה דאתמר, כד ההוא נקודה בעא לאשתעשעא לתתא ברוחיהון דצדיקיא, כאמא דחדאת על בנהא ואשתעשע בתהון, הכי נמי בפלגות ליליא איהי נחתא, ואשתעשע בתהו. רקיע דקאמרן דקיימא על גנתא, איהי קיימא על ארבע רישי חיון, ואינון ארבע אתוון דקאמרן אינון רזא דארבע חיון, והאי רקיעא קיימא לתתא (ס"א עלייהו), כמה דאתמר. רקיעא דההיא נקודה קיימא לעילא, על אינון ארבע חיון עלאין דקאמרן, וההוא רקיעא (כגוונא דא מן דא), איהו אתרקם בגוויין קדישין. בהאי רקיע אסתכלן ארבע חיוון, וכל אינון חיילין לתתא, כד האי רקיע אנהיר בגוויין ונציץ, כדין ידעין כל אינון רתיכין, וכל אינון חיילין ומשריין,

דהא טרפא דלהון אזדמן. רקיעא דא מרקמא בכל גוונין קדישין, ביה קיימין ארבע פתחין, רשימין בארבע אתון מנצצן. פתחא חדא רשימא לסטר מזרח, וביה קיימא בההוא פתחא את חד, וההוא את איהי א', ודא נציץ וסליק ונחית בהאי פתחא, פתחא דא נהיר ונציץ מנציצו עלאה, והאי את נציץ ובלייט (ס"א ולהיט) בגויה, ואיהי נחתא וסלקא ואתרשים בההוא פתחא. פתחא תניינא רשימא לסטר צפון, וביה קיימא את חד, ואיהי את ד',

זוהר חלק ב דף ריב/ב

ודא קיימא ונצצא סלקא ונחתא ולהטא בההוא פתחא, לזמנין נציץ בנציצו, ולזמנין אתמר ההוא נהורא ולא נהיר, ועל דא את דא לא קיימא בקיומא תדיר, ואת דא אתרשים בההוא פתחא. פתחא תליתאה איהו פתחא דקיימא לסטר מערב, וביה קיימא את חד דאתרשים ואתנהיר בההוא פתחא, ודא איהו את נ' והאי את נציץ בנציצו בההוא פתחא. פתחא רביעאה דא איהו פתחא דקיימא לסטר דרום, וביה קיימא רשימו דחד נקודה תתאה זעירא, דאתחזי ולא אתחזי, ודא איהי את י', ואלין ארבע אתון לארבע סטריין (נ"א נציץ) בההוא רקיע באינון פתחין. בהאי רקיע רשימין אתון אחרנין (ד"א לארבע סטריין), בכתריין על רישייהו, ואינון עשרין ותרין אתון, מתעטרין בכתריין. רקיעא דא נטיל וסחרא על גבי חיוון, ברשימו דאתון, רזא דחושבן דיחודא, ברזא דצורפא חדא דאתון עלאין, ואינון א"ט ב"ח ג"ז ד"ו. אלין אתון סחרן בההוא רקיעא, ברזא דאתון אחרנין (דרתיכי) עלאין קדישין סתימין, ואינון אתון אחרנין (ס"א עלאין) סתימין סחרין לההוא רקיעא, וכדין אתחזיין אלין אתון בגלגולא (ס"א דהאי רקיעא), דאינון א"ט ב"ח ורשימין בהאי רקיעא. בשעתא דאתנהיר האי רקיעא, אתנהרין ביה ארבע רזין דשמהן קדישין, ואינון צורפא בצרופין דתלתיין ותרין שבילין, כדין נחית טלא מהאי רקיעא, באינון אתון דרזא דשמא קדישא, ואתזנו כל אינון רתיכין וכל אינון חיילין ומשריין קדישין, ונטליי כלהו בחדוה. בשעתא דדינא תליא, אלין אתון אתטמרו ואתגניזו ארבע גו ארבע, ואינון ט"ח ז"ו, בשעתא דאלין אתגניזו ואתטמרו, כדין קלא דסטר צפון אתער, וידעי דדינא שריא על עלמא. בהאי רקיעא אתרשים גוונא חדא דכליל כל גוונין, כד נטיל האי רקיעא מסטרא דמזרח, אינון ארבע רישיין דקאמרן, בארבע (אנפין) אתון, נטליין כלהו במטלנין, וסלקי בסליקו לעילא, וכד אינון נטליין וסלקיין לעילא, אסתלקת מאן דאסתלקת, ואתון אתהדרו ואתחזיין בשלימו, ברזא קדמאה א"ט ב"ח ג"ז ד"ו, ואתרקם ההוא רקיעא, כדין אתנהיר בנהירו. וכד האי רקיעא אתנהיר כמלקדמין באלין אתון, כלהו אתהדרו, ושאגי למטרף טרפא ומזונא, כיון דאינון שאגי וסלקיין קלא, ההוא קלא אשתמע לעילא לעילא, וכדין נטלא ברכאן וקדושן מאן דנטלא. סחרן אתון ומתגלגלן, וסחרן ההוא רקיעא, וקיימן אינון אתון לסטר דרום, כיון דקיימין אינון אתון לסטר דרום, סלקין ונצצן בנציצו ולהטיין. כדין באמצעיתא דההוא רקיעא רשימא חד אתרשים, וההוא רשימו איהו את חד ואיהו י', כיון דאת דא אתרשים ואתחזיא, כדין להטיין אבתריה תלת אתון אחרנין ואינון הו"ה. אלין אתון מנצצן באמצעו דהאי רקיעא, סלקין ונחתין מלהטיין בתליסר (נ"א בתריסר) להטיין. כדין לבתר דאלין תליסר זמנין מלהטן, נחתא מאן דנחתא, ואתכלילת באינון אתון, ואתעטרת בהו ולא אתידעת, כדין כלהו חיילין וכלהו משריין בחידו, וסלקיין שירין ותושבחן. רקיעא דא נטלא תניינות, וסחרא ומתגלגלא, ואינון אתון קדמאי דקאמרן דאינון א"ט ב"ח, כלהו אתכלילו באינון אתון עלאין, רזא דשמא קדישא דקאמרן, וסחרן ההוא רקיעא, וקיימין אינון אתון דהו באמצעיתא רזא דשמא קדישא, כלהו אתרשימו לסטר צפון. ואתרשימו ולא אתרשימו, לית מאן דיסתכל בההוא סטרא, כלהו אתחפיין ואמרי בקל נעימו, ברוך כבוד יהו"ה ממקומו, אתחפיין מסטרא דצפון

זוהר חלק ב דף ריג/א

(ס"א דאנפין) ואמרין דא, אתחפיין מכל סטריין ואמרין דא. רקיעא דא סחרא כמלקדמין, ואתגלגלא מסטרא לסטרא, כדין קל נעימו דמשריין סגיאין בסטרא דא, וקל נעימו משריין סגיאין בסטרא דא, וכן לארבע סטריין. בההיא שעתא ההוא רקיעא אתנהיר בנהירו אחרא, יתיר מכמה דהוה, וקיימא בנהירו בגוון אחרא, כלילא בכל גוויין. ואלין אתוון דקאמרן, סלקין לעילא בההוא רקיעא, ומקבלין לאת חד דאיהי עלאה, דקא מתחברא בשמא דא דאלין אתוון, בגין דאף על גב דאלין אתוון דשמא קדישא, האי איהו שמא דאתכליל לתתא. בגין דרזא דא אתכליל לעילא ואתכליל לתתא, וכד אתכליל לתתא, אלין אתוון סלקין לקבלא לאת חד (ד"א יו"ד), דהא מההוא את אתזנו אלין אתוון לתתא, וההוא את איהו ו', ונחית ואתחברו אלין אתוון בההוא את, וכדין כלהו בעטורא חדא, ואתעביד שמא שלים. לתתא שמא שלים ולא שלים, שמא שלים בחמש אתוון, (ד"א ולא שלים דתשע אתוון, שמא שלים בחמש אתוון), איהו ויהו"ה, רזא דכר ונוקבא ברמיזו. שמא שלים בתשע אתוון, אינון יהו"ה אלהי"ם, דא איהו שמא שלים מכלא, שמא אחרא איהו ברמיזו, ואיהו בחמש כדקאמרן, אבל דא איהו שלים בכלא. כיון דמתחברן אלין אתוון, ההוא רקיעא אתנהיר בתלתין ותריין נהורין, כדין כלא איהו בחדוה, כלא קאים ברזא חדא עילא ותתא, כל אינון רתיכין, וכל אינון משריין, כלהו קיימין ברזא דשלימו, וכל דרגין מתתקנן על אתריהו, כל חד וחד כדקא יאות. בהאי רקיעא קאים לסטר צפון חד שלהובא נהיר, דלא שכיך תדיר, ואיהו רשים באתוון אחרנין לימין, ואינון עשר שמהן, וסלקין לשבעין שמהן, וכלהו רשימין בהאי רקיעא, ונהרין כלהו כחדא. מהאי רקיעא נטלין כל אינון רקיעין דלתתא דלסטר קדושה, עד דמטו לאינון רקיעין אחרנין דלסטר אחרא, ואלין אקרון יריעות עזים, כמה דאת אמר ויעש יריעת עזים לאהל על המשכן. בגין דאית יריעות ואית יריעות, יריעות המשכן אינון יריעות דאקרון רקיעי חיוון דמשכנא קדישא, יריעות עזים אינון רקיעין (ד"א יריעות) אחרנין דסטרא אחרא, אלין רקיעין ברזא דרתיכין דרוחין קדישין, ואלין רקיעין דלבר, דקיימין במלין דעלמא, ואינון סטריין דתיאובתין ועובדין דגופא. ואלין חפיין על אינון רקיעין דלגו, כקליפה על מוחא, רקיעין דלגו אינון ההוא קלישו דקיימא על מוחא, ואלין אקרון שמים ליהו"ה, לשמא חדא דא דלתתא. רקיעין אחרנין לעילא, ואינון רקיעין פנימאין, דאקרון רקיעי החיות, דאינון רזא דשמא קדישא, ברזא דחיון רברבן עלאין. ואלין אינון רזין דאתוון (ס"א רזין עלאין) עלאין ברזי דאורייתא, כללא דעשרין ותריין אתוון מחקקן רשימין, דנפקי מגו רקיעא עלאה תמינאה, דאיהו רקיע דעל גבי חיוון עלאין. והאי איהו דלית ליה חיזו, האי איהו טמיר וגניז לית ביה גוון, כל גוויין מניה נפקי, ביה לית גוון, לא אתחזי ולא אתגליא. האי איהו דאפיק כל נהורין, ביה לא אתחזי לא נהירו ולא חשוך ולא גוון כלל, בר נשמתיין דצדיקיא דחמאן מגו רקיעא תתאה כמבחר כותלא, נהירו דאפיק ונהיר האי רקיעא עלאה, וההוא נהירו דלא פסק לית מאן דידע ליה, לית מאן דקאים ביה. מתחות דא, כל אינון רקיעין אתכלילו בשמא דא אקרי שמים, ואלין (ד"א דשמא קדישא) אקרון השמים, אינון דשמא עלאה אקרי בהון, אינון דשמא קדישא אתעטר בהון, ועל דא כתיב (תהלים קטו טז) השמים שמים ליהו"ה, לההוא גניזו דרקיעא עלאה דקאים

זוהר חלק ב דף ריג/ב

עלייהו. עד הכא רמז לשמא קדישא (נ"א רזא דשמים קדישין), דקודשא בריך הוא אקרי בשמהן, מכאן ולהלאה, לית חכים בסכלתנו דיכיל למנדע ולאדבקה כלל, בר נהירו חד זעיר בלא קיומא (נ"א קיומא דכלא) לאתישבא ביה. זכאה חולקיה מאן דעאל ונפק, וידע לאסתכלא ברזין דמאריה, ולאדבקה ביה, ברזין אלין יכיל בר נש לאתדבקה במאריה, למנדע שלימו דחכמה ברזא עלאה. כד פלח למאריה בצלותא, ברעותא בכוון לבא, אדבק רעותיה כנורא בגחלתא,

ליחידא אינון רקיעין תתאין דסטרא דקדושה, לאעטרא לון בשמא חדא תתאה, ומתמן ולהלאה ליחידא אינון רקיעין עלאין פנימאין, למהוי כלהו חד, בההוא רקיעא עלאה דקיימא עלייהו. ובעוד דפומיה ושפוותיה מרחשן, לביה יכוון, ורעותיה יסתלק לעילא לעילא, ליחידא כלא ברזא דרזין, דתמן תקיעו דכל רעותין ומחשבין, ברזא דקיימא באין סוף, ולכוונא בהאי בכל צלותא וצלותא בכל יומא ויומא, לאעטרא כל יומי ברזא דיומין עלאין בפולחניה. בליליא ישוי רעותיה, דהא אתפטר מעלמא דא ונשמתיא נפקת מניה, ויהדר לה למארי דכלא, בגין דכל ליליא ולייליא (ס"א) ההיא נקודה קיימא לאכללא בגווה אינון נשמתיא דצדיקיא. רזא דרזין למנדע לאינון חכימי לבא, רקיעא דא תתאה, ברזא דההיא נקודה קיימא כמה דאמרן, ההוא רקיעא איהו כליל מעילא ומתתא, ויסודא דיליה לתתא, כהאי שרגא דסלקא נהורא אוכמא, לאתאחדא בנהורא חירורא, ויסודא דילה איהו לתתא בההיא פתילה במשחא. אוף הכי לתתא, ההיא נקודה ביממא אתכלילת מלעילא, ובליליא אתכלילת מתתא באינון נשמתיא דצדיקיא. וכל מלין דעלמא אהדרו כלהו לעקרא ויסודא ושרשא דנפקו מניה, וכמה לילון זמינין לנטלא כל חד וחד מה דאתחזי ליה, כמה דאת אמר (תהלים טז ז) אף לילות יסרוני כליות. נפשא אזלת ושטאת ותבת לההוא עקרא דאתחזי לה, גופא קאים שכיך כאבנא, ואהדר לההוא אתר דאתחזי ליה למשרי עליה, ובגין כך תב גופא לסטריה ונפשא לסטרה, גופא שרי עלוי רזא דסטרא אחרא, ובגין כך אסתאבו ידוי, ובעי לאסחאה לון כמה דאוקימנא. דהא בליליא כלא תב לאתריה, ונשמתיא דצדיקיא סלקין ואתהדרן לאתרייהו, ואתעטרת (בהו) מאי דאתעטרת, ואתכלילת מכל סטריין, כדין סלקא יקרא דקודשא בריך הוא ואתעטר מכלא. בליליא שלטאן ממנון, דאתפקדו על אינון נשמתיא דצדיקיא לסלקא לון לעילא, ולקרבא לון קרבן נייחא לגבי מאריהו, ההוא ממנא דאתפקד על כל אינון משריין, סורי"א שמיה, רב ממנא, כיון דנשמתיא סלקא בכל אינון רקיעין, כדין מקרבין לה לגביה, וארח בה, כמה דאת אמר (ישעיה יא ג) והריחו ביראת יהו"ה, כמה דזמין מלכא משיחא למעבד בעלמא, ועל ידיה אעברו כלהו בפקדונא, על ידיה לאתקרבא להלאה. וכלהו נשמתיא כד אתקריבו לההוא אתר דאתקריבו, ואתחזון תמן, דא איהו רזא, כלהו נשמתיא אתכלילו בההיא נקודה, ונטלא לון זמנא חדא, כמאן דבלע בליעו דמלה, ואתעברא כאתתא דמתעברא. רזא דא למארי מדין, כד האי נקודה אתעברת כאתתא דמתעברא, אתהני מההיא הנאותא דאתכלילת נשמתיא מהאי עלמא, באינון עובדין ובההיא אורייתא דאשתדלת בה ביממא, ונטלא ההוא רעו דהאי עלמא, וביה אתהני בחדוה, ואתכלילת מכל סטריין. לבתר אפיקת לון לבר, ואולידת לון כמלקדמין, ונשמתיא איהי חדתא השתא כמלקדמין, ורזא דא (איכה ג כג) חדשים לבקרים, חדשים ודאי כמה דאתמר, מה טעם

זוהר חלק ב דף ריד/א

אינון חדשים, בגין רזא דכתיב רבה אמונתך, רבה ודאי, דיכלא לאכללא לון ולאעלא לון לגווה, ואפיקת לון ואינון חדתיין, ועל דא נקטא אחרנין מלעילא ביממא, זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי. אדהכי נהר יממא, אמר רבי אבא, נקום ונהך ונודה לרבון עלמא, קמו ואזלו וצלו, ולבתר אהדרו חבריאי לגביה, אמרו ליה מאן דשרי, לסיים שבחא, זכאה חולקנא בארחא דא, דכל האי זכינא לאעטרא ליה לקודשא בריך הוא ברזין דחכמתא:

פתח רבי אבא ואמר, ויעש בצלאל את הארון עצי שטים וגו', הכא, אף על גב דכל רזין דמשכנא הא אוקמוה חבריאי באדרא קדישא, הכא אית לאסתכלא, דהא רזא דא מתעטרא בכמה רזין למילף חכמתא. ארון דא איהו רזא למיעל תורה שבכתב, ואתגניז ביה בשית לוחין, (ס"א) ואתגניזו ביה שית לוחין ואינון שית מסחרין) מסחרין, ודא אקרי ארון. כד סחרן אינון שית למהוי כחדא, כדין איהו גופא חד, לאעלא ביה רזא דאורייתא בשית סטריין, (שש קצוות) וארון

לוחין אינון חמש, ועאלין ביה חמש ספרים, ואינון חמש אינון שית, בחד דרגא דאעיל בה בגניזו, דאקרי רזא דכלא, והאי איהו רזא דברית. כד עאל דא גו אינון חמש לוחין, כדין קיימא ארונא ואורייתא ברזא דתשע דרגין, דאינון תרין שמהן יהו"ה אלהי"ם. ולבתר קיימא לוחא חדא רזא עלאה דחפי על כלא, וההוא הוי רזא דההוא רקיעא דסחרא וחפי על כלא, וכלהו קיימי בגניזו. הכא אית לן לאסתכלא ולמנדע רזין דארונא, אית ארון ואית ארון, דא לקבל דא. פתח ואמר (ש"ב כד כג) הכל נתן ארונה המלך למלך וגו', וכי ארונה מלך הוה, ואף על גב דחברייא אוקמוה, אלא דוד דכתיב ביה (שם ה ח) כל מכה יבوسی ויגע בצנור וגו', ואיהו נטל ותפיש לירושלם, ומדידה הוה, אמאי קנה בכספא. ואי תימא אף על גב דהוות ירושלם דידיה דוד, ההוא אתר אחסנתיה דארונה הוה, כמה דהוה בנבות היזרעאלי, דאף על גב דשליט אחאב והוה מלכא, אצטריך למתבע לנבות ההוא כרם, אוף הכי דוד. אלא ודאי ארונה מלכא הוה, וההוא אתר ברשותיה הוה, והוה שליט עלוי, וכד מטא זמנא לנפקא מתחות ידיה, לא נפיק אלא בסגיאות דמא וקטולא בישראל, לבתר קאים ההוא מלאכא מחבלא על ההוא אתר, ותמן כד הוה קטיל וקאים בההוא אתר לא הוה יכיל, ותשש חיליה. וההוא אתר דאתעקד ביה יצחק הוה, דתמן בנה אברהם מדבחה ועקד ליה ליצחק בריה, כיון דחמא קודשא בריך הוא ההוא אתר, אתמלי רחמין, הדא הוא דכתיב (דה"א כא טו) ראה יהו"ה וינחם וגו', מהו ראה יהו"ה, חמא עקידת יצחק בההוא אתר, ותב ורחם עלייהו. מיד ויאמר למלאך המשחית רב עתה וגו', מהו רב, הא אוקמוה, טול הרב, אלא הכי הוא, כתיב הכא רב, וכתיב התם (דברים א ו) רב לכם שבת בהר הזה, אוף הכי נמי רב, רב לך למהוי האי אתר תחות ידך, שנין סגיאין הוה תחות ידך, מכאן ולהלאה רב, אהדר אתרא למאריה, ועם כל דא (בדמא) במותא וממונא נפק מתחות ידיה. אמאי אקרי ארונה, אלא כתיב ארונה, וכתיב ארנן, בעוד דההוא אתר הוה תחות ידיה אקרי ארונה, ארון דסטרא אחרא, ועל דאתוספו ביה אתוון יתיר, הכי אצטריך לאתוספא לההוא רע עין רזא דסטרא אחרא, וההוא תוספת איהו גריעותא לגביה. בסטר קדושה גרעין ליה אתוון ואתוסף קדושתיה, ודא רזא דכתיב (מ"א ז כה) על שני עשר בקר, גרע מ"ם

זוהר חלק ב דף ריד/ב

דלא כתיב שנים, אלא שני. ולסטרא אחרא יהבין ליה תוספת אתוון, דכתיב ויעש יריעת עזים לאהל על המשכן עשתי עשרה יריעות, תוספת אתוון, ואיהו גריעותא, ובסטרא דקדושה שני עשר ולא יתיר, והכא עשתי עשרה, וכלא איהו גריעו לגביה, והכי אצטריך לההוא רע עין, לאשלמא עיניה, ואיהו בגריעו, (כגוונא דא ארונה תוספת אתוון, ולא כתיב ארון). תא חזי, סטרא דקדושה אקרי ארון הברית, וההוא ארון הברית אתחזי לגופא למיעל בה דיוקנא דאדם. ועל רזא דא אינון חסידי קדישין כד הוה מפטרי מהאי עלמא הוה אעלין לון בארון, דהא סטרא אחרא לא מתתקן בגופא, ולא איהו בכללא דגופא דאדם, ובגין דא לא אתברון גופייא לההוא סטרא אחרא, בגין דלא איהו בכללא דגופא דאדם. ביוסף מה כתיב, (בראשית נ כו) ויישם בארון, תרין יודי"ן אמאי, אלא דאתחבר ברית בברית, רזא דלתתא ברזא דלעילא, ועאל בארונא, מאי טעמא, (ס"א תא חזי, סטרא דקדושה אקרי ארון הברית, וההוא ארון הברית אתתקן לאעלא ביה רזא דאורייתא, דאיהי רזא דיוקנא דגופא קדישא, כגוונא דא לתתא, אתתקן ארונא לאעלא ביה דיוקנא דגופא רזא דאדם, ומאן איהו דקאים ברזא דאדם, מאן דנטיר את קיימא קדישא. ועל רזא דא אינון חסידי קדישין כד הוה מפטרי מהאי עלמא הוה אעלין לון בארונא, בגין דלא אתחזי למיעל בארונא אלא מאן דנטיר להאי ברית את קיימא קדישא, ביוסף מה כתיב, ויישם בארון), בגין דנטיר ברית קדישא, ואתקיים ביה, להכי אתחזי לאעלא בארון, וכלא כדקא חזי. בכה רבי אבא, ואמר ווי לבני עלמא דלא ידעי לההוא כסופא, ווי לההוא עונשא, דכל מאן דבעי עאל בארונא, בגין דלא אצטריך למיעל בארונא בר צדיק, דידע בנפשיה ואשתמודע בגרמיה דלא

חטא בההוא ברית את קיימא קדישא מעולמוי, וקא נטיר ליה כדקא יאות, ואי לאו לא אצטריך ליה למיעל בארונא, ולמפגם ארונא. רזא אצטריך לאתחברא באת קיימא קדישא, דאיהו רזא דאתחזי ליה ולא לאחרא, דהא ארון לא אתחבר אלא בצדיק דנטיר את קיימא קדישא. ומאן דפגים ברית ועאל בארונא, ווי ליה דפגים ליה בחייוי, ווי ליה דפגים ליה במיתתיה, ווי ליה מההוא עונשא, ווי ליה דפגים את וארון קיימא קדישא, ווי ליה לההוא כסופא דנקמין מניה נקמת עלמין, נוקמא דעלמא דא ונוקמא דההוא פגימו, ורזא דא כתיב (תהלים ככה ג) כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים. בשעתא דדיינין ליה בההוא עלמא, מסתכלן בעובדוי, אי הוה פגים רזא דברית קדישא דחתים בבשריה, והשתא פגים ארונא (דברית) דיליה, בהאי, הא לית ליה חולקא בצדיקיא, מסתכלן ביה ודיינין ליה ומפקי ליה לבר מכללא דאדם. כיון דאפקי ליה מכללא דאדם, אפקי ליה מכללא דכלהו אחרנין דאתעתדו לחיי עלמא, ויהבי ליה לההוא (ארון) סטרא דלא אתכליל ברזא דגופא דאדם, כיון דאתמסר לההוא סטרא ווי ליה דאעלין ליה בגיהנם, ולא נפיק מניה לעלמין, על דא כתיב (ישעיה סו כד) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי וגו', אינון דאשתארו מכללא דאדם. והני מילי כד לא עבד תיובתא שלימתא, תיובתא דאיהי אתחזיאי לחפיאי על כל עובדוי. ועם כל דא טב ליה דלא יעול בארונא, דהא כל זמנא דגופא קיים נשמתא אתדנת ולא עאלת לאתרה, בר אינון חסידי עליונין קדישין דאתחזון לסלקא בגופיהון, זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי. בגין דלית חובה דקשיא קמי קודשא בריך הוא, כהאי מאן דמשקר ופגים להאי את קיימא קדישא, ודא לא חמי אנפי שכינתא, על חובא דא כתיב, (בראשית לח י) ויהי ער בכור יהודה רע בעיני יהו"ה, וכתוב (תהלים ה ה) לא יגורך רע. מה כתיב הכא, ויעש בצלאל את הארון, וכי אמאי לא עבדו אינון חכימין דעבדו משכנא ית ארונא, אלא בצלאל סיומא דגופא דאיהו רזא דברית קדישא, ונטר ליה, ואיהו קאים בעדבא דחולקיה, איהו אשתדל בעובדא דיליה ולא אחרא, אתו כלהו חבריאי ונשקו ליה. כד מטו לגבי דרבי שמעון, וסדרו מלין אלין קמיה, כל מה דאתמר בההוא ארחא, פתח ואמר, (משלי ד יח) וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום,

זוהר חלק ב דף רטו/א

האי קרא אתמר, אבל האי קרא אית לאסתכלא ביה, וארח צדיקים, ההוא ארחא דצדיקיא אזלי ביה איהו ארח קשוט, ארחא דקודשא בריך הוא אתרעי ביה, ארחא דאיהו אזיל קמייהו, וכל אינון רתיכין אתיין למשמע מלין דאינון ממללן ואמרי בפומייהו. כאור נגה דנהיר ואזיל ולא אתחשך (ס"א כלל), כארח דאינון חייביא, דארח דלהון אתחשך תדיר, כמה דאת אמר (משלי ד יט) דרך רשעים כאפלה וגו'. דבר אחר, וארח צדיקים, מה בין ארח לדרך, הא אוקמוה, אבל ארח הוא דהשתא אתפתח ואתגלייא, ואתעביד בההוא אתר ארח, דלא כתישו ביה רגלין מקדמת דנא, דרך, כמה דאת אמר (ישעיה סג ב) כדורך בגת, דכתשין ביה רגלין כל מאן דבעי. ועל דא לצדיקיא קארי ארח, דאינון הו קדמאי למפתח ההוא אתר, ולא על כל אתר איהו, אלא אף על גב דאחרנין בני עלמא אזלי בההוא אתר, השתא דאזלין ביה צדיקיא איהו אתר חדתא, דהשתא חדתא איהו ההוא אתר, כמה דלא אזיל ביה בר נש אחרא לעלמין, בגין דצדיקיא עבדין חדתא לכל ההוא אתר, בכמה מלין עלאין דקודשא בריך הוא אתרעי בהון. ותו דשכינתא אזלא בההוא אתר, מה דלא הות מקדמת דנא, ובגין כך ארח צדיקים אקרי, בגין דאתארח ביה אושפיזא עלאה קדישא, דרך איהו פתוח לכלא, וכתשין ביה כל מאן דבעי, אפילו אינון חייבין. דרך, רזא דא, (שם מג יז) הנותן בים דרך, בגין דדרך ביה סטרא אחרא דלא אצטריך, ושלטיט לסאבא משכנא, ועל דא צדיקיא בלחודייהו קיימי ושלטי בההוא אתר דאקרי ארח כמה דאוקימנא, דרך פתוח לכלא, להאי סטרא ולהאי סטרא. ואתון קדישי עליונין, ארח קדישא עלאה אזדמן לגבייכו, וארחתון ביה, ומלין מעליין עלאין (נ"א אלין) אתסדרו קמי עתיק יומין, זכאה חולקכון. פתח

רבי שמעון ואמר, (דברים לד ט) ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה וגו', בכמה אתר תנינן, דמשה אנפוי כאנפי שמשא, ויהושע כאנפי סיהרא, דלית נהורא לסיהרא, אלא נהורא דשמשא כד נהר לסיהרא, וסיהרא מגו שמשא אתמליא, וכד אתמליא כדין קיימא באשלמותא. אשתלימותא דסיהרא מאן איהו, רזא דכלא, דאקרי דמות ברזא דשמשא עלאה יהו"ה, דהא בשמא דא לא קאים בר בזמנא דקיימא באשלמותא. דהא כמה שמהן אינון דאחסינא ואתקרי בהו כך, כפום שעתא דקיימא ביה, (וכפום שעתא דקיימא ביה), הכי אקרי בההוא שמא ממש, וכד קיימא ברזא דאשלמותא, ואשתלימת מכל סטרין, כדין אקרי יהו"ה, אשלמותא דילה כאשלמותא דלעילא, דירתא ברתא לאמה. והיינו (ד"א נהירו) בחמיסר יומין, דכתיב (ויקרא כג לד) בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה, וכתיב (שם כז) אך בעשור (יום) לחדש השביעי, וכלא רזא חדא. כד קיימא עלמא דאתי ברזא דכל עשר אמירן על האי חדש, אקרי בעשור, וכד אתרשימת סיהרא באשלמותא חדא בינייהו, אקרי בחמשה עשר, דהא ה' אתחברת ואתחקת בינייהו, ורזא דא י"ה. וכד קיימא בשמא דא כדין אתחבר בה', ואיהי אתוספא (ד"א, לגבי תתאי למיזן לון, ולמיהב לון טרפייהו, ואתוספא) איהי ברזא דאת ה' כמלקדמין, חדא לאתחקא ולאחברא ברזא דלעילא, וחדא למיהב מזונא לתתא, וכדין קיימא סיהרא באשלמותא לכל סטרין עילא ותתא, ברזא דשמא דא, למהוי כלא רזא חדא ושליו חד. יהושע, דא איהו רזא דאשלמותא דסיהרא, באלין אתוון בן נו"ן, נו"ן ודאי, דהא נ' רזא דסיהרא איהי, מלא, ברזא דאשלמותא דשמא קדישא, כדין איהו מלא רוח חכמה ודאי. בגין דנקודה עלאה דאיהי י', אתפשט ואפיק רוח, וההוא רוח עביד היכלא, וההוא רוח אתפשט ואתעביד שית סטרין, ההוא רוח אתפשט ברזא דכל אלין, ואמלי, ועביד היכלא לתתא, ואתמלי כלא, ואתעביד רזא

זוהר חלק ב דף רטו/ב

דשמא קדישא באשלמותא חדא. ובגין דא, יהושע מלא רוח חכמה, בגין כי סמך משה את ידיו עליו, דאיהו אריק ברכאן עליה, ואתמלי בירא מניה. ואתון קדישי עליונין, כל חד מנייכו אתמלי רוח חכמה, וקיימא באשלמותא ברזין דחכמתא, בגין דקודשא בריך הוא הוא אתרעי בכו, ואסמיק ידיו עלייכו, זכאה חולקי דעיני חמו דא, וחמו שלימו דרוח חכמתא בכו. פתח ואמר, כתיב (ויקרא יט כו) לא תאכלו על הדם לא תנחשו ולא תעוננו, האי קרא אוקמוה, ורזא דמלה הכי, מאן דאכיל בלא צלותא דיצלי (ד"א קדם דאכיל) על דמיה, שקיל איהו כמנחש ומעונן, בגין דבליליא נשמתא סלקת (ואשתטחת) למחמי ברזא דיקירא עלאה, כל חד וחד כמה דאתחזי ליה, ואשתאר בר נש בההוא חילא דאשתתף (נ"א דאתפשט) גו דמא לאתקיימא גופא, ועם כל דא טעים טעמא דמותא. וההוא חילא לא מתעתדא לאתערא גו ההוא חילא דנשמתא, ולקבלא ליה, וכד אתער בר נש, לאו איהו דכי, והא אוקימנא דסטרא אחרא שליט על אתר דקיימא בלא נשמתא, כיון דאתדכי במיא, ואף על גב דאשתדל בר נש באורייתא, (נ"א טעים טעמא דמותא, דסטרא אחרא שליט על אתר דקיימא בלא נשמתא, וכד אתער בר נש אף על גב דאשתדל באורייתא), ההיא נשמתא לא אתקיימת באתרה, ולא שלטא ביה בכר נש בר חילא דדמא בלחודוי דאקרי נפש, ההיא דאתפשטא בדמא תדיר והא אוקימנא. וכד יצלי בר נש צלותא דפלחנא דמאריה, כדין מתיישבא חילא דדמא באתריה, ואתגבר חילא דנשמתא, ואתישבא על ההוא אתר, וכדין בר נש אשתלים קמי מאריה כמה דאצטריך, נפש לתתא, ורזא דמלה דנשמתא לעילא. ועל דא מאן דצלי צלותא עד לא ייכול, קאים גרמיה כמה דאצטריך, וסלקא נשמתא על אתר מותבה כמה דאצטריך, ואי אכיל עד לא צלי צלותיה לאתיישבא דמא על אתריה, הא איהו כמנחש ומעונן, בגין דהא איהו ארחיה דמנחש, לסלקא לסטר אחרא ולמאכא סטרא דקדושה. אמאי אקרי בר נש ההוא דאשתדל בההוא סטרא מנחש, על דאשתדל בההוא נחש לאתקפא חיליה ולאגברא, ודא איהו כמאן דפלח לאלהים אחרים, וכן האי פלח לההוא חילא דדמא, ולא פלח

ליה לקודשא בריך הוא, לאתקפא סטרא דנשמתא סטרא דקדושה. מעונן, דאשתדל בחובה ולא אשתדל בזכו, ואי תימא הא קיימא נ' באמצעייתא, הכי הוא ודאי, דהא לא יכלין לשלטאה בההוא סטרא אחרא, עד דאתערבי ביה ערובא דסטרא קדושה כחוט חד דקיק, מאן דבעי לקיימא שקרא, יערב בה מלה דקשוט, בגין דיתקיים ההוא שקרא, ועל דא עון מלה דשקר הוא, ובגין לקיימא ליה, עאלין בה מלה דקשוט, ודא איהו נ', בדא מקיימי לההוא שקר, ומאן דלא צלי צלותא לקמי קודשא בריך הוא, עד לא ייכול על דמיה, כמנחש ומעונן. צלותא דבר נש, כמה דאמרתון אתון קדישי עליונין, זכאה חולקכון, דהא בצלותא מתתקן גופיה ונפשיה דבר נש, ואתעביד שלים, צלותא איהי תקונין מתקנן, דמתתקנן כחדא, ואינון ארבע. תקונא קדמאה, תקונא דגרמיה לאשתלמא, תקונא תניינא, תקונא דהאי עלמא, תקונא תליתאה, תקונא דעלמא לעילא, בכל אינון חילי שמיא, תקונא רביעאה, תקונא דשמא קדישא, ברזא דרתיכין קדישין, וברזא דעלמין כלהו עילא ותתא, בתקונא (דרזין דשמא קדישא) כדקא יאות. תקונא קדמאה, תקונא דגרמיה, בגין דאצטריך לאתקנא גרמיה במצוה וקדושה, ולאשתקנא בקרבנין ועלוון לאתדכאה. תקונא תניינא, בתקונא דקיומא דהאי עלמא בעובדא דבראשית, לברכא לקודשא בריך הוא על כל עובדא ועובדא, באינון (תהלים קמח ג ד) הללויה, הללויה כל ככבי אור, הללויה שמי השמים וגו', לקיימא קיומא דהאי עלמא, ועל דא בברוך שאמר, ברוך ברוך על כלא. תקונא תליתאה, דאיהו תקונא

זוהר חלק ב דף רטז/א

לעלמא לעילא, בכל אינון חיילי חיילין ומשריין, יוצר משרתים ואשר משרתיו וגו', והאופנים וחיות הקודש. תקונא רביעאה, תקונא דצלותא, בתקונא דרזא דשמא קדישא, כדקא אמרתון זכאה חולקכון, והכא רזא דתקונא דשמא שלים, זכאה חולקי עמכון בהאי עלמא ובעלמא דאתי. פקודי אורייתא דאמרתון בצלותא, ודאי הכי הוא, פתח ואמר, כתיב (דברים י כ) את יהו"ה אלהי"ך תירא אותו תעבד, וכתיב (ויקרא יט יד) ויראת מאלהי"ך, האי קרא אית למימר הכי, ויראת אלהי"ך, בגין דהא כתיב את יהו"ה אלהי"ך תירא, מהו מאלהי"ך. אלא רזא איהו מאלהי"ך, ודאי מההוא אתר דאתחבר וסחרא למוחא דלגו, ודא איהו מאלהי"ך, דחילו דא למדחל ליה, דהא תמן שריא דינא, ואיהו דינא דאשתאיב מגו דינא דלעילא בהאי אתר. (אית אשא ואית אשא), תלת גווי אשא הכא, אשא קדמאה, איהו אשא דקביל אשא בחדו, וחדאן דא בדא ברחימו. אשא תניינא, איהו אשא דכתיב ביה (יחזקאל א יג) ונגה לאש, דאתחזי ביה נגה, ודא איהו אשא דקיימא גו אשא פנימאה בחדו, כמה דאתמר. אשא תליתאה, איהו אשא (דלבר) דסחרא לההוא נגה, ובהאי אשא שארי דחילו דדינא לאלקאה חייביא. ואף על גב דתנינן, דארבעה גווי אשא נינהו ואינון ארבע דאינון חד, אבל הכא בההוא אשא דקאמרן, שארי דחילו דדינא, ועל דא כתיב ויראת מאלהי"ך, מההוא עונשא דיליה, ובההוא יראה בעי לשואה רעותיה בדחילו ורחימו כחדא, למדחל בהאי סטרא, ולמרחם בהאי סטרא, ובאינון גווינן דקאמרן. וההוא דחילו להוי למדחל מעונשא, דמאן דעבר על פקודי אורייתא אתענש בההוא סטרא, דכד שארי ההוא סטרא לאלקאה, לא שכיך עד דשיצו ליה מהאי עלמא ומעלמא דאתי, ובגין כך בעי למדחל מהאי אשא, דדחילו שריא ביה. ומניה אתפשט אשא לבר דדחלא אחרא, ועל דא כתיב (שופטים ו י) לא תיראו את אלהי האמורי, דאסיר למדחל מניה, והאי אשא דדחילו דקאמרן איהו קדש, ואשתתף בקדושה, והאי איהו דסחרא לההוא נגה דקאמרן. וההיא אשא אחרא דלבר, איהו דאתחבר בהאי לזמנין, ולזמנין אתעבר מניה ולא אתחבר בהדיה, וכד גרים דאתחבר בהאי, כדין הוא אשא דחשוך, ואחשיך וכסי נהירו דאלין אחרנין, וסימניך (יחזקאל א ד) ואש מתלקחת, ולא דקיימא תדיר, והא אתמר. לבתר אהבה, כמה דאוקמוה, דאהבה שריא לבתר יראה, ורזא דמלה כיון דשארי יראה על רישיה דבר נש, אתער לבתר אהבה דאיהו ימינא, דמאן דפלח מגו אהבה, אתדבק באתר

עלאה לעילא, ואתדבק בקדושה דעלמא דאתי, בגין דהא סליק לאתעטרא לאתדבקה בסטר מימנא. ואי תימא דפולחנא דאיהו מסטרא דיראה לאו איהו פולחנא, פולחנא יקירא איהו, אבל לא סליק לאתדבקה לעילא, וכד פלח מאהבה, סליק ואתעטר לעילא ואתדבק בעלמא דאתי, ודא איהו בר נש דאזמן לעלמא דאתי, זכאה חולקיה, דהא שליט על אתר דיראה, דהא לית מאן דשליט על דרגא דיראה, אלא אהבה רזא דימינא. רזא דיחודא, דאצטריך ליה לההוא דאתחזי לעלמא דאתי, ליחדא שמא דקודשא בריך הוא, וליחדא שייפין, ודרגין עלאין ותתאין, לאכללא כלהו, ולאעלאה כלהו באתר דאצטריך, לקשרא קשראן, ודא איהו רזא דכתיב (דברים ו ד) שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד. ורזא דשמע, שם דסליק לע' שמהן, ודא כללא חדא, ישראל, ישראל סבא, בגין דאית זוטא, דכתיב (הושע יא א) נער ישראל ואהבהו, ודא איהו ישראל סבא, רזא חדא בכללא חדא, שמע ישראל, הכא אתכלילת אתתא בבעלה. ולבתר דאתכלילו דא בדא בכללא חדא, כדין אצטריכו לייחדא

זוהר חלק ב דף רטז/ב

שייפין, ולחברא תרין משכנין כחדא בכלהו שייפין, ברעו דלבא, לאסתלקא בדבקותא דאין סוף, לאתדבקה כלא תמן, למהוי רעותא חדא עלאי ותתאי. ורזא דא יהיה, כמה דאת אמר (זכריה יד ט) יהיה יהו"ה אחד, ברזא דיהיה, י' ליחדא ולאדתבקה בה', דאיהו היכלא פנימאה לאתר (נ"א אתר) גניזו דהאי נקודה עלאה דאיהי י', ודא איהו רזא יהו"ה אלהינו. אלן תרין אתוון (נ"א שמהן) דאינון י"ה, ולאכללא כל שייפין בההוא אתר דנפקו מניה, דאיהו היכלא פנימאה, לאתבא מלין לאתריה, לעיקרא ויסודא ושרשא דלהון, עד ההוא אתר דשרשא דברית. ולבתר אינון תרין אתוון אחרנין (דאיהו י"ה) ליחדא ולאדתבקה י' בה', י' איהו רזא דברית קדישא, והאי ה' איהו היכלא, אתר גניזו דהאי רזא דברית קדישא דאיהו י', ואף על גב דאוקימנא דאיהו ו' תניינא, אבל י' רזא דיליה ליחדא לון כחדא. אחד, ליחדא מתמן ולעילא כלא כחדא, ולסלקא רעותא לאתקשרא כלא (מתתא לעילא) בקשורא חד, לסלקא רעותיה בדחילו ורחימו לעילא לעילא עד אין סוף, ולא ישתבק רעותא מכל אינון דרגין ושייפין, אלא בכלהו יסתלק רעותיה לאדבקה לון, ולמיהוי כלא קשורא חדא באין סוף. ודא הוא יחודא דרב המנונא סבא, דאוליף מאבוי ואבוי מרביה עד פומא דאליהו, ושפיר איהו, ויחודא בתקונא, ואף על גב דאנן אוקימנא להאי בכמה רזין, כלהו רזין סלקין לחד, אבל רזא דא אשכחנא בספריה, ושפיר איהו, ויחודא בתקונא, והא אנן ביחודא דרזא אחרא אתערנא מלין, ואיהו שפיר ויחודא כדקא חזי, והכי הוא, אבל יחודא דא יחודא בתקונא, ודא איהו יחודא דרב המנונא סבא. ותו הוה אמר, מאן דרעותיה לאכללא כל רזין דיחודא במלה דאחד, שפיר טפי, ולהכי אנן מאריכין באחד, לסלקא רעותיה מעילא לתתא ומתתא לעילא, למהוי כלא חד, אבל ברזא דא יהי"ה סימנא (נ"א בעלמא) איהו להאי. והא דתנינן אחד, (למהוי ד') רזא עילא ותתא וארבע סטרין דעלמא, הכי הוא, ליחדא עילא ותתא כמה דאתמר, (ס"א ולארבע) וארבע סטרין דעלמא, אלן אינון רזא דרתיכא עלאה, לאתכללא כלא כחדא בקשרא חדא ביחודא חדא עד אין סוף, כמה דאוקימנא. רזא לאדכרא יציאת מצרים לבתר, בגין דהות שכינתא בגלותא, ובזמנא דאיהי בגלותא, לאו איהו חבורא, לאתחברא דא בדא עלמא תתאה בעלמא עלאה, ולאחזאה חירו דההיא גאולה, דהות בכמה אתין בכמה נסין דעבד קודשא בריך הוא, ואצטריך ההוא פורקנא לאתדכרא, ולאחזאה דאף על גב דהות בגלותא השתא חירו אית לה, מיומא דאינון קשרין במצרים אשתריאו, ואינון אתין ונסין אתעבידו, ואצטריך לאחזאה חירו דילה, בגין דאתחברא בבעלה, ובגין לאסמכא גאולה לתפלה, למהוי כלא חד בלא פרוודא, ולא לאחזאה תרוכין, וסימנך (ויקרא כא ז) ואשה גרושה מאישה לא יקחו. ואי תימא והא בגלותא איהי והא אתתרכת, לאו הכי, אלא ודאי בגלותא איהי לדיירא עמהון דישראל, ולאגנא עלייהו, אבל לא אתתרכת, והא שכינתא לא אתחזי בבית ראשון ובבית שני, עד דלא גלו ישראל

סלקא לעילא, ולבטר אייהי שויאת מדורה עמהון, אבל תרוכין לא הות לעלמין, ובגין דא בעי לאחזאה פורקנא דאית ביה ארבע גאולות. ורזא הכא, בשעתא דנפקא שכינתא מגלותא דמצרים, תבעת מקודשא בריך הוא דיפרוק לה השתא ארבע זמנין, דאינון ארבע גאולות, לקבל ארבע גליות, בגין דתהא בת חורין, ולא תהא מתתרכא, ובהיא שעתא קיימא ואתפרקת ארבע גאולות בהיא יציאת מצרים, והשתא דאצטריכת בתקונהא לאתחברא בבעלה, אצטריך לאחזאה ההיא גאולת מצרים דאית בה ארבע גאולות, ועל דא אית

זוהר חלק ב דף ריזא

לאדכרא בהיא גאולה ארבע זמנין אמת אמת אמת, עד עזרת אבותינו, דדא הוא עזרה וסמך לישראל כלהו, ומתמן ולהלאה ארבע זמנין אחרנין אמת אמת אמת, למהוי ארבע גאולות אלין בקיומא תקיף, בחותמא תקיף דגושפנקא דמלכא, ארבע גאולות כפולין בקיומא. וכלהו בהיא יציאת מצרים, דאלו לא אשתכחו אינון ארבע גאולות בהיא יציאת מצרים, כל זמנא דלהוי גלותא לא אתחברת בתקונהא, לאתייחדא שמא קדישא, ועל דא אית לאדכרא גאולה דמצרים תדיר בכל קדושין דקודשא בריך הוא, בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמא. רזא דקדושה (דשמיה) הא אוקימנא, דהא בקדושה מתקדשי כלא עילא ותתא, וכל דרגין וכל רתיכין עלאין ותתאין, כלהו מתקדשי בקדושתא דא, ובקדושה דא אוקימנא רזין עלאין, לאינון מארי רזין דמסתכלין בקדושה דמאריהון, זכאה חולקהון. רזא לממסר נפשא למאריה, שפיר איהו דקא אמרתון חבריא, זכאה חולקיכון, וזכאין עיני דחמו כך, דזכינא בחיי דמתערין מלין קדישין אלין בהאי עלמא, (ס"א בגין דכלהו) וכלהו כתיבי לעילא קמי מלכא קדישא. פתח ואמר (מלאכי ג טז) אז נדברו יראי יהו"ה איש אל רעהו ויקשב יהו"ה וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי יהו"ה ולחשבי שמו, האי קרא אית לאסתכלא ביה, אז נדברו, אז דברו מבעי ליה, מאי נדברו, אלא נדברו לעילא מכל אינון רתיכין קדישין, וכל אינון חיילין קדישין, בגין דאינון מלין קדישין סלקין לעילא, וכמה אינון דמקדמי ונטלין לון קמי מלכא קדישא, ומתעטרין בכמה עטרין באינון נהורין עלאין, וכלהו נדברו מקמי מלכא עלאה. מאן חמי חדוון, מאן חמי תושבחון, דסלקין בכל אינון רקיעין, כד סלקין מלין אלין (קמי מלכא קדישא), ומלכא קדישא מסתכל בהו ואתעטר בהו, ואינון סלקין (נ"א על רישיה והו עטרה, ונחתין ויתבין וכו') ויתבין על חיקיה, ומשתעשע בהו, ומתמן סלקין על רישיה והו עטרה, ועל דא אמרה אורייתא, (משלי ח ל) ואהיה שעשועים יום יום, והייתי לא כתיב, אלא ואהיה, בכל זמן ובכל עידן דמלין עלאין סלקין קמיה. תרי זמני כתיב יראי יהו"ה יראי יהו"ה, אלא יראי יהו"ה לעילא יראי יהו"ה לתתא, יראי יהו"ה קיימין לתתא, ואינון מלין קיימין בדיוקניהון לעילא. ורזא דא אשכחנא בספרא דחנוך, דכל מלין דצדיקיא די בארעא, אינון מתעטרין וקיימין קמי מלכא, ומשתעשע בהו קודשא בריך הוא, ולבטר אינון נחתי וקיימין קמיה בדיוקנא דההוא צדיק דקאמר לון, ואשתעשע קודשא בריך הוא בההוא דיוקנא, ולבטר אכתיבו בספר זכרון לפניו, לקיימא קמיה בקיומא תדיר. ולחושבי שמו, מאי ולחושבי שמו, הא אוקמוה, (אבל) כל אינון דמחשבי מלין דאורייתא, לאדבקא למאריהון ברזא דשמא קדישא, בגין למנדע ליה, ולאסתקנא חכמה דשמיה בלביהו, דכתיב ולחושבי שמו, דהוא רזא דשמא קדישא. כתיב (יחזקאל א כג) וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא, האי קרא הא אוקמוה, אבל וממעל לרקיע, בההוא רקיע לתתא כמה דאמרתון חבריא, זכאה חולקי וזכאה חולקכון, (בהיא רקיע לתתא), דהא ברקיעא דלעילא לית מאן דאסתכל ביה, ומלעילא מניה קיימא ההוא אבן ספיר, דהא אתערנא ביה ברזא דההוא מרגלית טבא יקרא, כמה דאוקימנא. דמות כסא, ולא כתיב דמות הכסא, בגין דאית כסא ואית כסא, הכסא, עלאה טמירא גניזא דלא אתגליא, ולית מאן דקיימא ביה למנדע ולאסתכלא, ועל דא כתיב כסא סתמא, דא כסא דלתתא. דמות כמראה אדם, כיון דאמר דמות, אמאי כמראה, דהא סגי ליה דמות אדם,

אלא דמות אדם דא איהו רזא עלאה, בההוא כבוד עלאה דיוקנא דאדם, אבל הא דאתוסף כמראה,
לאכללא אינון דיוקנין דמלין דחכמתא, ואינון רזין דחכמתא

זוהר חלק ב דף ריז/ב

דסלקן ומתעטרן לעילא, ולבתר קיימין בדיוקנא דאדם, בההוא דיוקנא דצדיקא דמעטרין לון,
ובכלהו אשתעשע קודשא בריך הוא בעטרוי. ואתון חברייא, הא קודשא בריך הוא אשתעשעא
השתא באינון מלין דקא אמריתו, מתעטרן בההוא ארחא, והא קיימתון קמי מאריכון בדיוקנייכו
קדישין, דהא אנא בשעתא דחמינא לכו, ואסתכלנא בדיוקנייכו, חמינא בכו דאתון רשימין ברזא
דאדם, וידענא דהא דיוקנא דלכון אתעתדא לעילא, והכי אזדמנן צדיקא לזמנא דאתי,
לאשתמודעא לעיניהון דכלא, ולאחזאה פרצופא קדישא לקמי כל עלמא, הדא הוא דכתיב (ישעיה
סא ט) כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך יהו"ה. אדהכי חמא לרבי יוסי דהוה מהרהר במילי
דעלמא, אמר ליה יוסי, קום אשלים דיוקנך, דאת חד חסר בך, קם רבי יוסי וחדי במלין
דאורייתא, וקם קמיה, אסתכל ביה רבי שמעון, אמר ליה רבי יוסי, השתא אנת שלים קמי עתיק
יומין ודיוקנך שלים:

פתח ואמר, ויעש את ציץ נזר הקדש זהב טהור וגו', אמאי אקרי ציץ, אסתכלותא לאסתכלא
ביה, ובגין דהוה קיימא על אסתכלותא דבר נש אקרי ציץ, וכל מאן דאסתכל ביה בההוא ציץ,
אשתמודעא ביה. בציץ הוון אתון דשמא קדישא, גליפן בגלופא ומחקקן ביה, ואי זכאה הוה ההוא
דקיימא קמיה, אינון אתון דמחקקן ביה גו דהבא הוון בלטין מתתא לעילא, וסלקין מההוא גליפו
בנהירו, והוון נהרין באנפין דההוא בר נש, נציץ נציצו ביה ולא נצצין, בשעתא קדמיתא דאסתכל
כהנא ביה, הוה חמי נהירו דאתון כלהו באנפין, וכד הוה מסתכלא לעיינא ביה, לא הוה חמי
מידי, אלא נהירו דאנפוי דנהיר כאלו ניצוצא דדהבא הוה נציץ ביה. בר דכהנא הוה ידע חיזו
דאסתכלותא קדמאה דהוה חמי לפום שעתא, דהא רעותא דקודשא בריך הוא הוה ביה בההוא
בר נש, וידע דאיהו זמין לעלמא דאתי, בגין דחיזו דא נהרין עליה מלעילא, וקודשא בריך הוא
הוה אתרעי ביה, וכד מסתכלין ביה לא חמאן מידי, בגין דחיזו דלעילא לא אתגליא אלא לפום
שעתא. ואי קיימא בר נש קמי ההוא ציץ, ואנפוי לא אחזיין לפום שעתא חיזו קדישא, הוה ידע
כהנא דהא איהו תקיף מצחא, ובעי לכפרא עליה, ולמבעי עלוי רחמין:

ויעש את ציץ נזר הקדש, רבי יהודה פתח קרא ברות, (רות ב ט) עיניך בשדה אשר יקצרון וגו',
האי קרא אית לאסתכלא ביה, אמאי אצטריך הכא למכתב, אמר ליה רבי יצחק, אי הכי כמה
קראין אינון באורייתא דאתחזיאו דלא אצטריכו למכתב, וחמינן דכלהו רזין עלאין, אמר רבי
יהודה, האי קרא מאן דחמי ולא אסתכל ביה, כמה דלא טעים תבשילא דמי. אלא רזא הכא,
וברוח קדשא אתמר, בגין דחמא בעז דיינא דישראל, ענוותנותא דההיא צדקת, דלא מסלקא עינא
למחמי באתר אחרא אלא לקמה, וחמאת כל מה דחמאת בעינא טבא, ותוקפא דמצחא לא הוה
בה, שבח עינאה. בגין דאית עיינין דבגינהון לא שלטא ברכתא בההוא אתר, ואיהו עינא טבא
חמא בה, דכל מה דאסתכלת הוה בעינא טבא, ותו דחמא דהוה אצלח בידהא, כל מה דהות לקטא
אתוסף בחקלא, ובעז אסתכל דרוחא קדישא שריא עליה, כדין פתח ואמר, עיניך בשדה אשר
יקצרון וגו', אי תימא בגין אינון לקטין כל אינון אחרנין, היך אמר דתהך אבתרייהו, לא אצטריך
למכתב אלא ולקטת אחריהן, מאי והלכת אחריהן, אלא בגין עינאה קאמר, עינאה דהוון גרמין
ברכתא לקטין סגיין, ועל דא והלכת אחריהן, בתר עיניך, כל שאר בני עלמא לית להו

זוהר חלק ב דף ריח/א

רשו למיהך בתר עינוי, ואנת לבתר עינוך, דעיניך גרמין ברכאן סגיאין. דבר אחר עינוך בשדה אשר יקצרון, בעז חמא ברוח קודשא דזמינין לנפקא מינה מלכין עלאין שליטין, דאינון עיינין דכלא, כמה דהות תמר, דכתיב בה (בראשית לח) ותשב בפתח עינים, אתישבת בפתחא דנפקין מינה מלכין שליטין עלאין, דאקרון עיינין, כמה דאת אמר (במדבר טו כד) אם מעיני העדה, כמה דכל שייפי גופא לא אזלין אלא בתר עיינין, ועיינין אינון מנהגין לכל גופא, אוף הכי מלכין וסנהדרין וכל אינון שליטין, כלא אזלין אבתריהו, (ס"א כמה דאזלין שייפין בתר עיינין), ובגין כך אמר לה עינוך, אלין מלכין ושליטין דזמינין למיפק מינה. בשדה, מאן שדה, דא ציון וירושלם, דכתיב (מיכה ג יב) ציון שדה תחרש, וכתיב (בראשית כז כז) כריח שדה אשר ברכו יהו"ה, דא ירושלם, ועל דא כתיב עינוך בשדה, דאינון עיינין דילה דזמינין למיפק מינה, לא יהון שליטין אלא בשדה. אשר יקצרון, דהא מההוא שדה הוו נקטין כל בני עלמא תורה ונהורא דנהיר, דכתיב (ישעיה ב ג) כי מציון תצא תורה. והלכת אחריהן, באלין עובדין דכשרן דאנא חמינא בך. הלא צוית את הנערים וגו', כמשמע דיליה, בגין דאתתא דעתהא קלה. וצמית, לישנא דנקיות נקט, וצמית, דאי תיאובתיך לאדבקא בבר נש, לקיימא זרעא בעלמא, והלכת אל הכלים, אלין אינון צדיקיא דאקרון כלי יהו"ה, דכתיב (שם נב יא) הברו נשאי כלי יהו"ה, דזמינין צדיקיא לאיתאה לון כל עלמא דורונא למלכא משיחא, ואינון כלי יהו"ה, מאנין דקודשא בריך הוא אתהני בהו, אלין אינון מאנין תבירין, תבירין אינון בהאי עלמא בגין לקיימא אורייתא, ושימושא דקודשא בריך הוא אשתמש בהו, לא אשתמש אלא מגו הני כלים, וכד תתדבק בהו, ושתית וגו'. רבי יוסי פתח ואמר, (רות ג ז) ויאכל בעז וישת וייטב לבו, מהו וייטב לבו, דברוך על מזוניה, ואוקמוה, ודא איהו רזא, דמאן דמברך על מזוניה, דא אוטיב ללביה, ומאן אוטיב (נ"א ומאן איהו), כמה דכתיב (תהלים כז ז) לך אמר לבי, וכתיב (שם עג כו) צור לבבי וגו', ובגין דברכת מזונא חביבא קמי קודשא בריך הוא, כל מאן דברך על שבעא, אוטיב וחדו לאתר אחרא, וסימנך סעודתי דשבת, דאתר אחרא אתהני מההיא ברכה דשבעא וחדו, והכא אתהני מההוא ברכה דשבעא (נ"א, דההוא צדיק בעז, ודא וייטב לבו). מאי טעמא, בגין דמזונא איהו קשה קמי קודשא בריך הוא, ההוא אתר, וכיון דבר נש אכיל ושתי וקא מברך, ההיא ברכתא סלקא, ואתהני מאינון מלין דשבעא דסלקין, ואשתכח דאתהני ממזונא מתתא ומלעילא, ודא איהו רזא דבין חברייא. רזא בחול לא אתהני ההוא אתר אלא מאינון מילין דסלקין מגו שבעא, וכלהו מילין מתעטרן ורוון ושבעין בחדו, וההוא אתר אתהני מנייהו. בשבת איהו רזא אחרא, במזונא ממש, ובההוא חדוה דמזונא דמצוה דשבת, ובכלא אשתכח כלילא מעילא ותתא, ורזא דא (דה"א כט יד) כי ממך הכל ומידך נתנו לך, ודאי בהנאותיה דא, ובההוא חדוה דמזונא דמצוה דשבת, כמה דאוקמוה. מאן דמברך לקודשא בריך הוא מגו שבעא, בעי לכוונא לביה ולשואה רעותיה בחדוה, ולא ישתכח עציב, אלא דיברך בחדוה ברזא דא, ולישוי רעותיה, דהא איהו יהיב השתא לאחרא בחדוה בעינא טבא, וכמה דאיהו מברך בחדוה ובעינא טבא, הכי יהבין ליה בחדוה ובעינא טבא, ובגין כך לא ישתכח עציב כלל, אלא בחדוה, ובמילין דאורייתא, וישוי לביה ורעותיה למיהב ברכה דא ברזא דאצטריך. רזא הכא, ארבע רתיכין שליטין בארבע סטרין, ומשריין, אתזנו מההיא ברכתא דשבעא, ובאינון מלין דברוך אתה, אתהני ואתרבי ואתעטר ביה, ומאן דמברך אצטריך רעותא בחדוה ובעינא טבא, ועל דא כתיב (משלי כב ט) טוב עין הוא יבורך, והכא שפיל לסיפיה דקרא, דכתיב כי נתן מלחמו לדל, דאי לא תימא הכי, האי קרא לאו רישיה סיפיה, ולאן סיפיה רישיה, אלא טוב

זוהר חלק ב דף ריח/ב

עין כמה דאוקימנא, הוא יברך ודאי, בעינא טבא בחזוה, ולא אוהו למגנא לברכא בחזוה, דהא מההיא ברכתא ומההוא חידו נתן מלחמו לדל, אתר דאצטריך לאתזנא מכל סטרינ, אתר דלית ליה מגרמיה כלום, אתר דאתהני מכל סטרינ, ואתכליל מכל סטרינ, מלין אלין לא אתמסרו אלא לחכימין, דידעין רזין עלאין וארחין דאורייתא. תא חזי, בעז טב עינא הוה, תוקפא דמצחא לא הוה ביה לעלמא, מה כתיב (רות ג ז) ויבא לשכב בקצה הערמה, רזא דכתיב (שיר ז ג) בטנך ערמת חטים. מהכא אוליפנא, כל מאן דמברך ברכת מזונא כדקא יאות, בחזוה ברעותא דלבא, כד סליק מהאי עלמא, אתר אתתקנא ליה גו רזין עלאין בהיכלין קדישין, זכאה אוהו בר נש דנטיר פקודי דמאריה, וידע רזא דלהון, דלית לן פקודא ופקודא באורייתא דלא תליין ביה רזין עלאין, ונהורין וזיוין עלאין, ובני נשא לא ידעי ולא משגיחין ביקרא דמאריהון, זכאה חולקהון דצדיקיא אינון דמשתדלי באורייתא, זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי. תא חזי, דהא אמרו דכל אינון תקיפי מצחא דלית להו כסופא, לית להון חולקא בעלמא דין ובעלמא דאתי, כל אינון תקיפי מצחא דהוו בהו בישראל, כד הוו מסתכלן בההוא ציץ, הוו מתברן לבייהו, ומסתכלן בעובדייהו, בגין דציץ על את הוה קאים, וכל מאן דמסתכל ביה הוה מכסיף בעובדוי, ועל דא ציץ מכפרא על אינון תקיפי אנפין תקיפי מצחא. אתוון דרזא דשמא קדישא דהוו גליפין על ציצא, הוו נהרין ובלטין ונצצין, כל מאן דהוה מסתכל בההוא נציצו דאתוון, אנפוי נפלין מאימתא, והוה אתבר לביה, וכדין ציצא מכפרא עלייהו, כגוונא דא, כיון דאיהו גרים לתברא לביה ולאכתנעא מקמי מאריה. כגוונא דא קטרת, כל מאן דארח בההוא תננא, כד סליק ההוא עמודא מההיא מעלה עשן, הוה מברר לביה בברירו (דנהירו בחזוה), למפלח למאריה, ואעבר מניה זוהמא דיצר הרע, ולא הוה ליה אלא לבא חדא לקבל אבוה דבשמיא, בגין דקטרת תבירו דיצר הרע אוהו ודאי בכל סטרינ, וכמה דציץ הוה קאים על ניסא, אוף קטרת, דלית לך מלה בעלמא למתבר ליה לסטרא אחרא בר קטרת. תא חזי מה כתיב, (במדבר יז יא) קח את המחטה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטרת, מאי טעמא, כי יצא הקצף מלפני יהו"ה החל הנגף, דהא לית תבירו לההוא סטרא בר קטרת, דלית לך מלה חביבא קמי קודשא בריך הוא כקטרת, וקיימא לבטלא חרשין ומלין בישין מביתא, ריחא ועשנא דקטרת דעבדי בני נשא, בההוא עובדא אוהו מבטל, כל שכן קטרת. מלה דא גזרה קיימא קמי קודשא בריך הוא, דכל מאן דאסתכל וקרי בכל יומא עובדא (נ"א פרשתא) דקטרת, ישתזיב מכל מלין בישין וחרשין דעלמא, ומכל פגעין בישין, ומהרהורא בישא, ומדינא בישא ומותנא, ולא יתזק כל ההוא יומא, דלא יכיל סטרא אחרא לשלטא עליה, ואצטריך דיכוון ביה. אמר רבי שמעון, אי בני נשא הוו ידעי כמה עלאה אוהו עובדא דקטרת קמי קודשא בריך הוא, הוו נטלי כל מלה ומלה מניה, והוו סלקי לה עטרה על רישייהו ככתרא דדהבא, ומאן דאשתדל ביה, בעי לאסתכלא בעובדא דקטרת, ואי יכוון ביה בכל יומא, אית ליה חולקא בהאי עלמא ובעלמא דאתי, ויסתלק מותנא מניה ומעלמא, וישתזיב מכל דינין דהאי עלמא, מסטרינ בישין ומדינא דגיהנם ומדינא דמלכו אחרא. בההוא קטרת כד הוה סליק תננא בעמודא, כהנא הוה חמי אתוון דרזא דשמא

זוהר חלק ב דף ריט/א

קדישא פרישאן (נ"א פרחין) באוירא, וסלקו לעילא בההוא עמודא, לבתר כמה רתיכין קדישין סחרין ליה מכל סטרינ, עד דסליק בנהירו, וחזוה וחזי למאן דחזי, וקשר קשרין לעילא ותתא, ליחדא כלא והא אוקימנא, ודא מכפר על יצר הרע, ועל עבודה זרה דאיהו סטרא אחרא והא אוקמוה:

פתח ואמר, (שמות ל א) ועשית מזבח מקטר קטרת וגו', האי קרא אית לאסתכלא ביה, בגין דתרין מדבחין הוו, מדבחא לעלוון, ומדבחא דקטרת בוסמין, דא לבר, ודא לגו, האי מדבחא

דקטרת דאיהו פנימאה, אמאי אקרי מזבח, והא לא דבחין ביה דבחין, ומזבח על דא אקרי. אלא בגין דבטיל וכפית לכמה סטריין בישין, ובגין דההוא סטרא בישא כפית, לא יכיל לשלטאה, ולא למהוי קטיגורא, ועל דא אקרי מזבח. כד ההוא סטרא בישא הוה חמי (ס"א עמודא דעשנא) עשנא דקטרת דסליק, אתכפיא וערק, ולא יכיל לקרבא כלל למשכנא, ובגין דלא אתזכי, ולא אתערב בההוא חדוה דלעילא בר קודשא בריך הוא בלחודוי, בגין דחביבא כל כך, לא קאים ההוא מזבח אלא (ד"א פנימאה) לגו, דהאי איהו מזבח דברכאן אשתכחו ביה, ועל דא סתים מעינא. מה כתיב באהרן, (במדבר יז) ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה, דכפית ליה למלאך המות, דלא יכיל לשלטאה כלל, ולא למעבד דינא. סימנא דא אתמסר בידנא, די בכל אתר דקאמרי בכוונה ורעותא דלבא עובדא דקטרת, דלא שלטא מותנא בההוא אתר, ולא יתזק, ולא יכלין שאר עמין לשלטאה על ההוא אתר. תא חזי מה כתיב, מזבח מקטר קטרת, כיון דכתיב מזבח, אמאי אקרי מקטר קטרת, אלא בגין דנטלי מהאי אתר לאקטרא, כמה דעבד אהרן. תו, מזבח אצטריך לאקטרא, לקדשא ליה בההוא קטרת, ועל דא מקטר קטרת. תו מקטר קטרת, כתרגום לאקטרא קטרת, דהא אסיר לאקטרא באתר אחרא קטרת, בר ממחתה (נ"א ממחתה דיום הכפורים). תא חזי, האי מאן דדינא רדיף אבתריה, אצטריך להאי קטרת, ולאבתא קמי מאריה, דהא סיועא איהו לאסתלקא דינן מניה, ובהאי ודאי מסתלקין מיניה, אי הוא רגילא בהאי, לאדכרא תרין זמנין ביומא בצפרא וברמשא, דכתיב (שמות לז) קטרת סמים בבקר בבקר, וכתיב (שם ח) בין הערבים יקטירנה, ודא איהו קיומא דעלמא תדיר, דכתיב (שם) קטרת תמיד לפני יהו"ה לדורותיכם, ודאי הוא קיומא דעלמא לתתא, וקיומא דעלמא לעילא. בההוא אתר דלא אדכר בכל יומא עובדא דקטרת, דינן דלעילא שריין ביה, ומותנין סגיא ביה, ועמין אחרנין שלטין עליה, בגין דכתיב קטרת תמיד לפני יהו"ה, תמיד איהו קיימא לפני יהו"ה, יתיר מכל פלחנין אחרנין, חביבא איהו עובדא דקטרת, דהוא יקיר וחביב קמי קודשא בריך הוא, יתיר מכל פלחנין ורעותין (נ"א ועובדין) דעלמא, ואף על גב דצלוחא איהי מעליא מכלא, עובדא דקטרת הוא יקיר וחביב קמי קודשא בריך הוא. תא חזי, מה בין צלותא לעובדא דקטרת, צלותא אתקיננו לה באתר דקרבנין דהוו עבדי ישראל, וכל אינון קרבנין דהוו עבדין ישראל, לאו אינון חשיבין כקטרת. ותו מה בין האי להאי, אלא צלותא איהו תקונא לאתקנא מה דאצטריך, קטרת עביד יתיר, מתקין, וקשיר קשירין, ועביד נהירו יתיר מכלא, ומאן איהו, דאעבר זוהמא, ואידכי משכנא, וכלא אתנהיר ואתתקן, ואתקשר כחדא. ועל דא בעינן לאקדמא עובדא דקטרת לצלותא בכל יומא ויומא, לאעברא זוהמא מעלמא, דאיהו תקונא דכלא בכל יומא ויומא, כגוונא דההוא קרבנא חביבא דאתרעי ביה קודשא בריך הוא. מה כתיב במשה, (שם לד) ויאמר יהו"ה אל משה, קח לך סמים נטף וגו', אף על גב דאוקמוה, אבל מאי שנא בעובדא דא יתיר מכל מה דאמר ליה, אלא קח לך, להנאתך ולתועלתך, בגין דכד אתתא אתדכאת, הנאותא דבעלה איהו, ורזא דא קח לך סמים, לאעברא זוהמא, לאתקדשא אתתא בבעלה, זכאה חולקיה

זוהר חלק ב דף ריט/ב

דמשה. כגוונא דא, (ויקרא ט ב) קח לך עגל בן בקר דאתמר לאהרן, לכפרא על חוביה, על ההוא עגל דאיהו גרים לון לישראל. ועל דא כתיב במשה, קח לך, להנאתך ולתועלתך, (וכן אוקמוה בפסל לך, מההוא פסולת דלוח אבנא נתעשר משה, אוף הכי לך, להנאתך ולטובתך). קטרת, קשיר קשירו, נהיר נהירו, ואעבר זוהמא, וד' אתחבר בה' (ד"א, אד' אתעביד ה'), ה' אתחבר בו', ו' סליק ואתעטר בה', ה' אתנהיר בי', וכלא סליק רעותא לאין סוף, והוי כלא קשירו חד, ואתעביד חד קשירו ברזא חדא, דאיהו קשרא עלאה דכלא. מכאן ולהלאה, כיון דכלא אתקשרא בהאי קשרא, אתעטר כלא ברזא דאין סוף, ורזא דשמא קדישא אתנהיר ואתעטר בכל סטריין, ועלמין כלהו בחדוה, ואתנהירו בוצינין, ומזונין וברכאן אשתכחו בכל עלמין, וכלא ברזא

דקטרת, ואי זוהמא לא אתעבר, כלא לא אתעביד, דכלא בהאי תלייא. תא חזי, קטרת איהו קדמאה תדיר קדים לכלא, ובגיני כך עובדא דקטרת אצטריך לאקדמא לצלותא בשירין ותושבחן, בגין דכל דא לא סלקא, ולא אתתקן ולא אתקשר, עד דאתעבר זוהמא, מה כתיב (ויקרא טז טז) וכפר על הקדש וגו', בקדמיתא ולבתר ומפשעיהם לכל חטאתם, ועל דא בעינן לכפרא על קודשא, ולאעברא זוהמא, ולא תדכאה קודשא, ולבתר שירין ותושבחאן וצלותין, כלא כדקאמרן. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי, דהא אינון ידעין לתקנא תקונא דלעילא ותתא, כדבעינן לתקנא תקונא מתתא לעילא, עד דאתקשר כלא כחדא בקשורא חד, בההוא קטורא (ס"א קשורא) עלאה, כד בעינן לתקנא (תקונין דלתתא, בעינן לתקנא) בתקונא דאתון רשימין, דקודשא בריך הוא אתקרי בהון. רבי שמעון ורבי אלעזר בריה, הון יתבי ליליא חד ולעאן באורייתא, אמר רבי אלעזר לרבי שמעון אבוי, הא כתיב (בראשית ג טז) ואל האשה דדא איהו רזא עלאה, תינח לתתא, והרונך, בעצב תלדי בנים, ואל אישך תשוקתך וגו', ואוליפנא דדא איהו רזא עלאה, תינח לתתא, אבל איהו כגוונא דלעילא מאי איכא למימר. פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים מב ב) כאיל תערג על אפיקי מים, האי קרא אוקמוה, אבל חיה חדא אית בעלמא, ואיהי שלטא בשולטנא על אלף מפתחן בכל יומא, ואיהי נוקבא, ותיאובתה (דילה) תדיר על אפיקי מים, למשתי ולא תרוואה מצחותא, דכתיב כאיל תערוג וגו'. הכא אית לאסתכלא, בקדמיתא כתיב כאיל, ולא כתיב כאילת, ולבתר תערוג, ולא כתיב יערוג, אבל רזא דא, דכר ונוקבא תרוייהו כחדא. והאי נוקבא תערוג על אפיקי מים, ואיהי מתעברא מן דכורא, וקשי עלה, דהא על דינא קיימא, וכד אולידת, קודשא בריך הוא זמין לה חד חויא עלאה רברבא, ואתי ונשיך לגבי ההוא אתר, ואולידת, ורזא דא, הרבה ארבה עצבונך והרונך, בגין דאיהי מתחלחלא בכל יומא, ובעציבו על עובדין דעלמא, בעצב תלדי בנים, בעצב, דא רזא דחויא, דעציב אנפיהון דעלמא. ואל אישך תשוקתך, כמה דאת אמר, תערוג על אפיקי מים, והוא ימשל בך, הא אוקימנא רזא, דאיהו שליט עלה, וכל דא למה, בגין דאמרה סיהרא כמה דתנינן, ובגיני כך אזעירת נהוראה, ואזעירת שלטנהא, ולית לה רשו מגרמה, בר כד יהבין לה חילא. בעצב תלדי בנים, כמה דאוקימנא, ואי תימא אמאי אצטריך חויא לדא, אלא דא פתח ארחא, לנחתא כל אינון נשמתין דעלמא, דאלמלא לא פתח אורחין לנחתא לתתא, לא ישרי בגויה דבר נש. מה כתיב (שם ד ז) לפתח חטאת רובך, מאי לפתח, לההוא פתח דאתעתדא לאולדא, לאפקא נשמתין לעלמא, איהו קאים לגבי ההוא פתח, וכל אינון נשמתין דאצטריכו לנחתא בגופין קדישין, לא קאים איהו לההוא פתח, ולית ליה רשו בהאי נשמתא, ואי לאו הא חויא נשיך, ואסתאב ההוא אתר, ולא איהי נשמתא דאתדכיא, והכא איהו רזא עלאה, בעצב תלדי בנים, רזא דא דא נחש, דהא

זוהר חלק ב דף רכ"א

עמיה אולידת נשמתין בגין דדא איהו על גופא ודא על נשמתא, ותרואיהו דא בדא. דא נקיט נשמתא ודא נקיט גופא. וזמינא דא חויא לאולדא כל אינון גופין עד דלא ייתי זמנא דיליה הדא הוא דכתיב (ישעיה סו) בטרם תחיל ילדה. זמנא דחויא לאולדא בשבע שנין. והכא בשית מה דלאו איהו זמניה, ובההוא זמנא דאוליד לון מההוא לידה ימות דכתיב (שם כה) בלע המות לנצח. וכתיב (שם כו) יחיו מתיך נבלתי יקומון. אמר רבי שמעון בההוא זמנא דיתערוון מתי עלמא ויתעטדון בארעא קדישא יקומון חיילין חיילין כלהו על ארעא דגליל, בגין דתמן זמין מלכא משיחא לאתגלאה, בגין דאיהו חולקיה דיוסף. ותמן אתברו (נ"א אתחרב) בקדמיתא, ומתמן שארו לאגלאה מכל אתרייהו ולא תבדרא ביני עממא, כמה דאת אמר (עמוס ו) ולא נחלו על שבר יוסף. ואמאי יקומון תמן, בגין דאיהו חולקיה דהוא דאשתוי בארונא, דכתיב (בראשית נ) ויישם בארון במצרים. ולבתר אתקבר בארעא קדישא דכתיב (יהושע כד) ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל מצרים קברו בשכם. ודא איהו דקאים בקיומא דברית יתיר מכלא. ובההוא

זמנא דיתערון כלהו חיילין חיילין כלהו יהכון דא לחולק אבהתהון ודא לחולק אבהתהון, דכתיב (ויקרא כה) ושבתם איש אל אחוזתו, וישתמודעון דא לדא, וזמין קב"ה לאלבשא לון לכל חד וחד לבושי מרקמן, וייתו כלהו וישבחון למאריהון בירושלם, ויתחברון תמן אוכלוסין אוכלוסין, וירושלם יתמשך לכל סטריין. יתיר ממה דאתמשך כד אתחברו תמן מגלותא. כיון דיתחברון וישבחון למאריהון קודשא בריך הוא יחדי עמהון הדא הוא דכתיב (ירמיה לא) ובאו ורננו במרום ציון. ולבתר ונהרו אל טוב יהו"ה וגו', כל חד וחד לחולקיה וחולק אבהתוי. ואחסנתהון דישראל תהא עד (נ"א רמתא דרומא) דמטא דרומאי. ותמן ילפון אורייתא והא אוקמוה וכתוב (ישעיה כו) הקיצו ורננו שוכני עפר וגו':

פרשת פקודי:

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה וגו', רבי חייא פתח (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא וגו', האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל כל הנחלים, אלין רזין דנחלין, ומבועין קדישין, דאתמליין ונפקין (מבועין קדישין) לאנהרא, ולמליא להאי ימא רבא, וכיון דהאי ימא רבא אתמלי מסטרא דאינון נחלין, כדן הוא אפיק מיא, ואשקי לכל חיוון ברא, כמה דאת אמר (תהלים קד יא) ישקו כל חיתו שדי. מה כתיב לעילא, המשלח מעינים וגו', ולבתר ישקו כל חיתו שדי (ישברו פראים צמאם), אלין אינון רתיכין דלתתא, דכד ימא נקיט לון, כלהו נקיט לון ושאיב לון בגויה, ולבתר אפיק מיין לסטרא אחרא דאינון רתיכין קדישין דלתתא, ואשקי לון, וכלהו אתמנון ואתפקדון בשמא, כמה דאת אמר (ישעיה מ כו) לכלם בשם יקרא:

ובגין כך, אלה פקודי המשכן משכן העדות. רבי יוסי פתח, (תהלים לא כ) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, פעלת לחוסים כך נגד בני אדם, מה רב טובך, כמה אית לון לבני נשא לאסתכלא, ולמנדע בארחוי דקודשא בריך הוא. דהא בכל יומא ויומא

זוהר חלק ב דף רכ/ב

קלא נפיק ואכריז ואמר, אסתמרו בני עלמא, טרוקו גלי חובין, אסתלקו מרשתא דתפיס, עד לא יתפסון רגלייכו בהאי רשתא. גלגלא סחרא תדיר, סליק ונחית, ווי לאינון דדחיין רגלייהו מגו גלגלא, דהא נפלי לגו עומקא דטמיר לאינון חייבי עלמא, ווי לאינון דנפלין ולא יקומו, ולא ינהרו בנהורא דגניז לצדיקיא לעלמא דאתי. זכאין אינון צדיקיא לעלמא דאתי, דכמה נהורין גניזין לון, כמה עדונין בההוא עלמא טמירין לון, דכתיב מה רב טובך אשר צפנת ליראיך. מה רב טובך, הא אוקמוה, דא הוא אור דגניז לצדיקיא לעלמא דאתי, דכתיב (בראשית א ד) וירא אלהי"ם את האור כי טוב, וכתוב (תהלים צז יא) אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה, ועל דא מה רב טובך, כתיב הכא מה רב טובך, וכתוב התם וירא אלהי"ם את האור כי טוב, אשר צפנת, בגין דאסתכל קודשא בריך הוא בההוא נהורא, ואסתכל באינון חייביא דזמינין למחטי בעלמא, וגניז ליה לההוא נהורא, למזכי ביה צדיקיא לעלמא דאתי, כמה דאתמר. פעלת, בקדמיתא צפנת, ולבתר פעלת, אלא צפנת כמה דאתמר, פעלת, בגין דההוא נהורא דגניז, ביה עביד קודשא בריך הוא אומנותא דעלמא, מנלן, דכתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, באברהם כתיב, וההוא נהורא דאברהם, גניז ליה קודשא בריך הוא, וביה עביד אומנותא דעלמא, דכתיב פעלת. לחוסים כך, לאינון דיתבי תחות צלא דקודשא בריך הוא. נגד בני אדם, דהא בהאי אומנותא דאתעביד בהאי נהורא, קיימין בני נשא בעלמא, וקיומא דלהון הוי, אף על גב דאיהו גניז, ביה קיימין בני נשא בעלמא דין, פעלת, אומנותא דעלמא דא, דביה אתעביד כלא, בחושבנא

אומנותא דעלמא. כגוונא דא אומנותא דמשכנא, דאיהו אומנותא כגוונא דעלמא, והא אוקימנא, כתיב הכא אלה פקודי המשכן, וכתיב התם אלה תולדות השמים והארץ, בגין דכל אינון תולדין דעבדו ואפיקו שמיא וארעא, כלהו בחילא דההוא נהורא דגניז אתעבידו ונפקו, פקודי המשכן בההוא חילא נפקו. מנלן, דכתיב ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה, דא איהו מסטרא דימינא, ואתו אהליאב, דא איהו מסטרא דשמאלא, ומשכנא מסטרא דימינא ושמאלא אתקם ואתעביד, ומשה דהוה בינייהו אוקים ליה. רבי אלעזר פתח ואמר, (ישעיה טז ה) והוכן בחדסד כסא וישב עליו באמת וגו', והוכן בחדסד כסא, הא אוקימנא, כד מחשבה סליק ברעו דחדוה, מטמירא דכל טמירין, דלא אתיידע ולא אתדבק, מטי ההוא חדוה, ובטש גו מחשבה, וכדין עאל באתר דעאל, עד דאתגניז בחד היכלא עלאה, דאיהו טמיר לעיל. ומתמן נגדין ואתמשכן כל נהורין דימינא דנטיל בקדמיתא, ולבתר נטלי כלהו, ומההוא סטר ימינא אתקן כרסייא לתתא, דהא קודשא בריך הוא אתקין לההוא כרסייא בחדסד. וישב עליו באמת, דאיהו תקונא דחותמא דכלא, ולא יתיב על ההוא כרסייא אלא בחותמא דאיהו אמת, באהל דוד, דאיהו בי כרסייא לתתא. שופט ודורש משפט ומהיר צדק, שופט מסטרא דדינא, ודורש משפט מסטרא דרחמי, ומהיר צדק איהו כרסייא דדינא, דאיהו בי דינא לתתא. תא חזי, כגוונא דא משכנא לא אתתקן אלא בסטרא דא, כגוונא דא דחדסד כדקאמרן לעיל, ועל דא אתמנון תולדין ואתתקנו כלהו לתתא:

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה, רבי שמעון פתח, בראשית ברא אלהי"ם את השמים ואת הארץ, האי קרא

זוהר חלק ב דף רכא/א

אוקמוה ואתמר בכמה סטריין, אבל, כד ברא קודשא בריך הוא עלמא, ברא ליה כגוונא דלעילא, למהוי עלמא דא בדיוקנא דעלמא דלעילא, וכל אינון גוונין דלעילא, אתקין לון לתתא, לאתדבקא ולא תקשרא עלמא בעלמא. וכד בעא קודשא בריך הוא למברי עלמא, אשגה באורייתא וברא ליה, ואסתכל בשמא קדישא כללא דאורייתא, וקיים עלמא. בתלת סטריין אתקיים עלמא, ואינון חכמה ותבונה ודעת, בחכמה דכתיב (משלי ג יט) יהו"ה בחכמה יסד ארץ, בתבונה דכתיב כונן שמים בתבונה, בדעת דכתיב (שם כ) בדעתו תהומות נבקעו, הא כלהו בקיומא דעלמא, ובאלין תלתא אתבני משכנא, דכתיב ואמלא אותו רוח אלהי"ם בחכמה בתבונה ובדעת. וכלהו תלתא רמיזין בקרא דא, בראשית, היינו דכתיב בחכמה, ברא אלהי"ם, היינו דכתיב בתבונה, את השמים, היינו דכתיב בדעת. וכלהו כתיבי בעבידת משכנא, וברזא דא כתיב, אלה פקודי המשכן, דא רזא דחכמה, משכן העדות, דא רזא דתבונה, אשר פקד על פי משה, דא רזא דדעת, וכלא דא לקבל דא, בגין דכל מה דברא קודשא בריך הוא בעלמא דין, ברא ליה כגוונא דלעילא, וכלא אתרשים בעבידת משכנא. תא חזי, בשעתא דאמר ליה קודשא בריך הוא למשה עביד משכנא, הוה קאים משה תוהא, דלא ידע מה למעבד, עד דאחזי ליה קודשא בריך הוא בעינא, כמה דכתיב (שמות כה מ) וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר, מאי בתבניתם, אלא אוליפנא, דאחמי ליה קודשא בריך הוא למשה דיוקנא דכל מלה ומלה, כההוא דיוקנא דאיהו לעילא, וכל חד וחד הוה עביד דיוקנא דיליה, כדיוקנא (דאיהו לעילא, וכל חד הוה עביד דיוקנא דיליה, כדיוקנא) דאיהו אתעביד בארעא. אשר אתה מראה בהר, אשר אתה רואה מבעי ליה, אלא אוליפנא, דאספקלריא דלא נהרא הוה אחמי ליה בגויה, כל אינון גוונין ודיוקנין דאתעבידו לתתא, כהאי חיזו דאחזי בגויה כל אינון דיוקנין, משמע דכתיב אשר אתה מראה, אתה רזא דאספקלריאה דלא נהרא, דאחזי ליה בגויה כל אינון דיוקנין, והוה חמי לון משה כל מלה ומלה על תקוניה, כמה דחמי גו עשיתא וגו חיזו דאחזי כל דיוקנין, וכד אסתכל בהו משה אתקשי קמיה, אמר ליה קודשא בריך הוא, משה, את בסימניך, ואני בסימני, כדין אתיישב משה בכל עבידתא. כד

אתעביד כל עבידתא, אצטריך משה לממני כלא, בגין דלא יימרון ישראל דאשתאר כספא ודהבא ואסתליק לנטלא ליה, ועל דא אצטריך לממני חושבנא קמייהו דישראל, בגין דכתיב (במדבר לב כב) והייתם נקיים מיהו"ה ומישראל, ובגין דא כתיב, אלה פקודי המשכן משכן העדות, דהא רוחא דקודשא הוה אחזי לכלא חושבנא דכל דהבא וכספא דנדיבו ישראל, ורוח קודשא הוה אמר וכסף פקודי העדה מאת ככר וגו', כל הזהב העשוי למלאכה וגו', בגין דקודשא בריך הוא אתרעי בהו באיננו אומנין, ובעא לאפקא מהימנותא דלהון קמי כלא. אלה פקודי המשכן, תא חזי, בההיא שעתא דעבידתא דמשכנא אתעביד, הוה סטרא אחרא אזיל ושאט לאסטאה, ולא אשכחת עילה על מהימנותא דאומנין, עד דקודשא בריך הוא כפיף ליה לקמיה דמשה, ואיהו עביד חושבנא דמהימנותא בעל כרחיה, וסליק מהימנותא דלהון לגבי כלא, ורזא דא דכתיב אלה פקודי המשכן, והא אוקימנא, אלה, כמה דאת אמר (ישעיה מט טו) גם אלה תשכחנה, וכתיב אשר פקד על פי משה, דתמן אתמני ואתפקיד, עד דאתעביד חושבנא דבי משכנא קמי משה וישראל כלהו:

זוהר חלק ב דף רכא/ב

אלה פקודי המשכן משכן העדות, מאן עדות, אלא תרי זמני כתיב הכא משכן, חד לעילא, וחד לתתא, ומשכן אקרי משכן העדות, ומאן עדות, כמה דאת אמר, (תהלים קכב ד) שבטי יה עדות לישראל, שמא דא איהו עדות לישראל. כגוונא דא, (שם פא ו) עדות ביהוסף שמו, עדות שם יה ביהוסף, איהו עדות ודאי, אלין תרין אתוון סהדין סהדותא בכל אתר. והכא איהו עדות, ובגין כך משכן העדות, משכנא דהאי עדות, ועל דא משכנא אקרי על רזא דשמא דא קדישא, והיינו דכתיב (שם קלב יב) ועדותי זו אלמדם, בגין דהאי אתר איהו סתימו וגניזו דכלא. אשר פקד על פי משה, עד הכא לא ידענא אי האי משכנא פקד, או האי עדות, אלא פקד ודאי האי עדות, בגין דמן יומא דאסתליקו אבהן מעלמא, וכל אינון שבטין בנוי דיעקב, ואשתארו ישראל בגלותא באינון עאקו, אתנשי מנייהו ידיעא דרזא דשמא קדישא עלאה דא, דאיהו שמא דעדות, קיומא דשמיא וארעא, דאלין תרין אתוון אוקימו עילאי ותתאי, וכלהו סטרין דעלמא. כיון דאתא משה אתפקד ואדכר שמא דא בעלמא, דכד הוה בסנה, מיד שאיל על שמא דא, דכתיב (שמות ג יג) ואמרו ליה מה שמו מה אומר אליהם, ותמן אתפקד שמא דא על פי משה. עבדת הלויים, מאי עבדת הלויים, אלא רזא דא דכתיב, (במדבר יח כג) ועבד הלוי הוא, הוא דא רזא דשמא קדישא דאקרי הוא, ולא אקרי אתה, ובגין דא עבודת הלויים ודאי. דבר אחר, עבדת הלויים, דאינון נטלין משכנא על כתפייהו מאתר לאתר, דכתיב (שם ז ט) ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו:

אלה פקודי המשכן משכן העדות וגו', רבי אבא פתח, (ישעיה יא י) והיה ביום ההוא שרש ישי וגו', והיה ביום ההוא, בזמנא דקודשא בריך הוא יסגי שלמא בעלמא, יתקיים שרשא דאילנא דחיי, וההוא שרשא מניה יתקיימו שאר שרשין לתתא, דכלהו אשתרשן ואתקיימן מניה. אשר עומד לנס עמים, דהאי איהו קיימא לנסא ולאת לרזא דשמא קדישא, אליו גוים ידרשו, דתמן רזא דקיומא דשמא קדישא, ובגין כך אליו גוים ידרשו, כמה דאת אמר (שם ב ג) והלכו עמים רבים, ואמרו לכו ונעלה אל הר יהו"ה וגו', ועל דא אליו גוים ידרשו. והיתה מנוחתו כבוד, מנוחתו דא בי מקדשא, דכתיב (תהלים קלב יד) זאת מנוחתי עדי עד, כבוד דהכי אקרי כבוד יהו"ה בההוא זמנא, דכתיב (ישעיה ל כו) והיה אור הלבנה כאור החמה, ואור החמה יהיה שבעתים. ומנוחתו דההוא שרש ישי דאתקרי כבוד יהו"ה, לא יתמני ולא יקום בחושבנא לעלמא, מאי טעמא, (ד"א בגין דהא קיימא בחושבנא השתא, וההוא זמנא לא יתקיים בחושבנא, מאי טעמא) בגין דכל מה דקיימא בחושבנא לא שריין תמן ברכאן בשלימו, וברכאן שריין במה דלא

קיימא בחושבנא, בזמנא קדמאה קיימא בחושבנא, דכתיב אלה פקודי המשכן. תא חזי, משכנא דא קיימא בחושבנא, ובגין כך אצטריך לצלותא דמשה דישרי עליה ברכאן, דכתיב ויברך אותם משה, ומה ברכה בריך לון, יהא רעוא דתשרי ברכה על עובדוי ידיכון, וברכאן לא שראן על האי חושבנא, עד דקשר ליה משה במשכנא דלעילא, דכתיב אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה, דאי לאו דאתעבד חושבנא על ידא דמשה, לא יכלין אינון למעבד חושבנא, דכתיב אשר פקד על פי משה. פתח ואמר (מ"א יז ח ט) ויהי דבר יהו"ה אל אליהו, קום לך צרפתה וגו', הנה צויתי שם אשה אלמנה לכללך, וכי אן פקיד לה קודשא בריך הוא, אלא עד לא ייתי לעלמא פקיד קודשא בריך הוא בגזירה דיליה לעילא על העורבים למיתי מזונא לאליהו, ולהיאי אתתא למיהב ליה מזונא. מה כתיב

זוהר חלק ב דף רכב/א

(שם יב) ותאמר חי יהו"ה אלה"יך אם יש לי מעוג, כי אם מלא כף קמח בכד, ומעט שמן בצפחת וגו', והא הכא מדידו הוה בההוא קמחא, דהא הוה ביה מלא כף קמח בכד, כף הוא מדידו דיליה, ואתחזי דלא שריין ביה ברכן הואיל וקאים במדה, מה כתיב (שם יד) כי כה אמר יהו"ה אלה"י ישראל כד הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר. עד יום תת יהו"ה גשם, תת, תתן כתיב, מאי טעמא, בגין דבכל דרא לא אשתכח מאן דיזכי לזכו כהאי אתתא, ועל דא כתיב תתן, אנת תתן מטרא על עלמא, בגין דזכותך סגי. וכתיב (שם טז) כד הקמח לא כלתה וצפחת השמן לא חסר, כדבר יהו"ה אשר דבר ביד אליהו, וכי אם ההוא קמחא דקיימא במדידו דהוה מלא כף קמח, לא פסקו מניה ברכאן בגין מלה דאליהו, דכתיב כד הקמח לא תכלה, וכתיב כד הקמח לא כלתה, משכן העדות אף על גב דקיימא בחושבנא, הואיל ואתפקד על ידא דמשה, כל שכן וכל שכן דשריין ביה ברכאן, ועל דא כתיב אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה:

אלה פקודי המשכן, רבי חזקיה פתח ואמר, (שמות ג ה) אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך וגו', האי קרא אוקמוה, דפריש ליה קודשא בריך הוא מאתתיה, בגין לאתדבקא בשכינתא, דכתיב (שם) כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא, אדמת קדש דא שכינתא, אתדבקותא קדישא אתדבק משה בהיאי שעתא לעילא, דכדין קודשא בריך הוא קשיר ליה בחביבותא דלעילא, ואתפקד רב ממנא על ביתא, ואיהו גזיר וקודשא בריך הוא עביד, דכתיב (במדבר טז ל) ופצתה האדמה את פיה וגו', וכתיב (שם לא) ויהי ככלותו לדבר וגו' ותבקע האדמה, וכתיב (שם י לה) קומה יהו"ה, שובה יהו"ה, הדא הוא דכתיב אשר פקד על פי משה, על פי משה אתתקן ואתפקד בכלא. פקידא דמשכן הוה על ידא דמשה, דכתיב (שמות ג טז) פקד פקדתי אתכם, דאיהו הוה קול דאפיק לההוא דבור, ועבד ליה פקידה לנפקא מן גלותא, והשתא אתפקדא לאמשכא קדושה מעילא לתתא, כמה דאת אמר (שם כה ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם:

ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגו', אמר רבי יהודה, הא אתמר דהא בצלאל מסטרא דימינא הוה, ואיהו אתקין תיקונא דכלא. ותו דהא יהודה הוה שליטא ומלכא על כל שאר שבטין, ומניה נפק מאן דאתקין כל משכנא. בצלאל, הא אוקמוה, בצל אל, ומאן איהו בצל אל, דא ימינא, ותו מסטרא דא אתקין כלא, וירית חכמתא למעבד כל עבידא. ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן, דא איהו מסטרא דשמאלא, ודא איהו מסטרא דדינא קשיא (נ"א קדישא), והא אוקמוה, דהא מתרין סטרין אלין אתעבד משכנא, ואתתקן בהו לאתקשרא בהו, למהוי בין ימינא ושמאלא, והא אתמר ואוקמוה. פתח ואמר, (תהלים מח ג) יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב, תא חזי כד ברא קודשא בריך הוא עלמא, אשדי חד אבנא יקירא מתחות כרסי יקריה, ושקע עד תהומא, ורישא חדא דההוא אבנא נעיץ גו תהומי, ורישא אחרא לעילא, וההוא רישא

אחרא עלאה, איהו חד נקודה (עלאה) דקיימא באמצעיתא דעלמא, ומתמן אתפשט עלמא לימינא ושמאלא ולכל סטרין, ואתקיים בההיא נקודה אמצעיתא, וההיא אבנא אתקרי שתיה, דמנה אשתיל עלמא לכל סטרין, תו שתי"ה, ש"ת י"ה, קודשא בריך הוא שוי לה למהוי יסודא דעלמא ושתילו דכלא. בתלת

זוהר חלק ב דף רכב/ב

גוונין אתפשטת ארעא סחרניה דההיא נקודה. אתפשטותא קדמאה, סחרניה דההיא נקודה כל צחותא וזכותא דארעא קיימא תמן, ותמן איהו, והאי קיימא לעילא על כל ארעא סחרניה דההיא נקודה, אתפשטותא תניינא סחרניה דההיא אתפשטותא קדמאה, לאו איהו צחותא וזכותא כההוא קדמאה, אבל איהו דקיק וצח בצחותא דעפרא, יתיר מכל שאר עפר אחרא. אתפשטותא תליתאה איהו חשוך וגסו דעפרא יתיר מכלהו, וסחרניה דהאי קיימין מיין דימא דאוקיינוס דאסחר כל עלמא, אשתכח דההיא נקודה קיימא באמצעיתא, וכלהו גוונין דאתפשטותא דעלמא סחרניה. אתפשטותא קדמאה איהו בי מקדשא, וכל אינון היכלין ועזרות, וכל ההוא תקונא דיליה, וירושלם וכל מתא משורא ולגו. אתפשטותא תניינא כל ארעא דישראל, דאתקדשת בקדושה. אתפשטותא תליתאה איהו כל שאר ארעא, אתר בי מותבא דשאר עמין, וימא דאוקיינוס דסחרא כלא. והא אוקמוה, דרזא דא גוונין דעינא, דסחרן לההיא נקודה דאמצעיתא דעינא, דאיהו חיזו דכל עינא, כגוונא דההיא נקודה אמצעיתא דקאמרן דאיהו חיזו דכלא, ותמן קאים בית קדש הקדשים וארון וכפורת, דאינון חיזו דכלא, אשתכח ההיא נקודה חיזו דכל עלמא. ועל דא כתיב, יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון וגו', יפה, שפיר ההוא חיזו וחדוה דכלא, נוף, נופא דאילנא, דאיהו שפירו דכלא. תא חזי שפירו דעלמא, וחיזו דעלמא, לא אתחזי בעלמא, עד דאתבני ואתקם משכנא, ועאל ארונא לגו קודשא, מההיא שעתא אתחזי חיזו דכלא בעלמא, ואתתקן עלמא, ואזלי בההוא משכנא ובההוא ארונא, עד דמטי לההיא נקודה דאיהו יפה נוף חדוה דכלא, כיון דמטו להתם, כדין פתח ארונא ואמר, (תהלים קלב יד) זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אויתיה. רבי ייסא אמר, האי קרא כנסת ישראל אמרה ליה, בשעתא דאתבני בי מקדשא ועאל ארונא לאתריה. רבי חזקיה אמר, קודשא בריך הוא אמר ליה על כנסת ישראל, כד ישראל עבדין רעותיה, דהא כדין קודשא בריך הוא יתיב על כורסי יקריה, וחייס על עלמא, וברכה ושלום וחביבותא דכלא אשתכח, וכדין אמר זאת מנוחתי עד עד. ותא חזי, בשעתא דכלהו אומנין שארו למעבד אומנותא, ההוא עובדא ממש דשראן, איהי אשתלימת מגרמה, אינון שראן, ואיהי אשתלימת עבידתא, איהי ממש, מנלן, דכתיב ותכל כל עבודת משכן אהל מועד. כגוונא דא, (בראשית ב א) ויכלו השמים והארץ, ואי תימא ויכל אלהי"ם ביום השביעי, ודאי הכי הוא, דכל עלמא אף על גב דכל עבידן אשתלימו כל חד וחד, כל עלמא לא הוה שלים בקיומיה, עד דאתא יומא שביעאה, דכד אתא יומא שביעאה, כדין אשתלימו כל עבידין, ואשלים ביה קודשא בריך הוא עלמא, דהא הוא דכתיב ויכל אלהי"ם ביום השביעי מלאכתו אשר עשה, בהאי אשתלים בקיומא כל עבידתא דעבד, ועל דא ויכל אלהי"ם ביום השביעי. וכד אתבני בי מקדשא, כל עבידתא דאתעביד, איהי מגרמה אתעבידת, אומנין שראן, ועבידתא אתחזיאת לון למעבד, ואתרשימת קמייהו, ואשתלימת היא מגרמה, והא אוקמוה, דכתיב (מ"א ו ז) והבית בהבנותו, והבית כאשר בנהו לא כתיב, אלא בהבנותו, דאיהי אשתלימת מגרמה, וכתיב אבן שלמה מסע נבנה, בנהו לא כתיב, אלא נבנה, הוא מגרמיה נבנה, וכן בכל עבידתא דאיהי קדישא, איהי אשתלימת מגרמה:

זוהר חלק ב דף רכג/א

ובצלאל בן אורי בן חור, האי קרא אוליפנא, דרוח קודשא אכריז עליה לעיניהון דישראל, ואמר ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה עשה את כל אשר צוה יהו"ה את משה. ואתו אהליאב בן אחיסמך, מאי ואתו, אלא אוליפנא, דאהליאב לא עביד עבידתא בלחודוי אלא עם בצלאל, ועמיה עבד כל מה דעבד, הדא הוא דכתיב, ואתו, ואתו ולא בלחודוי, מכאן דשמאלא איהו בכלל ימינא תדיר, ועל דא כתיב, ואני הנה נתתי אתו את אהליאב, דא ימינא, ודא שמאלא:

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה וגו', רבי ייסא אמר, כיון דעבדו כל חכימיא ית משכנא, אצטריך למהדר חושבנא מכל אינון עבידן דאתעבידו ביה, מאי טעמא, בגין דכל חושבן וחושבן כד הוה אתעביד חושבנא, הכי אתקיים ההוא עבידא, ואתקיים באתריה. וישראל כלהו כמה דאתרעו במה דנדיבו בקדמיתא, הכי נמי אתרעו בההוא חושבנא, וכדין אתקיים כל עבידא בההוא רעותא, ועל דא אצטריך הכא חושבנא, בגין דבהאי אתקיים עבידא. אלה כתיב, ולא כתיב ואלה, אלא דא איהו חושבנא דפסיל כל חושבנין דעלמא, ודא אתקיים יתיר מכלהו, דבהאי אתקיים משכנא, ולא באחרא. פתח ואמר, (ישעיה לג ו) והיה אמונת עתיך חסן ישועות חכמת ודעת יראת יהו"ה היא אוצרו, האי קרא אוקמוה חברייא, אבל הא תנינו, כל בר נש דאתעסק באורייתא בהאי עלמא, וזכי למקבע עתין לה, אצטריך באמונה, דרעותא דיליה יתכוין לקודשא בריך הוא, יתכוין לשם שמים, בגין דאמונה להכי אתכוון. חסן ישועת, לאכללא רחמי בדינא. חכמת ודעת, דתרין אלין שראן דא על דא, דא טמיר וגניז, לאשראה דא על דא. יראת יהו"ה היא אוצרו, אוצרו דכל אלין, בגין דהאי יראת יהו"ה נקיט כל אינון נחלין, ואיהי אתעבידת אוצר לכלהו, וכד נפקין מינה כל אינון גניזין, כלהו אפיק לון בחושבנא. מנלן, דכתיב (שיר ז ה) עיניך ברכות בחשבון, בחשבון ודאי עביד ואפיק אינון ברכות מים, ואשגח (נ"א ואשקי לכלא) לאפקא כלא בחושבנא, ועל דא אקרי אמונה, ובכלא אקרי אמונה, והא אוקימנא. ומה אי הכא אצטריך לאחזאה מהימנותא, לשאר מילי דעלמא על אחת כמה וכמה, ועל דא קודשא בריך הוא, הוה אודע להו לכל ישראל רזא דמהימנותא דילהו בכל מה דעבדו, וכלא אתמר. רבי יוסי ורבי יצחק הוו אזלי בארחה, אמר רבי יוסי, ודאי דקודשא בריך הוא אתרעי ביה בבצלאל לעבידת משכנא יתיר מכל ישראל, אמאי, אמר ליה, שמא גרים, והא אוקמוה דקודשא בריך הוא שוי שמהן בארעא, לאתעטרא (ס"א לאתערא) בהו, ולמעבד בהו עבידתא בעלמא, הדא הוא דכתיב (תהלים מו ט) אשר שם שמות בארץ. אמר ליה, רזא איהו הכא, יהודה מסטר שמאלא הוה, ואהדר ואתדבק בימינא, ועל דא בסטרא דא אתעביד משכנא, שארי מסטר שמאלא, ואתדבק בסטר ימינא, ולבתר אתכליל דא בדא, ואתעביד כלא ימינא. כגוונא דא אורייתא, שארי משמאלא ואתדבק בימינא, ואתכליל דא בדא, ואתעביד כלא ימינא. ראובן שרא מימינא, וסטא לשמאלא, ונטלו עמיה אינון שאר שבטין דאינון שמאלא, בגין דשארי מימינא וסטא לשמאלא. יהודה שרא משמאלא, וסטא לימינא, שרא משמאלא בגין דאתי מסטר שמאלא, ואתדבק בימינא ומשכנא בסטרא דא אתעביד, שארי מסטר שמאלא ואתדבק בסטר ימינא, ועל דא בצלאל דאתי מסטריה, איהו עבד משכנא ואתתקן לגביה. והא אוקמוה, דקודשא בריך הוא אתרעי ביה, ובריר ליה מכלא

זוהר חלק ב דף רכג/ב

לעבידתא דא, ויהב ליה חכמה ותבונה ודעת כמה דאוקמוה, בגין דעמיה הוה בקדמיתא סכלתנו דלביא, דכתיב ובלב כל חכם לב נתתי חכמה, בגין דקודשא בריך הוא לא יהיב חכמתא אלא למאן דאית ביה חכמתא, ואוקמוה חברייא ואתמר, וכן כגוונא דא בצלאל. רבי שמעון אמר, בצלאל שמייה גרים ליה, ועל חכמתיה אקרי הכי, ורזא דמלה, בצלאל בצל אל. פתח ואמר (שיר ב ג) כתפוח בעצי היער כן דודי וגו', בצלו, היינו בצלאל דאיהו אתקין משכנא ועבד ליה, דכתיב

חמדתי וישבתי, דמשכנא חמידא איהו למיתב ביה, דאיהו עביד חמודא לכנסת ישראל, וכנסת ישראל יתבא בצלא דאל, ודא איהו בצלאל. ופריו מתוק לחכי, דדא איהו דעביד פירין טבין בעלמא, דכתיב (הושע יד ט) ממני פריך נמצא, מאן הוא פרי, אלין אינון נשמתהון דצדיקייא, דאינון איבא דעובדוי דקודשא בריך הוא. דההוא נהר דנפיק מעדן, איהו אפיק וזריק נשמתין לעלמא, ואינון פירין דקודשא בריך הוא, ובגין כך פרו, דא איהו כדקאמרן. בצלו, דא הוא בצלאל, ועל דא תקונא דמשכנא על ידא דבצלאל הוה, ובגין כך ובצלאל בן אורי בן חור, בן אורי, דא נהורא דשמשא דנפיק, בן אורי, דא ימינא, בן חור, דא איהו שמאלא, בן אורי בן חור (ס"א בן חור בן חורי), ועל דא אשתלים ביה דינא דקודשא בריך הוא בעובדא דעגלא:

כל הוהב העשוי, מההיא שעתא דיהבו ליה ישראל, הוה עשוי ואתתקן מקדמת דנא, בכל מלאכת הקדש, כל ההוא דהבא אתעביד ואתתקן בכל מלאכת הקדש. מאי טעמא, בגין דבכל דרגא ודרגא הוה אתתקן ביה דהבא, דלית שלימו אלא רחמי ודינא, ועל דא דהבא הוה אזיל בכל מלאכת הקדש, בכל ההיא עבידתא דאקרי קדש הוה אזיל בה דהבא, דהבא בכלא. רבי אבא ורבי יוסי ורבי חזקיה, הווי יתבין ולעאן באורייתא, אמר ליה רבי חזקיה לרבי אבא, הא חמינן דקודשא בריך הוא אתרעי בדינא בכלא, לאתערבא דא בדא, ואיהו אריך דינא בחייבי עלמא, אי איהו אתרעי בדינא, אמאי סליק ליה מחייביא. אמר ליה כמה טורין אתעקרו במלה דא, אבל כמה מלין גלי בוצינא קדישא בהאי. ותא חזי, דינא דקודשא בריך הוא אתרעי ביה איהו דינא בריר, איהו דינא דאתער רחמימו וחדוה, אבל חייביא כד אינון בעלמא, כלהו דינא דזוהמא, כלהו דינא דלא אתרעי ביה קודשא בריך הוא כלל, ועל דא לא בעי לאתערבא דינא קדישא בדינא מסאבא דזוהמא, עד דאיהו אשתצי מגרמיה, ולאובדא ליה מן עלמא דאתי, וההוא דינא דזוהמא דביה, איהו אוביד ליה מעלמא. פתח ואמר, (תהלים צב ח) בפרוח רשעים כמו עשב ויציצו כל פועלי און להשמדם עדי עד, האי קרא אוקמוה, אבל תא חזי, בפרוח רשעים כמו עשב, כהאי עשבא דאיהו ביבישו דארעא, ואיהו יבישא, כד שראן ביה מיא אפריח, וההוא יבישו אתפרח, וכהאי אילנא קציצא דאציץ, ולא סליק אלא אינון פארות לסטר דא ולסטר דא, דאינון ענפין דסלקין, ולעלמין לא סליק אילנא כד הוה בקדמיתא למהוי אילנא, וכל דא להשמדם עדי עד, לעקרא לון משרשין ומכלא. תו רזא אחרא אית בהאי, על דקודשא בריך הוא אריך רוגזיה בחייביא בהאי עלמא, בגין דהאי עלמא איהו חולקא דסטרא אחרא, ועלמא דאתי איהו סטרא דקדושה, ואיהו חולקא דצדיקיא, למהוי צדיקיא אינון בעטרא דיקרא דמאריהון ביה, ותרין סטרין אלין קיימין דא לקבל דא, דא

זוהר חלק ב דף רכד/א

סטרא דקדושה, ודא סטרא אחרא דמסאבא, דא קיימא לצדיקיא, ודא קיימא לרשיעיא, וכלא דא לקבל דא, זכאין אינון צדיקיא דלית לון חולקא בהאי עלמא אלא בעלמא דאתי. תא חזי, כלא אתתקן ואתגלי קמי קודשא בריך הוא, ואף על גב דבלק ובלעם לא אתכוונו לגבי קודשא בריך הוא, כלא איהו מתתקן קמיה, ולא גרע מאגר דלהון כלום בהאי עלמא, בההוא זמנא שליטו על ישראל, דגרם ההוא קורבנא לאסתלקא מישראל ארבעה ועשרין אלפין, בר כל אינון דאתקטלו, דכתיב (במדבר כה ה) הרגו איש אנשיו הנצמדים לבעל פעור, וכתיב קח את כל ראשי העם והוקע אותם ליהו"ה, ועד כען ההוא קרבנא הוה תלי לאתפרעא מנהון דישראל. שבעה מדבחן כחושבן ארבעין ותריין, רבי שמעון אמר, תא חזי, אינון ארבעין ותריין קרבנין עבדו בלעם ובלק, ונטלו לון מההוא סטרא אחרא לגבי קודשא בריך הוא, ועל דא הוה תלי ההוא קרבנא לנטלא ליה ההוא סטרא אחרא דאקרי קללה מישראל, ועד השתא לא גבה מנייהו. ודא איהו רזא, (מ"ב ב כז) ויפן אחריו ויראם, ויפן אחריו, אחריו שכינתא, דקיימא סטרא אחרא לאחורא, ויראם,

אסתכל בהו ההוא סטרא אחרא, וחמא לון דאתחזון לאתענשא, ועל דא ויקללם בשם יהו"ה, בשם יהו"ה, לאפקא ההוא שם יהו"ה מחיובא דא, מההוא חיובא דההוא קרבן דאקריב ההוא סטרא לגביה. וכלא איהו מתתקן קמיה דקודשא בריך הוא, ולא אתאביד מלה, כגוונא דא כלא אתתקן קמיה דקודשא בריך הוא, הן לטב הן לביש. תא חזי, דוד איהו הוה דערק קמיה דשאול, ועל דא גרים דאתאבידו כל אינון כהני דנוב, ולא אשתאר מכלהו בר אביתר בלחודוי דערק, ודא גרים כמה בישין בישראל, ומית שאול ובנוי, ונפלו מישראל כמה אלפין ורבבן, ועם כל דא ההוא חובא הוה תלי על דוד לגבות מניה, עד דכל בנוי דדוד אתאבידו ביומא חד, ולא אשתאר מנייהו אלא יואש בלחודוי דאתגניב, כגוונא דלא אשתאר מאחימלך בר אביתר בלחודוי, ועד כען ההוא חובא הוה תלי למעבד דינא על נוב, על ההוא חובא דנוב, דכתיב (ישעיה י לה) עוד היום בנוב לעמוד, ואוקמוה. כגוונא דא כל הזהב העשוי למלאכה, מאי העשוי, הכא אסתכל קודשא בריך הוא, כד יהבו ישראל דהבא לעגלא, וקודשא בריך הוא אקדים לון דהבא דא לאסוותא, דהאי דהבא דמשכנא אקדים לון לההוא דהבא דיהבו לעגלא, דכל דהבא דהוה עמהון ואשתכח עמהון יהבו לארמת משכנא, סלקא דעתך דכד עבדו ית עגלא אשתכח עמהון דהבא, ואינון פריקו אודנייהו לנטלא ההוא דהבא, דכתיב (שמות לב ג) ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם, ועל דא אקדים דהבא דארמותא, לכפרא על עובדא דא (חסר). (ובגין כך) ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה, מסטרא דמלכותא, עשה את כל אשר צוה יהו"ה את משה, דהא כל אומנותא דמשכנא אתתקנת בהו ועל ידיהו, בצלאל איהו עביד אומנותא, ומשה איהו אתקין כלא לבתר. משה ובצלאל כחדא הוו, משה לעילא בצלאל תחותיה, סיומא דגופא כגופא, בצלאל ואהליאב הא אוקמוה, דא ימינא ודא שמאלא, וכלא חד, ובגין כך, ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגו', ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן וגו'.

כל הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש וגו', רבי יוסי פתח קרא באלישע, דכתיב (מ"ב ב כג) ויעל משם בית אל, והוא עולה בדרך וגו', ונערים קטנים, הא אוקמוה, מנוערים הוו מכל מילי אורייתא, ומכל פקודי אורייתא, קטנים

זוהר חלק ב דף רכד/ב

זעירי מהימנותא, ואתחייבו בחיובא דהאי עלמא ובחיובא דעלמא דאתי, יצאו מן העיר, נפקו מרזא דמהימנותא, כתיב הכא יצאו מן העיר, וכתיב התם (הושע יא ט) ולא אבא בעיר, (ס"א מרזא דמהימנותא דאקרי עיר, (תהלים מח ט) עיר יהו"ה צבאות, עיר אלהינ'ו). ויפן אחריו ויראם, ויפן אחריו, דאסתכל לאחורא אי יהדרון בתויבתא אי לאו, ויראם, מאי ויראם, אסתכל בהו דהא לית זרעא מתתקנא זמין לנפקא מנייהו, ואוקמוה. ויראם, הא אוקמוה, דאתעבידו בליליא דכפורי, מיד ויקללם בשם יהו"ה. ורזא איהו בהאי קרא, ויפן אחריו, אסתכל בהו אי יתענש עליהו, ואתפני מהאי, כמה דאת אמר, (במדבר יב י) ויפן אהרן, דאתפני מצרעתיה, אוף הכא אתפני מעונשא דלהון, ויראם, דהוו קיימין לבתר למעבד כמה בישין בישראל. ויפן אחריו, כמה דאת אמר, (בראשית יט כו) ותבט אשתו מאחריו, מאי מאחריו, מאחורי שכינתא, אוף הכא ויפן אחריו, אסתכל מאחורי שכינתא, וחמא לכלהו דהא בההוא ליליא דשלטא על כפרה דחוביהון דישראל אתעברו אמהון מנייהו, מיד ויקללם בשם יהו"ה. ותצאנה שתיים דובים מן היער, שתיים דובים, שנים דובים מבעי ליה, מאי שתיים דובים, נוקבין הוו ובנייהו. ותבקענה מהם ארבעים ושני ילדים, הא אוקמוה, לקבל קרבנין דבלק:

ויהי זהב התנופה, אמאי אקרי זהב התנופה, ולא אקרי הכי כסף התנופה, אלא תרין אינון דאקרין הכי, זהב התנופה, ונחשת התנופה, ולא אקרי הכי כסף התנופה, אלא אלין אקרין הכי, בגין

דאיהו אסתלקותא לעילא, דהא אית הכי לתתא, ולא איהו זהב (כגוונא) דארמותא, ובכל אתר תנופה איהו ארמותא לעילא, ולא לנחתא לתתא. ואיהו רזא דחשבנא דא, דכל אלין דרגין ורתיכין, כלהו קיימי בארמותא (דא), ואיהו זהב ארמותא, ודא איהו דהבא, דכל מה דמתפשטא לתתא אסתים חיוזו וטיבו ונהירו דיליה, וכד איהו בארמותא, כדין איהו דהב טב ברזא דנהירו דיליה, וכל ההוא דלתתא סוספיתא דדהבא, ואיהו התוכא דיליה:

וכסף פקודי העדה, בגין דהאי איהו כל מה דאתפשט לתתא הכי הוא טב, ואף על גב דלאו איהו בהאי ארמותא, כלא הוא לטב, אבל דהבא כל מה דאתפשט לתתא כלא הוא לביש, דא אתפשט לטב, ודא אתפשט לביש, ובגין כך דא אצטריך לארמא ארמותא ולאסתלקא לעילא, ודא אצטריך לאתפשטא לתתא ולכל סטריין, בגין דכלהו קאים לטב. פתח ואמר, (תהלים פד יב) כי שמש ומגן וגו', כי שמש דא קודשא בריך הוא, ומגן דא קודשא בריך הוא, שמש דא הוא רזא דשמא קדישא יהו"ה, דהכא קיימין כל דרגין לניחא, ומגן דא איהו רזא דשמא קדישא דאקרי אלהי"ם, ורזא דא דכתיב אנכי מגן לך, ושמש ומגן דא איהו רזא דשמא שלים. חן וכבוד יתן יהו"ה, למהוי כלא רזא חדא. לא ימנע טוב להולכים בתמים, רזא דא (ההוא) דכתיב, (איוב לח טו) וימנע מרשעים אורם, ודא איהו נהורא קדמאה, דכתיב ביה (בראשית א ד) וירא אלהי"ם את האור כי טוב, דגניזו וסתים ליה קודשא בריך הוא כמה דאוקמוה, ומן חייביא גניז ליה, ומנע ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי, אבל לצדיקיא מה כתיב, לא ימנע טוב להולכים בתמים, דא אור קדמאה, דכתיב ביה וירא אלהי"ם את האור כי טוב. ועל דא לא אצטריך דא לאסתלקא ולארמא ליה, אלא לאתפשטא ולאגלאה, ולא לאסתלקא (ס"א בההוא דהבא) כההוא אחרא דאיהו שמאלא, ועל דא אקרי ההוא תנופה, ולא הא, ובגין כך וכסף פקודי העדה מאת ככר וגו'. תא חזי, סטרא דימינא איהו תדיר קיימא, לקיימא בכל עלמא, ולאנהרא

זוהר חלק ב דף רכה/א

ולברכא ליה, ובגין כך כהנא דאיהו מסטרא דימינא, אזדמן תדיר לברכא עמא, דהא מסטרא דימינא אתיין כל ברכאן דעלמא, וכהנא נטיל ברישא, ועל דא אתמנא איהו לברכא לעילא ולתתא. תא חזי, בשעתא דכהנא פריש ידוי לברכא עמא, כדין שכינתא אתיא ושריא עלויה ואמלי ידוי, ידא דימינא זקפא לעילא על ידא דשמאלא, בגין לסלקא ימינא ולאגברא על שמאלא, וכדין כלהו דרגין דקא פריש בהו ידוי, כלהו אתברכאן ממקורא דכלא, מקורא דבירא מאן איהו, דא צדיק, מקורא דכלא דא איהו עלמא דאתי, דאיהו מקורא עלאה, דכל אנפין נהירין מתמן, דהא איהו מבוועא ומקורא דכלא, וכל בוצינין ונהורין מתמן אתדליקו. כגוונא דא, מקורא ומבוועא דבירא, כל אינון בוצינין דלתתא, כלהו אתנהרין ואתמליין נהורין מניה, ודא קיימא לקבל דא, ובגין כך בשעתא דכהנא פריש ידוי ושאר לברכא עמא, כדין שראן ברכאן עלאין ממקורא עלאה לאדלקא בוצינין, ונהרין כל אנפין, וכנסת ישראל אתעטרת בעטריין עלאין, וכל אינון ברכאן נגדין ואתמשכן מעילא לתתא. תא חזי, משה פקיד ובצלאל עביד, למהוי כלא ברזא דגופא וסיומא דגופא דאיהו את קיימא קדישא, לאסגאה רחימו וקשורא דיחודא במשכנא, וכלא ברזא דימינא קא אתעביד, ועל דא בכל אתר דסטרא דימינא אשתכח, עינא בישא לא שלטא ביה, ובגין כך וכסף פקודי העדה, בגין דההוא כסף מסטרא דימינא קא אתיא, ועל דא אתמנא כלא במניינא. רבי יצחק שאיל ליה לרבי שמעון, אמר ליה, הא אוקמוה דברכתא לא שריא במלה דקאים במדידו ובמלה דקאים בחושבנא, הכא במשכנא אמאי הוה כלא בחושבנא, אמר ליה, הא אתמר, אבל בכל אתר דסטרא דקדושה שריא עליה, אי ההוא חושבנא אתיא מסטרא דקדושה, ברכתא שריא עליה תדיר, ולא אתעדי מניה. מנלן, ממעשר, בגין דאתיא חושבנא לקדשא, ברכתא אשתכח ביה, כל שכן משכנא דאיהו קדש ואתיא מסטרא דקדש. אבל כל שאר מילי דעלמא

דלא אטיין מסטרא דקדושה, ברכתא לא שריא עלייהו כד אינון בחושבנא, בגין דסטרא אחרא דאיהו רע עין יכיל לשלטאה עליה, וכיון דיכיל לשלטאה עליה, ברכתא לא אשתכחת ביה, בגין דלא ימטו ברכאן להווא רע עין, (ולא הוי מסטרא דקדושה), ומדידו דקדושה וחושבנא דקדושה, תדיר ברכאן אתוספאן ביה. ועל דא וכסף פקודי העדה, פקודי העדה בקושטא ודאי, ולא דחילו מעינא בישא, ולא דחילו מכל חושבנא דא, דהא בכלא שראן ברכאן מלעילא. ותא חזי, בזרעא דיוסף לא שלטא ביה עינא בישא, בגין דאתי מסטרא דימינא, ועל דא אתעביד משכנא על ידא דבצלאל, דהא איהו ברזא דיוסף קא שרייא, דאיהו רזא דברית קדישא, ועל דא משה פקיד ובצלאל עביד, למהוי כלא ברזא דגופא, וסיומא דגופא דאיהו את קיימא קדישא, לאסגאה רחימו וקשורא דיחודא במשכנא, וכלא ברזא דימינא קא אתעביד, ובגין כך וכסף פקודי העדה. והווא חושבנא איהו חושבן דרגין רברבין ממנן, דאתאחדן מסטרא דימינא, ועל דא כתיב מאת ככר וגו', רבי אבא ורבי אחא ורבי יוסי הוו אזלי מטבריה לצפורי, עד דהוו אזלי חמו ליה לרבי אלעזר דהוה אתי, ורבי חייא עמיה, אמר רבי אבא, ודאי נשתתף בהדי שכינתא, אוריכו להו עד דמטו לגבייהו. כיון דמטו גבייהו, אמר רבי אלעזר, כתיב (תהלים לד טז) עיני יהו"ה אל צדיקים ואזניו אל שועתם, האי קרא קשיא, מאי עיני יהו"ה אל צדיקים, אי בגין דאשגחותא דקודשא בריך הוא עלייהו לאוטבא לון בהאי עלמא, הא חמינן כמה זכאין אינון בהאי עלמא ואפילו מזונא כעורבי ברא לא יכלין

זוהר חלק ב דף רכה/ב

לאדבקא, אי הכי מאי עיני יהו"ה אל צדיקים. אלא רזא הכא, תא חזי, כל אינון בריין דעלמא, כלהו אשתמודעאן לעילא, בין לסטרא דא ובין לסטרא דא, אינון דלסטרא דקדושה אשתמודעאן לעילא לגביה, ואשגחותא דיליה תדיר עלייהו, ואינון דלסטרא מסאבא אשתמודעאן לגביה, ואשגחותא דיליה תדיר עלייהו, ובאתר דשלטא ההיא אשגחותא דסטרא דקדושה, לא אשגח עליה סטרא אחרא, ולא יקרב לגביה לעלמין, ולא יכיל לדחייא ליה מאתריה בכלא בכל מה דאיהו עביד, ועל דא עיני יהו"ה אל צדיקים וגו', בגין דא סטרא אחרא לא יכיל לשלטאה עליה, והשתא סייעתא דשמיא הכא, וכל אשגחותא טבא דלעילא הכא, וכל סטרא אחרא וכל מלה בישא, לא יכיל לשלטאה עלייהו. אמר רבי אבא, הא אוליפנא דבכל אתר דסטרא דקדושה שריא עלוי, אף על גב דקיימא בחושבנא, ברכתא לא אתמנע מתמן, אמר רבי אלעזר ודאי הכי הוא. אמר ליה, הא ישראל אינון קדש, ואטיין מסטרא דקדש, דכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליהו"ה, וכתיב (ויקרא כ כו) והייתם קדושים כי קדוש אני, אמאי כד עבד דוד חושבנא לישראל, הוה בהון מותנא, דכתיב (ש"ב כד טו) ויתן יהו"ה דבר בישראל מהבקר ועד עת מועד. אמר ליה, בגין דלא נטל מנייהו שקלים דאיהו פורקנא, דכתיב (שמות ל יב) ונתנו איש כפר נפשו ליהו"ה בפקד אותם ולא יהיה בהם נגף בפקד אותם, בגין דאצטריך קדש (דאיהו באתגלייא), למיהב פורקנא דקדש, וההיא פורקנא דקדש לא אתנטיל מנייהו. תא חזי, ישראל איהו קדש דקיימא בלא חושבנא (דגרמייהו), ועל דא אצטריך פורקנא דיתנטיל מנייהו, והווא פורקנא קיימא בחושבנא, ואינון לא קיימו בחושבנא, מאי טעמא, בגין דקדש איהו רזא עלאה דכל דרגין, מה ההוא קדש איהו סליק על כלא, ואית ליה לבר קדש אחרא לתתא, דקיימא תחותיה וקאים בחושבנא ובמניין, אוף הכי ישראל אינון קדש, דכתיב קדש ישראל ליהו"ה, ואינון יהבי קדש אחרא פורקן דלהון דקיימי בחושבנא. ורזא דא, ישראל אינון אילנא דקיימא לגו, פורקנא (נ"א קדש) אחרא קיימא לבר וסליק לחושבנא, ואגין דא על דא. אזלו, פתח רבי אלעזר ואמר, (הושע ב א) והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר וגו', מהו כחול הים, תרין גוונין אינון הכא, חדא כחול הים, בגין דימא כד סלקין גלוי בזעפא ורוגזא, ואינון גלין סלקאן לשטפא עלמא, כד מטאן וחמאן חולא דימא, מיד אתברו ותבין לאחורא ומשתככי, ולא יכלין לשלטאה

ולשטפא עלמא. כגוונא דא, ישראל אינון חולא דימא, וכד שאר עמין, דאינון גלי ימא מארי דרוגזא מארי דדינין קשין, בעאן לשלטאה ולשטפא עלמא, חמאן להו לישראל דאינון מתקשרן בקודשא בריך הוא, ותבין ומתתברי קמייהו, ולא יכלין לשלטאה בעלמא. גוונא אחרא, בגין דחולא דימא לית ליה חושבנא, ולא קיימא בחושבנא ולא במדידו, דכתיב אשר לא ימד ולא יספר, אוף הכי ישראל לית להו חושבנא, ולא קיימין בחושבנא. תא חזי, אית מדידו טמיר וגניז, ואית חושבן דקיימא בגניזו טמיר וגניז, והאי קיימא במדידו, והאי קיימא בחושבן, ודא איהו רזא וקיימא דכלא דלעילא ותתא. בגין דההוא מדידו, לא אתיידע לעלמין על מה קיימא רזא דההוא מדידו, ועל מה קיימא רזא דההוא חושבנא, ודא איהו רזא דמהימנותא דכלא. וישראל לתתא לא קיימין בחושבנא, אלא בסטרא דמלה אחרא, ופורקנא איהו דקיימא בחושבנא, ובגין כך ישראל כד עאלין

זוהר חלק ב דף רכ"א

בחושבנא, נטלי מנייהו פורקנא כמה דאתמר. ועל דא ביומוי דדוד, כד עבד חושבנא בישראל, ולא נטיל מנהון פורקנא הוה רוגזא, ואתאבידו מישראל כמה חילין וכמה משריין, ובגין כך כתיב בעובדא דמשכנא, וכסף פקודי העדה וגו', לכל העובר על הפקודים, וכלא אתקדש לעבידת משכנא. והא אוקמוה, ככרין חושבנא חדא, שקלים חושבנא חדא, בגין דאית עלאין דסלקן לחושבנא עלאה, ואית אחרנין דסלקן לחושבנא אחרא, דא עלאה ודא תתאה, ובגין כך כתיב, ויהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני הקדש וגו', אלין אדנים הא אוקמוה. תו פתח ואמר, (תהלים קכז א) שיר המעלות לשלמה אם יהו"ה לא יבנה בית וגו', האי קרא שלמה מלכא אמר ליה, בשעתא דהוה בני בי מקדשא, ושאר לומבני, והוה חמי דעובדא אתתקנת בידיהו, והוה מתבני מגרמיה, כדין שארי ואמר אם יהו"ה לא יבנה בית וגו'. היינו רזא דכתיב, בראשית ברא אלהים, דהא קודשא בריך הוא ברא ואתקין להאי עלמא בכל מה דאצטריך, דאיהו בית. שוא עמלו בוניו בו, אלין רזא דאינון נהרין (נ"א נחלין), דנפקין ועאלין כלהו בגו האי בית, לאתקנא ליה בכל מה דאצטריך, ואף על גב דכלהו קא אתיין לאתקנא למעבד תקוניה, ודאי אם יהו"ה, דאיהו רזא דעלמא עלאה, דאתקין (ס"א לא אתקין) ועביד ביתא כדקא יאות, אינון בונין למגנא אינון, אלא מה דאיהו עביד ואתקין. אם יהו"ה לא ישמר עיר, כמה דכתיב (דברים יא יב) תמיד עיני יהו"ה אלה"ך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה, ואוקמוה, ובאשגחותא דא איהו נטירא בכל סטריין. ואף על גב דכתיב (שיר ג ז) הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל, וכלהו נטרי לה, מאי טעמא נטרי לה, בגין דכתיב מפחד בלילות, דא פחדא דגיהנם דקאים לקבלה, בגין לדחייא לה, ובגין דא כלהו סחרין לה. ואף על גב דכלהו קיימי בנהירו דמחשבה דלא אתידע, וכדין האי נהירו דמחשבה דלא אתידע, בטש בנהירו דפריסא, ונהרין כחדא. ואתעבידו תשע היכלין, והיכלין לאו אינון נהורין, ולא אינון רוחין, ולא אינון נשמתין, ולא אית מאן דקיימא בהו. רעותא דכל תשע נהורין, דקיימי כלהו במחשבה, דאיהי חד מנייהו בחושבנא, דכלהו למרדף אבתרייהו, בשעתא דקיימי במחשבה, ולא מתדבקן ולא אתידעו. אלין לא קיימי, לא ברעותא, ולא במחשבה עלאה, תפסין בה ולא תפסין. באלין קיימין כל רזי מהימנותא, וכל אינון נהורין מרזא דמחשבה עלאה דלתתא, כלהו אקרון אין סוף. עד הכא מטון נהורין ולא מטון, ולא אתידעו, לאו הכא מחשבה ולא רעותא. כד נהיר מחשבה, ולא אתידע ממאן נהיר, כדין אתלבש ואסתים גו בינה, ונהיר (ס"א מאן) למה דנהיר, ועאיל דא בדא, עד דאתכלילו כלהו כחדא, והא אוקמוה. וברזא דקרבנא כד סליק, כלא אתקשר דא בדא, ונהיר דא בדא, כדין קיימין כלהו בסליקו, ומחשבה אתעטר באין סוף, ההוא נהירו דנהיר מיניה מחשבה עלאה אקרי אין סוף (ע"כ). כיון דאנהיר, ואתפשטו מניה חילין, ההיא מחשבה אסתים ואגניז ולא ידע, ומתמן אתפשט פשיטותא לכל סטריין. ואתפשט מניה חד פשיטו, דאיהו רזא דעלמא עלאה, ודא קיימא

בשאלתא, ואיהו מאמר עלאה, ואוקמוה דאקרי מ"י, דכתיב (ישעיה מ כו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, שאלתא ההוא דברא אלה. לבתר אתפשט ואתעביד ים, סופא דכל דרגין דאיהו לתתא, ומתמן שארי למבני לתתא, וכלא עביד בההוא גוונא ממש

זוהר חלק ב דף רכו/ב

דלעילא, דא לקבל דא, ודא כגוונא דדא. ובגין כך נטירו דכלא מעילא ותתא, והאי פשיטו דמחשבה איהו, דאיהו עלמא עלאה, ודא איהו אם יהו"ה לא ישמר עיר שוא שקד שומר, דאיהו שומר ישראל, (נ"א שקד שומר, ההוא דכתיב ביה (משלי כז יח) ושומר אדוניו יכובד), דלאו ביה קיימא נטירו, אלא בעלמא עלאה. תא חזי, תכלא דמשכנא, כלא קיימא ברזא עלאה, ואוקמוה, תכלת וארגמן, חד לאתקשרא בחד. והא אתמר ברזא דכתיב, (דברים ד כד) כי יהו"ה אלה"יך אש אוכלה הוא, והא אתמר, דאית אשא אכלא אשא, ואכיל ליה ושצי ליה, בגין דאית אשא תקיפא מאשא ואתמר:

ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה וויים לעמודים וצפה ראשיהם וגו', תא חזי, אוליפנא, דאינון תקלין אנשי לון משה, ולא ידע מה דאתעביד מנייהו, עד דנפק קלא ואמר, ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה וויים לעמודים. רבי חזקיה פתח ואמר, (שיר א יב) עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו, האי קרא אתמר, אבל, עד שהמלך במסבו, דא קודשא בריך הוא כד ייהב אורייתא לישראל ואתא לסיני, וכמה רתיכין הוו עמיה, כלהו רתיכין קדישין, וכל קדושין עלאין דקדושה דאורייתא כלהו הוו תמן, ואורייתא אתיהיבת בלהטי אשא, וכלא בסטרא דאשא, וכתיבא באשא חוורא על גבי אשא אוכמא, ואתוון הוו פרחין וסלקין באוירא. ואת קדמאה דאורייתא, אתפליג לשבע מאה ושבעים וחמשה לכל סטר, וכלהו אתחזון באוירא דרקיעא באת ו"ו, ו' לסטרא דא, ו' לסטרא דא, וכן לכל סטרין. ואלין ווין הוו קיימין על עמודין, ואינון עמודין הוו קיימין על ניסא, וכלהו ווין עלייהו, בגין דרזא דאורייתא על ו"ו קיימא, ואינון ווין דאינון רזא דמהימנותא דאורייתא, כלהו על אינון עמודים קיימין, דאינון רזין דנפקין בהו נביאים, רזא דלהון בכל סטר, ועל אינון קיימין קיימן אינון ווין. ו' עלאה איהו רזא דקול דאשתמע, ואיהו רזא דקיימא ביה אורייתא, בגין דאורייתא נפקא מההוא קלא פנימאה דאקרי קול גדול, ודא קול גדול איהו רזא דאורייתא, ועל דא כתיב (דברים ה יט) קול גדול ולא יסף. תא חזי, האי קול גדול איהו עקרא דכלא, ורזא דשמא קדישא עלאה, ועל דא אוקמוה, דאסיר ליה לבר נש לאקדמא שלמא לחבריה עד לא יצלי צלותיה, ורזא דא אוקמוה, דכתיב (משלי כז יד) מברך רעהו בקול גדול בבקר השכם קללה תחשב לו, ולא איהו אסור עד דמברך ליה ברזא דקול גדול, דאיהו עיקרא דשמא קדישא. ועל דא רזא דאורייתא נפקא מההוא קול גדול, ודא איהו מלך, במסבו, דא מעמד הר סיני ואוקמוה, נרדי נתן

זוהר חלק ב דף רכו/א

ריחו, דא כנסת ישראל, בגין דאמרו ישראל (שמות כד ז) כל אשר דבר יהו"ה נעשה ונשמע, שהמלך, דא איהו מלך עלאה ואוקמוה. תא חזי, כד קודשא בריך הוא אייתי טופנא על עלמא בגין לחבלא כלא, אמר ליה קודשא בריך הוא לנח, בעי לך (ס"א לאסתתרא) לאסתמרא, ולא תחזי גרמך קמיה דמחבלא דלא ישלוט עלך, בגין דלא הוה מאן דיגין עלוי, כיון דאתקריב קרבנא דקריב נח, כדין אתבסם עלמא. ולא אתבסם כולי האי עד דקיימו ישראל על טורא דסיני, כיון

דקיימו ישראל על טורא דסיני כדין אתבסם עלמא, ומחבלא לא אשתכח בעלמא, ובעא קודשא בריך הוא בההוא זמנא לאעברא ההוא מחבלא מעלמא, (וכד) בר דישראל סרחו בההוא זמנא ליומין זעירין, ועבדו ית עגלא. וכדין מה כתיב (שם לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב, ועדים הוה רזין דשמא קדישא דאעטר לון קודשא בריך הוא, ואתנטל מנייהו, כדין שלטא מחבלא על עלמא, ואהדר כמלקדמין, כההוא זמנא דשלטא בעלמא, ועביד דינא. אמר רבי יוסי, ביומי דטופנא מאן יהיב תמן מחבלא, דהא מיא הוו דאתגברו, תא חזי, לית לך דינא בעלמא או כד אתמחי עלמא בדינא, דלא אשתכח ההוא מחבלא בינייהו, דאזיל בגו אינון דינין דאתעבידו בעלמא, אוף הכא טופנא הוה, ומחבלא אזיל בגו טופנא ואיהו אקרי הכי, ועל דא אמר ליה קודשא בריך הוא לנח לטמרא גרמיה, ולא יתחזי בעלמא, והא אוקמוה:

תא חזי, אמר רבי אלעזר, ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה וויס לעמודים, אמאי וויס, אלא כמין ו"ו הוו, ורישיהון חפא בדהבא, אינון דכסף ורישיהון מחפן בדהבא, בגין דכל ו"ו בסטרא דרחמי קא אתיא. וכלהו הוו אשתמודעאן לעילא בחושבנא, ובגין דאתו מסטרא דרחמי הוו אקרון וויס, וכל שאר תליין בהו, ולית ו"ו אלא דהבא וכספא כחדא, ובגין כך כל אינון אקרון ווי דאינון עמודים, מאן עמודים, כמה דאת אמר (מ"א ז מא) והעמודים שנים וגו', בגין דהא אלין לבר מגופא לתתא הוו קיימין. אמר רבי יצחק, לא ידענא אי דא עבידתא דקדש או חול, בגין דכתיב ואת האלף, דהא כתיב הכא האלף, וכתיב התם (שיר ח יב) האלף לך שלמה, מה להלן האלף חול, אוף הכא האלף חול. אמר ליה, לאו הכי, דאי הוא הוה חול, לא יתעבד מנייהו וויס, ותו דהא תמן כתיב האלף ולא יתיר, והכא כתיב האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים. האלף דהתם אינון חול, דכתיב האלף לך שלמה, ודא איהו חול, בגין דכל חול לאו איהו בסטרא דקדושה כלל, חול איהו מסטרא אחרא מסאבא, ועל דא הבדלה בין קדש לחול, בגין דבעינן לאפרשא בין קדש לחול, ורזא דקרא הכי הוא, (ויקרא י י) ולהבדיל בין הקדש ובין החול ובין הטמא ובין הטהור. ועם כל דא אף על גב דפרישו אית לקדש מן החול, חולקא חדא אית ליה בקדושה

זוהר חלק ב דף רכז ב

מסטרא דשמאלא, דהא הוא דכתיב האלף לך שלמה, דאינון אלף יומי החול, ואינון יומי דגלותא. כמה דאית אלף יומין דקדושה, הכי נמי אלף יומין לסטרא אחרא, ועל דא אתערו חבריאי, אינון יומין דגלותא אלף שנין הוו, ועל דא אית אלף ואית אלף, ואינון אלף שנין דגלותא, אף על גב דישראל יהון בגלותא ויתמשכון יתיר, בהני אלף שנין יתמשכון, דאינון אלף יומין דקאמרן. ובגין דא אוקמוה, כל שלמה דאית בשיר השירים קדש, בר מהאי דאיהו חול. האלף דהכא קדש איהו, וכל עובדוי קדש, ועל דא עשה וויס לעמודים. מאמר הבא נדפס כבר בפ' נח דף סד ע"ב. תא חזי, הא אמרן כל ו' ברזא דרחמי איהו, וכל אתר דאתי ו' בשמא קדישא רחמי איהו, כגון (בראשית יט כד) ויהו"ה המטיר על סדום, (שם יב א) ויהו"ה אמר אל אברם, רחמי ודינא כחדא. דמאי שנא בטופנא דכתיב אלהי"ם בכל אתר, אמאי לא כתיב ויהו"ה, אלא תנינן, בכל אתר דכתיב ויהו"ה הוא ובית דינו, אלהי"ם סתם דינא בלחודוי. אלא בסדום אתעביד דינא ולא לשיצאה עלמא, ובגין כך אתערב איהו בהדי דינא, אבל בטופנא כל עלמא שיצי, וכל אינון דאשתכחו בעלמא. ואי תימא דהא נח ודעמיה אשתזיבו, הא סתים מעינא הוה דלא אתחזי, ועל דא כל מה דאשתכח בעלמא שיצי ליה. ועל דא ויהו"ה באתגלייא ולא שיצי כלא, אלהי"ם סתים ובעי לאסתמרא, דהא כלא שיצי, ועל דא אלהי"ם בלחודוי הוה. ורזא דא (תהלים כט י) יהו"ה למבול ישב, מהו ישב, אלמלא קרא כתיב לא יכלינן למימר, ישב, ישב בלחודוי, דלא אתא עם דינא, כתיב הכא ישב, וכתיב התם (ויקרא יג מו) בדד ישב, בלחודוי. ורזא אוליפנא, קודשא

ברוך הוא סתים וגליא, גליא הוא בי דינא לתתא, סתים הוא אתר דכל ברכאן נפקי מתמן, בגין כך כל מלוי דבר נש דאינון בסתימו ברכאן שריין עליה, וכל דאינון באתגלייא, ההוא אתר דבי דינא שריא עלוי, בגין דאיהו אתר באתגלייא, וכלא איהו ברזא עלאה כגוונא דלעילא. (ע"כ נדפס בפ' נח). עד שהמלך במסכו (שיר א יב), בההוא חברותא ותפנוקא דעדן עלאה, (הא אוקמוה דהא) בההוא שביל דסתים וגניז ולא אתידע, ואתמליא מניה, ונפקא בנחלין ידיעאן. נרדי נתן ריחו, דא ים בתראה, דברא עלמא תתאה כגוונא דלעילא, וסליק ריחא טבא עלאה, לשלטאה ולמעבד, ויכיל ושליט ונהיר בנהורא עלאה. תא חזי, בשעתא דהאי נרדא סלקא ריחא לעילא, כדין חביבותא אתקשרת, וסלקא האי נרדא לאתאחדא לעילא, וכלהו רתיכין קדישין, כלהו סלקין ריחין לאתעטרא לגבי דלעילא. אינון רתיכין כלהו אקרון עלמות שיר, כמה דאת אמר (תהלים מו א) על עלמות שיר, והא אוקמוה, מאי עלמות שיר, אלא כמה דאת אמר (שיר ו ח) ועלמות אין מספר, מאי ועלמות אין מספר, כמה דאת אמר, (איוב כה ג) היש מספר לגדודיו, ובגין דלית להו חושבנא, כתיב ועלמות אין מספר:

וויס לעמודים, כלהו דכורין, כל אינון דסלקין ברבו משח לעילא, כלהו קיימין ברזא דדכורין, ולא אקרי דכר אלא ו', רזא דשמיה דאינון דכורין, וכל אינון דלתתא אקרון נוקבי. ובגין כך כל אינון דאתיין מסטרא דשמאלא מסטרא דנוקבא, אתמנן על השיר, ואמרי שירתא תדיר, ועל דא כתיב על עלמות שיר. וכלהו נפקו ברזא דה', ה' אפיקת כמה חילין לזנייהו ברזא דו', ו' דא רזא דדכורא דקיימא למיהב מזונא לנוקבא. ובגין כך כל אינון וויין עבד בצלאל, למיהב לון לאשראה על נוקבי, ונפקי מרזא דאלף, דאיהו חושבן שלים, ושבע מאות דאיהו רזא שלים, וחמשה הכי נמי, ושבעים כלא רזא חדא. ועל דא מרזא דנא וחשבן דא עשה וויס, וכלהו ברזא דו', ובדיוקנא דו' אתעבידו, וכלא ברזא עלאה ובחושבנא נטלי:

זוהר חלק ב דף רכח/א

ונחשת התנופה שבעים ככר, אמר רבי יהודה, כל דא נחתא לתתא, בדיוקנא עלאה דרזא דמהימנותא, כגוונא דא עבד (דניאל ג א) נבוכדנצר הרשע ההוא צלמא דאתקין. אמר רבי יוסי, איהו לא עביד הכי, אבל בחלמיה חמא הכי, דהא בחלמיה חמא (שם ב לב) רישא די דהבא, ולבתר כספא, ולבתר נחשא. ואי תימא פרזלא וחספא אמאי לאו הכי, בגין דלאו אינון כדאי לאעלא לקודשא, ואלין תלתא אחרנין עאלו. ורזא דיליה דמשכנא בתלת, תלת באלין מתכן, ובשאר ארבע, כגון תכלת וארגמן ותולעת שני ושש, וכגון ארבעה טורי אבן. אמר רבי יהודה, מנהון בתלת, מנהון בארבע, מנהון בתרין, מנהון בחד, אבל כל סדרא וסדרא לאו איהו אלא בתלת. (מאמר הבא נדפס בפ' ויצא דף קנט ע"א) תלת סדרין אינון דמתפרשין לכל סטר לארבע סטרי עלמא, וכל סדרא וסדרא דאיהו לכל סטר, תלת סדרין אינון ואוקימנא:

סדרא קדמאה דלסטר מזרח, תלת סדרין אינון, ואינון תשעה סדרין, בגין דכל סדרא מאינון תלת, אית ליה תלת סדרין, ואשתכחו דאינון תשעה, וכמה אלף ורבוון תחותייהו. והני סדרין תשעה, כלהו מתנהגי באתוון רשימין, וכל סדרא אסתכי לאינון אתוון רשימין והא אוקמוה, וכן לכל סדרא וסדרא. וכלהו נטלי באתוון רשימן, ואלין עלאי מאלין, וקיימא אלין על אלין, (נ"א ומתחברן כלהו ואמרי שירתא). וכד אינון אתוון פרחין גו אוירא דרוחא, ההוא דממנא על כלא, כדין כלהו נטלי, (נ"א ושירתא אתבסם), והא אוקמוה. וחד את בטש מתתא, וההוא את סלקא ונחתא, ותרין אתוון פרחי עלייהו, והאי את מתתא, סלקא מתתא לעילא ואתחבר בהו, ואתעבידו תלת אתוון. כלהו לפום אתוון יה"ו, דאינון תלת גו אספקלריא דנהרא, מאלין אתפרשו תלת סדרין, ואינון אתוון תרין, וההוא את דסלקא מתחברא עמהון, ואינון תלת. תא חזי, אינון תרין

אתוון עלאין דסלקין באוירא, אינון כלילין דא בדא רחמי ודינא, ובגין כך אינון תרין, ואינון מעלמא דלעילא, ברזא דדכורא. והאי דסלקא ומתחברא עמהון איהי נוקבא, ואתכלילת בתרווייהו, כגוונא דנוקבא אתכלילת בתרין סטרין בימינא ושמאלא, ואתחברת בהו, הכי נמי האי את נוקבא, אתחברת בתרין אתוון אחרנין, דאינון בתרין סטרין, אלין עלאין ואלין תתאין, וכלא איהו חד, דכר ונוקבא. דכד אתברי עלמא באינון אתוון מעלמא עלאה נינהו, דאינון אולידו כל עובדין לתתא, כגוונא דלהון ממש, בגין כך מאן דידע לון, ואזדהר בהו, רחים לעילא רחים לתתא. רבי שמעון אמר, אלין אתוון כלהו דכר ונוקבא, לאתכללא כחדא, ברזא דמיין עלאין ומיין תתאין, וכלא חד, ודא הוא יחודא שלים, ועל דא מאן דידע לון, ואזדהר בהו, זכאה איהו בהאי עלמא וזכאה איהו בעלמא דאתי, בגין דאיהו עקרא דיחודא שלים כדקא חזי. תלת תלת מסטרא דא ומסטרא דא, ביחודא חדא בשלימו דכלא, וכלהו רזא דסדרא עלאה כדקא חזי, כגוונא דלעילא, דההוא סדרא תלת ברזא חדא:

סדרא תניינא דלסטר דרום, (דאיהו רזא דכסף), תלת סדרין אינון לההוא סטרא, וכל סדרא וסדרא תלת תלת, ואינון תשעה כמה דאתמר, ואתוון אתפלגו הכי לכל סטרי, לאתחברא כלא כחדא, בגין דאית אתוון ברזא דנוקבא ואתוון ברזא דדכורא, ואתחברו כלהו כחדא, והוון חד ברזא דשמא קדישא שלים. ולגבייהו סדרין ממנן תלת תלת כמה דאתמר, וכלא נפקא מסדרא דאבהן דלעילא, כסדרא

זוהר חלק ב דף רכח/ב

דאתתקנן אתוון דשמא קדישא יה"ו כמה דאתמר. הני סדרין, כלהו מתנהגי באלין אתוון ידיען, ונטלי בהו, וכמה חילין ורברבן כלהו לתתא, דנטלי ואתנהגי בסדרא דא:

סדרא תליתאה דלסטר צפון, בתלת סדרין אינון לההוא סטרא, ואינון תשעה. ובתלת סטרין, תלת תלת לכל סטר, ואינון תשעה, ואינון מתלת סטרין כמה דאתמר, שבעה ועשרין, ברזא דאתוון דאינון שבעה ועשרין, ואף על גב דאינון תרין ועשרים, שלימו דאתוון שבעה ועשרין אינון, ואשתכחו כמה דאתוון שבעה ועשרין, הכי סדורא דסדרין אלין שבעה ועשרין, לתלת תלת סדרין לכל סטר, ואשתכחו אלין תלת דהאי סטרא דאינון תשעה, ואלין תלת דהאי סטרא דאינון תשעה, ואלין תלת דהאי סטרא דאינון תשעה, ואשתכחו כלהו לשבעה ועשרין. ורזא דאלין שבעה ועשרין, אינון תשעה אתוון דאינון ברזא דנוקבא, לאתחברא בהו נוקבא עם אינון תמניסר אחרנין ברזא דאתמר, וכלא איהו כדקא חזי. תא חזי, כגוונא דאתוון עלאין דעלמא עלאה, הכי נמי אתוון אחרנין לתתא, אתוון עלאין רברבין, ואתוון תתאין זעירין, וכלא דא כגוונא דא, וכל הני רזין ברזא דדכר ונוקבא, כלא חד בשלימו, ועל דא כלא איהו ברזא עלאה. (ע"כ נדפס בפ' ויצא) (מאמר הבא נדפס בפ' בראשית דף נא ע"ב) בארבעין וחמש זיני גווני נהורין אתפליג עלמא, שבעה מתפלגין לשבעה תהומין, כל חד בטש בתהומא דיליה, ואבנין מתגלגלן בגו תהומא, ועייל ההוא נהורא באינון אבנין, ונקיב לון, ומיין נפקין בהו, ושקעין כל חד וחד על תהומא, וחפיא לתרין סטרין. נפקי מיא באינון נוקבין, ועאל נהורא, ובטש לארבע סטרי תהומא, ומתגלגלא נהורא בחברתה, ואערעו בחד, ופלגין מיא, ואחידן כל אינון שבעה בשבעה תהומי, וכראן בתהומי חשוכא, ואינון חשוכי מתערבי בהו. סלקן מיין ונחתין, ומתגלגלן באינון נהורין, ואתערבן כחדא נהורין וחשוכין ומיין, ואתעבידו מנייהו נהורין דלא אתחזיין חשוכאן. בטש כל חד בחבריה, ומתפלגין לשבעין וחמש צנורי תהומין, ובהו נגדין מיא. כל צנורא וצנורא סליק בקליה, ואזדעזען תהומין, וכד ההוא קלא אשתמע, כל תהומא קארי לחבריה, ואמר פליג מימך ואיעול בך, הדא הוא דכתיב (תהלים מב ח) תהום אל תהום קורא לקול צנוריך. תחות אלין תלת

מאה ושתיים וחמש גידין, מנהון חוורין, מנהון אוכמין, מנהון סומקין, אתכלילן דא בדא ואתעבידו גוון חד, אינון גידין אתרקומו בשבע עשרה רשתות, וכל חד רשת גידין אקרי, אתרקומו דא בדא, ונחתין בשפולי תהומא. תחות אלין, תרין רשתין קיימין בחיזו דפרזלא, ותרין רשתין אחרנין בחיזו דנחשא. תרין כרסוון קיימי עלייהו, חד מימינא וחד משמאלא. כל אינון רשתין מתחבראן כחדא, ומיין נחתין מאינון צנורין, ועאלין באלין רשתין. אינון תרין כרסוון, חד כורסייא דרקיעא אוכמא, וחד כורסייא דרקיעא ססגונא, אלין תרין כרסוון כד אינון סלקין, סלקין בההוא כורסייא דרקיעא אוכמא, וכד נחתין, נחתין בההוא כורסייא דרקיעא ססגונא. אלין תרין כרסוון, חד מימינא וחד משמאלא, ההוא כורסייא דרקיעא אוכמא מימינא, וההוא כורסייא דרקיעא ססגונא משמאלא. כד סלקין בכורסייא דרקיעא אוכמא, מאיך כורסייא דרקיעא שמאלא, ונחתין ביה, מתגלגלן כרסוון חד בחד, (נקטין) ונחתין כל אינון רשתין בגווייהו, ועאלין לון בשפולי דתהומא תתאה. וקאים חד כורסייא, וסליק לעילא מכל אינון תהומי, וקאים כורסייא אחרא לתתא דכל תהומי,

זוהר חלק ב דף רכט/א

בין תרין כרסוון אלין, מתגלגלן כל אינון תהומי, וכל אינון צנורין אתנעיצו בין תרין כרסוון אלין. שבעין וחמש צנורין אינון, שבעה אינון עלאי דכלא, וכל אינון אחרנין אחידן בהו, וכלהו נעיצין בגלגלוי דהאי כורסייא בסטרא דא, ונעיצין בגלגלוי דהאי כורסייא בסטרא דא. בהו מיין (ס"א בתהומיא) סלקין ונחתין, אינון דנחתי כראן בתהומי ובקעי לון, אינון דסלקין עאלין באינון נוקבי אבנין, וסלקין ומליין לשבעה ימים, עד כאן שבעה גוויי נהורין ברזא עלאה. (ע"כ נדפס בפ' בראשית):

תא חזי, נחשת התנופה דקא אמרן, אלין אינון טורי נחשת דאקרון הרי נחשת, ואינון דאקרון אדני נחשת, (ואלין) קיימין תרעין בכל אינון פתחין, וסחרין להו לכל אינון דקיימין לגו, בגין דאלין אינון תרעין דקיימין לפתחין לבר, ואלין עאלין ונפקי בבי מלכא. ומן נחשת דא, כל אינון מאנין דמדבחה לשמשא בה, ואלין אינון מאנין למדבחה, דכד נשמתין מתקרבין לסלקא על גבי מדבחה, אלין אינון פלחין ההוא פולחנא דמדבחה, וכלהו מסייעי לשמשא ההוא שמושא, ואקרון כלי המזבחה. וכל אלין מאנין, וכל אינון יתדות המשכן, כלהו בשמהן אקרון, מאני דשמושא לשמשא בקדשא, ועל דא קיימין כלהו ממנן ידיעאן, ורתיכין ידיעאן, ורוחין ידיעאן, כל חד וחד כדקא חזי ליה, ובהיכלין דקודשא דאינון היכלין ידיעאן, כלהו בחושבנא. קשורא דדהבא בדהבא, כספא בכספא, נחשא בנחשא, אלין דנחשת דלתתא נטלי חילא מנחשת דלעילא, וכן כלא. כל אינון גוויי מתערבי אלין באלין, לאחדא לאתקשרא אלין באלין. קרסי זהב, אינון קיימין לקשרא אינון יריען חד בחד, קרסי נחשת, אינון קיימאן לקשרא משכנא, ואלין לקבל אלין. וכלהו קיימין ככוכביא אלין ברקיעא, כמה דנהירין כוכביא ברקיעא ואתחזון, הכי נמי נהירין אינון קרסים במשכנא, והא אוקימנא, ונהירין אינון קרסים ואתחזון, ככוכביא דקיימי ובלטי (נ"א ולהטי) ונצצי, ואינון חמשיין דדהבא וחמשיין דנחשא, ונהירין אלין לקבל אלין. ומגו נהורא דלעילא, נפק חד נציצו דנציץ, ואנהיר בגו אספקלריאה דלא נהרא, וההוא נציצו כליל מכל גוויין דנהירין, ואקרי ארגמן. וכד בטש האי ארגמן בההוא נהורא חשוכא (ס"א תכלא), כדין נפק חד נציצו אחרא דלא להיט, ואתערבו דא בדא, ואינון הוו לבושיין דקודשא דאתלבש בהו מיכאל כהנא רבא, וכד אתלבש בהו באינון לבושי יקר, כדין עאל לשמשא בקודשא, ועד לא לביש במלבושיין אלין, לא עאל לקודשא. כגוונא דא, (שמות כד יח) ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר, ואוליפנא, דהוה מתלבש בעננא, וכד הוה מתלבש בעננא כדין ויעל אל ההר, ועד לא אתלבש ביה לא יכיל למיעל לגו. כגוונא דא, כהנא רבא לא עאל לקודשא, עד דאתלבש באלין לבושיין,

בגין לאעלא לקדשא, ובגין דנפקו מרזין עלאין, ואינון כגוונא דלעילא, אקרו בגדי שרד, דבגין דאשתארו מאינון לבושין עלאין, בגין דהוו ממה דאשתאר מנהורין דזיוין עלאין. תכלת וארגמן, גוונין דרזא דשמא קדישא דאקרי שמא שלים, יהו"ה אלהי"ם, ודא איהו רזא לאתלבשא כהנא רבא למיעל לקודשא, תולעת שני אינון גוונין סומקא ותכלא, וארגוונא דאיהו כליל בכל אינון גוונין, ומגו דאיהו אתלבש בהו בלבושין דגוונין אלין, הוה עאל לגו, ולא דחיין ליה לבר. תא חזי, כלא אתעביד ברזא דמהימנותא, למהוי כלא כגוונא דלעילא, ועל דא כתיב בגדי השרד לשרת בקדש, ואקרון בגדי (קדש) שרד, בגין דלא אקרון קדש אלא כד שראן ביה אינון גוונין, דכתיב (ויקרא יז ד) בגדי

זוהר חלק ב דף רכט/ב

קדש הם, וכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליהו"ה ראשית תבואתה, קדש ישראל, בגין דבישראל אתחזון כל גוונין, כהנים ולויים וישראלים, ואלין אינון גוונין לאתחזאה לגו. תא חזי, נשמתא לא סלקא לאתחזאה קמי מלכא קדישא, עד דזכאת לאתלבשא בלבושא דלעילא לאתחזאה תמן, וכן כגוונא דא לא נחתא לתתא, עד דאתלבשת בלבושא דהאי עלמא. כגוונא דא מלאכין קדישין דלעילא, דכתיב בהו (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוחט, כד עבדין שליחותא בהאי עלמא, לא נחתין לתתא עד דמתלבשין בלבושא דהאי עלמא, וכלא איהו כגוונא דההוא אתר דאזיל תמן, והא אוקימנא, דנשמתא לא סלקא אלא בלבושא דנהיר. ותא חזי, אדם הראשון כד הוה בגנתא דעדן, הוה מתלבש בלבושא כגוונא דלעילא, ואיהו לבושא דנהורא עלאה, כיון דאתתרך מגנתא דעדן, ואצטריך לגוונין דהאי עלמא, מה כתיב (בראשית ג כא) ויעש יהו"ה אלהי"ם לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם. בקדמיתא הוו כתנות אור, אור דההוא נהורא עלאה דשמש ביה בגן עדן, בגין דהא גנתא דעדן נהורא עלאה דנהיר משמש ביה, ועל דא אדם קדמא כד עאל לגו גנתא, אלביש ליה קודשא בריך הוא בלבושא דההוא נהורא, ואעיל ליה תמן, ואי לא אתלבש בקדמיתא בההוא נהורא, לא ייעול לתמן. כיון דאתתרך מתמן, אצטריך למלבושא אחרא, כדן ויעש יהו"ה אלהי"ם לאדם ולאשתו כתנות עור, וכלא כמה דאצטריך. והכא כגוונא דא עשו בגדי שרד לשרת בקדש, לאעלא בקודשא. והא אוקמוה, דעובדין טבין דבר נש דעביד בהאי עלמא, אינון עובדין משכי מנהורא דזיווא עלאה, לבושא לאתתקנא ביה לההוא עלמא, לאתחזאה קמי קודשא בריך הוא, ובההוא לבושא דלביש, אתהני וחמי גו אספקלריאה דנהורא, כמה דאת אמר (תהלים כז ד) לחזות בנועם יהו"ה ולבקר בהיכלו. ועל דא נשמתא אתלבשת בתרין עלמין, למהוי לה שלימו בכלא, בהאי עלמא דלתתא ובעלמא דלעילא, ועל דא כתיב, (שם קמ יד) אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך, אך צדיקים יודו לשמך, בהאי עלמא, ישבו ישרים את פניך, בההוא עלמא:

ויעש את האפוד זהב, הא אוקמוה, אמר רבי יוסי, אפוד וחשן כחדא הוו, ואוקמוה, דהא באתר דהוא קיומא, קיימן כל אינון תריסר אבנין, כלהו נטלי שמהן בני ישראל, וכלהו תריסר תחומין עלאין, כלהו ברזא דשבטי ישראל אינון. ורזא דא כתיב, (שם קכב ד) ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל, להודות לשם יהו"ה, ששם עלו שבטים, אלין אינון תריסר שבטין עלאין לעילא, דאינון שבטי יה, דהא שמא דא עדות לישראל. אמר רבי חייא, תרי זמני כתיב שבטים, אלא ששם עלו שבטים, אלין שבטין דלתתא, שבטי יה, אלין שבטין דלעילא. עדות לישראל, דא רזא דשמא קדישא עלאה, דא דאקרי עדות, כמה דאת אמר (שם קלב יב) ועדותי זו אלמדם. ואינון תריסר שבטין קדישין עלאין, אינון תריסר אבנין קדישין, ועל דא אינון קיימין לתתא כגוונא דלעילא, וכל אינון שמהן דתריסר שבטין, כלהו גליפאן באינון אבנין, וכהנא רבא נטיל לון. תא חזי, יעקב כד הוה אזיל לחרון, מה כתיב (בראשית כח יח) ויקח מאבני המקום וישם

מראשותיו, אלין תריסר אבנין קדישין, כלהו אתעבידו חד אבנא, דכתיב והאבן הזאת אשר שמתי מצבה, וקרי להו אבן, מאי טעמא, בגין דכלהו תריסר אבנין אתכלילו באבנא חד קדישא עלאה, דאיהי לעילא מנהון, דכתיב והאבן הזאת

זוהר חלק ב דף רל/א

אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהי"ם. ועל דא הכא כהנא רבא שוי לון על לביה, לדכרא להון תדיר, דכתיב (שמות כח כט) ונשא אהרן את שמות בני ישראל על לבו לפני יהו"ה תמיד. ובגין כך כלא איהו ברזא דתריסר, תריסר עלאין טמירין לעילא, דאתגניזו ברזא עלאה קדישא, ואינון רזא דאורייתא, ונפקי מקול חד דקיק והא אוקמוה. תריסר אחרנין טמירין לתתא, כגוונא דלהון, ונפקי גו קלא אחרא, דאיהי אבן, דכתיב (בראשית מט כד) משם רועה אבן ישראל. ועל דא אוקמוה ברזא דקרא, דכתיב (שם כט ג) ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן, דא שכינתא דאקרי אבן בחן, אבן ישראל, דמגנדרין לה ואעלין לה בגלותא, וכתיב והשיבו את האבן על פי הבאר למקומה, ועל שמה אקרון כלהו אבנין. וכמה אבנין לאבנין, אית אבנין ואית אבנין, אית אבנין יסודי ביתא, דכתיב (מ"א ה יז) ויצו המלך ויסיעו אבנים גדולות אבנים יקרות ליסד הבית אבני גזית. ואית אבנין עלאין יקירין, ואינון (אלין) תריסר, ואינון ארבע סדרין, תלתא תלתא לכל סדרא, לארבע רוחי עלמא, כגוונא דא אינון ארבע דגלים דהוו אזלי במדברא, ואינון תריסר שבטין, תלתא תלתא לכל סטרא לארבע רוחי עלמא, וכלא רזא חדא והא אוקמוה. ותא חזי, בשעתא דכהנא רבא הוה שוי אלין תריסר אבנין, ולביש לון בחושנא ואפודא, כדין שריא עליה שכינתא, ואינון תריסר אבנין גליפין בשמהן דכלהו שבטין, וכל שבטא ושבטא אתגליף על אבנא חד, משקען הוו אתוון על אבנין, וכד נהירין אבנין, אתוון הוו בלטין לבר, ונהרין על מה דאצטריכו. (ס"א ובאתוון דבשבטין) ובשבטין כלהו לא הוו תרין אתוון ח' ט', בגין דלא אשתכח חובה בכלהו. אמר רבי חזקיה, אי הכי ח' דשמא גרים, יאות, אבל ט' דאיהי את טב, ותנינן, מאן דחמי את ט' בחלמיה טב ליה, בגין דביה פתחה אורייתא כי טוב, דכתיב (בראשית א ד) וירא אלהי"ם את האור כי טוב, והואיל והיא את טב, אמאי לא אכתוב באינון שבטין. אמר ליה, בגין דסמיכין תרין אתוון אהדדי. ותו דהא את ט' גניז וטמיר, ואיהו נהיר נהירו דכלהו, דהא את דא נהירו דכלהו הוי, ולא נהירו אשתכח בר מאת דא, דכתיב וירא אלהי"ם את האור כי טוב, והוא נהירו דההוא נהורא דגניז וטמיר, ועל דא כתיב (תהלים פד יב) לא ימנע טוב להולכים בתמים, ודא איהו נהורא דכלהו שבטין, ובגין כך לא אתגלף בהו. ותו, דכלהו תריסר נפקי מגו אכסדרא דא טמירא, דאיהי ברזא דאת ט', ובגין כך איהו טמיר וגניז ולא אתחזי בהו. תא חזי, כל הני אבנין קיימי בארזא את וניסא, וכלהו כד הוו נהרין, כדין כהנא רבא הוו נהירין אנפוי, ואתוון נהרין ובלטין לאשתמודעא לבר, וכד הוו נהרין אנפוי דכהנא, כדין הוו אשתמודעאן בליטו דאתוון דאיהו לטב, ובדא אשתמודע כהנא, אי זכאה הוא אי לאו, ועל דא כלא איהו באת וניסא, והא אוקמוה. רבי אבא הוה שכיח קמיה דרבי שמעון, אמר ליה, הא דכתיב (שמות כח ל) ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התומים, ותנינן, אורים דנהרין במלה דאצטריכו, תומים דאשלימו במלייהו, תו אנן צריכין למנדע (נ"א האי רזא). אמר ליה, ודאי, והכי איהו, חשן ואפוד לקבל אורים תומים, ודא רזא דתפלין וקשרא דתפלין, לקבל תרין אלין. פתח ואמר, (שם לג כג) וראית את אחורי ופני לא יראו, וראית את אחורי, הא תנינן, דאחזי ליה קודשא בריך הוא למשה קשר של תפלין, ופני, אלין תפלין ממש, ופני, אינון תפלין דאינון רזא עלאה שמא קדישא,

זוהר חלק ב דף רל/ב

אחורי, איהו רזא דקשרא דתפלין, והא ידיעא לגבי חברייה, בגין דדא אספקלריאה דנהרא, ודא איהי אספקלריאה דלא נהרא. לקבל דא אורים דנהרין במלייהו, תומים דאשלימו במלייהו, דא פנים, ודא אחור, ורזא דא קול ודבור, קול אנהיר לדבור למלא, דבור אשלים מלה, ותדיר דא בדא סלקן, ולא אתפרשן דא מן דא לעלמין, ובגין כך חשן ואפוד, דא פנים ודא אחור, וכלא רזא חדא, בלא פרישו כלל. אמר ליה, אי הכי דלא מתפרשן לעלמין, ומאן דאפריש לון הא תנינן, דכתיב (משלי טז כח) מפריד אלופך, מהו דכתיב (ש"א כג ו) ויהי בברוח אביתר בן אחימלך אל דוד קעילה, אפוד ירד בידו, ואילו חשן לא קאמר. אמר ליה, ודאי הכי הוא, כל מה דהוא חשיב איהו טמיר וגניז ולא אדכר כל כך, כגוונא דא (שם כב יח) נושאי אפוד בד, מה דאיהו באתגליא יתיר איהו אדכר, בגין דיתכסי מה דאיהו בגניזו וטמירו, ועל דא אדכר מה דאיהו באתגליא יתיר. ובגין כך שמא עלאה איהו רזא בטמירו וגניזו, ולא אדכר אלא בשמא דאיהו באתגליא, דא אדכר ודא אגניז, דא באתגליא, ודא בסתירו, וכל מה דאתגליא איהו אדכר לעלמין, שמא דגניז איהו יהו"ה, שמא דאיהו באתגליא איהו אדנ"י, ועל דא אכתיב באתוון טמירין, ואקרי באתוון אלין, ואתכסי דא בדא, למהוי יקרא עלאה טמיר וגניז לעלמין, דכל ארחי דאורייתא הכי הוא, אתגליא וסתימא, וכל מלין דעלמא בין דעלמא דין ובין דעלמא דלעילא, כלהו איהו טמיר וגליא:

פתח ואמר, (יונה א לח) ויאמרו אליו הגידה נא לנו באשר למי הרעה הזאת לנו וגו', האי קרא אית לאסתכלא ביה, כלהו ברזא דחכמתא שאילו, דכתיב הגידה נא לנו. באשר למי, "באשר" רזא דחכמתא שאילו, הכא שאילו רזא דאיהו באתגליא, למנדע אי מזרעא דיוסף קאתי, דימא כיון דחמא ארונא דיליה, מיד אתבקע והוה יבשתא, דכתיב (תהלים קיד ג) הים ראה וינוס, הים ראה, ההוא דכתיב ביה (בראשית לט טו) וינס ויצא החוצה, מיד הירדן יסוב לאחור, ועל דא שאילו ליה "באשר", דכתיב ביה ביוסף (שם ט) "באשר" את אשתו, אם מההוא זרעא קא אתית, צלי דישתוק ימא מינן. "למי", ואי מזרעא דיעקב קא אתית, דכתיב ביה (שם לב יח) "למי" אתה ואנה תלך, ואינון הוו מלאכין קדישין דשדר בשליחותיה, ואשתזיב מההוא עאקו, צלי למרך וישדר מלאכיה ונשתזיב מההוא עאקו. ואי לאו, מה מלאכתך, במה אשתדלותך בכל יומא, ומאין תבא, מאן אינון אבהתך, מה ארצך, אי היא ארעא דאתחזיא לאתענשא, ואי מזה עם אתה, אי הוא עמלק, או חד משבעה עממין דאתחזון לאתענשא, כלא שאילו ליה כדקא יאות. מה אתיב לון, ויאמר אליהם עברי אנכי, מההוא זרעא דאברהם העברי, דאקדיש שמא דמאריה בכל יומא בעלמא, ואת יהו"ה אלה"י השמים אני ירא וגו', אינון לא שאילו ליה אלא מלה באתגליא, ובאתכסיא למנדע ביה, ואיהו אתיב לון כלא באתגליא. מה כתיב, וייראו האנשים יראה גדולה, כיון דשמעו שמא דקודשא בריך הוא, מיד דחילו, בגין דכלהו הוו ידעין נסין וגבוראן דעבד קודשא בריך הוא בימא, וכיון דאמר לון שמא דקודשא בריך הוא, מיד דחילו קמיה דחילו סגיא. תו אמר לון, דאיהו ערק מקמי קודשא בריך הוא, ועל דא אמרו ליה מה זאת עשית, דאנת ערקת מקמיה, ולא עבדת פקודוי, ובגין כך מה זאת עשית, דאנת עברת על פקודי דמאריך. ותא חזי, כל אלין אתגיירו לבתר, כד חמו נסין וגבורן דעבד ליה קודשא בריך הוא ליונה בימא, וכלהו חמו ליה כד נפל בימא,

זוהר חלק ב דף רלא/א

וההוא נונא דסלק ובלע ליה קמייהו, וכד אתא ההוא נונא רבא לעיניהון דכלא ופלט ליה ליבשתא, אתו לגביה ואתגיירו כלהו, הדא הוא דכתיב (יונה ב ח) משמרים הבלי שוא חסדם יעזבו. ותא חזי, כלהו אלין הוו גרי צדק, ואתחכמו באורייתא, והוו חכימין עלאין, בגין דהא קודשא בריך הוא אתרעי בהו, ובכל אינון דמקרבי לגביה, ומקדשין שמיה באתגליא, דכד אתקדש שמיה

באתגליא, שמייה דאתכסיא אסתליק על כורסי יקריה, דכתיב (ויקרא כב לב) ונקדשתי בתוך בני ישראל:

(תא חזי מה כתיב), (שמות כח כח) וירכסו את החשן מטבעותיו אל טבעת האפד בפתיל תכלת, אמאי בפתיל תכלת, אלא לאחזאה דהאי תכלא אתקשר בכלא, ועל דא כלא איהו ברזא עלאה. מה כתיב, פעמון זהב ורמון, ואוקימנא, וכלא איהו ברזא עלאה כדקאמרן, מה כתיב ונשמע קולו בבאו אל הקדש לפני יהו"ה, בגין דאצטריך קלא דאשתמע, וברכאן ישרון על עלמא, בגיניה דכהנא דאיהו מברך כלא, ופלח כלא. פעמון זהב הא אוקימנא, רמון, דאתמליא כרמונא דא, דאיהו אתמליא מכלא, וכלא אוקימנא:

ויעש את מעיל האפד מעשה ארג כליל תכלת, הא אתמר ברזא דחשן ואפד, וכלא חד. כליל תכלת, דהכי אתחזי, כמה דאוקימנא דתכלא איהו רזא דנהורא דכרסייא, תכלא דאיהו בקשורא דנהירו חוורא, כלא כחדא, ועל דא תכלא לאפודא איהו. אמר רבי שמעון, הני מאני דלבושין דכהנא, כלהו ברזא עלאה איהו, למהוי לבושין דלתתא כגוונא דלעילא. תא חזי, כיון דמיכאל כהנא רבא איהו, ואתי מסטרא דימינא, אמאי כתיב בגבריאל, (דניאל יב ו) האיש לבוש הבדים, דהא לבושים לכהנא רבא איהו, ומיכאל איהו כהנא, ואתי מסטרא דימינא, אלא מהכא דשמאלא אתכליל בימינא תדיר, ואתלבש גבריאל בלבושין אלין. תו, דהא גבריאל איהו אתמנא שליחא בהאי עלמא, וכל שליחא דאתמנא בהאי עלמא, אצטריך לאתלבשא בלבושין דהאי עלמא, והא אוקימנא ברזא דנשמטא, כד סלקת לעילא אתלבשת בלבושא כגוונא דלעילא, בגין למהוי תמן, וכן כד נחתת לתתא מלעילא, כלא איהו כגוונא דההוא אתר דאזלת תמן, כגוונא דא, כל אינון שליחן דאתמנן בשליחותא בהאי עלמא, והא אוקימנא. ותא חזי, האי מעילא דאפודא לחפיא עליה כד לביש ליה, כתיב (תהלים קלט ד) אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה. האי קרא הא אוקמוה, אבל תא חזי, בשעתא דברא קודשא בריך הוא לאדם הראשון, דכר ונוקבא אתבריאו, והוון תרווייהו דא עם דא קשורא, נוקבא לאחורא ודכורא לקמא, עד דנסר לון קודשא בריך הוא, ואתקין לה, ואעיל לה לקמיה דאדם, לאסתכלא אנפין באנפין, וכיון דאסתכלו אנפין באנפין, כדן אתסגי רחימותא בעלמא, ואולידו תולדין בעלמא, מה דלא הות מקדמת דנא, והא אוקימנא. ולבתר דחב אדם ואתתא, ואתא נחש על חוה, ואטיל בה זוהמא, אולידת חוה לקין, והוה דיוקניה דיוקנא דלעילא ותתא, מרזא דזוהמא דסטרא אחרא, ומסטרא דלתתא, ועל דא איהו הוה קדמאה דעבד מותא בעלמא, בגין דסטרא דיליה גרים, חויה ארחיה הוא למהוי כמין לקטולא, ההוא דאתי מניה ארחיה נקיט ואזיל, ועל דא כתיב (בראשית ד ח) ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו. אשכחנא בספרין קדמאין, דכד קטיל ליה קין להבל, הוה נשך ליה נשיכין

זוהר חלק ב דף רלא/ב

כחויא, עד דאפיק נשמתייה וקטל ליה, וכל מלין אהדרו ליסודא קדמאה, ואי לאו דהוה קין מההוא סטרא, לא אשתכח הכי לגבי אחוה. ועל דא כיון דחזא אדם דאתקטיל הבל ואתתריך קין, אמר מה אנא אוליד מכאן ולהלאה, אתפרש מאתתיה מאה ותלתין שנין, ורוחין נוקבי מסאבי הון אתיין ומתחממן מניה, והוה אוליד רוחין ושדין, ואקרונן נגעי בני אדם ואוקימנא. לבתר קני, ואתלבש בקנאה, ואתחבר באתתיה, ואוליד לשת, דכתיב (בראשית ה ג) ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת. דא איהו בדמותו כצלמו, מה דלא הוה הכי בקדמיתא, באינון בנין קדמאי דהוון מקדמת דנא, בגין דהא בקדמיתא אתחברותא אחרא הות לגביה, ואוקמוה, עד דאתת חוה, ואתקין לה קודשא בריך הוא לגביה דאדם, ואתחברו אנפין באנפין, ועל דא כתיב (שם ב כג) לזאת יקרא אשה, דא איהי אתתא, אבל אחרא לא אקרי הכי, והא אוקמוה, ובגין (כך) דאדם

והוא כחזא אתבריא, כתיב (שם ה ב) זכר ונקבה בראם ויברך אותם, תרווייהו כחזא הו, ועל דא כתיב אחור וקדם צרתני. תא חזי אפוד וחשן אחור וקדם הו, וכד כהנא הוה אתלכש בהו, הוה דמי כדיוקנא עלאה, והא אתמר דכדין אנפוי נהירין, ואתוון בלטין וסלקין לעילא מנהרן, וכדין הוה ידע מלה. ובגין כך תקונא דחושנא ותקונא דאפודא כחזא מתקשרן, ואף על גב דתקונא דדא לאו איהו כתקונא דדא, כלא ברזא חזא, קשורא דדא לאתאחדא חושנא באפודא בארבע עזקן דאתקשרן בהאי אתר ובהאי אתר, ואינון רזא דאינון רתיכין, דמתקשרן בהאי סטרא דלתתא לאינון דלעילא, וכלא איהו ברזא דאופנין וחיות. כתיב, בראשית ברא אלהי"ם את השמים ואת הארץ, ואוקמוה, דהא כלא כגוונא דא אתעביד משכנא, כגוונא דעלמא תתאה, עבד כגוונא דעלמא עלאה, וכל עובדוי דעבד כגוונא דלעילא, הכי נמי משכנא, כל עובדוי אינון כעובדא וכגוונא דעלמא (עלאה), (ס"א ואוקמוה, כגוונא דא אתעביד משכנא, וכל עובדוי דעבד בהאי עלמא, כגוונא דלעילא עבד, והכי נמי משכנא, כל עובדוי אינון כגוונא דלעילא, כגוונא דעלמא תתאה, וכגוונא דעלמא עלאה), ורזא דא, כל עובדין דמשכנא כלהו עובדין ותקונין דלעילא ותתא, בגין לאשראה שכינתא בעלמא, בדירין עלאין ובדירין תתאין. כגוונא דא גן עדן לתתא, איהו כגוונא עלאה וכגוונא תתאה, כל ציורין וכל דיוקנין דעלמא כלהו תמן, ועל דא עבידת משכנא, ועבידת שמים וארץ כלהו ברזא חזא. כתיב (ישעיה מ כו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וגו', האי קרא אוקמוה, אבל תא חזי, וכי בגין דיסתכל בר נש עינוי לעילא וזקיף לון לעילא, יכיל למנדע ולאסתכלא במה דלא אתרשי למנדע ולמיחמי. אלא שאו מרום עיניכם, מאן דבעי לאסתכלא ולמנדע בעובדוי דקודשא בריך הוא, יזקוף עינוי לעילא, ויחמי כמה חיילין וכמה משריין, עובדין משניין דא מן דא, רברבין אלין מאלין, וכדין תחמון ותשאלון ותימרון מאן ברא אלין [וכו']. מי ברא אלה, הא אוקימנא, רזא ד"מי" ברא אלה, דהוא אתר דקיימא מרום וגניז וסתים ולא ידיע, וקיימא תדיר לשאלא, בגין דלא אתגליא ההוא אתר. המוציא במספר צבאם, מאי המוציא, אלא בגין דההוא אתר דאיהו טמיר וגניז, איהו אפיק כלא ברזא דקול דנפיק משופר, וההוא קול איהו מספר דכל חיילין עלאין וחושבנא דכלא, ומתמן אשתכח רזא דמהימנותא עלאה בכל אינון סטרין עלאין, עד דנגדין דרגין ואתמשכאן לתתא, ואתפרשאן כמה חיילין לזנייהו, וכלהו קיימן בחושבנא, ואקרון בשמא. מרוב אונים, דא סטרא דימינא, ואמיץ כח, דא סטרא דשמאלא, איש לא נעדר, סטרין דנגדין מתרין עברין.

זוהר חלק ב דף רלב/א

דבר אחר, שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, האי קרא כד אתקם משכנא והוה אתתקן, כל מאן דחמי ליה למשכנא, אסתכל ביה לעילא ותתא, וכלא חמי ביה במשכנא, בגין דכל עובדין דעלמא עלאה ותתאה, כלהו אתתקנו ביה במשכנא, והא אוקימנא, כל מאן דחמי אינון קרסים במשכנא ואסתכל בהו, הוה מסתכל בנהירו דלהון, כנהירו דכוכביא, בגין דהכי קיימן כוכביא ברקיעא. פתח ואמר, (תהלים קמח א) הללויה הללו את יהו"ה מן השמים וגו', תא חזי, תושבחתא דא אמר דוד לקבל רזא דשמא קדישא, דאיהו כללא דתושבחתא דכלא. תרין תושבחן אינון כגוונא דרזא דשמא קדישא עלאה, דאיהו כללא דתושבחתא דכלא, ואינון, דא, ותושבחתא בתראה, דאיהו כללא דתושבחתא דכלא, דכתיב (שם קנ א) הללויה הללו אל בקדשו וגו', אבל דא הוה על עשר מינים, ודא הוה על שבע, וכלא רזא חזא בשמא קדישא. הללויה הללו את יהו"ה מן השמים, איהו שירותא דשית סטרין לאתפשטא לתתא, דדא איהו רזא דקיימא לשאלה, כמה דאת אמר, (דברים ד לב) כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך וגו', עד הכא אית רשו לשאלה, מן היום אשר ברא וגו' ועד קצה השמים, מכאן ולהלאה לאו קיימא לשאלה, בגין דאיהו אתר טמיר וגניז, ועל דא הללו את יהו"ה מן השמים. הללויה במרומים, אלין תרין סטרין (דאינון רומא דשירותא) ימינא ושמאלא, ומהכא אתפשטאן כלהו אחרנין לתתא, ברזא דדרגין

לאמתקנא כדקא יאות. הללוהו כל מלאכיו, אלין תרין קיימין דקיימי תחות גופא, למשען גופא עלייהו. תא חזי, אינון קיימין דגופא אשתען עלייהו, קיימי הכא ברזא דמלאכין, בגין דירכין אינון שליחן למיזל מאתר לאתר, ומרזא דא נפקין אינון דאקרון מלאכין, דאינון שליחן למהך בשליחותא דמאריהון מאתר לאתר. הללוהו כל צבאיו, דא איהו אתר דנפקי מניה כל חילין קדישין עלאין, רזא דאת קיימא קדישא, ואיהו רשים בכל שאר רבוון כדקא אמרון, דכתיב (ישעיה מח ב) יהו"ה צבאות שמו, אות איהו בכל שאר חילין ורבוון. הללוהו שמש וירח, ביה קיימא רזא דא, ואיהו שמשא לאנהרא, וביה קיימין כוכביא עלאין דנהרי ומזלי, והא אוקימנא. לבתר אהדר לעילא, לההוא אתר דקאים ברומא דמרומים, ותמן תקיעו דכלא, הללוהו שמי השמים, לבתר הללו את יהו"ה מן הארץ, לקבל אלין אש וברד וגו'. תא חזי, אינון כוכביא לתתא קיימין במשיכו, דאתמשכאן מרזא עלאה, בגין דכלא קיימא בדיוקנא עלאה, והא אוקימנא, ובגין כך, כל אינון כוכביא ומזלי מרום רקיעא, כלהו קיימי לאנהגא ביה עלמא דלתתא מניה, ומתמן אתפשטאן דרגין, עד דקיימין דרגין לאינון כוכביא דלתתא, דכלהו לא קיימי ברשותייהו כלום, והא אוקימנא, וכלהו קיימאן ברשותא דלעילא, ועל דא כתיב (ישעיה מז יב) יעמדו נא ויושיעך הוברי שמים החוזים בכוכבים, וכלא איהו ברשותא, ואתמר:

ויעשו את הכתנות שש וגו' ואת המצנפת שש וגו', רבי יוסי פתח, (שם ב ב) והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית יהו"ה בראש ההרים וגו', והיה באחרית הימים, כד יפקוד לה קודשא בריך הוא לברתא דיעקב, ויוקים לה מעפרא, ויתחבר שמשא בסיהרא, כדין נכון יהיה הר בית יהו"ה, דא ירושלם לעילא, דתהא מתתקנא בתקונהא לאתנהרא בנהורא דלעילא, דכל נהורהא לאו איהו מתתקנא אלא בנהורא דלעילא, ובההוא זמנא יתנהיר עלה נהורא עלאה, על חד שבעה ממה דהוה מקדמת דנא, כמה דכתיב (שם ל כו) והיה אור הלבנה כאור החמה, ואור החמה יהיה שבעתים וגו'. בראש ההרים, בראשי ההרים מבעי ליה, מאי בראש, אלא נהורא דא דיהא לה,

זוהר חלק ב דף רלב/ב

בראש ההרים איהו, ומאן איהו ראש ההרים, דא כהנא רבא, דאיהו ראש ההרים, רישא דכלא סטר ימינא, ודא איהו דמתקן לביתא תדיר, ומברך לה, לאנהרא אנפאה, ועל דא יהיה נכון. ובמה יתקן לה, באינון לבושין דאינון כגוונא דלעילא, כמה דאוקמוהו, ואינון לבושין כלהו קיימן ברזא דשית. והאי ביתא כד יהא מתתקן בהאי ראש ההרים דאיהו כהנא רבא, כדין אתקשר ואסתלק לעילא בקיומא עלאה, ויתנהיר עלמא מההוא נהירו עלאה, (כדין) ודא הוא ונשא מגבעות, מכל שאר חילין ומשריין עלאין, וכדין ונהרו אליו כל הגוים. תא חזי, בשעתא דכהנא דלתתא פריש ידוי, כדין רוחא עלאה אנהיר ונפיק, וכל בוצינין נהרין, ונהורין אתמשכאן ואתנהרון, ואתקשראן אלין באלין, עד דיתנהירו אנפאה דכנסת ישראל, וכלא על ידא דנהורא קדמאה דאיהו כהנא, וכד כהנא אתער לתתא, כהנא אתער לעילא, ובעובדין דלתתא אתער אתערותא דלעילא, ועל דא, נכון יהיה הר בית יהו"ה בראש ההרים וגו'. ונהרו אליו כל הגוים, בגין דהשתא כל שאר עמין, אית לון ממנן ברקיעא עלייהו, ובההוא זמנא יבער לון ויפיל לון קודשא בריך הוא משולטניהון, דכתיב יפקוד ה' על צבא המרום במרום, וכיון דכלהו יתעברון משולטניהון, כדין קודשא בריך הוא יתקף בלחודיה, כמה דאת אמר (שם ב יא) ונשגב יהו"ה לבדו ביום ההוא, וכדין ונהרו אליו כל הגוים, והדא הוא דכתיב והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר יהו"ה אל בית אלה"י יעקב וגו'. וכלא איהו בשעתא דכהנא דאיהו ראש ההרים, ינהיר לה, וכלא איהו ברזא דשש, שית אינון בכל סטרין דינהיר לה, דהא ברזא דשית ינהיר לה. רבי אלעזר ורבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי בארזא, אמר רבי אלעזר, עידן איהו למהך בשכינתא, בגין דשכינתא לא תשרי עלן אלא מגו מלי דאורייתא, אמר רבי יהודה, מאן דאיהו רישא, ליפתח ברישא. פתח

רבי אלעזר ואמר, (תהלים קיט קמא) צעיר אנכי ונבזה פקודיך לא שכחתי, צעיר אנכי ונבזה, דוד מלכא לזמנין איהו קא משבח גרמיה, דכתיב (שם יח נא) ועושה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם, וכתיב (ש"ב כג א) נאם דוד בן ישי ונאם הגבר הוקם על משיח אלה"י יעקב, ולזמנין עבד גרמיה מסכנא, דכתיב (תהלים פו א) כי עני ואביון אני, וכתיב צעיר אנכי ונבזה, ואיהו אמר (שם קיח כב) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. אלא בזמנא דהוה סליק בדרגא דשלמא, ואסתלק בדינא קשוט, והוה שליט על שנאווי, הוה קא משבח גרמיה. ובזמנא דחמא גרמיה בעקו, ושנאווי קא דחקין ליה, כדין מאיך גרמיה, והוה קרי גרמיה מסכנא זעירא לכלא, מאי טעמא, בגין דהא לזמנין הוה שליט, ולזמנין הוה בעאקו דשנאווי, ועם כל דא איהו שליט עליהו תדיר, ולא יכילו ליה. ודוד מלכא תדיר איהו הוה שפיל גרמיה לגבי קודשא בריך הוא, דכל מאן דמאיך גרמיה קמי קודשא בריך הוא, איהו זקיף ליה על כלא, ובגין כך אתרעי ביה קודשא בריך הוא בהאי עלמא ובעלמא דאתי. בעלמא דין דכתיב (ישעיה לז לה) וגנתי על העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדי, בעלמא דאתי, דכתיב (הושע ג ה) ובקשו את יהו"ה אלה"יהם ואת דויד מלכם, ופחדו אל יהו"ה ואל טובו באחרית הימים, דוד איהו הוה מלכא בהאי עלמא, ודוד יהא מלכא לזמנא דאתי, ועל דא אמר אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. תא חזי, בשעתא דשמשא מהדר אנפוי ולא נהיר לסיהרא, אתעבר נהורהא (לסיהרא) ולא נהירת, כדין איהו במסכנותא בכל סטרין ואתקדרת, ולית לה נהורא כלל. וכד שמשא אהדר לקבלה ואנהיר לה, כדין אתנהירת אנפאה, ואתקשטת לגביה, כנוקבא דאתקשטת לגבי דכורא, וכדין איהי שלטא

זוהר חלק ב דף רלג/א

בשולטנו בעלמא. ועל דא דוד הוה מעטר גרמיה, בההוא גוונא ממש, לזמנין איהו מסכנא, ולזמנין איהו בעותרא בעתירו דכלא, ובגין כך הוה אמר, צעיר אנכי ונבזה, ועם כל דא פקודיך לא שכחתי. כגוונא דא אית ליה לבר נש למהוי נבזה בעיניו, (ס"א ונבזה, ומה אי דוד מלכא כך, כל שכן בר נש אחרא, דאית ליה) לאשפלא גרמיה בכלא, למהוי איהו מאנא דקודשא בריך הוא אתרעי ביה, והא אוקמוה, דכתיב (ישעיה נז טו) ואת דכא ושפל רוח, השתא אנא אפתח ברישא. פתח ואמר, (יחזקאל מ א) ויבא אותי שמה, והנה איש מראהו כמראה נחשת, ופתיל פשתים בידו וקנה המדה, והוא עומד בשער, האי חמא ליה יחזקאל בההוא חיזו דנבואה, והאי איהו איש, דאיהו שליחא באינן לבושין, והכא לא אמר אלא איש, ולא אמר איש לבוש הבדים. אלא בשעתא דעביד שליחותא למעבד דינא, או לאחזאה דינא, אקרי לבוש הבדים, ובשעתא דלא אתי להכי, אשתני לגוונא אחרא, כפום שליחותא הכי שני חיזו דיליה באינן לבושין, ואשתני מלבושין ללבושין, בגין דאיהו תדיר בסטר שמאלא, וכמה גוונין אינן דאתלבש בהו, וכל אינן דאתיין מסטריה. מראהו כמראה נחשת, הכא אתלבש בההיא לבושא דאינן טורי נחשת, דאקרון (זכריה ו א) הרי נחשת, ודא אייתי מדידו למעבד משחתא. האי (ס"א קנה המדה) לאו איהו בוצינא דקרדינותא דטמיר וגניז, אלא מתמן נפקת האי קנה לתתא, דאתגליד מגו נהירו דאשתביק מבוצינא דקרדינותא, כד אסתלקת לעילא, ואתגלפת גו ספירו דנציץ ולא אתידע, ועל דא הוה קנה המדה איהו קיימא במדידו דמשחתא דקיימא לתתא. ולזמנין קנה המדה, ולזמנין קו המדה, ועל דא פתיל וקנה, וכלא משחתא למעבד מדידו, (התם) כל מדידו דיחזקאל איהו הוה בההוא קנה המדה, ובעובדא דמשכנא כלא הוה בקו המדה. במשכנא, בההוא מדידו דלתתא דאיהו קו המדה, כגוונא דההוא פתיל, דכד שרי לאתפשטא, בכל אמה חד קשרא, ובההוא משחתא מדיד, ואקרי אמה, ובגין כך שמנה ועשרים באמה, דדא הוא ארכא, ופותיא ארבע באמה, ולא כתיב ארבע אמות, בגין דאמה מדיד לכל סטר. והאי נפקא מרזא דבוצינא דלעילא, דמדידו דהאי לתתא, מהאי מדידו דלעילא אשתכח, מדידו דלתתא זעיר, אלף וחמש מאה סטרין, וכל סטרא וסטרא תריסר אלפי אמין, ועל דא אמה חד אזיל בכלהו, וההוא אמה דמדיד, דא אתפשט קו משחתא,

ואתגליא אמה, ומדיד, וכן בכל אינון משחתי, (ס"א תריסר אלפין אמין אתפשט קו משחתיא, ואתגליא אמה, ומדיד, וכן בכל אינון משחתי, ועל דא אמה חד אזיל בכלהו, וההוא אמה דמדיד דא, מדיד דא). שמנה ועשרים באמה, איהו ארכא דחד אמה, ופותיה ארבע, בההוא אמה, אשתכח אמה חד, דאיהו תלתין ותריין שלישים, כמה דאת אמר (ישעיה מ יב) וכל בשליש עפר הארץ, ואינון ל"ב, לקבל ל"ב שבילין דנפקין מלעילא. וכד אתעביד משחתיא דארכא בהאי מדידו, איהו ארבע סטריין ההוא ארכא, וכל סטרא שבעה אמין, דלהכי סלקן אינון שבעה אמין לארבע סטריין ברזא דשבע (ס"א מתחומין), דאינון תמניא ועשרים דאינון בארכא, בגין דשבע איהו רזא עלאה בכלא, וכל אינון תלתין ותריין שבילין, כלילן בשבע, ברזא דשמא קדישא. ואי תימא הא כתיב, מדה אחת לכל היריעות, ודאי מדה אחת איהו, אף על גב דאתפשט אמה בתר אמה, ודא בתר דא, וכלא ברזא (ס"א מרזא) דבוצינא דלעילא קא אתיא, למהוי עילא ותתא משחתיא חדא. ודא איהו משחתיא דאיהו בקדושה יתיר, בגין דאית משחתיא אחרא, דאיהו לחפיא על דא דאיהו לגו, דהא במשחתיא אחרא דחפיא על דא, סלקא בחושבנא בחושבן ד"ל, ולגאו כחושבן ל"ב, (ס"א דאיהו לחפיא על דא דאיהו לגו, וסלקא בחושבנא בחושבן ד"ל, ולגו בחושבן ל"ב), ודא איהו רזא

זוהר חלק ב דף רלג/ב

דחפיא דא על דא, ל"ב לגו, ד"ל (ל"ב איהו קיימא לגו, ד"ל איהו קיימא) לבר. בגין דהא משחתיא קדמאה דאיהו קדישא בגוויין קדישין, דאינון שש משזר ותכלת וארגמן ותולעת שני, אלין גוויין קדישין, וכל חושבן דיליה סלקא לחשבן ל"ב, ומשחתיא תניינא דאיהו לבר לחפייא על דא, איהו סלקא לחשבן ד"ל, ודא איהו רזא דכתיב, (תהלים מא ב) אשרי משכיל אל דל, ביום רעה ימלטהו יהו"ה, ביום רעה ממש, ימלטהו יהו"ה, רזא דחושבנא לגו דאיהו רזא ל"ב. ובההוא חושבנא דלבר מה כתיב, ועשית יריעות עזים, יריעות עזים, אמאי עזים, אלא רזא דגוונא דיליה, למיהב דוכתא ברזא דקודשא, ובגין כך יריעות עזים ודאי. כתיב (שיר ו יא) אל גנת אגוז ירדתי וגו', הא אוקמוה, אבל מה אגוז אית ליה קליפה דסחרא וחפיא על מוחא, ומוחא לגו, אוף הכי בכל מלה דקודשא, קדושה לגו, וסטרא אחרא לבר, ורזא דא (חבקוק א ד) רשע מכתיר את הצדיק, ועל דא אקרי אגוז, והא אוקמוה. תא חזי, בההוא דלבר, כל מה דאוסף גרע, וסימנך פרי החג דמתמעטין ואזלין, אוף הכא נמי במה דלגאו כתיב, ואת המשכן תעשה עשר יריעות, במה דלבר כתיב עשתי עשרה יריעות, אוסיף אתון וגרע מחושבנא, אוסיף חושבנא וגרע (אתון), אוסיף חושבנא, דכתיב (שמות כו ח) ארך היריעה האחת שלשים באמה, ורחב ארבע באמה היריעה, וכד סליק לחושבנא סליק לחושבן ד"ל, דלית בכל אינון זיני מסכנותא כההוא דאקרי ד"ל, ובגין כך, כד סליק לחושבנא יתיר, סליק בגרעו. וכד איהו גרע בחושבנא, (גרע) סליק בסליקו, דסליק לרזא דל"ב, דאיהו רזא דכל מהימנותא, ואיהו רזא דשמא קדישא, ועל דא, דא סליק ודא גרע, דא סליק וגרע, ודא גרע וסליק, דא לגו ודא לבר. האי קו המדה שרי לאתפשטא, ומדיד משחתיא לקרשים, דכתיב ויעש את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים, ואלין אינון רזא דשרפים, והא אוקמוה, דכתיב עצי שטים עומדים, וכתיב (ישעיה ו ב) שרפים עומדים. מדידו דמשחתיא דא, עשר אמות ארך הקרש ואמה וחצי אמה, הכא כתיב עשר אמות, ולא כתיב עשר באמה, אלין תלת תלת דאינון תשע, וחד דשריא עלייהו, ודא איהו רוחא חדא דשריא עלייהו. והא אמרן כמה איהו שיעורא דאמה, ודא איהו רזא דשיעורא חדסרי ופלגא, דסלקין, ולא סלקין, בגין דגרעין מאינון אופנים. ואוקמוה ברזא דרתיכא קדישא, ואינון עשרים, להאי סטרא עשר, ולהאי סטרא עשר, עד דסלקין לרזא דשרפים עלאין, ולבתר סליק רזא דקודשא, עד דאתעדו (ס"א דאתעדו) כלהו ברזא דההוא בריח התיכון, כמה דאוקמוה, ועל דא פלג אית ביה בלא שלימו. רזא דהאי משחתיא לעשרין דפין, אינון מאתן ותלתין, וכל האי קיימא במדידו בחושבנא, והכי סליק כל חושבן דנפקא מהאי מדידו ברזא דאינון שרפים. יריעות דמשכנא

דאמרן, דאינון רזין עלאין, רזא דשמיא, והא אוקמוה (תהלים קד ב) נוטה שמים כיריעה, ורזא דהאי בההוא חושבן דקאמרן. ואית יריען דקאמרן ברזא חדא, ואית יריען ברזא אחרא, וכלא איהו ברזא דלעילא, ועל דא כלא איהו למנדע חכמתא, דכל סטרא וסטרא, וכל מלה ומלה, ועל דא אבחיין בר נש בין טב לבייש, בין רזא דחכמתא ובין מלה דלא קיימא בחכמתא, וברזא דמדידו קדמאה הא אתמר בכמה סטריין איהו רזא דא. רזא דארונא דקאים בחושבנא, ממה דאיהו נטיל, וממה דאיהו קביל, וממה דאית ביה, וממה דאיהו מקבל, דאיהו תריין סטריין, ונטיל מאינון

זוהר חלק ב דף רלד/א

תריין סטריין, ועל דא אמה איהו בסטרא דא, ואמה בסטרא דא, ופלגא דיליה, ובגין כך אמתים וחצי ארכו, אמתים מתריין סטריין, ופלגא דיליה, האי בארכא. בפותיא ורומא אמה וחצי, חד מההוא סטרא יתיר דקא נטיל, כגוונא דימינא ושמאלא, ופלגא דיליה, דהא לא שריא מלה אלא על מלה, ובגין כך פלגא בכל חושבן וחושבן, ובגין כך ארונא מקבלא מכלא, וקיימא ברזא דחושבנא דכלא. והא אוקמוה על מה איהו מחפיא בדהבא לגו ולבר, והאי איהו שיעורא למיקם במדידו קדמאה, וכלא קאים ברזא חדא, פתורא כהאי גוונא, דמדיד בההוא שיעורא קדמאה. אבל האי מדידו דארונא דקיימא ברזא דאורייתא, ובההוא משחתא קדמאה דקאמר אבא, לית למעבד שיעורא יתיר, כמה דאיהו גלי ברזא לחכימי עליונין, למנדע בה רזא דחכמתא, לאבחנא בין טב לבייש, בין חכמתא עלאה לחכמתא אחרא. כלהו עובדין אחרנין, כלהו במדידו דאמה בההוא משחתא, בר משחתא דחשן דאיהו זרת, והא אוקמוה. תא חזי, כתנת (אף על גב) דכלהו אתעבידו ברזא דקודשא, כלא איהו ברזא דשש, ובעובדא דשש, וקיימא בשש, וכלהו תקונין לאתלבשא ולא תקנא בהו שש, וברזא דשש, וכלא ברזא דקו המדה. וקנה המדה, בההוא מדידו דיחזקאל, בגין דאיהו ביתא לאתקיימא (נ"א בגין דא ההוא ביתא לא אתקיימא) באתריה, באינון כותלין, באינון שורין, באינון פתחין, באינון דלתין, בגין למהוי כלא במדידו. אבל לזמנא דאתי, משחתא ההוא מה כתיב בה, (יחזקאל מא ז) ורחבה ונסבה למעלה למעלה, בשעתא דישרי למבני ביה, האי קנה המדה סלקא לעילא לעילא, לארכא ולפותיא, למהוי אתפשטותא דביתא בכל סטריין, ולא ישגחון עליה לבייש, כמה דאוקמוה, דכתיב (זכריה ט א) ודמשק מנוחתו, דהא בההוא זמנא דינא לא ישתכח בעלמא, בגין כך כלא אתקיים על קיומיה בקיומא שלים, כמה דאת אמר (ש"ב ז י) לא ירגז עוד ולא יוסיפו בני עולה לענותו וגו'. ותא חזי, כל משחתין וכל מדידין כלהו קיימין בהאי עלמא, (ס"א וכל מדידין דהאי משכנא והאי ביתא, כלהו) בגין לאתקיימא האי עלמא, ברזא דגוונא דלעילא, לאתקשרא האי עלמא בעלמא דלעילא, למהוי כלא חד ברזא חדא. ובההוא זמנא דקודשא בריך הוא אתער לחדתותי עלמא, כדין ישתכחון כלהו עלמין ברזא חדא, ויקרא דקודשא בריך הוא בכלא, וכדין כתיב (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד. פתח רבי יהודה אבתריה, ואמר (תהלים כה יד) סוד יהו"ה ליראיו ובריתו להודיעם, האי קרא הא אוקמוה, אבל סוד יהו"ה ליראיו, ההוא רזא עלאה דקיימא בגניזו, (דאיהו סתים וגניז), לא קיימא אלא ליראיו, דאינון דחלין לקודשא בריך הוא תדיר, ואינון אתחזון לאינון רזין עלאין, ולמהוי אינון רזין עלאין בגניזו ובסתימו כדקא יאות, בגין דאינון רזין עלאין. אבל ובריתו להודיעם, רזא דאיהו קיימא בברית קיימא, להודיעם, בגין דאיהו אתר דקיימא לגלאה למנדע. תו, סוד יהו"ה ליראיו, דאינון רזין דקיימן בדחילו, ואינון דחלי חטאה דחלין בהו, באינון רזין עלאין, אבל ובריתו להודיעם, למנדע ולפרשא מלין, בגין דאינון מלין דקיימא לפרשא. תא חזי, בארבעין ותריין אתוון אתגליף עלמא ואתקיים, וכלהו עטרא דשמא קדישא, כד מצטרפין, סלקין באתווי לעילא, ונחתין לתתא, מתעטרין עטריין בארבע סטרי עלמא, ויכיל לאתקיימא. ולבתר נפקו אתוון, וברו עלמא לעילא ותתא, בעלמא דיחודא, ובעלמא דפרודא, ואתקרון הרי בתר, טורי דפרודא, דמשתקייין כד סטרא דדרום שארי לקרבא

זוהר חלק ב דף רלד/ב

בהדיה, וכדין מיא נגדין, ובחילא דא דלעילא נגיד, כלא הוא בחידו. כד מחשבה סליק ברעו דחזוה, מטמירא דכל טמירין, מטי ונגיד מגויה חד זיהרא, ומתקרבין דא בדא, והא אוקמוה, ואינון ארבעין ותרין אתוון, אינון רזא עלאה, ובאינון אתברי עלמא עלאה ועלמא תתאה, ואינון קיומא ורזא דכל עלמין, ועל דאיהו רזא דעלמין, כתיב סוד יהו"ה ליראיו, ובריתו להודיעם, דא רזא דאתוון גליפין טטקוטאי, מסינטן בגלפוי באתגליא. כתיב ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התומים, והא אוקמוה, את האורים דנהרין, רזא דאספקלריאה דנהרא, ודא איהו גליפו דאתוון דשמא קדישא, ברזא דארבעין ותרין, דבהו אתברון עלמין, והוו משקעין ביה. ואת התומים, רזא דאינון אתוון דכלילן באתר דאספקלריאה דלא נהרא, ואיהי אתנהגא (ד"א אתנהרא) בע"ב אתוון גליפין, דאינון רזא דשמא קדישא, וכלהו אקרונ אורים ותומים. תא חזי, כד אינון אתוון משקעאן תמן, בההוא חילא נהרין אתוון אחרנין, בגליפו דאינון שמהן דשבטין, ונהרין או אתחשכאן, וכלא בההוא רזא דאינון אתוון דשמהן קדישין כדקאמרן. ואינון אתוון דשמהן קדישין, אינון אתיין על רזא דאורייתא, וכלהו עלמין אתיין (ס"א אתברון) ברזא דאלין אתוון, אלין שמהן הוו גניזין משקעין תמן, ושמהן דשבטין הוו בלטיין אתוון דילהון לעילא, ועל דא כלא מרזא דאינון אתוון, וכלא אוקימנא. והא אתמר ברזא דאתוון דאורייתא, ב', דאורייתא שראת בה, והא אוקמוה, ב' ברא ודאי בחילא עלאה, בתקיפו דרזא דאינון אתוון, ב' נוקבא, א' דכורא, כמה דב' ברא, הכי נמי א' אפיק אתוון כללא דעשרין ותרין אתוון. ה' זווגא חדא בשמים, למיהב ליה חיים, ולאשראה ליה, ו' הארץ, למיהב לה מזונא, ולא תקנא לה ספוקא דאתחזי לה. ורזא דא בראשית וגו', עד השמים ואת הארץ, ו' ואת, כללא דעשרין ותרין אתוון, ומתזן ארעא, וארעא כליל לון לגווה, כמה דאת אמר (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים, והיינו רזא ואת הארץ, דכניש לכלא בגווה, וקבילת לון, הארץ נטלת ו', וקבילת לון לאתזנא. ורזא דא, משכנא לא אתקם אלא על ידא דמשה, בגין דמההוא סטרא אתער דרגא אחרא עלאה, לקיימא ליה, למהוי קיומא דכלא, ורזא דא ויקם משה את המשכן, קיימא דיליה הוה באינון אתוון דאתבריו בהו שמיא וארעא. ובגין כך כל עבידאן דמשכנא, הוה בצלאל עביד לון ברזא דגלופא (נ"א דצורפא) דאתוון דאתבריו בהון שמיא וארעא, ועל דא אקרי בצלאל, בגין דהוה ידע בצלאל גלופא (נ"א צורפא) דאתוון דאתבריו בהו שמיא וארעא, ואי לא דהוה ידע להו בצלאל לא הוה יכיל למעבד איהו אינון עבידאן דמשכנא, מאי טעמא, אלא כמה דמשכנא עלאה לא הוה ולא אתקינו כל עובדוי, אלא בההוא רזא דאינון אתוון, אוף הכא משכנא דלתתא, לא הוה ולא אתתקן אלא ברזין דאינון אתוון. בצלאל הוה מצרף אינון אתוון, וברזא דכל צורפא וצורפא הוה עביד אומנותא, וכל עבידא ועבידא דמשכנא, בכל צורפא הוה עביד חד אומנו, וכל מה דאתחזי ליה, וכן בכל עבידאן דמשכנא, וכל אינון שייפין ותקונין דמשכנא, כלא הוה בצורפא דאתוון דשמא קדישא. וכד אתא לאקמא ליה, לא הוה יכיל למיקם ליה, מאי טעמא, בגין דרעותא דסליק על אינון אתוון, לא אתמסר אלא למשה בלחודוי, ואיהו הוה ידע ההוא רעותא דסליק לאינון אתוון, ועל דא

זוהר חלק ב דף רלה/א

אתקם משכנא על ידיה, דכתיב ויקם משה, ויתן משה, וישם משה, ובצלאל לא הוה ידע, ולא הוה יכיל למיקם ליה. פתח רבי יצחק אבתיריה, ואמר (תהלים כא ב) יהו"ה בעזך ישמח מלך ובישועתך מה יגיל מאד, תאות לכו וגו', חיים שאל ממך וגו', שירתא דא לא אמר לה דוד אלא

על תושבחתא דכנסת ישראל, דקודשא בריך הוא חדי לה בחידו דאורייתא דאקרי עז, דכתיב (שם כט יא) יהו"ה עז לעמו יתן וגו', ישמח מלך, דא קודשא בריך הוא (ד"א דא כנסת ישראל) דאתקרי מלך, דכתיב (דברים לג ה) ויהי בישרון מלך. וכישועתך מה יגיל מאד, דא ישועה דימינא, כמה דאת אמר (תהלים ס ז) הושיעה ימינך וענני, ותושע לו ימינו. (דבר אחר) מה יגיל מאד, י' יתירה, ודא איהו רזא דברית קיימא קדישא, דאיהו חדוה דכלא (נ"א דילה), וכלא על האי מלך אתמר. חיים שאל ממך, נתתה לו ארך ימים עולם ועד (תהלים כא ה), מהכא אוליפנא, דדוד מלכא לא הוו ליה חיים כלל, בר דאדם קדמאה יחב ליה מדיליה, והא אוקמוה, דדוד מלכא אתקיים שבעין שנין, ואינון שבעין שנין יהיב ליה קודשא בריך הוא מאינון שנין דאדם קדמאה, ובהו אתקיים, ואתייהיב ליה אוריכו דיומין בהאי עלמא ובעלמא דאתי, ועל דא חיים שאל ממך נתתה לו. גדול כבודו, בגין דאיהו גדול, דכתיב (שם קמז ה) גדול אדונינו ורב כח, ודאי אקרי גדול, ורזא דא (בראשית א טז) ויעש אלהי"ם את שני המארת הגדולים, גדולים הוו ודאי, ועם כל דא איהו אקרי גדול, כמה דאתמר גדול אדונינו ורב כח, וקודשא בריך הוא לא אקרי גדול אלא בהאי, דכתיב (תהלים מח ב) גדול יהו"ה ומהלל מאד בעיר אלהינ"ו הר קדשו, במה איהו גדול, בעיר אלהינ"ו הר קדשו. כי תשיתו ברכות לעד, כי תשיתו ברכות, בגין דהאי איהו ברכתא דכל עלמא, וכל ברכאן דכל עלמא מהכא נפקי, ודא איהו ברכה, ורזא דא (בראשית יב ב) והיה ברכה, דהא הכא שריאן כל ברכאן דלעילא, ומהכא נפקי לכל עלמא, ועל דא אקרי ברכה. תחדהו בשמחה, כתיב הכא תחדהו בשמחה, וכתיב התם (שמות יח ט) ויחד יתרו, בגין דזמין קודשא בריך הוא לאקמא לה לכנסת ישראל מעפרא, ולאקפא בה ברזא דימינא, ולחדתותי לה חדתותא דסיהרא בשמשא, דכתיב תחדהו בשמחה את פניך, את פניך, למהוי קמך, ולמהוי בחידו לקבל אנפך, בההוא שלימו דאשתלים בההוא זמנא. דהא בזמנא דאתחבר בי מקדשא, אתרקנת מכל מה דאתמליא, כמה דאת אמר (ירמיה טו ט) אמללה יולדת השבעה, וכתיב (יחזקאל כו ב) אמלאה החרבה, (כאן חסר). תא חזי, בההוא זמנא דאוקים משה ית משכנא, אסתכל בכל אינון עבידאן דהוו כדקא יאות, וכדין אוקים ליה, וכל אינון עבידאן דהוו ביה במשכנא, כל חד וחד אייתאו ליה למשה, ורזא דא (תהלים מה טו) בתולות אחריה רעותיה מובאות לך, מובאות לך, דכתיב:

ויביאו את המשכן אל משה. אמאי ויביאו את המשכן, בגין דהא בההיא שעתא הוה זוגא דמשה לאזדוגא, ועל דא ויביאו את המשכן אל משה, כמה דאייתי כלה לבי חתן, בגין דהא בקדמיתא אצטרין לאעלא לכלה לגבי חתן, כמה דאת אמר (דברים כב טז) את בתי נתתי לאיש הזה לאשה, ולבתר איהו ייתי לגבה, דכתיב ויבא אליה, וכתיב (במדבר יז כג) ויבא משה אל אהל העדות. והכא מה כתיב, ולא יכל משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וגו', מאי טעמא, בגין דהות איהי מתתקנא, כהאי אתתא דאתתקנת ואתקשטת לגבי בעלה, ובההיא שעתא דאיהי קא מתקשטת, לא אתחזי לבעלה לאעלא לגבה, ועל דא, ולא יכל משה לבא אל אהל מועד, כי שכן עליו הענן, בגין כך ויביאו את המשכן אל משה, עוד מה כתיב וירא משה את כל המלאכה וגו'.

זוהר חלק ב דף רלה/ב

תא חזי, בכל עבידן דמשכנא, בכלהו הוה גוונא דתכלא, בגין דתכלא איהו גוונא לאתעטרא ברזא דכל גוונין, מה כתיב, ויעשו את ציץ נזר הקדש וגו', ויתנו עליו פתיל תכלת וגו', והא אוקמוה ברזא דכתיב (שמות כח לד) ועשית ציץ זהב טהור, ופתחת עליו פתוחי חותם קדש לה', ויכתבו עליו מכתב פתוחי חותם קדש לה':

תוספתא:

ברזין עלאין, טסקורי קמיטין שכיחין, אלין סלקין ונחתין, ואלין קיימין בקיומייהו. גלגלין דסחראן, הוו קיימן מההוא זמנא דעפרא אתכניש, אינון גלגלין סחרין עלמא בסחרנותא, סחרנותא דסחרין, מדברין טופסרא דקולטא בגווייהו. חד גלגלא אית בגווייהו, האי גלגלא סחרא ולא סחרא, קיימא בתריסר אלפי עלמין, בינייהו שכיח, סליק ונטיל בגווייהו. תחות ההוא גלגלא, קיימא חד עמודא דנעיץ עד תהומא רבא, ביה מתגלגלאן אבנין גו תהומי, אינון סלקין ונחתין. ההוא עמודא קאים עלייהו, נטיל ולא נטיל, נעיץ מעילא לתתא, סחראן מאתן ועשרין גלגלין אחרנין סחרניה דההוא עמודא. ההוא גלגלא אחרא דעליה, דקאים בתריסר אלפי עלמין, איהו סחרא גו משכנא, סחרא ולא סחרא, ההוא משכנא קאים על תריסר אלפי עלמין. ביה קיימא ההוא כרוזא דקרי, אסתמרו מגלגלא דסחרא, מאן דאיהו מארי דעינין בסכלתנו, ינדע ויסתכל בחכמתא דמאריה, וינדע דאינון מלין עלאין, דמפתחן דמאריה קיימן תמן, די אינון סמיראן גו משכנא קדישא, זכאין אינון בהאי עלמא, וזכאין אינון בעלמא דאתי, עלייהו כתיב (תהלים פד ו) אשרי אדם עוז לו בכ מסלות בלבבם, (שם סה ה) אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך (ע"כ):

ברזא דמשכנא קיימין רזין עלאין, ברזא דשמא קדישא (עלאה), אדנ"י האי איהו רזא דמשכנא, גוונא דרזא עלאה, רזא דארונא, כמה דכתיב (יהושע ג יא) הנה ארון הברית אדון כל הארץ, אדון כל הארץ, דא הוא רזא קדישא דשמא דאל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, ודא הוא כגוונא דרזא דשמא קדישא עלאה יהו"ה. ואתוון אלין כגוונא דאלין, א' איהו רזא דיו"ד, כגוונא דא, אא והא אוקמוה. ד' איהו רזא ה', ודא כגוונא דדא, וכלא כגוונא ורזא חדא. נ' איהו רזא דאת ו', ואף על גב דדא דכר ודא נוקבא, אבל דא אתכליל בדא, והא אוקמוה נו"ן ו' איהו באמצעיתא, בגין דאיהו כללא חדא. ה' איהו רזא דאת י' (נ"א י' איהו רזא דאת ה'), בגין דהכא ה' (נ"א דה') דא איהי חכמה זעירא, דאקרי חכמת שלמה. ואתכלילו אתוון אלין באלין, וכלא איהו רזא חדא, כלילין אלין באלין, וכלא חד, וכלא איהו רזא חדא באתוון קדישין. ועל דא משכנא דלתתא בארעא, קיימא ברזא דמשכנא עלאה, וההוא משכנא עלאה קיימא ברזא דמשכנא אחרא עלאה על כלא, וכלא איהו כליל דא בדא למהוי חד, ועל דא כתיב והיה המשכן אחד. כתיב (במדבר כד כ) ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד, תא חזי, ביומא דאתקם משכנא, דאקים ליה משה, כמה דאתמר דכתיב ויקם משה את המשכן, דלא הוה יכיל למיקם, עד דאוקים ליה איהו, למטרוניתא, דלית רשו לבר נש אחרא למיקם לה אלא בעלה, אוף הכי, כל אינון אומנין כלהו אתו לאקמא משכנא, ולא יכיל למיקם על ידיהו, עד דאתא משה ואוקים ליה, בגין דאיהו מארי דביתא. כיון דאקים משה ית משכנא לתתא, אתקם משכנא אחרא לעילא, כמה דאוקמוה, דכתיב הוקם, ולא פריש על ידא דמאן, (אלא) דלא אתקם אלא מרזא דעלמא עלאה, דאיהו סתים וגניז, על ידא דרזא דמשה, בגין לאתקנא בהדיה. מה כתיב לעילא, ויבאו כל החכמים העושים

זוהר חלק ב דף רלו/א

את כל מלאכת הקדש וגו', מאן אינון חכמים העושים, אלין אינון ימינא ושמאלא, וכל שאר סטרין, דאינון ארזין ושבילין לאעלא גו ימא ולמלייא ליה, ואינון עבדו משכנא לעילא ואתקינאו ליה. כגוונא דא לתתא, ועשה בצלאל ואהליאב, דא בסטר ימינא, ודא בסטר שמאלא, בצלאל לימינא, ואהליאב לשמאלא, דא מיהודה, ודא מן, ולבתר וכל איש חכם לב, ויבאו כל החכמים העושים, והא אוקימנא, וכלא כגוונא דלעילא. בההוא יומא דאתקם משכנא, אתבטל מותא מעלמא, אתבטל לא תימא, אלא אסתלק מעלמא, דלא יכיל לשלטה, כמה דאוקימנא, בגין דלא יתבטל יצר הרע מעלמא, עד דייתי מלכא משיחא, וקודשא בריך הוא יחדי בעובדוי, וכדין (ישעיה כה ח) בלע המות לנצח. כד אתקם משכנא על ידא דמשה, כדין אתפרש חילא דיצר הרע

ואתכפיא, ולא הוה יכיל לשלטאה, בההיא שעתא אתפרש סמא"ל תקיפא רוגזא דשמאלא, מעל תוקפא דחויא בישא, ולא יכיל לשלטא על עלמא, ולא יכיל לאתחברא ביה בבר נש ולמסטי ליה. רבי יהודה אמר, כד עבדו ישראל ית עגלא, מה כתיב (שמות לג ז) ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה, מאי טעמא, בגין דחמא יצר הרע דהוה אזיל בינייהו, אמר משה, סטרא דקדושה לא תשרי בגו סטרא דמסאבא. רבי אלעזר אמר, כל זמנא דסטרא דקדושה שלטא, סטרא מסאבא לא יכיל לשלטאה, ואתכפיא קמיה, ועל דא תנינן, כל זמנא דירושלם תהיה מלאה, רומי חייבתא תהא חרבה. פתח ואמר, (בראשית כד סה) ותאמר אל העבד מי האיש הלזה ההולך בשדה לקראתנו, ויאמר העבד וגו', מה כתיב לעילא, ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק, ותפול מעל הגמל, האי קרא אמאי אצטריך למכתב באורייתא, ותו וכי בגין דחמאת שפירו דיצחק (מאי טעמא) אתרכינת מגמלא. אלא האי קרא רזא איהו, תא חזי (ותרא את יצחק, מנא ידעת דאיהו יצחק, אלא ותרא את יצחק, חמאת בההיא שעתא מה דלא ידעת), (ס"א תא חזי, בשעתא דמטאת רבקה לגבי דיצחק, שעתא דצלוחתא דמנחה הות, ובההוא זמנא דינא אתער בעלמא), וחמאת ליה ברוגזא דדינא קשיא, וחמאת דהא סיום דרוגזא קשיא איהו גמל לתתא, ודא איהו רזא דמותא, ובגין כך אתרכינת ואשמיטת גרמה מההוא גמל, דהא כד אסתכל דינא קשיא, ההוא גמל אתתקף, ובגין כך אשמיטת גרמה מינה, (ס"א, רזא דמותא, וכד האי דינא קשיא אתער, ההוא גמל אתתקף, ובגין כך אתרכינת ואשמיטת גרמה מההוא גמל), ולא יתבת תמן. תא חזי, האי גמל, היינו רזא דכתיב, (משלי יט יז) וגמלו יושלם לו, דא גמול דאינון חייביא, דכתיב (ישעיה ג יא) אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו, והאי איהו גמל, דקיימא לאכלא כלא ולשיצאה כלא, והאי איהו זמין תדיר לקבל (נ"א לקטלא, נ"א לחבלא) בני נשא, ובגין כך האי מאן דחמי בחלמיה גמל, אחמיו ליה מותא דאתגזרת עליה, ואשתזיב מינה. תא חזי, האי סטרא דמסאבא אקרי הכי, דגרים מיתא לכל עלמא, והאי הוה דאסטי לאדם ולאנתיה, וההוא דרכיב עליה איהו סמא"ל, ואיהו אתא למטעי עלמא, וגרם מותא לכלא, ובגין כך אתא ושליט על כלא. אדם איהו אמשיך ליה לגביה, וכיון דאיהו אמשיך ליה לגביה, כדין איהו אתמשך אבתרייהו, עד דאסטי לון, ובגין כך אמר שלמה, (שם ה ח) ואל תקרב אל פתח ביתה, דכל מאן דאתקריב לביתה, כדין איהו נפקת ומתקשתא ואתמשכת אבתריה. ועל דא, רבקה כד חמאת דהוה ליה לאתדבקא בסטרא דדינא קשיא, כיון דחמאת ליה ליצחק ברזא דדינא קשיא, וחמאת דמההוא סטרא נפק דינא אחרא תקיפא, מזוהמא דדהבא, וכד חמאת האי, מיד ותפול מעל הגמל, בגין לאתרפויי מן דינא ומההוא זוהמא, כתיב (ישעיה סו ז) קול ה' משלם גמול לאויביו מההוא זוהמא. תא חזי,

זוהר חלק ב דף רלו/ב

כד עבדו ישראל ההוא עובדא, וגרמו לההוא חובא, מאי טעמא עגל, ולא סטרא אחרא, ואי תימא דאינון ברירו עגלא, לאו הכי, אלא אינון אמרו (שמות לב א) קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו, ואהרן רעותיה הוה לאעכבא לון. אלא ודאי עבידתא אתעביד כדקא חזי, דהא מסטרא דדהבא נפקא סוספיתא, כד אתבריר דהבא, ומתמן מתפשטי כל אינון סטרי שמאלא, דאינון התוכא דההוא סוספיתא דדהבא, ומתפרשאן לכמה סטריין. וכל אינון דאית לון חיזו סומקא, גוון דדהבא, קיימא בטורי כד שמשא בתוקפיה, בגין דתוקפא דשמשא אחזי דהבא, ואולידי ליה בארעא, וההוא דממנא בההוא תוקפא דשמשא, חיזו דיליה כעגלא, ואקרי (תהלים צא ו) קטב ישוד צהרים, ודא נפקא מגו עגלא, התוכא סומקא דדהבא, וכל הני אתיין מההוא סטרא סומקא רוח מסאבא, דכל אינון דמתפרשי מרוח מסאבא מתפשטי בעלמא. והאי רוח מסאבא איהו חויא בישא, ואית מאן דרכיב עליה, ואינון דכר ונוקבא, ואקרון אלה, דאינון מזדמנין בעלמא בכל אינון סטריין דלהון, ורוח קודשא אקרי זאת, דאיהו רזא דברית, רשימא קדישא דאשתכח תדיר עמיה דבר נש, וכן (ישעיה כה ט) זה יהו"ה, (שמות טו ב) זה אלי, אבל אלין אקרון אלה, ועל

דא כתיב אלה אלהיך ישראל, ובגין כך כתיב, (ישעיה מט טו) גם אלה תשכחנה, "ואנכי" רזא דזאת, לא אשכחך, וכתיב (איכה א טז) על אלה אני בוכיה, דההוא חובא גרים למבכי לון כמה בכיין. דבר אחר על אלה אני בוכיה, מאי טעמא, בגין דאתיהיב רשו לאתר דא לשלטאה על ישראל, ולחרבא בי מקדשא, ובגין דאתיהיב לון רשו לשלטאה, כתיב על אלה אני בוכיה, רזא דמלה, על אלה, דא סטרא דמסאבא, דאתיהיב לון רשו לשלטאה, אני בוכיה, דא רוח קודשא דאקרי אני. ואי תימא, הא כתיב (דברים כח מט) אלה דברי הברית, הכי הוא ודאי, דכל אינון לא מתקיימין אלא מגו אלה, דתמן כל לווטין, כמה דאוקימנא דאיהו ארור, דכתיב (בראשית ג יג) ארור אתה מכל הבהמה, ובגין כך אקדים ואמר אלה, דקיימא למאן דעבר דברי הברית, אלה המצות אשר צוה ה' את משה (ויקרא כז לד) בגין דפקודיא דאורייתא, לאתדכאה בר נש, ולא יסטי לארחא דא, ויסתמר מתמן, ויתפרש מנייהו. ואי תימא (בראשית ו ט) אלה תולדות נח, הכי הוא ודאי, דהא נפק חם דאיהו אבי כנען, וכתיב ארור כנען, ואיהו רזא דא דאלה. ועל דא כל הני התוכא סוספיתא דדהבא, ואהרן קריב דהבא דאיהו סטרא (אחרא) דיליה, דכליל איהו בתוקפא דאשא, וכלא חד, וסטרא דא דהבא ואשא. ורוח מסאבא דאשתכח תדיר במדברא, אשכח אתר בההוא זמנא לאתתקפא ביה, ומה דהווי ישראל דכיינ מההוא זוהמא קדמאה דאטיל בעלמא וגרים מותא לכלא, כד קיימו על טורא דסיני, גרם לון כמלקדמין, לסאבא לון ולאנתקפא עלייהו, וגרים לון מותא ולכל עלמא ולדריהון בתריהון, הדא הוא דכתיב (תהלים פב ז) אני אמרתי אלהים אתם וגו', אכן כאדם תמותון וגו' (ע"כ) ובגין כך אהרן אהדר לבתר לאתדכאה, ברזא דמהימנותא עלאה, באינון שבעה יומין קדישין, ולבתר לאתדכאה בעגלא. ותא חזי, בכלא בעא אהרן לאתדכאה, דאילו איהו לא הוה, לא נפק עגלא, מאי טעמא, בגין דאהרן איהו ימינא, ואיהו תוקפא דשמשא, ודהבא משמשא, רוחא מסאבא נחת, ואתכליל תמן, ואסתאבו ישראל, ואסתאב איהו, עד דאתדכו. מאי טעמא אסתאב, בגין דנפק עגל דאיהו מסטרא דשמאלא דאיהו שור, ומימיניה עגל איהו שמאלא, כמה דאתמר, דכתיב

זוהר חלק ב דף רלז/א

ופני שור מהשמאל לארבעתן, ואהרן דאיהו ימינא אתכליל ביה שמאלא, ונפק על ידיה, ועל דא אתיהיב ליה עגל כמה דאיהו גרים. ובגין כך, האי רוחא מסאבא אתתקף ושליט כמלקדמין על עלמא, דהא בזמנא דחבאו ישראל אמשיכו עלייהו ההוא יצר הרע כמלקדמין, וכד אתדכו ישראל, ובעו לאתדכאה, אצטריכו לקרבא שעיר, בגין דשעיר איהו חולקא דההוא יצר הרע, ההוא רוח מסאבא כדקאמרן. כתיב (תהלים קו כ) וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב, מאי תבנית שור, דא עגל, שור מסטרא דשמאלא, אהרן ימינא, אתכליל שמאלא ביה, ואתתקף ביה, ונפק על ידיה. תא חזי, וימירו את כבודם, דא שכינתא דאזלת קמייהו, ואחלפו לה בדוכתא מסאבא, אל אחרא, ובגין כך לא אתעבר זוהמא דא מעלמא, עד ההוא זמנא דיעבר ליה קודשא בריך הוא מעלמא, כמה דאת אמר (זכריה יג יב) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, והא אוקימנא. כתיב ויעשהו עגל מסכה, וכתיב ואשליכהו באש ויצא העגל הזה, משמע דלא עבד ליה, אי הכי מאי ויעשהו, אלא ודאי כמה דאוקימנא, דאלמלא אהרן, לא אתתקף רוחא מסאבא לאתכללא בדהבא, אבל כל תקונא דאצטריך אשכח לאתבנאה (ס"א לאתרואה). תא חזי, אית מאן דעביד חרשין ואצלח בידוי, ואית מאן דעביד לון בההוא גוונא ממש, ולא אצלח בידוי, דהא לעובדין אלין גברא מתקנא אצטריך. תא חזי מבלעם, דאיהו הוה מתקנא לאינון חרשין דיליה, לאצלחא בידוי, בגין דכתיב (במדבר כד ב) ונאם הגבר שתם העין, שתום העין, סתום העין, כלא חד, דחד עינא סתים תדיר, וחיזו דעינוי לא הוה בארץ מישר, מומא הוה ביה בעינוי. כתיב (ויקרא טז כא) ושלח ביד איש עתי, זמין בכלא, חיזו דעינוי דלא יתכשר, אבל רוח קודשא מאן דישתמש בהדיה, מה כתיב, (שם כא יח) כי כל איש אשר בו מום לא יקרב, איש עור או פסח. והכא כלא אתתקן לרוחא

מסאבא, למיהב ליה דוכתא לשלטאה, אשכח מדברא דאיהו חרוב מכלא, כמה דכתיב (דברים ח טו) נחש שרף ועקרב וגומר, דתמן איהו שלטנותא דיליה, אשכח דהבא ספוקא כדקא יאות, אשכח אהרן לאתתקפא בימינא, ולאכתלא ביה, כדין אשלים דוכתיה כדקא יאות, ונפיק ואשתלים עובדא. ומגלן דרוח מסאבא הוה, דכתיב (שמות לב לא) אנא חטא העם הזה חטאה גדולה, דא רוח מסאבא, נחש קדמאה, כדקאמרן בכמה דוכתי. ובזמנא דבעא אהרן לאתדכאה, אקריב עגל מההוא סטרא למעבד ביה דינא, בקדמיתא עבד ליה לשלטאה, והשתא דיעביד ביה דינא לאכפיא ליה, דהא כד אתעביד דינא בסטרא דא, אתכפיין כל אינון דשלטין מסטריה. תא חזי, במצרים בההוא סטרא דלהון כתיב, (שם יב ט) אל תאכלו ממנו נא וגומר, צלי אש, בגין דיסלק ריחו נודף, ראשו על כרעיו, לתברא ליה ולאכפיא ליה, וכדין כל אינון דאתיין מסטריה לא שלטי. כגוונא דא (במדבר יט ב) פרה אדומה תמימה וגומר, בגין לאכפיא כל אינון סטרי מסאבא דלא ישלטון, אמר ליה רבי אבא, והא פרה קדישא איהי, דכיא איהי, ואמאי. אמר ליה, הכי הוא, והא אוקמוה, כללא דארבע מלכוון הות פרה, כמה דאת אמר (הושע ד טז) כי כפרה סוררה סרר ישראל, אדומה, דא מלכות בבל, דכתיב (דניאל ב לח) אנת הוא רישא די דהבא. תמימה, דא מלכות מדי. אשר אין בה מום, דא מלכות יון, (דאינון קריבין לארחי מהימנותא). אשר לא עלה עליה עול, דא מלכות אדום, דלא סליק עליה עול. ורזא דמלה דא, אף על גב דכמה מלין אתייהבו למדרש בקראי, כלהו חד, הא אתמר, דכתיב (איוב יד יד) מי יתן טהור מטמא לא אחד, מי יתן טהור

זוהר חלק ב דף רלז/ב

מטמא, רזא דא הכי הוא, דדא איהו טהור דנפיק מטמא, דהא בקדמיתא טמא, והשתא דאתעביד ביה דינא, ואתייהב ליקידת אשא בנורא דדליק, ואתעביד עפר, השתא איהו טהור מטמא, טהור דנפיק מטמא. ובגין כך כל אינון דמשתדלי בה כלהו מסתאבי, דהא הכי הוא ודאי, וכיון דאתעביד אפר, כדין עד דיתכניש ויסתליק מתמן מסאיב לכלהו, כמה דאת אמר, וכבס האוסף וגומר וטמא. אפר מאי טעמא, כמה דאת אמר (מלאכי ג כא) ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת רגליכם, וכיון דאתייהב על ההוא אפר מים, כדין איהו טהור מטמא. ורזא דמלה, דכתיב (במדבר ח ז) מי חטאת, כמה דאת אמר (בראשית ד ז) לפתח חטאת רובץ, ובגין כך אתייהב לסגן, ולא לכהנא רבא. ודא הוא טהור מטמא, בקדמיתא טמא והשתא טהור, וכל סטר רוח מסאבא כיון דחמא דא, ערק ולא יתיב בההוא דוכתא. מי חטאת ודאי מי נדה, כלא מסאבא, ועל דא שלטא רוח קודשא, ורוח מסאבא אתכפיא דלא שלטא כלל, ודא הוא דינא דרוח מסאבא מחוץ למחנה, בגין דאיהי רוח מסאבא, דכתיב (דברים כג טו) והיה מחניך קדוש, אתא רבי אבא ונשקיה. אמר רבי שמעון, אף על גב דכל הני מלין כדקאמרן, קודשא בריך הוא יהיב ליה שלטנו, ורוח מסאבא בעי לאכפייא ליה בכל סטרין. תא ואימא לך רזא חדא, ולא אתייהב לגלאה בר לאינון קדישי עליונין, תא חזי, להאי אתר דאיהו רוח מסאבא, קודשא בריך הוא יהיב ליה שלטנו, למשלט בעלמא בכמה סטרין, ויכיל לנזקא, ולית לן רשו לאנהגא ביה קלנא, דבעינן לאסתמרא מניה, דלא יקטרג עלן בגו קדושה דילן, ועל דא רזא חדא אית לן, דבעינן למיהב ליה דוכתא זעיר בגו קדושה דילן, (דלא ישתכח מקטרגא בגו קדושה דילן), דהא מגו קדושה נפיק שלטנו דיליה. דבעינן גו רזא דתפלין, לאצנעא חד שערא דעגלא, דיפוק לבר ויתחזי, דהא חוטא דשערא דא לא מסאיב, בר דאי אתחבר האי שערא ואתעביד כשעורה, אבל פחות מן דא לא מסאיב, וההוא שערא בעי לאעלא ליה בגו קדושה עלאה דילן, ולמיהב ליה דוכתא, בגין דלא יקטרג לן בקדושן. ויפוק מן ההוא שערא לבר דיתחזי, דכד חמי לההוא בר נש בקדושה עלאה, וחולקא דיליה משתתף לתמן, כדין לא יקטרג ליה, ולא יכיל לאבאשא ליה לעילא ותתא, דהא דוכתא יהיב ליה. ואי ההוא חולקא לא יהבין ליה (דוכתא) בהאי קדושה, יכיל לאבאשא ליה לתתא, וסליק מקטרגא ליה

לעילא, ואמר פלוני דקא מקדש השתא, כך וכך עבד יומא פלוני, וכך אינון חובוי, עד דימטי דינא על ההוא בר נש, ויתענש על ידוי. (וכן שעיר המשתלח), וכך הווי ישראל עבדי, דהווי ידעי רזא דא, כד שראן לאתקדשא בקדושה עלאה ביומא דכפורי, הווי מסתכלי מיד למיהב חולקיה להאי אתר, ולמיהב ליה חולקא בינייהו, בגין דלא ישתכח מקטרגא עלייהו, ולא ייתון לאדכרא חוביהון דישראל, דכמה חבילין וכמה משריין אינון דאזדמנן לנטלא מלה מניה, כד אתי לקטרגא, זכאה חולקיה מאן דיכיל לאסתמרא, דלא יזכרון חובוי לעילא, ולא ישגיחון עליה לביש. אדהכי הווי זלגין עינוי דרבי אבא, אמר ליה, אבא אבא, זיל טנפיר קטורך, ואקפיד בקולטך, דהא רזין דאורייתא לזכאי אתייהבו, דכתיב (תהלים כה יד) סוד יהו"ה ליראיו. תא חזי, ביומא דראש השנה עלמא אתדן, ובי דינא קדישא (וקודשא בריך הוא) יתיב ודן כל עלמא, וההוא סטרא אחרא קאים מסטרא דא, וכל אינון דאתדנו למותא, אשגח עלייהו, ואתרשימו קמיה, ובשעתא

זוהר חלק ב דף רלח/א

דישראל מתערי רחמי בההוא קול שופר, כדין אתערבבא ליה כלא, דלא ידע ולא משגח באינון דאתדנו, עד (ליליא בתראה דחג) דלבתר, כל אינון דלא מהדרי בתיובתא, ואיגזר עלייהו מותא, ודאי נפקין פתקין מבי מלכא, ואתמסרו ליה, כיון דאתמסרו ליה, לא אהדרו פתקין, עד דאתעביד דינא, וישראל כלהו בעיין לאסתמרא מניה, כל שכן בר נש בלחודוי. (וכל שכן וכל שכן) דהא ברזא עלאה דלעילא, בעינן לאסתמרא, ולמיהב ליה בכל ירחא וירחא, כד סיהרא בעי לאתחדתא, חד שעיר, בגין דלא יקטרג חדתותא (ס"א חדותא), ויטול חולקיה כדקא חזי ליה, וסיהרא קדישא לינקא בקדושה לחדתותי כדקא יאות. וכד מתחדשא בכל ירחא וירחא, בגין כך אקרי נער, והא אוקימנא, והאי אחרא דא, דאיהו תדיר במסאבו ולא נפיק מניה, אקרי (קהלת ד יג) מלך זקן וכסיל. ובגין כך ישראל קדישין דאינון עמא חד ביחודא קדישא, קודשא בריך הוא יהיב לון עיטא לאשתזבא מכלא, זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי, דכתיב (ישעיה ס כא) ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר:

ויביאו את המשכן אל משה וגו', כתיב (יחזקאל א כו) וממעל לרקיע, דא איהו רקיע דקיימא עלייהו דארבע חיוון, דכד מסתלקי בגו חד אוריא דבטש בהו, לא זקפין רישא לאסתכלא לעילא, בגין דההוא רוח החיה בטש בכלהו, ובההוא רוח מסתלקי כלהו, דכתיב (שם יט) ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים לעומתם, וכתיב (שם כ) כי רוח החיה באופנים. אמאי מסתלקי, אלא כד בטש ההוא אוריא עלייהו, סליק לאלין ארבע דתחות האי חיה, ואינון סלקי לה לעילא, עד דמיתן לה לגבי זהרא עלאה, והיינו רזא דכתיב, (תהלים מה טו) בתולות אחריה רעותיה מובאות לך, בגין דהני ארבע אקרונ הכי, ולא זזו מן חיה דא דאיהי כרסייא לעלמין, וסלקין לה מתתא לעילא, לאתקנא כרסייא לגבי עילא. ורזא דא (בראשית ז יז) וישאו את התיבה ותרם מעל הארץ, וכד אסתלקת לעילא, ואלין סלקין לה, כדין כתיב ויביאו את המשכן אל משה, ויביאו את המשכן, כמה דאת אמר מובאות לך, וכתיב וישאו את התיבה. אל משה, כמה דאת אמר (יחזקאל א כו) דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, והיינו רזא דאדם, ומנלן דאקרי אדם, דכתיב (בראשית ו ג) לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר, והיינו משה, ובגין כך, על האי כרסייא דיוקנא דאדם קיימא עליה, והיינו משה. ויביאו את המשכן, אלין ארבע חיוון כד סלקין כדקאמרן, ויביאו את המשכן, אלין כל שייפין דגופא, דכלהו בתיאובתא קדישא, (אמר רבי אבהו) כלהו אחדין ביה, לאתדבקא דכר ונוקבא כחדא, ויביאו את המשכן, למיעל כלה לחופה, בקדמיתא אינון צריכין לסלקא לה ולאייתאה לה לגביה, ולבתר איהו ייתי לגבה תדיר, והא אוקימנא. ויביאו את המשכן, רזא דכל אינון דקשרי קשרין דיחודא, ומייחדי יחודא דרזי דמהימנותא כל יומא, (אלין ארבע חיוון), אינון סלקין לה לכורסייא דא, עד דאתיין לה לגבי משה, וכיון דדבקי לה לגבי

משה, כדין אינון הוו דרווחי ברכאן ממקורא דחיי, על רזא דא בקשורא דיחודא דאינון קשרין. ורזא דא כד מתקשרין יחודא דכלא כדקא יאות, ורזא דא כתיב, וירא משה את כל המלאכה וגו', ויברך אותם משה, רווחי ברכאן מאתר דרגא דמשה שריא ביה, ודא איהו החכמים העושים את כל מלאכת הקדש, בגין דאינון ידעי לסדרא עבידתא דקודשא כדקא חזי. ועל דא כל מאן דצלי צלותא (וקשורא), וקשיר יחודא, מסתכלין ביה אי איהי צלותא וקשורא כדקא יאות, ואי ההיא צלותא

זוהר חלק ב דף רלח/ב

וההוא קשורא כדקא יאות, כדין אתברך איהו בקדמיתא מאתר דכל ברכאן נפקין, הדא הוא דכתיב, והנה עשו אותה וגו', מיד ויברך אותם משה. ובגין כך ויביאו את המשכן אל משה, דאיהו מארי דביתא, לאחזאה בתקונא דביתיה, וליה אצטריך למחזי תקונהא ורזין דילה, דלא אתייהבו לאחרא לאסתכלא ולמחזי בה באינון סתרין ובאינון רזין דילה, בר משה בלחודוי, ועל דא ויביאו את המשכן אל משה, את האהל ואת כל כליו, וכד אייתיאו ליה למשה, כלא אייתיאו ליה בשייפין ידיעאן כל חד וחד, לאתקנא שייפא בשייפא, לאעלא דא בדא. וכד הוו בעאן לתקנא דא בדא, ולאעלאה דא בדא, לא הוו סליק בידיהון, כיון דאייתיאו ליה למשה, מיד כלא אסתליק בידיה, וכל שייפא ושייפא הוו אסתליק ועאל בדוכתיה, הדא הוא דכתיב ויקם משה את המשכן, וכתיב הוקם המשכן, והא אוקימנא. תא חזי, בההיא שעתא כד שארי משה לאקמא משכנא, ושארי לאתקנא תקונא דשייפין, לאעלא דא בדא, כדין אתרפיו כל שייפין וכל תקונין דסטרא אחרא מסאבא, כד שרי לאתתקפא האי סטרא דאיהי קדישא, אתרפי סטרא אחרא מסאבא, אתתקף דא ואתרפי דא, והא אוקימנא, דכל זמנא דהיא בתקיפו, סטרא אחרא אתרפיין כל שייפוי, דא מליא ודא חרוב, ורזא דא ירושלם ורומי חייבא, כד מליא דא חרוב דא, ועל דא כד אתתקף דא, אתרפי דא. ובגין כך ויקם משה את המשכן, לאתתקפא מרזא דלעילא, ולא יתתקף מרזא דלתתא, ועל דא משה דהוה מרזא דגו אספקלריאה דנהרא, אצטריך איהו לאקמא משכנא, לאנהרא מניה ולא מאחרא, (ועל דא) סיהרא אצטריך לאנהרא מן שמשא ולא מאחרא, תא חזי, כנסת ישראל אצטריכת לאסתלקא לעילא, ולאדבקא גו שמשא. פתח ואמר, (ויקרא ו ב) זאת תורת העולה היא העולה, אמר רבי שמעון, כתיב (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע ה', עולה סליקו וקשירו דכנסת ישראל לעילא, ודבוקא דילה בגו עלמא דאתי, למהוי כלא חד, ואקרי עולה קדש קדשים, ובגין כך אקרי עולה, דסלקא ואתעטרא למהוי כלא חד, בקשורא חדא בחידו. ובגין דסלקא לעילא לעילא, כתיב זאת תורת, רזא דכר ונוקבא כחדא, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. העולה, דסלקא גו עלמא דאתי לאתקשרא בגויה, דאקרי קדש הקדשים ודאי, ועולה נמי קדש הקדשים הוא. ובגין כך, סדורא דנכיסו דילה לסטר צפון, דאיהו סטר שמאלא, דהאי תורה שבעל פה לא סלקא בחביבותא, אלא כד אתער סטרא דצפון, דכתיב (שיר ב ו) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, וכדין איהי סלקא בחביבותא, ואתעטרת בימינא, ואתחברת באמצעיתא, ואתנהיר כלא מרזא דקדש הקדשים. ודא מגו רזא דאדם, ברעו דכהנא, ובשירתא דליואי, ובצלותא דישראל. והא אוקימנא, דעולה קדש הקדשים ברזא דרוח עלאה, בגין דלת רוחין קשירין כחדא, רוח תתאה דאקרי רוח הקדש, רוח דלגו באמצעיתא, דאקרי רוח חכמה ובינה, וכן אקרי רוח תתאה, אבל האי אקרי רוח דנפיק מגו שופר, כליל באשא ובמיא, רוח עלאה דאיהו סתים בחשאי, דביה קיימין כל רוחין קדישין, וכל אנפין נהירין, ובגין כך אהדרת עולה רוח ממש. ולבתר, מרזא דבהמה מסתפקי ואתזנו, לאתקשרא רוח אחרא דאיהו גו מסאבו, מאינון תרביין ושמנונין כמה דאתמר, בגין כך עולה קדש הקדשים. שאר קרבנין למעבד שלמא בעלמא, כלהו מכמה סטרין, ומארי דינין, (נ"א לאתעברא) לאתערבא (נ"א לאתעטרא) ולאנתהרא מגו רעותא, לאתבסמא, אקרון קדשים קלים, בגין דלא מתעטרא לעילא,

זוהר חלק ב דף רל"ט/א

לעילא בקדש הקדשים, ועל דא אינון קדשים קלים, ונכיסו דלהון בכל אתר, כמה דאוקימנא, אבל עולה דאיהי רזא דקדש הקדשים, לאו איהו כשאר קרבנין, דכל עובדהא קדש. תא חזי מה כתיב, (ויקרא ו ג) ולבש הכהן מדו בד, אלין לבושין מייחדין לקדושה, בד יחידאי, מיחדא לקדושה, וכתיב בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם, מאי טעמא, (דא קדש) אלא רזא דמלה כדקאמרן, דאיהי קדש הקדשים, דסלקא כלא ואתעטרא בקדש הקדשים, בקשורא חדא, ולבתר מפני ואעבר רוח מסאבא דסאיב כלא, דלא שלטא, ולא יתקריב גו מקדשא, ואתעבר מכל סטרי קודשא, ואשתאר כלא קדש בקדושה יחידאי. ואמר רבי שמעון, הא אתמר, דכתיב (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יהו"ה, והכי סלקא רזא דאדם, מסטרא דאדם ודאי, בהמה, מסטרא דבהמה, ובגין כך כתיב, (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם, אדם ודאי, דדא קרבניה לעילא לקשרא קשרא, ברזא דאדם, ולבתר מן הבהמה, וכלא איהו ברזא דאדם ובהמה, ודא הוא רזא דאצטריך לקרבנא, אדם ובהמה כדקאמרן. תא חזי, כד ברא קודשא בריך הוא עלמא, הכי עבד אדם ובהמה, ואי תימא, והא כתיב (בראשית א כ) ועוף יעופף על הארץ, דהא מנייהו מקרבין קרבנין, ואפילו עולה, כמה דכתיב (ויקרא א יד) ואם מן העוף עולה קרבנו, תא חזי, מכל אינון עופי לא מקרבין אלא תורים ובני יונה, (אלא רזא דא) מה דאתכשר בדא פסיל בדא, דא ימינא ודא שמאלא. אבל רזא דא הא אוקימנא, כתיב ועוף יעופף על הארץ, דאינון רזא דרתיכא, ובהו אסתלק רוח הקדש לסלקא לעילא, דאינון תרי חד לימינא וחד לשמאלא, עוף לימינא ודא מיכאל, יעופף לשמאלא ודא גבריאל, דא לימינא ודא לשמאלא, ובגין כך מקרבין תרין אלין לסלקא רוח קודשא. ושמאלא מעטר וזיין לתתא לההוא סטר שמאלא, וימינא לימינא, ואתקשרא אתתא בבעלה למהוי חד, וכלא אסתלק ואתקשר כחדא לעילא ותתא, וקודשא בריך הוא אסתלק בלחודוי ואתקף. ובספרי קדמאי, מסכנא לא יהיב חולקא לאתזנא אלא לעילא לאתקשרא, אבל כלא לעילא ותתא מתקשר, כל חד וחד לסטריה כדקא יאות, והא אוקימנא. רבי אלעזר שאיל לרבי שמעון, אמר, הא קשורא דכלא (נ"א דעולה) אתקשר בקדש הקדשים, לאתנהרא. אתדבקו דרעותא דכהנא וליואי וישראל לעילא, עד היכן איהו סלקא. אמר ליה, הא אוקימנא עד אין סוף, דכל קשורא ויחודא ושלימו, לאצנעא בההוא צניעו, דלא אתדבק ולא אתידע, דרעוא דכל רעוין ביה, אין סוף לא קיימא לאודעא, ולא למעבד סוף, ולא למעבד ראש, כמה דאין קדמאא אפיק ראש וסוף, מאן ראש דא נקודה עלאה דאיהו רישא דכלא סתימא, דקיימא גו מחשבה, ועביד סוף, דאקרי סוף דבר, אבל להתם אין סוף, לאו רעותין, לאו נהורין, לאו בוצינין בההוא אין סוף. כל אלין בוצינין ונהורין תליין לאתקיימא בהו, ולא קיימא לאתדבקא, מאן דידע ולא ידע, לאו איהו אלא רעו עלאה סתימא דכל סתימין אי"ן. וכד נקודה עלאה ועלמא דאתי אסתלקו, לא ידעי בר ריחא, כמאן דארח בריחא ואתבסם, ולא דא נייחא ניחוח, דהא כתיב (שם כו לא) ולא אריח בריח ניחחכם, דהא ריח ניחח ריחא דרעותא, דכל הני רעותא דצלותא, ורעותא דשירתא, ורעותא דכהנא, דכלהו רזא דאדם, כדין כלהו אתעבידו רעותא חדא, וההוא אקרי ניחח רעוא כתרנומו, כדין כלא אתקשר ואתנהיר כחדא כדקא יאות כמה דאתמר. ועל דא אתיהיבת האי סטרא אחרא בידא דכהנא, דכתיב (שם ו ב) צו את אהרן

זוהר חלק ב דף רל"ט/ב

ואת בניו לאמר, רזא הכא, דהא אוקימנא לית צו אלא עבודה זרה, והכא אתיהיבת ליה לאתוקדא ההיא מחשבה רעה, ולאעברא לה מגו קודשא, בהאי רעותא דסלקא לעילא, ובהאי תננא, ותרבין

דאתוקדן, בגין לאתעברא מן קודשא, והאי צו ברשותייהו קיימא לאפרשא לה מן קודשא, מגו האי קרבנא. ואי תימא (במדבר כח ב) צו את בני ישראל, הכי נמי, דהא ברשותייהו קיימא, (ד"א, לאפרשא לה מן קודשא) כל זמנא דעבדי רעותא דמאריהון, דלא יכלא לשלטאה עלייהו. והאי קרא כלא אתיא לאחזאה רזא דמלה, לאעטרא לההוא רוח קודשא לעילא לעילא, ולאפרשא לה לדא רוח טמאה, ולנחתא לה לתתא לתתא, דא ברעותא ובצלותא כדקאמרן, ודא בעובדא, כלא כדקחזי ליה. והאי קרא מוכח עלייהו, דכתיב צו את אהרן ואת בניו לאמר, צו דא עבודה זרה, רוח מסאבא, לאמר, דא אתתא דאקרי יראת יהו"ה, כתיב הכא לאמר, וכתיב התם (ירמיה ג א) לאמר הן ישלח איש את אשתו, והא אוקמוה, ובגין כך כלא אתמר, וכהנא קיימא לאתקנא כלא ברזא דאדם ובהמה. זכאה חולקיהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי, דאינון ידעי ארחי דאורייתא, ואזלי בה בארח קשוט, עלייהו כתיב (ישעיה לח יז) יהו"ה עליהם יחיו, מאי עליהם, אלין ארחי דאורייתא, יחיו, יתקיימו בהאי עלמא ובעלמא דאתי. תא חזי, כתיב זאת תורת העולה, אמר רבי חייא, האי קרא אוקימנא ליה בהאי גוונא, זאת תורת, דא כנסת ישראל, העולה, דאיהי סלקת ומתעטרת לעילא לעילא, לאתקשרא כדקא יאות, עד אתר דאקרי קדש הקדשים. דבר אחר, זאת תורת, דא כנסת ישראל, העולה, דא מחשבה רעה דאיהי סלקא על רעותא דבר נש לאסטאה ליה מארחא דקשוט, היא העולה, היא דסלקא ואסטי ליה לבר נש, ובעי לאוקדא לה בנורא, בגין דלא אתיהיב לה דוכתא לאסגאה, (נ"א לאסטאה) ובגין כך על מוקדה על המזבח כל הלילה, מאן לילה, דא כנסת ישראל, דאתיא לדכאה ליה (ס"א דאיהו זאת בגין) לבר נש מההוא רעותא. על מוקדה, בגין די נהר דינור איהו אתר לאוקדא לכל אינון דלא קיימי בקיומיהו, דהא עאלין לון בההוא נורא דדליק, ומעברי שלטנהון מעלמא. ובגין דלא ישלוט, אצטריך על מוקדה על המזבח כל הלילה, ואתכפיא ולא שלטא. ועל דא, כד אתכפיא האי, סלקא כנסת ישראל דאיהי רוח קודשא, דסלקא ואתעטרא לעילא, דהא סליקו דילה כד אתכפיא האי חילא אחרא ואתפרשא מינה, ובגין כך בעינן ברזא דקרבנא לאפרשא להאי סטרא מרוח קודשא, ולמיהב לה חולקא, בגין דרוח קודשא תסתלק לעילא. ותא חזי, בזמנא דאתקם משכנא ואתעביד, אתכפיא סטרא אחרא ואסתלק מעלמא, וכד אסתלק מעלמא ואתקם משכנא על ידא דמשה, כדין אתקם לעילא ותתא, הדא הוא דכתיב, ויקם משה את המשכן, מאי ויקם, אלא דאוקים לה לאסתלקא לעילא לעילא, ועל דא ויקם משה, מאן דהוה מאיך אוקמיה, כמאן דאוקים למאן דנפיל. כגוונא דא לזמנא דאתי כתיב, (עמוס ט יא) אקים את סוכת דוד הנופלת, כתיב (שם ה ב) נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל, מאי ולא תוסיף קום, (משמע דהא זמנא אחרא קמת). אלא בזמנא אחרא קמת, היא קמת מגרמה, ולא אוקים לה קודשא בריך הוא, דהא בגלותא דמצרים קודשא בריך הוא אוקים לה, ועבד כמה נסין בגין לאקמא לה, ובגלותא דבבל הוא לא אוקים לה, בגין דלא עביד לון נסין, דגרים חובה, אלא היא קמת, וסליקו בני גולה כאינון דלא הוה לון פרוקא, ולא הוה תיאובתא דקודשא בריך הוא עלייהו, בגין דגרם ההוא חובה

זוהר חלק ב דף רמ"א

דאינון נשים נכריות, ועל דא קודשא בריך הוא לא אוקים לה לכנסת ישראל, ולא עבד לה נסין וגבוראן בההוא זמנא כדקא יאות. אבל לזמנא דאתי ולא תוסיף קום כתיב, לא תוסיף קום מגרמה, אלא קודשא בריך הוא יוקים לה, דכתיב אקים את סוכת דוד הנופלת, וכתיב (ירמיה ל ט) ואת דוד מלכם אשר אקים להם, ובגין כך כתיב הכא ויקם משה את המשכן. ויקם משה וגו', תא חזי, כד אוקים ליה משה למשכנא, אתקם משכנא אחרא עמיה, ומשכנא עלאה אוקים (נ"א אוקיר) וסעיד כלא, בגין דמשכנא עלאה סתים וגניז איהו לעילא לעילא, ומשכנא אחרא אתקם על משכנא דלתתא, וקיימא עליה, (ס"א עמיה, ומשכנא עלאה ההוא דסתים וגניז לעילא לעילא, אוקים וסעיד כלא, ומשכנא אחרא ההוא אתקם על ידא דמשכנא דלתתא, קיימא עליה) בחילא

דההוא משכנא עלאה על כלא, וכמה דאתקם משכנא דלתתא על ידא דמשה, אוף הכי לעילא על ידא דההוא דרגא (רבייא) דמשה, מנלן, דכתיב ויקם משה את המשכן, את דייקא, לאתחזאה דתרי משכנין ברזא דמשה אתקנו (נ"א אתקמו). אמר רבי יוסי, וכי ויקם משה, והא כלא עד לא אתתקן, וקימה לאו איהו אלא כד אשתלים כלא, ועאל שייפא בשייפיה, מאי ויקם. אמר רבי יצחק, בתלת סטרין אוקים משה ית משכנא, מה כתיב ויקם משה את המשכן, ויתן את אדניו, וישם את קרשיו, בהני תלת סטרי אוקים משה ית משכנא, ובהני תלת סטרי אסתלק משכנא, ואתכפיא סטרא אחרא, ועל דא כד אוקים משה להאי סטרא, אתכפיא סטרא אחרא, בגין כך משה אוקים ליה ולא אחרא. תא חזי, כתיב ויתן את אדניו, בההיא שעתא אזדעזע סמא"ל מאתריה, וארבעין רתיכין דעמיה, וערק ארבע מאה פרסי, גו טסירו דנוקבא דעפרא, אעיל משה אינון סמכין, ואתקיף סטרא דא, כדין אינון סמכין דסטרא אחרא נפלו ואתרפו. פתח ואמר, (עמוס ט יא) ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת וגו', מאי ביום ההוא, ביומא דקודשא בריך הוא יעביד דינא בעלמא, ויפקוד על חייבי עלמא כעובדיהון, דהא לית קימה לכנסת ישראל מעפרא, בעוד דאינון חייבין דישראל יקומון בעלמא, מה כתיב לעילא (שם פסוק י) בחרב ימותו כל חטאי עמי, האומרים לא תגיש ותקדים בעדנו הרעה, מה כתיב בתריה, ביום ההוא אקים את סכת דוד הנפלת וגו'. האי קרא אית לאסתכלא ביה, את פרציהון, את פרצה מבעי ליה, והריסותיו, והריסותיה מבעי ליה, אלא וגדרתי את פרציהון, ממאן, מאינון חייבין, דכתיב בחרב ימותו כל חטאי עמי, דהא כדין יתעביד פרצן בישראל, ועל דא וגדרתי את פרציהון. והריסותיו אקים, הריסותיו דמאן, הריסותיו דסוכת דוד (ממאן מדוד), בגין דכד אתקף מלכו חייבא בעלמא, כדין האי מלכו קדישא אתרפי, וסוכת דוד אסתיר בניינא דיליה, ועל דא והריסותיו אקים. דהא תנינן, כל זמנא דהאי אתקף, האי אתרפי, דא מליא, ודא חרבה, ובגין כך עד ההוא יומא מלכו חייבא יתקף, בההוא יומא יתקף ויוקים לה קודשא בריך להאי מלכו קדישא, ועל דא והריסותיו אקים, ובניתיה כימי עולם, מאי ובניתיה כימי עולם, היינו דכתיב (ישעיה ל כו) והיה אור הלבנה כאור החמה וגומר:

ויקם משה את המשכן, במאי אוקים ליה, דכתיב ויתן את אדניו, ויהב אינון סמכין דתחותיה לקיימא עלייהו, ולאסחרא בהו אינון צירים דפתחין, בגין דאינון סמכין דתחותיהו אינון קיומא לאסחרא. אמאי ויתן, אתקיף ואתקין לון בתוקפוי, בההוא שעתא אעדיו אינון סמכין אחרנין דסטרא אחרא. תא חזי, כתיב (תהלים קלז ז) זכור יהו"ה לבני אדם את יום ירושלם, האומרים ערו ערו עד היסוד בה, (ועל דא) זמין קודשא בריך הוא למבני יסודי ירושלם, מיסודין אחרנין דישראל על כלא, ומאן אינון, ספירין, דכתיב (ישעיה נד יא) ויסדתיך בספירים, דאלין אינון יסודין וסמכין תקיפין ועלאין, דלית להון חלישו כקדמאי, מאי טעמא, בגין דאבנין

זוהר חלק ב דף רמ/ב

קדמאין מאינון יסודי, יכילו שאר עמין למשלט עלייהו, מאי טעמא, בגין דלית בהו נהירו עלאה כדקא יאות, אבל אלין יהון נהירין מגו נהירו עלאה, ומשקען גו תהומי, דלא יכלין לשלטאה עלייהו, ואלין אינון ספירין דינהרון לעילא ותתא. ואי תימא בגין דבההוא זמנא יתוסף נהירו עלאה לעילא ותתא, אינון יסודי קדמאי יתבטלון, הא כתיב הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך, מרביץ, לאתקנא תבירא, מאי בפוך, כמה דאת אמר (מ"ב ט ל) ותשם בפוך עיניה, אבנים אית דאקרון פוך, מאי טעמא האי, אמר רבי אלעזר, רזא איהו, ורזא דא למחצדי חקלא אתיהיב למנדע. תא חזי, אינון אבנין דיסודי ציון וירושלים, חס ושלום דשליטו עלייהו שאר עמין, ולא אוקדו לון, ולא אתוקדון, אלא כלהו אתגניזו, וגניזו לון קודשא בריך הוא, וכל אינון יסודי ביתא קדישא כלהו אתגניזו, ולא אתאבידו מנייהו אפילו חד. וכד יהדר קודשא בריך הוא ויוקים לה לירושלם

על אתרה, אינון יסודי אבנין קדמאי יהדרון לאתרייהו, ולא ישליט בהו עינא אחרא (נ"א בישא), בר בזמנא דיכחול בר נש עינוי בההוא פוכא, וימלי עיניה מניה, וכדין יחמי כל אבנין, וכל יסודי ירושלם מתקנן על אתרייהו, דלא שליטו בהו שאר עמין, וכל אינון אבנין יקרין אחרנין, וכל אינון בנייני אבנין, כלהו קיימי על קיומייהו. וכדין (ישעיה נב ח) כי עין בעין יראו בשוב יהו"ה ציון, מאי בשוב יהו"ה, אלא כד שליטו עלה שאר עמין, קודשא בריך הוא סליק לה לעילא, ובההוא זמנא איהו יהדר לה לאתרה, דכתיב בשוב יהו"ה ציון, בשוב יהו"ה ודאי. ותא חזי, כל מאן דאסתים מן עינא, ולא אתיהיב רשו לשלטאה ביה עינא, לא יכלין משלט ביה עינא, בר בכחלא דעינא במלין ידיעאן, ובגין כך הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך. ותא חזי, כל אלין אבנין יתקיימון באתרייהו, ולהו יסודין כקדמיתא, ויסודי ספירין (אחרנין) יתקיימון באתר אחרא סחרנא לפותיא ולאורכא, הדא הוא דכתיב ויסדתיך בספירים. בזמנא דיוקים קודשא בריך הוא לביתיה, בההוא זמנא מה כתיב, (ישעיה כה ח) בלע המות לנצח, בלע, כדאמרינן (איכה ב ב) בלע יהו"ה ולא חמל, ההוא כוס דשתה האי ישתה האי. ואי תימא ההוא בלע איהו לזמן ידיעא וקציב כישראל, לאו הכי, כתיב לנצח, מאי לנצח, לדרי דרין, ולא כישראל, ולא כההוא זמנא דאוקים משה ית משכנא, אלא לנצח, לעלמין. וכדין קודשא בריך הוא יוקים לה לכנסת ישראל, ואיהו יוקים סמכין וסכין וכל אינון תקרי ביתא בתקונוי (ס"א בתקיפו), לעלם ולעלמי עלמיא, וכתיב (ישעיה נד ב) הרחיבי מקום אהלך וגו', בגין דיתבלע סטרא אחרא, ולא יקום לעלמין, וכדין (שם כה ח) וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי יהו"ה דבר:

ויקם משה את המשכן, בההוא זמנא דאלין סמכין אתקמו ואתיהיבו באתרייהו, ההוא זמנא אתרפו ואתעברו מאתרייהו סמכין מאתר סטרא אחרא, ועל דא ויתן את אדניו, מאי ויתן, אלא אוליפנא, דחמא משה לקמיה לסמא"ל חייבא, דהוה אזיל לגביה לקטרגא ליה, וכדין אתקיף ביה משה, וקשיר ליה קמיה, ואוקים ליה למשכנא, ויהב לסמכין, דכתיב ויתן את אדניו, ויתן בתקיפו, דלא יכיל בר נש אחרא לשלטאה עליה, ולמיהב סמכין באתרייהו כמשה, דהא בתקיפו רב אוקים ליה משה. בההוא יומא דאתקם משכנא, כד שארי משה לאקמא ליה, בחד בניסן הוה, ובההוא זמנא תקיפו דסטרא אחרא הוה בעלמא, דהא ביומי דניסן ריש תורא בדיקולא (ס"א לאגרא) תנינן, ובניסן שארי משה, וחמא ליה לסמא"ל אזיל סחרניה לערבבא ליה, ואתגבר עליה משה, וכדין ויתן את אדניו, שארי הוא ויהב לתתא, ושארי מאן דשארי ויהב

זוהר חלק ב דף רמא/א

לעילא, דא לקבל דא, ביומא דאתקם האי משכנא לתתא, אתקם משכנא אחרא קדישא לעילא, ומשכנא עלאה טמיר וגניז אפיק נהורין לכל סטר, ואתנהרון עלמין. רבי יוסי שאיל לרבי שמעון, אמר ליה, תלת משכנין חמינן בקרא, דכתיב (במדבר ט טו) וביום הקים את המשכן, כסה הענן את המשכן לאהל העדות, ובערב יהיה על המשכן כמראה אש עד בקר, הא תלת משכנין הכא, ואמאי משכנא ולא בית, דהא בית אצטריך ולא משכן. פתח ואמר, (ישעיה סו א) כה אמר יהו"ה השמים כסאי וגומר, תא חזי, קודשא בריך הוא אתרעי בהו בישראל לאחסנתיה ועדביה, וקריב לון לגביה, והא אוקימנא, דעבד מנייהו דרגין ידיעאן בהאי עלמא, כגוונא דלעילא, לשכללא עלמין כלהו כחד עילא ותתא, דכתיב השמים כסאי והארץ הדום רגלי, לשכללא עילא ותתא, למהוי חד. תא חזי, השמים כסאי, דא רקיעא דיעקב שריא ביה, דאיהו דיוקנא עלאה לכרסייא (ס"א כורסיא עילאה לדיוקנא) עלאה קדישא. והארץ הדום רגלי, דא רקיעא דדוד מלכא שריא ביה, לאתהנאה מזיוא דאספקלריא דנהרא, ובגין דבעי לאתפשטא יתיר לתתא, אמר הדום רגלי. איזה בית אשר תבנו לי, דא בנין בית מקדשא, ואי זה מקום מנוחתי, דא בית קדש הקדשים דלתתא. אבל תא חזי, כל זמנא דאזלו ישראל במדברא, הוה להו משכן, עד דאתו לשילה והוה

תמן, ודא איהו רזא לאמשכא דא בדא, ולאעלא דא בדא, לאתקשרא דא בדא בגין לאנהרא, אבל לאו לנייחא, דהא לאו נייחא בר כד אתבני בי מקדשא ביומוי דשלמה מלכא, דהא כדין הוה מנוחה לעילא ותתא, בגין דתמן תקיפו דנייחא, ולא לנטלא מאתר לאתר. ובגין כך אית משכן ואית בית, משכן, כמה דאת אמר (ויקרא כו יא) ונתתי משכני בתוכם ולא תגעל נפשי אתכם, מאי משכני, משכנותיו דקודשא בריך הוא, דלהוון גבייהו דישראל, מאי טעמא, בגין דכתיב ולא תגעל נפשי אתכם. מאי בין האי להאי, אלא משכן, כמלכא דאתי לגבי רחימיה, ולא מייתי כל אוכלוסין דיליה עמיה, בגין דלא לאטרחא עליה איהו אתי לגביה בזעיר חילין, בית, דכל חילין וכל אוכלוסין דיליה כלהו אייתי עמיה, לדירא בההוא ביתא, ודא איהו בין משכן ובין בית. בית המקדש, איהו דירא דנייחא לעלמין, בכל אינון רתיכין, בכל אינון דיוקנין, בכל אינון עובדין, כגוונא דלעילא, לתברא (ד"א לחברא) עובדין דלתתא כגוונא דלעילא, משכן בזעיר דיוקנין, בזעיר עובדין, לנטלא מאתר לאתר, וכלא ברזא דלעילא. תא חזי, כד פקיד קודשא בריך הוא למשה על משכנא, לא הוה יכיל למיקם ביה, עד דקודשא בריך הוא אחמי ליה כלא בדיוקניה, כל מלה ומלה, במה אחזי ליה, באשא חוורא ובאשא אוכמא ובאשא סומקא ובאשא ירוקא, מה כתיב, וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר, עם כל דא אקשי ליה למשה. תא חזי, אף על גב דאחזי ליה עינא בעינא, לא בעא משה למעבד, ואי תימא דאיהו לא ידע למעבד, או חכמתא לא הוה עמיה, תא חזי, בצלאל ואהליאב וכל אינון שאר אחרנין, אף על גב דלא חמו כמשה, מה כתיב וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה וגו', אי אינון דלא חמו עבדו כך, משה דחמא על אחת כמה וכמה, אלא משה אף על גב דאסתלק מן משכנא מעבידתא, כלא הוה בידיה, ועל ידיה, ואיהו אקרי על שמייה, ועל דא כתיב וראה ועשה. דבר אחר, משה אסתלק מן דא, ויהיב דוכתיה לאחרא, עד דאמר ליה קודשא

זוהר חלק ב דף רמא/ב

ברוך הוא, ראה קראתי בשם בצלאל ואתו אהליאב, וכתיב ועשה בצלאל ואהליאב וכל איש חכם לב, אי יקרא דא הוה דמשה דאיהו יעביד ליה, יתקיים ביה תדיר (ס"א יתיר), ועם כל דא כיון דאיהו פקיד, ובפקודיה יתעביד, איהו עביד כלא. תו, כל עבידתא לא קיימא אלא בסיומא דעובדא, ועל דא ויקם משה את המשכן, בעו לאקמא ליה כל אינון חכימי לבא, ולא הוה מתקיים, בגין יקריה דמשה, עד דאתא משה ואוקים ליה, והא אוקמוה:

ויקם משה את המשכן, רבי יהודה פתח, (מיכה ז ח) אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי וגומר, מאן אויבתי לי, דבבו דמלכו חייבא במלכו קדישא, והאי קרא כנסת ישראל אמר ליה, אל תשמחי אויבתי לי נפלתי קמתי, מה דלית לך הכי, (נ"א לה הכי למלכו אחרא), דכיון דתפול לא תקום לעלמין, אבל כנסת ישראל אף על גב דנפלת, תקום, וקמת שאר זמנין, דכתיב כי נפלתי קמתי. דהא כמה זמנין נפלת כנסת ישראל בגלותא ויתבא בין אינון מארי דבבו, ושאר עמין קמו עלייהו דישראל לשיצאה לון מעלמא, (ולא יכילו), כמה דאת אמר, (תהלים פג ד) על עמך יערימו סוד, וכתיב כי נועצו לב יחדו וגומר, אמרו לכו ונכחידם מגוי, ועם כל דא אף על גב דשאר עמין קמו עלייהו, קודשא בריך הוא לא אנח לון בידיהו, ואי נפלו קמו, דכתיב כי נפלתי קמתי, דהא קודשא בריך הוא אקים לה תדיר. וזמינא כנסת ישראל לומר בההוא זמנא דקודשא בריך הוא יוקים לה מעפרא דגלותא ותסתלק מניה, אל תשמחי אויבתי לי, כי נפלתי קמתי, כי נפלתי בגלותא ואשתעבדו בני, קמתי בהאי זמנא. ובגין כך בההוא זמנא דאפיק משה לון לישראל, כד עבד לון קודשא בריך הוא אינון נסין וגבוראן דעבד לון, כדין ויקם משה את המשכן כתיב, דהא על ידא דמשה אתקם בכל זמנא. רבי שמעון פתח ואמר, (יחזקאל א כא) בלכתם ילכו וגו', בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו, האי קרא אית לאסתכלא ביה, בלכתם ילכו, וכי לא ידענא דהא

בלכתם ילכו, ובעמדם יעמדו. אלא בלכתם דמאן, בלכתם דחיות, דכד אינון אזלין, אינון אופנים ילכו, כמה דאת אמר (שם יט) ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם, ועל דא בלכתם ילכו, ובעמדם יעמדו, בגין דכל מטלניהון דאינון אופנים, לאו אינון אלא במטלניהון דחיות, וקיומא דלהון לא קיימי באתרייהו, אלא כלא תליא בחיות, וכן כתיב (שם) ובהנשא החיות מעל הארץ, ינשאו האופנים לעמתם, בגין דחיות ואופנים כחדא אזלין. ותא חזי, עשרין וארבע משקופין דמטרנין עלאין, קיימין גו משקופא חדא דבסטר מזרח, להאי פתחא נטרין ארבע ועשרין משמרות, טמירין גו תוקפא דשלהובא דעטרא, וסחרא לגו ההוא משקופא מההוא סטרא דמזרח. וארבע ועשרין סמכין תחותייהו, ועל אלין סמכין קיימין עשרין וארבע עמודין, ואלין אינון דקיימין תדיר, ולא פרחין גו אורא כאינון אחרנין, ואלין אינון דאקרונ עומדים, כמה דאת אמר (זכריה ג ז) ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה, ואלין עמודים קיימין על אינון סמכין, בהו סחרן לאתקיימא בדוכתייהו. כד אלין עמודים קיימין על קיומיהו, כלהו שליטין דקיימין עליהו מעפפי וטסין כל עלמא, ואשגחן עיינין, ואינון דצייתי קלין סלקין מלין לעילא, כמה דאת אמר (קהלת י כ) כי עוף השמים יוליך את הקול, ובגין כך אינון סמכין קיימין בקיומא תדיר. תא חזי, (שם כא) בלכתם ילכו כדקאמרן, ובהנשאם מעל הארץ ינשאו האופנים

זוהר חלק ב דף רמב/א

לעמתם, דהא כמה דאלין חיות נטלין וסלקין, הכי אינון, מאי טעמא, בגין כי רוח החיה באופנים, רוח החיה, רוח קדשא דנשיב ובטש בכלהו אופנים למהך. אשתכח דכל מאן דאיהו בדרגא עלאה, איהו נטיל למאן דנטיל ליה, תא חזי, דארון איהו הוה נטיל למאן דנטיל ליה, אוף הכא חיות אינון נטלין לאופנים. ואי תימא, כי רוח החיה באופנים כתיב, הכי נמי, דא חיה דאיהו לסטר ימינא, לסטר שמאלא, ולסטר קמא, ולסטר אחורא, ודא איהו חיה, ואלין אינון חיות. כתיב (שם י כ) היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל בנהר כבר, דא היא חיה דמרבע לארבע סטרין דעלמא, ודא איהו דקיימא כורסייא לדיוקנא דאדם, כמה דכתיב (שם א כז) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, וכלא לההוא דרגא עלאה קדישא סתימאה דאקרי אלהי ישראל, ודא חיה דלתתא דקיימא תחות כלהו חיון עלאין קדישין, בגין דאית חיון עלאין אלין על אלין. כורסייא דתחות אלהי ישראל דא דיוקנא דיעקב, וכורסייא דלתתא דא דיוקנא דדוד, איהו דמרבעא לארבע סטרין דעלמא. ובגין כך רוחא נפיק מלעילא, ונגיד ואתמשך מדרגא לדרגא, עד דבטש בכלהו תתאי דלתתא, וההוא רוחא אנהיג לכלא, ואתקין תקונא דכלהו לאתקנא. ובההוא גוונא ממש אתתקן לתתא, (ס"א בההוא גוונא ממש, דאית תקונא לעילא בההוא כו'), מה כתיב לעילא, כי רוח החיה באופנים, וכתיב (שם כ) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו, לתתא מה כתיב, ויקם משה את המשכן, במה, (ס"א למאי), למהוי רוח דההוא דרגא דלתתא, בההוא דיוקנא דההוא רוח עלאה, היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל, ומהאי חיה נפקא רוחא לאתקנא כלא, הכי נמי משה, היא החיה דיהב רוחא לתתא לאתקנא כלא, בגין כך כתיב ויקם ויתן וישם, ובכלא שוי רוחא לאתקנא כלא. תא חזי, בקדמיתא במשכנא דעבד משה, איהו אתקין ליה ברזא דההוא דרגא עלאה דאיהו קיימא ביה, במקדשא דעבד שלמה, איהו תקין ליה ברזא דההוא נהר דנפיק מעדן, דאיהו שלמא דביתא ואיהו נייחא דביתא, ועל דא ברזא דמשכנא איהו קורבא דחביבותא, בדרגא (ס"א ברזא) דגופא, ההוא דרגא דמשה קיימא ביה, קורבא דחביבותא ולא דנייחא, כד אתא שלמה ואתקין מקדשא, ההוא מקדשא אתתקן ברזא דחביבו דנייחא, ועל דא כתיב בשלמה (ד"ה א כב ט) הוא יהיה איש מנוחה. ובגין כך דא אתקין בחד דרגא, ודא אתקין בחד דרגא, דיוקנא דהאי בהאי, ורזא דא (בראשית לו ב) אלה תולדות יעקב יוסף. שירותא דשארי משה לאתקנא בהאי אתר דאיהו סטרא דקודשא, אוקים קימה דנקודה דקיימא באמצעיתא, דהוה חשוך ושקוע באתריה, ולא אתחזי ולא נהיר כלל, ושירותא דכלא אוקים לה

להאי נקודה דאשתקעת באתרהא, ולבטר לכל אחרא, דאיהו בניינא דהאי נקודה, ואי האי נקודה לא אתתקן (נ"א אתקם) בקדמיתא, כל מאן דאתפשט מינה לא יכיל לאתתקנא, וכיון דהאי נקודה אתקמת ואתנהירת, כדין כל שאר תקונא אחרא אתתקן ואתישבת בדוכתה. ועל דא ויקם משה את המשכן, (את) דא נקודה דהות חשוכא ושקיעא באתרה, ולבטר ויתן את אדניו, אינון סמכין דאינון מכאן ומכאן, (בגין דאית אדנים ואית אדנים), וכלהו הוו מאה בחושבנא, וכלהו אתפלגו לאתרייהו, דכתיב מאת אדנים למאת הככר ככר לאדן. ואלין אדנים

זוהר חלק ב דף רמב/ב

הא אוקימנא, אבל לא כתיב בהו קימה, אלא ויתן, נתינה לשואה עלייהו מה דאצטריך, בגין דאית תתאין ועלאין רכיבין דא על דא, ועל דא כתיב בהו נתינה. בההיא שעתא דהאי נקודה אתקמת, אשתקעת סטרא אחרא, ולא אתמחת כלל, דהא לא אתמחי אלא לההוא זמנא דאתי דאתמחי מעלמא, כמה דאתמר, אתקמת דא ואשתקעת דא:

ויתן את אדניו, כדין שארי לאתתקפא האי סטרא (ד"א רוחא) דקדושה, וכד אתייהבו אלין סמכין, אשתקיעו כלהו דסטרא אחרא, ועאלו בנוקבא דתהומא רבא, בגין דאסתלק האי סטרא דקדושה עלאה, ואיהו חולקא לאסתלקא, וכדין האי סטרא אחרא אשתקע, ועאל בההוא נוקבא דתהומא, ואלמלא דישראל חאבו (בקדמיתא), לא יכיל לשלטאה בעלמא יתיר. ולבטר אוף הכי חאבו, ואמשיכו ליה עלייהו כקדמיתא, ומההוא יומא לא הוה עיטא אלא למיהב חולקא לההוא סטרא אחרא בכלא, ברזא דקרבנין ונסכין ועלוון. תא חזי, בגין כך עולה אתוקדא כלא באשא, לאכפיא האי סטרא, ולאסתלקא סטרא דקדושה, ובגין כך כד משה אוקים לאתר דא, אשתקע אתר דא. תא חזי, ויקם משה, האי סטרא דקדושה, ואשתקע סטרא אחרא מסאבא, ויתן להאי סטרא דקדושה, ואתרפיא האי סטרא אחרא מסאבא, וישם להאי סטרא דקדושה, ואתכפיא האי סטרא אחרא דמסאבא. ולבטר אהדר ויתן את בריחיו, ולבטר ויקם, מאי טעמא, בגין דיהא שירותא וסיומא בקימה, שארי בקימה וסיים בקימה, בגין דבכלא בעי קימה שירותא וסיומא, בשירותא דסטרא אחרא אתרפי, ודא איהו קימה לסטרא דקדושה, בגין לאתקיימא ולאסתלקא לעילא, למהוי אתקשרותא חדא כדקא יאות, בגין דכל זמנא דקדושה שלטא וסלקא, מסאבו שפיל ומאיך לתתא. רישא דנקודה, דקיימא תחות דרגין די בסטרא אחרא, איהו ריש דרגא דלבר, רישא דדכורא, וקיימא רכיב על חד גמל. איהו רישא לבר, דחד ערבובא דחשך דאתפשט, דכד תננא נפקא מגו רוגזא תקיף, אתפשט ההוא תננא, ואזיל רוגזא בתר רוגזא, דא על דא, ודא רכיב ושליט על דא, בחיזו דדכר ונוקבא, למהוי כלא רוגזא תקיף. וכד שארי תננא לאתפשטא, דחיק מגו רוגזא, בדחיקו דחד נקודה לאתפשטא, ולבטר אתפשט תננא דרוגזא בעקימו, כחד חויא חכים לאבאשא. רישא דנפקא לאתפשטא, איהו דרגא דאיהו חשוך, סליק ונחית, אזיל ושאט, ונח בדוכתיה, וקיימא דרגא לאתישבא מההוא תננא דנפיק מגו רוגזא. ואיהו צל, צלא על אתר אחרא דאקרי מות, וכד מתחברן תרווייהו כחדא אקרי צלמות, והא אוקימנא, תרין דרגין אינון דמתחבראן כחדא, האי צל איהו שירותא דנקודה תתאה דלבר, חשוכא דמרחקא מנקודה קדישא דקיימא באמצעיתא. והאי איהו נקודה דלא קיימא, ולא אתרשימת בגוונה, ומינה אתפשטת פשיטו לבר ולתתא, ואיהו אשתקעת ולא אתחזיאת ולא אתרשימת, האי אתפשטת לתתא לימינא ולשמאלא, ואתפשטת באמצעיתא, גו חשוך קבל, אלף ומאה, תרין סמכין מתגלפין לסטרא דא ולסטרא דא. אתפשט חשוכא בגו גוון אוכם ולא אוכם, דהא לית ליה גוון לאתקיימא ביה, ובההוא פשיטו קיימין חשוכין, אינון דשמישי במצרים, דכתיב (שמות י כג) לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים, וכתוב וימש חשך.

זוהר חלק ב דף רמג/א

האי פשיטו אתפשט בכמה זינין, משניין אלין גו אלין, גו ההוא פשיטו נפקא חד זהרא, דאצטבע בדהבא, ודא איהו דהבא סומקא, אתפשט האי זהרא וחפי חשוך דרישא, ואיהו דהבא דאתכליל ביה חשוכא. האי חשוכא אתפשט לימינא ולשמאלא, ומגו אלין תרין סטרין, נפקא חד גוונא דכספא דלא זהיר, אתפשט האי גוון דכסף וחפי חשוכא, ואתכליל דא בדא, ונחית לתתא. אתפשט חשוכא וקיימין תרין חשוכין, ריש אוכמא דקיימין (ד"א דנפקין), ומתמן מתפשט ונפיק חד גוון דנחשת, ומתמן אתפשט לתתא ההוא חשוך, וקאים קיימא, ונפיק חד גוון אוכם חיזו דפרזלא, וכלא ברזא דחשוכא. מבין תרין קיימין נפיק קיימא חד חשוך בחשוכא, וכל אלין גוונין אתחזון ביה, והאי איהו ערלה, דאנהיג דכר לנקבה לאזדווגא כחדא למהוי חד, הני קיימין בשבעה דרגין רברבין (דכרין) ידיעאן:

דרגא קדמאה, איהו דרגא דקאים בסטרא דהאי חשוכא, דא חשוכא סלקא גו טמירו דתננא דאשא, האי כליל בגוון תננא, ובגוון אשא, ובגוון אוכם, אלין תלת גוונין מתפרשן לכמה סטרין, לאתעקמא בעקמי עלמא. גוון תננא, האי נחתא לעלמא, ואעיל לכמה סטרין, ודא אתפשט בעלמא, ואסטי לרוחי בני נשא ברגיזו לאסטאה ארחייהו, ולאנתקפא ברוגיזיהו, ועל דא כתיב (תהלים פא י) לא יהיה בך אל זר ולא תשתחווה לאל נכר, לא יהיה בך אל זר, דא דכורא, ולא תשתחווה לאל נכר, דא נוקבא, האי איהו רוגזא דשלטא ואתקף בעלמא, ועאל בגו בני נשא, ואתקיף לון לאבאשא. גוון אשא, האי גוונא נחתא לעלמא, ועאל לכמה סטרין לאבאשא, לקטלא ולאושדא דמין, ולקפחא לבני נשא, ועל דא כתיב (משלי א יא) אם יאמרו לכה אתנו נארבה לדם, נצפנה לנקי חנם. בגין דאית אושדי דמין למגנא וקטלי למגנא, ואית דאושדי דמין וקטלי בקרבא, והאי מסטרא דדכורא והאי מסטרא דנוקבא, סטרא דדכורא אושיד דמין למגנא כדקאמרן, סטרא דנוקבא לאגחא קרבין ולאנתקטלא אלין באלין, וכל קרבין וקטולין אלין באלין, מההוא סטרא דנוקבא קא אתיין. גוון אוכם, האי גוונא נחתא לעלמא, ונחתא לאתמנאה על כל פצועין ומחיין, ותפיסו דגופין, וצליבו וחניקו, לאבאשא תדיר לבני נשא, אלין תלת גוונין מתפרשן לכמה סטרין דעלמא, ואתפשטן גו בני עלמא. גוון תננא נחתא בעלמא, והאי איהו גוון קדמאה, דנפקא מגו נקודה דשקיע מההוא צל דקאמרן, דאיהו סמא"ל דקא רכיב על גמל כמה דאתמר, והאי גוון תננא אקרי קצפיא"ל רברבא, והאי איהו רוגזא דבני נשא, דאתקיפו לבא ברוגזא. תחות האי, ממנן אלף ושית מאה ממנן חבילין, דאינון רוגזא דגופייהו דבני נשא, בגין דאית רוגזא דשלטא בעלמא למעבד דינא, אבל האי איהו רוגזא דשלטא ועאל בגופייהו דבני נשא, דאתרגיזו בהאי רוגזא, והאי רוגזא איהו יסודא דכל שאר גווני, למעבד בהו בניינא לאבאשא, בגין דהאי תננא נפקא מגו רוגזא דאשא עלאה דמלהטא, והאי איהו קדמאה לההוא אשא. ארבע רוגזין מתפרשאן מההוא רוגזא, רוגזא קדמאה אקרי רגז, ודא איהו דארגיז לבייהו דבני נשא, ודא איהו דנחתא ואזלא וסטיא לבני נשא, ואתרגיזו ברוגיזיהו, ודא איהו דאמשיך מחבלא על עלמא, (ועל דא כתיב (חבקוק ג ב) ברגז רחם תזכור). רוגזא תניינא, האי איהו נחתא לעלמא, ושאט ואתפשט לכל סטרין, והאי אקרי שנאה, והאי נחתא ועאל בבני נשא, והאי כיון דעאל אקרי מחבלא שתיקא,

זוהר חלק ב דף רמג/ב

והאי איהו רגזא דשתיק, והאי איהו דאשתתף בההוא אתר דנוקבא, והאי איהו רוגזא דשתיקה דקיימא בעקימו, האי קשיא מכלהו, בגין דאיהו כגוונא דחויא דשתיק תדיר וקטיל לבתר. רוגזא תליתאה, ההוא איהו רוגזא בהפוכא מקדמאה, דאזלא ואתקף ולא שתיק, אלא אתגלי ההוא רוגזא, וכל מה דאתגלי הכי אתבר, כל מה דאתגלי ולא שתיק הכי אתבר, והכי אקרי רוגזא תבירא. רוגזא רביעאה, שירותא תקיף סופא תביר, ועל דא האי איהו רוגזא דמהפכא מן קדמייתא, בגין כך האי איהו סטרא תבירא מכלהו, ועל דא, כלא איהו בדרגא קדמאה:

דרגא תניינא, איהו דרגא דנפיק מחשוכא, והאי איהו גוון חשוך, דקיימא מגו האי חשוכא, בגין דכלא קיימא מגו חשוכא, וקיימא בדרגין ידיעאן, והאי אתפשט לתתא בגוונין ידיעאן. בדרגא דא קיימן תלת מאה סטרין, מתפרשין דא מן דא, וכלהו כלילין דא בדא, ואף על גב דמשניין דא מן דא, ואתגברן (ד"א ואנהרן) דא מן דא, כלא כליל דא בדא, ובגין כך כל דרגין ידיעאן בהאי סטרא לאבאשא. מהכא נפקי כל אלין מחבלין דשטיין בעלמא, ועבדי דינא באתגליא (ד"א בעלמא), על עובדין סתימין דאתעבידו גו חשוך בטמירו, ואינון שטיין בעלמא ועבדי דינא באתגליא בהו, ובגין כך כל אלין דשטיין בעלמא ועבדי דינא באתגליא, כלהו קיימין לקבלייהו דבני נשא, לאתעתדא תדיר גבי אינון חובין סמירין דקאמרן, ואינון דאקרון אף וחמה מתחבראן עמהון, ועבדי דינא עלייהו דבני נשא, האי אתעביד בעלמא מאלין מארי דדינא כדקאמרן. דרגא דא קיימא גו חשוכא ואשא, דאיהו רזא חדא, ומגו דרגא דא מתפרשאן כמה דרגין תקיפין (גברין), דקיימן תחות סטרא דרקיעא חדא דאקרי רקיע אוקמא, דרגא תליתאה, האי איהו רקיעא דמתפשטא על כל אינון דרגין דאינון סומקין כוורדא, ואלין אקרון דרועין דהאי סטרא. תחות אלין מתפשטין לתתא דרגין, עד דמטו לגו דרגא תלתאה (ס"א ההוא רקיעא אוקמא), בגין דאלין די בדרגא תניינא, נפקי מגו ההוא רקיעא אוקמא, ושטיין בעלמא, אלין מימינא ואלין משמאלא. אלין דימינא מתפרשן לתלת סטרין, דאינון תלת קשרין, ואלין דשמאלא מתפרשאן לתלת סטרין, דאינון תלת קשרין אחרנין:

קשרא קדמאה קיימא לעילא, ותננא חשוכא ברוגזא אתקשר ביה, האי קשרא אית בה תלת גוונין חשוכין ומשניין דא מן דא, ואתכלילו דא בדא, והאי קשרא איהו כפיף ולא אתפשט (ס"א אתכפיא) בר לזמנין ידיעאן. האי אקרי עברה, ואיהו קיימא בלא שכיכו, בגין דלא שכיך בר בזמנא דישראל מקרבין קרבנא לתתא, בגין דבההוא זמנא אשתכך ההוא רוגזא, ואתכפיא לתתא ואתחלש רוגזיה (ד"א תוקפיה), ולא יכיל לשלטאה ולאתקפא, וכד אתחלש האי, כדין קשרא תניינא דאיהו באמצעיתא, לא יכיל לנטלא ולאנהגא:

קשרא תניינא, דא הוא דאקרי זעם, האי קשרא איהו דנטיל מאתר לאתר, ואנהיג לכל שאר קשרין, וכל שאר קשרין כלהו אתנהגן ביה, וכלהו אתקפו בהאי קשרא. האי איהו דמנהיג כל צערין לעלמא, בגין דכד אתחבר בדרגא אחרא לחבקה לנוקבא, כדין נחתי לעלמא כל צערין וכל דחקין וכל עאקו, דהא לא יכילו לשלטאה דא בלא דא, וכלהו דרגין אתייהבו לנוקבא לשלטאה ולמסטי עלמא, ואי לאו דרכיב דא על דא, ואתחבר דא בדא, לא יכלין לשלטאה. תא חזי, כד הוה אדם בגנתא דעדן, לאשתדלא בפולחנא דמאריה, נחת האי סמא"ל, וכל

זוהר חלק ב דף רמז/א

אינון דרגין דביה, והוה רכיב על ההוא חויא בישא, בגין לאסטאה לון, בגין דההוא חויא דהוה קאים תחותיה איהו עקימא, לאסטאה בני נשא ולפתאה לון, בגין דכתיב (משלי ה ג) כי נפת תטפנה שפתי זרה וחלק משמן חכה, ועל דא, דא יהיב חילא, ודא עביד אומנותא בעלמא, ודא

בלא דא לא יכלי לשלטאה. בגין כך כד ההוא קשרא דאמצעייתא אתחבר בנוקבא, כדין נחתי דינין וכל דחקין לעלמא, וכד האי אתתקף דלא נטיל, כלא אתבר ואתכפיא דלא יכיל לשלטאה. ועל דא כלא אתבר ואתכפיא ברזא דקרבינין דלתתא, וסלקא מאן דסלקא לאתעטרא לעילא, ולא תברכא מעמקא עלאה, דנהיר לכל אנפין:

קשרא תליתאה, האי איהו תקיפא בתקיפו יתיר, והאי אקרי צרה, בגין דמהאי נפקי שלטנו לאשראה דחקין, ולמעבד עאקו לבני נשא, ורזא דתלת קשרין אלין, דכתיב (תהלים עט מט) עברה וזעם וצרה, אלין תלת קשרין דימינא. תלת קשרין דשמאלא כד מתתקפי כחזא, כדין ההיא שמאלא אקרי משלחת מלאכי רעים, בגין דמהאי שמאלא אשתדרו לתתא, ונטלי תוקפא כל אינון מלאכין בישין, אינון דנפקי מסטרא דלתתא כדקאמרן, וכל דא מגו דרגא דתנינא ודרגא תליתאה:

דרגא רביעאה, האי דרגא קיימא מגו עקימו דרוגזא, גוון אשא, והאי אקרי אמצעייתא, דאיהו גופא דקיימא בין תרין דרועין, הכא אית להטא דמלהטא בסומקא כוורדא, מהכא נפקי תקיפו לנחתא לתתא, לאתתקפא לאושדא דמין, בגין דהאי איהו דיהיב רשו ושולטנא לתתא, לאתתקפא ולאושדא דמין. האי נביע לנוקבא, ודא אצטריך לדא, כמה דאצטריך גופא לנפשא, ונפשא לא עביד אומנותא אלא בגופא, ועל דא כל חילא וכל תקיפו מהכא נפיק, לאתתקפא ולמעבד אומנותא בעלמא לאבאשא, כנוקבא דמקבלא מן דכורא תדיר. בכל דרגא ודרגא, ובכל קשרא וקשרא, אית כמה ממנן, וכמה טריקי חבילין, דכלהו אתנהגן בגינייהו, וכלהו דאתנהגן בגינייהו כלהו לתתא, דאינון חיילין די בנוקבא, וכלהו אית לון דרגא ידיעא לעילא לאתנהגא ביה. כמה דאית לסטרא עלאה קדישא היכלין ידיעאן, לגבי דרגין עלאין, לאתכללא אלין באלין, הכי נמי לתתא בהפוכא (ס"א בחשוכא) בסטרא אחרא, אית דרגין לגבי אינון היכלין דנוקבא, לאתכללא אלין באלין. בהאי דרגא דאיהו רביעאה, קיימין דינין בישין לנחתא לתתא, ולא תמסרא לאינון דעבדין דינא בישא תקיפא, מהכא ינקי תוקפא דלהון לאתתקפא, ולאשלמא ההוא דינא דעבדי, ובגין כך כל הני דרגין כלילן בהו, בכל אינון היכלין תתאין דלסטרא נוקבא דלתתא, זכאה חולקהון דצדיקיא דסטו ארחייהו מארחא דא, ואזלי בתר דחלתא דקודשא בריך הוא, לאתקדשא בקדושה דמאריהון, זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי:

דרגא חמישאה, האי דרגא אתפליג לתרין דרגין (ס"א סטריין), ימינא ושמאלא, ואלין אקרונ שוקין, מתדבקן לאבאשא ולמרדף, בגין דהכא תקיפו דרדיפו דכל מרעין, וכל בישין דרדפי בתרייהו דחייביא, וכד דינא (ס"א דרגא) דא אתקריב, כדין (אסתר ג טו) הרצים יצאו דחופים, ואינון רצים אינון לתתא, למרהט לאבאשא, וכל אינון אקרונ רודפים, ועל דא כתיב (איכה ד יט) קלים היו רודפינו מנשרי שמים. האי דרגא אתפלג לתרין סטריין, לימינא ולשמאלא, תלת קשרין אינון לימינא, ותלת קשרין אינון לשמאלא, ואלין קשרין ואינון קשרין דקאמרן, כלהו מסתכלן לאחורא, בגין דאינון קשרין עלאין

זוהר חלק ב דף רמד/ב

קדישין, כלהו מסתכלן גו פנימאי לגופא, כמה דאת אמר (מ"א ז כה) וכל אחוריהם ביתה, ואלין כלהו מסתכלן לאחורא. מה בין האי להאי, אלא אלין קשרין עלאין קדישין, כלהו ברזא דאדם, ובגין דכלא איהו ברזא דאדם, כל אחוריהם ביתה כתיב, ואלין קשרין אחרנין דקאמרן, אינון קשרין דאמצעייתא, כלהו מסתכלן לאחורא, ואלין אינון ברזא דבהמה, ובגין כך כל אחוריהם לאחורא. ורזא דא כמה דאוקימנא (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יהו"ה, דא בסטרא דאדם, ודא בסטרא דבהמה, וקרבינא הכי סלקא אדם ובהמה. קשרא קדמאה, ביה קיימא גוונא דחשוכא

גו עורפלא, (ס"א גו טהירא דעורפילא), דצמח באתלטיא תחות אבנא דקיימא עליה, דלא צמח, והאי קיימא עלייהו דזכאי, דאית בהו זכין ולא אית בהו זכו דאבהתא לאתתקפא בהו ולאגנא עלייהו. וקשרין אחרנין רדפי בתר חייביא דסטו ארחייהו מקדמת דנא, ורדפי אבתרייהו, וכל אינון דרשימו אתחזי בהו לאשתמודעא. בגין דכל אינון דאתחזון לאתענשא, חד מלאכא שליחא קדישא די מסטרא דגבורה, נחית ורשים בהו רשימא, וההוא רשימא אשתמודעא לעילא, לגבי כל אינון מאריהון דדינא, וכד ההוא רשימא אשתמודע לגבייהו, מאן דאתחזי למרעין אלקי ליה במרעין, מאן דאתחזי למכאובין ולשאר עונשין, כלא חמאן בההוא רשימו, ובגין דא, אינון קשרין כלהו קיימו לאחורא, ובעטי באינון דבעטי במאריהון, ובכל אינון דאתחזון לבעטא בהו. בר צדיקי וחסידים ואית לון זכו דאבהן, דמרעין רדפין אבתרייהו, דאלין לא שלטי בהו, ולא אתי לון מרעין מסטרא דא, ואי תימא מאן אתר אתי לון מרעין, תא חזי, כתיב (ישעיה נג י) ויהו"ה חפץ דכאו החלי, ויהו"ה חפץ דכאו, איהו אתרעני למחאה ליה, ולמיהב ליה מרעין, בגין לזכאה לון לעלמא דאתי, ולא מסטרא אחרא, ואלין אקרון יסורין דאהבה, וכלא בחד מתקלא דקודשא סלקא:

דרגא שתיטאה, האי אקרי ערלה, ודא וכל אינון דרגין תתאין לתתא, כלהו אקרון ערלה, בגין דינקי מסטרא דא, והאי איהו גו רזא דנחש בריח, והאי יניק לההוא נחש עקלתון, וכלהו דרגין אחרנין דאתאחזון בהאי סטרא, אקרון גוהרקי דערלה, וכלא ברזא חדא קא אזלי. ותא חזי, על דא, כל אינון אילנין דאתנטעו בארעא, עד לא אשתרשו שריא עלייהו רוחא מסטרא דהאי ערלה, ועל דא כתיב (ויקרא יט כג) וערלתם ערלתו את פריו שלוש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל, בגין דקודשא בריך הוא חביבותא דישראל תדיר לגביה, ורחיק לון מכל ארחין בישין וסטרין בישין ומסאבין, לאתדבקא בסטרא דקדושה, זכאין אינון בהאי עלמא, וזכאין אינון בעלמא דאתי:

היכלות מסטרא דקדושה:

אמר רבי שמעון, הא תנינן באינון היכלין דאינון קיימין לסדרא סדורא דשבחא דקודשא בריך הוא, בין סדורא דקיימא במלה, בין סדורא דקיימא ברעותא. בגין דאית סדורא דקיימא במלה, ואית סדורא דקיימא ברעותא וכוונא דלבא, למנדע ולאסתכלא, בגין לאסתכלא לעילא לעילא עד אין סוף, דתמן תקיעו דכל רעותין ומחשבין, ולא קיימן במלה כלל, אלא כמה דאיהו סתים, הכי כל מלוי בסתימו. תא חזי, האי דאמרן באינון היכלין כלהו (נ"א תליין), כל אינון סדורין, אינון כללא חדא, בגין לאתכללא תתאי בעלאי. אבל תא חזי, משה כד סדר צלותיה בגיניהון דישראל, אריך בהאי צלותא, בגין דאיהי צלותא דקיימא לעילא, וכד סדר צלותיה בקצירו דאחתיה, לא אריך בה, בגין דקיימא לתתא, דכתיב (במדבר יב יג) אל נא רפא נא לה, ולא אריך יתיר, בגין דאיהו מארי דביתא, ופקיד ביתיה כדקא חזי,

זוהר חלק ב דף רמה/א

ובגין כך לא אריך יתיר בבעותיה, ועל דא כלהו סדורין לאשראה שכינתא בעלמא, כמה דאוקימנא בכל אינון (שאר) היכלין דקאמרן. רבי שמעון קם ואמר, זכאה חולקא דילך אדם קדמאה, ברירא דכל נבראין דקיימין בעלמא, דרבי לך קודשא בריך הוא על כלא, ואעיל לך בגנתא דעדן, ואתקין לך שבעה חופות ביה, לאשתעשעא בענוגא דנעם עלאה, כמה דאת אמר (תהלים כז ד) לחזות בנעם יהו"ה ולבקר בהיכלו, לחזות בנעם ה' לעילא, ולבקר בהיכלו לתתא. לחזות בנעם יהו"ה, באינון שבעה רקיעין לעילא, ולבקר בהיכלו, באינון שבעה רקיעין דלתתא, ואלין קיימין, אלין לקביל אלין. ובכלהו קמת בגנתא דעדן, אינון שבעה חופות עלאין קדישין,

קיימו עלך לעילא לאתעטרא בהו, ואינון שבעה תתאין קמת בהו לאשתעשעא בהו, ובכלהו אשלים לך מארך למהוי שלים בכלא. עד דאתדחו רגלך בתר עיטא דההוא חויה בישא, ואתתרכת מגנתא דעדן, וגרמת מותא לך ולכל עלמא, בגין דשבקת אלן עדונין דלעילא ותתא, ואתמשכת בתר אינון כסופין מסאבין דאקרון ראש פתנים, דגופא משיך בהו ולא רוחא, כמה דאת אמר (דברים לב לג) וראש פתנים אכזר, וכתיב ענבימו ענבי ראש. עד דאתא אברהם חסידא, ושארן לאתקנא עלמא, ועאל גו מהימנותא קדישא, ואתקן לעילא ותתא, באינון רקיעין עלאין ובאינון רקיעין תתאין. אינון תתאין היכלין לאינון רקיעין עלאין, לאתאחדא דא בדא ולא תקשרא דא בדא, כמה דאוקימנא באינון היכלין דקאמרן, ואף על גב דאוקימנא התם גו כללא, הכא אית לן לפרטא מלין, ולא תקנא ליחודא כדקא יאות, בגין דלא יטעון חברייא, ויהכון בארע מישר, כמה דכתיב (הושע יד י) כי ישרים דרכי יהוה וצדיקים ילכו בם וגו':

(היכל לבנת הספיר) (היכל לבנת הספיר, יסוד ועטרה):

היכלא קדמאה, שירותא גו מהימנותא, והאי איהו שירותא לרזא דמהימנותא, ובדרגין דחיוזו דמהימנותא, נביאי קשוט הוו חמאן מגו דא אספקלרייא דאינה מאירה, ובגין דהאי איהו שירותא דמהימנותא, כתיב (שם א ב) תחלת דבר יהוה בהושע, דחמא מגו דרגא דא, דאיהו שירותא דכל דרגין לסלקא לעילא, וסופא דכל דרגין לנחתא לתתא. ובגין דהושע חמא מגו שירותא דא, סופא דכל דרגין, אצטריך לנטלא האי אשת זנונים, בגין דישאל אתאחדן ואתמשכו מתמן לתתא, לגבי ההוא אתר דאקרי אשת זנונים, בגין דשבקו ולא אתדבקו בהאי אשת חיל, וחמא מתמן כל אינון היכלין דאינון בסטרא מסאבא. (דאית ליה) היכלין דמסאבא, כלהו מסאבין למאן דאתדבק בהון, ועל דא כתיב, קח לך אשת זנונים וגו', וכי נביאה דקשוט אצטריך לדא, אלא, בגין דאסיר ליה לבר נש לאעלא באינון היכלין, בגין דלא יתמשך אבתרייהו, כגוונא דעבד נח, דכתיב (בראשית ט כ) וישת מן היין וישכר ויתגל. והושע דחיל לאסתכלא באינון היכלין דאסתאבו בהו ישראל ואתדבקו, דלא יתמשך אבתרייהו, כמה דכתיב בנח וישת מן היין וישכר ויתגל, עד דאמר ליה, קח לך אשת זנונים וילדי זנונים. וכתיב וילך ויקח את גמר בת דבלים, למנדע במה דאתדבקו ואסתאבו, ושבקו רזא דמהימנותא, בגין אל נכר, ועל דא, חמא מגו היכלא דא, שירותא דכל דרגין. היכלא דא שירותא דכלא, לסלקא בדרגין, האי היכלא איהו מדורא דקיימא בנהירו, לאתעטרא בדרגוי, לאסתכלא באינון דרגין עלאין, דכתיב (שמות כד י) ויראו את אלהי ישראל. בהאי היכלא, חד ממנא שמשא טהריא"ל שמיה, ואיהו קיימא על פתחא דההוא היכלא, וכל נשמתין דסלקין, קיימא האי ממנא בהאי פתחא, וכמה ממנן אחרנין עמיה, כלהו אשא דמלהטא, ושרביטין דאשא בדייהו, וכלהו

זוהר חלק ב דף רמה/ב

מארי דעיינין, האי ממנא קיימא בסטרא דא, אי זכאת האי נשמתא למיעל, האי ממנא פתח פתחא, ועאלת. ואי לא זכאת, ההוא ממנא אחרא דקיימא בסטרא אחרא, זמין, וכמה אלף ורבען גרדיני נימוסין עמיה, דחי לה ההוא ממנא אחרא קדישא, ונקיט לה האי אחרא די בסטרא דמסאבא, ואעיל לה גו אינון היכלי מסאבי, וכל אינון גרדיני נימוסין אחדי לה, עד דנחתי לה לגיהנם, ואתדנת תמן תריסר ירחי, תקונא דההוא סטרא אחרא, בי דינא לאתדנא בהו חייביא. כגוונא דא, ההוא ממנא קדישא, דקיימא על ההוא פתחא, כל אינון צלותין דבקעי אוירין ורקיעין למיעל קמי מלכא, אי צלותא דסגיאין אינון, פתח פתחא, ואעיל ההוא צלותא, עד דאתעבידו כל צלותין דעלמא, עטרא ברישא דצדיק חי עלמין, כמה דאוקמוה. ואי צלותא דיחיד, סלקא עד דמטי לפתחא דהיכלא דא, דהאי ממנא קיימא ביה, אי יאה ההיא צלותא, לאעלא קמי מלכא קדישא

(יאות), מיד פתח פתחא, ואעיל לה, ואי לא יאה, דחי לה לבר, ונחתא ושטייא בעלמא, וקיימא גו רקיעא תתאה, מאינן רקיעין דלתתא דמדברי גו עלמא. ובההוא רקיעא, קיימא חד ממנא די שמייה סהדיא"ל, וממנא על האי רקיעא, ונטיל כל הני צלותין דאתדחיין, דאקרון צלותי פסילן, וגניז לון, עד דתב ההוא בר נש, אי תב לגבי מאריה כדקא יאות, וצלי צלותא אחרא זכאה, ההיא צלותא כד סלקא, נטיל ההוא ממנא סהדיא"ל האי צלותא, וסליק לה לעילא, עד דאערע בההיא צלותא זכאה, וסלקין ואתערבון כחדא, ועאלין קמי מלכא קדישא. ולזמנין אתדחייא ההיא צלותא, בגין דההוא בר נש אתמשך בתר סטרא אחרא, ואיהו אסתאב בההוא סטרא, ונטיל לה ההוא ממנא די בההוא סטרא אחרא מסאבא, וכדין קיימא ההוא סטרא אחרא מסאבא, וסליק ואדכר חובוי דההוא בר נש קמי קודשא בריך הוא, ואסטי עליה לעילא. ועל דא, כל צלותין, וכל נשמתיין, כד סלקן, כלהון סלקן וקיימן קמי היכלא דא, והאי ממנא קיימא על פתחא דהיכלא דא, לאעלא נשמתיין וצלותיין, או לדחייא לון לבר. לעילא מהאי פתחא, אית פתחא אחרא, דקודשא בריך הוא חתיר לה, ואתפתח תלת זמני ביומא, ולא אנעיל, וקיימא לאינן מאריהון דתיובתא, די אושדין דמעה בצלותהון קמי מאריהון, וכל תרעין ופתחין ננעלו, עד דעיילי ברשותא, בר תרעין אלין, דאקרון שערי דמעה. וכד האי צלותא דמעה סלקא לעילא, לאעלא באינן תרעין, אזדמן ההוא אופן, דקיימא על שית מאה חיוון רברבן, ורחמיא"ל שמייה, ונטיל ההיא צלותא, באינן דמעין, וצלותא עאלת ואתקשרת לעילא, ואינן דמעין אשתארו הכא, ורשימיין בהאי פתחא. ואית דמעין אחרנין, ורשימיין תדיר על כל אינן רתיכין עלאין, דלא אתמחון (ס"א אתמחון). אלין אינן דמעין, דאושדו לעילא ותתא, כד אתחרב בי מקדשא, דכתיב (ישעיה לג ז) הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון, ואינן דמעין דאושדין על צדיקייא וזכאין כד מסתלקי מעלמא, כלהו נטלי לון אינן רתיכין, וערבי לון באינן דמעין דאושדו על חריבו דבי מקדשא, ועל דא כתיב (ישעיה כה ח) ומחה יהו"ה אלהים דמעה מעל כל פנים, מאן פנים, אלין רתיכין עלאין קדישין, ולבתר, וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי יהו"ה דבר. בהאי היכלא, אית רוח דאקרי סטוטר"יה, והאי איהו חיזו ספירא, דנציץ לכל עיבר, והאי איהו דקיימא לתרין סטריין, ומאלין מתפרשאן נציצין כנציצו דשרגא, כמה דאוקיימא בכמה סטריין, וכמה

זוהר חלק ב דף רמו/א

גוונין מלהטן מהאי בסטרא דימינא. כד ההוא רקיעא עלאה, נהר דנגיד ונפיק מעדן, אפיק נשמתיין, לאעלא גו היכלא שביעאה לעילא, ההוא היכלא שביעאה נקיט לון, וכד נפקי אינן נשמתיין קדישין מגו ההוא היכלא שביעאה, נחתין עד דמטון להאי היכלא, ונקיט לון האי רוחא קדישא סטוטר"ה (סטוטר"ה) שמייה, דאיהו לימינא, וכל אינן נשמתיין דכורין, דאינן זמינן לאתפרחא בזכאין דכורין, לימינא כלהו נקיט לון, ומתעכבי תמן, עד דאתכלילו בנשמתיין דנוקבי. (בגין, ד) מהאי רוחא נפקא רוחא אחרא לשמאלא, דאתחזי, ואתגניז ואתכליל בהאי רוחא קדמאה, ואינן חד כלילן דא בדא, והאי רוחא אחרא אקרי אדירי"ה סנוגי"א (סניגי"ה) (נ"א סנוגי"א סטני"ה), האי איהו רוחא לשמאלא. והאי קיימא, דכד תיאובתא דהיכלא שביעאה לאתדבקה בההוא נהר דנגיד ונפיק, ההוא רעותא דסלקא מתתא לעילא, עבדא נשמתיין ברעותא דיליה, ואינן נוקבי. וכד רעותא דההוא נהר, נחתא ואתדבקה מעילא לתתא, עבדין נשמתיין דכורין, רעותא דלעילא עביד דכורין, רעותא דלתתא עביד נוקבין. וכד אלין נשמתיין נוקבין נפקין מגו ההוא היכלא שביעאה, נחתין (ס"א נפקין) עד דמטו להאי רוחא שמאלא, דאקרי אדירי"ה, ואקרי לבנת הספיר, כמה דאוקיימא בסטריין אחרנין, כיון דמטו להאי רוחא אינן נשמתיין נוקבין, נקטא לון האי רוחא, וקיימן ביה. ולבתר אתכלילו רוחא דא דשמאלא, ברוחא דא דימינא, וכדין אתעבידו אינן נשמתיין, כלילן דכר ונוקבא, כחדא (מזדווגן), ופרחאן מהאי היכלא ואתפרשן בבני נשא, (כד אתא לאתכללא), כל חד כפום ארחה, ולבתר מזדווגן כחדא.

(כד אתא לאתכללא) רוחא דא דשמאלא בימינא, בטש דא בדא לאתכללא, ונפקי נציצין דמתפשטי לכל עיבר, ואתעבידו אינון אופנים מנייהו, מאינון נציצין דנפקי מגו רוחא שמאלא, דכתיב בהו (יחזקאל א טז) מראה האופנים ומעשיהם כעין תרשיש, ואלין אינון אופנים דמלהטן אשא, וקיימין בשירתא. כיון דאתבסמו רוחא ברוחא, ואתכלילו כחדא, כדין נפקא חד נהירו דסלקא ונחתא, ומתישבא על ארבע שורין דאופנים, ואיהו חד חיוותא דשלטא עליהו, ואקרי בזק, האי בזק נהיר בנהורא דנציץ גו שלהובא, ושלטא על כל אינון אופנים. ואתפשט מניה חד רקיעא, דקיימא על תרין סמכין, ואינון תרין סמכין אינון תרין כרובין, חד מסטרא דא, וחד מסטרא דא, והאי רקיע על רישיהו, כמה דכתיב (שם י א) ואראה והנה אל הרקיע אשר על ראש הכרובים, ולאוי רקיע דעל ריש חיוותא, והאי בזק ממנא עליה, ורוחא עלאה דאתכליל, על כלא. כל אינון צלותין, דמקדמי עד לא סיימי ישראל כלהו צלותהו, מתעכבי בהאי רקיעא, והאי בזק דשלטא על האי רקיעא, מתקן לון, עד דאתא סנדלפו"ן רב ממנא, רוח עלאה, דשליט על כלא, וכד סיימי ישראל כלהו צלותין, נטיל לון מהאי רקיעא, וסלקא וקשיר לון קשרין וכתרין למאריה כמה דאוקמוה. האי בזק, קאים לממני כל אינון צלותין דסלקן, וכל אינון מלי דאורייתא דמתעטרן בליליא, כד רוחא דצפון אתער וליליא אתפלג, כל מאן דקאים בההיא שעתא ואתעסק באורייתא, כל אינון מלין סלקין, ונטיל לון האי בזק ואנח לון בהאי רקיעא, עד דסלקא יממא. ולבתר דסליק יממא, סלקן אינון מלין, ושארן באתר דרקיעא, דביה תליין כוכבייא ומזלי שמשא וסיהרא, והאי אקרי ספר הזכרון, דכתיב (מלאכי ג טז) ויכתב ספר זכרון לפניו, לפניו בגין דספר זכרון כתב בקשורא חדא. אינון ארבע גלגלין, אינון נטלין על תריסר סמכין, אלין ארבע, אהניא"ל, קדומיא"ל (ס"י קדומיא"ל מלכיא"ל), יאהדונה"י, יהדוני"ה, די מפתחאן דשמא קדישא בידיהו. ואלין ארבע, אינון כלילן

זוהר חלק ב דף רמו/ב

ברזא דאתון אדנ"י, די סנדלפו"ן מארי רתיכין משתמש בהו, אלין ארבע אתון פרחין באוירא, דההוא אוירא כליל באתון דשמא קדישא, יהו"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וההוא אוירא כליל לון, ואתכלילו אלין באלין, ואלין ארבע נטלין לון, ברזא דההוא בזק. ואלין ארבע עאלין בארבע, אלין באלין, דכתיב (שמות לו יב) מקבילות הלולאות אחת אל אחת, והא אוקימנא, ורזא איהו לאתכללא אלין באלין, ולשלבא אלין באלין, ברזא דההוא רוחא דכליל ברזא דשמא קדישא, דכליל שמא דא בשמא דא. וכלא בהאי היכלא מתנהגי, ונטלי בההוא רוחא, ברזא דשמא קדישא דשליט על כלא. בהאי היכלא איהו יאהדונה"י, כללא דתרין שמהן, מגו דאיהו רוחא ברוחא, וכד שמא דא דכליל ברזא דרוחא ברוחא, וכליל דא בדא, נהיר דא בדא, כדין נהיר כלא, וסלקא נהורא ונחתא, כנהורא דשמשא גו מיא ואוקימנא. וכדין האי רוחא נטיל, וכלא נטלין בגיניה, דכתיב (יחזקאל א כ) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו לא יסבו בלכתן, וכד רוחא דא נהיר בשמא (דא), כדין עאלין כלהו דא בדא, ואתקשרו כלהו כחדא, לסלקא לעילא ברזא דשמא דא קדישא. באמצעיתא דהיכלא דא, קיימא חד עמודא, נעיץ מהיכלא דא להיכלא תניינא, בהאי סליק רוחא דלתתא לגבי רוחא דלעילא, לאתאחדא רוחא ברוחא, וכן עד לעילא מכלהו, למהוי כלהו רוחא חדא, כמה דאת אמר ורוח אחד להם. עמודא דא דקיימא באמצעיתא, אדרהניא"ל שמייה, ורזין דמפתחן דשמא קדישא בידיה. כד צלותין סלקאן ומטאן להאי עמודא, כדין נטלי כלהו דאינון בהיכלא דא, לגו היכלא תניינא, לאתאחדא דא בדא, למהוי כלא ברזא חדא, לאתיחדא עילא ותתא כחדא, למהוי שמא קדישא שלים כדקא יאות:

(היכל עצם השמים, הוד):

היכלא תניינא, היכלא דא קיימא גו רזא דמהימנותא, לאתאחדא ברזא דלעילא, האי היכלא טמיר וגניז יתיר מן קדמאה. בהיכלא דא אית תלת פתחין, וחד שמשא ממנא עלייהו, אורפניא"ל שמיא, האי ממנא שליט על תלת סטרי עלמא, דרום וצפון ומזרח, דרום מהאי סטרא, וצפון מהאי סטרא, ומזרח באמצעייתא. אלין תלת פתחין, לתלת סטרין אלין, תרין סטימין, וחד באמצעייתא פתיח, ברזא דכתיב (שמות כד י) וכעצם השמים לטהר, האי ממנא אתפקד וקיימא בההוא פתחא דאיהו פתיח, ותחות ידיה תרין ממנן אחרנין, דממנן על אינון פתחין אחרנין סטימין. וכל אינון נשמתין, דאינון קטולי בית דין, או אינון קטולי שאר עמין, כלהו אתמנן תחות ידיהו, והאי ממנא דעלייהו, חקיק לון לדיוקניהו בלבשווי, דאינון נור דליק, וסליק לון לעילא, ואחמי לון למאריה, וכדין נטיל לון, וחקיק לו בפורפירוי, לאינון קטולי שאר עמין. ואינון קטולי בית דין, נחית לון האי ממנא, ואעיל לון בתר אינון תרין פתחין סטימין, דאינון תרין ממנן אחרנין קיימין עלייהו, ותמן חמאן יקרא דכל אינון דקיימו אורייתא ונטרו פקודוי, ואינון כסיפין בגרמייהו, ונכוין מחופה דילהו, עד דהאי ממנא דקיימא עלייהו, פתח לון תרעא דמזרח, ונהיר לון, ויהיב לון חיים דאתפתחו בההוא תרעא דמזרח. ובידא דההוא ממנא חד כסא דחיין, דאיהו מלייא נהורין, והאי אקרי כוס תנחומין, כסא דחיי, דהא בגין כסא אחרא דשתו בקדמיתא, זכו להאי. כגוונא דא אית בסטרא אחרא, בהיכלא דמסאבא, ממנא אחרא, ובידיה כוס דאקרי כוס תרעלה, כוס חמתו. כמה דתנינן, אית יין ואית יין, הכי נמי אית כוס ואית כוס, וכלא דא לטב ודא לביש, יין לטב דכתיב (תהלים קד טו) ויין ישמח לבב אנוש, ויין לביש דכתיב (שם עה ט) ויין חמר מלא מסך וגומר, כוס לטב, דכתיב (שם קטז יג) כוס ישועות אשא, כוס

זוהר חלק ב דף רמז/א

לביש דכתיב (ישעיה נא יז) כוס חמתו כוס התרעלה. כמה דאית בסטרא דקדושה, היכלין וממנן כלא לטב, ורוחין קדישין וכל סטרין קדישין, הכי נמי אית בסטר מסאבא, היכלין וממנן כלהו לביש, ורוחין מסאבין, ממנן, וכל סטרין מסאבין, ודא לקבל דא, כגון יצר הטוב ויצר הרע, וכלא ברזא חדא. היכלא דא אקרי היכל זהר, בגין דאית ביה רוחא, דאקרי אורפניא"ל, ואיהו זהר דלא אשתני, וקיימא בנהירו סטימא, דנהיר מעילא, ובנהירו דנהיר לתתא, וכד בטש נהירו דלתתא בנהירו עלאה, (נ"א וכד נהיר נהורא בנהורא), נהיר האי רוחא, כגוונא דחיזו דעינא, דכד מתגלגלא כדין אפיק נהורא דנציץ וזהרא, הכי נמי האי רוחא, ועל דא, היכלא דא אקרי זוהר. האי רוחא דאקרי אורפניא"ל, האי איהו דנהיר להיכלא דא, ונהיר להיכלא קדמאה, בגין דההוא רוחא דהיכלא קדמאה נהיר באתגלייא, בהאי (ד"א מהאי) רוחא דאיהו סטימאה, דא רוחא נטיל לעילא ונטיל לתתא, ברזא דכתיב (שיר ז ב) חמוקי יריכך כמו חלאים. ומה דאמר חמוקי יריכך, בגין דאית רוחא אחרא דנפיק מניה לסטר שמאלא, ואתקשר בהדיה, ועל דא כתיב חמוקי, תרין, והאי רוחא שמאלא אקרי הדרניא"ל, ואתכלילו דא בדא, כלילן כחדא, ואינון עצם השמים, דכלילא באש ומים. כתיב (יחזקאל א כח) כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם וגומר, האי רוחא קדמאה אורפניא"ל, דאיהו סתים בין עילא ותתא, ונהיר איהו כעין חשמל, האי איהו כעין חשמל, ולזמנין איהו חשמל, בגין דמניה קיימין כל אינון שרפים חיוון אשא ממללן, חיוון דקיימי ולא קיימי, ועל דא איהו חשמל. אורפניא"ל דקאמרן, בדא אשתמודעאן חיין לעלמא, כד אתדן עלמא לטב, כדין נהיר רוחא דא, וכל חיין וכל חידו אשתכח, דהא כיון דזכותא נפקא, ונהירו דינין, כדין רוחא דא אנהיר, וסימניך (משלי טז טו) באור פני מלך חיים. וכד אתדן עלמא בדינא, (בההוא זכותא), כדין ההוא סטרא אחרא מסאבא, שלטא ואתקף, (ס"א וכד אתדן עלמא בדינא בההוא זכותא, כדין ההוא רוחא אחרא שלטא ואתקף), והאי רוחא אגניז ואתחשך, וכדין כל עלמא קיימא בדינא ואתדן, וכלא קיימי בהאי רוחא, וסימניך (דניאל ה ו) וארכובתיה דא לדא נקשן. הכא קיימין כל אינון מלבושין דנשמתהו דצדיקייא, דסלקין לאתחזאה קמי מאריהו, ו

ולקיימא קמיה, וכד נשמתא סלקא ומטי להאי היכלא, כדין אזמן חד ממנא, דאתפקד על אינון לבושין, וצדקיא"ל שמיה, דהא בזמנא דבר נש עביד פקודין דאורייתא בהאי עלמא, כגוונא דאיהו אשתדל גרמיה, הכי אתעביד ליה בהאי היכלא לעילא מלבושא לאתלבשא ביה, בההוא עלמא. וכד נשמתא סלקא, ההוא ממנא נטיל ההוא לבושא דילה, ואזיל עמה, עד די מטא לנהר דינור, די נשמתא אצטריכא לאתסחייא ולאחלבנא תמן, ולזמנין דטבעא ההיא נשמתא תמן ואתוקדא, ולא סלקא כוליה יומא, עד בצפרא, כד אתער רוחא דסטרא דדרום, כדין קיימי כלהו ומתחדשן, ואמרי שירתא ומזמרן, כגוונא דאינון מלאכין דאתעבר שולטניהון ואתוקדן, וקיימן ומתחדשן כמלקדמין, ואמרי שירתא, (ואזלי לון), הכי נמי אלין נשמתין. ואי זכאה האי נשמתא וסלקת, האי ממנא צדקיא"ל, נטיל לה להאי נשמתא, ואלביש לה בההוא לבושא, ואתתקנת ביה, וסלקא לקרבנא על ידא דמיכאל כהנא, לקיימא תדיר כל יומין קמי עתיק יומין, זכאה חולקא דהאי נשמתא, דקיימא וזכאת להאי. ובכלל אתמנא האי רוחא אורפניא"ל דקאמרן, ואיהו שליט על האי היכלא. מכללא דא, כד אתכליל רוחא ברוחא, ובטש דא בדא לאתכללא כחדא, אתבריאוו אינון שליטין אחרנין דאתמנן על עלמא, ואלין אינון שרפים דשית גדפין, דמקדשי למאריהון תלת

זוהר חלק ב דף רמז/ב

זמנין ביומא. ואלין אינון דמדקדקי עם צדיקיא, אפילו כחד נימא דשערא, ואלין אינון דקיימי לאענשא בהאי עלמא ובעלמא דאתי, לאינון דמזולזלי לבר נש דאוליפו מניה אפילו מלה חדא באורייתא, ולא מנהגי ביה יקר, ולכל אינון דמשתמשי, במאן דקארי שית סדרי משנה, ליחדא יחודא דמאריהון. כד מתישבן רוחא ברוחא, ואתנהרן כחדא, מההוא נהירו נפקא חיותא חדא, דשלטא על אינון שרפים, וארבע תחותה דאנפיהו אנפין דנשר, האי חיותא יופיא"ל שמיה, ואיהו קיימא בכל רזי דחכמתא, וכל אינון מפתחאן דחכמתא קיימין ביה. האי חיותא, קיימא למתבע אגרא מעם קודשא בריך הוא, למיהב לכל אינון דרדפי בתר כל מאריהון דחכמה, ואפילו מכל בר נש, ואולפי חכמה למנדע למאריהון, וההוא אגרא דיהיב לבני נשא דרדפי בתר חכמה למנדע למאריהון, דכד נפק בר נש מהאי עלמא, האי חיותא נפקא על ארבע שרפים מעפפין, וטאסת קמיה, ולא שביק כל אינון גרדיני נימוסין די בסטרא אחרא למקרב בהדיה, וכמה אינון שליחן דשלם סחרניה. ואלין שרפים כד נטלין ואתחזיין, אתכפיין אינון שרפים נחשים, דנפקו מההוא נחש דגרים מותא לכל עלמא. האי חיותא קדישא קיימא, כד נשמתא סלקא ומטאסת לגביה, כדין שאל לה ברזא דחכמתא דמאריה, וכפום ההיא חכמתא דרדפי אבתרה ואדבק, הכי יהבי לה אגריה. ואי יכיל לאדבקא ולא אדבק, דחי לה לבר ולא עיילא, וקיימא תחות ההוא היכלא בכסיפו, וכד נטלי גרדיניהו אלין שרפים דתחותה, כדין כלהו בטשי בגרדיניהו, ואוקדון לה, ואתוקדא ולא אתוקדת, וקיימא ולא קיימא, והכי אתדנת בכל יומא, נהירת ולא נהירת, ואף על גב דעובדין טבין אית לה. בגין דלית אגרא בההוא עלמא, כאינון דמשתדלי בחכמתא, לאסתכלא ביקרא דמאריהון, ולית שיעורא לאגרא, דאינון דידיעי חכמתא, לאסתכלא ביקרא דמאריהון, זכאה חולקיהון בעלמא דין, ובעלמא דאתי, דכתיב (משלי ג יג) אשרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה. רוחא דא, שלטא על כלא, כלא כלילין בה, כלא אסתכין לגבה. האי חיותא שלטא על ארבע אחרנין, וארבע גלגלין לכל חד וחד, גלגלא חדא אסתכי לסטר מזרח, וגלגלא חדא אסתכי לסטר צפון, וגלגלא חדא אסתכי לסטר דרום, וגלגלא חדא אסתכי לסטר מערב, וכל חד וחד בתלת סמכין. גלגלא דלסטר מזרח, (בס"י לא יש שם אל בשום אחד מהם) חניא"ל שמיה, גלגלא דלסטר צפון קרשיא"ל שמיה, גלגלא דלסטר דרום עזריא"ל שמיה, גלגלא דלסטר מערב עניא"ל שמיה, ואינון תלת סמכין דאינון לכל חד וחד, כלהו אסתכין לאמצעיתא, בגין דאמצעיתא איהו נטיל לון, וכלהו נטלי בגיניה דאמצעיתא. אלין דקיימי באמצעיתא, כלהו

ממנן בשירתא, ואלין דימינא אמרי שירתא, דסלקא רעותא לעילא, ואמרי קדוש, ואלין דשמאלא אמרי שירתא, וסלקי רעותא לעילא, ואמרי ברוך, קדוש לעילא וברוך לתתא. אלין דקיימי לעילא לסטר ימינא, נטלי קדושה ומתחבראן בקדושה בכל אינון דידעי לקדשא למאריהון, ביחודא ברזא דחכמתא, ואלין דקיימי בשמאלא, נטלי קדושה ומתחבראן בכל אינון דלא ידעי לקדשא למאריהון כדקא יאות, וכלהו כלילן אלין באלין ביחודא חדא, ומתקשראן דא בדא, עד דכלהו אתעבידו קשורא חדא, ורוחא חדא, ומתקשרן באינון דלעילא, למהוי כלא חד, לאתכללא דא בדא. מאתר דא, ינקי כל אינון מאריהון דחכמתא, דקיימן למנדע במראה, או ברזא דחלמא, בגין דנביאים ינקי מעילא, ואלין מארי דחלמא, או דמראה, ינקי מהכא, וכד מתחברא אתרא דא באתרא דלעילא בקשורא חדא, כדין נביאים ינקי מעילא ומתתא בקשורא חדא. ובגין

זוהר חלק ב דף רמח/א

כך אית משל במלייהו, דלא צחצחא נבואתהון כדקא יאות, כמה דהוה ביה במשה, דהוה צחצוחא בנבואתיה בכלא, בגין דנהירו נפיק מעילא, מאתר דכל נהורין נפקין מניה, ומטא לדרגיה, ומתמן יניק נבואתיה ונהיר, מה דלא הוה כדין לכלא, לכל שאר נביאין. אינון מאריהון דחלמא, מאריהון דמראה, כלהו ינקי מאתר דא לתתא, בלא חבורא דלעילא, על ידא דדרגא אחרא תתאה מיניה דאיהו לבר, כמה דדרגא דנביאים דלעילא, לא הוה חמאן ליה נביאים, בר על ידא דדרגא אחרא תתאה, הכי נמי אלין דרגא דיניקו דילהון איהו לעילא, בהאי דרגא תתאה, אבל לא אתגלייא לון, אלא על ידא דדרגא אחרא לבר, דאיהו תתאה מיניה. בגין דנפקא מהאי היכלא, ומטא מלה עד ההוא ממנא דקיימא על תרעא דהיכלא דא, ומתמן לההוא ממנא דתחות ידיה, וכן עד כלהו, דכמה אינון דנטלי ההיא מלה, ואתערבו בהדה, ועל דא כד מטא לגביה דבר נש, כמה אינון דאתערבי בהדה, ועל דא לא צחצחא מלה כדקא יאות. כד מתחברן אלין ארבע גלגלין, באינון ארבע די באמצעיתא, כדין כלהו אקרון חמודות, ואינון מאריהון דמראה, ובגין כך האי חיוותא דקאמרן שלטא עלייהו, ובגין כך אקרי דניאל איש חמודות, דכתיב (דניאל ט) כי חמודות אתה, וכלא רזא כדקא יאות, זכאין אינון דידעין רזי דמאריהון, למיהך בארח קשוט, בעלמא דין ובעלמא דאתי:

(היכל נוגה, נצח):

היכלא תליתאה, היכלא דא, היכלא דקיימא בנהירו עלאה יתיר על כל אלין קדמאי, בהיכלא דא קיימין ארבע פתחין, חד לסטר דרום, וחד לסטר מזרח, וחד לסטר צפון, וחד לסטר מערב, בכל פתחא ופתחא אית ממנא חדא, דקיימא ממנא על כל פתחא ופתחא:

פתחא קדמאה, דא פתחא דקיימא ביה חד ממנא, מלכיא"ל שמה, ואיהו שליטא על כל אינון פתקין דנפקו מבי דינא דמלכא לאתדנא עלמא (בההוא פתקא), בגין דהאי איהו ממנא לאשגחא בהו באינון פתקין, ותרין סופרין תחות ידיה, חד מימינא וחד משמאלא. להאי אתייהבו תקוני פתקין לאתקנא, עד לא יפקון מהאי תרעא לבר, ויתמסרו בידא דההוא ממנא די בהיכלא קדמאה, דהא מזמנא דאתמסרו בידא דההוא ממנא דבהיכלא קדמאה, הא נפקי מתמן, ולית רשו לאתבא לון. דהא מיד אזדמן ממנא דסטרא אחרא מסאבא, מאריה דדינא קשייא תקיפא דלא מרחם, וסנגדיא"ל (ס"א וסעדיא"ל) שמה, ואיהו ממנא על תרעא דהיכלא קדמאה (ס"א גריס אחרא ול"ג קדמאה) די בסטרא אחרא, דאיהו גהינם, וכמה אינון גרדיני נימוסין ממנן לשטיא בעלמא, וזמינין למעבד דינא. ובגין כך, קיימא ההוא ממנא לעיינא בפתקין, ואינון תרין סופרין דקיימי תחות ממנא דא, שמיא"ל וקמוא"ל, אלין סופרין לאתקנא פתקין, וההוא ממנא עלייהו דאיהו מלכיא"ל, בגין דבאינון היכלין די בסטר אחרא מסאבא, אתפקידו ממנן ידיעאן, בהפוכא מאלין

ממנן די בהיכלין אלין, וכל אינון רוחין וכל אינון ממנן דתמן, כלהו לאבאשא. תא חזי, האי סנגדיא"ל (ס"א סעדיא"ל) כד נטיל פתקא מסטרא דההוא ממנא דקיימא לפתחא קדמאה, פתח חד פתחא לסטרא דחשוכא, דאקרי בור שחת, ותמן ממנן אלף ורבבן זמינין לנטלא אינון פתקין, והאי ממנא עלייהו, וכדין כרוזין נפקין, וכמה גרדיני שטיין

זוהר חלק ב דף רמח/ב

בעלמא, וההוא דינא אשתלים, ועל דא ממנא דא קיימא לעיינא בפתקין, ולא תקנא נימוסי פתקין עד לא נפקי מהאי פתחא, והאי פתחא איהו פתחא דדרום:

פתחא תניינא, דא פתחא דחיינ ומותא תליין ביה, בגין דבהאי פתחא, חתמין חתמינן דכל פתקין, דכיון דפתקין אתתקנן כדקא יאות, חד שמשא זמין גזריא"ל שמיה, ונטיל פתקין בהאי פתחא תניינא, ותמן חתמין להו. ממנא חדא קיימא על ההוא פתחא, ועזריא"ל שמיה, וכל פתחא ופתחא אתקרי על שמא דההוא ממנא דאתפקדא עליה, האי ממנא תחות שולטניה ותחות ידיה תרין שמשין, די שמהון סנורי"א (ס"א סטרי"ה), עדיא"ל, חד מימינא וחד משמאלא, ההוא מימינא, ביה תליין חיינ, וההוא דשמאלא, ביה תליי מותא, ותרין חותמין בידייהו, חותם חיים וחותם מות, דא קאים לסטרא דא, ודא קאים לסטרא דא. האי פתחא סתים כל יומי שתא, וביומא דשבתא וביומא דחדשא אתפתח, לאחזאה חיים בההוא חותמא, דתליין ביה חיים, בגין דשבת וחדש חותמא דחיים אתקיים בהו. ביומא דכפורי, דישראל כלהו קיימי בצלותין ובעותין, ומשתדלי בפולחנא דמאריהון, סתים ההוא פתחא עד שעתא דצלותא דמנחה. כיון דאעבר האי צלותא דמנחה, מאתר בי דינא דהיכלא דזכותא חד אוירא נפקא, ופתחא דא אתפתח, והאי ממנא דהיכלא דא קיימא, ואינון תרי שמשין חד מימינא וחד משמאלא, וחותמי דחיים ומותא בידייהו, וכל פתקין דעלמא קמייהו, וכדין אחתימו הן לחיים הן למות, ודא הוא פתחא דמזרח:

פתחא תליתאה, דא פתחא דקיימא בקיומא, למנדע כל אינון די דינא יעבר עלייהו, בין למרעין, בין למכאובין, בין למסכנו, דינא דלא קיימא למותא, כד תרעא דפתחא דא סגיר, כדין דינא אתרשים על בר נש, דלא תייבין ליה, בר בחילא דצלותא תקיפא, ותיובתא שלים, דכתיב (איוב יב יד) יסגור על איש ולא יפתח. חד ממנא קיימא על פתחא דא, וקפציא"ל שמיה, והאי ממנא על פתחא דא, בגין לסגרא האי פתחא, על ההוא בר נש, דאתחזי לאתענשא, בגין דלא יתקבל בצלותא, עד דיתוב לקמי מאריה. ובההוא זמנא דאתגזר דינא בבנוי דלא חאבו, באינון רביין זעירין, חד ממנא שמשא תחות ידיה, עיריא"ל שמיה, ונפק וכריז לסטר שמאלא, עד דאתער חד רוחא, דאיהו רוחא דפגימו, אתברי בפגימו דסיהרא, ואקרי אסכר"א, והאי איהו רוחא דקיימא על דרגא (ס"א פתחא) רביעאה בהיכלא תליתאה די בסטר מסאבא, ודא קיימא על קטולא דילהון, ויתחזי לון לרביי כאתתא דרביאת לרביי, ואחידת לון וקטלת לון, וכדין ההיא נשמתא סלקא, ואחיד לה האי ממנא, וסלקא לה לממנא דקיימא על היכלא רביעאה, וההוא ממנא מגדלא לון ואשתעשע בהו, וסליק לון לאתחזאה קמיה מלכא קדישא, בכל שבת ושבת ובכל ריש ירחא וריש ירחא, ואתחזון קמיה ואתברכון מניה, ובשעתא דרוגזא שלטא, אסתכל בהו קודשא בריך הוא, וחייס על עלמא. וכל אינון רביין, דלא אשלימו שנין, עד תליסר שנין ויומא חד, כלהו אתמסרו בידא דהאי. מתליסר שנין עד עשרים, כלהו אתמסרו על ידא דרוחא אחרא דאקרי אגיריסו"ן, דנפקא מהאי נחש עקימא דגרים מותא לכל עלמא, ואיהו יצר הרע. מעשרין שנין ולעילא, אתדן בר נש מבי דינא, אתר דאקרי זכותא, איהו בגרמיה אתא, ובחובוי אתדן ואתמסר בידא דהאי חויא דאיהו מלאך המות. בגין דהא מעשרין שנין ולתתא, עד תליסר שנין, האי רוחא דקיימא

זוהר חלק ב דף רמט/א

ביה כנחש, אזיל אבתריה, דא אגיריסו"ן דקאמרן, בגין דלא אתנטיר כד הוה רבייא דקיק כדקא יאות, וחמי ביה סימן דיתפגים לבתר, והאי אתנטיל בלא רשו, ועל דא כתיב (משלי יג כג) ויש נספה בלא משפט, ורזא דא כתיב (בראשית א לא) והנה טוב מאד, ותנינן, והנה טוב מאד, דא מלאך המות, דאקדים ליה עד לא יתפגים לבתר, והאי ממנא דקאים על האי פתחא, אעיל נשמתיה וסלקא לה לעילא. מתליסר שנין ולתתא, אתדן על חובוי דאבוי, ואתמסר בידא דהאי אסכר"א דקאמרן, וכל חד וחד, היכלא דא לקבל היכלא דא, דא בהפוכא מן דא כדקאמרן, והאי פתחא איהו לסטר צפון:

פתחא רביעאה, פתחא דא קיימא לאסוותא, ואקרי פתחא דאסוותא, בהאי פתחא קיימא חד ממנא פדיא"ל שמייה, והאי קיימא על כל אינון אסוותין דעלמא, ולאעלא צלותין דכל אינון מארי דמכאובין ומרעין וצערין, והאי איהו סליק בכל (נ"א לכל) אינון צלותין, ואעיל לון קמי קודשא בריך הוא. והאי איהו מלאך מליץ אחד מני אלף (איוב לג כג), בגין דאינון אלף קיימין בההוא פתחא, והאי חד מנייהו, וכתיב, ויחננו ויאמר פדעהו מרדת שחת מצאתי כפר, בגין דסליק בהאי (נ"א להאי) צלותא, וקיימא מליץ טוב עליה דבר נש, ואדכר זכותיה דעבד קמי מלכא קדישא, בגין דהאי איהו דקיימא תדיר לטב, ועל דא כל אסוותא קיימא בהאי פתחא די פדיא"ל ממנא ביה. פתחא דא איהו לסטר מערב, ובגין דא, אלין ארבע פתחין קיימין בהיכלא דא. בהיכלא דא קיימא רוחא חדא דאקרי נגה, האי איהו רוחא דשליטא בהאי היכלא, וכל זיוא וכל תיאובתא קיימאן ביה. האי רוחא איהו קיימא לכל אינון דאית לון חולקא בעלמא דאתי, דא אעטר לאינון נשמתין בזיוא דיקרא, בגין למנדע כל אינון רוחין די בהיכלין אחרנין, דדא איהו בר עלמא דאתי, ויעבר בכלהו, ולית מאן דימחי בידיה. האי רוחא, איהו רוחא דכיא, בריר מאלין תתאין, זהריא"ל שמייה, מההוא משחא דרבות קודשא דנגיד מעלמא דאתי, נגיד ביה, ומההוא משחא אתברי (נ"א אתרבי) ואצמח, והאי איהו נר, כמה דאת אמר (תהלים קלב יז) ערכתני נר למשיחי, בגין דהאי איהו סדורא לאדלקא בוצינין מתתא לעילא, כד שרא עליה נהירו דנגיד מלעילא, בגין דהאי אתסדר, כד אתכלילו ביה כל אינון תתאין לתתא. וכד אתסדר האי רוחא בכל אינון תתאין, ונהיר, כדין אפיק מניה נהורא חד, די שמייה אקריא"ל, (ס"א אהדיא"ל), והאי איהו כליל ברוחא דא, האי קיימא תחות רוחא, לאמשכא (ס"א לאמשחא) לכל אינון נשמתין דסלקין, דאית לון חולקא בעלמא דאתי, ואתחזון לסלקא לעילא. בגין דכד נשמתא סלקא, ועאלת באינון היכלין תתאין, רשימא איהו בעשרין ותרין אתוון דאורייתא, דרשימין בהאי נשמתא, וכד נשמתא זכאת וקמת קמיה דההוא רוחא, דא ממנא אהדיא"ל משח לון, וסלקין ועאלין בההוא נהר דינור, וסלקין ואתקריבו לקרבנא. האי נהורא כליל בתלת נהורין, בגין דההוא רבות משחא, אתכליל בתלת גוונין, וכד נציץ האי נהורא, נציץ מניה עשרין ותרין (אתוון) נהורין, לקבל עשרין ותרין אתוון דאורייתא, דרשימין בהאי נשמתא, ואלין עשרין ותרין נהורין, כלהו ממנן שמשין דקיימי עמיה, וכלהו אתקרון על שמא דהאי נהורא דעלייהו, וכלהו אתכלילו ביה. האי נהורא וכל אינון נהורין אתכליל בהאי רוחא, והאי רוחא כליל ביה, ואסתכי לאתישבא גו היכלא רביעאה, רוחא דא, כד אתכליל מנהורא דא, ומכלהו נהורין, כד דחיין (נ"א דחקין) לאתנצצא

זוהר חלק ב דף רמט/ב

נפקא מנייהו חד חיוותא קדישא, כלילא בתרי גווני, אריא ונשרא, ואיהי חד דיוקנא, והאי אקרי אהיא"ל (ס"א אתיא"ל). והאי חיוותא קדישא, נפקי מנציצו דילה, כד מטי נהירו דהאי רוחא עלאה בה, ארבע אופנים, כלילן בכל גוונין, ואינון הדריא"ל, יהדריא"ל, אהדוריא, אסימו"ן, (נ"א אטימו"ן) כל אלין בתמנייא גדפין, ואלין אינון ממנו, על כל חילי שמיא מגיחי קרבאן, בגין דלא אשתכח קרבא בעלמא או עקירו דמלכותא מאתרייהו, עד דחילי שמיא וכוכבייא דשאר רקיעין, כלהו אחזיו קרבין וסכסוכין אלין באלין, ואלין ארבע אופנים קיימי עלייהו לארבע סטרין דעלמא. אלין ארבע, כד נטלין לאגחא קרבין, מרזא דהיכלא דלעילא נטלין, דאיהו בי דינא, ואקרי זכותא, מזיעא דילהון אפיקו כמה חילין ומשיריין דלית לון חושבנא, וכלהו קיימי תחות אלין אופנים. מנהון קיימי על שירתא, ומנהון שליחן על עלמא, לקבל אינון שליחן דלסטר מסאבא, דנפקי מגו ההוא היכלא תליתאה דילה, ואינון מקטרגי עלמא לאבאשא, ואלין אשתכחו לקבלייהו, דלא ישלטון לגבי אינון דמשדלתי באורייתא, כמה דאת אמר (תהלים צא יא) כי מלאכיו יצוה לך וגומר, וכתוב על כפים ישאונך פן תגוף באבן וגומר, דא (ישעיה ח יד) אבן נגף צור מכשול, האי אקרי אבן נגף צור מכשול, והאי אקרי (שם כח טז) אבן בחן פנת יקרת, צור ישראל, וכלא קיימא דא לקבל דא. מרזא דהיכלא תליתאה די בסטרא אחרא, נפקי תרין רוחין, דאקרון א"ף וחמ"ה, ומתרין אלין נפקין כל אינון שליחן דאזלין לאסטאה בני נשא מארחא דקשוט, ואלין אינון דקיימאן ואקדימו על בר נש דקא אזיל לאורחא דמצוה, ועל דא אלין אופנים קיימן לקבלייהו, בגין לאגנא עליה דבר נש דלא יתנזקון, מאלין תרין רוחין דחיל משה, כד הוה נחית מן טורא, דכתיב (דברים ט יט) כי יגרתני מפני האף והחימה. באמצעיתא דהיכלא דא, אית אתרא אחרא, דקיימא לעילא לעילא, בארבע פתחין, לארבע סטרי עלמא, ועשר ממנו לכל פתחא ופתחא, וחד ממנא עלייהו, והאי כליל בנהורא דאקרי אהדיא"ל, והאי איהו אופן בתוך האופן, משלבן דא בדא. אלין ארבעין, נטלי דינא מבי זכותא, לאלקאה להאי נשמתא דחבאת לאלקאה, ואלין קיימי בשלהובי נורא לגבי אינון נשמתין, וטאסין לבר מהיכלא דא, ואלקאן לנשמתא דא, וקיימא נזיפא לבר כל אינון יומין דאתגזרת עלה, ולא עאלת לפרגודא. ואלין ארבעין, אינון דקיימין ומנזפין ומנדין, לכל אינון דאפיקו מפומייהו מלה דלא אצטריכא, ובתר דא אפיקו מפומייהו מלה קדישא מלה דאורייתא, ומטנפי פומייהו בה, ואלין קיימי ומנדין לון, וקיימי בהאי נדוייא ארבעין יומין, דלא אשתמע צלותהון. וכן לכל אינון דחאבו אינון חובין דבעיין לנזפא, עשרה כרוזין נפקי בכל יומא, ומכרזי בכל אינון רקיעין, ובכל אינון חילין ומשיריין, אזדהרו בפלנייא דאיהו נזיפא, נזיפא איהו על חובא פלוני דעבד, עד דתב קמיה מאריה, רחמנא לישזבן. כד תב מההוא חובא, מתכנפי אלין ארבעין, ושראן ליה, וכדין אכריזו עליה, פלנייא שרא נזיפא, מכאן ולהלאה צלותיה עאלת. ועד לא תב, נזיף איהו לעילא ותתא, ונטירו דמאריה אתעדי מניה, ואפילו בליליא נשמתיה נזיפא, דסתמין לה כל תרעי שמיא ולא סלקא, ודחין לה לבר. האי אופן דקיימא על אלין ארבעין, כד נטיל, מטא לההוא אתר דאקרי תא הרצי"ם, וכד עאל, עאלו עמיה אינון ארבעין, די ממנו בארבע פתחין, וסלקין כל אינון מגינין די דהבא, ואלין אינון מלאכין דאקרון חשמלי"ם, ואינון מגינין וסייפין ורומחין, דרהטי לאגנא עלייהו דישראל משאר

זוהר חלק ב דף רנ"א

עמין, ולאגחא קרבא בהו, ולנקמא לון כפום שעתא, בלא אריכו. ובגין כך אקרי תא הרצים, אתר דאינון רצים רהטי ואוחו לאגחא, ולנקמא נוקמין לקבל רצים אחרנין, דרהטי לאבאשא ולארתעא מזלין, לשלטאה עלייהו. ורזא דא (אסתר ג טו) הרצים יצאו דחופים, רצים מסטרא דא, ורצים מסטרא דא, ובגיניהון (שם ח טו) והעיר שושן צהלה ושמחה או נבוכה, אי מקדמי אלין דהכא, העיר שושן שמחה, ואי מקדמי אלין דסטרא אחרא, העיר שושן נבוכה. והא אוקימנא, דבכלא קיימין אלין לקבל אלין, סטרא דא לקבל סטרא דא, ובגין כך, אלין מגינין

לכלא. כד סלקין אלין באלין, נפק חד אורא דלעילא, ואתעבידו כלהו מגן חד, וסימניך (בראשית טו א) אנכי מגן לך. תריסר גלגלין, אינון דסחראן גו היכלא דא, ואינון אקרון שרפים, דתרין גוונין חוור וסומק, רחמי ודינא, אלין אינון קיימי לאשגחא תדיר על כל אינון מארי דצערא, דצערין לון שאר עמין ודחקין לון, ואקרון חלונות, והיינו דכתיב (שיר ב ט) משגיח מן החלונות. ואלין קיימי לאסתכלא, כל אינון דמצלאן צלותיהו, דמקדמי לבי כנישתא, ואתמנון מאינון עשרה קדמאי, כדין סלקין וכתבין לון לעילא, בגין דאלין אקרון חברים לגבייהו, הדא הוא דכתיב (שם ח יג) חברים מקשיבים לקולך השמיעני. זכאין אינון צדיקייא, דידיעי לסדרא צלותהון כדקא יאות, בגין דכד האי צלותא שראת לאסתלקא, אלין סלקין בהאי צלותא, ועאלין בכל אינון רקיעין, ובכל אינון היכלין, עד תרעא דפתחא עלאה, ועאלת ההיא צלותא קמי מלכא, לאתעטרא, כמה דאתמר. תא חזי, כל אינון דמצלאן צלותין, ומקדשי למאריהון ברעותא שלים, האי צלותא בעייתא לאפקא לה מגו מחשבה, וברעותא, ומלולא, ורוחא, וכדין אתקדש שמיה דקודשא בריך הוא. וכד מטאת לגבי אלין חברים, כלהו נטלי לההיא צלותא, ואזלאן בהדה עד היכלא רביעאה, בההוא פתחא, ואלין משבחין בההוא זמנא דמצלאן צלותין, ומקדשי בההוא זמנא, אלין אינון די ממנן ביממא בהו בישראל, למהוי עמהון חברים, (נ"א ולא בליליא, כאינון) ובליליא באינון אחרנין דאמרי שירתא בליליא. ותא חזי, כתיב (משלי כח כד) גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית, והא אוקמוה, בגין דמנע ברכאן דקודשא בריך הוא, דאיהו אביו, כמה דכתיב (דברים לב ז) שאל אביך ויגדך, וכתיב (משלי כג כה) ישמח אביך, ואוקמוה. חבר הוא לאיש משחית, מאן איש משחית, דא איהו ההוא איש דפגים לסיהרא, ואקרי (שם כז כח) איש תהפוכות, (תהלים קמ יב) איש לשון, (בראשית כה כז) איש יודע ציד איש שדה, והאי איהו איש משחית, דהאי איהו מנע ברכאן מעלמא, אוף הכי, מאן דמנע ברכאן מעלמא, חבר הוא להאי איש משחית כדקאמרן. ודא הוא רזא, בגין דאצטריך ליה לבר נש לברכא לקודשא בריך הוא, ולצלאה צלותיה כדקא יאות, בגין דיתברך שמיה קדישא, ויתחבר באלין חברים קדישין, ולא יפגום צלותיה, בגין דימנע ברכאן מעלמא, ומתחבר בההוא חבר איש משחית, דאיהו מנע ברכאן מעלמא, וגרים מותא ללהו. כתיב (דברים יח יא) וחובר חבר, מאי וחובר חבר, ההוא מאן דאזיל בתר סטרא אחרא, וחרש חרשין, איהו משיך עליה רוחא אחרא מסאבא, ואתחבר בההוא חברותא דההוא חבר רע, ושארין בחברותא בהדי ההוא חבר איש משחית. אמאי אקרי חבר, בגין דבשעתא דאתייליד בר נש אתחבר עמיה, ותדיר קיימא בהדיה חבר, לבתר, אתהפך ליה חבר איש משחית. והכי אית בסטרא דקדושה, בסטרא דימינא, חבר טוב, דעביד טיבו עמיה דבר נש בעלמא דין ובעלמא דאתי. ואלין חברים קיימי תדיר עליה דבר נש, בחברותא חדא, לשיזבא ליה, ולאגנא עליה, ולמהוי עמיה חברים, לקדשא שמא דמאריהון, ולזמרא ולשבחא קמיה, תדיר. מאלין נפקי

זוהר חלק ב דף רנ"ב

ארבע סמכין אחרנין, לאינון תריסר דקאמרן, הני חברים, ואלין אינון קיימי לגבי אינון דיעטין עיטא לאבאשא לצדיקייא, אף על גב דלא עבדי, וסלקי ואודעי מלה לעילא, ובטלי לההוא עיטא, ואלין אקרון אראלי"ם, ואף על גב דכלהו אתמנון לדא, כל חד וחד אתמנא ואתפקד על מלין ידיעאן, ותחות אלין לית לון חושבנא. אלין ארבע, קיימי לארבע סטרי עלמא, וכל חד קאים לאשגחא עלייהו דישראל, ואלין אקרון חרכים, כמה דאת אמר (שיר ב ט) מציץ מן החרכים, שמא דאלין ארבע דאקרון חרכים, עיגא"ל, עירי"ה (נ"א עזרי"ה), עריא"ל, יהירא"ל. עיגא"ל איהו קאים לסטר מזרח, ודא קיימא לאשגחא על כל אינון דעבדין עובדין טבין, ועל כל אינון דמחשבי מחשבה דמצוה, אף על גב דלא יכלי למעבד. עירי"ה קיימא לסטר דרום, ודא קיימא לאשגחא לכל אינון דמנחמי למסכנא, או דצערי לבייהו עליה, אף על גב דלא יכלי למיהב ליה,

ולאינון דאזלי לאורחא דמצוה, ולאינון דעבדי חסד עם מתים, ואיהו קיימא קיומא דאמת, והאי אתמנא לאדכרא ליה לעילא, ולאחקא דיוקניה לעילא, לאעלא ליה לעלמא דאתי. עריא"ל קיימא לסטר צפון, ודא קיימא לאשגחא לכל אינון דחשיבו למעבד בישין, ולא עבדי, או בעאן למחטי ואתו למעבד, ואתקף ביצריה ולא עביד. יהירא"ל קיימא לסטר מערב, והאי קיימא לאשגחא לכל אינון דלעאן באורייתא, ועיילי בנייהו למלעי באורייתא לבי רב, ולכל אינון דמסתכלי על מרע כד איהו בבי מרעיה, ואשגחו עליה, ואודעו ליה דיסתכל בחובוי ובעובדוי, ויתוב מנייהו למאריה, בגין דכל מאן דישתדל בההוא מרע דיסתכל בעובדוי, ויתוב בתיובתא קמי קודשא בריך הוא, איהו גרים ליה לאשתזבא, ולאטבא ליה רוחיה. ועל דא כתיב (תהלים מא א) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יהו"ה, מאי ביום רעה, ביום רע מבעי ליה, אלא ביום רעה, ביומא דשלטא ההיא רעה למיסב נשמתי, אשרי משכיל אל דל, דא הוא מרע, כמה דאת אמר (ש"ב יג ד) מדוע אתה ככה דל בן המלך, ובגין כך, ביום רעה ימלטהו יהו"ה, ואלין אינון דמסתכלי בההוא מרע, לאטבא ליה מחובוי גבי קודשא בריך הוא, כמה דאוקימנא, בהיכלא דא קיימא עליה לאשגחא, וביומא דשריא דינא על עלמא ישתזיב מניה, כמה דאת אמר ביום רעה ימלטהו יהו"ה, יומא דאתמסר דינא לההיא רעה לשלטאה ביה (על עלמא), וכלהו אלין קיימי לאשגחא, ועל דא אקרין חרכים. ביומא דראש השנה, כד קודשא בריך הוא קאים בדינא על עלמא, וההוא סטרא בישא אתי לאסטאה, כדין מתכנפי כל הני, וקיימן קמי קודשא בריך הוא, וכדין מתעטרין כלהו, וקיימן קמי קודשא בריך הוא. בההוא זמנא מה כתיב, משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים, מציץ, כמאן דאשגח מאתר דקיק, דחמי ולא חמי כל מה דאצטריך, ולבתר משגיח מן החלונות, אתר אשגחותא יתיר, דפתח פתחין לרחמא על כלא, וכד קודשא בריך הוא אשגח על עלמא, אסתכל באלין חלונות, ובאלין חרכים, וחייס על כלא. וכדין כד ישראל תקעין בההוא שופר, ואתער מתתא ההוא קול דנפיק משופר, כליל מאשא ומיא ורוחא, ואתעביד מכולא ההוא קול, בגין לאתערא קול עילאה, דנפקא מגו ההוא שופר, דאיהו כגוונא דא כליל באשא ובמיא ורוחא, כדין כרוזא נפקא, ואכריז בכלהו רקיעין, ואמר קול דודי הנה זה בא וגומר, משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים. וכדין ידעי כלהו, דהא קודשא בריך הוא חייס עלייהו דישאל, ואמרי זכאין אינון ישראל, דאית לון עיטא בארעא, בגין לאתערא רחמי מלעילא. כדין כתיב (תהלים פט טז) אשרי העם יודעי תרועה, יודעי תרועה ודאי,

זוהר חלק ב דף רנא/א

יודעי תרועה, מתברי האי תרועה, דאיהו דינא קשייא, דכלא אתדנו ביה, זכאין אינון ישראל בעלמא דין, ובעלמא דאתי, בגין דאינון ידעי ארחוי דקודשא בריך הוא, וידעי למהך בארחוי, וליחדא יחודא כדקא יאות. אלין חלונות, ואלין חרכים, קיימי כלהו לאחדא כל צלותין דסלקין מתתא לעילא, ולאשגחא בהו, לאעלא לון קמי קודשא בריך הוא, ועל דא כל בית הכנסת דלאו ביה חלונות, לאו אתר לצלאה ביה כדקא יאות. דהא בית הכנסת לתתא, לקבל בית הכנסת דלעילא, בית הכנסת דלעילא אית ביה חלונות כמה דאמרן, הכי נמי לתתא, לעילא כנסת הגדולה, אית ביה תריסר חלונות עלאין, הכי נמי להאי בית הכנסת תתאה, וכלא קיימאן דא לקבל דא, בגין דעלמין קיימין אלין כגוונא דאלין, וקודשא בריך הוא סליק יקריה בכלא. ועל דא ביום רעה ימלטהו יהו"ה, כד שלטא ההיא סטרא בישא, ימלטהו יהו"ה. כגוונא דא, האי ממנא יהירא"ל, קיימא על כל אינון דחייסי על מסכני, כמה דאת אמר אשרי משכיל אל דל. ובגין דא כלא קיימא בהיכלא דא, והיכלא דא אתכליל בהיכלא אחרא רביעאה, דתמן הוא גזרין ודינין לכלא. זכאה חולקיה מאן דידע גנזי דמאריה, ליחדא ליה, ולקדשא שמיה דמאריה תדירא, למזכי ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי:

היכל הזכות היכל הגבורה של ז"א דבריאה:

היכלא רביעאה, היכלא דא די קודשא בריך הוא אשתמודע שולטניה בארעא בגיניה, ודא איהו היכלא דקיימא למטר ארחוי דאורייתא, דא היכלא אקרי היכלא דזכות, דביה אתדנו כל דינין דעלמא, וכל זכין, וכל חובין, וכל עונשין, וכל אגר טב לאינון דנטרי פקודי אורייתא. היכל דא דזכות, משנייא מכל שאר היכלין, והאי היכלא כלילן ביה ארבע היכלין, משניין דא מן דא, וכלהו חד היכלא. בהיכלא דא אית רוחא חדא דאקרי זכותא"ל, והיכלא דא אקרי על שמיא זכות, והאי איהו א"ל, והכא אתדנו כל דינין דעלמא, והאי איהו רזא דכתיב (תהלים ז יב) ואל זועם בכל יום. ארבע היכלין אלין דאינון בהיכלא דא, דא לגו מן דא, כלהו כלילן דא בדא, וכלהו חד היכלא, ואקרי זכותא. ארבע היכלין אלין אית להו פתחין, חד ממנא עלאה דקיימא לבר לפתחא קדמאה דהיכלא דא, סנסני"ה שמיא, ועל שמא דא אית ממנא אחרא לסטרא אחרא דשמאלא, דנטיל דינין בההוא היכלא דיליה, לאתערא למעבד בעלמא, ובגין דנטיל מניה, אקרי על שמיא סנסני"ה, ואיהו שליט על ההוא אסכר"א דרביי. והאי ממנא עלאה סנסני"ה, כד נטיל דינא, אכריז לאינון ממנן דקיימין על תריסר פתחין, ואינון כרוזין, דמכריז כל אינון דינין דאתדנו מהיכלא דזכותא דא. רוחא דא דנטיל כלא, דאקרי זכותא"ל דקאמרן, כלא כליל ביה, מניה נפקו שבעין נהורין נציצין, וכלהו בעגולא קיימי, בגין לאחזאה דא בדא, דלא אתכסי דא מן דא, כל זכין, וכל עונשין, וכל דינין, קמי כלהו נהורין אלין קיימין. מנייהו נפקי תרין נהורין, דקיימי קמייהו תדיר, ואלין שבעין נהורין, ותרין נהורין דקיימי קמייהו, אינון לגו באמצעיתא דהיכלא, ועל רזא דהיכלא דא כתיב (שיר ז ג) שררך אגן הסהר אל יחסר המזג. לקבל אינון, נפקי שבעין ותרין נהורין אחרנין, מסטרא דימינא, ושבעין ותרין נהורין אחרנין, מסטרא דשמאלא, ואלין קדמאי אינון פנימאי לגו באמצעיתא דהיכלא, לקמי נהורין אלין עאלין כל זכוון וכל חובין לאתדכאה, כל עובדין דעלמא מאלין פנימאי נפקי. אשתכחו כל נהורין דנפקי מרוחא דא עלאה, מאתן ושית סרי נהורין, וכלהו כלילן ברוחא דא. אינון תרין נהורין, דקיימי קמי אינון שבעין, אינון סהדי סהדותא תדיר, וכתבי פתקי דינא דזכו או דחובה, אלין שבעין אינון גזרי גזרין ודיינין דינין, וכל דינין דעלמא הן לטב הן לביש הכא איהו. רוחא דא, דאיהו זכותא"ל כדקאמרן, ביה רשימין תלת אתוון, דמתדבקן ביה מלעילא, דאינון יה"ו, והא אוקימנא, דכד אלין אתוון מתדבקן בהאי אתר,

זוהר חלק ב דף רנא/ב

דאתדבקותא דדכורא בנוקבא, כדין אתרשימו בהאי רוחא אינון אתוון, והכא אמר דוד (תהלים צד כב) ואלהי לצור מחסי, רזא דרוחא דא דאקרי א"ל, ורזא דאינון אתוון דרשימין ביה, דאקרון יה"ו. אלין תלת סטרין דנהורין דקאמרן, אינון תלת בתי דינין, דמתפלגי בדינין אחרנין במילי דעלמא, בעותרא, במסכנו, במרעין, בשלימו. דאינון ארבע היכלין דאינון מתקנן לכל אינון אחרנין, תרין היכלין לאלין תרי סטרי נהורין אחרנין, וחד היכלא לכל אינון מארי דעיינין, דעבדי חושבנא מכל עובדין דעלמא, וחד היכלא לסופרין אחרנין, די תחות אלין קדמאי פנימאי, אלין ארבע היכלין, כלילן בהיכלא דא, דאקרי על שמא דהאי רוחא זכותא כדקאמרן. בכל פתחא ופתחא דאלין היכלין, אית ממנא חד:

בפתחא קדמאה אית ממנא חדא, דשמיא אקרי גזריא"ל, (לפתחא קדמאה דכלא דשמיא סנסני"ה, דמניה נטיל האי ממנא אחרא), ההוא ממנא איהו לגלאה דינין דאתדנו ואתגזרו, לההוא ממנא קדמאה דשמיא סנסני"ה, דמניה נטיל האי ממנא אחרא, דקיימא על היכלא דסטרא אחרא, וקיימא על אסכר"א דרביי, כדקאמרן. והאי ממנא גזריא"ל, נטיל מלה דבי דינא פנימאה, דכלא אתגזר

תמן, וכדין אודיע מלה להאי ממנא דלבר, וכל אינון כרוזי מכרוזי ואמרי בכל רקיעין, כך וכך אתגזר מבי מלכא, עד דנטלי ההיא מלה בהיכלא דלתתא, ומתמן נפקי ומכרוזי מלה, עד דאשתמע בכלהו רקיעין תתאין, ונחתי ואודעי מלה, לכלהו דלתתא. ונטלי מלה כלהו תתאין מדרגא לדרגא, ואפילו צפרי שמיא ועופי דארעא, כלהו נטלי מלה ואודעי לה בעלמא, עד דנטלי מלה כל אינון גרדיני נימוסין, ואחזיין בחלמא לבני נשא, ואתייא ההיא מלה לזמן קריב. ולזמנין דההיא מלה דאצטריכא למלכי ארעא, דאינון ממנן לאתזנא, ולדברא עמא, דאודעיין ההיא מלה עד רקיעא דשמשא דלתתא, וקיימא תמן עד דאינון ממנן שמשין דאתמנון על שמשא, נטלי ההיא מלה, ואודעי לה לאינון ממנן עלאין די בסטרא אחרא, ואינון מודיעין ההיא מלה למלכי ארעא, דאינון בסטרא דלהון. וכד הוו נביאים בהו בישראל, הוו נטלין נבואה דילהון, מתרין עמודין עלאין דאורייתא סמיך עלייהו, לבתר דאסתלקו נביאים מעלמא, ואתו מארי דמראה ומארי דחלמא, נטלי מלה מאתריה כדקאמרן, וכד מלכי הוו בינייהו דישראל, ונביאים אסתלקו, ומארי דחלמא ומראה לא אשתכחו, אודעיין מלה לאינון מלכין מהאי פתחא כדקאמרן. ואי תימא היך נטיל מלה מהאי אתר, תא חזי, כל דרגא ודרגא, וכל פתחא ופתחא, כלהו אית לון לבר ממנן ידיען, דאתמנון (בסטרא דילהון) בכל אינון רקיעין, עד דנחתי לתתא ברקיעין תתאין, ואודעיין מלה לאינון דאצטריך, בגין דהא מאלין היכלין דאינון סטרא דקדושה ורזא דמהימנותא, אתפרשו דרגין לתתא, כלהו ברזא דמהימנותא, ונחתו דרגין על דרגין, עד דפרחין בהאי עלמא, ואתמנון ביה. מנהון, לנטרא בני נשא מסטרא אחרא, ומנזיקי עלמא, ובאינון ארחי דקא אזלי, ומנהון לסייעא לבני נשא כד אתאן לאתדכאה, ומנהון למעבד אתין ונסיין בעלמא, ומנהון דקיימא לאשגחא בעובדין דבני נשא למסעד סהדותא, וכן (בגוונא דא) מתפרשין כמה דרגין לסטרייהו, וכלהו ברזא דמהימנותא עלאה בקדושה עלאה. כגוונא דא בסטרא אחרא סטרא מסאבא, מתפרשין דרגין מאינון היכלין לתתא, כלהו דרגין לאבאשא ולאסטאה עלמא, מנהון קיימי לאסטאה בני נשא מארח טב לארח בישא, ומנהון קיימי לסאבא בני

זוהר חלק ב דף רנב/א

נשא לאינון דאתו לאסטאבא, כמה דתנינן, אתא בר נש לאסטאבא, מסאבין ליה בהאי עלמא, ומסאבין ליה בההוא עלמא, ואינון אקרו צואה רותחת, כמה דאת אמר (ישעיה ל כב) צא תאמר לו, ואינון דרגין דקיימן לסאבא יתיר, ובגין כך, אלין תדיר לקבל אלין, וכלא איהו בדרגין ידיעאן כדקא חזי:

פתחא תנינא, בהאי פתחא אית ממנא דהריא"ל שמיא, ואיהו לסטר ימינא, והאי איהו ממנא לאעלא כל זכותין דזכו בהו בני נשא, בגין דיתדן בר נש לטב עלייהו. כד אתדן לטב ואינון זכין קיימן סגיאן על חובי בני נשא, כדין האי ממנא פקיד על אגרא וחולקא דאינון זכין ואגרן לטב. ואפיק ההוא דינא, ומני ליה לההוא ממנא, דאקרי פדיא"ל די בהיכלא תליתאה, וכדין אמר ליה (איוב לג כד) פדעהו מרדת שחת. בגין דכד בר נש קאים בבי מרעיה, ואתפס בתפיסו דמלכא, כדין אתדן בר נש, וכל זכו וכל חובה דעבד בהאי עלמא, כלא עאל בהאי היכלא לאתדנא, וכד אתדן לטב, בהאי פתחא נפק דיניה לטב, לימינא דהאי ממנא דהריא"ל, דקיימא ביה, ואודעיה דיניה לטב, עד דאשתזיב, ונחתא ההוא דינא בכל אינון ממנן, דרגין דאשתמודעו לטב לתתא, כלהו דרגין על דרגין, וכלא בין לטב בין לביש, מבי מלכא אתדן ההוא בר נש:

פתחא תליתאה, בהאי פתחא אית ממנא חד גדיא"ל שמיא, ואיהו לסטר שמאלא, והאי איהו ממנא לאעלא (ס"א לאתקלא) כל חובין וכל בישין, דבר נש אסטי אבתרייהו בהאי עלמא, ונחת לון גו מתקלא לאתקלא, באינון זכין דעאלו בידא דההוא ממנא דקאמרן. וההוא מתקלא קיימא גו

פתחא רביעאה, ותמן אתקלו זכיינ וחובין כחדא, מאן דנצח מנייהו הכי אית ליה ממנן בההוא סטרא, אי נצחון זכיינ, כמה ממנן אית בסטרא דימינא ונטלי ההוא דינא, ומעבירין בישינ ומרעין מההוא בר נש, עד דאשתזיב, אי נצחון חובין, כמה ממנן אית ליה בההוא סטרא דשמאלא, עד דנטלי מלה ההוא סטרא אחרא, וכל אינון גרדיני נימוסין, עד דאתרע מזליה, וכדין נחתא ההוא סטרא אחרא, ונטיל נשמתא, זכאה חולקיהון דצדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי:

פתחא רביעאה, בהאי פתחא קיימא חד ממנא ואזני"ה (ס"א מאזני"ה) שמיה, והאי איהו מתקלא, דנטלא (ס"א דתקיל) זכיינ וחובין, וביה אתקלו כלהו כחדא, ודא אקרי מאזני צדק, כדכתיב (ויקרא יט לו) מאזני צדק, בהאי אתקלו כלהו לאתדנא. תחות האי ממנא אית תרין ממנן, חד לימינא וחד לשמאלא, חד לימינא הריא"ל שמיה, חד לשמאלא גודיא"ל שמיה, וכד אתקלו זכיינ וחובין, דא אכרע לסטר ימינא, ודא אכרע לסטר שמאלא, וכלהו אתכלילו בהאי רוחא דאקרי זכותא"ל. וכד אתכלילו כלהו ביה, אפיק חיותא קדישא, והאי חיותא מלהטא, ואקרי שמיה תומיא"ל, האי חיותא איהי חיותא דקיימא לאשגחא בעלמא באינון עיני יהו"ה דאזלן ושטאן בעלמא, ואינון עיני יהו"ה כלהו נטלי אשגחוא, מאינון עובדין טבין דאתעבידו בטמירן, ולאשגחא באינון עובדין דאינון בשלימו דלבא, ואף על גב דלא אתעבידו כדקא יאות. האי חיותא איהי קיימא באשגחוא דצלותין, בגין דאינון שאלתין דשאלי בני נשא בצלותהון, כלהו קיימי בידא דהאי חיותא, ואנח להו בהאי היכלא, וקיימין אינון שאלתין בהאי היכלא עד ארבעין יומין לאשגחא בהו. דהא (לסוף ארבעין יומין) בכל ארבעין וארבעין, נפק האי חיותא, ונטיל לכל אינון שאלתין, ואנח לון קמיהו דאינון שבעין ותרינ נהורין, ודיינין לון, וכדין האי רוחא דאקרי זכותא"ל,

זוהר חלק ב דף רנב/ב

מעיינ בהו, אי זכי אי לא זכי. אי זכי נפקא האי צלותא ומתגלגלא האי שאלתא, ונפקאן עמה תריסר ממנן, וכל חד וחד תבעין מעם ההוא רוחא קיומא בהאי שאלתא, ואתקיימא בהו. תחות האי חיותא ארבעה שרפין מלהטאן, שרפא"ל, ברקיא"ל, קרישיא"ל, קדומי"ה, ואלין ארבעה תחות האי חיותא קיימי לארבע סטרי עלמא, אלין ארבעה קיימי לארבע סטרי עלמא, ואינון ממנן לאשגחא בכל אינון דנטרי יומא דשבתא, ומענגי שבתא כדקא יאות. מאלין ארבע כד נטלי נפקי שביבין דאשא, ומאלין שביבין אתעבידו שבעין ותרינ גלגלין מלהטן באשא, מהכא אתעביד נהר דינור, אלף אלפין ישמשוניה לההוא נהרא. כל אינון דמענגי שבתא, אלין ארבע ממנן משגחן בכל אינון דמענגי שבתא, והאי חיותא קיימא עלייהו, ונטלי בגינה תחותה. בכל יומא ויומא נגיד ההוא נהר דינור, ואוקיד לכמה רוחין ולכמה שליטין, וכד עייל שבתא כרוזא נפקא, ושכיך ההוא נהר דינור, וזעפין וזיקין ושביבין אשתככו. והאי חיותא אזלא וסלקא על ארבע אלין שרפים דקאמרן, ועאל גו אמצעיתא דהיכלא דא, בההוא אתר דאקרי ענג. בגין דבהאי אתר, כד עייל שבתא, מתסדראן תמן כל פתורי דבני עלמא, דאקרון בני היכלא דמלכא, ואלף אלפין ורבווא רבוון ממנן, קיימי על אינון פתורי, והאי חיותא עילאה על אלין ארבע שרפים, ועאל בההוא אתר, וחמא כל אינון פתורי, (וכל אינון דקיימו עלייהו) ואשגח בכל פתורא ופתורא, והיך מענגי ליה לכל פתורא ופתורא, וקיימא ובריך ליה לההוא פתורא, וכל אינון אלף אלפין ורבווא רבבן, כלהו פתחי ואמרי אמן. ומה ברכה היא דבריך על האי פתורא דמתסדר ואתענגא כדקא יאות, (ישעיה נח יד) אז תתענג על יהו"ה וגומר, כי פי יהו"ה דבר, וכלהו אמרי (שם ט) אז תקרא ויהו"ה יענה וגומר, רוחא עלאה דאקרי זכותא"ל, כד ההוא פתורא אתענג בכלהו סעודתי, בסעודתא בתראה תליתאה מסיים ואמר על כל אינון קדמאי, אז יבקע כשחר אורך וגומר, כבוד יהו"ה יאספך, כל אינון שבעין נהורין אחרנין בכל סטרינ, פתחי ואמרי (תהלים קכח ד) הנה כי

כן יבורך גבר ירא יהו"ה. וכד פתורא דבר נש לא קיימא בההוא אתר בסדורא דענוגא כדקא יאות, כדין האי חיותא ואינון ארבע דתחותה, וכל אינון אלף אלפין ורבוא רבבן, כלהו דחיין ליה לבר לההוא סטרא אחרא, וכמה גרדיני נימוסין, כלהו נטלי ליה ועיילי ליה לההוא אתר, דאיהו בהפוכא מן דא, ואקרי נגע, וכד עיילי לה תמן, פתחי ואמרי, (שם קט יז) ויאהב קללה ותבואהו ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו, ינקש נושה לכל אשר לו וגומר, אל יהי לו מושך חסד וגומר, רחמנא לישזבן. בגין דענוגא דשבתא, ומהימנותא דקודשא בריך הוא האי איהו, אלין פתורי דענוגא דשבתא וזמנין וחגיין, כלהו חדותא דקודשא בריך הוא, ובגין דא כל אינון דמענגי ענוגא דשבתא וזמני ומועדי, אלין ארבע דקיימי תחות האי חיותא, קיימאן לקבל ההוא נהר דינור, ולא שבקי לאתוקדא ביה לכל אינון דמתענגי ענוגייהו כדקא יאות. תחות אלין ארבע, אית ממנן אחרנין דקיימי לבר, דאשתמודעאן מסטרא דהיכלא דא, (וכל כרוזין לבר) ומכרוזי לכלא אינון דינין, וכל אינון גזרין דאתגזרו בהאי היכלא. כלא אתדן הכא, בר תלת מלין דלא אתייהיב רשו הכא בהיכלא דא דאקרי זכותא, ואלין אינון, בני, חיי, ומזוני, דהא אלין תלתא, לא קיימי הכא, בגין דהא במזלא תליין, דהא בההוא נהר דנגיד ונפיק, תמן תליין חייין דלעילא, ותמן תליין מזוני, ותמן תליין בני, דהא אלין תלתא מתמן נפקי, ונגדי ואתמשכאן לתתא, ובגין כך, כלא קיימא בהיכלא דא, בר הני תלתא. בר נש כד איהו בבי מרעיה הכא אתדן, וכל שאר דינין דעלמא, ואי תימא בר נש בבי

זוהר חלק ב דף רנ"א

מרעיה, אי אתדן לחיים יהבין ליה, לאו דחיין תליין הכא, אלא כד אתדן הכא לחיים, כדין נגדין חיים מלעילא ויהבי ליה, (ואי לאו לא יהבין), זכאה חולקיהון דצדיקייא דידיע ארחוי דאורייתא, וזכאן בה לחיי עלמא, עלייהו כתיב (ישעיה ס כא) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ:

(היכל אהבה חסד) היכלא חמישאה, היכלא דא קיימא לאנהרא לאלין תתאי, והאי איהו היכלא דקיימא לאנהרא ברזא דמהימנותא. פתחא חדא קיימא בהאי היכלא, וחד ממנא עליה, וההוא ממנא אקרי סניגורי"ה, האי ממנא קיימא על פתחא דא, בגין למילף סניגורייתא עלייהו דישראל, ובגין דא אקרי שמיה כך, דהא איהו ממנא על כל אינון טבין דישראל, למיעל סניגורייתא דילהון קמיה דמאריהון, ולא ישלוט עלייהו סטרא אחרא. בהיכלא דא, קיימא חד רוחא דכליל בארבע, דהא רוחא דא כליל בארבע גווינין, חוור ואוכם ירוק וסומק, והאי איהו רוחא דקיימא כליל בכלא, ואקרי סורי"ה, רב על כל אינון חיילין תתאין, וכלהו קיימין תחותיה, וממנן תחות ידיה. האי רוחא דסגיר ופתח, כל מפתחן עלאין כלהו אתמסרין בידיה, (תלת זמנין ביומא), כל חיילין תתאין כלהו אתכלילין וקיימן תחותיה, ומניה אתזנו, והאי קיימא בכל רזין דמאריה, וכל גזין עלאין כלהו אתמסרין בידיה. האי רוחא, אקרי אהבה, ובגין דא אקרי היכלא דא היכל אהבה, בגין דהכא אתגניזו כל רזא דרזין, למאן דאצטרין לאתדבקא ביה, והכא הוא רזא, דכתיב (שיר ז יג) שם אתן את דודי לך. רוחא דא, איהו נטיר כל נטירו דלעילא, ודא אקרי שומר ישראל, שומר הברית, בגין דהכא איהו נטירו דכל גזין עלאין, ועל דא גזין דמאריה גניזין ביה, מהאי נפקי שבילין וארחין לאינון דלתתא, בגין לאתערא בהו רוחא דרחימותא. אלין ארבע גווינין דביה, אתכלילין דא בדא, וכד בעאן לאכללא, בטש דא בדא, ונפק מכלהו חד חיותא קדישא, דאקרי זהר, והאי חיותא, על דא כתיב, היא החיה אשר ראיתי על נהר כבר (יחזקאל א). מהיכלא דא נפקין כל רוחין קדישין, דקיימין בקיומא דנשיקין (עלאין), דהא מאינון נשיקין נפקא אורא דרוחא לקיומא דנפשא, לכל אינון נשמתין עלאין דאתייהיבו בבני נשא, וההוא רזא דכתיב (דברים ח ג) כי על כל מוצא פי יהו"ה יחיה האדם, בגין דבהאי היכלא קיימין כל נשמתין וכל רוחין, דזמינין לנחתא בבני נשא, מיומא דאתברי עלמא, ועל דא היכלא דא נקטא כל אינון

נשמתי דנפקין מההוא נהר דנגיד ונפיק, ובגין דא היכלא דא לא קיימא לעלמין בריקנייא. ומיומא דאתחרב בי מקדשא לא עאלו הכא נשמתי אחרנין, וכד יסתימון אלין, היכלא קיימא בריקנייא, ויתפקד מלעילא, וכדין ייתי מלכא משיחא, ואתער היכלא דא לעילא, ויתער היכלא לתתא. וברזא דהיכלא דא כתיב, (שיר ד ה) שני שדיך כשני עפרים וגומר, בגין דבהיכלא דא ההוא רוחא דקאמרן וההוא חיוותא, אפיק תרין נהורין כלילין דא בדא מתקשרן דא בדא, ואקרון א"ל שד"י, אלין אקרון שד"י, וא"ל דלתתא, מתחברן דא בדא ואעיל דא בדא, ואקרי א"ל שד"י, בגין דנפק מכללא דאלין שדים. והאי א"ל דאיהו מסטרא דימינא, נטיל מאתר דא כל אינון רחמין, דקיימי לאתזנא ההוא היכלא דלתתא דאקרי זכותא, על שמא דהאי רוחא דביה דקאמרן, האי שד"י יניק לכל אינון תתאין ולכל אינון היכלין, ולכל אינון דלבר דקיימי מסטרא דא דאקרון יתדות המשכן, כמה דאוקימנא, ועל דא אקרי שד"י בגין דמספקא מזונא לכלהו תתאין, כמה דאיהו מקבלא מסטרא דימינא. מהכא נפקי אינון נהורין דאקרון להט החרב המתהפכת, בגין דמתהפכא לכמה גוונין, והא אוקימנא דאלין מתערי דינא בשליחותא דלעילא, ואינון בעלמא

זוהר חלק ב דף רנ"ב

מסטר שמאלא. כד אתפרש (ס"א אתפשט) רוחא דא, ובטש לאפקא נהורין לכל סטרין, כאינון שדים דרמאן חלבא לכל סטר, הכי נמי מהאי רוחא נפקי לכל סטר, ואפיקו חד חיוותא אחרא די ממנא על אלין דאקרו להט החרב המתהפכת. ודא אקרי שבע, והאי איהו דממנא על עלמא, בזמנא די ממנא כפנא על עלמא ואתדן ביה, כדין האי חיוותא אתפקדא על עלמא, ואפיק רוחא דמזונא לכל אינון בני מהימנותא, דלא ימותון בכפנא, וסעיד לבייהו, בגין דהא מסטרא אחרא כד שלטא כפנא בעלמא, נפקי מהאי סטרא תרין רוחין מסאבין, ואקרון שוד וכפן, ודא איהו רזא (איוב ה כב) לשוד ולכפן תשחק, בגין דאלין קיימין בעלמא, ועבדין לון לבני נשא קטרוגא, חד ההוא דקא משדר להו כפנא ומייתי, וחד דקא אכלי בני נשא ולא שבעין, בגין דהא רוחא בישא שלטא בעלמא. חיוותא דא אפיק חד ניצוצא, דקא נפיק מניצוצו דתרין ניצוצין דאמרן, דאינון מתהפכן לכמה גוונין, והאי ניצוצא אקרי שרפים, והאי אחיד בהון ולהיט לון. בהיכלא דא אית תרין ממנן נהורין, דקיימין על אלף ורבוא רבבן דאקרון גפנים, ואלף ורבוא רבבן דאקרון רמונים, וכלהו קיימין בחביבותא, ואלין אינון דאעלי רחימותא בין ישראל לתתא, וקודשא בריך הוא לעילא, וכלהו מתערי רחימותא, וקיימן ברחימו, וכד אתער רחימו מתתא לעילא ומעילא לתתא, כדין אתמלייא היכלא, (אתרבא דא בדא), מכמה טבין, מכמה חסדין, מכמה רחמין, וכדין רחימו דלתתא גו רחימו עלאה, אתדבק דא בדא. מהכא נפקי תרין ממנן ואקרון אהבה על שמא דהיכלא, ואלין קיימין לאשגחא על כל אינון דמיחדי יחודא דמאריהון ברחימו, ומסרי נפשיהו עליה ברחימו, וסלקי ואסהידו לעילא. וכל אינון דעבדי חסד בעלמא, אינון חסדין סלקין ועאלין גו האי היכלא, ומתעטרי תמן, וסלקי לאתעטרא גו אהבה עלאה, ועל דא כתיב (תהלים קח ה) כי גדול מעל שמים חסדך, בהיכלא דא כתיב (שיר ח ז) מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה וגומר:

היכל רצון, תפארת:

היכלא שתיתאה, דא הוא היכלא דאקרי היכלא דרצון, דאיהו רעוא, דאקרי מוצא פי יהו"ה, חדוה דאתדבקתא דכלא, והכא איהו רעוא דרעוין, ברזא דכתיב (שיר ד ג) כחוט השני שפתותיך, רעוא דכל נשמתי, דנפקי מההוא מוצא פי יהו"ה. האי היכלא היכלא דרעוא, דקיימן הכא כל שאלתיך וכל בעותיך דעלמא, בגין דרעוא דכל רעוין, כד נשיקין אשתכחו, ברזא דכתיב (בראשית כט יא) וישק יעקב לרחל, וכדין כד נשיק דא לדא, כדין אקרי עת רצון, בגין דהא כדין

שלימו אשתכח, וכל אנפין נהירין, וכד צלותין סלקין, כדין איהו עת רצון לאשתכחא, ועל דא כתיב (תהלים סט יד) ואני תפלתי לך יהו"ה עת רצון, דאיהו חבורא דא עם דא. בהיכלא דא קיימן שית פתחין, ארבע פתחין לארבע סטרין דעלמא, וחד לעילא וחד לתתא, באלין פתחין אתמנא חד רוחא, דאיהו רב על כלהו די ממנן בכל אלין פתחין, ורזיא"ל שמייה, והאי אתמנא ואתפקד בכל אינון רזין עלאין דפומא לפומא ממלון, דנשקין דא לדא ברחימו דרחימותא. רזין אלין לא קיימן לגלאה, אבל כד תרעין אתפתחו, כדין ידעין כלהו היכלין וכל אינון רוחין וכל אינון משיריין, דהא תרעי דרצון אתפתחו, ולא עאלין באלין תרעין אלא רעוי דצלותין, רעוי דשבחא, רעוי דנשמתיין קדישין עלאין. האי איהו היכלא דמשה, בהאי היכלא אתכניש משה ברחימו ונשיק נשיקין. בהאי היכלא (שמות יט יט) משה ידבר והאלהים יעננו בקול, כד אתדבקו נשיקין בנשיקין.

זוהר חלק ב דף רנד/א

דא עם דא, ועל דא כתיב (שיר א ב) ישקני מנשיקות פיהו וגומר, לית נשיקין דחזוהו ורחימותא, אלא כד מתדבקן דא בדא, פומא בפומא, רוחא ברוחא, דכדין רוואן דא עם דא, בתפנוקין דכלא ובחזוהו, מנהירו עלאה. תא חזי, משה ידבר, דכתיב (שיר ד א) הנך יפה רעיתי, וכתיב (שם ג) כחוט השני שפתותיך, והאלהים יעננו בקול, דכתיב (שם א טז) הנך יפה דודי אף נעים, וכתיב (שם ה יג) שפתותיו שושנים נוטפות מור עובר. האי רוחא, אתמסרו בידיה, כל רזין דאינון נשמתיין עלאין, דמתערי תיאובתא דרחימו דעילא ותתא כחדא, אינון נשמתיין עלאין, כגון רבי עקיבא וחברוי, דאלין לא אתקריבו לאסתחאה בנהר דינור, כמה דשאר נשמתיין אסתחין תמן ועברו ביה, והא אוקימנא. (תא חזי), רוחא דא, אפיק תריסר נהורין, וכלהו קיימי ברזא דתחות האי רוחא, בארבע סטרין דעלמא קיימין ארבע נהורין עלאין, דשלטין לארבע סטרין. בסטרא דדרום, קיימא חד נהורא עלאה ימינא דכל עלמא, דהא מניה שראן ישראל לאתאחדא ברזא דמהימנותא, ואיהו מיכאל רב חילא דנהורא עלאה, דנחתא מסטרא דדרום, דתמן נהורא קיימא בתוקפיה. האי מיכאל נהורא ימינא, אפטרופוסא רבא דישראל, בגין דכד סטרא אחרא קיימא לאסטאה עלייהו דישראל, כדין מיכאל טען עמיה, ואתעביד סניגורייתא עלייהו דישראל, ואשתזבן מההוא קטיגורייתא דמארי בעלי דבבו דישראל, בר בזמנא דאיחרב ירושלם, דהא כדין אתגברו חובין ומיכאל לא יכיל בהדיה דסטרא אחרא, דטענתיה דמיכאל תבירא עלייהו דישראל, וכדין (איכה ב ג) השיב אחור ימינו מפני אויב. בסטרא דצפון קיימא נהורא אחרא, דהא איהו קיימא לנטלא (ס"א, לבטלא) דינא מבי היכלא רביעאה, ויהב לממנא דפתחא, דבההוא פתחא קיימן ממנן אחרן דאינון דבסטר מסאבא, מחכאן לההוא ממנא ונטלי דינא, ולזמנין דהאי נהורא דבסטרא דצפון, איהו עביד דינא, ולא יתמסר בידא דסטרא אחרא, בגין דכל דינין דאתעבידו ביה אית לון אסוותא, וקודשא בריך הוא עביד חסד באינון אתרי. גבריא"ל איהו האי נהורא דבסטרא דצפון, ובכל אתר דאיהו מחי, שרי ביה חסד, בגין דגבריא"ל בתרין סטרין, כליל בתרווייהו, ועל דא מחייתא ואסוותא ביה, בסטרא דא קיימא רזא דכתיב (דברים ח ה) כי כאשר ייסר איש את בנו יהו"ה אלהיך מיסרך, ואלין יסורין דרחימותא, דכלילן בסטרא דא ובסטרא דא. בסטרא דמזרח קיימא נהורא אחרא, דאיהו קיימא בכל מילי דאסוותא, למיעל קמיה מאריה כל אינון דאתנשיין בבי מרעייהו, ולקרבא זמנין וקצין לאינון מרעין דאשתלימו מהימנותייהו, ואסחר עלמא בכל יומא ויומא, בגין לאשלמא אסוותא בפקודא דמאריה, והאי נהורא רפא"ל שמייה, ואף על גב דהא אוקימנא ליה לסטרא אחרא. ודא אחיד לסטרא דא, ולסטרא דא, לסטרא דמיכאל"ל, ולסטרא דגבריא"ל. והאי איהו ממנא בשעתא דאתדן בר נש בהיכלא רביעאה לחיים, כדין איהו אקדים באסוותא, והאי אסוותא מגו דחיקו נפקא, בגין דמתרין סטרין נפקא, והאי דחיקו אתייתא מגו סטר שמאלא, ואסוותא מגו סטר ימינא, ועל דא ההוא מרע כד אתייתא ליה

אסוותא, מגו דחיקו סגיא אתיאי ליה. והכי הוא מסטרא דמערב, ואף על גב דאמרן דרפאל בסטר מזרח, ואוקמוה בסטר דא דמערב, אסוותא וחיינן לאו איהו אלא מסטר מזרח, דהא מתמן אתמשכאן חיינן לתתא. (ובהאי סטרא דמערב), נהורא חד ונוריא"ל שמיה, ואיהו אוריא"ל, ודא איהו כליל מכלהו, וקיימא שליחא בכלא, ואית ליה תלת סטרינן, אבל תרינן אינון, בגין דכל חד מאלין כליל בחבריה.

זוהר חלק ב דף רנד/ב

דאינון ארבע יסודין תתאין, מאינון ארבע יסודי עלמא עלאין על כלא, ובגין דכלהו מתקשרן דא בדא, רמז קרא ואמר (שיר ו יא) אל גנת אגוז ירדתי לראות. אינון תריסר נהורין, קיימין בההוא רוחא דקאמרן, וההוא רוחא עליהו בשלימו, אלין ארבע נהורין עלאין, אית תחותייהו תמנייא אחרנין, למהוי בשלימו, ובכלהו שלימו חד, (ס"א ירדתי לראות, אלין ארבע נהורין עלאין, אית תחותייהו תמנייא אחרנין, ואינון תריסר נהורין דקיימין תחות ההוא רוחא דקאמרן, וההוא רוחא עליהו בשלימו, למהוי בכלהו שלימו חד), וכד מתפרשין כלהו, אינון תלת לכל סטר. אלין ארבע סמכין, קיימין לסלקא ולא תאחדא האי היכלא לעילא, באתר דאקרי שמים, לאתחברא נשיקין אלין באלין כחדא. תחות אלין כמה דרגין לדרגין, כלהו נפקי מנייהו מאלין יסודין תתאין, מנייהו מסטרא דמיא, ומנייהו מסטרא דאשא, ומנייהו מסטרא דרוחא, ומנייהו מסטרא דעפרא. כגוונא דא תנינון, ארבעה נכנסו לפרדס, וכלהו אתברירו לדוכתא דא, לאלין ארבע יסודי, וכל חד וחד אתקשר בדוכתיה, דא בסטרא דאשא, ודא בסטרא דמיא, ודא בסטרא דרוחא, ודא בסטרא דעפרא, וכלהו אטבעו ביסודא דיליה כמה דעאלו, בר ההוא שלימא חסידא דאתיאי בסטרא דימינא, ואתדבק בימינא וסליק לעילא. וכד מטא להאי אתר דאקרי היכל אהבה, אתדבק ביה ברעו דלבא, אמר, האי היכלא, צריכא איהו לדבקה ליה בהיכלא דלעילא באהבה רבה, כדין אשתלים ברזא דמהימנותא, ואיהו סליק ואשלים אהבה זוטא באהבה רבא כדקא חזי, ועל דא מית באהבה, ונפק נשמתיה בהאי קרא ואהבת, זכאה חולקיה. כל אינון אחרנין, נחתו לתתא כל חד וחד, ואתענשו בההוא יסודא דנחת לתתא. אלישע נחת לתתא בסטר שמאלא דאיהו אשא, ונחית ביה ולא סליק, ואערע בההוא סטרא אחרא דאקרי אל אחר, ואתמנע מניה תשובה, ואתתרך בגין דאתדבק ביה, ועל דא אקרי אחר, ואוקימנא. בן עזאי, נחית ביסודא דעפרא, ועד לא מטא לאוקידו דעפרא, דמטי לההוא סטר אחרא, אטבע בההוא עפרא ומית, ועל דא כתיב (הכלים קיז טו) יקר בעיני יהו"ה המותה לחסידיו. בן זומא, נחית ביסודא דרוחא, ואערע ברוחא אחרא, דמטא לסטר מסאבא דאקרי פגע רע, ובגין כך פגע ביה, ולא אתיישב ביה. וכלהו לא אשתזבן מעונשא, ועל דא אמר שלמה (קהלת ח יד) יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים, בגין דאלין נחתו בדרגין אלין, ואתענשו. תא חזי, בגין דרבי עקיבא סליק לעילא כדקא יאות, עאל בשלם ונפק בשלם, דוד שאיל שאלתא, ולא אתפרש, דכתיב (תהלים יז יד) ממתים ידך יהו"ה ממתים מחלד חלקם בחיים, תוהא על מה דא אלין דאתקטלו כקטולי עלמא, צדיקיא זכאין דלא חאבו חובה בגין דיתענשו. תא חזי, ממתים ידך יהו"ה, ממתים מחלד חלקם בחיים, הכא איהו תרי סטרי, ידך יהו"ה, וחלד, ידך יהו"ה, דא קודשא בריך הוא, דנשמתא אתכניש לגביה, ממתים מחלד, דא סטרא אחרא, דגופא איהו שלטא עלוי, דכתיב (ישעיה לח יא) לא אביט אדם עוד עם יושבי חדל. תא חזי, נשמתא דאלין, לאשלמותא דרוחא קדישא, דלהון עשרה רוחין מתתא כדקא יאות, וגופא דילהון יתמסר למלכו חייבא, כל חד נטיל חולקיה, ברזא דקרבנין. ותא חזי, רישא שירותא דמהימנותא, גו מחשבה, בטש בוצינא דקרדינותא, וסליק גו מחשבה, ואפיק ניצוצין, נציצין זריק לתלת מאה ועשרין עיבר, ובריר פסולת מגו מחשבה, ואתבריר. אוף הכי, כגוונא דא סליק במחשבה, כמה דאתברר

ביה פסולת (ס"א ואתבריר, אוף הכי אלין, בהו אשתלים מאן דאצטריך, ודאי כך סליק במחשבה, וכלא) ויתברר אלין, די בהו אשתלים מאן דאצטריך, ודאי כד סליק במחשבה סליק, וכלא

זוהר חלק ב דף רנה/א

כמה דאצטריך, חידו מסטרא דא, ועציבו מסטרא דא. כתיב (קהלת ח טו) ושבתתי אני את השמחה אשר אין טוב לאדם תחת השמש כי אם לאכול ולשתות ולשמחה והוא ילונו בעמלו ימי חייו אשר נתן לו האלהים תחת השמש, ושבתתי אני את השמחה, וכי שלמה מלכא משבח דא. אלא ושבתתי אני את השמחה, דא חדוותא דמלכא קדישא בזמנא דאיהו שלטא, בשבתא וביומין טבין, דמכל עובדין טבין דבר נש עביד, אין טוב לאדם תחת השמש, כי אם לאכול ולשתות, ולאחזאה חדוותא בההוא סטרא, בגין דיהא ליה חולקא לעלמא דאתי. והוא ילונו בעמלו, מאן, דא קודשא בריך הוא, הוא ילונו, ויהך עמיה לאעלא ליה לעלמא דאתי. דבר אחר, והוא ילונו, מאן הוא, ההוא בר נש דאכיל ושתי וחד, כל מאי דאפיק למיכל ולמשתתי, הוא ילונו לקודשא בריך הוא בהלואה, ואיהו יהיב ליה כפלי כפלים, מכל מה דאפיק בהאי. בתרין אלין אוזיף בר נש לקודשא בריך הוא, כד חייס ליה למסכנא, וכד אפיק בשבתי וזמני, דהא כלא אוזיף לקודשא בריך הוא, כמה דאת אמר (משלי יט יז) מלוה יהו"ה חונן דל וגמולו ישלם לו. ובגין כך, דא שמחה, ודא עציבו, דא חיים, ודא מות, דא טוב, ודא רע, דא גן עדן, ודא גיהנם, וכלא דא בהפוכא דדא. ועל דא גופא דילהון הוה בעציבו, ונשמטא בחדוה, וכד הוו אלין עשרה דאקרון הרוגי מלכות, הרוגים הוו מסטרא אחרא, ואשלימו אתר אחרא דקדושה, ובגין כך, כלא גלי קמי קודשא בריך הוא, ואתעביד כדקא יאות. בהיכלא דא קיימין אינון תריסר, ארבע אלין לעילא, ותמניא עמהון, בגין דכל חד, נטיל עמיה תרין, כמה דאיהו סדורא (דתריסר דגלים, בד"א) דדגלים, וכן בסדורא דלתתא, עד סוף דכל דרגין. בהיכלא דא, עאלין כל אינון צלותין, וכל אינון רעוין דשבחין דאתעבידו ברחימו, וכד עאלין בהאי היכלא, כלהו מתדבקן ביה (בקודשא בריך הוא), ובכל יומא ובכל זמנא דנשיקין אתחברו, כדין איהו זמנא דקודשא בריך הוא אשתעשע בנשמתיין דצדיקייא, ומהו השעשוע, דמתערין אינון נשיקין, ואינון אקדימו לההוא ענוגא, ועל דא כתיב (ישעיה נח יד) אז תתענג על יהו"ה, ואוקימנא. היכלא דא, כללא דכל אינון היכלין תתאין, כלהו כלילן בהאי היכלא:

היכלא קדמאה, דתמן קיימא ההוא רוחא דקאמרן, וכל אינון חיוון דביה, אסתמיך בתרין סמכין לסטר מזרח, ובתרין סמכין לסטר דרום, ובתרין סמכין לסטר מערב, ובתרין סמכין לסטר צפון, ואינון תמניא, ואלין אקרון יתדות המשכן, וקיימי לבר. כד מלכא עלאה אתי, נטלי אינון יתדות, ואתערקן מאתרייהו אינון מיתרים, דאינון תמניא אחרנין, בר מאינון יתדות דקא אמרן, וההוא רוחא קדמאה די בגו היכלא דא, קדים ועאל ואתכליל בגו ההוא רוחא תניינא דביה. אינון תרין סמכין דלסטר מזרח, אינון קרעיא"ל, דאתמנא לבר על תריסר אלפי ממנן, דכלהו אקרון יתדות המשכן, דא לימינא, לשמאלא שמעיא"ל, ואתמנא על תריסר אלפי ממנן אחרנין, וכלהו יתדות כדקאמרן. (אינון ממנן אחרנין) סמכין דאתמנן לסטר דרום, חד סעדיא"ל, וחד סטריא"ל (נ"א סעריהא"ל) כל חד וחד על תריסר אלפין ממנן אחרנין, אלין לא אתעדון משולטנהון לעלמין. אלין כלהו ממנן על קיומא דעלמא, אלין אינון דקיימן בקיומא דאינון דאתנסיבו, דשקלי במתקלא דכורין ונוקבין דא עם דא, (ס"א אלין אינון דתקלי במתקלא דכורין ונוקבין לאתנסבא דא עם דא), אלין אקרון מאזנים, על דא כתיב (תהלים סב י) במאזנים לעלות, ולא אינון דכתיב בהו (ויקרא יט לו) מאזני צדק, דקאמרן. כל אינון דשקילין דא עם דא, ולא שקיל דא יתיר מן דא, סלקין ואתחברן כחדא, ואינון חבורא

זוהר חלק ב דף רנה/ב

דדכר ונוקבא כחדא, ועל דא במאזנים לעלות, ואף על גב דלזמנין מסתייעא מלתא, ושקיל דא יתיר מן דא, סלקין ומתחברן כחדא, והא אוקימנא. אינון תרין סמכין דלסטר צפון, פתחיא"ל, עטריא"ל, וממנן כל חד וחד על תריסר אלפין ממנן אחרנין, ואינון יתדות המשכן, באלין אחרנין דקאמרן. אינון ממנן תרין סמכין אחרנין דלסטר מערב, אינון פדתיא"ל תומיהא"ל, ואתמנון כל חד על תריסר אלפי ממנן אחרנין, וכלהו יתדות המשכן כדקאמרן. אלין אינון אושדי דמעין, על כל אינון דמתרכי נשיהון קמייתא, בגין דאינון שבע ברכאן דאתמסרו לה, אתעדן, ולא אתקיימו, בגין דאתתרכא, ולא אתדבקו בעלה ואתתא כחדא, ועל דא כלהו אושדי דמעין, דאחזי תירוכין, דאינון שבע ברכאן, כמה דאתעדו מאתר אחרא, כדין בההיא שעתא קלא נפק ואמר (ישעיה נ א) אי זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה:

היכלא תניינא דקא אמרן, דכליל להיכלא קדמאה לאתייחדא ביה, וכל אינון חיוון, הכי נמי אית ליה תמנייא סמכין כקדמאי, וכולהו ממנן כל חד וחד על תריסר אלפי ממנן אחרנין כאלין קדמאי כדקאמרן, תרין סמכין אינון לסטר מזרח, תרין סמכין לסטר דרום, ותרין סמכין לסטר צפון, ותרין סמכין לסטר מערב. אלין תרין סמכין דלסטר מזרח, יהדניא"ל, גזורי"ה, תריסר אלפי ממנן לכל חד, וכלהו יתדות. אינון תרין סמכין דלסטר דרום, אהריא"ל, ברהיא"ל, כל חד וחד אינון על תריסר אלפין כדקמאי. אלין ממנן על משבר, ונטלי אינון קלי דנשין, ומנחן לון קמי ההוא היכלא, וכד ההוא סטרא אחרא אתי לקטרגא בהאי שעתא, דאיהו שעתא דסכנה, קיימי אלין ואעלין הני קלי לממנא דעל פתחא, ולא יכיל ההוא סטרא אחרא לקטרגא, ולזמנין דקדים ההוא סטרא אחרא ועאל וקטריג, ויכיל לנזקאה. אלין תרין סמכין דלסטר צפון, חלחליא"ל (ס"א סלסליא"ל), קרספיהא"ל, אינון ממנן כל חד על תריסר אלפין אחרנין. דלסטר מערב אינון, סוגדי"ה (ס"א סוגריא"א), גדרי"ה, ואלין על תריסר אלפי אחרנין. ואלין ממנן על ההוא דמא דברית, כד אתגזר ההוא ולדא לתמניא יומין, ואלין נטלי ההוא דמא ומנחן ליה קמי היכלא, וכד רוגזא אתער בעלמא, אשגח קודשא בריך הוא על ההוא דמא, ולא אתייהיב לההוא סטרא אחרא רשו לאעלא תמן. תא חזי, בזמנא דאתגזר ההוא בר נש לתמניא יומין, ושראת עליה שבת מלכות קדישא, ההיא ערלה דגזרין ושדאן לה לבר, כדין קיימא ההוא סטרא אחרא, וחמא דהאי איהו חולקיה מקרבנא דא, כדין אתבר ולא יכיל לשלטאה ולקטרגא עלוי, וסליק ואתעבד סניגוריאי על ישראל, קמי קודשא בריך הוא:

היכלא תליתאה, היכלא דא דקיימא לאכללא ולייחדא ביה ההוא היכלא תניינא, וההוא רוחא וכל אינון חיוון דביה, כלהו כלילן ואתייחדן דא בדא, ואינון חד רוחא דכליל דא בדא, הכי נמי אית ליה תמניא סמכין לארבע סטרין דעלמא, וכלהו אקרון יתדות המשכן. תרין סמכין דלסטר דרום, אינון שכניא"ל, עזוזי"ה, תרין סמכין דלסטר מזרח, יהודי"ה עזריא"ל, ואלין קיימי כל חד וחד, על י"ב אלפי ממנן אחרנין, וכלהו אקרון יתדות המשכן. ואלין אתמנון על ההוא הבל דתנוקות דלעאן באורייתא לקיימא עלמא, ואלין נטלו ההוא הבל וסלקי ליה לעילא, וכל הבל והבל דאינון תנוקות דלעאן באורייתא לקיימא עלמא, אתעביד מניה רוחא חדא, וסלקא ההוא רוחא לעילא, ואתעטר בעטרא קדישא, ואתמנא נטורא דעלמא, וכן כלהו. תרין סמכין דאינון לסטר צפון, עזפיא"ל, קטטריהא"ל, ואינון ממנן

על תריסר אלפי ממנן אחרנין, כל חד וחד כדקאמרן, תרין סמכין דלסטר מערב, אינון עססני"ה, אדירירי"ה, ואלין ממנן על תריסר אלפין ממנן אחרנין, כל חד וחד כדקאמרן. אלין אתמנון לאכרזא בכל רקיעין, לכל אינון דמעברין בנייהו מאורייתא, וסלקין לון דלא ילעון בה, כדין נפקי כל הני ממנן ומכרזי ואמרי, ווי לפלניא דאעבר בריה מאורייתא, ווי ליה דקא אתאביד מעלמא דין ומעלמא דאתי:

היכלא רביעאה, היכלא דא היכלא דקיימא בנהירו יתיר, היכלא דא סחרין ליה תלתין ותרין יתדות עלאין, וחמש מאה אלף אחרנין דממנן תחות אלין, וארבע אחרנין עלאין על כלהו, וכלהו יתדות דהיכלא דא, אלין ארבע אינון, חסדיהא"ל, קסירי"ה (נ"א קסדי"ה), קדומי"ה, דהריא"ל, אלין ארבע ממנן על כלהו, וכלהו אחרנין, כלהו ממנן תחותייהו. ועל ידא דאלין אתיידע דינא למעבד בעלמא, ועל אלין כתיב (דניאל ד יד) ומאמר קדישין שאלתא, להני ארבע אתיין כל אינון חיילין די ממנן על דינא, לשאלא היך אתגזר דינא בעלמא, כל אינון דינין דלא אתייהבו בפתקין, לקיומא דעלמא, ועל דא כלהו אתיין לשאלא, ובגין כך כלהו ממנן על דא. אינון תלתין ותרין אחרנין, אינון ממנן על כל אינון דלעאן באורייתא תדיר, ולא פסקי ביממא ובליליא, ואלין אחרנין כלהו דתחותייהו, אינון ממנן על כל אינון דקבעין זמנין ידיעאן לאורייתא, ועל דא אינון ממנן כלהו, ולאענשא כלהו לכל אינון דיכלי לאשתדלא באורייתא, ולא משתדלי:

היכלא חמישאה, היכלא דא, קיימין ביה תלת מאה ושתיין וחמש ממנן, כחושבן ימי שתא, ועילא מנייהו ארבע סמכין עלאין על כלהו, ואלין אינון קרשיהא"ל, סרטיהא"ל, עסירי"ה, קדמיא"ל, ואלין אקרון יתדות דהיכלא דא. אלין אתמנון לבדחא עלמא, (אלין) כד נשמתא אתוספת מערב שבת לערב שבת, ואיהי נפקת, כד איהי נפקת, נפקין אלין עמה, ומעברי מישראל כל עציבו, וכל יגיעו, וכל מרירו דנפשא, וכל רוגזא דעלמא, ואלין אינון בדיחי עלמא. כל אינון דלתתא מאלין ארבעה, כלהו אתמנון לאעברא דינא מאינון מארי דדינא, ומאינון דטרדי לון בגיהנם, דיסלקון דינא מנייהו, ועל דא, כל אלין יתדות כלהו קיימי בחדוה ומחדוה נפקי, וכלהו היכלין קיימי לאתעטרא לעילא, כמה דאתמר:

היכלא שתיתאה, היכלא דא היכלא דקיימא על כל היכלין תתאין, בהאי מאה אחרנין דקיימאן לבר, דאקרון יתדות כאינון אחרנין, ואינון מאה לסטר ימינא, ומאה אחרנין לסטר שמאלא. תרין ממנן עלאין לסטר ימינא, ותרין ממנן אחרנין עלאין לסטר שמאלא, אלין דימינא אינון, מלכיא"ל, שמעיהא"ל, ואלין דשמאלא, אקרון מסרסני"ה צפצפי"ה, אלין אינון יתדות עלאין, מימינא ומשמאלא. ואלין אינון קיימי וזמינין בעלמא, בההוא זמנא דצדיקא מטא זמניה לאסתלקא מעלמא, ואתייהב רשו לסטרא אחרא, אלין ארבע קיימי לאתעתדא תמן, בגין דתפוק נשמתיה בנשיקה, ולא תצטער בשולטנו דסטרא אחרא, זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי, דמאריהון אקדים עלייהו שולטניהון, למהוי נטירן בעלמא דין ובעלמא דאתי. מהיכלא דא, שראן כל רזין וכל דרגין עלאין ותתאין לאתחברא, בגין דישתכח כלא עילא ותתא בשלימו, למהוי כלא חד וחבורא חד, לאתייחדא שמא קדישא כדקא יאות, ולאשתלמא לאנהרא נגידו עלאה בתתאה, (נ"א לנגדא נהירו עלאה לתתא), ונהירו דבוצינין כחד, (ס"א ונהרי בוצינין כלהו כחדא) דלא תעדי דא מן דא, וכדין נגיד ואתמשך מאן דאתמשך, דלא אתיידע ולא אתגלייא, בגין דיתקרב (נ"א דיתקדש),

זוהר חלק ב דף רנו/ב

ויתייחד דא עם דא, למהוי כלא ביחודא שלים כדקא יאות. זכאה חולקיה, מאן דידע ברזין דמאריה, לאשתמודעא ליה כדקא יאות, דהא אינון אכלין חולקיהון בעלמא דין, ובעלמא דאתי, על דא כתיב (ישעיה סה יג) הנה עבדי יאכלו. זכאין אינון צדיקיא דמשתדלי באורייתא יממא ולילי, בגין דאינון ידעי אורחוי דקודשא בריך הוא, וידעי ליחדא יחודא קדישא כדקא יאות, דכל דידע ליחדא שמא קדישא בשלימו כדקא חזי, זכאה איהו בעלמא דין ובעלמא דאתי. קשורא דכל הני היכלין, הכא מתקשרן, (יעקב קשירו דכל מהימנותא), רוחא דקיימא לקבלא רוחא דאיהו לתתא, והאי רוחא דאיהו לעילא, קיימא לקבלא רוח עילאה דכל רוחין קיימין ביה, דא איהו יעקב דאיהו רוח אמצעיתא דכל רוחין, ואיהו נטיל האי היכלא שתימאה באינון נשיקין, לאתדבקא רוחא ברוחא, כמה דאת אמר (שיר א ב) ישקני מנשיקות פיהו, וכל נשיקה איהו (ס"א), הכא קשירו דכל מהימנותא, יעקב דאיהו רוח אמצעיתא דכל רוחין, איהו נטיל האי היכלא שתימאה באינון נשיקין), לאתדבקא רוחא ברוחא, תתאה בעלאה, ובאלין נשיקין אסתלק רוחא דלתתא לאתדבקא ברוחא דלעילא, וכד מתדבקן רוחא ברוחא, כדין רוחא עלאה סתימאה שארי על האי רוחא דאמצעיתא, ועד לא אתער לאתדבקא רוחא ברוחא, רוחא עלאה לא שרייא על רוחא דאמצעיתא. ורזא דא, כד אתאחיד רוחא ברוחא, כדין שראן נשיקין לאתחברא, ומתערין שאר שייפין בתיאובתא, ורוחא דא מתדבקא בדא, וכדין שייפין כלהו מתערי אלין באלין, לאתקשרא שייפא בשייפיה. ואי תימא מאן אתער, שייפי תתאי או שייפי עלאי, שייפי תתאי מתערי תדיר לגבי עלאי, מאן דאיהו בחשוכא, תאיב תדיר למהוי בנהורא, שלהובא אוכמא דלתתא, אתער תדיר לגבי שלהובא חוורא דלעילא, בגין לאתדבקא ביה ולמשרי תחותיה, ורזא דא (תהלים פג ב) אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל. כד נטיל יעקב האי היכלא שתימאה, כדין אקרי בשמא קדישא עלאה שלימא ויהו"ה, ואי תימא שלימא דכלא, לאו הכי, אלא כד אשתלימו כלהו היכלין אלין באלין, כדין אקרי כלא בשמא שלים, יהו"ה אלהים, ודא הוא שמא שלים מכלא, ועד לא אתחברו דא עם דא היכלין בהיכלין, לא אקרי בשמא שלימא דא, וכד מתחברן כחדא אלין באלין, כדין אשתלים כלא מעילא ותתא, ונהירו דעילא מלעילא נחתא ושרייא על כלא, ואתקשר כלא כחדא, (למהוי כלא כחדא) למהוי כלא חד. ורזא דמלה, יעקב נטיל ארבע נשין, וכליל לון בגויה, ואף על גב דאוקימנא להאי מלה ברזא אחרא, דאיהו קיימא בין תרין עלמין, ורזא דכלא, כד יעקב נטיל האי היכלא דאיהו שתימאה, נטיל וכליל בגויה כל אינון ארבע נשין, ארבע מלאכין, וכלהו דבקי בהיכלא דא, אלין אינון ארבע רישי נהרין, דכתיב (בראשית ב י) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים, אלין ארבע רישינ, אינון ארבע נשין דנטיל לון יעקב, ונטיל היכלא דא, וכדין אקרי האי היכלא ויהו"ה, כד איהו לטב, כמה דאת אמר (שמות יג כא) ויהו"ה הולך לפניו יום, (בראשית יח יז) ויהו"ה אמר המכסה אני מאברהם. וכד אתחבר יצחק, בהיכלא דבי דינא דאקרי זכות"א, כדין אקרי כלא ויהו"ה, לאענשא לחייביא, כמה דאת אמר (שם יט כד) ויהו"ה המטיר על סדום וגומר, וכלא ברזא חדא כדקא יאות. וכד יעקב נטיל היכלא דא, כדין אקרי כלא רצון שלום, (וסימניך (אסתר ב טו) ובהגיע תור אסתר), ודא הוא עת רצון. ומכאן ולהלאה, שראן היכלין לאתחברא ולאתקשרא אלין באלין, ואף על גב דתנינן דרומית מזרחית, וכלא איהו כחדא, הכא איהו רוחא ברוחא, דבקותא חדא. מכאן שרי אברהם דאיהו ימינא דאקרי אהבה (רבה דקאמרן, ואיהו נטיל היכלא דאקרי אהבה), כדין (יחזקאל טז ז) שדים נכונו, ואתמליין מכל טוב, לספקא ולאזנא כלא מהכא, וכד אלין שדים נכונו, ואתמליין מגו רחימו עלאה, כדין אקרי היכלא דא אל שד"י כדקאמרן, ובהאי אסתפק כל

עלמא כד אתברי, דהא כד אתברי עלמא, לא יכיל למיקם בקיומא, ולא הוה קאים, עד דאתגלי היכלא דא דנטיל אברהם, וכד אתגלי אברהם בהאי היכלא, (נ"א, כדי לעלמא דיהא ספוקא וכו') כדין אמר לעלמא די, הא ספוקא לאתזנא מניה עלמא ולא תקיימא, ובגין כך א"ל שד"י אקרי, אל שדי לכלא ביה לאתזנא מיניה. תא חזי, היכלא דא זמין קודשא בריך הוא למליא ליה (ביה), ולא תקנא ליה לזמנא דאתי, דכתיב (ישעיה סו יא) למען תינקו ושבעתם משד תנחמיה, למען תמוצו והתענגתם מזיו כבודה, שד תנחמיה וזיו כבודה, כלא איהו בהאי היכלא, וכדין בההוא זמנא כתיב (בראשית כא ז) מי מלל לאברהם הניקה בנים שרה, דהא יניקא תליא ביה באברהם. יצחק דאיהו שמאלא דקודשא בריך הוא, אתר דמניה מתערין כל דינין דעלמא, ואיהו דרועא דשמאלא, שירותא דכל דינין, וכל דינין מתערי מתמן, האי איהו נטיל ואחיד ההוא היכלא דאקרי זכותא, לאתחברא דינא בדינא, ולמהוי כלא קשורא חדא, בגין דהאי איהו דינא דלעילא, ורשימין דדינין קיימין ביה. והכא אתרשים שמא קדישא, דאקרי אלהי"ם, בגין דאית אלהים חיים, דאיהו לעילא לעילא סתים מכלא, ואית אלהים דאיהו בי דינא דלעילא, ואלהים דאיהו בי דינא דלתתא, דהא הוא דכתיב (תהלים נח יב) אך יש אלהים שופטים בארץ, אלהים עלאה רזא דאלהים חיים כליל לאלין דלתתא, וכלא איהו חד. בהאי היכלא אתער יצחק, וכלהו שבעין ותריין נהורין דכלילין ביה, דמנייהו אתגזרו כל דינין דעלמא דלתתא, דכתיב (דניאל ד יד) בגזרת עירין פתגמא, ואמאי אקרו עירין, אלא בגין דכלהו קיימין בהאי עיר, (תהלים מח ט) עיר יהו"ה צבאות, עיר אלהינו. כל אינון היכלין דלעילא, כל חד וחד אקרי עיר, כמה דאת אמר (דניאל ד י) עיר וקדיש, ואלין אינון עירין, דקיימין לגו בגו דהיכלא, דקיימין בעיר, בגין כך אקרו עירי"ן. האי היכלא אתכליל ביצחק, וכלא איהו בהיכלא דאברהם, בגין דימינא אכליל לשמאלא. ותא חזי, כל חד וחד כליל לחבריה, והא אוקימנא דבגין דא אברהם עקד ליצחק, בגין לאכללא ביה דינא, (נ"א בימינא), ולאשתכחא שמאלא כליל בימינא, (ולאשתכחא ימינא על שמאלא), ולאשלטא ימינא על שמאלא. ועל דא קודשא בריך הוא פקיד ליה לאברהם לקרבא בריה לדינא, ולא תקפא עלוי, ולא פקיד ליצחק אלא לאברהם, ועל דא אשתכח דא בדינא ודא בחסד, וכלא חד, ואתכליל דא בדא, והכי אתכלילו היכלין תתאין בעלאין. כד נטיל יצחק היכלא דא, כדין כלא איהו לטב, דינא בזכותא, ועל דא בעי בר נש דדאין דינא, למידן דינא בזכותא, בגין דאיהו רזא עלאה שלימו דדינא, בגין דלית שלימו דדינא אלא בזכותא, דא בלא דא לאו איהו שלימו, דינא בזכותא, דא איהו שלימו דמהימנותא, כגוונא דלעילא. ביומא דראש השנה, כד דינא אתער בעלמא, בעאן ישראל לתתא לאתערא רחמי מגו שופר, כגוונא דרזא עלאה, והא אוקימנא, ובעינא לחברא דינא לקבל זכותא, בגין דכד קיימא דינא בזכותא, כלא איהו בחבורא חדא, ועילא ותתא בשלימו, וכדין (איוב ה טז) ועולתה קפצה פיה, דלית לה רשו לאסטא ולקטרגא בעלמא, וכדין כלא ביחודא חדא כדקא יאות, ודינא בלא זכו לאו איהו דינא. ודא איהו דישראל אית לון דינא בזכותא, אבל שאר עמין לא אית לון דינא בזכותא, ועל דא אסיר לן לסדרא דינין דילן בערכאי, דהא לית לון חולקא בסטר מהימנותא דילן, דכתיב (תהלים קמז כ) לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום. ומסטרא דישראל, כל מאן דדאין דינא, ולא אכליל ביה זכות, דא איהו חטי, דקא גרע רזא דמהימנותא, ואסטי גרמיה לההוא סטרא, דאית ביה דינא בלא זכות. ותא חזי, כד קיימי סנהדרין לתתא, למידן דיני נפשות, אצטריכו למפתח בזכותא, בגין לאכללא זכותא בדינא, ותו, דהא אקרו מבי זכותא, ועל דא אשתדלותא דילהון למפתח בזכותא. ושראן בזכותא מזעירא, ולבתר אשתלים דינא מעלאה, למהוי זכותא כליל בדינא, דא לעילא ודא לתתא, דינא בזכותא שלימו דדינא, דא בלא דא לאו איהו שלימו. ובגין כך יצחק

ורבקה כחדא אינון, דא דינא ודא זכותא, למהוי שלימו כחדא, זכאה חולקיהון דישראל, דקודשא בריך הוא יהב לון אורייתא שלימתא, למיהך בארח קשוט, כגוונא דלעילא. תא חזי, דאינון לא דיינין דינא אלא בזכו, ולעיינא זכותא בקדמיתא, למהוי כליל דא בדא, וסנהדרין קא מהפכי בזכותא בדינא, לאכללא כלא כחדא, בגין דלא ישלוט סטרא אחרא, דהא כד זכותא לא אשתכח, סטרא אחרא אשתכח דאקרי חובה, ואתחברת בדינא ואתתקפת, ודא הוא דינא בחובה. ועל דא, ביומא דראש השנה, בעינא לחברא זכותא בדינא, ולא יתגבר חובה, ובגין כך בעינא זכותא ודינא למהוי כחדא, בגין דאיהו שלים, דכד סטרא אחרא שלטא לאו איהו שלים, אלא קטרוגא במה דאיהו קטרוגא, ואינון ארבע מיתות, וכד סטרא דאיהו זכות שלטא, כלא איהו שלים, שלום ואמת חסד ורחמים. וכד אתחברת סטרא אחרא בדינא, שלטא בקטרוגא, באינון ארבע מיתות בית דין, סקילה, שריפה, הרג, וחנק, כלהו שולטנותא דקטרוגא בישא. סקילה, בגין דאיהו אבן נגף. שריפה, בגין דאיהו צור מכשול, אשא תקיפא. הרג, דא חרב תאכל בשר, תאכל בשר ודאי, דשלטא בבשרא, ודא הוא (בראשית ו יג) קץ כל בשר. חנק, בגין דאיהו קללת אלהי"ם, ההוא דשלטא על חנק, על צליבו, ואוקימנא בגין דלא ישתאר אלא בשרא בלחודוי, וההוא קללת אלהים שלטא בבשרא, מרה חשוכא. ובגין כך, דא לטב ודא לביש. ואצטריכו ישראל דרזא דמהימנותא בהו, לאסתמרא, בגין דישלוט סטרא דמהימנותא, ולא יהבון דוכתא לסטרא אחרא לשלטאה, זכאין אינון בעלמא דין, ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב (ישעיה ס כא) ועמך כלם צדיקים וגומר. נביאין, דאינון סטרין עלאין, תרין ירכין דסמכין לאורייתא קדישא, אינון נטלין להיכלא דתרין רוחין ביה, דאינון נוגה וזוהר, ואינון תרין ירכין לתתא, לסמכא לאינון היכלין דלעילא, דאקרון תורה שבעל פה, כמה דאית סמכין לאורייתא דאיהי תורה שבכתב, כך אית סמכין קיימין לאורייתא דאיהי תורה שבעל פה, ואתכלילו דא בדא. כדין אלין תרין סמכין דלתתא, כד מתחברן באלין עלאין, אתרשים בהו סטרא דנבואה, ומאן איהו, מראה, דאיהו כגוונא דנבואה, וכל אינון מאריהון דמראה מהכא ינקין, לעילא נבואה הכא מראה. ועל דא איהו דא כגוונא דא, ודא כגוונא דא, וכד מתחברן דא בדא, כדין שליט על האי אתר ואתרשים שמא קדישא דאקרי צבאות, בגין דכל אינון חיילין קדישין, כלהו קיימי הכא, וכלהו אקרון מסטרא דנבואה, מראה וחלמא מסטרא דנבואה הוו. ואף על גב דקא אמרינן די בגו ההוא אות קיימא קדישא שריא שמא דא, בגין דכלהו חיילין נפקי מהאי אות, עם כל דא ירכין דאינון קיימין לבר, קרינן על שמא דא. ואלין אינון דאקרון ברייתא, דהא ברייתא לבר ממשנה, מתניתין קיימא לגו ברייתא, ואקרון ירכין בתי בראי, כגוונא די לעילא. מתניתין איהו רזא דקיימא לגו, דאולפי תמן עיקרא דכלא, ועל דא תנאי. ורזא דא (שיר ח ב) אנהגך אביאך אל בית אמי תלמדני, אל בית אמי, דא קדש הקדשים, תלמדני, דא הוא רזא דמתניתין, דכד עאל דא נהר דנגיד ונפיק בההוא בית קדש הקדשים, כתיב תלמדני, ודא הוא רזא, דאקרי משנה, כמה דאת אמר (דברים יז יח) את משנה התורה הזאת, כד אתמשכא לבר, אקרי ברייתא, תרין ירכין אינון ברייתא. רזא דרזין דלא אתייהיב לאתגלאה, בגין דלא אתמסר רזא בר לחכימי עליונין, ווי אי אתגלי, ווי אי לא אתגלי, בגין דאיהו רזא מרזין עלאין, דקודשא בריך הוא אנהיג ביה עלמא. בית ראשון קיימא בימי שלמה, לקבל עלמא עלאה, ואיהו אקרי בית ראשון, ואשתמש כלא בבית קדשי הקדשים, אתר דאשתמש ביה שמשא

זוהר חלק ב דף רנח/א

בסיהרא, ורזין עלאין כלהו בשלימו, וקיימא עלמא באשלמותא. ולבתר גרמו חובין, ואתמשכו רזין ואתדחיין מבית קדש הקדשים לבר, כד אתדחו לירכין, כדין קיימו לבר דאקרון בתי בראי, ואצטריכו לברייתא. בית שני קיימו בבתי בראי בירכין, ומנייהו אהדרו ושארן בבית קדש הקדשים, ואיהו בית שני, ואינון אחרנין אשתארו בברייתא לבר, ביני (נ"א בבי) ירכין, והוו אולפין ממתניתין, ואתנהיגו מינה, והיינו רזא דכתיב (ישעיה ב ג) כי מציון תצא תורה. ולבתר

כד גרמו חובין, אתעדי שולטנותא דהאי בית שני, (ואף על גב) דשולטנא דיליה לא הוה כבית ראשון, דהוה ביה שלמא תדיר, בגין דמלכא דשלמא דיליה תדיר הוה בגווייה, ועל דא הוה בשלם, בית שני לא הוה ביה שלם הכי, בגין דערלה קטרגא ביה תדיר, ועל דא הוה כהני זמינין בגווייה לקטרגא בהאי ערלה, ולהו אצטריך מלה לקטרגא בהדה, ולאגנא על בית שני, וכלא ברזא כדקא חזי. לבתר גרמו חובין, ושלטא ההיא ערלה, ואתדחין מבית שני לבר, ונחתו מתמן לחמוקי ירכין, לתתא, (נ"א ולבתר נחתו מתמן ואתדחו מאינון חמוקין דלתתא), עד די שרון לתתא ברגלין. וכד יתבון ברגלין, כדין (זכריה יד ד) ועמדו רגליו ביום ההוא, ועלמא בכלא יתנהיג ברזא עלאה כדקא חזי, ואף על גב דאתדחו, לא אשתבקו מניה, ולעלמין אתאחידו ביה. ומאן דידע ומדיד בשיעורא דקו המדה, ארכא דמשיכו דירכין עד רגלין, יכיל למנדע משיכא דגלותא דאתמשך, ורזא איהו בין מחצדי חקלא, וכלא ברזא עלאה. ובגין דא, כלהו ברייתי, וכלהו תנאי וכלהו אמוראי, קיימי בדוכתייהו כדקא חזי, אלין לגו, ואלין לבר, באינון חמוקי ירכין (ואלין לבר) ולתתא מברכין, ובכלהו אקרי תורה שבעל פה, ובכלהו נחתי ישראל ואתגלו. וכדין כד יסתיים גלותא במשיכו דרגלין, כדין ועמדו רגליו ביום ההוא, ויתעבר ההוא רוחא מסאבא ערלה מן עלמא, ויתהדרון ישראל בלחודייהו לשלטאה כדקא יאות, בגין דההוא ערלה נחית לון לתתא עד השתא, ומכאן ולהלאה, דהאי ערלה אתקצץ ואתעבר מגו עלמא, כדין (דברים לג כד) וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב, בההוא עין יעקב, ולא ישתכח מקטרגא עלייהו, זכאה חולקיהון דישאל בעלמא דין ובעלמא דאתי. יוסף הצדיק, עמודא דעלמא, איהו נטיל ברשותא היכלא טמיר וגניז, וברשותיה קיימא היכלא שביעאה, ואף על גב דקא אמרן דהיכלא דלבנת הספיר ברשותיה קיימא, הכי הוא דביה מתקן. אבל תא חזי, נביאים דקאמרן, כד מתחברי לתתא, תרין דרגין מתפרשין מינייהו, מראה וחלום, וקיימי בירכין, באינון חמוקין קיימי מראה, וההוא דאקרי נבואה קטנה, מחמוקי ירכין ולתתא קאים חלום, עד דמטו רגלין ברגלין, ותמן קאים היכלא תתאה ואקרי לבנת הספיר. כלא ירכין בירכין, לאשתלמא חד בחד, וכלהו דרגין דנבואה, דהא מתמן נפקי, ושראן ואתעבידו מנייהו מראה, ושראן על האי אתר, ואתעביד מנייהו חלום. יוסף הצדיק, איהו שלימא דכלא, איהו נטיל כלא, בגין דכלא אתתקן בגיניה, כלא תאיב בתיאובתא בגיניה. תא חזי, בשעתא דיוסף הצדיק קיימא לאתקנא כלא, כדין איהו נטיל כלא, וכד אתחבר בהיכליה, כדין מתערי כלהו לנטלא תיאובתא ורעותא, עלאי ותתאי, וכלא אינון ברעותא חדא ושלימו חד, למחדי (נ"א למהוי) עלאי ותתאי רעותא חדא כדקא יאות, וכלהו תתאי קיימי בקיומא בגיניה, ועל דא כתיב (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם, ועל האי יסודא קאים האי עלמא. האי לבנת הספיר, לא קאים בקיומיה, עד דהאי יוסף הצדיק אתתקן, וכד איהו אתתקן, כלא מתתקני, דא הוא יסודא דכלהו בניינא, ועל דא כתיב (בראשית ב כב) ויבן יהו"ה אלהים את הצלע, ולא כתיב וייצר, ולא כתיב ויברא, בגין דהאי קיימא על יסודא, ולבתר דיסודא אתקן, כלא אתבני

זוהר חלק ב דף רנח/ב

עליה, ובגין דא, כלהו קיימין בהאי, והא אוקימנא. תא חזי, כתיב ויבן יהו"ה אלהים את הצלע, דהוות מסטרא דאחורא, ואתקין לה לאהדרא אנפין באנפין, והכי אוקימנא. אבל ויבן, אסתכל לסלקא לה, בההיא דרגא דעלמא עלאה שרייא ביה, למהוי דא כגוונא דדא. תו ויבן, אסתכל בסטרוי, ואתקין וכיון כל רוחותיה, למזרע ולאשקאה ולאולדא, למעבד לה כל צרכוי כמה דאצטריך, ולבתר ויביאה. במה, בהאי צדיק, דכתיב (אסתר ב יג) ובזה הנערה באה אל המלך, דהאי אמשיך לכלא, לסלקא, לאתעטרא בשלימו. הכא מניעו דכל חובין, הכא מניעו דכל תיאובתין בישין, מה דלאו איהו בההוא היכלא שתיתאה בסטרא אחרא, דתמן כל ענוגין בישין, וכל סטרין דתיאובתין דענוגא דהאי עלמא, וכד האי עלמא אתנהיג בהו, בני נשא כשלי בהו (נ"א, ובגין דבני נשא טעין בהו, כשלין בהו) לההוא עלמא, דחמאן כמה ענוגין ותיאובתין דגופא

אתהני ואתענג מנייהו, וטעיין אבתרייהו, הדא הוא דכתיב (בראשית ג ו) ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וגומר, דהא כל תיאובתין וכל ענוגין דעלמא ביה תליין. ועל דא כגוונא דא, אית מלין דגופא אתהני בהו, ועיילי לגופא ולא לנשמתא, ואית מלין דנשמתא אתהני מנייהו ולא גופא, ועל דא דרגין פרישין דא מן דא, זכאין אינון צדיקייא דנטלי ארח מישר, ומנעי גרמייהו מההוא סטרא, ומתדבקן בסטרא דקדושה. בהיכלא דא כלילן כל שאר שמהן דכל אלין היכלין דלתתא, תרי שמהן אינון דכלילן שאר שמהן אחרנין, חד, דכד אתחבר עילא בתתא, ויעקב נטיל היכליה באינון נשיקין ברזא עלאה, כדין כליל כל שאר שמהן ואקרי יהו"ה אלהי"ם, ודא אקרי שם מלא כמה דאוקימנא. וחד, כד יתחבר יסודא דעלמא בהיכליה, וכלהו מתערי בחביבותא ובתיאובתא לגביה, וכלהו כלילן ביה, כדין כליל כל שאר שמהן ואקרי יהו"ה צבאות, ודא אקרי שמא קדישא שלים, ולא איהו שלים כהאי אחרא. מה בין האי להאי, דא שליט עלאה בתתא גופא בגופא (ודא איהו שליט בכלא) כדקאמרן, ודא שליט מאתר דסיומא דגופא ולתתא, באינון היכלין ובכל מה דלתתא. ורזא דא בית ראשון ובית שני, ובגין דא היכלא דא כליל כל שאר שמהן דלתתא (וכלהו שמהן כלילן בהאי שמא, כלהו שמהן דלתתא) כמה דאוקימנא, ועל דא שמהן אלין דא סלקא ודא נחית, זכאין אינון צדיקייא דידעין ארחוי דאורייתא. יסודא דא אתתקן לתרין סטרין, חד לאתקנא כל שאר דלתתא, וחד לאתקנא היכלא שביעאה, ולאיתקנא דא בדא, למהוי כלא רעו חדא כדקא יאות. עד הכא יחודא דתרין סטרין דלעילא ותתא, לאתיחדא כחדא בשלימו למיהך בארח מישר, זכאה חולקיה מאן דידע ליחדא יחודא, ולסדורי סדורא דמהימנותא למיהך בארח מישר, זכאה איהו בהאי עלמא ובעלמא דאתי. ועל דא כתיב (תהלים פה יא) חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו, וכדין אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף, גם יהו"ה יתן הטוב וארצנו נתן יבולה:

(היכל ק"ק דזעיר דבריאה):

היכלא שביעאה, היכלא דא היכלא פנימאה מכל הני היכלין, האי היכלא איהו סתימו, דלאו ביה דיוקנא ממש, ולית גופא כלל, הכא סתימו דגו רזא דרזין. האי איהו רזא, דאיהו אתר לאעלא תמן, בגו אינון צנורין דלעילא, רוחא דכל רוחין, רעווא דכל רעווין, לאתחברא כלא כחדא, רוחא דחיי בהאי, למהוי כלא תקונא חדא. היכלא דא אקרי בית קדש הקדשים, אתר לקבלא האי נשמתא עלאה דאקרי הכי, לאתערא עלמא דאתי לגביה. האי עלמא עולם אקרי, עולם סליקא, דסליק עלמא תתאה לגבי עלמא עלאה, ואסתתר בגויה ואתעלם ביה, ואתגלייא בסתירה, עולם דסליק איהו בכל אינון

זוהר חלק ב דף רנט/א

דקרבין ביה, ואסתתרון גו סתירו עלאה. עולם עלאה סליק ואסתתר ברעותא עלאה גו טמירו דכל טמירין, דלא אתיידע כלל כלל, ולא אתגלי ולית מאן דידע ליה. פרוכתא דפרסא פריסא, חפייא גו טמירו סתים, כפורתא פריסא גו טמירין עלאין, לאסתמא סתימין, דהא טמירין וסתימין, (נ"א פרוכתא פריסא גו טמירין עלאין, לאסתמרא סתימו דהאי טמיר וסתימין). לגו מן כפורתא, אית אתר סתים וטמיר וגניז, לאכנשא ליה בגויה משח רבות עלאה רוחא דחיי, על ידא דההוא נהר דנגיד ונפיק, וההוא נהר אקרי מבועא דבירא, דלא פסקין מימיו לעלמין. וכד האי עייל, ונגיד כל ההוא רבות קודשא מלעילא מאתר דקדש הקדשים, נהירו נחית ואתי גו אינון צנורין, האי אתמלייא מתמן כנוקבא דמתעברא ואתמלייא מן דכורא, אוף הכי נמי האי היכלא מתתקנא תדיר לקבלא, כנוקבא דמקבלא מן דכורא. קבילו דקביל, כל אינון רוחין ונשמתין קדישין, דנחתין לעלמא ואתעכבו תמן, כל ההוא זמנא דאצטריך, יתעכבון עד דייתי מלכא משיחא, ויסתפקון כל

אינון נשמתין וייתון, ויחדי עלמא כמלקדמין, וכדין יחדי קודשא בריך הוא כמלקדמין, כמה דאת אמר (תהלים קד לא) ישמה יהו"ה במעשיו. בהאי היכלא קיימין ענוגין ותפנוקין דרוחי, ואשתעשעותא דאשתעשע קודשא בריך הוא בגנתא דעדן. הכא איהו תיאובתא דכלא וענוגא דכלא, לאתחברא כלא כחדא, ולמהוי כלא חד קשורא, דכלא ביחודא חדא הכא קיימא. דכד כלהו שייפי מתחבראן בשייפין עלאין כל חד וחד כדקא חזי ליה, לית לון תיאובתא ולית לון ענוגא, בר ביחודא דהאי היכלא, כלא תלייא. כד אתחברותא דהכא אתייחד ביחודא חדא, כדין כל נהירו דשייפין, וכל נהירו דאנפין, וכל חדוון, כלהו נהירין וחדאן. זכאה חולקיה מאן דידע לסדרא סדורין, ולא תקנא תקוני אשתלמותא כדקא יאות, רחימו דקודשא בריך הוא בהאי עלמא ובעלמא דאתי, וכדין כל דינין וכל גזרין בישין מתעברין ומתבטלין מעלמא. היכלא דא היכלא דתיאובתא, היכלא דענוגא, היכלא לאשתעשעא עילא ותתא כחדא, ומקבלא כלא נהירו דבוצינא עלאה דנהיר לכלא, ולא תייחדא כלא כדקא יאות ביחודא שלים. ועל דא היכלא דא קאים בטמירו דכלא גניז מכלא, ואף על גב דכלהו טמירין, דא טמיר וגניז יתיר, למהוי ברית קיימא כלא כחדא, דכר ונוקבא למהוי שלים. היכל דא אקרי ארון הברית, דאיהו אדון כל הארץ, בגין דהאי איהו אתר דנפקי מניה כל נשמתין דעלמא, ליחדא יחודא לתתא, ולאמשכא יחודא דקודשא בריך הוא מעילא לתתא, ליהבא לצדיק, בגין דנפקו מצדיק ועיילי בצדיק, ולבתר נפקי מצדיק ועיילי באתר דנפקי מתמן. האי ארון הברית נקיט כלא מצדיק, ולבתר נפקי מניה ועיילי בצדיק לתתא, לבתר נפקין מצדיק דלתתא, ועיילי בהאי ארון הברית, למהוי כל נשמתין כלילן מעילא ומתתא, למהוי שלים מכל סטריין, והאי ארון הברית, נקיט מצדיק אינון נשמתין מתריין סטריין. תא חזי, מבועא דבירא לא מתפרשא מבירא לעלמין, ועל דא האי אתר שכולא דכלא, קיומא דכל גופא, למהוי שלים בכלא כדקא יאות. הכא הוא יחודא וקשורא כחדא, למהוי עילא ותתא חד בקשורא חדא, דלא מתפרשן כל שייפין דא מן דא, ולאשתכחא כלא אנפין באנפין. ועל דא תנינו, מאן דמשמש ערסיה מאחורא, אכחיש תקונא דאסתכלותא אנפין באנפין, לאנהרא כלא כחדא, ולאשתכחא כלא אנפין באנפין בדבקותא כדקא יאות, כמה דאת אמר (בראשית ב כד) ודבק באשתו, באשתו דייקא, ולא אחורי אשתו. תריין אינון, יעקב איהו לעילא, יוסף לתתא, תריין תיאובתין אינון, חד היכלא שתיתאה, וחד האי היכלא שביעאה, תיאובתא לעילא באינון נשיקין דנטיל יעקב, תיאובתא לתתא בהאי שמושא דנטיל יוסף. מתריין סטריין אלין נטיל

זוהר חלק ב דף רנט/ב

ארון הברית רוחא דחיי, מסטרא דיעקב נטיל רוחא דחיי דלעילא, דאתדבק ביה באינון נשיקין, ואעיל באינון נשיקין, (נ"א ועייל) רוחא דחיי דלעילא ביה, לאתזנא מניה, מסטרא דיוסף דאיהו לתתא בסיומא דגופא, בהאי היכלא נטיל רוחין ונשמתין לארקא לתתא להאי עלמא. אלין תריין סטריין, מתפרשן לתריין סטריין, סטרא דיעקב אתפשט ויהיב תוקפא לנבעא באינון שדים, דאתמליין מההוא רוחא דחיי, ויניק בהו לאינון מלאכין קדישין, דאינון חייין וקיימין לעלמין, וקיימין בקיומא ביה. סטרא דיוסף עייל בתיאובתא ויהיב תוקפא לגו, ועביד נשמתין ורוחין לנחתא לתתא, ולא תזנא בהו בני עלמא. ועל דא קיימין תריין סטריין אלין, דא לעילא ודא לתתא, דא לאתזנא לעילא, ודא למיזן לתתא, כל חד וחד כדקא חזי ליה, (ועל דא) וכלא איהו חד, וחד רזא איהו. ועם כל דא, יוסף זן לכל גופא, ואשקי ליה, ומהאי רוחא דחיי דאתדבקתא דיעקב, נחית לתתא, וביה אתדבק האי ארון הברית ברעותא לעילא, ונחית ההוא רוחא דחיי לתתא, בההוא אתדבקתא דיוסף, וכד אתחבר כלא כחדא, אתמליין אינון שדים לינקא לכלא, ובגין כך כלא איהו חד. זכאה חולקיה מאן דידע לקשרא קשרין, וליחדא יחודא בצלותיה ברעותא דלבא כדקא יאות, בגין לדבקא שייפא בשייפא, רוחא ברוחא, כלא בכללא חדא, למהוי כלא חד כדקא חזי. תא חזי, האי היכלא כד אלין רוחין קדישין וכל אינון היכלין ורתיכין, כלהו מתייחדי כחדא,

ואשתכחו בקשורא חדא, כדין האי רוחא עלאה דכלהו, דאיהו נקודה חדא, אסתים בהו ולא אתגלייא, ואתעביד רוחא סתים כגוונא עלאה, וסימניך אגוזא. יחודא בקשורא דכלא כדקאמרן, לאתקשרא דא בדא, למהוי כלא שלים בשלימו (דכר ונוקבא) כחדא, והא אוקימנא. כגוונא דא קרבנא, סלקא ליחדא קרבנא, וליחדא (ד"א ולאסתפקא) כל חד וחד כדקא חזי ליה, מההוא תננא דסליק, דכהנא דאיהו ימינא, בקשורא דיחודא ברעותא, וליואי בשירתא, כליל דא בדא, היכלא בהיכלא רוחא ברוחא, עד דמתחברן באתרייהו שייפא בשייפא, למהוי כלא כליל כחדא כדקא יאות. והא אוקימנא, דכד אשתלים כלא כחדא שייפין עלאין בתתאין, כדין נשמתא עלאה דכלא אתערת, ועאלת בכלהו ונהיר לכלא, וכלהו מתברכן עלאין ותתאין. וההוא דלא אתיידע, ולא עאל בחושבנא, רעותא דלא אתפס לעלמין, כדין כלא סליק עד אין סוף, ואתקשר כלא בקשורא חדא. ובסים ההוא רעותא, לגו בגו בסתימו, נהירו דנשמתא עלאה סלקא לגו בגו, ונהיר לכלא, בגו דהאי נהירו, אעיל בסתימו דמחשבה דאיהו כליל כלא, ובגו לגו בההוא רעו דמחשבה, אנהיר ואתבסם, ותפיס ולא תפיס, וסלקא מגו רעו דמחשבה לתפסא ביה, וכד האי סליק, נהירו דלתתא תפיס ביה, וכן כלא לאתקשרא ולאמתלייא ולאתברכא כלא כחדא כדקא יאות. וכדין אתקשר דא בדא כדקא אמרן, היכלין בהיכלין, תתאין בעלאין, רזא דכר ונוקבא כחדא, נהירו עלאה בנהירו דסתים וגניז יתיר ביה, וההוא דגניז, כליל במה דגניז יתיר, עד דאשתכח כלא כדקא יאות ביחודא חדא. ועל דא משה הוה ידע לסדרא סדורא דמאריה מכל בני עלמא, כד אצטריך לארכא אריך, לקצרא קצר, כמה דאוקימנא (במדבר יב יג) אל נא רפא נא לה. תנינן מאן דאריך בצלותיה ואסתכל ביה, לסוף אתא לידי כאב לב, ותנינן מאן דאריך בצלותיה יורכון יומי, ורזא דמלה, מאן דאריך באתר דבעי לקצרא, אתי לידי כאב לב, מאן לב, דא הוא דכתיב (משלי טו טו) וטוב לב משתה תמיד, בגין דאיהו אתר דבעי לקצרא ולא לארכא ביה, דהא כלא קאים לעילא, ובעי דלא לאמשכא ליה, אלא לקשרא ליה בקשורא דלעילא בלא אריכו, למהוי כלא

זוהר חלק ב דף רס/א

חד ביחודא חד, וכיון דאתקשר כחדא, כדין לא בעי לארכא באריכו ולאחננא בתחנוני. וכד אריך באריכו באתר דאצטריך, קודשא בריך הוא קביל צלותיה, ודא הוא יקרא דקודשא בריך הוא, בגין דיחודא דצלותא קא מקשר קשרין, ואסגי ברכאן לעילא ותתא. גו היכלא דא קיימא נקודה חדא טמירתא, והאי נקודה איהי רוחא לקבלא רוחא אחרא עלאה, וכד שרייא רוחא ברוחא, כדין עאל דא בדא, ואיהו חד ודבקותא חדא, ואתרכיב דא בדא למהוי חד, כהאי אילנא דארכיב דא בדא ואיהו חד, זינא בזיניה. ווי מאן דארכיב זינא בלא זיניה, כאינון בני אהרן דבעו לארכבא אילנא באחרא דלאו איהו זיניה. ומאן דארכיב זינא בזיניה, וידע לקשרא קשרא בקשריה, היכלא בהיכליה, דרגא בדרגיה, דא אית ליה חולקא בעלמא דאתי כמה דאוקימנא. ועל דא האי איהו שלימו דכלא, וכד אשתלים דא בדא ואיהו כלא חד, עובדא דנפיק מהאי שלימו, ההוא אקרי מעשה מרכבה. ורזא דא (בראשית ב ז) וייצר יהו"ה אלהים את האדם, שם מלא, ואדם איהו עובדא דהאי מרכבה דארכיב דא בדא, עובדא דשלימו דכלא, וכד אשתלים דא בדא, כדין יהו"ה אלהים, שם מלא, זכאה איהו מאן דידע לקשרא קשרי מהימנותא, וליחדא יחודא כדקא חזי. תא חזי, כמה דאיתנהו שמהן קדישין עלאין מתחברין אלין באלין, הכי איהו שמא קדישא, אתפרש לעילא, ואתפרש לתתא, שמא דא איהו לעילא, שמא דא איהו באמצעיתא, שמא דא איהו לתתא, יהו"ה דאיהו רזא דשמא קדישא איהו חד. רזא דכלא, עלמא עלאה בסתימו דסתימותא דעליה, דאשתתף בהדיה ואיהו חד, עלמא תתאה בסתימו דאמצעיתא, רזא דרתיכא קדישא עלאה דעליה, ואוקימנא. (ס"א, תא חזי, רזא דשמא קדישא דא יהו"ה אלהים, שמא דא איהו לעילא, שמא דא איהו באמצעיתא, שמא דא איהו לתתא, לעילא, רזא דעלמא דאתי בסתימו דסתימותא דעליה, ואיהו חד, לתתא, רזא דעלמא תתאה, ועלמא עלאה דעליה אשתתף בהדיה

ואיהו חז, באמצעיתא, ברזא דרתיכא קדישא עלאה, ואוקימנא). מהאי גיסא ארבע רתיכין נפקין, ומהאי גיסא ארבע רתיכין נפקין, בגין דכל חד וחד מתפרש לארבע, כל רתיכא ארבע אינון, כד מסתכלין דרגין. וכן כלהו ארבע בארבע, ברזא דשמא קדישא דאיהו אדנ"י, באינון רתיכין דקיימי ונטלי בשמא דא, ואינון אקרון הרי נחשת. בגין דאית הרים ואית הרים, אית הרים עלאין והרים תתאין, ואינון בתלת סטרין קיימי, ונפקי מגו זהב וכסף ונחשת. נחשת לתתא, בגין דאינון רתיכין דנפקי מגו אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד די בגו היכלא קדמאה, דאינון ארבע רתיכין דנפקין מגו אינון תרין רוחין ימינא ושמאלא, מגו לבנת הספיר כדקאמרן, אלין תרין רוחין דקאמרינן התם, אינון אקרון תרי טורים, ואינון הרי נחשת. מאינון תרי רוחין דאקרון הרי נחשת, נפקי אינון ארבע רתיכין דמשתמשי בההוא שמא דאל"ף דל"ת, דאשתקע בסנדלפו"ן מאריה דאפי"א, וכלהו שליחן אלין על אלין בעלמא, ברזא דסוסוון ורתיכין, בגין דאית רתיכא על סוסוון דנטלי לה. ודא שמא קדישא אתכליל ביו"ד ה"א, כמה דאוקימנא דאתכליל אל"ף דל"ת ביו"ד ה"א, ואיהו יאהדונה"י, והא אתמר אלהים לא אתכליל בשמא אחרא, בגין דאית אלהים חיים, ומהאי אתפשט לכמה סטרין, ולא אתכניש, אלא אתפשט. שמא דכליל כל שמהן, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ברזא דאתוון צרופא דשמא קדישא, דביה הוה ידע כהנא לצרפא בכל סטרין, עד דסלקי שמהן בכמה סטרין, בארבעין ותרין גוונין, באשתטחו דבוצינא דקרדינותא, דהאי איהו כליל כל שמהן. ושמא דא כליל כל שמהן אאלדהני"ם סימן, באלין אתוון כלילן אחרנין מתחברן, ונפקי אלין ועיילי אלין. לבתר כד אתנטי ואתפשט בוצינא דקרדינותא, מצטרפי אתוון בגווה, ואעלי אתוון ונפקי אתוון, ברזא דאלין תשע אתוון, ואלין אתמסרו לקדישי עליונין,

זוהר חלק ב דף רס/ב

למיהך בארחא דרזא דאתוון, לצרפא יחודא דשמהן דאתוון, כמה דהוה ידע כהנא לצרפא שמהן באתוון רשימן. וידי אדם מתחת כנפיהם (יחזקאל א ח) כלהו ידי אדם, הא אוקימנא דאינון שרפים וחיות (נ"א רוחין וחיוון) ואופנים, (כרובים וחיות ואופנים) כלהו בגדפין, וידין תחות גדפייהו, לקבלא צלותין, ולקבלא מארי דתיובתא. ידי אדם, אתרין ודוכתין לקבלא בני נשא בצלותהון ובעותהון, ולאפתחא פתחין לקבלא לון, ליחדא ולקשרא קשרין, ולמעבד רעותיהון. ואלין אתרין ודוכתין דאקרון ידי אדם, דקיימי לבני נשא, אלין אינון שמהן קדישין דשליטין בכל דרגא ודרגא, (בגין) דבהון עאלין בני נשא בצלותהון ובעותהון, בכל תרעין עלאין, ובדא שלטין תתאין לעילא, ורזא דא (תהלים קיט עג) ידיך עשוני ויכונוני, ואלין שמהן קדישין. ויאמר יהו"ה אל משה נטה את ירך על השמים (שמות ט כב) וכי היך יכיל לארמא ידיה על שמיא, אלא נטה, ארכין, כמה דאת אמר (תהלים יח י) ויט שמים וירד, משיכו מלעילא לתתא, ירך, אתרך, אתרא דדרגא דילך דאת שארי בגויה, ודא ברזא דשמא קדישא, וכלא עלאי ותתאי ברזא דשמהן נטלי וקיימי, ובהו עאלין בני נשא להיכלין עלאין, ולית מאן דימחי בידייהו, זכאין אינון דידיעין לסדרא יחודא דמאריהון כדקא יאות, ולמיהך בארח קשוט, בגין דלא יטעון ברזא דמהימנותא. תא חזי, בהיכלין אלין אית רזא עלאה גו מהימנותא, וכלהו חיוון רתיכין, כלהו משניין דא מן דא, לאתכללא אלין באלין לטב לאתקנא, וסימניך (אסתר ב ט) וישנה ואת נערותיה לטוב, בשבעה היכלין אלין שלימו דעילא, כד אשתלים דא בדא, ועאלו צלותין ובעותין דמאן דידיע לסדרא לון לאתקנא לון לעילא, כמה דאת אמר (שם) ואת שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך:

היכלא קדמאה, יוצא אור ובורא חשך, נהירו דאבן טבא, ספירו דאבן טבא, נציץ לתרין סטרין כמה דאוקימנא, לימינא ולשמאלא, אור וחשך. מה רבו מעשיך יהו"ה כלם בחכמה עשית (תהלים קד כד), כלהו אופנים וגלגלים, מלאה הארץ קניניך וגומר. המלך המרומם לבדו מאז, שמא קדישא יאהדונה"י, כללא דשמא קדישא שלים בתרי שמהן, ודא הוא סליק באוירא, ומתנשא

מימות עולם. היכלא תנינא, אל ברוך גדול דעה, אורפני"אל, רזא דכליל אתוון זעירין דאלפא ביתא, הכא אינון דקאמרי קדוש וברוך, והכא איהי קדושה, וברוך כבוד יהו"ה. היכלא תליתאה, לאל ברוך נעימות יתנו. היכלא רביעאה, המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, בגין דהכא מתגלגלין נהורין ודינין דעלמא, מאן דאיהו לחיים, מתחדש כמלקדמין לאתקיימא בעלמא, בנהורא דימינא, דאקרי אל כדקאמרן. היכלא חמישאה, היכלא דא אקרי אהבת עולם, ודא איהו משיכו דרחימותא דהיכלא דאקרי אהבה, ודא הוא אהבת עולם אהבתנו יהו"ה אלהינו, ברוך אתה יהו"ה הבוחר בעמו ישראל באהבה, ברזא דא"ל שד"י. היכלא שתיתאה, אמת ויציב ונכון וקיים, ובעינן דלא לאפסקא בין היכלין אלין (לאלין), דהא במשיכו דצלוחא ורעותא, מתחבראן כחדא, ואתקשראן אלין באלין, ברזא דשמהן קדישין דשלטין בכל חד וחד. היכלא שביעאה, אדני שפתי תפתח, רזא דרזין בלחישו ולא אשתמע קלא, הכא איהו רעותא דלבא לאתכוונא, ולסלקא רעותא מתתא לעילא עד אין סוף, ולקשרא שביעאה בשביעאה (וכלא חד בחד) דא בדא מתתא לעילא, ולבתר מעילא לתתא, לאמשכא ברכאן בכלהו עלמין ממקורא דחיי, דאיהו שביעאה, לעילאה (ודא שכינתא), ברעותא דלבא, ובסתימו דעינין, ברזא דאתוון דשבע שמהן עלאין קדישין:

זוהר חלק ב דף רסא/א

היכלא שביעאה עילאה דא, דאיהו מקורא דחיי, דא איהו ברכתא קמייתא, ודא איהו היכלא קדמאה, שירותא דכלא מעילא לתתא, ולנטלא שביעאה מתתא, לאתחברא דא בדא שביעאה בשביעאה, דהא מהאי דלתתא עייל מאן דעייל להיכלא עלאה. ודא הוא רזא ברוך, רבוייא דכלהו תתאי, כלילא בחיוון ושרפים ואופנים, וכלהו היכלין, רבוייא דרזא דקדש הקדשים, דשריאי בגויה בגניזו, וכדין אקרי ברוך בכל אלין רבויין, וברכאן, ורזין דאשתלימו בה. את"ה, עטורא דסתימו דאתוון, כללא דכלהו כ"ב אתוון, ודא הוא א"ת ה', דכליל לון מעילא בהאי ה', וכניש לון בגויה, ודא איהו א"ת ה'. וכד איהו בשלימו בההוא נהר דאחיד בה, סלקא לאתעטרא לעילא, ודא איהו רזא דכתיב (אסתר ב יג) ובזה הנערה באה אל המלך, וכדין (שם) את כל אשר תאמר ינתן לה, ודא איהו רזא ברוך אתה, ובעי לאתכוונא בהאי רזא, ולקשרא רעותא בהאי רזא. יהו"ה אלהינו, דא איהו קשורא ויחודא דמלכא עלאה לעילא, בהאי, כד הנערה באה אל המלך את כל אשר תאמר ינתן לה. ואלהי אבותינו, דא רזא דאבהן לברכה לה, ודא איהו רזא אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב, כמה דהאי נערה לא אשתבקת מתתאי, הכי נמי לא אשתבקת מאבהן לעלמין, איהי אחידת בהון לנטרא לון ולעטרא לון. ובגין דיתברכון כל חד מנהון, בעי לאדכרא לה על כל חד וחד, ולבתר יתכנשון כלהו בחבורא חדא (ס"א לגו מעוי דאימא), ומתעטרי בהדה. האל הגדול הגבור והנורא, הא כלהו כחדא לסלקא לעילא, לאכללא לון בהדה, דכיון דאמר האל הגדול הגבור והנורא, כלהו כלילין בה, וכדין א"ל עליון גומל חסדים טובים קונה הכל, דא כללא דכלא. וזוכר חסדי אבות, דאשתהו בהדה (נ"א דאשתכחו כחדא), ועאלו במעאה, ואתברכון תמן, ולבתר שארי לון ואפיק לון כד אינון אתברכאן מגווה, ובהיא השתחואה דאמר ברוך אתה יהו"ה מגן אברהם הכא נפקי כלהו בכללא, דהא בימינא כלהו מתברכאן כדקא חזי. תא חזי היכלא שביעאה דא, רזא דמלכא עלאה אתעטר ביה, ומתעטרן ביה אבהון כדקאמרן, ואתכלילו ביה, ועד השתא אתכלילו, ובעי לאפקא לון איהו היכלא דא, וכד אפיק לון מברכאן, בגין האי נערה, כדין איהי אחידת בהו בכל אינון ברכאן, ואף על גב דהא אתכלילו היכלין בהיכלין, השתא אתאחידו באינון ברכאן כחדא, וכד אמר מלך עוזר ומושיע ומגן, כדין אפיק לון מברכאן. והאי איהו חד היכלא שביעאה, ברזא דשמא קדישא עלאה בוכ"ו, ב'רכה ו'חסד כ'ח ו'משפט כללא דכלא, ורזא דא הוא רזא דאהי"ה כללא דכלא, בגין דאלין אתוון כללא דכלא, בגין דאלין אתוון אפיקו אלין (נ"א לון) דנפקו מנייהו כללא דאבהן, ודא איהו דמתחברא בהדייהו דאקרי ברכה.

כיון דאמר ברוך אתה יהו"ה מגן אברהם, הא אחידת ברכאן מנייהו ברזא דהיכלא חמישאה אהבה, דאיהו ימינא, ואיהו חמישאה לאתקשרא ברחימו דברכאן דימינא. והכי אצטריך מעילא לתתא לאתברכא, בקדמיתא אתכלילו היכלא בהיכלא כדקאמרן, והשתא נטלי ברכאן, לאשתכחא אלין מקדמת אלין, ואף על גב דאית דנטיל (ס"א, דאתנטיל) בקדמיתא, כיון דאשתכחו מסטרא דימינא ברכאן, בהיכלא חמישאה שארי לאחדא. ולבתר בסטר שמאלא, ברזא דא אתה גבור, והאי איהו חבורא אתה וגבור, תרין דינין, וכיון דאתמשכאן ברכאן אתכליל ברחמי, ואשתכח בההוא סטרא כלא כחדא, ודא הוא מחיה מתים סומך נופלים ורופא חולים וכולי, ודא איהו ברזא דשמא קדישא דאקרי אכדט"ם, רזא איהו באתוון דשמא דאקרי אלהי"ם, בגין דאלין אתוון סלקין לאתעטרא לעילא, (ואפיקו להו אלין לאתקרי בהון, וסלקין לאתעטרא לעילא) אלהים חיים. וגרע באתוון לאחדא בגריעו, ומהכא

זוהר חלק ב דף רסא/ב

אתפשט לתתא, לנטלא מגו אלין אתוון אחרנין, ולסלקא מאלין אתוון לשמא דאלהים. כיון דאתמשכאן אתוון בחמישאה ורביעאה מעילא כדקאמרן, שארי ואחיד ברכאן מאמצעיתא דכולא, מהיכלא שתיאתא, ואחיד ברכאן בהאי ובהאי, ובגין כך אתה קדוש, אתכליל אתה בקדוש. ושמך קדוש, כיון דאמר אתה קדוש, אמאי ושמך קדוש, היינו שם היינו אתה, אלא הא תנינן, בכל אתר דאשתכח יחודא וקשורא, בעינן קדושה ותוספת קדושה, וההוא תוספת עיקרא הוא יתיר מכלא, ובגין כך בכלהו כתיב אתה ולא יתיר, והכא בהאי אתר אמר קדושה ותוספת קדושה, אתה קדוש קדושה, ושמך קדוש תוספת קדושה. וקדושים בכל יום, אלו שאר קדושים עלאין די בכל היכלא והיכלא, דמתקדשי מהאי תוספת, בגין דקדושה קמייתא איהי לה, ותוספת קדושה לאתקדשא כל אינון שאר דקאמרן. ולבתר אתקדשא כלא מעילא, ומכלהו אבהן, אתקשר בקשורא חדא, והיינו ברוך אתה יהו"ה האל הקדוש, הכא כלא קישורא חדא, בגין דאמר ברוך אתה יהו"ה האל הקדוש, ועל דא אקרי צרורא וקשורא דכלא ביחודא חד. זכאה חולקיה מאן דידע לסדרא שבחי דמאריה באתר דאצטריך, עד הכא דבקותא וברכאן וקדושה כחדא באבהן. מכאן ולהלאה קיימין שאלתיך ובעותיך, שירותא דבעי בר נש למשאל, למנדע במלין דמאריה, בגין למחזי תיאובתיה לגביה, ולא יתפרש מניה, בגין דבעי בר נש לאשתתפא בקדושה דשמא קדישא עלאה, לאתעטרא ביה, ואיהו שמא דברכאן וקדושין, כוז"ו, רזא דשמא קדישא יהו"ה, דאיהו קדוש בקדושה, ואלין אתוון (אחרנין) אפיקו מניה הני אתוון אחרנין, חבורא דהני כחבורא דדכר בנוקבא, והני קדישין עלאין רזא דקדושה. אלין אתוון אחרנין אקרון ט"ל, טל השמים, רזא דחושבנא דאתוון דיליה, בגין דהכא לתתא קיימן כל מלין בחושבנא, ולא חושבנא אלא לסיהרא. ובגין כך בעי לאתקשרא בקדושה דמאריה, ולא יתפרש בר נש מניה, וכד שאיל, שירותא דשאלתיך למנדע למאריה, לאחזאה דתיאובתיה לגביה, מכאן ולהלאה יתפרש זעיר זעיר, וישאל שאלתוי מה דאצטריך לשאלא. וכל שאלתוי יהון לבתר דיסדר סדורא דא דקאמרן, כגוונא דא כל שאלתוי יהון בתחנונים ובעותין לקמי מאריה, ולא יצדיק (ס"א ירחיק) גרמיה מניה, זכאה חולקיה מאן דידע לסדרא סדורא דא, למיהך בארץ מישר כדקא חזי. כגוונא דאתאחדא אשא במיא ומיא באשא, דרום בצפון וצפון בדרום, מזרח במערב ומערב במזרח, הכי נמי מתקשר כלא כחדא, ויחודא אשתלים דא בדא. וכל אינון דידעין לסדרא צלותהון כדקא יאות, לאתכללא הני היכלין אלין באלין, ולאשתקשרא דא בדא, האי בר נש אתקשר בהו, וקריב ליה לאתכללא בהו, שאלתא שאיל ויהיב ליה, זכאה חולקיה בהאי עלמא ובעלמא דאתי. בתר דסיים שאלתיך, וגופא שלים בכל סטרין בחדוה דלבא, ואיהו שאיל וסיים שאלתיך, יהדר לאמשכא ברכאן וחדוואן לתתא, ברזא דהיכלא תליתאה לאמשכא לתתא, ודא הוא רצה יהו"ה אלהינו בעמך ישראל, האי איהו (נ"א בגין) דמעמדות, אינון סמכין דגופא. שירותא לתתא מן גופא, תרין ירכין, עד דמטי לברכין,

ואלין אינון רזא דמעמדות דקיימי על קרבנא, והכא איהו רזא שירותא דתרין ירכין מלעילא עד ברכין, חבורא דנביאים ומראות, ברזא דאתוון דשמא קדישא דאקרי השתפ"א, דאיהו רזא דשמא דאקרי צבאות, דא סליק ודא נחית, דא נביאים ודא מראות. והכא איהו רזא עלאה דברייתא דקאמרן, וכד מטי איניש לברכין, יכרע, ברוך אתה יהו"ה המחזיר שכינתו לציון, והא הכא אהדרו ברייתא למתניתין, ואתברכאן כחדא. היכלא

זוהר חלק ב דף רסב/א

תניינא לתתא, דאתפקדו ביה נשמתין, לסלקא לאתחזאה בחיזו דחלמא, מודים, לאכנעא ברכין, לאודאה על נשמתין, כדקאמרן על נשמותינו הפקודות, (כיון דאשתאיל ממאריה), (ס"א, היכלא תניינא, לאמשכא ברכאן לתתא, מודים אנחנו לך, והאי היכלא איהו דאתפקדו ביה נשמתין, לסלקא לאתחזאה בחיזו דחלמא, הכא בעי בר נש לאכרעא ברכין, לאודאה על נשמתין, ודא הוא על נשמותינו הפקודות), עד דמטי להטוב שמך ולך נאה להודות. ודא הוא גו רזא דשמא קדישא דאקרי ב"ם במוכ"ן, דא אקרי אל אלהים, דאיהו ברזא עלאה, (יהושע ככ כב) אל אלהי"ם יהו"ה הוא יודע, כללא דאלין אתוון אחרנין דנפקי מנייהו. (ד"א, והכא איהו רזא חדא דכלהו ירכין, מברכין) ולתתא רזא דחלמא, רזא לההוא אתר לאעלא בהו נשמתין, ובעינן לאמשכא בהני ברכאן, בגין לאשכחא ניחא בהאי עלמא ובעלמא דאתי. היכלא תתאה לתתא, שים שלום טובה וברכה, הכא איהו כללא דשלום, שלום לעילא, שלום לתתא, שלום לכל סטרין, שלום בפמלייא דלעילא, שלום בפמלייא דלתתא. דא איהו פמלייא דלתתא, (דאיהו היכלא דלתתא, ודא) בחבורא חדא בפמלייא (נ"א בהיכלא) דלעילא, ומהכא נגיד לכל אינון תתאי דלבר. והכא אתכליל ואשתלים כלא כחדא, עילא ותתא בנהירו חדא, לאשתלמא שם מלא יהו"ה אלהים, שם דא דאיהו שלם בכל אינון היכלין, בכל אינון נהורין עלאין, למהוי כלהו חד, (שים שלום טובה וברכה). האי בר נש כד אשתאיל מהיכלא דא לנפקא לבר, ישוי גרמיה כמאן דנפיק מחברותא דמלכא, ומגו היכליה, וימאיך גרמיה קמיה, אבל יחדי גרמיה, דהא קדמאה איהו לנטלא עטרא דמשיכו דברכאן, דנגדין מיחודא דמאריה, דא איהו בר דאיהו מהיכלא דמלכא. דהא בהאי שעתא דקא נפיק מקמי מלכא, וכלא קשיר בכל הני סטרין, בקשורא דיחודא וברכאן וקדושה ותוספת קדושה, קודשא בריך הוא קרי לפמלייא דלעילא, ואמר לון, כתובו להאי בר נש פלנייא, מאינון דאקרון חושבי שמו. מאן חושבי שמו, אינון דמחשבי ומכוונין ברזא דשמיה, ליחדא היכלין בהיכלין, לקשרא קשרין וליחדא כלהו ביחודא חדא, ואלין אינון חושבי שמו, כמה דאת אמר (מלאכי ג טז) ולחושבי שמו, כדין אכתיבו ליה ואתרשים ואשתמודע לעילא, (ואתרשים) ואשתלים איהו לעילא ותתא. ומאן דקריב קמי מאריה וצלי צלותיה, ולא אשלים יחודא, ולא חייש על יקרא דמאריה, לקשרא קשרין כדקאמרן, טב ליה דלא אברי, וקודשא בריך הוא אמר (ירמיה כב ל) כתבו את האיש הזה ערירי, גבר לא יצלח בימיו, ודא איהו (משלי כג) גוזל אביו ואמו, הכא אשתלים כלא לעילא ותתא. רזא דשמא קדישא שליטא לעילא, מצפ"ן מצפ"ן (שמות לד ו) יהו"ה יהו"ה אל רחום וחנון, הכא איהו רזא דשמא קדישא דא, לאתקדשא באתווי בבי עשרה, ואתוון אחרנין בקדושה דיחידאי בצלותא. בתר דסיים, קאים על רגלוי לאודאה על חובוי, בגין דלא יהא פטרא דפומא לסטרא אחרא לאסטאה ליה, ואתכפיא קמיה, ויקום בקיומיה לאתברכא מבי מלכא. וזכאה חולקיה מאן דאתקדש בהאי גוונא בצלותא כדקאמרן, וקשר קשרין וייחד יחודין, ויתכוון בכלא כדקא יאות, ולא יסטי לימינא ולשמאלא, צלותיה לא אהדר בריקנייא, קודשא בריך הוא גזיר, ואיהו מבטל, על דא כתיב (משלי כג כה) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך, אית ליה חולקא בעלמא דין ובעלמא דאתי. (בערב היא באה (אסתר ב יד), היינו ד) כתיב (משלי לא טו) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה, מההוא רבוייא דברכאן וקדושה ותוספת קדושה דקא נטלא, כמה דאת אמר (בראשית מט כז) ולערב יחלק

שלל, דפליגת חולקא לכלא, ואפילו לסטרא אחרא חולקא בלחודהא. ורזא דא רזא לבני מהימנותא, חולקא דסטרא אחרא מסאבא, כל אינון חובין, וכל אינון חטאין דההוא בר נש, דקשר קשרין דיחודא דאתוודה עלייהו, כלהו שריין עליה דסטרא אחרא, ואינון חולקא ואחסנתא דסטרא אחרא מסאבא.

זוהר חלק ב דף רסב/ב

ואי לא אודי עליה, אשתכח מקטרגא ויכיל ליה, ואי אודי על כל חובי, בההיא צלותא דקשיר קשרין דיחודא, ואתברכאן עלאי ותתאי, ומההוא חולקא דסטרא אחרא, כל אינון חובין וחטאין דאודי עלייהו, נטלא לון לחולקיה. ורזא דא שעיר, דכתיב (ויקרא טז כא) והתודה עליו את כל עונות וגומר, וכתיב ונשא השעיר וגומר, דא הוא חולקיה ועדביה ואחסנתיה. ואי ההוא בר נש תב לסרחני דחובי, ווי ליה, דכלהו נטיל לון מההוא סטרא, בעל כרחיה דההוא סטרא, ומגו דנטיל לון מהאי סטרא בעל כרחיה דההוא סטרא, כדין אבאיש ליה ואתהפך עליה מקטרגא, וקטריג ליה, וכד אודי עלייהו, נטיל לון ההוא סטרא אחרא, ואיהו עדביה וחולקיה. ורזא דא הכי נמי קרבנא, דבעי לאודאה על ההוא קרבנא כל חובי וחטאוי, למיהב חולקא למאן דאצטריך, קרבנא כלא לסטרא דא חולקא דקודשא, ורעותא דקודשא, ולסטרא דא ההוא חולקא דאינון חובין וחטאין, דאתייהבו בהודאה על ההוא בשרא דקרבנא, כמה דכתיב (משלי כה כא) אם רעב שונאך האכילהו לחם וגומר, כי גחלים אתה חותה וגומר, וסימניך (אסתר ה ח) יבא המלך והמן אל המשתה, זכאה איהו מאן דידע ארחיה למיהך בארח קשוט. וכל מאן דלא ידע לסדרא שבחא דמאריה, טב ליה דלא אברי, בגין דאצטריך צלותא דאיהו שלמא לעילא, (בגין דאצטריך צלותא) מגו מחשבה, ורעותא דלבא, וקלא, ומלה דשפון, למעבד שלימו וקשורא ויחודא לעילא. כגוונא דאיהו לעילא, כגוונא דנפקא שלימו מעילא לתתא, הכי אצטריך מתתא לעילא, לקשרא קשרא כדקא יאות. רזא לחברייא דיהכון בארח מישר, מחשבה, ורעותא, וקלא, ומלה, אלין ארבע מקשרין קשרין, לבתר דקשירו קשרין כלהו כחזא, אתעבידו כלהו רתיכא חזא, לאשראה עלייהו שכינתא, ואתעבידו כלהו ארבעה סמכין לאתעטרא בהו, ושכינתא אסתמיך עלייהו, בכל אינון קשרין עלאין. מחשבה אפיק רעותא, (רעותא אפיק קלא), רעותא דנפיק מגו מחשבה, אפיק קלא דאשתמע, וההוא קלא דאשתמע, סליק לקשרא קשרין מתתא לעילא, היכלין תתאין בעלאין. קלא דאיהו קשיר קשרין, ומשיך ברכאן מעילא לתתא בלחישו, סמיך אלין ארבעה סמכין, מחשבה, ורעותא, קלא, ומלה, סמיכו בסיומא דקשורא, אתר דכלא אתקשר ביה כחזא, ואתעבידו כלהו חז. זכאה איהו בר נש דקשר קשרין דמאריה, וסמיך סמיכין כדקא יאות, ואתכוון בכל הני מילין דקאמרן, זכאה איהו בהאי עלמא ובעלמא דאתי, עד הכא אשתכללו היכלין בסטרא דקדושה:

רבי שמעון פתח ואמר, (הושע ו ז) והמה כאדם עברו ברית שם בגדו בי, מאן יגלה עפר מעיניך אדם קדמאה, דקודשא בריך הוא פקיד לך פקודא חזא, ולא יכילת לקיימא בה, בגין דאתפתית על מלין בישין דאסטי לך ההוא חויא בישא, דכתיב (בראשית ג א) והנחש היה ערום, ובגין כך אתפתית אבתריה, וגרמת מיתה לגרמך, ולכל אינון תולדין דנפקו מינך. תא חזי, דכל מאן דאתפתא אבתריה ונחית לגביה, ברגעא חזא יתאביד לגביה. תא חזי, דוד הוה קיומא נעיץ במקורא דמיין נבעין, וכד אתדחיא לארעא אחרא וצערין ליה, ולפום צעריה אתדחיא מארעא קדישא, אף על גב דנחית מדרגוי לדרגא תתאה, קם בקיומיה, ולא עאל לסטרא אחרא, ואסתמר מניה, מה כתיב (ש"א כ ג) ואולם חי יהו"ה וחי נפשך, כי כפשע ביני ובין המות, דהא נחית בדרגוי עד דהוה ביה האי שעורא, וזכאה חולקיה מאן דאסתמר מההוא סטרא בישא, ומכל דרגין דההוא סטרא דמשתכחי בעלמא. דכמה סטריין ודרגין אית ליצר הרע, נחש עקלתון, שטן, מלאך

זוהר חלק ב דף רסג/א

המות, יצר הרע, והא אוקמוה, דאף על גב דבשמהן אלין אקרי, שבע שמהן אינון ליה, שטן, טמא, שונא, אבן מכשול, ערל, רע, צפוני. אלין אינון שבע שמהן לקבל שבע דרגין דהיכלין דיליה, דכלהו מסטרא מסאבא כדקאמרן, לקבל אלין שבעה שמהן, אינון דאקרי בהו גיהנם, אתר דאתדנו ביה חייביא דעלמא, ואלין אינון, בור, שחת, דומה, טיט היון, שאול, צלמות, ארץ תחתית, כל אלין שבע מדורין דגיהנם, לקבל אלין שבע שמהן דאית ליה ליצר הרע. והא אוקימנא, דכמה דאית דרגין והיכלין לסטר קדושה, הכי נמי לסטר מסאבא, וכלהו משתכחי ושלטי בעלמא בסטר (ס"א שמאלא) מסאבא, שבעה היכלין אינון דאינון לקבל שבעה שמהן דאקרי בהו גיהנם (ס"א יצר הרע) וכלהו קיימי (לאסטאה בישא) לדיינא ולסאבא לאינון חייבי עלמא דדבקי בהו, ולא אסתמרן ארחייהו מניה, כד אינון בהאי עלמא. דהא מאן דאתי לאתדכאה בהאי עלמא בסטרא דדכייא מדכאין ליה, בההוא אתר דאקרי רזא דמהימנותא, דכמה דרגין אינון, וכמה ממנן, דכלהו קיימן לקרבא לבני נשא לפלחניה דקודשא בריך הוא, ולדכאה ליה, ומאן דאתי לאסתאבא מסאבין ליה בהאי סטרא אחרא דאיהו מסאבא, דהא כמה דרגין וכמה ממנן, כלהו קיימי לסאבא לון לבני נשא, מאן דיקרב בהו ואתי לאתמשכא בתר ההוא סטרא בישא. עליה כתיב (תהלים פט מט) מי גבר יחיה ולא יראה מות ימלט נפשו וגו', מאן איהו בר נש דאתברי בעלמא דלא יחמי מותא, ההוא דכל עלמא אתמשכאן אבתריה, דהא בההוא זמנא דאתי בר נש למיהב חושבנא קמי מאריה, עד לא יפוק מהאי עלמא, חמי ליה, והא אוקימנא. ואלין שבעה היכלין, דאינון שבעה מדורין לגיהנם, תריסר ירחין אקרון, בגין דהא כמה דאית לסטר מהימנותא תריסר ירחין דרגין קדישין, הכי נמי אית לסטרא אחרא דא תריסר ירחין, דחייביא אתדנו בהו, ונשמתא דלהון אתדנת בהו, זכאה חולקהון דצדיקיא דאתמנען רגלייהו מנייהו בהאי עלמא, ולא מתקרבי לתרעייהו, בגין לאשתזבא מנייהו בההוא עלמא:

היכלא קדמאה, שירותא דסטרא דיצר הרע, האי היכלא קדמאה אקרי בור, ריקא מכלא, מאן דאתי לאעלא ביה, לית מאן דאחיד ביה, כולהו דחיין ליה למנפל דלא יקום, לית ביה סמך לטב. בהאי היכלא קיימא חד ממנא ודומה שמיה, והאי איהו קיימא לעילא ותתא, דא איהו אחיד בנשמתא כד אתדחיא מהיכלא קדישא על ידא דההוא ממנא טהריא"ל, והאי איהו קאים לגבי ההוא תרעא דההוא סטרא קדישא, ובגין כך קיימא האי דומה לאחדא לה לנשמתא, וכמה גרדיני נימוסין בהדיה. ותחות האי ממנא קיימא חד ממנא אחרא, די אלף ורבען תחותיה, והאי ממנא אקרי פתו"ת, דא הוא דאיהו קיימא לפתאה בני נשא, והאי איהו דשרי לגביה, ואסטי ליה לאסתכלא ולעיינא במה דלא אצטריך, בכמה זנונין ובכמה נאופין, וכל אינון דעמיה, כלהו קיימין לגביה, ואזלין קמיה ואכריחן ליה לאסטאה עינוי לאסתכלא במה דלא אצטריך. והאי איהו (סרסריס דאיהו) סרסורא בישא לכל אינון בישין, האי קאים על קברא בזמנא דאתדן ההוא גופא, ותבר ליה עינוי, בגין דאיהו רווח לון כד איהו בהאי עלמא, ודיליה אינון. ובהאי אתר אתדנת נשמתא, עד דאעלת להאי אתר דאקרי בור, וכמה נחשים ועקרבים אית ביה, דכלהו עקצי לה להאי

זוהר חלק ב דף רסג/ב

נשמתא, ואחדי בה, ודיינין לה. לגו מן דא אית חד רוחא אחרא מסאבא, דאיהו עלאה על כלא, ודא קיימא על כל היכלא דא, וכלהו נטלי בגיניה, והאי אקרי גמגימ"א, האי הוא סומקא כוורדא,

איהו קאים לאבאשא תדיר. דהא כד צלותא דבר נש אתדחיא, ולא זכי בה ההוא בר נש, האי רוחא קיימא, וסלקא ואשתתף ברוחא מסאבא עלאה על כלא, ואסטי לעילא, ואדכיר חובוי דבר נש קמי קודשא בריך הוא, וסימניך (איוב א י) ויבא ג"ם השט"ן בתוכם, ולא כתיב ויבא השטן, אלא גם. ומהאי רוחא בישא תליין כמה גרדינין אחרנין, דאינון ממנן לאחדא מלה בישא או מלה טנופא דאפיק בר נש מפומיה, ולבתר אפיק מלין קדישין, ווי לון ווי לחייהון, אלין אינון בני נשא דגרמי לאלין גרדינין אחרנין לשלטאה, למפגם אתר קדישא, ווי לון בהאי עלמא, ווי לון לעלמא דאתי. בגין דאלין רוחין מסאבין, ונטלין האי מלה מסאבא, וכד אפיק בר נש לבתר מלה קדישא, אקדימו אלין רוחי מסאבי, ונטלי ההוא מלה מסאבא, ומסאבי לההיא מלה קדישא, ולא זכי ביה בר נש, וכביכול תשש חילא קדישא. ועילא מאלין אית חד ממנא ספסיריט"א שמייה, וכמה גרדיני נימוסין והאי ממנא דעליהו נטלי אינון מילין בישין, והכי נמי נטלי כל אלין מלין דזריק בר נש בידוי כד רוגזא שריא עלוי, דהא כדין האי ממנא ספסיריט"א נקיט האי מלה דזריק בר נש ברוגזיה, וסליק ואמר, דא הוא קרבנא דפלניא, דקריב לסטרא דילן. בגין דכל סטרא דנייחא איהו מסטרא דימינא, ומסטרא דמהימנותא, וכל סטרא דרוגזא איהו מסטרא אחרא בישא סטרא מסאבא, ועל דא, מאן דאשדי מן ידוי מידי ברוגזא, כל אלין נטלין לה להאי מלה דאזדריק, וסלקי לה לעילא, ואתקריב לההוא סטרא, ואמרי דא (ס"א פולחנא דקרבנא) קרבנא דפלניא. וכרוזא קארי בכל אינון רקיעין, ואמר ווי לפלניא דאסטי בתר אל זר, ופלח לאל אחר. וכרוזא קארי זמנא תניינא, ואמר (הושע ז יג) אוי להם כי נדדו ממני וגו'. זכאה איהו בר נש דאסתמר מארחוי, ולא יסטי לימינא ולשמאלא, ולא ינפול בגו בירא עמיקא דלא יכיל לסלקא מניה:

היכלא תניינא, היכלא דא איהו חשוך יתיר על היכלא קדמאה, האי אקרי שחת, לקבל שמא דאקרי טמא, בגין דהיכלא קדמאה אקרי בור, לקבל שמא דאקרי שטן, והאי אקרי שחת, לקבל שמא דאקרי טמא, בהיכלא דא קיימין תלת פתחין לתלת סטריין:

פתחא קדמאה, ביה קיימא חד ממנא עסטי"ריא שמייה, וכמה אלף ורבבן ממנן תחותיה, והאי איהו קיימא על כל אינון דמחבלי ארחייהו לאושדא זרעא על ארעא, או דמפקי זרעא דלא כארעא, או לכל אינון דמזנו בדייהו. אלין אינון דלא חמאן אנפי שכינתא כלל, אלא האי ממנא דבסטר מסאבא דקאמרן, נפיק בההוא זמנא, וכמה אינון אלף ורבבן, כלהו מתכנפי על ההוא בר נש, ומסאבי ליה בהאי עלמא, ולבתר כד נפק נשמתייה מניה מהאי עלמא, האי ממנא וכל אינון דעמיה מסאבין ליה לנשמתייה, ואחדין בה (ואסתאבת בהו) ואעילו לה לאתדנא בהו. ואלין אקרון שכבת זרע רותחת, דכלהו רוגזין מסאבין כלהו קיימין על דא, בגין דכלהו קיימין ושראן עליה דבר נש בההוא זמנא דארתח גרמיה וחמים ליה לתיאובתא דא, וכדין נטלין לההוא תיאובתא, וההוא זרעא דאתושד בארעא, ואתתקפו ביה, ונטלי ליה, וסלקי ליה לעילא, וגרמו דברית דא ישתעבד בסטר מסאבא:

זוהר חלק ב דף רסד/א

פתחא תניינא, ביה קיימא ממנא אחרא טסקיפ"ה שמייה, והאי איהו ממנא על כל אינון דמחבלי ארחייהו, דלא אושדי זרעא על ארעא, אלא דאושדי זרעא בבעירי, או באיסורין חמורין דאורייתא באינון עריות, האי ממנא וכמה אלף ורבבן דעמיה, כלהו קיימי עליה (ס"א לסאבא ליה, ולמידן ליה) לאתדנא ליה כמה דאתמר באינון אחרנין. תא חזי, האי ממנא בידיה כסא חדא, ואקרי (ישעיה נא יז) כוס התרעלה כוס חמתו, וכל אינון קטולי בית דין דאתקטלו, או אתענשו על חובין אלין, כלהו אתעקרו מאלין סטריין מסאבין, ולא אית לון חולקא בהון, ובהאי כסא דאקרי כוס התרעלה, בגין כסא אחרא דשתו בקדמיתא. וכל אינון דלא שתו ההוא כסא דבית דין

לאתעקרא מהאי כוס התרעלה, לבתר כד נפיק נשמתייה מהאי עלמא, האי ממנא וכל אינון דעמיה אחידן ביה, ודא הוא (עמוס ח י) יום המר, ורוי לה להאי נשמתא מכמה דינין משניין אלין מאלין. בהיכלא דא קיימא חד רוחא, דאלין ממנן תחותיה, ודא הוא ניאציריא"ל, מהאי רוחא תקיפא נפקי תלת טפין מרירן, דנפלי בהאי כוס התרעלה, חד אקרי חצ"ן, וחד אקרי מר המות, וחד אקרי קובע"ת, (ד"א, וכלהו מתכנשי להאי כוס לבתר) ואלין תלת טפין נפלו לבתר מהאי כוס, בההיא חרבא דקטלא בני נשא כמה דאוקמוה:

פתחא תליתאה, ביה קיימא ממנא חד סנגדיא"ל שמיה, והאי איהו ממנא על כל אינון דעיילי האי ברית קדישא באינתו אחרא, דאיהו מההוא סטרא דאל נכר, וכל אינון דמחבלי ארחייהו בדא, ומשקרי באת קיימא קדישא, האי ממנא וכל אינון ממנן דעמיה, כלהו מציירי בגווייהו ציורין דאינון נשין מסאבין, דאסתאב בהו ההוא קיימא קדישא, וכלהו אתרשימו קמיה כד נפיק בר נש מהאי עלמא, ומסאבי ליה לבתר לההוא רוחא. ובהיכלא דא תליין כל רזי דחרשין, לקטלא בני נשא עד לא ימטי זמנייהו, וכלהו חרשין דאצטריכו בני נשא, אינון דחרשי חרשייהו לאסתאבא בהו, כגון דהוה בלעם חרש בחרשוי, ואסתאב בקדמיתא במסאבו דזרעא רותחת דאשדי בבעירי, ובגין דא ביה אתדן בההוא שכבת זרע רותחת כדקאמרן, ועל דא האי היכלא אקרי שחת טמא. ובהאי היכלא אית רוחא אחרא, די ממנא תחות ההוא רוחא דלעילא, והאי אקרי סרטי"א, וכמה אלף ורבבן תחותיה, וכלהו קיימי על ההיא מלה, דנפיק בהדי רוחא דבר נש בחלמא מגו סטרא קדישא, האי רוחא מסאבא וכל אינון גרדינין דעמיה, כלהו נפקי ומתחבראן בההיא מלה, ונחתי בה ומתערבי בהדה, בגין לאכחשא לה מניה, ואודעין ליה לבר נש מלין אחרנין, מלין כדיבין במלה דקשוט. דכך ארחוי דכדיבא, דאלמלא לא נטיל מלה דקשוט, לא יכיל לתקנא כדיבוי, אוף הכא אלין כיון דמתערבי במלי דקשוט ומכחישי לון מניה, מודעי ליה מלה דקשוט, בגין לקיימא כדיבוי. לבתר מתפשטי כל אינון (ס"א ומתפשט ההיא מלה, באינון) תתאי לתתא, דלית לון קיומא ולא מתקיימי, ואודעי מלין בעלמא לכמה סטרין, (ד"א, וכל הני אינון לתתא בדרגין, דמתפרשן לבר לכמה סטרין) לכמה זינין. מהיכלא דא נפקין תרין רוחין, דמתהפכאן לזמנין גוברין לזמנין נשין, ואלין אזלין ושטאן בעלמא באוירא, וחייכאן בבני נשא בגו חלמא, ואתחזון לון לגוברין כנשין שפירן בחזו דחלמא, ונטלי תיאובתא דבר נש. אוף הכי לנשין אתחזון כגוברין, ואלין אקרון רעה ונגע, כמה דאת אמר (תהלים צא י) לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהליך. ואלין אקרון רוחי תתאי לתתא, דנפקי מגו שלהובא דאשא, דכד נטלין אלין רוחין דלעילא די בגו היכלא דא, נפקו תרי שלהובי דאשא, ואלין טסאן בעלמא, ואתעבידו אלין תרין רוחין כדקא אמרן, וכלא בסטרא דא מסאבא, זכאין אינון צדיקיא דאתמנען מסטרין אלין, ואסתמרו מנייהו, ועל

זוהר חלק ב דף רסד/ב

דא כתיב (משלי ז ה) לשמרך מאשה זרה וגו':

היכלא תליתאה, היכלא דא איהו היכלא דאפיל וחשיך, ולית ביה נהורא כלל, ואיהו אפיל יתיר מן קדמאי, והאי איהו דאקרי דומ"ה, לקבל שמא דאקרי שונ"א, בהיכלא דא קיימי ארבע פתחין, חד קיימא לסטרא דא, וחד לסטרא דא, וכן לארבע סטרין. חד ממנא קיימא על האי פתחא קדמאה, והאי ממנא קיימא בההוא תקיפו דרוגזא דעלמא, כד דינא שריא בעלמא האי ממנא דשרי בהאי פתחא, נטיל זיינין ואנח לון לאינון תרעין דבי כנישתא, (נ"א דבני נשא) והאי אקרי סקפורטי"א, ודא הוא כשלונא דעלמא, ועל דא כתיב (שם ד יט) דרך רשעים כאפלה לא ידעו במה יכשלו. (האי ממנא קיימא על פרשת ארחין למחמי), בההוא זמנא דאיהו שליט, ושריא

דינא בעלמא, איהו קיימא למחמי במאן דאזיל יחידאי בשוקא, ואי הוא אערע בהדיה, יכיל לנזקא ליה ולאטרע מזליה:

פתחא תניינא, ביה קיימא חד ממנא אחרינא, ודא איהו קיימא לנטלא פתקין דדינא, ודא איהו סנגדיא"ל, ותחות ידיה כמה גרדיני נימוסין דשלטאן, דקיימין לקבלא אינון פתקין דדינא, והאי קיימא על פתחא דא, וכד נטיל פתקא דדינא, האי קיימא על פתחא דא, ונחית לתתא לאינון פתחין חשוכאן דלתתא, חד לההוא דאקרי שחת, וחד לההוא דאקרי בור, דאינון לתתא, ותמן כמה אלף וכמה רבבן ממנן דשלטי בעלמא למעבד דינא, ואשתלים דינא בההוא פתקא:

פתחא תליתאה, בהאי פתחא אית ממנא אחרא אנגרי"ן שמיה, ודא איהו קיימא על כל אינון מרעין ומכאובין וחלחולין ואשא דגרמי, דהא מניה נפקי כמה וכמה אלף ורבבן דממנן עמיה על כל אינון מרעין ומכאובין כמה דאתמר:

פתחא רביעאה, הכא איהו חד רוחא דאתברי בפגימו דסיהרא, ואקרי אסכר"א, והאי קיימא על קטולי דרביי, ודא אתחזי לון וחייד בהון עד דקטיל לון, ואדמי לון כאתתא אמיה דרביא, ומניקא לון וחיכא בהו, ואחידת לון וקטלת לון. באמצעיתא דהאי היכלא קיימא חד רוחא דאקרי אגיריסו"ן, האי אתמנא על כל אינון דמתין מבר תליסר שנין עד עשרין שנין, האי איהו קטולא דלהון כמה דאוקימנא, ודא איהו בחברותא (ד"א, בחכמתא) דההוא נחש כדקאמרן, וקיימא בהדיה ואזיל אבתריה, ועל דא אקרי מלאך המות טוב מאד, דכתיב (בראשית א לא) והנה טוב מאד, ואוקימנא. מהכא מתפשטין ונפקין תרין רוחין א"ף וחמ"ה, ואלין אתמנן על כל אינון דשמעי נזיפא ממאן דלעי באורייתא, ואתרחצן ביה ולא חיישי עליה, וכן על כל אינון דחייכאן ממלי דאורייתא או ממלי דרבנן. מאף וחמה אלין נפקין כמה אלף וכמה רבבן, וכלהו נפקי ושארן עלייהו דבני נשא אינון דמשתדלין באורייתא או דמשתדלי במלי דמצוה ואזלי בארחא דמצוה, בגין דיתעצבון ולא יחדון בה, ומתרין אלין דחיל משה כד חאבו ישראל ונחית מן טורא, דכתיב (דברים ט יט) כי יגרתי מפני האף והחמה. תחות אלין אית רוחא חדא דקיימא על כל אינון מארי דלישנא בישא, דכד מתערי בני נשא בלישנא בישא, או ההוא בר נש דאתער בלישנא בישא, כדין אתער האי רוחא בישא מסאבא דלעילא דאקרי סכסיכ"א, ואיהו שארי על ההוא אתערותא דלישנא בישא דשארן ביה בני נשא, ואיהו עאל לעילא, וגרים בההוא אתערו דלישנא בישא מותא וחרבא וקטולא בעלמא,

זוהר חלק ב דף רסה/א

ווי לאינון דמתערי להאי סטרא בישא ולא נטרי פומייהו ולישנהון, ולא חששי על דא, ולא ידעי דהא באתערו דלתתא תליא אתערו דלעילא בין לטב בין לביש. תא חזי, כד האי אתערו דלישנא בישא אתער לתתא, כדין האי נחש עקלתון סליק קשקשוי, ואוקים לון בסליקו, ואתער מרישא ועד רגלוי, וכד קשקשוי סליקו ומתערי, כדין כל גופא אתער, קשקשוי אלין אינון כל גרדיני נימוסין דלבר, וכלהו מתערי ואחדין בההוא מלה בישא, ומתערי לגבי ההוא (ישעיה כז א) נחש בריח, כדין כל גופא בישא אתער מרישיה ועד רגלוי, בכל הני היכלין דקאמרן, וכל אינון קשקשין בההוא גלדא, נחתין לתתא, וההוא גלדא אתפשט מניה ונחית לתתא, וגופא סליק ואתער למהוי דלטורא לעילא. תא חזי, אף על גב דזמנא קביעא איהו לכל חויין דעלמא לאתפשטא משכא דלהון, לא מתפשטי אלא בזמנא דמתערי בלישנא בישא לתתא, וכדין אתער ההוא רוחא (נ"א חויא) בישא לעילא, ופשט משכיה וקשקשוי מניה, דא סליק ודא נחית, וקשיא עליה ההוא אתפשטותא דקשקשוי במשכיה מכלא, מאי טעמא, בגין דאתפרש מזווגיה, דאלמלי הוה כלא

בחבורא חדא, לא יכלין עלמא למסבל לון, וכלא בגין אתערותא דלישנא בישא דלתתא. וכד חויין דלתתא מתפשטי מההוא משכא, כדין כל חד וחד יהיב קלא, ואתער לכמה חויין דקיימי בההוא אתר דאקרי בור, דתמן כמה נחשין קיימין, וכלהו דלטורין לאתערא להאי חויה רבא, למהוי דלטורא על עלמא, וכלא בגין האי אתערו דלישנא בישא, כד קיימא אתערותא דיליה לתתא. כגוונא דא מאן דלעי באורייתא, כמה אינון דאקרון לשון הקדש, דמתחברן ומתערי אתערותא לההוא אתר דאקרי לשון הקדש, לשון מההוא קדש דלעילא, וכמה קדושות וקדישין מתערין מכל סטריין, זכאה חולקיהון דצדיקיא, אינון דגרמי לאתערא קדושים לעילא ולתתא, קדושה דלעילא וקדושה דלתתא. ועל דא כתיב (ויקרא יא מד) והתקדשתם והייתם קדושים, והתקדשתם אלו מים ראשונים, ואינון אתקרון מייין עלאין, והייתם קדושים אלין מייין תתאין, ואקרון מים אחרונים, ומזון באמצע בין מים ראשונים למים אחרונים, ועל דא מזון לאו איהו במים אחרונים, אלא במים ראשונים, מים ראשונים מעילא דמזונא תליא ביה, ולא במים אחרונים, ורזא לקדישי עליונין אתיהיב, זכאה חולקיהון בעלמא דין ובעלמא דאתי:

היכלא רביעאה, היכלא דא איהו דאקרי חובה, ודא איהו (תהלים מ ג) טיט היון, לקבל שמא אחרא דאקרי אבן מכשול, וכלא חד איהו, חובה בגין דתמן קיימי כל חובי דעלמא, אכרעותא דחובין. בגין דכד חבאן בני נשא, כל אינון גרדיני נימוסין נטלין אינון חובין, ומנחי לון בהאי היכלא דאקרי חובה, וכל זכין דעלמא, כלהו מלאכין קדישין דממנן על זכוון דעלמא, כלהו נטלי לאינון זכוון, ואוקמי לון בהיכלא רביעאה דאקרי זכות, ותמן קיימי זכוון דבני נשא, וחובין קיימי בהיכלא אחרא דאקרי חובה, ואתקלו כחדא ביומא דראש השנה, כי (קהלת ז יד) גם את זה לעמת זה עשה האלהים, ולבתר דאכרעו זכין או חובין לסטרא דא או לסטרא דא, הכי נצח. ועל דא ביומא דראש השנה, כד מתערין אלין תריין סטריין זכות וחובה, ובהו תליין חיים ומות, אי זכין אכרעו לסטרא דא דאקרי זכות, אכתוב בר נש בההוא סטרא דאקרי חיים.

זוהר חלק ב דף רסה/ב

בגין דהני תריין סטריין קיימי בההוא יומא, דא בסטרא דא ודא בסטרא דא, אי זכי ההוא בר נש ונצחין אינון זכין, הא אכתוב ההוא בר נש לחיים, בגין דאחיד ביה האי סטרא קדישא דאקרי זכות, וחיים אחיד ביה ואמר דא דילי הוא, ודידי הוה, וכדין אכתוב ההוא בר נש לחיים, (ס"א ואכתוב דאיהו דיליה). ואי נצחין חובין, האי סטרא אחרא מסאבא דאקרי חובה ומות, אחיד ביה, אמר האי דידי הוא ודידי הוי, וכדין אכתוב דאיהו דיליה. ודא הוא דתנינן, דהא ביומא דא דראש השנה, אכתוב בר נש או לחיים או למיתה, אי אכתוב בסטרא דקדושה אכתוב לחיים, ואתקיים תמן ואתדבק ביה, ואי אכתוב בסטרא אחרא, אתקיים בסטרא דמסאבותא ודביק ביה, ודא הוא הן לחיים הן למות, ואתמשך בהאי סטרא או בהאי סטרא. כל זמנא דאיהו קיימא בסטרא דא דקדושה, כל קדושים וכל דכין מתדבקין ביה, יקרא וקודשא בריך הוא יתיב וישמע ליה, עליה כתיב (תהלים צא טו) יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו, אורך ימים אשביעהו ואראהו בישועתי. וכל זמנא דאיהו קיימא בסטרא אחרא דמסאבא, כל מסאבו וכל חובה וכל בישין מתדבקן ביה, יקרא ולית מאן דישמע ליה, מרחקא איהו מקודשא בריך הוא, עליה כתיב (שם קיט קנה) רחוק מרשעים ישועה, וכתיב (ישעיה א טו) גם כי תרבו תפלה אינני שומע. היכלא דא איהו אתר דכל אינון דאקרון אלהים אחרים, בגין דאתגליין הכא. וכל אינון דמפתו להו לבני נשא בענוגין דהאי עלמא לאזנאה, לאתענגא בענוגי נאופין דעלמא, ומשכי להו בתר ענוגין ונאופין דהאי עלמא כדקאמרן. בהאי היכלא אתחזי חד רוחא שליט תקיפא, דאיהו על כלהו, ודא אקרי אוף הכי אל, כגוונא דאחרא דבסטר קדושה, האי איהו (דברים לב יב) אל נכר, ודא איהו דמפתי לבר נש דלעי באורייתא, או דקאים בבי מדרשא, האי רוחא תקיפא מפתי ליה,

וחשיב כמה הרהורין, ואמר מה את קאים הכא, טב לך למהך בחבורת אינון דגאו על בני נשא, ואינון דאזלין בתר נשין שפיראן, ומתענגי בענוגי עלמא. כיון דבר נש אתפתי אבתריה, כדין כלהו שטיין ואזלי ואתמשכאן אבתריה, וכמה אינון אחרנין דקיימין תחותיה, וכלהו מסאבי ליה בהאי עלמא, ומסאבי ליה בההוא עלמא, ואינון אקרון צואה רותחת, דכתיב (ישעיה ל כב) צא תאמר לו, אינון דרגין דקיימין לסאבא תדיר, והא אתמר. באמצעיתא דהאי היכלא אית רוחא אחרא דאקרי נגע, ומהאי נפקא רוחא אחרא דאקרי נגע צרעת, ואיהו קיימא תדיר לסאבא לכל אינון מאריהון דלישנא בישא, יתיר על כל מה דמסאבין ליה. והאי נגע עלאה איהו ממנא על כל אינון פתורי דשבתא, דכד עייל שבתא ולא אתסדרו בענוגא דשבתא כדקא יאות, ואינון קא מבזי ענוגא דשבתא, האי נגע נטיל לאינון פתורי דלאו אינון בענוגי דשבתא כדקאמרן, וכד האי נטיל לאינון פתורי, כל אינון גרדיני נימוסין דקיימי ביה, כלהו פתחי ואמרי (תהלים קט יז) ויאהב קללה ותבואהו, ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו, וילבש קללה כמדו וגו', ינקש נושה לכל אשר לו וגו', אל יהי לו מושך חסד וגו'. והא אוקימנא, בההוא ליליא דשבתא כד פתורי אתייהבו לההוא סטרא בישא, כדין אתתקף ההוא סטרא בישא מסאבא, וההוא בר נש אתמסר לההוא סטרא, ווי ליה דאתגרע מההוא סטרא קדישא סטרא דמהימנותא, ואתפקד בסטרא אחרא מסאבא, כגוונא דא בכל אינון סעודתי דיומין טבין. הכא בהאי היכלא

זוהר חלק ב דף רס"א

בני חיי ומזוני, בהפוכא איהו, ובההוא היכלא אחרא קדישא לא קיימי תלת אלין, ותליין לעילא, והכא קיימין לביש, דכד (ס"א מטו בנוי דבר נש) מטי בר נש להאי היכלא, הא תמן קיימין חיוון לשיצאה לון, והא תמן בנין כד אינון זעירין, מהכא נפקא בגין לאתמנאה קטיגורא עלייהו, והא תמן קיימין מזוני לאעברא לון מניה, וכלא תלייא בחובה, ועל דא אקרי האי היכלא חובה, כמה דאתמר. ומהכא נפקא חד רוחא מסאבא דאקרי ארירי"א, וכמה אלף ורבעין עמיה, וכלהו אקרון אוררי יום, כמה דאת אמר (איוב ג ח) יקבוהו אוררי יום, והאי רוחא וכל אינון דעמיה, כלהו קיימי לנטלא ההיא מלה דלייט בר נש גרמיה ברוגזיה, ואלין מתערי להאי חויא דאקרי (ישעיה ב ז) לויתן נחש עקלתון, בגין לאיתאה ולא תערא לווטין על עלמא, הדא הוא דכתיב יקבוהו אוררי יום וגו'. ואלין אוררי יום שלטין על רגעי ושעתי דיומא, ונטלי אינון מלין דלייט בר נש גרמיה, בין ברוגזא בין באומאה, ובההוא מלה מתערי להאי נחש עקלתון דאקרי לויתן, בגין לקיימא ליה לחבלא לעלמא, ועל דא לייט איוב יומיה בצעריה, ולא גופיה, דכתיב (איוב ג א) ויקלל את יומו בתחלה, ולבתר יקבוהו אוררי יום, רחמנא לישזבן מסטרא בישא ומתוקפוי, ומכל מיילי בישא:

היכלא חמישאה, היכלא דא איהו היכלא דאקרי שאו"ל, לקבל ההוא שמא דאקרי ערל, והא אוקימנא דדא איהו רזא דערלה. בהאי היכלא אית חד פתחא, וחד ממנא עליה, ודא איהו ממנא לאתערא תדיר קטרוגא על עלמא, והאי רוחא אקרי איבה, בגין דשמא דהאי פתחא איבה שמיה, וסימניך (בראשית ג טו) ואיבה אשית בינך ובין האשה וגו'. בהאי היכלא קיימא חד רוחא דשליט על כלא והאי אקרי שוד"ד, ואיהו (ישעיה נט ז) שוד ושבר, ודא הוא שודד בטורי רמאי גו טנרין וטורין, מהיכלא דא ינקי כל אינון משדדי ומשצי בחרבנין, ומהכא נפקין כל אינון דקטלי בסייפין ורומחין, ואזלין בתר להט החרב המתהפכת לשיצאה כלא. מהאי נפיק רוחא אחרא ואקרי שוד, וכד שליט כפנא על עלמא, האי רוחא דאקרי שו"ד איהו אשתכח, ורוחא אחרא אשתתף עמיה דאקרי כפ"ן, ואלין אזלי בעלמא, ומשתכחי לקבל בני נשא, והיינו דכתיב (איוב ה כב) לשד ולכפן תשחק, ואלין עבדין קטרוגא לבני נשא, ומשדדי לכלא. חד דאקרי שוד, בתר דאזיל בגו טורין רמאין ושדיד וחריב ושצי כלא, כדין תב ושדד לבני נשא, ומתין בחולשא דיליה, וכד אכלי

בני נשא לא שבעין, בגין דאיהו שלטא בעלמא. ובההוא זמנא, מאן דעביד חסד עם בני נשא, ויהיב לון למיכל ולמשת, כדאי איהו לדחייא לון לאלין תרין רוחין לבר, דלא שלטי בעלמא. וכד ישראל לא עבדי חסד עם בני נשא, ושאר עמין עבדי חסד בעלמא, כדין אלין תרין רוחין מתבסמין (ס"א לשאר עמין ומתקפי וכו') מלייהו, ומתקפי עלייהו דישראל, בגין דהא כדין אתקף ההוא סטרא אחרא וישראל אתכפיין, וכד ישראל עבדי חסד, אתכפייא ההוא סטרא אחרא ואתחלש, וסטרא דקדושה אתקף. וכד ישראל לא מתערי בחסד, אינון תרין רוחין (ד"א, מתבסמי, חד אתבסם להו לשאר עמין), ומתהפכי לאכפייא לון לישראל, וכדין אינון ברכאן דנחתי מלעילא מסטר ימינא, ינקי לון שאר עמין (ד"א, וקיימא לההוא סטרא), והדא הוא דכתיב (שיר א ו) שמוני נוטרה את הכרמים, אלין שאר עמין, כרמי שלי לא נטרתי, אלין ישראל, בגין דשאר עמין משכי ליה בגווייהו, באינון חסדים דעבדין עם בני נשא, וישראל מרחקן ליה מגווייהו, בגין דלא משתדלי באינון חסדים כשאר עמין. ותחות אלין רוחין קיימין כל אינון דאקרי ערלה, זמורי

זוהר חלק ב דף רסו/ב

ערלה, ענפי ערלה, ועילא מנהון חד ממנא דאקרי גז"ר דיני"א, והאי איהו קיימא על כל אינון דלא נטרי שני ערלה דאילנא, ועל כל אינון דמעכבי את קיימא לברייהו, ועל דא בעא חויא לקטלא לבריה דמשה, עד דגזרת ליה צפורה, דכתיב (שמות ד כה) ותקח צפורה צר ותכרות את ערלת בנה וגו'. והאי רוחא ממנא על בני נשא דמחבלי ארחייהו, ולא חיישי ליקרא דמאריהון למיטר את קיימא קדישא, והאי אעיל לון לגיהנם לההוא אתר דאקרי שאול ואבדון, ואתדן תמן כמה דאוקימנא הכא. בהאי היכלא לגו באמצעיתא, קיימא חד רוחא דאיהו קיימא וכמין על ארחין ושבילין, למחמי לכל אינון דעברין על פתגמי אורייתא, כדי למיעל דבבו בין תתא לעילא, בגין דכל האי היכלא איבה איהו. האי וכל אינון אחרנין, כלהו קיימין לאחזאה אנפין נהירין לבני נשא, ולמפתי להו בגין דיסטון מארח קשוט, ולאמשכא לון אבתרייהו, ולבתר אינון קטלי לון, וימותון בתרי עלמין, דכתיב (משלי ה ד) ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות. האי רוחא איהו אקרי אפריר"א, אפרא דקיטמא דלא עביד תולדין ואיבין לעלמין, בגין דהאי איהו עפרא דקיטמא, ואף על גב דאקרי עפר, לאו איהו עפרא קדישא דעביד איבין, ואקרי (איוב כח ז) עפרות זהב, אלא כמה דאת אמר (במדבר יט יז) מעפר שרפת החטאת, ודא הוא עפר שרפת החטאת, וסימנא דא אתיא בתרין סטרין, חד בגין דאיהו כליל בהאי חטאת, רזא דההוא חויא תקיפא, וחד דכד בר נש עביד חטאת, איהו אתקיף להאי עפר לשלטא בעלמא. והאי איהו כליל במי המרים המאררים, ועל דא אצטריך לאנתו דאסטיאת תחות בעלה ועבדת עובדא דאשת זנונים, לאשקאה לה מיא כלילין בעפרא, דאיהו מקרקע המשכן, והאי עפר איהו מההוא אתר דאקרי קרקע, וההוא אקרי קרקע דההוא משכן, והאי עפר מההוא קרקע איהו, ובגין כך אצטריך כהנא לאשקאה להאי אתתא כגוונא דא, וכלא איהו ברמיזא עלאה. זכאה חולקהון דישראל, דקודשא בריך הוא מדכי לון במיין דכיין עלאין, דכתיב (יחזקאל לו כה) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם, מים טהורים, הא אמרן בין מים ראשונים למים אחרונים, ואף על גב דהא אוקימנא, מים ראשונים מצוה, הכי אתקרון, מים אחרונים חובה, הכי נמי אתקרון, והא אוקימנא על תרין סטרין אלין, דא סטרא דקדושה אתקרי מצוה, ודא סטרא אחרא אתקרי חובה, ובגין כך חולקיה נטל בההוא מיא, ועל דא כתיב וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם:

היכלא שתיתאה, היכלא דא קיימא עלאה על כל אינון שאר היכלין תתאין, ארבע פתחין אית להיכלא דא, חד אקרי מות, וחד אקרי רע, וחד אקרי צלמו"ת, וחד אקרי אפ"ל, אלין ארבע פתחין קיימין תדיר לאבאשא, אלין אינון כללא דכלא. כמה דאית בסטרא דקדושה ברזא

דמהימנותא ארבע פתחין לארבע סטריין, דמתקשראן דא בדא, וכלהו קדישין, הכי נמי לתתא הכא, וכד אלין מתקשרן ומתחברן דא עם דא כחדא בהיכלא דא, כדין אקרי בית חבר, כמה דאת אמר (משלי כא ט) מאשת מדנים ובית חבר, והאי היכלא קיימא לאבאשא תדיר. על האי היכלא כתיב (שם כז ו) ונעדרות נשיקות שונא, בגין דהכא קיימן כל אינון נשיקין בישיין ותיאובתין בישיין, וכל עדונין דגופא דהאי עלמא, די באינון עדונין אתתרך בר נש מהאי עלמא ומעלמא דאתי, ועל האי היכלא כתיב (שם ה ג) כי נפת

זוהר חלק ב דף רסז/א

תטפנה שפתי זרה וגו'. בהאי היכלא קיימא חד רוחא, דאיהו ממנא על כל אלין דלתתא, ואיהו כללא על כל שאר רוחין, האי היכלא מתקשטא בקשוטוי דשפירו על כל אינון היכלין, בהיכלא דא מתלכדי רגלייהו דטפשאי, על האי היכלא כתיב (משלי ו כה) אל תחמוד יפיה בלבבך, ואל תקחך בעפעפיה. בהאי היכלא תליין כל תיאובתין דעלמא, וכל אינון ענוגין דטפשאי חסרי לבא חסרי דעתא, כמה דאת אמר (שם ז ז) וארא בפתאים אבינה בבנים נער חסר לב, (שם ז ח) עובר בשוק אצל פנה וגו', (שם ט) בנשף בערב יום וגו', וכדין אתקריבו רגלוי להאי היכלא, דאיהו כללא דכלהו תתאין, כדין (שם י) והנה אשה לקראתו, שית זונה ונצורת לב, שית, דא איהו האי היכלא דאיהו שתיתאי לכל שאר היכלין, והכא קיימא זונה לאפתאה לטפשאיין. בהאי היכלא קיימא ולא קיימא, נחתא ומפתי, סלקא ואסטיאת, כמה דאת אמר (שם יא) בביתה לא ישכנו רגליה, פעם בחוץ פעם ברחובות, כד סלקא לעילא, (שם יב) ואצל כל פנה תארוב, כד נטיל נשמתא. מה כתיב (שם יג) והחזיקה בו ונשקה לו, אלין אינון נשיקין לסאבא, ולאטעאה בני נשא אבתרה, בגין דהכא איהו אתר דכל אינון נשיקין בישיין, ומכל זנונים נוכראין דאינון מתיקין לפום שעתא, ווי לסופייהו, כמה דכתיב (שם ה ג) וחלק משמן חכה, וכתיב (שם ד) ואחריתה מרה כלענה, מאי מרה כלענה, אלא כד בר נש אתפתא אבתרה בהאי עלמא, ומטא זמניה לאסתלקא מהאי עלמא, איהי קיימא עליה דבר נש, ואתגלימת קמיה בגלימו דגופא דאשא, וחרבא שיננא בידה, ותלת טיפין בה ואוקמוה. ובה טפה חדא מאינון טיפין דאיהי מרירא, ובשעתא דאטיל לה לפומיה דבר נש, עאל במעוי, וכדין נשמתא אתבלבלא, וההיא טפה שטיא ואזלת בגו גופא, ואעקרת לה לנשמתא מאתרה, ולא שביק לה לנשמתא אתר למיתב, ואיהי מרה כלענה, ואטעים לה בר נש במרירו, חלף ההוא מתיקא דטעמו בה בהאי עלמא, כד אתמשכו בתרה, לבתר אשדי טפה אחרא, ונשמתא נפקאת ומית בר נש, ולבתר אשדי טיפה אחרא, וירוקין אנפוי ואבאיש. בגין דנשמתא היא קדישא, וכד שלטא עלה דא סטרא אחרא מסאבא, ערקת מקמיה, ולא אתישבא כחדא. בגין כך כמה דאתדבק באינון נשיקין בישיין בהאי עלמא, אוף הכי נמי בהאי שעתא, דאי בר נש אתמשך אבתרה בהאי עלמא, ושבק סטרא קדישא, כדין נשמתא לא אהדרת לההוא אתר קדישא, וכמה דאתמשך אבתרה בהאי עלמא, הכי נמי שלטא על נשמתיה, וכדין נשמתיה נפקית בפטורי ואוקמוה. וכל דא, בגין אינון נשיקין דנשקא ליה בהאי עלמא דאינון מתיקין, ולבתר מרירן ליה בהאי שעתא, ועל דא והחזיקה בו ונשקה לו, בהאי עלמא כמה דאוקימנא. העזה פניה ותאמר לו (שם ז יג), בגין דבהאי היכלא קיימא כל קטיגורין, וכל שליחאן בישיין דמשתכחי לגבי דבר נש, ועבדי ליה דיתקן בתקונו, ויסלסל בשעריה, ויתסחי, ויתקן, בגין דיסתכלון ביה, הכא קיימא רוחא חדא דאקרי סקטופ"ה, ודא היא ממנא על כל תקונא וסלסולא דבני נשא. לגו דהאי היכלא קיימא חד ממנא אחרא, דהאי ממנא אחרא איהו אתער ליה לבר נש לבתר לאתערא לון, דהאי דאיהו מתקן גרמיה ומסלסל בשעריה, דיטול בידיה חד מראה לאסתכלא ביה, ושוי ליה בידיה ואסתכל ביה, וחמי דיוקניה בההוא חיזו, ובהאי אתער לההוא רוחא חילא אחרא דאקרי עסירט"א. ומהכא נפקי כל אינון דאחזין כדיבין לבני נשא בחלמייהו, וכל אינון דאחזין מלין ולא מתקיימי בהו, אלא לערבבא לון.

זוהר חלק ב דף רסז/ב

ולבחר כד אינון בני נשא אתמשכאן בההוא חיזו דאקרי מראה, כדין כלהו בגסותא דרוחא דלהון, והאי רוחא דאקרי עסירט"א, איהו אתער לחד רוחא ממנא דאיהו תחות ידיה, ועאל בנוקבא דלתתא דכל נוקבין, וסליק מתמן חד רוחא אחרא דאיהו ממנא עם ההוא רוחא דאקרי אסכר"א כדקאמרן, ודא איהו לילי"ת אימא דשדין, וכד ההוא בר נש אתער להאי רוחא אחרא דאקרי עסירט"א, כדין (נ"א אנח עמיה) אתחבר עמיה דההוא בר נש, ואתקשר עמיה תדיר, וכדין בכל ריש ירחא וירחא, אתער ההוא רוחא דחיזו בישא בהדה דלילי"ת, ולזמנין דאתזק מנייהו ההוא בר נש, ויפול לארעא ולא יכיל למיקם, או ימות, וכל דא גרים ההוא חיזו דמראה דאיהו מסתכל ביה, דהא כמה דאחזי גסותא דרוחא בלביה, הכי נמי אסגי רוחא בישא לגביה, ועל דא כלא קיימא בההוא אתערו דלתתא. זבחי שלמים עלי (משל ז יד), תא חזי שלמים לא אתיין על חובה ולא על חטאת, אלא על שלום, מאי שלמים, אלא שלמים מתרין סטרין, דלא אשתכח מקטרגא עליה לא לעילא ולא לתתא, מאן איהו מקטרגא, אלא ההוא סטרא דשמאלא דיצר הרע, דישתכח בשלמא דימינא, ועל דא זבחי שלמים עלי, (דבר אחר, עלי דייקא, ההוא זבחי שלמים עלי איהו, בגין דלא ישתכח מקטרגא על עלמא). דבר אחר, זבחי שלמים עלי, הא אנא בשלוה לגבך, לאחזאה לך שלם, ובגין כך היום שלמתי נדרי, לאפתאה בני עלמא תדיר, על כן יצאתי לקראתך וגו', דידענא דאנת חסר לבא חסר טובה, לשחר פניך, לאתחברא בהדך בכל בישין דעלמא, ויאות לך לאהנאה ולמטעי בתר תיאובתין דהאי עלמא, ודחי ליה ממלה למלה ומביש לביש. אהדרנא באינון טפשאין, ושחירנא פניך ואמצאך, כבר אשכחנא לך לאתדבקה בך, לכה נרוה דודים עד הבקר, הדא הוא דכתיב (איוב כד טו) ועין נואף שמרה נשף, דהא כדין איהו זמנא לשלטאה. לכה נרוה דודים, נהך כחודא, הא אנא עמך, דהא עד כען את רביא אנת בחילך, אי השתא לא תתענג גרמך, אימת, כד תהא סיב, השתא הוא זמנא, מאי טעמא, כי אין האיש בביתו, דא יצר טוב, דלא שריא הכא בגוון, ולא איהו זמנא, הלך בדרך מרחוק, דלא שריא בבר נש אלא בדרך מרחוק, כד איהו מתליסר שנין ולהלאה, ולא בכל בר נש, ואנא קאים עמך מיומא דאתילידת, הדא הוא דכתיב (בראשית ד ז) לפתח חטאת רובץ, והשתא דאנת רווק, השתא זמנא לך לאתענגא גרמך. צרור הכסף לקח בידו (משלי ז כ), לסלקא לעילא, ולא תעכבא תמן, ולא תענגא, ליום הכסא יבוא ביתו, אימת יבא לקבליה, ליום הכסא דאיהו יומא דדינא, לאשגחא בדינא, דכתיב (תהלים פא ג) בכסה ליום חגנו, בזמנא דאצטריך בר נש לאתענגא בעלמא ולא תהני ביה, אתרחקא מניה, ובזמנא דשריא דינא בעלמא, כדין אתי לגביה למעבד עמיה דינא. ועל דא הטתו ברב לקחה וגו', עד יפלח חץ כבדו, זכאין אינון צדיקייא דידעין ארחין קדישין למהך בהו, ולא יסטון לימינא ולשמאלא, זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי:

היכלא שביעאה, הדא היא היכלא דשמרי דחמרא לאתרוואה ביה, כמה דאת אמר (בראשית ט כא) וישת מן היין וישכר ויתגל, סחיטה דכל אינון ענבין, כלהו ענבין בישין הכא איהו סחיטה דלהון, ודא איהו (תהלים עה ט) יין חמר, שמרים דחמר, דלית מאן דשתי מניה דלא גרים מותא לגרמיה, מיינא דא אטעימת חוה לבעלה, ואעלת ליה בהיכלא דא, דתנינן, סחטה ענבין ויהיבת ליה, וגרימת מותא ליה ולכל עלמא אבתריה. בהיכלא דא קיימין כל אינון נשמתין מסאבין, דנחתי לכל אינון די בסטרא דא מתדבקי, וההוא רוחא דנחתי לכל אינון די מסטרהא, מהכא נפקי, כגוונא דאינון סטו ארחייהו בהאי עלמא, ואשתדלו בזנותא באתר דלא אצטריך, לאתרחקא מארח קשוט, כדין כמה דאיהו אתדבק

זוהר חלק ב דף רסח/א

בההוא סטרא דיצר הרע בזנותא, הכי נמי נפיק מהיכלא דא רוחא מסאבא לסאבא ליה, ולברא דנפיק מתמן, וההוא ברא אקרי ממזר, דאתי מסטרא דאל זר, כמה דאיהו אשתכח בההוא תיאובתא ובההוא זנותא בההוא סטרא דיצר הרע, הכי נמי משיך לגביה דההוא ברא רוחא אחרא מסאבא דסאיב, וכלא סהדין עליה דאיהו ממזר, והכי כל עובדוי וסטרוי בההוא גוונא ממש. מהיכלא דא נפיק חד רוחא די ממנא על אינון רוחין דאקרי צפוני, וסימניך (משלי כז טז) צפניה צפן רוח, והאי איהו ממנא על דא, והאי היכלא שביעא לקבל ההוא שמא דאקרי (יחזקאל לא יד) ארץ תחתית, ועל דא כתיב (יואל ב כ) ואת הצפוני ארחיק מעליכם. הכא איהו נקודה חדא דקיימא לגו בגו, ומהכא נפקו כל אינון רוחין אחרנין דשטאן בעלמא, ושלטין בהאי עלמא בכל אינון מלין ועובדין דאתמסרו בסטרא דשמאלא, ומהכא נפקי כל אינון זיקין נציצין דמתדעכי לאלתר, להטי ומתדעכי. ומאלין נפקין רוחין אחרנין דשטיין בעלמא, ומשתתפי לאינון דנפקי מגו תהומא רבא, ואיהו האי היכלא, כמה דאת אמר (תהלים לו ז) משפטין תהום רבה, ואינון רוחין דלא אתמסרו למגלם בעלמין, ואתחזון ולא אתחזון, כמה דאתמר. ולבתר אינון רוחין דשטיין בעלמא, ואלין קיימי למרחש נסין לבני נשא, בגין דאלין לא קיימין בטנופא דמסאבא כל כך כאחרנין, וחד רוחא ממנא עלייהו ואקרי נסיר"א, דאיהו אתנסר מאינון סטרין דמסאבו יתיר, ואלין פרחי באוירא ואבאישו לסטרא דלהון, בגין למעבד נסין לאינון די בסטרא דקדושה. ומרוחא דא דאתנסר דאקרי נסיר"א, מניה נפקי כמה סטרין אחרנין מתפרשן לזנייהו, וכלהו קיימאן שליחאן בעלמא, כל חד כדקא חזי ליה, עד דאתמנון לתתא מלכין וסרכין, ולית לון קיומא תדיר כאינון אחרנין דלעילא. בהיכלא דא אתדבקותא דסטר מסאבא, וכל תיאובתין מסאבין ומסאבי לעלמא, האי איהו זמין לאפקא בכל רגעא ושעתא אשא, ולית מאן דקאים קמיה. מהכא נפיק אשא דרוחא תקיפא לתתא, לאתדנא ביה חייבי עלמא, ומהכא נפקא רוחא מלהטא דאיהו אשא, ותלגא דאקרי צלמון, כמה דאת אמר (תהלים סח טו) תשלג בצלמון. בהיכלא דא קיימאן ארבעה פתחין דמתפרשן לארבע סטרין לבר, ואלין אחדין ולא אחדין בסטרא דקדושה, לא אתיחד אלא דאתחזי באינון פתחין נהורא דנהיר. ואיהו אתר דמתתקן בכל פתחא ופתחא, לאינון חסידי דשאר עמין, אינון דלא אבאישו לון לישראל, ואשתדלו עמהון בקשוט, אלין קיימי באלין פתחין, ונייחי תמן, (נ"א מהאי סטרא, ונייחי מהאי סטרא). בפתחא דהאי היכלא באמצעיתא לבר, שית פתחין דמתאחדי בהאי היכלא, וכלהו אחדין ביה, הכא אית כוין פתיחן לסטרא דנהורא קדישא, ואינון דוכתין מתתקני למלכי שאר עמין, אינון דלא עאקו לון לישראל, ואגיננו עלייהו תדיר, אלין אית לון יקר בגיניהון דישראל, ואתהנו בההוא אפילה דאינון יתבין, מגו נהורא דנהיר מסטרא דקדושה, כמה דאת אמר (ישעיה יד יח) כל מלכי גוים כלם שכבו בכבוד. ואי עבדו עאקו לישראל או דחיקו לון, כמה אינון דאחדין בהו ודיינין להו לתתא תלת זמנין ביומא, בכמה דינין משניין אלין מאלין, כאינון מלכין דאעקו להו, דאתדנו בההוא עלמא בכמה דינין, ובכל יומא ויומא סהדין סהדותא עלייהו דישראל, ועל מהימנותא דילהון, ונחתית לתתא ואתדנו תמן, זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי. עד הכא שבע היכלין מדורי דסטרא מסאבא מסטרא דנחש, זכאה חולקיה מאן דאשתזיב מניה ומלחישותיה, דלא יתנשיך מניה, ולא יטיל ביה ארסא דימות ביה.

זוהר חלק ב דף רסח/ב

מכל סטרין אית לאסתמרא מניה מעילא ומתתא, מאן דישתזיב מרישא, לא ישתזיב מזנבא, כד אקיף רישא, זקיף זנבא מחי וקטיל. ועם כל דא (קהלת י יא) אם ישוך הנחש בלא לחש, כמה דתנינן, נטיל רשו ואפיק נשמתא, בגין כך אצטריך ליה לבר נש לאסתמרא, דלא יחוב קמי

קודשא בריך הוא, בגין דלא ילחישו ליה לההוא חויה דינשוך ויקטל, (ס"א זכאין אינון צדיקייא דידיעין ארחין קדישין למיהך בהו, דלא למיהך בחר ההוא חויה בישא סטרא אחרא מסאבא, ומתפרשי מניה, ולא אתפתו אבתריה, זכאין אינון בעלמא דין, זכאין אינון בעלמא דאתי). (ע"כ) וייצר יהו"ה אלהי"ם את האדם עפר מן האדמה (בראשית ב ז), עפר איהו ולא חומר, עפר איהו ויתוב לעפרא, כמה דאת אמר (שם ג יט) כי עפר אתה ואל עפר תשוב, לבתר דחטא (נ"א אתעביד מזונא לנחש), ובגין כך כתיב ביה בנחש, ועפר תאכל כל ימי חיך, עפר דא הוא אדם, דכתיב כי עפר אתה וגו'. ובגין כך כתיב עפר, ולא כתיב אדמה, ולא חומר, וכתיב (ישעיה סה כה) ונחש עפר לחמו, עד דיתער קודשא בריך הוא, ויבער לההוא רוחא מסאבא מעלמא, דכתיב (שם כו יט) הקיצו ורננו שוכני עפר וגו'. כתיב (בראשית ג א) והנחש היה ערום, והא אוקימנא, אבל סטרא דרכיב עליה יהיב ליה חילא לשלטאה ולמפתי ולאסטאה, ודא הוא רזא דדכורא, דהא דכורא שליט על נוקבא ויהיב בה חילא. שמשא וסיהרא משמשין כחדא ולא מתפרשין לעלמין, (חשך ואפילה משמשין כחדא), איהו חשך ואיהי אפילה, כמה דאת אמר (שמות י כב) ויהי חשך אפילה, חשך וערפל, בגין דאית חשך ואית חשך. תנן, מאן דחמא גמל בחלמיה, מיתה אתגזרת עליה ואשתזיב מניה, בגין דאיהו סטרא מסאבא, והאי איהו (בראשית ו יג) קץ כל בשר. יומא חד הוה יתיב רבי אלעזר קמיה דרבי שמעון, אמר רבי אלעזר, האי קץ כל בשר אתהני מאינון קרבנין דהוו ישראל מקרבין על גבי מדבחא, או לא, אמר ליה, כלא הוו מסתפקי כחדא לעילא ולתתא. ותא חזי כהני וליואי וישראל, אינון אקרון אדם, בחבורא דאינון רעותין קדישין דסלקא מגווייהו, וההוא אמרא או כבשא או ההוא בהמה האי דקרבין, אצטריך עד לא אתקריב על מדבחא, לפרשא עלה כל חטאין וכל חובין וכל הרהורין בישין דעבד, וכדין ההיא אתקרי בהמה בכלא, בגו אינון חטאין ובישין והרהורין, כגוונא דקרבנא דעזאזל, דכתיב (ויקרא טז כא) והתודה עליו את כל עונות בני ישראל וגו', הכי נמי הכא. וכד סלקא על גבי מדבחא מטו לה על חד תרין, ובגין כך, דא סלקא לאתריה ודא סלקא לאתריה, דא ברזא דאדם, ודא ברזא דבהמה, כמה דאת אמר (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יהו"ה. חביתין וכל שאר מנחות, לאתערא רוחא דקודשא, ברעותא דכהנא ושירתא דליואי וצלותא דישראל, ובההוא תננא ושמנא וקמחא דסליק, מתרוון ומסתפקי כל שאר מארי דדינין, דלא יכלי לשלטאה בההוא דינא דאתמסר לון, וכלא בזמנא חדא. תא חזי, כלא אתעביד ברזא דמהימנותא, לאסתפקא דא בדא, ולאסתלקא לעילא מאן דאצטריך עד אין סוף. אמר רבי שמעון, ארימת ידי בצלותין לעילא, דכד רעותא עלאה לעילא לעילא קיימא על ההוא רעותא, דלא אתידיע ולא אתפס לעלמין, רישא דסתים יתיר לעילא, וההוא רישא אפיק מה דאפיק ולא ידיע, ונהיר מה דנהיר, כלא בסתימו. רעו דמחשבה עלאה, למרדף אבתריה ולאנתנהרא מניה, חד פריסו אתפרס, ומגו ההוא פריסא ברדיפו דההיא מחשבה עלאה, מטי ולא מטי עד ההיא פריסא, נהיר מה דנהיר, וכדין ההוא מחשבה עלאה נהיר בנהירו, סתים דלא ידיע, והאי מחשבה לא ידע. כדין בטש האי נהירו דמחשבה דלא אתידיע, בנהירו (נ"א דפרסא) דפרישא דקיימא, דנהיר ממה

זוהר חלק ב דף רסט/א

דלא ידיע ולא אתידיע ולא אתגליא, וכדין (נ"א האי) דא נהירו דמחשבה דלא אתידיע, בטש בנהירו דפריסא, ונהרין כחדא. ואתעבידו תשעה היכלין, והיכלין לאו אינון נהורין, ולא אינון רוחין, ולא אינון נשמתין, ולא אית מאן דקיימא בהו. רעותא דכל תשע נהורין קיימי כלהו במחשבה, דאיהו חד מנייהו בחושבנא, כלהו למרדף אבתרייהו, בשעתא דקיימי במחשבה ולא מתדבקן ולא אתידיעו. ואלין לא קיימי לא ברעותא ולא במחשבה עלאה, תפסין בה ולא תפסין, באלין קיימין כל רזין דמהימנותא. וכל אינון נהורין מרזא דמחשבה עלאה ולתתא, כלהו אקרון אין סוף, עד הכא מטון נהורין, ולא מטון, ולא אתידיעו, לאו הכא רעותא ולא מחשבה. כד נהיר

מחשבה ולא אתיידע ממאן דנהיר, כדין אתלבש ואסתים גו בינה, ונהיר מאן דנהיר, ואעיל דא בדא, עד דאתכלילו כלהו כחדא. וברזא דקרבנא, כד סליק כלא, אתקשר דא בדא, ונהיר דא בדא, כדין קיימי כלהו בסליקו, ומחשבה אתעטר באין סוף, ההוא נהירו דנהיר מניה מחשבה עלאה, דלא ידע איהי בה כלל, אקרי אין סוף דמניה (נ"א ומניה) אשתכח, וקיימא ונהיר למאן דנהיר, ועל דא כלא קאים, זכאה חולקיהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי. תא חזי, האי סטרא אחרא דאקרי קץ כל בשר, כמה דקשורא אשתכח לעילא בחידו, אוף הכי נמי לתתא בחדוותא ורעותא, לאסתפקא כלא לעילא ותתא, ואימא קיימא עלייהו דישראל כדקא יאות. תא חזי, בכל ריש ירחא וירחא, כד סיהרא אתחדשא, יהבין ליה להאי קץ כל בשר, חולקא חדא יתיר על קרבנין לאתעסקא ביה, ואשתמש בחולקיה, ויהא סטרא לישראל בלחודייהו, בגין דיתאחדון במלכיהון, ודא איהו שעיר, בגין דאיהו חולקא דעשו, דכתיב ביה שעיר, (בראשית כז יא) הן עשו אחי איש שעיר, ועל דא איהו אשתמש בחולקיה, וישראל אינון משתמשין בחולקיהון, בגין כך כתיב (תהלים קלה ד) כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו. ותא חזי, האי קץ כל בשר, כל רעותיה לאו איהו אלא בבשרא תדיר, ובגין כך תקונא דבשרא תדיר לגביה, ועל דא אקרי קץ כל בשר, וכד איהו שליט, שליט על גופא, ולא על נשמתא, נשמתא סלקא לאתרה, ובשרא אתייהיב לאתר דא. כגוונא דקרבנא, דרעותא סלקא לאתר חד, ובשרא לאתר חד, ובר נש דאיהו זכאה איהו קרבנא ממש לכפרא, ואחרא דלאו איהו זכאה, לא, בגין דביה מומא, דכתיב (ויקרא כב כ) כי לא לרצון יהיה לכם, ועל דא צדיקא כפרה איהו בעלמא, וקרבנא ממש, זכאין אינון צדיקא בעלמא דין ובעלמא דאתי:

ויכס הענן את אהל מועד, דהא כד חפא עננא ית משכנא, שראת שכינתא בארעא, ואתעבר רוח מסאבא דאיהו קץ כל בשר מעלמא, ואסתלק, ועאל בנוקבא דתהומא רבא, ורוחא קדישא שרא על עלמא, דכתיב ויכס הענן את אהל מועד, וכתיב ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן, בגין דרוחא קדישא שרא על עלמא, ורוחא מסאבא אסתלק, בר דאמשיכו ליה אינון חייביא כמלקדמין על עלמא, דאי אינון לא אמשיכו ליה על עלמא, לא אשתכח. ולזמנא דאתי זמין קודשא בריך הוא לאעברא ליה מעלמא, דכתיב (ישעיה כה ח) בלע המות לנצח, ומחה יהו"ה אלהי"ם דמעה מעל כל פנים, וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ, כי יהו"ה דבר, וכתיב (זכריה יג ב) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ:

ברוך יהו"ה לעולם אמן ואמן. ימלוך יהו"ה לעולם אמן ואמן. תם ונשלם תהלה לאל בורא עולם: